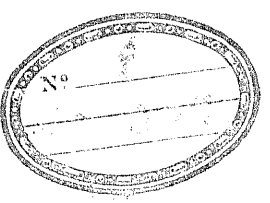

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28

2 400 40 MADE IN SPAIN

D. IOANNIS

THAVLERI CLARISSIMI THEOLO

GI PISSIMAE TAM DE TEMPORE QUAM DE SAN

ctis Homilię, Operaq; eiusdem alia Pietati quàm maxi-

mè inferuentia, summo studio recens ab ipso

interprete Laurentio Surio recognita, &

Homilijs Epistolisq; aliquot modò

primùm additis, diligentissimè

nunc iterùm excusa.

Del. M. de la Compagnie de Paris de France R-7140
Cum Indice Rerum quæ in hoc Opere passim tractantur, succinctim in calce adiecto.

MATT. XIII.

Inuenta vna preciosa margarita, abiit, & vendidit omnia quæ habuit, & emit eam.

LVCAE ITEM X. AC MATT. XI.

Confiteor tibi Pater, Domine cæli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus
& prudentibus, & reuelasti ea paruulis, &c.

Coloniæ ex Officina Hæredum IOANNIS Quentel,

M. D. LIII.

Cum Gratia & Privilegio Cæsareæ Maiestatis, per Imperium & reliquas eius
hæreditarias Ditiones, ad quinquennium.

D. Ioannis Thauleri conuersionis vitæq; historia, in qua pariter institutiones optimas & sermone aliquot non contemnendos reperies.	folio 9
Conciones de Tempore.	44
Conciones de Sanctis.	441
Tractatus de veris virtutibus, institutionibusq; diuinis, habes capita XXXIX.	560
Epistolæ complures, deuotionem diuinumq; spirantes amorem.	648
Prophetiæ de plagis nostri temporis.	670
Cantica quædam spiritalia animæ DE VM impendiò amantis.	672
De IX. Rupibus siue Gradibus Christianæ perfectionis.	674
Speculum lucidissimum & exemplar Domini nostri IESV CHRISTI &c.	682
Conuiuium M. Eckardi iucundum ac pium.	683
Colloquium Theologi & Médici lepidum ac deuotum.	685
Exhortatio seu Oratio fidelis, preparatoria ad mortem.	686
Preparationes III. notabiles ad mortem felicem.	690
Alia notabilis ad mortem felicem Preparatio.	692
Epistola D. Henrici Susonis ad quendam in mortis agone constitutum.	693
De X. Cæcitibus, & xiiij. diuini Amoris radicib. libellus optimus.	695

LECTORI CVICVNQVE EDITIONIS HVIVS CASTIGATOR TY-
POGRAPHICVS BARTHOLOMAEVS (LAVRENTII LAVREN-
TIS, VVLGO Poin DICTI, FILIVS) NOVIMA-
GENSIS, SALVTEM.

Quinquàm non opus est merci ræcone probate,
Laude tamen si quid dignum erit, hoc Opus est:
Idque aded vt credas, minimè nos, Inuide lector,
Censuram illius te penès esse, piget.
Vera etenim si non audire vel edere nôlis,
Ijsque suam ex imo fundo adhibere fidem:
Edita Sermonum complura volumina pridem,
Huic collata Operi, sunt velut vnda mero.

DN. LV-

DN. LVDOVICVS BLOSIVS AB-
BAS LAETIENSIS, GRAE-
CE ET LATINE DOCTISSIMVS, IN
APOLOGIA PRO DN. IOANNE
THAVLERO ITA SCRIBIT:

VVM intellexissem plerosque
à lectione librorum D. IOAN-
NIS THAVLERI
deterri uerbis Ioãnis Eckij, ope-
re præcium esse duci, paucis ea refel-
lere, quæ in ipsum THAV-
LERVM minus consideratè
scribit Eckius. Hic enim disputas
aduersus Mart. Luterum hæres-
archam tertio libro de Purgatorio,
THAVLERVM appellat somnia-
torem, cumq; Hæreseos insimulare
uidetur: nihil tam adducit, quo com-
probet illum esse hæreticum. Qui si
diligenter legisset eius Lucubrati-
ones, longè aliter de eo sensisset. Nam THAVLERVS Catholice fidei
Cultor integerrimus est. Ea quæ scripsit, sana & planè diuina sunt, ut co-
gnoscere possunt omnes, qui in illis sunt uersati. Sed Eckius ardore ECCLÆ
SÆ succensus, indignè tulit, quòd Luterus magnificè laudaret THAV-
LERVM, & sententijs eius sua praua dogmata cõfirmare niteretur. Quid
uerò mirum, si miser & infelix ille suos errores dictis THAVLERI à se
perperam allegatis, tueri tentauerit: quum non solum sanctorum Patrum, uerum
ipsius quoque sacræ & diuinæ Scripturæ uerbis impudentissimè ad suam hære-
sim stabiendam abutatur? Si doctrinæ THAVLERI adherere uolu-
isset, profectò hæreticus nunquàm fuisset. Nam ex unius THAVLERI
scriptis hæreses, quæ hisce temporibus emerferunt, plenissimè confutari possunt.

Hæc ille.

Idem author postquàm Thaulerum ab iniuria egregiè vindicauit, ita
concludit:

Ipsè itaque THAVLERVS non acerbè in odium adducendus, sed

a ij ut

LVD. BLOSII TESTIMONIUM PRO THAVLERO.

ut eximius orthodoxusq; Theologus, ac singularis DEI amicus, commendandus est. Eckius non putans se falli, dicit: Vtinam Thaulerus prorsus lateret, & non inuolaret in Monasteria. Ego uero in Nomine DOMINI dico: Vtinam THAVLERVS ubique gentium cognitus, & in omnia Mo-

Creditur
Eckio cor-
ruptis ex
plaribus
Thauleri
germanicè
excusis
offensus.

nasteria receptus esset, atque à quâ pluribus diligentissimè legeretur. Verùm ECKIUS licet nimis circumspectè damnauerit THAVLERVM, nondum à se satis studiose lectum, nequaquam tamè hoc malignè fecisse credendus est: sed feruens ille zelus, quo inuehebatur in Luterum hæresiarcham,

facile illi persuasit, ut præproperè iniquam de sanctissimo Viro

THAVLERO sententiam ferret. Equidem ipsum

ECKIUM ut uenerabilem Theologum & inuictum

Catholicæ fidei Defensorem amplector. Cæterum

Veritatis amor me compulit, ut hanc breuem

Apologiam pro THAVLE-

RO scriberem, Ad Gloriam

DEI, qui est benedi-

ctus in secula.

Hæc ille.

REVE

REVEREN- DISSIMO IN CHRI-

STO PATRI AC ILLVSTRISSIMO

PRINCIPI ET DOMINO, DN. ADOLPHO

Archiepiscopo Colonienſi, Sacri Romani Imperij

per Italiam Archicancellario, principi electori,

legatoq; nato, Westphaliæ & Angariæ du-

ci, Domino suo clementissimo, F. Ge-

rardus ab Hamont, Carthusiæ Co-

lonienſi Prior, sese & monaste-

rium suum commendat.

N quod diu in votis fuit pijs omnibus, Latinus tandem, multoq; quam vnquam antehac repurgati-
or nitidiorq; venit in amplexus tuos Amplissime
Præful, ætatis suæ decus & lumen D. Ioânes THAV-
LERVS, sublimis & præclarus Theologus, ut qui tot
annis solis Germanis Germanicè loquutus est, nunc
demum toti Orbi, tuis felicissimis emissus auspicijs,
Latinè loquatur. Quando enim DEI Opt. Max.

prouidissima benignitas & clementia suæ te voluit penè desperatæ Co-
lonienſi Ecclesiæ, accedente ad hoc tum Apostolica, tum Imperiali au-
thoritate, omniumq; vnanimi consensu, esse Antistitem: atq; indè iam à
tanti susceptione muneris, neruis in hoc omnibus incubis, ut plebs tuæ
commissa fidei, terraq; omnis tuæ subdita potestati, ab erroribus repur-
gata, ad Catholicæ Fidei redeat sinceritatè, moresq; tum in clero tum in
populo quàm optimi reuiuiscant: cū primis vtile nobis visum est, ut inſi-
gnem hunc Authorem tuæ Celsitudini dedicarem. Si enim ad veram
Reformationem, quam molitur Reuerendissima Paternitas tua, nihil
ita potest esse accommodum, quàm ut sese quisque dispiciat, scrutetur,
exploret, ac vbicunquè à prima illa, in qua conditus est Adam protopla-
stus, vtriusque hominis integritate se defecisse ac degenerasse perspexerit,
pro virili, diuina fretus ope, sese reformare contendat: id autem qua
oporteat ratione fieri, cū copiosissimè simul & luculentissimè ab hoc
nostro Authore tradatur, nimirum decuit eum pijsſimo optimæq; refor-
mationis sitientissimo præfuli nuncupari. Nec ambigimus, quin R.P.T.
longè gratissimus sit futurus: dignus quidem, meo iudicio, quem omnis
iure celebret posteritas, quiq; obuijs (quod aiunt) vlnis excipiat ab
omnibus, maximè qui verè student sapientiæ, quosq; iuuat certum, facile,

expeditum nôsse iter ad Christianæ perfectionis, totiusque sanctitatis apicem contingendum. Totus nanque in hoc incumbit, ut quatenus quidem fieri potest, omnes ad DEI proximique dilectionem instituat: cunctos ad vitiorum extirpationem, interioris hominis pervigilem curam, virtutum studium, proprię voluntatis, prauarumque cupiditatum abdicationem inuitet: crucem suam omnes CHRISTI exemplo tollere, & Dominum suum per aspera multa, per varios casus, per tot discrimina rerum, constanter humiliterque sequi, & animam denique cum vniuersis viribus illius, eidem felicissime vniri, vnumque cum eo spiritum fieri doceat: quod totum vtique nihil aliud est, quam diligere DEVM ex toto corde, tota anima, tota mente, cunctisque viribus suis, & proximum sicut seipsum. Hoc verò non monachis tantum, sed & CHRISTIANIS omnibus ita est in cõmune præceptum, ut nemo prorsus inde exceptus sit, nisi qui & à beatitudine velit excipi. Maximè tamen circa eam versatur hic Author noster Theologiæ partem, quæ MYSTICAE seu AFFECTIVAE nomen obtinuit: quæ quidem nihil aliud est, quam expurgatio animi à vitijs & rerum simulacris, amor summi & increati boni, quod DEVS est, diuinæ sapientiæ irradiatio, vnctio Spiritûs sancti, gustus exuberantium deliciarum DEI, syncerissima creatoris adorandi cum admiratione contemplatio, iucunda fruitio, intima cunctarum animæ virium cum DEO vnctio, dulcis DEI possessio, & felix (quatenus quidem in hac vita licet) futuræ beatitudinis degustatio. Atque ad hæc obtinenda, sparsim in scriptis suis tam compendiaris & expeditas proponit vias ac rationes, quam ipse in his probe versatus atque exercitatus fuit. Quo magis mirandum, immò & dolendum est, neminem hætenus extitisse, qui eius scripta Latine interpretaretur, tantamque lucem & opes tantas omnibus communes efficere conaretur. Quod autem sæpius suis priuatis institutis, solisque externis exercitijs, vitiorum mortificatione posthabita, per omnem ætatem inhærentes acriter adiurgat, non idè facit, quòd bona opera aut externa exercitia condemnet, (hæc enim aliquoties haud vulgariter commendat) sed vt exemplo CHRISTI, ad charitatem & veram cum DEO vnionem, cæterasque virtutes, propter quas eiusmodi externa assumuntur, pigros ac desides incitet & accendat. Interim quoque haud rarò sublimia quædam & paucis experta, tanquam diuini amoris vino ebrius eruçat: verbi gratia, Vt pater filium suum in anima generet, & eiusmodi alia multa, item de intermittendis precibus horarijs, durante sublimi visitatione DEI & mentis excessu: sed hæc solis perfectis, qui pro consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni & mali, scripta sunt: nec ea paruuli adhuc & in DEI amore teneri, temerè sibi assumere debent. Ita etiam quòd spiritualibus, quibus vi-

res

res non suppetunt, & infirmis, maximè religiosis, ad quos potissimum habuit Conciones suas, & in quibus multi inveniuntur exhaustis viribus, quædã liberius indulget, nè se vel ieiunijs, aut alijs pietatis studijs, si ea immoderatiùs sectentur, penitus destruant, non debent valentiores, & qui adhuc varijs passionibus agitantur, sibi permissum credere: certi quòd absque talibus exercitijs fornicationis spiritum cæteraque vitia aut vix, aut ægrè poterunt superare. Nihil verò id lectorem mouere debet, quòd impudentissimus Luterus huius viri dictis quibusdam suis visus est confirmare dogmata: Quid enim non audet eiusmodi fex hominum, qui etiam ipsius CHRISTI & diuinorum librorum sententijs ad suæ impietatis asseuerationem abutuntur? quanquam dolendum est, quòd sanctissimum virum non nihil suspectum reddiderit. Potuit autem impio illi huius rei occasionem præbere author ipse in aliquot prioribus Germanicis editiõibus mirè deprauatus, adè vt nec postrema Colonien editio vulgaris vsque; quaque; correctæ prodierit: sed nostro iam labore effectum est, idque adhibitis vetustis quibusdam manuscriptis exemplaribus, vt germano suo sensui & integritati in hac editione Latina sit restitutus. In qua etsi non arridet Tulliana eloquentia, non tamen propterea reiicienda est. Quòd si quis dictionis tantum phalaras requirit, is omninò ineptus est ac inidoneus, qui huius Viri scripta euoluat. Et tamè hoc hominum genere plenus est mundus: qui vtinam non minorem pietati, quam scientiæ acquirendę nauarent operã, nec essent sola cognitione, quę reuera planè sterilis & arida est, contenti, sed studerent etiã veris ornari virtutibus, nè quandoque cū sua inani scientia mergantur in chaos extreme ignorantie apud inferos, simplicibus interim & idiotis, sed Deum feruenter amantibus, sua modestia ac humilitate cælos rapiantibus. Ceterum illi qui ad populum concionari publicè solent, habent in hoc viro, quod summa cum auditorum utilitate imitentur, id videlicet, vt omissis rebus superuacaneis, & quę multe lectionis aut eruditionis quandam ostentationem potius quam edificationem præ se ferant, ea tantum subindè inculcent, quę animos ad DEI timorè & amorè, ad vitiorum odium virtutumque studium, ad seculi voluptatumque cõtemptum inducãt & extimulèt, nec sola eos DEI misericordia nimium lætent, sed eius quoque in peccatores seuerissimã iustitiam & iram intolerabilem commemorent: quanquam vt nos id docere velimus, non multum ad nos attinet. At tamè Thaulerus noster hac ratione longè fortassis maiorem fructum suis Cõcionibus olim vel vnus fecit, quam multi hodiè suis nescio quibus verborum ambagibus ac inuolucris. Quòd autem inter ipsas Thauleri lucubratiões sparsim etiam aliorum certè excellentium virorum, puta, vtriusque Eckardi, D. Henrici Sussonis, D. Ioannis Rusbrochij viri excellentissimi, D. Hærici Louanien, &

si.

AD REVERENDISS. ARCHIEPISCOP. COLONIEN.

similium, quædam admista sunt, vti lector cernere potest, eò factū est, nè qui dies Dominici vel solennes Concionibus vacui manerent, tum etiam nè tam præclara talium virorum monumenta, intra solos Germaniæ fines deliterent. Neq; nos ab Germanici exemplaris, quod Coloniæ editū diximus, ordine vsquā temerè discedere voluimus, tæctsi manuscriptorū codicū fidem libentiùs amplexi sumus. Faxit Deus Opt. Max. vt quàm nos libenter operam dedimus, vt tandè quandoquē thesaurus hic incomparabilis prodiret in publicum: tam sint Christiani, ij præfertim, qui diuino sunt cultui mancipati, alacres ac studiosi ad eum sibi comparandum, suisq; vsibus accõmodandum. Nā quid alioquì prodest optimos euulgare authores, nisi sint qui legant, & lectos etiam cupiant ac enitantur imitari? Sed nè longiores simus, quemadmodum in principio iam fecimus, ita nunc rursum Celsitudini tuæ reuerendissime Præsul authorem hunc propensissimis animis dedicamus: certi nimirū hoc auidius ab omnibus rapiendum, quo magis erit perspicuum, ipsum tibi viro clarissimo, pijsimo atque doctissimo, haud mediocriter probari. Quod ad laborem nostrum attinet, nihil nos illius suscepti vnquam pœnitebit, si Christianæ reip. aliquid indè commodi accessisse persenserimus. Non enim priuatum aliquid aucupamur, CHRISTI gloriam & animarum salutem quæsisse contenti. Quod vt fidetiùs auderemus, non parùm nos permouit voluntas Reuerēdi Patris Maioris Carthusiæ Prioris, summi nostri Ordinis monarchæ, qui pro sua autoritate id à nobis petijt potiùs quàm exegit, vt hoc opus Typis excudi curaremus. Deum Opt. Max. obsecramus, vt cūctis ista lectionis suam adspiraret gratiam, & R. P. T. diu nobis seruet incolumē, omnibusq; rebus bonis eximiè florentem. Ex ædibus nostris Carthusianis in ferijs d. Hieronymi, Anno virginæ partus 1552.

VITA D. IOANNIS

THAVLERI EX APPENDICE TRITHEMIO NVERRIME
ADIECTA, ET COLONIAE TYPIS QVENTELIANIS ANNO DOMINI 1546.
IAM TVM PRIMVM EXCVSA.

Ioannes Thaulerus Ordinis S. Dominici, theologus profundissimus, & Coloniensis ciuitatis fulcimentum, in declamadis Concionibus nemini sua ætate secundus, vir in diuinis & humanis scientijs eruditissimus, vntioneq; Spiritus sancti excellenter illuminatus: scripsit SERMONES de interna Vita perfectione valde vtilis,

Tractatus aliquot de Virtutibus,

Et Epistolas varias, spiritum deuotionis redolentes.

Et prophetico spiritu prædixit plagas & hæreses contra Sacramenta & dogmata Ecclesiæ catholice orituras, quæ nostris nunc temporibus Ecclesiam deuastant proh dolor.

Claruit Colonia circa annum Domini 1350.

HISTO-

HISTORIA

ET ENARRATIO VITAE SVBLIMIS

AC ILLVMINATI THEOLOGI, D.

IOANNIS THAVLERI

RI, QUI IN AGRIPPINENSI COLONIA EX VANA

vita sua, ad miram sanctitatem miro quodam modo

conuersus fuit. Quæ pariter multas institutiones, do-

ctrinas, concionesq; optimas complectitur: &

primò, quo pacto, quaq; occasione ad huiuscemodi illuminatio-

nem, vitamq; tam perfectam pertigerit, in qua & per quam,

diuina fretus gratia, fructum tam immensum in diuini

verbi propalatione fecit, vt haud immeritò qui-

busdam præcipuis ecclesiæ doctoribus

æquiparetur.

Anno Domini supra millesimum trecentesimo qua dragesimo sexto, Doctor quidam Theologus in ciuitate quadã crebro concionabatur, quẽ vniuersi pene libèter audirent, cuius doctrinæ fama longe lateq; diuulgaretur. Quod cum Laic⁹ quidam, diuina gratia abunde præditus, percepisset, simulq; ter in somnis fuisset admonitus, vt ad eam pegeret urbem, in qua Doctor ille morabatur, quæ in alia regione sita, plus minus triginta milliaribus ab eo distabat loco, in quo Laicus erat: ita secum statuit, vt illuc proficisceretur, percepturus si quid diuina gratia ibi veller operari. Itaque iter faciens, eadẽ ad ciuitatem, vbi Doctor ille degebat, peruenit, eiusq; conciones quinis vicibus auscultauit. Interim in spiritu didicit, Doctorem illum naturã virum bonum, mãsuetum, suauem ac perbenignum, & sacrarum literarum ap prime intelligentem esse, obscure tamen, & absque lumine gratiæ diuinæ. Cuius propterea cæcitatem vehementer miserans, ipsum accessit, & his verbis affatus est: Domine mi, plus q; triginta milliarum iter tuĩ gratia confeci, q; multa doctrinã tua audirẽ: & nunc quibus quibus concionibus tuis interfui. Quam obrẽ oro te, vt dum hic apud te sum, con-

fessiones meas propter Deũ recipere non graueris. Quod cū Doctor annuisset, sepius eidem confitebatur simpliciter, humiliterq;: & si quando Domini sacratissimum Corp⁹ percipere voluisset, Doctor ipsi porrigebat. Exactis deinde duodecim hebdomadarum spatijs, Laicus Doctori illi hunc in modum locutus est: Obsecro mi Domine Magister, vti propter Deum publica nos concione doceas, quo pacto possit quis ad supremũ perfectionis gradum, quatenus in hac vita possibile est, proxime peruenire. Cui Doctor respondit: Quid est, Fili, quod oras? Quorsum tibi tam sublimia attinet dici, quãdo (vt mihi videtur) vix quicquam horum intellecturus es? Cui Laicus: Tametsi, inquit, venerande Domine non intellexero, suspirabo saltem, & votis ea omnibus desiderabo. En quanta hominum multitudo ad auscultãdos sermones tuos cõfluit. Si ergo ex his vel vnus quæ dicturus es, intellectu pceperit, non inanis erit labor tuus. Doctor respondit: Si ita me facere oportet, dilecte fili, prius mihi studeendum est, & muleo cum labore quæ huc faciant, conquirenda, cõgerendaq;. Denique Laicus nullum petendi finem fecit, donec Doctor ille fidem daret, huiuscemodi se concionem habiturum.

Accidit hinc, Doctorem illum in quodam monasterio concionari: finitoq; sermone, ait: Si quibus integrum fuerit, terra ab hinc die huc reuertantur. Rogatus nanque sum, inquit, sermonem facere, in quo doceam, qua ratioẽ possit quis ad supremum perfectionis gradum, quatenus

B nus

nus in hac vita licet, proxime peruenire. Itaque cum tertia dies aduenisset, plurimi eo conuenere: & Laicus summo mane illuc properabat, ut aptum sibi occuparet locum, in quo Magistrum reserui perciperet, intelligeretque. Quo cum Doctor peruenisset, ita loqui exorsus est:

In sequenti excellentissima cōcione, xxxiii. p. ubi ponitur, ex quibus, quia verè illuminati, veriq; sint Contemplatores, cognoscere licet.

Anta mihi, dilectissimi, in hoc sermone de ijs qui nuper vobis pollicitus sum, dicenda sunt, ut meo more haudquaquam Evangelium exponere queam, nec pluribus uti Latinis

verbis. Attamen quaecumque dicitur sum, ita à me dicentur, ut etiam ex sacris literis probari possint. Principio id vobis sciendum est, charissimi, inueniri per plures, quae ad perspicuam cognitionem seu intelligentiam, rationalemque, discretionem pertinent: sed ut plurimum per imagines & formas, quandoque etiam per scripturam, aliquando sine scriptura. Suntque non pauci, quibus dum lumen intelligentiae per praedicta, siue id per scripturam fiat, siue absque scriptura, intus resplendere inchoat, deinde quiescant, satisque contenti sint: at hi omnes longissime à suprema perfectione remoti sunt. Ceterum si quis talis reperiri posset, quae praedicta penetrasset, iisque funditus esset emortuus, omnemque intellectualem contemplationem & vniuersam rationalem, quae per imagines & formas est, cognitionem transcendisset, hic nimirum longè DEO charior acceptiorque foret, quam vel centum illorum hominum millia, quae in proprijs suis institutis siue modis, à se ex propria voluntate assumptis, ac sensibilibus intellectualibusque; imaginibus viuunt, ita illis abundè contenti, ut se ipsos abnegare & mortificare non curet. Neque enim in huiusmodi DEVS ingredi valet, ob propriam ipsorum voluntatem & assumptam occupationem, qua detinentur in propria, & multum eis placente, intellectuali ipsorum imaginatione. Qui verò ista penetrarunt, seseque DEO quadam moriendi ratione resignauerunt, atque omnem imaginariam excessere contemplationem, ac sese demum humili cum resignatione liberos & expeditos supra omnem intellectualem imaginationem ob-

Resignationis propriae vis.

tulerunt & (ut dicit Dionysius inquit, lumen fidei id exigere, ut omnem homo rationis seu intellectus captum transcendat) exhibuerunt: qui, inquam, tales sunt, in ijs DEVS quietem reperit & locum habitandi operandique; in eis, quando & ubi, & quicquid illi placet. Cum enim nullum DEVS in illis cernat impedimentum, suum ipsius in eis opus operatur, eosque; ad se & in se quodammodo agit. Ceterum huiusmodi homines omnibus incogniti sunt, quod vita & viuendi ratio ipsorum lateat omnes, nisi qui fortè eorundem sint institutorum, quales heu perpaucos esse vereor. Ad hanc autem vitae celsitudinem & excellentem perfectionem nemo pertingere potest, nisi cum profundissima humilitate, perspicua puraque; intelligentia, & illuminata dilucidaque; ratione. Quaecumque, quod negare nemo potest, multi olim rationales spiritus, qui in natura sua non nisi purae quaedam intelligentiae sunt, aberrarint, & ab aeterna exciderint veritate, à choris quoque; angelicis aeternaliter extrusi sunt, hodieque; id ipsum etià illis vsuueniat, qui se ipsos cum propria suismet complacètia respiciunt, & per propriae voluntatis usurpationem, ac vanam in sua subtilitate complacèntiam, illorum spirituum similes se reddunt. Quamobrem scitu atque; notatu opus fuerit, dilectissimi, quinam veri sint illuminati ac sapientes contemplatores. Equidem, quantum ex scriptura colligere licet, viginti quatuor partes seu articulos, quos eiusmodi homo in se habere debeat, reperit: hos etiam vobis libens communico, illis absolutis, sinem dicendi pariter facturus. Primum articulum ipse supremus I. omnium magistrorum Doctor, cunctarumque; artium totiusque; sapientiae Magister CHRISTVS IESVS dominus noster commemorat, ubi ait: IN HOC cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad inuicem, & preceptum illud meum seraueritis, quo iussi, ut diligatis inuicem sicut dilexi vos. tanquam diceret: Licet scientia, sapientia, & sublimi intellectu polleatis, si non & fidelitas & charitas adfuerint, parum vobis contulerit. Certè de Balaam fertur, tanto eum ingenij ac rationis acumine fuisse praeditum, ut ea quae DEVS post multa demum annorum centenaria facturus erat siue manifestaturus, intelligeret: cui tamen parum id profuit, quoniam oportuit, multa cum fidelitate

S. Dionysius.

Quot & articuli cui necessarii.

Ioan. 13.

Ioan. 15.

Num. 24.

1. litate & dilectione agnitae inhaerit veritati. Et haec de primo articulo dicta sufficiant.
2. Secundus est, ut à seipso sit liber & expeditus, quod tamè haudquaquam illi videbitur: sed potius semper ita sentiet, se adhuc magis magisque; expediri debere, & rebus omnibus abrenunciare. Tertius est, ut sit DEO funditus resignatus, ita ut nullum in eo DEVS reperiat impedimentum, sed opera sua liberè in ipso perficere queat: quod tamen non sibi temerè ascriberet, quin potius ad hoc semper omnino se reputabit ineptum.
4. Quartus est, ut & seipsum & omnia, in quibus sese prius inordinatius dilexit, quae suavit & intendit, siue in tempore ea sint, siue in aeternitate, profus exuat abnegetque;.
5. Quintus est, ut quae sua sunt, nullo modo vel in se, vel in aliqua creatura quaerat. Sextus est, ut semper & ubique; diligenter attendat & obseruet, quid ab eo DEVS exigat & fieri velit, eiisque; gratia illius fretus, faciat satis: nec tamen sibi aliquid inde arroget, quale quale illud fuerit.
7. Septimus est, ut continuè sine intermissione diuinè se conformet voluntati, ita ut nihil aliud velit, quod vult DEVS. Octauus est, ut tam fortiter, tam strenuè in DEO se exerceat, illique; imensa quadam vi amoris ad eum se adstringat vniatque;, ut nec DEVS in ipso sine ipso, nec ipse similiter sine DEO quicquam possit operari.
9. Nonus est, ut in omnibus quae illi euenerint, siue dulcia sint, siue amara, in cunctis quoque; operibus suis, in omnidemum loco & tempore, diuina praesentia perfruatur.
10. Decimus est, ut nihil omnino accipiat à creaturis quibuscumque; neque; grata videlicet, neque molesta, sed nudè omnia de manu DEI sui, ut quaecumque; DEVS per creaturas agit seu fieri permittit, non secus tamen nec aliunde quam ab ipso DEO accipiat.
11. Undecimus est, ut à nullo superari se delectatione vel sapore creaturarum secundum naturam, absque rationabili necessitate, patiatur.
12. Duodecimus est, ut non nimium deprimatur, nec immodicè angatur intus ex qualibet etiam aduersitate, quae ipsum à veritate posset auertere, sed semper constantissimè adhaereat veritati.
13. Tertiusdecimus est, ut à nullo falso lumine, nec ab vlla relucente specie creaturarum se decipi sinat, sed piedè & amicabiliter omnia in suo relinquat esse, ex cunctis optima semper eliciens, meliorque; ex omnibus, ex nullo peior fieri con-

tendens. Quartusdecimus est, ut semper paratus sit, cunctisque; virtutibus instructus & armatus, ad resistendum vitij vniuersis, ut nunquam non victor euadat, nunquam non palmam ferat. Quintusdecimus est, ut veritatem nudè cognoscat & contempletur, sicuti est (quatenus DEVS vult, & ipsi possibile est) in seipso, iuxtaque; eam suam instituat vitam, agnitique; studeat satisfacere veritati. Sextusdecimus est, ut perfectus & iustus sit, nihilque; minus tamen, quam se talem, putet.
- 17. Septimusdecimus est, ut parcus sit in verbis, sed plurimum vitae habeat interioris.
- 18. Octauusdecimus est, ut verax, interna, humilisque; vita eius, exemplo potius quam verbis praedicet omnibus, & faciendo loquatur.
- 19. Nonusdecimus est, ut praeter omnibus DEI gloriam quaerat, nec aliud aliquid intendat in actibus suis.
- 20. Vicesimus est, ut se libenter vinciat ab omnibus, qui cum ipso contendunt, patiatur: idque; praecipuè in his, quae pertinent ad ipsum, non quae pertinent ad DEVM.
- 21. Vicesimus primus est, ut nullo quacumque in re priuilegio gaudere velit, sed etiam minimis quibusque; se profusus iudicet indignum.
- 22. Vicesimus secundus est, ut se inutilissimum quem mundus habeat, hominem ex animo credat: at nihilo minus magnam in se strenuitatem, si dem, spem, charitatēque;, reperiri sinat. Nihil pendat quoque; suam propriam sapientiam, & vniuersa sua opera ex humana ratione facta.
- 23. Vicesimus tertius est, ut tamen in verbis quam operibus suis vitam & doctrinam domini nostri IESU CHRISTI sibi tanquam speculum proponat, in eisque; sese contempletur, & quantum fieri poterit, omnia illa à se abdicet, abijciat, mortificet, quaecumque; à dignissima illius imagine aliena sunt.
- 24. Vicesimus quartus, idemque; postremus, est, ut nunc primum, tanquam paruulus adhuc, in vera, ingenti, perfecta humilitate proficere incipiat, sibique; persuasum habeat, se iam primum inchoare velle diuinam implorare misericordiam, ut illa sibi subueniat & opem ferat, ut in bonum euadere hominem possit. Et si talis etiam ab alijs habeatur, aut vilis propterea in hominum oculis fiat, id charius illi sit acceptiusque;, quam si omnium fauore gauderet. Sed vereor, charissimi, ne pollixior fuerim. Haec itaque sunt signa rationalis & purgati fundi, quem splendor & imago omnis veritatis illustrat docetque;.

Inspiciat nunc igitur vnusquisq; semetipsum, & videat diligenter, si hos viginti-quatuor articulos in se reperiat. Et, si inuenierit, gaudeat: Si verò non inuenierit, sciat non sibi magnipendendum esse sublimem intellectum suum, nec cuncta intellectualia seu ingeniosa opera rationis suae. Ipse nanque totius veritatis fons & imago DEVS, nullum in eo opus supernaturale agere potest, nisi quae fortè singulari quadam gratia sua praeuenire, quod diuo Paulo contigisse legimus, velit. Sed hoc hisce temporibus, meo quidem iudicio, perquam rarum est. Denique praestet nobis omnibus aeterna veritas dominus DEVS noster, ut cuncti per gratiam in vera perfectaque humilitate, veri contemplatores efficiamur, ad laudem & gloriam ipsius, Amen.

Vti Laicus occultam sanctitatem suam Doctori partim secreto aperuerit, ipsumque reprehenderit, quod adhuc in ignorantia nocte veraretur, quod vas illius immundum esset, & quod ipse demum ad Phariseorum numerum pertineret.

HOC finito sermone, mox Laicus suum petens hospitiū, eundem de verbo ad verbum, quo modo a Doctore prolatus fuerat, exscripsit: quo conscripto, Doctorem accessit, & ait: Domine venerande, concionem tuam in scripta redigi, & si tibi molestum non foret, ipsam ex charta recitarem. MAG. Equidem libens audiero. Tum Laicus totum legit sermonem: eoq; absoluto, ad Magistrum ait: Obsecro mi Domine, ut indices mihi, si qua verba praeter miserim, ut & ea perscribam. MA. Certum habe charissime fili, recte te concionem hanc descripsisse, vti a me placet: & reuera, si multa mihi lucrari posse, haudquaquam eam exacte verbis rotidè conscribere valerē, ut a te conscripta est, nisi denuo eundem quem prius, in scripturarū perscrutatione labore infumerem. Satisque nunc mecum ipse ingenij tui felicitatem admiror, quod cum toties mihi confessus sis, hanc in te depræhendere non potuerim. Tum Laicus ille, tanquam recedere se velle simulās, Magistro ait: Si visum fuerit DEO, ad propria mi Domine redire mihi voluntas est. MA. Quid est quod te domum redire compellit, cum nec uxorem haberas, nec liberos, quorum curam te habere oporteat? Aut quid obstat, quo minus, cum neminem domi habeas, quae hic viuere possis ut illic? Et ipse breui, si Deus dederit, alium adhuc de spiritalis vitae perfectione sermonem facturum sum. LA.

Certum habe Domine Magister, me non ob conciones tuas huc venisse, sed quod sperarem aliquem hic me, DEI cooperante gratia, fructum facturum. MA. Quem dilecte Fili, fructum hic faceres, quum simplex laicus sis, & scripturas ignores, nec tibi concionari permissum sit? Mane, obsecro, hic aliquandiu. forsitan DEO praesistente, talem tamque perfectum adhuc sermonem habebis, quem te audire delectet. LA. Esset quidem, mi Domine, quod tibi dicere perquam vellem: sed vereor ut aequè nimiter ferre possis. MA. Age fili, quae cunque placet, securus loquere. Confido in DEO, me placide laturum. LA. En venerande Domine, sacerdotij honore praes fulges, & Concione ad nos habuisti, optimis quidem institutionibus refertam, sed quas tu vita exprimere non cures. Interim etiam pueriliter satis ad me ais, ut hic manere debeam, facturum te adhuc sermonem, qui mihi placeat. Caeterum id compertum habe, mi Domine Magister, nec Conciones tuas, nec vlla omnino verba quae extrinsecus in hac vita dici queant, magnope mihi prodesse posse: quin immo Conciones hominum sapientius plus obfuerit, quam profuerit, mihi: quae aliqua plerunque sub eis imagines mihi inciderent, quas postea, domum reuersus, vix multo ac diuturno cum labore abijcere potui & obliuisci. Et ipse Domine Magister inter caetera in sermone tuo hoc quoque dixisti, ab omnibus illum imaginibus liberum & absolutum esse oportere, ad quem sumus Magister CHRISTVS IESVS venire debeat: qui nimirum Magister quies ad me venit, plus sub vnus me horum lae spatio docet, quam tu Domine Magister, & caeteri doctores omnes, quos mundus habet, ad extremum usque iudicij die docere me possent. MA. Eia fili charissime, obsecro, ut diutius apud me permanes. LA. Graui quidem Domine Magister adiuratione me tibi obstringis: & si ex obedientia diuina hic mihi manendum est, non id faciam, nisi & ipse fidem mihi deris, omnia iam dicta a me, & deinceps dicenda, sub secreto Confessionis rete habiturum, ut occulta permaneant. MA. Id equidem fili charissime lubens fecero, tantum ut apud me diutius moreris. Tum Laicus ille in hunc modum Magistro locutus est: Multa quidem, Domine Magister, in eo, cuius iam crebro mentionem fecimus, sermone tuo bona & optima dixisti: sed inter dicendum talis animo meo similitudo incidit, ut videretur mihi haud secus ex te illa bona procedere, quam si vntum merum per feges duceretur. MA. Quid tibi vis, obsecro mi Fili, hac similitudine tuar? LA. Nihil aliud Domine Magister, quam

ut

2. Cor. 3.

ut indicem tibi, vas tuum mundum non esse, nec a facibus expurgatum. Cuius causa est, quod litera te occidit, & ab ea te quotidie adhuc occidi permittis. Sic enim, ut ipse melius nosti, scriptura dicit: Litera occidit, spiritus autem viuificat. Attamen eadem litera, quae modo te occidit, etiam viuificare te poterit, si ipse volueris. Caeterum pro praesenti vitae tuae conditione adhuc in tenebris es, & lumen in te non est, in quo litera perspicue cognoscere queas. Deinde etiam ad pharisaeorum adhuc numerum pertines. MA. Equidem fili charissime, ad hanc usque aetatem excreui, nec vnquam tam dure mihi aliquis locutus est. LA. Eia Domine Magister, vbi nunc est concio tua? Vide vti hic depræhendaris. Porro licet diutius tibi locus esse videar, tamen ita se habere, ut dixi, vel ex te ipso facile probauero. MA. Id est quod maxime velim. Neque enim vnquam Phariseorum genus dilexisse me scio. LA. Primo Domine venerande ostendit tibi, quo pacto litera te occidat. Scis ipse amade Magister, vti mox postea quam discretionem boni & mali adeptus fuisti, ad studium te contuleris literarum, in quo tamē prorsus temetipsum querebas, & hac ipsa quoque die ab hoc vitio haudquaquam immunis es: sed etiam in natura tua, licet occulte, superbus es, & multum inueneris grandi scientiae tuae, & quo praeditus es, titulo Doctoratus tui, nec in his pure solum Deum amore & intentione prosequeris, nec eius duntaxat gloriam in literarum studio spectas, sed te ipsum adhuc in incipientium creaturarum favore plus satis queres & amas: idque praecipue in vna quadam creatura, ad quam sepius oculos contorques, quam in ordinato favore prosequeris. Et haec ratio est, quod te litera occidit. Quod autem dixi, vas vacuum & immundum te habere, id similiter verum est. Neque enim Deum in cunctis actionibus & dimissionibus tuis pure amas: sed in multis adhuc te ipsum te quaerere & amare depræhendis. Ideoque vas tuum inane & faeculentum est: vnde fit, ut vnus bonum atque merum doctrinae caelestis verbumque diuini, licet purissimi & optimi, per illud transiens, animae mundae Deum amanti & intendenti, insipidum sit, & gratiam non adferat. Quod praeterea dixi, in nocte vel in tenebris te versari, aequè verissimum est: idque vel inde satis euidenter apparet, quod tam pauci ex concionibus ac institutionibus tuis supernaturaliter per gratiam illuminantur. Denique, quod pharisaeum te esse affirmavi, id nihilo minus verum esse probabo. Quamquam non sis omnino ex falsis illis pharisaeis vnus. Dic mihi venerande Magister, nonne falsi illi pharisaei se ipsos querebant & amabant, nec Dei gloriam pure intēdebant in omnibus? Vide nunc te metipsum, si non coram Deo pharisaeus sis, &

quidem non minimus. Nec dubites plurimos hodie superesse, qui coram Deo veri pharisaei habeantur, magis tamē & minus, pro ratione seu qualitate vitae singulorum. Hec cum laicus dixisset, Magister amplexus eum, osculabatur genas illius, & ait: Quaedam mihi dilectissime fili, similitudo venit in mentem, & idem mihi corrigisse videri, quod mulieri illi Samaritanae iuxta puteum euenit. Ioan. 4. Cerre enim cuncta mihi exposuisti occulta vitia mea: & specialiter, quod ad certam quaedam creaturam sepius multum respicias. At tamē nec ipsa id nouit: quāquidē nunquam illam experiri vel aduertere permisi, quod a me diligeretur. Sed neque vlli id omnino hominum constare arbitror. Vn nihil ambigo, a solo DEO huius te notitiam obtinuisse. Itaque magnope te rogatum velim, charissime fili, ut ob honorem duntaxat mortis, ipse mihi iam spiritalis pater esse velis, meque miserum peccatorem filium tuum esse patiaris. LA. Certum habe obseruande Domine Magister, si ita propter rationem & ordinem loqui perrexeris, me nullo hic pacto mansurum, sed citius rediturum ad patriam. MA. Quae te mi fili, ne id facias: sed obnixè rogatus, manes apud me. Libenter enim pollicebor tibi, me haudquaquam ita deinceps locuturum. Scitoque iam me statuisse velle conuertere, vitaeque scioris iter arripere, multumque me desiderare corrigere vitam meam secundum consilium tuum. Et quicquid mihi consuleris, id ego cum gratia Dei aggrediar & effectum reddam. LA. Reuera Domine Magister, id tibi perquam necessarium est. Copiosius namque Doctores scientia seu litera misere sedulo

Scire abique facere, nihil potest, imò obesse etiam

Quam stupenda Deus per hunc laicum operatus sit: ut quae ea de causa, praeter caeteras, ad tantam gratiam pertigerit, quod Dominus prorsus resignatam in eo reperiret humilitatem.

MAG. Obsecro te fili charissime, ut propter Deum mihi exponere non graueris, quo pacto ipse ad tam perfectam vitam perteneris, qua ratione inceperis, quae fuerint exercitia tua, qualis denique tota conuersatio & institutio vitae tuae. LA. Ista Domine Magister petitio tua prorsus simplex est. Etenim, quod certo certum est, si oia illa quae Deo oportet in me misero peccatore intra septennium operari dignatus est, aut dicere tibi, aut in scripta redigere deberē, nullum te arbitror tam te magnitudinis librum habere, qui vniuersa

hæc capere posset. Nihilominus aliq̄ tibi libēs referā, quę pro hoc tēpore tibi cōueniāt. Principio q̄dem permultū mihi hæc in parte DEVS cōtulit, q̄ bona quadam, profunda & resignatissima p̄ditus erā humilitate. Cæterū nō magnopere ad te at̄tinet, vt dicā tibi exercitiā mea, quæ foris in corpore meo tenui: q̄q̄dem naturæ & cōplexiones hominū diuersissimæ sunt. Quisq̄s autē funditus humiliterq̄ Deo se resignat, huic Deus tū per tērationes, tū per alias occasiōes talia subministrat exercitiā, quæ & vtilia illi esse, & eū, si velit, ferre posse, nouit. Porro q̄ a diuersis, quæ ipsorū exercitiā sint, sciscitat, v̄plurimū falli solet. Singuli nāque sua illi exercitiā dicūt, quæ dū ille seq̄ vult & imitari, nulla habita viriū suarū ratione, nihil mirū est si decipiatur & aberrat. Quę eīm exercitiā vni optima sūt, & maxime cōducūt, ea sæpenuerō alteri omnino p̄niciofa atque cōtraria esse solēt, si in eis p̄seuerare velit. Vñ etiā malignus sp̄s non raro hoībus, quos naturæ debilis esse conspicit, fallaci suasiōe suggerere solet, vt districta & rigida exercitiā assumant: hoc vtique sine, vt ante iustū tēpus moriant, vel infirmū & debile caput acq̄rant. Quod vt melius intelligas, dicā tibi paucis Dñe venerande, qd̄ mihi in meæ conuersionis exordio acciderit: Euoluebā ego librū quendā, q̄ idiomate Germanico vitas sanctorū explicat: cūq̄ singulorū artenderē austeram & districtā viuēdi rationē, ita mecum cogitare cœpi ac dicere: En isti eque vt tu, in hoc seculo hoīes fuere, & fortasse nō tam grauiorē, vt tu, Deum offenderūt. Atque hæc cogitās, cœpi strenua atque seuera exercitiā quēlibet sanctorū vel in aliquo seq̄ velle. Vnde accidit, vt tantā incurressem infirmitatē, vt etiā morti proximus essem. Et die quadā circa Solis exortū, cū plus satis me exercitasset, contigit me, p̄ nimia infirmitate ac lassitudine, sub ipsis exercitijs meis obdormire: & in ipso somno videbar mihi vocē quadā audire, dicentē mihi: Age tu homo propriæ voluntatis, si ante tēpus tete occideris, grauissimas certe p̄enas dabis. Qui si a DEO te exerceri p̄mitteres, lōge ille melius te exerceat, q̄ tu possis ex cōsilio spiritus maligni. Ad hæc vocē, cū videlicet diabolum nominasset, tār̄ me terror inuasit, vt res p̄te e somno euigilarē: & surgēs, mecū cogitare cœpi, q̄ absque cōsilio p̄dicta exercitiā assumpsissem: moxq̄ syluā quadam proximā illi loco, in q̄ tum erā, petij: vbi seniori cuidam eremitæ cuncta hæc p̄ ordinem enarraui, rogauiq̄ hominē, vt aliq̄ quod mihi cōsiliū impertiretur. Quibus auditis, senex ille hæc mihi responsa dedit: Si quod tibi cōsiliū imp̄dere debeam, prius quæ vitæ tuæ ratio, quę ex

ercitiā tua sint, mihi exponas oportet. Itaque vt iussus erā, dixi illi districta exercitiā mea, & quo pacto vitas sanctorū ple gissem, eosq̄ imitari voluissem. Tum ille: Dic mihi, inquit, ex cuius hæc consilio fecisti? Cui ego respōdi, me ex nulli⁹ om̄i no, nisi meo duntaxat consilio propria voluntate ea fecisse. Et ait ille: Certū ergo habe, diaboli fuisse cōsiliū. Vnde sum̄ mopere cauendum tibi est, ne eū amplius sequaris: sed resigna & relinque te totum Deo, & is meli⁹ te exercebit, q̄ vel tuipse, vel diabolus. Ad hanc ergo senis illi⁹ admonitiōē, omnibus illis exercitijs meis renunciaui: totumq̄ me Deo fundit⁹ reliqui, vt ille me pro suo beneplacito exerceat. Equidē Dñe Magister, secundū naturā ingeniosus admodū, oprimeq̄ cōplexionis, & acuti intellectus erā, sicuti & tu es: sed scripturarū notitiā non habui, qua tu polles: atq̄ tam sublimi intellectu p̄ditus erā, vt quoties me ad ipsum reciperē, magna quēdā & alta caperē, appræhēderēq̄. Vnde vice quadā accidit, vt ex huiuscemodi intellectuā cognitiōe mea, mecū in hūc modū cogitarē: Certe tā felici ingenio & sublimi intellectu p̄ditus es, vt haudquaquā dubitandum sit, quin si seruo illum applicueris, aliquid diuinū, siue de Deo, sis agnosciturus. Quæ cogitatio mox vbi mihi incidit, aduertī fallax esse maligni cōsiliū & pestiferam illius p̄suasiōē: simulq̄ in hæc verba prorupit: O maleuole, o maligne cōsiliarie, q̄le mihi cōsiliū suggessisti? Plane si talē Deum haberemus q̄ ratione capi posset, hunc nec t̄rilli quidē facerē ego. Post hæc mane q̄dam cū Preces matutinas legere vellē, ingēs quoddam me cepit desiderium, ita vt dicerē ad Dñm in hæc verba: Misericorsissime Deus, o si placeret tibi, vt aliquid tale me nunc faceres experiri, quod omnē excederet intellectum meū. Verum mox vbi ista verba finierā, vehemēter exhorui, q̄ tanta desiderare ausus fuisset, dixiq̄ ad Dñm: Ah Deus æterne & adorāpe, ignosce huic temeritati meę. Valde eīm me p̄nitēt facti hui⁹. Et qui fieri potuit, vt miser ego homuncio, immo terrę vermīculus, tale quid vnquā in cor meū admitterē, vt tam excellentē gratiā desiderarē, cum tamē satis in me ipso cognoscā, q̄ vilis, quātisq̄ vitijs obnoxius sim, q̄q̄ te Deū meū omni tēpore vitę meę nunq̄, vt debui, amauerim, intēderimq̄: sed tibi tam semp̄ ingrāt⁹ fuerim, vt me penitus indignū intelligā, quē terra sustineat. Vñ quia tm̄ tam p̄cellētis gratiē in me desiderium exurgere passus fui, necesse est omnino, vt diras corpus meū p̄nas luar, & acerba patia. His dictis, exui me vestibus meis, nec cessauī duris carnē meā verberib⁹ afflicere, donec sanguis p̄ humeros deflueret.

Matt. 17.
Marc. 9.
Luc. 9.

deflueret. Itaque cū huiuscemodi v̄ba in corde simul & ore meo vsque ad solis ortum voluerēt, tum rep̄te fulgidū q̄dam lumē totam repleuit cellulā meā, in ipsoq̄ lumine mētis excessum incurri, ita vt tēpore illo om̄i priuarer ratiōe & sensibus meis: sed ea hora breuis admodū mihi videbatur. Cūq̄ mihi ipsi fuisset restitutus, ingēs q̄ddā idēq̄ sup̄naturale vitæ signū reperi, ita q̄ cū B. Petro apostolo bonū est nos hic esse. In ea nāque breui hora plus veritatis multo cū lumine, perspicuaq̄ cū discretiōe p̄cepi, q̄ & tu Dñe Magister, & vniuersi, q̄s mundus habet, Doctores abhinc vsque ad extremi iudicij diē, me docere possent. Quod ad p̄sentem vitæ tuæ statum at̄tinet, satis me Domine Magister tibi dixisse reor.

Vñ Dominus Deus paganum quendā, in exteris longē degentem regionibus, per hūc laicum conuertit: vt q̄, Sp̄s sanctus in hunc vsq̄ diem, eandem gratiā suā virtutem exhibeat, quam in sacra Pentecoste Apostolis exhibuit, vbi aptas ac benē p̄paratas reperit mētēs: itemq̄, vt hæc laicus iste Doctori latius explicarit, simul apertioribus illi rationibus probans, quod phariseus esset, ac eō tandem illū adducens, vt vitā omnino statueret in melius commutare.

MAG. Si quid haberes fili charissime ampli⁹ dicere, id ego dem vellē. Certe quæ hæc n̄ abs te dicta sunt, libet̄er audiui. Vñ n̄c rursum etiā atque etiā te oro & obsecro, vt apud me maneat, nec me vlla ratione relinquant. Quod si sumptus tibi non sup̄petūt, ego eos tibi subministrabo, etiam si aliquo librorū meorum ipsi pignori posito, pecunia mihi mutuo accipienda sit, tantū vt apud me permaneat. L. A. Dñs ipse tibi pro hac in me humanitate mercedē restituat obseruande Magister. Ceterū id pro compro habe, q̄ nec tuus, nec alteri⁹ cuius usus tēporalibus bonis opus habeat, cum DEVS om̄ipotēs procuratorē me suum fecerit, habeamq̄ fere q̄nque millia aureorū, q̄ DEI sint, liberaliter eosdē exp̄sus rus, vbi cunq̄ vel necesse foret, vel ipse DEVS eos veller erogari. MA. Ergo q̄ tū audio, p̄diuitis & magni Dñi es procurator. Verum id mihi satis mirū videtur, qd̄ pauloante dixisti, q̄ nec ego, nec Doctores oēs ad extremū vsque iudicij diē, tm̄ te posses docere, q̄tm̄ vna hora tu a DEO didicisti. Quæro ergo ex te: Sacra scriptura profluxit ne e Sp̄s sanct⁹? L. A. Profluxit haud dubie. Ita em̄ fides catholica credit. Sed heu p̄nitēt me Dñe Magister, tanta me tibi dixisse, & te adhuc tā pueriliter loqui, Ecce vnā ipse tibi quæsti

onem proponam, & si illam siue per scripturam, siue absque scriptura soluere poteris, ex parte DEI mille tibi aureos numerabo. MA. Dic, oro, mi fili, quænam sit illa quæstio tua. L. A. Quæro ex te Domine Magister, posses ne me instruere, q̄ pacto homini alicui pagano, procul in remotis partibus degenti, tali sermone epistolam scriberem, vt & legere ille eam & intelligere posset: eaq̄ epistolæ forma foret, vt idem ille ex ea lecta ad fidem cōuerteretur? MA. Huc sane non habeo, fili, quod dicam. Talia nāque opera, ipsius sunt Spiritus sancti. Cæterum oro te, vt indices mihi, si quid tale tibi contigerit: aut si quid inde nosti, qua id ratione factum sit, aperias: & sis ne tu ipse qui id feceris. L. A. Non ego illud feci Domine Magister, sed Spiritus sanctus per me indignum tale quid operari dignatus est. Et certe multa hinc dici possent: sed om̄iā persequi nimis lōgum foret. Nam & integrum, si om̄iā quæ ad hanc rem pertinent, scriberentur, librum impleret. Nihilominus pauca quædam tibi narrabo, ex quibus rei summam v̄cunq̄ colligere licebit. Paganus quidam erat homo certe optimi cordis, & secundum modum suum iustus. Hic multo tempore clamabat in cælum, illumq̄ sedulo inuocabat, qui & ipsum & creaturas omnes condidisset, dicebatq̄ in hūc modum: Rerum oīm creator DEVS, en ego in hac regione & huius terræ fide natus sum. Porro Iudæi aliā fidem habent: similiter & Christiani aliam fidem sectantur. Tu vero Domine qui supra nos es, & om̄iā fecisti, in dica mihi, obsecro, quocunq̄ tibi placito modo, si qua fides alia hac mea fide, in qua natus sum, potior veriorq̄ sit, vt credere valeam: & ego libenter tibi obtemperabo, assumpta fide tua. Sin vero mihi id significare recūfaueris, & ego in hac fide mea mortuus fuero, cum aliam meliorem nesciam, magna mihi certe iniuria fiet. Cum hæc paganus ille oraret, factū est Domine Magister, vt a me illi epistolam scriberetur: qua lecta, ad fidem CHRISTI conuersus est. Idemq̄ mihi epistolam quandam rescripsit, in qua, vti sibi successerat, exposuit: quę certe epistola ita erat nostro vulgari Germanico idioma te conscripta, vt a me quamoptime legeretur. Plurima hinc, Domine Magister, adhuc dicendā superessent: sed summam rei iam tenes. MA. Mirabilis sane DEVS est in donis suis: & reuera charissime fili, varia & rara quædam mihi narraisti. L. A. Equidē Dñe Magister vereor satis, me plus tibi dixisse, q̄ debuerim. Enimvero aliquid me tibi dixisse animaduerto, qd̄ male te habeat in natura tua. Cum enim ipse laicus sim & idiota, tu vero mag

gnus sacrae Theologiae Doctor, & nihilo minus tam multa tibi veluti sub docendi ratione dixerim, fieri non potest quin aliqd te offenderit. MA. Si non aegre laturus es filii, dicam tibi, quid mihi displicuerit. LA. Prorsus non aegre feram: securus oia dicas. MA. Grauius fero, charissime filii, in natura mea, immo neca me expellere possum, quod tu cum sis laicus, me Theologum & Magistrum docere debeas: deinde etiam, quod me Pharisaum vocasti. LA. Sunt ne adhuc alia Domine Magister, quae tibi in me displiceant? MA. Minime, quod equidem sciam. LA. Licebit ne mihi pace tua Domine Magister, de his duobus tibi satisfacere? MA. Non modo licebit, filii charissime, sed ut id facias, etiam atque etiam te rogo. LA. Dic, oro te, mihi Domine Magister, unde id erat, aut per quem factum fuit, ut virgo beatissima Catharina cum octodecim circiter annorum esset, quinquaginta acutissimos philosophos verbis superaret, ita ut etiam oes vltro se ad moriendum pro Christo offerrent? Dic mihi, inquam, Domine Magister: quis id egit, aut quis tibi loquebat, ut tantos philosophos vna virgo tenera superaret? MA. Nulli dubium est, quin Spiritus sanctus id egerit. LA. Credis ne Domine Doctor, eiusdem ad huc potentiae esse Spiritum sanctum, cuius tunc erat? MA. Oino sic credo. LA. Quid igitur obstat, quo minus credas etiam per me miserum peccatorem loqui tibi posse eundem Spiritum sanctum, quoniam & per Caipham, qui & ipse peccator fuit, loqui dignatus est? Et certe si ea quae dixi, tam iniquo animo laturus es, deinceps cauti te loquar. MA. Quae so te filii, ne id facias: iam enim etiam hac in parte me corrigam. LA. Dixisti praeterea Domine Magister, etiam hoc male te habere, quod Pharisaum te appellauerim. Ceterum cum hoc dixissem, ita tunc huius a me ratio tibi reddita est, ut merito sufficere tibi deberet. Sed quia illa contentus non es, adhuc alia tibi ratione probabo, magis te hac in parte recte esse, quam ipse tunc dixerim. Sane nosti Domine Magister, horrari quidam loco Saluatorem nostrum ac dicere in hunc modum: Attendite vobis a Phariseis. Aligant enim onera grauias & importabilia, & imponunt in humeros hominum, digito autem suo nolunt ea mouere. Iam te ipsum paupersis sper contemplant. Certe viginti quatuor partes seu articulos humeris nostris imponuisti, quos ipse vix leuiter attingis. Sic & alio loco idem Saluator de eisdem phariseis ait: Oia quaecumque dixerint vobis, seruate & facite: secundum opera vero eorum, nolite facere. Dicit enim, & non facit. MA. Ista verba Dominus noster semel locutus est. LA. Nihil refert: immo adhuc continue ea dicit. Sed vide nunc Domine Magister, si non optimas nobis institutiones tradideris:

Ioan. 11.

Mat. 23.

Ibidem.

quas tamen quantum vita & opere sequaris, Deus nouit, & tu quoque non ignoras. Et ut in praesentiarum sese habent res tuae, libens sequor doctrinam tuam, sed inuitus imitarer vitam tuam. Unde nunc tecum ipse iusto, quaeso, iudicio perpende, si non coram Deo vere phariseus sis: non tamen ex falsis illis & impijs phariseis, quibus infernus debetur. MA. Plane filii non habeo quod dicam, nisi quod me peccatorem esse & fateor & cognosco. Et nunc vitam meam in melius commutare statuo, etiam si propterea mortis mihi discrimen subeundum sit. Neque iam longius expectare queo: sed te filii etiam atque etiam oro & obsecro, ut pure propter Deum consulere mihi velis, quo pacto vitam rectiorem incipere debeam: simulque ostendas, qua ratione ad summam, quae quidem in hac vita obtineri possit, perfectionem quae pertingere. LA. Discrete est, Domine Magister, quod pace tua dixerim, aliquod tibi hac in parte consilium subministrare. Vita namque tua seu ratio viuendi, quam hactenus tenuisti, ex consuetudine longa pene in naturam tibi versa est. Unde si pristinos mores & solitum viuendi modum abdicare & reicere debueris, quod vti que necessarium erit, non poterit hoc absque graui natura tuae molestia & dolore fieri, praesertim cum iam quinquagesimum plus minus annu antegisse videaris. MA. Id, mi fallor, aetatis sum filii charissime. Attamen etiam illis qui ad vndecimam horam venerant, merces integra & denarius redditus est. Itaque iam omnino stat sententia, atque ita definitum est in animo meo, ut si etiam certus essem me ob hoc moriturum, ex hinc iam conuertere, & pristinae fallaci & intellectus curiositati deditae vitae, vitis quae & vniuersae sensualitati meae renunciare, iuxtaque consilium tuum per Dei gratiam deinceps viuere velim. Quapropter iterum atque iterum te rogo, ut omni dilatione postposita, qua me ratione vitae meae emendationem incipere oporteat, Dei amore me instituas edoceasque. Neque enim iam vltra differre poterero. LA. Quoniam quidem ea tibi Domine Magister a Deo gratia collata est, ut humiliari non recuses, & vili ac pauperi te creaturae subicere velis, Deo in primis honorem nos tribuere conuenit, cuius etiam est. Quoniam vero ita oportet, ut ex parte Dei ipse tibi consilium praestet, Deum mihi adiutorem adhibebo, & ex amore illius, ut melius poterero, tibi consulam. Et principio quidem eo te modo docere incipiam, quod solent pueri institui in scholis: hoc est, quod dicitur tibi spirituale tradam Alphabetum, in tres & viginti sententias distinctum, quorum videlicet literas Alphabetum habet, a quo pure discendi sumunt exordium.

Matt. 23.

SEQVITVR

Alph

Alphabetum Aueñ, Doctori a Laico traditum, ut iuxta illud vitam suam corrigere inciperet. Quod haud dubie saepe relegeres, iuxtaque, illud nostram instituere vitam, omnibus nobis quam utilissimum fuerit.

ALPHABETVM

A V R E V M.

- A** Agredienda tibi in primis est vita bona, pura, spiritualis, non quidem leuiter aut pueriliter, sed strenue & animo virili.
- B** Bonum facito, & malum declinato, idque; sedulo ac diligenter.
- C** Congruum ac temperatum in omnibus medium seruato.
- D** Disce & intus & exterius modestiam & humilitatem praete ferre.
- E** Extirpa funditus & abnega, propter Deum propriam voluntatem tuam, ut possis vnitus in Deo manere, & Deus in te.
- F** Fortiter ac serio continue in Deo perseuera.
- G** Gaudes simpliciter ac studioso obedito, & ad omnia quae Dei sunt, sine murmure voluntarium te praebeto.
- H** Haudquaquam retrò vel ad seculum, vel ad naturam, vel creaturas & actus earum respicias.
- I** Intus in corde diuina ac spiritualia meditari ac ruminare, tuamque; veterem vitam lachrymis abluere & deplangere consuesce.
- K** Constante & audacter diaboli, mundi, & carnis tentationibus resiste.
- L** Leto ac forti animo per temporalia ad aeterna contendere ac penetrato.
- M** Maneat semper in te dilectio Dei & proximi.
- N** Nullius omnino bona, qualiacumque; ea sint, concupiscas.
- O** Ordinate omnia in meliorem, non peiorem, partem trahas.
- P** Poenitentiam siue poenam peccati, vnde cumque; ea tibi obuenerit, siue a Deo, siue a creaturis, pro peccatis tuis libenti animo suscipias.
- Q** Qualescumque; te vnquam offenderunt seu laeserunt cogitando, loquendo, operando, eis omnem iniuriam ex animo remittas.
- R** Retine tibi omni cum diligentia corporis & animae castitatem.
- S** Serua in omnibus mansuetudinem, & ex omnibus stude melior fieri.
- T** Tene fidem, custodi veritatem erga quosuis, absque; dolo, simulatione, & fraude: & exerce te in opibus misericordiae cum corporalibus, tum spiritualibus, prout potueris.
- V** Vide diligenter, ne vel in edendo & bibendo, vel qualibet alia re, modum & mensuram excedas.
- X** ^{quis} vitam atque; doctrinam semper animo reuolue, eamque; pro viribus imitare, & iuxta eam, vitam tuam institue.
- Y** Intemeratam Virginem Matrem deuotis pulsato precibus, ut auxilio tibi sit in perdiscenda hac institutione mea.
- Z** Zelosus consuesce voluntatem ac sensualitatem tuam sub disciplina continere ac cohibere, ut pacifice consentiant in omnia, quae Deus euenire tibi permiserit, aut egerit tecum.

Vt Do-

Vt Doctor iste hanc institutionē Alphabeticā cito, non tamen absque labore, perdidicerit: utq; deinde Laicus viciniorē ipsum ad perfectionem edocuerit viam. Necnō vti Doctor idē vitam morientem aggredi, in eaq; tam diu se exercere coactus fuerit, donec seipsum vinceret.

AGE nunc Domine Magister, suscipe hanc puerilem institutionē a DEO, qui per me indignum peccatorē, eam tibi tradidit. MA. Tibi fortasse, dilecte Fili, isthac institutio puerilis videtur: sed mihi certe virilis esse apparet. ac tamen qualisqualis sit, mihi eā cum DEI gratia suscipere decretum est. Sed oro te, dic mihi, quārum mihi ad eam perdiscendam temporis tribuas. LA. Ad honorem quinque vulnere CHRISTI, quae sunt signa immensi illius erga nos amoris, quinque age hebdomadas capiam, ut tanto eam rectius perdiscas. Interim tu ipse tibi magister eris: & vbi contigerit in aliqua harum literarum te fallere, & aliquid quod illi contrarium sit, admittere, nudatos prius humeros virgis cedas. MA. Faciam quod hortaris fili, & dictis tuis morē geram. Itaque in hoc viuendi genere tribus fere hebdomadibus exactis, Laicus ex Magistro sciscitat est, quo pacto secum ageretur. Cui Magister respondit: Certum habe fili charissime, me in his tribus hebdomadibus huius institutionis tuae perdiscendae gratia, crebris virgis cesum esse, q̄ fuerim omnibus retro diebus vitae meae pro omni studio meo. LA. Vt igitur nunc habes Domine Magister, callesne omnes huius alphabeti literas? MA. Vt cunque eas calleo Fili, & per DEI gratiam satis bene mecum agitur: vellem tamen, me adhuc perfectius hanc tuam tenere institutionem. Caeterū oro te, ut latius me instituas, & perfectius ora demōstres. LA. Ipse nosti Domine Magister, pueris in scholis altiora nō proponi, donec prima elemēta probe addiderint. MA. Equidem dilecte fili, si tuum me alphabetum perdidicisse dicere, reus mendacij tenerer. LA. Ergo consultius est, nos vltra non procedere, donec ipsum perdidiceris. Deinde rursus quasi tribus elapsis hebdomadibus, Magister ipse per nuncium quendam, Laicū illum ad se vocari fecit. Qui cū venisset, ita illū affatus est Magister: Cōgratulare mihi fili. Iam enim ex DEI grāa satis me callere videor alphabetū tuum. Et si placet tibi, libens ipsum recitabo. LA. Nō opus est Domine Magister, ut ipsum recites. Non enim ambigo te verum dicere, multumq; tibi congratulor. MA. Disficile quidem, fili, hanc porū institutio-

nem perdiscere. At nūc oro, ut latius me edoceas. LA. Ex me certe, Domine Doctor, latius te instituere non possum. Sed si Deus omnipotens per me vltius docere te voluerit, non recuso facere quod in me est: roq; libēs, quauis indignum instrumentum illius, per quod ille quicquid sibi placet, opetur. Nec aliud omni no tibi consulam, nisi quod ille mihi dederit ac subministrarit, idq; ex puro DEI ac tuae salutis amore. Et si acciderit tibi, qd adolescenti illi euenit, qui cum a Domino consilium relinquendi omnia audisset, tristis abcessit: Si, inquam, similiter tibi acciderit, ego hac in parte extra omnem culpam ero. MA. Nihil te hoc sollicitum reddat, fili. Ita enim iam omnino animum obfirmavi, ut nihili ducam, quicquid hinc mihi accidere poterit: sed DEI arque tuum consilium sequar, & me obedientem praestabo. LA. Quandoq; dem ea nunc animi constantia & promptitudine es domine Magister, in primis consulo tibi ex charitate DEI, ut Ordini ac superioribus tuis semp sis ac maneas obediens. Vix enim aliter fieri poterit, quin si rectius, vicinius, & angustum velis iter ingredi, premi te oporteat & vexari, & maxime ab Ordine & confratribus tuis. Cumq; id tibi euenit, subtilis intellectus & sensualitas tua multa secum cogitabunt, & ad summum Pontificem aut alio te ire hortabuntur, ac alios denique varios modos exquirēt, quo crucem hanc euadere possint. Caeterū id tibi summo perere cauendum erit. Quin potius quicquid tibi molestum acciderit, feres patiens, perperuoq; in obedientia humiliter perseuerabis. Nam & eadem tibi via gradiendum erit, quam Dominus adolescenti, paulo superius dicto, ostendit. Accipias oportet in humeros crucem tuam, & Dominū Saluatorem, illiusq; aliquo modo exēplar secteris, idq; cum vera, grandi, ac patienti humilitate. Oportet etiā, ut acuto, subtili ac pomposo intellectu tuo, quem ex scripturis tibi comparasti, renuncies. Nec iam amplius ad tempus aliquod lectioni aut studijs incumbes, sed nec Conciones habebis. Cumq; illi qui tibi confiteri soliti sunt, ad te pro Confessione facienda venerint, quandam pre te simplicitatem feres, ita ut Confessione facta, statim ab eis recedas, nihilq; eis loquaris, nec aliquod consilium praestes, sed dicas eis: Prius ipse discam, quo pacto mihi consulere debeam: & vbi id probe didicero, deinde etiam vobis consilium impendam. Et si quæsierint, quando cōcionari velis, poteris citra veritatis iniuriā simpliciter respondere, habere te aliquid negocij quod agas. Atque ita paulatim ab hoibus te abalienabis. MA. Si con-

Mat. 19.

tionandi mihi officium interdicitur, nihil superest, fili, quod agam. Quid igitur faciam? LA. Ad cellam tuam te recipies, & preces tuas horarias leges, easdēq; vbi poteris, in choro cum caeteris persolues. Omni quoque die, nisi aliquod iustū habueris impedimentum, Sacrum facies, siue Missam celebrabis. Deinde vero si quod tempus superfuerit, illud in meditatione vitae, passionis, & exemplorum CHRISTI expendes, considerando diligenter, q̄ vita tua illius vitae dispar sit. Insuper quoque omnes annos tuos, & omne praeteritū tempus, in quo te ipsum male amasti, recogitabis in amaritudine animae tuae, attendendo q̄ modicus erga DEVM fuerit amor tuus: & contra, q̄ ingens illius erga te dilectio. In his Domine Magister humiliter studebis. Sicq; fieri poterit, ut ad veram paulatim pertingas humilitatem, & a veteri conversatione & priscis cōsuetudinibus tuis in melius commuteris. Deinde vbi tempus illud aduenerit, quod DEVS bene nouit, repente in virū alterum & nouum hominem te mutabit: ita ut ex ipso nascaris denuo, & omnino nouus homo fias. Attamen antequam ista regeneratio in te peragi queat, prius omnia quae possides, diuendas oportet, eaq; DEO humiliter resignes: hoc est, vniuersae sensuū ac intellectus tui curiositati ac subtilitati, & quicquid hoc est, vnde tibi honorem aut delectationem conquirere posses, & omni denique illi delectationi, quam hactenus in natura tua possedisti, & in qua secundum naturā inordinatus quietisti, prorsus renuncies oportet, humiliterq; cum beata Magdalena Domini tui pedibus te prosterne. His enim omnibus omnino moriendum tibi erit. Iam si haec aggredi ceperis, iucundum & gratum DEO omnipotenti de te spectaculum praebes, quippe qui hęc sine delectatione adspicere non poterit: & credendum est, quod nō committet, quin te ad anteriora propellat vrgeatq; ut tanto melius probes, & tanquam aurum in fornace ad purum excoquaris. Fieri, inquam, poterit, ut dilectionis poculum, quod vni genito filio suo praebuit, etiam tibi ex parte porrigat. Quod est, fieri posse ut quicquid egeris vel dimiseris, & omnis vita tua, vis lipendatur & despiciatur ab omnibus: & qui hactenus tibi cōfiteri soliti sunt, poculum abs te recedant, tanquam qui sensibus ac ratione destitutus sis: omnes quoque amici tui, & bona pars Fratrum tecum in monasterio tuo degentium, in vita tua offendantur seu scandalizentur, dicantq; alter ad alterum, q̄ rarum quendam & insolitum viuendi modum assum pseris, qui te pene fatū reddiderit. Itaq;

Esa. 38.

Lu. 7. & x.

que vbi haec tibi etenerint, vide ne quo modo terrearis Domine Magister, sed potius exulta in DEO tuo, quoniam iuxta est salus tua. Attamen infirma hinc natura tua nō nihil haud dubie contremiscet, sed magnifice cōfidas Deo tuo: ipse te haudquaquam derelinquet. Porro vbi in hac pressura fueris constitutus, fieri vix poterit, quin aliqui in mentē tibi veniat, ut roges DEVM aut desideres, ut aliquam illi tibi supernaturalem largiatur cōsolationē, & quādā te faciat dulcedinē experiri. Quod vbi tibi inciderit, certus sis, non a DEO illud esse desiderium, sed inde potius, q̄ adhuc superbia quaedam lateat in natura tua. Eūvero magna p̄sumptio est, eiusce modi a DEO dona tā supernaturalia postulare quinquā audere. Ideoq; si id tibi cōtigerit, ut tale aliquod intra te desiderium sentias, tota illi virtute te illico oppones, illudq; cum ingenti ac humili resignatione supprimes, dicēs corde simul & ore: Eia piissime DEVS, valde & ex toto corde displicet mihi, & doleo plurimū, q̄ tam grāde & altum desiderium intra me surgere sentio, q̄n apertissime cognosco tātis me donis tuis prorsus indignū esse, immo indignum quoque quē terra sustineat. Cumq; haec verba ore dixeris, etiam si nondū ita perfecte sentias in corde tuo, non admodum terrearis: sed tibi ipsi poenam imponas, hanc videlicet, ut quoties tale intra te desiderium surrexerit, virgis te caedere debeas. Quod si nec sic quidem cessare voluerit, tum illud tāquam tentationem sustineas, quādiu DEVS voluerit, ut ipsum patiaris. Denique si hanc viuendi normā subire volueris obseruāde Magister, nihil tibi vtilius fore scias, q̄ vt cum profunda quadam ac forti resignatione te ipsum DEO humiliter resignes in omnibus quae tibi euenierint, siue dulcia ea fuerint, siue amara, siue delectent, siue crucient, ita ut ex sententia DEO dicere possis: O DEVS piissime & adorāde, etiā si in hac vita istaq; pressura ad extremum vsque iudicij diē ex tua voluntate permanendum mihi foret, te tamen haudquaquam deserere vellem, sed cōstanter perperuoq; tibi adhererem. Equidē Domine Magister, in gratia DEI satis intelligo, eā nunc in corde tuo versari cogitationem, ut dicas tibi ipsi intus, quaecunque hactenus a me dicta sunt, dura valde & difficilia esse. Ideoq; & ipse supra protestatus sum, si te a proposito resilire contingeret, quēadmodum illi adolescenti, de quo supra dictum est, accidit, me extra omnē noxā esse velle. MA. Verū est, charissime fili, quod ais. Adhuc enim durior mihi videtur esse hic sermo tuus, LA. Et tamē ipse me rogasti Domine Magister, ut cōpendiosissimum ad supremā huius vitae perfectio-

nem

nem iter tibi demonstrarem, Et certe securiorem ego, quā sit ista, viam ad imitandum exemplar sacratissimae humanitatis CHRISTI nullam noui. Quamobrē sincere tibi consulo, ut satis iustū bene deliberādi tempus accipias, tete ad teipsum recipias, & quicquid cognoueris ex diuina tibi inspiratione faciendum, id securus aggrediaris. MA. Placet mihi, fili, consilium tuum, & ita faciam: videboque si potero memetipsum cum caelestis gratiae adiutorio vincere.

Quid dehinc Doctore acciderit, ut graues in natura pressuras & hominum contemptus pertulerit, ita ut viribus defecere inciperet.

ELapsis hic octo diebus, misit Doctor nuncium quendam ad Laicum, qui illū ad se accerseret. Cūque Laicus aduenisset, ait illi Magister: Ah fili charissime, vix dice queat, quantum in me pugnae, doloris, luctu ac certaminis noctu diuque pertulerim antequam cum Dei auxilio eo pertingere potui, ut diabolus & carnē seu naturam meam superarem. Nunc vero ex gratia DEI animum prorsus imperterritum ac promptū, veram quoque ac integram voluntatem consequutus sum, ita ut laesus, opitulante DEO, eam, quam me docuisti, viam aggredi velim: & quantumuis id forrasse molestum erit naturae meae, patienter tamen sustinere debebit, nec propterea villo modo retrocedam, sed stabilis & cōstans in hoc proposito per DEI gratiam perseuerabo. LA. Tenes ne adhuc memoria Domine Doctor ea verba, quae nuper tibi dicebātur? MA. Statim ut a me recessisti, diligēter omnia perscripsi. LA. Cōgratulor tibi Domine Magister, & ex animo congaudeo, quod tam promptum & strenuum atque audentem animum adscriptus es, nec minus hunc tibi faueo, quā mihi ipsi. Nunc igitur incipe securus in DEI nomine, & age viriliter. Sicque copia abunde accepta, laicus discessit. Magister itaque laici institutioni atque cōsiliis morem gerens, opus sibi iniunctum inchoauit. Dimisitque vniuersa, quae dimittere iussus erat. Vnde factum est, ut antequā anni vnus circulus volueretur, tam despectus haberetur ab omnibus, quam cum illo in cōnobio degebant, quam fuerat antea acceptus & honoratus. Speciales quoque amici illius, & quorquor illi, tam viri quam foeminae, confiteri solebant, ac omnes denique qui nouerāt & dilexerāt eum, ita se ab eo abalienarunt, quasi nunquam eum vidissent: quod naturae illius non parum molestum atque contrarium erat. Ad haec, etiam caput illius admodum debilitari coepit, quod maiorem illi terrorem incussit. Vnde per nuncium voca-

uit ad se laicum, eique vniuersa quae sibi acciderant, enarrauit: & uti natura sua nimium deficeret viribus: & maxime, ut de capitis infirmitate haud mediocriter anxius aretur. Cui laicus respondit: Noli terreri Domine Magister, sed resigna te humiliter Deo, & illi multum confide. Mihi certe satis adhuc placent, quae circa te sunt: & bene se habent res tuae, & adhuc melius habebunt. Certe tu ipse nosti, quod ad rectum iter pertingere, & in ipso ambulare volentem, per aliquas saltem passiones & aduersa, veritatis exemplar, id est, CHRISTVM Saluatorem nostrum sequi oporteat. Itaque nihil terrearis omnino, sed relinque te totum DEO. Nam & mihi similiter accidit. Interim nihilo minus dum in hac infirmitate posuisti, discrete subuenias naturae tuae per cibi meliorem usum. Mihi in simili infirmitate posito Confessio quaedam ex speciebus aromaticis parabatur, quae confortabat caput meum: & talem etiam tibi fieri curabo. Attamen id certum habe, quod me semper totū DEO reliquerim, ut faceret cum anima & corpore meo, quicquid vellet. MA. Sed me iam aliter doces, hortarisque, ut cibo meliori succurram infirmitati meae. LA. Nemo, Domine Magister, Deum tentare debet. Quando in hac debilitate constitutus es, libenter permittit tibi DEVS, ut subuenias naturae, & maxime capiti tuo. Eia nunc Domine Magister diuino fretus auxilio, perge ut coepisti, teipsum gaudens DEO in omnibus cum ingenti ac vera humilitate resigna. Cōfide DEO tuo, & expecta gratiam illius, & quicquid tum ille a te exegerit, siue dulce illud fuerit, siue amarum, illi cura ut satisfacias pro virili. Quod ad me attinet, oro te propter DEVM, ne moleste feras, quod diutius tibi hac vice adesse nequeo. Grauis namque causa quaedam cogit me vales facere tibi. Quod si me omnino carere nolueris aut nequiuieris, ad illum locum aliquid mitte, & ibi me patiar inueniri. Sed si absque vilius mortalis creaturae solatio persistere poteris, id quidem optimum tibi fuerit. MA. Ne, quaeso, ita loquaris fili charissime, neque enim te diu carere potero. Et certe multū me cruciat, & angit vehementer animum meum, quod iam a me discedere vis. Quando ramen, ut ais, tam seria te res, quae ad DEVM pertineat, abire compellit, memetipsum comprimam ac resignabo, & feram absentiam tuam quoad potero. LA. Quandoquidem ergo Dñe Magister, sub virga & flagellis Domini cōtineris, ad quae etiam sponte te obrulisti, discrete admodum viuendum tibi erit. Cura ergo, ut facias tibi ipsi quod iustum est. Nec perturbet te, quod a creaturis derelictus es. Quod si pecunia

nia opus habueris, pone pignori aliquot codicum tuorum, & pro eis mutuo eam accipe. Caue tamen, ne vel vnum illorum vendas. Erit enim, ut mihi videtur, quum oēs tibi necessarii erūt. His dictis, Laicus Magistro valesfaciens, abscessit, lachrymante interim Magistro ob discessum illius, & se DEO commendante.

Vti Doctor Thaulerus a Deo mirabiliter visitatus, tactus, & illuminatus fuerit: utque laicus ad eum redierit, benigne eum adhortans, ut intermissum concionandi studium repeteret.

CUm igitur duobus annis Magister ille in grauissimis tentationibus, magno omnium amicorum suorum contemptu, & ingenti se paupereate cōtinuasset, ita ut etiam pro quibusdam libris suis pecuniam mutuo accipere compelleretur, grauem quoque totius naturae suae infirmitatem multa cum humilitate sustinisset, accidit ea nocte, quae D. Pauli Cōuersionis diem proxime praecedat, ut grauius in eum tentatio irrueret, qualem cor humanū vix excogitare posset. Vnde de tanta totius naturae suae infirmitatem contraxit, ut ea nocte ad Marutinas praesces decantandas pergere non posset, sed mansit sedens in cella sua, resignans se funditus DEO cū ingenti ac vera humilitate, omni solatio & auxilio cuiuscunque mortalis creaturae penitus destitutus. Cūque in hac infirmitate posuisset, coepit inter cetera Domini nostri IESV Christi passionem meditari, cogitando quā magno ille eum amore fuerit prosequutus, & suam edidit vitam inspicere, attendendo quā nimis esset vita sua ad vitam illius, & quā modica sua fuisset dilectio respectu illius in mensē charitatis. Vnde magna eum cepit contritio & dolor de omnibus peccatis suis, & male transacto atque deperdito tempore suo. Itaque toto affectu, corde & ore dixit ad Dñm: Ah misericors & pie DEVS, miserere miserere mei propter abyssum miserationum tuarum, quoniam non sum dignus quem terra sustineat. Cumque huiuscemodi in corde simul & ore versaret, plene vigil, corporeis auribus (nihil tamen videns) audiuit vocem dicentē sibi: Habeto nunc pacem tuam, & confide DEO, certumque habe, quod cum ille in terris degeret, quemcumque infirmum sanasset in corpore, eundem & in anima sanauit. Quibus verbis finitis, mox in ecclasiis factus, & omni intellectu ratione sua destitutus fuit Magister, ita ut nesciret, quid secum ageretur, ubi esset, aut quonam raperetur. Vbi vero sibi ipsi redditus fuit, inuenit in seipso in tota natura sua nouā quandam & magnam virtutem & fortitudinem, qualem nunquam in omni vita

ra sua se fatebatur expertum, nec non clarā ac luminosam discretionem, seu rationem illuminatam, quae ante id tempus admodum illi ignota fuerat. Stupens autem secum mirabatur, vnde tam cito haec illi contigissent, atque in hūc modum cogitare coepit: Certe teipsum hinc expedire non poteris. Mitte ergo, & accersi hominem illum amicum tuum, & illi rem omnem per ordinem expone. Sicque fecit. Vocatus vero Laicus, obediens Magistro, venit ad eum, Cui Magister statim omnia quae sibi contigerant, per ordinem enarrauit. Quibus additis, Laicus sic respondit: Hęc noua, Domine Magister, ex corde libens audiui. Scito te nūc primum veram DEI gratiā veraciter expertum, atque nunc primum secundum vires superiores tactum esse. Scito etiam, quod sic uti olim litera te occidit, sic eadem te nūc viuificatura sit, quum scriptura sacra oīs ex Spiritu sancto promanarit. Nec dubites Domine Doctor, quin sacrarum notitia literarum, plurimū tibi dehinc profutura sit, posteaquā luce Sancti Spiritus illustrari meruisti. Multa namque tibi per scripturas patefient, quae hactenus omnino tibi incognita fuerunt. Scis enim ipse, ut sacra scriptura & tibi & pluribus alijs Theologis, multis in locis sibi met contraria videatur. At qui eam in lumine Sancti Spiritus recte nouit intueri, quomodo tu eam posthac intueberis, ille nimirum euidenter agnoscit, quod ea per omnia sibi concordet. Itaque nunc primum sapienter scripturas intelliges, & nūc primum veram imaginem & exemplar veritatis Domini nostri IESV CHRISTI recte sequeris. Nunc etiam aliquādiu intermissum concionandi studium repetendum tibi erit, ut proximos quosque verbo aedifices instruasque. Iam quoque illud tempus adest, quo libri tui tibi requirendi, consulendi, ac euoluendi erunt. Certumque habe, vnam posthac concionem tuam, ceterum prioribus fore vtiliorem fructuosiorēque. Qui enim te audieturi sunt, multo amplius proficient ac emendabuntur, quā antea fecerūt, eo quod verba, quae dehinc prolaturus es, ex mūdo vase procedēt: ideoque animae mundae & DEVM amanti grata & accepta erunt. Scito praeterea, quod sicut hactenus a multis contemptui habitus es, & despicibilis apparuisti, ita nunc centuplo cunctis amabilior videberis, multoque eris gratior, quā vniquā antehac fueris. Et nūc primum populi ad te audiendum confluent multitudō, ita ut hac de causa valde tibi necessarium futurum sit, ut in magna te humilitate cōtineas, & sollicitius te obserues. Ut enim ipse nosti, quicquid grandem aliquem thesaurum habet, illi valde necesse est, ut eum a furibus caute custodiat.

Quibus scriptura sacra sibi ipsi contraria alicubi videatur.

diat. Et certe fures illi tartarei, spūs vti que maligni, nimium exterriti sunt, atque terrentur semper, quoties vidēt DEVS VM omnipotentem tantum alicui homini conferre thesaurum. Ideoq; pro comperito habeas, omnem illos moturos lapidem, & quicquid illis artis est atque virium, totum eo adhibituros, vt hunc tibi thesaurū eripiant atque furētur. Quamobrem valde tibi sollicitē & vigilanter custodiendus erit. Cæterum nulla alia re melius eum seruare poteris, q̄ silenti, vera, profundaq; humilitate. Denique vt mos de se habent res tuas, nōn opus est, vt de cætero sub docendi ratiōe tecum loquar. Equidem nunc magnopere a te doceri cupio, & aliquandiu hic manebo, donec plures tuas Conciones audiam. Et quia, vt ipse fassus es, magnam quandam & notam tam in natura, quam gratia, virtutem expertus es, si Dominus tibi daret, perq̄ vellem te nunc iterum concionari.

MA. Quid ergo mihi consilij das fili charissime? Ego enim quosdā librorum meorum pignori posui, & nō minus quam triginta aureos pro eisdem mutuo accēpi. **LA.** Mitte pro his aliquem, & ego ex parte DEI redimam eos, atque totis de tibi aureos donabo: & si quid ex his, posteaquam libros illos redemeris, tibi superauerit, DEO restitues. Atque ita libri relati sunt atque redempti. His itaque gestis, Doctor ille denunciari fecit, se die tertia concionem habiturum. Quo audire, non parua cepit cūctos admiratio, & propter rei nouitatem, ingens hominum multitudo cōuenit. Magister igitur cum venisset, & tot homines confluisse cernens, suggestum ascēdit, & oculis cuculato optis, dixit intra se: O misericors DEVS, si placet tibi, da mihi facere & loqui, vt gratissima voluntas tua in me perficiatur. Quæ verba mox vbi finierat, sine vlla ei cooperatiōe fletus irruit in eum, & multas dulces valde lachrymas stillabāt oculi eius, quæ tam diu perseuerabant, vt populus nimio inciperet tædio fatigari, ita vt vnus e turba, magna voce exclamaret, dicens: Quousque tandem nos detines Domine? Iam tardior hora est. Si incipere non vis, dicito nobis, vt surgamus, & domū abeamus. Cumq; & ipsemet Doctor tempus abisse aduerteret, rursus ad Dñm ait: Eia benignissime Domine DEVS meus, si est voluntas tua, siste in me lachrymas istas, & da mihi, vt hunc possim sermonem absoluere. Quod si non feceris, vereor ne existimes me necdum satis esse derisum, Attamen perfice in me omnem voluntatem tuam, secundum quod videbitur tibi. Cæterum quicquid ille diceret, quicquid oraret, nihil profecit omnino: quin potius lachry-

mæ magis ac magis inualescebāt. Cernēs ergo sic diuinæ placitum esse voluntati, flēs dixit ad populum: Equidem tam diu vos expectasse, charissimi, doleo satis. Verum hac vice nec vnum quidem verbum dicere possum. His auditis, surrexit populus & abiit, moxq; per omem civitatem huius rei fama diffusa est, ita vt tunc primum Magister irrideri ac cōtemptui haberi inciperet, dicētib; cunctis: Ecce nunc luce clarius depræhendimus, eum omnino ratione destitutum ac sensibus. Vnde etiam cōfratres illius districte ac serio omne illi concionandi officium interdixerūt, dicētes illi in hūc modum: Haud mediocriter nobis damnum & confusionem irrogas, dum per rarum ac insolitum tuum viuendi modum, nimiam capitū debilitatem contraxisti. Inter hæc Doctor ille Laicum suum aduocans, oīa quæ sibi euenerant, illi per ordinem exposuit. Cui Laicus respondit: Bono esto animo obseruande Magister, nec te terror vllus inuadat: certum, nunquam in tā bono statu fuisse res tuas, vti sunt modo. Vult nanque DEVS omnipotens totus esse amicus tuus. Ideoq; credendū est, aliquid adhuc in animo tuo elationis latuisse, quod nunc DEVS in te mortificauit, quādo in sublimi loco positus, exemplo Christi IESV, ab hominibus irrisus es. Et certe tantum DEI donum liberti animo suscipere debes. Confide nanque, quicquid in te peccati latuit, totum nunc abolitum & eliminatum esse. Quā obrē bono sis animo Domine Magister, & hanc tui humiliationem gaudens & humiliter sustine. Nec nouum aliquid aut nimis insolitum hoc tibi videatur. Ipse nanque etiam alijs similia contigisse cōperi. Et caue diligēter, ne hāc crucis huius pressuram, quā Dominus tibi misit, vlla ratione contempnas. Consulo autē tibi, vt per hos quinque dies, ad honorem quinque vulnerum CHRISTI, omni humano colloquio & solatio excluso, tecum maneas. Cumq; h̄ dies elapsi fuerint, loquaris cum Priore tuo, vt pmittat tibi in aliquo monasterio concionari. Quod si negauerit tibi, roges eum, vt prius te experiat ac probet, faciatq; tibi copiā semel in Cōuentu Fratrib; plegēdi. Quib; oībus a Laico dictis, Doctor libēter obediuit. Elapsis hinc quinque dieb;, petita & obtenta a Priore facultate, Doctor ille tā excellenter Fratrib; plegit, vt oēs pstantem, spiritalem, atque diuinam illius doctrinam plurimum admirarentur. Vnde in loco Capitulari deinde conclusum est inter illos, vt ipsum adhuc semel probarent, facta illi copia semel adhuc populo concionandi. Quamobrem vni ex Fratribus, qui in Cœnobio quodam ser-

me

mocinaturus erat, iniunxerunt, vt concione finita hominibus significaret. Doctor ille loco sermone denuo die postera in eodem loco sermonem habiturum. Postquā igitur Frater ille concionem suam finierat, dixit ad populū: Ego in mandatis habeo, indicare vobis, Doctorem illum crastina die ante prandium hic concionaturū. Sed si quid ei contigerit, quale nuper illi accidit, mihi haudquaquā impurabitur, quādo ego id facio quod iussus sum. Attamē id pro certo habeatis, lectionem quādam illam nobis interim in cœnobio nostro tam excellentem, diuinam, profundam ac spiritalem prælegisse, vt multi nostrum asserant se pluribus annis tam diuinam haudquaquam doctrinam audisse. Quid autē vobis facturus sit, me penitus latet.

Sequēti deinde die Magister ad monasterium populo designatū, perrexit. (erat autē monasteriū Virginū) Cumq; eo peruenisset, sermonem suum ita exorsus est:

Sermo egregius atq; deuotus, quē Doctor ille post suam illuminationem habuit in monasterio quodam, De Christo vero anime sponso. vti h̄c anima in vera, pudibunda, humili, ac patienti resignatione sequi debeat: & vt animam Christus varijs prius modis probet, & tandem amabiliter suscipiat. Possit autē hæc Concio non incongruē in festo virginis alicuius fieri.

Eccē sponsus venit, exite obuiam ei. MATTH. XXV.

Am bienniū est, ni fallor, charissimi, quādo vobis vltimō concionatus sum. In eodemq; postremo sermōe meo vigintiquatuor partes siue articulos vobis tradidi. Et, vt nōsse potestis, meæ tūc temporis cōsuetudinis fuit, vt multa Latina concionibus meis intermiscerē. Quod deinceps minime facturus sum. Enimvero vbi Latino sermone vti placuerit, faciā hoc apud Latinæ linguæ peritos, q̄ me dicentem intelligant. Sed nunc pro gratia impetranda, vnam salutationem angelicam dicatis. Sententiam quandā thematis loco mihi proposui, dilectissimi, cui etiam per omem sermonem hunc inhærere decreui, & est ista: ECCE SPONSUS VENIT, EXITE OBVIAM EI. Itaq; spōsus hic, Christus Iesus est: Spōsa verò, hūana natura. Quāobrem nos omēs, charissimi, Christi sponsa vocamur, & ei omnes nos meritō obuiam exire deberemus: sed heu, defectus ex

Sponsus.
Sponsa.

parte nostra est. Veræ nanq; viæ & rectæ semitæ quæ ducunt spōso obuiam, desertæ admodum sunt & obrutæ: & nos, heu, parum eas obseruamus, nimisq; rarus est hodiè qui ingrediatur per eas. Multa verò alia itinera sunt, in quibus plurimi aberant, vt iam sponso non surgatur, nec exatur obuiam, sicuti, Deo fauente, alijs vobis dicturus sum. Modò, ne p̄lixior sim, illa silentio præteribo. Cæterum cum oēs spōsæ dicamur, aperiendum mihi est, qd spōsam facere oporteat, vt sponso possit exire obuiam. Primò itaque meritō vnaquæq; fidelis spōsa pauca & pudica erit, vitabitq; omnia quæ sponso aduersantur, vt sunt, vana gloria huius fallacis & malè muneratis seculi, superbia, inuidia, & alia huius mundi peccata, omnis quoq; naturæ voluptas, siue in commodis & quiete, siue in alijs quibuslibet rebus, quæ præter veram ac rationabilem sunt necessitatem. Cumq; sponsa hæc & eiusmodi ob spōsi amorē spreuerit, abdicaueritq; iam sponso non nihil placere incipiet. Cui si tū adhuc magis placere voluerit, humiliter sese inclinet, totaq; se illi offerat oportet, dicens corde & ore: Eia spōse dulcissime, tu corda nōsti omnium. Itaq; toto corde tibi affirmo, libenter & animo volūtario facturā me omnia, quæ sciuerō potueroq; quęcunq; tibi grata & placita, te me docente, perspexero: nec vnquam à te recedam, sed perpetuò ac fortiter tibi adherēbo. Hac igitur spōsione facta à spōsa, iam sponso verso ad eam vultu, intueri eam incipit, iubetq; illi clenodium quoddam donari. Quale, inquis, clenodiū? Hoc videlicet, quod foris & intus varijs eam tentationibus exerceri permittit, vt illi facere consuetudo est singularibus amicis suis. Tum si sponsa adhuc tenerior & delicatior est, ait ad spōsum: Ah sponse pijsi me, hæc mihi rara admodum sunt & inusitata, nimiumq; onerosa, nec similia quę experta sum. Vñ vereor satis, vt sustinere hæc, & subsistere queam. Quamobrem impensius te rogatū velim, spōse charissime, vt his me exonerēs & absoluas. Cui spōsus respōdet: Dic mihi, inq̄, spōsa mea dilecta, æquū ne tibi videatur, vt melius sponsa habeat q̄ sponso? Si sponso vis venire obuiam, necessè est vt prius eum aliquo modo sequaris. Et certè dignum omnino & iustum est, nec nōn possibile, vt sponsa saltē aliqd spōsi sui amo-

Quid primò sponsam facere oporteat.

Act.

re sustineat. Hac sponsi voluntate cognita, sponsa terrore concutitur, & pauida dicit ad sponsum: *Quæso dñe sponse, ne irascaris mihi. Iam enim parata sum obedire tibi. Itaq; pmitte iam euenire mihi quæcunque volueris: ego auxilio gratiæ tuæ omnia propter te libeter & æquanimitè feram.* His auditis, maiorem sponsus erga sponsam amorem concipit. Ideoq; adhuc præstantius quoddam illi munus largitur, hoc videlicet, vt vniuersa exercitia eius, cuncta instituta siue modi, & omnes actus illius, & quicquid demùm siue faciat siue dimittat, quanlibet etiam ea omnia in seipsis bona sint, ipsi tamen prorsus insipida videantur. Totum præterea tēpus suum in omnibus quæ agit, quantumuis ea bona sint, perdere se putet, atq; in illis offendere se sponsum suum, & post hanc vitam graues pro illis pœnas se luituram, nunq̄ non formidet. Insupèr vt irrideatur à plurimis, omnisq; vita & conuersatio illius, tanq̄ quæ fatua sit, vilescat hominibus & nihilipendatur. Hinc verò spōsa in natura sua nõ parùm debilis efficitur, adeò vt omni hora se ex his putet moriturã. Cũq; adhuc delicata, pusillanimis & meticulosa sit, satis hinc terretur. Ideoq; spōsum suum feridè inuocat, dicens: *Quid est sponse dulcissime, quod in his me derelinquis, quum tamẽ non ignores, me nullo pacto hæc sufferre posse, quin mori indè cōpellar?* Cui sponsus respondet: *Eiã, inquit, electa mea spōsa, si vis obuiam procedere sponso tuo, æquum planè & dignum fuerit, vt vel in aliquo prius ipsum sequaris, atq; illius itineris aliquam partem conficias, quod ille ambulauit. Quum igit spōsus ob amorẽ sponse mortuus sit, dirosq; nimis cruciatus & pœnas varias & multas trigintatribus annis ppassus sit, nõne rationi tibi congruum videtur, & omninò condecens, vt & sponsa ex amore mortis discrimen subeat? Planè si magnus esset & fidelis erga sponsum amor tuus, facilè hic omnem à te timorem excluderet. His atq; huiuscemodi sponsi respõsionibus acceptis, nimio sponsa timore ac pudore corripitur: dicitq; ex intimis præcordijs suis corde & ore ad sponsum: *Iam nunc sponse amantissime funditùs cognosco, iniustè me & malè egisse, nimiusq; me terror inuasit, & doleo certè ex toto corde meo, q̄ me non fideliter vsq; ad mortè tibi resignaui. Et ecce dehinc totam me tibi cre-**

dam, vt quicquid tu volueris, & ipsa velim, siue dulce id sit, siue amarum, siue sanitas, siue ægritudo, siue mors, siue vita, seu cuiuscunq; demùm generis, quicquid tu mihi euenire volueris, gratù mihi erit: adeoq; ex hinc omni penitùs volùtati meæ renuncio, tibiq; sic illam trado & offero, vt nunquàm posthac eam repetere seu appetere velim. Tu quoq; benignissime sponse, tam in tempore quàm æternitate fac cum me peccatrice, quicquid voles.

Quantùm enim ex me est, indignam me planè cognosco quam terra sustineat. Itaque vbi tam fortem, constantem & integram in sponsa voluntatem sponsus animaduertit, quid, putatis, facit sponse sue? Nimirùm miseretur illi. Sed quomodo, inquis? Videlicet, tum primùm excellens quoddam & præclarum illi poculum præbet, hoc scilicet, vt in omni ea, in qua posita est, pressura, tentatione & angustia illius, longè adhuc plura & grauiora, q̄ antea passa sit, illi accidere permittat. Quapropter sponsa hanc sui sponsi voluntatem intelligens, cuncta hæc pro amore illius spōtè ac libeter patitur. Inclinasq; se humiliter ad spōsum suum, dicit: *Omninò sic decet, charissime sponse, vt non quod ego volo, id tu velis: sed potius quod tu vis, illud ipsa velim.* Vndè & hoc poculũ siue munus tuum libeter & animo voluntario propter te sustineo. Cruciet, affligatq; naturã, quantum volet: libet tamen ipsum de manu tua suscipio. Dum igitur sponsus in æterna sapientia sua hanc sponse voluntatem & intentionem conspicit, supra modum sponsa illi chara efficitur. Sicq; ex nimio amore in hoc donato illi grauis afflictionis poculo, per omnem naturam pati eam finit, donec ab vniuersis maculis & peccatis ac defectibus suis penitùs expurgata sit atq; mundata. Tum verò dicit ad eam: *Exurge nunc speciosa atque decora spōsa mea. Iam enim tota pul-*

Cant. 4.

chra es, & macula non est in te. Simulque supra quàm dici queat, amabiliter & benignè eam respicit. Deindè ad has nuptias spōsi quoq; pater æternus venit, dicitq; cum gaudio: *Surgite, properate ocyus. Tempus est, vt ad templum ducantur isti, & nuptiali fœdere copuletur.* Adsumesq; sponsum & sponsam, ducit ambos pariter ad templum, iungitque eos sibi inuicem, tamq; forti & ingenti eos mutuo nuptiali amore copulat colligatque, vt neque in-

tem-

tempore, neque in æternitate vnq̄ abinuicem disiungantur aut separari queant. Dum igitur hæ nuptiæ celebrantur, filius sponsus ad patrem dicit: *Aeternè & amatissime pater, quisnam in his nuptijs pincerna noster erit? Respondet pater, & ait: Hoc munus & officium est Spiritus sancti, & ipse pincerna erit. Moxque sine mora magnificus ille, summus ac reuerendus pincerna, tam abundantè ac nimio sponsam amore potat atque perfundit, vt tota charitate suopereffluat, & omninò tota liquefiat & pfluat in spōsum: mentisq; ecstasim incurres, sic nimio fiat amore ebria, vt tam suis ipsius quàm creaturarum omnium, & quæ in tempore, & quæ in æternitate sunt, obliuiscatur. Ad has nimirùm nuptias, dilectissimi, si quis pertingeret, is tum primùm ad veram & ipsissimam verorum gaudiorum æternarumq; nuptiarum perueniret solennitatem. Et quæcunq; talis est sponsa, hæc iam vera est adoratrix effecta, patrem adorans in spiritu & veritate: eademq; pacem inuenit & gaudium in Spiritu sancto. In istis siquidem nuptijs lætitia est super lætitiã: pax quoque maior & exultatio copiosior hic est in vna hora, q̄ omnes siue in tēpore, siue in perennitate, creaturæ præstare possent. Gaudium nãq; quod hic sponsa à suo sponso percipit, tantum & tam ingens est, vt nulla ipsum ratio, nullus sensus capere queat vel attingere.*

Ioan. 4.

Sub his verbis quidã magna voce exclamauit, dicens: *Verum est, Verum est, Verum est.* Quibus dictis, mox cecidit in terrã velut mortuus. Quo viso, mulier quæ dã alta voce dixit ad Doctorem: *Cessa domine Doctor, alioqui homo iste inter manus nostras spiritũ exhalabit.* Et Doctor respondit: *Eiã charissimi, si sic visum est sponso, vt hanc sponsam secum tollat, libeter eam illi relinquere debemus. Sed tace modo, ego iam iam finem faciam.*

Quæso, dilectissimi, omnes vnanimiter in cælum clamemus ad dominũ, illius misericordiam implorãtes. Reuerã nanque satis superque dolendum nobis est, quod tam hebetes, tam surdi ac stolidi facti sumus, vt cum omnes nos sponsas Dei vocari minimè ignoremus, vix tamen aliquis nostrum aut perquam rarus sit, qui naturam suam, post sponsum viriliter ambulando, periclitari ausit, donec aliquid de admirabili atque iucunda huius sublimis gaudij & felicium nuptiarum solennitate percipere & experiri mereatur. Enim-

verò hisce nouissimis tēporibus perpauca reperiuntur, qui sponso veraciter pergant obuiam, quales olim præcis temporibus per plures inueniebantur. Vndè valdè vnicuique necessarium est, vt seipsum attēdat, serioque ac studiosè obseruet, & sui curam gerat per uigilẽ. Iam enim tempus illud appropinquat, immò præforibus adest, quo maior pars hominum oculos quidem habeat, sed non videat: & aures, sed non audiat. Quamobrem agedum charissimi mei, conemur omnes has iucundissimas & felices nimium nuptias experiri. Cæterum, vt institutum persequar & finem faciam, vbi sponsus & spōsa abinuicem separantur, sponsaque ad sese rediens, se adhuc in tempore exilij huius positam cernit, dicit ad semetipsam: *Heu me miseram, sum ne iterum hic? Et non nihil incipit contristari. Verum tam verecunda est, tam in humilitatis abyssum demersa, tam denique perfectè & funditùs sponso suo resignata, vt nullo modo ipsum vel cogitare vel appetere ausit, quum optimè cognoscat illius se consortio prorsus esse indignam. Ob hoc tamẽ sponsus nimè omittit, quin respiciat interdum pulchram, dilectam, & gratissimam sibi sponsam suam, non ignorans, quod nemo, præter se, illam consolari queat. Hic iam in calce sermonis huius moneo vos, charissimi, vt non mirum vobis videatur, quod dixi vobis, quo pacto sponsus & sponsa sibi mutuo colloquantur. Certè nemo credere posset, nisi quid expertus foret, quàm mira & inaudita sponsa cum sponso miscere colloquia soleat. Attamen etiam in sacra scriptura sapiẽt inuenire licet, vt amas & deuota anima cum sponso loquatur, vt nullum perfectum ipsa verba sensum referant. Quod etiam hodiè quandoq; contingit, vt videlicet eiusmodi ad sponsum verbis spōsa vtatur, vt si quis ea audiret, diceret eam aut ebriam, aut mète captam esse. Cæterum vereor, dilectissimi, ne longior fuerim. Præstet igitur nobis ipse verus sponsus Deus ac Dominus noster IESVS CHRISTVS, vt omnes veræ sponsæ efficiamur, atque in vera ingentique humilitate ac profunda & perfecta nostri resignatione ipsi venire obuiam valeamus, ad laudem & gloriam omnipotentis DEI Amen.*

De miris quibusdam, quæ circa quosdam ex hac concione euenierunt, quæ postmodum depræ-

C 119 ben

hensa sunt. Vnde simul aduertere licet, quanta Deus per apta instrumenta operetur, per alicuius videlicet illuminati hominis concionem multo plus, quam ceterum aliorum.

HAc absoluta concione, Magister templum ingressus, rem diuina nam fecit, atque permultis bonis hominibus dominici corporis venerabile tribuit Sacramentum. Caeterum in monasterij illius orto ultra quadraginta homines, sedentes permansere. Quod ipsum Laicus notarat. Quicquid Missae factum fuisset absolutum, accedens ad Doctorem, eidem hoc indicauit: simulque assumens eum, duxit ad locum, quo id praesens intueretur. Sed interea dum Missae factum Magister perageret, omnes praeter duodecim surrexerant, quos adhuc illic residentes repererunt. Quibus visis, Magister ad Laicum ait: Quidnam, fili charissime, faciemus hominibus istis? Tu Laicus per singulos ibat, & vnumquenque rangebat atque mouebat, sed illi minime sentiebant, nec secus quam mortui videbantur. Id quod Magister non parum mirabatur, quippe qui tale aliquid ante id tempus haudquaquam viderat. Aitque rursus ad Laicum: Putasne fili, mortuos esse homines istos? Subridens Laicus: Si, inquit, mortui forent, tua & sponsi culpa esset. MA. Si sponsus mecum est in causa, facile huic malo succurreretur. LA. Nihil ambigas Domine Magister, quin omnes isti adhuc in hoc tempore degent, & perquam vellem ut diceret virginibus sacris coenobij huius, ut introducant eos intra ambitum priorem monasterij sui ad locum calidum, ne natura ipsorum in hac frigida humo aliquam contrahat debilitatem. Sicque factum est, ut virginibus illae satis modeste ad loca calida eos deferri iuberent: dixeruntque Doctorem, etiam se vnam ex consodalibus suis habere similiter in ecclasi positam, & in lecto iacentem, ad quem eam velut mortuam deportassent. Quibus Magister ait: Quaeso, charissime, ne hanc rem grauate accipiat, & vbi aliquis eorum sibi redditus fuerit, detis illi, modo sumere voluerit, sorditiunculam quandam. Quae responderunt se libenter id facturas. Atque ita Magister vna cum Laico discessit, veneruntque pariter in cellam Doctorem, vbi Laicus sic eundem alloquutus est: Quid tibi videtur, obseruande Magister? Simile ne quandoque in hac vita tibi contigerit? Cernis iam, quanta Deus apto instrumento operetur? Equidem nihil dubito, quin plures hanc tuam percepturi sint concionem, & quae sub ipsa facta sunt. Vnus siquidem alij indicabit. Quamobrem si placet tibi, mihi perquam gratum fuerit, ut hos infirmos filios atque filias tuas aliquandiu ex-

re finas. Satis enim negotij hic eis sermo ad multum tempus faceret. Caeterum si dominus dederit tibi, id in rem plurimorum mihi fore videretur, si etiam hominibus secularibus concioneris. Quumque iam ieiunij Quadragesimalis tempus agatur, libentius ad sermones festinant. Arbitror autem plurimos conuenturos ob sermonem hunc, quem hodie fecisti. MA. Si ita consulas, dilecte fili, libenter tibi morem gero. Et quidem in Sabbatho proximo futuro festum est diuae virginis Gertrudis. LA. Et quidnam illius diei est Euangelium? MA. De muliere in adulterio deprehensa, & adducta ad Iesum. Sed qualecunque sit Euangelium, non meum propositum est illi inherere. Sed facile aliquid inde thema desumam, ad quod totus meus sermo tanquam ad scopum respiciat, cuiusque occasione hominibus vitia & defectus eorum ob oculos ponam, iuxta quod diuina mihi gratia subministrabit. Nec magnifacio, quicquid etiam inde accidere possit. Credo autem facile contingere posse, ut tum ipsi fratres mei id sedulo agant, ut extra hoc monasterium alio emittant: quicquidem ita mecum statui, nec ipsos, nec quenquam omnino palpare: sed nudam simpliciter veritatem dicam, ut dominus dederit: nec id omittam, etiam si propterea occidendus sim. LA. Credo certe Domine Magister, in ducentis aut trecentis, vel etiam pluribus retro annis haud vnum tam fuisse necessarium, ut hominibus nuda simpliciter ac sermo veritas diceretur, ut hisce nostris temporibus. Quamobrem nihil te moueat, quicquid hinc accidere possit. Si hic esse tibi non licuerit, certe alibi eris: & vbi que fueris, Deus te minime derelinquet. Itaque Magister in fine cuiusdam concionis hominibus indicari iussit, se die Sabbathi, qui diuae Gertrudi sacer esset, concionaturum. Quicquid ille dies aduenisset, grandis diuersorum hominum turba confluxit, quo Doctoris sermonem audirent. Is ergo veniens, ita sermonem exorsus est:

Sermo Doctoris habitus ad populum, in quo vitia acriter reprehendit.

Vid dicam, aut vnde sermonis mei exordium sumam, charissimi, quandoquidem nulli non videre primum est, quod male nobiscum agatur in multis, & nisi aliter vitam nostram instituerimus, peius adhuc haud dubie & periculosius nobiscum agatur? Iam vero antequam dicere incipiam, omnes vos rogatos velim, ne quis ea quae dicturus sum, grauate accipiat. Tam enim hac tempestate veritatem ipsam nobis expresse

preste & aperte dici necessarium est, quam non fuit in ducentis aut trecentis vel pluribus retrò annis. Vnde mecum ipse statui, generaliter & in communi omnes nos perstringere, nec aliquem omnino palpare, sed sine occultis glossis siue commentis, quicquid Dominus mihi suggererit, simpliciter eloqui: paratus ob hoc propter dei amorem sustinere, quicquid etiam inde mihi eueniret patiendum. Caeterum si quae temporis breuitate praepeditus, hac vice dicere non potero: alias, si mihi permiffum fuerit, absoluiam. Enimuerim multa mihi in hac concione dicenda proposui, ut nec de euangelio diei huius, nec de B. Gertrude, cui hic dies sacer est, aliquid dicere, sed nec quicquam Latini sermonis, quo tanto breuior sim, admiscere velim. Sumpsit autem thematis loco sententiam quandam ex euangelio hodierno, & circa ipsam omnis meus sermo versabitur. Estque haec sententia: Pharisei mulierem in adulterio deprehensam, ad Dominum adducentes, ipsam in medio statuerunt, & lapidibus obrui deberet, accusarunt. Quibus Dominus ait: Qui vestrum sine peccato est, primus in illa lapidem mittat. Quo audito, omnes exiit de templo. Sanè charissimi, si hisce nostris temporibus Dominus noster Iesus Christus ad nos Christianos huiuscemodi verba diceret, credo equidem per paucos esse remansuros, quos exire non oporteret. Et ne aliorum defectus reprehensus, meosque praeterisse videar, à me ipso mihique similibus concionatoribus confessoribusve incipiam. Quot nostrum, putatis, ad hanc dominicam vocem permanerent, qui nullius sibi conscij peccati, non cogerent exire? Certè nos pauperes dicimur, & de patrimonio crucifixi, hoc est, ex eleemosynis fidelium viuimus. Verum si huic nostrae vocationi dignè per omnia facimus satis, nouit Deus, nouit & diabolus. Timeo profecto paucos inter nos esse, qui in recipiendis confessionibus pure Deum intendant & ament. Cuius euidentis argumentum est, quod plerique diuitum libentius quam pauperum confessiones audimus. Quod utique hinc non obscure notari potest. Si qui tales enim pauperis alicuius confessionem recipiamus, & dominum aliquem aut dominam adesse ex denunciante intelligamus, surgimus repente, & dimisso paupere, ad domum aut dominam nostram properamus. Quare hoc, nisi quia auari sumus, & honoribus gaude-

Quales sint plerique confessionarij.

mus, placetque nobis, si dicere possim plures nobis diuites dominos ac dominas confiteri: sanctorum vero pauperum nulla apud nos mentio fit. Quid autem vel qua ratione nos cum eiusmodi diuitibus in confessione habeamus, nouit iustus ille iudex deus. Sanè nostrum erat, viam illos veritatis & aequitatis edocere, & quo pacto viuere eos oporteret. Sed quado illi prauas & illicitas suas consuetudines sibi permitti rogant, nos plures subtiles glossas & commenta fabricamus, dicimusque illis, non repugnare scripturis ipsorum consuetudines prauas. Verum id falsò dicimus. Neque enim vsquam scriptura habet, auaritiam, superbiam, luxuriam, & id genus alia peccata, permittenda esse. Non est hoc nisi maligni commentum atque consilium. Itaque, charissimi, quicumque tales sumus confessores, viam non veritatis, sed perditionis vobis monstramus: & primum quidem nos ipsos, deinde verò etiam vos vnà nobiscum in foueam aeternae perditionis praecipites agimus, ut nos quidem inferiores simus, vos autem supra nos in illis poenis deuoluamini. Porro licet vos diuites simul nobiscum non aequè profundè in poenas decidatis: non tamen idcirco melius habituri estis: quandoquidem ratio atque synderesis vestra saepe vos admonet, quod haudquaquam securiorem rectioremque vobis viam demonstramus. Praeterea etiam in suggestu merito vos, dilectissimi, concionibus nostris rectum iter docere, paucisque verbis absque commentis siue glossis, ipsam vobis veritatem indicare deberemus. Quod quidem si vnquam necessarium fuit, iam vel maximè necessarium est. Sed heu plerique nimis insipientes & pauidi sumus, ita ut plures homines quam Deum vereamur. Cuius nimirum ratio est, quia hisce temporibus in id loci res redijt, ut si quis ex nobis ipsam fortasse veritatem dicere vellet, in nullo penè monasterio libenter toleretur, eique concionandi officium interdicitur: moxque in locum illius subrogetur alius, qui quicquid prior dixerat, reijcit atque refellit. Male profecto sese habent res nostrae, charissimi, ideoque non parcam quin veritatem eloquar. Quin potius omnibus in vniuersum, cuiuscunque status vel conditionis sint, vitia defectusque suos, ut Dominus dederit, simpliciter ob oculos proponam. Eueniat hinc mihi quicquid volet. Totum hoc propter amorem domini Dei mei libenter suffe-

Contra quosdam palpones

Malè docerem, grauius malè docto puniri.

Quid concionatoris sit officij.

Veritatem odium parere.

ram. Quis, oro, dilectissimi, hic est absque peccato? Si quis talis est, primus in eos lapidem mittat. Dixi iam aliqua vobis, quae, si verborum faciem attendas, quasi de foliis fratribus meis dicta videtur. Ceterum ea mihi haudquaquam intentio fuit, ut illos solos notarem. Quin omnes illos vna nobiscum inculcavi, qui confessiones audiunt, & diuini verbi praecones sunt: Siue illi pastores sint, siue sacerdotes, siue religiosi, siue cuiuscunq; demum conditionis homines, quibus haec potestas collata est atq; commissa: Hos, inquam, omnes in illis quae dixi, intelligi volui. Hic iam de Episcopis & ceteris magnae autoritatis atq; potentiae praelatis, qui plures tenent Ecclesias, mihi dicendum foret. Sed arbitror eorum aliquem hic minime adesse. Ne quis tamen putet, si hos omnino silentio praeteream, me ob metum aliquem, vel aliud aliquid hoc agere, tanquam eos palpare velim, saltem non nihil de eis dicam: & erunt fortasse quae hoc ad illos referant, quod ipsum equidem haud moleste ferat. Sanè in quacumq; prouincia Episcopatus est, illi prouinciae pastor est Episcopus, quousque se iurisdictionis seu diocesis illius fines extendunt. Est, inquam, pastor & caput episcopatus illius, ut populum qui in illo est, pascat, idque cura agat peruigili, ut plebs sibi commissa, in Christianae religionis & ordinationis obseruatione perseueret. Ceterum cum iam plerique pastores ipsimet caeci sint, nihil mirum est, si oves oberrant, & à lupis deuorantur. Sed quid me de his multa dicere oportet, quando facile aduertitis quid inuere velim? Timeo certè, quod quidam magni sacerdotes atq; praelati potentes, quod plures simul Ecclesias occupant, pluribus quoque & grauibus sint peccatis impliciti, & quandoque etiam furibus peiores sint, quando fures bona hominum tollunt, isti verò mali & indigni sacerdotes praedantur atque furantur Deo bona sua, cum omnes Ecclesiae Dei sint & elemosynae illius, quas vtiq; nulli dedit, nisi qui in suo eas seruitio expendere curent. Vbi vero aliquis eiusmodi sacerdos pluribus Ecclesijs onustus mori, quale is suis hereditibus testamentum relinquit? Miserum certè. Eandem namque, quam ipse ambulauit, haeredibus suis viam ostendit. Bona siquidem illius haeredes arripiunt, & cum illis ad eundem, quod ille praecessit, perditionis locum pergunt, si tamen absque restitutione

contra praebendofos.

Episcopus esse diocesis suae pastor.

Contra elemosynarum fures.

ne moriantur. Quam periculose cum istis agatur, vix breui sermone explicare sufficerem. Sed qui sine peccato est vestrum, primus in illos lapidem mittat. Deinde iam etiam de inferioris ordinis secularibus sacerdotibus agendum est, quorum multi, ut vereor, male & periculose nimis viuunt. Planè quicumque sacerdos lusorum aut fornicatorum sectatur vitam, hic peior est ipso Iuda, dominum Saluatorem prodete, quod facile probare licet. Iudas enim fur erat & lubricus, & traditor Iesu Christi Dei ac domini nostri. Sacerdos verò beneficiū aliquod ecclesiasticum habet, quod Dei est, qui idcirco hoc illi concessit, ut suū exequatur officium, permittitque illi vitæ indè necessaria, & quibus citra incommodum carere non potest, sumere: si quid aut praeterea superfuerit, id totum DEI cum sit, si non Deo in pauperibus membris eius reddiderit, sed in alios vsus illicitos expenderit, peius profecto quam ipse Iudas furtum admittit. Talis namque sacerdos alcarum ludo bona Dei sui cõsumit, aut pluribus alijs diuersis modis pauperum elemosynas longè peius, quam Iudas, dilapidat. Insuper idem ille impuris manibus suis, quibus deum suum in altari tractauit, scortum vile turpiter tangere non veretur, idemque osculatur ore suo, per quod deus intrauit, & dat illi cor suum, quod soli Deo dare debuerat, ac tandem transgreditur votum & iuramentum suum, quod praestitit Deo, simulque Deum tradit, dum se mulieri coniungit, quem Deo vniri oportebat. neque id semel illi, ut Iude, fecisse satis est, sed crebrius id agit. Iudas quidem vnica tantum vice Dominum in Sacramento suscepit, & ille tamen fortasse nec consecratus erat, ut est sacerdos, nec continentiae votum emiserat, ut facit sacerdos. Hinc ergo vos ipsi iam colligite, charissimi, si talis sacerdos non ipso quoque Iuda peior sit. Equidem timeo satis, plures hoc tempore Iudas superesse. Ceterum quicumque tales sunt, attendant, obsecro, fragilitatem conditionis & incertitudinem vitae suae, & corrigant se in his ex animo, quod eis summè necessarium fuerit. Certè miror vehementer, quod vlla foemina tanta praesumptionis est, ut vnquam à sacerdote aliquo tangi audeat. Quod iam seculares sacerdotes, praedictis vitij subiacentes, Iuda traditore peiores sunt: nos qui religiosi dicimur, & i sacris ordinibus monasticis viuimus, si similia perpetremus, longè

contra Iudaeos & fornicatores sacerdotes

Ioan. 13.

qui sacerdotes peiores. Iuda & mali sacerdotis collatio

Iuda & mali sacerdotis collatio

Iudarum pluralitas.

Contra sacerdotum concubinas

longè

longè profecto adhuc sceleratiores sumus. Quod si praelatus talia admittat, huiusmodi grauiora crimina sunt. Si Episcopus, ille adhuc enormius peccat. Si denique Papa, huius omnino pessima & grauissima sunt peccata. Quo enim status est altior, tanto casus grauior, & culpa maior. Si vero aliquid eiusmodi virgo Deo dicata seu monialis agat, & ipsa valde enormiter peccat. Talis enim Virgini Matri corpore & anima se conformare deberet. Ut enim virgo gloriosa nomina nostra vnigenitum suum saluo & intemerato genuit virginitate pudore, sic & sacraequeque virgines illius beatissimae matris exemplum in omni castitate sequi se velle promiserunt, quo deum Dei filium iugiter in cordibus suis parere queant. Sed quis est hic absque peccato? Si quis talis est, primus in hos omnes lapidem mittat. Iam verò dum longius solis spiritualibus seu Clericis reprehendis immoror, vestrum me forsitan oblitum, vos qui seculares estis, arbitramini. Itaque & vos in medium adduci oportet. Neque enim vos absque peccato estis, sed quemadmodum nos, ita & vos in multis reprehensibiles estis. Non est autem, ut quisque in alterum ea quae dicuntur, reijciat, sed seipsum potius & cor suum attendat: quod si rectè fecerit, credo tantum illic eum negocij circa seipsum habiturum, ut facile aliorum obliuiscatur. Ceterum rogo vos, charissimi, ne ea quae dicturus sum, aegre feratis. Enimvero ab ipsis supremis iudicibus & magistratu vrbis huius incipiam. Vos igitur domini iudices & Magistratus, si qui hic estis, dicite (obsecro) mihi, quam bene vobis cum Deo conuenire putatis? Vos ipsi non estis, quomodo neminè in vestrum ordinem admittatis, nisi sufficientis aetatis sit, & vxorem legitimam habeat. Et id quidem iuste satis. Quare autem id fiat, necdum bene perspicuum habetis. Olim priscis temporibus id studiosissime & multa cum prudentia seniores iudices agebant, ut nullos admitterent in suum ordinem iuuenes, nisi prius ad iustam peruenissent aetatem, ut videlicet interim iuris Ciuilis, Imperatorij, ac Prouincialis notitiam assequerentur, iura quoque maiorum & plebscita terrae addiscerent. Cumque ad congruam pertigissent aetatem, & omnia haec iura perdidicissent, homines quoque iusti & diuino timore praediti forent, ut fide digni & ad hoc officium idonei viderentur, tum de-

Quo quisque altero grauius peccet.

E quibus seu qualibet conferretur magistratus.

mum eligebant eos senes, & in suum numerum recipiebant. Quod omnes, qui vestri ordinis sunt, legitimam debeant habere vxorem, idem institutum est, ne corde & animo pro aliqua alia muliere, nisi pro sua duntaxat coniuge, quam domi semper reperiunt, solliciti sint. Hic iam vos ipsos, quaeso, domini mei examine, si Maiorum vestrorum seduli imitatores sitis. Mihi quidem id non videtur. Multos enim in vestrum ordinem pro solo fauore admittitis, atque eos ad iudicandum assumitis, quos diuini constat esse timoris expertes, amore diuitias, & pecunias accipere vbiuicque possunt, nec curare quicquam si iure vel iniuria id agant. Talia autem munera & bona, quae sic in iudicijs accipiuntur, iudicia ipsa subuertunt atque pervertunt. Insuper etiam adulteros in vestrum numerum recipitis, quod tamè omnino iniustum est, & specialiter prohibitum, ne tales ad iudicandum admittantur, quorum vita Deo & bonis legibus aduersatur. Et hac de causa non raro falsa & iniqua iudicia fiunt, quae vti que dominus Deus supremus iudex grauitè in die nouissimo vlscetur in omnibus qui ea ferunt. Ipse namque Deus iudicium statuit, & illius est iudicium. Si quis ergo illius iustitiam in iniustitia conuerterit, ille certè diu non patietur inultum abire. Ecce domini mei, qui populi iudices & rectores estis, à vobis exordium sumere volui, quod vos supremum iudicium teneatis. Si ergo vos correxeritis maiora iudicia, quibus praestitis, facile inferiora ac minora quaeque iudicia consequenter corrigentur: quandoquidem ea vobis autoritas est, ut id efficere possitis. Sed quicquid hic negligitur, quicquid in minoribus iudicijs peccatur, huius potior causa vos estis, & id totum in vestra capita redundabit. Credite mihi, satis periculose vobiscum agitur, nisi vitam vestram in melius commutetis. Neque enim parua apud Deum res est iudicium, sed plena periculi. Et in veteri testamento grauisimè DEVS omnipotens iniusta iudicia, adulteria, & superbiam vindicare solebat: & certè etiam hodie ea vlscitur, licet nos tam stolidi ac stupidi facti simus, ut diuinas ultiones minime aduertamus. Si vobis charissimi, audire molestum non est, dicam paucis mira quaedam & horrenda, quanta videlicet mala, & quam graua peccata ex vno adulterio etiam paucos adhuc intra annos contigere. Nec somnium aut fabulam

Contra corruptos iudicum electores.

Cur iudicia falsa subinde ferantur.

lam

historiola
notatu di-
gna.

lam, sed rem gestam, quam ipse deprehendi, vobis narrabo. Cum enim trigessimum ferè ætatis annum agerem, & in oppido quodam ex voluntate Superiorum meorum studijs incumberem, in eodem oppido cū duobus ciuibus notitiā & familiaritatem contraxi. Erant autem ambo ætate iuvenes, & satis diuites mercatores. Hi miro se inuicem amore prosequabantur, & bona sua in commune administrabant: quæq; illis duæ æquè iuvenes vxores, quæ se non minori dilectionis studio mutuo complectebantur. Et si quando alterum eorū pro negocijs quoquàm proficisci cōtingeret, vxorem, domū & omnia, qua sibi mutuo cōfidebant fide, seruanda commēdabat. Horum notitiam cum fortè anno vno habuissem, altera ex vxoribus ipsorum quadam vice secretiūs voce lugubri & multis cum lachrymis mihi retulit, ex multo tempore enormem se peccatricem fuisse, nihilq; aliud quàm titiōnem infernalis incendij fore. Quibus dictis, præ nimia lachrymarum abundantia ne verbū quidē addere potuit. Cuius ego lachrymis motus, & dolori compatiens, rogavi eā, vt causam tanti mœroris aperiret, promittens me fidele consilium, opitulante Deo, cuius immēsam esse dixi misericordiā, illi subministraturum. Tandem resumpto spiritu, dixit: domine, filia n. nō est legitima, sed per adulterium suscepta è socio mariti mei. Cū em̄ vir meus ante annos quindecim longiūs abisset, socius eius quadam vice, nimia, quæ (vt nō isti) inter nos est, fidelitate abutēs, cū familiaritūs inter nos loqueremur, tandē mecum in adulterij crimen lapsus est, & ex ipso iam dictam filiā meā N. concepi. Deinde in cumulum damnationis meæ, peccatum istud post lapsum nunquàm cōfessa sum, sed instar Iudæ traditoris, sacratissimū corpus domini polluto corde & ore nouem vicibus suscepi. Quibus auditis, rogavi eā, vt si rectè sibi cōsultum vellet, nuda veritate diceret mihi, si plus quàm semel cum adultero illo peccasset, & si ille nō esset hanc filiam N. ex se generatā. respondit illa: Gratias Deo, non nisi vnica illa vice peccatū hoc admisimus, quod tam ipsum quàm me adeo pœnituit, vt maxima pecuniarum summa, si licuisset, ipsum infectū reddere cuperemus. Nec villo pacto vnquàm ille rescire potuit, hanc esse filiam suā: adeo ob certas quasdam causas

semper illud secretum habui. Dixi ergo illi mulieri: In primis consulo tibi, vt aliquē modū excogites, quo tutè possis marito tuo rei gestæ indicare veritatē. Ad quod illa: Prorsus, inquit, id facere non audeo. Si enim vir meus id rescierit, certa sum, q; aut adulterum illum vnā mecum occidet, aut certè interficietur ab illo, & ita in omne statim vulgus hæc res diffundetur. Tum ego: Si ergo, aio, hoc consiliū attendere non audes, vel hoc omnibus modis agas, vt filia tua illegitima in aliquo monasterio colloceat, nec villo pacto vnā cum veris hæredibus in bonorū mariti tui possessionem succedat, in damnum verorum hæredum, & eternā animarum cōdemnationem, quādō quicquid de bonis mariti tui perceptura est, iniussè vtique possidebit. Dicasq; marito tuo, te filiam illam religioni deuouisse, & ipsum obnixè preceris, vt te sinat satisfacere voto tuo. Quod cū mulier ista frequētius fecisset, & ego succedens, multis rationibus idem viro illius persuadere tentasset, nec tñ aliquid nos proficere cerneret: tandē mulieri dixi, vt si animam suam liberare vellet, modum aliquem excogitaret, rem gestā marito, suauiori quo fieri posset ordine significadi, ne tā grauātē, vt ipsa suspicabatur, id acciperet, antequā hæc filia nuptui traderetur, quo sic demū ab hoc periculo & molesto conscientia remorsu liberaretur. Et cū diutiūs res ista penderet, contigit duos prædictos mercatores, amicorum interueniente consilio, matrimonium conficere inter filiū vnus, & filiam alterius, vt putabatur, reuerā autem inter fratrem & sororem. Qui sic incestuosè coniuncti, miro se inuicem amore prosequabantur. Ibi tum ego videns tātam iniquitatem, ex misericordia cōpatiens miseris, tentauī diuersis modis, si qua abinuitem potuissent ratione separari. Sed cū nihil me proficere viderem, fieretq; prædicta virgo N. è fr̄e marito grauida, meq; iussa Superiorū meorum ad domum propriam reuocarent, cōsului primè aduere & peccatrici, vt totum grauamen suum cuidam fratri N. pio & erudito in confessione detegeret, & eius consilio vteretur. Sicq; recessi. Quàm malè verò postea eis successerit, vt̄i frater ille mihi scripsit, vix explicare sufficerem. Et hæc quidem ipse percepi. Quot igitur fortassè alijs in locis quos ego nō nouerim, fratres & sorores, cognati

Quanta ex
adulterij
orientur
mala.

Isaie 5.

Adulteriū
furto & rapina
peius
esse.

cognati & consanguinei, matrimonio sibi iuncti sunt? Timeo certè, quod dictu quoque nefas sit, patrem quendam cum filia incestuoso & adulterino concubitu dormire. Planè charissimi, dici nō potest, quàm multa & graua peccata ex luxuria siue adulterio nascantur. Id certum habetote, adulterium enorme crimen esse, & DEO valdè odibile. Propterea dilatauit infernus os suum absq; villo termino. Credite mihi, adulter siue adultera, peior est quodammodo fure vel raptore. Fur enim & raptor bona hominis temporalia tollunt. Adulter verò vel adultera, grauius crimen adulterando committit. Deus nāque ipse matrimoniū instituit, atq; idē illius est, & ipse tam fortiter duos sibi mutuo homines in omni fide coniungit, vt vnum corpus dicatur, nec vllam sibi debeāt inuicem infidelitatē exhibere, quod etiam Deo se constanter seruatuos ambo promittūt. Fur ergo, vt dixi, & raptor bona hominis tollūt. Adulter verò & adultera crimen periurij incurrunt, atque ita quod Dei est, furantur, deumq; quantum in ipsis est, spoliāt. Enim verò ab ipso deo sacrum cōiugium institutum est, vt illius sit, vtq; homines in multa fidelitate & sanctitate proles generent, hac intentione, vt impleatur regnum ipsius. Hinc ergo iam colligite, si nō longè peius sit adulterium furto vel rapina, quandò adulteri, quod Dei est, furātur: fures verò & raptores, quæ hominum sunt, auferunt. Itaque dilectissimi, caute adulteriū, quia graue & enorme scelus est. Equidem si pericula omnia & mala ex adulterio nascentia exponere vellem, totus hic dies vix mihi sufficeret, & tamen sine hoc, nimitū (vt vereor) prolixus fui. Dicendum iam mihi foret de superbia, de auaris hominibus, de militibus & eorum socijs vxoribusque, de mechanicis etiam & coniugibus ipsorū: sed tempus minimè patitur. Certè multa adhuc habeo, quæ suo tempore dicturus sum, nisi concionandi mihi fuerit officium interdictum. Cæterum moneo vos, charissimi, ne quis alteri obijciat ea, quæ audistis, eo quod quorundam duntaxat vitia perstrinxi. Omnes enim nos rei sumus & peccatis obnoxij. Si quis autē hinc sine peccato est, primus in iam dictos lapidē mittat. Credite mihi, vt in præsentiarum sese habent res nostræ, summopere necessarium nobis est, vt quamprimū in melius

commutemus vitam nostram. Alioquin nisi id egerimus, sunt aliqui inter vos, qui ad illud vsque tempus superuivere poterunt, quo deus omnipotens grauem quandam & raram angustiam siue pressurā hominibus euenire permittat. Surgite nunc, & orationem dominicam cum angelicā salutatione dicitote.

Ut hoc sermone finito, Magister à fratribus suis denudò concionari vetitus fuerit.

HAc concione finita, om̄s illius ciuitatis populus de Magistro plurima ac varia loquebatur. Quidam laudabāt ipsum, quidam vituperabant: maior tamen pars ipsum commendabat, dicens: Est profecto vir bonus ac Deo deuotus, qui neminē timet, sed de seipso & de om̄ibus merissimam profert veritatem. Fratres vero illius statim hoc sermone absoluto, congregati in loco capitulari, vnanimiter concluderunt, vt eum ab officio concionandi penitus remouerent: satisq; hoc studiose agebant, vt eum ad aliud sui ordinis monasterium emitterent. Quod quū Rectores ac Domini ciuitatis illius comperissent, monachos illos accedentes, rogabant, vt Magistro copiam facerent amplius concionandi: simulq; sciscitabantur, quidnam in illo aduertissent, vt eum concionari prohiberēt. Qui responderunt: Ipse potiores amicos nostros offendit & auerit a nobis. Ad quod Domini ciuitatis: Certe, aiebant, nullos in hac vrbe meliores vos amicos habere credimus q̄ nos, qui melius rebus vestris cōsulere, magisq; vobis auxilio esse queant. Itaque timemus potius id vos male habere, q̄ vos publice reprehenderit. Sed etiam nos reprehendit, nec tamen id moleste ferimus. Sane eiusmodi hominem, qualis ipse est, etiam precio vos comparare deberetis, qui veritatem hominibus dicere audeat, nec quenquam omnino formidet, vt æquum est. Sic ergo in gratiam & pro honore dominorum illorum, Magistro non solum illic permanere, sed etiam amplius concionari permissum est. Posthæc rogatus est Magister a secularibus hominibus, vt eis iterum cōmunem quendam sermonem faceret. Quibus ille ait: Si Dominus dederit, faciam, quod rogatis, proxima die dominica post nonā. Erat autem dominica illa, Iudica; seu de passione Dñi in Quadragesima. Quicq; statuta ea dies & hora aduenisset, maxima plebis multitudo conuenit. Venit etiam & Magister, & ita sermonem suum exorsus est.

Secundum

Secundus Sermo Magistri ad populum vulgarem.

Ioan. 8.

Resentis diei Euangelium, dilectissimi, illud est, vbi dñs ait ad turbas & ad principes sacerdotum: Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico, quare non creditis mihi? Qui ex Deo est, verba Dei audit. Propterea vos nō auditis, quia ex Deo non estis. Prolixū hoc est euāgelium, & ga spero plurimos vestrum id hodiē ex pastoribus suis audisse, ipsum præmittēs, sermonē tāto facio breuiorem. Sed anteq̄ incipiā, pro cōsequenda gratia Matre misericordiae & omnis gratiē inuocemus, dicētes: Ave maria &c. Meritō quidem, charissimi, qñ hodiē dñicę Passiois dies Dominicus agitur, de eadem Passione verba facere deberē: sed tanta mihi dicenda sunt, vt id modō fieri nequeat. Valde em̄ necessariū nobis est, vt dicat nobis de vitijs & defectibus nostris. Si tñ commodē fieri poterit, aliquo opportūo huius hebdomadę die de venerabili sacramēto concionē habere decreui, qui videlicet ad illud accedere debeant, quiq; nō: & quid illos impediāt, qui accedere non debent. Deindē etiā de amarissima domini nostri IESV Christi passione sermonē facturū sum. Et in præsentiarū quidē, dilectissimi, nihil vobis dicere possum, nisi communitatē nominatim exprimā. Vndē etiam præmonitos vos velim, vt si qui hīc erunt, ad quos sermo meus nō spectabit, illi quoq; dicenda sibi non attrahant, nec iudicent eos ad quos fortē spectabit, sed deo gratias agant, q̄ eos à malis p̄seruārit: qui verō reos se esse intellexerint, quosq; hic sermo meus notabit, citiūs respiscāt, & sese emendent. Hoc enim impendit eis necessarium fuerit. Itaque in omnium penē ore versat̄ commune hoc & verum verbum, quo dicimus, Adam & Euam valde iniquē egisse, dum diabolum sequerētur, & transgredērētur mandatū domini Dei sui. Sed si q̄s ritē perpenderet, quātos (putamus) hodiē inueniret grauioribus peccatis implicitos, quā Adam & Eua fuerint? Certē quilibet temerarius miles, & superba ac lasciuia coniunx illius, longē plura ac maiora mala perpetrāt, quā Adam & Eua perpetrārint. Enimuerō sequebatur Eua diabolum, & violabat mā-

Contra milites & illos vxo- res lasciuas & rapaces.

datum Dei. Adam quoque respexit mulierem, & ei placere volens, transgrediebatur & ipse præceptum Dei. Sed mox pro vnus huius mandati violatione vterq; de paradiso expulsus est: adeoq; & in ipsos & in omnes posteros illorum diuinę sequit̄ ira vindictę, vt deindē in quinq; annorū millibus neminē ad cęleste regnum ingredi permitteret. Atq; interim Adam & Eua in inferni limbo tātis p̄r expectare cogebātur, donc̄ tempus illud impleretur, quo per vnigenitum suum Deus pater eos liberare dignatus est. Equidem, charissimi, non nisi vnum hoc mandatū Adam & Euam præterisse scio, nec in scripturis reperire potui aliud aliquod graue eos peccatum admisisse. Si ergo deus omnipotēs vnū hoc peccatum tam seuerē ac horribiliter in eis vindicauit, nō est certē, q̄ superbę istę, inuerecūdę ac vanę mulieres ob multa eos vituperēt, & de pluribus criminibus accusent. Enimuerō id certū habetote, si in illis studijs & actibus, in quibus modō viuunt, scēminę istę perseuerauerint, nescire me quid illis futurū sit. Non enim semel tantū, vt Eua, diuinum transgrediuntur mandatū, sed sæpē nimis, diuersis modis, temporibus ac horis. Quamobrē superbę vos, ineptę ac temerarię scēminę, tandē respiscite, quęso, præsertim cum dominū maiestatis, quem vestris iniquitatibus offenditis, peccatum in Eua tam grauius vltimū esse sciatis, immodē etiam quotidie adhuc seuerē nimis vlcisci in doloribus & angustijs partūs cōstitutę, ppria discatis experientia. Respiscite, inquam, respiscite, dilectę mihi in Christo scēminę. Alioquin nisi itā egeritis, certum vobis sit, nimis periculosam vos agere vitam. Estq; dolendum satis & valde perniciosum periculosumq; nos qui Cōfessionibus audiendis vacamus, ista in vobis dissimulare. Vndē non minori in periculo nos, quā vos, positi sumus. Maiori autem in periculo maritū vestri versantur, qui Adam imitantur, respiciendo vos, ac permittēdo dissimulandoq; vt nō semel, sed crebrius, Eua sitis. Sed audi me quisq; eiusmodi maritus, quisq; eiusmodi Adam es. Sanē non ideō tibi deus euam tuā commisit, vt totiēs eam sua sinas violare mandata: sed ideō potiūs eam tibi tradidit, vt custodias illam, tantamq; illius curam geras, vt ne vnum quidem præceptum illam præterire sinas. Iam verō illam curiosiūs respici-

Gen. 3. Vnum tm̄ adē & euę peccatum legi.

Quot hodiē à suis Euis decipiant adē.

Cur sua viro detur vxor.

respicias, & qui peccatū prepedire debueras, ipsi ad peccatum perpetrandum auxiliō sis. Sed dum itā dissimulas mala quę ipsa admittit, non vtiq; innocens es, sed particeps sis peccatorū ipsius, & totiēs diuinum transgredere mandatū. Timeo valde, charissimi, quosdam hac tempestate inueniri Confessores, qui pluribus etiam viris ac scēminis diuina non vereantur subministrare sacramenta, quos tamen in certis nouerint mortalibus peccatis esse cōstitutos. Et horū pleriq; vt vereor, in fine vitę suę in desperationis, p̄funda merguntur, & itā perpetuę damnationis miserias incurrūt. Multū enim circa huiusmodi mundanos homines, dum mori eos operet, dæmones occupantur. Omnia nanq; quę vnq; gessere, peccata grauissimē illis obijciunt. Et quid putatis animi tunc esse miseris illis, quandō toto vitę suę spatio fallaci huic seculo dediti fuere, & dēmones astutissimi sunt, atq; decipiēdi calliditate pleni? Nunc ergo, dilectissimi, si qui ex vobis in his culpabiles se nōrunt, erubescāt, obsecro, corā deo & hominibus, & se emēdare festinēt. Certū est em̄, multos Iudeos atq; paganos haud mediocriter in vita vestra scādalizari. Enimuerō pagani dū audiūt, tam turpiter atq; scurriliter viros ac mulieres, apud nos vestiri, vt ipse satis cōperi ex his, qui ab ipsis audiērūt, sic dicūt: Christiani forsitan nō veri sunt homines, quod tam bestialiter vestiti incedunt, sed fortasse etiam quiddā beluinę naturę habent. Et omnibus vobis notum est, Iudeos habitare hīc nobiscum in regionibus nostris. Qui vbi audiunt, (audiunt autem sepius) DEVM nos tam indignē tractare impiē horribiliterq; iurando, dicūt, vt ab alijs mihi relatum est, immodē vt ipsemet au diui, quum aliquandō loquerer cum illis de fide nostra Christiana: dicunt, in quā, in hunc modum: Crederemus nos Deum nostrum esse, quem vos Deum vestrū dicitis? Certē ita nobis persuasum habemus, si tantę potentię foret deus vester, haudquaquam eum permissurū, nec inultum abire passurum, quod totiēs eum tam impiē tractatis, animo irato sæpē nimis iurando ac periurando. Prorsus si ipse deus esset, ferre id minimē valeret. Quocircā nihil ambigatis enormiter vos peccare, quicunq; sic ad iurandum impiē laxatis linguas vestras. Credite mihi, non hoc diu inultū abire deus patietur, sed aut hīc, aut

Nota. Desperationi qui potissimū obnoxij.

Quid si non ster hic videret author hodiē?

Blasphemie Iudaeorum an fam Christianos esse.

Cōtra temerarios iuratores.

in futuro seculo, vbi acerbē nimis punient̄ peccata, grauissimē ipsum in vobis vindicabit. Et vos impudicę scēminę, q̄ tā lasciuum & turpem desertis habitum, pro certo habeatis, Deum optimū maximum citō in perulantiam vestrum terribiliter animaduersurum. Neque enim diu eā sustinere poterit. Vbi iam est honesta illa, pudica, verecūda & benē morata cōuersatio vestra? Quomodō illam sic penitūs omnē diabolus vobis eripuit? Timeo, timeo certē, deum iustum iudicem, impudentem ac vitiosam vitam vestram districte in vobis animaduersurum. Ipse nanq; ait: Si adspexerit vir scēminam, aut scēmina virum, & alter alterum concupiērit, iam mœchatus est in corde suo, & iam mors perfecta est, op̄erē necdū expleto. Quod tandē vir suos deflectet oculos, vt vos o fastuosę scēminę non adspiciat? Ne periculosē nimium ex vtraque parte vobiscū agitur. Vos semper Adam & Euam repræhenditis, quod vnum duntaxat mandatū fregerint, qui tamen tanta pro eadem transgressione ad mortem vsque & etiā post mortē mala sustinuerunt: sed præstaret vos nō Adam & Euam, sed vos ipsos potiūs repræhendere & culpāre, cū mandata Dei, vt verendum est, sepius multo quā illi, transgrediamini. Ceterum cum in hoc sermone viros duntaxat & scēminas militares expresserim, non est quod propterea aliquis putet, me illos duntaxat notare voluisse. Quinimodō simul omnes notare volui, & qui supra & infra statum militarem sunt, mercatores videlicet & eorum coniuges, & breuiter cunctos illos, qui hac in parte culpabiles sunt, cuiuscūque tandē illi statūs sint aut cōditionis. Deindē haud mediocriter timendum est, charissimi, multos inueniri, q̄ Christi nomine censeantur, & tamen itā viuunt, vt si in eadē mala vita sua decesserint, peī ipsis quoque Iudæis sint habituri. Non enim aliud constat Iudæis, quā vsuras exercere se debere vt habeant vndē viuāt. Christianos autem minimē later, nefas & illicitū esse scenerari, & nihilo feciūs id agunt. Itaq; subter Iudæos in inferno deprimentur. Atq; hīc omnes illos pariter intelligi volo, qui coram Deo sceneratores sunt, & tamē ab hominibus tales nec haberi nec dici volunt. Deniq; & illos omēs hīc noto, qui iniustas exercent redemptiones, & illicita veniuntur ex pecunijs lucra. Memi-

Cōtra lasciuas scēminas.

Mat. 5.

Iudæis scēneratibus q̄ peiores.

Cōtra sceneratores.

ni fanè, tali me vixisse tempore, quo rorum valdè & insolens erat vti redemptionibus, & pauci tum temporis illis vtebantur. Et si qui tum sub redemptionis cōditione contractus fiebant, synceri ac simplices erant & secundum Deū, ita vt ego ipse quoque nonnullis tales cōtractus facere permitterem. Dicam autem vobis, qua id ratione permittebam. Venerūt illis temporibus ad me homines quidā honesti, quorum vnus dixit mihi: quid consulis domine? Ego ab hoc homine certos quosdam propriæ pecuniæ redditus emi super bonis eius hæreditarijs. Ipse quoque venit ad me, orās vt propter Deum id facere velim, & permittere, vt hinc literæ conficiantur, quæ hanc teneant cōditionem, vt si dominus illi prestiterit facultatem redimendi bona sua, ego hoc illi permittere velim propter Deum. His auditis, ego sic hominem illum alloquebar: Dic mihi, inquā, nihil aliud hęc spectas vel intendis, nisi quod purè propter Deū id facis? Ad quod ille: Certè, inquit, nihil aliud hęc specto. Quid enim aliud quærerem, aut quid me moueret aliud, nisi q̄ miseret me bona huius perpetuò mihi & hæredib' meis obligata esse debere? alioqui mālè ea vt ppria possidere, sicuti & emi. Hoc modo, dilectissimi, consensi aliquoties temporibus illis in redemptiones: sed videte, obsecro, quàm purè, quàm simpliciter & secundum Deum ista olim fiebāt. Iam verò hisce nostris temporibus per superbiam & auaritiā nostram ita has redemptiones peruertimus corrupimusq̄, vt coram deo vt plurimum plūs quàm semiusura sit: cuius culpa penè maxima est apud nos Cōfessores, quod nos talia permittamus. Ecce dicam vobis, charissimi, ad quantam miseriam hac tempestate dilapsi sumus. Non ita pridem contigit, venire ad me ciuem quēdam, & dicere: Obsecro mi domine, aliquod mihi in ea, quā tibi refero, causa consilium impende. En ego & vxor mea & filij mei nō habemus, quæ ad vitam nostrā pro huius seculi more sustentandam benè sufficiant. Itaq; visum est mihi, vt propria bona mea vendam cum conditione redimendi: sed nolui id absq; tuo attentare consilio. Si ergo sic mihi consulis, ita prorsus facere decreui. Cui ego: Id, inquā, minime tibi consulerim: qn̄ potius dissuadeo modis omnibus quàm possum fideliter & syncerè. re-

spondit ille: Ergo non habeo vndè viuam iuxta huius temporis cōsuetudinem. Ad quod ego: Certum, dixi, habeto, si eo quo narrāsti ordine processeris, grauius te deum offensurum, & peccata aliquot mortalia commissurum. Nolo enim te lateat, contractus omnes emptionis & venditionis reddituum vel possessionum, in quibus emptor reseruat sibi potestatem, capitalem summam vllò vnquam tempore, dum sibi placet, repetendi, vsurarios esse. Cunctis enim contractibus illis, in quibus ex mutuo aliquod lucrum speratur, ex pacto vel ex intentione principali, explicitè vel implicitè, quocūq; licet colore multi nūc eos excusare conent, vsura plerūq; admixta est. Sic ergo primò aliene vsurę te participem facies, si parati & notorij vsurarij opera, absq; graui necessitate, vsus fueris: siue nō paratum proximum tuum, ad fœnerādum induxeris. Secundò, auaritiæ crimen incurres, quæ vnum ex septem est vitij capitalibus, dum illa te mouet ad hoc faciendum. Tertio, etiam per superbiam peccabis, dū hoc sine id agis, vt tu & vxor tua prolesq; tuę seculi luxum & pompam possitis imitari, & cōformare vos cæteris. Vndè his rationibus motus, nequaquam id tibi cōsulare ausim. Sed hoc potius, quia possum fide, tibi consilium do, vt forte tua bonisq; tibi à Deo concessis, contentus, viuas secundum prisca seculi morem, sisq; gratus Deo, qui haud dubiè subueniet tibi ita facienti, vt habeas q̄ tibi sufficiant. Certè si huic consilio meo acquiesceris, & feceris quę dico, senties id tibi in anima & corpore profuturū. tum ille ait: Gratias habeo tibi domine obseruande pro tam salubri mihi abste impensō cōsilio, cui etiam omninò morem gerere statui, dimisso illo quod facere cogitāra. Videte nunc, charissimi, quod dilapsi sumus. Deindè percepi eundem probum virum ad alium quendam doctorem eodem anno perrexisse, qui id ei tanquam licitum permisit, ita vt omnia bona sua sub prædicta redimendi conditione suspecta venderet. Planè nos nimis latam vobis viam facimus, & tamen reuera ita non est, sed angusta est via quæ ducit ad vitam. Heu, quod satis superq; dolendum est, ad id loci hoc tempore res redijt, vt pauca sint in populo Christiano negocia, quę omninò iusta & sincera sint. Proh dolor, quā multos hodiè inuenire est cęcos ductores, & si cęcus

cæcus super cæcum in infernū ceciderit, tanto vterq; peius habebit. quamobrem, quod vobis summopere necessarium est, cauete vobis charissimi. Timeo em̄, quibusdam ex nobis amicitia hominū mundi huius nimis gratam esse. Dicam vobis aliquid de me ipso, & simplicè veritatem dicam: sed rogo, ne quis indè scādalizetur. Quadā vice importunè fatis mihi in mentem venit, vt mare transfretarem, & mortis periculis exponerem corpus meū, paganisq; Dei verbum concionarer, periculum facturis, si quos ex eis, Dei fretus auxilio, ad Christi fidem cōuertere possem. Creuit in me ista volūtas, adeoq; inualuit, vt iam itineri me accingere vellè, me cūq; de modo illuc perueniendi cogitarem. Quumq; in hac re sedulò occuparer, contigit quodā manè, vt quū ad lectū redissem, & iam obdormissem, quendā mihi in hæc verba me alloquentē audire viderer: Quonam moliris iter? Non opus est ad paganos transfretare. Plurimos em̄ hęc inter Christianos reperies, qui dum Christi nomen gerunt, peius ethnicis viuāt. Vbi ergo his tandiū cōcionatus fueris, donec ad veram & Christiano homine dignā vitam perueniāt, tum demū ad Sarracenos trās-eundi habeto facultatem. Hęc admonitio trina vice, & sub eadē semper forma verborū, mihi fiebat in somnis: vndè factum est, vt à transfretādi studio animū meum reuocarem. Hinc iam aliqua mihi de mercatoribus dicēda forent, sed vereor vt nimis prolixus sim. Attñ pauca de his dicā. Sunt quidā hoc tempore mercatores, qui modis admodū iniquis & valdè Deo contrarijs lucrantur bona sua, idq; tam varijs atque diuersis, vt omēs hęc referre nequeam. Cæterum id pro comperto habeatis vos mercatores, quandò aliquid in qualibet regione ob solutionis dilationem cariū venditis, q̄ alioqui, si emptor promptam vobis pecuniam numeraret, venderetis, quicquid vltra iustum precium accipitis, id totū ad vsuram pertinere coram Deo: quandoquidem illud proximis vestris subripitis. Idem sentiēdum est, dum pecunias vestras permutatis, transscribitis seu mutuò datis, *O, quid hodiè diceret hic author de diuersis praminum: qui vbi ad Eticis vsurarijs & simoniacis, quibus à diabolo irretita anima, ducitur vobis lucri de singulis centū aureis, ad infernū absq; numero.*

quasi pro vestro (vt vocatis) interesse, superpresso interim vsuræ vocabulo, pendendum sit, propter damnū quod ex mutuo fingitis vobis instare. Heu, quis tandè erit auaritiæ vestræ finis? Si prudētes vultis esse mercatores, cur non potius æternas diuitias comparatis, faciendo vobis amicos de mammona iniquitatis, pauperes scilicet, quorum est regnum cælorum, à quibus illud emere potestis, quodq; sine operibus misericordiæ diuites nō intrabunt? Vē vobis, inquit Propheta, qui congregatis non vestra. Vsq; quò aggrauatis contra vos densum lutum? Potestis quidē interim in hoc seculo vos & confessores vestri ista pallio quodam tegere, & per falsa quædam commenta defendere, nō tamen idcirco coram Deo iusta erunt. At vbi ad æternitatem ventum fuerit, illic omne auferetur velamen, & quicquid iniustū fuerit, omnibus luce clarius apparebit. Sed vt breuior sim, videte (obsecro) vos negociatores vosmetipsos, (Est enim hoc vobis imprimè necessarium) & attendite vobis ipsis. Sæpenumerò nanque in emptionibus ac venditionibus vestris mentimini, & imponitis proximis vestris per subtilia quædam glossata atq; commētita verba. Dies quoq; festos, quos colere vos oportebat, qua ratione expēdatis, ipsi melius nōstis. Denique quàm multæ consuetudines & viæ malę iā subortę sint, vos minimè ignoratis. Hęc porrò omnia nos, qui confessiones vestras recipimus, arguere debemus: sed heu plūs æquo plerique dissimulamus, & malè permittimus vobis. timeo quædam accipere interdum à vobis, & illorum gratia permittere vos tāta quibuscunq; modis congerere ac retinere, vndè centum alij viuere possent. Quæ etiāsi iuste forent acquisita, nihilo minūs indigentibus indè subuenire deberetis, in quem finem vobis à Deo collata sunt. Enimuerò diues ille, qui induebat purpura & bysso, & epulabatur quotidie splendide, mortuus, in inferno sepultus est, hac vtique de causa, q̄ sibi reseruabat bona ipsi à Deo donata, & vtebatur eis secundū naturę suę voluptatem. Et quāuis nihil iniustū possedisse, nihil alienum rapuisse legatur, cogebat tamen inferni perennes subire cruciatus. Hęc iam vos ipsos, quæso vos mercatores, intuemini, vos ipsos examine. Vix enim, vt ego quidem sentio, fieri po-

test, qui vbi tam grâdes pecuniarû sum-
mas, totq; superflua bona lucrâmini, eadè
cû superbia & auaritia possideatis, immò
etiam cum alijs pluribus magnis peccatis
quæ vt plurimùm hîc sese admiscere solêt.
Quod vtiquè vos ipsi non obscure depræ-
hèderetis, si rectè inspiceret & discutere rē
ipsam non pigeret. Obitèr hîc refero vo-
bis, charissimi, qd mihi adhuc infra quin-
quennium, si benè memini, acciderit. Ve-
nit ad me mercator quidâ homo opulen-
tus valdè, & cœpit mecû familiariter col-
loqui, atq; inter cætera dixit, plurima ea-
demq; ingètia sibi bona in extera quadâ
regione deberi. Quem cû ego percõta-
rer, vndè id factum esset, vt tâta sibi in ex-
tera prouincia deberent: respondit, mer-
ces suas ibi venditas & traditas emptori-
bus, atq; hos tantum sibi debere. Cui rur-
sus ego: Dic mihi, inquam, veritatem. Si
quispiam aliquanto minoris, sed prõpta
pecunia, illas abs te merces emisset, reli-
ctur ne illi eras? Prorsûs, inqt, reliquissim,
& id máluisse vtiqu; vt pecunijs acceptis,
alia mihi bona cõparare potuissim. Sub-
intuli ego & dixi: Certû ergò habe, quic-
quid propter dilationem tēporis amplius
acceperis, quàm pro prõpta pecunia ac-
cepturus eras, id omne iniustum esse. Et li-
cèt coram hominibus vsuræ nomen non
obtinuerit, coram vero tamen iustoq; dei
iudicio vsura vocatur. Contrà ille: Secûs,
inquit, se res habet. Hic em̄ mos est & cõ-
suetudo regionum, vt ita fiat. Cui ego re-
spondi: nihil refert, nec propterea iustum
& æquum est. Vos enim huiusmodi malas
consuetudines & prauas adinventiones fa-
bricatis, & fabricastis: & ided pei⁹ est. Vos
ne consuetudines Deo contrarias, legem
facere vultis? ergò etiam consuetudo erit,
descendere in infernum. Itaq; vt iam præ-
dixi, id certû habe, si quid vbiunq; loco-
rum seu in qualibet regione ob solutionis
dilationem cariùs vendas, quàm faceres, si
numerata tibi pecunia redderetur, aut ex
mutuata pecunia lucrum recipias propter
dilatã solutionem, quicquid vltra recepe-
ris, id totum inter iniusta & malè acquisi-
ta bona numerandum esse, adeoq; etiã re-
stituendum illis, à quibus acceperis, si vnq̄
saluari voles. His auditis, ait ille ad me: Cer-
tè durus es homo. Confessor meus semper
id mihi permisit. Cui ego: Confessor tuus,
aiebam, fortè capit pecunias tuas, & per-
mittit tibi, quod nec ipse Deus cum omni

An mali
vsus legē
faciãt.

potentia sua, tibi permittere valet. Videte
hîc charissimi, quàm perniciofa res auari-
tia sit. Diues ille mercator sic à me recessit,
vt ne verbo quidè testaret, se vnquàm
in melius cõmutaturum vitam suam. Cre-
dite mihi, dilectissimi: summoperè nobis
omnibus necessarium est, vt nos ex animo
emendemus, & corrigamus malam vitam
nostram. Nimis enim periculoso tempore
viuimus, & timendû est, adhuc periculo-
siora nobis tēpora imminere. Sed quid di-
cam, quando, vt mihi relatum est, nõ de-
sunt, qui me nimis rigidè nimisq; seuerè
concionari caufentur? At ego constanter
affirmare non dubito, neminem ex hîc co-
ram adstãtib⁹ esse, qui non multo quàm
ego, seueriùs concionaretur, si modò quæ
ego, expertus foret, & illi, vt mihi, ex offi-
cio ordinariè concionari in cumberet. Et
si nõ prolixum vobis fieret, dicerè vobis
quãdam, quæ huic loco non parùm con-
gruerent, quæq; vos audissè iuuaret.

Tum simul vno ore q̄plures e populo
dixerunt: Securus loquere domine Magi-
ster, patientes ac beneuolos nos habebis
audicores.

Rem igitur quãdam refero vobis, charis-
simi, quæ mihi ipsi contigit. Quodam tē-
pore solus sedebã in Cella quadam, & cû
mecum cogitare cœpissim mirabilia dei,
& quàm admirabilis esset hoc tēporè Ec-
clesiæ status, vt omnis bona ordinatio plûs
satîs negligeret & pessim iret: inter has
meditationes, corporeis auri bus meis vo-
cem quandam percepi loquentem ad me,
tametsi nullum omninò viderem. Loque-
batur autem in hæc verba: Surge, iam quæ-
dam experientia tibi sunt, vt tanto certius
proximis tuis veritatè palàm edicere au-
sis. Atq; in hoc vltimo verbo, omi sensuali
ratione mea destitutus fui: factusq; in ec-
stasi, sub ipso hoc raptu in Purgatoriû vi-
dere permixtus fui: vbi tam cruciabilia &
âcerba nimis multorum hominû, ex qui-
bus etiam plerosque noui, tormenta, pœ-
nasq; tam immensas, & dolores tam inten-
sos atq; pauendos adspexi, vt nulla ratio,
nullus intellectus exprimere sufficiat. De-
nique certum habetote, tam multa, tâ va-
ria & diuersa illic tormentorum genera,
mirû in modum excruciatia, me inspexis-
se, vt tantus indè me terror & tremor inua-
serit, vt cûcta naturalia vitæ huius gaudia
haudquaquàm me exhilarare possint: & si
vel centum adhuc annis superuixero, nõ
quàm

Paradigma

Purgato-
rij quantè
pœnz.

quàm me lætificandum putem, nisi id De-
us supernaturali quodã modo faciat. Sed
oro vos, dilectissimi, ne quis hinc scanda-
lizetur, q̄ hæc vobis referre volui. Timeo
equidè, quosdam cogitare fortassis, quòd
meam in his exponendis gloriam quæsi-
rim. Atquè certissimum vobis sit, me nul-
lius gloriam, sed nec alicuius substantiam
huius gratia quærere vel optare. Satis enim
superq; cõtentus sum his, quæ mihi in mo-
nasterio meo iuxta conuentûs cõsuetudi-
nem ministrantur: immò nunquàm non
vereor, ne qua fortè superflua capiam ex
his, quæ mihi in refectorio apponuntur. Et
certè nullû hîc adesse credo, q, si vidisset
& expertus esset ea, quæ ego vidi & exper-
tus sum, tam videlicet horrèda & metuen-
da supplicia, non meliùs fortè paucis sibi
appositis atque concessis contentus foret,
quàm sim ego. Ideoq; nemo vestrû ex p̄di-
ctis verbis meis scandalizet. Ego sanè nul-
lam aliam reperio causam, quare me deus
ista cernere voluerit, nisi ob culpas & de-
fectus meos, vt & me ipsum corrigerem, &
alijs veritatem, quam certò agnouissim,
fidètiùs edicere auderem, vitiaq; & pecca-
ta ipsorum minimè palparem. Vndè & si
certus forem, me hac de causa neci traden-
dum esse, nihilo minùs nudã ac simplicem
eloquerer veritatè. Sanè vidi nõnullos in
intensissimis pœnis illis, de quibus vehe-
mens me cepit admiratio, q̄ tâ diù in tan-
tis cruciatibus permanere debuissent. An-
te multos siquidem annos aliqui ex eis ex
hac vita decesserant, quos, dum viuerent,
etiam bonos & pios esse credebam: & ta-
men ijdem in locis illis purgatorijs tâ in-
gentia & ineffabilia supplicia sustinebãt,
vt nemo ea dignè in hac vita pensare aut
intelligere possit. Quocircà id omnibus no-
bis ex animo consulo, ne Purgatoriû pa-
uipendamus: sed cõuertamur citiùs, & se-
riò nos emedemus. Planè si sciretis, quàm
suprà modû nobile ac fructuosum sit præ-
sens tempus, non illud tam parui ducere-
tis, nec tam stolidè defluere pateremini.
Enimuerò vbi ex hoc transitorio tempo-
re ad illa futura & æterna perducimur, iu-
diciû valdè breue, simplex, rectum ac rigi-
dum fit de illis, qui præsens tempus stultè
abire permittunt. Sed quid dicam, charis-
simi? Si enim de diuina iustitia aliquid vo-
bis dicere tento, tam illa immensa, distri-
cta & rigida est, vt verear quosdam ex vo-
bis hinc desperandi occasionem sumere

posse. Si cõtrà de infinita illius misericor-
dia, quam omnibus in hac vita præstare pa-
ratus est, verba facere voluissim, iterum metuo,
quosdam ità de hac confisuros, vt peiùs &
stultiùs acturi sint, atque ità eiufmodi pec-
catum aliquod admittere quæat, cui (vt ti-
mendum est) neq; hîc, neq; in futuro De-
us veniam daret. Vereor quidem, dilectis-
simi, ne prolixior fuerim, tametsi adhuc mul-
ta mihi dicenda supersint de varijs homi-
num generibus, diuersisq; negocijs, eo q̄
lõgè nimis à recto itinere digressi sumus.
Et reuerà si toto hoc anno, prætermis-
sis omnibus, vni cõcionandi officio vacarem,
puto me haudquaquàm vel sic adhuc oēs
nostros defectus & peccata expositurum.
Cæterum vbi Dominus disposuerit, vltè-
riùs vobis loquar. Surgite nunc, & oratio-
nem Dominicam cum Angelica saluta-
tione dicitote.

Post hæc quadam vice contigit,
Magistrum ad quoddam inclus-
orium iter facere, in quo quinq̄
que morabantur inclusæ, quæ
ipsum sedulo rogabant, vt ser-
monè eis faceret de vera perfectaq; vita
inclusoria. Quibus ille ait, facturum se li-
benter quod peterent, si Dñs ita dispone-
ret, die Dominico proxime secuturo. Cû
igit dies ille Dominicus aduenisset, con-
uenit ad eum locum hominû multitudo,
& Magister suum ita sermonè exorsus est:

*Sermo sequens, in Dominica Sexagesima ha-
bitus est, cuius argumentum hoc est: Cur videli-
cet diuus Paulus raptum suum in tertium cælû,
tot annis silentio presserit: Quod Dei dona per
afflictiones veniant, aut certe per afflictiones
confirmantur: De duplici item abnegatione, vna
naturalis, altera spiritus. Denique, quid ad veram
inclusam pertineat.*

Scio hominè in Christo, ante
annos quatuordecim &c.

2. COR. XI. & XII.

S Alubrem hodiè, dilectissi-
mi, & necessariam nobis De-
Paulus in Epistola sua tradi-
dit institutionè. Sed quæ epi-
stola eadè prolixior est, nõ
totã, sed partè duntaxat illius referã vobis.
Ait ergò Apostolus, loquès de semetipso:
Scio hominè in Christo, ante annos qua-
tuordecim (siue in corpore, siue extra cor-
pus, nescio: Deus scit) raptum huiusmodi
vsq; ad tertium cælû. Hîc mihi, quæso, ani-
maduertite charissimi, quomodò sanctus
D 3 Apосто-

contra te-
merarios
visionum
suarū effu-
tiores.

apostolus per annos quatuordecim raptū hunc suum sub silentio habuerit, nec vo-
luerit proferre in publicū, donēc id sibi à Deo permitteret. Non fecit equidē instar quorundā huius tempestatis hominū, qui dum exiguam quādam à deo fortasse gratiam accipiūt, statim erūpunt forās, alijsq; eā absq; permisso Dei referunt, narrantq; interdū eā eiusmodi hominibus, q; tam parū indē nouerunt, qd sit aut quō spectet, q; ipsi. Vndē fit etiam sēpenerō, vt huiuscemodi loquacibus gratia talis subtrahatur, deturq; alteri magis illuminato. Itaq; videte dilectissimi, ne absq; licentia Dei, dona vobis ab ipso collata euulgetis, certi q; pauci hodiē reperiant, q; illuminata sint ratione seu discretionē prēditi. Atque idcirco cauendum est, ne dona Dei cito & absq; illius licentia proferant. Iam q; diuo Paulo à deo permillum fuit, quē sibi cōtigerat eloqui, ad nostrū vtiq; p̄monitionem & necessariā institutionem permillum fuit à Deo, vt videlicet si id cōtingeret, vt cuiquā nostrū sine merito p̄cedenti gratiā suam prēuenientē infunderet, ne is postmodū terrore cōcuteret, si affligi eum permitteret, quēadmodū B. Paulo vsuuenit. Enimuerō id pro comperto habēdum est, dona Dei per afflictiones venire: Si verō ante afflictiones veniant, per afflictiones tñ ea confirmari atq; probari oportere. Cū ergō tāta sit nobilitatis vtilitatisq; aduersa perpeti, idcirco DEVS om̄ipotēs om̄ibus dilectis sanctis suis tam graues permisit afflictiones occurrere, eademq; de causa B. Apostolo suas nobis afflictiones referendi copiā dedit. Ait em̄ in hac eadem Epistola sua: Ministri Christi sunt: vt minū sapiens, dico, plus ego: In laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modū, in mortibus frequenter: A Iudæis quāquies quadragenas, vna minū, accepi: Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci, nocte & die in pfundo maris fui, in itinerebus sēpē, periculis fluminū, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex gētibus, periculis in ciuitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus, in labore & ærumna, in vigilijs multis, in fame & siti, in ieiunijs multis, in frigore & nuditate &c. Hæc & alia multa in Epistola hodierna se D. Apostolus pertulisse cōmemorat, q; ne singula recitādo prolixior fiā, hoc vnū dūtāt ad-

Dona Dei
qui obue-
niant.

2. Cor. 11.

ijcio, quod inter cætera adiungit, dicēs: Ne magnitudo reuelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meæ angelus satanæ, q; me colaphizet. Propter quod ter Dñm rogavi, vt discederet à me. & dixit mihi: Sufficit tibi (Paule) gratia mea: Nam virtus in infirmitate perficit. Libēter ergō, inqt, gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Christi. Nūc ergō, dilectissimi, postea quā d. Paulus vas electionis in hac sua Epistola, quanta sit afflictionum vtilitas, satis superq; nobis p̄bauit, dignum profectō est, vt tāto Apostolo fidem adhibeamus, & ipsum imitemur atq; sequamur. Enimuerō fieri nō potest, vt vnq; ad laudabilem & fructuosam pertingamus vitā, nisi sp̄tē naturæ oblectamētis renunciemus. Naturę siquidem renūciare nihil aliud est, q; abdicare & abnegare voluntariē vniuersa in quibus natura delectat, illis duntaxat exceptis, quæ naturæ sustentādę rationabiliter necessaria sunt, q; talia erunt, vt nobis adiumento sint ad seruiēdum Deo, & perueniendum ad Deum. Alia omnia propter Deum defendenda sunt. Neq; em̄ experiri quis potest, aut capere supernam dulcedinem dei, nisi infimarū rerū suauitati ac sensuū inclinationi & voluptati valefaciat. Vndē & apostolus ait: Fratres, si secundū carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis. Contemplandum nobis hīc est, & pro virili se standum amabile prorsus exēplar Domini Saluatoris, sicuti idem Apostolus monet: Exuite vos, inquit, veterē hominē, & induimini Dominum nostrū IESVM Christum. Est porrō alia adhuc multo nobilior & excellentior abnegatio, q; sit ea qua naturā abnegamus: Et ipsa est, q; voluntariē spiritui renūciamus, quod quomodo fiat, vos aduertere velim. Posteaq; spiritus carnē omnino edomuit & rededit in seruitutē, cunctaq; iā caduca & labentia trāscendit, tum saltum quendam in ipsa perennia bona facit, quæ nimirum multo ei delectabiliora sunt, q; ad saporem & fruitionem attinet, quā anteā illi naturalia fuerant oblectamenta. Dū ergō gustare eum, fruiq; cōtingit excellentibus illis summis bonis, iam haud secūs eū delectationibus & affluentijs spiritūs renūciare oportet, q; prius naturę oblectamētis renūciare coactus fuit, itā vt Deo dona & operationes illius procius beneplacito relinquere sciat. Et ista quoq;

2. Cor. 12.

Naturę
renūciare,
quid.

Rom. 8.

Rom. 13.
Eph. 4.

Matt. 5.

Humilitate
abnegatiōi
pfundę
op̄ eē.

1. Pet. 5.

quoq; renūciatio in principio non parū difficilis est, hisq; secundū spūs delectationem Deum gustarunt. Dicitur autē eadem hæc renūciatio paupertas spūs, de qua Dñs loquitur: Beati, inquit, pauperes spūs, quoniam ipsorum est regnum cælorum. Enimuerō sēpē contingit quosdam eō deuenire, vt in seipos in fundū suum, in voluntatem & beneplacitum suum valde subtiliter rapiant atq; trahant ea, quæ eis lucent & sapiunt, nec se Deo per modum mortificationis relinquunt. Cæterū quocunq; tales sunt, hos nihil dubitatis gratia ac donis Dei nimis infructuosē vti. Cui ratio est, q; cum Deū minimē lateat, nisi eis lucem & saporem infunderet, citius illos à se recessuros esse, idcirco quibusdam eos suauib; cōsolatiunculis retinet, ne penitus se deserat. Istiusmodi homines valde adhuc fragiles sunt & pusilli, quippe qui propria abundant voluntate, & vmbra pro re ipsa diligunt & amplectunt. Quorum etiam hoc vitium est, vt cū maximē sint externi, admodū se internos esse arbitrentur: sed nimium fallūtur opinione sua. Porrō qui se Deo funditus resignant & offerunt, quicq; dulce & amarum equaliter accipiunt ab illo: q; deniq; si influenza lucis vel saporis eis subtrahatur, haudquaquā p̄pterea à Deo recedūt, hi veri sunt interni. Sanē quocunq; ea, qua iam dictum est, ratione sese abnegarūt, animoq; voluntario tam spūs q; naturę dulcedines penetrarunt & supergressi sunt, hi profectō vtilem ac fructuosum fecere transcensum, & plura q; dici queat penetrarūt. Sed eis deinde multa vigilantia & custodia opus est, qua seipos nunq; non diligenter obseruet, circumspectiāt & curent, vt in ingenti semper humilitate perseueret. Non em̄ tunc hostes tartarei cessant, sed iugiter modis quibus possunt, eos retrahere molunt. Credite mihi, charissimi: profunda resignatio seu voluntaria abnegatio per oēm naturam, bonum quoddā initiū est, si tñ cum vera sit hūilitate cōiuncta, quæadmodū D. Petrus ait: Charissimi, humiliamini sub potenti manu Dei, vt vos exaltet in tempore visitationis. Atq; vtinam discere possemus, quo pacto ad verā spūs in profunda humilitate subiectionē pertinere debeamus, vt vbi Deus gratiā sensibilem nobis subtrahit, faciliē eam illi resignare possimus, nostrumq; restringere appetitum siue desiderium, vt voluntariē

eam non concupiscamus. Hoc est quod D. Dionysius ait: Cū Deus, inqt, sensibilibiter cōmoratur in anima mea, tanto gaudio perfundor, & tam benè mihi est, vt si eam mihi autoritatē tribueret, vt illa hora haud secūs mihi, q; illi, creaturæ oēs obteperarent, non mihi tā benè foret, vt est ex p̄sentia illius. At vbi sensibilis p̄sentia eius mihi subtrahit, tum (fateor) teneor quodā desiderio illi. Sed vbi id mihi accidit, defectus vtiq; meus in causa est, qn̄ Salomon ait, q; in cunctis Dei operib; quietem & pacē habere debeamus. En istud suspiciosum ac languidū desiderium, scūs hic Dionysius suū defectū reputauit. Quare hoc, nisi quia vir sanctus haud obscure intellexit, necdū plenē se resignatū esse, qn̄ sic Dei p̄sentiam desideraret? Maxima siquē resignatio est, ad derelictionē sese resignare, & in omnimoda derelictione resignatū esse. Quod ad eos maximē pertinet, q; dulcedinē Dei delectabiliter experti sunt. Oportebat quidem, dilectissimi, tam viriliter nos certasse, vt in deo tā prudētes facti essem; q; creaturas oēs, diuino freti auxilio, trāscendere ac penetrare quæremus, donēc in ipsum Deū pertinere mus. Ibi iā in spūsctō doceremur res oēs naturales ratione nostra calcare atq; supergredi, vt cū Augustino dicere possemus: Oēs creaturæ via nobis sunt ad Deum. Ita vt quocunq; videre vel audire contingeret, qualiacūq; demū illa forent, cuncta scirem in vsus nostros inflectere, & in melius interpretari, ac boni quippiam indē elicere. Certē homo Christianus ratione sua tā crebrō, tamq; humiliter se exercere, & creaturas oēs toties penetrare deberet, donēc creata omnia amitteret: tamq; strenuē & viriliter, idq; non vna, sed pluribus vicibus, à cūctis sese abstraheret, donēc Deū animæ suæ gaudiū, & dilectum cordis sui solū inueniret, de quo B. Apostolus loquitur dum ait: Qui adhæret Deo, vnus spūs est. In qua nimirum transformatione, spiritus huiusmodi transformatus est, & vnum effectus cum vno. Si quis hac in parte sese periclitari, & tā subijpsi, quā creaturis omnibus, profectō renūciare vellet, is vtiq; superaret omnia cum Deo seu virtute Dei. Quod Paulus testat vbi ait: Omnia possum in eo qui me confortat. Eia nunc charissimi, festinate, obsecro, agite, properate, discite viuere, certi etiam hoc præsentī tempore eō homi-

S. Dio.

Augustin.

1. Cor. 6.

Phil. 4.

Ioan. 4.

Inclusarū
qd interfit

Corrupt^o
inclusarū
status.

Silētio in-
clusarū op^o
esse.

Pauperib^o
inferuire,
quorū aut
quarū sit.

nem pertingere posse, vt tam immensum supernaturale gaudium experiatur, quale nec oēs creaturæ ad nouissimum vsq; diem p̄stare possent. Deniq; & hoc agedum addiscere conemur omēs, quo pacto veri adoratores efficiamur, patrem adorantes in spū & veritate. Sed vereor ne prolixior fiam, q̄nquidē istæ me inclusæ rogârūt, vt dicam eis quid ad inclusam pertineat. Et hoc ipsum paucis nunc expediā, dicamq; qualem vnāquanq; veram inclusam esse oporteat. Itaq; ad inclusam p̄tinet, vt simplex sit, & tam mēte q̄ corpore, id est, intus & foris inclusa. Non decet eam per se nestras prospicere, aut sciscitari quid hic aut illic rerum geratur, aut gestū sit. Tantæ eam puritatis & abstractiōis vitā agere par est, vt si pro om̄ibus quæ in Purgatorij locis detinentur, animabus preces fundat, digna sit & sufficiens atq; idonea illas oēs indè liberare. Sanè inclusoria vita, nō est parua res. Decet planè inclusam tam syncerè ac purè viuere, vt totū hoc à Deo consequi valeat, quod vniuersa sancta ecclesia per septiformē Sancti spūs gratiam consequitur. Quod si secus agit, non est vera inclusa. Talem quoq; vitā eam ducere conuenit, vt si cuncta illi Ecclesiastica iura subtrahantur, nihil ei apud Deum obesse queat. Sed heu eō nunc res redijt, vt inclusæ vespertino tēpore hospites suscipiāt, & manè multa eis administrēt: quod non inclusarum, sed pandocheorum officium est. Præterea etiam hoc ad inclusam pertinet, vt silentium suum diligēter obseruet, rationabili duntaxat & vera necessitate excepta, & vt purè ac attentè preceatur. Non est illius, pandocheorum munus exercere, neq; confabulari hominib^o, sed hoc potius, vt in vera diuināq; resignatione tā fortis & immobilis perpetuò persistat, vt etiam cum sensibili delectatiōe lætoq; consensu, semper Dei præsentia sensibili carere possit, ac nihilo minus fidelis ei perseuerare, simulq; creaturis omnibus renunciare propter ipsum. Sed iam inclusas quasdam dicere audias, necessariū sibi esse, vt in virtutibus sese exercent erga proximos suos. Verū huiusmodi non inclusorium, sed hospitale magis petere debuissent, atq; illic circa Christi membra humiliter sese exercere, quod tū propriè officio pertinuisse ad eas. Hoc em̄ fideliter agere debēt, qui in hospitalibus degunt. Rursus aliæ dicunt: Seruiendum at-

que subueniendū est mihi proximis meis propter Deum. Sed neque hoc verè inclusæ officium est. Quod si penitius ipsa intueretur, inueniret vtique, quàm occultè pugnet cum proposito suo. Inclusa quæque tam puram, tam absolutā & ab omni creatura liberam & abstractam vitam agere deberet, vt merita illius vniuersis q̄ Christi censentur nomine, subuenire ac opitulari possent. Cæterū adhuc aliæ sunt, quæ dicant tam infirmæ ac debilis sese naturæ esse, vt necessarium sibi sit, quo per humanas confabulationes sese releuent, & infirmitati suæ hoc pacto succurrant. O miseris illas inclusas, q̄ prorsus falluntur consilio maligni. Id pro cōperto habetote, charissimi, quisquis in inclusorio aliud querit, quàm voluntariè pati propter Deum, eum incautè inclusoriorū petere. Iam quasdam inuenire est, quæ inclusoriorum subeant, vt in ipso cū bona pace & quiete elemosynis vescant, quas tñ despecto modo, publicè per plateas vt exules, non nisi inuitæ admodum mendicarent. Sed quotquot eiusmodi sunt, purarū inclusarum nomen sibi temerè vendicant: multoq; p̄staret animabus earum, quod in publica via vt exules iacerent in ea forma, quæ ad miserationem omniū transeuntium animos moueret. Cæterū vbi inclusa aliqua inclusorium ingreditur, purè, liberè, nudè ac voluntariè Christo sese ad crucē offerre debet pro hominibus vniuersis, memor verborum illorum, quæ Christus in cruce ait: Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me? Beata illa & veneranda Maria Magdalena, vera inclusa fuit, quando quidem omni creaturarum solatio sp̄itè renunciauit. Certè Deus pater omnipotēs vnigenitum filium suum in terras misit, & humanam voluit, vt in ea pateretur, assumere naturam: & nos tamen semper fugimus pati. Verū quicquid agamus, id certissimum est, si compendio suis apprehendere iter, citiusq; atq; subtilius cuncta pe netrare velimus, id aliter fieri non posse, q̄ vt verissimum Domini Saluatoris exemplar saltem aliquo modo patiendū sequamur. Est tamen, quod hic pro nostri consolatione adducam. Sanè DEVS pater cælestis nō ita durus & seuerus in nos est, sicut fuit in vnigenitum suum. Enimvero si tota nos virtute Deo ad patiendū obtulerimus, ita vt spontè atq; libenter sufferre velimus, quicquid illi placuerit vt tole-

Matt. 27.

Pati nemine
velle, tñ oportere
pati

Patientie
spontanè
meritū.

re-

Tres quedam optime institutiones.

remus, nec tēpore afflictionum, ab eo recesserimus, neque occurrentes fugerimus afflictiones, vbi hoc ipse aduerterit, citius vbi ei tempus esse videbitur, omnes à nobis auferet afflictiones, diuinæque suæ ac supernaturali, iucūda & sensibili nos consolatione perfundet. Quod nimirum cui-cunque contingit, vt videlicet festiuā hanc & iucundam in seipso experiatur solennitatem, is nullam tum sentit terrenam festiuitatē. Non ad dominicæ natiuitatis, non Paschæ, nō Pentecostes, nec ad aliam demum quancunque instar communium hominum exhilaratur solennitatem. Solum hoc ingens internum conuiuium, dum scilicet omnipotens DEVS cum supernaturali ac præsentī gratia sua in iubilo ad ipsum venit, copioso eum gaudio afficit. Idque quocunque anni tempore in ipso agitur, omnes prædictæ in illo solennitates simul peraguntur atque complentur. Quamobrem libenter, Dilectissimi, ferre debemus, quicquid nobis aduersum acciderit. Quisquis enim ad supernaturalem hanc & iucundam solennitatem per passiones pertingit, hic prudens valdè, essentialis & benè ordinatus efficitur, tantamque ex influētia Spiritus sancti sapientiam acquirit, vt satīs superque intelligat, quid agendum, quidque dimittendū sibi sit. Tum verò cūcta in eo opera illius fructuosa redduntur, at ipse nihil omninò de se sentit: sed in magna semper humilitate perseuerans, inutilem se seruum arbitrat, iugiterq; in filiali quodā ac amorofo sese timore continet, nec aliud aliquid timet, nisi non plenè satisfacere se dilectio cordis sui, amantissimo patri suo. In hoc statu, id est, dum huc pertingit, omnia priuata ac ppria (hoc est, ab ipso assumpta) instituta & consuetudines propriæ voluntatis suæ decidunt, & conuersatio illius simplex, verè Christiana, & ad cælestia erecta efficitur. Interim nihilo minus cunctis ipse hominibus ignotus est, nisi quis eiusdem sit vitæ, qui eandem sit gratiam expertus & solennitatem. Præstet nobis omnipotens DEVS, vt discamus per afflictiones pati, & per passiones ad hanc supernaturalem, gaudiosam, & felicem solennitatem pertingere mereamur, perducete nos ad eam ipsa æterna veritate domino nostro IESV CHRISTO, qui cum Patre & Sancto spiritu viuūt & regnat deus per omnia seculorum secula. Amen.

Quisquis ille es, qui vnquā ad DEVM & ad optimū, quem in hac vita consequi valeas, statum p̄tingere exoptas: hæc tria quæ subijcio, studiosius obseruare debebis.

I. Primum est, vt DEVM Deiq; honorē, non tuum, præcipue vero voluntatem illius, non tuam, in omnibus intendas.

II. Secundum est, vt in cunctis actibus & extrouersionibus tuis teipsum studiose obserues, abyssale nihilū tuū intēdas: studeoq; perseuerante, circa quæ verferis, qd intra te agatur, ac fundum denique tuū, attendas.

III. Tertium est, vt haudquaquā illis quæ tibi commissā non sunt, tete ingeras, sed omnia in suo statu ac ordine dimittas. Sint bona, bona, Mala vero non iudices, sed in tuum potius fundum introuerfus, ibi perseuera, diligēter ac sedulo vocem patris tui, vt in se constāter ad finē vsque perman eas, hortantem, auscultans.

Hæc duo quisquis obseruarit, magna consequetur:

I. Primo, sit intus & foris in veritate atque ex ipso fundo, non verbis tantum, pusillus & paruus: Sit, inquam, in omni intellectu suo, in fundo & in oculis suis, absque vllō commento, prorsus paruus & nihil.

II. Secūdo vero, sit DEI amore præditus, non eo sensuali, quem nos amorem dicimus, sed essentiali, hoc ē, vt intime in fundo suo pure DEVM intendat.

Merito proinde quisque ab omni anis maduersiōe, in relectu & sensualitate nudus & absolut^o esse debet, q̄ DEVS om̄is potens nudus & absolutus est, quo sic spiritus ad eius puram & nudam essentiam possit accommodari. Ita enim necessarium est, vt anima nuda & vacua sit, que ar cana secretorum illius capere debeat. Vnde & necesse est, vt omnia illa amputare quisque conetur, in quib^o aliquid suum reperit.

De obitu Magistri, vt q̄ idem defunctus Laico amico suo apparuerit, rationē illi reddens seueri atq; horribilis exitus sui è corpore, dicens quod illum vice Purgatorij sui tolerārit: simulq; certiorē illum faciens de ingenti gaudio & felicitate perenni, quæ à Deo pro salutarī sua doctrina cōsecutus fuit.

Pætereundum hic minime est, vt Magister sæpe memoratus, in vera, humili, ac spiritali vita iugiter p̄fecerit, & magna quædam virtutis sumplerit incrementa, Em̄vero in gratia DEI tam prudens

Purgatoriu
quod dicitur
hic suu
pati.

dens effectus est, ut quicquid in illa urbe ac regione quam incolebat, agendum esset, siue spirituale, siue seculare id fuisset, illis us consilio & sapientia omnes uti peroptarent, eo quod acceptus illis esset, & fidem illi haberent, crederentque, immo & morem gererent consilii illius. Plures etiam tam ad seculares quam spirituales homines conciones habuit, secundum formam illarum quas iam supra posuimus. Quumque in hac tam utili ac fructuosa vita nouem annos laudabiliter exegisset, cunctisque, ut dictum est, in illa regione & oppido charus & gratus esset, isdem nouem annis absolutis, placuit altissimo DEO famulum suum & amicum dilectum ad se recipere, nec diutius in hoc exilio relinquere. Et quia sine purgatorio illum ad caelestia transferre decreuerat, grauem eum ac diurnam corporis molestiam & valetudinem incurrere permisit, ita ut per viginti hebdomadas paralyti decumberet, nec parum acres dolores pateretur. Exactis deinde viginti hebdomadis, haud obscure ex diuina agnouit gratia, sese ex hac luce propedem migraturum, Deumque cruciatibus suis finem impositurum. Quo cognito, rogauit ministros, ut Laicum suum adduci curarent, redderentque illum de suo propinquo desessu certidorem, quodque non mediocriter illi sibi morienti adesse desideraret. Nec mora, ubi Laicus ista rescituit, Magistro obtemperans, ad illum ocyus venit: & praefamiliariter ab illo acceptus, sciscitabatur eundem quo pacto haberet. Cui Magister respondit: Puto equidem non ita procul abesse diem illum, quo me Dominus ex hac luce ablaturus est. Vnde id mihi gratissimum, nec minus consolatorium fore scias, si morienti mihi praesentem te exhibueris. Caeterum rogatum te velim, inquit, uti schedas illas chartaceas accipias, in quibus omnia diligenter scripta reperies, quae multo tempore inter nos dicta factaque sunt: quaedam etiam de vita mea, quae Deus per me miserum & indignum seruulum suum operari dignatus est. Et si tibi videbitur, sique Dominus dederit, in libellum vnum ea redigas. Ad haec tale Laicus responsum dedit: En Domine Magister, penes me sunt quinque conciones tuae, quas scripsi ex ore tuo. Si ergo visum est tibi, has illis scriptis tuis interferam, ut vnus ex omnibus sub tuo nomine libellus fiat. Cui Magister: Quarta, inquit, possum dilectione te oro & obtestor, fili charissime, ut neque ex parte mea, neque sub meo nomine quicquam edas. Neque enim mea sunt, neque ea vel in vita vel post mortem meam sciri volo, sed Dei sunt omnia, qui ea per me miserum operari dignatus est. Si tamen e re proximorum fore, & ad illorum aedificationem cedere possit,

se arbitraris, si ista conscribas: nihil impedito quo minus scribantur, si tantum hoc caueas, ne vel me exprimas, vel nomen meum. Hoc autem modo scribere licebit, verbi gratia, Magister dixit aut fecit hoc vel illud, tacito semper nomine meo. Sed hoc curandum tibi erit, ut ubi libellum confeceris, cum in hac urbe nulli legendum tradas, ne quis forte me fuisse deprahendat: sed potius absporta eum tecum in regionem tuam. Denique plures alios sermones bonos Magister contulit cum Laico suo vndecim diebus, ad illam usque horam, qua animam fufurus erat.

Quae quum aduenisset, ita Laico loquutus est: Velim, dilecte fili, tuum in hac parte consensum mihi praebere, ut si DEO placuerit, ad te post obitum in spiritu reuertar. Cui Laicus: Si DEO, inquit, ita visum fuerit, placet & mihi, ut eius in hoc voluntas fiat. Dehinc quum Magister morti suae proximus fieret, constitutus in agone, tam horribiles atque pauendos edidit gestus, ut fratres illius & quocunque illuc praesentes aderant, non minimum ex aduersu spectu illorum gestuum, pauorem, metum & angustiam incurrerent. Atque ita demum extremam horam, quantum ex signis exterioribus colligere licebat, horribiliter clausit. Quumque iam obisset, oes pene qui in illa ciuitate morabantur, commoti sunt, quod vniuersis illis impendito charus esset. Porro quum animaduertissent quidam loci illius homines, praefamiliariter Laicus saepedictus illi in extremis adhaesisset, honorem illi impendere volebant, ipsumque ad conuiuia sua inuitare. Verum ubi hoc illi innotuit, mox e ciuitate illa fugit in terram suam. Proficiscente igitur eo, & iam tertij diei iter agente, ad solis occasum venit ad villulam quandam. Quumque praeprimae noctis sese intendentibus tenebris ulterius ambulare non posset, nec hospitium publicum in ea villula reperiret, quendam honestum virum, forte illi in ea via obuiam factum, rogare coepit, ut se famulumque suum hospitio reciperet, & quantum vellet, exigeret ab eis. Cui vir ille respondit, libentissimo animo quod petebat, sese facturum, si grata habere vellet ea quae apud ipsum essent. Itaque factum est, ut eos hospitio reciperet: & Laicum quidem illum, ut melius potuit, decumbere fecit: seruum vero illius duxit in horreum super stramenta. Postea igitur cubitum iuissent, euigilans Laicus ille in ipsa nocte, vocem quandam exilem prope se audiuit, nec tamen quicquam videre potuit. Vnde non nihil terreri coepit. Tum vox illa sic ei locuta est: Ne timeas dilecte fili, Ego enim sum Magister. Quo audito, Laicus dixit: Vellem equidem scire ex te Domine Magister,

si tamen Domini voluntas est, ut recum agatur, quidve causae fuerit, quod tam horribili, quantum exterius notare licuit, acque tremendo sine vitam clausisti. Eum vero quidam ex fratribus tuis, quasi de te diffidere coeperunt: & vereor certe, ne quosdam ex eis offenderit tam seuerus exitus tuus. Ad haec vox illa Magistri sic respondit: Ista iam nunc aperiam tibi. Certum habe, ita decretum fuisse DEO, ut anima mea mox ubi a corpore migraret, a sanctis angelis susciperetur, & per eos defenderetur a daemonebus, ne quid illi amplius molestiae mihi inferrent, nec ego ultra eos cernerem, nec quicquam cum eis deinceps commercij haberem. Vnde & me tam tremendo vitam meam sine claudere, & ipsum purgatorij vice sustinere oportebat. Et reuera maligni spiritus tantis me angustiis constringebant, tamque subtilibus & altis dolis ac dolis impugnabant, ut mihi omnino desperare velle viderer. Et si loquendi mihi non fuisset ablata facultas, tantos clamores edidisset, quod miram in me cernere fuisset calamitatem, vnde agonia mea, quam in me fratres cernebant, notari potuisset. Caeterum omnipotens DEVS pro poena illa & cruciatu vberem mihi mercedem restituit. Mox enim ut anima mea e corpore exiit, a sanctis angelis suscepta est, qui eam in paradysum deduxerunt, dicentes, quod illuc quinque diebus sine villo metu vel sollicitudine expectarem, nec timerem quod diabolus quicquam mihi dehinc mali illaturus sit, ac nihil demum posthac laboris subirem, hoc solo excepto, quod istis quinque diebus gloriosa caele-

stium societate carerem: quibus denique transactis, prorsus munda futura essem, tumque reuersuros sese cum gaudio, meque cum ingenti exultatione ad ineffabilia, nullo vnquam tempore finienda, gaudio perducturos. His amplius, dilecte fili, nihil ex me scisciteris. Iam enim dixi tibi quaecunquedicere potui, nec fas habeo his addere quicquam. Sed oro DEVM meum, ut is tibi benedicat, & ipse sit sempiternus in perpetuo mansuris gaudio dijs remunerator tuus, pro fidei institutione ac salubri consilio tuo, quae mihi impediti. Tum Laicus ait: Obsecro, mi Domine Magister, ut ubi ad Deum veneris, seruo ipsum pro me depreceris. Deinde quicquid Laicus aut quaereret, aut loqueretur, nihil efficere potuit, nec saltim vnus ab eo responsum obtinuit. Quod quum aduerteret, ut potuit, quiescere paululum conabatur, sed frustra, non enim obdormire quiuic. Itaque vigil in lecto iacuit, & vix diem potuit expectare. Quo illuc cescente, arrepto calamo, Priori ac Fratribus Magistri defuncti, qualiter idem sibi adfuisset, & verba illius omnia, quae sibi dixerat, diligenter perscripsit. Praefert nobis omnibus veritas aeterna Dominus IESVS CHRISTVS, ut amabili ac delectabili suae imagini nos conformemus, ipsamque sectemur pro virili, ad laudem & gloriam ipsius, Amen.

DEO OMNIPOTENTI

GRATIAS.

DOMI-

44 DOMINICA PRIMA ADVENTVS DOMINI.

Vt à peccatis resurgere, hostes nostros expugnare ac vincere, & gratiosissimū Domini aduentum in animas nostras obseruare debeamus.

SERMO PRIMVS.

Hora est nos iam de somno surgere. Ad ROM. XIII.

Aduētus
dnici vti-
litas.

HODIE, DILECTISSIMI, Aduētus Domini initia celebramus. Et planè iucundissimū nunc tempus imminet, de quo in sancta Ec-

clesia festiua admodū & deuotissima verba leguntur atque psalluntur. Sicut enim vernū tempus cæteris totius anni temporibus plūs delectationis & amœnitatis habet, sic & istud iam imminens tempus, præ alijs anni solennitatibus deuotius est sacratiusque. Nimirum hoc tempus est, quod omnes veteris testamenti patres, & quotquot tunc sancti esse poterāt per annorum fermè quinque millia, magnis desiderijs, votis atque gemitibus suspirabāt & adesse precabantur, dicentes: Vtinā dirumperes cælos, & descenderes ad illuminandum eos, qui in tenebris & in vmbra mortis sedent. Omnia quoque eiusdem testamenti gesta atque figuræ, eò tendebāt, vt illius qui tunc venturus sperabāt, nunc verò etiam venit, magnitudinem & excellentiam declararent. Nunc itaque, dilectissimi, sine cessatione soli sapienti Deo gratias immensas & laudes deuotissimas exoluamus, quod nos in tēpore gratiæ condidit, cunctasque nobis diuitias atque charismata sua (modò nos ipsi velim⁹) impartiri paratus est. Hortatur ergò nos apostolus, vt à somno vitiorum exurgamus: Nox enim, inquiens, præcessit, dies autem appropinquauit. Sic, vt in die, honestè ambulemus. Quamobrem studiosè aduerte-
re debemus, qua ratione collapsi simus, qua item à vitijs & peccatis omnibus ad primam innocentiam consergere oporteat. Certè rerum omnium conditor De-

Esa. 64.

Luc. 1.

us, humanum genus ea ratione creauit, vt cælestis palatij sedes vacuas, vndè Lucifer cum suis complicibus deturbatus fuit, occuparet atque repleret. Cæterum hic idem Lucifer inuidia & odio implacabili succensus, hominem quoque ad inobedientiam fallaciter perduxit, cui dum incautus consentiret, omnem gratiam & virtutes omnes, per quas ad Dei & sanctorum angelorum similitudinem accedere debebat, repente perdidit, purissimamque naturam suam multa impuritate infecit, atque adeò sibi ipsi lætalia vulnera infixit, vt intellectus cæcitatem, voluntatis peruersitatem, concupiscibilis in appetendo sceditatem, & irascibilis demum in firmitatem, sicut rectissimè ppheta regius ait: Homo cum in honore esset, non intellexit: comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis. Hinc iam factum est, vt tres aduersum nos hostes consurrexerint, qui iam proh dolor per lata terrarum spatia vbique præualent, & tyrannico dominatu miserorum corda mortalium occupant possidentque. Sunt autem hi hostes, Mundus, Diabolus, & Caro. Hi dum sua in homine voluntate potiuntur, heuheu perit anima, tanta benignitate ac pietate à Deo electa atque dilecta. Nam cuiuscunque præualerit, is citra dubium mortis æternæ miserijs inuoluitur, nisi respiscat. Porro quod hoc præcipuè tempore tres hostes isti, tam periculo se, tamque horribiliter locum dei in multis religiosiſ pa-
riter atque secularibus hominibus occupent, eisque dominantur, prout omnibus videre pronum est: id amici Dei, qui huc intentione & amore prosequuntur, amarissimè deplorant. Aeternum quippe animarum dispendium tanto eos dolore cruciat, vt præ illius vehementia, corda ipsorum dirumpi possent, dum palàm quotidie intuentur, vsque adeò in hominibus amorem priuatum inualuisse, vt paucissimi sint, qui Deum creatorem suum puro amore ac sincera intentione prosequi velint. Eccè enim Mundus per superbiam dominat, siue ea intus lateat, siue foras erumpat. Et quantos hæc satanæ insignia contineant, quis explicet? Quotusquisque est hodiè, qui nō aliquo numero haberi velit? Horum autem peccata, quis dinumeret?

Esa. 14.

Gen. 3.

Psal. 48.

Tres pesti-
lentissimi
hostes.

Mundus.

Satan.

ret? Satan verò dum pleno in homine dominio potitur, hunc ad amarulentiam, ad iram, ad odium, ad suspiciones sinistras, ad iudicia temeraria, ad vlciscendi libidinē, ad auersiones, & ad discordias impellit. Vndè quotquot huic militant, discordes, absque dilectione, & erga alios temerarij sunt iudices & animo crudeli. Caro denique voluptates bestiales, cōmoditates atque fomenta, oblectationes sensuū, & rerum omnium prosperitatem exoptat atque sectatur. Hinc verò quot miseris damna mortalibus accedant, sicut nemo ad plenum capit, ita qui his sunt malis impliciti & excæcati, ab horum notitia longissimè distāt, ruuntque; præcipites in infernū. Itaque per hos iam vtcunq; designatos hostes, totum ferè genus humanum seductione pestifera ad damnationis perpetuæ profunda abducitur. Cæterum quisquis ad pristinum illum honorē ac dignitatē, quam primò quidem ipse protoplastus, dehinc verò etiam nos peccando perdidimus, feliciter redire, & dnico in animā aduentui locum præbere cupit, huic mundū fugere, satanam expugnare, carnē cum discretionē in seruitutē redigere, & in sequentibus, quæ numero senario cōcludunt, diligentiſsimè sese exercere incūbit. Primò quidem per superbiam & voluptatē, Adam in paradiso cum Eua coniuge sua subuersi sunt. Sic ergò alia duo sunt, per quæ nos redire oportet, quo pristinas naturæ vires recuperet. Primū est, vt omni inordinatæ voluptati viriliter atque discretè reluctemur ac moriamur. Alterū, vt quæ natura per superbiam sese erexit, nunc eam profunda cum humilitate non Deo tm̄, sed & hominibus subiiciamus vniuersis. Vulgari namque proverbio dici solet: Infirmū petat locum, qui gradum supremū contingere volet. Per hæc duo, priores naturæ vires reparant. Insuper alia duo sunt, in quibus angelis nos cōformari oportet. Primū est, vt cunctis mala nobis inferentibus ex animo ignoscamus, & inimicos haud secus quam amicos puro amore prosequamur: sicut & sancti angeli nostris sepe numero iniquitatibus offensi, dilectionis tñ affectum nobis impendūt. Alterū, vt proximis quibusque spōtè & ex animo inserviamus: sicut & cælestes illi spūs diuinitatis amore perpetuū nobis exhibent famulatū. Denique adhuc alia duo sunt, in quibus etiam Deo nos conformari oportet. Primū est obedientia

Caro.

Vt ad nos
reuertamur.

Gen. 3.

I.

II.

I.

II.

I.

vera, quam ille cælesti patri suo ad mortem vsque cōstantissimè p̄stitit. Alterum, vt in obedientia hac cæterisque virtutibus, iuxta exemplū sanctissimæ vitæ & passionis Christi, quod diu in hac vita sumus, magis ac magis in dies proficere atque perseverare conemur. Per hæc nimirum pura atque cælestia corda assequimur, & vnus cum Deo spūs efficitur in humilitate profunda, in resignatione spontanea, patientiā miti, nuda spūs paupertate, & feruentissimo dei amore. Et hæc quæcunq; sectant, (quales heu paucissimi sunt) hostibus suis fiunt superiores, & diuina eos clementia à graui afflictionum sarcina exonerat, crucemque eorum simul cum eis portat. Deo namque permittente, electi omnes diuersis fatigantur afflictionibus, ea potissimū de causa, vt hæc quatuor quæ subiungo, in eis oriantur. Primò, vt per hoc ad seipſos reducti, vndè illæ afflictiones veniant, perscrutentur: atque per eas ad sua redeant interiora, secumque maneant. Secundo, vt afflictionū causam, & culpam suam, cur eas Deus ipsis euenire permiserit, diligenter examinēt, quòve per has, ipsos ille perducere velit: eoque cognito sese emendēt, Deū impigrè sequantur, illiusque se voluntati penitus resignēt. Tertio, vt seipſos & creaturas omnes omnino relinquunt, & tum Deo, tum creaturis omnibus ex toto sese submittant subiiciantque. Quarto, vt veram in multiplici aduersitate discant patientiā, quid est autem vera in aduersis patientia? Illud ne, vt immotus quæ extrinsecus permaneat? Non planè, sed vt in intimis suis, in ipso fundo suo sentiat & credat in veritate, neminem sibi iniuriam inferre posse, sed semper sibi digna factis rependi, & iure maiora se pati debere, atque sibi mala irrogantibus ex animo cōpatiā. Qui eiusmodi sunt, ij Christi verbum salubriter audiunt, Christum humilem sequuntur, quibus ille præfidet ac dnatur, quibusque ait: Si vos manseritis in sermone meo, verè discipuli mei eritis, & cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos. Cæterum eorum qui Christi verbum audiunt, duplex genus est. Alij illud cum gaudio auscultant, & vbicunq; illud audire licet, eò properant: ac ipsum intellectu, quatenus ille sensus iungit, & naturali suo lumine percipiunt. Vndè fit, vt quicquid eorū palatum nō afficit, id eis minimè placeat: sicque cum hac sensualitate, siue cū his sensibus suis huc illucque discurrunt; semper ali-

II.

Cur affli-
gāt electi.

I.

II.

III.

III.

Patientia
vera quæ.

Ioan. 8.

Duplex au-
ditorū ge-
nus.

E aliquid

aliquid noui & audire & intelligere cupientes. Nec aduertūt quod eiusmodi oporteat discursus rescindere, si in virtutibus proficere velint, & aliud omninō iter arripere, si quādoq; in viros probatos euadere debeāt. Alij verō ad seipſos sese recipiunt, secumque manent in interiori fundo suo, & ordinatiōes diuinas per ratiōis illuminationem simpliciter obseruāt, suamq; vocationē, & quod eos Dñs inuitet ac trahat, solerter attendūt: & hæc sine medio suscipiūt à Deo. Nam quæ per media, utpotē mortales creaturas, præstantur: desipiunt profectō, eo q̄ multiplicatam quandā contrahant, & quendā amaritudinis cōtineant hamū, ac ferē semper non nihil ex creaturis acidum referuent, itā vt omninō denudari ea oporteat, si spiritui in veritate sapere, & in ipsum debeāt verum pertingere fundū. Quotquot autē dona ac ordinatiōes Dei intūs obseruant, siue ea per media, siue absq; medio percipiant, ex ipso ea fundo suscipiunt, & in diuinę bonitatis referūt fundū. Hi sunt, qui ex ipso vero fonte hauriūt atq; degustāt. Priores verō illi, de quibus suprà diximus, proprię quęstionis & volūtatis lepra infecti sunt. Indē est, q̄ in institutis, exercitijs ac reb⁹ omnibus, sua lucra venant. Attamē hęc ipsa nusquā itā purē, sapidē ac abundāter inueniūt, sicut in intimo illo, qui media nō habet, fundo. Sed q̄rat fortassē aliq; quo pacto diuinas ordinatiōes citra obstaculū sentire q̄s debeat. Id profectō, vigilāter sese inhabitādo, secumq; manēdo, fieri habet. Sit proindē sui q̄sq; habitator, & inanes excursus ac inquisitiones externas deuitet. Em̄uerō si tēpestiuē domi fuerit, certo certius experiet, quidnam agat domi, quidq; Deus illi & intūs absq; medio, & foris per media disponat ordinatq;. Et tūc sese resignet, Deumq; sequatur, quacūq; hic ipsum via deducere volet, siue ad cōtemplationē, siue ad actionē, siue ad fruitionē. In his, inquā, siue dolorē ingerāt, siue saporē administrēt, Deum promptē sequat. Quod si nihil horū à Deo sibi præstitū fuerit, in sua nihilo minus illi se simplicitate resignet, atque his omnibus pro illi⁹ amore libēter careat, introq; etiam cū labore se recipiēs, amabile dñi Saluatoris exēplar sibi proponat. Ille nāq; cūcta opera sua triplici de causa peragebat. Primō, in omnibus illis cælestis patris sui gloriā, nec quicquā omninō suū, si

Quæstio pia.

triplici de causa christi, quicquid egit, egisse

ue in magnis, siue in paruis req̄rebat, sed cuncta illi ferebat accepta, atq; in ipsum refundebat omnia. Secundō, ex imo cordis sui salutē & beatitudinē hūani generis affectuosissimē querebat & intēdebat, cunctos saluare & ad agnitionē sui nominis pducere gestiēs, sicut & Apostolus aper-
tissimē testatur: Qui vult, inquit, omnes homines saluos fieri, & ad agnitionē veritatis venire. Tertio, in cunctis verbis & operibus suis omniq; vita sua hoc vel maxime sectabatur, vt nobis verū exēplar & imaginē perfectissimæ vitæ in summo & excellentissimo gradu relinqueret. Quotquot igit in his ipsum subsequi conātur, nobilissimi prorsus amabilissimique homines fiunt. Qui in his regenerantur, ipsi sunt opulētissimus sanctæ Ecclesię thesaurus, q̄ semper id quod optimū esse nouerunt, perficere studēt, nec magnoperē attendūt, si magna vel parua, maiora vel minora sint opera, quæ eis faciēda incūbūt, sed in omnibus diuinū duntaxat beneplacitū obseruāt. Atq; hac ratiōe cūcta ipsorum opera, præcipua & optima sunt. Neq; etiā vtrū sublimi vel inferiori loco à Deo collocandi sint, dispiciunt, cū nihil eis nisi diuina volūtas in rebus omnibus equē sapiat arrideatq;. Præstet nobis omnipotens Deus, vt & nos quandoquē tales effici mercamur. Amen.

DOMINICA EADEM.

Vt dominico in nos aduentui locū preparare, cuncta in nobis vitia perimere, & dominum nostrum IESVM Christum reuerā imitari & induere, ac triplicem hominem nostrum semper exercitare debeamus.

SERMO SECVNDVS.

Hora est iam nos de somno surgere. Abijciamus ergō opera tenebrarum, & induamur armalucis. AD ROMA. XIII.

Nimirū, dilectissimi, hora iam est, vt de somno peccatorū nostrorum surgamus, in quibus Pharaoni, id est, tartareo spiritui, qui huius mundi princeps vocat, miserabiliter seruiimus, illius obsequētes voluntati, nostrisq; prauis affectibus ac desiderijs indulgētes, vtq; fidelissimo patri & Deo

Luc. 1. DEO ac dño nostro deinceps seruiamus in iustitia & sanctitate, in vera tū exterioris tū interioris hois reformatiōe, in charitate & fide nō ficta, in vigilijs, ieiunijs & obsecrationib⁹ nocte ac die, alijsq; ei placitis studijs, quibus eius nobis gratiam per p̄ctā amissam cōciliemus. En adstat ipse ad fores cordium nostrorū, & pulsat vt sibi aperiat. Sed heu infelici hoc seculo vix quisquā inueniri potest, qui illi aditū ad cor suum velit patefacere. Vulpes foveas habent, & volucres cæli nidus: at filius hominis verus Deus, in quo solo tū vera est salus & beatitudo nostra, non habet in animabus, quas redemit sanguine suo, vbi caput suum reclinet. Adē iam omnes penē ab illo auersi, & ad vitia toto studio, amore & volūtate cōuersi sunt, in ijsq; miserabiliter ac perniciosē nimium obdormiērunt. ¶ Verū ab hoc lætali vitiorum somno si reuerā resurgere velimus antē, quā in æternam ruamus mortem, & aduentui Saluatoris dignum nostris in p̄toribus locum præparare, quemadmodū in huius diei Epistola D. Paulus nos admonet, oportet sanē vt tenebrarum operibus omninō abiectis, nunquā ea repetamus, etiam si mortis discrimen subeundum sit, atque nosipſos & omnem propriam cupiditatē & quæstionem funditus mortificemus & desermus, obseruemusque quorsum vocemur à Deo, & ad quid illius spiritus sua nos illustratione hortetur, atque eidem confestim obsequamur & obtemperemus: sicq; cunctis in virtutib⁹ progrediamur, ac stabiles perseueremus. Docet enim nos spiritus Christi, detegitque intūs in ipso animæ fundo nō modō manifesta opera carnis, sed etiā occultiora vitia nostra, quā subtiliter ea in natura nostra, sese nimirū spectante vel quærente, delitescant: & vt istiusmodi impedimenta & obstacula remouere ac deponere, fundum nostrū repurgare, vitia extirpare, nosipſos profundissima nostrī in Deum resignatiōe prorsus nihili facere debeamus, ipsum obnixē rogando, vt cuncta vitia & defectus nostros per acerbissimam passionem suam penitus in nihilum redigat, & extinguat in nobis. ¶ Atque eam ob rem necesse est, vt Dei repræhensiones intra nos obseruemus, eius iudicij nos submittamus, atque vnā etiam ipsi nos arguamus & reprehendamus: itēque naturam nostram vitia-

Spūs Christi qd nos intūs doceat

Vt vitia in nobis obseruare mortificatq; debeamus.

tam, hoc est, carnem cum vitijs & concupiscentijs, omni exclusā vana cōsolatione, radicē crucifigere & mortificare instituamus, & nosipſos frangere, penetrare, vincere conemur: idque præpotentis Dei, in nobis viuentis ac nobiscum decertantis, freti ope & adiutorio: tempus etiam & locum, quib⁹ nos exploremus, perscrutemur ac superemus, ad hæc agenda captemus. Enimuerō haud exiguum huc tempus exigitur: tumque Deus nobis vitia nostra reddet manifesta, & impedimēta dabit intelligere. Neque hæc tantū, sed etiam vt naturam & nosipſos vincere, ac in spiritūs ditionem redigere debeamus: & ipsum spiritum, qui est fundum seu potior animæ portio, in ipsum Deum dirigere cū animo introrsus verso, Deoq; vnito, & super omnia libertatem in Deo adeptō: animam itidē habere subditam ac morigeram, corpusque castum, mundum & patiens, adeoque demissum, vt infra mortales omnes infimi esse appetamus, desideremusque duci pro nihilo & abijci, nosque amittere in Deo, & Christum crucifixum sequi, in eoque solo viuere nobis dabit, tanquā qui nihil neque nouerimus, neque possimus, neque habeamus ex nobisipſis, nisi vitia quæuis & æternam damnationem. ¶ Quæ d si quæpiam probē coleret, & in ijs sese exerce-ret, eaque obseruaret, atque huc totum suum tempus adhiberet: citō profectō spiritu, anima & corpore in Deum transformaretur. Porro qui hæc negligit, nec suæ naturæ obseruandæ inuigilat, is in sua natura pessimū ibit & corrumpetur, multisq; vitijs & defectibus præpedietur. Interim nihilominus quidam apud homines sanctuli haberi volunt, suisque vitijs quandam boni speciem loco excusatiōis prætexunt: sed non nisi sibipſis imponunt. Nam quantoperē tentationum, vitiorū, & instabilis naturæ suę passionum fluctibus exagitantur & impellantur ad peccata, ipsi abundē comperiunt in seipſis. Atque hæc vitia, non modō septem capitalia satis vulgata, sed & oīa alia ex illis pululatia, tam multigena & varia sunt, quanta est hominum diuersitas. Singuli em̄ suis vitijs & tentationibus laborant. ¶ Sed quis, obsecro, cunctos hosce laqueos euadet immunis? Nemo sanē nisi hūilis, pauper & resignatus spiritu. Quis omnes hos morbos & ægritudines vel nōsse poterit?

Sanctitas ficta apud quosdam reperiat.

Vt diaboli laqueos euadam⁹.

Nemo profectò, nisi qui Dei spūi sit subiectus. Tales enim diuinitus illustrantur, & per dilucidam veritatem liberantur. Quando nanque de seipsis humiliter & tenuiter sentiunt, atque in suum nihilum profundè demersi sunt, eam ob rem illuminantur & eriguntur à Deo, atq; per ipsum in ipso à cunctis impedimentis absoluuntur & liberantur. Atqui per plures inuenias licet, qui naturam suam nunquam probè penetrarint aut perfrugerint, neq; per verum vitæ & passionis Christi iter, ipsum Christum re vera imitando, naturamque suam edomando & mortificando, ingressi sint. Itaque non possunt spiritus sui habitatores ac possessores effici: sed simul atque à natura immortalitate vel passionibus suis permouentur, vel à sensualitate, vel mūdo, vel malo spiritu impugnantur, mox in ruinam impelluntur & concidunt, non aliam vitæque ob causam, nisi quod in vero fundamento neutiquam firmati aut extructi, neque inclusi sunt in intimis Christi IESV, vbi veterem ac immortalitatem hominem suum occidisse ac sepe-lisse debuerant. Ità enim spiritus eorū per Christi spiritum liberè posse introire, vnusque cum deo spiritus effici ac permanere: tumque quicquid Deus non est, eis verteretur in amaritudinem, bonumque illud omnis imaginis expers, putà DEVS ipse, in fundo spiritus sese manifestaret, eorumque spiritum intra se amplecteretur, ipsosque totos in Christum crucifixum transformaret, atque omnes gressus seu itinera eorū ad abiecta & cruciatibus plena Christi vestigia dirigeret: & hac ratione stabiles ac firmi possent effici. ¶ Quòd sanè nos hortatur Apostolus, dum ait, Induimini dominum IESVM Christum. Et ipsum quidem dominum Iesum si ritè induere, atq; in eum amore essentiali transformari, & ad veram libertatem & spiritus nostri stabilitatē pertinere velimus, intrò nos recipiam⁹ oportet in ipsum spiritus nostri fundum, vbi regnum Dei lu- cet, & bona omnia nobis promanant, vbi schola est diuinæ sapientie, in qua omnes veri theologi omnimoda vera sapientia, charitate, sanctitate instituuntur, ac consummātur. Quisquis enim plus sese abstrahit, abnegat, mortificat, nudum ac expeditum reddit ab omnibus quæ deus non est, & in quibus deus purè non spectatur, quibusve natura cum propria quæsitio-

inheret, seseque humili cum resignatione simpliciter intrò recipit, obseruatque instinctus & institutiones Dei: is vitæque magis illustratur ac docetur à Deo, totaque adeò scriptura diuina, omnimoda discretionem & dilucida veritate absque errore ei præluet & eum illuminat. Idem autem docetur hic, vt viuere debeat in mente siue intimo deiformi homine suo, spiritu in Deum subleuato ac erecto, atque cum desiderabundo amore perpetim ambulare in conspectu DEI, quem in animæ suæ fundo presentem inuenit, inibi que rapitur in Dei spiritum, cuius soli Deo, laudans eum iugiter cum tota cælestium spirituum frequentia. Docetur etiam, vt intus in anima exercere se debeat in sentiendis internis Christi doloribus, atque eò rapi magna cum compassione & perpetua exercitatione, ità vt semper in intimis Christi commoretur. Denique docetur, vt in externo homine, corde & sensibus, Christi actus, mores, cogitationes & verba imitari debeat, atque cum eodem nudus extendi & figi in cruce, & pendere cum illo distentus & clavis affixus in cruce sanctæ obedientie, desolatæ derelictionis, & humilis patientie. Hæc, inquam, omnia docentur in schola hominis intimi. ¶ Si quis studiosè intrò se recipere, obsecrare, quærere & pulsare velit, vt internus codex in animæ fundo ipsi expandatur, is non magnoperè codicibus alijs opus habet. Siquidè diuinæ veritatis simplici illustratur lumine, vt seipsum & naturam suam & creaturas omnes funditus abnegare & repudiare, atque per Christi passionem, sensitiuam portionem penetrando, in spiritus cum Deo vnionem ingredi debeat. Verum necessè est, vitam & passionem Christi, continua, efficaci, forti & perseveranti meditatione exerceat, ità vt omnes sensus eius in illa refrenentur atque figantur, & tota portio sensitiva, ac natura vitiosa, & impura intètio in ea moriantur, adeoque ea in sensibus & cordi imprimatur, vt quæuis alia cogatur cedere, & extraneæ imagines omnes profligetur per impressam crucifixi IESV imaginem. Qui in sola hæret humanitate, & multas fundet lachrymas, & naturam destruet, ac nihilo minùs immortalitatem & indomitum foris & intus erit, ità vt Deus opus suum diuinum in illo non possit perficere. Ergò amor ille cogitandus est, ex quo

Vt dñm Iesum induamus.

Habitare in interiori homine quod vile.

In mentes

Anima

Corde & corpore

Vt liber metis nobis aperiam⁹ per exercitium passionis Christi.

amor christi patientis quantus.

quo Deus cuncta fecit & passus est: ipsæque cogitationes in intellectu adducendæ sunt, atque ea ratione passio Domini commemoranda. Tum verò amor suum nos impellet in diuinitatem, ac spūs noster vnietur cum Deo, & aliam accipiet naturam, & in habitum mutabitur, cunctaque vires animæ & sensus nostri transfundentur & transformabuntur in passionem Christi, adeò vt non nisi Christum sentiant, & hunc crucifixum: prorsusque inflammentur amore Dei, qui tot cruce & compassiones ob peccata nostra suscepit & pertulit, lugens propter nos cunctis diebus vitæ suæ: quæ illius interna afflictio, pressura & angustia, tanta tamque immensa fuit, vt si ea in creaturas omnes, quæ vnquam vixerint, distributa fuisset, cunctas inde mori necessè fuerit. Neque verò tutior vlla via est, quam vt in crucifixam Christi humanitate comoremur, eius vitam & passionem iugiter meditemur, atque in eis vitam nostram expiemus, emundemus, illisque imitando conformemur: nostras afflictiones illius pœnis diluamus, cum ipso ex amore patiamur, crucem nostram in ipsum subleuemus, & spiritum nostrum per eas in eius diuinitatem demergamus. ¶ Atque ea de causa si ad pristinam, in qua conditi sumus, puritatem nostram redire velimus, ità vt regnū Dei in nobis detegatur, possumusque cum Deo nostro ambulare in cælo spiritus nostri, quem presens semper Deus inhabitat, necessè est veterem multis obnoxium vitis hominem nostrum perfectæ contritione & vera confessione repurgemus: atque cum tota deficienti vita, imperfectione ac infirmitate nostra, adeoque totos nos in immensam dominicæ passionis abyssum proiciamus, atque inibi peccata nostra acerbè lugeamus, & impuram vitam nostram in perfectam ac mundissimam vita Christi expurgemus: omneque debitum nostrum ex aureo passionis Christi monte dissoluamus: atque leprosas animas nostras in calidi sanguinis eius riuus abluamus ac sanemus: & in profunda illius vulnera atque amoris balneum, vbi vitia cuncta & omnis sensualitas nostra mortificatur, nos immergamus: & in eis immortificatos sensus nostros ac naturam instabilem contineamus, nosque funditus mortificemus: neque ab exercitatione hac cessemus, donec vetus homo noster edomitus, & in spiritus seruitutē redactus sit: & ani-

Vt in Deū redire possim⁹ per meritum Christi.

ma cum vniuersis viribus suis reformetur, & in Deum subrigatur, & cunctis virtutibus ac donis exornetur: atque spūs, qui est suprema animæ portio, DEO adhæreat, Deo vnitus & in Deo liber permaneat, supra naturam eleuatus in Deum: corpusque & anima vnum maneant in Christo crucifixum, cuius omnis vita & passio nobis impressa perseverent, haud secus insculpta cordibus & sensibus nostris, quæ signum cere: vbi cuncta ceu in libro exarata sunt, in quo continuè studebimus, plusque inde illustrabimur ac edocebimur, quæ ex cunctis mundi voluminibus. ¶ Et possit sanè ea deuotione sese quispiam in his exercere, vt eandem cōsequatur puritatem quam in baptismo, etiam si omnia peccata mundi admisset, adeò vt mundus totus & omnia oblectamenta ipsi amarescant, sitque paratus agere, ommittere & pati, quicquid cedit ad honorē Dei: immò vt malit cum Christo paupertatem, cruce, dolores, ignominiam perpeti, quæ diuitijs, commodis, honore affici. Nusquam enim neque Christus melius obtinetur, neque anima Christo vnietur & intus in fundo illustratur, quæ in vitæ & passionis eius cōformitate, vbi verè potitur pace & libertate. Hæc nimirum frigida queunt peccata nostra liquefacere, si sic perpetuò nobis impressa seruemus, donec velut habitus in nobis fiat isthæc saluatoris species vel imago, cui oēs aliæ formæ vel imagines cedere compellant, quæ videlicet sensibus & cordibus amabilissimæ presentie illius speciem siue imaginem hausimus ac retinemus, contēplantes, quæ amabilis, honestus & sanctus fuerit cunctis moribus suis, quæ humilis & benignus erga quosuis homines, quæ dulcis in institutionibus, quæ resignatus & patiens erga hostes suos. Id verò ipsissimū est fundamentum, in quo vitia & passionis nostræ oēs consumuntur, cuius contemplatione sancti morti sese obijciebant. ¶ Porro vbi se quispiam in isto ea, qua diximus, ratione exercitarit vno aut altero mēse, vel anno integro, prout studiosus fuerit erga sese superandum ac mortificandum, deinde vertetur ipsi in habitum. Tum verò vita oīs & passio Christi in ipso penitus viuet, ità vt cunctæ vires & sensus illi adeò in ipsas rapiantur ac ipsas perfundant, vt nihil cernat, audiat, sentiat, nec quicquid ipsi libeat propter IESVM, & hunc crucifixum. Atque vbi hoc pacto cū vniuersis viribus & sensibus suis

Vt triplex homo non sit transformat⁹ in Christum.

Sensus.

Anima.

Christi humanitati habitualiter vnitus est, aded vt propria humanitate pro Christo tradiderit, Christi q; vitam & passionem loco illius receperit, iam homo inferior hic perseueret oportet, nec potest longius ingredi, nisi in vitam & passionem Christi. Anima vero per eas magis compendiaria introducitur via, ita vt perspicue cognoscat Deum absq; vlla specie corporea, idq; per meritum passionis Christi: quæ quanto magis in homine exercitatur, tanto anima fortius scandit in Deum, & Deum lucidius cognoscit, vitæ q; & passiois comperit mysteria, & maiori exercetur amore ad ipsum redamandū, & sese intus obseruandū, atq; Christi inter nos dolores maiori cognitione & compassione sentiendos & perscrutandos, vt per compassionem cum ipso crucifigatur, & amore ad omnes extendatur. In hoc autem gradu hærebit anima & spiritu, qui est præcipua animæ portio, sinet sursum pergere in Deum, & cum illo manere vnitum, vt potest qui propria illius habitatio, & locus quietionis eius est. Verum quatenus in Deum sublimiter raptus sit spiritus, homo inferior in suo persistat gradu, ac fideliter se exerceat, & omnibus quibus natura afficitur, moriatur oportet. Quanto enim plus natura moritur, tanto magis viuunt spiritus in Deo: & quo spiritus magis ascendit in Deum, eo natura amplius illustratur ac erigitur. Quanto autem corpus & anima copiosiori corroboratur gratia, eo magis libet illi mori, sibi q; subtrahere, & cum contempto IESV abijci: idq; animæ profectum efficit, facitq; spiritum perfecte animæ vnitum manere. Imitari sane nos conuenit exemplum Abrahamæ.

Abrahæ exemplum.

Vbi spiritus noster diuinitatis montem scandere instituit, asinum, id est, corpus cunctis actibus bonis & laboribus ad Christi exemplar onustum, & seruū, id est, animam rationalem, quæ omnigenis virtutum exercitijs asinum propellit & extimulat, inferius relinquemus, vbi Christi humanitati vniamur, & solum spiritum ad diuinitatis vnionem in motem scandere liberè sinemus. Sed prius benè moriamur ac expurgemur oportet. Nihil enim inquinatum, neque modò, neque post hanc vitam in-

Vt progredi trahit ad Deum.

¶ Porro studiosè nobis aduertendum est, vt in exercitijs nostris artiū arte. progredi debeamus. Non est enim ars vlla præclarior, quàm nôsse seruire Deo, & obseruare qd exigit à nobis, quæ iure vo-

cari debet ars artium, potiusq; artis id est, quàm laboris: magisq; proficimus in hac arte intima ad deum conuersione, resignando, patiendò, Deum orando, & nihil pendendo nos ipsos, quàm grandia operando. Cum enim nos resignamus & patimur, iam Deus suum in nobis & nobiscum efficit opus: sicq; vnum efficitur cum Deo. Nec quicquam Deo gratius, nobis vtilius est, quàm resignare & ppeti, & obedire Deo ac hominibus ob gratissimam voluntatem Dei. Quotquot enim cum suis exercitijs in solo infimo & externo homine cū delectatione, deuotione & complacètia subsistunt, etiam si ea sint de passione domini, quàm diu tamen cum illis in natura & in seipsis persistunt, & cum voluptate ad ea feruntur, neq; cum eis in animæ fundum, vbi Deus moratur, ingrediuntur, ij sanè falli grauer poterunt, & malus spiritus admiscere se poterit: vt potest qui nouit quæcunque in infimo aguntur homine, & quæ quid in natura persistit, id in seipso corrumpitur. Hoc verò agnoscit dæmon in externo homine nostro, potestq; nos sub virtutis specie seducere. Ergo q securus esse experit, non sit his contentus, sed cum essentiali conuersione intret in animæ fundum, vbi verum radiat lumen absque errore vllò: atq; inibi discat intus exire sese, neq; magnoperè externis & circa imagines versantibus exercitijs suis innaturatur, & cum vniuersis viribus conuertatur ad deum in ipso presentem, à quo declarabit illi imago crucifixæ humanitatis ei, in qua totius vitæ eius summa comprehenditur, ne qua alia simulacra in ipso locum habere queat, certus alioquin nunquam partem optimam se assecuturum. Qui in sublimi positus est, procul respicit vltra inferiora omnia. Ità sese erigere quilibet debet & commorari in spiritu cum Deo, atque in creaturis omnibus contemplari Deum, & manere simplex in seipso, & cuncta cognoscere in Deo, ac simplici obtutu sine multiplicitate cuncta intueri: & quæcunque agenda sunt exercitia, pura intètiõe faciat ad honorem Dei: habiturus pindè Deum in omni negotio absq; negotio, atque simplici amoris oculo cuncta penetraturus, & relaturus omnia in Deum. ¶ Præterea scire conuenit quælibet hominem ceu triplici costare hoie, quorū cuiuslibet sua dāda sunt exercitia. Homo exterior ie iunādo, vigilādo, orādo, & ceteris opibus

Vt securi simus à deceptione.

Vt triplicis homo nri sese exerceat re debeat.

Exterior, bo-

Interior.

bonis sese exercebit. Homo interior siue anima, deuotione interna, puris desiderijs, sanctis cogitationibus sese occupabit: habitabitq; in Christo cū cognitione quadā & experimèto & cōdolentia operum illius, atq; cū Christo deo & homine vnita erit, suscipietq; influxum diuinum, vbi sese Deus animæ declarat, fecernitq; spiritū ab anima, atq; oēs aīe vires ad sua dirigit loca ad Deum cōuerfas, ne spiritū præpediant. Deniq; fundum animæ, siue spiritus intimus, id est, supremus deiformis homo in essentiali sese introuersione, & vera cū Deo supra omnes modos, actiones & cogitationes vnione, eiusdemque fruitione & amplexu sese exercitabit. Has tres hominis portiones ita singulas in suis exercitijs cōstitutatas esse oportet, nec quæquam horum omittit, sed in suis singulas crescere, eaq; decorare. Quanto autem homo sensitius magis cōmortuus est, & actiones externi hominis puriores sunt, Christi q; vitam & passionem imitatur: quanto item internus homo erga Christi passionem deuotior est, tanto intimus homo siue spiritus amplius in diuina veritate scādit in Deum. Sed anteq id obtinere liceat homo externus & internus tā efficaciter in vita & passione Chri exercitatus sit oportet, vt ea perpetim in corde, sensibus, cogitationibus gerat, semperq; illi p̄sens sit crucifixus IESVS, in quo & per quæ semper expurgat, quo propius ac interiori ingrediat in Deum, & sit vnus spiritus cū deo vita & cōseruatore nostro. Vt enim corpus nostrū, absq; attractione anhelitus, viuere nō potest: ita nec spiritus noster, absq; Dei spū & græ illius influxu, vitā suā tueri potest. Sed nec anima erecta mēte & subleuatis viribus potest in Deo persistere absq; internis dñicæ passiois exercitijs: neq; corpus à vitijs seruari potest, nisi imitādo & amplectēdo amabilem vitā, mores & cōuersationē spūs nostri, & bona exercitādo opera. Quòd si hæc duo sua deserāt exercitia & benè facta, nō potest spiritus liberè p̄ficisci in Deum, nec deo vnitus manere, neq; occultā percipere veritatē. Vbi nāq; deficit fundamentū, necessè est omnis structura collabatur. Quā verò spiritus nō manet intimè vnitus Deo, vbi diuina grā & Deo ipso donat, eiusq; luce in animā redūdante, cingit ac illustrat, ita qd anima in dñi sui vita & passione tā intimè illustrari ac edoceri nō potest, vt illi se cōformet, eūq;

Intimus.

imitet: atq; ita etiā nequaquam thesaurū & diuitias in Christo latentes experitur: quas nobis præstare dignetur per seipsum idē Christus IESVS Deus ac Dominus noster, in secula benedictus. Amen.

DOMINICA EADEM.

Quam inestimabilem dignitatē ac felicitatem per sanctissimā incarnationem suam Saluator noster humano generi cōtulerit, & vt vni cum ipso efficiamur.

Author n. Eccardus iunior.

SERMO III.

Eccè rex tuus venit tibi iustus & Saluator. ZACH. IX.

Onuit vox lætitiæ in terra nra, vox exultatiōis & salutis in tabernaculis peccatorū. Iubilate mōtes laudē, & omnia ligna syluarū plaudite manibus ante faciē dñi, quæ venit. Et ita q gratos esse nos oportet, dilectissimi, quod vnus ac Saluator noster tā copiosissimè nostri, quæ terre vermiculi & diuersis peccatis obnoxij eramus & sumus, misereri dignatus est. Et cui tā ferreū pectus, aut cor aded durū ac lapideū inesse queat, vt anima illi p̄ amoris vehemētia nō resoluatur ac liquefiat, quotiēs vel auditu percipit, vel corde meditat, rerū omnium supergloriosissimū cōditore, itra materni corpusculi viscera mortale passibilem q; naturā nram assumere, dñm omnium, seruū nostrū: filiū dei, sponsum nostrū: & supremū deniq; iudicē, fratrem nostrum fieri voluisse? Dedit planè seipsum nobis cū omnibus diuitijs atq; charismatibus suis. Neq; enim sine salute Iesus, neq; sine vnctiõe Chri, nec sine gloria venit dei filius. Ceterū id imprimis scire vos velim, quod oēs illas gazas atq; diuitias, quas per suā humano generi incarnationē clemētia Saluatoris largiri dignata, neq; angelicus neq; humanus vllus capiat intellectus. Vñ nō nisi pauca de his verba facere statui. Primò nāq; per sacratissimi corporis & animæ suæ cū diuinitate sua vnitionē, id nobis ab ipso collatū est, vt corpus illius, nostri sit spiritus alimētum & esca, quæ alioquin nulla vel corporalis vel spiritalis creatura reficere potest, præter ipsum deū solū. Solatiū qualecūq; creatura præstare potest, cibare omninō nō potest. Vñ ipse ait: Caro mea verè est cibus. Secundò ex hoc, quod corpus & anima Christi nō alicuius puri hominis personam acceperūt, sicut aliorū hominum, per quam vnus ab

Psal. 117. Esaię 49. Psal. 95. Esaię 55.

Ioan. 6. II.

alio distinguit: sed persona filij Dei, erat persona quoque; & substantia corporis & animæ Christi: cuiusque ipsum verbum ubique sit & in omnibus: inde, inquam, ista nobis utilitas prouenit, ut nihil ita nobis proprium esse valeat, ut Deus. Quia enim ipse in nobis est, nihil prorsus in ipso est, cuius nos capaces atque participes esse nequeamus.

III. Tertio ex hoc, quod non solum essentialis, verum etiam actualis in ipso hominis cum deo vnitio erat, adeo ut vires supremæ & intellectus, ipsius diuinitatis essentiæ cōtemplarentur, & voluntas eadem perfrueretur, in quo salus atque beatitudo omnis consistit, id nobis utilitatis accessit, ut æternæ beatitudinis eodē modo, quo ipse beatus est, nos quoque capaces simus, & interim in hoc exilio felicē quandā illius, quam adepturi sumus, beatitudinis p̄gustum percipiamus.

III. Quarto ex hoc, quod omnes vires inferiores, sensusque corporei eiusdem dñi Saluatoris, adeo diuinitati vniti erant, ut rectissime dicamus: Deus vidit, Deus audiuit, Deus passus est: hoc nobis collatum est, ut ex vnione illius cunctæ operationes nostræ, diuine ac deiformes esse queant. Quinto ex hoc, quod idē ipse Heb. 2. nō angelos, sed semē Abrahæ apprehendit, quodque diuinitas illius non angelicæ, sed humanæ se naturæ copulauit, per quod omnes haud dubiè homines maiore præceteris creaturis cū illo cōmunionē habent, quippe cuius & mēbra sunt, & ideò quandam ab ipso tanquā à capite suo, quod ipse est, influxū sortiunt: ex hoc, inquam, ea nobis utilitas accessit, quod omnes quotquot illius mēbra sumus, eā inuicem cōmunionem habemus, ut bona meritaque omnia Virginis gloriosæ omniumque beatorum, per amorosam hanc in Christo vnionem, quodammodo ita mea sint, ut ipsorum: & quicquid in partibus trāsmarinis agit, meū sit: quodque meum est, ipsorum vicissim sit, qui & in cælo, & trās mare degunt. Pro quo beneficium ipsum nos vicissim ex cunctis viribus totaque facultate nostra semper & in æuum laudare atque diligere, ipsique gratias agere, quā æquū sit, quod non videat? Sexto denique ex amabili hac vnione collatum est nobis, ut per filium & cū filio, patrē videre simul & agnoscere possimus. De quo ipse fili⁹ ait: Hęc est vita æterna, ut cognoscant te solum verū Deum, & quem misisti Iesum Christū. Et iterū: Nemo nouit patrē nisi filius. Vnde quisquis saluari, & ad hanc beatam Dei patris cognitionē pertingere

Ioan. 17.

Matt. 11.

cupit, in qua omnis nostra beatitudo consistit, necesse est ut vnice cū Christo, in spiritu per amorē vnitus eidē, æterni patris filius sit. Nō enim multi filij, sed vnus filius. Possumus quidē ex *Hęc facit, quod ipse corporea natiuitate distigui, (hoc em̄ ascendit in cælū, nisi qui & necessarium est) descendit de cælo, filius sed in æterna illa generatione non nisi Et rursus: Nemo venit vnus esse debet fili⁹ ad Patrē nisi per me. lius. In Deo siquidem vna tantum naturalis origo siue principium est, & ibi non nisi vna est naturalis filij emanatio. Non duæ emanationes filij, sed vna. Vn si vnus cum Christo filius esse debeamus, necesse profectō est, ut vna perpetua cum verbo æterno ex DEO patre emanatio, & in eundē reuersio simus. Quod si quærat aliquis, qua ratione ad id pertingendum sit, ut vnice Dei patris filius efficiamur, is aduertat ea que subnectuntur: Cūm verbum æternum Deus noster humanam naturam assumeret, non hunc vel illum hominem induit, sed liberam quandā, indiuisam, ac imaginis expertem naturam humanā assumpsit. Ob hanc verò naturæ nostræ à verbo susceptionem, ipsa humana natura in filio, patris imago est ob vnitate personæ. Ipse nanque filius æternus, humanæ naturæ exemplar est. Sicut em̄ verissime Deus homo factus est, ita & citra vllam dubitationem homo per gratiam Deus effectus est. Atque hoc modo natura humana i eo quod facta est, in diuinam imaginē, quæ æterni patris est imago, transformata est. Si ergo filij Dei esse volumus, oportet separare, deserere, deponere ac abstrahere à nobis, quicquid intra nos distinctionem seu differentiam facit. Homo siquidem iste vel ille, Petrus aut Paulus, naturæ accidēs est. Deserat ergo quisque & obliuioni tradat accidentia queque, & sese talem, qualis in libera & indiuisa seu indistincta humana natura est, capiat. Cūm ergo hæc ipsa humana natura, iuxta quam sese capit, per verbi æterni susceptionem, æterni patris filius effecta sit, ob hoc etiam ipse vnus cum Christo patris æterni filius efficitur, dum se in eadem natura quæ Deus effecta est, capit, & Deo per amorem coniungit. Caueat itaque pro hoc vel illo homine se capere, sed (ut dictum est) iuxta indiuisæ ac indistinctæ humanæ naturæ sese libertatem accipiat. Ad hæc, si filius esse velit, ab omni*

hoc est, peccato & creaturæ imagine

Ioan. 17.

Luc. 10.

ab omni sese nihilo abstrahat, separetque. Nihilum quippe distinctionem seu differentiam facit. Videlicet quod nō sum ille vel ille homo, distinctionem inter me & illum facit. Vnde qui distinctionē seu differentiam effugere quærit, nihilum à se abijciat. Est in anima vis quædam, quæ ab omni nihilo & creatura, nuda & prorsus seiuncta est, nec aliquid cum cæteris rebus cōmercij habet. In ipsa namque, solus de⁹ existit, nudè in ea lucens. Denique qui eiusmodi filius est, motum & operationem, & quicquid suscipit, propriissimo & excellentissimo modo capit. Vbi namque patris æterni filius iuxta æternitatem filius est, id à patre est, & quicquid habet, in patre habet. Cūque & per essentiā & per naturā cum patre vnus sit, esse & essentiā omnē intra se habet. Porro cū idē ipse dicat, Pater, volo ut sicut nos vnū sumus, ita & ipsi vnus sint: inde iam fidelis quisque habet, ut sicut filius vnus est cū patre, sic & ipse cum eodem per gratiam & amorē vnus sit, cunctaque illa quæ pater in se habet, & ipse homo in se per gratiam habeat à deo. In quo quidē dubitare minimè oportet. Deus em̄ illi proprius est: & quicquid ita accipit, proprium illius est, quecunque verò opera sua in hac diuina proprietate nō accipit, omnia illa coram Deo vana sunt & ociosa. Hęc sunt opera illa, ad quæ aliundè mouetur, quorum Deus pura intentio, finis & scopus non est. Quæ omnia cū ex vita minimè procedant, haud dubiè mortua sunt. Ea namque sola viuunt, quæ motum ex sua origine suscipiunt. Vnde si opera nostra vitalia esse debeant, ex ipso fundo suo in Deo, & deū, non aliundè extra Deum, fieri ea oportet. Attendat, obsecro, dilectio vestra. Si diligo iustitiā, quatenus ea vel inest mihi, vel supra me est: ita nō diligo eam, qualis ea in se ipsa est, qualisque simpliciter est: quia extrouerto me ab illo simplici vno quod necessarium est. Diuisam quippe accipio. Cū autē Deus ipse iustitia sit, ipsum profectō nō diligo, neque accipio, quatenus ille simplex est. Iustitia itaque qualis ea in se ipsa est, capiēda mihi est. Sic enim eam, quatenus ipsa Deus est, accipio, & in Deo vnitus maneo. Atque ita faciēdo, & iustitiā ego semper operor, & ipsa per me operat. Eadem ratione bonitatem, sapientiam, amorem, & quecunque Deo ascribi seu tribui possunt, in seipsis & propter seipsa, hoc est,

in DEO, quum sint ipse DEVS, omni alia intentione remota, capere & amare debemus. Itā namque ad veram vnitatem illam, in qua pater cum filio, & per filiū cognoscitur pater, peruenimus. nāc nobis simplicitatem præstet super omnia deus gloriosus, & in secula benedictus. Amen.

DOMINICA II.

ADVENTVS.

Vt Christus suo in nobis aduentu operetur Dei timorem, bonam voluntatem, paupertatem, castitatem, humilitatem, intentionem puram, & gratiam contemplationis.

SERMO I.

Deus spei repleat vos omni gaudio & pace in credēdo, ut abundetis in spe & virtute Spūs sancti.

AD ROM. XV.

Multa quidem sunt, dilectissimi, immensa erga nos charitatis & benignitatis DEI indicia, & quocūque nos veritatem, ubique & in omnibus quasi expressa quædam amoris illius ac beneuolentiæ signa animaduertimus, ut ita prorsus nemo sit qui se abscondat à calore eius. Quid em̄ possit aliud illa bonitas immensa, que nihil omnino habet admixtum mali, cui non est aduentitiū quiddam bonitas sua, sed est ipsa illius natura & essentia: quid, inquam, possit aliud, quā amare, quā gratificari, quā sese declarare, effundere, impartiri, cōmunicare? Et id quidē facit, quātum in ipsa est, absque vlla intermissione, absque vlla personarū acceptione, absque vlla vel tenuissima exprobratione. Itaque nō est aliquod tā breue temporis punctū vel momentū, quo nō optet maximeque velit cuiuslibet animæ rationali tota cū omnibus bonis & charismatibus, cum omnibus donis & diuitijs suis illabi, & suā in ea habitationē efficere, cum ea dulcissimè & fidelissimè cōmorari, eā ab omnibus malis expurgare ac tueri, & cunctis virtutibus tanquā pulcherrimis & coruscantibus gemis exornare. Sed vtinam, non dico, quā illa parata est ad tot tantaque nobis indignis p̄stitada vermiculis, sed vel vtcunque paratos nos & capaces exhiberem⁹. Offerit se totū deus, & nemo propè est qui vel aduertere dignē. Stat pulsans ad animæ ostiū, & aperienti p̄mittit se ad ipsū ingressurū, & cū illo cœnaturū. (Quid est autē cœnare Ch̄m cum aīa, nisi deliciosissima suę beatissime

Dei benignitas.

Psal. 18.

Nostrā in gratitudo.

& omnibus bonis affluentissimæ diuinitatis fruitione eam reficere, & dulcissimæ sopitam cōtemplationis somno sinu suo refouere? & pro nefas ab omnibus propè repellitur. Inuitat ille perpetuis inspiratiōibus & amantissimis admonitiōibus internis, quas tamen bona pars hominū ob animi furditatem nec percipiūt quidem, vt postpositis mūdi curis superuacaneis, ac infrugiferis & non necessarijs occupationibus, itemq; sensibus & viribus intrō reuocatis & collectis, & toto amore ab oībus rebus caducis abstracto, & in ipsum relato & accommodato, ipsi vacemus, ipsi inhæreamus, & audiamus quid ipse in nobis loquat: hoc est, perpetuo & ardentissimo conatu à rebus mūdi auocatos nititur nos ad cor animumq; reducere: sed quāto illè studiosi⁹ nos intrō inuitat, eo nos liberi⁹ totos nos effundimus in res externas, deoq; contempto, pleno cordis affectu & animi voluntate adhæremus labentibus creaturis, quarū amor ad eō nos sibi miserā quadā captiuitate vendicat, implicat, & excēcat, vt omnium rerū diuinarum non solum incuriosi, sed etiā planè rudes & expertes simus. Ea causa est, q̄ tāta est hodiè spiritaliū & perfectōrū hominum raritas, q̄ tam paucos habet Ecclesia cōtemplatores Dei. Quomodò em̄ possint experiri ea quæ spiritūs sunt, & ad spiritalē, internam ac cōtemplationi deditā vitam pertinent, qui amorē suum nolunt ab illis quæ carni & sensibus plausibilia sunt, reuocare, & ad deū adiungere? Audiuitis in ipso Sermonis huius themate, quāto desiderio optārī Apostolus repleti nos à deo omni gaudio & pace in credēdo, vt abndemus in spe & virtute Spiritus sancti. Sed qñ nos tantis bonis affici mereamur, qui illa semper colimus & sectamur, quæ nō nisi acerbissimas amaritudines, pturbationes, miserias, desolationes, & omnis virtutis inopiam in nos aduehunt? Quādò nos digni simus virtute & gaudio Spiritus sancti, qui semper hæremus foris, nunq̄ intrō in nos ipsos ingredimur? Verum gaudiū & pax vera nusquam obtinet, nisi in Deo. Deus aut̄ intima mētis nostræ penetralia inhabitat. Itaq; aut gaudio & pace semper careamus necesse est, aut intrō nos recipiamus. Ibī tū sentiemus adueniētē in nos Christum cū nouis semper gratiæ suæ muneribus, atq; veram pacem & spiritalē gaudium nobis abundè adspirantem, firmāq;

spe & fiducia ac virtute spiritūs nos corroborantē. Atq; iste Christi aduentus nunq̄ intermittit, nisi quādò nos illi impedimēto sumus: quod fit, quotiēs cōtra illius voluntatē data opera quippiā admittimus, quo illius gratiam à nobis excludimus. Et quāuis peccata mortifera id maxime efficiant, tamē etiā venialia si nō studiosè vitent, & peccandi affectus proscindat, non mediocriter gratiæ incrementa & aduentū Christi præpediunt. Gratiā autē, quo min⁹ in nobis augeat, impedire, maiori sanè dāno nos afficere est, quā si maxima labentium rerum detrimēta patiamur. Vt autem non nihil comperti habeamus, quānam soleat Dñs IESVS suo aduentu in homine operari, paucis nunc in dē dicturi sumus. Aduenit ille quidē in nos tū ob immensam bonitatē suam, qua cupit nobis benefacere, tum ob summā inopiā ac indigentia nostram, quæ tanta est, vt nisi cōtinua Dei liberalitate ac beneficentia releuet, nos fundit⁹ perire necesse sit: quod qui diligenter attendunt, non facillè in superbiam erigunt, certi nimirum, si qd habeat boni, mutud se id à totius boni fonte accepisse, qui si, quod suum est, repetat, se in extrema paupertate permāuros. Dū verò Christus ita homini illabitur, multa & maxima in eo efficere solet, quæ omnia velle prosequi, infiniti operis fuerit: sed ex plurimis pauca nos adferemus. Primò quidem, si homo etiā nūm vitij deditus sit, dum in eum aduenit Christus, volens illum sua gratia visitare & emendare, magnū quendam illius pectori timorē infundit, sua illi tremenda iudicia ab oculis statuit, itemq; peccata & vitia illius, & quæ ijs commeritus est, horrenda æternaque supplicia: minatur illi se eum proiecturum à facie sua in tenebras exteriores, & dæmonibus sociaturū, nisi humiliter pœniteat de perperā admissis: obijcit illi impiam & execrandam eius ingritudinē, quod pro maximis suis beneficijs tam sibi ingratus fuerit: atque hinc totus homo quadā formidine corripit, nec potest eua dere, quo min⁹ vitā corrigat suā, nisi velit obstinatus in malo persistere. Timet em̄ ne subita dei vltione in suis sceleribus extinguat ne nō habeat pœnitendī opportunitatē, si procrastinet suū emendationē, ne derelictus à DEO, totus excæcetur, ita vt immanissima animæ suæ pericula nec intelligat quidem. Itaque concipit bonam volun-

Quamam
Christ⁹ in
nobis ope
retur.
I.
dat timo-
rem.

II.
Volunta-
tem bonā.

voluntatem, Deo in ipso eam excitante & efficiēte, qua firmiter statuit vltro se ac libenter diuinæ subdere maiestati, obedire sapientiæ, bonitati consentire atque coniungere, & coram Deo cum creaturis omnibus reuerenter & humiliter demittere ac humiliare, illiusque semper & in omnibus parere voluntati. Hæc bona voluntas virtutum omniū quoddam velutū fundamentum est, quæ cui deest, ille bonus esse non potest: quam quisquis habet, & pacem illam habet, qua Apostolus, vt supra dictum est, nos repleti optat, can-
Rom. 15.
Luc. 2.
tantibus sanctis angelis & dicentibus, Pax hominibus bonæ voluntatis. Nam quotquot hæc voluntate sunt præditi, pacem obtinent cum Deo, cum seipsis, cum creaturis omnibus. Pugnat autem hæc voluntas è diametro cū propria volūtate, quando quidem illa gratiæ est, hæc naturæ vitiatæ: illa nihil vult nisi quod placeat DEO: ista omne obtreſcat imperiū, nulli volens obtemperare nisi suis affectibus. Bona voluntas per DEI gratiam ipsi coniunctam, mala omnia & cunctas dæmonum vires superat: & quāuis in vitiorum impugnatione & dæmonum vexatione laborem sentiat, tamen diuino freta adiutorio, nequaquam vult cedere aut succūbere: aut si interdum labi contingat, tamen non iacet in vitij, sed ilicō ad pœnitentiæ salutarem confugit medicinam, denuoque vires animumque resumit. Deinde vbi hæc in homine CHRISTVS excitauit aduentu suo bonam voluntatem, vt eum ad virtutis incrementa prouehat, animum illius mouet ad cūctarum labentium rerum contemptiōem, & ad voluntariam amplectēdam paupertatem. Quare hoc? Quia difficilimum est, perfectiōnis iter ingredi terrenarum opū pondere prægrauatū. Nisi quis renunciat omnibus quæ possidet, ait ipsa veritas, non potest meus esse discipulus. Habent ista terrena bona viscum quendam suum, quo facillè animum necdum perfectè huic mundo emortuum, detinent & implicant, ita vt necesse propemodum sit aut omnia à se abijcere, (quod fecerunt illi, qui primi Christo crediderunt, & post eos alij innumerales) aut difficilimè possit virtutum perfectiō obtineri. Quamobrem, vt diximus, Christus in hominem adueniēs, hortatur ad contemptum diuitiarum, vt possit expeditior Christi vestigijs insistere:

Luc. 14.

III.
Paupertatem volū-
tariam.

non tamen cogit quenquam: quia consilij istud est, non præcepti. Tamen qui eō se moueri sentiunt à Deo, debent illi morem gerere, & libenter dominum suū extremè inopè per tranquilla & serena beatæ paupertatis itinera sectari, atque contemptu præsentium mercari cælestia, pro vilibus recipere eos thesauros inæstimabiles, quos nec fures tollere, nec vetustas vlla corrumpere possit. Quāto autem proſit eiusmodi facultatum contemptio, nemo nisi expertus nouit. Certè Christus ipse omnia relinquentibus centuplū pollicetur: id est, maxima gratiæ & virtutum dona, & vitam æternā. Et quare nō libenter à se homo Christianus abijciat causā amoris Christi, quæ tamē, velit nolit, breui amissurus est? Sed cui id nimis molestū est, vtatur suis facultatib⁹ parcè ac moderatè, & superflua miseris cōmunicet, nec sibi auarè retineat in suam perniciem, quæ Deus pro communi omnium vsu condidit. Postquā autem paupertatis amorem
III.
Christus in homine effecit, iam porrò ad Castitatē
mentis & corporis excolendā eū inuitat
castitatem. Amat enim Christus virginis si-
lius & agn⁹ sine macula, purū corp⁹ & ani-
mam impollutā: & quāuis casta coniugia
non sint repræhendenda, tamen animum
distrahunt, nec sinunt totum se applicare
DEO, quandoquidem necesse est place-
re coniugi, & quæ sunt mundi curare. Vbi
cū multa sint spiritalis profectūs impedi-
mēta, Christus ijs liberum optans esse ho-
minem, ad castimoniā inuitat, vt possit to-
tus vacare DEO, nec sit opus sollicitum esse
I. Co. 7.
quæ mūdi sunt, sed quæ domini. Atquē ca-
stimoniam & integritatem carnis & animi
obtinere & seruare volenti, necessariū est,
omnē amorem inordinatum suisq; pa-
rentū, consanguineorū, atq; creaturarum
omniū præsentis seculi cōtemnere & re-
pudiare, vt totum pectus vni Christo de-
ditū sit & additū, & affect⁹ penitus nulli
rei tēporariæ, sed soli pulcherrimo & san-
ctissimo creatori inhereat: mortales omnes
non nisi purè in deo & propter Deū dili-
gat: nihil in illis proprii commodi aut pri-
uatæ delectationis requat: omnes carnis il-
lecebras, omnes carnaliū affectuum, carna-
lis amoris, carnalium tentationū & volu-
ptatū occasiones, quoad poterit, propter
amorem summi Dei fugiat, odiens in hoc
mundo animā suā, id est, animæ illicitas &
perniciosas appetitiōes, vt eā custodiat
in vi-

Ioan. 12.

in vitam eternam: nulli sit singulari & nimia familiaritate coniunctus: (sæpè enim ea in odium definit: & quod spiritu inchoari & agi videtur, faciliè in carnè abit) nec se ab vilo patiatur quibuscunque vel munusculis, vel officijs, vel salutationibus aut alia qualibet re illiciti ac irretiri. Sit animus semper ab omnibus liber: qui amat, amet: qui odit, oderit: qui discedit, abeat: nihil eiusmodi omnibus moueatur, contentus habere amicum Deum, cuius est firma, stabilis & sincera amicitia. Animum seruet cura peruigili ab immundis & turpibus simulacris, expellens ea ac pfligans continua cruenti Saluatoris ex alto crucis stipite miserandum in modum pendentis meditatione, cuius sibi crucifixam imaginem semper teneat insculptâ, & cordi, animæ, corpori, ac toti aded naturæ suæ impressam, vt huius fideli contemplatione cum feruenti ad ipsum prece coniuncta, excretur omnem turpitudinem, & quicquid vel corporis, vel animæ possit inficere puritatem. Amet etiam solitudinem & silētium, fugiat hominum consortia, sacras visitet ædes, bonis sese operibus exerceat, ocium detestetur, pœnitentiæ studijs deditus sit, & licet se castum sentiat, non tamen sit securus, sed fugiat occasiones, memor vt olim præcursor Domini teneris sub annis vastam petri eremum, non parentum sanctitate, nec diuinis securus oculis. Denique sobrietati studeat, & semper sit proprio iudicio vilis, seseq; ducat pro nihilo. Verùm quia plerunquè spiritus vanitatis vexare solet eos, qui iam dictis virtutibus nauare solent operâ, eam obrem Christus aduentu suo profundam solet homini infundere humilitatem, qua omnibus Dei donis se sentiat planè indignum, omnium vilissimū ex animo putet, nulli se ausit egparare, nihil sibi nisi vitia sua ascribat, & nedum sub Deo, sed & creaturis omnibus sese submittat. Hæc humilitas totius sanctitatis vitale est fundamētum: quam qui adeptus est, omnium dei donorum capacissimus est, potestque in eo Deus quicquid libet operari. Humilitas hominē facit mitem, benignum, morigerum, clementem, misericordem, pium erga omnes & singulos eius operæ indigos. Humilis & amans spiritus, quocunque vult, liberè peruolat, cunctis illi cælis patentibus: habetq; animam suâ semper in manibus suis, traditq;

Luc. 1.

V. Humilitatē profundâ.

eam quocunque vult. Viuit semper in Christo, habetq; in se viuentem Christū, cuius vestigia amplectitur, cuius vitam alacriter imitatur. Humilem nihil affligere, nihil perturbare potest: quia quanuis dura & indigna patiatur, peiora se meruisse fatetur. Post hæc Dominus IESVS virtutum VI. omnium decorem ac præstantiam in homine, suo illapsu operatur, quæ est pura erga Deum intentio, qua illius honorē spectat in omnibus & supra omnia. Hac intentionis puritate quisquis præditus non est, idem ipse charitatis expers est. Charitas enim non querit quæ sua sunt, sed deū Deiq; honorem. Sola intentio facit, vt hominis vita & actiones Deo vel placeat, vel displiceant: quamobrem in omnibus maximoperè cōnitendū est, vt puro corde feramur in Deum, illum laudare, illum honorare, illi placere cupientes, qui ex amore purissimo condidit nos, & propria culpa perditos, sua morte redemit, atque æternam nobis pollicitus est beatitudinē, non aliquo commodo suo, sed maxima felicitate & vtilitate nostra. Deniq; hanc intentionis puritatem is præcipuè habet, qui plurimum amat. Vbi nanque amor, vt dici solet, ibi & oculus. Itaque adueniens in hominem Christus, sui amoris illi adspirat gratiam, quæ quanto est maior, tanto etiam intentio sanctior, & reliquæ virtutes sunt perfectiores. Quibus postea quæ probè exornatus est homo, ad gratiâ contemplationis à Christo prouehit, ad quâ ista breuis quædam est præparatio: Vita externa sit benè composita, honestis moribus & bonis actibus semper occupata & ornata. Vita interna sit amoris diuini & gratiæ plena, absque simulationis duplicitate, simplex & recta, in Deum semper intenta, & cunctis decorata virtutibus. Cōscientia sit pura, vita innocens, sensus sobrius, natura edomita, ita tamen, vt necessaria illi discretè subministrantur: foris benignum & officiosum sese erga sui indigos præbere, & rursus in ocium sanctum, expers formarum & imaginum, intrò se recipere: omnem proprietatem in liberam Dei voluntatem resignare, omnes animæ vires in spiritus vnitatem colligere, Deū perpetua cum reuerētia laudare, gratias agere, amare, colere, eidemque perpetuum exhibere famulatum. Porro q; corde multiplices sunt, & alios curiosè obseruant, qui plùs satis sunt erga vitæ necessaria

VI. Intentionem purâ.

1. Cor. 13.

VII. Gratiâ contemplatiōis.

faria conquirenda, qui que sensibus obsequantur: denique qui rerum creatarum noxijs occupantur imaginibus, ij contemplatiōe diuina prorsus indigni sunt. Præstet nobis Dominus IESVS, vt ita nos semper geramus, quo digni simus, in quibus ipse pro suo voto semper possit operari. Amen.

DOMINICA EADEM.

Quam vicinus & proximus nobis sit Deus, & vt ipsum, & regnum illius intra nos ipsos requirere, supra quæ omnem locum & tempus agnoscere debeamus.

SERMO II.

Scitote quia propè est regnum Dei.

LVC. XXI.

Luc. 17.

Rom. 13.

IN AVDISTIS charissimi, ipsum Dominum dicentem, regnum dei propè adesse. Immò & intra nos est. Et Apostolus ait: Nunc em propior est nostra salus, quam cum credidimus. Scire itaque nos oportet Primò, vt ipsum regnū Dei propè nos sit: Secundò, quando ipsum propè nos sit. Atq; horum sensum diligentissimè vos auscultare & attendere velim. Planum est, charissimi, si rex ego essem, & id ipsum tamen ignorare, minime me regē esse: Si verò ita prorsus & mihi & omni populo persuasum foret, & ego cunctos ita sentire pro comperto haberem, me videlicet regē esse, id ipsum quoque haud dubiè me esse, & omnes regni thesauros & opes ad me iure pertinere. Quod si trium horum aliquod mihi deesset, me citra controuersiam regem esse non posse. Eodem modo & in hoc tota salus nostra consistit, vt sciamus & cognoscamus summū & optimū bonum, quod nullo dubitante Deus ipse est. Sanè vis quædam animæ cuiuslibet hominis inest, qua Deum totū capere valet. Nec aliquid certius est, quam nihil ita vicinum siue propinquum esse homini, vt est ipse Deus. Nam & vicinior ille est homini, quam sit ipse homo sibi ipsi. Enimuerò ex hac vicinitate & præsentia Dei ad hominem, totum hominis esse dependet. Sed & lapidi atque ligno similiter præsens atque vicinus est Deus. Sed ipsa hoc ignorat. Si verò lapis Deum cognosceret & amaret, & quæ illi sibi vicinus sit, eodem modo quo su-

premus angelus, intelligeret atq; perspectum haberet: eadem lapis, qua summus angelus, beatitudine gauderet. Atque hæc ratioe lapide beator est homo, quod videlicet iste Deum agnoscit, & quanta ille sibi vicinitate iungatur, intelligit. Quod quo vberius perfectiusq; cognoscit, eo & beator est: & quo minus illud intelligit, eo & minori beatitudine gaudet. Neque enim vel quod Deus in ipso est, vel quod proximus ipsi est, vel quia Deum habet, id ipsum beatum efficit: sed quod Deum cognoscit & amat, & quam ille sibi vicinus sit, intelligit atq; perspectum habet. Et hic scire potest, quia propè est regnum Dei. Fateor vobis, charissimi, quæ dum interdum regnum Dei mente contueor atque reuoluo, id ipsum p sui magnitudine flere me facit. Regnum quippe Dei, ipse Deus est cum vniuersis diuitijs suis. Non igitur parua res est regnū Dei. Imaginetur aliquis, & sua sibi cogitatione proponat mundos omnes, quos diuina potentia producere posset. Non est hoc regnū dei. Cuicumque verò animæ Dei regnum intrus refulget, quæq; ipsum perfectè cognoscit, huic prædicatio omnis & instructio superflua est. Ab illo namq; Dei regno ipsa docetur, & de vita eterna secunda efficitur. Denique quisquis hoc regnum Dei quæ sibi vicinum sit, intelligit atque cognoscit, ille cū Iacob patriarcha dicere potest: Verè Dominus est in loco isto, & ego nesciebam. Nam & creaturis omnibus Deus ipse equè vicinus inesse pbatur. Indè est quod Sapiens quidam ait: Super omnem creaturam Deus expandit retia sua, ita vt ipsum in vnaquaq; inuenire & agnoscere pnum sit, si tantum diligētes esse velimus. Et alii quidam: Ille, inquit, Deum ritè cognoscit, qui eum in omnibus equaliter nouit. Vnde seruire Deo cum timore, bonū est: Ex amore verò seruire illi, melius est: Amore aut in timore assumere & habere posse, id quidem optimū fuerit. Rursus, quietam & tranquillâ in Deo vitam agere, bonum est: Pœnosam verò patienter degere vitâ, melius est: Porro in ipsa pœnosa vita quiete potiri, id nimirum optimū est. Querit mellissimus ille Bernardus, & ait: Quid est quod oculus meus cælum cognoscit, & pes minimè? Nimirum, inquit, quæ oculus meus similior illi est pede meo. Si igitur anima mea Deum cognoscere debeat, cælestē eam esse oportet. Sed querat fortasse

Gen. 28.

Bernardus.

aliquo pacto ad id anima adduci queat, ut intra se cognoscat Deum suum, & quod ille sibi vicinus sit intelligat. Attēdite hīc, obsecro. Cælum impressiones quascunq; extraneas non suscipit, nec vlla ei passibilis calamitas, quæ ipsum perturbet, imprimi potest. Itā prorsus & animam habere, sicq; in Deo firmatam, fixam, stabilitam esse oportet, quæ hunc agnoscere debeat, ut videlicet neq; spes, neq; timor, neque gaudium, neq; dolor, neq; odium, neque amor, nec aliud omnino, quod ipsam turbare queat, ei se imprimere & adhærere possit. Ad hæc cælū vndiq; à terra equali spatio distat. Itā & anima à cunctis rebus inferioribus equè semota esse debet, ut non magis vni quā alij coniungatur: sed in quolibet euentu, in prosperis & aduersis, in abundantia & inopia, & quæcunq; demum illi occurrant, ab omnibus equè semota sit, & in huiusmodi plenè mortuā, resignatam, & ad superna extētam ac eleuatam, sese exhibeat. Cælum præterea vndiquaq; purissimum, ab omniq; labe alienissimum est, & ipsum neq; locus, neq; tēpus cōtingit. In ipso quoq; corporalia quouis locum non habent. Ipsum insuper in tempore nō est. Motus etiam illius supra quod dicitur queat, velocissimus est. Deniq; sine tempore mouetur, sed motus illius tēpus efficit. Sanè dilectissimi, nihil itā animam in diuinitatis cognitiōe remoratur, ut locus & tempus. Hęc enim partes sunt. Deus verò vnus est. Vndè si hunc anima cognoscere debeat, id omnino supra locum & tempus fieri habet. Non enim, quomodo multiplicia hęc visibilia, deus hoc aut illud est, sed vnus ipse est. Et idē animæ hunc videre volenti, nulla sunt in tempore adspiciēda. Nam quādiu anima locum & tempus, aut eiusmodi aliquid quod imago sit, agnoscit, tandiu citra dubium, creatorem omnium cognoscere minimè valebit. Planum est, si oculus colorē discernere debeat, prius ipsum ab omni colore seiunctū & remotū esse oportere. Adhuc anima Deū cognoscere volens, nihil cum nihilo commercij habebit. Planè quisq; Deum videre potuit, nihil esse creata oīa liquidō cognoscit. Creatura collata creaturæ, aliquam præ se fert pulchritudinē, & non nihil esse videtur. Si verò cum creatore cōponat, nihil est. Postremò si Deū anima cognoscere debeat, necesse est ut etiam sui ipsi obliuiscat, seseq; perdat &

amittat. Dum enim seipsam contuetur & agnoscit, creatorē suum neq; videt, neq; cognoscit. Si verò seipsam DEI amore amittat & perdat, cunctaq; deserat atque relinquat, iam seipsam in Deo, illū videlicet cognoscendo, recuperat inuenitq;. Et ibi tunc & seipsam & omnia, à quibus sese abstraxerat, in Deo perfectè cognoscit. Ad hæc dilectissimi, anima summum bonum, aut eternam bonitatem veraciter agnoscere volens, que debens, illic eandē æternam bonitatē cognoscere habet, vbi ea in seipsa bonitas, siue bona est, nō vbi diuisa est. Similiter si veram essentiam cognoscere volet, ibi eā cognoscere debet, vbi ea in seipsa existit, quod ē in Deo, nō vbi in creaturis diuisa est. In solo nāq; Deo tota diuina essentia est. In quolibet verò homine, cum vnus homo non sit oīs homo, totum humanū genus haudquaquā cōtinet. Sed ipsum & alia oīa in Deo anima modo excellentissimo cognoscit, eo quod illic ea secundū essentiā intuet. Est aliqua domus miro artificio depicta: qui in ipsa sunt, multo plura inde dicere nouerūt, quibus ad intima illius nunquā peruenire licuit. Nihil verius. Itā planè fratres mei certo certius scio, si anima creatorem suū cognoscere debeat, id ipsum supra locum & tēpus fieri oportere. Et quicquid ad hoc anima peruenire potuit, illa Deū cognoscit, & quod propè sit regnū illius, quod idem ipse est cum diuitijs suis vniuersis, intelligit. Multas Theologi in scholis suis quæstiones mouent, quo pacto id fieri queat, ut anima Deū cognoscat. Certè charissimi, non est seueritatis Dei, quod tam multa & ardua exigit ab homine. Quin potius sue liberalitatis est, ex qua nimirū exoptat, ut suos anima sinus dilater, quo & plurima capere, & multa ipse illi prestare & impendere possit. Nec est, quod aliquis sua secū cogitatione definiat, difficulter ad hęc posse perueniri. Licet enim prima facie difficile videat, & in ipso exordio non citra difficultatem à rebus omnibus abstrahamur, ac moriamur, sed in ipso progressu, cum iam in his aliquādiu perstitimus, nulla faciliior, nulla iucundior, nulla amabilior vita est. Ipse nanq; benignissimus conditor noster diligentissimè id agit, ut nobis & ad sit cōtinue, & intus instruat, erudiat, & ad sese perducatur, si modò seq; velimus. Neq; enim vnquā tantoperè aliquis rei cuiuslibet desiderio tenebatur, quā tum ad sui cogni-

gnitionē nos Deus adducere exoptat, appetitq;. Semper ille paratus est, sed nos minime parati sumus. Ipse prope nos est, nos ab ipso longè sumus: Ipse intus est, nos foris: Ipse secretus, nos extranei sumus. Denique Sapiens quidam ait: Iustus deduxit Dominus per vias rectas, per angustam videlicet semitam, in viam spatiosam, ut in longitudinem & latitudinē deueniat, id est, in verā libertatē spūs, cū Deo vnū effecti. Præstet nobis omnipotēs deus, ut sic eū oēs sequamur, quo nos ad se ipse adducere dignetur. Amē.

Dominica eadem, pro altero sermone legere quisq; potest ac meditari fidelem Thauleri exhortationem de districto iudicio DEI, quod in morte omnibus occurrere solet. Cuius exordium est, Ab mortales mortales &c. quam in calce libri huius offendes.

DOMINICA TERTIA ADVENTVS.

Author d. Hæricus Suso. *Vt in cordibus nostris iucundam habitationem preparare, & omnem inde mœrorem ac tristitiam malam expellere debeamus.*

SERMO I.

Tu es qui venturus es?

MATTH. XI.

QMnes verè pij Christifideles, de amabili aduentu Domini lætantur. Meritò sanè & nos in Domino exultare, ipsiq; totis animi viribus gratias agere debemus, quod nobis miseris atque deperditis, per humanæ nature assumptionē, tam familiaris, tamq; cōmunis effectus est: quodq; seipsum & quicquid habere potest, nobis ex toto iam dedit, & insuper omni momēto animabus nostris cōferre paratus est. Nihil enim est in toto orbe tam cōmune, quodq; sic facillè obtineri possit, uti Deus: quicquidē vna sola bona voluntate & desiderio ipsum licet adipisci. Et si fortassis eum admittere nolimus, manet foris stans atque pulsans ad ostium animæ nostræ. Hortatur itaq; nos sæpius ipsa sancta Ecclesia mater nostra, ut ad susceptionē Dñi nos pparare debeamus. Vult nāq; suscipi Dñs in mūda conscientia, diuersis virtutū floribus exornata. Et hoc satis iustè. Quam enim dissimilis est lectus aliquis amœnus, rosas ac lilijs diuersisq; floribus eleganter adpersus, in quo suauiter requiescere atq; dormire possis, agro alicui inculto, tribulis ac spinis

obfuso: tam etiā dissimilis est hominis inordinati cōscientia. Emuero deliciae sunt dñi, in ciuitate florida requiescere. Quod nimirum spōsa in Canticis quodā tēpore sentiebat, quā spōsi sui cupitis ac amorosis amplexibus frui desiderās, aiebat dilecto suo: Lectulus noster floridus, ac si diceret: Cubiculū secreti nostri obseratum est, lectulus amoris nostri floridus est. Vni ergo dilectæ votorum meorū. Nihil enim restat, nisi ut me in vlnis infiniti amoris tui dulciter obdormire facias. Verū sunt nonnulli, quorū cōscientia non exornata est floribus, sed cor fimo ac fordibus conspurcatum. Sunt enim aliqui, quorū vitia foras eruperūt ad vanas & caducas oblectationes & honores seculi huius. Sed istos modò p̄mittimus. Alij sunt, quorū defectus intrinsecūs latent: qui etiam defectus licet plurimi sint, inter ipsos tñ specialiter tres sunt a deo graues, ut eis vix aliqui defectus valeant comparari. Primus est indiscreta tristitia: Secundus, inordinata animi pressura: Tertius, vehemens dubitatio siue diffidētia. De primo sciendū est, hominem sæpius tanta tristitia absorberi, ut nihil boni facere libeat, neq; possit: cum tñ interim quod sibi desit, ignoret. Et si fortè causam mœroris huius ex seipso requireret, eam inuenire non posset. Hanc tristitiam amabilis ille rex David sentiebat, quā dicebat: Quarè tristis es anima mea, & quarè conturbas me? Ac si diceret: Certè aliquid deest tibi, quous ipsa, quid sit, ignores: Spera in Dño, & melius habebis, quā adhuc cum gaudio cōfitebor illi. Hęc tristitia ex ipsa natura siue cōplexione sæpius originem ducit, quæ etiā (proh dolor) multos ab eo quod benè inchoauerāt, retrocedere fecit. Ex omnibus enim qui sub sole viuunt, nulli tam necessaria est multa animi magnitudo, quā illi qui viriliter durā ppriorū defectuū suorū certamina subire, ac de vitijs palmam referre intendit. Quid enim quilibet egritudo corporalis homini molestiq; adferre queat, si mentē habeat in Deo benè consolata? Et rursus quod delectabile esse poterit illi, qui perpetuo quodā animi pondere ac grauitate deprimitur ac cruciatur? Totis itaq; viribus conari quisq; debet, ut ab hoc vitio liberet. Quò autē, ait aliquis, ab hoc vitio potero liberari? Id ex subiecto patebit exemplo: Erat quidam discipulus sapientiæ, quem circa conuersionis suæ initia tristitia hæc

Cant. i.

Tres speciales defectus.

I.

Psal. 41.

Ibidem.

Paradisi gma.

inordinata tam lætaliter oppreſſerat, vt nec legere, nec orare, nec quicquid boni per id tēpus facere poſſet. Qui dum die quadam in cella reſidens, ab hac paſſione grauius vrgeretur, & incredibili dolore affligereſ, facta eſt ad eum deſup̄r quaſi vox q̄dam intellectus, dicēs: Quid hīc ſedes ocioſus, & in teipſo tabeſcēs? Surge nūc, & meam paſſionem deuotē pertracta, & in mea amaritudine tuū deuinces dolorem. Quo audito, frater ille ſurrexit, & ſe ad meditando Dñi paſſionem contulit: & ex eo tempore medicina hac ſalutari ſanatus, per eius continuam replicationem, nequaquam plūs decetero talem vnquam ſenſit animi paſſionem. ¶ Secundus interior animi defectus, eſt inordinata animi preſſura ſue grauedo. Qui hūc defectum ſuſtinet, tñ benē diſcretionis habet, vt ſciat quid ſibi deſit, q̄ videlicet non ſatis ſecundum Dei beneplacitum ordinatus ſit. Cæterum defectus hic indē naſcitur, q̄ q̄s ponderat ea quæ p̄deranda non ſunt, & ſpecialiter afflictionem à Deo ipſi interi⁹ immiſſam. Sunt autē quatuor grauiffimæ afflictiones, quas cor humanum ſuſtinere poſſit, quæ etiā tales ſunt, vt de eis nemo facile deſolatis illis cordibus, quæ eas patiuntur, fidem adhibere queat, niſi qui eas vel in ſeipſo expert⁹ ſit, vel cui hoc à Deo donatum ſit. Qñ em̄ eorum alleuari deberet afflictio, hoc eſt, qñ ſeſe ad Deum conuertunt, tunc grauiffimè torquentur, & peſſimas contra Deum ſuſtinet immiſſiones & incidentes cogitationes. Hæc autē afflictiones non idēd graues eſſe dicuntur, q̄ damnum aliquod graue anime inferat: ſed q̄ acerbiffimi doloris gladio ipſam conſignant. Sunt autē iſtæ iam dictæ tentationes: Dubitatio circa fidem, Diſſidētia de diuina miſericordia, Immiſſæ cogitationes aduerſus Deū & ſanctos eius, & tentatio manus ſibiipſi iniiciendi. Sed de harum ſecunda iam dicere volo, quæ eſt, vbi quis de diuina miſericordia incipit deſperare. Hæc autē deſperatio ex tribus cauſis originem ducit, q̄ videlicet ponderare & æquali lance metiri neſciant quid ſit Deus, quid peccatum, & quid contritio. Certè Deus benigniffimus tam inexhauſtus fons eſt proſus immenſæ miſericordiæ ac naturalis bonitatis, vt nunquam vlla quilibet fideliffima mater proprio filio ſuo, quem ſub corde ſuo geſtauerit, tam deſideranter atque libenter in medijs flāmis iacen-

II. defectus.

4. grauiffime afflictiones.

4. diſſiſſime tentationes.

ti manum porrigeret adiutricē, ſicut Deus homini contrito, etiam ſi poſſibile foret eum omnia totius mundi peccata vel millenis vicibus quotidie p̄petraſſe. Quid igitur cauſa eſt, o dulciſſime Deus, q̄ multis cordibus tam verè amabilis eſt? cur animæ multorum tantoperè exultant de te? cur mētes plurimorum ita copioſè letantur de te? Nunquid hoc ipſorum innocentia tribuendum eſt? Minimè. Sed dum attendunt proprios defectus & culpas ſuas, & q̄ te verè ſint indigni: quodq̄; nihilo minus tu eis teipſum aded liberaliter exhibeas, impendas, offerasq̄; cum tñ bonorum noſtrorum non egeas: hoc eſt Dñe, quod te in eorum cordibus tam verè magnum dulcemq̄; efficit. Itā nanque facile eſt tibi mille, ſicut vnum, talenta remittere: & infinitis mortalib⁹ culpis, ſicut vni, veniam dare. Et hæc dignatio eſt ſup̄ oēm dignationē. Vndè nec ipſi dignas vnquam tibi gratias referre poſſunt: & idēd in tuis laudib⁹ corda ipſorum reſoluuntur & liqueſcunt. Planè, etiam ſecundum ſcripturas, multo iſti tibi laudabiliores ſunt, q̄ ſi nunquam in peccata collapſi eſſent, & in te pore viuerent, nec tanta erga te dilectioe feruerēt. Nam iuxta diui Bernardi ſentētiā, non tam attendis quid homo fuerit, q̄ quid p̄ cordis ſui deſiderio eſſe velit. Et idēd quicquid de te peccatorum remiſſioem etiam tot vicibus quot momēta ſunt temporis, negare tentat, magno te proſus honore ſpoliare molitur. Peccatum quippe te de cælis in terras attraxit, te, inquam, Redemptorem tam amabilem, qui nos omni hora tam dulciter eſ ſuſcipere paratus. Qui proindē hoc pacto, quid ſit Deus, ponderare nouit, ille (prout Dauid teſtatur) Deo diſſidere, vel de eius miſericordia deſperare non poſſe. Secundum eſt, q̄ ponderare neſciunt, quid peccatum ſit. Verum vtique peccatum in hoc duntaxat conſiſtit, q̄ homo cum deliberata ac certa voluntate ſcienter atq; libenter, abſq; ratiois contradicōe à Deo ſeſe auertēs, ad prauitates conuertit. Porrò ſi cōtingeret vel tot incidētias aliquem ſuſtinere, quot momenta ſunt temporis, quæ & aded abominabiles & deteſtandæ forent, vt ſimiles cor humanum vix excogitare, aut aliqua lingua effari poſſet, de quocunq; etiam illæ eſſent, ſiue de Deo, ſiue de creaturis, & homo in tali ſtatu vno vel altero vel pluribus quoq; annis contra voluntatis ſuæ reniſum

Pſal. 139.

Luc. 19.

II.

ſum perſiſteret, ſi ſaltem ratio remorſum, diſplicitiam atque auerſionem ab huiusmodi haberet, ita q̄ non cum plena deliberatione & integra voluntate talibus conſentiret, ſed potius reſiſteret, cum natura huiusmodi ſuſtineat, peccatum mortale haudquaquam admiſſum foret: quod etiā ſecundum ipſam ſacrā ſcripturam & ſanctæ Eccleſiæ traditionē, per quas nos docet ſp̄ſſanctus, certo certius eſt. Veruntamen latet in iſto occulta quædam preſſura, quæ & eſt ſubtiliffimus quidam & acutiſſimus funis, qui hīc cōtingere poſſit: & hæc eſt, qñ homini aliqua praua cogitatio incidit, & ipſe fortaiſis cum delectatione ei intendit, atq; ſuſcipſus oblitus, non ita celeriter indē ſe auertit. Et tūc putat ſe cum voluntate & deliberata ratione illi interiſſe, & ſeipſo neglecto, peccāſſe mortaliter. Sed abſit vt hoc ita eſſe credamus: Concors nanq; multorum etiam ſanctorum ſententia eſt, rationē ſep̄ per impertunas incidentias & delectationem præueniri, idq; ſatis bonā morā & longo tempore, anteq̄ ratio ſuſcipſus per maturā deliberationem plenè compos fiat. Et tunc ea recipere vel auerſari, peccatum admittere vel reſpuere poſſe. Quod quum ita ſit, nequaquam in huiusmodi mortale peccatum hoies iſti metuerē debebunt, ſi ſanctæ atq; catholicæ doctrinæ fidem adhibere volent. Auguſtinus nanq; aded voluntarium peccatum eſſe dicit, vt ſi voluntarium non eſt, peccatum nullo modo ſit habendum. Et doctorum ſentētia eſt, ſi Eua ſola de pomo guſtaſſet, & in hoc ei ſcelere non conſenſiſſet Adam, nihil nobis obſeſe potuiſſe. Eodem modo quæſcūq; cogitationes ſenſualitati ingerantur abſque rationis vero ſauore & conſenſu, peccatū mortale non efficiunt. Tertium quod eis nocet, hoc eſt, q̄ ponderare neſciunt, quid ſit contritio. Eſt em̄ contritio virtus quædam, quæ hoīem liberat à peccatis ſuis, ſi ſit cum diſcretionē coniuncta. Dicit nanque S. Bernardus, q̄ indiſcreta contritio diſplicit Deo. Iudas certè, proditor Dñi, & Cain fratricida, conſeſſi ſunt, & diſſiſi ſunt: & idēd contritionem quidem habuerunt, ſed abſq; modo & inordinatam. Alter, Peccaui, inquit, tradens ſanguinem iuſtum. Alter: Maior eſt iniquitas mea, quam vt veniam merear. Sic & iſti de quibus nūc agimus, ſep̄ inordinata quadā cōtritiōe obnubilati, aiunt intra ſemetipſos: Heu

Auguſtin⁹

III.

Contritio

Matt. 27. Gen. 4.

malum eſt q̄ viuo. Vt quid etiā natus ſum? O ſi mori mihi liceat, & plura alia, quibus Deum frequēter grauīus offendūt, q̄ ipſis peccatis. Proindē qui veram optat habere contritionē, in ſeipſo humilitatē, peccati diſplicitiam, & firmam in Deo fidetiam habere curet. Vndè & ipſa ſanctiſſima eterna ſapientia ait: Fili, in tua infirmitate ne deſpicias teipſum: ſed ora Dñm, & ipſe curabit te. Planè nimis fatu⁹ fuerit, q̄ dum vno ſe ſentit oculo deſtitutum, etiam alterum ſibi vult eruere. Iam deinceps ſex quædam in meticuloſis iſtis hoībus cōſideranda veniūt, q̄ illis ineſſe ſolēt. Primū eſt, q̄ multū à vera rectitudine diſtāt, nec facile cuiquam in his rebus fidē adhibere volūt, etiā cui alioq̄ credere deberēt: idq; potiſſimū illis, qui eis cōſolatoria dicunt, quibus ſep̄ minū credunt, q̄ illis qui eis moleſta & cōtraria ingerūt. Quod totum ex interno cordis dolore, quē ipſi ferè cōtinuū patiuntur, prouenire dubiū non eſt. Libenter quoq; pro cōſilio vel auxilio percipiēdo defectū ſuum alijs queritādo manifeſtāt: quod tñ ita paſſim facere non deberēt, cū vix aliquod indē releuamē atq; ſubſidiū reportēt: & quāto plura huic remedia opponere nitunt, tāto ipſorum afflictio amplius excreſcit. Conſultū autē eis foret, virum aliquē Deū timentē, in diuinis literis eruditū & expertū, inq̄rere: & huic ſine omni dubitatioe acqueſcere tenent. In extremo quippe iudicio nō ab eis, ſed ab iſtiusmodi viro religioſo & docto Deus rationē exiget, ſi ſaltē ipſi, quod in eis eſt, facere ſtuderint. Secundū eſt, q̄ multiplici eodēq; vāno timōre ſolicitant: vñ ſit vt nunquam ſibi benē cōſiteri videant, quilibet doctus ſit ille cui cōſitent. Quantūuis etiā quod in ſe eſt, faciāt, nunquam tñ verā animi tranquillitatē & pacē pectoris aſſequunt, cuius illa potiſſimū cauſa eſt, q̄ diſcernere nequeant, q̄ peccata oporteat expreſſe cōſiteri. Sola nanq; mortalia peccata, quum fieri poſſent, diſtinctè & expreſſe cōſiteri obligamur: leuioreſ verò culpas & defectus quotidianos, gñali quadā enarratioe expoſuiſſe ſatis eſt. Cū autē in p̄ſatis tentationib⁹ nullo mortali peccato teneant adſtricti, nō neceſſe habēt, immò nec debēt hoies iſti oēs incidentes cogitationes ſuas ita diſtinctè vel expreſſe cōſiteri, ſed gñali duntaxat expoſitione eas aperire ſatis eſt, idq; iuxta conſilium alicuius diſcreti Confectoris. Malignus quippe ſp̄s per hæc

Eccleſ. 38.

Sex quædam notabilia.

I.

II.

III.

confessionis scrupulositatem, cordis pacem & quietē turbare molitur: & ideò resistendum est ei. Nam quo illi ampliùs acquiescit, eo conscientia grauiùs intrincatur.

III. Tertium est, quod certam habere scientiā volunt in illis rebus, in quibus certitudo haberi non potest. Scire nanq; volunt atque adeò certi esse, se peccatum mortale nullum habere. Sed si scriptis sanctorum fides adhibenda est, nemo in hoc seculo tam felix, tam bonus, tamq; doctus inuenitur, ut se in gratia Dei esse, certò esse queat, nisi fortè diuina id ei reuelatione innotuisset. Sufficit in hac parte, quod diligentiori conscientie examine habito, nullum certum mortale peccatū in ea reperitur. Sic itaq; scire velle, ex ignorantia procedit: ut si, verbi gratia, puer aliquis nōsse velit, quid in corde suo tractet IMPERATOR. Eam obrem sicut aduersa valetudine laborantem medico suo credere oportet, ut potè naturæ infirmitatē meliùs quàm ipse ægrotus agnoscenti, sic & istiusmodi hoies alicui discere to confessori acquiescere tenentur. Quar-

III. tum est, quod aduersus Deum quadam impatientia ferunt: & hoc similiter ex ea quam continuè sustinet, grauiissima passioe procedit. Quum enim in alijs aduersitatibus parum aut nihil sint exercitati, contingit eis, sicut alicui iuueni & indomito equo, qui vehiculo adstrictus, dum ex nimia fatigatione & lucta perpetua maceratur, nec euadendi consiliū inuenit, animo demisso, modestiùs sese habere incipit. Ità & isti, quandiu suis aduersitatibus reluctantantur, & se necdum ex toto diuinæ voluntati ad sustinendū æquanimiter pro amore ipsius omnem illam aduersitatem resignarūt, satis grauius affliguntur: & tamē eas sustinere oportet, donèc misericors Deus ipsorum laborem & patientiam consideret, quod etiam nouit, quādò eis ab huiusmodi expediat liberari, et ideò nihil ità necessarium est, quàm se humiliter ad ipsas afflictiones sustinendas resignare & offerre, quandiu Domino placuerit, eiusque patienter auxilium implorare, & bonorum hominum orationes expetere. Quintum est, quod in nullo tam grauius errant, sicut in hoc, quod prauis incidentijs & immissionib; credere ac respondere, eisq; per rationem resistere, & aduersum eas contendere acquiescunt. Quod profectò summoperè cauendum est. Hoc ipso nanq; quo resistere volunt, adeò eis immerguntur, ut vix euaden-

VI. di spes vlla superfit. Vndè consultum fuerit, ut absq; cōtentione & studio resistendi, ab eis ilicò auersi, ad id quod proximè vel audire vel videre vel agnoscere cōtingit, sese conuertant, ac si dicerent: Sine tibi susurria tua, nihil ea ad me pertinent. Maiore est peruersitas tua, quàm ut ad hæc tibi respondere velim. Quanto nanq; minus ea curat, tanto citiùs ab eis eruuntur: & istud iterum atq; iterum facere debet, donèc ipsa auersio vertatur in consuetudinem. Hæc aut nemo satis intelligit, nisi illi qui ea in seipsis experiuntur. Sextum est, quod quanto sacratiores sunt tempora, & ipsi se libentiùs ad Deū conuerterent, tanto ipsorum afflictio auget, ita ut nec vnā quidem orationem dñicam vel angelicā salutationē absq; huiuscemodi diabolicis susurrijs explere liberè possint. Vñ & ipsi in quandā velut desperationem labentes, orationē se abijciunt, & hoc pacto sibi ipsi loquunt: Quid, putas, ista tibi oratio tot fordibus cōspurcata? Sed in hoc nimium errant, & suo aduersario penitens obsequunt, cuius hoc p̄cipuum studium est, ut eos ab exercitijs spiritualibus repellat. Nesciunt certè, quod oratio ipsorum cum omnibus immissionib; illis, de quibus dolēt, optime sapit, & verè accepta est ante conspectum diuinæ maiestatis. Sæpè nanq; (ut D. Gregorius ait) mens humana adeò perturbatur, ut seipsam eruere, nesciat, sed in p̄senti dolore & angustia cōstituta, ipsa p̄ eadē ante Dei oculos aduersitas deuotissimè interpellat. ipsaq; passionis amaritudo in oculis illius resplendēs, citiùs eum ipsi quàm alia exercitia inclinat, & velocius adesse compellit. Vñ nec vllum omnino bonum opus negligendū est, nec orationes & templi frequentatio, quæ maligno spūi singulariter aduersat, & molesta est non minimum, vnq; intermittenda. Quod em̄ homini de orationis puritate minuit, hoc ei ex afflictionis molestia accedit, & satis grata est huiusmodi oratio in oculis Dei. Sæpè nanq; eos qui vix tenuitè loquuntur, homine benè sano citiùs exaudimus. Et quanto ab oratione defistimus, tãto aduersario nostro consentimus. Denique cum sufficientissimè p̄batum sit, nihil in his reb; peccati esse, q̄stio hinc talis exoritur: Quare videlicet misericordissimus Deus tam grauem afflictionē p̄satis hoibus euenire permittat, cum vix vlla p̄na corporalis siue cruciat; vllus eis proferri queat, quem

quem non p̄ ista afflictione vel desperationis oppugnatione eligerent. Ipsi sanè & quidam simplices homines, qui neque per scientiam, neque per experientiam ista nouerunt, ex culpa ipsorum eis talia euenire putant. Sed hoc verum non esse vel indè liquet, quod multi etiam sancti in huiusmodi exercentur, prout experientia quotidiana & sanctorum quoque scripta testantur, & e contra homines impuri sæpè talium omnino sunt expertes. Immo quibusdā in ipsa pueritia ista contingunt, dum adhuc à grauioribus peccatis sunt immunes. Si cui verò ista afflictio & dura pœnitentia post religionis ingressum aut veritatis agnitionē ob culpas suas contigi set, gratias immensas ac deuotissimas pro hoc omnipotenti Deo agere deberet. Nam ut ex scripturis sanctis probari potest, magnum diuinæ dilectionis indicium est, multo tempore non sinere peccatoribus ex sentētia agere, sed statim vltiones adhibere. Quare autem Deus sapientissimus per hæc desperationis tentationem homines profundius humiliet, & vehementius compescat, quàm alijs afflictionibus, id in diuinæ maiestatis arcano absconditū est, & ipsi hoc ita suscipere debent. Cum enim omnia ille corda, mētes, ac mores hoim perfectè intelligat perspiciatq; vniciq; sicut fidelis medicus, quod ei magis expediat, adhibere solet. Si quis aut fortasse quærat, quēnā in hac afflictione vtilitas consistat, fidenter illi respondeo, magna p̄sūs & ineffabilia bona hic puenire posse. Primò nanq; homines natura superbi, nunquàm meliùs & occultius ad veram humilitatem omnium virtutum matrē, quàm hoc modo, deduci possent. Qui enim hac tentatione premuntur, deformitate & spurcitia incidentiarum, deformitatem & turpitudinem metiuntur peccatorum: quod ita non esse, iam antè probauimus. Sanè vel vna t̄m vana cōplacencia suspensus, hoim in dei oculis deformiorem reddere possit, quàm vel mille, licet pessimæ, incidentiæ tales. Quod & in ipso Lucifero videre pronum est, qui sine vlla huiusmodi immissione, grauius lapsus est. Ideò autem à Deo ista permittuntur, ut qui seipsum olim p̄ superbia cognoscere noluit, saltē nunc per hanc afflictionem ad sui cognitionē perducatur. Vndè & qui priùs alios despiciebat, iam dignus sibi videtur, qui ab omnibus habeatur

Questio non leuis

quem non p̄ ista afflictione vel desperationis oppugnatione eligerent. Ipsi sanè & quidam simplices homines, qui neque per scientiam, neque per experientiam ista nouerunt, ex culpa ipsorum eis talia euenire putant. Sed hoc verum non esse vel indè liquet, quod multi etiam sancti in huiusmodi exercentur, prout experientia quotidiana & sanctorum quoque scripta testantur, & e contra homines impuri sæpè talium omnino sunt expertes. Immo quibusdā in ipsa pueritia ista contingunt, dum adhuc à grauioribus peccatis sunt immunes. Si cui verò ista afflictio & dura pœnitentia post religionis ingressum aut veritatis agnitionē ob culpas suas contigi set, gratias immensas ac deuotissimas pro hoc omnipotenti Deo agere deberet. Nam ut ex scripturis sanctis probari potest, magnum diuinæ dilectionis indicium est, multo tempore non sinere peccatoribus ex sentētia agere, sed statim vltiones adhibere. Quare autem Deus sapientissimus per hæc desperationis tentationem homines profundius humiliet, & vehementius compescat, quàm alijs afflictionibus, id in diuinæ maiestatis arcano absconditū est, & ipsi hoc ita suscipere debent. Cum enim omnia ille corda, mētes, ac mores hoim perfectè intelligat perspiciatq; vniciq; sicut fidelis medicus, quod ei magis expediat, adhibere solet. Si quis aut fortasse quærat, quēnā in hac afflictione vtilitas consistat, fidenter illi respondeo, magna p̄sūs & ineffabilia bona hic puenire posse. Primò nanq; homines natura superbi, nunquàm meliùs & occultius ad veram humilitatem omnium virtutum matrē, quàm hoc modo, deduci possent. Qui enim hac tentatione premuntur, deformitate & spurcitia incidentiarum, deformitatem & turpitudinem metiuntur peccatorum: quod ita non esse, iam antè probauimus. Sanè vel vna t̄m vana cōplacencia suspensus, hoim in dei oculis deformiorem reddere possit, quàm vel mille, licet pessimæ, incidentiæ tales. Quod & in ipso Lucifero videre pronum est, qui sine vlla huiusmodi immissione, grauius lapsus est. Ideò autem à Deo ista permittuntur, ut qui seipsum olim p̄ superbia cognoscere noluit, saltē nunc per hanc afflictionem ad sui cognitionē perducatur. Vndè & qui priùs alios despiciebat, iam dignus sibi videtur, qui ab omnibus habeatur

2. Mac. 6.

Vtilitates ex t̄tationib; superatis q̄t̄.

Esa. 14.

tur contemptui. Quo quid vtilius esse homini, aut ipsum magis in Deum ducere, possit? Impossibile nanque est, ut qui verè humilis est, perire sinatur. Proinde tam iuxta scripturas quàm ipsam quoque veritatem, qui in huiusmodi afflictione sunt constituti, ad genua procidentes, Deo omnipotenti gratias agendo, hanc ipsam execrabilem tentationē, per quam ad tantę virtutis gratiam pertingunt, velut deaurare deberent. Ista nanque afflictio hominem ab inferni faucibus ereptum, in cælo constituit: & à peccatis innumeris p̄seruat, dum t̄m illi facessit negocij, ut oim interim vanitatum obliuiscatur: quod profectò vtilissimū est. Sed & ad oem virtutem assequendam, non parum subsidij præstat. Qui enim eam patiuntur, t̄tos cruciatus sustinent, ut virtutes quasi pro remedio quærant: & nihil eis impossibile est, quo passionem suam euadere queant & obliuisci. Quod t̄m quis serium eis sit, à deo nihilominus sæpè in hac miseria stare permittuntur, donèc post multorum bonorum operum aggregationem, vasa plena gratia & virtutibus fiant. Hinc iam cōsiderare libet, quod suauiter & amorosè eterna Sapientia cuncta disponat, dum quod plurimum sibi nocere hoies arbitratur, ipsa ad summam eorum vtilitatem inflectit. Magnam insuper Purgatorij partem hæc afflictio tollit, & eam patientibus impedire prodest, & ingens premiū adducit. Quamuis enim multorum se criminum reos arbitrentur, sed coram Deo veri magnique martyres sunt, cum nulli dubium sit, longè acerbiorē huiusmodi perpetuā afflictionem dolorem infligere, quàm vnus carnificis ictus collo exceptus. Deniq; passioem hanc magnę esse dilectionis indicium p̄sagiumq; tam scripturarum testimonijs quàm ipsa veritate probatur: quippe quam & copiosa gratia, & multorum secretorum reuelatio sit subsecutura. Debent igitur præfati homines eam non solum patienter, sed & libenter sustinere, certi quod breuis hæc amaritudo & momentaneum tribulationis huius, supra modū in sublimitate eternum glorię pondus operetur in eis. Huius breue quoddam liber exēplum subiicere: Monialis quidam vnā ex supradictis passionibus sustinebat, quæ post obitum suum cuidam apparens, hanc se pro Purgatorio sustinuisse, & dehinc sine medio ab omnipotenti Deo in regnū felicitatis

Purgatorij p̄na q̄ hic tollat.

1. Cor. 4.

Paradigma.

tatis æternæ susceptâ afferbat. Quod nobis prestare dignetur dulcissimus mediator & Dominus noster IESVS Christus in secula benedictus. Amen.

DOMINICA EADEM

Quomodo nos ipsos prorsus exire debeamus, vt in desertum pertingere, & in ipso Deum contemplari possimus.

SERMO II.

Quid existis in desertum videre?

MATTH. XI.

ominus ac redemptor noster, dilectissimi, in Evangelio hodierno Iudæis inter cetera sic ait: Quid existis in desertum videre? Arundinem vento agitatum? In quibus verbis tria vobis notanda sunt. Primum est, exitus. Secundum, desertum. Tertium, quid in deserto videndum sit. Primum itaq; vt dixi, exitus est. Hic autem felix exitus, quadruplex est. Primum est exitus à mundo, id est, à concupiscentia seculi huius, & mundi contemptus, ad quem nos S. Ioannes apostolus hortatur: Nolite, in quiens, diligere mundum, neq; ea quæ in mundo sunt. Si quis diligit mundum, non est charitas patris in eo. Qui sic amori seculi huius in maligno positi renunciât, illi perfectè ex Aegypto egrediuntur, & regem Pharaonem deserunt, dum videlicet superbiam, vanam gloriæ, presumptioni siue iactantiam, & vitijs quibuscunque reluctari plena voluntate decernunt, cõstituuntq;. His verò præcipuè necessarius fuerit dux aliquis ac præcessor, qui Moysi mansuetudinem, qua ille excelenter ornatus erat, exprimere sciat, & misericordiæ visceribus affluat: quoniam quidem his necessarium valde est, vt in hoc suo egressu & benignè sufferantur, & qui eis præsunt, eosq; instituunt, patienter eos tolerant. Qui verò à Sodomis & Gomorra egrediuntur, id est, qui auaritiæ, gulæ & luxuriæ iugum abijciunt, atq; ab eis grauius impugnantur, hi angelo ductore opus habent, eo videlicet, qui compati sciat, qui sobrietate, castitate, vitæq; districtiõne polleat. Et quotquot ab huiuscemodi duci sepmiserint, Deo fauente, ab omni citius auaritia, superbia & impudicitia eximent, Esaias testante, qui ait: In lætitia egrediemini, & in pace deducemini. Salvatore quoq; dicente: In mundo pressuram habebitis,

Triano-
tanda.

Exitus qua-
druplex.

I. Ioan. 2.

isa. 55.

Ioan. 16.

in me verò pacem. Secundus exitus, est quarunlibet rerum externarum & inutilium occupationum priuati amoris, propriæq; desertio & abnegatio voluntatis, atq; ad nos ipsos conuersio, quo nosmet penitus agnoscere, quidq; simus, & quibus vitijs teneamur obnoxij, aduertere discamus. Enimvero fieri non potest, vt ad sui cognitionem pertingat, qui sese inter prospera & aduersa non exit abnegatq;. Vnde D. Bernardus ait: Multi multa sciunt, & se ipsos nesciunt. Satius autem foret cuique, nosse se ipsum, & quâvis sit vitijs inuolutus, quâtaq; pressus fragilitate, perspectum habere, quàm vel cunctarum huius mundi artium peritum esse. Quamobrem in Canticis Salomon ait: Si ignoras te o pulchra inter mulieres, egredere & abi post vestigia gregum, & pascet hœdos tuos iuxta tabernacula pastorum, id est, imitare sanctorum vitam, & in ea ceu in speculo te ipsam contemplare, hoc est, non voluntatem tuam, sed ipsorum exempla sectare. Tertius III. egressus siue exitus est, propriam commo ditatem, quietem, ac sensum relinquere, & proximis quibusque sese exponere & accomodare, consilio, auxilio, & exemplo, pro virium & ingenij facultate, cum perpetua quadam & intima mentis dilectione illis succurrendo, quo ad perennis beatitudinis sue pertingat locum. Sic enim præceptum habemus à Domino, dum ait: Mandatum nouum do vobis, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos. Et rursus: In hoc cognoscet omnes, quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad inuicem. Et Apostolus: Alter, inquit, alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi. Et in Genesi scriptum est, vt Ioseph locutus sit fratribus suis in hæc verba: Non videbitis faciem meam, nisi fratrem vestrum minimum adduxeritis vobiscum. Patet hoc etiam in amoris volumine, vbi sic scriptum reperimus: Veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis, manè surgamus ad vineas. Quartus exitus est, desertio rerum omnium extra Deum, ita vt amor Dei, omnem alium amorem intra nos superet, aded vt Dominum DEVM nostrum ex toto corde, ex tota anima, & ex cunctis viribus nostris diligamus, ad quem exitum Abraham patriarcha à DEO innitatus fuit, cum illi dictum est: Exi de terra & de cognatione tua, & de domo patris tui: hoc est, noli transe-

II.

Cant. 1.

Ioan. 13.

Ibidem.

Gal. 6.

Gen. 42.

Cant. 7.

III.

Gen. 12.

un-

untia quæq; diligere, sed solû conditorem tuum puro amore prosequere, & in omnibus illis quæ possides, ipsum querere, ama & intèdere. Hoc pacto Cananitis illa euangelica, vt verba illius apertissimè testatur, de suis finibus egressa fuerat, ideoq; à Salvatore audire meruit: Fiat tibi sicut vis. Deniq; ad hunc exitum etiã spõsa, seu animadiuinitatis amore succesa, & eius sodales, in Canticis prouocant, dicente illis Spiritu sancto: Egredimini filie Sion. Vbi hoc notandum venit, merito eas filias, & non filios, dici, quod eiusmodi debiles adhuc in ratione seu intellectu, diuersis quoq; scemineis timoribus impliciti, in omni derelictione necdum robusti satis atq; constâtes, sed instar puellarum filiarumq; teneri ac imbecilles sint. ¶ Secundum, est desertum. Postq; enim secularia desideria & peccata utcunq; abnegata sunt repudiataq;, ita ad desertum quoddam peruenit, quod vitæ religiosam seu abstractam significare potest. Ceterum duplex est mysticum desertum: Vnum bonum, alterum malum. Desertum malum est, quoniam cor humanum vanitatibus plenum, virtutibus, amore ac celestibus est desiderijs destitutum, & in anime templo nullus diuinæ laudis cultus peragit, eo quod oves domus Israel, id est, cogitationes bonæ, dispersæ sint, vnaqueq; in viam suam. Bonum verò ac fertile desertum est, vbi perturbationum passionumve tēpestas, pcellosa, sedata, ac mundanorum anfractus desideriorum, affectusq; creaturarum, à corde & intimo mētis penitus pfligati sunt. Et licet interdum eiusmodi homo primo incursum passionem seu cruciatum ipsum in corpore, membris, aut sensibus non citra molestiam sentiat, & primos motus patiat, ipsa tñ interior voluntas, immota ac imperterrita perseuerat. Hoc planè bonum desertum est, vbi extrinsecus tēpestas fatit, & intus pax integra seruatur. De hoc deserto per prophetam dñs loquitur, dicens: Ducam eam in solitudinē, & ibi loquar ad cor eius. Non enim audire & intelligere quis potest, quid in ipso sit, quid ve Dominus intus in ipso loquat, donec ad hanc solitudinē pertingat. Porro triplici de causa vita eiusmodi abstracta, desertum appellatur. Primum, ob sectatorum illius vitæ paucitatem, qui à seculo nequam sese auertant, dum omnes ferè sensualitatis suæ oblectamenta sectantur. Reuerà omnem mundi speciem atque imaginem

Mat. 17.

Cant. 3.

a. notabile.

Desertum duplex.

Osee 2.

I.

è corde excludere, & in interiora deserti simul cum Mose tendere, & illic vnâ cum ipso cõmorari, quo oves quisq; suas melius pascere, & interiores tentationes ac phantasias depellere possit, id longè optimum est. Sicut enim Moysi oves suas ad interiora solitudinis minanti, Deus in flamma ignis de medio rubi apparuit: ita & hic ardentissimo amore, flammigerisq; desiderijs succendet, & implebitur. Tum verò Deum sequatur. Hæc planè gratissima illa solitudo est, de qua in Canticis legitur: Quæ est ista, quæ ascendit per desertum, sicut virgula fumi? Diuus Gregorius ait: Ea amoris natura atque conditio est, vt supra se ipsum per sancta desideria magis ac magis tendat, nec quiescat, donec ipsum summum bonum apprehendat: quippe cum nihil sit in terris, quod ei videre libeat vel appetere, sed in DEVM supra se ipsum nitit. Et istud bonis quibusque rectè congruit, qui quanto maiori cum desiderio huic summo bono magis inhærent, tãto eis sit grauius atq; molestius quicquid de terrena specie blanditur, eo quod virili ac strenuo desiderio DEO conditori suo innitunt: sicut & sanctus Iob ait: Suspendium elegit anima mea, & mortem offensa mea. De hoc quoq; deserto in Canticis sub angelorum persona dicit: Quæ est ista, quæ ascendit per desertum? quibus anima charitate vulnerata, responderet: Inueni quem diligit anima mea. Tenui illum, nec dimittam. Quisquis enim ad hoc desertum pertingit, ille interna ac mystica gustare & eloqui nouit. Amor namq; exercitio suo virtutes omnes renouat, & adauget. Hoc ipsum redemptor noster confirmabat, cum in monte Thabor discipulis suis gloriam suam manifestaret, simul in fine nuas, quis sit deserti fructus, & quod ad Deum conuertentes, ab ipso vicissim sperare debeamus: nimirum quod apostolus ait: Nos verò omnes reuelata facie gloriæ dñi speculantes, in eadem imaginem transformamur. Secundò, ob hoc quod sicut in deserto flores varij, ijdemq; pulcherrimi reperiuntur, eo quod viatorum pedibus minimè conculcentur: ita & in vita abstracta, per pia, strenua ac rigida exercitia, diuersas licet virtutes colligere & cõparare. Cumq; exercitia hæc dolore & cruciatu plerumque non careant, indè est quod rarissimus quisque vitam hanc abstractam subire dignatur. Inueniuntur autem in ea candenti-

Exod. 3.

Cant. 8.

Iob 7.

Cant. 8.

Cant. 1.

Mat. 17.

2. Cor. 3.

II.

tia

tia lilia, & flores nitidissimi, corporis videlicet & animæ puritas. Inveniuntur & rosæ purpureæ, dum videlicet caro & sanguis in vitiorum expugnatione & luctu consumitur: & hæc ipsa, dum ita cogit necessitas, in martyrio Deo immolantur. Quæ profectò non facile in mundo obtinètur siue discuntur. Ad hæc, etiã humilitatis viola, & plures aliæ miræ virtutis & efficaciarum radices atque flores, plurima scilicet sanctorum exempla, in hoc vitæ abstracto deserto reperiuntur. In ipso itaq; locum sibi habitationis suæ eligere quisq; debet, hoc est, vitæ rectioris modum assumere, sanctosq; præcedentes in castitate, paupertate, obedientia, cæterisque virtutibus imitari, de quibus in Canticis legitur: Flores apparuerunt in terra nostra, hoc est, innumeri homines virtutibus onusti & vitæ probatæ, ab hac luce migrarunt. tertio, ob hocq; sicut in deserto, ita & in vita abstracta, quæ ad corporis curam ac sustentationem pertinet, vix tenuiter inveniuntur ac administrantur: vnde similiter huius mundi amatoribus eam subire videtur impossibile. Nam & filij Israel in vasta illa solitudine positi, ob defectum multiplices aduersus Moysen querulis vocibus murmurabant. Intelligitur autem hæc vita sobria ac temperata, cum deuotione coniuncta, qualem oēs ducere sunt adstricti, adeo vt si cuiquam vel totius mundi dominum contigisset, sola tamen vitæ suæ necessaria inde cum timore sumere deberet. Hinc verò anima corroboratur. Deniq; licet in hoc vitæ abstractioris deserto, rarã vel nullam sensum reperire sit oblectationem, abundat tamen hæc spiritualis consolatio, omnem mundi voluptatem longè transcendens, sicut Esaias ait: **C**onsolabitur dominus Sion, & ponet desertum eius quasi delicias, & solitudinem eius quasi hortum domini. Et iterum: Scissæ sunt in deserto aquæ, & torrentes in solitudine. Et ita verissimè, prout idem ait, multi filij (hoc est, merita) desertæ, magis quæ eius quæ habebat virum, mundum videlicet. Sic etiam Pharaoni præceptum fuit à domino, vt populum illum dimitteret, quo ille sibi in deserto sacrificaret, recepturus illic consolationem spiritalem, pro Aegypti consolatione mundana. **¶** Tertium, idemq; postremum est, quid in deserto videndum sit. Itaq; postea homo in deserto exijt, interioribus oculis regem & sponsam illius, id est, animam contemplari monet: quod profectò iucundis-

simum est gratissimumq;. Hinc in Cantico amoris legitur: Egredimini filie Sion, **Cant. 3.** & videte regem Salomonem, id est, Christum, de quo Esaias ait: Puer natus est nobis, & vocabitur nomen eius, Admirabilis. **Esaie 9.** An non admirabilis deus in diuinitate sua, qui propter sponsam suam homo fieri dignatus est? hoc planè mirum illud est, quod Moyses videns, ait: Vadã, & videbo visionem **Exo. 3.** hanc magnam, quare non comburatur rubus. Rubus enim, humana ipsius natura est: Flamma verò, anima illius nobilissima, ardentissimo amore succensa: Lux autem, diuinitas ipsius mortali corpori vnita. Hinc ergo contuemini Salomonem, cui sapientia infusa est, quæ finem non habet, & omnia continet: qui est veritas, à quo viam celestis patrie sumus edocti. Contemplabitur autem ipsum deuota anima, vt eum non iuxta naturam, sed secundum spiritum viuendo imitetur. Sed & natura ipsa plurimum in aduersis corroborabitur, dum fideliter regis sui naturam considerabit, & vt suum ipse absoluerit incolatum, expendet. Magnam planè amantem animæ solatium adducere debet, nunc quidem infirma illius inueniri, nunc verò ex illius vitæ spiritualis consideratione gaudium perfundi. Dicit doctor quidam præcipuus: Delectationum magnitudo vires debilitat, & superabundans spiritualis exultatio spiritum consumit, nec potest esse perpetuum vehemens gaudium. Vnde necessaria est gaudiorum vicissitudo & alternatio, præsertim cum necdum hereditario iure concessum sit animæ, DEO suo intra sancta sanctorum ministrare. **O** felix & inebrians calix, quæ præclarus es. **De Psal. 22.** bet igitur anima, nunc quidem diuinam cellitudinem ac maiestatem, nunc verò illius etiam amabilem contueri humanitatem. Inexpertes, rudes & extraneæ animæ, ad fidem Dei: deuotæ verò, expertes atq; præbatæ, ad contemplandum in suo decore regem regum omnium, inuitatæ sunt. Et hæc quidem amans anima oculis interioribus dispiciet, quomodo videlicet, proximum suum instituere atq; dirigere, eidem ve resistere debeat. ait enim mellifluus ille Bernardus: Veni o mi domine IESV, aufer scândala de regno tuo, quod est anima mea, vt regnes tu, quæ debes, in ea. Venit enim auaritia, & vèdicat in me sibi sedem: iactantia cupit dominari mihi: superbia vult mihi esse rex: luxuria dicit, Ego regnabo. Ambitio, detrahitio, inuidia, & iracundia certat in me ipso, de me ipso, cuius ego

ego potissimum esse videar. Ego autem quantum valeo, resisto: renitor, quantum iuuor: dominum meum IESVM reclamò, ipsi me defendo, quia ipse me iuris agnosco. Ipsum mihi Deum, ipsum mihi dominum teneo, & dico: Non habeo regem, nisi dominum IESVM. Veni ergò Domine, disperge illos in virtute tua, & regnabis in me: quia tu es ipse rex meus, & Deus meus. Sustineo te Domine admirando, pulsando, orando, diuersas patiente afflictiones, multipliciterq; gaudeo. Et quis cessabit tanto regi preparare? Postquam enim Deus modicam naturam nostram diuine essentiae suæ capacem fecit, & eandem ipse quoque assumere dignatus est, eiusdemq; colore coopertus est, illiusq; nobis pulchritudo innotuit: multo profectò maiori amore dignus est, quæ nos ipsum amemus. multum sanè damnablem essem, si non ipsum supra omnia diligere, cum nihil ipse exigat à quoque, nisi se amare. Hac itaq; ratione, dilectissimi, primò nos extra nos ipsos exire oportet, vt sic secundo ad felicem hanc solitudinem valeamus pertingere, & tertio verum regem amaramq; sponsum cognoscere & contemplari concupiscamus. Ad hæc autem duce Moysen, id est, bona voluntate, opus habemus, quod nos ad montem diuinitatis deducat. Populus verò per Moysen ex Aegypto eductus atq; deductus, nouiter conuersorum inolitæ consuetudines sunt, qui facile ad priora itinera reuoluunt, vitulumq; conflatile auro efficiunt, ex carnalibus videlicet vetustisq; inciderijs, ex impudicis & secularibus cogitationibus, quæ eos secundum carnem viuere, suo veteri, non Deo, seruire, & creaturam frui sollicitat, incitatq;. In his planè vero Moysen domino nostro IESV Christo opus habemus, quod nos semper ducat atq; deducat, trahatq; post se, ad exeundum rursus in interius desertum cordis nostri, in quo Deus latet absconditus. quod nobis præstare dignetur idem ipse super omnia benedictus in secula. Amen.

DOMINICA III.

ADVENTVS.

Author. *De diuersis interrogationibus, de profunda humilitate, resignatione, nostrorum abnegatione, & excessu in Deum.*
Henricus Suso.

SERMO I.

Miserunt Iudæi ab Hierosolymis sacerdotes & Leuitas ad

Ioannem, vt interrogaret eum, Tu quis es? Et confessus est, & non negauit. Et confessus est, Quia non sum &c.

IOANNIS I.

Vdistis dilectissimi, quomodo pharisæi ad Ioannem quosdam miserunt, dicentes: Tu quis es? Et confessus est, & non negauit. Et confessus est, Quia non sum &c. Tales hodieq; complures pharisæi reperiuntur, qui inanibus duntaxat quæstionibus vacent. Alij quidem de rebus mundanis sciscitantur, quid illi & illi agat: qui in urbibus, in regionibus, apud reges & principes ac dominos, aliosq; tã seculares quæ ecclesiasticos, rumores circumferantur: vti se habeant illi & illi. & bene est eiusmodi, dum rumoribus pascuntur. Proh pudor, talia à religiosis fieri, quos ita oportebat affectos esse, vt plurimum erubescerent vel scire vel referre rumores vanos atq; terrenos. Quid enim ad eos attinent ea quæ mundi sunt? Alij ex quadam curiositate percontantur, nimirum plurima nosse cupientes, & alta quædam capere, vt & ipsi de rebus sublimibus loqui sciant. nec ita ad altiora quandoq; proficiunt, nec vlla de eis spes superest, quãdiu tales permanet. Alij eo animo quærunt, vt alterius mentem explorent, & quid in eo agatur, concupiscunt habere. Hi in similitudinem pharisæorum fallaci adulatione quempiã accedentes: Magister, in quiunt, scimus quia verax es. Et si suos in illo more deprehendat, iam bona sunt omnia: sin minus, nihil est quicquid ille agat. Rursus itaq; alios ad eum, ab his similiter perquirunt: nec est vllus quærendi finis, vt habeant vnde morum suorum tueantur improbitatem: nec ab his abduci se patiunt, quicquid eis dicas vel etiã cates. Alij in sua percontatione probant, quorum corda & voluntas gratissimam bonamq; Dei voluntatem ardentissimè sitiunt. qui siue manducant, siue dormiant, siue scriptioni aut lectioni vacent, siue neant, siue gradientur, siue subsistant, eo semper desiderio feruntur, vt dicant: Eia quo pacto gratissimam dilecti Dei nostri voluntatem nosse licebit? Alij demum nihil prorsus interrogant. Hi sunt, qui ad supremum perfectionis conscendere apicem, qui iam nullis quæstionibus vacant. Sed vbi tales

In nouis audiendi cupidos.

Matt. 22.

les reperiemus? Nam hi nihil admirantur. Augustino verò & Aristotele testibus, ex admiratione quæstio oritur. At isti, ut dictum est, nihil admiratur: sed omnè omnino admirationem transcenderunt, ipsa veritate perlustati. Sed ut ad Euangelium redeamus, quemadmodum paulò antè audistis charissimi, pharisæi illi cum Herodianis Ioannè interrogabant, quis esset. Et quid cælestis ille princeps, immò lucifer ille & archangelus, respondit? Non sum, inquit. Cõfessus em̄ est, ait Euangelista, & non negavit, quia non sum. Hoc verbum, NON SUM, omnes proferre recusant: & huc omne eorũ tendit studiũ, ut illud fugiant abnegentq;. Quotusquisq; em̄ est, qui nõ aliquid esse, qui nõ aliquo in numero haberi velit, siue id in spiritu sit, siue in natura? Sed reuerà si quis vel eò pertingere possit, ut cum D. Ioanne hoc ipsum verbum ex animo proferret, ille compediore viciniorq;, viã, quæ in hac possit vita obtineri, haud dubiè reperisset. Ab hoc verò neminè vel ætas, vel infirmitas, vel inopia, vel abundãtia excusat. Et quis enarrare sufficiat, q̄ inæstimabilis essentia in hoc, Non esse, lateat? Sed heu nemo est, qui istud velit iter arripere. Quicquid agas, nõ est qui non aliquo in precio haberi velit. Immò omnes & sumus, & volumus, semperq; volumus aliquid esse: hoc laqueo oēs penè ad eò captiui detinètur, ut nemo sit, qui seipsum deferere & abnegare velit. Indè est, q̄ minori cum labore decè opera externa perpetremus, q̄ vel semèl perfectè nos exeam⁹ aut abnegemus. Hic omnium bellorũ, totiusq; laboris nostri scopus est. Huius gratia seculares q; bona sibi plurima coaceruat, cognatos & amicos cõparat, corpus & animã mille periculis exponunt: nepe, ut sint aliquid: immò ut magni sint, ut diuitijs, honorib⁹, ac potètia pcellant. Quantũ verò religiosi & ecclesiastici etiã pro hoc agant & dimittat, patiant & operètur, seipsum q; perscrutet. Heu monasteria omnia & inclusoria vniuersa, hoc execrabili malo abundant, ut quisq; & esse cupiat aliquid, & apparere. Ipse lucifer in cælo in quãdam superbiã erigebat, & esse volebat aliquid: & hoc ipsum in extremã illum abyssum, in ipsum nihil fundũ, immò in vilius aliqd q̄ sit omne nihilum, detrusit, impulit, detraxit. Hoc quoq; progenitores nostros Gen. 3. Adã & Euam extra paradisi amœnitatem

O si hec ita non essent.

Esa. 14.

Gen. 3.

repulit, & omnes nos, quotquot de illa progenie sumus, in varias calamitates, labores, atq; sudores precipitauit. Hoc omniũ est causa miseriarũ & luctuũ. Indè est, q̄ absque neq; absq; gratia, absque dilectione, cunctisq; virtutibus nudi ac vacui sumus: q̄ nullam neq; foris, neq; intus pacè experimur, q; multa sæpè & in Deo, & in hominibus displicet nobis. Hæc, inquã, mala omnia ex ea sola radice pullulant, q̄ scilicet aliquid esse contendimus oēs. Contra verò nihil esse velle, in quolibet viuendi modo, in locis omnibus, & cū hominibus vniuersis, veram, integrã, essentialẽ, ac perpetuã efficit, fouet, ac obtinet pacè: nec quicquã eo felicius, securius, & nobilius in hoc mundo cõtingere potest. Sed heu quantum illud auersamur oēs, diuites & pauperes, iuuenes & virgines, senes cū iunioribus? Legimus in Euangelio secundũ Lucã, q̄ pharisæus quidã homo opulentus Christum rogauerit, ut mādicaret cū eo. Optimũ certè erat opus illud, Christum reficere cū discipulis eius: pter quos tñ etiã alij plures illic aderant. Nec deerat pharisæo huic intètio bona. Quid igit? Illud sanè nobilissimũ, nõ sum: hoc, inquã, deerat illi. Et hoc vndè probamus? Attendite: Conuiuantibus illis, superuenit mulier illa peccatrix, & ad Saluatoris collapsa vestigia, intus ex intimo fundo suo pfitēbatur. Non sum. Quamobrè nõ solum vltra cælos omnes, sed & supra multos angelorũ ordines, ut puto, est exaltata. Nam in imum ad pedes Domini prouens, ex intimo, ut dixi, cordis sui loquebat, Non sum. Indè verò, ex isto scilicet fundo, perpetuũ quoddam ac indeficiens, ego sum, exoriebatur. Et Christus ipse quicquid illa voluisset, mulieri præstitit. Sedebat illic hospes iste pharisæus, qui grãde hoc opus parabat, cunctis illis cibum ac potum conferès, qui secũ in corde suo istud indignè ferebat, dicès intra se, quur Dominus illi sceminae tãtam exhiberet familiaritatem cū ipsa peccatrix esset. Sed heu dominabatur in eo detestabile illud, Ego sum: nõ aut, Non sum. Vndè fiebat, ut se dignũ arbitraretur, ad quẽ sese Dominus conuerteret, cuius verba auscultaret, quicum loqueret, & non cū illa peccatrice muliere. Et nũc, dilectissimi, quãti adhuc hodieq; eiusmodi pharisæi, tã in clero q̄ in populo reperiuntur? Hoc hominum genere totus vbiq; mundus abundat, & superabundat

Luc. 7.

Magdalenæ excoellens p̄q; coom̄.

Vtinã hæc falsa esset.

dat. Et sub nigro, griseoq;, sub albo rubicundo, atq; cæruleo habitu plurimos inuenias licet, q̄ vel ppter diuitias suas, vel ob potètia suã, vel ob ingenij ac intellectus sui acumẽ, vel ppter elemosynas, vel ob habitũ suũ (propter q̄ sibi sanctiores videntur) aliãq; similia, equũ esse arbitretur, ut ad ipsos q; nõ absq; opinione sese conuertat, cū ipsis verba misceat, ipsoꝝ sermones auscultet, & eorũ gratia quippiam agat: atq; hoc modo intra se loquunt: mihi ne ab eis hoc præstari par est, q̄bus ego hæc atq; illa p̄stiti, qui sum talis ac talis? et reuerà multũ indignè ferrèt, si non pluris haberetur ab omnibus, q̄ illi in q̄bus iam diãta minime recognoscerèt: de q̄bus itã intra se loquunt: Eia quina sunt isti, aut vndè veniunt? & quò cogitare p̄sumũt, quod (si Deo placet) nobis etiã facere permisum est? & sic alios aspernantur. Talis erat pharisæus ille, qui supra publicanũ inaniter sese extollens, suã secum iniustitiã reportauit, q̄ in oculis suis grãdis esset. Publicanus verò, qui fateri nouerat, nõ sum, qui nihil sibi videbatur, oculis in ima depressis, ita potiùs ait: deus, propicius esto mihi peccatori, q̄ nihil sum: immò ppter peccata mea minũs q̄ nihil. Et de hoc in euãgelio legimus, q̄ descendit iustificatus ab illo in domũ suã. Et hæc ipse est sententia Dei. Quilibet ergò sese attèdat, nec faciliè aliũ aspernet, quisq; etiã ille sit, vel quoquo modo se habeat. Beata & felix illa peccatrix, de qua præfati sumus, q̄ domũ pharisæi subintrabat, tria in suo exercitio peregit. Primò nanq;, sicut à DEO auersa fuerat, ita ad hunc sese ex toto cõuertit. Oculis mudi vanitatibus deditos, nunc lachrymis rigat. Capillis suis pedes dominicos extersit, in satisfactiõne illius, q̄ mudo q̄ndoq; illis inseruierat. Corpus suũ antea luxui deditum, crebris dominicorum pedũ deosculatiõibus attriuit & afflictionibus: bonaq; sua vnguentũ fundendo immolauit. Secundò, seipsam Saluatori penitus resignauit & obtulit. Tertiò, vehemētissimi plena doloris & cõtritionis fuit. Planè, dilectissimi, omnis non vndiquaq; probata & exercitata resignatio, nec sabè vnus precio estimãda est, nisi operã & veritate exhibeat extra fallacissimã naturã, cui heu plũs mille anguli, plũs mille versuties insunt, in q̄b⁹ seipsam fouet ac retinet: q̄ nisi radicitiũ extirpen-

Luc. 18.

Luc. 18.

resignatio ficta quãtũli estimãda

tur, haud secũs aliqũe eiusmodi hominẽ suscipere, q̄ malignum spiritũ, in angeli sancti specie habituq; mihi apparentem. Emuero qui tales sunt, horum itã verbis stare tutũ est, uti per culmum vnum, si is pontis vicè in rheno latissimo suppleret, iter facere: Tã, inquã, horũ resignatio certa atq; segura est. Vndè nõ immeritò ficta & fucata huiusmodi resignatio censenda est. Et tñ videas id genus homines q̄nquẽ venire, ac dicere: Dñe mi, obsecro, de superprema nobis veritate & perfectione loquere. Hem, quãtã mihi hæc verba nauseã ingerunt. Sic & Pilatus à domino olim scitabat, qd esset veritas. Sed nullũ omnino responsum obtinuit. Ad eò nõ potest, quid sit veritas, explicari. Deus ipse veritas est. Veritas, puritas, simplicitas, vnum sunt & vna essentia. Iam si q̄nq; verbis aut operibus duriusculè tractetur isti, repètè profiliunt, erumpunt, & instar canum remordèt, nimisq; indignè ferũt, & hæc atq; illa sibi facta querunt: sicq; luce clari⁹ innotescit, q̄ ipsorum fuerit resignatio, dũ verbis simul & actibus animũ fundumq; suũ omnibus prodũt. Quæso, dilectissimi, nemo seipsum fallat. Nihil enim mihi nocere potest, si me fallatis. Vos ipsi estis, q̄bus illuditur. Nec mihi, sed vobis incõmodatis. Equidẽ nihil ambigo, etiam in religione cõplures inueniri, qui in ea omnes penè vitæ suæ dies exegerint, qui ingentẽ quandam ac singularem præ se ferant sanctitatem, & caput in humeros demittant, qui tamen itã ex hac luce sint migraturi, ut vera resignatio nec ad momẽtum vnq; illis illuxerit. Intelligès quisq;, & dolere, & præ admiratione etiã in risum solui possit, q̄ miseri homines ad eò imponũt sibi ipsi. Id certo certius tenendum est, neminem sibi de resignatione blandiri, nec se resignatũ esse, in animũ debere inducere, quandiũ vel guttula vna sanguinis in carne, vel aliqua medullæ portio in ossibus latet, q̄ nõ pro vera sit resignatione decocta atq; cõsumpta. Ceterũ q̄diu aliq; vel vltimum verè resignationis punctũ nondũ perfectè adeptus, vel necdũ debite profecutus fuerit, tantispèr etiã Deo frustrabitur, nec proximã ac supremã vel in tẽpore vel in æternitate beatitudinẽ poterit experiri. Necessè est enim, ut granum frumenti, si fructum afferre debeat, prius emoriatur. Et si mortuum fuerit, fructum plurimũ afferet. Oportet omnino charissi-

Hypocriti ca ostentatio.

Ioan. 18.

Ioan. 14.

Resignationis verè indicium.

Ioan. 12.

G mi,

Aduertite schismati- ei hodie- ni.

Contra ignauiam religiosorum.

miserabile quiddam.

mi, vt moriamur, deficiam, annihilamur, vt iā ex sententia dicamus, non sum. Nec votis dūtaxat, desiderijs, ac precibus huc peruenit: necesse est vt subsequatur opera, vt res tanta aliquo cōstet. Quod enim nullo constitit, haud dubiè nec valere aliquid potest. Vñ si desiderijs, votis ac precibus solis absq; sumptu, absq; labore & dolore ea posset resignatio comparari, in nullo foret precio habēda. Sed id fieri minimè potest. Nam & Augustinus ait: qui creauit te sine te, nō iustificabit te sine te. Nemo proindē existimet Deū nos miraculosē ad altiora prouecturū. Quāuis em̄ nullo negotio etiā hoc tempore miræ elegantię rosam ille de terra producere posset, non tamen id facit. Vult siquidem, vt ea ordinatē & suo (puta verno) tēpore, per rores & pruinā diuersasq; tēpestates, quæ ad hoc ordinantur ac referunt, germinet atq; succrescat. Dolenda planē conditio, multos etiā religiosos, triginta, quadraginta & eo amplius annis, in ppetuo quodam tepore iugiq; querimonia inanissimam prorsus vitā agere, & nec post tanta añnorū curricula, sui notitiā vel tenuē habere. Quāto satius foret, vnū in hoc annū expendere, vt sibi ipsis perfectē morerent, ac à se ipsis deficerēt, & tandē qbus cōstri- & tenētur, retia abrūperent? Heu heu, cū mors quandoq; superuenerit, & ipsi lōga vitæ suę spatia miserè neglexerint, absumpserint, perdiderintq; quā irreparabile ipsis dānum erit, q̄ deinceps perenniter eis q̄ adipisci poterant, carere debebunt? Maior ea calamitas erit, quā in hoc tempore dicēdo quis cōsequi possit. æquum sanē erat, itā quēlibet religiosum, spiritalem, ac cœnobicā agētem vitam, multa cū diligentia, ac indefesso proficiendi studio, pluraq; bona consequendi desiderio viuere, vt nulla vnquā ei dies abscederet, qua nō tū se p̄fecisse notaret, vt priora vix posset cōspicere. miserandum profectō est, huius mūdi infelicissimos amatores maiore pro vilissimis quibusq; temporalib⁹ rebus ac grendis curā impēdere, quā Dei electos pro summo illo ac ineffabili bono, quod Deus ipse & est, & appellatur. Hei spiritualis quisq; ac monasticæ vitæ homo, itā omī deberet esse voluntate absolutus, vt nihil vnquā in eo notari posset, præter illud, Non sum. Videas plerosq; instabiles, diuersos sibi viuendi modos somnare: iam pane duntaxat &

aqua viuere velle, iam verò aliò moliri iter: modò hoc, modò illud proponere. Sed ego compendiosissimum simplicissimumq; vobis iter ostendo. Intret quisque fundum animæ suæ, & ibi diligēter, quid se potissimū impediatur ac remoretur, exploret: & hunc laqueum, huncq; lapidem in rheni profunda demergat. Eat alioquē quocunquē volet, omnia mundi climata peruagetur: nullum aut perexiguum citra hoc lucrū reportabit. Hęc nouacula, propria scilicet voluntatis, affectuum ac desideriorum mortificatio, carnē ab ossibus abradit. Sed heu multi sunt, qui naturam trucidāt, & vitia germinare sinūt: de quorum profectu spes nulla superest. Nunc ergò, dilectissimi, intra vos ipsos cōuersi, attentissimè quęro considerate, quantū adhuc distetis, quā dissimiles adhuc sitis amabili Saluatoris imagini, cuius tanta, tamq; profunda resignatio fuit, vt omniū tam præteritorum, quā futurorum hominū resignatio, huic minimè valeat comparari. Deniquē, quod superius dixi, peccatricem illam soli Christo se resignasse, id itā intelligendū est: Quādo nos ipsos propter Deum relinquimus, tunc omnia simul eidem resignamus. Iam multos inuenire licet, qui se Deo quidē relinquūt, sed hominibus sese relinquere nolūt, cōtenti à Deo affligi ac deprimi, nō ab hominibus. Cæterum oportebat Deo nos ipsos relinquere ac resignare, quocunq; modo id ipse voluerit. Vndē quisquis ille est, qui nos ad nostri vultu nihil considerationem adducere, multo cum amore ac gratitudine id ab eo suscipere debemus, vt sic in veritate dicamur, quod & sumus, Non sum. Præstet nobis omnipotēs DEVS, vt itā ad hanc nostrī annihilationem pertingamus, quo per hoc in diuinam immergamur ac absorbeamur essentiam. Amen.

DOMINICA EADEM.

Vt ad veram simplicitatem per sensuum custodiā, & nostrī cōtemptum pertingamus, & vt in vita Saluatoris continuè exerceri debeamus.

SERMO II.

Ego vox clamantis in deserto: parate viam Domini, rectas facite semitas Dei nostri.

IOANNIS I.

E Vi-

Nouacula optima

Luc. 7.

Mar. x.

Vicino iā imminet nobis, dilectissimi, festiua planē ac iucundissima solēnitas, i qua verbum æternū humanā naturam assumere voluit, in qua itidē id ipsum verbum æternū, sine cessatiōe in qualibet anima sancta spiritaliter nasci debet. Verbū, vt nō stis, voci admodū vicinū est. Dixim⁹ heri, quo pacto ad verā debeam⁹ resignationē pertinere, vt nos in fundo nostro in veritate nihil esse sentiamus. Hic verò modū aliquē, & iter ad hoc cōpēdiōssimū, inuenire posse, in quo nemo aberrare queat, id optimū fuerit. Hoc autē meo iudicio vera simplicitas est, q̄ ad hęc certissimè resignationē perducit. Porro ad verā simplicitatē, primò sensuum refrenatione, & imaginū abdicatiōe ac denudatiōe peruenit. Huc verò requirit, vt in omī multiplicatiōe & externa operatione q̄sq; sensuum suorum dñs efficiat. Sensus em̄ hominem extra se ipsū auocāt, & extraneas in ipsum imagines adducūt. Legimus de quodā patre, q̄ in vere extra cellā suā debebat pcedere, q̄ oculos suos cucullo ex toto operiebat. Interrogatus cur id faceret, rēdit: Custodio oculos meos ab arborū aspectu, ne à spūs mei cōtēplatione p̄pediar. Eia charissimi, si hūc vastę solitudinis aspectus impediēbat, quāto perē nobis obesse credēdum est diuersas, qbus implicatiōes multiplicatas? Secūdo, ad hęc simplicitatē obtinēdā impediō pdest, absq; omī interna imagine viuere. Triplices verò imagines reperiunt. Primę sunt noxię: Alię, vanæ & ociosę: Tertię, bonę atq; laudabiles, q̄ tñ nō nihil impediūt, officiūtq;. Noxię imagines sunt, qñ aliq; creaturarū species cū delectatione & cōplacētia intrō recipit, ac in se trahit, siue cum ipsis ludat, aut certē inordinatā ac vitiosā in eis cōplacētiā habet & requirit. Quę quanto perē noceāt, Deū hic cedere, ac procū abscedere oporteat, licēt fortassē ad opus prauū minimè pcedere velimus. Interim tñ per hęc dulcissimo amatori Deo iucundissimā in eius palatio voluptatem p̄cipimus, & preciosum aromatum hortū, foetidissimo ac p̄tēti fimo cōmaculam⁹, itā vt iā cum spōsa haudquāq; dicere possimus: Lectulus noster floridus. Hic tñ solerter intuēdum est, q̄ homini deū amati, & magis ac magis amare cupiēti, frequēter sese creaturę ingerat, etiā cōtra omni-

Cōpēdiū ad resignatiōē verā optimū, quid.

Paradigma

Imagines triplices.

I.

Can. 1.

cordis, animę & mētis eius voluntatem, & dira quadā morte cruciatuq; ipsū afficiat. In hoc ergò patiētię scuti arripiendū est, & eiuscemodi in vera resignatiōe equanimiter sufferēdū: modò tñ ipse sibi per creaturarū amorē inordinatū, talium cogitationū occasionē nō p̄stiterit. Sed reuerà felicissim⁹ foret, & incōparabilis possessor thesauri, q̄ ab infantia in indepicta perstitisset puritate. Alię imagines, vanę qdam sunt incidētię, q̄ nō magnoperē cor hominis occupat, vt q̄ rhenus fluat, q̄ aues per aera volitēt, & id genus alia, quæ licēt parui momēti sint, impediūt tñ. Ab his verò omīno liberū esse, p̄sentis seculi nō est. Vnus tñ alio lōgē facilius ab eis exuit. Vera est em̄ illa D. Bernardi sentētia, qua ait: Vbi cor humanū diuino amore plēnū est, ibi cedere oportet omnem vacuitatē atq; teporē, sicut clauus clauo expellit. Impēdiō proderit, aliqd diuinū altissimè cordi imprimere, adeò vt cūcta inferiora depellat eliminatq;. Tertię imagines, bonę ac vtilis sunt, & p̄stāt tñ & ipsę impedimētum. Sūt pleriq; q̄ tā multis imaginibus & tot occupationibus implicant, ac si Rhenus tor⁹ per eos decurreret. Quo fit, vt nulla vnq; cordis quiete, nulla p̄coris pace gaudeāt. Et licēt interdū extrinsecus sese quieti tradāt, & q̄scere peroptent, plurimis tñ interim cogitationibus & occupationibus intus agitant, haud secūs q̄ arbor folijs exuberās, vētis expōsita, q̄ nō potest nō vltro citroq; moueri. Ita nec ij cūcta illa opera de corde suo excludere queūt, q̄ facere statuerūt, quęq; tāto exequunt studio, vt nunq; q̄scere possint, tamen si bona se intētiōe moueri arbitrent. Atq; verum est, quod vulgò dici solet: Intētiōnū multiplicitas, verā turbat vnitatē. Ecōtrā sunt alij ex ipsa natura instār musculi q̄tissimī, q̄ p̄indē facilius, q̄ illi alij, ad cūmē perfectionis euolāt. Ceterū si inquieti illi effrenis naturę suę importunitatē frangerēt, sibi ipsis violentiā inferrent, sese restringerēt & alligarēt, sicq; q̄ti darēt operā, lōgē p̄fectō excellētiōres redderēt, q̄ vel mille ex alijs illis, naturę beneficio, nō exercitio, quietis. Valdē autē necesse est, vt se ipsos nunq; nō diligenter obseruent, & vbicūq; sese deprehēderint, fundit⁹ se relinquāt exantq; nec vllō modo leuitati vacēt. Procū em̄ omem ludū & dissolutiōnem omnē abijcere eos oportebit, si pro Dei volūtate ad perfectionis apicē pertinere

II.

III.

Naturā hęc arte vincit.

gere volēt. Vñ ceu strenui milites cū honore ad certamē viriliter pcedēt. necessariū q̄ppe est, naturā frāgere atq; domare, imagines ac rerū species abijcere & superare, idq; cū labore & dolore, velut si capillis alicuius lappa iniecta foret, eā utiq; cū dolore & cruciatu euellere cogeretur. Attēdite q̄so dilectissimi, ne fortē eueniat vobis, velut si p̄dagogus aliq; diuerfos sub ferula sua pueros habēs instituendos, inter alios vnū quēdā suscepisset, q̄ lectiōi suę addiscēdę nō solū nullā impēderet operā, sed etiā hincindē expatiarēt: quem fortasse semel atq; iterū virgis cęsum, ad meliora puocaret: sed si hūc laborē suum nihil proficere cerneret, cōtumacē illū à suo p̄dagogio remottū, ipsi relinqueret arbitrio. Itā, in q̄, caute dilectissimi, ne sic vobis faciat de⁹. eodē nāq; modo & ipse se habet erga eos, quos ad cęlestē scholā suā elegit, vbi secreta illi⁹ & ipsum singulariter cognoscere, ardētissimē amare, & eius gustare dulcedinem eos discere cōueniebat. Huius autē scholę discipuli, ipsi religiosi sunt, & quotquot monasticen p̄fiterit: Scholaverō hęc p̄amabilis, vita est religiosa siue monastica, in qua q̄cūq; degunt, à mūdo & à diuersis sunt miserijs & calamitatib⁹ abstracti atq; diuicti, quo neo oīpotētī in veritate perfectissimē atq; purissimē viuāt, Deū & seip̄os sine cessatione obseruēt, ac naturę deniq; fastidiosę, sensibus ac mūdo, perfectē moriātur. Nos ergō crebrō diuina pietas respicit, hortat, impellit, arguit, affligit. Qui si tum nihilo minus ocio ac ludis vacare velint, abijcit eos, & (vt p̄pheta terribiliter ait) dimittit eos secūdū desideria cordis eorū. Tūc verō parū aut nihil ab ipso vrgent, cōmōnent, arguunt: & sic miseri absq; dilectione, absq; gratia, absq; Deo viuūt, & tñ pace qualicūq; (si tñ ea, pax dicēda est) gaudent, fatiscq; sua sorte cōtēti sunt, eo nimirū, q̄ p̄dagogus eorū nec verbis durioribus, nec plagis eos afficere, nec q̄cquā cū eis negocij habere dignat. Quā verō periculosē & anxie tūc cum eis agat, q̄s nō videat? Obsecro, charissimi, attēdat q̄sq; salutis suę. Oportebat sanē religiosū quēq; tāto dei sui flagrare desiderio, vt & suū p̄suis, & creaturarū oīm penit⁹ obliuiscerēt: sicut oībus videre p̄nū est, vti miserabiles & oīm lachrymarū fonte plāgēdi hui⁹ mūdi amatores, p̄ reb⁹ caducis atq; vilissimis nihil nō agant, dimittāt, patient, & aspera

Cōparatio luculenta.

Psal. 80.

Religiosis qui in re p̄fēt seculares.

oīa q̄quē vt p̄spera subeāt, vt terrenis opibus ac possessionib⁹ locuplētent. hoc dñs ipse innuere volebat, qñ ait: Filij huius seculi prudētiores filijs lucis in gnatiōe sua sunt. Acquū p̄fectō foret, religiosū quēq; ad eō diuini amoris igne succēsum, ad eō prorsū intūs & foris deiformē esse, vt q̄sq; eū accederet, nihil vnq; in eo nisi Deū, aut certē animū feruētissimum in deū erectū, & ad diuina omnēq; dei volūtate paratissimum inueniret, vt quilibet ille frigidū aut tepidū cordis esset, ab ipso succēderēt: quēadmodū multi carbones ab vna succēdunt pruna, simulq; calorē & lumē accipiūt. Reuerā, dilectissimi, nō est aliquod tā breue momētū, quo nō singularē quēdā diuine gr̄e influxū percipere liceret, si nos saltē eō cōuerteremus. Deus em̄ pura quēdā ae (vt itā dixerim) fluida essentia est, & spiritus noster mera q̄dā capacitas. Anima. Deus est actus purus, & anima rationalis pura passio, si tñ nos ad nostrū principiū verteremus, ad quod conditi sumus, sicut iurius ad suā originē. Iam verō proh pudor atq; dolor, miseri nos ad externa dilabimur, atq; i sensib⁹ cōmoramur: per quod nos ipsos planē seducimus, & imponimus nobis ipsi ad exteriora effusi, cū tñ ipsi os Chri locutū sit: Spiritus est Deus, & eos q̄ Ioan. 4. adorāt eum, in spiritu & veritate adorare oportet, nō foris, nō in sensib⁹, nō per imagines. nec est q̄ arbitret aliq; sanctas me imagines dānare ac interdicare. Immo si Imagi sancta asserti possum, quandā omnibus imaginē imprimere volo. Quilibet ergō in interioribus suis seip̄s totū in cor paternū subleuet, atq; ibidē supereffentialem illā imaginē, quā cęlestis pater ab eterno seip̄sum intelgēdo expressit, ex eius diuinitatis abyssō accipiat, & tunc adhuc vterius in desertā ac vastissimā illā diuinitatis p̄cedat abyssum, atq; amabile illā imaginē rectius in fundū suum modo quodā speculatiuo trahat, adeo vt ipsa oēs animę suę vires pertrāseat penetretq; itā vt siue comedat, siue bibat, siue eat, siue subsistat, siue vigilet, siue dormiat, nunq; hęc amabilis atq; dulcissima imago ab intimis suis essentialiter, nō autē imaginariē recedat: & iuxta hęc, oēm & foris & intūs componat, ordinat, instituatq; vitā suā: pictoris hac in parte imitator effectus, q̄ aliquā egregiā imaginē delineaturus, oēs prius alteri⁹ cuiusdam excellētis imaginis lineas contēplā, & eas in sua tabula quaten⁹ potest, exprimere

Luc. 16.

Deus.

Anima.

Feruētis amore diuino studium.

Imagi sancta asserti

Oraculū.

finere curat: itā, in quā, & ipse amabile hęc & supereffentialem attēdat imaginē, diligenter cōsiderās, vt ea iuxta diuinā naturā suā absq; intermissiōe in diuinā redeat ac reflectat abyssum, cū oībus q̄ vnq; à patre percepit: & iuxta hęc, suę quoq; imaginis primas lineas ducere enitatur. Ad hęc eādē quoq; imaginē iuxta ei⁹ attēdat humanitātē, illius māfuetudinē humilitatēq; cōtemplans, idq; non cū modo, sed supra oēm modū, & in omni modo, quale scūq; sint illi, in solitudine & in hominum frequētia, quilibet locis ac tēporibus, semper hoc sibi speculū p̄ponat, & ad ipsum oēs cordis sui vires conuertat, itā vt si etiā ostiarij officij gerere, aut alijs externis negocijs & exercitijs debeat intēdere, nō minus amabilem hęc imaginē animę suę seruet impressam, q̄ si in cella ab oībus externis expeditus negocijs, aut etiā in templo sederet. Omnes quoq; vias suas itā dirigat, cūctaq; verba ea moderatiōe p̄ferat, ac si illi corā assisteret. Si comedit, quenlibet morsellū ipsi⁹ amoroso ac seruido sanguini intingat: Si bibit, potū suū ab ipso bñdici, ipsumq; se in eodē sibi porrigere, aut ex sacris illius vulnerib⁹ se potare cogitet: Si dormit, super cor illius crucētum sese reclinet: Si loquitur, illū sibi ad stare, sermōnes suos attendere, atq; ob oculos sibi assistere, cūctosq; gestus & intentionē suā inspicere imaginē: atq; hoc modo se totū in p̄clarā hęc diuināq; imaginē immergat, certus q̄ hęc ipsum in indepictā, formā ac modū nesciā, & ineloquibilem illā imaginē sustollet euehetq;. Itā nāq; intūs cuidā fuit in spiritu dictū: qui seip̄sum ad sedendū reponit, priusq; à dño sedere iubeat, hic à suo deturbabit loco. multi multas habēt intētiōnes, sed intētiōnum multiplicitas verā turbat vnitatē. Iā blīm feliciōri seculo theologus qdā ait: Cōsideret q̄sq; in fundo suo, q̄ opera, q̄ rit⁹ siue modi, q̄ exercitia magis ipsum ac viciniū in formē nesciā ac supereffentialem illā imaginē introducāt, subuehātq;: & ea opera, illos ritus, eaq; potissimūm sectē exercitia, donēc & sui ipsius, & rerū oīm exuat formis ac imaginib⁹, & in diuina illa imagine supra omnes imagines absorbeat. quod oib⁹ nobis largiat misericordia Chri, amē.

IN NATIUITATE

DOMINI.

De triplici natiuitate, reductis singulis ad finem

gula Missarum sacra, quā ea die tria celebrantur. Et vt tres animę vires recolligere, ac omni proprietati renunciare debeamus.

SERMO I.

Puer natus est nobis, & filius datus est nobis. ESA. 9.

Riplex hodiē in ecclesia catholica natiuitas celebrat, quarū quilibet tāto vnūquenq; gaudio deberet & exultationē perfundere, vt p̄iubilo, p̄re amore, p̄re gratitudine, p̄re intima deniq; letitia se ipsum capere nō posset. Et reuerā quisq; hęc in seipso minimē experiēt, habet vn̄ timeat sibi. Prima ergō, eadēq; suprema natiuitas est, quā pater æternus vnigenitū suum parit in diuina sua essentia, & in personali distinctiōe. Alia natiuitas, est virginę matris partus, q̄, saluo integritatis pudore, & illæsa puritate, fiebat. tertia natiuitas est, quā Deus omnipotēs cū amore & gratia, diebus & horis singulis in qualibet sancta anima veraciter, sed spiritaliter, nascit. hęc tres natiuitates illo, quod hodiē peragit, triplici missę sacro designant. Primū nāq; missę sacre, quod in ipsa nocte celebrat, cuiusq; introitus est, Dñs dixit ad me, filius meus es tu, ego hodiē (id est, in eternitate) genui te: occulta illam natiuitatē designat, q̄ in caliginosa, occulta, & incognita diuinitate agitur. Secundū Missę Sacrum, quod Introitū habet, Lux fulgebit hodiē super nos, splendorē deificatę humanę naturę significat, ipsumq; partim in die, partim in nocte agit q̄ & hęc natiuitas partim nota, partim verō incognita fuit. Tertiū deniq; Missę Sacre, quod in ipsa clara iā die celebratur, cuiusq; introitus est, Puer natus est nobis, & filius datus est nobis, amabile illam natiuitatē exprimit, q̄ diebus, horis, ac momentis oībus fieri deberet, immō & sit in qualibet anima sancta, sese ad hanc cū amore & illius obseruatione, cōuertētē. Si nāq; hęc in se natiuitatē debeat experiri feliciter, oportet sanē vt oēs vires suas introuertat, atq; reflectat in Deū. quod dum facit, adeo in hac natiuitate deus quodāmodō illius iuris efficitur, adeoq; se illi verē propriū facit, vt nihil vnq; alicui tā propriū fuerit, sicut & ipsa verba paulo antē recitata, apertissimē innuunt: Puer natus est nobis, & filius datus est nobis. Immo planē noster est ipse, & super omnia verē p̄prie nobis, cū

Natiuitas triplex.

I.

II.

III.

Missę 3:

I.

II.

III.

Esaię 9.

sine cessatione omni tempore nascatur in nobis. De hac itaq; postrema, sed, prorsus amabili, natiuitate, p vltimū eque dñici natalis missę sacrū designata, primo loco apud vos charissimi verba facturū sum, simulq; dicturus, vt ad hęc & possimus & debeamus pertinere. Sanē vt ipsa nobiliter ac fructuose intra nos agi possit, primę illius natiuitatis, qua Deus pater vnigenitum filium suū in eternitate parit, nobis cōsideranda pprietas est. Ex abundantia nāq; superessentialium diuitiarū bonitatis suę, sese cōtinere Deus nō potuit, qn se effunderet, & omnibus se cōmunicaret, cū natura boni, teste Augustino & Boethio, sit, sese effundere. Effudit ergō se Deus pater pariendo filium suū secundā in diuinitate personā, & deinceps effudit sese in omnes creaturas. Indē est quod Augustinus ait: Quia em̄ Deus bonus est, & nos sumus: & qcqd vlla creatura bonitatis habet, ab illa sola essentiali creatoris bonitate totum processit. Sed qrat fortasse aliq; & dicat:

Questio.

Quę est ergō pprietas illa, quam in pater generatione cōsiderare debeam? & discere? Attēdite: Pater ille celestis in personę suę pprietas, cum diuino intellectu suo, sese intra se recipit, seq; intus, ac perspicies clarissima cognitione essentialē perennis essentialē suę abyssum, ex hac sui cognitione & intellectu, se totum profert pronunciatq;. Et hoc verbum, filius ipsius est: istaq; sui cognitio, filij sui in eternitate gnatio est. Manet itaq; ipse pater in seipso per essentialē vnitate, & emanat per personalē distinctionē. Seipsum qppe Deus pater intus ac intras, seipsum quoq; perfecte cognoscit: & rursus emanans, imaginē suā producit, quā intra sese cognouit & intellexit per personalem distinctionē. Iterūq; in sese refluens, seipsum cum perfecta sui complacētia intuetur & amat: & hęc sui cōplacētia, in ineffabilem quendā ad intrā emanat amorē, q est ipse Spiritus sanctus. Atque hoc modo & intus manet, & foras emanat, rursusq; intrō reuertit. Verū est itaq; hoc quod dici solet, Oem exitum propter reditum fieri. Vndē queadmodum cęli motus omnium est nobilissimus, perfectissimusq;, cū ipse propriissimē in suā originē suūq; principium, vñ effluxit, reuertat ac tēdat: itā & hominis nobilissimus ac perfectissimus motus siue cursus est, qn is magis absq; omni medio in suam reflectit originē. Hęc ergō

Exitus ois cur fiat.

pprietatem celestis patris, in effluxu & refluxu illius, vnusq; etiā in seipso habere debet, q diuinę huius gnationis mater spiritualis esse voluerit. Primō nāq; totum sese intrō recipiet, & iterū foras extra seipsum egrediet. Quod qua ratione fieri debeat, auscultare vos velim. Tres nobilissimas animas vnigenitas imago: & hęc sunt, Memoria, Intellectus, & Volūtas: per quas Deum apprehēdere & capere potest, immō & omnia illa, q Deus ipse vel est, vel habet, vel dare potest, atque per has æterna speculat. Ipsa qppe anima inter tempus & eternitatē condita est: & suprema qdē sui portione, ad eternitatē: infima verō, sensualibus videlicet ac animalibus viribus suis, ad tēp pertinet. Iā verō, proh dolor, & supremis & infimis viribus suis, ad tempus & tēporalia defluit, euagat, excurrit. Cūq; aliqua sibi inuicem affinitate vires infimę atq; supremę iungant, facilima ac ppriissima est anima ad euagandū in hęc sensibilia, vana, caduca: & itā auertitur ab æternitate. Hęc iā planē necessarius est recursus qdā siue reditus, si natiuitas ista in anima debeat agi: necessaria quoq; est fortis ac strenua introuersio, intra se, ac interna relectio, omnium tā infimarumq; superiorum animę viriū, & vnitiō qdam earundē ab omni dispersione. Virtus qppe vnita, vt dici solet, fortior est, q dispersa. Vñ queadmodum sagittarius tela ad scopū directurus, quo certius iaciat, acutiq; altero oculo cernat, oculum alterū claudit: itā & penitus rē aliquā cōsideratur, prius oēs sensus suos occludit, eosdēq; ad vnū illud cētrum siue animę fundū dirigit, subleuatq;, vñ ipsi profluxere, haud secus q oēs arboris frondes ex illius radice. Collectis porrō omnibus sensitiuis & infimis viribus, cunctisq; affectiōibus in vires supremas, & in supremū animę fundum, quod totum ad introitū pertinet, iā superest vt & exeamus, immō & excedamus, siue supergrediamur, extra & supra nos ipsos in Deum. Ibī verō omni pprietas voluntatis, affectūs & operis renūciabimus, itā vt pura ac nuda queadā Dei intentio, questioq; in nobis remaneat, nec qcquā omnino pprię qstionis quocūq; modo, vt iam nō ipsi aliqd esse, aut fieri, aut lucrari appetamus, sed illi soli esse, illi soli locū pberē summo, excellentissimo ac pximo modo, quo suū intra nos op, suāq; nati-

Nobilissimæ vires aiæ quon.

Virtutis vnite vis.

natiuitatē peragere queat, nec vllū in his ex parte nostra patiā impedimentū. Num em̄ duo qdā vnū fieri debēt, alterū agentis, alterū verō patientis vicē gerat oportet. Si oculus meus imaginē parieti hęcēt aut aliqd aliud cernere debeat, ipsum ab omni imagine nudū ac expeditū esse necessariū est. Nā si cuiuslibet imaginis formā sibi habeat impressam, videre nō potest. Similiter si auris sonum, aut aliud aliquid percipere debeat, vacuū ipsam ac liberam esse oportet. Et qcqd demū aliqd capere debeat, vacuū esse necessē est. Ad hęc sensum ea Augustini verba spectat, qbus ait: Effunde, vt implearis: exi, vt ingredi possis. Et alibi: O anima nobilis, o nobilis creatura, qd extra te ipsum requiris illū, q totus verissimē ac simplicissimē intra te est? & diuinę cōsors facta naturę, quid adhuc agere habes cū creaturis? Deniq; sic loco in animā fundo pparato, fieri nō potest, qn ipsum & interiora omnia Deo impleat. Deus em̄ & natura nihil relinquit vacuū. Immo priusq; natura aliquod vacuum dimitteret, celū potius dirumperet, & vacuū illud adimpleret. Multo minus Deus aliquod vacuum patit, cū hoc suę naturę pprietas iustitięq; maximē repugnet. Elige ergō quisq; vnū ē duobus. Aut taceat ipse, & verbū natiuitatis huius in ipso dici poterit: & audiris: aut loquatur ipse, & Deum tacere oportebit. Huic nanq; verbo nulla re melius seruit, quā tacendo, præstolando ac auscultādo. Si proindē totus aliquis exierit, totus Deus in ipsum intrabit: quantusq; fuerit illius exitus, tātus huius introitus erit, neq; maior, neq; minor. De hoc exitu in Genesios volumine similitudinē quandam legimus, vbi Deus ad Abraham loquens, Exi, inquit, de terra tua, & de cognatione tua. Qui deindē ad Exo. 33. Mosē quoq; loquens: Ego, ait, ostendam tibi omne bonum: hoc est, diuinā natiuitatem, quę sola omne bonū est. Terra igit, de qua Abraham exire iubet, corpus ipsum est, cū omni delectatione inordinatiōeq;, qualescunq; illæ haberi possint. Cognatio verō, sensitiuarum est pprietas viriū, & imagines earū, quas illæ post se trahūt. Quę tñ in sup̄ etiā ipsam animā & prosperis & aduersis moueri faciunt, in eāq; gaudiū & mœrorē, cōcupiscentiā & metum, solitudinē ac leuitatem adducunt. Cūq; hęc multa nobis affinitate cōiuncta sint, & quasi de cognatione nostra, valdē

Augustin.

Vacuū nō pati naturam.

Gen. 12.

Exo. 33.

ea sollicitē obseruare debemus, & ab eis exire penitus, destituēdi alioquē & priuandi omni bono, quod (vt præfati sumus) hęc ipsa reuera natiuitas est. Vulgō dicit: nō mi educatus filius, lasciuuit vt vitulus. Hoc sanē hac in parte verissimū est. Quotquot enim nondūm exire ac transcendere naturam ipsam, & omniū rerum naturalium domesticā familiaritatē, omniaq; illa quę sensus adducere, videre, audire, gustare vel tangere possent, hi velut boues aut vituli sunt ad hęc sublimia diuināq; capefenda. Quare hoc? quia videlicet ipforum fundus interior, instar ferrei mōtis est, in quē nulla vnq; lux irradiat. Dūq; hi sua sensualitate, formis & imaginib; destituunt, nihil vltra nouerunt, nihilq; sentiunt aut experiunt. Sunt ergō domi adhuc: & idē nobilē hęc natiuitatē minimē percipiūt, sicut ipse Christus ait: qui non renunciat patri & matri, & omnibus quę possidet, nō potest meus esse discipulus. Et iterū: Qui reliquerit domū, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meū, centuplum accipiet, & vitā eternam possidebit. Hucusq; dilectissimi, de prima & vltima natiuitate locuti simus, & vt ex prima discere debeamus, quid ad vltimā exigat. Restat nunc, vt etiam de media natiuitate verba faciamus, in qua vnigenitus Dei filius hac nocte de matre sua natus, omniū nostrū frater effectus est: qui in æternitate sine matre, in tempore verō sine patre genitus est. Nimirū Augustini sententia est, gloriosam virginē multo indē feliciorē fuisse, q deum spiritualiter, q de eundē corporaliter pepererit. Vndē si qs exoptat natiuitatē hęc itā in sua anima spiritualiter atque feliciter agi, sicut in Marię anima acta fuit: obseruādē illi pprietas sunt, q beatę & gloriosę virgini inerāt, q & corporalis & spiritualis vnigeniti filij Dei mater erat. Ipsa, pfectō virgo, purissima castissimaq;, immō & despōsata fuit, & præter hęc etiā inclusa, & abstracta ab oibus, qn ab angelo est salutata. Itā & spiritalem Christi matrem, purissimā simul atq; castissimam virginē esse oportet. Quę tamē si ab hac quandoq; castitate excidit, saltem nunc reuertatur, & sic iterū pura atq; virginea efficiet. Virgo nanq;, significat eam quę foris quidem infecūda est, intus aut copiosissimos producit fructus. Atq; hoc modo nostra quoq; hęc, de qua

Luc. 14.

Matt. 19.

Augustin.

Marię virginis pprietas.

Virgo qd.

agim⁹, virgo sensus suos exteriores occludet, nec multū foris negocij habebit, dū parū hinc vtilitatis referre licet, ad gloriosę virginis exēplum, q̄ non nisi diuina ac cęlestia meditabatur. Intūs verò vberes habebit fructus, vt p̄pheta ait: Omnis gloria eius filię regis abintūs. Ad hęc etiā abstractam ducet vitā, vt videlicet om̄es mores, sensus, gestus, verbaq; sua om̄ia intrò cōuertat, magnos p̄indē copiososq; productura fructus, immò & Deū ipsum, Dei filiū, Dei verbū, quod est om̄ia, & continet vniuersa in se. Maria quoq; vt dictum est, desponsata fuit. Itā sanē & hęc spiritualis Christi mater, soli Deo creatori omnium despsōata atq; deuincta erit, & ab om̄ibus creaturis soluta, a p̄stolico instructa sermone: mutabilēq; voluntatē suā in incommutabilem dei proijciat voluntatē, vt suā ille adiuuet infirmitatē. Insuper & inclusa erat virgo Maria. Itā & hęc Dei spōsa, inclusa esse debet, si hęc itra se natiuitatē veraciter feliciterq; volet experiri: illoq; tēpore nō solū ab exteriori discursu, q̄ nō nihil defestūs habere videt, sed etiā ab externa sensualiq; virtutum exercitatiōe abstinebit, & quietē ac silentiū quoddam intra se faciet, seseq; intūs recludet, naturę ac sensibus occultabit, surabatur, subtrahetq;: ac intra seipsam silentiū, pacem internā, quietē, pausamq; efficiet: de q̄bus in p̄ximē sequēti dñica die, itā cātabitur: *Dū mediū silentiū teneant om̄ia, & nox in suo cursu mediū iter haberet, omnipotēs sermo tuus dñe de cęlis, à regalib⁹ sedibus venit: hoc est, verbū eternū à corde paterno. In hoc medio silentio, vbi om̄ia in summo quodā silentio sunt, vbi verum est silentiū, veraq; tranquillitas, verbum istud perfecte veraciterq; audiet. Si em̄ loq; deus debeat, homo sileat necesse est: si deus ingredi, cūcta cedere & exire oportet. Indē est, q̄ dñō adhuc in infantia Aegyptum subintrāte, cūcta illius patrię idola corruerunt. Hęc idola, sunt q̄cunq; nos à vero ac immediato eterne huius natiuitatis ingressu p̄pediunt, q̄libet illa bona sanctaq; videātur. Hinc Saluator noster ait: gladiū veni mittere in terrā, quo scilicet amputent om̄ia, q̄ homini aliqua cōsanguinitate iūguni, pater, mater, frater, soror, &c. Inimici q̄ppe nostri, domestici nr̄i sunt, vt idē inq̄t, qui diuersas in nos imagines adducunt, hoc intra nos verbū occultantes, q̄uis ipsum nobis penitūs nō auferāt,*

Psal. 44.

1. Cor. 2.

Sap. 18. teneant

Mat. 2.

Mat. 10.

Ibidem.

eripiātq;. Deniq; licet ista quies nō possit esse perpetua, spiritalis tñ huius part⁹ mater, mediū hoc silentiū in quandā consuetudinē trahere debet, vt ex ipsa consuetudine tandē habitus nascat. Quod em̄ benē exercitatio facilimum est, id in exercitatio vel impossibile esse videt. Vt em̄ facit artē. Prestat nobis omnipotens Deus, vt omnes itā huic intra nos natiuitati locum tribuamus & quietem, vt verē spiritales Dei matres efficiamur. Amen.

IN EADEM FESTIUITATE.

Vt verbum Dei quatuor modis intelligere & cognoscere debeamus. SERMO II.

In principio erat verbum.

IOANNIS I.

DE hoc sempiterno verbo doctores quidā aiūt, q̄ Deus omnipotēs non nisi vnum duntaxat verbum locutus sit, & hoc necdūm platum sit. Quod itā intelligendum est: Verbum istud sempiternū, patris verbum est, eiusdēq; filius vnigenitus dñs noster IESVS Christus. In hoc ipse oēs creaturas elocut⁹ est sine principio, & sine fine. Hoc verbum necdūm prolatum est: quia nunq̄ discessit à p̄re. Hoc ipsum verbū, dilectissimi, quatuor modis accipere debemus. Primò nāq; in altari inter manus sacerdotis ipsum verū Deū, hominēq; verū cognoscemus ac diligemus, eūdēq; cęlesti patri offeremus. Secūdò verbum illud eternū agnoscemus, quod ex cōcionatore è suggestu declamante p̄cedit, ipsumq; in sua capiemus p̄prietate. Sicut em̄ aqua per canalem defluit, itā verbū Dei ex doctore p̄manat. Nec attēdem⁹ magnopere, si cōcionator aliquibus teneat culpis obnoxius, sed ipsum verbū eternū in sua essētia contuebimur, q̄le illud ab eterno è fundo suo p̄fluxit. Tertiò, verbū illud eternū in cūctis dei amicis intelligemus, q̄ eiusdem verbi imitatores effecti, nūc cū ipso in cęlestib⁹ triūmphāt: in eis etiā, q̄ ipsū adhuc in terris imitātur, q̄ sunt oēs illi, q̄ per sanctā vitā Ch̄ro IESV sunt incorporati. Quarto modo verbū illud eternū intelligere debem⁹, quod in nuda aīa de nuda diuinitate proferē, quod ipsum ineffabile est, nec illud anima verbis exprimere potest. Sciendum est autē charissimī, verbum eternū seipsum, immò prorsus seipsum, nec aliquid minus, sine cessationē in anima parere.

Vt vis.

4. modis suscipi verbum Dei.

III.

III.

re.

rere. Et q̄ talis esse potuit anima, meli⁹ id ipsum verbum eternū cognoscit, q̄ oēs doctores verbis illud exprimere possēt: immò minus est, q̄ qd verbis dici valet. Ab illo nāq; infra horulę vnus spatiiu copiose instruit. Indē est, q̄ doctores qdā impensius hortant oēs, vt ad spūs sancti p̄dagogium festinēt. Sed vbi ille p̄dagogus esse debet, oportet vt discipuli bñ sint p̄parati, quo excellentissimā doctrinā eius de paterno corde scaturientē, plenē valeant capere. Animā siqdē, in qua hęc natiuitas fieri debet, purā admodū esse necesse est: nec vulgare, sed excellentē ducere vitā, prorsus solitariā esse, & intūs habitare, non forās ad qnq; sensus & creaturarū multiplicatē excurrere, sed in purissima sui parte & esse & cōmorari. Hinc magister Eccardus ait: Opus illud, quod Deus in anima vsque ad eadē vacua, pura, nuda & abstracta, vt in ea seipsum generare queat, spiritaliter operatur, ipsi deo iucundius foret, plusq; de Deo in hominē adferret, q̄ opus illud, quo creaturas oēs ex nihilo p̄duxit, immò & om̄ia op̄era illa q̄ plasmādis creaturis om̄ibus impedit. Quare hoc? Quia videlicet nullā ipse tā capacē creaturā habet, in quā potentiā suā, fundumq; essētię suę itā perfecte effundere atq; inscribere queat, sicut in opere illo facit, in quo spiritaliter seipsum in qualibet anima sancta generat. Hęc autē Dei in anima generatio, vt antē sepius dixi, nihil aliud est, q̄ ipse in noua quādā cognitione & intelligētia, nouoq; modo in aīa manifestatio. Sed q̄rat aliq; fortasse, vtrū suprema animę beatitudo in eo cōsistat opere, quo se deus in ipsa sic spiritaliter generat. Hic, queso, attendite. Quāuis, vt p̄fatus sum, maiorem ex hoc opere deus voluptatem capiat, q̄ ex om̄ibus illis, quę vnq̄ in cęlo & in terra in creaturarū plasmatione molitus est, multo tā anima felicior est ex opere illo, quo ipsa in Deū regenerat, q̄uis deus nascatur in ipsa. Hoc em̄ q̄ deus in ea nascit, ipsam plenē felicē & beatam nō efficit: sed illud potius, q̄ cū amore intimo & vnione interna cognitionē illā seq̄tur, q̄ in ipsa generat, & in eā reuertit originē, vñ nata est atq; p̄fluxit, illi inherens, & quod suū est, deserens abnegansq;, beata nūc atq; felix effecta, nō de eo quod suum est, sed quod illius. Habet em̄ anima, si velit, & patrē, & filium, & spiritū sanctū p̄sentē intra se: & hęc in eā, q̄ in ipsa est, vnitatē p̄manat, nu-

Qualis instructio vtilissima.

Eccardus.

Questio.

quisq; ei deus in ipsa nuda aīa manifestat. Huc verò, vt doctores qdā p̄cipuus ait, nemo pertinere valet, q̄diū ex rebus infimis vel tātillūm tētationis patit, quantum acūs vnus acumē capere possit. In nudam siqdē diuinitatē nemo penetrare potest, nisi itā nudus sit, vt erat qñ ex Deo p̄fluxit. Hic verò sapientissimū nobis doctorum cōsiliū p̄stant, vt ipsi nō palmā tribuentes, cuncta immediatē ab ipso, non à creaturis, suscipiamus. Sic em̄ suū illi honorē relinquimus, eumq; & vt volet, & qñ volet, operari permittim⁹, nihil nos ipsos illius operibus immiscētes, sed indē prorsus nudos ac liberos nos seruantes. Fateri nāq; debemus, q̄ optimē om̄ia illū pro sumus, illius hęc tuebimur honorē. Denique, vt doctores quidā ait, ministri illi qui sordida & abiecta faciūt opera, in nō magno apud regē precio sunt: q̄ verò cubicularij eius sunt, horū in omnibus satisfacit volūtati, eosq; nō vulgari numero habet. Itā & deus electis amicis suis, secreta sibi familiaritate cōiunctis, nihil omnino negat, nec eorū quibuslibet petitionibus deest. Dicunt etiā doctores aliq, multos ad cęlestem beatitudinē admitti, qui Dei secreta familiaritate nō magis fruuntur in terris, quā aliq; in densissima sylua positus, fulgentissimo solis splendore. Quid ergò restat, dilectissimi, nisi vt Deum supremo modo desideremus, vt hoc ipsum desiderium vita & ingenti voluntate perficiamus ac persequamur? Quod nobis idem ipse p̄stare dignetur. Amen.

Vnde suscipienda oīa.

IN EADEM SOLENITATE.

Vt in Deo nascamur, mentemq; nostram vt Author noster in ipsum continē subleuare debeamus, & quo pacto cuncta op̄era nostra, diuina efficiantur. Eccardus junior.

SERMO III.

Ego ipse q̄ (per prophetas) loquebar, ecce adsum. ESA. 52.

Quanis deus om̄ipotēs cū tota diuina essentia sua in creaturis & locis om̄ibus p̄sens adsit, ipse tñ anima mūda, totis ad ipsum virib⁹ cōuerfa, peculiari quodā singulariq; modo capax est: nascitq; in deo, immò & per gratiā trāsformat in ipsum, & per hoc, oīa illius op̄era, diuina efficiunt. Quod q̄cūq; obtinere voluerit, totis ad hoc virib⁹ entetur.

retur, oemq; in hoc nauabit operā, vt con-
tinuē magis ac magis in diuina vniōe pfi-
ciat, eiq; vicinior, propinqorq; efficiatur,
& vnus cum Deo fiat spūs, atq; per conti-
nua flāmigerāq; desideria, suspirā, ac an-
helationē, ad amorosam cum deo vniōe
humilem q; sui ipsius & oīm rerum abne-
gationē, resignationēq; immediatē ac in-
timē ad Dei p̄sentiam & vicinimatē pen-
trare conetur. Per hęc em̄ anima in Deo
nascitur ac renouat. Deo ergō sic vnitus,
tota virium suarum facultate oēm vitā su-
am, cūcta opera sua, & qcqd demū agit, in
hęc natiuitatē introducet, intrahetq; de-
cernēs ibi atq; pponēs, q; cūcta opera sua
ex amoris illo incēdio, quo tunc ardet, &
ex illo fundo, ea q; diuite volūtate, & libē-
ter pagere, & se semp in oīm vita sua per-
egisse velit: intusq; hoc ipsum vehemētis-
simē à deo desiderabit, & cūcta opera sua
rota voluntate eō adducet, intrahetq;, vt
om̄ipotēti Deo supremo & amabilissimo
modo semp & seruire, & seruijsse se ve-
lit: & tunc haud dubiē amabilis ac beni-
gnissimus Deus, ex immēsa bonitate sua,
oēm ipsi vitā, cūctaq; opera, tepida aliq;
deuotiōe peracta, iuxta supremū illud at-
que pximum, ad quod vnq; pt ingere me-
ruit, & minimū quodq; iuxta ac maximū
remunerabit, metietur, ac iudicabit, nisi
(quod absit) peccatis hoc iterū perdidē-
rit, destruxeritq;. Qñ ergō ad externa sese
opera qsq; extrouertere proponit, siue ad
ministrandū ex charitate debilibus aut sa-
nis, siue ad loquēdū vel audiēdū de Deo,
siue ad scribēdū, legēdū, cātandū, dicen-
dum, totum se Deo in quolibet tali opere
exhibebit, offeretq; simulq; cū illo pedi-
bus ipsi puolur, affectuosissimē ab ipso
desiderabit, vt sibi ipsi ex illo opere per su-
am bonitatē, supremā & excellētissimā il-
lam laudē trahat, eliciatq;, quā oēs angeli
& hoēs, immō & creaturā vniuersē illi p̄-
stare & impendere possent. Et si hoc for-
tassis ante opis inchoationē, aut sub ipso
opere facere neglexerit, saltē post operis
absolutionē cum amore, attentioe, deuo-
tioneq; ipsum Deo offerat, rogās, vt ipse
tale illud, quō p̄dictū est, ex sua bonitate
efficere, & tanq; ea ratioe, ex illo videlicet
fundo ac amore, de qbus p̄fati sum⁹, per-
actum, suscipere dignē. Et tūc reuerā pi-
issimus deus p̄ sua inestimabili bonitate,
opus illud tanq; ex eodē amore, eodemq;
fundo, perfectū absolutūq; iudicabit. Cæ

terū sicut ex natura lapis ad ima semper
tēdit, atq; ad terrā pp̄sus est, adeō vt hoc
absq; essentia suā deletioe nemo illi au-
ferre possit, & si vel mille annis in aēre
quadā violētia detineret, ea tñ illi ad cadē
dū, pp̄sio remaneret, itā vt dimissus, abs-
que mora ad ima prorueret: itā & homo
deiformis atq; diuinus, quādā ad Deū pp̄-
p̄sionē, anhelāq; affectionē habet, adeō,
vt quīs accidentiū rerū necessitate, vel vi-
olentia quadā ad alia auocet, hęc tñ semp
in Deū pp̄sionē habeat: q; q̄diū illi ma-
net, q̄libet multū ad alia coactus abstrahatur,
semper tñ in ipso essentia & habitus
boni atq; virtutis perseuerāt. Vñ q; citō ab
illa necessitate exuii ac expediū, sine vlla
dilatioe in fundū suū, & in ipsum Deū il-
lic p̄sentem, immergit. Potest autē qsq; sta-
tū mētis suā ac bonitatē suā indē cognos-
cere, si requiē vllā habeat, aut plixiorem
morā trahat, q̄tūm in ipso est, in re quali-
bet extra Deū, aut cui⁹ ille vera causa non
sit. Indē em̄ homo deiformis est atq; diui-
nus, q; totius fundi atq; recreationis suā,
oīs delectatiōis & gaudij sui, ac vniuersā
demū actiōis suā finis & initiū, Deus est,
& in Deū tendit. Et quo hoc purius, veri-
us ac nudius in ipso est, tanto & plus Dei
intra se habet. Quēlibet em̄ arbor esse su-
um, altitudinē ac latitudinē suā, capit ex
radice. Vis ergō scire cuius sis? Interroga
fundū, radicē, & intentionē tuā. Vide q; il-
lam p̄fundē in Deū miseris, fixerisq;. Et si
solū Deū esse perspexeris, quō inclinaris,
quē q̄ris & intēdis, haud secūs q; lapis ter-
rā p̄funda petit, non aut te ipsum, nec ali-
quid tuum: iam reuerā deiformis ac diui-
nus es, nec aliās vllō modo. Felicis memo-
rię doctor Eccardus, quadā vice de singu-
lari & occulta dei familiaritate interroga-
tus, & quod maximū esset beneficiū atq;
bonū sibi à Deo collatū, rñdit: Equidem
non magnifacio me Deum sentire, expe-
riri, gustare, eiusq; suscipere illuminatio-
nes: sed (si id sub confessionis secreto ser-
uare pmittis, quoad superuixero) primū
mihi à Dei bonitate p̄stitum, hoc esse sci-
as, q; oēm naturā meā rebellionem inor-
dinationemq; deuici penitūs, posse videri
& gaudium, spem & timorē, ceteraq; hui-
usmodi. Secūdū est, q; deus in cūctis ope-
ribus meis intūs mihi illucet, itā vt in oib⁹
operib⁹ ac locis p̄sentia eius diuinūq; lu-
men illi⁹ habeam: in quo, quid plus, quid mi-

Similitu-
do venu-
sta.

Quāta ho-
minis ad
Deū pro-
p̄sio.

tria eccar-
do à Deo
p̄stita, que.

I.

II.

mi-

quid agen-
dū fili⁹ noi
esse volētī

III.

1. Pet. 2.

minus sit, agnosco: & ex ipso lumine ope-
ror, non autem è sensib⁹ meis. Tertiu⁹ est,
quod semper itā me gero, quasi is qui mo-
dō incipiat, qui modō recens nascatur, &
seipsum recenter in illam diuinam offer-
rat natiuitatem, seque & omnem vitam su-
am, totumq; esse suum renouet in ipsa:
quemadmodū Petrus apostolus hortat-
ur, dicēs: quasi modō geniti infantes &c.
Debemus enim esse velut incipientes, vt
videlicet nunquā ad tantum perfectio-
nis culmen ascendamus, quin ex animo
ad infima parati simus, & cum voluptate
ac hilaritate quadam, ad vltimū gradum
nos demittere queamus. Et hoc quotidi-
ana in nobis incrementa accipere debet,
vt tanquā incipientes, in omni congrega-
tione desideremus, queramus, intendā-
mus, atque velimus semper omnium vlti-
mi esse, nec vlla præ alijs commoditate,
vel priuilegio gaudere cupiamus: id quē
cum humili descensu ac demissione in p̄-
prium nihil nostrum, in vera resignatiōe,
cum ardentissimo amore Deū toto corde
& viribus omnibus quærendo ac purissi-
mē intendendo. Quod nobis om̄ibus per
immenſam misericordiā sacratissimamq;
incarnationē suam præstet IESVS Chri-
stus Dominus noster. Amen.

IN EADEM SOLEN-
NITATE.

De diuersis proprietatibus, per quas filij Dei
efficiuntur.

SERMO III.

Dedit eis potestatem filios Dei
fieri.

IOAN. I.

Agnā, dilectissimi, ho-
dierna die benignissi-
mus cōditor noster di-
lectionem nobis exhi-
bit, ac mira quædam
præstare dignatus est,
dum nos, qui illius ini-
mici eramus, & ab ipso multū extranei
atque remoti, tam misericorditer respe-
xit, vt potestatem nobis dederit filios su-
os fieri. Vndē planē æquissimum congru-
entissimumq; fuerit, tanto nos beneficio
nō esse ingratos: sed ad ipsum nos p̄para-
re, & vera signa, indicia, ac proprietates ele-
ctorum, charissimorumq; Dei filiorum p̄
virib⁹ obtinere conari. Quod quo pacto
fieri debeat, attētis q̄so aurib⁹ percipite.

Quisquis æterni patris filius esse deside-
rat, hic hoibus alienum & extraneū se ex-
hibebit, ab eorum se consortio longē fa-
ciat: purus quoq; & internus erit, mentem
iugiter ppensam in Deum habens. Et hic
filius Dei efficitur, qñ nascit in deo: quod
fit quotiēs nouā aliquā intūs à Deo percipit
cognitionem. Tunc em̄ anima spiritaliter
nascitur, qñ Dei patitur operationē. Sed hoc animā
non facit perfectē beatā: p̄stat autē illi p̄fata
cognitio, q; cum dilectione, laude, & gratitudine
cognitorem illū, in quo nata est, sequit, & itā in suā re-
uertitur originē, & ex gratia Dei filia effi-
citur, vnita eidē in vera charitate. Quod
q; quis obtinere cupit, Christi sectetur hu-
manitatē. Hic em̄ deus ipse cum superna-
turali diuinitate sua venit ad hoīem. Præ-
tereā, charissimi, filij dei seipfos abnegāt,
exeunt, relinquūt: & itā virtutes sine labo-
re perficiūt, atq; ad summā perfectionem
conscendūt. qui verō seipfos retinent, &
virtutes cum labore operant, nunq; perfe-
ctionis attingūt apicē. Hoc est, Qui ope-
ratur ex seipso, modicum Deo exhibet fa-
mulatum: sed q; spūs sancti ductum sequit,
magna etiā in minimis operat. Quod ob-
tinere volenti, q̄tūm ratio & discretio si-
nunt, hoīm confortia sunt fugienda. Nam
& Ethnici cuiusdā sententia est, nunq; se
inter hoēs fuisse, quin semper minor ho-
mo redierit. Multū em̄ hoēs exteriori-
bus dediti, & in verbis incircumspecti, à
virtutū p̄fectu deuotos quosq; remorant,
impediuntq;. Vndē qui interne vitæ dant
operā, facillē ex verbis suis danū aliquod
accipiunt, dum indiscretē loquunt, idq;
p̄sertim in hoīm frequentia. Indiscretē au-
tem loquitur, quem post emissum sermo-
nem pœnitet esse locutum. Ille planē bo-
nus est filius, q; vetera sua delicta prauasq;
consuetudines suas in melius commuta-
uit. Nam alioquī impossibile est, ipsum à
Deo in nouum posse hoīem transmutari.
Porrō qñ mens siue cogitatio hoīs in nul-
lo extra Deum quiescere potest, tunc pri-
mū ille Deum tangit, & efficitur illius.
Felix proindē, qui iugiter secum habitat.
Hoc autē facit, cuius mens apud deum est,
libenterq; cuncta Deo placita exequitur,
& iuxta illius instinctus ac inspirationes
vitam suā instituere, moderariq; conatur.
Is est animus verē bonus, q; nulla rerū tē-
porallū cōcupiscentia tenetur. Et bonus
q; filius, Deo suo per dilectiōem absq;

Alia qñ spi-
ritaliter
nascat.

Cōfortia
hoīm cui
vitanda.

Indiscretē
loqui.

Filius bo-
nus quis.

Felix quis.

re-

rerum labētium ambitu & affectu vnitus est. Sanē quenlibet Dei filium, itā viuere æquam est, vt semper in illo Deus quandam virtutum stabilitatem, firmitatemq; reperiat. Porro quæta corporis habitudo compositioq; mentis in virtutibus stabilitate siue firmitate, indicium est. Tunc Deus in homine est, quando in ipso nihil est, quod diuine contrariū sit voluntati: Tūc exterius in corpore hominis est, quando nihil in ipso deprehendit, quod suæ maiestatis offendar oculos, & quādō Christus simul cum illo corpus illius exercet. Hoc est, Tunc Deus in homine commoratur, quādō ex certa scientia nihil ille in se habet, quod displiceat oculis ipsius, cū tāq; mutabilia reliquit atque transcendit. Ille Dei potens efficitur, qui seipsum impensius odit, deserit, abnegatq; & hic in pace terram suam possidet. Magistri Eccardi sententia est, id homini in hoc seculo vtilissimum simul & optimum esse, quod cor illius ad deuotionem ampliū inflammat, Deoque viciniū coniungit, applicatq; . Post hoc id præcipuè meritorium est, alios similiter ad Deum ac vniōnem Dei pertrahere. Id enim optimum est charitatis opus erga proximos quosq; in hoc tempore. Sed & hoc ad Dei filios pertinet, minimos quosq; defectus pro magnis habere peccatis. Qui plurimis sese foris aut intus admiscet & implicat, cunctisque se ingerere gaudet, hic statim multis defectibus plenus erit. Sed nos omnia affectu relinquere, & cuncta in ipsorum nihilo possidere debemus. Hi planē charissimorum Dei filiorum conatus sunt, peccata omnia tam venialia quàm lætalia, ea potissimum ratione fugere, ne dilecti Dei sui offensam incurrat. Et Augustinus ait, Pro minimo peccato veniali, quod hic pœnitentiam non expiatur, maiorem in Purgatorio subeundum cruciatum, quàm sit omnis pœna vitæ presentis. Et Anselmus: Mállem, inquit, mori, & cuncta redire in nihilum, quàm vnum saltem peccatū veniale sciēs admitterem. Rursusque Augustinus ait: Anima ad æternitatem facta est: idēd nisi in Deo quiescere non potest. Eiusdemque & ista sententia est: Qui aliud aliquid petit, q̄ diuinæ voluntatis agnitionem, executionemq; : ille malè petit, nec salubriter exauditur. Debet etiam quisq; filius Dei, virtutum exercitijs insistere. Quum verò virtutes ei in habitum versæ

fuerint, ab earum exercitio liber erit. tūc enim eas absque labore perficiet. Quum autem virtutes sine labore & dolore operatur, iam earum exercitia transcendit. Attamen ab operibus virtutū, donēc anima à corpore separet, nullus absolui potest, nisi anima illius supra seipsam rapeatur, & Deus in ipsa agentis & patientis expleret vicem in hoc tempore. O, si essemus, quales esse deberemus, omnibus votis nostris Deus satisfaceret. Qui vult talis esse, vt à Deo diligatur, & qualis libenter esset, ille deserat, quicquid in hoc seculo amat, & totum amorem suum ad solum trāsferat cōditōrē. Qui cū filio Dei remunerari exoptat, à pueris & cū pueris huius seculi hoībus hīc pati discat. Et licet aliquis tanto perē salutem suam sitiat, quantum sitibundus potum, præ cuius defectu aliās moreretur: nihil id sibi conferre poterit, nisi vitiorum prius graui sarcina abiecta, deinceps virtutum acerbis diuinam gratiam promerētibus insistat, & omnem pro Deo iniuriam sufferat patienter. Alioquin nec hīc, nec in seculo futuro salutis suæ esuriet ac sitis vnquam poterit extinguī, expleri, saturari. Hoc enim propriè ad æternam requiritur beatitudinē, vt neum amemus, à vitijs abstinēamus, virtutibus operam demus, vt nulla nos presentis vitæ fallacissima voluptas, aut oblectatio exhilaret, omnemque pœnam, & quicquid durum, molestum, atque contrarium est, non solum libenter sustineamus, sed occurramus etiam eiusdem. Sic enim affecti, iam benè habemus, quod aliās præsumere non possumus. Qui eiusmodi est Dei filius, ex omnibus vñdecunquē visui eius se offerentibus edificatur. Si em̄ aliquem delinquere cernat, gratias agit Deo, quod se à talibus præseruauit: & pro delinquentis conuersione fideliter orat. Si quid boni videat, hoc in seipso pficere gestit, appetitq; . Duobus etem̄ modis visio nra fieri debet, vt videlicet noxia quæque deponere, & quæ nobis in virtutibus desunt, adijcere possimus. Denique qui solis externis exercitijs vacando, vt verbi gratia, prolixè vigilando, ieiunādo, laborando, tacendo, cantando, duras ac sordidas vestes circumferendo, alijsq; magnis ac sanctis operibus insistendo, filios Dei fieri se posse arbitratur, nec interiorum fundum suum respiciunt, ad quid ille propensior sit, quōve inclinatur, siue id magni sint, siue

Virtuose
mētis indi-
cium.

Eccardi
oraculū.

Augustin⁹

Anselmus.

Diligi à
Deo volē
ti quid
agēdū.

Quæ ad be-
atitudinē
obtinendā
requirāt.

Inclutum
apophthe-
gma.

siue perexigui defectus, vt vel ad sui complacentiam vanam, aliorum displicentiā, inuidiam, & rancorē erga proximos, truculentiam quoque, amaritudinē, proprium sensum, propriam volūtatē, proprium iudiciū, aliāq; similia, eaq; vigilāter non obseruant, nec inolitas prauas cōsuetudines, corruptosq; mores suos, verborū scilicet asperitatem, morum leuitatē, ironicas sublannationes & scommata, aliāq; id genus vitia abijcere student, nec optimis exhortationibus, pijsq; institutionibus ac informationibus acquiescunt, nec fundi sui curam habent, hi longissimè adhuc à recto se nouerūt abesse itinere. Ipsis enim per Esaiam Dñs ait: Ne offeratis vltra sacrificiū frustra. Quiescite agere peruersē, & conuertimini ad me in toto corde vestro, in ieiunio & fletu & plāctu &c. Immo si quis vel in frustra se discerpi patiatur, si non à peccatis suis emūdere, pximis amabilem ac dulcē se exhibere, & Deum super omnia amare discat, nihil hoc illi prodesse valebit. Et v. Dionysius ait: Ad veritatem sese conuertere, nihil aliud est, q̄ ab amore quarunlibet rerū creatarum se auertere, & post hoc amorosē cū summo & increato bono, Deo Opt. Max. sese vnire. Porro gaudiū illud, quod habet is, qui nullo rerum labentium amorē scēdatur & occupatur, & intra cōscientiam suam in speculo se diuinitatis contuei, oēm prorsus intellectum longè lateq; transcendit. Reuera nobiles virtus amor est, qui & homines deos, & Deum hominem facit. Et rursus: Mundate vos, inquit, & cum Deo vnite. Vna siquidē diuinitatis irradiatio, maiori animam Deo vniōne connectit, q̄ cuncta illa externa possent opera, quæ vnquam sancta Ecclesia perēgit. Nā hæc oia quid mihi proderunt, quādō cor meum totum Deo nō do? Hæc quisquis (ait idē) obtinere desiderat, ille quicquid intellectu capi & attingi valet, transcendat oportet. Nihil sanē tam occultum habet Deus, quod animæ recipere impossibile sit. Atque vtinam tam sapiens esset, vt ea diligēter inquirere ipsam nō pigeret. Et doctor quidam asserit, q̄ cor vitamq; suam Deo offerenti & resignanti, plus ille muneris ac recompensationis sit præstiturus, q̄ si denuò pro ipso pateretur. Hoc autē facili⁹ assequetur, qui altissimam subire statuit paupertatem. Ea porro in hoc cōsistit, vt seipsum quisq; in nudum quoddam exi-

lium, & omnium creaturarum, omnisq; solatij derelictionem, destitutionemq; proijciat, & vñdīq; afflictus ac desolatus, nullius suffragium expētat, nullius quærat auxilium, sed quasi qui nihil sciat, semperq; fatuus fuerit, itā se gerat, neminem habēs, qui sibi vel ad haustum vnum compatiatur a quæ frigidæ. Inter hæc verò nūquam Dei sui in corde suo immemor erit, illiusq; districta & incerta iudicia non solum non quæret euadere, sed mente etiam grata & hilari ad ea sese offeret, paratus sustinere, quicquid ipsi Deus euenire permiserit: oēmq; Dei voluntatem, quam cogitare poterit, illi⁹ auxilio fretus, pro suarum facultate virium exequetur: nec vlli, præterq̄ soli Deo, suas quæretur miseras & calamitates: idq; cum perfecta humiliq; resignatione, crebrò rogans Dñm pro virili atque constanti perseuerantia in cōtude & afflictione, pro eius acceptissima voluntate. Sanē, dilectissimi, q̄ amabiles Dei filij essent, qui ista forent adepti, quamque mira & stupenda ille cum eis ageret, quantumq; suum per eos augetur honorē, non facile dici potest. Tales enim reuera ipsissimi sunt homines, q̄ Deo magnificè confidunt, eidemq; in spū adherent & veritate. Præstet nobis omnipotens Deus, vt oēs eiusmodi filij Dei efficiamur. Amen.

DOMINICA PROXIMA post natalem dñi.

Quomodo nos habere debeamus, vt in anima nostra Deus ipse nascatur.

SERMO VNICVS.

**Dum medium silentium tene-
rent omnia, &c.**

SAPIENT. XVIII.

VM ipso sacratissimo Dñici natalis die de æterna illa generatione qua pater cęlestis & pduxit, & etiam nūm sine cessatione in æternitate producit verbum suum sibi consempiternum, nunc demum in fine seculorum in humana quoq; natura procreatum, vñcunq; locutus sim: restat nūc, vt & de ea natiuitate, quæ in nobis, & in qualibet anima sc̄ta fieri debet & adimpleri, nō nihil dicā. Ipse em̄ cęlestis pater verbū suū æternū in anima perfecta pronun-

H nun-

Perfectis
solis cōue
nire hunc
solidum ci
bum.

Tria que
dam confi
deranda.

I.

II.

III.

I.

nunciat, loquitur. Ea verò, quæ in præsentia-
rum dicturus sum, de perfecto accipiēda
sunt homine, qui in vijs dñi ambulārit, &
adhuc ambulet vitij purgatus, & virtuti-
bus benè ornatus: nō autē de homine in ex-
ercitato, ac dedito naturæ suæ. Talis enim
nimium adhuc ab hac nativitate distat, &
vix aliquā illius habet notitiā. Itaq; cōci-
onis huius thema, de quo iā sermonē habi-
turus sum, partim verba illa sunt, quæ libri
Sapientia cap. 18. habent in hūc modum:
Dum mediū silentium teneret omnia, &
nox in suo cursu mediū iter haberet, &c.
partim etiā ea, quæ in Iob habent cap. 4. Por-
rò ad me dictū est verbum absconditum
&c. in quibus tria nobis cōsideranda veni-
unt. Primū est, Vbinā Deus pater verbū
suū in anima loquat, vbi natiuitatis hui-
us loc⁹ sit, & vbi ea operis huius capax sit:
Nimirum in ipsa purissima, nobilissima,
ac subtilissima sui portioe. Vnde oppidō
quæ necessariū est, vt anima, in qua hæc de-
bet agi natiuitas, maximè studeat purita-
ti, excellentissimè viuat, abstracta sit ab omni-
bus & solitaria, & in interioribus suis secū
habitet, nō per sensus ad creaturā mul-
tiplicitatē defluat & excurrat: sed tota in-
tūs habitet, prius solitaria sit, & in sui no-
bilissima portione, suo videlicet fundo,
cōmoret. Illic em natiuitatis huius locus
est. Secundū est, vti sese quisque in hoc ope-
re, seu inspiratione, seu natiuitate habere
debeat: verū videlicet præstet, hæcque magis
promoueat paternā in anima generatio-
nem, quæ homo hic deo cooperet, & coope-
rādo, hæc in anima sua peragi mereat nati-
uitatē: idque imaginem sibi aliquā in suo
intellectu vel ratione, aut cogitationibus
proponēdo, simulque exercēdo se in illa, vt
verbi gratia, quæ Deus est sapiēs, omnipotēs,
æternus, & quæquid eiusmodi de Deo cogi-
tari potest: an potius, vt ab omnibus sese co-
gitationibus, verbis, operibus, formis, &
imaginibus intellectus abstrahat, expe-
diatque, & ipsum duntaxat deum patiat, ut
Deūque sinat intra se operari, & ipse quæ-
tus sit, & sanctè ociosus. Tertiū est, quātus sit
huius natiuitatis fructus. Nūc igitur etiam
naturali ratione, quæ dixerō, cōprobabo, itā
vt vel manibus palpare possitis, itā esse
oportere, vt dicturus sum. Et licet (vt equi-
ssimum est) logē maiore scripturis, quæ mihi
ipsi fidē adhibeā, vos tñ facilius credituri,
tenaciusque memoria retēturis estis, si dicta
mea ratione firment. Principio itaq; pri-

mū illud verbū tractādum suscipio, quod
suprà memoravi, videlicet, Dū mediū si-
lentium teneret oīa, omnipotens sermo tuus
&c. Illud etiā, Porro ad me dictū est ver-
bum absconditum. Quæso benignissime
Deus, vbinā est hoc silentiū? vbinā locus
iste? vbi verbū istud, siue hic sermo tuus,
pronunciat atque profert? Sicut profatus sum,
itā & nūc dico charissimi: Totū hoc in pu-
rissima, nobilissimaque animæ portioe agit,
in ipso fundo, immò in ipsa animæ essen-
tia, in occultissima animæ parte. Illic me-
diū silentiū est. In illā quippe nulla vnquam
imago, nulla creatura ingredi potuit: &
ibi anima nec operat aliqd, neque scit, neque
intelligit: ideoque nulla ibi vel suspensio, vel
cuiuslibet creaturæ imago est. Quicquid
em anima operatur, per vires id agit. Per
intellectum intelligit, quæcunque intelli-
git. Per memoriam cogitat, Per voluntatē
amat, denique omnis interior actio illius,
semper per aliquod medium fit. Visio seu
vis videndi, non nisi per oculos operatur,
nec nisi per illos videre aut operari aliqd
potest. Et itā se habet in reliquis sensibus.
Quicquid ergo, vt dixi, anima extrā ope-
ratur, per aliquod medium id agit. In ipsa
verò essentia nullū prorsus opus est. Qua-
rè? Quia vires animæ, quibus ea operatur,
ex ipso essentia fundo promanāt, in quo
mediū silentiū est, in quo solo huius est
expectatio natiuitatis & operis: & in ipso
Deus pater suum loquitur verbum: quippe
qui ex sua natura nullius omnino nisi
diuinæ duntaxat essentia abscque omni me-
dio, capax est. hic planè De⁹ in hūc ipsum
animæ fundum totus, totus, inquam, non
cum aliqua sui parte, ingredi. Nec quic-
quam præter ipsum solū Deum, fundum
hunc animæ attingere valet. In ipsum cre-
atura penetrare nō potest: sed hanc in vi-
ribus foris remanere oportet, in quibus suā
quidem intuetur imaginem, per quā in-
trorecepta, in illis hospitium est conse-
quuta. Verum est enim, quod dū animæ vires
creaturas cōtingunt, imagines quasdam at-
que similitudines ab ipsis creaturis hau-
riunt fabricantque, & ex his introreceptis
creaturas deinde agnoscunt. Sed viciniūs
in animā creaturæ penetrare nesciūt. Nec
vnquam anima vlli sese creaturæ cōiungit, quoniam
illius spōtè prius imaginē in se admiserit,
ex qua deinceps creaturæ sese coniungit.
Imago siquidem est, quod anima in viribus
exercet de rebus antea perceptis. Si enim
vel la-

Sap. 18.

Iob 4.

Per quæ
operetur
anima.Solis & lu-
næ opus:

SERMO VNICVS.
vel lapidē, vel equum, vel hoīem, vel aliud
aliquid cognoscere velit, horum imaginē
prius introreceptā sibi pponit. Atque hoc
modo creaturis sese animā vnire potest. Ima-
go verò nō nisi ab extra per sensus ingredi
& admitti potest in animā. Vnde nihil est
æquē incognitū animæ, vt ipsa sibi. Hinc
est, quod Doctor quidam ait, Animā suspensio-
nis nullam imaginē fabricare, nec introre-
cipere posse: & ideo nec seipsam agno-
scere valet. Cū enim imagines oēs per sen-
sus introreceptantur, planum est, animam
suspensio nullam imaginem habere posse.
Nouit itaque ex imaginibus cetera omnia,
sed seipsam minimè nouit ob defectum
medij. Sed & intūs ab omni imagine, omni-
que medio libera est: quæ causa est, quæ seipsam
cū ea Deus nudè ac liberè absque vlla ima-
gine vel similitudine vnire potest. Sanè
quicquid artificem aliquem posse fatemur,
id ipsum sine modo Deū Opt. Max. posse,
non possumus nō fateri. Porro quanto ar-
tifex sapientior est potētiorque, tātō etiam
opus illius rarioribus medijs absolutum,
atque simplicius est. Multa in externis ope-
ribus suis media habet, & priusquam
ea itā perficiat, quod in animo sibi effin-
xit, plurima illi necessariā sūt. Sol verò &
Luna artificium & opus suum, quod illu-
minare est, citò perficiunt. Mox em vt su-
os diffundunt radios, totus vbiq; mundus
illustrat. Super hos autem angelus est: qui
in sua actione rarioribus medijs ac imagi-
nibus indiget. Supremus Seraphim non
nisi vnā imaginem habet: & quicquid
omnes illi, qui in fra ipsum sunt, sub mul-
tiplicitate accipiūt, ipse totum accipit in
vno. Cæterum & hūc, & omnia in infinitū
Deus transcendēs, nec vlla opus habet ima-
gine, nec vllā imaginem habet. Ipse in animā
immò in ipso animæ fundo, quæ nulla vnquam
attigit imago, sine omni medio, imagine, &
similitudine operat: quod nulla creatura
facere potest. Deus pater suū in anima fi-
lium parit, nō quomodo creaturæ, in for-
mis, imaginibus, ac similitudinibus, sed eo-
dem modo, quo ipsum in æternitate gignit,
nō magis, neque minus. Sed dicat ali-
quis: quomodo pater gignit filium suum
in æternitate? Nimirum Deus pater seipsam
perfectè intuetur atque cognoscit, non per
imaginem aliquā, sed per seipsam, & ita fi-
liū suū in vera gignit diuinæ naturæ vni-
tate: eodēque modo, nō alio aliquo, eūdem
filium suū in animæ fundo & essentia pa-

VNICVS.

rit, & vnit seipsam cū ea. Quod si aliqua in
ipsa foret imago, nō ibi vera vnio esset, in
qua omnis illius salus consistit. Quærat er-
gò fortassè rursus aliquis, & dicat: Sicutne in
anima imagines ex ipsa natura? Minimè.
Si em id verū esset, nunquam anima beata effi-
ceretur, cū nullam deus creaturā condere
possit, in qua ipsa plenā obtineret felici-
tatē atque beatitudinem. Alioquin non esset
deus præcipua beatitudo & vltimus finis,
quod tñ ex sua illi natura cōpetit. Vnde etiā
initium & finis vult esse omnium. Creatura ve-
rò, sicut beatitudo esse non potest, itā nec
perfecta fatietas. Huius autē vitæ perfectio
in omnium virtutum perfecta adeptione
consistit, cui vitæ æternæ perfectio succe-
dit. Necessarium proinde est, vt in suæ quæ-
que animæ essentia fundoque cōmoretur,
tāgedus illic à simplici essentia Dei, absque
medio imaginis cuiuscunque. Imago sanè
quælibet non seipsam indicat, neque defi-
gnat, sed id cuius imago est. Porro cū ve-
rissimū sit, nullam nisi de exterioribus, &
de his quæ per sensus introrapiunt, de cre-
aturis imaginē haberi: & eiusmodi imagi-
nes, ea quorū sunt imagines, indicare atque
referre, eoque animam remittere, impossi-
bile foret ex quacunque etiā imagine perfe-
ctam obtinere beatitudinem. ¶ Secundū, II.
quod superius pposui, de quo in hoc ser-
mone dicturū me cōmemoravi, est, quod fa-
ciendū sit homini in hoc opere, quo me-
reri possit, vt hæc in ipso natiuitas peraga-
tur: Vtrumne præstet ipsum in hoc opere
cooperari, aliquā de Deo imaginē in ani-
mo versandō, ac cogitando de Deo: an vt
sileat potius & quiescat, Deumque intra se
loqui sinat & operari, & hoc ipsum Dei
opus ipse præstet, sustineatque. Hac de re
locuturus, quod supra dixi, etiā nūc dico,
hæc solū ad perfectos pertinere, quæ omnia
sunt virtutum essentiam adepti, itā vt sine
ipsorum cooperatione virtutes ex eis velut
habitus quidam promanent, & in quibus spe-
cialiter & ante omnia dignissima vita, præ-
clarissimaque Saluatoris doctrina viuat. Hi
tales nouerint, & pro comperto habeant,
optimū ac nobilissimū, ad quod in hac vita
pertingi possit, id esse, vt sileat ipse, deūque
hic loqui & operari sinant. Vbi enim vi-
res animæ à cunctis suis operibus & ima-
ginibus abstrahuntur, ibi verbū istud pro-
fertur, sicut ea, quam superius adduxi, li-
bri Sapientia sententiā testatur: Dum me-
diū silentium teneret omnia &c. Et illa
Sap. 18.

Quæstio:

Imago quæ
indicit.

Iob 4. ex Iob, Porro ad me &c. quanto itaq; ipsi vires omnes ad maiorem nuditate, oimq; rerum & imaginum intrò admissarù obliuionem pertrahere queunt, quantoq; creaturarum ampliùs obliuiscuntur, tato huic æterni verbi inspirationi seu prolationi viciniore, eiusdemq; capaciores sunt. Vñ si omniù omnimodam possent obliuionē & ignorantiam assequi, aded vt etiam de vita sua inscij & immemores essent, quomodò Paulus se fuisse testatur, cū ait: Vtrū in corpore, vel extra corpus, nescio: Deus scit: tum huius natiuitatis capacissimi foret. Sanè in illo Apostoli raptu, aded spūs omnes illius vires ad interiora retraxerat, vt corporis sui penitùs obliuisceretur. Et tunc in ipso neque memoria, neq; intellectu, neq; sensus, neq; vires (quæ quodam influxu corpus ipsum mouere & ornare debebāt) operabant. Naturalis verò calor interea ab actione sua suspensus erat. Vñ AA. 9. factū fuit, vt toto illo triduo, quo nec esculentum aliquid, nec poculentum sumebat, nihil de corpore absumeretur. Ità fiebat & in Mose, quadraginta diebus & noctibus toridem ieiunante: qui nec ipse infirmabatur, sed eadem die vltimo, qua primo, corporis in columitate gaudebat. Ità nimirū & perfectus quisq; cunctis se subducere sensibus, viresq; suas omnes introrsum recipere, & sic demum tā sui ipsius q̄ rerum omniū deberet obliuisci. Hinc doctor quidam ità animam alloquit: Abstrahere, ò anima, ab externorū operū inq̄ertudine: dehinc fuge & abscondere à tumultu non solum operum externorū, sed etiā internarū cogitationū. Hęc em̄ animę pacem perturbant. Si ergò verbum suum in anima Deus omnipotens loqui debeat, ipsam in pace & quiete esse oportet. In tali tam pacifica & quieta anima, verbū suū & se ipsum Deus pronūciat, se ipsum inq̄, non aliquā imaginem. Nam & Dionysius ait, Deum sui ipsius nullam imaginem aut similitudinē habere, cū sit ipse essentialiter omne bonum, omnis veritas, essentia omnis. Et ipse cūcta opera sua, & in seipso, & ex seipso, vnico actu perficit & operat. Nec est q̄ arbitret aliq; Deum opt. max. cū cælum & terram & omnia contēta in eis cōderet, quēdā hodiē, & quēdam crās, alijsq; diebus creasse alia: licet id Moses asserat, quod tamen ille propter tardiores quosq; fecit, qui aliter capere nō poterāt. Planè nihil aliud ille fecit, nisi quod vo-

1. Cor. 12.

AA. 9.

EXO. 24. & 34.

Deuota ad animā exhortatio.

S. Dionysius

Vniuersa Deū simul creasse.

luit tm̄, & facta sunt omnia. Deus em̄ sine imagine, & absq; medio operatur: & quoq; minùs imaginū habet, eo & operationis illi⁹ capacior est: quoq; se ipsum magis introvertit, cunctorūq; ampliùs obliuiscit, eo huic operi diuino vicinior fit. Ad hoc aut̄ facer ille Dionysius Timotheū discipulum suum inuitat & exhortat, dicens: Tu verò Timothee charissime, intētissime cōtuedis spectaculis mysticis exercita te, & sensus linque, & intellectuales operationes, & sensibilia, & intelligibilia omnia, & quę nō sunt, & q̄ sunt omnia: & vt illi iungaris, q̄ super oēm substantiā, oēmq; scientiam est, ignotē pro viribus te ipsum intēde. Em̄ uerò abs te ipso, atq; ab omnibus liberē & absolutē ac purē excedendo, ad supersubstantialē diuinæ caliginis radiū, sublatis omnibus, & absolutus ex omnib⁹, euolabis. Sic sic om̄inò ab omnib⁹ abstrahi nos oportet. Ipse nāq; deus in imaginibus operari dedignat. Vbi ergò, dicit aliq; operat̄ deus absq; imagine? in ipso fundo, in ipsa animæ essentia. Hoc verò Dei opus scire nemo valet. Viros em̄ non nisi per imagines, easdēq; pprias aliqd agnoscunt. Equum nō per hominis, sed per eę imaginē cognoscūt. Cūq; hoc modo imagines oēs ab extrā in ipsam veniāt, latet eā hoc opus Dei, quod & illi vtilius est. Hęc q̄ppe ignorātia, in quādā eā admirationē rapit: & indē iā adspirat & anhelat ad ipsū cognoscendum, ac interim experit̄ ipsum esse: sed quid vel quō sit, scire nō valet. Itā prorsus expedit illi. Cognita enim cuiuslibet rei causa, statim res illa homini fastidium ingerit. Vñ mox ad alia cognoscēda ac inuestigāda aim̄ intēdit, semperq; scire desiderat, nec tamē cognitis inheret. Hoc ipsum ergò, q̄ anima opus illud diuinum nō intelligit, hæc q; ignota cognitio, facit vt huic eidē operi perseverat̄ inheret, ipsumq; apprehēdere vehementissimē sitiat, appetatq;. Itā em̄ sapiēs qdā ait: Ad me dictū est verbū absconditū, & quasi furtiuē suscepit auris mea venas susurrij ei⁹. In horrore visionis nocturnę, q̄n solet sopor occupare homines. Et post paululum: Stetit quidā cuius nō agnoscebam vultū: imago coram oculis meis, & vocem quasi auræ lenis audiui. Vbi, cū natura verbi sit, aperire quod latet, quærendum nō bis est, quid sibi velit, quod verbū absconditum appellat. Stetit qdā, ait, cuius nō agnoscebam vultū. Stetit, & apparuit coram me, quasi

S. Dionysius

Quæstio.

Iob 4.

Ibidem.

quasi aliqd indicaturus. Ipsum aut̄, quem steterisse corā se ait, est verbū illud absconditū: ideo dictū verbū, q̄a animę Deum indicat ac manifestat: ideo verò absconditū, quia sciri nō potest quid sit. Vnde & sequit̄: Et quasi furtiuē suscepit auris mea venas susurrij eius. Quare aut̄ cum tali susurrio venit, nisi vt manifestet se ipsum? Persequendum ergò est, ac tota auiditate insecundū, quādiū absconditū est. Ad me dictum est, ait Sapiens ille, verbū absconditum. Dictum est verbum, & tamen hoc ipsum absconditum fuit. Quare absconditum, nisi vt ad ipsum suspiremus, ipsum insecutemur, persequamur, & ad ipsum deniq; affectuosissimē anhelemus? Itā sanè & Apostolus nos adhortat, vt ipsum persequamur, donēc inueniam⁹: nec cessamus, quoad usq; ipsum apprehēdamus. Idē ipse raptus in tertiū cælū, vsq; ad essentialē cōtemplationē Dei, in qua viderat omnia, cū sibi restitutus fuisset, horū oblitus erat. Cūcta etenim illa in intimo fundi ei⁹ peracta fuerāt, quō intellectus penetrare nō potuit: & ideo abscondita erāt: vñ & insequi & apprehēdere ea ipsum oportebat: non extra se, sed intra se. Erāt em̄ prorsus intus, nō foris. Deniq; hoc idem Apostolus iam plenius edocuit, itā cōstantissimē loquit̄: Certus sum em̄, quia neq; mors, neq; vita &c. poterit me separare à charitate dei, & ab eo quod ipse apprehēdi in me. De hoc philosophus quidam alteri equē philosopho, dignā philosopho sententiā deprōpsit, dicens: Percepi quiddā in me, resplendens intellectui meo: quod equidē aliqd esse experior, sed quid sit, intelligere nequeo: videt̄ tm̄ mihi, si id apprehēdere possem, om̄em me veritatē perspēcturū. Cui alter ille philosophus: Hoc ergo, inquit, persequere, certus quia si apprehendere poteris, bonorū oīm cumulum, & ipsam quoq; vitā eternā obtinebis. De hoc etiā Augustinus ait: Sensi quiddam in me, resplendens animę meæ: quod si perficerē in me, dicere nō dubitarem, id vitam esse æternā. occultat se, & nihilo minùs manifestat se: furtiuē venit, quasi omnia animę furaturum, ablaturumq;: manifestat se, & indicat ex parte, vt per hoc animam alliciat, puocet, & post se trahat, immò & auferat si bipsi. Indē & propheta ait: Dñe, accipe ab eo spiritū hunc, & redde illi spiritū tuū. Hoc ipsum amās anima innuens, Cant. 5. itā dicit: Anima mea liquefacta est, vt dile-

Filius Dei cur dictus verbū, idq; absconditū.

Ephe. 4.

1. Cor. 12.

Rom. 7.

Apophthegma.

Augustinus.

ctus locut⁹ est: Quasi diceret: Illo intrate, me deficere oportuit. Hoc & Christus indicat, cū ait: Qui reliquerit patrem aut matrē propter me, centuplū accipiet. Et, si q; venit post me, & me habere desiderat, abneget semetipsum & omnia. Et, qui mihi ministrat, me sequat̄, nō sensus suos. Sed dicat fortassē aliquis: Naturalem animę cursum perturbas, & cōtra suā naturā, vt faciat, ipsam inducere moliris. Illius q̄pe natura est, per sensus imagines apprehēdere, facere, & dimittere: quē tu ordinē inuertere velle vidēris. Sed hoc ita se non habet. Quis em̄ nouit, quantā excellentiā ac nobilitatē Deus naturæ humanæ cōtulerit, necdūm ab vllō philosopho cōscriptam, sed illis omnibus absconditā? Quotquot enim philosophi de animę nobilitate aliqd in scriptis reliquerūt, eò duntaxat pertingere potuēre, quō naturalis eos ratio perducebat. Necdūm in ipsum fundum deuenerant: vnde & plurima ipsis occulta mansēre & incognita. De hoc denique verbo propheta regius: Audiā, inq̄t, Psal. 84. quid loquat̄ in me dñs Deus. Quod quia absconditū est, ideo & in nocte, dum mediū silentiū teneret omnia, venisse legit̄. Sap. 18. Cui & illud S. Ioannis cōcordat: Et lux in tenebris lucet. Et, In propria venit, & sui eū nō receperunt: quotquot aut̄ receperunt eū, dedit eis potestātē filios dei fieri. Tertiū, quod in hoc sermone tractādū III. suscepi, est celestis verbi huius, vel potius spiritualis natiuitatis huius, atq; tenebrarū, in q̄bus ipsum verbū lucet, q̄ & propria illius dicunt, fructus & vtilitas. Sanè, prout iam iam recitata D. Ioānis sententiā testat̄, dat̄ hinc animę illi, in qua ista peragit natiuitas, vt filia Dei esse possit: & ipsa per hęc celestis patris, nō alteri⁹ cuiusquā, per gnationē filia efficiat̄. Adhuc & aliā vtilitatē attēde: Philosophi oēs, & quotquot ratione vel intellectu veritati inuestigandæ atq; docēdę operā dedēre, atq; vnq; daturī sunt, nec minimum aliquid in hoc fundo hacq; scientia intellexēre. Et licet verius ignorātia dicat̄, plūs tm̄ in se completi, quā omnis exterior hominum scientia cognitioq;. Ipsa nanq; hominem non solum à cunctis rebus intellectu cognoscibilib⁹, sed etiā à seipso abstrahit, allicitq; in Deum. Hoc & Saluator insinuare volebat, cū ait: Si q; venit ad me, & nō odit patrem suum & matrē &c. adhuc autē & animā suā, immò & externā omnia, non potest

Mat. 19.

Mar. 10.

Ioan. 14.

Obiectio.

Psal. 84.

Sap. 18.

Ioan. 1.

III.

Luc. 14.

test me esse discipulus. ac si diceret: quis-
 que creata omnia deserere recusat, ad hanc di-
 uinam natiuitatem nec admitti potest, nec in
 ipsa generari: quod illi in veritate p̄stabi-
 tur, qui cunctis exterioribus, atq; etiā se-
 metipso nudare ac spoliare se studuerit.
 Et ipse certē veraciter credo, atque adeo
 certus sum, cuiusq; id perfectē obtige-
 rit, eū nulla deinceps ratione à Deo posse
 separari atq; recedere: Plus dico, nec mor-
 talem culpā admittere posse. Nam turpis-
 sima citius morte extingui se pateretur, q̄
 vel minimo lætali peccato p̄beret assen-
 sum. Addo adhuc, q̄ qui eiusmodi sunt,
 nec veniale delictum spontē atq; scienter
 admittere vel sustinere queant in seipsis,
 vel alijs quibuslibet, vbi ipsum impedire
 possent. Adeo nāq; ad interiorem illā na-
 tiuitatē attrahunt, sollicitantur & alliciu-
 tur, vt aliō se nunq̄ deflectere queant, nec
 aliud iter arripere. Ad hanc iugiter suspi-
 rant & anhelant: ad quam nos ille promo-
 ueat, qui recēter homo fieri dignatus est,
 vt sic infirmi nos atq; fragiles homines, in
 ipso diuina quadā ratiōe nascamur. Amē.

IN CIRCUNCISIO-
 NE DOMINI.

*Vt spiritualiter circuncidi, impedimēta omnia
 remouere, & per humilitatem ac resignationem
 cum Deo miri debeamus.*

SERMO I.

Circuncidite p̄putiū cordis
 vestri, & ceruicem vestrā ne in-
 duretis ampliùs. DEVT. IO.

Equum planē est, dile-
 ctissimi, vt quomōdō
 nunc nouū annum in-
 gredimur, ita cum eo-
 dem à cunctis nos in-
 ueteratis defectibus, ac
 prauis consuetudinibus circuncidamus,
 & propositū bonū renouemus. Certē in-
 uenire est quosdam, qui vel à Deo, vel ab
 amicis eius admoniti, vitę q̄dem rectioris
 iter arripiāt: sed citō à bono p̄posito, re-
 ctāq; via, pijsq; ritibus & exercitijs deuier̄,
 relabantur, tepescant: adeo vt priusq̄ etiā
 ipsi aduertāt, intūs ad ima corruerit, igno-
 rantes intem, quō vel quōd prolapsi sint.
 Idq; potissimū triplici de causa accidit.
 Prima est, q̄ ab affectu, p̄pensiōe & fauo-

Teporis
 quorundā
 triplex
 causa.
 I.

re mortaliū creaturarū, qualescūq; demū
 sint illæ, siue ipsimet sint, siue quilibet alia
 res caduca & tēporalis, & quicquid Deus
 non est, siue magnū sit, siue perexiguum,
 necdūm absoluti sunt. Quod heu etiam
 ipsis nesciētibus deorsūm eos inclināt ac
 trahit, itā vt recto itineri, & Deo creatori
 suo, stabiliter nequeant inherere. Alia est, II.
 quōd in imo seu fundo humilitatis, nec-
 dūm radices miserunt. Vndē quemadmo-
 dūm is qui arboris alicuius incrementum
 desiderat, radices illi profundē satis ter-
 ræ infixere habet: (si enim minūs altē in-
 fixerit, quantumcūque arbor Solis ra-
 dijs perfruatur, & aqua perfundatur, nihil
 vnquā accipit incremēti, nec vllōs pro-
 ducit fructus: si verō profundē satis infi-
 xerit, modō pingue & aptum habeat so-
 lum, facilē in altum excreuit, vberesq;ue
 producit fructus: & quo radix altior, eo
 & arbor sublimior efficitur) itā & homi-
 nis radix, id est, intentio, si non altē satis
 in aptissimum optimumq; fundum De-
 um immersa sit, idque in vera subditaque
 humilitate, citra dubium, quicquid lumi-
 nis bonarū instructionū, quicquid aquę
 deuotionis illi infundatur, nihil ipsi pro-
 desset valet, sed pereat necesse est & are-
 scat, priusquā in virum probatum eua-
 dat. Cæterū vera humilitas non in eo
 consistit, quod ore ac verbis sæpē fate-
 mur, dicentes: Heu me, quā vilis adhuc
 sum, & similia. Id enim veri humiles di-
 cere nō solent. Sed ea potius probata hu-
 militas est, vt Deo in veritate ex toto sub-
 iecti simus, non foris tantū coram ho-
 minibus, sed intūs in fundo, in vera no-
 strū ipsorum in omnibus, omniumq; cre-
 aturarum abnegatione, & vt de nullo ni-
 si de solo Deo magnificē sentiamus, ipsi
 soli adhæreamus & addicti simus, cū per-
 seueranti strenuitate in humili timore, at-
 que cum perpetua quadam subditaque
 venię postulatiōe, illius nos pedibus p̄o-
 sternamus, gratissimū eiusdem benepla-
 citum expectādo, parati & ad prospe-
 ra & ad aduersa, ad penuriam & abundan-
 tiam, in abstracta quadā & interna in his
 perseuerantia: sicq; nos ipsos sempiternę
 Dei voluntati ex toto resignemus, ipsum
 cum spe longanīmi p̄stolemur, cuncta
 de illius manu suscipiamus, eademq; cum
 nuda quadā, libera, vacua & expedita pau-
 pertate ex integro eidē purissimē offera-
 mus, ac referamus in ipsum, itā vt de omni-
 bus

compara-
 tio lepida
 & efficax.

Vera hu-
 militas
 que sit.

bus eius effluxionibus, donis & charisma-
 tibus, nec pilum quidem nobis vsurpem⁹
 & ascribamus: & hoc cum essentiali quo-
 dam silentio, nō cum certo proposito ad
 dies aliquot, putā decem vel quadragin-
 ta, vel plures aut pauciores, sed animo in-
 trouerso, ab omnibus semper liberos atq;
 nudos nos conseruemus, eisdē elabamur,
 atq; à nobis ipsis deficiamus: & in eiusmo-
 di essentiali silētio intimi hominis, curam
 nostri habeamus: nos ipsos, inquam, non
 alios, obseruemus atque iudicemus. Ter-
 tia causa est, quōd nimium extrinsecūs in
 sensibus occupantur, nec eos sollicitē ab-
 negare student, nimiumque per eos ope-
 rantur, cunctaq; opera sua ita actiose, ve-
 lut per se ipsos, exequantur, ac si Deus si-
 ne ipso auxilio peragere nil posset.
 Cæterū oportebat, vt in cunctis actibus
 suis introfūm conuersi, intusq; p̄stolā-
 do, Deum in eisdem obseruarent, illi vim
 actionum suarū relinquerēt, se verō non
 nisi vt instrumenta quædam exhiberent,
 quibus & per quæ Deus operaret: & quod
 ipsorum est, simpliciter ac resignatē, non
 actiue, exquerentur, ac Deo cuncta ope-
 ra, verba & actiones suas accepta referret.
 Operę precium nanque est, vt suam q̄q;
 voluntatem Deo in omnibus resignet, &
 intrinsecūs operari ac habitare iugiter co-
 netur: Se ad interiora rapiat, inq; animę
 fundum certissimam Dei habitationē
 cum vniuersis viribus, sensibus, volunta-
 te & actionibus suis demergat: acceptissi-
 mam Dei voluntatem suture discat, etiam
 cū labore, & si fortassis desiderū in p̄sen-
 tiarū nullū habeat, oret pro desiderio,
 & se ex toto deo captiuū tradat, non ver-
 botenus, sed essentialiter, supra verba, su-
 pra cogitationes, supra intellectum & ra-
 tionem, resignatē atque passiuē, sibi ipsi
 moriendo, & à seipso deficiendo, ac inti-
 mo quodam & incognito modo, simul in
 hac caligine in puram nudamq; fidem se-
 se immergendo. Ibi nanq; duntaxat in spi-
 ritu & veritate pater adorā. Et tales ipse
 querit adoratores, qui sic eum adorent,
 quorum ille precibus semper annuit, de-
 est nunq; ipsosq; incessanter exaudit. Hui-
 us libet exemplū subiicere: Virgines duæ
 idem in clusorium incolabant, quarum al-
 tera de rebus sublimibus loqui, & diffici-
 libus nouerat quæstionibus satisfacere: al-
 tera verō talia negligens, in multa simpli-
 citate sua, in Deum immersa, illi se omni-

III.

Ioan. 4.

Paradi-
 gmā.

modis resignabat, vndē factum est, vt Dei
 altissimi itā potens efficeretur, vt omnib⁹
 illius votis ac peritionibus ille sine mora
 p̄beret assensum: immō negocia omnia
 illi commissa, etiam pro quibus illa orare
 fuerat oblita, si saltem illi commissa fuif-
 sent, vt pro eis Domino preces funderet,
 ita feliciter Dominus dirigebat: adeoque
 hominum, quorum ea negocia erant, desi-
 derijs satisfaciebat, vt sepius reuersi, inclu-
 se huic vberes referrent gratias. Quod illa
 cernens: Qui fit istud, ait, o Deus dulcissi-
 me, cum nec cogitauerim quicquam hac
 de re? Ad quod ille: Non, inquit, opus erat
 vt pro illis negocijs me rogares, abundē
 sufficebat mihi, ea tibi commissa esse, tu-
 amq; me intelligere voluntatē. Hanc em̄,
 velim nolim, semper me perficere oportet,
 meamq; per te voluntatem exequi, eo
 quōd tuam perfectē voluntatē resignaris.
 Aio ergō, quōd eorum qui se Deo resignā-
 runt, instituta seu ritus atque sensus, plus
 sine verbis, cogitationibus ac desiderijs
 orant, quā alij extra hos, in suis precib⁹
 etiam vbertim lachrymantes. Ipsi enim &
 in Deo, & cum Deo orant: in odusq; ipso-
 rum & vita, mera quædam oratio est. Cre-
 dite mihi: quisquis itā se Deo omni tem-
 pore essentialiter captiuum tradidit atq;
 tradit, huic & Deum vicissim se essentiali-
 ter captiuum tradere oportet. Tum verō
 hominem supra omnem modum, oemq;
 captiuitatem in diuinam quandam trans-
 fert libertatem, immō & in seipsum, itā vt
 homo eiusmodi iam quodam modo di-
 uinus potius quā naturalis homo sit: &
 quisquis eum tangit, etiam Deum tangat.
 Et si quis eum cernere vellet & agnosce-
 re, id in Deo fieri oportet. Hic iam cuncta
 sanantur vulnera, debita omnia relaxan-
 tur. Hic quidam excessus atque transcen-
 sus fit extra creaturas in Deum, extra na-
 turalem existentiam, in essentiam quo-
 dammodō diuinam. Hic amoris ludus
 omnem superat intellectum, omnem fen-
 sibilem ac naturalem modum transcen-
 dit. In isto qui positi sunt, quique tales ef-
 se meruerunt, in proxima utique felicif-
 simaq; via, & in modo supremę beatitudi-
 nis sunt constituti, vbi Deo omnipotenti
 supremo perēniter modo sumus perfrui-
 turi. De hoc fatius est nihil omīno, q̄ ali-
 quid, dicere: & experiri, q̄ intelligere. Qui
 eiusmodi sunt, in perpetua quadā volun-
 tatis suę stant resignatione, immō & omni-

quinā effi-
 caci⁹ oret
 tacēdo, q̄
 alij etiam
 fiendo.

um eorum quæ Dominus vult relinquere ac resignari: & seipsum in omnibus diligentissime obseruant. His deus sensibiliter presens est omni tempore, nec vnquam illius presentia frustratur, nec occidit eis, quod diu ipsam intendunt & inquirunt, omni propria quietione calcata. Si verò, eo quod seipsum vel in spiritu vel in natura, foris aut intus querant, Deum presentem non sentiunt, statim in eis multiplicitas quædam & perturbatio, caligo, extrouersio & tædium in opere illo, in quo seipsum querunt, exurgit. Et inde aduertitur debet, vtrum opus quodcumque purè propter Deum susceptum sit, an secus. Heu tam facile miraque cum subtilitate, natura nequam seipsam in omnibus querit, idque non minus in Deo, quam in creaturis. Vnde purissimum bonum istud contingere volenti maior diligentia, sensusque viuacior, quam cuiuslibet etiam in sua arte artificii, necessaria sunt. Expediret illi, ut iugiter velut extreme sortis vermiculus, diuinæ maiestatis pedibus prouolutus, se nihil posse, nihil esse, nihil præualere, absque fictione sentiret, nec quicquam sibi arrogaret, attraheretque, dicens cum propheta: *Vt iumentum factus sum apud te, & ego semper tecum, quomodo & Spiritu sanctus exhortatur, dicens: Si ignoraste o pulcherrima mulierum, egredere & abi post vestigia gregum. Sanè pecora nec cibum fumunt, neque agunt aliquid, neque mouent se ad aliquid, nisi pro pastoris illorum qui præminet eis, planetarum quoque qui agunt, impellunt, mouent ac influunt eis, moderamine, impulsu, motu, influentiaque. Et reuerà quisquis ita Deum continè sequeretur, eique se resignaret atque relinqueret, ille cum propheta in omnibus semper cum Domino foret, & haud dubiè felix nimium efficeretur. Si iumentum verberibus afficitur, non excandescit ad iram: si adulatione palpatur, contemnit, nec lætatur, nec moerore deijcitur. Omnia verò in suo permittit ordine. Ex huius imitatione iumentum quisquis huc veraciter pertingere posset, ille ad extremum homo prorsus nobilis efficeretur. Nihil enim nisi solum Deum intentione prosequenti, & seipsum perfecte abneganti, ipse Deus vicissim in omnibus responderet, in prosperis scilicet & aduersis, in penuria & abundantia. Hæc porro quisquis obtinere desiderat, fugiat, taceat, expectet, gescat. His quatuor instructus, facillè quæcumque contraria vincit. Fa-*

Psal. 72.

Cant. 1.

Iumento qua in re quis cur affimiladus.

cilè, ait quidam, contemnit omnia, qui se semper cogitat moriturum, & sitiendi cordis palato ad æterna suspirat. Nunquam diuinæ dulcedini vnietur, qui non prius omnem terrenam dulcedinem vel mortem ipsam, abhorruerit. Nò nisi cum multa solitudine & alacritate saluari poterit. Citò cælestis patriæ hereditate dotabitur, cuius cogitationes versantur in celo. Diu virtutes seruare non poterit, quæ eas silentio tegere non nouit. Discat quisque nò esse seipsum. Multi enim multa sciunt, & seipsum nesciunt. Qui cogitationibus suis dominari incipit, & eas occultare nouit inter homines & in conuiujs, inimici iacula tutus & illesus euadit. Quem solitudo delectat, dei familiaritatem obtinet in interioribus suis quiete, & in exteriori homine multa pace gaudet. Qui verò crebro multitudini iungitur, necessè est ut crebra accipiat vulnera. Qui negligit modica, & defectus minutos euitare dissimulat, huius omnis feruor & strenuitas paulatim tepescit ac defluit, ita ut tandem nihil ex ipso fiat. Quod à nobis auertat omnipotens Deus. Amen.

S. Hieron.

Quis hæreditate celestis dotandus.

Et

Solitudinis comoditas qua.

IN EADEM SOLENITATE.

Vt mentem nostram nudam & vacuam, quod DEVS in ipsa nasci queat, seruare, & in bonis actibus nos exercere debeamus.

SERMO II.

Quærite Dominum, dum inueniri potest. ESA. LV.

Emèl quidem Dominus IESVS Christus, ex gloriosa virgine in humana natura corporaliter natus est, sed iugiter adhuc cum totius gratiæ plenitudine in qualibet anima sancta & munda, locum ei præstante in intimis suis, in ipso fundo suo, cunctis exterioribus exclusis, generatur. Emuerò id ante omnia necessariū est, ut qui hæc cupit in se experiri natiuitatē, in illis versetur quæ patris sunt, quod ipse Dominus ait: *In his quæ patris mei sunt, oportet me esse.* Patri verò in diuinis præ cæteris personis potentia appropriatur. Ità sanè nemo vnquam hanc valet natiuitatem certò experiri atque sentire, nisi cum violentia multa im-

Luc. 3.

immò nec proficere potest, nisi magnam exteriori homini vim inferat, sensusque suos in omnibus abneget, mortificetque. An non violentia magna opus est, ubi vires oēs repelli, cedere & refrenari, & à suo desistere ac cessare opere oportet? Planè in his omnibus violentia adhibenda est, nec sine hac efficitur quicquam. Indè est quod Dominus ait: *Regnum celorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.* Queritur hic, vtrum ea de qua præfati sumus, natiuitas semper, aut saltem quandoque, in anima agatur. Cui sic respondemus: Prout quisque se ad eam disponit, & seipsum per diem & noctem, alijs postpositis, illi vacare studet, ac totis viribus omnium obliuiscitur, & in hac se solum agnoscere conatur, ita hanc sentire mereatur. Quæ ut facilius questio possit intelligi, attendantur quæ subiungo: Est in homine intellectus agens, intellectus patiens, & intellectus possibilis. Intellectus agens, semper in actu est, & actualiter operatur. Possibilis verò, operandi habitum habet. Verbi gratia: Quæ aliquis ante decennium locutus est, memoria adhuc retinet, & quæ in presentiarum non dixerit, ita tamen illa ei iuxta sunt, ut ea quæ iam actu cogitat vel operatur. Ista quidem actu, illa in potentia seu in habitu quodam habet. Ità nimirum & hic est. Ipse Dominus ait: *Modicum, & iam non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me.* Quandoque se manifestat, quandoque etiam abscondit se Dominus. Notum est, quò Domino tres discipulos illos in montem adducente, eisdemque claritatē suam, quam ex diuinitatis vniōne habebat, nosque oēs post resurrectionem habituri sumus, manifestius visendā exhibebat, Petrus vnus ex illis, toto affectu illic manere desiderarēt. Vbi enim animus bonum aliquod intellectu apprehendit, ab eo quatenus bonum est, nulla potest ratione disiungi & auelli. Nam quod intellectus bonum esse cognoscit, id voluntas per memoriam sibi representatum, amore persequitur, nec indè se potest abstrahere, nisi si malum aliquod illi sentiat adiunctum. Ideoque necessariū est, ut Dominus quicquid se abscondat. Adhuc alio modo questionem huic responderi potest. Ut supra dixi, Intellectus humanus in Agentem, Patientem, & Possibilem distinguitur. Intellectus agens, semper actu aliquid operatur vel in Deo, vel in creaturis. Quando in creaturis rationabiliter sese exercet, ipsas videlicet suo

Matt. 11. Questio.

Intellectus triplex.

Ioan. 16.

Matt. 17.

Intellectus agens.

ordine in ipsarum originem Deum referendo, aut seipsum quoque ad Dei gloriam, laudem & honorem, offerendo & exhibendo, quod totum utique præstare potest, adhuc agens intellectus appellatur: Quod verò Deus illius sese admiscet, vel operari ipse constituit, iam spiritum pati oportet. Possibilis autem intellectus ad vtrumque respicit, quid videlicet & Deus operari seu agere, & spiritus pati queat: curatque ut hoc, quantum possibile est, effectum sortitur. Agit itaque intellectus, quando spiritus ipse operatur: patitur autem, quando Deus operari decreuit. Quod dum fit, quiescere spiritum oportet, & Dei sustinere operationem internam. Porro antequam istud à spiritu inchoetur, & perficiatur à Deo, quendam ad hoc spiritus respectum habet & possibilem intellectum seu cognitionem, qua intelligit totum hoc fieri posse: & hic est possibilis intellectus, licet plurimum negligatur, nec vllis proferat fructus. Certè quod spiritus pro viri sui aru facultate fideliter sese exercet, & ipsi spiritui, & operi illius se Dei spiritus admiscet, tunc spiritus humanus Dei spiritum cõtemplatur sustinetque. Ea verò Dei contemplatio passioque, cum spiritui humano, in hac præsertim mortali vita, ita sit intolerabilis, ut eam continuè nequeat tolerare: indè est, quod se Deus nonnunquam cognitioni visionis interne subtrahit & abscondit. Et hoc est quod ipse ait: *Modicum, & iam non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me.* quo apertius significatur, fidelissimum Deum interioris aspectus cognitioni & exhibere se quandoque, & rursus subtrahere. Potest tamen huius etiā alia ratio dari. Cum Dominus IESVS tribus illis discipulis in monte Thabor adductis, solam corporis sui claritatem, quam ex diuinitatis vniōne habebat, & nos omnes in extremo iudicij die visuri sumus, conspicendam præberet, ea visionem suscepta, Petrus & alij duo libentissimè ibidem ob visionem illam permanissent. Ità profectò, quisquis Deum inuenit, ab eo quatenus Deus est, discedere non potest. Dumque hoc intellectus apprehendit, ibi & memoriā & voluntatē seu amorem subsequi oportet: nec indè potest abscedere, nisi aliquid mali se admisceat. necessè est itaque, ut interdum præsentiam suam homini subtrahat Deus. Est enim anima simplex corporis forma, quæ quoque

Patiens.

Possibilis.

Ioan. 16.

Maatt. 17.

Anima qd.

se

se verterit, eò tota se vertit. Intellecto itaque cognitoque bono, ab eo diuelli non poterit, ita ut nullum corpori influxum, nullum præberet auxilium, sicuti Apostolo contigisse credimus. Cuius nimirum anima si illic ubi summum bonum cognoscebat, centum perstitisset annis, toto illo spatio nunquam corpori suo spiritus intendisset, immo & illius fuisset oblitus. Quod cum huic presentis vite minimè congruat, supremus ille sapientissimusque rerum omnium moderator Deus, cum suæ placet voluntati, nobisque vtilissimum, congruentissimumque esse intelligit, suam nobis presentiam ac dulcedinem subtrahit, instar fidelis medici, ægroto suo noxia quæque denegantis. Reuera non est hominis, diuine natiuitatis experiri dulcedinè: sed eam præstare, Dei est, cuius & opus istud est, quod largiri eam potest, & denegare cum volet. In illius plane arbitrio est, operari & quiescere, cum nobis id intolerabile esse ipse cognoscatur. Neque enim destructor ipse naturæ est, sed magis perficit eam. Operatur autem in nobis, secundum quod illius nos operi accomodamus & adheremus. Sed quærat fortasse aliquis, & dicat: Cum ad hanc natiuitatem necessariò exigatur animus à cunctis imaginibus, formis & operibus, etiam quæ viribus naturaliter insunt, liber, vacuus & absolutus: quod de externis illis operibus faciendum est, quæ ex charitate nunquam facere oportet, ut verbi gratia, instruere & consolari miseros & afflictos? priuandus ne erit natiuitate illa, qui his intendit, quod diu talibus immoratur? Nam & apostolos talibus intendisse certissimum est, quod Chrysoström de Paulo apostolo ait: quasi, inquiens, vniuersum mundum ipse genuisset, sic perturbabatur, sic currebat, sic omnes in regnum Dei festinabat inducere. Ad hunc ergo modum, immenso hoc bono pro istis minoribus bonis priuandus erit, qui eis intendit? Aduertite: Illud quidem nobilius est, sed ista utiliora sunt laudabilioraque. Commendata fuit à Domino Magdalena, quod optimam partem elegisset: & tamen ex parte, vita Marthæ utilior fuit, cum hæc Domino eiusque discipulis sedula ministraret. Et S. Thomas ait, actiuam vitam tunc contemplatiua meliorem esse, cum in actione ex amore effunditur, quod in contemplatione haustum fuit. Quod non nisi vnum est. Non enim utilior seu fructuosior actio est, nisi quatenus ex ipso con-

templationis fundo procedit, quæ actionem fructuosam efficit, in quo contemplationis perficitur intentio. Et licet hoc per motus quosdam fiat, non est tamen nisi vnum. Ex vno quippe sine procedit, & tendit in eundem. Ut verbi gratia: si quis in aliqua domo de vno latere ad aliud se transferat, mouetur ille quidem, sed non nisi in vno. Ità & in hac actione nihil amplius habetur, quam in contemplatione haustum fuit in vno. Quiescit enim altera in altera, & vnam altera perficit. Nam ex contemplationis vnitatem hoc actionis studium Deus ipse exigit & intendit. In illa namque nobis duntaxat, in hac verò etiã proximis inseruimus atque vacamus. Quod ipse quoque Saluator abundantissime fecit, & ad eiusmodi vitam non solum nos exhortatus est, sed eam in seipso omni tempore incolatus sui, magnificè expressit. Omnes quoque discipulos & apostolos suos, immo & sanctos suos, ad inseruendum cõmunitati emisit, impulit, incitauit. Indè & Apostolus Timotheo scribens: Prædica, inquit, verbum. Num exterius illud verbum, prædicandum dixit, quod aëra cedit? Non sanè. Sed illud, quod in terra datur, quod intus in interioribus animæ latet, hoc eum prædicare iussit, ut & vires animæ ex illius cognitione pascere, & foris quoque hominibus innotesceret. Voluit enim, ut & ad actionem seu externam vitam pro necessitate proximorum sese transferret, ut illi hoc in ipso verbum palam deprehenderent. Lucere siquidem hoc debet in memoria, in intellectu, in voluntate, & etiam in sensibus, ut Dominus ait: Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videatur opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum, qui in cælis est. Quod apertissime dictum est contra quosdam, qui ita præferunt contemplationem, ut actionem negligant, parum faciuntque, dicentes se nullis virtutum exercitijs indigere, sed ea omnia transcendisse. De talibus non loquebatur Dominus, quando ait: Semen cecidit in terram bonam, & ortum, fecit fructum ceterisimul: sed illud potius aptè quadrat in eos, quod Domini præcursor ait: Arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur. Sed dicat mihi aliquis: Quid ergo erit de quieto silentio, de quo iam antè dixisti? Huc enim, ad actionem videlicet, multæ exiguntur imagines. Quoduis namque opus, siue externum, siue internum, in sua propria imagine fieri habet: ut dum prædico, aut aliud ali-

Intellectus
agens.

aliquid ago. Quomodo ergo in his quietum silentium habere poterò? Dum enim intellectus agens agens, volūtas diligit & vult, memoria recogitat, omnia hæc per imagines fiunt. Attendatur hic obsecro. Scribunt Theologi de intellectu agente & patiente. Agentem dicunt, qui imagines rerum externarum contemplatur, & à rebus exterioribus imagines abstrahit, vestitque eos materia & accidentibus, collocas eas in intellectu patiente, qui tunc spirituales in se imagines producit. Ità ergo patientis intellectus ab agente grauidatus, rerum imagines conseruat, & per eas res quasque agnoscit, per agentem intellectum sibi representatas & introductas. Nec tamen res ipsas agnoscere potest, nisi ab intellectu agente iterum illuminentur, & hic lumen suum denuò super ipsas effundat. Iam totum hoc, quod in homine naturali facit intellectus agens, eodem modo in homine abstracto Deo ex integro facit. Tollit enim agentem intellectum, & se in illius loco constituit: quodque intellectus agens operari debuerat, ipse per seipsum operatur. Talis namque homo ab omni sese occupatione expediens excutiensque, omnem in se agentem intellectum consopit. Necessarium proinde est, ut hoc opus deus in se recipiat, ipseque artificis explens vices, in intellectum patientem agat, ei que infundat. Quod qua ratione fiat, ita aduertit potest: Intellectus agens duas simul imagines habere nequit, sed prius vnam, deinde suscipit & alteram. Sicut & in aëre licet diuersi colores exhibeantur, non potest tamen nisi vnus post alium videri: quod & intellectus agens similiter facit. Porro quum Deus loco intellectus agentis operatur & parit in intellectu patienti, diuersas simul imagines eodem momento producit. Quum enim hominem ille ad aliquod opus bonum incitat, mox ibi cuncta bona opera sese exhibent, offeruntque. Et tunc mens hominis centuplo maiori cum vigore solidiusque affcendit, & ad omne bonum fit propensior. Nam quicquid homo boni præstare potest, totum ibi simul se exhibet ac representat in momento vno, punctoque, eodem: quod manifestissimum indicium est, non hoc intellectus esse aut opus, aut natiuitatem, cum ipse hoc minimè præstare queat, sed illius, qui rerum omnium ideas simul continet in seipso, de quo Apostolus ait: Omnia possum in eo quod me confortat.

Phil. 4.

Non hoc aut illud possum, inquit, sed omnia in eo indiscriminatim, & sine exceptione. Hinc ergo sciendum est, non nostras aut naturæ has istorum operum imagines esse, sed naturæ conditoris, qui imagines has istudque opus in ea reposituit. Non est quod aliquis hoc sibi opus usurpet: non hominis illud est, sed Dei. Homo illud temporaliter suscipit, sed Deus illud supra tempus & supra imagines omnes in æternitate largitur. At fortasse rursus querat aliquis hoc modo: Cum intellectus meus naturali opere suo se priuauit, nec vllum iam proprium opus, nullamque imaginem habeat, cui deinceps innitetur, cum certum sit, ipsum aliquod semper obiectum & sustentaculum habere velle? possunt ne interim vires animæ superiores, utpotè vel intellectus, vel memoria, seu volūtas aliquid apprehendere, & operari in illud? Ad quod ita respondetur: Obiectum intellectus, nulla ac pura in seipsa essentia est, non accidens. Quando ergo intellectus alicuius substantiæ veritatem cognoscit, ad hanc statim sese conuertit, & in ipsa cupit quiescere. Ibi tunc verbum suum de obiecto illic existente intellectualiter profert. Porro quando veritatem substantiæ alicuius propriæ non inuenit, & ipsum necdum fundum attingit, ita ut pronunciare queat, istud est hoc, & ita est, haud secus: tandiu adhuc inquisitioni vacat, & expectat adhuc, necdum se inclinatur, nec quiescit, sed laborat continue, & ipsam inuestigationem in quadam expectatione depouit: atque hoc modo nonnunquam vno vel eo amplius anno vni naturali inuestigande veritati incumbit, scire volens, quod ea sit. Sed multo adhuc diutius laborat in abstrahendo quod ipsa, quam inquirat, veritas non est: & interim sine obiecto & sustentaculo persistit, nec vllum inde pronunciat verbum, quippe quum necdum ad plenum hanc cognoscat veritatem. Atque hoc modo nunquam in ista vita intellectus supernaturalis veritatis, quod Deus ipse est, fundum attingit. Vnde semper in quadam manet expectatione suspensus, semperque laborat, & verius ignorantia quedam quam scientia vel cognitio dici potest, quæ hic precipit de Deo. Nunquam enim ita manifestum se exhibet Deus etiam amicis suis in hac vita, quin nihil sit in comparatione illius, quod est ipse in seipso. Et licet veritas in ipso fundo sit, intellectui tamen manet abscondita & oper-

Questio.

1. Cor. 12.

Questio.

Chrysostr.

Magdalena & Marthæ collatio.

Actio quam contemplatiua præferat.

2. Tim. 4.

Matt. 5.

Mat. 13.

Matt. 3.

operta. Interim verò non detinetur intellectus, vt quiescat tanquam in aliquo obiecto, necdum finem ponit operi suo, sed adhuc prestolatur & laborat circa vnum, nunc quidem absconditum, sed tñ quandoquē reuelandum cognoscendumque. Quandiu enim homo perfecte scire non valet quid sit deus, nec ignorat tamen qd ipse non sit, eaq; omnia abstrahendo negat, tñdiu nulli intellecto obiecto immoratur, sed expectat semper, quemadmodum materia formam. Nam vt materia non gescit donec omnes suscipiat formas, ita nec intellectus gescit nisi in illa veritate, quæ oia in se includit continetque. Illius essentia sola eum abunde satiat, redditque contentum: quã tamen interim deus illi subtrahit, & exhibere differt, vt illius studium excitet, diligentiam prouocet ad proficiendum ulterius, ad plura cõsequendum, & alia adhuc vera obtinendum bona, nec minimis cõtentus sit, sed ad suprema contendat, summaque enitatur apprehendere. Sed hic fortassè dicet mihi aliquis: iam antè pluribus dixisti, vires omnes quiescere debere, & nunc ais, intellectum, ceterasque vires ipsam debere veritatem persequi, & in hoc ipso silentio eam suspirare, cum tamen ingens clamor, multaq; loquutio esse videatur, vbi sic vnum aliqd quod desit, appetitur, sititur, expectatur, desideratur, quæ & hanc quietem istudq; silētium haud dubiè sit impeditura. Siue enim vires intendant aliquid, siue velint, siue querant, siue laudet, siue gratias agat, si qua illuc imago exurgat, nõ ibi verum & integrum videtur esse silentiũ, nec perfecta quies. Cui sic respondemus: Dum se ex toto quisq; & à seipso, & à rerum omniũ proprietate, idque in omni modo, rebusque omnibus denudat, quicquid tum in ipso generatur, non illius est, sed Dei, cui se resignauit atque reliquit. Cuius enim est verbum quod profertur? illius qui dicit, an illius qui audit? Sanè licet ipsum in audiente sit, propriè tamen parturientis est & proferentis, non audietis. Nam quemadmodum sol radios suos in aëra diffundit, lumenque solis aër suscipiens, ipsum terræ subministrat, nobisque simul confert, vt colores queamus discernere: & licet ipsa lux formaliter in aëre sit, essentialiter tamen in sole est, quippe quæ nõ ex aëre, sed ex sole pcedit: ab aëre verò suscipitur, & per eum porrò omnibus quæ lu-

Pia obiectio.

Vera responsio.

Verbũ ne sit audientis, an pferētis.

cis illius capacia sunt, administratur: ita est in anima illa, in qua deus per gratiæ suæ natiuitatem se generat, quæ hanc decens in vires distribuit, in quibus & excipit eam diuersis modis, quandoquē per desiderium, quandoq; per intentione bonam, nunc per actionem nouã, modò per gratiarum actionem: quoquo tamen modo animum viresq; afficiat, totũ Dei est, nõ hominis. Vnde quicqd illic ipse operatur, tanquam id quod Dei est, nõ quod suum capere quisq; debet, quò scriptum est: Spũs sanctus incomprehensibili modo tempestuosè & leniter spirat. Deniq; non ipse orat in nobis, sed nos in ipso, sicut Apostolus ait: Nemo potest dicere Dñm IESVM, nisi in Spũsancto. Emuerd id ante omnia vel maximè necessarium est, vt nemo sibi indè aliqd vsurpet, nihilq; ascribat, sed totum se Deo offerens exhibensq; illum in se operari sinat, eiusq; in se perficere voluntatem. Illius nanque hoc opus est: verbumq; istud illius opera, & qcquid hominis est, pducit, dum hic seipsum reliquit, abnegando & exeundo vires suas, & actionum essentię suæ proprietatem defendendo. Tũ enim Deum vicissim & in vires, & in ipsam essentiam subintrare oportet, qñ homo oem suam proprietatem resignauit, abdicauit, annihilauitque, sicut scriptum est: Vox clamantis in deserto. Hæc quisq; vocem in se pro illiº arbitrio sonare permittat, & seipsum in omnibus incessanter obseruet. Sed quærat fortassis aliquis: quĩnam habebit se is, qui à seipso in omnibus libenter exoneratus, vacuus & expeditus esset, quiq; & à seipso, & à rebus omnibus exui debet omĩnd ac denudari? semp̃ ne diuinam ille operatiõem prestolabitur, & ab omĩ actiõẽ quiescet? an etiam ipse interdum aliquid operabitur, vt vel ieiunet, vel oret, aut vigilijs, lectiõĩ, alijsq; pijs virtuosisq; operibus insistat, cum iam dictũ sit, nihil eum extrinsecus, sed cuncta intus à deo suo accipere debere? & si p̃dictis non insistat operibus, nihil ne negliget? Huic ita satisfacimus: Externa opera neutiq; intermittere debet, cum ea non sine rationabili causa & prouida ordinatione sint instituta, quo videlicet per ea, perq; vitam religiosam homo in Deum, & ad salutaria queq; ducatur ac dirigatur, vt his iugi exercitatione intentus, & in ipsis sedulè occupatus, nulli in seipso vitio locum præbeat, nec

1. Cor. 12.

Esa. 40. Marc. 1.

quæstio.

nec ad aliena & extranea diageĩ, sed benè operetur in Deo, quo, dum hic eum habere desiderat, ipsum paratum inueniat, nec ob distortas & peruersas actiones illius, ab ipso procũ abscedat. Nam quò maiorem delectatione in rebus externis quimus, eo & salus nostra amplius elongatur à nobis. Quo enim amor intentior, eo in separatione dolor grauior, vehemētiõq;. In hoc ergò cuncta sunt bona opera & virtutũ exercitia (vt est, legere, orare, cõtare, ieiunijs carnem afficere, vigilijs & genuflexionibus insistere, & alia id genus virtuosa opera peragere) instituta & excogitata, quo per hæc homo occupatus atque religatus, à rebº extraneis, inordinatis, impijs & nefandis p̃seruetur, p̃pediaturq;. vnde mox vt aduerterit aliquis Spũsanctum nihil intra se operari, interioremq; hominem suum à deo derelictum, nihil illi vtilius, nihil salubrius fuerit, q̃ vt in cunctis sese virtutibº exerceat, illis p̃sertim, quæ magis illi conducere queũt, eiq; vtiliores sunt, magisq; necessarię: vtq; nulla seipsum cum proprietate querat. Ea verò de causa huiusmodi virtutum incumbat actibº, ne ad illicita pertrahatur, sed Deo creatori suo in bonis adhæreat, quo ille eum paratũ inueniat, & dum opus suum in anima cõtemplari venit, ipsum diũ requirere nõ cogatur. Cũ autem in vera ordinataq; deuotione ipsum à deo ad altiora rapĩ cõtigerit, omnem exteriorum exercitiorum occupatione, durante huiusmodi raptu, missam faciet, etiam si ea talia sint exercitia, ad q̃ voto sit obstrictus, ita vt nec Papa, nec Episcopus vllus eum indè possit absoluere. Certè à voto ipsi Deo p̃stito, nemo potest absoluere, nisi in aliquod meliº commutetur. Per votum enim quisque se deo obligat & obstringit. Vnde si quis plura vota emisisset, vt q̃ ieiunijs & precibus ad certum vsque numerum & tempus insisteret, q̃ peregrinationis molestiam subiret, limina sanctorum inuiseret, & id genus alia pia faceret opera, ab his omnibus absoluitur, dum aliquam subit religionem & ordinem. In ordine q̃ppe & cunctis virtutibº & ipsi Deo obligatur, adstringiturq;. Eodem modo quilibet diuersa q̃spiam Deo pollicitus sit, dum ad veram dilectionem pertingit, atque sursum in Deum rapitur, ab omnibus interim votis est liber & absolutus, q̃diũ vera hæc deuotio & ecclasiis in ipso perdu-

Vota quæ piè laxent.

Religionis assumptę p̃rogatiua.

Ecclasię vere priuilegium.

rat, vt videlicet cum vniuersis viibus suis in Deũ intractus, raptus, absorptus & immersus sit. Immo si per septimanam vnã, aut mensem vnum, aut integrum perseueret annum, toto illo spatio nec monachº nec monialis aliquod coram deo tempus negligit. Cui em obstricti sunt, huic ante omnia satisfaciant oportet. Quãdò autem sibi talis aliquis restituitur, vota sua exequatur ab eo tempore, quo plenè cõpositus est sui ipsius. De p̃terito verò tempore, & de omnibus interea neglectis, ad quæ ex suo ordine teneri se senserit, docebit eum deus, qui per seipsum ea omnia supplet, q̃diũ eum ad altiora rapit. minimum enim Dei opus, oes omĩum creaturarum actiones longè p̃cellit. nec verò de eruditis ac copiosè illuminatis perfectisq; hominibus dicta sunt, qui à deo & per sacras literas edocti pariter & illuminati, & cum Apostolo, in Deum rapti sunt & absorpti, quos vnctio docet de omnibus: non autem, de externis immortificatis hominibus. Quid ergò, dicet aliquis, de laico homine erit, qui non nisi corporalia nouit & intelligit exercitia, & nihilominus ad aliqua faciendã quodam proposito se adstrinxit, siue ad ieiunandũ, siue ad orandum, seu id genus alia peragenda? Planè respondeo: Si ex vera Spũsancti illuminatione intra se in veritate sensit, externa exercitia impedimẽto sibi esse: ea in Deum imponat, proiciatq;, vt libero & expedito corde deo intendat. Quanlibet nanq; causam, quæ ipsum in Deũ ducere, deoq; viciniũ coniungere possit, in deo querere debet & obseruare, sicut Apostolus ait: Cũ venerit quod perfectum est, euacua-bit quod ex parte est. Quòd si post aliquod propositum bonum, deindè meliº aliquid in se per intellectum agnouerit, atque de p̃cedenti illo certius depræhenderit, quòd cõtra Deum & animæ suę salutem tendat, id primum est quod ab illo eum proposito absoluit, ita vt iam securiũ ad perfectionem possit iter inquire-re, suumq; mutare propositum, quod aliqui leuiter faciendũ non est. Id autem probari facile potest. Magis enim fructus ipse & veritas interna, q̃ opus externum, adspicienda sunt. Indè est quod Apostolus ait: Litera occidit, id est, cuncta indifcreta, externa exercitia: spũs autẽ viuificat, intima videlicet ipsissime veritatis apprehensio, sensioq;: quæ p̃fectò diligen-

2. Cor. 12. 1. Ioan. 2.

1. Cor. 13.

2. Cor. 3.

tiffimè ab eiusmodi laico homine intra se obseruanda est: & quicquid vicinius Deo ipsum cōiungere, magisq; aptare potest, id ante oīa propriè sequendū. Interim tñ (si potest) superiorē suum, aut illuminatū aliquem Dei amicum cōsulat, ne si bīpsi innitatur: & itā ab omī deceptione tutus erit: vel certè si talem Dei amicum habere non potest, consilium petat à suo confesore. Deniq; id summoperè cuiq; curandum est, vt mentem ad superna erectam, non depressam ad ima, sed ardentē habeat, idq; in quieto silentio, seu tacita quiete. Præstet nobis omnipotens deus, vt per hanc quietem silentiumq; internum itā ipsum sequamur, vt verbum illi ipsi cōsempiternum, per Spū sancti inspirationem intra nos suscipere, vnumq; cū ipso fieri mereamur. Amen.

IN VIGILIA EPIPHANIAE.

Vt tribus hostibus nostris resistere, tentationes omnes humiliter sufferre, Christi, Saluatoris infantiam, sacratissimamq; vitam sectari debeamus.

SERMO VNICVS.

Accipe puerum & matrē eius, & vade in terram Israel.

MATTH. II.

Vel illud:

Cū factus esset Iesus annorum duodecim. LVC. II.

Isacrum euangeliū vel milliēs à quouis hominum relegatur, prædicetur, recogitur, semper ibi noua quædam veritas, ab eodem prius non inuenta, reperitur. Itaq; in hodierno euāgelio sic habes: Accipe puerum & matrē eius, & vade in terrā Israel: defuncti sunt em̄, qui q̄rebant animā pueri. Plerosq; inuenire est, q̄ dum pium quoddā vitæ melioris, rei q; alicui bonæ intra se desiderium sentiunt, multa citò audacia & p̄sumptione occupentur: & dum adhuc recens est spūs parturitio, importuna ac vehemētī quadam strenuitate & introuersioe id ipsum exequi, pponant, constituātq; nihil interim attendentes, vtrum natura ipsorum id sufferre pos-

sit, & an gratia eorum tāta sit, vt operi seu exercitio inchoato ad finem vsq; sufficere queat: cū tñ finem ipsum considerare meritò deberent, priusq; aliquem nouum modum arriperent: ac deinde recēs illud desiderii fugiendo, aut quasi suspēdendo, mox ipsum in Deum p̄icerēt, deuotè eum rogantes, vt cuncta opera ipsorum per ipsos & in ipsis, p̄ sua gratissima voluntate perficere dignareretur. Ceterum inter hos iam dictos aliqui sunt, qui pio desiderio concepto, mox ad opus sese accingunt, diuersosq; raros ac novos viuendi modos arripiūt, modò hūc, modò illū. Et itā in hac p̄sumptioe dum suis nituntur virib; sepe & in corpore & in spū sese destruit: sitq; non rarò, vt vbi Deus q̄ri putabatur, ipsa potiùs natura prædnetur. Itaq; Ioseph nutritius Saluatoris, cū in Aegyptum vnā cum puerulo & matre illius Herodem fugiens abisset, ibidemque angeli relatione in fomis ei facta, herodis didicisset obitum, & iam ad terrā Israel remeasset, audiens ibi q̄ pro Herode filius eius Archelaus regni scepra teneret, timuit eò ire, metuens ne puerulus ab illo quoq; perderetur. Quæ quid significant, nunc aperiendum est. Herodes rex qui puerū fugauerat, illiusq; fuerat necē meditatatus, mundum haud dubiè designat, qui hunc puerulum in homine necare molitur, qui proindè necessariò fugiendus est, si viuum intra nos puerū seruare velim. Vbi verò iam aliquis mundū intrinsecus reliquit, fugit, abdicauit, & vel in cœnobiu, vel in inclusoriū sese recipit: iam in ipso confurgit Archelaus, & dñum sibi vendicare molitur. Hoc est, totus in ipso mundus intus versatur, adeo vt hunc vix vnquam nisi magno cum conatu, diligentia, strenuitate, multoq; exercitio, & inprimis per diuinæ gratiæ opem, magnoperè illi, si vincere debeat, necessariā, superare, & ab interioribus suis eliminare & excludere queat. Habet enim quisq; tres crudelissimos eosdemq; fortissimos hostes, indefesso studio & implacabili odio iugiter ipsum impugnantes. Primus est ipse mundus, qui per spiritalem superbiam illius animū pulsatur, vt ab ea que rectè agit, ab hostibus videri, sciri, in aliquo numero haberi & audiri velit: vtq; mundo in vestrum apparatu, in conuersatione, in verborum sublimitate & pompa, in gestibus, in sapientia, in consanguineorum caterua,

Herodes mysticè quid.

Archelaus

Tres crudelissimi

Archelaus

SERMO VNICVS.

in potentia, in diuitijs, in honoribus placere studeat appetatq;. Quæ oīa nihil aliud sunt, q̄ ipsa signa diaboli. Secundus hostis est propria caro, quæ ipsum spiritali & carnali fornicatione adoritur, cupiens eum inducere, vt hanc verbis & operibus exequat. Huic vitio oēs illi obstricti sunt, qui sensuum suorum oblectationes sectantur, quocūq; demum modo id fiat. Quod in seipso q̄sq; vigilanter obseruare debet, ibi potissimum, vbi in sensibus suis à rebus sensualibus magis de impudicitia tentat. Sed & illi huic tenentur vitio obnoxij, q̄ creaturarum amore detenti, easdem cum delectatione diu noctuq; spontè in corde suo circūferūt. Hæc em̄ oīa ad vitium istud fornicationis hoīem adducūt. Porro sicut exterior incontinentia corporis munditiæ & integritatem, itā interior spūs puritatem aufert. Quanto verò spūs dignior nobiliorq; est corpore, tanto & spiritalis fornicatio carnali immūditia nociuor est. Tertius aduersarius est diabolus, q̄ hoīem malis & amaris cogitationibus, sinistris suspicionibus, temerarijs iudicijs, odio & vlciscendi libidine impugnat, dum hunc itā secum cogitare facit: Hæc & hæc ab illo tibi illata sunt: eiusmodi te sermonibus adortus est: non id æquanimiter ferat. Indè iam durior alteri vultum exhibet, toruumq; ad spectum, aspera & plena iracundiæ verba loquitur, vñ deinceps mutæ pacis violatio, amicitia perturbatio, pluraq; alia mala oriuntur, dum se ad sui defensionem & iniuriæ propulsatiōem læsus accingit. Et hæc oīa citra dubiū non nisi semen diabolicum, & inspiratiōes operaq; fatanae sunt. Vnde si salutis nostræ iacturā facere nolumus, necesse est vt fugiamus hæc oīa, & benignè humiliterq; nos ad ipsum passionum ac afflictionum torcular offeramus, parati p̄ Deo aduersa perpeti, siue ea iure, siue iniuria eueniant: & in his deo & veritati, nostræ defensionis excusationisq; partes relinquamus, nos ipsos in nullo excusando: & itā pace Dei foris & intus tam in aduersis q̄ in prosperis, veraciter perfruemur. Quod si negligimus ista, iam nobis reuerà cauedum est, ne Archelaus, id est, prædicta vitia puerum nostrum, id est, gratiam dei in aīabus nostris destruat, trucidentq;. Indè est, q̄ humilis Ioseph sollicitè inquirebat, si quis adhuc superesset, qui puerulo necem moliretur. Nam posteaq; præfata oīa homo vitia suppressit, ad-

huc vel mille laquei supersunt, quos perire debeat, nulli satis cogniti, nisi ei qui ad seipsum & in seipsum veraciter se recepit. Ioseph enim sedulum vitæ spiritalis incrementum significat, & continuum in diuinæ voluntatis fideli executione p̄fectum. Et hic puerum & matrē eius ab illius intersectoribus satis est idoneus custodire. Hic porrò Ioseph ab angelo ad terram Israel redire iussus & admonitus fuit. Est autē terra Israel, idē quod terra visus onis Dei. Iam econtrā plurimi sunt, q̄ hic miserè pereunt, dum seipsum è diuersis tentationum laqueis eruere volūt, priusq; eos diuina misericordia per suam gratiā liberet, & ab angelo indè educantur, admoneantur ve. Vnde sepe numero in graues labuntur errores, dum, vt dixi, priusq; à Deo veraciter absoluant, ipsi indè se eripere volunt, sui videlicet intellectus acuminē & subtilitatem, verbisq; sublimibus, que intelligunt de rebus arduis & altis, q̄pe qui & summam contemplari Trinitatem, & de ea subtiliter loqui nōrunt. Indè verò quanti errores iam olim exorti sint, & adhuc in diēs oriantur, scire miseria est. Non enim tentationum laqueos quibus Deo permittente circumplexi sunt, interioresq; tenebras ad finē vsq; sufferre volunt in Aegypto, q̄ tenebrę interpretatur, cum tñ reuerà nec creaturę oēs vnq; à deo cōditę, ab hoc eos carcere absolvere, veraciterq; indè eripere queant. Solus id potest æternus & misericors Deus, nec vllus oīnō præter ipsum. Quoquò ergò se vertat, itā planè fieri necesse est, si benè cum ipsis agi debeat. Eant, que rant, lata terrarum spatia peruagentur: non nisi in solo Deo cōtra has tentationes remediū offendant auxiliūq;. Nec eo inficiās, posse Deum, si velit, aliquo ad hoc instrumēto uti, & vel per angelum, vel per hoīem ab his eos tentationibus eripere: sed tñ ipse est, cui id facere incumbit, non alius aliquis. Omni igitur discursu & inquisitione externa semota, intus in fundo suo auxiliū querant, & totum tentationis pōdus Dei amore benignè tolerant, sese resignēt, atque in Aegypto, tenebris videlicet interioribus, perseuerent, donè ab angelo veraciter indè euocentur. Ioseph quoq; in fomis admonit' fuit. Sanè vulgò dici solet: Qui dormit, nō peccat, etiam si aliqd Dormiēs mali ingēatur dormiētī. Quod & verum an peccet est, nisi antea sibi malorum præstitisset fo-

Ioseph qd

Israel.

Aegyptus:

Dormiēs an peccet.

mriorum occasionem. Ità ergò & deuotus quisq; in quodã veluti sopore quieto erit intrinsecus ad tentationes oēs & afflictiones quæ illi occurrere possint, atq; sub ipsas humiliter sese demittet, easque velut in somno patienter sufferet, nec magni pēdet, sed pro dei amore non libeter solum, verum etiam hilariter eas ad extremū vsq; plena cum resignatione sustinebit. Haud dubiè nec melius, nec fructuosius indè poterit absolui, & manere absque peccato. Atq; in hoc patientiæ & resignationis somno, indè euocabitur & exire monebit, quò & S. Ioseph Saluatoris nutritio factū legimus. Ceterum custos iste siue nutritus Saluatoris, sanctæ ecclesię prelatos designat, vt (verbi gratia) Papā, Episcopos, Sacerdotes, Abbates, Priores, & quolibet spirituales Confessores, qui oēs subditos suos, dum iunioris adhuc ætatis sunt, custodire, oēsq; pro cuiusuis necessitate regere debent ac moderari. Sed heu multi ex eis ipsi cæci sunt, & ità cæcus cæcum ducit, vt metuendū sit, & prelatos & subditos quosdam simul in æternę damnationis foueam ire precipites. Certè perquam multos prelatos & magistros habemus. Ego cum sim monachus, Suppriorem, Priore, Prouincialem, Episcopum & Papam, habeo prelatos mihi. Quod si oēs illi aduersum me coniuressent, cunctiq; simul in lupos mihi verterētur, ità vt morsus crudeles mihi intentarent, in vera resignatione & subiectione ipsis me humiliter substernere deberem: & quicquid mihi inferret, multa cum humilitate, absq; omni murmure studioq; remordendi, patientissimè tolerarem. Si verò beneficij quippiã in me conferre vellent, id humiliter recusare & renuere, meum foret: Si cõtrà me morderent, etiamsi centuplo plures essent, id omne benignè hilariterq; Dei cõtemplatiõis & amore sufferrem. Semper itaq; pio quodam timore S. ille Ioseph tenebat, quanq̃ angelo nunciante, oēs illos qui in pueruli necè cõspirauerāt, obisse cognouisset. Indè iam sollicitus perquirebat, quis in Iudæa regni scepra moderaret. Ex quo manifestè nonnulli errare pbantur, qui ab omni timore volūt esse immunes: cum tñ q̃diu hic viuere contingit, nunq̃ ille abijciendus sit, nunq̃ vt absit optandū. Ità em̃ propheta regius ait: Timor Dñi sanctus permanens in seculum seculi. Planè etiamsi vel angeli sua nos dignentur admonitione de-

Cec' vbi cecū ducit

Ioseph q̃ fuerit pro Chfo sollicitus.

psal. 118.

nunciatiõisq; adhuc tñ in timore perfestendū est, diligenterq; attendendū, regnet Archela' adhuc in nobis. Post hæc exurgens Ioseph, puerum accepit & humilimam dignissimamq; ipsius genitricem. Per puerum, mūdã quandã & immaculatam puritatem accipimus. Ità nimirum ad instar illi, ex toto quisq; purus esse debet & mūdus, nullisq; rerum temporalium maculis permixtus. Paruus quoq; per humilitatem profundã, atq; subiectam nõ deo tñ, sed & creaturis omnibus ppter Deum. Per dignissimam verò genitricem illius, verum sapidumq; diuinitatis amorem intelligimus. Est em̃ amor dei, purissimę mater humilitatis, & exterminatiõis sui ipsius, cum subiectione sub beneplacitum diuinum in resignata puritate. Ceterum in hoc gradu tenellus adhuc homo est. Vndè ad terram Israel, terram videlicet cõtemplationis, necdum liberè procedere debet. Potest qdem, si vult, pro indulgentijs obtinendis eò tendere: sed euefugid ad Aegyptum reuertetur, q̃diu adhuc tam tener est, & necdum in virū perfectū euasit. Apprehendat igitur arma Dñi Saluatoris, qui nos in sanctissima, innocentissimaq; vita sua edocuit oia, viãq; perfectiõnis apertissimè demonstrauit, ità vt quoties verbum Dei nobis habere non licet, in eadem purissima vita illius, cuncta ad salutem nobis necessaria reperiamus abundè sufficienterq;. Ipse nanq; cum duodecimum etatis ageret annum, Hierosolymam venit: sed non ibi tñ moratus fuit, at cum parentibus remeavit ad propria. Nondum em̃ tunc, quod ad assumptū hominem attinet, perfectæ ætatis erat. Fugit ergò vsq; dum tricesimum annum assecutus, in virum perfectū excreuisset, nec amplius crescere haberet. Tum verò iustam adeptus ætatem, quotidie Hierosolymis erat, instruens, dirigens, pdicans, arguensq; Iudæos, viamq; illis veritatis multa cū auctoritate demonstras: & pro suæ libito voluntatis huc illucq; pergebat: & in Galilæa, in ciuitate Capharnaum & Nazareth, & in omni terra Israel & Iuda, vt potēs Dñs, liberè morabatur: atq; in illis locis mirapatrabat, signis coruscabat & prodigijs. Ità profectò & deuotus quisq; facere debet. Non se statim ad terram Israel, id è, cõtemplationis, quasi permanensur illic, recipiet. Potest qdè ad tēpus ibi persistere, sed q̃diu necdum satis excreuit, & adhuc

Puer.

Pueri mater.

Luc. 2.

Israel.

huc

huc tenellus est & imperfectus, fugiat rursum, non ibi perpetuò subsistat. Vbi verò ad perfectionis apicem cõscendit, & robustus atq; virilis effectus est, iam nūc ad terram Iuda accedat (Iuda idè est quod cõfessio Dei) & ad Hierusalē, pacem veram, ibiq; tñ hilariter viriliterq; & docere poterit & arguere, & potenter in Galilæam, q̃ transmigratio interpretat, iter arripere. Quò dū peruenerit, iam supergressus est oia, atq; trascendit vniuersa, intratq; ciuitatem Nazareth, iucundos flores vbi dein ceps speciosi vitę eterne flosculi germinat. Et hic ineffabilis qdã pax est & exultatio, requies & certa p̃gustatio vitę eterne. Deniq; huc illi dūtaxat ptingūt, q̃ seipos sub gratissima Dei volūate humiliter relinquunt ac resignant, oemq; aduersitatis tentationē foris & intus benignè tolerāt, nec indè se importunè excutere molunt, donèc clemētissimus Deus ipse eos indè per suã gratiã educere dignet. Isti, inquit, ad hanc pacem & vernantē Nazareth perueniunt, vbi & inueniūt, quo in deo perpetuò sunt fruituri. Quod nobis omnibus diuina clementia largiatur. Amen.

Tuda. Hierusalē.

Galilæa.

IN EPIPHANIA DOMINI.

Vt spiritualis natiuitas in lumine gratie per naturalis luminis suppressione & occasum, cum longanimitate expectanda sit & inuenienda, De immenso quoq; passionum & afflictionum fructu, & tribus numeribus.

SERMO I.

B̃i est q̃ natus est rex Iudæorum?

MATTH. 2. Venimus enim adorare eum, & mysticis honorare muneribus, auro, myrrha, & thure. Nimirum anima rationalis vel ex ipso suo lumine naturali. Deū esse nouit. Sed quid, qualis, & vbi sit, id prorsus oem illius fugit cognitionem, nec vllam huius habet notitiã. Exurgit itaq; in anima sancta & religiosa piū quoddã amorosumq; desiderium, eam ad q̃rendum diligenterq; inuestigandū incitans de Deo suo: scireq; peroptat, quid sit, vel quis sit ille, tam ipsi occultus, tamq; incognitus. In hac porro diligenti inquisitione laboranti, qdam ei stella oritur, quæ nihil aliud est, q̃ splendor

Stella.

quidam & radius gratiæ cælestis, lumenq; diuinum, q̃ sic eam intus affatur: Iam nūc natus est: simulq; animã ad ipsius natiuitatis dirigit locum, quem nullum potest lumine suo naturali hãc volūt natiuitatem inq̃rere, cõtingereq; deficiūt oēs ac pereunt, nec vllum faciunt virtutis p̃fectum. Non enim illius potest luminis ductu reperiri. Sed quæ hanc denunciauit, eadem & indicare eam, & ad hominis notitiã lux deducere habet, quid videlicet ipsa sit, qm̃ & vbi peracta sit. Sed miseri isti lucis illius, in qua hanc valeant natiuitatem offendere, irradiationem prestolari neq; volūt, neq; possunt: sed foras erupentes, eam naturali suo lumine inuenire molunt. Quod tñ fieri nõ potest: opportunū eos, quod necdum prestò est, sustinere tēpus oportet. Sanè ad eò hoc in quibusdam desiderium excreuit, sicq; in eis operatur, vt carnem & sanguinē, immò & ossium medullas, penetret & absumat. Quicquid enim natura virium habere potest, huic totum impendere coguntur, si suo velint satisfieri desiderio, hãcq; veraciter inuenire natiuitatē. Cũcta eam naturalia lūina ignorant, nec ipsis eam valēt indicare. Hic iam tria qdam attendenda veniunt. Primum, est ipsum quod querit, quod est desiderium. Secundū est inq̃rendi modus. Tertium, huius inuentio natiuitatis. Itaq; tria quædam omni insunt homini. Primum ipsi naturę in carne & sanguine adhæret, vt sunt sensus corporei, ipsaq; (vt itã dicam) sensualitas. Secundū est ratio siue intellectus. Tertium, pura nudaq; animæ substantia. Et hæc oia dissimilia sunt valdè, diuersisq; modis aliquid percipiunt, vnumquodq; pro suæ essentiæ conditione. Quemadmodum & ipse Solis splendor cum in seipso planè simplex sit, non eodem tñ modo in vitro suscipitur, dum aliud nigrum est, aliud flauum, aliud album. Et reuerà nõ absurdè per vitrum nigrum, ipsa sensualitas per flauum, ratio vel intellectus: per albū, ipse nudus purusq; spūs accipi potest, qm̃ nanq; sensualitas in intellectum, & intellectus in spm̃ sese recipit atq; conscendit: quod nigrum erat, flauū efficitur: & quod flauum, album. Sic pura qdam fit simplicitas, in quam solam lux ista illucet, in eademq; in veritate suscipitur, (vbi iam oēs formę, imagines, similitudinesque abscedunt, deciduntq;) & hanc solam veraciter

for. cãm

Tria qdam attendenda.

Tria qdam omni homini insunt.

natiuitatem demōstrat. Ecce in presentia-
 rum naturali sua obscuritate celum vndi-
 que tenetur. Quod si ipsum totum, in pu-
 rissimum lucidissimumq; vertatur Solem,
 nemō prae splendoris magnitudine alte-
 rius imaginem videre poterit. Itā & coru-
 sca hac luce in anima radiante, oēs p̄cūl
 formę & imagines abscedunt: & vbi ipsa
 lucere debet, ibi lumen naturale occidere
 & extingui oportet. Ea nanque quae tribus
 Magis Saluatoris natiuitatem stella indi-
 cauit, non stella naturalis fuit instar alia-
 rum, nec quomodō alię, cęli firmamento
 naturaliter inhefit. En sensus ipsi de reb̄
 visibilibus imagines capiunt, multoq; in
 eis res ipsae nobiliores sunt, q̄ sint in se-
 ipsis. Et (vt dictum est) sensus per nigrum
 vitrum designantur. Accedit intellectus,
 ipsasq; sensuales imagines a sensualitate
 abstrahens, intellectuales efficit. Ibi iam
 flauedo succedit. Si porrō intellectus se-
 ipsum excedat, seipsum abneget, & in
 ipsum purum nudumq; trāseat spiritum,
 omnia alba efficiuntur. Ibi sola hęc stella
 resulget, atque ad hunc scopum, om̄ium
 vita mortalium nudē simpliciterq; referē-
 da est. Hęc tria tribus illis muneribus re-
 spondent, quae hęc Magi obtulerunt. Em-
 uerō aurum illi, thus & myrrhā obtulisse
 leguntur. Sed primū quisq; myrrham
 capiat, amaram quidem, & per hoc illam
 pœnitentię amaritudinem designantem,
 quę ad inueniendum Deum cum primis
 necessaria est. Dum enim recenter aliquis
 a mundo conuertitur ad Deum, oblecta-
 tiones omnes, cunctaq; noxia sunt abdi-
 canda desideria, vitæq; voluptates. Quic-
 quid nanq; cum aliqua delectatione pos-
 sedit, necessariō cedere abijciq; oportet.
 Quod prima frōte difficile valdē & ama-
 rum est. Verū itā conuenit, itā digna ex-
 igit pœnitentia, vt quanta fuit oblectatio
 in rebus, tanta nunc ex eisdem amaritudo
 sentiat: vbi certē sensu peruigili, magna-
 que profūs diligentia opus est. Quo em̄ dele-
 ctatio fuit maior, eo & myrrha ipsa erit
 amarior, immō amaritudo amarissima.
 Sed dicat fortassē aliquis: Quo pacto id fi-
 eri potest, vt q̄ diu homo superest, absq;
 delectatione sit? Ecce em̄ fame premitur,
 & cibum capit: estuat siti, & bibit: somno-
 lentia grauatur, & dormit: patitur frigus,
 & sese calefacit. Quae omnia haud dubiē
 non amara sunt, sed iucunda grataq; natu-
 ra, nec id vlla potest ratiōe mutari, q̄ diu

Myrrha.

Esa. 38.

natura id esse perseverat quod est. Verum
 id est. Sentitur hęc delectatio, sed curan-
 dum, ne introreceptiatur, ne locus illi in-
 tūs p̄beat: simul cum ipsis actib; transe-
 at, p̄terfluatq;: non hereat, nō queratur,
 neque cum proprietate teneatur, neque
 cum affectu & voluptate quiescat in ea.
 Praterfluere debet omnis eiusmodi dele-
 ctatio, quae vel in mundo sentitur vel in
 creaturis. Natura hęc per naturam mortifi-
 canda est atque vincenda. Immo & dele-
 ctatio illa, gaudiūq; quod ex mutua cum
 amicis Dei, bonisq; hominibus confabū-
 latione sentitur, & quicquid hoc est, ad
 quod propēsus est homo, superādum est
 atque vincendum, eliminandumque, do-
 nēc Herodes ipse, cunctaq; illius familia,
 qui pueri animam quærun, in ipso verē
 ac certē mortui sint. Nemo ergō fallat se-
 ipsum, sed mentis suę statum, & vt habeat
 vigilanter attēdat: non in nimiam solua-
 tur libertatem, nō abijciat timorem. Ad-
 huc alia quaedam myrrha est, hac priori
 longē amarior. Ea est quam Deus ipse lar-
 gitur, qualiscunq; demū sit illa, putā vel
 miseria, vel afflictio intūs vel foris. Quam
 si quisque myrrham in ea dilectione, ex
 eoq; fundo, vndē Deus ipsam largit, susci-
 peret: mirum profectō gaudium, iucun-
 daq; essentia in ipso nasceretur. Quanta
 pax, quanta in dē letitia sentiretur, quantę
 deniq; id nobilitatis foret, quis explicet?
 minima sanē, eque vt maxima, crux, quam
 Deus homini accidere permittit, ex inef-
 fabilis dilectionis eius fundo p̄cedit: tan-
 tē, inquam, dilectionis, quantę vel maxi-
 mum donum, quod p̄stare ei posset vel
 p̄stitit vnquam, quod tamen reuera (si
 non negligētē crucem ipsam suscipiat)
 minus ei vtilitatis afferret, q̄ afflictio im-
 missa. Immo crucem oēm quę homini oc-
 currit, & afflictionem vel minimam (qua
 vel capillus vnus de capite decidit, quod
 paruifaciunt omnes, sed vniuersi capitis
 capilli numerati sunt) Deus ab eterno p̄-
 uidit, p̄ordinauit, intendit, dilexit, ei-
 tali modo voluit euenire. Verbi gratia, q̄
 digitus aut caput ei dolet, q̄ pedes frigo-
 re vexatur, q̄ fames premit & sitis, q̄ ver-
 bis contristatur aut factis, vel quicquid ei
 molestum occurrere possit, cūcta hęc ad-
 festiuam illam, iucundissimamque essen-
 tiam p̄parant, sicque omnia a DEO
 p̄ruisa sunt & p̄ordinata, vt videlicet
 ea illi occurrerent, acciderentque, & hoc
 in

Myrrha alia.

Aduerfis cur Deus quosdam exerccat.

Cur panis materia homini creata, nō ipse panis.

Sap. 12. in certo numero, pōdere & mēsurā, vt nec
 minui possint, nec aliter se habere. Planē
 q̄ oculus meus in capite meo situs est, ab
 eterno p̄uisum est a Deo. Quod si excidat
 ille, & visu vel auditu destituar, eque hoc
 cælestis ille pater itā euenturū ab æterno
 p̄uidit: habitōq; desuper cōsilio sempiterno,
 itā fieri debere permisit in seipso.
 Aequū ne igit est, vt internis oculis & au-
 ribus apertis, benignissimo cōditori meo
 gratias agam, q̄ æternū cōsiliū suū in
 me peractum est atq; completum? An cer-
 tē dolebo potius? Absit absit. Planē q̄ gra-
 tissimum mihi id esse debet. Eodē mo-
 do charorū extinctio, rerum amissio, ho-
 noris ablatio, subtractio solatij, vel qcq;
 hoc est quod Deus homini p̄stare dignat,
 cūcta eum p̄parant, & ad veram pacem
 obrinendam impendit illi suffragantur,
 si saltem modo p̄dicto ea suscipere nō-
 rit. Iam plerōsque inuenire est, qui aliqua
 molestia grauati, itā mihi dicere consue-
 uerint: Domine pater, malē mecū agitur,
 diuersisq; afflictionibus multoq; mærore
 perturbor. Et ego rectē cū eis agi respon-
 deo. Tum illi: Non, aiūt, Domine, sed mea
 id culpa actum est. Noxiā enim imaginem
 intrō recepi. Ad quod rursus ego: Siue tua
 id culpa actum sit, siue non, crede ipsam
 crucem a Deo tibi impostam: eidemque
 gratias agens, sustine & abstine, & resigna
 teipsum. Quotquot ille afflictionum myr-
 rhas homini largitur, ea id ratione facit,
 vt per eas ad magnam eum perfectionem,
 & rara quaedam sublimiaq; perducat. De-
 niq; ob afflictionis passionisq; fructum,
 cūcta homini contraria posuit, & voluit
 esse molesta. Certē eadem facilitate pa-
 nem ille producere poterat, qua frumen-
 tum & triticū. Sed vt in om̄ibus homo ex-
 erceret, cū labore voluit illū ex frumento
 panem cōficere. Eodē modo & alia quęq;
 in æterna sapientia sua p̄uidit, p̄ordina-
 uit, disposuit. Nec vnq; pictor aliq; tanto-
 perē sua secum cogitatione pertractat, vt
 quālibet lineam in imagine ducat, quę il-
 lius longitudo, quae latitudo esse debeat:
 quod tñ p̄uidere necessariū est, si imago
 artificialem debeat suscipere formam, &
 rubeus cæruleusq; color sufficienter emi-
 nere: qn in infinitum maiorem Deus ipse
 conatum studiumq; adhibeat, vt hominē
 diuersis afflictionū molestijs, tanq̄ lineis
 quibusdam, varijsq; coloribus ad eā per-
 ducat formam, vt illi supremo modo pla-

ceat, si tm̄ ipse hoc dono, hacq; myrrha re-
 ctē vteret, ei-que faceret satis. Sed heu videas
 quosdā, qui non ea myrrha contenti, quā
 a Deo suscepere, plures sibi imponere vo-
 lunt, destruentes capita sua, & varias sibi
 phāstias parietes. Et licet diū multa per-
 tulerint, dum tamē insipienter agunt, pa-
 rum indē gratiæ reportant, eo q̄ suis pro-
 prijs conceptibus, nasutæq; propriæ vo-
 luntati suæ innitantur, siue id in pœniten-
 tiæ labore sit, siue rigore abstinentiæ, siue
 orationis assiduitate, siue deuotionis stu-
 dio, aut alijs id genus exercitijs: quibus tanta
 cum proprietate insistent, vt deum in-
 terim ipsos p̄stolari oporteat, donēc ea
 absoluant. Sed heu deficiunt omēs isti. Itā
 nanq; statutū est deo, nihil in homine re-
 munerari, nisi opera sua. In ipsa patria cę-
 lesti, in felicissima illa æternitate nō pro-
 priam hominis voluntatem, sed sua dun-
 taxat opera perēni remuneratiōe dignat.
 Interim tñ quisque se ad illum cōuertere,
 eiusq; debet gratiæ cooperari, ne hanc in
 vacuū fortassē recipiat. Sed quod ipse in-
 te non operatur, id pro magno nō habet.
 tertio deniq; alia adhuc myrrha est, ama-
 ra nimis, quam eque Deus ipse largit, in-
 ternæ videlicet pressuræ, interioresq; te-
 nebrę. Hanc myrrhā quotquot obseruare
 volūt, & se ad ipsam resignare, carnem &
 sanguinē ipsamq; naturam absumunt: mu-
 tatq; colorē in eis lōgē ampliūs hoc opus
 internum, q̄ magna quędam exercitia ex-
 terna. Venit em̄ Deus per tētationes hor-
 ribiles, raris, specialib; ac miris modis, nul-
 li nisi experiētī, satis notis atq; p̄spectis.
 Indē est, q̄ qdam tam miris diuersisq; agi-
 tantur vexationibus, pressuris & myrrhis,
 vt nemo indē facillē expedire se queat: sed
 tñ nouit dñs, qua huiusmodi intentione
 pmittat euenire. Ista verō negligere q̄ in-
 comparabile damnū adferat, lingua non
 explicat, nec aliq; satis deplorare potest,
 quō nec hoc vllus capit intellectus, in q̄
 incomprehensibili amore hanc Deus ho-
 mini myrrham largiatur. Vndē & oportet
 bat hęc in nostros inflectere vsus, sed vel-
 ut in somno eā p̄terimus negligim; nec
 aliquod in ea facimus emolumentum. Di-
 cūt ergō pleriq; ex p̄dictis: Eia dñe, mul-
 ta int' ariditate obscuritateq; cōtabesco.
 quib; ego: Feras, aio, dilecte fili, sustine-
 asq; patieter, & meliūs tecū agetur, q̄ si in
 magna multaq; sensibili deuotiōe versa-
 reris. Ceterū myrrha hęc duob; modis at-

quid deus in homine coronet.

Myrrha tertia.

Ariditate deuotionis aliquando p̄stare.

cōtra for-
tunarios.

tingit, sensib⁹ videlicet & intellectu. Myr-
rham exteriorē sensus contingūt, hoc vi-
delicet modo: Volunt eiusmodi homines
sapere nimium, suaq; sapientia adstruere,
ab externo quodā casu eā euenire, ipsiq;
fortuna & casui ascribunt, persuasum ha-
bētes, se eam meliūs euafuros fuisse, si hoc
aut illo modo egissent, nec præsente in-
cursuros tribulationē, sed omnia ex senten-
tia euentura fuisse. Volūt nimirū plus ipso
Deo sapere, eūq; instruere regereq;: & qa-
de manu illi⁹ myrrhā hāc suscipere nesci-
unt, magna satis afflictione grauantur, &
myrrham nimis amarā sentiunt. Alij myr-
rham interiorē ingenij sui subtilitate con-
tingunt discutiuntq;: rebus & imaginibus
intellectualibus ab hac sese pressura excu-
tiunt, eximuntq;: vnde fit se penumerō, vt
simplices & illiterati multo citiūs meli⁹q;
proficiāt, quā qui huiusmodi rebus in-
tellectualibus occupātur, eo q̄ simplices
Deum simpliciter sequūtur, nec nouerūt
aliud, nisi q̄ Deo suo spe bona innitunt.
Quos si magno präditos intellectu se qui
non pigeret, itā vt Deo soli se perfectē re-
signarent, multo nobiliūs, maioriq; cum
exultatione ad intima fundi sui pertinge-
rent. Ad omnia nanq; longē præclari⁹, ex-
cellentiūs, liberiusq;: suos illis suffragari
intellect⁹. Immo si se Deo soli in hac par-
te relinquerent, quælibet etiam vel mini-
ma sanguinis gutta, haud vulgariter huc
conferret. ¶ Hinc deinde præclara q̄dam
virgula & tener præstantissimi thuris ra-
musculus exurgit, quod videlicet thus,
aliud fuit magorū munus. Habet fanē thus
ipsum odorem gratissimum. Ignis nanq;
thuris granum compræhendens, odorem
tm̄ illius, in ipso captiuū, inquit & sol-
uit, qui per aëra dispersus, sursumque ela-
tus, odorē reddit suauē atq; iucūdam. De-
nique hic ignis ardentissimum illum desi-
gnat amorem Dei, quem oratio vera in se
cōtinet, sicut & oratio ipsa per thus expri-
mitur, dum verū gratissimūq; sanctæ de-
uotionis spirat redditque odorē. Oratio
nanq; vt Theologi definiunt, est ascēsus
mentis in Deum. Porro quomodo strami-
na propter frumentum succrescunt, eoq;
excusso, nihil iam vtilitatis habēt, nisi for-
tē aut simum indē, aut stratum in quo ia-
ceas, efficere velis: itā & vocalis oratio eō
tm̄ facit, vt homo ad præclaram illam de-
uotionem excite⁹, incipiatq; in eo odor il-
lius gratissimus erumpere. Quo erūpente,

Oratio qd
fit.

Vocalis
ofo quō
tm̄ faciat.

securē vocalis oratio postponēda est. Hic
tamen illi excluduntur, qui vel ex præce-
pto ecclesie, vel ex certa quadam obliga-
tione, ad vocales sunt orationes adstricti,
vel etiā quibus à Confessoribus suis eiu-
smodi orationes iniunctæ sunt. Tertiū po-
stremō magorum munus, aurum fuit. Hoc
qui offerunt, præ omnibus mirabiles, sin-
gulares, gaudiosissimi que sunt homines,
adeō vt de eis nil dici queat. Enimuerō à
Deo patre ab eterno in illius filio spi-
ritaliter generati. Eunt cum alijs in stā ce-
terorū, nec faciliē dinoscuntur ab alijs: im-
mō nec ipsi se nouerūt, dum sese nihil ef-
se arbitrant. Innominati sunt & incogni-
ti. Sed Deus nouit eos, qui & se ipsum of-
fert in eis. Et vt paucis multa perstringam,
dici non potest quā stupendi ac mirabi-
les sint homines isti, quāque mira circa
eos agant. Sed dicat fortassē aliq;: Licet ne
rogare nobis, vt eiusmodi homines tā ex-
cellētes efficiamur? Minimē. Nulli id per-
missum est, nisi cui Deus intrinsecūs cōce-
dit. Itā fanē nulli prorsus id licet. Iam em̄
matura mecum deliberatione habita, asse-
ro confidenter, neminem vel debere, vel
scire, vel posse id orare. Quare hoc? Quia
Deus se ipsum pro hoc rogare debet, qui
etiam conferre id habet. Nō hoc alius ali-
quis potest. Ipse vtrunq; est, & petitor &
dator, non alius omnino. Est tm̄ aliud aurū,
quod petere vel maximē fas habemus, vt
videlicet Deus verā nobis ab omnibus flu-
xis & caducis creaturis & à nobis ipsis auer-
sionē, veramq; & integram in ipsum con-
uersionē, largiatur. Hæc est essentialis cō-
uersio, quæ vt fiat in nobis, omnino petere
licet, immō & petendum est. Ad hæc nāq;
stella exorīt, ipsius index natiuitatis. Cete-
rūm super priores illos cælum planē rum-
pitur, & eis totum se aperit, & super ipsos
singulos vox paterna auditur: Hic est, in-
quiens, filius meus dilectus, in quo mihi
cōplacui. Sed & spiritus sanctus in colūbe
specie super ipsos in veritate descendit,
conspicitq;: & hinc tertiū in eis signū cō-
pletur, hodiē à Salvatore peractum, quod
est aquæ cōmutatio in vinum, dum homi-
nes isti (si dicere fas est) Deus efficiunt, id
est, planē diuini ac deiformes. Hic iā nihil
remanet nisi anima nuda, & pur⁹ nudusq;
Deus. Præstet nobis idem ipse omnipotēs
Deus, vt itā hanc omnes cum tribus Ma-
gis natiuitatem inquiramus, vt eam vera-
citer inuenire digni simus. Amen.

Aurum.

Mat. 3. & 17.

Ioan. 2.

IN

IN EADEM SOLEN-
NITATE.

De aeterna natiuitate, & vt ea nō in viribus,
sed in sola essentia fiat: quicq; oporteat nos ad no-
strū ipsorum obliuionem, & saluberrimum nesci-
re pertingere.

SERMO II.

Vbi est qui natus est rex Iu-
dæorum? MATT. 2.

Incēps iam differendū est,
vbi ipsa natiuitas fiat, pro-
ut ipsum thema exigere vi-
deat: Vbi est qui natus est rex
Iudæorum? Planē, vt sepiūs
dixisse me memini, itā & nunc dico, nati-
uitatem hanc nō magis aut minus, sed eo-
dē per omnia modo fieri in anima, in ipso
videlicet animæ fundo & essentia, vt in
ipsa sit æternitate: quippe cum sit vna ea-
demq; natiuitas. Cæterū hic iam aliquot
occurrunt quæstiones, quarū vna talis est:
Cūm rebus omnibus Deus insit per essen-
tiam, præsentiam & potētiam, idq; natu-
raliūs interiusq;: q̄ insit ipse sibi ipsis: vbi
verō Deus est, ibi non possit nō operari,
seipsum cognoscere, & proferre verbum
suū sibi cōsempernum: quid proprietatis
habet anima præ cæteris rebus, vt in ea
duntaxat diuina hæc natiuitas peragatur?
huius aduertēda distinctio est. Cūctis vt i-
quæ rebus, vt dictū est, Deus per essentia,
præsentiam & potentiam inest, sed in ani-
ma sola parit verbū suū. Quare hoc? Quia
creaturæ omnes irracionales, vestigiū tan-
tū illi⁹ sunt: anima verō naturaliter ipsius
est insignita imagine, quam imaginē per
hæc natiuitatem exornari perficiq; oportet,
cuius profectō natiuitatis solus homo
capax est, nō alia aliqua irrationalis crea-
tura. Quicquid enim perfectionis, quicquid
diuinæ vniformitatis, lucis, gratiæ, felici-
tatisve in animā venire debet, id totū cū
hac natiuitate, in ipsam veniat oportet,
nō alio aliquo modo. Tm̄ expectare hanc
intra nos nō pigeat natiuitatē: & haud du-
biē bonum omne, consolationē omnem,
gaudium, essentia & veritatem oēm repe-
riemus. Si porrō ipsam negligimus, omne
bonū vniuersamq; negligimus felicitatē
& beatitudinē. Quicquid in hac præsta-
tur nobis, meram puramq; adducit essen-
tia & felicitatē: quicquid verō extra hanc
querimus accipimusve, totum pereat ne-
cessē est. Vtere ipso, vt velis & vbi velis,

Quæstio
prima.

Reb⁹ oib⁹
q̄ insit De⁹

peribit totū. Hæc sola essentia vitæ æternæ
subministrat, reliquū perit. In hac etiam
natiuitate fit homo diuini particeps influ-
xūs, oīm q; charismatū spiritūs sancti: quo-
rū profectō creaturæ, dei nō insignite ima-
gine, capaces esse nō possunt. Animæ q̄-
pe imago, ad hæc specialiter pertinet æter-
nam generationem, quæ à patre fit in ipso
animæ fundo, & in intimis illius, ad q̄ nul-
la alia potuit vnq; imago pertingere. Alia
quæstio est: Cūm huius natiuitatis op⁹ in
essentia animæq; fundo peragat, qui quæ
peccatoribus inest vt iustis: videtur planē
itā in illis, vt in iustis, eadem ipsa fieri nati-
uitas siue gnatio. Quæ ergo gratia, quæve
hinc mihi potest vtilitas puenire? Immo
& illis, qui æternis iam sunt incendijs ad-
dicti, naturæ nobilitas perenniter integra
manet. Hic rursus alia distinctio aduertatur:
Huius natiuitatis pprietas est, vt sem-
per cū noua luce in anima fiat: eiusdemq;
natura est, vt vbi sit, exerat sese & manife-
stet, nec possit se occultare. In ipsa ne sese
in animam cum luce quadam profundit,
quæ adeō in illius fundo essentiaq; excre-
scit, vt erūpens, in vires ipsas exteriorēq;
hominem super effluat atq; pmanet: quo-
modō Paulo Apostolo in itinere cōtigit, Actu. 9.
cū ipsum deus lumine suo tægeret, allo-
quereturq;: vbi lucis quædam similitudo
foris apparēs, à socijs illi⁹ visa fuit, ipsum q;
Paulum circumfulsit. Sic sic & lux illa, quæ
in beatorum, perfectorum, iustorūq; ho-
minum animæ fundo consistit, præ nimia
sui exuberantia in ipsum sese corpus effun-
dens, illi claritatē largitur. Sed hæc lucem
peccator suscipere non potest, immō ipsa
quoq; indignissimus est, cūm peccatorū
fordibus atq; malitia, quæ tenebræ nūcu-
panē, repletus sit. De quibus Euangelista
Ioannes ait: Et tenebræ eā (lucē) nō com-
prehenderūt. Quare? quia via, per quam
lux ingredi debebat, omni falsitate, desatq;
tenebrarum caligine occupata, repleta &
obstructa est. Sed quomodo Deus & cre-
atura in eodem subsistere nō possunt, itā
nec lux & tenebræ. Si vis vt animam tuam
Deus ingrediat, omnem indē citiūs expelle
caducam creaturā. Itā enim oportet, nam
se in eodem non patiuntur. Deniq; hæc lu-
cem experitur homo, cūm sese ad deū cō-
uertit. Tunc enim in ipso radians atq; re-
fulgēs, qd agere, quicquid dimittere debeat,
abundē eū instruit, multasq; ei saluberrimas
suggerit ac subministrat informatio-
nes.

II.

Actu. 9.

Ioan. 12.

nes.

nes, antea ei prorsus incognitas, & à suo remotas intellectu. Sed vnde sciri potest, si ipsa lux animæ resplicet? Indè nimirum: Fit sepe numero, vt cor illius intrinsecus ra-
ctum, ab amore seculi abstrahatur. Quod id fieri posset, nisi per huius lucis irradiationem, quæ tam tenera, tam delicata, tamq; iucunda est, vt repente in fastidiu conuertat, quicquid diuinum non est, nec Deum sapit? Excitat hominem ad amorem Dei, multasq; ille intus saluberrimas sentit admonitiones, nesciens interim vn̄ veniant, vel à quo subministrent. Sed profectò iu-
terioris hominis p̄pensio seu inclinatio, nulla ratioe à creatura est, nec ab vlla in-
formatione illius. Quicquid em̄ creatura vel instruit vel operat, totum ab extrà venit. Fundum aut̄ solum hoc opus contingit, permouetq;: & quo se quisq; magis expeditum exhibet liberumq;: eo etiã plus lucis, veritatis, ac discretionis sentit. Quot
oim origo
Errorum
oim origo
Augustin.
Psal. 118.
Quæstio.
Finis causa fieri omnia.

ctis operibus suis beatu prorsus finè respicit, hoc est, seipsum: ideoq; omnia illa ea intentione molitur, vt animã cū vn̄uersis viribus suis ad eū finè, hoc est, ad seipsum perducatur. Ided̄ deus pater suum in anima filium parit, vt omnes animæ vires ad huc ipsum pertingant. Attendit ipse ad ea dūtaxat, q̄ in anima sunt, cunctaq; illa ad has nuptias & hanc inuitat solennitatem. Sed heu anima per vires foris diffusa est atq; dispersa, quælibet vis ad opus suū. Vt verbi gratia, Visiua vis in oculos, audiendi vis in aures, gustandi in linguam &c. & ita ad agendū seu operandum intus, ipsa anima viresq; illius infirmiores sunt. Virtus enim dispersa, imperfecta est & imbecillis. Vnde si efficaciter intus velit operari, recolligere debet ac reuocare omnes vires sensusq; suos, ab omni dispersione diuisioneq; ad operationem internã. Vt enim Augustinus ait, magis ibi anima est vbi amat, q̄ vbi animat. Quod & ex subiecto manifestius exemplo patebit: Gentilis quidã philosophus arithmeticæ perdiscendæ omnes animæ vires intenderat. Quadã igitur vice ante prandium huic arti impensius vacans, sedebat numerans, seseq; exercendo simul ipsam artem inuestigabat. Fortè su peruenit quidam, qui nesciēs q̄ is philosophus esset, gladium euaginãs, sic ipsum alloquebat: Dic mihi qui voceris, aut certe occidam te. Verum ille aded̄ se totū intrò receperat, vt hostem illū neq; visu neque auditu perciperet: nec tantū se extrouertere posset, vt quo nomine appellaretur, illi indicaret. Quūq; multū ille diuq; vociferaretur, nec aliquod obtineret respōsum, caput illi amputauit. Quod si philosophus iste p̄ naturali scientia assequenda, ita ab omnibus sese abstraxit: quãto magis nos id ipsum facere debemus, cūctasq; vires nostras colligere, ad contemplandū cognoscendūq; æternam & immensam veritatē? Planè ad hoc vires sensusq; oēs, intellectus quoq; & ratio colligēda sunt, & in ipsum fundum cōuertenda dirigēdaq;: vbi thesaurus iste iacet absconditus. Quod si fieri debeat, omnis abdicāda est actio operatioq;: & ad nescire quoddã seu ignorantiam pertingēdum, si thesaurum hunc inuenire velim⁹. Sed statim hīc quæstio occurrit, p̄starēt ne vires singulas opus suum propriū seruare, nec aliã ab aliã in sua actioe p̄pediri? Et hīc distinctio quædam notanda est. Beati omēs quandam in-
Deo

Virtus dispersa quæ illū possit

Aia vbi potissimū sit.

paradigma

Quæstio.

Deo imaginem cōtuentē & in hac cognoscunt omnia. Immo & Deus ipse seipsum contemplando, in se cognoscit vn̄uersa: nec necesse habet ab vno se cōvertere ad aliud, quomodò nos oportet. Quod si similiter in hac quoq; vita esset, vt p̄posito nobis omni tēpore speculo quodã, in ipso sub ictu vno cuncta in imagine vna videremus simul & agnosceremus, nullū actio vel cognitio nostra pateretur impedimentum. Verum cum ab vno nos ad aliud cō-
uertit oportet, nō potest esse op⁹ aliquod in vna virium nostrarum sine aliis impedimento. Itã em̄ naturali quodam amore viribus anima colligata est, vt quocunq; profuant illæ, p̄fluat & ista. Nã & in cunctis illarū actionibus animã adesse oportet, simulq; cum eis intēdere illis: alioquin sine ipsa nil possent operari. Si ergò cogitationibus suis ad externa opera defluat, necessariò intus in internis actib⁹ suis infirmior debiliorq; cōsistet. Atq; ad hanc nauitatem peragendã Deus animã minimè occupatã, sed vacuam, expeditã ac liberã, & vult & debet reperire, in qua nihil sit præter ipsum, quæque nihil expectet, nisi ipsum. Quod & Christus ipse asserere voluit, quū ait: Si q̄s venit ad me, & non odit patrem suum & matrē & vxorē & filios & fratres & sorores, &c. non potest meus esse discipulus, & me non est dignus. Et iterum: non veni pacem mittere, sed gladiū. Veni enim separare hominē aduersus patrem suum, & filiã aduersus matrem suã, & nurum aduersus socrū suam: & inimici hominis, domestici eius. Quicquid enim domesticum est homini, & cordi per affectionē inhæret, id inimicū ipsius esse certissimum est. Quod si oculi cuiusquã viderent omnia, aures audire omnia, & cor velit vn̄uersa cogitãdo percurrere, fieri nō potest, qn̄ in his omnibus anima dispergatur, distrahatq;. Vn̄ rectissimè quidã sic ait: Homo opus internū peragere volens, cūctas vires suas velutin angulum quendam animæ suæ intrahere, atq; à cunctis formis & imaginibus sese abscondere debet, & ita poterit operari. Hic porro in quãdam rerum omniū obliuionem, saluberrimumq; nescire, pertingere habet. Valdè enim necessariū est, vt quietum silentium teneant omnia, vbi sempiternū Dei verbum audiri debet: nec vlla re magis ipsum promereri, aut gratius illi seruii potest, q̄ quiete & silentio. In his audiē, & lux illius intelli-

Luc. 14.

Mat. 10.

gitur: atq; in hac ignorantia, vbi nihil scit, ipsum se manifestat exeritq;. Sed hīc fortasse dicat aliquis: Quæso dñe, cū ignorãtia defectū quendã exprimat, qua ratione omnem in ea salutē nostrã cōstituis? Sanè deus hominē ad hoc creare dignatus est, vt sciat. Vnde & p̄pheta ait: Dñe, fac eos scire. Vbi verò ignorãtia dominatur, ibi profectò defectus est & inanitas quẽdã & homo bestialis, simia & fatu⁹ est. Sed huic facile respōdetur: Verum quidem est, defectum esse ignorantia, si in ea persistatur: Cæterum hīc ad ineffabilem quãdam scientiã peruenit. Atq; hæc ignorãtia homini non ex ignorantia veniet, sed potius ex scientia ad ignorantia deducetur, dū per diuinã scientiam ad hanc veniet ignorantiam. Vbi tunc ipsa hæc ignorantia in scientiaq;, supernaturali scientia prorsus decorat, nobilitatq;: atq; dum sic Dei sustinet operationē internã, atq; erga Deum passiuè se gerit, longè perfectior est, q̄ si ipse operaret. Vnde & Philosophus quidã ait, plus audiendo q̄ videndo hauriri sapientiæ. De gentili quoq; philosopho quodã legit, q̄ cū morti vicinus lecto decumberet, discipuliq; ipsius corã eo de sublimi quãdã scientia verba facerēt, caput erigēs, ita locutus sit: Etã discã adhuc artē hanc, quo ea perenniter frui valeã. Auditus magis intrò adducit. Visus effundit, immo ipse vidēdi actus in seipso. Vnde in vita se licitatis æternæ, beatiores multo in auditu erimus, quàm in visu. Ille enim audiendi actus, quo verbum æternū percipitur, intus est in homine: vidēdi verò act⁹, ab homine procedit. Et per auditū passiuū, per visum actiuū sumus. Cæterū beatitudo nostra haudquã præcipuè in nostra actione cōsistit, sed in amoris magnitudine, & q̄ Deum ex amore patiat. Porro quanto Deus omēs in immensum creaturas nobilitate præcellit, tanto & opus illius nostra actioe potius est nobiliorq;. Proindè ex ineffabili stupēdoq; prorsus amore, in patiendo nostram ille salutem voluit cōsistere. Plus em̄ pati q̄ agere, multoq; amplius accipere q̄ dare possumus: & quodlibet donū, ad aliud suscipiendum præparat. Quodlibet, inquam, donū Dei, ad maiora, potiora, pluraq; capiendã ipsum desideriu accēdit, hominisq; capacitã extēdit atq; dilatat. Hinc Theologi quidam asseuerant, in hoc animã Deo cōformem esse, q̄ sicut hic in immensum dare potest, ita &

Quæstio.

Audiendū plus quàm videndū disci.

Pati facilius esse q̄ agere.

ita & anima in immensum suscipere: & sic ut ipse omnipotens in agendo, sic anima abyssus quidam est in patiendo. Ideoque & cum Deo & in Deum transformatur. Ceterum Dei est agere, animae vero pati. Debet illa Dei cognitione cognoscere, Dei dilectione amare. Et reuera multo anima felicior est ex eo quod illius est, quam de suo: sicut & beatitudo animae potius in illius, quam sua, actione consistit. Denique sacer ille Dionysius vice quadam interrogatus a discipulis suis, cur Timotheus omnes longo post se intervallo in via perfectionis relinqueret, Timotheum hominem Deipatietem esse respondit, & qui Deum pati sciret, eaque de causa cunctos supergredi ac superare. Ea igitur, de qua praediximus, ignorantia, non defectus est, sed perfectio: & passio haec, suprema potissimaque, actio est. Quapropter ea qua dictum est ratione, omnia impedimenta sua quisque missa facere debet, cunctaque vires illius in silentio erunt, si praedictam intra se natiuitatem veraciter experiri atque sentire, regemque naturam ritè inuenire voluerit. Quicquid aliud querenti se obtulerit, abdicandum prorsus & clausis oculis praetereundum est. Praestet nobis omnipotens Deus, ut quicquid recenter nato puerulo displicet, studiosissimè relinquamus, abijciamus, emendemus. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

Vt homo & a seipso, & a creaturis omnibus surgere debeat, quo fundum illius Deus paratum inueniat, suumque in ipso queat opus peragere.

SERMO III.

Surge, illuminare hierusalem.

ESAIAE 60.

Nihil est in hoc mundo quo Deus egeat, cuiusve desiderio tenetur: vno duntaxat excepto, quod tantoperè desiderat, ut omnè in hoc expendat operam, quo

id possit obtinere. Hoc verò est, ut nobilissimum fundum cunctis hominum spiritibus insitum, paratum semper, nudumque reperiat, quo suum in ipso possit opus perficere & operari. Sanè quauis plena auctoritate caelo terraque praesideat necquam illius possit resistere voluntati, in eo

tamen defectum velut sustinere videtur, quod festiuitum prorsus gaudiosissimumque opus suum in anima sibi peragere non datur. Sed questio hic incidere potest, quid ergo faciendum sit homini, ut in hoc amabilissimo fundo Deo valeat lucere & operari? Planè, ut ipsum sermonis thema hortatur, surgendum est illi. Ita enim illud habet: Surge, illuminare Hierusalem: quo quidem haud obscure innuit, ipsum quoque hominem non nihil cooperari debere, nam & ab omni eo quod Deus non est, a seipso & a creaturis omnibus, surgere debet. Ex hac porro resurrectione fundus iste subito ac vehementi tangitur desiderio: & quo ab omni dissimilitudine, id est, omnibus illis quae Deus non est, homo amplius denudatur, expedit, exiit, eo & desiderium crescit vehementius, & supra seipsum homo altius erigitur ac subleuatur, atque non raro ex ipsius nudi fundi contactu, desiderium hoc carnem & sanguinem, & ipsas quoque penetrat ossium medullas. Huic verò tactui siue motui fundi interioris, duplex hominum genus duplici aequè modo occurrit. Primi generis homines, ingenij sui subtilitate, formis & imaginibus intellectualibus, altisque & sublimibus rebus accedunt: dumque rara quaedam & sublimia audire gestiunt & intelligere, hoc ipso fundum hunc impediunt, hocque in se desiderium extinguunt, dum in huiusmodi sublimium rerum cognitione quiescunt, & multa pace gaudent: secus, dum circa intellectuales imagines occupantur, hierusalem esse, veraque pace frui, persuasum habent. Quidam etiam per proprios conceptus, & assumpta quaedam instituta sua, siue in orando, siue in meditando, quae vel ipsi excogitare, vel forte in alijs notare poterunt, fundum suum instruere ac praeparare, & in illis pacem habere conantur. Eaque obtenta, iam sibi veri Hierosolymite esse videntur, tantaque pace in illis suis institutis atque conceptibus perfruuntur, ut in nullo prorsus alio, nisi in ipsis, sentiant pacem. Quod autem pax ista, vera non sit, sed falsa prorsus ac deceptorum, vel inde liquidò constare potest, quod in suis vitijs ac defectibus spontè perseuerant: ut verbi gratia, vel in superbia, vel in corporis aut carnis voluptate, vel sensuum & creaturarum oblectatione, vel suspitionibus malis, iudicijque temerarijs, vel in animi pronitate ad motus & passiones, conuicia aut odium quoque, si leui

etiam pati videtur deat deus.

questio.

Duplex hominum genus.

Fictitia quae gaudeant pace.

S. Dionysius.

Ignorantia laudabilis.

Quid maxime desideret Deus.

Vbi def-

si leui iniuria afficiantur: vel in alijs id genus vitijs atque defectibus. Ex quo manifestè datur intelligi, quod ipsimet huc velint praeparare fundum, & in ipso operari, diuinam interim operationem praepedientes. Vnde pax ipsorum falsa penitus est, & ipsi necdum in veritate surrexerunt. Temerè itaque aut Hierusalem sibi nomen usurpant, aut se vera gaudere pace praesumunt. Ut tamen ad haec quandoque valeant pertingere, contra vitia sua indefesso studio & labore certare, Christi sectari vel stigia, & in illius actibus & exemplis humilibus & charitatis operibus sese exercere, in omnibus abnegare seipsos, & priuatis renunciare commodis, atque hoc modo resurgere discant, immò & fixo proposito decernant. Alterius porro generis nobiles sunt homines, qui veraciter surgunt, atque idcirco à Deo illuminantur, quem etiam fundum suum praeparare sinunt, eique ex toto se resignant offeruntque. Seipsos verò & omnia sua in omnibus exeuntes, nihil sibi in re qualibet referunt: neque in verbis, neque in institutis, neque in agendo, neque in dimittendo, neque in prosperis, neque in aduersis, non hoc aut alio modo. Sed Deum quaerunt, & intentione persequantur, de manibus illius cum humiliter castoque timore accipiunt omnia, eademque in ipsum in nuda quadam paupertate, spontaneaque suis ipsorum resignatioe referunt & refundunt, diuino illius beneplacito humiliter se substernunt, ita ut quicquid ipse velit in quibuslibet etiam rebus, gratum sit illis placitumque, tam in pace quam perturbatione, in aduersis aequè ut prosperis. Solam nanque bona ac beneplacens voluntas illius, sapit eis quam optimè. De his rectissime dici potest, quod Dominus discipulis, ipsum, quo ad diem festum ascenderet, exhortantibus, respondit, dicens: tempus meum nondum aduenit, tempus autem vestrum semper est paratum. Vos ascendite ad diem festum hunc. Istorum etenim tempus nunquam non paratum est. Quod est autem hoc tempus? Ut sustineant patienter aduersa, seseque resignent. Hoc tempus semper adest. Dei verò tempus, quo operari ille & illuminare siue debeat, siue velit, non semper praesens est. Vnde hoc in resignata quadam praetolanteque longanimitate illius arbitrio relinquunt. Hi ergo à prioribus illis in hoc differunt, quod non ipsi fundum suum praeparant, sed

Ioan. 7.

Tempus nunc qui semper adest.

Deum hoc facere sinunt. Et licet primos motus vitijs, à quibus nemo immunis est, sentiant, dum tamen eis ipsa vitia proponuntur ingerunturque, siue superbia, siue carnis voluptas, siue rerum temporalium oblectatio, siue ira, siue odium, siue aliud quodcumque peccatum, quo grauius molestaque impugnantur, statim post primorum motuum impetum ad Deum humiliter accedentes, illiusque se resignantes beneplacito, molestiam omnem patienter ferunt, & ad patiendum sese resignant, offeruntque. Proinde & veraciter surgunt, cum seipsos & omnia transcendunt: & veri Hierosolymitae efficiuntur, habentque pacem in perturbatione, & prosperitatem in aduersitate, eosque gratissima Dei voluntas in omnibus eis quam optimè placet. Ideoque pacem ipsorum nec totus eis mundus eripere valet. Immo si & demones omnes, & vniuersum mortalium genus aduersum illos conspicerent, pacem ipsorum nulla possent ratione violare. Solus enim Deus sapit eis, nec est aliquid in creaturis, praeter ipsum, quod eorum palatum afficiat: vnde & verissime illuminantur. Sæper enim & in omnibus Deus lucet in eis purè efficaciterque: idque in densissima caligine multo verius, quam in ipsa luce corusca. Dicam ergo, & constanter dicam, quia teneri, delicati & amabiles, immò & supernaturales ac diuini praemodum sunt homines isti, quippe qui in cunctis operibus suis nihil agunt absque Deo. Sanè si dicere fas est, quodammodo nihil sunt, sed Deus in eis existit. Prorsus ergo amabiles sunt, & ipsorum humeris totus incubit orbis terrarum, sanctaque ecclesiae preclarissimae columnae sunt. Denique ad hunc gradum pertigisse, immensa felicitas est, & gaudium incomparabile. Ceterum & in hoc praedicta duo hominum genera differunt, quod vires priorum illorum, qui per seipsos fundum suum praeparare moluntur, nec sese resignantes, Deum id facere sinunt, adeo vitijs manent irretitae, ut ea ad plenum superare nequeant, quin eis vel cum delectatione immorentur, vel aliquid suum cum propriae voluntatis suae oblectatione retineant. Alij verò, resignati videlicet, preclarissimique homines illi, qui Deo fundi sui praeparationem relinquunt, cum supra seipsos sublatis sint, mox ut vitijs impugnatione sentiunt, simul cum eis in Deum fugiunt: ibidemque in diuinam quandam libertatem assumpti, ab omni citius defectu eximuntur. Verum hic talis

Neminè primis peccati motibus careret.

Hierosolymitae veri qui.

Questio.

potest questio oriri, debeant ne homines isti, dum Deus fundū ipsorum præparet, extrinsecus aliquid operari: & Teneantur ne necessariò & ipsi dei cooperatores esse: cum tamen in ipso sermonis thēmate, Surgere moneantur, quod, nullo dubitante, opus quoddam est. Itā prorsus est opus aliquod, quod eis facere semper incumbit, nunquā intermittēdum ab eis, quādiū in hoc mortali degunt corpore: hoc est, quod nullum proficiendi sibi finem statuēt, nec vnquā ad tē perfectionis conscendent apicem, quin adhuc continuē surgere nitantur, mentemque in Deum erigant, fundum interiorē denudent, expediant, euacuent, & sine cessatione cum tribus Magis regem natum inquirant, dicentes: Vbi est qui natus est? idque in humili, castoque timore, sollicitē intūs attendendo, quid à Deo exigatur, vt illi faciāt satis. Verbi gratia:

Matt. 2.

Si quod pati eos voluerit, vt patiant: si agere, vt agant: si frui, aut cōtemplationis vacare ocio, vt vacent. Denique hic fundus ipse restatur in eis, quod à deo præparatus atque mundatus sit. Vult planē ipse solus hunc occupare fundum, nec alicui creaturæ ad hunc vlla præbet vnquā ratione accessum. Operatur autē in eo & per media, vt in prioribus illis: & absque medio, vt in his felicissimis hominibus. In quorum omnis medij experte fundo quid operetur, dici non potest, nec per vnū ad alterius notitiam deduci: solus expertus id scire potest, sed tamen alteri dicere non valet. Vbi verò Deus hunc in veritate fundum possidet, paulatim externa opera cum proprietate assumpta decidunt: sed Dei illa interna observatio, magnum in illis quotidie accipit incrementum. Cæterum vbi & multo conatu suo, & imprimis ex gratia Dei, ad summum (quod contingere possint) perfectionis culmen ascendērint, se ipsos ex toto abnegabūt, ac pro nihilo ducunt, quō Saluator ipse ait: Cum feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite: Serui inutiles sumus: quod debuimus facere, fecimus: nec vnquā itā de sua perfectione præsumunt, aut itā perfecti erunt, quin & in ipso summo perfectionis apice constituti, semper humiliter metuant, semper ex animo velint & dicant, Fiat Dñe voluntas tua: multaque cum vigilantia discutiant & explorent se ipsos, vtrum ne alicui rei per affectionem inhæreant, vel si quid fortassis in fundo ipsorum Deus offendere

Matth. 6. & 26.

queat, quod ei sit impedimento futurum, quo minus præclarissimum, nobilissimumque opus suum possit in ipso sine medio perficere. Præstet nobis diuina clemētia, vt sic omnes surgamus, quod Deus in nobis operari valeat. Amen.

DOMINICA INFRA OCTAVAS EPIPHANIÆ.

Vt nos oporteat relinquere omnia, & voluntatem cognitionemque, exire & abnegare, vtque intellectus ab omnibus liber & expeditus esse debeat, nec vnquam extrouerti, quo Deus in nos ingredi possit & operari. De penitentia quoque & amore.

SERMO VNICVS.

Cum factus esset Iesus annorum duodecim. LVC. 2.

Nhuius diei Euāgelio legitur, quod Dñs noster IESVS Christus, duodecimo annis esse cœsus, vnā cum parentibus suis Hierosolymam ascendit: consummatisque diebus cum

redirent, remansit ipse in Hierosalem, & non cognouerunt parentes eius. Existimantes autē illū esse in comitatu, venerunt iter diei, & requirebāt eum inter cognatos & notos. Et non inuenientes, regressi sunt in Hierosalem, requirentes eum. Perdiderāt enim eum in multitudine, ideoque necessē habebant, redire vnde venerant. Cumque in templū, quod ipsam animæ originem significat, peruenissent: ibi, quæ amissum doluerant, læti reppererunt. Sic nimirum præclarissimam filij Dei in anima natiuitatem inuenire volenti, cuncti sunt homines deserendi, atque ad illam originem, illumque fundum vnde processit, reuertendum. Omnes namque vires animæ, vt intellectus, memoria, voluntas, ratio, cunctæque operationes illarū, cum sint multa & multiplicia, ipsum quoque hominem multiplicem efficiunt, distrahuntque. Omnis igitur sensualitas, cunctæ imagines, & quicquid hoc est, in quo nos ipsos quærimus, nos ipsos intēdimus, nos ipsos inuenimus, relinquenda penitus sunt & abdicanda: & tunc, non aliās, natiuitatem hanc reperire licebit. Non inuenitur dei filius inter amicos, cognatos & notos: magis autē & perditur apud illos. Sed hic quærat fortasse ali-

Templū quod.

Vbi Christus inueniatur.

ali-

Ioan. 4.

Questio.

aliquis, & dicat: Potest ne ergo homo hanc natiuitatem in quibusdam reperire operibus, quæ diuina sunt, sed per sensus intro suscepta, vt sunt meditationes de his quæ Deo tribuuntur, vt verbi gratia, quod bonus sit ipse, quod sapiens, quod misericors, aut quicquid hoc est, quod intellectus de Deo apprehendere possit, quæ tamē omnia prorsus diuina esse nemo ambigit? Planē respondeo, in his omnibus licet diuinis, hanc minimē posse natiuitatem inueniri, eo quod omnia foris hausta, per sensus intro illata sint & adducta. Hæc verò natiuitas si propriè atque purè intūs relucere debeat, omnia ex Deo scaturire ac ebullire oportet, cunctamque hominis operationem cessare, viresque suas non suæ, sed diuinæ actioni seruire necessē est. Atque si hoc opus perfectum erit, soli Deo agentis vires relinquendæ sunt, & homini patientis. Cæterum vbi hic & velle & scire suum exit, abnegatque, ibi ille vicissim spontè veraciterque cum suo scire subintrat, lucisque sue micantes radios in ipso longè lateque diffundit. Sanè vbi hac ratione seipsum deus scire debet, illic humanum scire nec subsistere potest, nec ei conferre aliquid. Nec est quod sibi quisquam persuadeat, eousque proficere seu excrescere posse intellectum suum, vt per huc Deum cognoscatur. Nam si Deus diuino quodam modo intra nos lucere debeat, ad hoc non solum nihil confert lumē nostrum naturale, sed ipsum etiam ad merum quoddam nihilum oportet redigi, nosque simul ex toto exire nos ipsos: & ita demum cum sua luce mentis nostræ penetratilia Deus subire valebit. Quod dum facit, simul omnia illa secum intro adducit, quæ nos per abnegationem nostræ deseruimus: immò & centuplo plura, potioraque, & præter hæc, etiam nouam quandam formam, omnia in se bona continentem. Huius in Euāgelio exemplum habemus, vbi Dominus supra fontem sedens, corporaliter cum Samaritanâ muliere loquebatur. Quæ cum multa ab eo didicisset, relicta hydria sua, ad ciuitatem properabat, conciuibus suis verum Messiam venisse nuncians. Crediderunt illi verbis mulieris, & simul cum ipsa ad videndum dñm extra urbem processerunt. Cumque illi fuissent instituti sermonibus, & quod à scemina didicerant, ipsi quoque iam coram agnouissent, audissentque mulieri hoc pacto dicebāt: Non

propter tuam loquelā credimus: ipsi enim audiuimus & scimus, quia hic est verè Saluator mundi. Itā reuerā nec omnium scientia creaturarum, nec ipsa sua sapientia scientiaque, ad hoc aliquem prouehere potest, vt Deum diuino modo sciat atque cognoscat. Nam si hoc pacto Deū scire debeat, ipsam scientiā suam ad meram quandam ignorantiam, & tam sui que creaturarum omnium obliuionem, deduci oportet. Sed dicit fortasse aliquis: quid ergo faciet intellectus, si sic ab omni se actione continebit? Itā ne rectè proceditur, si animus in ignotam quandam cognitionem subleuetur? Sed id fieri nō potest. Si enim animus cognoscit aliquid, quomodo ignorare dicitur & esse adhuc vacuus, nudus & expeditus ab omnibus? An potius id rectius est, vt in caligine quadam & obscuritate ex toto persistat? Itā prorsus, hoc extremum eligendū est. Nihil enim homini consultius, vtilissimū nihil vtilius est, quā vt in obscuritate quadam homini & ignorantia se constituat. Ergo, dicat aliquis, abdicanda sunt omnia, nec ad ea reuerti licebit? Abdicanda prorsus, nec ad ea redeundum. Quid sunt igitur hæc tenebre siue caligo? quod illius nomē? quo pacto appellatur? Nomen illius est, possibilis capacitas. Hic enim scire omne, penitus deseritur, vel potius homo ab omni cognitione destituitur, solaque manet possibilis capacitas, illius videlicet in quo homo perfici debeat. Ideoque indè redire non licet. Si porro indè quis retrahat pedē, retroque respicere incipiat, id cum nullo pacto à Deo veraciter esse possit, necessē est alterius persuasione ac suggestionē, vtputā vel carnis sensuumque, vel mudi, vel dæmonis, id agi. Quorū si miser homo in fausto consilio deceptus, prioribus neglectis, retrò se conuertat, fieri non potest, quin in defectus quosdam labatur: immò eousque, se extrouertere poterit, vt casum faciat irreparabile & æternum. Nō igitur retrò conuerti licet, sed semper ad anteriora animus extendendus, semper ad vltiora nitendum, ipsaque possibilis profectuenda, donec id totum animus apprehendat quod capere valet. Nō enim quiescit hæc facultas, donec plena essentia cōpleatur. Nam sicut materia nō quiescit, nisi formis omnibus, quas capere possit, impleatur: ita nec intellectus cessat, nisi omnia quæ capere valet, assequatur. Indè est quod gentilis quidam philosophus ait, nihil cæli motu in-

K 2 re-

rerum natura velocius esse, sed hūc tamen mentem ipsam pernitate superare. Vnde si pro virium suarum facultate semper ageret, ipsamq; possibilitatem suam agendo prosequeretur, rebus quoque infimis nulla affectione inhaereret, (hoc enim miserè eum lacerat, varijsq; erroribus perturbat) ultra supremi cæli ferretur altitudinem: cunctaq; transcendēs, nunq̄ inueniret requiem, donèc ad summum, altissimum, potissimumq; bonum pertingeret, & ab ipso reficeretur. Anima proinde sedula cogitatione perpèdendo, q̄ salubre, quamq; sit vtile hāc prosequi facultatem: nudam se, vacuum, liberam & expeditam feruabit ab omnibus: hancq; solam caliginem persequendo, explorando, inuestigando, nunq̄ ad ea que retrò sunt, conuertatur: & ita demum satis illi possibile erit, eum qui est omnia, & in quo sunt omnia, adipisci. Huic enim tanto vicinūs appropinquat, propiorq; efficitur, quanto se ipsam amplius deserit, magisq; euacuat ab omnibus, omniumq; cognitione siue scientia. De hoc felicissimo deserto p̄ Osee prophetam Dñs loquens, ait: Ducam eam (animam utique sanctam, sponsam meam) in solitudinem, & ibi loquar ad cor eius. Verbum nanque verum & sempiternum, nō nisi in solitudine profert: ea, in quā solitudine, vbi homo & à seipso, & ab omni multiplicitate relictus, desertus & exul effectus est. Hoc desertum exilium, seu exulem solitudinē propheta suspirabat, cum ait: Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, & volabo, & requiescam? Et quasi quereretur ab eo, vbinam vera requies querenda simul & inuenienda esset, secutus adiecit: Ecce elongaui fugiens, & mansi in solitudine. Ibi nanque, putā in solitudine, omnium creaturarum solatio destituta, & in abiectioe, dum ab omnibus vt vilissimi abijcitur, despiciuntur, nescimur: ibi, inquam, vera requies & summa pax animi inuenitur. De quo alio loco idem propheta regius sic ait: Elegi abiectus esse in domo Dei mei, magis quā habitare in tabernaculis peccatorum, & rerum omnium affluentia. Verum hīc dicet fortasse aliquis: Necessè itaque est, vt homo deserat omnia, sit exul ab omnibus, ipsæ quoque vires foris & intus, ab omni prorsus actione quiescant, & suspendantur. Quod si ita est, sic à Deo relinqui, & in hac desolatione persistere, id planè grauissimum est,

Osee. 2.

Psal. 54.

Ibidem.

Psal. 83.

quomodo & propheta propria experientia edoctus, dū ab ea cupit miseria absolui, testatur dicens: Fleu mihi, quia incolatus meus prolongatus est. Cum ergo sic Deus alicuius exilium seu desolationem protrahendo, ei neq; lucet intus, neq; loquitur, nec in ipso operatur, sicut iam dictum est, & ipse nos docuisti, atq; hoc modo ipse homo in puro quodā nihilo consistit ac perseverat: prestaret ne facere aliquid & operari, quo tenebras illas, grauisimumq; exilium illud depelleret, euaderetq; vt verbi gratia, vel orare, vel legere, vel concionibus interesse, vel alijs pijs, sanctis, diuinis actibus insistere? Minimè gentium. Sed reuerā & diutius & quietius ita persistere, id optimum vtilissimumq; est homini in hoc perfectionis gradu constituto. Sine graui nanq; dispendio ad quæuis alia inde procedere non potest. Hoc enim esset partim à Deo, partim à seipso velle preparari, quod fieri nequit villo modo. Certè non potest vnq̄ homo tā opere desiderare, aut ita velociter sui preparationem cogitare, quin multo citius Deus omnipotēs ad ipsum preparandū p̄stitit sit. Verum, vt cœpta, psequamur, esto diuisa hęc esse, preparationem videlicet & operationem seu infusionē, vt illam molliatur homo, hanc verò Deo relinquat: (quod tamen impossibile est) eodem momento quo paratū offenderit hoīem, non potest Deus non in ipso operari, illiq; suam infundere gratiam. Non em̄ eadem ratio est diuini operis, q̄ hūani: nec sic operatur Deus, vt artifex aliquis externus. hic enim pro suo libitu & operatur & quiescit ab opere, & in eius prorsus arbitrio positum est, vt velit operari. Sed secus est cum Deo. Qñ em̄ & vbi ille hoīem paratum inuenerit, nō potest nō in ipso operari, illiq; se infundere: sicut & Sol iste corporeus, dum purus est aer, nec vlla nubium densitate prepeditus, continere se nō potest, quin in illum se effundat. Nimirū defectus magnus in Deo foret, si vbi hoīem liberum, vacuum, nudum, expeditum cerneret ab omnibus, in ipso grandia q̄dam non operaretur, & haud vulgaria illi bona infunderet. Physicorum q̄dem ea sententia est, eodem momēto, quo in matris vtero pueruli corpus sua mēbra sortitum fuerit, vitalem illi sp̄m à Deo infundi, animam videlicet corporis formā. Eodemq; prorsus momento & preparatio comple-

Questio.

Anima q̄ cuiuslibet sua infundatur.

Psal. 119.

tur, & præstatur infusio. Quando natura eousque peruenit, vt nihil illi supersit amplius faciendum, sine vlla mora Deus gratiam largitur. Itā & spiritu preparato, sine vlla dilatione idem ipse ingreditur. Hinc in Apocalypsis volumine Dominum ita dixisse legimus: Ecce sto ad ostium, & pulso: si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse mecū. Non est itaq; necesse, vt quæsiturus Dominū, vasta terrarum spatia circumbeat, aut huc illuc que discurrat. Ecce stat ad ostium pulsans, & expectans si quis fortè aperire sibi dignetur, si quem fortè paratum inueniat. Non est, q̄ ad vocandum ipsum abscedat longius: vix aperiendi moras sustinet: centuplo magis ille ingredi, quā homo aduentem suscipere desiderat. Eodem momento & iste aperit, & ille ingreditur. Sed erit forsitan qui dicat: Quo pacto id credere possim, cum ipsum ingredi minimè sentiat? Ergo continuo sentire vis ipsum? Vt ipse sentiat, non est in hominis, sed in illius arbitrio positum, & illius equè beneplacito relinquendum. Et exhibere se potest quandò vult, & rursus abscondere quandò placet. Hoc est quod idem ipse Nicodemo ait: Spiritus vbi vult spirat, & vocem eius audis, & nescis vnde veniat, aut quò vadat. Et audire eum dicit, & nescire tamen. Certè audiendo scientia comparatur. Sed quia audiendo intrā suscipimus, audis, dixit, id est, suscipis, & tamen ignoras eum. Sanè Deus & natura vacuum non patiuntur, nec aliqd relinquunt vacuum. Quilibet ergo vacuum sibi & inanis aliquis esse videatur, ipsumq; se minimè sentire credat, aliter tamen sese res habet. Si enim vacuum aliquid sub cælo foret, quaecumque hoc esset, pusillum aut grande, aut cælū illud sibi attraheret, aut certè ad illud cum seipso adimplendū sese demitteret. Multo magis Deus omnipotens naturæ moderator & rector, nihil sub cælo patitur esse vacuū. Quisquis ergo Deum se non sentire querit, subsistat hic parumper, nec ab ista vacuitate discedat. Fortè enim hac se hora subtraheret, q̄ deinceps nunquā ad interiora sua, felicissimamq; natiuitatem illam posset pertingere. Sed hic rursus ab aliquo talis fortasse mihi q̄stio proponat, vt dicat: Sentire planè videris Domine, fieri posse, vt ad id perfectionis pertingam, vt hæc felicissima verbi

Apoc. 3.

Deū amplius nos, q̄ nos ipsum desiderare

Ioan. 3.

Questio.

Dei in anima mea natiuitas siue generatio peragatur. Quod si ita est, possē ne aliquid habere signum, vnde si peracta esset, mihi scire liceret? Itā prorsus, non vnum tantum, sed & tria verissima atque certissima signa. Duobus tamen omissis, vnum saltem dicere volo. Sæpenuerò quærunt ex me homines, possit ne ad tantum perfectionis fastigiū aliquis cōscendere, vt ipsum neque tempus, neque multitudo, neque materia præpediant. Quibus ego respondere soleo, id omnino fieri posse. Hac em̄ natiuitate veraciter in anima peracta, iam nec creaturæ omnes eiusmodi hominem præpedire queunt: quin potius semper & ad Deum, & ad hāc ipsum natiuitatem dirigūt ac manuducūt. Quod ne cui videatur incredibile, per ea quæ fieri crebrò videmus, est adstruendum: Euidenter nanq; huic simile quiddam in fulmine videmus, quod siue arborem, siue animal, siue hominem feriat, in ipso suo ictu ea ad se conuertit, itā vt si homo tergum illi opposuerit, impetu suo faciem illius ad se rapiat: & si arbor vel mille folijs abundet, oīa ad ipsum fulminis ictum sese directò conuertunt. Itā ergo & hanc semel natiuitatē expertis, & tactis ab ipsa, contingere solet. Ex qualibet nanque re ipsis occurrente, etiā si absurda sit pluri mūm, celerrimè ad hanc vertuntur natiuitatem: & quicquid antè præstabat impedimentum, iam prodest promouetq; non minimè: atque itā semper ad hanc natiuitatem animæ facies reducit, adeo vt quicquid vel auditu contingat vel visu percipere, vel quælibet etiam occurrant, in his & alijs omnibus non nisi hanc capere & intueri potest natiuitatem, eandem semel expertus. immò (si dicere licet) cuncta illi quodammodo purè vertuntur in Deum, cum in omnibus nihil intentione, nihil amore prosequatur, nisi purè Deum: quæ admodum & experientia quotidiana discimus, vt qui aliquādiū in Solis spheram defigit obtutus, quicquid deinde adspexerit, Solis ei speciem quandam repræsentet. Ceterum vbi hinc excidit, aut deficit in isto, vt Deum & in omnibus & in singulis rebus nec diligit, nec quærat, nec intēdat, ibi nouerit hanc sibi deesse natiuitatem. Sed quærere potest, vtrum is qui ad hanc potuit natiuitatem pertingere, nō debeat poenitentię actibus infundare: an si id non faciat, nullius negligentię reus teneatur.

Tria q̄dā Dei p̄sentie signa.

Miri q̄dā de fulmine

Questio.

Pœnitenti-
alia opera
cur institu-
ta.

Gal. 5.

Hic sciendum est, quod omnis vita pœnitentialis, & qcqd in ea exercetur, vt sunt vigilię, ieiunia, fletus, oratio, disciplina, cilicia, lecti asperitas, ac id gen^a alia, pter alias rationes non cõtemendas, ob quas per ea sese affligere solent hoies, etiam in hoc inuenta sunt ac instituta, vt carnis pe-
 tulantia citius compescat, ne caro præua-
 leat spũ, cui sedulo reluctat, & aduersus
 quẽ, vt Apostolus ait, necdũ penitẽs sub-
 acta, cõcupiscit, sicut & spũs aduersus car-
 nem. Hęc enim sibijnuicem aduersant, &
 perpetua pugna decertant. Caro siqdem
 hęc vegeta est, fortis & audax, in sua vide-
 licet patria, quę terra est, constituta, mun-
 dum habes adiutorẽ, immo & oēs amicos
 suos, cibum videlicet, potum, teneritudi-
 nem, mollitiem: quę omnia spũ impediõ
 aduersantur, vtpotẽ exuli, & procũ à sua
 patria peregrinanti. In illa aut cęlesti mã-
 sione, tanq̃ in patrio solo, quotquot de-
 gũt, amici spũs sunt atq; cognati: ibi tota
 illius progenies, tota demorat cognatio:
 ibi amicos habet plurimos, si non degene-
 rem agat vitã, si ad eam crebro suspiret, si
 deniq; tendat ad ipsam. Vt igit in hoc mi-
 serabili exilio p̃sidium & auxilium ipsi fe-
 ratur, & caro lasciuia, fractis nõnihil viri-
 bus, ad pugnandũ rebellandumq; fiat im-
 potẽtior, ne qnq; aduersus illũ plus æquo
 cõualescat, insurgat, p̃ualeat: frenũ illi pœ-
 nitentię inijcitur, & q̃um humana fert in-
 firmitas, nonnihil deprimitur, non oppri-
 mitur, vt spũs pleno iure illi tanq̃ manci-
 pio suo possit dñari, & rebellem compe-
 scere. Hęc igitur oĩa cum pro edomando
 corpore suscipiant, si hoc ipsum cẽtuplo
 melius capere velim⁹ ac superare, frenum
 illi amoris inijciamus, quo haud dubiẽ
 multo citi⁹ frangit, vincit, edomatur, mul-
 toq; grauiori p̃grauat pondere. Vndẽ ni-
 hil tantoperẽ Deus in nobis desiderat, ni-
 hil equẽ nobis deesse querit, vt amorem.
 Certẽ quõ piscator frustra piscẽ se cape-
 re sperat, nisi ille ritẽ hamum momorde-
 rit, quo factõ, de piscis captiõẽ certus est,
 quõcũq; ille se vertat: itã & amoris nexib⁹
 cõstrictus, fortissimo qdem colligatus est
 vinculo, sed onus planẽ suauissimum por-
 tat. Hoc onus qsq̃ quis mãsuetis suscipit hu-
 meris, per ipsum plura cõsequit, magisq;
 summã p̃fectiõĩ p̃pinquat, q̃ omib⁹ p̃f-
 set exercitijs, rigore ac asperitate, quã si-
 mul omes possent hoies agere atq; subire.
 Sũauiter aduersa oĩa & qcquid illi Deus

Quid ma-
ximẽ exi-
gat à no-
bis Deus.

euenire permittit, sustinet: dulciterq; &
 ex animo oẽm iniuriã remittit. Deniq; ni-
 hil itã Deo hoiem cõiungit, nihil itã Deũ
 homini p̃priũ facit, vt dulcis nexus amo-
 ris. Hanc dilectionis viam qsq̃ quis inueni-
 re potuit, aliud iter non perindẽ requirit.
 Hunc hamum qsq̃ quis semel p̃fectẽ mo-
 mordit, aded totus capitur, vt pedes, ma-
 nus, os, oculi, cor, & qcquid de substantia
 est hois, totum diuini iuris efficiatur, to-
 tumq; Deo p̃prium fiat. Nullo itaq; alio
 melius caro nostra implacabilis animẽ ho-
 stis, vincit & edomat, q̃ amore. Vñ in Can-
 ticorũ volumine scriptum legimus: Fortis
 est vt mors dilectio, dura sicut infer⁹ æmu-
 latio. Sicut em mors animã à corpore sepa-
 rat, itã amor mentem quam semel reperit,
 à dilectione mundi funditus extinguit, &
 ab ea cuncta remouet. Quicqd aut Deus,
 aut diuinum non est, non patitur. Hęc p̃-
 fectõ viam qsq̃ quis calcet, & in hoc amo-
 ris bello cap⁹ est, quodlibet ille vel agat,
 vel non agat opus, perindẽ est illi: modõ
 Deo gratissimum esse intelligat. Interim
 tũ opera & exercitia illius, & ipsi & cun-
 ctis hominibus vtiliora & fructuosiora,
 Deoq; laudabiliora sunt, q̃ vniuersorum
 hoim exercitia, etiam eorum qui absque
 mortali culpa vitam agunt, sed minori er-
 ga Deum dilectione flagrant. Quiescere
 illius, plus vtilitatis adducit, q̃ alteri⁹ ope-
 rari. Id ergõ studium cuiusq; sit, itã vitam
 moresq; componere, vt hoc sit dignus ha-
 mo capi. Erit illa felicissima captiuitas.
 Nam quo captiuitas maior & arctior, eo
 & anim⁹ liberior. Præstet nobis benignis-
 simus conditor noster, pater, filius & spi-
 ritus sanctus, vt hoc pacto capi, & demũ
 ab omnibus eximi & expediri mereamur.
 Amen.

Cant. 8.

DOMINICA I. POST OCTAVAS Epiphaniæ.

De interna siti, astutissimoq; desiderio Dei, & vt hominem diuersarum tentationum canes venentur atq; fatigent: vt seipsum abnegans, in Deum recurat, fugiatq;.

SERMO PRIMVS.

Huius diei Evangelium est, in quo Dominus vinum legitur in aquam diuina potentia commutasse. Ioan. II.

Si quis sitit, veniat ad me, & bibat. IOAN. VII.

De-

ominus IESVS Christus Salua-
 tor noster, qui hodierna die
 aquam in vinum commutauit,
 adhuc sine cessatione vocife-
 rat in cordibus nostris, vt ipsum sitire ve-
 limus: paratus sitibundas animas nostras
 preciosissimo diuinæ gratiæ dilectionisq;
 suæ vino Cyprio non refocillare modõ,
 sed inebriare etiã. Hinc in nouissimo die
 magno festiuitatis stabat ipse & clama-
 bat, dicens: Si quis sitit, veniat ad me, & bi-
 bat, aquam scilicet vitę. Sed quid est, oro,
 sitis hæc, de qua dominus loquitur? Nihil
 aliud sanẽ, quã vehemens Dei desiderium.
 Cũ enim spiritus sanctus animã il-
 labitur, quendam ipsa amoris ignem car-
 bonemq; ignitum concipit, ex quo amo-
 ris incendiũ in ea generat, quod ignitas di-
 lectiois scintillas emittit, quæ dein dẽ si-
 tim quandam, intimumq; Dei in anima
 pariunt excitantq; desiderium, nesciente
 sapius ipso homine in quo talia aguntur,
 quid sibi sit, quidve patiat, nisi q̃ anhelum
 quoddam suspirium ad Deũ, & creaturã
 omium nauisã ac tedium sentit.
 Hoc desiderium triplex est, & triplici homi-
 num generi, valdẽ tamẽ dissimiliter, inest,
 incipientibus videlicet, p̃ficientibus, atq;
 p̃fectis: p̃fectis, in quã, quantum huius
 vitę possibilitas admittit. Dauid prophe-
 ta vehementi taetus desiderio, in quodam
 psalmo sic ait: Quemadmodũ desiderat
 ceruus ad fontes aquarũ, itã desiderat ani-
 ma mea ad te Deus: Sitiuit anima mea ad
 Deum fontem viuũ. Constat omnibus,
 dum canes venatici ceruum strenuẽ per-
 sequendo, ipsum per montes & colles syl-
 uasq; mira pernicitate volantem insectan-
 tur, ex illo cursũ eius impetu vehementẽ
 in ipso sitim, & aquæ desiderium multo am-
 pliũ, q̃ in alijs feris, excitari. Vt ergõ ca-
 nes venatici ceruum, itã grauissimã quã-
 dam tentationes hominẽ incipientẽ, re-
 center à seculo & peccatis conuersum, ve-
 nantur, persequuntur, fatigant. Dum enim
 sancti spiritũs gratia tactus, à mundo gra-
 uioribusq; culpis ac sceleribus suis sese
 auertit, primõ hunc septẽ mortifera pec-
 cata, horrendis acerrimisq; tentationi-
 bus fortiter insectatur, multo fortassẽ am-
 pliũ nũc, quã pridẽ in seculo degen-
 tem. Tunc enim tentationes præuenire so-
 lebat, facile peccatis consentiendo. Iã ve-
 rõ, dum ad resistendũ sese accingit, quan-
 tum illa hominem persequantur, primõ

Ioan. 7.

Desiderium
triplex.

Psal. 47.

Ecclesiã

Ceruorũ
industria.

Canes.

Ceruorum
negligentiã.

peccata sunt, tamq̄; illi minutula vident, vt nec reputare ea velit: vñ nec ad resistendum illis accingitur. Sicut em̄ mala incognita, illis quæ nota perspectaq̄; sunt, grauius nocent: ita & hæc de quibus præfati sumus, societas & confabulatio hominũ, & oblectatio creaturarũ, dum plus equo parupenduntur, incurabilius feriũt. Verũ vt ceruus ex qualibet sui venatione magis incalescit, sensimq̄; vehemētiore siti afficitur, ita & homo eiusmodi ex qualibet tentatione maiori diuinæ dilectionis ardore, sitiq̄; vehemētiore debet succēdi, ita vt semper magis ac magis ipsũ ad Deũ confugere quelibet tentatio cõpellat, vbi nihil nisi meram veritatem, pacem, iustitiã & consolationem inueniet, vt sic ipsa tentatio virtutis ei materia fiat, & profectus incrementũ. Ad hæc postq̄; ceruus ex nimia cursũs fatigatione plus satis lassus est, & nimia siti arefactus, solet venator canes à venatione reuocare & remorari paululũ, præsertim dum de illius captione certus est, ipsumq̄; intra leporariũ habet, atque interim vires recuperandi ceruo tribuit facultatē, vt resumpto spiritu, venationis molestiam melius ferre queat. Eodem etiam modo facit homini deus, dum enim tentationum impulsus modum excedere conspicit, earũ fluctus mitigat, vel sistit etiam vsq; ad tēpus: solitaq̄; benignitate sua in cordis palatũ guttulã quandam aquæ, id est, dulcem suauitatis rerum diuinarum ac spiritualium saporem infundit porrigitq̄; vndē tm̄ roboris accipit, vt omnia extra Deum, id est, quicquid Deus non est, insipidum sit illi atq; amarum: iamq̄; omnia sibi pericula euasisse, tentationesq̄; oēs debellasse videatur: nesciens, vtpotē vitę spiritualis adhuc rudis & inexpertus, id solum reparationem quandam confortationeq̄; esse, ad nouam venationem tentationemq̄;. Dum ergo nil minũs suspicatur, tētionum canes illius denuo guttur inuadunt, & iam quã antē crude lius ipsum adoriuntur. Attamen ex illa diuinæ dulcedinis instillatione aliquanto, quã fuerat antē, robustior effectus, eorũ impetum leuius sustinet. Quod autē Deus has illi tentationum molestias rursus euenire permittit, non sine magna fidelitate & dilectione id facit inestimabili. Per has enim, velit nolit, ad Deũ meritò refugere compellitur anhelã estuantissimaq̄; siti, cordeq̄; sitiētissimo: ad Deum, inquam,

Cerui fatigati & hominis tentati collatio.

in quo citra ambiguitatem omne gaudiũ, pax & consolatio veraciter consistit, quotãto illi potus, qui sitim subsequitur, suauior, iucundior, delectabilior fiat, & hęc in tempore, & postmodũ in æternitate, vntaq̄; beata, vbi vera ineffabilisq̄; dulcedo, in ipso suo fonte ex corde paterno plena voluptate totoq̄; ore non iam gustabitur, sed ad ebrietatem vsq; haurietur, potabiturq̄;. Ex huius verò dulcedinis prægustatione, tantum homo consolationis, tantumq̄; roboris accipit, vt nihil sit tam asperum, nihil tam onerosum, quod non facile ei sit amore conditoris sui hilariter tolerare. Deniq; vbi ceruus, deuicis vniuersis canibus, pro voto suo ad fluuiũ aut fontē aliquē pertingit, toto ore in ipsam immerso, plena voluptate bibit quantum libet. Itã prorsus & noster hic homo facit, quandò diuino fretus auxilio, ab omni & maiorum & minorum canũ se dilaceratione excussit, minoribus videlicet maioribusq̄; peccatis, & plena fiducia cum hac siti ad Deum venit. Tunc enim pleno ore ad ebrietatē vsq; largissimè potat: adeoq̄; tunc Deo plenus efficit, vt præ nimio gaudio & spiritũs exultatione, sui ipsius obliuionem incurrat: videturq̄; ipsi, quod dura quælibet & aspera subire possit, immò non libeter solum, sed & hilariter & aquã transire & ignem, vel etiam mille gladios. Nullo tunc vitæ vel mortis, prosperitatis vel aduersitatis metu afficitur. Vndē hoc, nisi quia diuino est amore inebriatus? Hoc verò gaudium, quod isti intus sentiunt, rectè iubilus vocatur. Hoc gaudio impulsus, quandoquē lachrymantur & plorant, quandoquē soluuntur in risum, quandoquē etiam cantant. Nulli sapientes huius seculi, sola scientia, quæ inflat, tumidi, curiositatis studio dediti, miro licet magnoque præditi intellectu, cum in seipsis minimè sint experti, capere possunt, quanta & quã mira Deus agat in sanctis & electis suis, vasis misericordię suæ. Omnes enim illi nec habent aliquid, nec nouerunt, nisi quantum naturæ beneficium sunt consecuti. Vndē mox vt aliquid eiusmodi, rarum & insuetum, in dei amicis contemplantur, quasi stupentes dicunt: Quid sibi volunt rari isti & insoliti gestus? Nimirũ hoc spiritualis ista ebrietas facit, quam curiosi & scioli ignorant. Deidē sic amore debriati, ineffabili quocquē gaudio perfundunt, itã vt in oib; letitia &

Animales nõ capere spiritalia.

tia & exultatione superabundent, adeo vt quicquid illis eueniat, prosperũ id sit, siue aduersum, semper in vera pace & gaudio perseuerent. Ignitus nãque diuini amoris carbo in cordibus eorum succēsus, instar aquæ bullientis excandescit & feruet in eis, & refrigerium præstat, ipsosq̄; præ gaudio & exultatione æstare facit. Horũ aliqui corde rupto animum fundunt, q̄ tam magna & vehementia Dei opera, quę intra se sentiunt, sufferre nequeat. Immo certissimum est, plures indē mortem obijisse, q̄ his stupendis dei in anima operationibus, supra q̄ mortalis eorum patiebat imbecillitas, & natura ferre poterat, totos se traderet. Verũ sapientissimus omnium moderator Deus, cernens eiusmodi homines debite moderationis trascendere limites, seseq̄; plus satis inebriare, facit instar honestissimi alicuius prudētissimiq̄; patrifamiliaris. Hic em̄ preciosi vini multũ in sua mensa habens, factò prandio, surgit à mensa, vino relicto, seseque ad quiescendum paulisper reponit. rũ verò accedentes proles ipsius, vinum illud ad ebrietatē vsq; auidē sumunt. Surgens autē pater familiaris, comperto qd actum sit, durè satis filios suos virgis cędit: iam tm̄ doloris experiunt inter verbera, quantum prius delectationis inter pocula fuerat experti. Nec eo cõtētus paterfamilias, tm̄ aq̄; deindē illis porrigi iubet, doncē plenè sui cõpotes efficiant, vino quo maduerant, digesto. Sic, inquam, & Deus facit electis filiis suis. Velut em̄ obdormisse se simulat, electosque filios suos dulcissimũ vinũ suum ore plenaq̄; cũ delectatione potare finit, quantum libet. Cernens autē eos modũ excedere, & periculum incururos, suã eis dulcedinē, cõsolationem, vinũq̄; preciosum subtrahit ad tēpus: tantaque eos amaritudine & animi mœrore intus adspargit, vt crederes nunq̄; eos lætatos fuisse: tamq̄; sobrios facit, vt nunq̄; ebrij fuisse videatur. Sed dicat fortasse aliquis: Et quæ ipsorũ culpa est, quod adeo ebrij effecti sunt, quandoquidem vehemens eos tenebat sitis, & pleno eis ore bibere permittebatur? Ceterũ ideò hoc illis permissum fuit à Deo, vt per hanc eos alliceret, & tam à suisפורum, quã creaturarum omnium amore & misera captiuitate abstraheret, eximeretq̄;. Iam verò dum nesciunt ea sobriè vtĩ, vult eos ad seip̄s reducere, & vino ebrios, sobrios efficere. Hinc porro adeo tem

Contēplatiuorũ aliquorũ inopinę mortis causa.

cõparatio lepida & efficax.

Iubilus qd.

Cur Deus suos cõsolatione sua aliqui priuet.

perati efficiunt, dum videlicet relinquuntur sibi ipsi & viribus suis, vt iam facile agnoscant, qd sint ex seipsis, & quid possint viribus suis. Dudum plura pro DEO sustinere & operari volebant, q̄ dici illis potuisset, lōgeq̄; maiora. Iam verò saltem paruum opus citra magnam difficultatem peragere, & verbum vnũ durius prolatũ, Dei amore sufferre vix possunt. In hac ergo diuinæ dulcedinis subtractione, quid boni suis sumptibus, proprijsque viribus possint, funditus veraciterq̄; cognoscunt. Et qñ Deus radios suæ gratiæ donaq̄; sua retrahit, humiles, resignati, benè de omnibus sentientes, quieti ac modesti efficiuntur, vtpotē satis à Domino correcti, & sub illius ferula quã optimè instituti. Attamen prædicta omnia, tentationum videlicet impetus ac tēpestates, diuinæ quoq; consolationes, operationesque, in infimis adhuc viribus duntaxat acta fuere, in quibus haudquaquã dn̄s cõmorari dignat. Non est in illis præclarior nobiliorque locus eius: angustiores illæ vires sunt, quã vt tantã possint capere maiestatem, aut hæc suũ in eis opus perfectè valeat moliri, peragereque. Vult itaque in supremis habitare viribus animæ, memoria videlicet, intellectu & voluntate, & ibi diuino quodã modo ac propriè operari. Illic enim duntaxat eius est locus: ibi propriam imaginẽ suam atque similitudinẽ reperit, illicq̄; habitat & operatur. Vndē quisq̄; eũ propriè inuenire appetit, illic eum, non alibi, requirat. Porro cui id obtingere potest, vt eò pertingat, sub compendio veraciterq̄; inuenit, quod diũ multumque per ambages quęruit. Ibi tunc spiritus supra vires omnes in vastam quãdam solitudinẽ, (de qua nemo mortalium, dignũ aliquid fari potest) id est, occultam modinefcij boni caliginem rapit: adeoq̄; illic in diuinam, simplicẽ, & modi expertem absorbetur ac perducitur vnitate, vt omnem prorsus (si dicere fas est) distinctionẽ amittat, nõ quod em̄ essentialiter, sed obiectiuè, & quod ad sensationẽ attinet. In vnitate qppe ois amittit multiplicitas, & oem vnitas vnitate sue in vnum redigit multiplicitatē. Ceterũ qñ eiusmodi homo sibi restituit, perfectiorẽ lucidiorq̄; distinctionẽ habet, q̄ aliquis alius aliud habere possit. Et hoc vñ, nisi ex simplicissima illa vnitate ad quã raptus fuit? Oim, inquam, sanctę fidei articulorũ, oisq̄; veritatis aptissimas ratios, verãq; di-

stin-

stinctionem habet, ut videlicet pater, filius & spiritus sanctus, non nisi unus verus sint Deus &c. Nec aliquis hanc diuinitatis distinctionem melius intelligit, quam qui ad illam unitatem pertingunt. Vocatur hec & est quidem ineloquibilis caligo, & tamen ipsa est vera & essentialis lux diuinitatis: vocatur etiam & est incoprehensibilis vastaque; solitudo, in qua nec semita vlla, nec ponticulus vllus, sed nec aliquis modus inuenitur, cum modis omnes longe transcendat. Quae ut aptiora fiant, pauca adijcienda sunt. Est itaque caligo haec lux quaedam, ad quam nullus creatus intellectus pertingere, nec ipsam capere ex natura potest. Et ideo desertum appellatur, quia nullus ad ipsum patet accessus. In hac ergo caligine, spiritus supra seipsum, & supra omnem captum cognitionemque suam transfertur & rapitur: atque illic de fonte diuinae dulcedinis, ex ipsa sua origine, vera videlicet essentialique; scaturigine Dei, promanante, bibit. Et hic fons iste diuinae suauitatis, supra modum dulcis, recens & viuus est: quemadmodum & fontes omnes in sua sunt origine dulciores, puriores, recetioresque; dum vero longius promanant, ex solis ardore calidi aridique redduntur. Sed quam purissimi fontis vnda hic ex vera dei scaturigine potanda praestetur, quae explicet? In hunc fontem totum se cum omni esse & posse suo spiritus immergit, velletque pleno inde ore potare: sed quando mortali est carne circumdatus, frustra ad hoc nititur. Interim tamen in verum diuinitatis fundum immergit, quemadmodum aqua in terrae superficie natans, paulatim ab ipsa terra absorbetur. Porro si is, qui ad hanc peruenit, secundum vires infimas quietere, somno & ocio vacare, nec aliquid cum eis agere vellet, nulla profectio susciperet incrementa virtutum. Sunt enim vires inferiores suo modo exercendae, seruandae & occupandae: alioquin haud dubie citius inde Spiritus sanctus totus abscederet, & tunc euestigium spiritualis superbia, inordinata libertas, vanaque; in proprio ingenio & intellectu complacentia, in anima nasceretur, succederetque. Vnde profundissima cum humilitate, qui eius modi est, diuinae se debet substernere voluntati: quae tum maiorem ab ipso, quam vnquam ante, abstractionem exigit: idque modo longe excellentiori, quam vnquam antea: maioremque; puritatem, nuditatem, inde pictam libertatem, solitudinem, suique; an-

Caliginis diuinae descriptio.

Fontium natura.

Vires inferiores cur & qui exercendae.

nihilationem: nec non & longe perfectius internum externumque; silentium, profundiorum humilitatem, & virtutes denique omnes in viribus infimis. Inde iam homo conditori suo familiaris & intimus, immo & totus diuinus efficitur. Labet hinc paulisper intueri, in quam mirabili via praefatos electos suos deduxerit Dominus, utque suum cum eis quasi ludum exercuerit. Ecce enim primo cum aliquid de precioso vino dulcedinis suae viribus interioribus hausissent, ipsum continere non poterant, sed inordinati atque ebrii efficiantur. Deinde vero supra se ipsos cumque vires ipsorum in se illos rapuit, introque adduxit: sibi se ipsum totum, longe alia ratione excellentiorique; modo illis praebuit impartiturque, quam prius: & hinc iam optime ordinant. Hoc plane est, quod in Canticorum volumine anima amore ebria contigit sibi gloriae, dicens: Introduxit me Rex in cellaria sua: *can. 1. & 2.* ordinauit in me charitatem. Reuera namque optime illos hinc ordinauit, & per mirabiles ac desertas deductos vias, in profundissimam diuinitatis suae abyssum, hoc est, in se ipsum, introduxit trassulitque: ibi deique; tale aliquid praestitit eis, quod nemo sensibus externis capiat, eo quod sensus omnes, & ipsum quoque; humanum transcendat intellectum. Re ipsa namque; vite aeternae vera quaedam praelibatio fuit. En dilectissimi, qualiter amabilis benignitas conditoris, cum electis suis ludere nouit. Et cur hoc, nisi ut sibi attractos nos omnes, vitam faciat sanctam atque beatam ducere, perennem felicitatem, gaudium & amorem suum expetere, ac votis omnibus ad ea suspirare, atque huc denique; nos perducere, huiusque; in nobis sitim accedere queat? Hoc nimirum vehementissimè sitit, & inde voce magna clamat: Si quis sitim *Ioan. 7.* Sanè non nisi aquam viuam. Et tanta maiestas veram in nobis sitim experiri desiderat, immo & vehementer sitit & exoptat. Adeoque; si cum desiderio ad ipsum sitire velimus, ita nos magnificè abundeque; se potaturum pollicetur, quod ventre nostro flumina procedent aquae viuae, salientis in vitam aeternam. Sanè quaedam modum corpus cibo corporeo refectum, ipsum cibum ad stomachum remittit, in quo virtute caloris ab epate procedentis digeritur, & deinde singulis quibusque; membris subministratur, totum corpus nutriendum atque confortans: ita & spiritus in supradicta potatione preclarissima diuinae

can. 1. & 2.

Ioan. 7.

ma-

maiestatis escam suscipit, quae deinceps à vero feruentissimoque; diuinitatis amore in omnia membra, totamque; hominis substantiam & vitam, administratur diuiditurque; unde cunctae operationes illius & rectius ordinantur, ut melius ordinari non possint: & omnibus proficiunt ad exemplum. Ex illa porro interioris hominis compositione ordinationeque; & ipse exterior homo bene componitur & ordinatur, floret ac vegetatur, fortis, robustus & magnus efficitur, sufficiensque; ad omnia quae deus ab illo exigit, salitque; & ipse in vitam aeternam. Quam nobis praestet omnipotens & misericors Deus. Amen.

ALTER IN EADEM

DOMINICA SERMO.

Vt spiritualis Christi sponsa gerere se debeat, quo Christo caelesti sponso suo placeat quam optime &c. Hunc require supra in vita D. Thauleri sub hoc themate, Ecce sponsus venit &c.

DOMINICA II. POST

OCTAVAS EPIPHANIAE.

Vt nos in precioso redemptoris sanguine mundare, per quinque virtutes Deo unire, & ex toto à cunctis animae languoribus sanari & conualescere debeamus.

SERMO VNICVS.

Huius Dominicae Evangelium est, ubi Dominus leprosum curauit, MAT. 8.

Erat dies festus Iudaeorum.

IOANNIS V.

Egimus in huius dominicae euangelio, ut dominus leprosum verbo à graui illius infirmitate curaret. Et quomodo hoc tunc corporaliter factum, ita hoc ipsum quotidie adhuc per preciosum sanguinem suum in nostris animabus facit. Cui materiae cum rectius conueniat euangelium illud de piscina, cuius aquam secundum tempus lapsus è caelo angelus commouere solitus fuit, placuit ipsum hoc loco tractandum suscipere. Itaque Ioannis 5. cap. legis, ut dominus noster quodam die festo Iudaeorum assenderit Hierosolymam. Est autem, dicit consequenter euangelista, Hierosolymam in Probatica, piscinae cognominatur Hebraice Bethesda, quaeque; porticus habens. In his iacebat multitudo magna languentium, cecorum, claudorum, aridorum,

† pbatica piscina, * Bethesda, * Bethsaida.

expectantium aequae motum. Angelus autem domini descendeat secundum tempus in piscinam, & mouebatur aqua. Et qui primus descenderet in piscinam post motionem aquae, sanus fiebat, à quacumque; detinebatur infirmitate. Erat autem quidam homo ibi, triginta & octo annos habens in infirmitate sua. Hinc cum vidisset Iesus iacentem, & cognouisset quia iam multum tempus haberet, dicit ei: Vis sanus fieri? Respondit ei languidus: domine, hominem non habeo, ut cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam. dum venio enim ego, alius ante me descendit. Dicit ei Iesus: Surge, tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim sanus factus est homo ille, & sustulit grabatum suum, & ambulabat. Deinde post multa quae euangelista subiungit, ita sequitur: Is qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Et rursum post pauca: Postea inuenit eum Iesus in templo, & dixit illi: Ecce sanus factus es: iam amplius noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Hucusque; euangelicus sermo se extendit. Hec igitur piscina, est ipsa *Piscina:* tenerrima nobilissimaque; Domini Saluatoris persona. Et aqua ab angelo mota, quae in hac piscina fuisse legitur, est preciosissimus eiusdem redemptoris nostri veri Dei & hominis sanguis, in quo idem ipse nos *Aqua piscinae.* omnes ab omni vitiorum sordibus plenissimè mundauit: nec non vniuersos ad se venire, seseque; ex integro emendare volentes, quotidie adhuc mundare ex amore paratissimus est. Languidi vero ac diuersis infirmitatibus oppressi, quae circa piscinam plurimi morabantur, aequae motum praestolantes, vno modo totum humanum genus significat, & quotquot ante Saluatoris obitum ex hac luce migrarunt, qui omnes & ante legem & sub lege captiui tenebantur per omnem vitam suam, & defuncti, adhuc limbum subire cogebantur, praestolantes ibi aequae motum, preciosissimi videlicet sanguinis Christi in amabili piscina corporis eius existetis effusionem, per quam sanandi, & ab omni captiuitate eximendi erant. Nam & in his nouissimis diebus, in tempore gratiae, nemo plenè sanari potest à vulneribus & languoribus animae suae, nisi per efficacissimam huius piscinae vndam, id est, preciosissimum domini nostri Iesu Christi sanguinem. Hac vnda quotquot languidi non adsparguntur, quotquot in hanc piscinam non mittuntur, citra omnem dubitationem non tamen temporalem, sed & aeternam incurrunt corporis simul & animae mortem. Alio vero modo *do suis*

Piscina:

Aqua piscinae.

Languidi:

do siue sensu, languidi illi circa piscinam degentes, eos significat, qui post aquam motum diversis vitiorum morbis laborantes, varijs modis extrinsecus à Deo vocantur & commouentur, siue per inferni metum, siue grauem aliquam afflictionem atq; tristitiam, siue alios prosperos vel aduersos casus, siue etiã per verbũ Dei ex ore predicatoris susceptum, atq; horũ consideratione compuncti, & ad Deum sese conuertunt, & ad hanc veniunt aquam: in quatenus sanitatẽ consequantur, quia tñ tepidẽ, cæcẽ, & frigidẽ id faciunt, & quantum in ipsis est, adedõ vera perfectione & veritate remoti manent, adeoq; impuri ab hac luce decedunt, vt in purgatorium detrusi, grauissimas illic pœnas, flamasq; gehēnales subire cogant: sintq; ibi demonũ ludus, donec ab omni labe penitus purgati, digni fiant qui sanctorũ cœtui aggregent. Deindẽ in Euangelio piscinam illã quinque porticus habuisse sequitur, & in eis multitudinem magnã languentium iacuisse, motũ aquæ expectantium. Et qui primus descendisset in piscinã post motionẽ aquæ, à qualibet etiã infirmitate sanum fieri solitum fuisse. Per languidos, vt prædictũ est, intelligi possunt superbi, iracundi, ocores, auari, luxuriosi, & id gen^o alij peccatores, vitiosiq; homines, qui (si non dedignentur sponte ad ipsam veram piscinã accedere) in precioso redemptoris sanguine deuote & corde contrito se lauando, à lætalibus huiusmodi morbis sanari possunt. Per quinque verò porticus illas, in vno quodẽ sensu quinque eiusdẽ redemptoris vulnera accipi queunt, è quib⁹ liquor salutaris emanãs, animas nostras abluit, ac sanitati restituit. At tñ in alio sensu per easdẽ porticus, quinque specialium virtutum exercitia intelliguntur. Et licet virtutes omnes impendit cunctis necessariæ sint atq; peritiles, dum tñ vnus alio infirmior est, & ad vnũ propensior vitium q̃ ad aliud, necesse proindẽ habet diligentius se in vna, quã in alia, virtute exercere. Prima porticus siue virtus vel exercitium, est profunda subditatq; humilitas, itã vt de seipso nihil homo sentiat, atq; patienti animo in qualibet afflictione constitutus, nõ sub Deo tñ, sed & sub creaturis omnibus sese deprimat, & omnia ac singula vndecunq; occurrentia, à nullo alio præterq̃ à solo Deo suscipiat humiliter, eidemq; cum humili castoq; timore & vera despectione suscipiunt in omnibus,

Languidi.

Porticus quinque.

I.

aduersis & prosperis, penuria & abundantia, sine vlla contradictione resignet atq; relinquat. Secunda porticus siue virtus, est diligens veri fundi, perpetuaq; obseruatio & inhabitatio. Hęc in primis necessaria foret multis probæ ac honestæ vitæ hominibus, q̃ in bona simplicitate sua satis incaute extra fundum suum sese extrouertunt, & foris in quibusdã pijs ac licitis modis & operibus occupant, vt, verbi gratia, vel in docendo, vel in loquendo, vel in operando: sicq; sensualiter & delectabiliter, nesciẽter tñ, foras euagant. Quibus tunc plerunq; euenit, quod Augustinus ait, vt itã in creaturas excurrant, vt nõquam intrò reuertantur. Verum oportebat quẽq; in sua extrouersione & opere diligẽtẽ fundi sui curã habere, eumq; vigilanter obseruare & ferio inspicere, quoties extra illum operis aliqd patrare vellet: sicq; in cunctis actibus suis foris & intrũ, veram inuolantq; pacẽ seruaret: quam plerũq; idedõ in suis extrouersionibus operibusq; externis aut omnino nõ habet, aut minus habet, quia irrationabiliter, ex motu videlicet sensualitatis, aut rerum foris occurrentiũ, nõ ex instinctu & admonitione sancti spiritus, foras processit, seseq; extrouertit. Tertia porticus siue virtus, est vera essentialisq; contritio de peccatis, quæ nihil aliud est, q̃ vera auersio ab omnibus, quæ aut purè veraciterq; Deus non sunt, aut quorũ ille vera causa non est: & perfecta ac integra hominis conuersio ad Deum, cum omnibus quæ idẽ ipse homo & est & habet, (quod est nucleus atq; medulla veræ contritionis) & cum ingenti plenaq; fiducia in purissimum bonũ illud, quod Deus ipse est, suscipiunt immersio, eo cum affectu ac desiderio, vt in ipso & cum ipso semper opterantq; manere: eiq; cum perfectõ amore, puraq; intentione, plena propatq; voluntate illius pro virili beneplacitũ exequendi, inhærere. Hęc est essentialis contritio: Quam quisquis habet, huic peccata sua omnia citra controuersiam remittuntur: & quo plũs de tali contritione habet, eo maiorem ac puriorem delictorũ suorum veniam consequitur. Quarta porticus siue virtus, est voluntaria paupertas. Vbi notandum, duplicem esse paupertatem. Prima est exterior, rerum videlicet temporalium. Altera interior, vbi est essentia veræ paupertatis. Priorem illam externam paupertatem, quum ad eam non sint omnes

contritio.

III.

Paupertas duplex.

2. Cor. 6.

vocati, nec omnes habere tenent. Ad posteriorem verò essentialẽ paupertatem oēs vocati sumus, quotquot dei amici esse volumus. Hęc in eo consistit, vt solus Deus fundum nostrum possideat, nec ab aliqua re extra ipsum possideamur: vtq; sic omnia habeamus possideamusq; vt deus id exigit à nobis, in vera scilicet nostri spiritus paupertate, sicut Apostolus ait: Nihil habentes, & omnia possidentes. Quod est, vt nihil in hac vita tam charum habeamus, nec amicos, nec honorem, nec corpus, nec animam, nec delectationem, nec commodam, quin, si Deus id exigeret à nobis, cuncta hæc pro amore illius, & ad laudem & gloriam diuinã ac paternã voluntatis eius, libenter relinquere nos iuxta omnem modum, quo ipse nos ea relinquere vellet. Et licet naturã infirmitas, vt fieri solet, fortasse remurmuraret, nihil id obesse potest, si tñ promptã se ad id exhiberet voluntas. Hęc planè vera essentialis paupertas est, cui militat boni oēs, eãq; exigit ab illis Deus. Isti si animũ liberũ, in Deũ eleuatũ, atq; nullius rei amore amore vel delectatione captũ, omniaq; si Deus exigeret, relinquere paratũ, habeat, tametsi potentissimum regnũ possideant, corã Deo nihilo minus veri essentialẽs pauperes sũt, nec per hoc à diuinã gratiã susceptione præpediuntur, quandiu nulla res caduca, vilis ac transitoria, ipsos contentos reddere potest, nec pacẽ aut quietẽ habet in ea, sed cõtinuè potiũs manus desiderij sui ad largissimas summi boni, quod Deus est, elemosynas extendunt, quippe q̃ solus ipso fundo & volũtati sufficit. Et licet in inferioribus ac bestialibus virib⁹ & in prosperis delectatione, & displicentiã in aduersis sentiat, perfectio tñ hinc nõ minuitur: sed in his patientia seruãda est, & animus resignãdus, istaq; in Deũ referendã. Quinta porticus, siue virtus est, vt homo cõtinuè in Deũ & fundũ atq; originem illam, vndẽ profluxit, purè referat atq; refundat, quod ab eo per gratiã illius adeptus est largitatẽ. O si quis ad hanc porticum ritẽ pertigisset, quantũ id felicitatis foret? Est pro dolor inuenire multos, q̃ satis bene se habere putat, & omnia sua in tuto consistere, qui tñ dum rara quẽdã & admiranda Spiritus sancti charismata, per q̃ in nouam gratiã vitam renasci debent, ex illius munere percipiunt, super ipsa dona totos se cũ amore & delectatione effundunt, lu-

duntq; cum eis, nec euertigidõ in ipsam simul cũ illis refluunt originẽ vndẽ ea processerunt: sed illis inhærentes, etiã cũ proprietate quadã sibi attrahunt, quasi aliqd iuris habeat in eis. Quod q̃ graue illis damnum inferat, dici vix potest. Certè oportebat eos tam serio ad Deũ anhelare, vt ad oēs diuinos effluxus, & quod à latere accideret, nec respicerent quidẽ, aut cum mora aliqua eis intenderet. Sicut enim is qui per cãcellos, aut strictiores rimas aliquid videre cupit, q̃ diũ tota intentione id agit, totisq; viribus in id quod videre appetit, suos defigit obtutus, nihil à medio, quod vel cãcelli præstãt vel rimæ, præpeditur: si verò hoc ipsum medium attente respiciat, quilibet id exigũ sit ac tenue, ab illius alterius quod per cãcellos aut rimas cernere volebat, ad spectũ nõ parũ impedit: itã reuera quilibet tenuiter aliquis in donis Dei quiescat, aut in effluxibus illius, quantum puris ac nobilibus, cum voluptate ac delectatione vel modicè immoreĩ inhæreatq; Deum interim Opt. Max. quem in ipsis donis purè capere oportebat, eademq; statim in ipsum refundere, simulq; cum ipsis donis in eam vndẽ profluxerãt, originẽ immergi refluereq; à se impedit, quo minus intra se possit operari. Porro, vt superius dictum est, intra porticus illas iacebat multitudo magna languentium, & qui primus venisset in piscinã post aquæ motionẽ, sanitatis beneficiũ reportabat. Et quidnã est, oro, hęc aquæ turbatio siue motio? Nihil aliud sanè, q̃ q̃ Spiritus sanctus è cælo delabens in hominẽ, omnia illius interiora concutit, magnamq; in ipso cõmotionem excitat, adeo vt interiora illius penitus euertantur ac immutentur, itã vt quæ priũ sapiebant, & delectabilia iucundaq; erant, iam desipiant, molestaq; & onerosa sint: quẽq; priũ auersabatur & exhorrebat plurimũ, eorũ nũc ingenti desiderio teneat, vt sũt verbi gratia, cõtemptus sui, miseria, solitudo, ocium sanctum, interioris vitæ studiũ, humilitas, abiectio sui, & abstractio ab omnibus creaturis. Hęc & his similia, summa eũ voluptate & gaudio afficiunt. Vbi verò præfata Sancti spiritus cõmotio in ipso peracta est, tum languidus, hoc est, exterior homo cum vniuersis externis viribus ac sensibus suis, totũ se in piscinã veram dñm nostrum IESVM Christũ demergens, in preciosissimo sanguine illius perfectè se lauat. Ex fundo igitur

Aq motio.

L tur

Mar. 6. rur huius commotionis, à cunctis animæ languorib' haud dubiè sanā homo, sicut alibi scriptū est: quotquot tangebāt eum, salui fiebant. Verū fit sepenuerō, vt nōs quosdam permittat velut infirmos iacere, qui tamen plenā sunt sanātem consecuti: sed ipsi hoc ignorantes, cunctis diebus vitę suę languidos se putāt: nec aliud sibi persuasum habēt, qn debiles sint & infirmi. Et hoc benignissimus simul & sapientissimus cōditor, p ipsorū permittit utilitate & salute. Satis em̄ perspectū est illi, eā ipsorum infirmitatē esse, vt si se plenē cōualuisse, p cōperto haberent, statim ad se ipsos cum vana sui complacētia reflecterent. ex magna proinde fidelitate & amore, quem semper erga illos habet, q̄diū viuūt, eos in tali ignorātia, timore, pressuris & humilitate stare permittit, cum tñ ad eū virtutis gradum ipsi cōscenderint, vt nec pro toto mundo Deum offendere velint: immō priusq̄ scientes in Deum peccarēt, potiùs mortem ipsam fidenter subirent.

Ignorātia salutaris q̄

Quæstio. Quid ergō, ait aliquis, fit eis pro hac sui ipsorū humili resignatione in eiusmodi ignorātia? Nil aliud sanē, q̄ q̄dū opratissima dies illa aduenit, qua de hac miseria erutos, nōs eos secum in regnum suū abducere statuit, in ipsa hora qua ex hac luce sunt migraturi, ab omni hac ignorātia longiq; tenebris per seipsum eos absoluit, eripitq;: paterneq; eos refouet, ac blandē nimis cōsolatur: sapiusq; ante obitum ipsorum pralibare eos facit & experiri feliciter, quo in ipso perpetuō sunt fruituri. Et sic magna cum securitate animā fundunt. Quotquot autē in vastis illis tenebris ac paupertate interiori fidem illi seruāunt, hos sine omni medio in ineffabile sempiternamq; lucem suam secum abducit, vbi in illi diuinitate sepeliunt, & ipsi sunt beati illi mortui, de quibus in apocalypsi legitur: beati mortui, qui in domino moriuntur. Deindē habes in Euāgelio, vt nōs circa piscinam supradictā hominem quēdam inuenit, triginta & octo annos habentē in infirmitate sua. Vbi primō notandum est, tanto eū illic tempore iacuisse, vt de eo non absurdē dici posset, quod de Lazaro nōs ait, eius videlicet infirmitatem non ad mortem, sed pro Dei gloria fuisse, vt glorificaretur filius dei per eam. Deindē id vel maximē optandū foret, hāc infirmi huius longanimē præstolationem omnes nos imitari velle, qua ille triginta &

octo annis seriō diligenterq; expectauit, donēc ab ipso dño curari mereret, & audire vt surgeret, tolleretur; grabatū suum, & in domum suam sospes atq; incolumis abscederet. Istud ē diametro pugnat aduersus eos, q̄ mox vt à peccatis cōuersi, vt tæ rectoris iter arripiūt, si nō statim grādia q̄dā illis à Deo præstetur, oleū & operam se perdidisse credunt, nec iam secum habitare aut domi residere valent, & tanq̄ iniuriā à Deo sibi factam queruntur. Heu proh dolor tam paucos hodiē reperiri, q̄ hac nobilissima sint præditi virtute, vt sese spontē resignare & abnegare, aduersaq; benignē perpeti sciant, talesq; haberi velint, quales reuera sunt, suasq; infirmitates, captiuitatē, tērationes patiēter tolerare studeāt, donēc ab ipso dño curari mereantur. Ideoq; nec audiunt à domino, vt surgant, tollantq; grabatum suum, & ambulent, sintq; sani ab infirmitate sua. Sed ō si quis suā equanimiter ferret captiuitatem, nec prius erumperet, q̄ ab ipso dño solueret, q̄ planē iucūdisimum nobilissimumq; id foret? Quanta potestas, quantum illi dominiū conferretur? Audiret citra contouersiam à domino: Surge, nunquā deinceps iacebis: sed ab omni captiuitate absolutus, posthāc liber eris, ambulabisq; fidēter ac liberē portās grabatum tuū: & q̄ te olim portauerūt, nunc ipse poteret ferre atq; portabis. Quē sic deus ipse absoluit, benē est absolutus, ambulatq; delectabiliter, & post breuē hanc expectationē, ad magnā pertingit libertatem: qua oēs illi frustrant, qui seipsum ante tempus absoluunt, & citius q̄ oportet erumpunt. Deniq; qn p̄dicti homines in hac libertate positi, ex integro se cōualuisse sentiūt, & à sua captiuitate absolutos, fit plerūq; vt extra hāc pacem incauti ac improuidi sese ad multiplicatē, aut res externas, aut pristinas cōsuetudines, modos & exercitia sua extrouertāt: cōtingitq; tūc eis quod infirmo supradicto, vt Dei ignorantia incurrant. Iudēi nāq; infirmum illum interrogabant, quis esset ille qui eum curasset. Sed hoc ipse nesciebat. Postea verō reuersus in tēplū, cū dñm illic offendisset, & ex ipsius didicisset alloquio q̄s esset, abiit & nūciauit iudēis & omni populo, q̄a IESVS eum sanitati restituisset. Itā nimirū & isti amabiles hoies facere debēt. Mōx enim vt Dei ignorātiā intra se senserint, dimissis postpositisq; omibus, ilicō ad tēplum sese

Contra quosdā-
neros &
impatietes

sese conferent: id est, recollectis cūctis viribus suis, ad templū interius, id est, profundissimum fundum suum sese recipiēt, quem cum ritē ingressi fuerint penetrauerintq;, Deum ibi veraciter inuenient, inuentum Iesum agnoscent. Simulq; nominum intūs sibi loquentem audient: Ecce sanus factus es: iam amplius noli peccare, deinceps cautior esto. Post hęc, cūcta ipsorum opera, vita & esse, Deū veraciter annunciant. Sanē qn aliq; per verā experientia cum pura cognitione in interiori templo, id est, fundo animæ suæ, modō p̄fato Deū inuenit, & ex proprio damno vtcūq; eruditus atq; probatus est, insup̄er adhuc & à Deo satis admonitus, tūc illius p̄dicatio mera puraq; fit annūciatio Dei, procedens ex cōperta veritate, siue ex experientia, quæ tunc impendiō cūctis prodest mortalibus. Præstet nobis om̄ipotēs Deus, vt in spe & longanimitate cōtinua, obscuraq; ignorantia seu obscuritate modinefcia, patiēter sancti spiritūs irradiationem consolationemq; prætoleremus. Amen.

DOMINICA III. POST OCTAVAS EPIPHANIAE.

Quanta & quā mira nobis Christianis Deus omnipotens & præstiterit, & præstet adhuc, ita vt merito vel hāc de causā ritē ad ipsum cōuertiti, eiusq; sectari vestigia deberemus. Et vt verā falsaq; conuersio dinosci queat.

SERMO VNICVS.

Huius Dominice Euāgelii est, vbi Dominus in nauicula maris tēp̄statē cōpescuit. MAT. 9.

Cōuertere Israel ad Dominū Deum tuum. OSEAE 14.

EX Euāgelio, quod hac die in ecclesia recitat, IESVM quandam nauiculam cōscendisse didicimus, suosq; eū discipulos fuisse subsecutos. Itā nimirum fideles omnes à peccatis auersi, Christi debēt vestigijs inhærere, suumq; redemptorem sequi, sicut ipse per p̄phetā suū nos exhortat, dicēs: Cōuertere Israel ad dñm Deū tuū. Sanē, quod notū est omnibus, ex cūctis quę sub sole erāt, nationibus, vnā sibi dñs specialiter elegerat, cui nō solū præstabat magnifica, sed etiā maiora se p̄siliturū p̄mittebat, si se ex toto ad ipsū cōuerteret, nec aliarū nationū ritus sacrilegos sectaret, q̄ iuxta sensuū suorū oblectationes ac desideria, viuebāt in tenebrositate ac cęci-

Osee 14.

tate cordis sui, errantes per varios vitiorū anfractus, prauasq; animi intentiones, iuxta seculi vanitatē, & deceptiones ac imposturas inimici: ex quibus etiam per seruos ac prophetas suos peculiare hāc gentem suam Dominus eduxit corporaliter: optimis quoque sanctissimisque legibus & p̄ceptis instruxit, mandans eis, vt grato animo vigilanter attenderent, & potentia iustitiamque suā erga inimicos ipsorū, & econtra ineloquibilem benignitatē suam erga ipsos, quā in tot tamq; multiplicibus & ineffabilibus operibus atque donis copiose illis exhibuerat, & deinceps adhuc exhibere vellet, quo ad ipsum redemandum, eiusque obediendum p̄ceptis, totos se conuerterent, animumque applicarent. Præcepit etiā eis, vt memores essent dici illius, in qua egressi erāt de Aegypto & de domo seruitutis: totoque corde & ex animo se traderent ad meditandum continuē, exequendumq; mandata sua, p̄cepta atq; iudicia. Ceterum populus iste duræ cervicis, incogitās, negligens & ingratus fuit, nec adiunxit animum, vt quod p̄ceptum sibi erat à Domino per seruos illius, opere adimpleret, sed semper p̄priae volūtatis, rebellis, proteruus, asper & improbus fuit. Et hac de causā omnes illos quos ex Aegypto eduxerat, prostravit in deserto: sed & deinceps varijs eos modis afflixit, humiliavit, occidit. Rursumq; alios mittens seruos suos prophetas, auersos, ad se pro sua misericordia reuocabat, dicens: Si reuerteris Israel, ad me conuertere in toto corde tuo, nec velis claudicare in duas partes, sed me solum sequere, deserens vias Aegypti, vias tenebrarum, peccatorum ac damnationis æternæ: & adducam te in terram rectam, faciamque tibi omne bonum. Hęc omnia in veteri Testamento sub lege facta sunt in multis prodigijs ac mirabilibus, & abditis atq; occultis sacramentis: & illa Israelitica natio generationes omnes, quotquot post verbis cælestis incarnationē fuere, & in posterum adhuc futuræ sunt, in quibus & nos annumerati sumus, designauit. Eisdem nanque verbis, doctrinis, institutionibus etiā nos, qui sub gratia sumus, trahere non cessat: & si tantum attendere non pigeret, innumeras occasiones, adhortationes, instructiones & excitationes nobis vsque hodiē subministrat, vt ad ipsum ex integro cōuertamur, multaq; mirabilia magnamque

L. 2. poten-

potentiam, & spiritaliter & visibiliter in vniuscuiusq; nostrū cōuersione exerit & exercet erga Aegyptum, id est, seculū nequam, & ipsius regē Pharaonem, putā diabolu, quæ omnibus agnoscere proum esset, si saltē cū gratitudine ea obseruaremus. Sed heu contingit plerisq; ex nobis, quod & populo illi. Corpore quidē conuertimur, sed cor perseverat in Aegypto. Sanctę religionis habitum deferimus, & quoddā vitę religiose specimē damus: sed reuera omnis intentio & amor noster, mūdi huius & carnis voluptatib; ac delectationibus militat: licet interim seridē admodū diligenterq; curemus, vt omnia extrinsecūs in vestitu, in cātu, in silentio, in inclinationibus, & in alijs similibus pijs utiq; exercitijs, stricte & obseruentur: quod dū fit, iā quasi salua sint omnia, cōtenti sumus, bonāq; pacē sentimus, adeoque miseri persuasum habemus benē nos ab Aegypto cōuersos esse. Sed lōgē se ipse res habet: procul adhuc à vera cōuersione absumus: omnia hęc, licet bona, figurantur sunt & umbra, & fici folia, q̄ Deo non sufficiūt. Adhuc fructus ad sint oportet, alioqui reprobi sumus & maledicti proximi, diuina (vt verendum est) maledictione feriendī, vt nunquā in æternū ex nobis fructum aliquis consequat, quē admodū ficui illi accidit, cui dominus, cū nullum in ea fructum, nisi folia duntaxat, reperisset, maledixit. Indē sępē vos admonere curo, dilectissimi, vt non sola specie vel umbra cōtenti esse velitis. Quāuis em̄ ea incipientibus & vtilis & oppido q̄ necessaria sit, longē tamen adhuc ab ipsa veritate & verę sanctitatis essentia distat, obquam omnia illa exteriora, & ipsa hęc species & umbra suscipiuntur ac peragūtur. Et nisi peruigilem sui curā quisq; habeat, fieri potest, vt in exteriori hac obseruatiā & habitu, omnē in corde malitiam & peccata omnia circūferat, hoc est, vt sub habitu religioso mentem gerat diabolicam, & omni vitiorū spurcitie sordidā, non minūs q̄ illi qui habitum ipsum non suscepere. Immod, quod dolendū est nō modicē, pleriq; sub habitu religioso in maiora grauioraq; scelera labunt, q̄ si adhuc in Aegypto & seculi fluctibus versarentur, quibus haud dubiē pręstaret in ipso adhuc seculo degere, nec vnq̄ ad religionem venisse, cū ipsoŕū damnatio multo sit grauior futura, ex ipso quem indignē gerūt, habitu

cordis cōuersione quā sit necessaria.

Mat. 21.

Sedula cuiq; sui habenda cura.

sanctitatis, ad quā nō adspirāt, cuiq; nullos impendunt conatus, nihilo feciūs inter om̄ibus religiosi statūs priuilegijs, bonis & cōmodis vtentes atq; gaudentes. Ceterū dilectissimi nihil eque necessarium duco, q̄ vt incipientes quique in sue conuersionis initio diligentissimē edocentur ea, quæ eos principio scire oportet: cumq; in exterioribus probē fuerint instituti, & ea satis obseruare nouerint, edocentur deindē, vt in eis ad altiora tēdere ac proficere debeant: nec contenti sint exteriore ritus & exercitia obseruasse. (Hęc enim non ipsa perfectio sunt, sed bona q̄dam præparatio & adminiculū ad ipsam perfectionem consequendā.) Istis si in teneriori ætate, quandō adhuc dociles, suaves, habiles, feruidi ac strenui sunt, p̄bē imbuanē, fieri potest, vt quidam ex eis suū maturent p̄fectum, & in ætate adhuc tenera ad altiora cōtendant. Sed heu phidolor iam sępē videmus quosdam q̄ cum magno feruore spiritu cęperint, adeoq; in ipso suę cōuersionis serbuerint exordio, vt extraneū aliquē nec adspicere velent, nunc vix ab hominibus auelli possent: quique priūs saltem vnum seculare verbū ægrē audiērint, nunc vix finem posse facere garriendi, & futilia ociosaq; profrendi verba. Serdē & manē curiositati vacant, & seculi rumoribus delectantur. Primō in abstractiori quiete suaq; deuotione & labore ac studio huius ipsius deuotionis conseruandę, versari cōstituebāt: iam verō quanto plūs extrinsecūs occupantur, tanto maiori pace gaudent. Planē hęc & his similia, certissima signa sūt, eos carne consummatos, & intūs obtenebratos esse: aberrasse quoq; & in Aegyptum corde reuersos. Quisq; igit̄ pro dei amore sibijpsī prospiciat, seipsum obseruet, sui curā gerat peruigilem. Et licet fortassis in minori etate benē inchoēt, nō præsumat, non confidat nimium: breuis hora omnia mutare poterit, nisi attendat salutē suę. Adeo nanque instabiles atque mutabiles sum; vt nemo id satis credere possit. Quidam in principio tam serij, tamq; strenui sunt ad omnē perfectionem cōsequendā, vt si saltem vnū leue verbum audiant, aut aliū aliquē tenuem defectū admitti cōspiciāt, nō parū offendant, aut scandalizent: q̄ verō prouectioris etatis sūt, itā sine omni cōscientiæ redargutione leues & iocosi, imō sepe numero malitiosi conuicio-

Incipientibus quid sumē necessariū.

Feruor quorundā q̄ subindē frigescat.

Quam labiles ac instabiles sumus.

uiciosiq; reddunt in verbis, vt p̄ximos suos non scandalizent tm̄, sed & affligant vehementer, multoq; mœrore afficiāt: quod tm̄ pro nihilo ducūt, & itā securi sūt, quasi omnia bñ gesta sint. Quidā rursus in primis ad oēm aduersitatem & tentationē preferendam adeo fortes ac serij sunt, vt ipsum demone nihili faciāt, & magni q̄dam martyres fieri velint. Qui dum aliquandiu bonis ac honestis conuixere hominibus, itā peruersi, sui capitis, proprięq; voluntatis homines efficiuntur, vt vix eis similes inuenire liceat. Alij similiter in sue conuersionis exordio cū tanto feruore ad quælibet aspera perferēda, viliāq; & abiecta amplectēda adspirant, vt omnis asperitas & vilitas eorū quibuscum viuunt, quorūque subiere institutū & vitę genus, minūs eis sufficiat, cupiātq; multo esse maiore. Sed postquā breue tempus inter eos fecere, non solū cōmunia non sustinēt, verū etiā quicquid pro vsu suo habere debent, vix itā delicatē, cōmodē & aptē parari potest, vt à murmurationē abstineant. & in om̄ibus queruli, impatientes, ac molestissimi sunt. Et quis dicere sufficiat, quāta illis præstantia forent, si omnis eorum murmuratio deberet penitus sopiri? Quocontra sunt multi honesti, deuoti religiosiq; homines, q̄ in principio difficilē seipfos exire & abnegare poterant: deindē verō breui spatio tm̄ in virtutibus ac vitę sanctimonia profecere, vt vtilissimū prorsus præclarissimumq; om̄ibus alijs de se præbeant exemplum. Alij verō, de quibus p̄sumebant grandia, ad nihilū redacti sunt, & tepuerūt. Meritō proindē ob instabilitatem ac mutabilitatem nostrā, castē semper timere, multumq; nobis metuere debemus, omni vana p̄sumptione calcata. Nescimus enim quid superuentura pariat dies, qd olim nobis accidere possit. Verū vt qualēcunq; singuli cognitionē habeāt, vtrum verē cōuersi sint, nec ne, pauca q̄dam subijcio, vndē pbabiliter scire liceat & agnoscere ipsum fundum verę conuersionis, & abrenunciationis omnis mali, quod nobis aduersarius noster diabolus per quascunq; peccati delectationes inferre queat. Sanē in ipsa susceptione sacri baptismatis, & Deo & sanctę ecclesię p̄missimus peccatis om̄ibus resistere, Deoq; per virtutum placitos actus perpetuū impendere famulatum. Sed heu, fallente diabolo, ad vomitū reuersi sumus, peccata

cū timore ac tremore sua cuiusque salutē operāda.

quid in baptismo uertimus.

vetera nouis cumulauimus, & spiritus sancti perdidimus gratiam, diuina nobis benignitate cōcessam. Attamen, quę clemētia est Dei nostri, rursus per ineffabilem misericordiam suam, ad nouā nos conuersionem, vitā scilicet monasticā, reuocauit, promittens veniam peccatorū, itā vt omne damnum adhuc liceat recuperare. Sed & hęc fallunt plurimi, & diabolica suggestionē seducunt, itā vt nec in religione ad veram pertingant conuersionē. Nouit enim versipellis ille, ad omnia vetera peccata, etiā sub habitu conuersionis, astutē nimis à seculo conuersos reducere, & in his eos retinere, auferēs hoc modo & inane efficiens, quicquid in sanctę religionis habitu laborarunt. Quod vt facilius euadere possimus, iā libet paucis perstringere, ac uerē conuidentius aperire, q̄nam verē cōuertant, & qui nō. Itaq; veraciter cōuersus, ritē humiliterq; sui agnoscit nihilum: vndē votis omnibus vel maximē appetit, à nemine p̄ alijs reputari, p̄ferri nemini, nulli præesse, sed potius in om̄imoda resignatiōe subesse alteri, & pro illius iussu ac beneplacito omnia sua opera perficere. Ad hęc cōtemnit seipsum, & pro fatuo ducit: merā simplicitatē exoptat in omnibus ad vsum ipsis cōcessis: libet sanis acquiescit cōsilijs, omnia in melius interpretat ac trahit: q̄cqd vel ex p̄cepto, vel ex cōsilio, vel alterius rogatu faciendū ei incūbit, om̄i cū modestia & gratitudine. Deiq; timore diligēter exequit. Quocōtra falsō conuersi, congrades sunt in oculis suis, & in sensu suo: cūcta q; opera & actiones suas magni estimāt: nec se decere aut suum esse arbitrant alteri subesse, aut alterius parere voluntati: atq; cū multa uerborū superfluitate de rebus altis & sublimibus libet verba faciunt, aut si necdū loqui sciunt, discere conant, facta & exercitia sua iactanter extollunt, miram interim in verbis & moribus suis humilitatē simulatoriē p̄ se ferentes, ne superbię notam incurrant. Si porrō leuem eis cōtemptum irroges, mirum in modum rixosos fieri videas, acriterq; decertare, & quantum possunt, excusare seipfos, tueri, defendere. Præsumptiosi nanq; sunt, & iactantię dediti: atq; in proprio sensu animiq; duritia obstinati, rebelles, rigidi. Quotquot tales sūt, adhuc sub potestate diaboli tenentur captiui, etiam si vel Papę habitum circūferāt. Præterea, qui ritē cōuersi sunt, erga proximos

Verē conuersus q̄:

Falsō conuersi quales.

Ritē conuersi.

ximos suos benigni & amabiles sūt, præ fraterna dilectione benè cupiūt ac impen sè fauent omnibus: omnia proximorū facta, quantum possunt & veritas pati, magnificè laudant, de ipsorum bonis impendit gratulanē & exultāt: & ubi possunt, auxilio illis & cōsilio profunt: dumq; aduersum aliquid patiuntur, magnā illis impendunt cōpassionem. Ecōtrā malè conuersi, præ rancore & odio tabescūt, alteri⁹ utilitati vel etiam probitati inuident, cōuicijs alios crudeliter insectātur & detrahūt: parati ac procliuēs ad vlciscendū se, & cōuiciandū verbis cōtumeliosos, ac menterumida & inflata. Ad hęc, probè conuersi, ad omēm iniuriā, tēdium ac molestiam, quę Deo permittente illis eueniunt, patientes sunt, multoq; tempore trāquillo & pacato corde ea sufferunt: verba lenia mansuetissimè proferūt, & cum benigno ac pacifico corde amāt pacis inire fœdera, & amicitiam instaurare cū eis, qui ipsos iniuria affecere. Falsi verò homines præ ira excaescunt, alterius felicitati inuident, detrahunt, discordiam amāt, displicentias erga alios habēt plurimas, perplexi & inuoluti sunt in omnibus rebus suis, & pleni murmure ac queruli, tā erga superiores q̄ inferiores, qui eorum nolunt iudicio subscribere, nec sensui inhærere. Insuper homines recti ac verè iusti, pij semper ac misericordes sunt, parati dare quātū possūt, & auxiliū prestare pro viribus: terrena omnia, caduca ac temporalia, pro nihilo ducūt, despiciuntq;: amore & gaudio abundāt in afflictionibus, in angustijs, in inopia, in vilitate: satisq; copiose exultāt in eis, Deoq; gratias vberes referunt, quę & cōtinuè in intimis suæ mētis contemplātur, quo custode, ptectore ac prouisore gaudent, dicētes cum Psal. 39. Ego autē mendiculus sum & pauper: Dominus sollicitus est meū. Omnē quoq; superfluam circa tēporalia occupationē procul abijciunt, quo tāto liberius Deo Opt. Max. & rebus cęlestibus possint intēdere, vacare, inhærere. At contrā falsi instar clibani succensi, perpetua quadā rerū tēporalium cōcupiscentia flagrāt, semper ad terrena inhiāt, suum commodum, suā delectationē & commoditatem, ubi & quibus possunt modis, inquirunt. De cunctis operibus suis vel mercedem tēporalem, vel laudem expetūt: & si pro suo voto nō honorent ab omnibus, nec in aliquo grandi numero habeantur,

Malè conuersi.

Probè conuersi.

Homines falsi.

Homines recti.

Psal. 39.

Falsorum depictio.

videas eos id ferre perq̄ grauitè, & sēpiūs etiā ad aliorū vsq; prorumpere iniuriam. De ipso quoq; religioso habitu, quę circumferunt indigni, semper aliquā secularē & trāstoriam mercedē appetūt: & quo spe sua potiantur, & vel ad honores ac dignitates promoueant, vel in ipsis permaneāt, modis etiā parū æquis interim vti non verent. Ad hęc, recti probeq; cōuersi, diligentissimè omē tēpus suum sanctis & vtilibus occupationibus, ad Dei gloriā & proximorum salutē & vtilitatē, cum gaudio spiritali curāt expēdere, solliciti in bonis sese actibus exercere, cūctaq; q̄ rectissimè peragere. Deo quoq; cum bona fiducia inherēt, perseuerantes in bono. Ediuersō, falsi homines ad omē bonū, ad omē virtutis studium, ad omnem Dei cultum plumbei sunt & acediosi: in moribus rigidi & amarulenti, in corde malitiosi, pusillanimes, diffidētes, sordidi, indomiti, somniculosi. Adhuc rectè conuersi, summa cū modestia ac honestate, naturæ necessaria capiūt, nō solum omēm deuitates superfluitatem, sed & si quid vltra necessitatem acceperint, ocyūs resignātes: in cibo parci sunt & sobrij, quod impendit spiritui suffragat, & tota intentione serid sibi cauēt à potu superfluo. Falsi cōtrā suæ gulae satis faciunt, suāq; sectant voracitatem in edēdo pariter ac bibendo: insatiabiles & inexplebiles in seipsis, & Deo omnipotentis pro eius beneficijs ingrati. Sine modo & mēsurā, absq; morū ciuilitate, cibo potuq; ventrem farc iunt, vndè sēpiūs graues sibi cōtrahunt infirmitates: & ubi possūt, & occasio se p̄bet, suas voluptates ac oblectationes venantur. Saturati verò & immoderati⁹ epulati quidā ex eis, factō prandio vel cœna, soluunt in leuitates verborū, in risum, in ioca, in fabulas: libetq; eis & effutire & pcipere rumores seculi. Quidam verò proni ac propensiores tūc sūt ad iurgia, ad bella, ad rixas, ad irā & odiū. Alij demū somniculosi & torpidi efficiuntur, itā vt vix vnā dominicā orationem ritè queant absoluerè. Hęc & his similia graua mala, vt plurimū ex forti potu & cibi superfluitate nascūtur. Indè est, q̄ sancti omēs simplicitatē cibi & potūs, aliorumq; similibus amplexi suere, ne quā occasione præberent sibi ipsi vel posteris suis ad huiusmodi vitia & excessus. Quocōtrā, quod dolendū est maximè, eò hodiè ventū est, vt religiosi quidā non possint,

Rectorum descriptio

Falsi.

Recti.

Falsi.

Quæ superfluius cibi ac potus mala pariat.

Ritè conuersi.

Nequiter cōuersi.

immò potius non velint ijs contenti esse, quę meritò sufficerent. Vndè multi ex eis ad tantam cęcitatem deducūt, vt pericula & discrimina, quę ipsis ex tentationibus vel suggestionibus diabolicis imminēt, videre non queant. Nam priusq̄ id ipsi suspicentur, propensi fiunt ad luxurię fœditatem, quę corda ipsorum noxijs cogitationibus ac immundis desiderijs commaculat: in quibus heu sēpiūs, vt verendum est, peccant non minimū, Deumq; multo, q̄ credant ipsi, enormiūs offendūt. Porro ex prauorum desideriorum cōmotione, ad omnia bona opera reddūtur inepti, & Deo sanctisq; omnibus inuisi: atq; indè in vastissimas cordis tenebras, magnamq; cęcitatem præcipitantur, qua fit, vt solatium & oblectationes suas in lubrica & dissoluta hominum societate, ciboq; & potu queant. Hinc verò inordinata letitia, & verba futilia leuiāq; succedunt & oriuntur, quę sic animū ipsorum ab omni deuotione reddunt alienum, vt vix vnum versum attentè legere possint: quinimò dum ex arida consuetudine ad psallendū vel persoluendū horas suas accedunt, quicquid prius leuitatū, dissolutionū ac scurrilitatū visu vel auditu percepere, instar simiarum maligni spūs ob oculos eorum intūs adducunt, & quasi per ludum representant, itā vt sēpiūs in tussim aut risum sic immoderatè prorumpant, vt se ipsos vix cohibere possint. Deniq; ritè veraciterq; conuersi, itā verecundi ac pudici sunt cordis in Dei omnipotentis & sanctorum angelorum cōspectu presentiaq; vt potius mortem subirent, q̄ spontè scēdā aliquam imaginē in suo versarent pectore, omniq; custodia seruant corda sua ab omni impuritate, cura & occupatione, & sensus suos omniaq; mēbra sua tanta cum diligentia custodiunt incessanter, vt propriam cutem suam sine magna displicentia vix ausint intueri: vt quę inuiolator in eis puritas perseueret, corpus suum ieiunijs, vigilijs, laboribus, deuotione continua & fiducia in Deum (in quo solo tota ipsorum consolatio sita est) afficiunt, moderantur, compescunt. Falsi verò & nequiter cōuersi, non multum curant scēdas & iniquas cogitationes & imagines versare ac intueri in animo, vndè crebrò scēdos quosdam non animæ tm̄, sed & corporis motus incidunt, vt iam quasi in portis inferi consistant, immò sēpiūs profundè la-

buntur in cordis consensum, parati omēm explere concupiscentiam & iniquitatem si occasio adesset. Itā miseri cadunt precipites ac improvidi ex inordinata suis ipsorum dilectione, quę eos omēm carnis voluptatem delectationemq; expetere atq; sectari facit. Ex his ergò admonitus, suā quisq; salutis curam habeat, sibi prospiciat & intendat, mentis suæ statum vigilanter exploret: quāq; periculosa sit vita hominis, dum licet, perpendere non negligat. Nemo posthac securus sit nimium aut præsumptuosus, sed quisque cum timore suam operetur salutem, sibiq; prospiciat. Licet enim in presentiarū benè secum agatur, non indè præsumat neque confidat. Et tamen quantumcunq; grauitè ceciderit, quanlibet imprudētè errarit, adhuc resipiscat & conuertatur in veritate. Facilè salus amissa recuperatur, quandiū hīc viuere licet, quandiū Dominus parcat delinquenti. Præstet hęc omnibus nobis clementia Saluatoris. Amen.

DOMINICA III. POST octauas Epiphaniæ.

Ut anima posita sit media inter tempus & eternitatem, utq; illi iugum Domini suauè & onus leue fiat.

SERMO VNICVS.

Iugū meum suauè est, & onus meum leue. MATT. XI.

Eterna veritas dñs noster IESVS Christus, in Euangelio secundum matthæum, cap. II. inter cętera quę ibi locutus est, hoc quoquē dixit, quod modò recitatum

est: videlicet, Iugum meum suauè est, & onus meum leue. Cui sententię ac veritati omnes homines suę nature ac sensuualitati dediti contradicentes, asserūt iugum Domini amarum, & onus illius graue esse. Et tamen quicquid dicant isti, nō potest nō verum esse, quod ipsa veritas affirmat. Cęterum (vt de hoc iugo & onere aliquid dicamus) quod difficulter trahi potest, iugum dicitur: & quod portantem grauitè premit, id onus appellat. Itaq; p iugū, homo interior: p onus, exterior, vetus ac terren⁹ accipit. Interior ille nobilis homo, ex

Iugum;

Onus;

preclarissimo diuinitatis fundo p̄fluxit, factus ad imaginem nobilissimi atque purissimi Dei, & ad eundem fundū seu originem suam reuocatur, inuitatur, pertrahit, ita vt omnis boni valeat esse particeps: quodq; deus habet à natura, id ipse adipisci queat ex gratia. Sanè si quis intra se reperire, agnoscere & contēplari posset deum, & vt ille seipsum in fundo animæ interiori fundarit, absconderit, occulerit, is haud dubiè felix esset & beat⁹. Et licet homo interiorē animę suę visum ad exteriora dispergat atque conuertat, errās & euagans in creaturas, semper tamē ad Deum in suo fundo presentem intrò reuocatur, allicitur, & perpetuam quandam propensionem habet ad illū, ita vt nusquam inuenire requiem possit, quoquod se verterit, nec aliquid illius queat explere desiderium. Cuncta nanq; exteriora, immò & creata omnia, illi satisfacere non possunt: sed ipsa hæc visibilia etiam nescientem ad intima fundi sui, quem Deus inhabitat, pertrahunt atque remittunt. Deus enim finis quidam est. Et sicut omnia in suo loco quiescunt, lapis videlicet in terra, & ignis in sua sphaera ultra aërem: ita & anima deuota, diuinitatis amore succēsa, in Deo salutari suo, tanq̄ in loco & vltimo fine suo quiescit. Cui ergò iugū istud suaue est? quem ve ita trahere & portare delectat? Neminē planè, nisi eum qui ab omnibus creaturis auersum animum suum, ad ipsum purum Dei fundū intrò conuertit. En anima ipsa velut in medio posita est inter tempus & eternitatem: Si ergò ad tempus sese cōuertit, obliuionem haud dubiè perennitatis incurrit: & tunc eterna longè sunt à mente illius, ideoque modica ei esse videntur, quæ admodum & in corporalibus vsuenerit, vt quæ à remotis adspiciuntur, per exigua appareant: quæ verò è vicino, magna, eo q̄ parum inter ista, multum verò inter illa & inspicientem mediū sit. Exemplum licet à Sole accipere. Hic quāuis sexagiēs terra maior sit, si tamen estiuo tempore quandò altius ascendit, pelui aquam infundas, & paruum speculū imponas, in ipso integram Solis speciem intueris, vix fabæ vnus quantitatem referentem. Si verò minutum aliquod medium inter Solem immesum & speculum perexiguum sese interponat, statim ipsam Solis speciem prohibet à speculo. Ità nimirū si quis quaecunque medium, licet minutissimum, admit-

quāto sol maior sit terra.

tat, quod ipsum veritatis fundū inspicere vetet, hoc (inquam) medium, quātumcunque exiguum, certissimum prestat impedimentum, quo minus immensum & ineffabile bonum illud, quod est ipse Deus, in animæ illius speculo suam queat speciem vel imaginem exhibere. immò quantumcunque præclarę & excellentes imagines sint, omnes medium præstant inter animam & supersubstātialem imaginem illam, quæ Deus ipse est. Vndè id pro certo habendum est, in quacunq; anima Sol iste diuinus refulgere debet, eam prorsus nudam, & à cunctis imaginibus liberam esse oportere. Nam si vel vna saltem imago in hoc speculo appareat, p̄peditur anima per medium illius imaginis ab illa vera purissimaque imagine, quæ est ipse deus. Proindè quotquot sunt qui hanc in se nuditatem exhibere non curant, nec interne puritati student, ita vt abditus iste fundus intus in animæ ipsorum fundo sese detegere, manifestare, & sui quandam imaginem reddere nequeat, hi omnes culinarij sunt serui, & ancillæ coquinariæ, quibus amarum est iugum, quod Dominus suaue esse testatur. Et reuerà, qui suum nunquam aut introspexit, aut gustu qualicunque attingit fundum, (vt Origenes ait) manifestum indicium est, quod nec de æterno vnquam sit rescitendus, nec ipsum gustaturus. Et ipse dicere non vereor, quicūque per diem saltem semel ad suum sese fundum pro viribus non introvertit, vitam eum non agere veri Christiani. Porro qui fundum suum ab omnibus expediunt, illiq; vacant, & imagines omnes abijciunt, quo Sol iustitiæ radios suæ lucis in ipsorum intimum fundum diffundere queat, illis iugum Dñi supra omnem quæ cogitari possit, dulcedinem suauissimum est: & econtrà, quicquid Deus non est, valdè eis inspidum est & amarum. Immo quotquot istud vnq̄ gustarūt, aut experti sunt, illis totus hic mundus absynthio & felle amarior est. Vbi enim præclarissimus hic fundus semel gustatus fuerit, adeò trahit hominem, vt & ipsas ossium medullas & venarum sanguinē absumat: Et vbi supradicta imago seipsam veraciter expressit, ibi omnes noxię delentur imagines & abscedūt. Quid ergò causę est, q̄ impediunt nos quelibet res creatę? Hoc nimirum, q̄ eis depicti sumus, & cum quadā proprietate eis inhæremus. Nam si ab omni ima-

Matt.ii.

Origenes.

Nota.

Paradisus.

Onus. =

agine, proprietate & affectione verè liberi essemus & expediti, tunc etiā amplissimi regni possessio nullum nobis adferre posset impedimentum. Curet ergò quisque, sine proprietate & absq; imagine esse: & securè tunc habeat, quicquid ad vitę vsum necessarium sibi est, cum humilitate tamen & timore Domini. Denique in Vitispatrum de quodā sancto sene legit, qui ad eò ab omnibus fuit creaturarū imaginibus absolutus, vt nullæ ei imagines possent inhærere. Contigit aut vt quidam frater pulsans ostium cellulæ ipsius, cum ille aperuisset, peteret ab eo sibi quippiam accommodari. Abijt ille, vt quod postulat fuit, adferret: sed mōx vt à fratre discessit, rei petite imago ad eò tota à mente illius discesserat, vt iam nec fratris, nec petite rei vllam memoriam haberet. Pulsauit ergò denuò frater, & senex ad ostiū accessit. rursusq; eadem petitione pulsatus, abijt vt petiti satisfaceret: sed iterum intrò reuersus, totius petitionis oblitus fuit. Tertio itaque alio illo pulsante, senex iste egressus, rogauit, vt ipse ingrederet, & quod petierat auferret. Ego enim, inquit, imaginē huius rei mēte retinere nō possum, adeoq; anim⁹ meus ab omni imagine nudus est. In eiusmodi puros, & ab omnibus formis & imaginibus absolutos homines, Sol diuinus radios suæ lucis diffundit, & ipsi valdè excellenter extra seipsos & creata omnia abstrahuntur ac rapiuntur, suamq; voluntatem, immò & seipsos totos & omnia diuino beneplacito ac voluntati dedidēre. Hi ad eò diuinæ sunt voluntati obstricti, tantoq; cum gaudio Dñi sui iugum trahunt, vt per hoc rerum oim obliuiscantur: quo fit, vt cuncta illis temporalia, parua & modica: eterna verò, perq̄ magna & propinqua videant, eo q̄ hæc eis in intimis ipsorum semper absq; medio p̄sentia sint & propinqua. Hinc trahentē nām suauiter sequūt. Hæc de iugo dicta sufficient. Nunc alterā Dñicę sententię partem suscipiamus, quæ est, Et onus meum leue. Per onus, vt supra dictum est, exterior homo accipitur, cui diuersæ solent afflictiones & passiones accidere. Qui ergò sunt o Deus dulcissime, quibus onus tuum semper leue est? Hodie nanq; vix aliquis est, qui pro te pati velit, cum tñ & pati & resignare se, adeò necessaria sint homini, vt sine his parua spes profectus ipsi esse queat. Verat ergò se quocunque vo-

luerit: hac prorsus, non alia, via incedendum est. Et si fugere decernit, hoc ei certissimè prædico, quia timens deuitansque pruinam, incidet in niuem. Proindè spontè hilariterque ferat, commendās seipsum Deo in omnibus. Nam & Dominum Iesum Christū pati oportebat, & ita intrare in gloriam suam. Sed dicit aliquis: Quid ergò est quod pati debent serui Dei? Plana responsio: Ferre debent humiliter oia iudicia, permissionesq; diuinas, quoquomodo illę eis eueniant, iure vel iniuria, à Deo ipso, vel ab hominibus: vt verbi gratia, siue moriantur amici, siue damna rerum incurrāt, siue honoris iacturam faciant, siue interno vel externo Deo vel creaturarum destituantur solatio. Hæc omnia hisq; similia onera leuiter ferre debēt: immò & proprios defectus suos, de quibus dolent, nec eos tamen perfectè vincere & extirpare queunt. Est em̄ & hoc onus non minimū, sub quo seipsos humiliter submittere debent, & offerre se Deo ad suffrendū illud pro gratissima voluntate ipsi⁹, resignantes se humiliter in beneplacitum diuinum, in tempore & in æternitate. Et quomodo equus proprium fimum, alligatus ipsemet vehiculo, cum ingenti labore exportat in agrū, vbi (licet alioq; fimum fordidum res sit) si dispergat tā in agro q̄ circa vineas, operatione illius frumentum optimum, preciosumq; vinum generatur, nō tam bonum nec tam preciosum futurum, si fimum abesse: ita & isti propriū fimum suum, id est, defectus suos, quos ad plenū extirpare nequeūt, cum labore & diligentia multa instar equi ad purissimū agrum diuinæ voluntatis, vera cum suis ipsorum resignatiōe deferant, certi q̄ ex hac ipsorum humili resignatiōe iucundissimi fructus pullulabunt atq; succrescent. Quisq; enim & sub isto onere, & cunctis Dei iudicijs ac permissionibus cum humili se resignatiōe deprimit, in eiusq; voluntatem cum perseueranti strenuitate & spe humili, tā in inopia, q̄ abundantia sese proijcit, cuncta de manu omnipotentis suscipit, eademq; in ipsum refundit & offert eidem, in vera abstractione secum intus manendo, seseq; in sempiternam Dei voluntatē cū perfectā suscipi⁹ & creaturarū oim abnegatiōe demergendo: hæc, in quā, quisquis facit, & in hoc consistit statu, ei reuerà leue est onus Dñi: immò si cūcta mortaliū oim onera, si id possibile foret, ei imponerēt, adeo

Luc. 24.

quid patiendū Dei seruis.

cōparatio venusta.

aded ipsi foret leuia, vt delectationem & gaudium ei copiosissimum verissimumq; præstarent, & quodammodo celum exhiberent. Deus enim ipse isthæc fert onera, & homo liber & expeditus ab eis, tantum sub eis incederet. Cum enim seipsum perfectè exierit, Deus in eum totus subintrat, omnemq; illius actionem dimissionemq; moderatur ac perficit per eum. Præstet nobis gloriosa Trinitas, pater & filius & spiritus sanctus, vt digni efficiamur, in quibus ita Deus operetur, vt & iugum illius suauē nobis sit, & onus leue. Amen.

DOMINICA V. POST OCTAVAS EPIPHANÆ.

De signis veræ humilitatis.

SERMO VNICVS.

Discite à me, quia mitis sum & humilis corde.

MATTH. XI.

CHRISTVS IESVS Dominus noster, magister verus, & omnium doctor scientiarum atque virtutum, totiusq; perfectionis exemplar, cum ad instruendam ignorantiam nostram de summa cælorum arce descendisset, nõ magna subtilitate, aut modis quibusdã occultis & subtilibus vti voluit, sed breuibus eiusdemq; simplicissimis verbis formam quãdam vitæ rectoris nobis exhibuit, & tam facilem q̃ compendiosam nobis tradidit institutionem, nullo negotio, si velimus, discẽdam à nobis. Hanc porro institutionem in sacratissime humanitatis suæ codice apertis, visibilibus, legibilibusq; characteribus scriptam, circunferbat in hæc verba: Discite à me, quia mitis sum & humilis corde. Quid hac sententia breuius dari posset, aut facilius capi & addisci, si tñ beneuolo studio crebrius ipsam reuolueremus, & in moribus ac vita nostra curaremur exprimere, considerando virtutum exemplis referatissimam ac locupletissimam deificatam humanitatem Christi, cuius nõ solum omnis vita supra omnem estimationem mitis fuit & humilis, verum etiam omnia verba, ritus & conuersatio illius, & quicquid vnq̃ gessit, hanc exactissimè referēbant institutionem? Indè est, quod tales sibi ex omnibus discipulos elegit, qui hanc essent doctrinam idonei suscipere atq; sectari. Et

hi erant sancti duodecim apostoli, & alij ipsius discipuli, maxime verò dignissima mater illius, quæ concepto eodem ipso Dei filio, ita de seipsa loquitur: Respexit humilitatem ancillæ suæ. Hinc & ipse in hodierno Euangelio: Confiteor, ait, tibi Pater, Domine celi & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, id est, superbis & tumidis, & reuelasti ea paruulis, id est, humilibus. Ex quibus verbis colligitur, solos humiles, occultorum mysteriorum Dei capaces esse. Vt ergò tantam assequi virtutem, & hanc melius lectionem addiscere valeamus, quædã hæc verè humilitatis, quæ nunquam sine mansuetudine est, signa vel officia notanda sunt & attendenda, & sunt hæc: Primò, quisq; verè humilis effici voluerit, nihil eorū extrinsecus agere verecundabitur, q̃ mundanis hominibus ignominiosa videntur. Idem verè à peccatis cõuersionis & perfectæ contritionis signum est, si paratus sit ex animo minimus omnium fieri in omnibus, quo sic veram possit humilitatē cordis obtinere, quæ dũtaxat intus in anima consistit. Et vt in hac felici beatæ humilitatis via magis ac magis proficere queat, suipsius curam peruigilem fideliter habebit, & seipsum obseruabit diligenter. Dominus quoq; magnã illi gratiam, qualem nõquã prius habuit, largietur haud dubiè. Secundò, in omnibus coram cunctis hominibus reum se fatebitur, meliores eos seipso iudicans, & sibi præferens omnes absque fictione. Tali nanque studio facilius proximos quosque emolliet, & corda ipsorum ad veram humilitatem amplius trahet, commouebitq; . Et licet interdum ad hoc minimè ex aliquo debito sit adstrictus, pro Dei tamen gloria ex pura dilectione humiliter sese geret, reumq; fatebitur & agnoscat, eo quod Dominus sibi peccatum, præueniente gratia ipsius, necdum perpetratum remisit. Eiusdem nanque beneficii & gratiæ est, peccata dimittere, & à peccatis præseruare. Tertio, omnibus eundem dilectionis impendet affectum, non maiorem vni, minorem alij, sed æqualem & indiuisum omnibus, ita diligendo extraneos & inimicos, vt cognatos & amicos: diligendo omnes, tam malos quàm bonos, in Deo vt proximos, non per affectum carnis aut cognationis, vel amore naturali, sed liberali quadam & integra dilectione, ho-

Vere hūilitatis officia quæq;

I.

II.

III.

ho-

III. honorando quemlibet pro illius dignitate & conditione. Quarto, denudabit se & expediet ab omnibus, quo soli misericordiam Dño Deo suo iugiter inhærere, & vnus cum ipso spūs fieri queat. Deus enim nec vult, nec potest sociare & vnire se cordi seculari ac impuro. Vndè cum vera resignatione & abnegatione omnis proprietatis, cumq; exteriori interioriq; suipsius extenuatiõe annihilationeq; nõ sub Deo tñ, sed & creaturis omnibus sese demittet, exinanietq;: & hoc est nudare & expedire se ab omnibus rebus creatis. Quintò, ad Dei honorem oẽm iniuriam & aduersitatem ex puro diuinitatis amore libens sufferet, sperando simpliciter in Deo, illiusq; confidendo misericordiam ac pietati. Deniq; ex his omnibus constat, humilitatis profectum in tribus consistere, in patientia, in resignando se ex amore, & sperando in Deo. Hinc porro nascitur cognitio miserie humanæ & Dei omnipotentis, & voluntas Deo per omnia subiecta, non quidem propter seipsam, sed propter honorem Dei. Præstet nobis omnipotens Deus, vt oēs humilitati studeamus, & humiliare discamus nos ipsos. Amen.

IN DOMINICA SEPTVAGESIMAE.

Vt in vinea Domini laborare debeamus per inchoationem, profectum, & perfectionem vitæ sanctæ ac spiritalis. Et quantum inde fructum consequamur.

SERMO VNICVS.

Simile est regnum cælorum homini patrifamiliã, qui exijt primo manè conducere operarios in vineam suam.

MATTH. XX.

Odierna die euangelium legitur, in quo dñs similitudinẽ quãdam proposuit de patrefamiliã, qui exijt primo manè conducere operarios in vineam suam. Exijt autè & circa tertiã, sextam, & nonam horã: & similiter, quos reperit, in vineam suam misit. Circa vndecimam verò exiẽs, cum inuenisset alios ibi stantes, dixit illis: Quid hic statis tota die ociosi? Ite & vos in

vineam meam. Hic itaque venerandus patrefamiliã, est Dñs noster IESVS CHRISTUS. Domus illius, est regnum cælorum: terra, purgatorium & infernus. Hic idem patrefamiliã cernens amabilem vineam suam sine cultore ociosam consistere, naturãq; humanã quæ ad hanc excolendã ac possidendã condita fuerat, aberrãsse, nec huic excolendæ nauare operam, volens ipsum hoĩem ad hæc denuò, ad quam ipsum condiderat, inuitare ac reuocare, primo manè exijt. Hoc autè quod exisse dicitur, duobus modis accipi potest. Primo nanque hic idem Dñs noster IESVS CHRISTUS, summo manè exijt, qñ per eternam generatiõe de corde paterno processit, & tñ mansit in illo. Exijt autè & primo manè in assumpto homine, quo nos in præclarissimã vineam suam conduceret, reuocaretq;. Porro sicut in Euangelio habes, exijt primo manè, exijt & circa tertiã, sextam, & nonam horam. Exijt autè & circa vndecimam horam, & inueniens alios stantes, durius eis dixit: Quid hic statis tota die ociosi? Qui responderunt, quia nemo se conduxisset. Hi ociosi homines, quos nemo conduxerat, illos significat, qui in sua adhuc naturali puritate & innocetia persistunt, qui non immeritò felices atque beati dicuntur, & hos Dñs necdum à mundo & creaturis conspiciet esse conductos. Sunt præter hos & alij, qui olim quidem conducti fuerat, sed modò libertati suæ sunt restituti, nec cõducti ab aliquo. Attamen hi omnes, quod magnoperè illis cauendum erat, adhuc stant ociosi, id est, tepidi ac frigidi, sine amore & gratia viuunt. Sed qui in gratia Dei non est, licet naturalem suam habeat innocetiam, cum in sola natura persistat, etiam si cuncta bona opera quæ vnquã facta fuere, (quod tamen fieri nõ potest) solus peragat, adhuc tamen totus ociosus ac sterilis est. Potest & matutinus hic exitus alio sensu, diuinæ gratiæ in anima ortus, accipi. Matutinũ nanque tempus, noctis est terminus atque tenebrarum, quibus decedentibus, gratiæ dies in animæ medio exoritur. Dixit autè Dñs illis, quos ociosos reperit: Quid hic statis tota die ociosi? Ite & vos in vineam meam. Itaque ad hanc vineam alij atque alij, aliter atque aliter accedunt. Quidam nanq;, vt sunt incipientes, cum laboribus externis & sensu exercitijs ad ipsam veniunt, suis institutis ac propositis inhærens

Prefamiliã

Exitus duplex.

Ociosi.

Exitus matutinus.

tes

tes: quibus abundè sufficit, si magna quædam poenitentis opera faciant, si multum ieiunent, prolixisque vigilijs ac orationibus insistant, nullam interim sui fundi & cordis curam habentes, nec interne studetis puritati, sed se ipsos in sensuum oblectationibus, & humana gratia ac odio quærentes, retinentesque. Vnde deinde multa in eis temeraria iudicia, pluraque non leuia peccata, ut sunt, superbia, amarulentia, impetus ac vehementia passionum, propria voluntas, ad rixas & bella propensio, & his similia exoriuntur, non mediocriter à diuinæ gratiæ infusione eos prepedientia. Cæterum cum hæc omnia ex falso fundo pululent, eum cum primis diligentissime obseruabunt, secum agentes, ut eum penitus extirpare atque subvertere possint, ne quod ex ipso damnū sustineant vel ipsi, vel etiam proximi. Alij ad ipsam accedunt, ut sunt proficientes, qui iam sensualia oblectamenta contempserunt, & maiora quæque vitia, deo opitulante, vicerunt, atque hi ad altiorem cōscendere gradum. Versantur autem circa exercitia intellectus, in quibus tantam delectationē tantumque gaudium sentiunt, ut minus solliciti sint viterius proficere, nec ad supremam pertinent veritatem. Presenti nanque delectationi inhærentes, ad Deum super omnia dulcissimum, omnem trāseundo ac penetrando delectationem, non adspirant neque anhelant. In solo autem Deo delectari eos oportebat, non in donis illius. Alij rursus, ut sunt perfecti, homines excellentes atque nobiles, ad hanc vineam omnia transcendendo ordinatè nobiliterque veniunt, nihil omnino vel amore vel intentione prosequentes, nisi solum Deum purè in seipso. Isti nec delectationem, nec effluxus omnes, qui ex Deo procedere queat, nec aliqd aliud attendunt, sed intimè simpliciterque sese in Deum immergentes, illius duntaxat laudem & honorem sitiunt & intendunt, id solum optantes, ut acceptissima voluntas ipsius, & in se, & per se, & in creaturis omnibus perficiatur. Ob hanc patiuntur & dimittunt omnia: cuncta de manu Domini suscipiunt: quicquid ex illius munere ab ipso percipere, in ipsum omni tempore purè referunt, offerunt, refundunt: nec quicquam sibi in se usurpare presumunt vel ascribere. Et quemadmodum flumina ex mari exeunt, & ad ipsum tanquam ad suam originem reuertuntur:

Eccles. 1.

ita & hi præclarissimi homines, omnia diuina charismata & dona ad illam referunt ac refundunt originem, vnde profluxerunt, simulque cum eis resuunt in Deum. Dum itaque sic omnia ipsis desuper collata muñera, in diuinam referunt originem, & neque delectatione, neque commodo, neque hoc vel illo detinentur aut retardant, nec aliquid omnino præter solum Deum intentione prosequuntur: fieri non potest, quoniam & ipse Deus solus ipsorum intus sustentaculum sit & fulcimen. Porro licet hæc intentio ipsos ad eum extra sese transferat, ac purè simpliciterque tendat in Deum, natura tamen occultè ad seipsam reflectitur, quod ex toto abrumpere & extirpare nequeunt, sed velint nolint, sustinere coguntur: & hoc est quod Deum semper libenter haberet, & naturaliter beati esse appetit. Quod profectò tenuiter admodum eis in se oportebat, & minima ex parte quæri & intendi ab ipsis. Debet enim deuotus quæque vineæ cultorem sectari, tota die in vinea laborantem. Hic ut in labore perseuerare possit, cibum quandoque sumere habet: & licet prolixus sit labor, refectio tamen vix vnus horæ spatium absumit. Comedit autem, ut dixi, propter laborem, ut in ipso valeat persistere. Cibum verò quem sumit, carnem & sanguinem, ossa ossibusque medullas penetrat, atque per omnia diuinus membra, rursus in labore consumitur: quo consumpto, vinitor iterum ad sumendum cibum accedit, & huc similiter in vineæ cultura consumere volens. Ita planè & perfectus quisque dum aliquam intrase ad seipsum reflexionem senserit & affectum, vel ad ipsum Deum vel dona ipsius aut aliquid eiusmodi habendum, valde sobriè ac tenuiter sese vel quippiam suum in eis intendet & quæret, pro sola videlicet sui sustentatione id expetendo & usurpando, non ad inhærendum, sed ut illud rursus in Dei obsequio & labore spiritali absumat: cumque id supremo modo cum gratiarum actione & amoris refluxu in Deum, sicuti ab ipso suscepit, cōsumptum fuerit, rursus tunc ei in diuinis effluxibus refocillari paululum licebit, quo deinde vires receptas iterum in Dei obsequio & alijs pietatis actibus utiliter consumat. Sane quotquot hoc pacto omnia Dei dona, tam corporalia quam spiritalia, cum profunda ac humili susceptione in omnibus abnegatiōe, eidem rursus offerunt, hi foli-

tam

Vinitoris
& deuoti
alicuius
collatio.discretio
quàm sit
necessaria.

ram ipso quàm donis ac charismatibus illius digniores atque capaciores efficiuntur. Prorsus vbicunque sint, digni sunt gemas preciosissimas, argentum quoque & aurum, & quicquid preciosius mundus habet, si id natura patere, sumere in cibum. Verum plerique eiusmodi Dei homines, magna foris paupertate premuntur, nec quàm ex supradictis possident. Hi cum ingenti humilitate in omnipotentem DEI virtutem sese iactabunt, plenissime illi cōfidendo, & ipse (ut Psalmista ait) faciet: ipse citra omne dubium debebit ipsorum habere curam, etiam si in petra foret absconditi. Hi præclarissimi homines virtutibus locupletes, sed pauperes rebus, ligno vitis haud absurdè comparantur. Sicut enim lignum vitis forinsecus nigrum, durum, aridum & vile apparet, adeo ut si nemo illud agnosceret, nulli penitus vsui aptum crederet, nisi tantum ad comburendum: verum intus in ipso vitales quædam venæ latent, à quibus præ cunctis arboribus, liquor preciosissimus emanat: ita nimirum & isti amabiles, atque in Deum absorpti homines, extrinsecus inutiles, deformes, ac aridi esse videntur. Humiles quippe sunt, & foris pusilli, nec alicuius reputationis: in verbis quoque & operibus ac exercitijs externis nihil singulare, nihil grande præ se ferunt: sed meram sectantur humilitatem, suntque minimi in sorte sua. Sed latentes in eis intus in fundo veritatis vitales venas, ubi sua parte siue forte abnegata, Deum iam habent partem & sustentaculum suum: hæc, inquam, agnoscere foret iucundissimum. Porro sicut vinitor certo tempore vires putat, refecando palmittum summitates, quod nisi faceret, vinum acidum nasceretur: ita & hi excellentes homines omnem in se ipsis inordinationem amputare debebunt, atque ex ipso fundo euellere, in modis omnibus, & in omni prosperitate aduersitateque, hoc est, vitia omnia, passiones omnes, & quicquid in eis defectuosum est, à corde rescindere studebunt & amputare. Et hoc citra capitis aut membrorum destructionem facere licet. Attamen priusquam abscindat, diligenter obseruabunt quid eis amputandum sit. Nisi enim & huius rei peritus esset vinitor, eadem facilitate meliores palmites, qui uvas erant prolaturi, quæ ineptiores, putaret: atque ita vineam destrueret. Quod heu nonnullos facere videmus, veræ discretionis

expertes: qui vitia ipsa prauasque animi propensiones seu inclinationes in fundo suo relinquentes, miseram naturam operimunt amputantque. Natura quidem in seipsa bona satis ac nobilis est. Quid igitur huic imputant? Deinde quando tempus fructuum aduenit, id est, cum iam vitam spiritalem gerere deberet, natura destructa est, & diuinam non sustinet operationem. Interim tamen discretæ corporis castigatio, maximè incipientibus ac immortificatis haud mediocriter utilis est & necessaria. Post hæc (ut incepta persistam similitudine) ligantur palmites, atque à summo usque deorsum traducuntur, appositis stipitibus, quibus sustententur. Ita sanè exemplar sanctissimum, & admirabilis vita Saluatoris nostri Domini IESU Christi, eiusmodi hominum sustentaculum atque fulcimen erit, ita ut per eam deprimantur ac inclinentur, id est, ut suprema portio rationis ipsorum, cum perpetua suscipis demissione in subdita humilitate, deorsum fluctatur atque trahatur in ipsum fundum, atque in Christum IESUM, id est, in veritate, non cum glossis quibusdam. Ad hæc omnes vires ipsorum, tam interiores, ut sunt, irascibilis, concupiscibilis & rationalis: quæ exteriores ac sensitiuæ, semper restrictæ ac religatæ erunt, quælibet in loco suo, ut neque sensus, neque voluntas, neque alia aliqua vis, plus æquo insolescant, sed semper succinctæ atque religatæ sint in debito ordine sub voluntate diuina, quemadmodum ille ab æterno voluit. Dehinc suffodiuntur vires, ut zizania extirpari queant. Ita & hi se ipsos suffodere & perscrutari debebunt, attentè ac vigilanter obseruando fundum suum, utrumne aliquid lateat in eo, quod euellendum sit. Et si aliqd repererint, absque mora illud extrahere curabunt, quantum modicum sit, ut Sol diuinus tanto immediatius ipsi valeat appropinquare fundo, ac perfectè in ipso lucere, ipsasque vires superiores excitare ad operandum. Tum verò Sol iste humores, quos potest, in illam vitalem venam siue vim, quæ in ligno, id est, fundo hominis latet, extrahit atque educit, & ita botri paulatim exoriuntur. O si quis suam ita nosset præparare vitam, ut Sol in ea diuinus & operari & radiare posset: præclarissimos sanè & excellentissimos fructus ille ex ea educeret, extraheretque. Sicut enim Sol corporeus, quando tota virtute diffunditur super botros,

Vires quæ
re suffodi-
antur.Solis cor-
poris & di-
uini colla-
tio.

M vi

vi caloris sui eos gratiosissime florere facit, atque hi flores odorem præclarissimum habent, omne virus depellentem, ita vt eum nec buso, nec serpens villo pacto sustinere queat: sic & iste Sol diuinus fundum hominis immediatè contingens, fructum quendam intus & foris inde educit, adeo purè in Deum tendentem, tamq; gratiosè nobi literque florentem per puram diuinitatis intentionem, vt inde iam admirabilis, tãq; suauis erupat odor, vt (velit nolit) omne serpentis maligni virus cogatur abscedere. Immo si dæmões vniuersi ac mortales oēs in terra degentes coniuressent, eiusmodi puro homini, Deum amore ac intentione prosequenti, nulla possent ratione officere. Et quo magis illi nocere conarètur, eo ipsum altius in Deum exaltarent. Quod si etiam in ipsum infernũ, ita florens ac suauissimum spargens odorem, traheret, fieri non posset, quin ibi regnum cælorum, & beatitudo sempiterna, atque adeo deus ipse succederet, & infernus in ipsum paradysum verteretur. Nec est q̄ timeat qui ita feliciter floret, quælibet occurrentia, aut quicquid hoc est, quod ipsi faciendum incumbit. Vbi enim Deus purè queritur & pro sine habetur, nihil illum impedire potest. Deinde, vbi vinea floret, in ipsos botros lymphidissimos radios suos sol dirigit, eos magis ac magis excoquit: vnde paulatim abundantior dulcedine concipiunt. Sic & in prædicto homine diuini illustratione solis perfuso, adeo ad extremum media omnia attenuant, vt ferè continue eundem solem diuinũ inueniat multo lucidius micantẽ intra se, quàm iste sol corporeus in cælo vnquam splenderit: illustrationesq; supernas in anima ferè absque intermissione, toties videlicet, tamq; celeriter, quoties eò se conuertere potest. Atq; ibi adeo totum esse ipsius deificatur, vt nihil ita veraciter sentiat, gustet & sciat, atq; deum: & hoc essentialiter quidem, sed tamen longè supra omnem rationalem modum, cognitionemque. Post hæc solet vinitor pãpinare vites, quo sol absq; medio in ipsas vuas radios suos diffundere possit. Itã & isti omnia media excidunt, oēs quoq; imagines, modi, exercitia, oratio, & alia media: q̄ tamen haudquaquã temerè ab ipso prius relinquenda sunt, donec per diuinã gratiã spontè decident: quod fit, qñ altius supra omnem intellectum suũ attolitur rapitq; vbi in ipso pclarissimus ac di-

Pãpinatio
vitiũ cur
fiat.

uinus fructus adeo fit suauis & iucundus, vt nullus id sensus vel intellectus queat capere: adeoq; ipse lógè abducit, vt spiritus ita profundè immergat absorbeatq; in Deum, q̄ omnem amittit distinctionẽ, totusq; cũ diuina vnũ dulcedine: hominisq; essentiã adeo ipsa diuina essetia penetrat, vt illa seipsam in hac amittat penitẽ, haud secus quàm vna aquæ guttula missa in integrum vas optimi vini. Sic, in quã, spiritus ipse in Deum ac diuinã vnitatẽ absorbet immergiturque, vt oem ibi, sicut præfatus sum, distinctionem perdat: & quorũ suffragio eò deductus est, vt est, verbi gratia, humilitas, intentio, &c. similiter suum ibi nomen amittit. Ibi nãq; pura quedam, secreta & tranquilla vnitates est absque omni distinctione: ipsaq; intentio & humilitas, pura qdam simplicitas, & essentielle ac fides arcanũ efficiunt, vt etiã vix notari possint. Planè hoc fundo horula vna aut saltem momento vno commorari, id homini centuplo vtilius, Deoque omnipotentĩ gratius foret ac laudabilius, q̄ vel quadraginta annis cum proprietate & sui cõplacencia immodica proprijs inhærere cõceptibus, propositis, institutis. Præstet nobis dñs Deus noster, vt hoc modo oēs illi intra nos locũ pbeamus, cũcũq; illis moriamur, q̄b nos certissimè oportet mori, pureq; viuamus, quomodo viuere nos necesse est, si sublimissimũ intra nos & per nos opus suum Deus peragere debeat. Amen.

IN DOMINICA SEXAGESIMAE.

De spiritali abnegatione resignationeq; voluntatis nostræ in omnibus, quo Deus suum intra nos opus efficere queat.

SERMO I.

Exijt, qui seminat, seminare semen suum. LVC. 8.

N huius diei lectio euãgelica, dñs parabolã proposuisse legi de seminante semen suũ: quod dũ ille seminaret, aliud cecidit secus viã, aliud supra petrã, aliud inter spinas, aliud deniq; in terrã bonã. Itaq; q̄ exisse dicit ad seminadũ, hoc nobis denũciat, q̄ & nobis ante omnia exeudũ sit. Planè ex toto exeas oportet, ô homo, si vnq̄ in virũ perfectũ euadere voles. Et vnq̄ exibo, ais?

Exire ad
seredũ.

bo, ais? Exeas necesse est extra propriam q̄sitionẽ, propriã voluntatẽ, propriũq; iudicium, siue sentire tuũ. Hæc via est, non alia, vt Deũ solum habeas scopum totius vite tue, & illius ames atq; sitias laudem & honorẽ. Ante omnia igit̄ diligenter obserua teipsum, & vbicũq; te tueneris, aut aliquid propriẽ q̄sitionis in spiritu, vel in natura, aut alio quocũq; ibi noueris tibi extra te exeudũ esse. Siue etiã hominũ multiplicitas sit, aut alia qlibet creata, nõ corporaliter tm̄, sed etiam spiritaliter animo tuo inhæretia, in qbus teipsum q̄ris, opere precium, immo & necessariũ est, animũ ab his abstrahere, teq; extra oem multiplicitatẽ fieri, si Deus vnq̄ intra te aliqd debeat vtiliter ac fructuosè operari. Sed & oem propriã actualitatẽ, viresq; omnes submittere, & inolitas naturæ prauas cõsuetudines, ac mores & qcqd hoc est cui per affectũ inhæres, quodq; te magis impedit & inuoluit, obseruare diligenter, & viriliter rescindere oportet & abdicare. Et quõ formica, primò grani summitatem rodit, ne crescat, vt medulla illius integra maneat ita & tu omnia ea, quibus propensiori animo afficeris, ad q̄ magis humano quodam affectu traheris, queq; & citius & libentius facis, sollicito abscinde & abdicato: alioqui vbi omnia magis tuta credideris, in fine te senties corruisse. Itaq; exeas oportet ex omnibus. Dicunt theologĩ hominis exitũ in voluntate cõsistere, q̄ ad hunc ab intellectu inuitat. Dum em̄ aliquid per intellectum cognoscimus, illud introreceptũ si volũtas bonũ esse senserit, fertur super illud, volẽs in ipso quiescere. Qñ em̄ voluntas amat aliquid, ob bonitatẽ illius foras egredit, & qcquid boni habet, immo & seipsam, & quicquid vspia boni creata omnia habent, totũ effundit super id quod amat. Si verò impuro, falso, ac reuuo amore ducitur: non egredit, non se effundit: sed intus permanens, hoc aut illud intetione prosequit. Itã nimirũ & omnes illi intrant, non exeunt, qui quod suũ est, in Deo vel creaturis querũt: vnde & amor ipso forum ad Deũ, recurus est & fictus, vix dupondio supputandus. Ceterũ fidelis q̄sq; itã in Dei sui amore ab omnibus exire curabit, vt ipsum solum diliges, nec delectationem, nec mercedem, nec vllum priuatũ intedat aut venetur cõmodum: sed pro illius duntaxat amore & honore faciat, patiat, dimittat omnia, etiã si nullam ab

Formicæ
industria.

Exitus ho
minis in
quo fit.

Quorum
falsus aut
curuus fit
amor.

ipso mercedem aut gratiarum actionem foret vnquam recepturus: quod tamen aliter fore credat & sciat, itã sibi occultũ erit, vt illud intentione haudquaquã prosequatur, sed semper cor suum ad amadũ & intendendum dñm Deum suũ anhelat, & in illius liquefiat amore ac intentione, itã vt oblitus ex integro suũp suus, nõ quàm intus ex diuina illuminatione reprehensus, intelligat se aliquid suũ in Deo intendere & amare. Alioqui non deo, sed sibi ipsi sua facit opera. Amet ergo deum, intendat Deum, commendet omnia deo, illius arbitrio relinquens, vtrum sibi mercedem rependere velit, an non: nihil ipse vnq̄ ea de re cogitet. Nec timere debet, q̄ aliquid hiñc detrimenti pariat. Quãdõ enim sic purè in Deum refert omnia, siue sit honor, siue cõmodum aut vtilitas, aut aliud aliquid, tunc ipse vicissim totum se ad hominem conuertit: & quo minũs hic suum vel honorem, vel commodum, vel mercedem expetit & inquit, eo magis ille in omnibus ipsum querit hominẽ. Denique qui talis esse potuit, ei iam feliciter experiri licet, quàm verum sit, quod Ioannes apostolus ait: Perfecta charitas foras mittit timorem. Non enim timet aliquid, quia nihil suũ querit: nec respicit ad commodum vel incommodum, sed omni cõstanter vtilitate vel iactura calcata, solo amore ducitur, solumq; nouit amorẽ. Ergo sic exiens & abnegans priuatũ lucrũ aut commodum, plura à Deo cõsequitur bona cum iusto illo Simeone, qui domino in infantulum suis meruit vnũ cõstrin gere. Porrò quã seipsam quisque ratione exire debeat & abnegare, nusquam melius atque perfectius disci potest, quàm in ipso Domino Salvatore, qui est via, veritas, & vita, licet hunc ista tempestate paucissimi dignè ac veraciter seq̄ velint. Proinde in qualibet interna paupertate, nuditate, desolatione constitutus, hunc eundem suum contempletur redemptorem, attentius considerando, quàm equanimiter omnem ille paupertatem sustinuerit. Cũ enim omnem ipse in sua anima sapientiam abundantissimè contineret, sciens & capiẽs omnia, q̄ nũc scit & capit in gloria, adeo tñ in vera paupertate de ipso sapientiẽ dono nihil sibi vsurpauit, vt crederes oem illi creatã & infusã sapientiã fuisse subtrahã. Anima nãq; illius, denudabat sese ac inclinabat subtus in creatam

Ioan. 4:

Luc. 2:

Ioan. 14:

Quanta
Chri pau-
percas.

M 2 lucem,

lucem, quæ nec capi potest, nec idoneè inuestigari, nisi per abnegationem seu resignationem omnis scientiæ & cognitionis. In omni vita sua nullam sublimitatem vel subtilitatem rerum aut verborum sectabatur, sed simplicitati fludebat, & simplex erat omnis doctrina illius. Hæc itaq; recogitatio, se ipsum quisq; in altissimâ Christi paupertatē, in eodē sacratam, curabit immergere: & ita per ipsum omnis sua paupertas, accepta grataq; erit patri cælesti. Cūq; sua libertate priuatur, & propriâ cogit voluntatē exire, abnegare, deserere, ad Christum reflectat oculos, cōtemplans, q̄ perfectissimè ille resignatus fuit, q̄ plenissimè oēm abnegat propriâ voluntatem. Cū em̄ in matris sanctissimo utero creatus esset, & omnis illi sui abiectio, cruciatus, & passio proponerēt, omni proprietate abdicata, ad eodē suâ voluntatem submittebat, ac plenissimè cælesti offerebat patri suo, ut nihil vnq; toto vitæ suæ spatio vellet ex se ipso. Deindè in monte oliueti positus in agonia, cū sanguineū de tenerrimo corpore suo sentiret ebullire sudorē, humiliter ait: Pater, fiat voluntas tua. Sic ergo relictus q̄sq; ab omnibus creaturis, in Christi altissimâ sese paupertatem deprimens, omnipotenti Deo liberum arbitriū ac voluntatem suâ, tam nobilem, ut ipse eâ cogere nolit, penitus resignet. Et quia voluntate & arbitrij libertate nihil homini charius est, idèd resignatio illius Deo gratissima est. Nec opus vllum, aut vlla vel Christi, vel alterius cuiuscūq; paupertas, voluntatis abnegatione aut deo gratior, aut ipsi homini est vtilior. Virtus nanq; bonæ voluntatis, tanta tamq; nobilis est, ut per desiderium perfectū, similitudinem quandam exteriorum operum Christi assequi possit. Vndè pauperrimus quisq; tm̄ possidere & relinquere potest, quantum ditissimus omnium: immò & tantū offerre deo, quantum is & condidit, & adhuc conde-re posset, si vellet. Adhæc, cū omnis corporalis voluptas, sensuū oblectatio & quies, commodaq; corporis alicui subtrahuntur: IESVM adspiciat, attendens ut ille spontè hanc paupertatem susceperit. Ipse nāq; omnē repudiavit sensuum corporisq; voluptatem seu oblectationē, quam vel audiendo, vel videndo, in cibo vel in potu, & alijs similibus, habere potuisset, & tamē vel minima substractio, molestior illius naturæ fuit, quam nobis etiam maxima que-

chri exem
plū p̄ ocu-
lis habere
quò faciat

Luc. 22.
Mat. 26.

gratissimū
Deo quid.

Quata vo-
luntatis hu-
manæ virtus

que, eo q̄ p̄ cunctis hominibus tenerimus fuerit, amabilissimusq; sen sus habes multum amabiles, & complexionem optime ordinatam, omnis defectus & vitij experte. Denique verus ipse Nazarenus erat. Vndè tanto vehementiorem qualibet ei corporis afflictio dolorem intulit. Continua sitis, fames, incommoda corporis, vitæ asperitas, multimodæ cruces atq; passionēs ipsum macerabāt, debilitabātq;. Et licet interdū de cibo apposito vesceretur, absque omni tamen delectatione ex puro id amore faciebat, ne infirmiores quiq; desperarent. Quauis etiā pro necessitate naturæ somnum caperet, cor tñ & anima illius vigilabant, & ipse somnus cum dolore & pressura cōiunctus erat. Sepius etenim grauitur suspirare atque terrore cōcuti solebat, & dormiens miserabilem p̄ se ferebat speciē. Interim nihilo minus benignū se p̄stabat erga oēs, potissimum verò erga inimicos suos: nec vlli, præterq̄ cælesti patri suo, suū querebatur dolorem & afflictionem. Præterea cū oēm naturalem affectionem erga parētes, amicos, aut quæcunq; alia mortificare q̄s cogitur, suū contempletur authorē dñm IESVM Christum, intuens ut ille omne sibi externū solatium interdixerit, atq; subtraxerit, omnē quoq; cauerit amoris familiariorē exhibitionē, quo tñ erga omnes maxime æstuebat, idq; etiam circa charissimos amicos suos, & specialiter circa dulcissimam matrē suam, cui naturaliter afficiebatur vltra q̄ aliquis vnquam filius suę genitrici. Quòd si alicui graue est, absq; proprietate & rerum labentiū possessione viuere, dñm Deum suū contueatur, adspiciens q̄ singulariter hæc ille paupertatem assumpserit, quippe cui nec domus erat, nec possessio vlla, quomodò ipse ait: Volucres cæli nidos habent, & vulpes foueas: at fili' hominis nō habet vbi caput suū reclinet. Et licet vestes cæteraq; verè necessaria illi vtcunq; suppeterent, absq; tamen omni cordis proprietate ea habebat, solo vsu cōtentus. Deniq; & ab ipsa tunica & à rebus omnibus ita semper liber & nudus fuit, sicut eo tēpore, quo nudus pendit in cruce. Insuper quandò naturæ necessaria defunt alicui, pauperrimū dominum Deum suum contempletur, intuens oculis cordis, ut ille, cū omniū esset potentissimus creator, nō erubuerit crebrò panem suū ostiatim mendicare, & assum-

Christi te-
neritudo
quanta.

Sono qua-
li Christus
vius.

Amorē q̄
suū Chri-
stus tempo-
rārit.

Mat. 8.

Nuditas
Christi
quata.

Panē qui
suū Chrs
quefieri.

Quatope-
rē se Chrs
humiliari

christi pa-
tencia.

Mat. 3.

Humilitas
Christi sum-
ma, quæ.

Pfal. 22.

ptum hominem alieno cibo potuq; alere & enutrire: simulq; hæc considerans, in altissimâ Christi paupertatem sese demergat. Quòd si humiliatur aut opprimat aliquis, nec in vlllo habetur precio, attendat diligenter, quantum altissimus ille dominus Deus suus sese humiliarit mundū ingrediens, ut sese omnium infimū atq; postremum fecerit, cū esset omniū dominus: ut ipse æternus, tēporalis: supremus, infimus: incōprehensibilis, cōtrectabilis atq; comprehensibilis: immensus, perexiguus: & summè sapiens, infans effectus fuerit. Attēdat, inquā, ut illa se maiestas annihilarit, quandò in præstantissimæ matris suæ utero nostras infirmitates & misferias (peccato excepto) suscepit: totūque se paratissimum obtulit ad sufferendum omnem illum cōtemptum & pressuram, quæ tā ipse, quam vniuersi eius amici propter ipsum deindè passuri erant. Et reuerā suorū confusio, poena & cruciatus amicorum, quæ p̄pter ipsum erant toleraturi, animā & cor illius acerbioris gladio doloris trāsuerberabant, q̄ vnquam aliquem sua propria, licet acerbissima, passio. Ad hunc tñ dolorem humiliter patri suo cælesti se offerebat sustinendū, offerēs simul eidem & suos, & omnium suorū amicorū dolores cruces, probra, cōtēptus. Adhæc, in vestitu suo, & tota cōuersatione sua (quæ sicut humilima, ita & abiectissima erat) non vanitatē, sed vilitatem: nō inanē gloriam, sed merā prætulit paupertatē. Ad eodē nanq; pauperem & despectum se exhibuit, ut nisi præcursoris fuisset voce denunciatus, vix aliquis pro Christo eum suscepisset. In cunctis quoque operibus suis se ipsum, ut ita dicam, annihilabat humiliabatq;: & hoc specialiter in illa vltima cœna. Quæ enim maior poterat esse humilitas, q̄ quòd excellentissima Christi persona, pauperum piscatorum prouoluta vestigijs, eorū pedes abluebat, extergebat, & dignatissimè diuino ore suo osculabat? Insuper humiliavit se dñs IESVS, honores seculi fugiēdo, & ab omnibus despici, illud, abijci, nec in aliquo precio haberi desiderādo, ut prophetica sententia impleretur, dicēs in persona illius: Omnes videntes me, deriserunt me. Sicubi verò honor ei oblatu fuisse, humilitate & lachrymis eū tēperabat, permiscebatq;. Deniq; humiliavit se abiectissimo modo, turpissimā videlicet p̄sentis vitæ mortem subeundo, &

crucis perferendo opprobrium atq; ignominia. Sed & sacratissimæ aures eius mortis excipiebant sententiam: lympidissimi ipsius oculi, in quos desiderant angeli p̄-
i. Pet. i.
spicere, iniurias oēs & abominabiles vexationes sibi irrogatas contuebant: Odo-
ratū & gustū, fellis cruciabat amaritudo, & ad extremū preciosissimū corpus eius, ignominiosissimā crucis pertulit mortē. Itaq; præfata omnia nō negligēter percurrendo, sed diligentissimè cōtemplando, se ipsum quisq; in profundissimam abiectissimamq; Christi IESV demergat & immergat humilitatē, ei se in humilitatis via conformare totis viribus annitens. Præterea, vulnera passionēq; eiusdem Saluatoris sui in suo portet corpore, quod Christianis omnibus magnoperè est appetendum, ita ut toti mundo ac vniuersæ curiæ cælesti perspicuum sit, illius incōprehensibili bonitati pro modulo suo gratum se esse, se ipsum & propriâ voluntatē suam & omnia sua, Deo hilariter offeret atq; donabit, nunq; deindè repetiturus. Sicq; cū Christo vestibus nudabit. Visum intēperantem atq; vagum, auditum curiosum & vanum, ociosa colloquia, & omniū denique sensuum voluptates & oblectationes mortificabit, cūctosq; sensus suos subte spineam Christi coronam cōprimere disscet. Adhæc nihil superfluum, nihil nō necessarium contrectabit, siue contingeret: & ita manus habebit cruci veraciter affixas. Bona opera viriliter & alacriter aggredietur, simulq; in eisdem perseverabit, & ita sinistrū pedem cruci Christi adfiget. mentis dispersionē, & vagas ac instabiles animi cogitationes firmabit in Deo, & tunc dextrum quoque pedem ad crucem conclauabit. Vires animæ corporis, nūquam perniciofa quadam tepiditate resoluipatietur: sed ad instar brachiorum Christi, in Dei seruitio habebit extentas. Corpus suum imbecille, ad honorē sacratissimorum pedum Christi, in spiritalibus exercitijs crebrò ad fatigationem vsq; laborare compellet, ita ut præ debilitate sua nequeat explere mala desideria. multimoda egedemque incognitæ passionēs ac afflictiones, ipsum ad Dominū & ad crucis angariam constringent, vndè & amabilis & totus apparebit sanguine rubricatus. Spōtanea paupertas & afflictio illius, dorso Christi nimium lasso stratum mollissimum exhibebit. Naturę suę mortificatio,
M 3 ac virile

P. i. Pet. i.

Passionis
christi re-
cogitatio.

ac virile contra vitia certamen, mœrētē animū illius releuabit. Cor deniquē suū deuotum atque feruidū, omnes illius mitigabit cruciatus. Insuper, cū omnia quæ potuerit, fecerit: & tamen à corruptis hominibus, verbis scommaticis ac amarulentis impetitus, contemptus, irrisus, reprehensus fuerit: quicquid etiam boni fecerit, adeo omnes vilipenderint ac denigrā-

Mar. 15. rint, vt cum iniquis & sceleratis deputandum eum iudicārint: si tunc pro talibus orauerit, eis ex corde iniurias omnes remiserit, eosque apud Deum fideliter excusārit, atque itā sibi ipsi ex amore mortuus fuerit, immobilis perseverans, verē Christo confixus erit cruci, & mors illius in ipso florebit. Præterea cū pro Dei amore omni creaturarum solatio renunciat in omnibus, quæ medium aliquod inter deū & ipsum facere possent, tū sub cruce stās cum afflicta Christi matre, eidem patienti compatitur. Ad hæc quando à Deo in grauibus afflictionibus, in interiori desolatione, duritia & ariditate cordis absque omni dulcedinis infusione relinquitur, sicut & ipse in cruce relictus fuit, nullum quæret alienū solatium, sed ad dominum sese conuertens cum vera sui iuxta omnē

Luc. 23. illius voluntatem, abnegatione, vnicū illius implorabit auxilium. Et reuera quanto tunc afflictio fuerit amarior, & interna resignatio perfectior, tanto & Deo similior & charior erit. In hoc namq; electi dei amici, supremo modo probari solent. Ad hæc consolationis desideria franget & mortificabit, & itā sitientem refocillabit dominum suum. Omnium quoque salutem vehementissimè sitiet. Postremo, animam semper habebit in manus æterni patris suspensam atque erectam, & spiritum à tempore abstractum, & æternitati coniunctum, ad instar extremæ illius, animæ ac spiritus Christi à corpore, separationis. Deniquē his exercitijs crux nostra cruci Christi conformatur & assimilatur, qui nostræ salutis amore tam miserabiliter in cruce pependit, tribus eidem clavis affixus, totus propter nos deficiens, atq; arefcens in seipso, præ nimio, quem intus & foris patiebatur, dolore & cruciatu, vndique mortis amarissimæ circumdatus atq; constrictus vinculis, opprobrium hominum & abiectio, immo & illusio factus omnium: intus quoque omni solatio atque dulcedine vsque ad extremū immen-

Mat. 27. sicut & ipse in cruce relictus fuit, nullum quæret alienū solatium, sed ad dominum sese conuertens cum vera sui iuxta omnē

Mat. 27. sicut & ipse in cruce relictus fuit, nullum quæret alienū solatium, sed ad dominum sese conuertens cum vera sui iuxta omnē

Quis sumus pbandorū Dei amicorum modus.

sæ amaritudinis punctum destitutus, cum lachrymosis oculis, profluentibus vulneribus, extēsis brachijs, attritis venis & nervis per omnia membra sua: idque in acerbissimæ mortis angustijs, cuius profectō ineffabilib' doloribus, cruciatibus & pœnis nullæ alię similes extitēre. Deniq; perfectissimam cælesti patri suo ad mortem vsque præstitit obedientiam. Sicque per multas ipsum afflictiones introire oportuit in gloriam patris, qui demonstrauit nobis regiam viam crucis, extra quā non est alia ad æternam beatitudinē obtinendam. Cui quanto similiores fuerimus in terris, tanto propinquiores erimus in cælis. Præstet nobis omnipotens Deus, vt sacratissimæ humanitatis suæ vestigijs in herentes, itā singuli studeamus exire nobis ipsos, vt suum ille intra nos præstantissimum opus continuè absque vllō queat impedimento peragere, ad laudem & gloriam suam. Amen.

Luc. 14.

Alterum huius dominicæ sermonem supra in D. Thauleri vita offendes sub themate, Scio hominē in Christo ante annos quatuordecim &c.

DOMINICA QVINQVAGESIMAE.

QVAGESIMAE.

De tribus crucibus, latronis ad dexteram, & latronis ad sinistram Domini pendētis, & ipsius Domini: & vt hæc diuersas significent afflictiones & penas ac passiones triplicis generis hominum, ad has cruces spiritaliter appensorum.

SERMO VNICVS.

Euangelium huius Dominicæ est, in quo Dominus ait, Ecce ascendimus Hierosolymam, & consummabuntur omnia quæ scripta sunt per prophetas de filio hominis. LVC. 18.

Christo confixus sum cruci.

AD GAL. 2.

Odiè, dilectissimi, sancta mater ecclesia in euāgelica lectione Dñi nostri passionē nobis velut ob oculos ponit, vt eam reuocare ad memoriā, & peccata pro viribus effugere debeam: quā filij diaboli suis effrenatijs iniquitatibus vacāt, & ad omnia licētiose peccata ferunt, sibi ipsi grauissima dāna inferētes. Itaq; in hodierno euangelio Dñs noster suā p̄dicat passionē, & vt affcēdēs Hierosolymā, in manus peccatorū tradēdus fuerit, & ab illis flagellandus, con-

Cur passiois domini in bacchanalib' mētio fiat.

conspuēdus, ac demum atrocissima morte extinguendus: quæ omnia pro nostris erant iniquitatib' perpeffurus. Similiter & Apostolus vas electionis (cuius omne exercitium erat circa passionum tolerantiam, & veram animi resignationem) in seipso nobis manifestiūs ostēdit, quomodo verē spiritualis homo, qui seipsum totum obtulit ad crucem & passionem; Christo cōfixus, ad vitales spūs fructus cruces oēs vndecūq; ipsi occurrētes, trahat, nec iam ipse viuat, sed Christus in ipso, dum idem ipse Apostolus ad Galatas scribēs, itā ait: Christo confixus sum cruci. Viuo autē iam non ego, viuit verò in me Christus. Et secutus adiungit: Quod autem nunc viuo in carne, in fide viuo filij Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. In quibus verbis saluberrimè admonemur eiusmodi vitam agere, per quam Christus glorificet in nobis, & amarissima passio atq; crux illius in nostro mortali corpore appareat & circūferatur, tam ad proximū nostrisq; ipsorum ædificationem correctionemq;. Cæterum id nobis obseruandum venit, quod quibus diuersę sint passiones & cruces, quarum vnaqueq; suam habeat legitudinem, latitudinē, altitudinē & profunditatem, non est tamen nisi vna tñ crux, in qua perpetua salus nostra reparata atque p̄fecta fuit, ipsa videlicet crux excellentissimæ hūanitatē Christi. Quæ tñ adhuc aliam nobis multo celsiorem insinuat crucem, (si tñ illa crux dicēda est, cum reuera nihil doloris aut cruciatūs ipsi attulerit) vtputā diuinitatis illius. Erant autē & alię duę cruces iuxta Saluatoris crucē positę, quarum vna latronis ad leuam, altera ad dexteram Dñi pendētis fuit. Ex quibus omnibus & singulis, quasdam licet spirituales trahere similitudines, vt euidentiūs innotescat, qualis sit crux nostra, aut cuius ex tribus supradictis ea debeat & possit comparari. Itaq; per crucem latronis ad leuam Dñi pendētis, & ipsum latronem, quidam designātur, qui in bono statu vidētur esse, & viuunt in cruce perpetuę exercitationis, exteriorisq; rigoris, ad quæ ex professione obligantur: satisq; hæc ipsam suis iniquitatibus meruere crucem, sed parū in dē vtilitatis fructusque reportant. Quare? quia solis exterioribus exercitijs contenti, nihil penitus propriæ voluntatis suæ, aliorumq; multiplicium vitiorum atq; defectuum suorum mortifi-

Cruis vna principalis.

Tres crucif.

Cruis latronis sinistri.

cationi student, immo & spontē perseverant in eis. Vndē & fieri potest, vt cum eodem hoc latrone, post hæc crucem ad inferni profunda, pœnasq; nullo fine terminandas demergantur, fiatq; illis quod vulgò dici solet, vt hic carrum, postea verò in seculo futuro currum trahant. Cæterum huius crucis sublimitas, est spiritualis superbia & complacentia vana, qua fit vt ceteris se anteferre non metuāt: nec aliquis est qui eis possit facere satis: multumq; de suis exercitijs sentiunt, adeo vt contemptui habeant quotquot non eisdem moribus, institutis, consuetudinibus & exercitijs viuunt, deditiq; sint, quib' ipsi. Qui vti nām illam Augustini sententiam in memoria semper haberent, & vigilanter attenderēt qua ille ait fratribus & filiis suis: O fratres mei, caute ne orātes, vel legētes, vel stantes, vel sedentes, vel vigilantes dicatis ore vel corde, habitantes in cinere & cilicio, cum pharisęo: Gratias tibi ago Dñe, quia non sum sicut ceteri homines. Potius em̄ volo vos eremum exire, q̄ talia dicere vel cogitare. Sed dum tētamini hoc asserere, vel de vobis ipsis cogitare, mox clamate, mox vlulate & dicite: Ego sum vermis, & nō homo: opprobrium hoīm, & abiectio plebis. Et cum publicano dicite, quibuscunq; virtutibus sitis ornati: Deus, propicius esto mihi peccatori. Profunditas verò huius crucis, eorum designat altitudinem siue pfundum vitiorū, in quę p̄dicti deo pmittēte miserabiliter corruūt: quod indē illis potissimū accidit, quia fundus ipsorū semp̄ falsus fuit, nec vnq̄ studuerūt intrō se recipere, vt vitiosum immortificatumq; suū inspicerēt fundum, vitamq; suam in melius cōmutarent: sed solis dūtaxat externis exercitijs in herere, nec eadē ipsa tñ sine murmure ac tēdio peragēdo. Nihil etiam de diuina vnione & familiaritate nouerunt, sed nec quicq; indē cogitare, inquirere vel experiri dignantur, haud secūs q̄ si nihil ipsorū inter sit, vtrū eam sciant vel nesciant, diligentius inquirētes de rebus vltimarum, q̄ de hac ipsa vnione diuina, & quib' ad eam studijs, qua industria, quibus medijs pertingatur. Vndē si qñ de rebus diuinis incidit collocutio, perindē quæ dicuntur intelligunt, atque Italus Germanicum idioma. Satis superq; suæ putant satisfactum professioni, si multas orationes dominicas & plura psalteria decantent: si exteriora obedientię opera,

Huius crucis altitudo.

Luc. 18.

Psal. 21.

Luc. 18.

Profunditas.

exteriori homine & sensibus ex arida consuetudine perficiant. Vniat se Deus quibus volent, quid ad eos? Ceterum si quod exterius lucrum, commodum, honor, dignitas, aut aliud aliqd sese offerret, ibi cerneret, quid hæc ad eos attineret. Sed cum propriæ quæstioni ac volûtati renunciare, easdemq; abnegare & postponere cõpelluntur, quidam ex eis instar furætiū penè canum sese gerunt. De his Augustinus loquebatur, cum ait: Ex quo Deo seruire cœpi, quò difficile sum exptus meliores, q̄ qui in monasterijs p̄fecerūt, ita nō sum exptus peiores, q̄ q̄ in monasterijs eeciderunt. Sæpè nanq; tam profundè corruerunt in peccata, vt etiam circa ea quæ fidei sunt, & circa sacram scripturam nōnulli eorum vehementer aberrent, & ita miseri in profundum suæ crucis, cui alligati sunt, demerguntur. Porro huius crucis latitudo, est via speciosa, lata, ac benè trita, quæ ducit ad perditionem, per quam isti ingrediuntur, secūdum carnem suam viuētes, indigni proinde qui Spiritus sancti experiantur dulcedinem. Qui enim in carne sunt, vt ait Apostolus, Deo placere non possunt: & qui arctiorē semitam, qua pergitur ad beatitudinē & vitam, inuestigare recusat, fieri non potest, quin per amabiles erraticus viator incedat, & tardius perueniat, suā p̄inde salutē & beatitudinē procrastinans remoransq;. Itaque videas istos, de quibus agimus, quærere seipsos & intendere in omnibus, aliqua semper libertate & priuilegio gaudere velle, & vt Euāgelicis quocūq; modo soluāt cõsilijs, quo videlicet nihil molestiæ sentiāt, nihil patiant aduersi. Hoc totū eorū studiū, hoc desiderium est. Vndè velint nolint, grauissimam in sua conscientia crucē ferre compelluntur, interim tamen & diuina consolatione destituti, quòd Deum contēnant: & humana atque mundana, quòd eos despiciat mundus. Quæ verò molestior vita aut crux acerbior eē queat? En sine dolore, sine cruce, sine molestia vitā transigere volunt, & tamē grauissimè patiuntur: ac, nisi ad Deum cõuersi fuerint, p̄st etiam infernum experientur. Longitudo denique crucis huius est, quòd ad finem vsque in suis perseverant vitijs & passionibus, nec virtutibus acquirendis animum apponunt. Hoc autem ea de causa iusto Dei iudicio illis accidit, quòd semper ingrati sunt innumeris beneficijs Dei, qui totil-

Augustini de bonis ac malis cœnobitis oraculum.

Huius crucis latitudo.

Rom. 8.

Longitudo.

lis dona, tot gratiarum charismata largitus est præ multis alijs secularibus hominib; qui hæc multo melius expendissent: tamque crebris admonitionibus intus & alijs diuersis modis eis occurrit, & ad correctiū viuēdum sollicitat, vt etiam ipsi mirentur, & diuinam erga se stupeant pietatem: nec tamen Sancti Spiritus monita effectui student mancipare. De quibus Heb. 6. terribiliter Apostolus loquens: Impossibile est, inquit, eos qui semel sunt illuminati, gustauerunt etiam donum cœlestē, & participes facti sunt Spiritus sancti, gustauerunt nihilominus bonum dei verbum, virtutesq; seculi venturi, & prolapsi sunt, rursus renouari ad pœnitentiam, rursus crucifigentes sibi metipsis filium Dei, & ostentui habentes. Additque similitudinem: Terra enim sæpè venientem super se bibens imbrem, & germinans herbam opportunam illis à quibus colitur, accipit benedictionem à Deo: proferens autem spinas ac tribulos, reproba est, & maledictio proxima, cuius consummatio in combustionem: quasi diceret, eis qui diuersa multipliciaque Spiritus sancti charismata sortiti sunt, quibusque ille specialia quædam secretioris familiaritatis & gratiæ suæ signa præstitit ac prærogauit, nec tamen correctiū viuere studēt, sed in sua perseverant sterilitate ac dissolutione, timendum esse, quòd æterna sint maledictione percellendi. Nunc igitur suæ quisque salutis curam gerens, id diligentissimè caueat, ne ad hanc infaustam & execrabilem crucem suspēdatur, vel certè extremum in ea non claudat diem. ¶ Alia crux bona est, quæ latronis fuit ad dexteram pendētis, qui & ipse satis hanc meruerat, & tamen ingentem ex ea retulit fructum. Hæc verò crux patiētē vitæ designat distractionem eorum, qui toto corde à seculo & peccatis omnibus auersi, ad vitam sese transferunt pœnitentialem. Et ipsi digni quidem, qui multa dura & aspera patiantur, eo quòd preciosissimum tempus suum in prauis corporis & naturæ suæ voluptatibus, ac propriæ volûtatis mala libertate, insumpserint: sed in eo maximè commendandi, q̄ eiusmodi pro deo voluptates omnes, omnemq; malam libertatem & abdicare paratissimi sunt, & insupèr adhuc equanimiter ferre, quicquid Deus eis euenire voluerit. Vndè crux ista nō solum utilis & fructuosa, sed etiā dulcis, amabilis &

Heb. 6.

Ibidem.

Crux latronis

& consolatoria eis efficitur. Fortissimam nanque fidem & spem firmam, de ineffabili dilectione & misericordia Dei adducit in eos, sicut & in hunc, de quo loquimur, latronē adduxit. Cui quod, obsecro, tam breuissimo temporis interuallo maius bonū obtingere poterat, quàm quod in ipso serè mortis articulo à benignissimo conditore suo audire meruit, Amèn dico tibi, hodiè mecum eris in paradiso? Et his quoque nostris bonæ volûtatis à seculo conuersis hominibus, quod maius possit præstari solatiū, quàm quòd à Domino tam clementissimè inuitatur, dicente illis: Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos? hoc est, recipiam vos in gratiam meam, onus vestrum simul portabo vobiscū, & post momentaneos labores atque dolores, dulciter vos confouebo reficiamq;. Huius autem crucis profunditas, est altissima humilitas, non se præferre alijs, sed proprios semper contueri defectus, & instar latronis huius, qui se digna factis recipere profitebatur, in qualibet etiam afflictione & molestia, cogitare se plura meritò pati debere: nec aliquid tantum esse vel huius seculi vel futuri tormentum, quod sufficere queat ad suorum vltionem peccatorum. Hinc verò exoritur, neminem cõtemnere nisi seipsum, neminem iudicare, neminem cõdēnare nisi seipsum. Quod vbi affecutus quis fuerit, iā crux ista florere incipit, gratosq; producere fructus. Sublimitas crucis huius est, mentem habere erectam ac subleuatam ad contemplanā cœlestia atque diuina, & exteriora queq; fugere: hoc est, mentem suam absque omnium rerum corporaliū strepitu & pturbatione discernere ac niti eleuare ad æterna semperq; mansura: ad honestissimā quoq; & omni virtutum genere florētissimam vitam, passionem & mortem amarissimam, resurrectionem gloriosam, ascensionem admirabile, regnumq; perpetuum & sempiternum Dñi nostri IESV Christi. Hęc enim deuotamente considerata, molestiam oēm atque crucem nō solum tolerabilem, sed etiam amabilem reddunt. Fecit hæc etiam latro iste, sicut verba illius apertius insinuant, quibus ait: Dñe, memento mei cum veneris in regnum tuum: è quibus facillè aduertere potest, vt sensus illius atq; cogitatus circa regnum perenne occupati fuerint. Latitudo crucis huius, est communis quædam,

Luc. 23.

Mat. II.

Profunditas crucis huius.

Sublimitas

Luc. 23.

Latitudo.

verus atque syncerus ad Deum, & ad homines vniuersos, cunctasque creaturas, amor. Quotquot enim huius crucis veri baculi sunt, corde & ore non pro seipsis tantum, sed & pro oibus, etiam pro inimicis, preces fundunt, & orationem suam extendunt ad oēs. Ad hæc, corpus & animā ad obsequium oīm prompta voluntate offerunt. Per hæc verò charitatis officia, Deum in suis creaturis olim ab eis inhonoratum atque offensum, placare student. Et reuerà charitas ista, quò Petrus apostolus ait, ipsorum operit multitudinē peccatorū: & quod Christus de Magdalena ait, Dimittunt ei peccata multa, quā dilexit multum, de his quoque, non absurdè accipi potest. Longitudo demum huius crucis, est perseverantia in bonis operibus, & eorum auctio & incrementū. Isti quippe cruciferi nunq̄ à bonis exercitijs torpescunt, sed vnū post aliud multa cum discretionē inchoantes, id summoperè curāt, atq; in hoc oēm nauāt operā, vt veterem deponentes hoīem, renouent spū mentis suæ, nouumq; induant hoīem, qui secundū Deum creatus est in iustitia & sanctitate veritatis. Per hoc verò interior ipsorum homo renouatur de die in diem, oēm penetrās ac superās tētationem, passionē, afflictionē, ita vt in seipsis liquidò cognoscāt, q̄ verè locutus sit Apostolus, cum ait: Id enim quod in presenti est, momentaneū & leue tribulationis nostræ, supra modū in sublimitate æternū gloriæ p̄dus operat in nobis, non cõtemplantibus nobis quæ videntur, sed quæ non vident, quæ enim vident, tēporalia sunt: quæ aut non vident, æterna sunt. ¶ Tertia crux est Dñi Saluatoris, illā crucē significans, quam perfecti sustinēt, quos cœlestis pater singulari quadā cum vnigenito filio suo volēs gloria & honore afficere atq; coronare, singulari etiā modo varias eis aduersitates, pœnas, tētationes, molestias, omni-genasq; cruces euenire pmittit, eundē eis passionis calicē bibendū porrigēs, quem & dilecto filio suo potandū p̄buit. Quod euidētius in vtroq; Zebedei filio videre licet, quibus regnum p̄scētibus Dñs ait: Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum? quasi diceret: Si p̄cellētiore esse cupitis amici mei, maiores prius aduersitates vobis sũbeundę erūt. Non est enim discipulus supra magistrū. Planè si Christū oportuit pati, & ita per crucem intrare in gloriam suam: quis non videat, q̄ quis-

1. Pet. 4.

Luc. 7.

Longitudo.

2. Cor. 4.

Crux tertia, cuius & quid.

Mat. 20.

Luc. 6.

Luc. 24.

Profundi- tas huius crucis. *simum sit, etiam Dei amicos aliquid sustinere? Huius autem crucis profunditas, est timor filialis, quem Dei amici semper habent, pro suo arbitrio Deum secū agere, seque mouere permittentes, semper solliciti, ne dilectum Dominū Deum suum offendant. Sublimitas verò crucis huius, est vera spes felicitatis eterne, nō quidem principaliter ex suis meritis aut vitæ suę integritate concepta, sed ex firma fide per dilectionem operante, ex humili fundo vere resignationis, per quam seipsos in gratissimum dei beneplacitum offerunt atque transfundunt. Et hæc spes, vt Apostolus ait, eos minimè confundit. Caritas enim Dei diffusa est in cordibus eorum per spiritum sanctum qui datus est eis. Latitudo crucis huius, est caritas, qua in primis Deum optimum maximū, ex toto corde suo, dehinc seipsos in Deo, & proximos quosque propter Deum diligunt, solliciti semper seruire vnitatem spiritūs in vinculo pacis, & quantum in ipsis est, omnem offensionem, labem & scandalum deuitant, prodesse nitentes omnibus, obesse nulli. Vnde nihil eorum metuūt, quę eis aduersa, aspera atque molesta possint occurrere, quo multas Deo animas lucrari valeāt.*

Sublimitas

Rom. 5.

Latitudo.

Eph. 4.

Longitudo.

Matt. 26.

Eph. 3.

prehendere cum omnibus sanctis, quę sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum. Itaque huius crucis longitudo, est Dei omnipotentis interminabilis eternitas. Latitudo, eiusdem immensa bonitas ac pietas, quam effudit & continuè adhuc effundit abundè in nos & in omnes creaturas. Sublimitas, est ipsi celsa omnipotētia. Profundum, illius imper-scrutabilis ac infinita sapientia. Ad hanc crucem quisquis pertingere voluerit, prius supradictę humanitatis eius cruci sese conformare debet. Huius crucis baiuli sunt, qui modo iam dicto vitam duunt verè spiritalem atque deuotam: quorum non postrema cura erit, omnia carnis opera detestari, fugere, abhorrere, vt potè deo inuisa atque exosa, & strenuo serioque amore omnem prosequi iustitiam & sanctitatem: & ita per manus animæ, cruci huic diuinitatis affixi erūt. Semper etiam memores erunt mandatorum Dei & voluntatis ipsius ad faciendum ea: & cogitatum atque curam suam omnem in ipsum iactabunt, tota animi intentione omnia illa deuitantes, quę possint maiestati illi in ipsis displicere: & ita per animę pedem dextrum, ad hanc crucem religati erunt. Inter hæc quoque duo, immobiles perseuerare studebunt, verbi gratia, vt nec ab infelici felicitate superentur ac euertantur, nec à felici infelicitate recedant fugiantve, diligenter cauētes, ne ab aliqua harum perturbentur impediaturve, sed semper ad crucem diuinitatis maneant affixi. Ad hæc multam intus erga Deum compassionem gerent pro omni contemptu & iniuria ipsi illatis à mundi exordio, & in finem vsque seculi inferendis, non à mundanis tantū hominibus, sed & à religiosis: pro cōtemptu quoque & opprobrio charissimorum amicorum Dei, qui se ad hanc crucem cum Domino Salvatore perferendam obtulerunt, quo illius crescat & augeatur honor. Hos ipse instar pupillę oculi sui protegens, omnem iniuriam & molestiam eis irrogatam, suam ducit, ad eò vt quisquis eos affligit, se iudicet afflixisse. Pręstet nobis super omnia benedicta semperque veneranda Trinitas, vt ita cum CHRISTO humanitatis illius cruci configamur, quo ad perennem coruscæ ac fulgentissimæ diuinitatis suę contemplationem pertingere digni simus. Amen.

Psal. 102. & 54.

Tria hoīs cōuersiōnē impediētia.

FE-

FERIA QVARTA CINERVM.

De quibusdam à vera conuersione impediētib; & alijs ad eam promouētib; De peccatorum nocuentis. De nouem vera conuersionis gradibus.

SERMO VNICVS. Conuerte nos domine ad te, & conuertemur.

THREN. III.

Eus omnipotens, cuius misericordię nō est numerus, cuius bonitatem nemo est imitatus, qui abundantia pietatis suę merita supplicantium excedit & vota, nō cessat, à se auersos, duros & ingratos, ad se reuocare, ad se cōuertere, si tantum crebris illius inspirationibus acquiescere vellēt. Quosdam nanque trahit per infirmitates, per inopiam, per aduersa plurima, quę eis euenire permittit: Quosdam verò per informationes salubres & honorum hoīm exempla: Alios per inspiratiōes & admonitiones internas: Alios per potentiam siue violenter, vt Paulum: Alios asperitate, alios lenitate, eorum conscientias reprehendendo. Cæterum tria sunt, quę hoīem in eius conuersione vehementer impediunt: vtputa, Amor & honor seu gloriola, incertę ac miserę vitæ huius, cupiditas & oblectatio rerum temporalium, & voluptas siue delectatio carnalium vitiorum. Heu quantos hodiè inuenire est, qui affectu & ambitione honoris & sublimitatis mundanę ebrii & obcæcati, amorem suum ad res caducas transferūt, ad lucra inhiant, sensusque omnes ad conquirenda temporalia apponunt, quo suę carnis foetidissimas explere valeant voluptates. Cumque in hoc infelicissimo statu aliquādiū perfistunt, tantam cordis insensibilitatem, duritiam, stupiditatem incurrunt, vt quęlibet aspera & molesta libenter sustineant, per mare, per terras, p tot discrimina rerū iactari non dubitent, quo cupitas valeāt explere voluptates, & praua sua desideria perficere. Quod in illo populo Israelitico manifestius cernere licet, quò ad Aegyptum, & ad ollas carniū, quas ibi sub grauissimo labore edebant, redire optatius fuisset, quàm in deserto manna cęlesti refi-

Act. 9.

Exo. 16.

ci, quod omnē in se habebat saporis suauitatem, vt diuus Gregorius author est. Certè Deus omnipotens durissimum populum illum cum ineffabili amoris dulcedine, cum stupēda benignitate, magna potentia, multisque portentis atque prodigijs ex Aegyptiaca captiuitate eduxit, incompræhensibilia potētie suę magnalia illi ostendit, & amorem simul atque potentiam suam copiose declarauit, quo ex animo ad ipsum sese conuerteret, & iuxta præcepta sua deinceps vitam institueret. At populus hic duræ ceruicis, omnia sui conditoris beneficia negligens, præcepta contemnens, ad pristinas adspirans voluptates suas, expertas olim Aegypti delicias sitiebat. Vnde contra Mosen Dei amicum erectus, cur se de Aegypto eduxisset, cum murmure exostulabat, creberrimasque illi excitabat tētationes, modò hæc, modò illam: ita vt furor Domini concitatus aduersus illos, quandoque per serpentes, quandoque per ignem, quandoque per aduersarios grauissimè sæuiret i eos, ad eò vt ex omnibus illis qui de Aegypto exierant, non nisi duo tantum terram promissionis ingrederentur. Hoc tunc in illo populo accidit. Et heu quanti sumus hodiè etiam religiosi, quos idem ipse Deus tam potenter quàm misericorditer à seculo abstractos & eductos, ad talem perduxit statum, vbi à veteribus peccatis, prauis consuetudinibus, moribus, verbis & gestibus veraciter cōuerteremur, & deinceps illius nos sanctissimæ vitæ atque doctrinę conformaremus, iuxtaque exempla ab ipso nobis relicta, totam institueremus moderaremurque vitam & conuersationem nostrā. Et hoc vt cunquē vmbriticè inchoauim, talemque extrinsecus suscepimus habitum, vt qui nos foris cōtemplantur, præsumere de nobis possint, quod Christi vestigijs inhærentes, à pristinis iniquitatibus conuersi simus. Sed heu quanta miseria est, quod solo habitu, sola vmbra cōtenti, intus per desiderium ad ollas carniū, hoc est, ad carnes & corporis mollitię, voluptates, oblectatiōes, lautitias adspiramus, afficimurque? Cumque eiusmodi sicut olim in seculo, habere pro voto non possumus, ad murmuraciones cōuertimur: totque tētationes excitamus, vt turpe sit audire de nobis. Immodò, quod peius est, nec ijs contenti sumus, monasticam professi vitam, quæ in seculo degentibus nobis abundè sufficere

NUM. 11. 16. 21

præ

Cōtra im-
patientes,
delicatos
& inquietos
cōnobi-
tas.

prę inopia. Sed quicquid iam ditiores quosque; seculi huius lautitiarum atque rerum habere vel cognoscimus, vel ipsi nobis somniamus, nos quoque; miseri, inopes & medicum habere volumus: nec facile nobis aliquid pro voto fieri potest. Ipsum manna celeste, quo pascimur quotidie, cunctaque; Dei omnipotentis beneficia, que vel in corporalium ac temporalium bonorum, vel in interne dulcedinis rerum spiritualium administratione ipse nobis largitur, nequaquam sufficiunt nobis, nec amorem nostrum ad ipsum inflectere & reducere queunt, ut nos toto corde conuertamus ad eum, ipsique; resignemus, quin potius nostra peruersitate & nequitia sæpe totum conuentum perturbamus, inficimusque;. Quod enim in illa Israelitica plebe proceres quidam & viri principes, murmurationis erant capita, quos proinde iubete Dominus, terra viuos absorbit cum omnibus que ad ipsos pertinerent: ita & nunc quosdam inuenire est, quorum dum voluntati non acquiescitur, ad tantam erumpunt peruersitatem, ut inter eos & dæmoniacos parua differentia sit: immo reuera possessi sunt à diabolo, à quo etiam ad hanc peruersitatem incitantur ac propelluntur. Si quoniam verò per eiusmodi prauitatem suam id, quod volebant, assequuntur, & deinde bonam pacem habent: id eterne damnationis ipsorum indicium atque præsignum est, euidensque; signum, quod à diabolo capti sint per malè duram & obstinatam in sua malitia voluntatem, per quam infelices ac miseros istos ad explendam reprobifundi sui nequitiam ac peruersitatem impellit. Hi nullo pacto ad veram pacem & gaudium pertinere valent, quod diu in hac infirmitate sua perseverant: interim mirum in modum iucundum & gratum est diabolo, quod ita pro sua voluntate in omnes laqueos suos precipites eos agere potest. Verum ut ad sui cognitionem perducantur, consultum fuerit eis, abijcere & resignare omnia, que per prædictam nequitiam & prauitatem obtinere, veniam poscendo ab omnibus, quos perturbarunt aut mœrore affecerunt, itemque; suffragium & auxilium petendo ab eis quibus id constat, ut sic diaboli queant laqueos euadere, & reuertantur atque conuertantur toto corde & integra voluntate ad Deum. Cæterum quid iuuat de nostra conuersione plura verba facere, quoniam eò hodie redacta res est, ut solo habitu & vmbra plerique; contenti simus? Heu

Num. 16.

pro maiori parte omnes maledictam illam ficum referimus, sola folia habentem, & à fructu vacuam. Vix inter plures saltem vnum perfecte conuersum hominem reperire licet. Omnes, que nostra sunt & nos ipsos, querimus, nostras commoditates & oblectationes venamur: multoque; his amplius abundare conuincimur, quam si in seculo degeremus. In mundo siquidem licet voluptates plurime sint, adeo tamen illic miserie abundant, ut ubi vna vana offerunt delectatio, centum cruce & tristitie comitentur. Nos verò ita delicati sumus & molles, nostrisque; commoditatibus dediti, ut nihil ferè molestie sentire velimus: & quicquid deliciarum aut oblectationum mente cogitare possumus, id toto studio plerique adipisci conemur. Si in monasterio non habentur, amicos & cognatos sollicitamus. Hinc iam conquerendi, denunciandi atque; scribendi, apud quosdam nullus est finis. Is ne, obsecro, scopus est, quare ad religionem confugimus? Heu cur non ad animum redimus? cur non conuertimur ad corda nostra? quando sic miseri, sic vani, sic pueriles erimus? Hanc imperfectiorem & cæcitatem nostram si per singula perstringere atque; lugere vellem, dilectissimi, tempus me deficeret, & sermo nimis protraheretur. Vnde hæc missa facere statui. Dicam autem vobis tria quedam, ob que peccata summopere vitanda sint, que que ad ipsa fugienda, vnumquoniam; haud vulgariter inducere queant. Primum est ipsa peccatorum deformitas & spurcitas, ut potest que sola scelerent coram Deo. Nihil enim abominatur Deus aut odit, nisi peccatum. Hinc est quod peccatores quique varios habent execrandos & intolerabiles mores, quorum & ipsosmet terredere posset, si rectè secum perpendere. Secundum est temporis breuitas, & mortis incertitudo velocitasque;. Tertium est metus & horror damnationis & mortis eterne, quam peccator pro suis sceleribus certo certius sibi nouit infligendam. Cæterum tria sunt, ex quorum saltem vno vel alio, homines ad sui conuersionem inducuntur. Aut enim dolent de peccatis suis ob metum damnationis, aut spem vitæ perennis, aut diuini amoris immensitatem, largitatemque;. Ex his, inquam, omnis conuersio trahit originem. Dum enim peccator quisque per fidem Deum esse nouit omnipotentem, eundemque; iustum, timore & anxietate carpi-

¶

¶

Quæ tria
merito
queuisa
peccatis de-
terreat.
I.

II.

III.

Tribus ad
conuersio-
nem hoies
induci.

I.

pitur, metuens peccata sua in inferno punièda. Dum verò eundem misericordem esse intelligit, qui bona facta abundantiflime remunerare velit, spem bonam ac hi-

II. larem concipit intus in corde suo. Dumque; eundem adhuc magis supra omnem humanum intellectum, pium ac misericordem esse credit, qui & homo factus sit propter hominem, ad redimendum oes quotquot perierant, in horum meditatione exardescit ignis in ipso, qui nihil aliud est, quam vehemens diuinitatis amor, quo ductus, ad Deum cum gratitudine conuertitur, illius perenni seruitio se addicet. Talis iam neque infernum, neque celeste premium attendere nouit, sed ea in dulcissimam diuinæ charitatis flammam trahit, atque eadem charitas ipsum diuinæ per omnia conformat efficit voluntati. Hinc iam gratias vberes ac immortales diuino agit amori, ex quo tanta nobis bona profluxere. Et hic vera dilectione ducit. Qui autem dubius prioribus modis conuertuntur, multum adhuc de priuato amore habent: vnde nec tantum Deo placent, quantum hic posterior. De his iam distinctius loquendum est mihi. Itaque sciendum est, quod eorum qui peccatorum formidine conuertuntur, triplex genus siue differentia est. quidam nanque solum infernum metuunt: & hi sunt, quorum tam reproba vita est, ut ipsi facile aduertant se eterne damnatione feriendos, si in eo statu decedant. Cuique; mortis incertam attendunt horam, pauor eos & terror vehemens inuadit, dirè eos intus crucians, nec quiescere sinens, donec vitam in melius commutent, & pro sceleribus suis agant poenitentiam. Verum quia sese infirmiores considerant, quam ut in mundo, qui totus in maligno positus est, & multas peccandi habet occasiones, peccata satis euitare possint, libenter monasticæ vitæ propositum arripiunt, & contempto seculo, religionem ingrediuntur. In hac sufficere sibi putant ad euadendum infernum, quod solum spectant & pro scopo habent, si capitalia peccata deuitent. Vnde venialia & quotidiana non fugiunt, & parum aut nihil inde dolent. Nullam enim strenuitatem habent neque; assumunt ad superandum defectus & vitia sua per opera poenitentiarum: nec ad virtutes conquirendas auidè aspirant, eo quod amor ipsorum modicus est. Confessione peracta, & iniuncta poenitentia (ut vocant) persoluta, iam omnia

Triplex
peccatorum
metu gen-
nus.

I.

II. Ioan. 5.

salua esse arbitrantur, eo quod in infernum euaserint, ut ipsis videretur, & deinde bona pace gaudent. Atque; ita remanent frigidi, torpidi, negligentes, inanes, leues, dissoluti, vanis solatijs & oblectamentis dediti, seculariter iucundi, lauti, in cura corporis superflui, suum commodum sectantes in omnibus, ubi honorem & famam suam integra seruare queunt. Intus quoque; in propria voluntate persistunt, morosi, irrefragati, superbi, malè solliciti, temerarij ac peruersi in actibus suis, utcumque; tamen morati, sed coram hominibus. Quoniam verò tentationes incurrunt, heu quam sunt impatientes, acidi, torui, amari, indirigibiles, deiectioni, erga alios rigidi & immodesti, nasuti, scioli in ore & intellectu, in quo etiam virtutes operantur cum proprietate. Quoniam ex sententia succedunt omnia, mirum in modum lætatur, & superabundant gaudio. Quoniam verò seculis accidit, nimis solliciti sunt, nimiumque; deiectioni. Alios iudicant, aliorum defectus obseruant, & de eis libenter & cum gaudio loquuntur. Denique; hæc & alia his similia, tam in corde quam in ore plurima habent. Atque; hinc eos dinoscere licet, dum per hæc perdunt seipsum, varios præterea gestus & vitiosos actus exerendo. Hi in mortaliu peccatoru periculis versantur, & sæpe antequam ipsi aduertant, in ea collapsi sunt. Hi, inquam, quibus sola exterior conuersio sufficit, eidemque; innituntur, adeo plerisque religiosi congregationibus graues fiunt & onerosi, ut præ illis tigres, leones & vrsos habere tolerabilius ducerent. Per ipsos namque; diabolus quicquid vult, facile ad effectum perducere potest: & licet viginti cucullis operiantur, illius tamen in corde satellites sunt. Ad hæc in sensu suo cunctisque; suis operibus instabiles sunt. Vnde incertum est, utrum ad finem vsque; sint perseueraturi. Diabolus enim intus eos nouit & in cute: ac ideo diuersis tentationibus impugnat. Porro quoniam per Dei gratiam ad cor suum reuersi, & in ipsa religione in eisdem se mortalium peccatorum & eterne damnationis periculis constitutos, ut olim in seculo, penè desperare incipiunt, & impatientes efficiuntur. Tum verò si bonos apud Deum aut iuxta se in congregationibus, in quibus agunt, amicos non haberent, quod consilijs ac monitis precibusque; suis inde eos eriperent, mortalis peccati consensum non possent euadere: quin & excusso cucullo, habituque; sanctæ

Vn falsè
conuersi di-
noscantur.

¶

religionis relicto, ad Aegyptum apostata redirent, & congregationem suam, quantum sanctam, desererent. Ita namque sibi ipsis loquuntur: Cum in seculo male viueremus, saltem spes nobis magna supererat quandoque peccata euadendi, & abdicato seculo, rectoris vitæ arripendi institutum, meliusque viuendiam verò consilium omne & spes omnis recessit à nobis. Atque ex hac desperatione, & magna quoque superbia sua, qua nolunt tentationes & difficultates suas aperire, ut illis succurri posset, quaedam relicto monasterio, Aegyptum repetunt, & ad peccata pristina reuertuntur. Horum nouissima peiora prioribus sunt, iamque totos se diaboli seruitio mancipantes, ei se dedunt offeruntque, qui suæ eos seruituti subiiciens, inuadit ac possidet miseros, nec iam vili deinceps vitio resistunt: sed qui prius latenter peccare solebant, tentationum molestias non ferentes, iam publica flagitia perpetrare non erubescunt. Quidam ex his præ tetationum vehementia, quam sufferre nequeunt, amertiam incurrunt. Et quantum aliqui ex eis, huc aut alios eiusmodi casus per Dei misericordiam euadant, adhuc tamen maxime metendum est, quod sine malo decessuri sint, & (nisi verè doluerint) damnationem difficile effugituri. Cæterum si qui tales in extremis positi, veram à Deo contritionem percipiunt & amorem, ingens profectò illis misericordia fit: at nihilo minus grauissimum instar infernalis incendij purgatorium multo tempore, non tamen eternaliter, sustinere cogentur: eoque iam finito, vix adhuc ad infimum angelorum ordinem pertingunt, atque in eodem vix nouissimum fortiuntur locum. Et hoc ea de causa, quod ad sui emendationem non amore, sed metu duntaxat & anxietate, tracti fuerunt: atque ita, licet difficulter, ad infimum sanctorum gradum, locum & ordinem, deducuntur. Sanè quotquot eiusmodi sunt, qui solo timore & pœnarum formidine ad sui conuersionem sollicitantur & inducuntur, nec ad proficiendum in virtutibus ullam volunt nauare operam, his (meo quidem iudicio) consultius fuerit, monasterium non ingredi, sed in seculo manendo in aliquo bono statu honestam agere vitam, ubi per mundi cursu diuersas experiantur miserrimas, afflictiones, calamitates, tristitias, quæ ipsorum poterunt quandoque duritiâ frangere, & ad sui correctionem vel inuitos cõ-

desperantiū vox.

Infirmis tñ angelis af fociandi.

Quib⁹ p̄stitit nulli se religiōi addixisse.

pellere, ne in sanctis deuotisque congregationibus alicui noceant, aut sua imperfectione impedimento sint. Tales enim vltimum deuotis hoibus graues efficiuntur ad portandum, & supra quod dici possit, onerosi. Verum si ad tantam deuoluuntur calamitatem, qui cum mortalia peccata libenter fugere velint, nullo seruore ad proficiendum accenduntur: quid de illis erit, quod non solum nullam agunt pœnitentiam, sed ut iumenta in suis stercorebus computrescunt, scelera scelerebus cumulantes? O utinam sapiant isti, & citò redeant ad cor suum. Alij non solum infernum metuunt, sed etiam purgatorium. Quod ne subire cogantur, non mortalia tamen, verum etiam quotidiana venialia peccata fugiunt diligenter, pro præteritis peccatis gemunt & plorant, ac duram agunt pœnitentiã. Qui si in hoc statu decesserint, priusquam in virtutis dilectionis operibus proficiant, diros cruciatus longumque purgatorium, atque vel centuplo mitius quam priores illi, subire cogentur, eo quod in prædictis diligant immodicè se ipsos: tum etiam, quod contritio & pœnitentiã ipsorum ex pœnarum formidine, quas se meruisse haud nesciunt, non ex puro diuinitatis amore procedat: in quo diuinæ sunt bonitati infidèle, sperando videlicet & confitendo in bonitate, passione ac meritis illius magis, quam in proprijs, licet & hæc exigatur. Proinde quicquid in his peccatum siue neglectum est ab eis, diros cruciatibus ac pœnis in purgatorio expiari debebunt. Quo facto, ad secundum poterunt angelorum ordinem pertingere. Habent autem isti centuplo abundantiorum mercedè, quam præcedentes illi, eo quod plura suis proximis virtutum ac pietatis exempla reliquere. Tertij verò non modò infernum ac purgatorium timent, sed libenter etiam absque omni purgatorio ad celos euolarent. Ideoque non mortalia tamen & venialia peccata, sed etiam minutos quosque defectus studiose deuitant. Ad hæc, se ipsos pro virili, quantum valent, abnegare nituntur & vincere, ne quid secum morientes auferrant, quod ardere possit: serio quoque pœnitentiæ actibus, alijsque bonis operibus insistunt, aduersa strenuè perferunt, & quicquid purgatorio obnoxium esse queat, dum adhuc viuere licet, abijcere & emendare festinant. Hi prioribus illis Deo chariores sunt, magisque placent: sed tamen ad-

Qui deuotis hoibus graues.

Ioc. 2.

II.

Archæge. lie iugedi.

III.

adhuc purgatorium subeunt, eo quod omnia hæc magis propter se ipsos, quam pro Dei gloria faciant & patiantur: multo tamen citius, quam prædicti inde eximuntur, eo quod præ illis plus diuini amoris habeant. Exempli verò ac crepti de pœnarum loco, ad tertium poterunt eorum angelorum, quod Virtutum aggregandi. Virtutibus aggregandi. I. potè qui ex timore & pœnarum formidine conuertuntur: & quasi à sinistris suam ipsi ordiuntur sanctitatem. Porro alij, qui videlicet ex appetitu & desiderio gloriæ & beatitudinis sempiternæ vitam in melius commutant, quasi à dextris accedunt. Hi plerumque homines sunt naturaliter legitimo fit ut potè æternæ beatitudinis gloria & gaudio, quam pœnarum infernalium metu trahantur, dicentes sibi ipsis: Si tamen delectant tempora, quid de æternis sentiendum est, quibus transitoria nulla comparari possunt, quæ perpetuis sunt mansura temporibus? Hæc & his similia, aded ipsos ab omnibus mundanis vanitatibus, voluptatibus & oblectationibus auertunt abstractuntque, ut earum penitus oblitum, mundo valefaciant, & ex animo ad Deum sese conuertant. Hi omnibus prædictis ex timore conuersis, longè meliores sunt. Cumque vel institutum monasticum vel alium laudabilem statum arripiunt, aded feruent, aded salutis suæ serio intendunt, ut non solum peccata omnia magna & minuta fugiant, sed etiam tota intentione virtutes omnes, quantum possibile est, conentur adipisci: & ubi aliquod meritum conquirere possunt, strenuè laborant. Dum enim præmij illius quod sibi restituendum sperant, imensitatem & eternitatem attendunt, nullus labor, nullus dolor nimius eis esse valeat: agunt & patiuntur libentissimè quicquid possunt, tamen ut beatitudinem consequantur. Insuper copiosioris ac perfectioris gratiæ multo, quam prædicti omnes, capaces sunt: & si in hoc statu decesserint, fieri potest, ut ad quartum angelorum ordinem, qui Potestates dicuntur, perueniant: ob ingentem strenuitatem suam, non tamen absque purgatorio, eo quod ipsi in cælestis regni quæstione se potius, quam Dei gloriam, spectent & pro scopo habeant:

Virtutibus aggregandi.

Conuersionis gradus tres.

Quales sint, ex amore solo conuersi.

Inter conuersos optimi.

Potestates fociandi.

quod tamen sæpenumerò eis ex quadam inexperientia & ignorantia accidit. Horum profectus præcipuè in tentationibus & aduersitatibus consistit. In his enim se ipsos nosse discunt, quod gratiam ac dona Dei in seipsis cum proprietate possideant, ac sese potius ament quam Deum, diuini honoris oblitum. Igitur nihil his vtilius est, quam ut diuersis afflictionibus & molestijs prægruentur, probentur, examinentur, donec ad sui ipsorum notitiam perducti, omni propria quæstione abdicata, diuinum honorem plus quam se ipsos, & proximos quosque tantum se ipsos diligant. Atque per hoc diuinæ iustitiæ propiores & conformiores efficiuntur. Et si in hoc statu antequam tepescant, eos obire contigerit, ad quintum angelorum ordinem, qui Principatum est, deducuntur. Breue tamen purgatorium sustinebunt, eo quod amor ipsorum necdum verè purus sit. Quod si profecerint in hac iustitiæ virtute, ut in aduersis, afflictionibus & irrisionibus seipsis meliores, patientiores, & in intentione puriores fiant, magnam deinde assequuntur fortitudinem, ita ut deinceps tentationes & passiones omnes nihili pendant: quod inde potissimum contingit, quia omni renunciant proprietati & propriæ quæstioni. Hæc verò proprietatis abnegatio, quietè ipsis & pacem abundè præstat: quo fit ut tentationibus dominantur. In hoc seruore decedentes, fieri potest ut ad sextum angelorum ordinem, qui Dominationum est, perducantur. Tertius denique conuersionis gradus est, quoniam quis diuinam bonitatem, & beneficia sibi à Deo collata præter suum meritum attendens, ex horum consideratione totus ad gratitudinem & amorem dei accenditur: iamque desiderare incipit eiusdem omnipotentis Dei, cum omnimoda propriæ voluntatis abnegatione seu resignatione, se seruitio mancipare. Et quia præ magna erga Deum reuerentia quid potissimum ad illius gloriam facere debeat, necdum perspectum habet, eundem cum metu & amoroso desiderio anxius inuocat, dicens cum Apostolo: Domine, quid me vis facere? O si mihi scire liceret, quidnam me vel facere, vel pati, vel dimittere velis: equidem mihi non parcerem. Nunc igitur Domine Deus, perfice hoc in me per gratiam tuam. Hunc ita affectum non metus inferni terrore concutit, non desiderium gloriæ exhilarat vel trahit, sed vehementer intrin-

Principatum est, deus applicandi.

Dominationibus adiungendi.

III.

Act. 9.

secus dolet de peccatis suis, non ob pœne formidinem, sed ex puro diuinitatis amore, lugens & dolens quod immensè bonitati cōditoris sui tam fuerit infidelis, nec huius potest infidelitatis obliuisci. Ideoq; nescit, quo pacto quibusve pœnis hanc eandem in seipso dignè queat vlcisci infidelitatem. Cæterum ita illi videtur, quod si eam super se potestatem haberet, quam Deus habet, seipsum in infernum pro suis iniquitatibus puniendum præcipitaret. Ob hūc igitur iustitiæ zelum, quo peccata sua meritas optat pœnas luere, & p viribus etiam seipsum in pœnitentiæ doloribus & actibus affligit, nunquam iudicabitur à Deo. Et si vel omnia totius mūdi flagitia solus perpetrasset, eodem momento quo sic perfectè doleret, omnino illi remitterentur. Atque ita decedens, nullum experiretur purgatorium, sed fortassè etiam ad septimū angelorum ordinem, quē Throni occupant, deduceretur, ut potè q iam Dei sedes & vas electionis effectus foret. Cui si diutius superesse cōtingeret, & indies magis ac magis in hac iustitia ex puro amore cresceret, iam cū Cherubim in diuino proficiēti lumine, ex sententia cū propheta decantare liceret: Paratum cor meum Deus, paratū cor meum, ad amandum & dimittendum, ad agendum & patiēdum iuxta gratissimum beneplacitum tuum, non voluntatem meam, quicquid mihi euenire volueris in tempore vel æternitate. Denique adhuc vltierus in hoc iustitiam zelante amore progrediens, tandem cum Seraphicis spiritibus valido diuinæ dilectionis ardore succenditur, ita vt cum apostolo dicat: Infelix ego homo, quis me liberabit de morte corporis huius, vt (quod multo melius est) esse valeam cum Christo? Qui tamen fraternę rursus salutis desiderio accensus, cum eodem fidēter loquitur: Opto ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis: & hoc ob fructum illum, quem se facere posse circa proximos suos intelligit. Ob hanc verò suā resignationem, per quam seipsum pro fratrum & proximorū exit, abnegat, impendit salutem, deo supremo modo quam optime placet: ita vt descendens hic in ipsum, cum eodem se dignanter vniat, faciens illum secum vnum spiritum, vt iam cum apostolo dicere queat lætabundus: Viuo autem iam nō ego, viuit verò in me Christus. Præstet nobis summus & altissimus

Thronis adducēdi.

Cherubici psalm. 56. & 107.

Seraphici.

Rom. 7.

Phil. 1.

Rom. 9.

Gal. 2.

Deus, vt & nos hoc pacto cōuertamur ad ipsum. Amen.

DOMINICA I. QUADRAGESIMAE, quæ Inuocauit dicitur, cuius euangelium habes matt. 4. de tentationibus Domini.

De quatuor subtilibus tētationibus, per quas bona pars hominum ad vitia pertrahuntur & seducuntur: & quomodo eiusmodi sit tētationibus resistendum, & vita correctior obtinenda.

Author: Ioannes Rusbrochius, in libello de 4. tētationibus subtilibus.

SERMO PRIMVS.

Vi vicerit, nō lædetur à morte secunda. APOC. 2.

Hæc thematis verba, siue ipsum thema ex 2. Apo. cap. desumptū

est, vbi sic habes: Qui habet aurem, audiat quod spiritus dicat ecclesijs, hoc est, vniuersæ Christianitati seu populo Christiano: Qui vicerit, non lædetur à morte secunda. Hoc est, Qui aduersus diabolum, mūdum & carnem dimicans, victor euaserit, non lædetur à morte, nullo fine termināda. Hæc enim mors, secunda dicitur. Quotquot igitur studiosius se intrò recipiunt ad inspirationes diuinas intus hauriēdas, q̄ ad hominum percipiēda verba foras sese conuertant, quosq; non tam sciendi curiositas, q̄ benè viuendi cupido ad audiēdum dei verbum sollicitat & inuitat: quibus item Dei sermo cib⁹ est introductorius, in quo Deus illis q̄ optime sapit & placet super oīa, quiq; demum cum fide & dilectione verbo interno simpliciter inhæret, ij sunt qui aures audiendi habent. Tales nanque apti sunt oēm intelligere veritatē, quam Deus illis reuelare voluerit: ijdemq; peccata omnia vincunt, quæ est mors prima: nec leduntur à damnatiōe perpetua, quæ est mors secunda: quæ peccatum, hoc est, primam mortem, certissimè subsequitur. Illorum verò q̄ multiplices sunt, & in studio sacrę scripturę cum vana suū atque scientiæ suę complacentia procedunt & versantur, semper alios docere volentes: hos (inquam) quicunq; sequuntur, nunquam ad ipsius notitiā veritatis pertingunt: sic

Audiendi aures qui habeant.

Mors prima aut secunda, quæ.

Ad veritatem ut

tē q̄ nō ptingat.

Qui diuina illūminatiōe indigenti.

Hæresis & repēstatis hodiernæ depictio.

1. Cor. 10.

Hoīs boni indicia.

4. tētationes seu modi errorum.

ut nec ipsi quos sequuntur, eo quod hī faciē suā à simplici lumine veritatis, quod in ipsis est, auertētes, ad scripturę sese multiplicitatem conuertant. Quamobrem diuinam non merētur illuminationem. Si quidem nec Spiritus sancto, nec cuiquam cedere cōsentiunt, sed semper scripturæ literam sequi, & omnia pro suo volūt sensu & iudicio non intelligere tantum, sed & docere. Hinc sepius accidit, vt opiniones & dogmata eorum, communibus bonorum hominum assertionibus, atq; sanę doctrinæ, & veræ quoq; sanctitati repugnēt. Indè verò bella plurima, lites & contentiones oriuntur, corda diuiduntur, & vera charitas impeditur quàm maximè. Si em̄ resistatur illis, prorumpūt ad iram: sin verò suæ voluntati relinquuntur, iam malè victores euadunt. De talibus apostolus ait: Qui stat, videat ne cadat. Planè si perseuerāter stare volumus, si à grauib⁹ facinoribus cupimus præseruari, operæ preciiū est, vt discamus nōsse & obseruare nos ipsos per simplicem ad interiora nostra introuersionem, atque ita intus commorando, intra nos ipsos & circa diuinas inspirationes permaneamus, audiētes qd loquatur in nobis Dominus Deus. Ibi veram veritatem & vitam audiemus atq; discemus: & tunc vita nostra & sacrę scripturę, & sanctę ecclesię, & omnibus sanctis consentanea atque conformis erit: sed & virtutum ac præcipuè humilitatis amore, tum à scripturis diuinis, tū à cunctis mortalibus argui & reprehēdi desiderabimus: & breuiter iucundum atque gratissimum nobis erit, & audire & videre sanā doctrinam, vitæq; sanctitatem & innocentiam. Hæc porrò boni hominis indicia sunt. Omnia nanque ista inuiti audiunt, & non sine molestia percipiūt, quotquot se ipsos non penitus exeunt, omnemque voluntatis suę proprietatem in quibuslibet rebus aduersis, presentibus vel futuris, non perfectè abnegāt per studium atq; exercitium mortificationis susciporū, carnis, sanguinis, sensuum, & intellectualium operatum suarum, iuxta oēm modum quo tam à deo intus, quàm à secretioribus amicis illius foris admonentur, instruuntur, vrgentur ac impelluntur, quandiū hic superflunt. Cæterum id cum primis hic dicendum venit, Quatuor in mundo tentationes siue diabolicas seductiōes & imposturas grassari: quas si quis diligentius

perspexerit, nullo negotio nōsse poterit, vtrum errore aliquo deceptus sit, an Christum Iesum re vera sequatur. Sūt enim tentatiōes istę, modi qdam errorū. Et quotquot spiritales videntur, nec tamē coram Deo veram ducūt & virtutum studiosam vitam, aliquo horum quatuor modorum seducti sunt atq; decepti. Aduertatur hīc, oro, quænam sint errorum omnium causę atque origines. Quisquis Deum & supra se ipsum & supra creata omnia intentione ac amore non profequitur, ille semper diuini honoris, verarum virtutū, atq; ad eū ipsius Dei neglector est. Hinc fit, vt omnium tentationum generi siue modo expositis sit, procliuis ad mala omnia. Siquidem infirmus & ignarus existēs, facile seduci potest, & sepe nesciēs in varios errores ac laqueos pertrahi. Hic ita nihil diciturus sum de illis, qui in manifestis ac grauib⁹ mortiferis degunt vitijs: (horum enim aperta sunt opera) sed de ijs, qui sub dubio, specie & opiniōe spiritualis vitę, erroribus implicantur ac agitātur, & à sua salute procul aberrant. Itaque prima tētatio siue im-

Errorum oīm causa

1. tētatio.

Cōmuniſſima tētatio quæ.

scantur, tam miserè negligatur ab omnibus. Quodque magis dolendum est, adeo quidam exæcati sunt, ut mutuam cõplacentiam dicant esse castitatem & spiritalem amicitiam quam Deus amet: se teneros & infirmos, ac nobilioris habitudinis vel complexionis esse, & ideò multa commoditate & supellectili opus habere. Deniq; bonos quosq; omni honore dignos asseuerat, persuasum habentes se tales esse, in quo tamen nimum falluntur. Et licet chorù noctu diuq; visitent, multa legant, psallant, preces vocales multiplicet, & id genus alia bona opera perficiat: ea tamen nec ipsis, nec Deo sapiunt, eo quod ad exteriora diffusi, secundum carnem ambulent, non secundum spiritum, cæci, & inobedientes veritati ac instinctui spūs sancti: Ideoq; sacra scriptura & sancti veteres in cælis iam degentes, verbis & vita omnes illos exæcrantur & maledicunt, qui cum secundum carnem & sanguinem viuant, nihilominus se sanctos esse arbitrantur. Tales nanq; destruit, quod Christus & sancti eius sanguine suo & tam viuendo q̄ moriendo, ad Dei gloriam sacrarunt, fundaruntq;. Deniq; hæc prima tētatio est, quæ in carne dñatur, per quam plurimi seducuntur. Secunda tentatio, ex qua secundus error oritur, prædictæ contraria est, ut potè quæ ex falso spū procedit, magnam p̄ se ferente sanctitatem, ubi nulla est. Hinc licet aduertere licet, multos in graues errores incidere, qui tam plurimum videntur religiosi, & magna præditi sanctitate. Quod ut manifestius fiat, quæ subiungo, notanda sunt: Quicumq; neglectiorem habitum, vitam duram & pœnitentiæ deditam assumit, & amicis atq; cognatis, bonis temporalibus & omni mundano solatio ita renunciat, ut in hoc seipsum magis propriumq; commodum & lucrum suum, q̄ Dei honorem, spectet & amet: hic instabilis est, & procliuus ad malum, ad illapsus vel incidentias vanas diuersarum rerum, cogitationum & imaginum, & ad quallibet tentationes spiritales & errores. Opera nanq; sua ex proprietate quadã sibi ipsi perficit, & ad sese reflectitur. Et si Deum diligit, eidemq; qualescunq; seruitium impendit, cum id pro suo faciat lucro, commodum & amore priuato, amor iste nature est, nõ gratiæ. Sibi ipsi enim necdum mortuus est, nec se libero Dei vult beneplacito resignare & offerre. Ideoq; Deo omni-

II.

potenti cõfidere non audeat, quippe cuius natura cedere nusquam, sed in oibus vult esse certa atq; secuta. Quapropter Deum propria voluntate & comodo habere desiderat, puta vt ille speciale quandã ipsi p̄ cæteris exhibeat familiaritatẽ, angelum aliquem aut sc̄m ipsi mittat, à quo, ut viuendum sit, instituat, & vtrũ Deo placita sit vita sua, intelligat, vel certè literas aureis scriptas caracteribus ad ipsam perferri curet, aut saltè per somnium siue visionẽ bñplacitum suum ipsi reuelat. Hæc aut vt plurimum ex spirituali, pcedunt superbia, qua ex cecatus eius modi, tãtis Dei bñficijs dignum se arbitrat. Et licet quibusdã sanctis talia cõtigisse dubium nõ sit, nõ est tñ cur iste ad similia adspiret. Hic porro fallit sapiens. Singularia Dei bñficia sc̄tis quibusdã p̄stita, sibi quoq; p̄stari exoptat: sed saluberrima sc̄torũ dogmata, vitãq; sanctissimã p̄ nihilo ducit, negligitq;. vellet aut libetè inuisam antea sanctitatẽ exhibere, & raris quibusdam vijs, nulli hoim cognitis, ingredi. Et quia ex amore priuato, quo quis sese ac suum potius, q̄ Dei amat & aucupat honorẽ, falsa qdã & vmbatica sanctitas & hypocrisis, id est, vita superba ac simulata, nasci solet: singularẽ quẽdã forinsecus viuendi modum, signa & gestus assumit, & singularem p̄ se fert sanctitatẽ, quo ab oib; credat esse sanctus: atq; per hos ipsos, quos foris exhibet, singulares modos suos, gratiam inueniat apud oes, placeat oibus, & cūctorũ opinione magnus habeat. Sed si vita pœnitentiæ dedita, dura ac rigida exercitia, & externa instituta siue modi, profunda sint cordis humilitate destituta, semper ibi hypocrisis qdam admixta est. Hinc nimirũ accidit, ut is de quo agim; eiq; similes, equanimiter ferre nõ possint, ut aliq; ipsis dicat sanctior, aut maioris sit opiniois q̄ ipsi. Nã & instar pharisæorũ spiritualiter superbi sũt, & suo iudicio sapietes & p̄spicaces, cū tã reuerã obesæ naris sint, inscij atq; rudes, ut potè qui summã felicitatẽ & sanctitatẽ in solis externis operibus cõstituant. Et si Deo permittente, diabolus illis vel per somnia peruersa, vel per visiones manifestas appareat, transfiguratus in angelum lucis, gloriantur admodum & sibi ipsi impensius placent: atque ita periculosius adhuc decipiuntur: istaque adeo sibi appropriant, ut deinde vix vnq; conuerti possint. Hic itaq; secundus est tētationum modus, per quẽ hostis fraudulētus hoies pro-

Supbie sp̄ritalis despectio.

Singularia aliquorũ an vniuersis exoptada.

Humilitas q̄tã ubiq; vim habet.

2. Cor. II.

Proprietariorum pericula.

vide quã hic acutã gatur huius seculi hæresiarum.

Qui paganus hodie soteredi.

proprietarios, qui suam nolunt abnegare, exire, relinquere voluntatem, quicq; se ipsos per inordinatum sui amorem possident, tentat atque seducit. Tertia tentatio siue impostura, præcedentibus longè intellectu subtilior est, difficiliorq; aduerti potest. Hanc incidunt, qui religiosum siue spiritalem viuendi modum tenentes, sensibus subtiles sunt & acuti, ac intellectus naturalis acumine & versutia pollent: sed diabolica fraude seducti, natura ac donis naturalibus, pro nature voluptate absque amore & paupertate spiritus, profundaq; humilitate, vruntur & exercent. Natura quidem ipsorum & sensus interiores, naturali lumine vigent ac florent: ipsumque lumen tanta cum voluptate ac proprietate possident, ut omnino persuasum habeant, veritatem omnem & quicquid ad vitam rectissimè instituendam ac agendam pertinet, absque supernaturali diuinę gratiæ ope & auxilio, se capere posse & perspecta habere. Sed in hoc falluntur, maligni spiritus consilio ac persuasione decepti, magnamque spiritalem superbiam incidunt, adeo ipsorum animum inflant, ut rarè possint respicere. Putant enim primã veritatem naturali suo lumine se cõsequi & apprehendere posse, atque suo acumine & sciẽtia penetrare & peruestigare moluntur arcana queque mysteria sacrę scripturæ, quam ipse spiritus sanctus æternaq; sapientia dictauit. Hinc præ superbia quatum, se totius orbis sapientissimos credunt, omnemque scripturam multo se lucidius ac perspicacius intelligere arbitrantur, quàm ipsis sanctis, qui eam ex sancti spiritus inspiratione conscripserunt, docuerunt, ac viuendo sectati sunt, fuerint intellecta. Horum omne exercitium est, intus imaginari, studere, & ipsas scripturas, quatenus audent, arguere: alios quosque, vitam sanctam & simplicem aut pœnitentiæ deditam ac rigidam ducentes, ut rudes asinos & bestias despiciunt, quippe qui sibi ipsi præ omnibus placent, plusque delectationis & gaudij intus experiuntur in illis, quæ intra sese per rationẽ intelligunt & apprehendunt, quàm in his quæ rationem omnem transcendentia, fidem exigunt, fideque, non intellectu, capiuntur, & æternam nobis conferunt beatitudinem. Quapropter non absurdum fuerit, eos gentilibus ac paganis incredulis Deum ignorantibus comparare. Semper noua quedã

& nouas adinventiones proferre gestiunt & exhibere coram hominibus, loquentes inde cum nature delectatione. Est enim hoc maxime cõmune eis, ut agant omnia & loquantur ex quadam sui proprietate: quo fit, ut placeant sibi ipsis, priuatum venentur honorem, & superbiam exerant; quanuis id ipsi minimè aduertat. Huc accedit quod vt plurimum difficilis extrinsecus conuersationis sunt, morosam quadam præ se ferunt grauitatem, ad spectu torui & asperi, erga alios superbi & animosi, & corpori suo necessaria, quanuis preciosa & lauta, abundè in omnibus ministrantes. A cūctis honorari appetunt, & cæteris hominibus anteferri. En hic tertius est tētationum modus, quo omnes illi seducuntur, qui magnò ingenio ac subtilitate præditi, in sua naturali prudentia aut acquisita scientia per vanam sui complacentiam sese extollunt, atque per se ipsos cum lumine nature suæ absq; gratia Dei ascendere moluntur. Quarta tētatio siue impostura, præ iam dictis amplius formidanda, (quam quotquot incidunt, adeo à DEO cunctisque virtutibus procul aberrant, ut vix vnquam ad iustitiæ semitam reduci possint) omnes illos complectitur, qui sine virtutum exercitijs per indepicum nudumque intellectum, essentialem animæ suę existentiam intra se reperiunt, possidentque in nudo quodam ocio spiritus ac nature suæ. Hi in vanum & cæcum quoddã essentia suæ ocium prolabantur, omnium prorsus bonorum operum & exercitiorum intus æquè vt foris, incuriosi sunt, cunctasque internas actiones, ut est, verbi gratia, velle, nõsse, diligere, desiderare, & omnem demum actionem ad Deum accommodationem, contemnunt abijciuntque. Qui si toto vitæ suę spatio vna saltem horula Deum puro amore ac intensione fuissent profecuti, verasque virtutes gustassent, ad hanc cecitatẽ & infidelitatẽ prolabi haudquaquam potuissent. Sanè ipse Christus Dominus & redemptor noster, omnes beatorum spirituum ordines & homines sancti, in omne æuum agent, amabunt, desiderabunt, gratias agent, laudabunt, velle & nõsse habebunt, & sine his actionibus beati esse non possunt. Ipse Deus, si non operaretur, neque Deus effet, neque beatus. Vnde multum falluntur isti planè miseri, & omni lachrymarum fonte plangendi, qui in peruersa nature

Qui tētationi huic obnoxij.

III.

Contra quosdã

quieti suę
imò igna-
uiaz nimiti
deditos.

suę quiete obdormiunt ac demerguntur, eademq; colunt & sectant quietem. Cũq; hanc intra se sentiunt, absq; amore & virtutum exercitijs ipsam possidere, eidemq; inhærere volunt. Indè verò magna infidelitas, hæresis, & peruersa falsaq; spiritus libertas oritur. Hac têtatione siue impostura quotquot seducunt, vtp plurimũ simplices sunt, in virtutib; parũ aut nihil exercitati, & de vera sui mortificatione ne pilũ quidem habentes: aut si etiã diũ multũq; in magna se pœnitentiã exercere curarunt, absq; amore tñ & pura erga Deũ id intentione fecere. Istoru modus est, quieta corporis in aliquo loco sessio & collocatio, & omni operatione seposita, cũ ociosa & ab imaginibus denudata sensualitate, intra se ipsos se recipere. Et qd absq; exercitio sũt & amorosa ad Deũ adhesionem, ided nõ penetrat seipsos, sed in sua propria essentia quiescetes, ipsam pro Deo seu idolo habent. Interim tñ vnũ esse cũ Deo, & vnam essentiã cũ illo sibi habere videtur. Quod cũ impossibile sit, omĩnò periculosissimè grauissimeq; decepti sunt, sicut & antè dixi, & aliàs crebrò me vobis dixisse meminĩ. Iam restat vt videamus, quo pacto his iam dictis, & alijs qbuscunq; têtationibus & imposturis qsq; reluctari, eas, diuino fretus auxilio, superare, Deoq; honorificè, & sibi ac pximis omĩbus vtiliter viuere debeat & possit. Quod sanè qsq; quis obtinere appetit, aliud ei omninò tenendũ est iter, alia ad celestem patriã gradiendum via, q̃ sit ea de qua hæc enõ locuti sum; Se ipsum nanq; vt verè miser peccator, q nihil ex se habeat, nihil possit, nihil velit boni absq; gratia & auxilio Dei, in loco infimo sub hominibus vniuersis collocabit cõstituetq;. (Super hoc suę depressiõis ac humiliationis fundamentũ, vitã poterit sublimem cõstruere) semperq; intus cũ publicano clamabit, dicēs: Deus, propicius esto mihi peccatori. simulq; spem perpetuam erga diuinã geret bonitatẽ. Dehinc præcepta Dei & sanctæ Ecclesię tali strenuitate aggredietur, vt fixũ habeat in animo suo, ea, quoãd vixerit, diligenter implere, & perseuerãter inhærere eidẽ. Recte rationis suę dictamen promptè sequet, Deoq; & cũctis hominibus, apud quos vitã agit, libenter obediet, quatenus in hoc pacem, virtutem, & suę proprietatis mortificationem, cõsistere aduerterit. Sensus atq; naturã sub freno semper habebit, cũctis in-

Qui sefe
pro idolis
habeant.

Remediũ
cõtra ten-
tationes
optimum.
Luc. 18.

ordinatis resistet oblectatiõibus, se ipsum exiet & abnegabit, propriã voluntatẽ, iudicium & sensum in omnibus, qñ in hoc virt; sita erit, mortificabit & abijciet. Crucem suam tollens, dominum IESVM Christum in pœnitentiã & abstinentia sequet, discretè tñ, quantum vires corporeę & natura poterit sustinere. erga omnes strenuã fidelitatem & benevolentiam & cõmunẽ in animo geret dilectionem, à quibus neminem prorsus excludere licebit, domino Deo suo integrã exhibebit obedientiã, & in omnibus eiusdẽ cum illo voluntatis erit. In aduersis quibuscũq; patientiã cum hilaritate cõiunctã seruabit, mitem, benignum & amabilẽ se p̃stabit omĩbus, quos aliquo saltẽ modò ad Deum & virtutes se cõuertere posse putabit. Prælati ac superiorib; suis, imò & bonis omĩbus, vbicũq; eos nõsse poterit, pro cuiusq; tñ cõditione, sine simulatione, honorẽ impendet ac reuerentiã. In omĩbus omniũ necessitatibus, plena fidelitate, verbis, operib; & rebus omĩb; qbus poterit, salua semper discretionẽ, misericordiẽ & charitatis exercebit opera, ac pietatis viscera p̃adet. Omĩbus falsis ac subdolis hominibus, vbicũq; eos agnouerit, semper grauẽ, seriũ ac maturũ se exhibebit. Quęcũq; recta ratio dicitur, aut diuinã tradũt literę, aut sancti homines docet, p viribus (cũ discretionẽ tñ) obseruare conabit. Possẽm hĩc innumera dicere, q̃ ad vitã cõponendã, moresq; formãdos pertineant, de bonis quoq; exercitijs & vitę sanctimonia: sed istud habent fundamentũ, de quo iã paulò diffusũ loquutus sum, intra se ipsum cũ Dei gratia cõcta ad vitã rectè instituendã necessaria inuenire, pronũ erit. Est em̃ hic cõmunis qdam virtutũ modus, omĩbus illis oppidò q̃ necessariũ, q̃ Deo placere volũt, & têtationes oēs vincere. Attamẽ velim nos adhuc subtiliũs & profundius interiora nostra scrutari & obseruare, quo diuitias Dei in spiritu nostro viuētis, lymphidiũs ac viciniũs reperiam; sentiamusq;. Itaq; nos ipsos intrò recipere debemus, ac nudã & indepictã intelligentiã incomprehensibili exhibere & exponere veritati Dei, quã nobis impressam, nosq; vicissim illi impressos, & vnũ cum illa effectos, in nobis inueniemus. Et hæc est clarissima vox, qua Dei filiũ inuocamus, eiusq; cũ illo hæreditatem & nos ipsos possidebim;. Deindè hac sublimi cũ dignitate & honore ad nos ipsos redeun-

Mat. 16.

redeuntes, coram omnipotenti Dei maiestete nos submittem; ac inclinabimus, idq; in quandam nostrĩ nihilipensionem, resignationemq; ad perferenda equanimiter omnia, quæ Deus nobis euenire voluerit in tempore ac perennitate. Et hæc est vox gratiosissima. Itã & Christus secũdũ humanitatem sese demittens, vitam nobis æternam comparauit ac emeritus est. Cum hac voce diuinam inuocamus iustitiam, simulq; cum Christo in infinitam Dei abyssum siue profunditatẽ, cuius fundũ nemo vnquam attingere valebit, descendimus. Ex hac verò pfundissima demissione, libera mente ad summam nos sublimitatẽ erigemus, atq; cum omnibus beatis spiritibus & sanctis dominũ Deum in Christo IESVM amabimus, laudabimus, eique deuotissimè gratias agemus nunc & in omne eũ. Et hæc est iucũdissima vox, qua supersanctissimam inuocamus Trinitatem, quam intra nos inueniemus habitantem in nobis cum omnium donorum & gratiæ plenitudine, nosq; cũctis cũ virtutibus ab illa nobis collatis, in diuinã reflexos vnitate. Deindè ex hac locuple tissima vnitate liberè profuem; vnã cum largissima bonitate diuina, cordeq; liberalissimo atq; pijsimo per cælum & terram, cum gratia & gloria, bonisq; omĩbus cuique necessarijs permanabimus. Et hæc est vox dulcissima, qua sanctum inuocamus spiritum, per quam amoris possidemus latitudinem, vnũq; efficimur cum illo. Porro vbĩ amor itã spiritum possidet in vnitate, tum spiritus attingit viuacitatem, eidemq; immensas suas diuitias felicissimè gustãdas exhibet porrigitq;. Tum verò cũctã hominis interiora, delectatione spiritali, castissimaq; permouent voluptate: vndè deinceps auidè desiderare & inhiare incipit in amoris infinitatẽ. Et hæc est occultissima vox, qua ipsum posulamus amorem, vt nos in se absorbeat, atq; consumat in abyfso sua, vbĩ oēs amantes spiritus sua destituuntur operatione, & fruitioni cedunt & vacat. Ibi se caliginosum manifestat silentium siue quies, quæ supra omnem modum ociosa cõsistit, in qua mortui sumus & supra nos ipsos viuimus. Hæc est em̃ fruitio & summa beatitudo nostra. Hic est perpetuum quoddã silentium in nostra, vt itã dicã, superessentialitate: hic nullũ proferẽ verbum in personarũ vnitate, ne huc qsq; pertingere

Amor.

Absorptio
in Deum.

Silentium
spiritus.

potest absq; amore & virtutum exercitatione in iustitia. Falluntur igit, & ab omni procũl veritate nimis aberrant, quotquot falsum sectant ocium, falsamq; spirit; libertatẽ. Et hæc ratio est oēs vincendi tentationes, cũctasq; nequissimi hostis insidias & imposturas. Sanè hæc amoris celsitudinem & perfectionẽ multi nullo negotio consequi possent, si itã probè & sapienter exercere se curarēt, vt iã superius dixi faciendum. Sed hoc plerisq; admodũ difficile est, & à paucis adamat. Alij nec perfectũ habet, vt carnem & sanguinem, & quod amplius est, propriã oporteat mortificare voluntatem. Nemo proindè facile sibi magnam arroget sanctitatem, nemo de seipso plũs æquo sentiat. Sæpè etenim non nisi naturalis quædam affectio siue propensio est, hoc est, indita nature delectatio, & proprius sensus siue iudicium, & instabilitas aut nouitas quædam, vel nature impetus, quod magna putatur esse sanctitas atque perfectio. Quãdiũ em̃ quadragesimum necdũ excessit annũ, ad varias affectiones homo pronissimus est & natura instabilis. Frequenter etiam saporem & delectationem querit, seipso neque sciente, neque aduertente, in exercitijs suis: atq; itã his p̃sibus vtp plurimũ natura sese admiscet. Vndè fit, vt vbĩ se spiritum fouere, id est, sanctẽ viuere existimat, ibĩ immortificatã quãdam suis p̃sibus proprietatem & meram naturam suam foueat. Hinc sanctus papa Gregorius, Leuitas testamenti veteris vsq; ad annum quadragesimum in tabernaculo fœderis ministrãsse, deindè vasorum custodes effectos fuisse, ait, ea ratione, quod tunc natura frigidior fit, & ad occasum tendat: sicque Leuitas per ministerij sui perseuerantiam & bonorum operum aggregationem in seipsis, ea ætate sedatos, roboratos, solidatosq; fuisse. Indè etiam est, quod olim in lege anno quinquagesimo, qui iubilæus dicebatur, terra quiescebat, remissio fiebat cũctis habitatoribus terræ, laxabantur debita, reuertebatur quisque ad hæreditatem patrũ suorum, captiui soluebantur, & serui liberè nati, manumittebantur. Itã nimirũ dominicam intra nos consequuti natiuitatem, seu verbĩ æterni generationẽ experti, tum primũ viuere incipimus: est que tũc oppidò quãdã necessarium, vt in templo DEI, hoc est, intra nos ipsos mini-

Nemini de
se p̃sumen-
dum.

Affectioni-
bus homi-
nos quousq; maximè
obnoxio;

Iubilæus;

stremus;

stremus, actibus penitentie incumbendo, & sanctis operam nauando exercitijs, donec per Dei gratiam, terrenam & vitiosam vitam nostram, & quicquid in Deo est virtuti contrarium est, in cogitationibus, verbis, moribus, actibus & cunctis exercitijs nostris, funditus extirpemus, abdicemus, atque vincamus: adeoque ipse in nobis Dei amor conualescat, ut ad affluentissimam bonitatem, quae idem ipse est, nos sustollere queat: ubi tamen eadem bonitas, cuncta interiora nostra penetrans perfluensque, tanta ea voluptate & gaudio perfundet atque replebit, ut omnis terra corporis nostri ocio & quiete perfruatur. Exterior namque homo noster, eo tempore ab omni feribilibi opere & exercitio. Et hic est quinquagesimus remissionis annus, dicitur Iubileus. Incipimus autem numerare ab eo tempore, quo Christus Dei sapientia in nobis natus est. Haec est, inquam, nostra ad Romanam urbem peregrinatio. Hic enim debita laxantur omnia, id est, peccata remittuntur, id est, animus ab omni inordinato quarunlibet rerum creaturarum amore eximitur, serui omnes qui de libera stirpe seu progenie descendere, manumittunt: id est, vires animae superiores tantam consequuntur libertatem, ut in sui elevatione deum amare, laudare, DEO gratias agere & seruire, in quolibet etiam modo, omni loco & tempore, possint absque ullo siue daemone, siue mundi, siue carnis impedimento. Attamen vires inferiorum & sensus exteriores, perpetuae manent subiecti seruituti, ac laborare coguntur. Cum enim caro sint, & ex carne traxerint originem, si suae voluntati relinquerentur, ipsam quoque carnem sequerentur, & carni seruirent: atque ita opus eorum vitiosum foret, recteque contrarium rationi ac inordinatum. Hoc igitur modo ad aeternam nostram reuertimur hereditatem, quam heu peccando vendidimus ac perdidimus: & ita demum veri custodes tabernaculi dei, quod nos ipsi sumus, efficitur, quando iuxta Apostoli doctrinam, in sanctitate & honore scimus vnusquisque possidere vas suum, & per diuinam virtutem omnes superare tentationes, atque libera mente sine impedimento supra omnia ad perenne bonum illud quod nostra hereditas, nostra est beatitudo, nos subleuamus. Quod nobis omnibus prestare dignetur, super omnia toto diligendus affectu Dominus IESVS Christus, propter nos

Quinquagesimi anni remissio.

1. Theof. 4.

saepem ad diabolo, saepem ad mundo & flagitiosis hominibus tentatus, qui nobis hereditatem patris sui preciosi sanguine, morteque sua acerbissima comparauit atque mercatus est, ut hanc, ab omni absoluto impedimento, liberi atque felices, cum ipso & in ipso possideamus in beata & interminata perennitate. Amen.

DOMINICA EADEM.

De quatuor diabolicis tentationibus & laqueis, per quos multi in sua salutis periculum pertrahuntur ac seducuntur: utque hos agnoscere simul & evitare debeamus.

SERMO II.

Non timebis a timore nocturno, a sagitta volante in die, a negotio perambulante in tenebris, ab incurso & daemone meridiano.

PSAL. 90.

In psalmo eodem, vnde praesentis sermonis thema desumptum est, ita quoque Spiritus sanctus cuiuslibet verum Christiano ait: Super aspidem & basiliscum ambulabis,

& conculcabis leonem & draconem. Vbi per has quatuor bestias vno contentas versu, quatuor aequae grauissimi errores, aut occulte tentationes possunt intelligi. Itaque per aspidem subtiles & occulte hostis maligni versutiae & tentationes designantur, quas illa quoque eiusdem psalmi verba significant, quibus ait: Non timebis a timore nocturno, id est, ut iam dixi, a tentationibus occultis, quae plerumque in aduersis receter inchoantibus occurrere solent. Per has namque tentationes illi ut plurimum impugnantur, qui adhuc in gratia paruuli sunt, hoc est, nouellae plantationes. Per secundam bestiam, puta basiliscum, luxuria accipienda est. Ea quippe basilisci malitia est, ut quaecumque adspexerit, ipso visu interimat. Ita sane quisquis luxuriae incitamenta & occasiones vitare negligit, non potest peccatum effugere: quo perpetrato, animae mortem incurrit. Hanc etiam verba illa exprimunt, quibus hoc in eodem psalmo dicitur: A sagitta volante in die, hoc est, aperta fornicationis impugnatione in corde, quae deinde ad naturae contaminationem praecedit per voluptatis consensum & expletionem.

Quatuor occulte tentationes.

I. Aspis.

Timor nocturnus.

II. Basiliscus.

Sagitta volans in die.

III. Drac. tionem. Per tertiam bestiam, draconem scilicet, avaritia significatur, quam illa quoque eiusdem psalmi verba denotant, quibus ait: A negotio perambulante in tenebris. Est enim avaritia & apud ecclesiasticos ac religiosos, dum veritatem vendunt pro quibusuis rebus temporalibus, quod & alijs multis commune est, praesertim etiam & sapientibus, qui per hypocrisim ad dignitates & honores conscendunt. Per quartam bestiam, leonem scilicet, cordis superbia designat, illis quoque verbis expressa, quibus idem propheta ait: Ab incurso & daemone meridiano. Quam & Paulus angelum lucis appellat, in quem superbiae spiritus se transformans, grauius hominem in aperto prosternit atque supplantat. Haec tentatio eis solet esse molestior, qui multo iam tempore vitam laudabilem gessere, quibus saepe malignus spiritus sub specie boni periculosissime imponit. Verbi gratia: Manifestam illis virtutem aut apertum bonum, ut est ieiunium, vigiliae, proprijs conceptibus inhærere, & eiusmodi, proponit: quaedum inordinatius ac sine discretione profsequuntur, vertuntur eis in vitium, & ita diabolica fraude seducti, corruunt in peccatum. Sed iam distinctius de singulis erit bestijs dicendum, & quos quaeque designent. Et primo quidem de his, quorum tentationes per aspidem intelligunt. Planè aspis natura est animal inuidum, & reptando graditur, illos proinde non inepte designans, qui ubique & in omnibus suum commodum molliemque sectant, in cibo videlicet & potu, in eundo & stando: aspera quaeque fugiunt, & tam sibijipsis quam alijs (quod ad corporis curam attinet) admodum propicij sunt atque benigni, Et quia naturam habent aspidum, odio profsequuntur quotquot ipsorum iudicio non subscribunt, nec eis satis placent. Atque sicut aspis nihil aequè odit ut hominem, quem vbicumque contingere potest, sua in ipsum venena effundit: ita & isti, qui caput ipsorum non sequuntur, nec ipsorum modo viuunt, hos peruersis insectatur iudicijs, ac singulares appellat: & ita charitatem, quam habere atque colere se credunt, violant. Tales plerumque sunt illi, qui naturae suae desiderijs, voluptatibus & oblectationibus seruiunt: qui dum in religiosis congregationibus ex multo iam tempore positi, vitam extrinsecus spiritalem seu religiosam duxerunt, & grauiora quaeque facinorosa & mortalia peccata

Avaritia spiritualis.

III. Leo.

2. Cor. II.

Aspis.

utrumque vitauerunt, licitum sibi permissumque a Deo suspicantur, quibuslibet naturae solatijs atque fomentis utitur. Hic error totum fere populum Christianum, adeoque & ipsos religiosos & ecclesiasticos occupat: nec aliud scire volunt, quam hanc esse vitam vere spiritalem. Quo fit, ut Deo permittente, saepe numero priusquam ipsi intelligant, aspersionem virulentiam malitiamque induiti, grauius peccata incurrant publice & in occulto, & non sibi tantum, verum etiam multis alijs optimis deuotisque hominibus non parum adferat detrimenti. Secundò, per basiliscum, ut praefatus sum, luxuria & homines spiritualiter luxuriosi notantur, quae sensuales appetitus ac desideria sua intus carnaliter profsequuntur, nec illis viriliter resistunt. Qui licet forinsecus habitum deferant religiosum & abiectum, mores quoque non inurbanos ac honestos praeseferant, intus tamen in animo tentationibus immundis, sensuumque voluptatibus agitantur & impugnantur. Quod inde potissimum eis accidit, quia in quotidianis exercitijs suis, puram rectaque intrinsecus non habent intentionem, vnde liber ad ipsos diabolo patet accessus, atque ita in grauibus intus tentationibus aberrant, deuantque: & quod absque dolore dici non potest, nonnunquam ad exteriorem fornicationem, aliaque peccata, prolabuntur. Hoc genus hominum extrinsecus cognoscere licet. Primò, sensibus inquieti ac instabiles animo sunt, aliorumque defectus curiosius obseruat. Quocirca quae verè bonus est, sensibus quietus ac stabilis est, & simplex per diuinam lucem in ipso comorante, aliorum facta minimè attendit, & veritatem pacemque internam, praedictis illis omnino incognita, intus gustat & feliciter experitur. Secundò, subtiles impressiones, imaginationes atque incidetias habent, de quibus subtiliter & acutè secum meditantur, imaginanturque, ac solerter eas obseruant: verbis ite subtiles sunt, & acuti ad rara quaedam & sublimia docenda proponendaque: quae tamen nec ipsis sapiunt, nec alijs quae eos auscultant: & ita pessum eunt, ac sine fructu efficiunt. Contra bonus quisque, ac vero spiritu praeditus, desuper infusam habet sapientiam, per quam nullo negotio veritatem intelligit, ipsamque luce clarè demonstrat, comprobataque. In docendo simplicitate amat, non peregrinas voces, non verba acuta & subtilia, nec de rebus sublimibus verba facit. Haec enim omnia plus ob-

Error communissimus.

basiliscus.

Interiori tentatione victos, extrinsecus agnoscit.

II.

sunt,

sunt, quam profunt bono cuique homini ad perfectionem tendenti. Ad hæc quicquid non ædificat, aut ad deuotionem non inducit, summopere fugiunt. At falso spiritu infecti, subtiliter omnia inuestigant & obseruant, idque cum multiplicitate quadam: & opiniones ac dogmata sua contentiosè aduersus aliorum tuentur assertiones, etiam si multo hæc meliores sint præstantioresque. Parùm quoque aut nihil sese exercent, & virtutum actibus exercitijsque cum tædio insistant. Ad hæc, spiritualiter superbi sunt in omni conuersatione & actibus suis. Tertio, sicut boni quique ac verum habentes spiritum, communem quædam charitatem gerunt erga omnes, tam in cælo, quam in terra constitutos: sic ediuersò falso repleti spiritu, vnū plus alio diligunt, seque omnium sapientissimos & optimos arbitrantur. Hinc iam sua dogmata, vitæ modum atque mores in magno volūt precio haberi: quicquid verò ipsi non docent, ab omnibus censent repudiandum, negligendumque. Quicumque exteriores ritus & consuetudines ipsorum non imitantur, hos in errore positos autumat. Vltra quæ necessitas exigit, vitæ necessaria sumunt: peccata minima nihil impedunt. Insuper nec iusti sunt, nec verè humiles, nec liberales ac pij in pauperes, nec assistere dignantur aut opem ferre necessitatem patientibus, pauperibus & egenis: viscera misericordie nulla habent: compati nesciunt: nec intra se diuinum amorem, aut aliquam verè verè sentiunt virtutem. Hæc tamen de alio nemo facile iudicabit, sed potius de se ipso. Hoc autem curæ erit omnibus, Christum sibi ob oculos velut pro exemplo constitutur, qui se cõmuniter impendit omnibus cum anima simul & corpore. Iste igitur secundæ tentationis, que per basiliscum designatur, modus est, per quem interior & exterior fornicatio siue immuditia accipitur eorum, qui falso ducuntur spiritu, qui magnam extrinsecus præ se ferunt sanctitatem, & non nihil esse videntur, sed intus nihil diuinæ intentionis habent: atque ita in spiritali fornicatione vitam agunt.

Draco.
Auaritia
quadru-
plex.
I.

¶ Tertio per draconem homines avari exprimentur, qui spiritalem sectantur avaritiam, quæ quadruplex est. Prima est eorum, qui inordinatiùs corporis quieti & commoditatibus, ac extraneis creaturarum solatijs dediti sunt, quod & quotidianum est eis, instar eorum qui quotidianam fe-

brempatiuntur. Accidit autem hoc eis ex volatili concupiscibilis estu siue calore. Hi omnium cupiunt habere notitiam, loqui de omnibus ac satisfacere, cunctorumque reddere rationem: sed suis ipsorum obliuiscuntur, pro aliorum negocijs & causis inanes curas gerunt, facile turbantur offendunturque. Varijs agitantur cogitationibus: nunc huc, nunc illuc animo feruntur: modò hoc, modò aliud mente pertractant: atque hoc pacto semper occupatissimi sunt, à mane vsque ad vespertum, sæpè dormientes, sæpè vigiles. Et quanuis hæc fortassis absque mortali culpa fieri possint, magnum tamen intrinsecus damnum irrogant, & obsunt vehementer. Secunda avaritia illi febri comparatur, que alternis accedit diebus, quæ ex noxio calore vel frigore nascitur. Itaque avaritia illa, quæ febri ex noxijs caloribus oriunda similatur, eorum est, qui dum gratiam aliquam perceperunt, & postea eadem ipsis subtrahitur, sensibus instabiles efficiuntur. Vnde hodiè istum, cras alium sibi modum agenda prenitentie assumunt atque proponunt. Verbi gratia: Tam diu silentio vacare volunt, deinde iterum loqui. Nunc hunc, nunc illud volunt ordinem assumere. Quandoque ad omnimodam adspirant paupertatem, post paululum omnia sua retinere cõsultius putant. Interdum pro Christo exulare constituunt, alias inclusorium petere. Iam venerabile Sacramentum esuriunt, deinde paruo elapso temporis spatio floccipendunt. Quandoque prolixas vocales assumunt preces, deinde magis placent quæ mente funduntur. Et hæc omnia, hisque similia, ex cordis instabilitate trahunt originem: quando vana, caduca & temporalia inordinatiùs diliguntur, quando magis solis exterioribus exercitijs, modis, & virtutibus inheretur, quam ipsi deo. Quauis enim Deus in his pro scopo habeatur, quandam tamen instabilitatem adducunt, quandiu Deus cunctis virtutibus, modis & exercitijs non antefertur. Quod dum fit, omni instabilitate animus exui. Illa verò avaritia, quæ febri ex noxijs frigoribus nascenti comparatur, tertia, est eorum, qui peiori adhuc instabilitate vexantur & inquietudine: quales sunt ij, qui & DEVM amant, & caducum aliquid simul cum deo: in quibus amor Dei modicus, tepidus, & perquam exiguus est, putat quia rebus extraneis simul cum Dei amore vacare volunt,

lunt, cor vanum in frigido gerentes pectore, adeò vt in omnibus Dei obsequijs, natura ipsorum tam subtiliter querat seipsam & proprium cõmodum suum, vt frequenter nec ipsi hoc intelligant, neque cognoscant. Hi quoque instar precedentium, modò hoc, modò illud exercitiu atque viuendi modum arripiunt: nunc illi, nunc alteri confitendum censent: hodiè istius, cras illius cõsilia magis placent, & sequi proponunt. In omnibus consilium expetunt: & rarò consilijs nouerunt acquiescere, aut certè dati consilij obliuiscuntur. Sui contemptum molestè ferunt, nimium sibi ipsis propicij sunt, verbis abundant arte compositis atque sublimibus, sed vitam agunt sterilem, nec vllis proferunt fructus. Pro virtutibus, si quas habent aut habere se putant, honorari percipiunt: pro minimis quibusdam actibus suis volunt laudari non minimum: & quicquid virtutis habent, ad omnium optant notitiam deduci. Vani sunt igitur intus in corde suo, nec quicquam illis virtutes sapiunt. Alios docere & regere gestiunt, doceri regi que: dedignantur: sui correptiones & accusationes prorsus abhorrent. Breuiter, si ipsissimam instabilitatis eorum causam scire placet, ipsa est naturalis quædam dilectio, qua sibi ipsis inordinatè afficiuntur: & occulta superbia, quam intus in animo gerunt. Nimirum parum absunt hi à mortalibus peccatis, ac velut per arctissimum gradiuntur pontem: qui si incautiùs figentes gradum, exorbitauerint, corruent in infernum. Quarta avaritia, quæ premissis deterior est, & ex ipsis trahit originem, eorum est, qui per suam instabilitatem, & dei omnipotentis, & sui ipsorum, & veritatis, & virtutum omnium noxiam incurrunt obliuionem: atque ita in varios prolabantur errores, vt tandem quid faciendum, cuique inhærendum sit, penitus ignorent. Enimvero ex obliuione conditoris sui, quandam omnium exercitorum incuriam contrahunt: inde verò ad omnem sui correctionem difficiles ac tædiosi efficiuntur. Quò perducti, iam eadem facilitate ad omnia labi vitia possunt, vt is, qui nec tenuem vnquam de Deo cognitionem adeptus est. Lapsi autem vt refurgant, hoc opus, hic labor est: & difficilè id fieri potest, nisi ad pijssimam ac morientem Christi vitam sese cõuertant, eam nocte ac die meditando, & cõformando se illi pro viribus. Si quæ verò ex eis intus dunt-

Obluio
dei.

taxat vitiosis seducuntur cogitationibus; nec ad graua quædam foris peccata prorumpunt, pudore fortasse vel timore retenti, tales ad studium animum transferunt: omnia regere volunt, de omnibus se impudenter ingerunt & immiscet. fitque se penumero, vt ad optatos promoueantur honores ac dignitates, aliorumque prelati fiat: eo quod forinsecus spirituales, graues, maturi esse videantur: & hi quatum onerosi, immo & noxij sint pij, deuotis, ac internæ vitæ deditis, facile dici non potest. Exteriorem ordinis sui rigorem & exercitia, quibus non sine difficultate, tenent, & ad hæc ceteros quosque compellunt, nihil amplius ab eis exigentes, nec ad vltiorem perfectionem incitantes verbo vel exemplo: atque sic pro dolor in sua semper cerebro sitate, proprio sensu atque superbia persistunt, draconi non absurdè assimilandi, qui omnia sibi contraria atque substrata deuorat & occidit.

¶ Quarto, per leonem superbia spiritalis Leo: in supremo gradu accipitur, quemadmodum leo cunctorum animantium rex est. Hæc miserabiliter infecti atque seducti sunt religiosi omnes, in vita spiritali erronei & aberrantes. Quod hinc illis euenit, quod vite monasticæ institutum pro suo affectu ex seipsis absque diuina inspiratione arripuerunt: nec possunt felicè habere exitum, cum in rebus externis simul & extraneis, non in ipso Deo, solatium quærant & requiem. Est enim hoc creaturis omnibus ab ipsa natura inditum, vt quietis ac voluptatis sint appetentes. Boni igitur in Deo, mali in seipsis & creaturis requiem querunt, nescientes interim se grauiter in hoc errare atque desipere. Hinc porro tantam superbiam, tamque inextricabilem incidunt imposturam, vt vix vnquam ad sese reduci queat, eo quod sensualitati gratissimum sit, quiete ac voluptate potiri. Idque potissimum iuuenibus accidit in exercitatis immortificatisque, qui ad eiusmodi pacem cum delectatione pertingunt: nec solum nihil inde mali suspicantur, sed etiam bonum esse sibi persuasum habent. Sed totum adhuc nature est, quæ cum sibi ipsi sufficientem nesciat prestare quietem, ipsa pax & quies tadem in peccatum cõuertitur. Ceterum quoniam isti ad eam nuditatem & ocium siue quietem (vt ipsi putant) ab operatione iuxta vim supremam peruenere, ex mera natura sensuum quietem assequuntur. Hanc enim & quilibet absque Dei gratia potest obtinere, si se

Quietè oēs
appetere.

O ab

Amorē di-
uinū ocia-
ri nō posse

ab omnibus phantasijs & operationibus nouerit expedire. Sed quia amor Dei, teste diuo Gregorio, ociosus esse non potest, ideo bonus quisque in hac natura quiete diu morari nequit. Hoc enim foret seipsum querere. Ista nanque nature quietus in aliquo loco & vnde quod ociosus, nec intus nec foris aliquid exercitij habens, quo hanc eandem quietem & consequi possis, & adeptam nemo perturbet prepediat. Hoc autem peccatum esse quis non videat, cum id nihil aliud efficiat, quam cecitatem quandam & ignorantiam, ac defectum in seipsum absque villo opere? Etenim hec ipsa requies, non est nisi ocium quoddam, in quod presati laborum homines, & tam Dei, quam suorum & omnium, quod ad rationem operis attinet, obliuiscuntur. Quocirca sancta probataque requies, quae possidet in Deo, est amorosa omnino ab animo exclusio, cum simplici intuitu siue inspectione in incomprehensibilem claritatem Dei, quae semper in eodem deuotus desiderij queritur actiue, & per fruitionem inuenitur, atque perenniter possidetur in ardentissimo amore: possessa vero, nihilo minus queritur. Falluntur igitur quotquot seipsum intentione prosequuntur, & naturali quieti tradunt, nec Deum quaerunt per desiderium, nec per fruium amoris inueniunt. Quis enim, quam possident, ad ocium quoddam suspensum eos deducit, ad quod ex ipsa natura & mala consuetudine propensi sunt. Sed in hac quiete Deum inueniri non potest. Deducit tamen ipsa hominem ad ocium quoddam siue vacuitatem, quam & gentiles & Iudei, immo & pessimi quique homines, sentire queunt & adipisci, si intra se uiuant absque suae discussionis conscientiae, seseque ab omnibus accidentijs & operibus expedire sciant. In hac autem vacuitate siue nuditate vel ocio, quies ista multum delectabilis & satis magna sentitur. Et quidem non est ea in seipsa peccatum aliquod, cum omnibus hominibus insit a natura, si seipsum expedire & euacuare possent ab omnibus. Sed si possidere hanc & sectari atque exercere velis absque virtutum actibus & studijs, transit in peccatum, & ipse in spiritalem superbiam cadit, puta in tuum suum vanam complacentiam, quod vitium vix vnum perfecte curatur, adeo ut interdum Deum te habere putet, & vnum cum ipso effectum, cum tamen nunquam eo pertingas. Ceterum cum

hanc falsam quietem & ocium quis adeptus est, mox illi, diabolo id agente, videtur, bona quaeque exercitia ab hac se quiete remorari & impedire. Vnde iam diuine intra se operationi resistit. Quod & apostatae spiritus fecere in suspensum perniciem. Hi enim ad seipsum reflexi, cum vana quadam complacencia de suo naturali lumine concepta, in sua natura quiescere volebant. Quod cum illis minime liceret, a diuino excitati lumine, ad perennem inquietudinem atque miseriam detrusi sunt. Sicut eduerso boni spiritus a creationis suae exordio mox in Deum conuersi, cum omnino ab illo perceptis, felicitatem, beatitudinem & quietem inuenere, nullo vnum sine terminandam. Sed ut ad institutum reuertantur, ut iam ante dixi, Leo supra cuncta animantia dominum sibi vendicat. Ita & isti, de quibus agimus, virtutum esse domini volunt, quas tenere se putant, cum tamen a diametro virtutibus repugnent, sintque veri coram Deo hypocrite, falsum ac erroneum naturae suae ocium sectantes. Ex hoc autem naturae ocio, error quidam spiritalis exoritur, qui spiritalis fornicationis habet vocabulum. Dum enim quiete aliquis sectatur in ocio absque deuotus ac intimis adspirationibus & desiderijs ad Deum, omni tentationi ac errori expositus est, & ad quaeque mala sibi praestat occasionem, eo quod a Deo auersus, ad seipsum naturali dilectione siue affectu conuersus, in ipsa sua natura, quantum libet delectationis & solatii venatur & inquit. Et quemadmodum plerique mercatores omnia pro solis temporalibus conquirendis faciunt & patiuntur, ita & iste quicquid agit, quicquid molestiae sustinet, totum pro sua delectatione & comodo, non pro Dei amore, id facit patiturque. Et ita semper seipsum possidet in oblectationibus inordinatis. Et quis huiusmodi homines, magnam quaque poenitentiam foris agant, hoc ipsum tamen non nisi propter se faciunt, puta, ut in honore habeatur, & rumor sanctitatis ipsorum longe lateque spargatur, vel ut vberem sibi mercedem cumulent. Natura siquidem amore priuato infecta, sibi ipsi prodesse querit in omnibus: & tam in presenti seculo honorem, quam in futuro mercedem impensius amat, appetitque. Isti infelices homines magna (ut ipsi putant) & inusitata ac singularia quaedam a Deo sibi fieri petunt, sed heu falluntur miserere. Siquidem interdum Deo permittente, con-

Leonis do-
minium.

Fornica-
tio spirita-
lis.

Quam mi-
serere quos-
tin-

da spirita-
lis supbia
fallat.

tingunt eis ea, quae postulant, illusionem diabolica: nec tamen aliud ipsi persuasum habent, quam a Deo ea sibi obtigisse pro salute sua: & quod amplius est, talia se optime meruisse. Quod quod aliud indicat, nisi spiritali eos superbia infectos, nec quicquam intrinsecus diuinae gratiae habere? Ad haec, vile aliquod solatium multum eos exhilarat, quia nesciunt quanta eis absint solatia interna ac spiritalia. Ad interiores spiritus oblectationes atque saporum multum adspirant, nimiumque afficiunt, quod est fornicatio spiritalis, cum hic nihil aliud sit, nisi inordinata quaedam naturalis amoris affectio siue propensio, qui videlicet amor ad seipsum semper reflectitur, quaerens in omnibus commodum suum. Iam de voluntatis proprietate quid dicam? Ea pleni sunt, adeoque praetera rebus cupitis, atque etiam a Deo desideratis, afficiuntur, tamque importune eas obtinere conentunt, ut nisi ipsorum voto satisfiat, a sensibus alieni futuri videantur. Est hic videre quandoque & audire quae animum horrore concutere queat, de ipsorum immortificatione, importunitate & impatiencia, qua nolunt suis frustrari concupiscentijs desiderijsque. Immo & quidam ex eis nunquam a diabolo obsidentur, dum vel a Deo, vel ab hominibus, quod volebant, consequi non possunt, aut alias re cupita frustrantur. Manifeste proinde sancti spiritui contrarij sunt, atque contrariam ducunt vitam. Sane quae verum bonus est, seipsum cum omnibus, quae facere potest, omnipotenti Deo, ad illius honorem & gloriam offert, nec quicquam illi satisfacere aut sufficere nouit, nisi bonum illud incomprehensibile, quod est ipse Deus. Hic obiter sciendum venit, quod amor diuinus & naturalis, in externis actibus similis sunt, quoadmodum duo pili capitis vnius: sed intentio intus plane dissimilis est. Spiritus bonus ac amor diuinus, corde sursum erecto ac tendente, palam & in occulto, non nisi Dei gloriam & honorem semper intendit, querit, appetitque: Amor vero naturalis, seipsum iugiter spectat & amat. Cumque hic in homine principatum obtinet, eundem in quatuor mortalia peccata praecipitat. Verbi gratia, in spiritalem superbiam, auaritiam, gulam, & fornicationem siue luxuriam: in quae & Adam proplatus in paradiso lapsus est, & in illo totum genus humanum. Cum enim ille (pro-

Amoris di-
uini ac na-
turalis col-
latio.

Gen. 3.

toplastum dico) seipsum naturali amore inordinatius, prosequeretur, a Deo se auerit, & illius precepto obedire contempsit, Eccè superbia. Sapientiam quoque & scientiam affectauit, Eccè auaritia. In cibo delectationem & saporis quaeuit dulcedinem, Eccè gula. Et dehinc ad actus obscenos incitatus est, Eccè luxuria. Veruntamen gratiam quam ille peccando perdidit, intemperate semper ac votis omnium laudanda dei genitrix, gloriosa virgo Maria, multo abundantius inuenit. Vnde & rectissime mater pulchrae dilectionis dicitur, ut potest quae cuncta opera sua per amorem retulit in Deum, Christum dei filium per humilitatem concepit, eiusdemque passiones omnes caelesti patri obtulit. Nullam unquam sapientiam, scientiam, virtutem affectauit per auaritiam. In virtutibus autem cibo potuit, non saporis suauitatem, non vllum quaeuit solatium. Toto vitae suae spatio vixit castissima in omnibus membris suis. Denique ipsa sola cunctas hereses & omnem hypocritam interemit. Sed ad rem ipsam reuertamur. Itaque ex his praedictis duabus imposturis siue erroribus, puta falso ocio & fornicatione spiritali, siue falsa (ut ita dicam) spiritalitate, tertius longè pessimus error nascitur: quo quae subuersi sunt, se contemplatores vocant: eosque cognoscere licebit ex naturali illa quiete, quam intra se ociosi seu ocio dediti sentiunt. Hi se a peccatis immunes, Deo sine villo medio unitos, omnibus & diuinis & humanis solutos legibus, & ad nulla demum opera bona obligatos arbitratur, hoc errore seducti, quae putent ocium illud, cui vacant, profui nobilitate ac excellentia, nullo pacto esse interturbandum impediendumque. Hinc enim repudiant subiectionem, nec quicquam omnino sursum vel deorsum operantur: ac velut instrumentum artificem prestolatur, nihil sine illo efficiens, ita & ipsi diuinam expectant operationem, nihil ipsi penitus agentes. Putant enim suae actione diuinum opus fore praepediendum. Nihil itaque penitus in virtutibus sese exercent, sed ocio vanissimo tradunt. Vis scire quale sectentur ocium? Breuiter expectantiam. Non gratias agere, non Deum laudare, nihil habere, nihil cognoscere, nihil amare, nihil orare, nihil desiderare volunt. Haec omnia, tanquam noxia postponunt. Quicquid enim orare possent, iam habere se putant: & ita paupertatem spiritus sibi

Que mala
pariat
amor na-
turalis.

Eccè 24.

Marię vir-
ginis pco-
nium.

Falsa spūs
libertas q.

Ocij mali
incomoda

arrogant, cum ab omni propria voluntate alieni sint, ut ipsis videtur, omnemque proprietatem & electionem abdicarint. Jam quod ad ecclesiae leges attinet, ea omnia non modò consequutos, sed & transcendisse se credunt, ob quae cuncta sanctae ecclesiae precepta, ritus, consuetudines, caeremoniae rationabiliter instituta sunt. Ad haec persuasum habent, neminem, nec ipsum Deum, quicquam sibi vel dare posse, vel auferre, eo quod exercitia omnia cunctasque virtutes ad extremum usque patiendo superarint, transcendierintque, ut ipsis videtur, atque ad meram siue puram quandam vacuitatem seu ocium pertigerint, sintque ab omni virtute absoluti seu expediti. Huc autem, ut ita à virtutibus aliquis expediatur seu efficiatur liber, atque ad illud vacuum pertingat ocium, plus requirit laboris inquit, quam ad ipsas virtutes consequendas. Hac de causa tantam sibi libertatem usurpant, ut nulli prorsus obedire velint, neque Papae, nec Episcopis, nec pastoribus suis. Et quantum interdum extrinsecus obedire se simulent, intus tamen nulli omnino subijciuntur, nec voluntate, nec actione. Ab omnibus sanctae ecclesiae consuetudinibus ac legibus immunes, & exempti esse volunt, palam asserentes, quod quandoque aliquis virtutibus consequendis nauat operam, tam diu adhuc imperfectus sit: quod sit vera spiritus paupertas, & ocium siue vacuitas ista, prorsus ignoret. Insuper credunt omnia tam angelorum quam hominum merita se vicisse, nec deinceps vllum posse vel virtutis augmentum capere, vel admittere peccatum, ea de causa quod absque voluntate viuunt, ut ipsis videtur, spiritumque suum quieti ac ocio tradiderint, & in seipsis anni hilati, vnum cum Deo effecti sint. Proinde cunctis naturae desiderijs absque peccato liberè se satisfacere posse stultissime credunt, ut potè qui summam adepti sint innocentiã, quibusque lex nulla posita sit. Breuiter ergo, ne spiritus ocium, quies & libertas vllum patiantur impedimentum, cunctis naturae affectibus & concupiscentijs indulgent & obsequuntur. Nulla eis vel de ieiunijs, vel de festorum obseruatione, vel de aliquo precepto cura est, nisi quatenus hac in parte hominum facies verentur, aut hominibus placere appetunt. Nullam enim de re quacunque conscientiam habent. Quae, diligenter seipsum in his quisque examinet,

Libertas mala quid pariat mali.

attendens si fortè de horum numero sit. Ipse constanter asseuerare non dubitem, latrones quosque & omnes in manifestis sceleribus vitam agentes, eiusmodi hominibus longè meliores esse. Illi enim facta sua cognoscunt & confitentur esse mala, isti minimè: quin potiùs laudant ea atque tuentur. Quid mirum ergo, si difficile resistunt, si aegre conuertantur? Quin & à diabolo quandoque obsidentur: tantaque ipsorum subtilitas est atque versutia, ut facile verbis superari nequeant: sed Domini Saluatoris vita, sacrisque literis diligentius inspectis, eos procul à vero aberrare, misereque seductos esse, omnibus videre pronum est. Sequitur nunc quartus error, qui aliorum est, qui & ipsi contemptatores vocantur: non nihil tamè defuerunt in quibusdam à precedentibus. Putant enim & ipsi, se nulli virtutum actioni adstrictos, sed ab omni operatione exemptos & ociosos, Dei que instrumentum esse in quo ille quicquid velit, operetur: solumque passiuos esse siue patientes absque omni actione. Dicunt autem, ea opera, quae Deus cum ipsis perficit & operatur, multo excellentiora magisque meritoria esse, quam cuiuslibet alterius hominis opera, qui haec per seipsum agit, licet in gratia Dei: seque deipatientes nuncupant, eo quod Dei sustineant seu patiantur opera, quae ipse (ut putant miseri) in eis operatur. Verum quantum nihil ipsi intus agant, quantum ocium sectentur & quietem, mercede tamen frustrari nolunt. Attamen quicquid agant, nihil se peccare arbitrantur, cum Deus id per eos efficiat, ut ipsi dicunt, & quicquid ipse velit, id per eos fiat, nec prorsus aliud aliquid. Et, ut dictum est, intus absque omni sunt opere, nec alicuius rei vel precepti habent rationem. Humilitatem quandam praeseferunt in conuersatione & actibus suis: facileque aduersa omnia tolerant ea de causa, quod se Dei instrumentum esse arbitrentur, per quod ille per gratissima voluntate sua operetur. Sunt igitur isti veris Dei amicis admodum similes in multis: sed in hoc nimium aberrant, quod omnia ea ad quae intus mouentur, siue bona sint, siue mala, à Sancto spiritu peccare & fieri putant. Certè Spiritus sanctus neque ociosa aliqua & inutilia, neque vitae Christi aut sacris literis repugnantia, in quocunque etiam homine operatur. Fallitur ergo in hoc infelices isti. Ceterum difficul-

Qui spirituales etiam latronibus peiores.

Deipatientes quae cur se temere vocent.

Velle proprium quod quibus inherere.

Neminem à mandatis dei & ecclesiae exempti.

Bonorum operum affectio.

cultè agnosci queunt, quod viam suam & vite modum optimè tueri, & glossis quibusdam ornare sciant. Est tamè in quo agnosci poterunt, ipsorum videlicet propria voluntas, putà quod potiùs mortem obirent, quam aliquid vel minimum eorum abnegaret defererentve, quae cum proprietate possidet. Hi contrarij sunt illis superioribus, qui se nulla virtutum augmenta suscipere possentiunt. Isti enim adhuc mereri se posse credunt. En dilectissimi, oes isti & quotquot huius farinae sunt homines, ipsissimi Antichristi prencipij sunt, qui viam illius preparant, deducunt ad infidelitatem & damnationem perpetuam. Hic iam breuiter aperiendum est, ut hos subtiles & insidiosos laqueos euadere possimus. Certum ergo fide tenendum est, neminem à mandatorum Dei & sanctae Ecclesiae obseruatione, virtutumque exercitio absolutum & exemptum esse. Nemo etiam cum Deo vniri potest in ocio, nisi & amet Deum atque desideret. Nemo sine bonis operibus aut sanctus est, aut esse potest. Nulli fas est, à bonorum operum studio & exercitio cessare. Nemo in Deo quiescere potest absque amore diuino. Nemo in Deum subleuari potest, quando hunc neque desiderat, neque sentit. Nulli à diuinis ac sanctis operibus ociosum esse licet: sed omnipotenti Deo multa cum gratitudine quisque cooperabitur, ne diuinam prepediat operationem. Nemo sic Deo seruiet, ut hunc laudare, ipsique gratias agere, se putet minimè adstrictum. Cum enim hic omnium sit conditor, sine fine potes ac diues, solusque dare possit & auferre, ab omnibus deuotissime laudandus est, semperque illi gratiarum actiones referendae. Indubiè quoque tenendum est, hominem in virtutibus proficere, mereri quoque & exercere se posse, quoad vixerit: atque ipsa Dei opera, in seipsis esse aeterna & incommutabilia. Deus enim seipsum operatur, non aliud aliquid: & in his Dei operibus nullus est profectus, aut meritum cuiusuis creature. Non est enim hic nisi Deus, qui nec fieri sublimior, nec augeri potest. Ceterum creature per Dei virtutem propria sua opera habent, & in natura, & in gratia, & in gloria. Quod si possibile foret (est autè omnino impossibile) ut creature spirituales omni operatione sua priuarentur, ita ut nihil prorsus operari possent, tamque fieret ociosae, sicut erant, cum in diuina abyssu increatae essent, hoc

est, ut vnum cum deo efficerent, ipsa quoque rationalis creatura talis per omnia fieret, qualis erat necdum creata in Deo: nihil penitus siue haec, siue illae mereri possent, non magis quam eo poterat tempore: nec aliquid plus sanctitatis aut felicitatis haberent, quam lignum siue lapis. Ex his igitur manifestè colligitur, quod sine nostra operatione, amore cognitioneque dei, beati esse aut effici nulla ratione queamus: quantum si nos nihil horum faceremus, deus eque beatus foret, sicut & est, & erit semper: quod tamen ad nostri correctionem nihil nobis conferret. Ocium ergo istud, mera deceptio ac impostura est: quod tamen qui sectantur, quos falsos ac erroneos spiritus appellare non dubites, adeo subtiles & arguti sunt, ut superari nequeant. Sunt prorsus non dissimiles damnatis spiritibus, qui cum damnationis aeternae sententia percussi sint, nil delectationis, nil amoris, cognitionis, deuotionis habent, non laudant, non gratias agunt. Nec his nostris ociosis quicquam perest, nisi ut ex tempore ad suppliciorum perennitatem deducantur, sicut in ipsorum operibus diuina manifestatur iustitia. Huius ocij planè contrarium tenemus in Christo, qui semper perseverat in amando, desiderando, gratias agendo, atque laudando caelestem patrem suum. Cuius anima licet fuerit semper & sit etiam nunc vnita atque beata in essentia diuina, ad istud tamen ocium nunquam deuenit. Ipse & oes sancti perpetuo quodam tenentur desiderio (instar eorum qui perpetua fame sitive estuant, ut ita loquamur) Deum amandi, Deo semper fruendi: quo tamen quanto amplius fruuntur, tanto magis frui desiderant, nec vnquam satari possunt, tametsi eo supra omne desiderium fruuntur, in aeterna illa tam dei quam sua beatitudine, ubi non nisi omnimoda quaedam vnitas est. Quae obrem frui & operari, & Christi Iesu & sanctorum omnium beatitudo est, bonorumque omnium vita, vniuscuiusque pro modo ac magnitudine amoris sui: & est iustitia, nullis temporibus peritura. Denique ne vllis diabolicis fraudibus ac imposturis seducamur, id nobis impendit curandum est, ut quemadmodum sancta monet Ecclesia mater nostra, & sacrae tradunt litterae, virtutibus ac bonis moribus nos foris & intus decenter ornemus, Deoque nos offeramus cum vniuersis operibus nostris. Sic enim illi cum aliquo medio, omnibus

Qua tamen ratio salutari quae possit.

Quid summè curadum.

videlicet donis illius, occurrimus & obuiamus. Tum verò actuali nos ille charitate mouens, cõmunem nobis erga oēs fidelitatem largitur. Qua concepta, cum cõmuni dilectione ac fidelitate emanamus, & rursum cū laude & gratiarũ actiõne in vero amore in diuinã remeamus originẽ, in pace simplici & bñplacito diuino cõstanter perseuerantes. Porrò per fruitiuam dilectionem & diuinam claritatem abstractè & solitariè viuendo, haud parùm proficere, & cum Deo nos sine medio in quiete fruitiõne, seu fruitiua quiete vnire possumus, quod quisquis facit, & perpetuò in tũs manet, semperq; exultat, & continuè ad interiora conuertitur. Atq; hoc modo verè possidentur virtutes. Præstet nobis misericors & benignus conditor noster, vt hanc synceram veramq; vitã consequamur omnes, & ab omnibus tentationibus clementer eruamur. Amen.

EADEM DOMINICA.

Vt diabolicas insidias euadamus per veram penitentiam pro peccatis nostris.

SERMO III.

Ipse liberabit me de laqueo venantium, & à verbo aspero.

PSALM. XC.

Haec sunt eximij ac præstantissimi Dauidis prophetae verba, quæ ille securè dicensuit ab eo, qui habitat in adiutorio altissimi, & in protectione Dei celi cõmoratur. Per huc verò laqueum, insidiosæ ac versutæ infernalium venatorum, hoc est, dæmonũ tentationes, accipiuntur: per verbum asperũ, seuera illa ac metuendissima Dei sententia, quam ille, prout habet euangelium secundum Matthæum, super impios feret, dicens: *Itē maledicti in ignem æternum. Huc ignem, quotquot ante nos fuere sancti & amici Dei, sollicitè pudentes in diebus suis, per bonã vitam & laqueos & venantes dæmones & verbum asperum euadere conati sunt, & per Dei gratiam euasere, quemadmodum de quolibet eorum sancta canit ecclesia: Non est inuentus similis illi, qui conseruaret legem excelsi. Quoscunq; enim Deus ad penitentiam trahit, ad singularem quendã viuendi modũ extrinsecus vocat. Sed quis dispar habitus, & diuersa sint exercitia, stat & con-*

Laqueus venantium.

Verbum asperũ.

Matt. 25.

Ecc̃i 44.

suetudines seruorum Dei, oēs tamen eandem charitatem habet, qua & virtutes diligunt, & vitia odio implacabili persequuntur. Dicam huc paucis simplicè quendam modũ, technas diabolicas & fraudes euadendi, in quatuor partes distinctum. Prima est, q̃ quisq; Dei amore peccata libes omnia deuittabit: atq; in suorum emendationem ac satisfactionem peccaminum, Christi passionem in suo assidue sensu cogitabit meditabiturq;: maximè tamẽ quæque vulnera illius, quæ & speciali deuotione ceterisq; precibus quotidie colet ac venerabitur. Alia est, q̃ importuna naturæ suæ desideria & affectus ex hora in horam magis ac magis edomare & vincere curabit, quã natura ferre poterit. Et pro qualicunq; satisfactione & emendatione malorum desideriorum suorum, libenter cõtinuè solus erit, semp bonis actibus intēdet, atq; in virtuosus sese exercebit actibus. Tertia est, q̃ amorẽ hoĩm quorũcunq; & oĩm creaturarũ, quas vel supra deum, vel eque vt Deum amat, & quarum ille vera causa non est, è corde suo profligabit & excludet, desiderabitq; vt Deus huc sua peccata puniat, & aduersis se affligat. Sed & ipse pœnis se afficiet, & pro peccatis suis fundet lachrymas, aut ad min⁹ derabit verum pro illis dolorem habere. Vitam quoq; suam ordinatè instituet, & extrinsecus in virtutũ rigore serid se exercebit, quã quidem poterit, instar humanitatis Christi: & in sancte ecclesie obedientia, pro virili ad finem vsque persistet. Quarta, quæ & circa molesta versat, est, vt quã sibi aliquãdiũ in virtutib⁹ exercitato, De⁹ aduersa multa euenire pmittit intus & foris, itã vt quæq; bona exercitia sua velut in nausẽ sibi vertant, patientiã seruet, dura & molesta libeter sufferat, pressuras in quibus positus est, non q̃rat euadere: sed absq; omni solatio spiritali equanimiter toleret, paupertatẽ spūs sectando. Sic quæ magis ac magis amoris naturam induere curet, qui non q̃rit quæ sua sunt, sed eius quem diligit: & ideò laboris sui nullam p̃ sua vtilitate mercedem expetit, nec aliquam pœnam metuit. Huc amorem perfectè consequuti, sepius mirari solent, q̃ homo spiritalis pro mercede tẽporali vel æterna Deo sub famulari audeat. Ipsi sanè nullum temporale solatium expetunt, nec in futuro mercedem consequi flagitant à Deo. Non enim suum venantur commodum,

Mod⁹ euadendi fraudes diabolicas, quæ dripantur.

II.

III.

III.

Iesus vnde exiit.

dum, nec ad priuata lucra respiciunt: sed hoc solũ volunt quod Deus vult, & ipsa Dei voluntas, p̃ omni priuato commodo vel vtilitate, eis quã optimè placet & sapit. Præstet nobis dominus deus noster, vt sic tentationibus laqueos euadamus, ne verbum asperum damnationis æternæ iudex ipse terribilis cõtra nos proferat, enuncietque. Amen.

DOMINICA II. QVADRAGESIMAE, quæ Reminiscere dicitur.

De essentiali conuersione ad Deum. Et vt per venationem, impulsus ac pugnam spiritus aduersus carnem, perq; humilitatem & resignationem in Deum pertingamus.

SERMO VNICVS.

Exiens IESVS, secessit in partes Tyri & Sidonis. MAT. 15.

IXIENS IESVS, secessit in partes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Chananæ à finibus illis egressa, clamauit, dicens ei: miserere mei Domine fili Dauid: filia mea malè à dæmonio vexatur. Qui nõ respondit ei verbum. Et accedentes discipuli eius, rogabant eum, dicentes: Dimitte eam, quia clamat post nos. Ipse autem respondens, ait: Non sum missus nisi oues, quæ perièrunt, domũs Israel. At illa venit, & adorauit eum, dicens: Domine, adiuua me. Qui respondens, ait: Non est bonum, sumere panem filiorũ, & mittere canibus. At illa dixit: Etiam Domine: nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum. Tũc respondens IESVS, ait illi: O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora. Hoc præsens Euangelium, præclarissimam, vtilissimam, securissimam & essentialissimam (vt itã dixerim) nos docet cõuersionem, quæ quidem in hoc caduco possit fieri tempore. Et reuerà quisquis non aliquo saltem modo hac ratione conuertitur, cuncta quæ agit siue dimittit, parũ aut nihil illi prodesse queunt. Sed iam illa Euangelij verba principio tractanda suscipimus, à quibus ipsum Euangelium sumit exordium, putã, Exijt IESVS. Vnde (quæso) exijt, aut à quibus? A pharisæis haud dubiè & scribis. Attenda-

tur hic, obsecro, quales illi sint, à quibus Dominus exit. Scribæ, sapientes erant in illo Iudaico populo, qui de sua scientia superbiebant & gloriabantur. Pharisei verò erant, qui de sua religiosa vita se iactabant, suis conceptibus & institutis inhaerentes. Per hos igitur, maximè pestilentes & noxios duos fundos accipimus, qui inter spirituales homines esse queat: in quibus pessum eunt ac destruuntur, quicunque pereunt. Quodque sine dolore dici non potest, vix paucos hodiè homines inuenire licet, qui nõ horum altero aut etiã utroque infecti sint, quanuis multũ dissimili ratione, dum vnus plũs, alius minũs corruptus est. Itaq; per Scribas, homines illi subtiles ac circa intellectum occupati, designantur, qui omnia ad intellectũ trahunt, formãdo sibi ipsius imagines per sensus, quas deindè in intellectum suum trahunt, & per eas alta quædã & mystica intelligunt, in quo gloriatur mirum in modum, & vbi licet, apud homines indè sublimiter loquuntur. Sed in fundo interiori, ex quo nuda veritas scaturire debebat, charitate vacui, deserti ac steriles permanent. Per pharisæos autem, illi accipiendi sunt, qui seipos bonos arbitratur, vel (vt Euangelium habet) qui in se confidunt: quã iusti, qui de seipsis magnificè sentiunt, qui suis ritibus, modis & cõceptibus inhaerent, qui suas consuetudines rebus omnibus anteponunt, & ex his laudari cupiunt ac innotescere. Hi in fundo suo pleni sunt iudicij temerarij erga omnes illos, qui ipsorum modo non viuunt, aut ipsorum consuetudines paruipendunt. Ab his exijt Dominus IESVS. Interrogabant eum quandoq; tales non absq; temerario iudicio, cur discipuli eius seniorum præcepta transgredirentur, non lotis manibus panem manducando. Quibus ipse benignè respondit, quærens ex eis, cur & ipsi diuina præcepta violarent. Itã nimirũ faciunt & hi nostri Pharisei, de quibus agimus, dum suas consuetudines, conceptus siue proposita, potiũs quã diuinas admonitiones & volũtatem Dei, obseruãt & præferunt eis: atq; veros Dei amicos, qui aliquẽ certũ modum vel consuetudinẽ cum proprietate tenere nesciunt, eo q̃ Deum per occultos & abditos modos illi sequi cogantur, vilipendunt, despiciunt, iudicãtq;. Nolumus tñ hinc quenquam colligere, q̃ homines in religiosis congregati-

Scribæ.

Pharisæi.

Lucæ 18.

Mat. 15.

Iudicare
liceat.

onibus dissolutè ac remissè viuentes, iudicare non liceat. Sic enim omnis honestas, omnium grauitas morum, breui pessum iret. Moneo hic vnumquemque, omni qua possum fidelitate, vt hunc pharisaicum viuendi modum fugiat, diligenter explorans fundum suum, si forte aliqua falsa sanctitas in ipso lateat, quæ aut finem aut initium habeat aliunde, quam ex Deo. quotquot enim eiusmodi pharisei sunt, cum presentia Saluatoris maxime sint indigni, non apud eos moratur Iesus: quin potius exit ab eis. Hinc per plures hodie inuenire est, qui solos exteriores modos, exercitia & consuetudines ita obseruare contenti sunt, vt cum hæc frigidissimo corde vtcunq; seruaerint, nihil sibi deinceps faciendum putent. Sed fundum ipsorum creaturæ miserabiliter occupant, eundemque terrenus amor totum sibi vendicat, & tenet captiuum. Atqui sic affecti, sic intus creaturarum amore obsecrati, prolixas fundunt preces, & multa psalteria decantant, haud secus quam Iudæi nimium obsecrati, qui & ipsi multa eque psalteria & alios sacros codices crebro legunt, sed tamen à veri Dei cognitione longissime absunt. Sic, sic prorsus & isti multas disciplinas capiunt, ieiunijs & orationibus insistant, prolixas ducunt vigilias. Et hæc ipsa bona quidem sunt: nec possent non commendari, si fundus ipsorum intus in Deum tenderet. Verum in his pure Deum minime querunt, sed omnem amorem, intentionem & desiderium suum ad creaturas transferunt, neglecto creatore. Proinde hunc ipsorum pharisaicum modum Dominus non ferens, exit ab eis. Non enim sunt ipsi plantatio, quam plantauit pater cælestis: & ideo eradicabuntur, quemadmodum ipse Dominus ait: Qui non est mecum, aduersum me est: & qui non colligit mecum, spargit. Sanè cum tempus messis aduenerit, quo Dominus frumenta colliget, hoc est, omnes electos suos, quotquot tunc non cum ipso, sed cum alieno potius Domino, collegisse deprehenduntur, omnes ipse relinquet deseretque: & in quibus puram suam plantationem in ipso fundo minime repererit, eradicabuntur vniuersi. Itaque hos duos corruptos & falsos fundos cauere nos oportet, si vnum saluari velimus, quamquam hi ferè in omnibus teneant principatum, & paucissimi sint qui non altero eorum, vel etiam vtroque, sint infecti. Sunt autem, vt prædixi, naturalis subtilitas ad instar scribarum: & exterior qua-

Que saluari
volentibus
cauenda.

dam sanctitas, certis quibusdam modis & consuetudinibus ac exercitijs externis contenta, more pharisaico nullam interiori puritati nauas operam, cum illa quidem, si bona sint, oporteat non omittere, hanc verò multo amplius colere. Est hodie plures scribas seu scribarum sectatores inuenire, tam argutos atque subtiles, vt etiam prudenti confessori, dum confitentur, non parum negocij facebant ipsa sua multiplici argutia & subtilitate, in qua semper perseverant. Sed quomodo olim ab illis veris scribis exijt, ita & nunc ab istis eorum discipulis exit Iesus. Sed quorsum tunc abijt, ait aliquis, cum à scribis & phariseis discederet? In partes tyri & Sidonis. Tyrus angustia interpretatur, & Sidon venatio. Hæc duo, angustiam dico & venationem, paucissimi intra se obseruant, negligunt omnes, cum tamen supra quam dici queat, vtilissimum sit hæc duo simul experiri, simul patiri: & si quis eis bene vti nouerit, incomparabiles inde fructus proueniant. De venatione primo dicendum est, ubi prima fronte quaestio occurrit, quid sit ista venatio. Sanè nihil aliud, quam quod interior homo semper ad Deum, tanquam ad centrum & ipsissimum locum suum aspirans, exteriorem hominem continuè propellit, instigat & vrget, quo tendat in Deum. Econtra verò exterior homo aliud volens iter ingredi, semper ad externa & infima tendit, cum locus ipsius terra sit, in imo posita. Est itaque vehemens discordia in homine. Interioris hominis (vt iam dixi) locus proprius est ipse Deus, ad quem suspirat, quod tota fertur intentio, voluntas, & desiderium illius, quodque ab ipsa natura tendere vrgetur. Sed hoc exteriori homini ex natura corrupta semper contrarium est atque molestum. Resistit igitur, & ad rebellandum totus accingit, quemadmodum apostolus ait: Video aliam legem in membris meis, Rom. 7. repugnantem legi mentis meae. Non enim quod volo bonum, hoc facio: sed quod nolo malum, hoc ago. Pugna hæc inter spiritum & carnem, perpetua est, & ipsa inuicem se fatigant. Accedit Deus, & vtrique simul interiore & exteriori hominem impellit, vrget, & fatigat per gratiam suam. Quod, bene intelligenti maxime prodest, & indicium est prosperè eum valere in anima sua. Qui enim spiritu Dei agunt, vt apostolus ait, filij sunt Dei. Ceterum ex hac agitatione seu venatione, magna nasci solet in homine angustia,

Tyrus.
Sidon.Venatio
quid.

Rom. 7.

Rom. 8.

gustia, grauisque pressura: in qua dum absque omni solatio perficitur, & eam intra se sentit, tunc haud dubie Christus in ipsum ingreditur. Quisquis verò motum hunc & impulsus sancti spiritus non sequitur, nec hanc intra se pressuram sentit, certus sit quod mentis suæ domiciliū Christus haudquam subibit. Quotquot enim hanc agitationem grauemque pressuram non sentiunt, nec viuendo sequi conantur per sui mortificationem, vix vquam in viros probatos abeunt, nec aliquid in virtutibus proficiunt, quoadiu tales perseverant. Adhuc, ad interiora sua minime pertingunt, nec suis ipsorum plenam assequuntur notitiam, nec parum aliquid sciunt de eo quod latet in ipsis. Enimvero per plures in homine tentationes exurgunt, tam in spiritu quam in natura. Sed aduersum has non est aliquod efficacius remedium, quam vt eis occurras, simulque cum ingenti gratitudine flexis genibus suscipias. Tunc enim certus es Deum simul cum illis animam tuam ingredi, sicut ipse ait: Cum ipso sum in tribulatione. Itaque mundus impetu quodam tentationum suarum hominem inuadit: diabolus astutia & calliditate sua adorit: ipsa quoque caro, sensus & vires inferiores, multa infirmitate hominem deprimunt & extorquunt. Contra verò, interiorem hominem & deus ipse, & naturalis illa, quam semper habet ad Deum, propensio vrget & impellit ad Deum. Unde iam facile colligitur, quare eiusmodi hominem, cui talia continentur, pressuræ inuadant, quanta occupet doloris amaritudo. Quod si querat aliquis huic desolato & afflictio homini quid agendum sit in his miserijs posito, nec vlla ratione fugere valenti: planè respondeo, id illi faciendum, quod mulierem hanc Chananitidem fecisse, ex Euangelio didicimus. Quid enim illa fecit? Accessit ad Dominum, & clamabat post eum, dicens: Miserere mei Domine fili David. Itaque ipse Domini Saluatoris vestigijs peruolutus, voce magna (id est, ingenti cum desiderio) clamabit, dicens: Miserere mei Domine fili David. Id enim hic sciendum est, quod dum ita aliquis tentationibus agitatur, pressuris obruitur, ac varijs modis huc illuc impellitur & fatigatur, immensus quidam clamor intus in animo exurgit: clamor, inquam, spiritus, qui celos ipsos penetrat fictitibus quibusdam ac inenarrabilibus gemitibus, omnem modum & naturam transcendentibus, quos ipse Spiritus sanctus in

Psal. 90.

Remediū
tentationū.

homine perficere habet, sicut in apostolo legis: Ipse spiritus postulat pro nobis Rom. 8. gemitibus inenarrabilibus. Hic verè ipse a vero hominis fundus preparat longe excellentius, quam per se homo potuisset quocunque etiam preparandi modo. Nam si contingat, vt in his ineffabilibus pressuris ac agitatione foris & intus aliquis constitutus, gemitibus inenarrabilibus vociferetur ad Dominum, tanto videlicet, tamque vehementi cum desiderio, vt ipsos etiam celos penetret: contra verò Dominus audire se dissimulet, aut certè nihil illi auscultare velle simulet, ibi prorsus necessarium est, vt funditus se resignet abnegetque, vt desiderium suum crescat, & ita magis ac magis fundum suum Domino offerat, & ab ipso sinat preparari. Quod si verè fecerit, fieri ne poterit, vt fons perfectæ misericordiae se contineat, vt suam Deus differat consolationem? Et tamen hæc ipsa mulier cum instantissime post Dominum clamaret, hoc eodem fonte misericordiae se continente, riuuli proruperunt. Quis non mireretur Deum tacere, & discipulos loqui? Ipsi enim Dominum pro muliere deprecabantur. Sed durius ille tandem respondit, non se missum, nisi ad oves, quæ perierant, domus Israel. Atqui multo durior se mulieri afflictæ exhibebat, non solum petitioni illius non satisfaciens, sed asperioribus quoque verbis palam innuens, indignam esse cui gratiam præstaret & misericordiam: nec modò panem, qui tamen res communis & admodum necessaria est, petenti denegauit, sed etiam suæ filiae derogauit nomen, humanamque naturam, canem eam appellans, cum diceret: Non est bonum, sumere panem filiorum, & mittere canibus. Qui, obsecro, durius eam probare, aut magis fatigare, vilioresque efficere potuisset? Videamus nunc, quid in hac sua pressura & afflictione mulier ista fecerit. Benignè prorsus ac mansuetè se rebat omnia, & non modò Dominum, vt ut vellet, pro gratissimo illius beneplacito, fatigare & exercere se sinebat: verum etiam ipsa se multo amplius deiciebat, quam ipse eam deiecerat, humiliaratque: simulque ad fundum suum sese introuertens, sui nihili abyssum penetrabat altius, dicens humiliter: Etiam Domine: nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum, quasi diceret: Sed nec canem me agnosco, quæ vix etiam

Deo non
stans
tunc exau-
diente, quæ
agendum.Chananæ
mulieris
humilitas,
patientia,
constantia
&c.

etiam catellus dici mereor. In hac tãta sui demissione annihilationeq; firmam semper & inconcussam erga Dominum fiduciam gerebat, dicẽs: Etiam Domine. Nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorũ suorũ. Felices nimirũ, vereq; beatos, qui hoc pacto ad ipsissimũ veritatis fundum pertingere possent, nõ cũ glossis, verbis aut sensib; sed in ipsum verum fundum, itã vt nec Dominus Deus, nec creaturæ omnes, tantũ eos deicere, vilipendere, & deprimere possent, qn ipsi in veritate sese multo ampli; intra se abfque fisione deicere, vilipenderẽt, deprimerentq;: nec tantũ eis vel Deus vel creaturæ denegare, aut aded eos repellere & abicere valeret, quin semper stabiles perseuerarent, plenaq; cum fiducia magis ac magis Deo propinquare niterent: & studium deniq; atq; conatum suũ, non solũ nõ remitterent, sed intenderẽt etiã & augerent, instãr fœminæ huius, cui quãuis durẽ Dominus loqueretur, suãq; misericordie denegaret largitatem, ipsa tũ mĩnime cessit, nec quicquam fiduciæ illius deposuit, quam erga diuinã gerebat gratiam. Ideoq; tandẽm, quod voluit, adeptã est: & quicquid postulãt à Domino, plenissimẽ obtinuit. Hęc sanẽ, dilectissimi, ipsissimæ ad æternã veritatẽ vię sunt, quæ solæ sine medio, & absq; errore in Deum ducũt, vera videlicet & profundissima sui nihilipẽsio, & vera in ipso fundo cõstãsq; commoratio, & erga Deum fiducia perseuerans: quomoddõ & hęc mulier incõcussam erga redemptorem fiduciam retinẽs, tandẽm ab eodem audire meruit: O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et reuerã quisquis in hoc statu, hocq; itinere veraciter depræhensus fuerit, audiet quandoquẽ à Domino: O amice charissime, quicquid vis, pro voto consequeris. Cũ enim teipsum & omnia tua spontẽ abnegãris, exierisq; oportet iam vt totus intres in me, & in omnia mea. Siquidẽ nõ poteris, quicquid vis, obtinere, nisi in me vno, non in aliqua creatura. Ideoq; fiet tibi, sicut vis. Hic in summum bonũ, Deum Opt. Max. introitus, veraciter fieri nõ potest, nisi per meram suĩpsius & omnis proprietatis abnegationem. Quantũ quisque seipsum exit in omnibus, tantũ Deus ingreditur in eum cum gratia sua. Deniquẽ ibi reperies omnia, vbi abnegaueris omnia. Huius libet exemplum proponere.

re. Noui ego virginem quãdam adhuc iuuenem, quæ nõ absurdẽ huic mulieri Chananitidi queat cõparari, cui id quod refero, adhuc infra quadriennium euenit. Nam & vsque hodiẽ superest. Hęc igitur quadam vice alienata à sensibus, & in ecstasi posita, eoufq; rapta fuit, vt & Deũ, & virginem gloriosam, & sanctos omnes cerneret. Cumque seipsam consideraret, inuenit se longissimo interuallo à Deo, virgine beata & sanctis omnibus distare. Quã de causa ineffabilis eam dolor inuasit, rãtaque afflicto, vt sibi cruciatus infernales sentire videretur. (Id enim verissimũ est, hęc in inferno damnatis maximã pœnam esse, quod se abdicatos, remotos, ac separatos à deo & sanctis omnibus, intelligũt) Cumque nimis se remotam à Deo conspiceret, magna cum humilitate ad virginem Deiparam, sanctosque omnes sese cõuertens, rogauit obnixẽ, quo sibi gratiã Dei conciliarent. Respicies autem, vidit aded vnanimiter ac immobiliter sanctos omnes in Deo diuinæ iustitiæ concordēs ac vnitos, vt nec breuissimo momento suis precibus aurem accommodare dignarentur, eo quod Dominus ipsam probare volebat, ad augmentum profectũ illius, quẽ admodũm & hęc Chananitidẽ olim probauerat. Quid faceret virgo humilima vndiquẽ derelicta? An desperaret? id omĩndõ foret impiissimum. Ad Deum vel sanctos confugeret? Fecit id quidem, sed vndiquẽ passa repulsam. Proindẽ ad ipsam sacratissimam humanitatis Christi passionẽ, mortem & vulnera sese conuertit, per ea sibi rogans Deum propiciũ fieri. Sed & hĩc ilicõ audiuit, qua temeritate per ea sibi posceret indulgeri, quæ vix vnquam digno honore, deuotione ac veneratione fuisset prosequuta. Hoc audito, virgo vndiquẽ confusa, cũ nec misericordie matrem gloriosam virginẽ, nec sanctos oēs, nec ipsam Dominicam passionẽ aliquod sibi velle suffragium præstare arbitraretur, ad Deum toto corde sese conuertens, itã ait: O dulcissime Domine Deus meus, cũ nemo sit qui mihi opem ferre velit, tu ipse benignissime considera qd pauper creatura tua sim, tu verõ sempiternus Deus, Dominus & creator meus. Quocircã iuxta omnem voluntatem tuam, in ipsum æquissimum iudiciũ tuũ me humiliter p̃picio, resignans me ex integro vero corde in gratissimã voluntatem tuam in tempore

Paradigma

Maxima
dãatorũ
pœna, quẽPassionis
Christi re-
uoluendẽ
utilitas.Vere sui-
ipsi; abie-
ctiõis effi-
cacia quã-
ta.

pore & eternitate, parata hũc infernalem, quem sentio, dolorem & cruciatum, si tibi sic placet, perenniter sustinere. Quicquid tibi cœlesti patri meo, in me & de me fieri placet, ad hoc ego me nũc & in eũ, omĩ, qua possum, humilitate resigno. Hac sui resignatione peractã, mox supra omnia media translata atque rapta, & in amabilem diuinitatis abyssum absorpta fuit. O quã felix est ista absorptio. Atque ex eo tẽpore qualibet die semel ad minus à deo in eandem diuinitatis abyssum, aut certẽ in eandem viam rapitur, sustolliturq;. De hac virgine (quæ adhuc teneræ etatis est) idpiẽ sentio & credo; nunquã illam toto vitæ suæ spatio graue aliquod peccatũ admisisse, quo Dei gratiam perdidisset: & tamen cernebat se tam longẽ positã à deo & sanctis illius. Quãto ergõ interuallo distare à Domino putamus, qui cũ eũdem multis crebrõ flagitijs & infandis sceleribus offenderint, illius p̃cepta sepiũs transgressi sunt, nihilo minũ vsq; in hãc diem per amorem & delectationẽ rebus caducis ac mortalibus creaturis inhærent, nullos dignos pœnitentiæ fructus facientes? Sed vt iam dixi, ipsa hęc virgo tot corrupta angustijs, in diuinum beneplacitũ totam se humiliter resignabat, offerens sese ad perennes inferni cruciatus tolerãdos, si id diuina iustitia exegisset. Itã non faciunt hodiẽ plurimi, qui dũ fortẽ quatuor aut quinque annis non nihil correctiũ viuere studuerunt, grauiora quæq; peccata deuitantes, grandia quẽdam sibi promittunt de seipsis, & multũ se apud Dominũ posse arbitrantur, dicuntq; interdũ alijs quibus adsunt: Eia Dominum pro me deprecemini, quo vnus ex charissimis amicis illius effici merear hĩc & in futuro. Qui si rectẽ in anima valerẽt, indignos se iudicarent, qui vel nouissimis Dei amicis annumerarent. Ceterũ quisquis apud Dominum magnus esse desiderat, quẽ admodũm Christus in Euangelio docet, ponat se in nouissimo loco, & haud dubiẽ audire merebit: Amice, ascende superius. Nam qui seipsum exaltant, absque ambiguitate humiliantur à deo. Nec est consultius aliquid, quã animo resignato eũ à Domino locum & mansionem cœlestẽ petere, qd ipse ab æterno quẽq; fortiri voluit. Emuerõ dum nosipsum propter Deum in omĩ euentu, in paupertate quẽ vt in abundantia, penitus abnegamus, in Deum ingre-

Luc. 14.

H

Resignati-
onis veræ
quãta vis.preciosum
grã tẽpus
miserẽ pdi-

dimur. Sanẽ resignationis huius quisquis in hac vita vel scintillam vnã consequitur, perfectiũs ac veriũs per illam ad diuinam operationem preparari, & ad fundũ suũ, quẽ deus p̃sens inhabitat, viciniũs introduci poterit, quã si ipsa corporis sui indumẽta sibi detrahens, pauperibus largiatur propter deum: vel etiam lapidibus vescatur & spinis, si id natura sustineret. In hac resignatione breui licet vixisse tẽpore, vt ilius profectõ fuerit, quã quadraginta annis in proprijs cõceptibus ac institutis cum proprietate & immodica suĩpsius complacentia. Deniquẽ hęc nobilissima, compendiosissima, facilima & utilissima via est, quæ humano possit intellectu excogitari: quã tũ heu multi nimium infelices, ac omni lachrymarũ fonte plangendi, etiam religiosi, negligunt, vana quãdam & friuola sectantes, ac preciosissimum perdentes gratiẽ tẽpus, illudque p̃stantissimũ negligentes bonum, quod in eis & deberet & posset sine cessatione momenti omĩbus nasci: sicq; multos annos, omnis propẽ gratiẽ expertes, velut in somno transigunt, nec vllũ virtutis profectum fortiuĩt: aded, vt post multa annorum curricula, in vltima ferẽ ætate, rãtum veræ perfectionis habeant, quantum eo habebãt tempore, cũ primõ vitam meliorem inchoarent. Quod profectõ sicut dolendum est maximẽ, itã & suprã qd dici possit, horrendum est audire vel videre in omĩbus id genus hominibus. Et ipsi profectõ, si dãnũ incõparabile, quod per voluntatis suę proprietatẽ sibi irrogant, ritẽ perspectũ haberẽt, tabescerent & medullẽ offiũ ipsorũ exarescerent. Præstet nobis omnibus, omĩ affectu & obsequio colẽda beata trinitas, pater & filius & spiritus sanctus, vt itã nos instãr mulieris huius Chananitidis, in diuinam immergamus abyssum, quo in ipsa semper iueniamur. Amẽ.

DOMINICA III. QUADRAGESIMAE, Oculi dicta.

*De differentia inter verum & falsum fundũ.
De vera contritione & confessione, & de externis ac internis captiuitatibus.*

SERMO VNICVS.

Euangelium huius diei est, in quo Dominus demonium expulit mutũ & surdũ. LVC. II.

Dicebat IESVS ad eos, qui crederũt ei, Iudeos. IOAN. 8.

Hęc

Acc verba ex Euāgelio secundū Ioannem desumpta sunt, post q̄ statim Saluatoris quēdam dicta subiiciuntur, non absona ab Euāgelio hodierno: vnde ea iam hic edificare libet. Sic itaq; habes illic: Dicebat IESVS ad eos, qui crediderunt ei, Iudęos: Si vos māseritis in sermone meo, verē discipuli mei eritis: & cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos. Responderunt ei: Semen Abrahę sumus, & nemini seruiimus vnquam: quomodō tu dicis, Liberi eritis? Respondit eis IESVS: Amē amē dico vobis, quia omnis qui facit peccatum, seruus est peccati. seruus autem non manet in domo in æternum: filius manet in æternum. Si ergō filius vos liberauerit, verē liberi eritis. Scio quia filij Abrahę estis, sed quæritis me interficere, quia sermo meus nō capit in vobis. ego, quod vidi apud patrem, loquor: & vos, quæ vidistis apud patrem vestrum, facitis. Et post pauca: Vos, inquit, ex patre diabolo estis: & desideria patris vestri vultis facere. Hac-

Duplex fundus. Falsus. di proponentur, vnus falsus, alter verus & diuinus. Falsus fundus non Deum, sed se ipsum quærit & intendit: non Dei gloriā, sed sua commoda & lucra sectatur, & quicquid pro se facit, vt sunt oblectatiōes creaturarū, seculi vanitates, & plura alia, quorum Deus vera causa non est. Huius fundi institutor & parens, est diabolus: qui, cum prænitum à Deo moriendi tempus accedit, quotquot hoc fundo p̄diti sunt, discipulos vtiq̄ suos, secum ad inferni profunda, mox vt è corpore decesserint, abducit, sine fine cruciandos. Tales enim serui sunt, non filij, qui non manent in domo in æternum, sed forās mittuntur ac re-

Verus. probantur. Verus fundus ex DEO natus est, & totus in Deum, absq; omni medio, purē atque nobiliter tendit, quemadmodum Dominus ait: Exiui à patre, & veni in mundum: iterū relinquo mundū, & vado ad patrem. Siquidem cum omnibus illis, cum quibus exiit à patre, totus reuer-

Ioan. 16. In Christi titur in ipsum. Iam quod ait, Si vos manseritis in sermone meo, videamus quid sit. nere, quid. Is ergō manet propriē in sermone illius, q̄ nec pilum quidem eorum omnium sibi vsurpat, quæ vnquam suscepit à Deo: q̄q; sic totus redit in Deum, vt exiit ab ipso: & is verē discipulus eius est, qui cuncta quæ

habet, cum amore & gratitudine refert in patrem, nec quicquam intūs retinet cum delectatione vel complacentia vana, nihilq; penitūs amat vel intēdit, præterq̄ Dei honorem duntaxat, idq; nō in superficie, sed in veritate. Atqui fit nonnunquam, vt hunc fundum aliquid subeat, ipsi contrarium absonumq; vt verbi gratia, dum aliquid aliud amatur, intēditur, desideratur extra Deum. Hoc quale quale est, per sacramentum confessionis, veram contritionem, & dignā penitentiam, expiari debet. Operæ precium autem fuerit, vt quisque ex fundo, ex ipsa intentione, ex ipsa mente & cordis intimis sacerdoti confiteri discat, nō tantū superficialiter ex arida quadam consuetudine aut incuria. Et qui confessiones audiūt, diligenter vnūquenq; instruere deberent, vbinām falsus sit fundus illius. Quod hodiē bona pars eorum minimē facit, vel quia ipsi non intelligunt neque nōrunt, qua id ratione faciendum sit: vel quia tempus non suppetit, aut certē (quæ fortassis potior causa est) quia parū fraternalē dilectionis habent. Eam obrem in suum quisq; fundum semel ad min⁹ in die introuersus, alta cōsideratione seipsum perlustrabit, inspicietq; diligenter obseruans, quid sit hoc quod agit, quod intra se versetur, vtrū in fundo suo aliquid appareat, vel illi se admiscuerit, & sit ne aliqd in intentione sua vel affectu, quod ipsi fundo minimē conueniat, congruatq;. Et si tale quid senserit atq; depræhēderit, hoc ipsum magna cōtritione, totis viribus diū fati DEO suo in intimis suis confiteri discet, tēpore nihilo min⁹ opportuno etiam sacerdoti confessurus. hinc porrō sui cognitionem acquirat, cordis obtinebit puritatem, atq; sollicitus & studiosus efficietur ad cautiū agendū, arctiusq; sese custodiendum. Et licet anteq̄ ad confessionē accedat, horum defectuum obliuiscat, iam tamen reconciliatus est Deo. Ceterū confessio, quæ Deo fit, ea ratione facienda est, vt cū humili metu ac timore in diuinū iudiciū ac beneplacitū te resignes, ad pedes dñi, prolutus, nec indē surgas, donec defectus oēs in igne diuini amoris ac ineffabilis misericordię Dei, penitūs cōsumant. Quod si cōtigisse tibi senseris, benē actum est: tantū cura vt gratus sis Deo. Si verō in penā defectuū eorū, adhuc quidā in cōscientia remorsus perseuerauerit, hoc quoque de ma-

Cōfessio. nis intimæ cōmoda.

Cōfessio. nariorum bonorum raritas.

Quotidiana sui examinatione q̄ sit utilis.

de manu Domini suscipiens, cum humili timore patienter ac benignē tolera. Sed iā innumeros videre est, qui hunc fundū deferentes, ad corruptum & vitiosum fundū deuoluuntur, voluptatē, animi recreationem atque solatium, immoderatiū quærētes in vanis atq; labilibus creaturis, plūs satis suæ sensualitatis affectibus indulgentes. Sed quā, obsecro, ratione fieri queat, vt in eodem corde æternis cum temporalibus benē conueniat, quandō nec temporalia facile se inuicē in vno corde patiuntur? Proindē vbi temporalis voluptas & gaudium domina, diuinæ consolationi nullus superest locus. Atqui vt olim Iudæi filios Abrahę se iactabant, ita & isti. Religiosi, inquiunt, sumus: nocte ac die psallimus, legimus, oramus: qd obstat ergō, quo minus cum creaturis iungere amicitias, & in creaturis delectari nobis liceat? Sanē qñ aliquandū animum recreauimus, ac nostrā sensualitatis desiderijs morem gessimus, tūc deindē bono sumus animo, & maiori deuotiōe gaudemus. Omnia quoque nostra, Deo annuente, satis nobis ex sententia succedunt. O si saperent isti, o si ritē suæ prospicerent salutē, attendentq; quā terribiliter Apostolus ait: Si linguis hominum loquar & angelorum, si distribuero oēs facultates meas in cibos pauperum, si tradidero corpus meum ita vt ardeā, charitatem autē nō habuero, nihil mihi prodest. Quæ verō charitas, quæ dilectio ibi esse queat erga Deum, vbi tā iniuste animus cū delectatione & voluptate, quæ in solo Deo capienda foret, super creaturas effunditur? Quid ergō hinc sentiendum est, nisi quotquot eiusmodi sunt, fundum habere falsum atq; corruptū? Nā quorū syncerus est fundus, Deo se ex integro dedunt, traduntq; captiuos. Et hæc captiuitas duplex est, Interna scilicet & externa. Interna in viribus supremis est, ad quam pertinet, vt mens tota in Deum tendat dirigatur, adeoque illi scēderata sit, vt pro nulla re, quæ sibi accidere possit, à Deo vel tenuiter recedat, seseque auertat. Externa est, quandō homo exterior magnis quibusdam aduersitatibus ac tentationibus pulsatur, vt dum rerum omnium, honoris ac famę iacturā facimus, amicorū & cognatorum solatio præsentiaq; destituimur, quæ nonnunquam sic ipsam sensualitatem & naturam cruciant, vt tremore correpta, in lachrymas immodicē sol-

Ioan. 8.

1. Cor. 13.

captiuitas duplex.

uatur, & contra Deum, creaturas omnes, cælum quoque & terrā, querulis vocibus infurgat. Sed his omnibus facile remediū est, quandū interior homo in Deo & voluntate illius fixus atque stabilis perseuerat. Oportet enim, vt cuncti dei amici animam quidē Deo, corpus verō doloribus & cruciatibus plenum habeant. Verū accidit sepe numero, vt & interior homo duris ac molestis tentationibus pulsetur, vt vel superbia, vel luxuria, vel ira, vel ferocitate, vel quarunlibet passionū vehementia, vel id genus alijs, quæ Augustinus copiosissimē enumerat: quæ dū acrius insurgunt, natura in firmior mirum in modum torpida, somniculosa, pigra, & ad quēlibet virtutū exercitia, prorsus inepta redditur. Sed hæc vigilanter nos obseruare conuenit, atque diuino nos beneplacito subijcere, totos quoq; nos in his ipsis impugnationibus Deo dēdere ac resignare, vt quēadmodū ipsi ab æterno placuit, ita in nobis fieri velimus. Id em̄ certo certius tenendum est, nihil tam minutum accidere nobis, nec aliquam aduersitatē vel minimam occurrere, quin Deus ab æterno præordinarit, ita fieri debere, haud aliter. Vnde in quolibet euentu semper à nobis Deo optimo maximo gratiarū actiones referendæ sunt. Adeo nāq; verum est, quod ipse Dñs in Apocalypsi ait: Ego, in-

Amicorum Dei status quis.

Nil fieri cuiquam sine causa.

Apoc. 3.

DOMINICA III. QVADRAGESIMAE,
 DOMINICA III. QVADRAGESIMAE,
 dragesimæ, Lætare dicta.

Quæ nos impediunt, quo minùs præclarissimam atq; diuinam lucem consequamur: vt in nostram debeamus reuerti originem: & de veris ac falsis Dei amicis.

SERMO I.

Euangelium huius Dominicæ est, in quo Dominus quinque millia hominum quinque panibus hordeacis refecit. IOAN. 6.

Ego sum lux mudi. IOAN. 8.

Aec verba cū ad Iudeos Dominus dixisset, pluraq; alia, eos contradictores passus est, dicentibus illis Samaritanum ipsum esse, & dæmoniū habere. In præsentis ve-

ro diei Euangelio, cū eos quinque panibus & duobus piscibus mirabiliter pauiisset, illi viso hoc tanto, tamque manifesto signo, dicebant: quia hic est verè propheta, qui venturus est in mundum. Libet hinc de ea luce, quā se Dominus esse testatus est, breuiter aliquid dicere. Ipsa nanq; creata omnia lumina illustrauit, putā Solem, lunam, stellas, sensus hominis corporeos, lumenq; spirituale rationalium creaturarū, quod est ratio siue intellectus, per eamque creaturæ omnes in suam reuertuntur ac refluunt originem. Si enim non reuertunt, in seipsis profectō non nisi densissimæ tenebræ sunt, si huic veræ ac essentiali luci comparentur. Itaq; vniciq; fidei sic Christus ait: Renūcia propter me lumini tuo, quod meæ collatum luci, verissima caligo est, & lumini meo contrariū: & ego cū sim lux vera, pro tenebris tuis æternam tibi lucem meam, gaudium, beatitudinē, essentiam & vitam restituā, vereq; tua faciam, sicut & mea sunt. Itā em̄ positus in terris orauit patrem suum, dicens: Pater sancte, serua eos quos dedisti mihi, vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus. Ego in eis, & tu in me. Non dixit, vt sint vniti, sed vt sint vnum in nobis, sicut & nos vnum sumus, non quidem per naturam, sed per gratiā, idq; modo prorsus incōprehensibili. Itaq; cū elemēta omnia ad suum tendant locum, similiterque creaturæ omnes, vt lapis, ignis, &c. quid est quod homo solus, cunctis propè excellētiōr creaturis, qui est præ cūctis mirabili-

bus mirabilior, cuius gratia deus omnipotens, cælum, terram, & quicquid horū ambitu continetur, misericorditer cōdidit, non vt voluptates illius foueant, sed temperent necessitates, quo ipse soli creatori suo, tanto possit expeditiōs famulari: qd est, inquam, quod hic neglecto eodē conditore suo Deo Opt. Max. vanis & lubricis citoq; perituris rebus creatis inhæret, nec ad suam æternam redire festinat originem, non ad suum tendit finem, nō veram Dei lucem inquit? Quod vt manifestius fiat, duo nobis hinc consideranda veniunt. Primum est, quidnam impedimento sit, quo minùs nobilissimum finem nostrum consequamur, & ad nostrā pertingamus originem Deum. Secundum, qualiter ad eandem nobis redeundum sit, & qua via, quove modo. Ergo, vt de primo dicere inchoemus, oportet grāde aliquid sit, per quod homo à tanto bono præpediatur. Duplex autem hominum gen⁹ est, qui sic impediuntur. Primi sunt, homines penitēs mundani ac mundo dediti, qui voluptates & oblectationes suas in creaturis & sensibus externis capiunt & amant: atque in his non modò omne preciosissimum & irreparabile tempus suum, verū etiam sensus & vires suas omnes miserabiliter absument. Hi vastissimis sunt tenebris obuoluti, ac diuino lumini è diametro repugnant. Alij sunt homines spirituales, quorum est fama celebris, & extrinsecus magnam promittunt sanctitatem. Isti (vt eorum fert opinio) tenebras illas exteriores longè transcendunt, sed in occulto interiori fundo suo, parū synceri sunt, homines priuato amore propriaque voluntate plenissimi, seipsos in omnibus proposito & obiecto habētes. Hos à veris dei amicis forinsecus discernere, per quā difficile est: cū sæpenuerò in externis exercitijs abundantiores sint, quàm ipsi DEI amici, putā, in orando, ieiunando, vigilando, vitæ sectādo asperitatem, atque id genus alij, vt ex his nulla possint ratione dinosci: sed qui verum dei spiritū sunt consecuti, eos faciliè cognoscunt. Habent tamen & extrinsecus aliquid, quod eos ab electis Dei amicis palām discernit, & hoc est quod cæteros quosque, & ipsos DEI amicos semper iudicant, seipsos verò nūquam. Contrā, dei amici itā sunt ab omnium aliorum iudicatione alieni, vt neminem iudicent, nisi seipsos. Ad eò quoque pharisaicus

duo quedā notanda.

duplex hominū gen⁹

quid summe cuique curandū.

Alios iudicare, nō se ferat.

SERMO PRIMVS.

risaicus ille modus, quo seipsos tā in Deo quàm in creaturis ac rebus omnibus querunt, intendunt, amant, in corruptis illis hominibus inualuit, atque in ipsorū versipelli natura radices altè fecit, vt nullus sit in eis angulus, qui non hoc vitio infectus sit, citiusque montes ferrei penetrari posse videantur, quàm hanc propriā questionē sola natura superari. Quod tamen quantumuis secundum naturam difficile sit, vna tamen ratio superest, qua id nullo ferè negotio fieri queat, si videlicet omnipotens Deus in illis præualeat, & omnem solus per seipsum occupet locū. Sed hoc paucis admodū contingit, non culpa dei, sed hominum, quod vitij intra se locum præbeant, quæ Dei ab ipsis gratiā & præsentiam excludunt. Ceterum id ipsa quoque ratio dicit, nullam hominem rationalem in creaturis mortalibus requie capere debere, sed semper per has infimas creaturas omnes niti ac penetrare in deū. Sed heu iam totus vbique mūdus hoc falso fundo abundat, & neglecto Deo, creaturis inhæret: & per hoc qui longè, & qui propè sunt hominēs, tā ineffabile damnum sibi irrogāt, vt amicorum Dei corda hinc præ dolore tabescere queant, videntiū dilecto Deo suo à bona hominum parte, cū ipsorum grauissima iactura tantam iniuriam fieri. Iam, quod vnum superest, quādiū in hoc mortali corpore positi sumus, id vnicique summoperè curandum est, vt hunc corruptum falsumq; fundum diligenter obseruet, extinguat, eliminatq; & tamē quantumcunq; extirpārit, nūquam sibi securitatē promittat: quia donè spiritus hos regit artus, nunquam ille perfecte vincitur, nunquam ad plenum mortificatur, quin adhuc aliqua restent mortificāda. Quod cū itā sit, puto nemini nō manifestum esse, quantum hic fundus reprobus, à diuino lumine & principio seu origine nostra Deo, nos remoretur, præpediatq;. Verum quos ille occupat, (fundum corruptum dico) ad suum naturale lumen deuoluuntur, eique inhærent: nec mirum, cū tanta in ipsius intellectu lumine naturali delectatio cōsistat, vt quælibet præsentis vitæ delectatio, & seculi voluptas, ei non possit aliqua ratione cōparari. Hæc lucem gentiles philosophi & intelligebant, & amabant: sed quia in ea potiùs eligebāt subsistere, quàm per eam vterius niti ac tendere in lucem increatā,

quæ Deus est, sicut Apostolus ait, obscuratum est insipiens cor eorum, & ad tenebras, nullo vnquam fine terminandas, deuoluti sunt. Hactenus de ijs, quæ nos à luce increata & ab origine nostra Deo præpediūt, dixisse sufficiat: nūc deinceps aperiendum est, quæ compendiosior, verior, faciliorq; via sit atque modus ad lucē hanc & originem nostram perueniendi. Itaque verissimus iste modus est & ratio, vt seipsū quisq; veraciter abneget, & tam puro, nudo, ac syncero deum amore & intentione prosequatur, vt in nullo penitēs seipsum aut aliquid suum, sed in omnibus Dei honorem, Dei gloriam quærat: cuncta siue prospera, siue aduersa, dulcia vel amara, sine medio de illius manu, non aliundè, suscipiat: eademq; vndecunq; sibi occurrant, absq; ambagibus & sine vllō medio, in eundem suum conditorē referat & offerat, itā vt sit ibi immediatus effluxus & refluxus in Deū. Hæc est vera rectaq; via, in qua veri Dei amici, à falsis & corruptis hominibus separantur. Hi enim semper omnia dei charismata & dona ad sese retorqueant, & in illis seipsos cum proprietate quadā intēdunt: nec ea, quomodò oportebat cōtinuè, in Deum purè refundunt, referuntq; cum amore & gratitudine, expeditaq; suis ipsorum abnegatiōe, & integro puroq; introitu in Deum. quisquis autem ista perfectiōs consecutus est, ille verior quoq; est Dei amicus. Nā qui hæc eadē nec habet, nec amat, sed suis ipsius inordinato ac improbo amore captus est, talisq; perseuerat vsq; in finē, nunq; radiantissimam sempiternę diuinitatis lucem cōtueri valebit. Hinc quoque notandum est, quod sæpe numerò falsus hic fundus occultè, & ideò periculosè perniciosèq; diuino sese lumini admiscet, itā vt dinosci vix queat. Vndè non rarò accidit, vt vbi Deus queri & intendi putabatur, fallacissima natura cōstita sit, & pro scopo habita. Sed istud hoc casu faciliè intelligitur. Dum enim dura & aspera quedam homini aduersa eueniūt, qui veri Dei amici sunt, cum eisdē aduersis intrō ad Deum confugiunt, eademque de manu illius, nō ab aliquo aliquo, suscipiētes, cum ipso, in ipso, & propter ipsum equanimiter ferūt, aut statim in illo omnia amittunt, adeoq; Deo replent, vt aduersa nō sint illis aduersa, sed iuxta apostoli Iacobi admonitiōem, omne gaudiū ducant, & vehementer exultent, quandò pro Deo

Fundi falsi periculū.

Verorum dei amicorū à falsis distinctio.

Iaco. i.

multa eis dura & aspera veniunt toleranda. Falsi verò Dei amici, ac in suis propriè voluntatis modis tumidi, seseq; querentes in omnibus & amantes, quum aliqua eis molestia accidit, quò se vertant, nesciunt: huc illucq; pro remedio, còsilio, & solatio discurrunt: quumq; ea non inveniunt, parum abest, quin in seipsis desperet, intereatq;. Metuendum profectò est, quòd hi in magnis erunt periculis, circa vitæ extrema còstituti. Quum enim Deum in omni vita sua nunquam purè quærant, intendant & amet, dum mortis accedit hora, mortalibus omnibus metuenda, eundem in fundo suo haudquaquam purè inveniunt. Quid mirum ergò, si ad inferni profunda collabantur, quum vitam suam supra solidam petram Christum minimè fundant construuntq;. De his ego constanter asseuerare non dubitauerim, cèsuplo cum eis periculosius agi, quàm cum còmunibus seculi hominibus. Tales enim peccatores se confitentur, & Deum humiliter metuunt: sicut & olim populus ille Iudaicus dñm Saluatorem libens sequebatur, quandò Pontifices, Pharisei & Scribæ, quorum exterior via magnam promittebat sanctitatem, eidem Saluatori in omnibus fortiter còtradicebāt, repugnabantq;, & tandem morte illum afficiebāt turpissima. Nec his facile aliquid dici potest. Si enim de defectibus suis reprehendantur, aut ad corrigendum illos moneantur: resistunt in faciem, & hoc non absque stomacho, aut fugiunt in stam phariseorum & scribarum, qui olim cum Dominus digito scripsisset in terram ipsorum, quæ agnoscere nòlebant, superbia tumidi, fugerunt, incipientes à senioribus, donèc oēs à templo abscessissent. Quamobrem simplicioribus longè melius, quàm his, còsilio & auxilio succurri potest, eo quod peccata sua agnoscunt, quemadmodum illis semper facile remediū est, qui sese peccatores fatent, & in timore ac humilitate ambulant, atque à peccatis suis moniti libèter sese auertunt, & ad virtutum bonorumq; operum studia conuertunt. Cæterum aduersus ea, quæ iam diximus, impedimenta, multa nobis benignissimus conditor noster remedia, solatia & auxilia còtulit, mittendo ex purissimo amore vnigenitum filium suum, verbum cordis sui, dominum nostrum IESVM Christum, quo sanctissima vita, perfectissime virtutes, exempla, doctrinaq; purissima, diuersè multiplicataq; passiones ipsius (quæ omnia

Qui religiosi periculosis, quam seculares, vitam agant.

Ioan. 8.

ille in charitate perpetua pro nostra salute assumpsit, exhibuit, pertulit) nos extra nos ipsos ducerent, allicerentque, ut naturale obscurum lumen nostrum in illius vero essentiali lumine sopiri permetteremus. Insuper sanctissima nobis còtulit Sacramenta. Et primò quidem ipsam fidem, sacramenta ecclesie ad quod data baptismum, confirmationemq;. Dehinc, si nos fortè extra gratiam suam prolabi contingat, ut cum ipso in gratiam redire valeamus, sacramentum pœnitentiæ, cuius partes sunt, contritio, confessio & satisfactio: Eucharistiam quoque, & extremam vntionem. Hæc nobis impendit suffragantur, ad reuertendum in originem nostram, primumq; principium Deum, quemadmodum Augustinus ait: Sol ille magnus atque preclarissimus, alium sub se minorem solem condidit, suis nubibus maiore solem obumbrantem, non ad tegendum ipsum, sed ad temperandum, quo solem maiorem nobis liceat contueri. Etenim Sol iste magnus, Deus pater est, qui minorem sub se Solem, id est, verbum & filium suum condidit iuxta humanitatem illius. Qui licet per diuinitatem æqualis sit Deo patri, seipsum tamen humiliter demisit & exinanijt secundum humanitatem, non quo se nobis occultaret, sed temperaret, quo ipsum veraciter contemplari valeamus. Ipse namque est lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Ipse in tenebris lucet, & tenebræ eum non comprehenderunt. Huius namque diuinæ lucis nemo capax est, nisi verè pauperes spiritu, & qui ab omni priuato amore propriaque voluntate denudati, exuti, expeditiq; sint. Vnde sequitur esse quam plures, qui vel quadraginta annis in exteriori vixerint inopia, & tamen hunc preclarissimum fundum nec leuiter attigerint, senserintque. Qui tamen multum inde habeant in intellectu, in ipso nihilominus fundo, quod ad gustum attinet, prorsus incognitum & alienum est eis. Nunc igitur ea sit omnibus cura, hucq; singuli vires omnes, totumque conatum suum, & quicquid habere possunt tam in spiritu quàm in natura, conuertant & expendant, ut veram lucem sentire ac sapere possint: atque ita ad eam poterunt veraciter originem pertingere, ubi lux eadem assidue lucet. Hæc per naturam, & supra naturam petant, hæc estuantissimè desiderent omnes: in hoc, quicquid habere licet virium, expendant: verosque Dei amicos, ut sese adiu-

Sacramenta ecclesie ad quod data

Pœnitentiæ partes q.

Ioan. 8.

adiuent, precentur: eisdemq; adhaereant, quo se vnà secum in Deum Opt. Max. trahant. Quod nobis omnibus præstet idem ipse benignus conditor noster. Amen.

DOMINICA EADEM Latere.

Ut ultra nos ipsos & creata omnia ascendere debeamus, quo suam intra nos celebratam Deum peragere queat: & ut huc omnes impendit conferant religiosorum ordinum canones atque statuta, utq; Deus occultè intra nos sit, dum ipsum minimè sentimus: & quod sit tempus illius, & tempus nostrum.

SERMO II.

Tēpus meum nondū aduenit.

IOANNIS VII.

N eodem capitulo, vñ thema sermonis huius desumptum est, ita quoque Dominus fratribus suis dixisse legitur: Vos ascendite ad diem festum hunc. ego enim non ascendam ad diem festum istum: Et paulò ante hæc verba dixerat: Tempus meum nondum aduenit, tempus autem vestrum semper est paratum. Nunc igitur videndum nobis est, quæ sit illa solennitas seu dies festus, ad quem suos Dominus ascendere discipulos iussit, cuius item tempus semper est paratum. Est quædam vitæ æternæ perennis solennitas, quæ vita rectissimè beata dicitur, quæ & verissima, & suprema, & vltima solennitas est, in qua Deus non iam in ænigmatè, sed palam facie ad faciem cernitur: sed ea non est præsentis temporis, quædij hac mortali fumus carne circumdati. Est alia quædam solennitas, ad quam & in hoc seculo ascendere licet: & ipsa est illius præcedentis æternæ solennitatis quædam prælibatio & experimētum in interna fruitione ac sensu præsentis diuinæ in spiritu. Hoc ergò tempus est, quod semper est nostrum, ut scilicet Deum quæramus, illiusq; præsentiam suspiremus ac intedamus in cunctis actibus nostris, in omni vita, dilectione & voluntate nostra: utque nos ipsos & omnia quæ sunt extra Deum, transcendentes, non aliud aliquid nisi purè Deum velimus, Deum tota virtute diligamus. Hoc tempus semper est paratum. Omnes enim veram illam vitæ perennis beatitudinem naturaliter appetit: & nemo est qui non velit esse beatus ex ipsa quoque natura.

Sed desiderasse, non satis est ad beatitudinem consequendam. Oportet enim, ut & Deum propter Deum purè quæramus & intendamus. Multi quoque ad hanc vitæ æternæ prælibationem summoperè aspirant, & queruntur grauius eam sibi denegari. Quumque in suis orationibus aut alijs exercitijs positi, nullam in fundo suo solennitatem, nec Dei præsentiam experiuntur, indignè ferunt, affectiq; tædio, minus illis in sistunt, aut certè minus libèter, dicentes se Deum non sentire, & ideò molestia sibi esse exercitia sua ac orandi studiū. Sed id minimè oportet, nec ob hoc pijs exercitijs, bonisq; actibus minus incumbere debemus. Nā tamen si Deum non sentiamus, ipse nihilo minus præsentissimus adest. Sic olim ascendebat post discipulos suos ad diem festum, nō manifestè, sed quasi in occulto. Cæterum ubi Deus est, ibi solennitas reuera solennitas est: nec potest ipse sese negare, neque abesse, ubi purè creditur & intenditur, siue manifestum se exhibeat, siue teneat occultum. Vt ut se habeat, præsens tamen adest. Sanè ut ipse purè quæretur & intendatur à nobis in cunctis actibus nostris, utque crebrò nos introuertamus, & transcendamus nos ipsos, hoc est tempus de quo ipse ait: Tempus vestrum semper est paratum. Semper enim ascendere nobis licet. Sed ut ipse se manifestum exhibeat, ut consolationes infundat, hoc tempus non semper est paratum. Hoc suum est, illiusque arbitrio relinquendum. At tamen si hunc purè quærimus, si ipse scopus est intentionis nostræ, certo certius præsens adest, licet interdum occultè: & ideò non minus libenter & alacriter bonis actibus & exercitijs debemus insistere. Quod si fecerimus, haud dubiè tandem aliquam ipsam reperturi sumus. Adest namque, sed differt præsentis suæ manifestam exhibitionem. Huc faciunt & huc spectant ritus omnes, cunctaq; opera & exercitia tam nostri ordinis, quàm omnium aliarum religionum, & quæque alia pia instituta ac ordinationes, qualescunq; demum sint illæ, utpotè quæ ob hoc fiunt & obseruant à nobis, ut solum deum purè discamus intendere, ut ipse intra nos festum agat diem, nosq; fundum habeamus expeditum ab omnibus ipsius operatione præpedientibus, nihilque continentem, nisi solum deum. Quò quato magis exercitia modiq; oēs siue ritus conserunt, tanto sunt & laudabiliores, sancti-

Solennitas duplex.

Tēpus nostrum quod sit.

Beatitudinem omnes expetere.

Solennitas vera ubi.

Exercitia monastica quò faciunt.

ores, vtilioresque. Sin autē ad hunc finem non referantur, sed illis contenti sumus, profectō nihil aliud sumus quā synagoga Iudaeorum. Habebat quippe populus ille, seu lex veteris testamenti, statuta plurima, ritus atq; cæremonias multas, & opera magna: & præter hæc, etiā exercitia diuersa pœnalia: sed per hæc omnia caelestis patriæ consecq; gaudia non poterāt, quotquot sub lege erant, vtpotē quæ non nisi parascæue quēdā siue præparatio erat ad nouū testamentum, cui cęlestis regni ianua patefacta est, tot annorū millib; clausa. Sic, sic & de externis omnibus exercitijs sentiendum est, quæ non nisi via quēdam sunt & præparatio ad ipsam internā mentis solennitatem, q̄ in his minimē inuenit, nisi vetus coaptetur atq; terminet in nouum, hoc est, nisi ipsa externa exercitia ad fundum interiorē veramq; cordis puritatem referantur, alioqui parū aut nihil profutura. Sanē dilectissimi, omnes Deo omnipotenti vouimus, q̄ ipsum amore ac intentione prosequeremur, eidemque ad mortem vsque perseverantem exhiberemus famulatum, q̄n primū seculo abrenunciavimus, & monasticen professi sumus. Et ab hoc voto nec pontifices omnes, nec sacerdotes nos absolvere possent. Et si quæ fides sanctis est habēda doctoribus, plus hoc votū obligat, q̄ quoduis iuramentum in iudicio præstitū. Vndē hoc manifestē sequit, multo magis nos periurij crimē incurrere, q̄n spontē animoq; deliberato cor & intentionem nostrā, quę deo semel consecravimus, alicui tradimus creaturæ extra Deū, quā si iuramentum violaremus. Et ob hoc noster ordo institutus est, & hic finis est omnium religiosarū cōstitutionū. Quāobrem sanctissimū patrē nostrum dñicū, cum is morti propinquaret, fratres qdā sui precabant, vt eos verū subiectum & essentiā, ipsumq; fundum sacri ordinis ab ipso instituti, edoceret: & in quē finem omnia ordinis statuta cōdidisset, explicaret. (Accidentia nouerant isti, sed & substantiam nōsse volebant. Sic em̄ & nos statuta & leges omnes nouimus) tū ille fundū ipsum & essentiā eis aperies, ait: hanc esse verum dei amorem, humilitatem profundā, & tam spiritūs quā rerum temporalium paupertatem. Itaque is sacræ religionis fundus est, vt Deū ex toto corde diligamus, nec aliqd̄ p̄ter ipsum, quod illius amorem impediatur: vtq; ex fra-

Externa exercitia q̄ habēda.

Vota monastica q̄ strictē obseruanda.

cui; fuerit ordinis auctor hic noster.

Ordinis p̄dicatori; substantia.

terna charitate sic quosq; diligamus confratres nostros, vt nos ipsos: idque cum humili subditaq; mente sub deo, & charitatis exhibitione in inuicem. Et vt demū omnē tam nostrisq; forum, quā quarumlibet rerum creaturarum, ipsiusque voluntatis proprietatem abdicemus, atq; à creaturis omnibus, & quicquid hoc est quod à nobis deū excludere aut præpedire queat, nudi simus & expediti, quo Deus omnipotens præclarissimum fundum nostrum, cui suam ipse impressit imaginem, liberē atque potenter possidere valeat, quę sunt delicia; ipsius atq; voluptas, sicut ipse ait: Delicia; meę esse cum filijs hominum. Hic planē, dilectissimi, scopus est ordinis nostri, hic finis, hæc intentio. In hunc finem omnes sacri ordines, religiosę congregationes, monasteria omnia, inclusoria, statuta, ritus & cæremoniæ, cunctaque honestē viuendi genera, vt demū vocentur, instituta sunt, approbata, recepta. Huic omnes militant nostri ordinis constitutiones: quæ quo magis huc faciunt, tanto & vtiliores sunt, & maiori amore prosequendæ, studiosiusque colendę. Hæc ex causa, hoc fine, hac intentione nos DEO amplius deuouimus, magisque eidem vouimus esse obligati. Qui si ordinem hunc non colimus, nec obseruamus, periuri sumus, & fidem præstitam DEO violamus: Sin verō ista deo seruamus, nimirū ipsam ordinis nostri substantiam fundumq; tenemus, quem & patriarcha noster S. Dominicus, & alij sancti ac venerabiles aliorum ordinum patres tenuere, vt verbis gratia: S. Benedictus, S. Augustinus, S. Bernardus, S. Franciscus: qui omnes hunc vitæ religiosę seu regularis essentialē ordinem spectabant atq; colebant, cui omnes externi ritus, constitutiones ac cæremoniæ famulantur, & propter quem instituta sunt. Hunc essentialē (vt ita dixerim) Ordinem, seu ipsam Ordinis nostri substantiam, quæso vt sectemini: hoc est, vt Deum ex ipso cordis fundo, amore ac intentione prosequamini, & alia omnia, cuiuscunq; demū generis sint illa, quatenus ad hoc veraciter vobis adminiculantur conferuntque. Hoc si facitis, certius grandem perfectamque in animabus vestris Deus omnipotens exhibebit peragetque solennitatem. Sunt planē, sicut ipsi nōstis, multæ nobis obseruandæ Constitutiones, Patrumque sanctorum.

Prover. 8.

Quis religionū omnium scopus.

Patriarchę aliquot religionū.

nes. Visitandus est chorus, legendum atq; psallendum est nobis, velimus nolimus. Quid ni igitur potius solenniter atq; iucundo id faciamus animo, q̄ mente arida, in aquosa, grauata, plumbea, ne ab ætæra solennitate excludamur? Quauis enim verissimum sit, eum qui nullius sibi mortalis criminis conscius est, si ea sit voluntate præditus, vt nulla velit ratione aliquid perpetrare, quod Deum offendat, in fide sancta & catholica beatitudinem consecq; & fieri saluum: quisquis tamen iucundam illam solennitatem, in qua dei felicissimē sentitur atque degustatur præsentia, intra se experiri appetit, oportet sanē vt omnipotenti Deo purum, liberum & expeditū exhibeat fundum: & ita poterit eundem sentire per fruitionem, quæ sola est vera deuotio, vt scilicet nihil iam illum afficiat, nihil placeat, nihil delectet, nisi Deus. Deniq; vt hoc pacto illi soli per amorem ac intentionem in hæreamus, eam ob causam sua nos inestimabili pietate ad hunc sacrū vocauit, traxit, perduxit ordinē: cui nos vocationi morem gerere oportet. A fallaci namq; corruptissimoq; seculo abstractos, ad hanc sanctam veræ pœnitentiæ vitam perduxit, qui natura sumus iræ filij, ac æternę dānationi obnoxij propter iniquitates & scelera nostra: quem admodum Augustinus ait: Homo, in quibus, ex vili, sordida, atq; corrupta materia nascitur, humus putrida, cuius finis mors æterna. Sed hanc per vitam pœnitentiāle puenimus, ad quā sine vllis meritis nostris, sua nos gratuita bonitate ac amore purissimo vocauit Dñs Deus noster. At quærat fortasse aliquis, quę sit vitę pœnitentiālis essentia & veritas: Nihil sanē aliud, q̄ vera auersio ab omnibus extra Deum, & integra perfectaq; conuersio ad purissimum certissimumq; bonū illud, quod est idem ipse Deus. Quod qui studiosius & abundantius facit, ille plus quoque agit pœnitentiæ. Vndē ex ipsis animi viscerib; merito semper deuotissimas conditori nostro gratiarū actiones referre debemus, quotquot religiosi sumus, q̄ nos ad eiusmodi vitam vocare & inuitare dignatus est, magnamq; & certam id nobis fiduciam præstare debet, vt fortiter speremus nos perpetuō regnatos cum ipso, quos à turbulento ac fallaci seculo abstraxit & coëgit in vnum: atque animas nostras speciali dilectione in sponsas & amicas suas, & de-

Exhortatio ad religiosos.

Quis beatitudinē cōsequat.

Deuotio vera quæ.

pœnitentiālis vitæ essentia.

mum ad tam raram ac singularem elegit familiaritatem suam. Et quod euidentius signum esse queat diuinæ apud nos p̄sentia; & electionis, q̄ q̄ pleriq; inter nos in ipso iuuetatis flore cōstituti, q̄ ætas admodum solet esse indomita, & ois regiminis impatiēs, atq; seculo dedita & affecta, aliterius se volūtatī subijciūt, p̄ceptis & exhortationib; morē gerūt, domari regi; se patiunt, atq; creaturis oibus valesciantes, nōm Deum suum sequunt; Et licet magna aliqua de Deo necdū experiant, patientiam tñ seruāt, & sustinēt Dñm. Quod eis factū impossibile foret, nisi Dñs occultē eis adesset. Nūc igitur ea nobis oibus cura sit, dilectissimi, in hoc neruos oēs expēdamus atq; conatus, vt hanc intra nos iucundissimā experiamur solennitatem, vt Deus se in intimis nostris exhibeat verē manifestū, vt demū, quotiēs volumus, atq; nos intrō recipimus, in orationibus alijsq; exercitijs & operibus nostris, q̄ nobis ex ordine facienda incūbunt, perfectā intra nos solēnitatē, diuinamq; p̄sentiam, verumq; gaudiū sentiam, experiamurq;. Quæ solēnitatē illi reuerā persruunt, q̄ nulli præterq; Deo obligati sunt ac verē proprij. Taliū enim & ipse p̄prium se facit, sicut ipsi proprios se illi fecerunt atq; dederunt, nec hos deserit vnq; nunq; illis suam p̄sentiam subtrahit. An non hæc felicissima prorsus, iucundissima ac solēnissima (vt ita dixerim) vita censenda est, vbi & nos sum; in Deo, & Deus in nobis hic in tēpore, & postmodū in æternitate & ineffabili beatitudine? Quæ nobis p̄stet misericordia Saluatoris nostri Dei. Amē.

Euidentius diuinę p̄sentia; signū, quod.

Solēnitatē perfecta q̄ p̄fruituri.

Vita iucundissima q̄.

DOMINICA V. QVADRAGESIMÆ, Iudica dicta.

Vt verbum Dei nobis intus inspiretur: & vt quadruplici ratione nostrū pro Deo sanguinem fundere debeamus.

SERMO PRIMVS. Qui ex deo est, verba dei audit. IOAN. VIII.

Væso dilectissimi, arrectis auribus & attento corde animoq; præsentis huius Euangelij verba auscultate, & facile vobis scire licebit, quinam sitis, quid esse

esse velitis, quidq; esse debeat. Ait enim Dñs Iudæis: Qui ex Deo est, verba Dei audit: propterea vos nō auditis, quia ex Deo non estis. Et post pauca: Si quis, inq̄, sermonem meum seruauerit, mortē non videbit in æternum. Tempus nunc est, dilectissimi, quo sacratissima Chři passio recolitur. Eam obrem nō est cur aliquis his diebus requiem meditetur, aut indulgeat ocio: quin oēs & singuli hunc Dñicæ passionis codicem reuoluent, hunc ob oculos, hunc in corde, hunc in manibus versabunt, in quo omnis consolatio, omnis veritas, vniuersa scientia, omnisq; discretio reperitur: adeo vt ipse affirmare non dubitem, quotquot hunc amabilem librū ritē legere, atq; in eo, sicut oportet, studere nōrunt, veram assecutos discretionem, & oēm sacram scripturam intelligere: qui verō id nesciūt, aut parū aut nihil omnino lucis habere. Debet enim Christianis oibus vita & Passio Saluatoris, norma q̄dam & exēplar esse quod pro virili sectentur, à quo nec latum vnguē discendant. Hinc diuus Petrus ait: Christus passus est pro nobis, vobis relinquēs exemplum, vt sequamini vestigia eius. Et in p̄sentis diei epistola Paulus apostolus: Christus, inq̄, assistens pontifex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum, non manufactum, id est, non huius creationis: neque per sanguinem hircorum, aut vitulorum: sed per proprium sanguinem introiuit semel in sancta, æterna redēptione inuenta. Hunc pontificē nostrum ritē sequamur oēs cum purissimo amore ac intentione, illius duntaxat supremum honorem, gloriam & laudem querendo, non aliud aliquid. Ceterum duobus ille nos p̄cessit modis, in viribus infimis & viribus supremis. Per vires superiores, quatenus diuinitati vnitus erat, oēs oīm hominum, p̄teritorum, p̄sentium & futurorū, cogitationes, verba, opera, intentiones, ritus, exercitia & vocabula contuebatur sine cessatione, obiectiue (vt ita dixerim) ac fructiue. Per easdem quoque vires diuinitati vnitas, idem & in p̄sentiarum me concionatē audit, ac nostras facies, motus, intentiones, fundum distinctē intuetur. Sed hæc omnia cum tam inæstimabili ac stupēda puritate referebat in patrem, eidemque ferebat accepta, vt ex eis alijsque omnibus, quæ ab illo vnquam susceperat, nec pilum sibi vsurparet, solam patris sui

Passio chři qñ potissimū reuoluenta.

Passio chři q̄ sit vtilis liber.

1. Pet. 1.

Heb. 9.

quot modis p̄cesserit nos Christus.

gloriam quærens vbique & in omnibus. Itaque in hoc cuncti amici illius fideliter eū sequi debēt, vt de oibus donis eius nihil sibi vsurpent, sed quicquid ab eo suscipiunt, nudē ac velut passiuē referant in ipsum, omni propria quæstione procul abdicata. Per vires inferiores, in omni nos virtute noster hic p̄tifer p̄cessit, diuersas gratissimasq; tolerando aduersitates, quæ illi immeritō inferebantur, eo q̄ gloriam patris sui quæreret, à corruptissimis pharisæis, qui iustitiam sibi vitæq; sanctorum moniam arrogabant. Sic, sic nimirū & electos quosq; Dei amicos, Christi q; sectatores, multa atq; graua oportet aduersa perpeti: idq; potissimum ab illis, q̄ solenni voto se adstrinxerunt, q̄ Deum quærent, eidemq; famularentur, & inde prolapsi sunt atq; exorbitarunt: qui molestissime Dei seruos impugnāt. Quotquot em̄ perfectiores amici Dei sunt, nihil q̄rūt, nihil intentione p̄sequunt nisi Deum: & hoc absq; oīm p̄prietate, diuinū sequētes tractū & instinctū: in oibus quoq; q̄ ille eis euenire pmittit, siue p̄spera sint, siue aduersa, in cūctis modis ac reb' oib' nō aliqd suū, sed ipsum purē q̄runt. Ea de causa multa sustinēt ab ijs, q̄ p̄pria sunt q̄stioe infecti, q̄ se ipsos q̄rūt in oibus, q̄ nihil nouerūt, nisi suos quosdā p̄prios modos & cōsuetudines, & ideō illos minimē intelligūt, q̄ Deū sequunt nō in vno aliquo certo modo, sed oib' modis. Verū vt de ipsius Euāgelij verbis aliqua dicamus, cōsiderādū nobis est sollicitē, quod Dñs ait: qui ex Deo est, verba Dei audit. quæ verba S. papa Gregori⁹ exponēs: Interroget, inq̄, se vnusq; si verba Dei in aure cordis percipit: & intelliget vñ sit. Cælestē patriā desiderare veritas iubet, carnis desideria cōteri, mūdi gloriā declinare, aliena nō appetere, propria largiri. Penset ergō apud se vnusq; vestrū, si hæc vox Dei in cordis ei⁹ aure cōualuit: & quā iā ex Deo sit, agnoscit. Nā sunt nōnulli, q̄ p̄cepta Dei nec aure corporis percipere dignant &c. Duo verba Deus locutus est seu p̄nunciauit, q̄ nobis auscultanda veniūt. Primō nanq; cælestis pater consempiternū sibi verbū suum in diuinitate protulit. Cui quanta p̄pinq̄uitate & affinitate iūgatur anima rationalis ea parte, qua locū & tēpus excedit, humanus nō capit intellect⁹. Ea nāq; parte, hoc est, in ipso fundo seu mētis apice, maximē illi coniuncta est & affinis: & ibi

Qua potissimū in re Chři nobis sequēdus.

Qui innotescere cuiq; potest vñ sit.

in occulto quietoq; silētio verbum suum pater cælestis centuplo celerius pronunciat, q̄ transeat momentum. Hoc verbum tanto perfectius intelligitur, quanto propius auris illi interior adhibetur, quātoq; stabilius in interna quiete & vnitate spūs circa ipsum commoramur, & deuotius ac attentius cōuertimur ad ipsum. Ceterum hoc verbum, quantum secretissimum sit, & in ipso fundo occultum, sese tamen exerit ac diffundit in duas illas animæ vires supra phantasiam positas, voluntatem scilicet & intellectū. Vndē ipse Dominus ait: Sermonem quem locutus sum vobis, non est meus. Itaque voluntas sentiens verbum illud, continuē erigitur, nesciens tamen quid factu opus sit, aitq;: Volo equidem, sed quid agēdum sit, penitus ignoro. Accedit intellectus, qui & ipse verbum sensit inspiratum, & dicit voluntati: Facile te docere atque dirigere poterō, si me sequi voles. Tum verō ad agendum quæ faciendæ sunt, & dimittendum quæ postponendæ sunt, ipsam dirigit voluntatem. Hinc iam verbum istud etiam in vires infimas sese diffundit, concupiscibilem putā & rationalem. Concupiscibilem, nuditatem docet obseruare & temperantiam. Nuditatem, à creaturis omnibus, & cunctis illis, quæ Deū ab anima possint excludere seu p̄pedire. Temperantiam siue continentiam ab omnibus, in quibus delectatio consistit atq; voluptas. Hic tamen naturæ necessaria excluduntur. Quid enim aliud q̄ maxima fatuitas fuerit, naturæ subtrahere quo indiget, quodque citra læsionem illi subtrahere nequeas? Temperantia circa superflua versatur. Irascibilem, veram docet humilitatem & mansuetudinem. Quæ nos specialiter p̄ alijs virtutibus ei reddunt conformes, qui hoc docet verbum & loquitur in nobis. Hic iam diligenter quisque obseruet, vt hanc intra se doctrinam susceperit, si hoc pacto Dei verbum audiērit: & primō quidem verbum illud internum atque secretum in ipso fundo, deinde etiam in viribus: & hinc liquidō valebit cognoscere, si ex Deo sit, an non. Ipsa nanq; veritas ait: Qui ex Deo est, verba Dei audit: propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Sed hic quæri potest, quid agendum sit, vt hoc verbum & audire liceat & intelligere. Sanē & huc duo spectant. Primō nanq; verbo illi interno, quod inuis p̄fertur in ipso fundo,

Ioan. 14.

Voluntas.

Intellect⁹.

Quæ nos Chři faciunt cōformes.

vbī anima tempus excedit & locum, cum interno ocio vacandum est. Itaq; perfecti cuiusq; & vndiquaq; exercitati hominis, qui vires suas exteriores prius sufficienter exercere curauit, (qui tñ ipse q̄diū superest, nunq̄ se satis credit exercitatū) eo tēpore quo hoc illi verbū audiendū est, vires suprēme colligere se habent & subleuare, ipsasq; vires inferiores post se attrahere, subuehereq; vltra locum & tempus, sicq; ipsam supra tēpus intueri æternitatē. Hinc Augustinus ait: Qñ homo sese vertit animo suo ad æternitatē, nihil illi cum tēpore negocij est. Huc quotquot sepius pertingūt, & in his crebrō versant, eorum opa & sensus ferē supra tēpus frunt: suntq; hoēs p̄clari valdē ac nobiles. Hoc em̄ verbū, qñ p̄fertur, nemo audit, nemo intelligit, nisi q̄ huc pertingūt, & ipsum modo p̄dicto in suo percipiūt fundo. Externo aut verbo, quod viribus inspiratur, ipse vires passiuē debēt famulari, vt videlicet spontē & ex integro se subiiciāt omnibus Dei iudicijs, permissionibusq;. Sanē non est q̄ aliquis supra vires naturæ suæ onera velit importabilia indiscretē imponere: tñ humiliter se submittat atq; subternat oneribus illis, quæ à Deo veniunt per media vel absq; medijs: eaq; sicut & alia oia, de manu illius suscipiēs, q̄tūm potest, equanimiter ferat: nec non in ipsum referat oia cum amore & grarum actione nihil sibi indē vsurpans. Ipse facile onera nobis imponet, vbī ea nos ferre posse cognouerit. Ceterū, vt ad p̄sentis diei reuertamur epistolā, de qua in principio q̄dam deprompsimus, id nobis non negligētē considerandū venit, quod Apostolus ait, pontificē nostrū per p̄prium sanguinem introisse semel in sancta, æterna redēptione inuenta. Debemus enim & nos vicissim pro illo sanguinem nostrū fundere quadruplici ratione. Prima sanguinis effusio, in carne simul & spiritu fit per opera p̄nitentiæ, seu vitam verē p̄nitentialem. Quum enim sepe à Deo recesserimus, inordinatas sensuum oblectationes & voluptates in creaturis & reb' tēporalibus sectando, oportet nos indē auerti, & delectationē in illis malē possessam, abdicare & rescindere, nosq; totos conuertere ad Deum: quod est verē p̄nitentiæ essentia, integra scilicet auersio, & perfecta cōuersio. Quod quidem si ritē facimus, non poterit non dici sanguinis effusio: quæ tanto

Heb. 9.

Quadruplici ratione nō p̄ Chři sanguis sū dendus.

maior, grauior, amarior esse consuevit, quanto creaturarum fuit delectatio intensior, abundantiorque. Et quo auersio multiplicior grauiorque fuit, tanto & spiritus maectario, sanguinisque decoctio seu effusio, que ex virili aduersus vitia dimicatione atque renisu contingit, molestior est difficiliorque. Vnde quotquot verè penitent, & ipsam penitentiam essentiam ritè sequuntur, si robusto, vegeto & eleganti sunt corpore, in Dei seruitio illius sanguinem absumunt, ita vt infirmum, debile, pallidum ac deforme reddatur. Secunda sanguinis effusio, in exterioribus sensibus agitur, dum illi disciplinæ charitatis constringuntur, dum suis voluptatibus, quas vel videndo, vel audiendo, vel in quibuslibet rebus delectabilibus sentiunt atque venantur, penitus mori, continentiam sectari, atque intrò in spiritum sese coguntur recipere. Huc & ea sanguinis effusio referenda est, que in perfectis Dei amicis agitur, que quidem grauissima est, dum illos hac tempestate diuersis ac stupèdis modis dire admodum persequuntur, quotquot Deum minime intendunt. Hanc tamen vbi commode fieri potest, licet interdum ad tempus honestè ac prouidè declinare. Sed quid dicemus? Videas enim plerosque magnam promittentes intrinsecus sanctitatem, audaces, animosos, & argutos, qui intellectus acumine atque vafricie instructi, quærunt, vtrum aduersa subterfugienda sint. Et vt non ambigas de ipsorum sententia, ipsi non fugiunt. Quid enim suggerent cum nesciant quod oporteat fugere, nihilque intus habeant, nisi imagines intrò receptas atque congestas? Sed perfecti Dei amici, satis ex diuina illuminatione nouerunt, & quoniam, & quid, & quousque fugiendum sit. Equidem vbi presentia mea plus officit & fauciat fratrem meum, quam profit & curet, malo aliquandiu, si possum, fugere. Et hoc nunquid mea subnixum est autoritate, & non ipsius potius Christi exemplo, qui non in hoc tantum euangelio, sed alibi etiam fugisse legitur, & abscondisse se à Iudeis, ipsi necem intentantibus? Tertia sanguinis effusio, admodum magna est: quæ & in electis Dei amicis agitur, dum cernunt illi, & mutare nesciunt, dilecto Deo suo (cuius honorem impensius amant, quærunt & intendunt, quam proprium esse vitamque suam) tantam à creaturis suis exhiberi irreuerentiam, quas ille tanto cum la-

Fugere pfectiōes aliquid licere.

III.

bore, pariterque dolore & precio tam incomparabili redemptio: idque à mundo vniuerso, ab ecclesiasticis & secularibus, sacerdotibus & laicis, ita vt vix quisquam hodie pura in Deum intentione feratur. Hoc planè instar gladii ancipitis, non cor modo, sed & animam ipsorum transfuerberat, penetratque. Idem patiuntur, dum grauissima proximorum suorum, quos haud secus quam seipsum diligunt, damna perpendunt, quæ suis sibi iniquitatibus inferunt, nec tamen alicuius pensi habent. Eantque volunt, & vel sexcentis vicibus sacro fonte tingantur, aut mille cucullis sese contendant: nihil illis proderit, quandiu iniustitiæ militant, quandiu voluntatem habent vitij addictam. Interim id omni venit lachrymarum fonte plangendum, quæ corda hominum, quæ amœnam Deo exhibere debebant mansionem, in multis mundi partibus intra sanctam ecclesiam adeo dissipata, adeoque contrita sunt. Id tamen non nihil hunc dolorem lenire potest, quod non omnes Dei amici confessionibus audiendis precepti sunt, ne hominum peccata audiverint. Si enim ea hoc modo cognoscerent, forte præ dolore cordis parentur defecum, aut etiam animam funderent. Quarta sanguinis effusio, multum amabilis est: & ea hac ratione fit. Cum nobilissimo purissimoque spiritui præstantissimum bonum illud, quod deus est, intus exhibetur, ipsumque ille tam se quam creaturas omnes sua magnitudine superare conspicit, ita vt nemo illud tam iucundissimum bonum assequi & contingere possit: omnium quoque angelorum & hominum laudes, illius excellètia, meritis ac dignitate longè inferiores esse, vel etiã in horum comparatione nihil, si quidem ille laudari, quàm amari dignus sit, rectè respiciat: hæc, inquam, dum spiritus attendit, Deique superessentialè conuenit magnitudinè, quo id abundantiè agit, tato & in suum & creaturarum omnium nihil exiguitatemque, amplius sese demittit. Ibi verò seipsum intra se continere non valens, totum se in purissimam diuinitatis immergit & effundit abyssum: vbi quodammodo perdit seipsum, & in solo Deo quiescit. Hic iam Deus seipsum laudat & amat, seipsumque fruitur in eiusmodi tam præclaro ac nobili spiritu. Felix planè & votis omnibus optanda effusio, vbi creatura tota se in suum effundit atque perfundit creatorè. Hanc nobis omnibus largitur suauissimus Dominus Deus noster. Amen.

Audiendum confessionum periculum.

III.

DO-

DOMINICA EADEM.

De efficacia verbi Dei: de flammigeris desiderijs, & essentiali resignatione.

SERMO SECVNDVS:

Qui ex deo est, verba dei audit.

IOAN. VIII.

Verbum dei quod sit nostrum.

Non est, dilectissimi, cur ideo velitis aut non auscultare, aut non loqui verbum Dei, quod non iuxta illud vestram institutis vitam, nec illud fidei memoria retineatis. Dum enim illud amatis & desideratis, certo certius vestrum est, & ipso perenniter in Deo estis fruituri, vti hic ipsum possederitis. Est inuenire multos, qui dum altiora quædam & minus visitata audiunt, quæ nec intellectu apprehendunt, nec in seipsis, hoc est, in sua vita deprehendunt, mox ab illis auertuntur cum desperatione quadam, ita vt nec ipsi libenter inde audiant, nec alios ea audire & querere equanimiter ferant. Dumque ea forte audiunt, ita stolidissime dicunt: Non ita mihi videtur. Aliter res habet. Nec enim dum hæc sequor, melius ago, nec ista in me permanet, quoniam potius in eodem semper luto hæreo, semper idem persevero. Atque ita non se tantum, sed & alios inde auertunt, quasi nihil ad eos pertineat, suis consuetudinibus & modis abundè contenti, cum tamen in fundo & conscientia sua pro comperto habeant, has easdem consuetudines & modos suos, optima perfectissimaque non esse. Itaque hoc evidens signum est, nunquam eos ad perfectiōis apicem euolutores, nec summum, purissimum atque abstractum bonum apprehensuros aliquando, nisi ardens illius desiderium acquirat. Tunc enim ipsum poterunt adipisci. Vnde mellissimus ille Bernardus ait: Si homo vitam excellentem & sanctam appetit, si Deum pro hac continue deprecatur, certus esto, quia si perseueraueris pulsans, ipsam haud dubie consequeris, si non in vita, saltem ante mortem per diem aut horulam vnam. Quod si nec tunc obtigerit, inuenies eam in Deo in ipsa eternitate. Noli itaque cessare, noli fatigari, etsi non statim pro voto comprehendis. Hæc ille. Sic ergo & nos hortamur istos, de quibus agimus, ne statim prima fronte terreantur, ne despondeant animi,

Bernardus

si non illico apprehendunt, si non herent animo verba salutaria de rebus perfectis, quæ audiunt. Nec enim ideo labor ipsorum inanis est. Sed dum verbum Dei audiunt, eo animo ac voluntate illud auscultent, quod ipsum & libenter etiam in æuum retinere velint, & suam iuxta illud vitam instituerent: sicque quantum possunt, ipsum alta mente suscipiant, & repositum seruent, nunquam illius obliuione admissuri. Iam si deinde contigerit, vt penitus à memoria deleatur, nec vnquam illius valeat reminisci, amor tamen ille & desiderium, quod ipsum audiebant, perenni coram Deo viriditate florebit, & ipsi tandem illo in eodem usque in æuum perfruentur. Sanè parum aut nihil facere possumus: sed velle & desiderare etiã maxima valemus. Si magnus esse non potes, grandem tamen habere voluntatè facile potes, vt te velis esse magnum. Et reuera quicquid toto corde, tota mente, tota intentione, toto desiderio vis esse, id es certissime. Itaque sicut dixi, parum facere valemus, sed multa desiderare & velle possumus: & hoc in infinitum crescere potest in Deum. Nec tamen cogitare debemus, quod tales aut tales esse velimus, vt qualis est ille sanctus vel ille angelus: sed desiderium ac voluntas nostra in immensum extendere se debent, ita vt plus velimus, quàm aut cogitari, aut mente concipi queat. Interim nihilominus totos nos & ex integro Deo resignando atque offerendo, cuius solius esse, velle debemus. Et si non tales ei esse valemus, quales optamus: saltem id simus, quod esse possumus. Hoc verò quod sumus, totum illi soli simus: quodque illi esse non possumus, illo cum vera resignatione in ipso & propter ipsum libenter nos frustrari patiamur, magis hac fortassis ratione Deum habituri non habemus, quàm eundem sentiendo. Itaque simus Dei, patiamur Deum, locum præbeamus Deo in nobis & circa nos atque nobiscum operari: & ita nihil nos vnquam turbare, nihil poterit in errorem inducere vel præpedire. Nec est, quod semper existimemus Deum nos blandè molli terque tractaturum, suis continue illustrationibus visitaturum, aut diuini amoris sui ardore perpetuo succensurum, quæadmodum receter conuersis facere solet. Talibus enim allicere consuevit animos adhuc infirmos, quæadmodum auceps falconem carnis specie obiecta. Operatur Deus in principio cum suis, vt quædumque discant & per seipsum operari: sic.

Consolatio memoriae minus renascis.

Quanti sit bona voluntas.

Qui Deum aliquid non habendo, magis habeant.

sic.

Exo. 34.

sicut & Moſen docuit tabulas formare la-
pideas ad inſtar priorũ, quas ipſe fecerat.
Cumque iam paulo robuſtiores nos effe-
ctos cõſpicit, relinqt nos nobiſiſis in ma-
nu cõſilij noſtri, rarõ aut lucem in fundẽs,
aut prouocans, aut excitans nos, volẽs vt
ipſi nos excitemus ac prouocemus, & in-
terim ſenſibili deuotione, experimento,
cognitione atque feruore nos fruſtrari pa-
tiamur. Hic planẽ noſtra opera, noſtra di-
ligentia requiritur, hic noſtris ſumptibus

Dei & pa-
tris famili-
as pulchra
collatio.

Dño militare oportet. Facit em̄ Deus in-
grate adhuc infirmiores ſunt, & domi de
ſuo cibo aluntur, de omnibus abundẽ, p-
uidet filijs ſuis, curam ipſorum gerẽs: ne-
ceſſaria omnia ſubminiſtrat, illis interim
ocio aut puerilibus ludis vacãtibus. Quid
mirum ſi tales filij exultent, bono ſemper
ac liberali animo ſint, & de rebus pater-
nis largi atq; prodigi? Sed dum prouecti-
oris ſunt etatis, ſapiẽs paterfamilias par-
tem ſubſtantie ſue illis tradens, iubet vt
ipſi negociari diſcant, vt pro victu cong-
rendo ſolicitati ſint, vt nucibus relictiſ, vi-
rilem ſumant animum, & opes diuitiasq;
ſuo labore, ſuaq; induſtria ſibi parent. Sic
& nobiſcum agit Dñs Deus noſter. In con-
uerſionis noſtræ primordijs amoris ſui
igne ſuauiſſimo nos inflammabat, dulce-
dinem ſuam crebrõ nos ſentire faciebat:
adeoq; muneribus gratie ſue noſtram tra-
hebat voluntatem, vt ſuam in ipſa volun-
tatem ſentiremus: & qcquid volebat ipſe,
optatiſſimum erat voluntati noſtræ: ac il-
lius benẽplacitum nullo negotio cogno-
ſcebamus. At nunc aliter ſe res habet, alia
nunc nobis via gradiendum eſt. Vult nan-
que Deus, vt propriã volũtatem noſtram
& noſiſfos, licet ipſa voluntas renitatur
plurimũ, penitẽs abnegemus & relinqua-
mus: & ipſum Dñm Deum noſtrum in his
quæ dura nobis & aduerſa ſunt occurre-
re, & in ea quam nobis exhibet, auſterita-
te atq; rigore: in hac etiam quã patimur,
obſcuritate ac ignorãtia interna, qualiſ-
cunque demũ ſit illa, & in omni deniq;
euentu etiam contra voluntatem ſenſua-
litate noſtræ, ſpontẽ ac toto affectu ſuſci-
piamus. Hoc eſt quod idem ipſe olim ſuo
diſcipulo & apoſtolorũ principi ait: Cũ
eſſes, inquit, iunior, cingebas te & ambu-
labas quod volebas: cũ autẽ ſenueris, alius
te cinget, & ducet quod tu non viſ. Itã fanẽ
& nos olim Dñs traxit beneficijs ſuis: &

Ioan. 21.

tunc vbĩ placebat, ambulabamus. Volun-
tatẽ q̄ppe noſtrã diuina ſuauiſſitas atq; vo-
luptas dulciter præcinxerat. Nunc porrõ
ſecũs agit nobiſcum. Oportet iam, vt ali-
nos cingat, & ducat quod non volumus.
Vult enim Dñs ipſe nos ad ſe oc cultis q-
buſdam modis trahere, perducereq; etiã
contra ſenſualitate noſtræ voluntatem,
donc hanc penitẽs abſumat, deſtruat, &
ſue diuinæ ſubijciat voluntati. Vult, in-
quam, vt velle & nõlle ceſſet in nobis, vt
ſiue det, ſiue auferat, ſiue abundemus, ſiue
penuriam ſentiamus, perindẽ ſit nobis: vt
demũ abdicantes omnia & obliuioni tra-
dentes, ipſum ſolũ in gratis & odioſis nu-
dẽ capiamus: vtq; cæteris quibuſq; negle-
ctis, ipſi vni inhæreamus. Siquidem tunc
demũ chariſſimi Dei filij ſumus, qñ nec
proſpera, nec aduerſa, nec grata, nec inui-
ſa, à ſpiritali noſ proſectu impediunt, re-
trahuntq;. Quanta verõ ſentiant illi & af-
ſequantur, qui tales eſſe potuerũt, ſermo
non explicat. Id vnum pro comperto eſt,
multo hos meliores eſſe in hoc ſtatu, q̄ cũ
diuino amore ſenſibili crebriũs ſuccede-
bantur, multa ſentiebant, & minũs perfe-
ctẽ reſignati erãt. In hoc quippe ſtatu mo-
di rariores ſunt, & rariũs aliquid ſentitur,
ſed abundantior copioſiorq; erga Deum
prẽtaã fidelitas. Donet nobis Chriſti mi-
ſericordia, vt ad hunc quãdoq; ſtatũ per-
tingamus. Amen.

DOMINICA PAL-

MARVM.

*Vt omni propria voluntati perfeẽtẽ mori, &
in omni aduerſitate ac preſſura Deo nos offerre
ac reſignare debeamus.*

SERMO PRIMVS.

*Euangelium huius diei eſt, in quo Dominus
urbem Hieruſalem ſolemniter ingreſſus legitur.
Matth. XXI.*

Expedit vobis, vt vnus mori-
atur homo pro populo, & non
tota gens pereat. IOAN. XI.

HAec verba, ex Euangelio Ioan-
nis deſumpta ſunt cap. II. vbĩ
Dominus etiam Lazarum ab
inferis reuocãſſe dicit. Quod
cũ quidam phariſeis retuliſſent, & illi
omni iam penẽ conſilio deſtituerentur,
vnus ex eis Caiphas nomine, cũ eſſet p-
tiſex anni illius, dixit eis: Vos nescitis qcq;
nec

nec cogitatis, quia expedit vobis, vt vnus
moriatur homo pro populo, & non tota
gens pereat. Hoc autem à ſemetipſo non
dixit, ſed ſpirituſ ſanctus per os illius lo-
quebat. Et hæc vltima fuit prophetia ante
domini paſſionem. Itaque dicebant pha-
riſæi, animi dubij quid agerent: Quid fa-
ciemus? quia homo multa ſigna facit. Si di-
mittimus eum ſic, omnes credent in eum:
& venient Romani, & tollent noſtrum lo-
cum & gentem. Ipſa temporis huius ratio
nos admonet, dilectiſſimi, vt incompræ-
henſibilem ac imperſcrutabile noſtri re-
demptoris charitatẽ deuotis cordibus ru-
minemus & attendamus, quam ille nobis
in ſuperexcellentiſſimo illo amoris ope-
re, ſua videlicet paſſione, declarauit exhi-
buitq; nõ ſolũ in cunctis externis ac in-
ternis ſenſibus, verũ etia vniuerſis viri-
bus ſuis, tam ſuperioribus quã inferiori-
bus, ſuprà quã dici poſſit aut intellectu
compræhendi, diſiſſimos cruciatuſ atque
dolores ſuſtinẽdo. Verũ cum ſint q̄plu-
res, qui proximũ ad ſupremã veritatem
cupiant nõſſe viã, aliquid indẽ nobis di-
cẽdum venit. Itaque tribus modis trahun-
tur homines à Deo. Quõſdã per apertã
confuſionẽ & ignominiam trahit, vt illo-
rum fundum ſibi ſeruet, & quãdoq; in eis
excitet. Quod q̄ humiliter adſpicere vel-
let mirũ in modũ in ordinatiõe diuina cũ
gratitudine delectare. Qui verõ ſolis ex-
ternis ſenſibus id intuent, nec intũs diui-
nam attendunt diſpenſationẽ, & eiufmo-
di homines temerarijs & iniquis inſectan-
tur iudicijs: dici non poteſt, quãtũ ſibi-
ipſis noceant. Alios Deus trahit per pœ-
nitentiam. Sed quãredum eſt nobis quid
ſit vera pœnitentia. Non modica pars ve-
ræ pœnitentiẽ eſt, vt quãdõ gratiſſimum
foret loqui, ſi abſq; peccato taceri poteſt,
digito cõpeſcas labellum, & DEI amore
ſilentium imponas ori tuo: & quãdõ ocu-
li cum delectatione aliquid intueri maxi-
mẽ cupiunt, ipſos propter Deum claudas
vel auertas, deſiderium illud atq; delecta-
tionem mortificando: & vt paucis abſol-
uam, ab omnibus ad quæ ſenſus cum de-
lectatione procliuiores ſunt, quæque ma-
gis appetit, te auertas, & ea tibiſi ex ani-
mo interdicas, recludens teipſum in inti-
mis tuis amore Dei tui. Alios denique tra-
hit Deus ſeiſpo. Atqui neceſſe eſt, vt vnus
moriatur homo pro populo, ſi ad perfe-
ctiõnis apicem pertingere debeamus. Et

Tribus modis
hoies mo-
distrahere

magna pœ-
nitentiẽ ve-
ræ pars.

quonam cenſendus eſt nomine homo
iſte? Non alio fanẽ, quã vel proprieta-
tis, vel voluntatis propriæ. Quid eſt igitur,
cui mori debeat homo? Planẽ reſpon-
deo: In omnibus, in quibus aliquid pro-
priæ quæſitionis aduerterit, ſeiſpum re-
linquet & abnegabit: quod tamen quan-
tũcunquẽ fecerit, nihil ſibi indẽ aſſumeret,
neque aſcribet. Si enim vel cuncta ſolus
omnium martyrum tormenta ſuſtinuiſ-
ſet, & bona omnia, quæ Chriſtianitas vni-
uerſa fecit vnquã, aut olim adhuc fa-
ctura eſt, perpetrãſſet, nihil tamen hæc in-
tra ipſum erunt: non q̄ omninõ nihil ſint
in ſeiſiſ, ſed curare debet, vt in omnibus
quibus aliqua ratiõe aſſicitur, aut in qui-
bus aliqd delectationis ſentire poſſet, mo-
riatur ſibiſi, ſefeque denudet & abſtra-
hat ab eis. Sed querat fortãſſe aliquis, quid
agendum ſit, vt quiſq; ſibiſi ex integro
moriatur. Itaq; ſciẽdum eſt, q̄ etiam ſi vel
milliẽs te occidi patiaris, & ruriũ reſti-
tuaris vitæ, & quotidie rote tormẽta ſub-
eas, aut etiam lapidibus ſpinisq; veſca-
ris, non tamen per hæc ſola ex teipſo tuſ
perfectam aſſequeris mortificationẽ. Sed
ſi hæc deſideras, ſi ex animo deſideras, te
ipſum in altiſſimã diuinẽ miſericordiæ
abyſſum immergas, cũ humili ac reſigna-
ta voluntate ſub Deo & omnibus creatu-
ris, credens quod deus ſolus hanc tibi da-
re poteſt ex immenſa bonitate, pietate, ac
liberali dilectiõe ſua. Huc facit quod idẽ
ipſe ait: Cũ feceritis omnia quæ præce-
pta ſunt vobis, dicite: Serui inutiles ſum:
quod debuimus facere, fecimus. Sanẽ ni-
ſi quis ea, qua prædiximus, ratione mor-
tuus fuerit ſibiſi, omnemque in ſe pro-
priam extinxerit complacentiam, Roma-
ni veniunt & tollunt locum eius, hoc eſt,
ſuperbia illi intũs dominatur. Sicut enim
Roma totius caput eſt orbis, itã & ſpirita-
lis ſuperbia inter vitia omnia primatũ te-
net: & hæc in eiufmodi homine immorti-
ficato, ac ſibiſi placẽte, locum illũ poſ-
ſidet, quem ſolus Deus per ſuam debebat
gratiam occupare: ipſamq; animæ fami-
liam & gentem, quæ ſunt vires ſuperiores
ac inferiores, crudeliter occidit. Queſo di-
lectiſſimi, vobiſiſis vigilanter attendite.
Quod enim ſine dolore dici non poteſt,
multi ſunt in terris, qui cũ magnis ac mi-
rabilibus modis ſuis, & raræ ſanctitatis
oſtentione, ab hac puriſſima nobiliſſi-
maque via procũ aberrant exorbitantq;, mortificẽt

Quo quis
ſibiſi moriãt

Luc. 17.

Romani
myſticẽ
quid.

Qua pau-
ci, etiã ſan-
ctitatis of-
tenſiõe cla-
ri, verẽ ſe
mortificẽt

Q nec

nec vnquam ad sui mortificationem vel tenem pertingit. Certè quandiù vnus hic immortificatus homo in nobis non emoritur, radices ille suas per omnes interiores simul & exteriores vires nostras diffundit, donèc omnia corrumpat, destruat, inficiat, in quibus eterna sapientia Christus Dominus plantare debuisset. Et quis enarrare sufficiat, quàm multi pessum eant, funditusque destruantur, qui alioqui magnam prae se ferunt sanctitatem, & quibus in sue conuersionis exordio rara quaedam prestitit Deus, eo quòd veritatem non pure coluerunt, nec vitæ integritati dederunt operam, sed seipsum foris & intus, tam in spiritu quàm in natura, possederunt? Hoc videre licet in Salomone rege illo sapientissimo, & Samson fortissimo, quorù alterum suo dignatus est alloquio, suumq; filium Deus appellauit: alterù angelus parentibus eius denunciatur nasciturum. Et tamen ambo grauissimè prolapsi sunt. In promptu causa est, quòd hic vnus homo in eis non moriebatur: sed donis Dei cum delectatione inherentes, eadè cū proprietate possidebant, nec Deo Opt. Max. charismatum omnium atque donorum largitori gratias egèrunt. Itaq; diuinù incurrere iudicium, vt vsque hodiè ab Ecclesia sancta dubitetur, vtrù saluati sint, an damnati. De his autè quid dicemus, qui intellectus acumine præditi, per naturalem rationem seu intellectum suum eousq; peruenierunt, vt seiam putent omnia superasse ac transcendisse? Verùm id neminè mouere debet, quum sua opinione fallantur, & in errore sint constituti. Quicquid em natura subministrat, iterùm tollit: sicut & Christus ea quæ dedit, rursum aufert. Atquè fit sæpenumerò, vt hi intellectus acumine præditi, & grâdes in oculis suis, multo fortius aduersa quæq; extrinsecus sustineant, & ipsos primos motus virilius cõpescant, quàm verè spirituales ac resignati homines. Vndè hos ipsos quandoq; verbis altutis atque cõpositis, magnâ ostentâtes sanctitatem, ita alloquuntur: Papæ, quàm resignatum te video. Hoc, in quâ, illis perfectis Dei amicis, in fundo suo verè resignatis dicunt. Isti nanque veri ac perfecti Dei amici, secundùm interiorem hominem aduersa omnia libentissimè suscipiunt, toleratq;: sed tamen secundùm sensualem non nihil abhorrent. Ne terreamini, obsecro, neq; paueatis charissimi. Nui-

3. Reg. 9.
2. Reg. 7.
Iudic. 13.
3. Reg. 13.
Iudic. 16.

De Salomonis ac Samsonis saluatione dubitari.

us enim manifestum exemplum in ipso quoq; Salvatore habemus, cuius tenerrima cõplaxio siue natura, cum in horto oraret, p angustia & imminentium pœnarù horrore, sanguinem sudabat & aqua. Quòd obrem & vos dilectissimi, discite quæso sic pati, discite vos nõ Deo tm, sed & creaturis omnibus subijcere. Nec paueatis vilo modo. Quamlibet em mortè vita subsequetur nullo vnquam sine terminanda. Quam nobis largiatur misericordia Dei. Amen.

Luc. 22.

DOMINICA EADEM

Vt omnem propria questionis negociationem, ex animabus nostris profigare, & Deum purissima intentione prosequi debeamus, supra omne tempus & numerum, antè vel post, quo verbum Dei intra nos in animabus nostris loqui possit.

SERMO II.

Intrauit IESVS in templum, & eiciebat omnes emetes & vendentes.

MAT. 21.

In huius diei euangelio Dominus templum ingressus legit, & cunctos indè emptores simul ac vendentes expulisse, dicens his qui colubas vendebant: Auferte ista hinc: nihil profecto aliud significans, quàm templum se mundum habere velle. quasi apertis indicijs asseueraret: Meum est templum, mihi illud iure vendico: solus ipsum inhabitare, solus in eo dominari volo. Sed querendum est nobis, quod sit illud templum, in quo pro suo arbitrio potenter ipse solus vult dominari. Id sanè cuiuslibet hominis anima est, quam ad suam ille imaginè & similitudinem fecit, sicut in Genesios volumine ipsum dixisse legis: Faciamus hominem ad imaginem & similitudinè nostram. Adeò, inquam, hoc fecit, adeò animam rationalem sibi similem cõdidit, vt neque in cælo sursum, neque in terra deorsum, præter angelos, aliquid reperire liceat, quod tam sit Deo simile, quàm anima rationalis. quid mirù ergò, si hoc ipse templum mûdum habere velit, si nihil in eo præter se morari patiat, cum hoc illi tantoperè placeat ob eam quam habet illius similitudinem, & ipse sibi adeò in eo cõplaceat, cū solus illud inhabitat? Iam nunc etiam videndù est, quinam fuerint & sint hodieque emptores ac venditores illi, quos Dominus eiecit de templo. Attentum hic audi-

Ioan. 2.

Quo intè plo nò vè lit sol' dominari.

Gen. 1.

Quos emptores è templo Iesus eiecerit.

auditorem requiro. Nunc enim de bonis hominibus duntaxat verba facturus sum, qui tamen vendunt & emunt, quos Dominus vsque hodiè eiecit & expellit de templo, nec aliquem eorum morari patitur in ipso: silentio interim præteriens omnes illos, qui scienter in mortalibus vitijs atq; peccatis iacent. Itaq; omnes illi emptores sunt, q & maiora peccata deuitant, & meliores fieri appetunt, & opera sua, putà ieiuniù, vigiliis, orationes, & id genus alia, bona vtiq; & minimè cõtemnenda, immò profus vtilissima, pro Dei honore faciunt: ea tñ hæc omnia intentione peragentes, vt aliquid à DEO percipere valeant, quod eos delectet, eis vtile sit, ipso arrideat volùtati, sicq; seipsum querunt in omnibus. Ergò non iniuria emptores eos appellaueris, cum vnum dare velint pro alio, & hac ratione negociari cum domino, licet in sua negociatione fallatur. Quum enim omnia quæ habent, omnèq; operandi facultatem, nullo dubitante, à Deo sortiti sint, nihil ille reddere vel facere ipsis adstrictus est, nisi quantum sua gratuita bonitate facere decreuit. Quicquid enim vel sunt vel habent, à solo Deo sunt & habent, non autem à seipsis. Non ergò quicquam ille eis, pro ipso vel operibus vel donis tanquam ex debito, præstare tenetur: si quid autem præstat, potissimum ex gratuita id agit benignitate sua, non autè principaliter propter opera vel dona ipsorù, cum nihil dent suum, nec aliquid agant ex seipsis, quomodò Christus ait: Sine me, inquit, nihil potestis facere. Hi planè indurati & fatui sunt homines, qui hoc pacto cum domino maiestatis negociari volunt, qui quum veritatis paruam aut nullam cognitionem habeant, è templo eiciuntur à Domino. Non enim potest luci conuenire cum tenebris. Quum ergo Deus ipse lux sit & veritas in seipso, quando ille ad animæ templum venit, omnem profus ignoratiam & tenebras expellit, seseq; cum lucis ac veritatis infusione manifestat. Tum verò negociatores oes profligati sunt, quando veritas intelligit. Veritas autem negociari nescit. Sicut enim Deus in cunctis operibus suis nihil suum querit, sed omnia illa ex liberali & purissimo amore operatur: ita & eiusmodi homo, cuius animæ templum Deus perfecte subiit, eaq; sibi vniuit, in cunctis operibus suis liber semper est & expeditus, ex solo illa

Ioan. 15.

amore ad Dei gloriã perficiens, absq; omni propria questione, aut priuati commodi intuitu, & hoc Deus operatur in ipso. Atqui fidenter aio, quòd hinc ipse aliqd suum in quibusuis actibus suis querit, aut desiderat in omnibus, quæ deus illi vel dedit, vel adhuc dare poterit, ad horum spectat emptorù numerum. Qui si ab omni velit negociatione esse immunis, quicquid boni agere potest, pro solius Dei laude & gloria perpetrabit, adeò sibi nihil indè vsurpans & assumens, ac si ipse illud minimè egisset: nec aliquã indè mercedè desiderabit. Hac ratione quicquid operatur, spirituale ac deiforme est: certèq; indicium est, omnes de templo animæ suæ emptores exturbatos, solumque Deum in illo habitare. Sicque ipsum verè liberum & ab omni negociatione immunè esse, quòd in cunctis actibus suis nihil, nisi Deum & Dei gloriam querit & intendit, omni propria questione penitus abdicata, eliminataque. Dehinc altior adhuc gradus considerandus venit, qui & ex ipsa Euangelij serie colligitur: & est eorù, qui iam pura intentione opera sua perficiunt: & tñ à vera perfectione præpediuntur, eo quòd nummularij sunt, & non nihil adhuc cõmercij habent cū creaturis, similes illis nummularijs & columbarù venditoribus, quorù mēsas & cathedras dñs subuertit. Quauis enim eiusmodi venditiones columbarum & nummulariorum studia, primò quidem tanq; licita & vtilia admittentur, postmodum tñ ad auaritię intolerabiles abusus & quæstus relata fuere magis, q ad Dei cultum. Eodem modo & his ipsis, de quibus agimus, vsuuenire solet: qui licet recta intentione omnia faciant purè propter Deum, nihil suū quærentes in cunctis actibus suis, eosdem tamen cum proprietate quadam, cū tempore & numero, cum imaginibus & inhæsiōe, cū antè & post, perficiunt: atq; per hæc à proxima & suprema veritate impediuntur. Cæterù oportebat eos ab omnibus quæ illis eueniunt, prosperis vel aduersis, animum semper habere liberum & expeditum: quæadmodum Christus IESVS Dominus noster liber erat & expeditus, eaq; de causa cælestis patris sui influxu noui semper atq; recentè sine cessatione & absq; tempore suscipiebat, eodemq; momèto siue nunc, incessanter in eiusdè patris sui, cum laude & gratiarum actione, sese referebat, refundebatq; celsitudinè ac maiestatem. In quo imitari

nummularij mysticè q.

debet eum, quisquis supremam optat veritatem capere atq; sentire: & in hoc oem nauare operam, vt viuere possit sine ante vel post, liber & expedit' ab vniuersis operibus suis, cunctisq; formis & imaginibus vnquam sibi notis, semper in presenti nunc positus, suscipiens diuina charismata, eademq; euestigiò sine impedimèto in hac eadem luce referens ac refundens in deũ, cum laude & gratiarum actione, in Christo IESV Domino nostro. tum demum colubarum venditio & nummulariorum quæstus profligatur, id est, impedimenta omnia & proprietates operum alioqui bonorũ, in quibus seipsum quæsièrat, cessant & eliminantur. Huc facit, q̄ ipse Dominus, sicut alius Euangelista testatur, nõ sinebat, vt quisquam trãsserret vas per templũ: quo nos instruere voluit, spiritalem quenq; hominem, prorsus liberũ & exeditum esse debere ab omnibus, quæ a celebratori ipsum profectu remorantur. Verum vbi animæ templum hoc pacto ab omni impedimèto, proprietate videlicet & ignorantia, euacuatur: ad eò ipsum radiat, tantumq; coruscet lucis in ipso refulget, vt nihil ex creaturis ipsum reuerberare queat, nisi solus increatus deus. nec aliquid huic templo simile est, præter ipsum solũ deũ: & quicquid minus est angelis, huius templi nullam prorsus habet similitudinem. Supremi angeli admodũ illi similes sunt, sed tamen nõ vsquequaq; Nam hæc ipsa, secundum quæ similitudinem illius habent, cognitionem dico & amorem, certum limitem habet, quem transgredi non valent: animam verò, quandiũ superest in hac mortali vita, vltius proficere posse nemo dubitat. Etenim si hominis alicuius anima adhuc in hoc seculo degētis, ad eũ perfectionis gradũ pertigisset, in quo supremus est angelus: eadẽ ipsa adhuc angelum ipsum, Dei gratia illi opem ferente per liberum arbitrium, transcendere posset, etiam momentis singulis: & per hunc modum homo angelos omnes, & omem potest excedere creatum intellectu. Deus autem omnipotens, cum solus liber sit & increatus, solus quoque animæ similis est, non per hoc quòd increatus est, sed per hoc quòd liber existit. Anima quippe creata est. Porro cum anima ad purissimam simplicissimamq; diuinitatis lucem pertingit, ad eò se in suum nihil cum creata demergit essentia sua, vt nulla possit rati-

Quæstus nummulariorũ mysticè q̄ proficitur.

Mar. II.

Animæ claritas.

Animæ excellentia.

Animæ de qua refertur similis.

one per se ad suum esse redire, aut recuperare vires suas: sed DEVS per suam increatam essentiam, ipsam in suo esse conseruat atque sustentat. Talis anima iã annihilare sese decreuit, & tamen id ex se ipsa consequi nõ valet: ad eò procũ à se ipsa recessit, antequam Deum intelligeret. Itã nanque oportet, siquidem vt præfatus sum, IESVS ingressus in templum dei, omnes in eò emptores simul & venditores diuina virtute sua eiecit: & tũ demum loqui cœpit in templo. Id enim certo certius tenendum est, quòd quandiũ alius aliquis præter Christum, in animæ templo loqui permittitur, Christus tacet, tãquam non sit domi, sicut & reuera quodammodò domi non est in anima, quandiũ illa alienos admittit hospites, cũ quibus colloquia miscere delectatur. Si verò Christus loqui debeat in anima, solam eam esse & silere oportet, vt Christũ audire valeat. Quod quum facit, iam Christus ingreditur, & incipit loqui. Sed quid oro, loquitur? Hoc nimirum, quod ipse est. Et quid ipse est? Verbum vti què patris eterni, in quo idem ipse deus pater & se, & totam diuinam naturam, & quicquid deus est, pronunciat, sicut ipse se intelligit & agnoscit. Est autem sicut in potentia, itã & in intellectu suo perfectus. Id eò & perfectè se pronunciat. Cæterum vbi hoc ille verbum profert, ibi & seipsum & omnia pronunciat, aliam ex se gignens personam, cui & eandem, quam habet ipse, naturam tribuit. In hoc verbo cunctos rationales profert spiritus, instar ipsius verbi secundum ideas, quas in sua mente intus habet: ijdemque ex DEO foras elucet, secundum quod quælibet idea in se ipsa consistit in DEO, non tamen per omnia similes huic verbo, sed potestatem accipiunt, vt ex gratia, huius verbi possint similitudinẽ suscipere, imò & ipsum verbum, quale hoc est in seipso. Itã enim habes apud Ioannem: Dedit eis potestatem filios Dei fieri. Hęc omnia pater ipse cum verbo, & quicquid est in verbo, pronunciauit. Quum ergò, vt dictum est, pater ista omnia in anima loquitur: quæri potest, quid ergò IESVS proferat in anima. Attendite dilectissimi. Sicut præfatus sum, modus quo Christus loquitur, hic est, vt & seipsum, & quicquid pater in ipso loquutus est, pro spiritus capacitatem manifestet. Primò ergò paternã maiestatem

Quid & quid deus fanctus loquat

Ioan. I.

Quid animæ primò inspiret

Vt Christo conformemur crucifixo, & vt crucifixam illius imaginem cordibus nostris imprimere ac sequi debeamus.

SERMO I.

Christo confixus sum cruci.

AD GAL. 2.

mabilissima domini Saluatoris Passio, quam nunc tota vbique terrarum sancta recollet ecclesia, nullo vnquam tẽpore à nostra debet memoria recedere, sed hanc semper multo cum affectu, fideli compassione, ac deuota gratiarum actione, nos decet recogitare. Neque enim facilius, securior, aut compediõsior via est ad plenissimam consequendum peccatorum veniam, & charismata omnia, omnemq; gratiã, virtutes & beatitudinem, quàm hoc dominicæ passionis exercitium. Immo hæc vna via est, qua ad Deum liceat peruenire, per quam omnes electi post dominum suum ambulãrunt. De hac passione innumera dici possent: sed quantuncunquẽ multa dicantur, nunquam tamen satis in eò dici potest. Non enim humanum duntaxat, sed & omnem angelicum transcendit intellectum, quòd deus omnipotens ex ardentissimo amore nõ tantum homo fieri, sed etiam vsque ad acerbissimam ignominiosã crucis mortem, pro nobis vilissimis & indignis peccatoribus se humiliare voluit. Vnde cum ipse Dominus maiestatis tantam confusionem, tamque innumera pro nobis tormenta, dirosq; cruciatus ex amore purissimo sustinuerit: nonne plañe æquissimum est, vt quotquot illius amici esse volunt, patientissimè ferant quicquid ille eis euenire permiserit aduersi, siue iure, siue iniuria id patiantur? Immo certè etiam gaudere debent, quòd hunc eis honorem ac beatitudinem DEVS offerre dignatur, vt illi possint aliqua ratione conformari, sequèdo ipsum per viam eius, per quam ille eos præcessit. Ad huius passionis commemorationem Petrus nos excitat, dicens: Christo passo in carne, i. Pet. 4. vos eadem cogitatione armamini. Et ne qua huius fortè nobis vnquam obliuio obreperet, sed perpetuò nostris hæret infixã pectoribus, sancta mater ecclesia non modò scriptis, & quotidiano sacri al-

Qua vna ad deũ via perueniat.

iestatem & dominationem, in spiritu manifestat in quadam equali ac immèsa potentia: quam potentiam dum spiritus hominis in filio sentit, potens & ipse efficitur in omni virtute, profectu ac perfectã puritate, itã vt nec prospera, nec aduersa, nec quælibet Dei creaturæ ipsum turbare queat, quin in eis immobilis ac potenter persistat tanquam in Dei virtute, aduersus quam fragilia sunt omnia, pusillaq; & nullius momenti. Secundò manifestat se cum ineffabili sapientia, quæ ipse est, in qua sapientia pater seipsum, omnemq; paternam maiestatem ac potentiam suã, verbumque suum, hoc est, eandem hanc sapientiam, & quicquid in ea est, quæ omnia non nisi vnum sunt, plenè intelligit atq; cognoscit. Hęc sapientia quandò animæ vnitur, omnis ab ea dubitatio, error atq; tenebræ auferuntur omnino, & ipsa in purissima quadam claritate, quæ DEVS est, constituitur, sicut propheta ait: In lumine tuo videbimus lumen: hoc est, in lumine tuo Domine cognoscemus lumẽ, hoc est, Deum cognoscemus per deum in animabus nostris. Per hanc quippe sapientiam sibi vnitam, anima & seipsam & omnia cognoscit, imò & ipsam sapietiam per se ipsam, paternam quoque maiestatem, dominationem atque potentiam cum generandi fecunditate, & essentialẽ illã stabilitatem secundum simplicem vnitatem absque discretione aliqua. Tertio manifestat se cum ineloquibili dilectione, opulentia ac suauitate, ex sancti spiritus virtute scaturiente, supereffluente, ac influente cum plenissima ac superabundanti dulcedine opulentiaq; in omnia, quæ hæc capere possint, corda: atque cum hac dulcedine nõ solum manifestat, sed etiam vnit se in anima Christus. Tũ verò anima ipsa cum hac eadem dulcedine supra seipsam & supra omnia potenter refluit per gratiã sine medio in primum principium & originem suam Deum. quod vbi factum est, iam deinceps homo exterior interiori ad mortem vsque promptissimè obedit, & in Dei seruitio perpetuam quandam pacem experitur. Præstet nobis omnipotẽs deus, vt & nos idonei simus, in quos ipse veniens, omnia tam corporis quàm animæ remoueat impedimenta, quo vnum efficiamur cum ipso & hic in terris, & post hanc breuem ac momentaneam vitam perenniter in cælis. Amen.

Quid secundò.

Psal. 35.

Quid tertio.

taris officio sacrificioque, verum etiam facris imaginibus, que nos, utpote infirmos ac fragiles, ad ipsam intuendam ac reminiscendam Dominicam passionem manuducunt, absque cessatione inuitat, excitat & hortatur ad laudandum deum, illique gratias agendum pro sua dilectione inestimabili, prorsusque stupenda, quam nobis potissimum excellentissimo modo in hac eadem declarauit exhibuitque amarissima passione & morte sua. Hac etiam causa sanctorum imagines & picturae religiose ab Ecclesia permittuntur, quo per harum contemplationem, ad ipsorum sanctorum sequenda vestigia, vitamque sanctam & laudabilem prouocemur, ut & nos libenter aliquid pro Deo pati, & decertare viriliter, ex harum inspectione discamus admonemurque, in fide etiam roboremur, mentemque nostram ad bonorum oblivionem pronissimam, excitemus & accendamus ad amandum Deum. Attamen presentibus imaginibus, ipsa crucifixi imago crebro inspecta, ac deuote considerata, plurimum confert, & abundantior prestat utilitatem. Ea vero sic contemplanda est, ut ex ipsa octo sequentes hauriamus institutiones, in sacratissimo Domini corporis volumine exaratas. Prima institutio siue doctrina est, spontanea paupertas. Quam euidentissimè nobis tradit atque commendat, dum nudus pendet in cruce. Hoc igitur prouocare nos debet, ut & ipsi pro illius amore libenter pauperes esse velimus, quando ipse propter nos tantam assumpsit rerum omnium penuriam, ut de omnibus diuitijs ac gloria sua, nec tantillum sibi reseruaret, quo nuditatem suam utcumque tegere potuisset in cruce suspensus. Hanc paupertatem prius verbo commendat, cum ait: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum celorum. Planè beatos esse nemo dubitauerit, quorum est regnum celorum, thesaurus tam inestimabilis. nec hoc solo beati sunt pauperes spiritu, sed illo etiam, quod plus habent quam desiderant. Hoc ipso namque quod habent, abundè contenti sunt: tantumque sua illis paupertas placet, ut se minimè credant esse pauperes: & sicut auari nunquam fatiatur, sed ad plura habenda semper aspirant & inardescunt, timentes sibi habita non sufficere: ita verè spontanei pauperes, semper nimium se habere formidant. Ideò rectè meritoque beati dicuntur:

Cur imagines & picturae in Ecclesia permittantur.

Crucis imago que cunctis prestat.

Octo doctrinae ex inspecta crucis imagine.

I. Paupertas spontanea.

Mat. 5.

tur: quia quicquid petunt, habent. Nihil enim nisi paupertatem & defectum rerum temporalium petunt: & hæc ipsa spontè pro Deo sustinere gestiunt. Hi sanè probè didicerunt è Domino suo, penuriam pati & verè pauperes esse: cuius etiam dirissimè passionis vitæque sacratissimè imaginem & exemplar, ritè suos ob oculos versarunt, depinxeruntque, & altissimam denique paupertatem illius, in qua positus fuit, quandam inter homines vixit in terris, non negligenter cordi imprefferunt. Sùt insuper ipsi & hac ratione beati, quia nemo eos spoliare potest. Nam qui spoliat, facillè ad impatientiam prorumpit. Cùm enim nihil possideat, haud dubium quin nec auferri quicquam eis possit. Denique & hac de causa beati sunt, quia celestis libertatis iam partem quandam tenent. Hæc est, quod plus habent quam appetant, & sua paupertate contenti viuunt. Quamobrem ubi presentis vitæ absoluerint cursum, pro mercede regnum celorum, æternamque percipient beatitudinem. Secunda institutio siue doctrina, est perfecta dilectio. Hanc nobis exhibuit Christus, cùm inter duos latrones voluit medius suspendi, ut illorum in se peccata debitaque reciperet. Qua enim ratione maiorem perfectioremque charitatè exhibere potuisset, quam quod inimicorum suorum debita, suis voluit humeris imponere, & per eisdem in cunctis membris suis singularem perpeti cruciatum? Quasi pro suis duntaxat amicis passus esset, magnæ id profectò dilectionis foret argumentum. Sed quia etiam pro aduersarijs pati voluit, plusquam perfectissimè charitatis nobis reliquit exemplum: docens nos per hoc, quod & nos inimicis nostris dilectionis non modò affectum, sed etiam obsequia & officia debeamus impendere, ubi id ipsorum exit necessitas. Non enim tantum pro bonis & amicis suis, verum etiam pro malis & hostibus suis Dominus pati, & omnes illos dirissimos passionis & mortis suæ cruciatum sustinere dignatus est. Qua in re diligentissimè nobis pensandum est, quanta in suos amicos, qui illius inheret vestigijs, post hanc vitam dilectione declarabit, qui in hoc seculo tanta suis etiam inimicis amoris voluit indicia demonstrare. Hinc vas electionis Apostolus ait: Commendat charitatem suam deus in nobis: quoniam cùm adhuc peccatores essemus, secundum tempus

II. dilectio perfecta.

Rom. 8.

Ibidem.

pus Christus pro nobis mortuus est. Et paulò post: Si enim cùm inimici essemus, reconciliati sumus deo per mortem filij eius: multo magis reconciliati, salui erimus in vita ipsius. Quanta est hæc, oro, dilectissimi, charitas Dei nostri, quæ quædò è sua excideram gratia per peccata, quibus ipsum offendimus, non hircorum aut vitulorum, sed proprio suo sanguine nos sibi voluit reconciliare, & violatas instaurare amicitias, mortem excipiendo pro nobis, non qualemcumque, sed quantam humana posset in ferre crudelitas? Tertia institutio siue doctrina, est immensa ac supereffluentissima misericordia ipsius. Hanc (ni fallor) vel digitis palpare licet, ubi latroni secum pro suis sceleribus crucifixo & inimico suo, qui prius ipsum irriserat atque blasphemauerat, veniam postulati & misericordiam, præter hoc quod ipsum recepit in gratiam, plus insuper dedit atque concessit, quæ ille petierat. Dixit enim: Dñe, memento mei cùm ueneris in regnum tuum. & statim audiuit: Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso. quod haud dubiè plus erit, quæ ipse postularat. Non solum enim memor eius fuit, sed etiam seipsum totum, vultumque suum & diuinam essentiam suam, quæ est verissimus ac viuens totius paradisi voluptatis, præbuit contemplandam. Cùm enim in cruce mortuus fuisset, sanctissima anima illius diuinitati vnita, ad limbum descendit, redimens ac liberans inde, quotquot patris eius fecerant voluntatem. Eadem autè hora, qua ipse mortuus fuit, & latro hic animam fudit: quæ & ipsa descendens ad Dñm in infernum, eundem illic in illius diuinitate contemplabatur, & hic erat paradysus, quem latroni Dñs in cruce pendenti promiserat. Vbi enim dei gloria & maiestas videri potest, nemo illic ambigit paradysum esse. Hoc planè ineffabilis misericordie eius euidentis argumentum fuit, quod hanc etiam inimico suo tam singulariter voluit exhibere. Vnde colligere licet, quod multo maiore suis quandoque amicis præstabit misericordiam. Hinc porò docemur, non amicis tantum, sed etiam inimicis misericordiam impendere ac viscera pietatis reserare.

III. misericordia.

Luc. 23.

Quos solos è limbo Chrs liberarit.

Paradysus latroni promissus, quod.

III. Obedientia.

Quarta institutio siue doctrina, est perfecta deuotaque obedientia, quæ ipsum cruci affixit, quam etiam in hoc specialiter exhibuit, quod sacratissimam animam suam inclinato fudit capite. In quo duo notantur, obedientia scilicet & deuotio. Quod enim in mortem dedit animam suam, perfectæ fuit obedientie indicium: quod autè caput inclinabat, magnæ fuit deuotionis argumentum, quam in suo gerebat pectore. Dixit enim: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. ac si manifestius diceret: Pater, obediens fui ad mortem usque, & oem exequutus sum iussionem tuam. Nunc ergò suscipe spiritum meum. Consummatum est opus quod dedisti mihi ut facerem. Et hoc dicto, inclinato capite, tradidit spiritum. Hinc nimirum apertissimè docemur, non tantum obedientiam, sed & deuotam obedientiam exhibendam à nobis, qualem in Christo didicimus: ita videlicet, ut quæcumque aliquid mandatur vel committitur nobis, capite inclinato ipsum suscipiamus, ut vel inde aduertiri queat, quod corde mansueto deuotè obediamus. Deuotio quippe animam reddit placidam ac mansuetam. Videamus hinc, qualis erga Deum esse debeat hæc deuotio. Secum ergò quæque cogitabit, qua de causa seipsum, & corpus suum, bona sua, propriamque voluntatem suam obedientiam tradiderit: nimirum propter dei amorem. Dum ergò aliquid sibi iniungitur, precipiturve, hoc pacto cogitabit: Dñe Deus creator & redemptor meus, libens hanc iussionem pro tua amore excipio. Nunc igitur & tu voluntatem & obedientiam meam suscipe in sacrificium laudis tue. Hæc obedientia deuota, non vno vel altero die, mense vel anno, sed ad mortem usque præstata est, ad instar Dñi Saluatoris, de quo Apostolus loquens: Christus, inquit, factus est obediens pro nobis usque ad mortem, mortem autè crucis: quam illius obedientiam sepe nos recolere debemus, quo ad obediendum ex illius inspectione confortemur, accendamusque. Quisquis enim in mortis articulo absque sancta obedientia repertus fuerit, in Christi obedientia partem non habebit. Quinta institutio siue doctrina, est honoris & amicitie exhibitio. Hanc tradidit nobis, quoniam in cruce pendens mortuam matrem suam sub cruce adstare, licet immensis obrutus cruciatibus, noluit tantum absque consolatione relinquere: & quæquæ undique magnis angustijs & ineffabili amaritudine premere, illi tantum haudquaquam voluit obliuisci. Et quæ pro nimio dolore & poenarum excessu, multum eam loqui non poterat, paucis verbis imensitate multiplicis erga ipsam amoris sui ac reuerentie

obedientia scilicet & deuotio. Quod enim in mortem dedit animam suam, perfectæ fuit obedientie indicium: quod autè caput inclinabat, magnæ fuit deuotionis argumentum, quam in suo gerebat pectore. Dixit enim: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. ac si manifestius diceret: Pater, obediens fui ad mortem usque, & oem exequutus sum iussionem tuam. Nunc ergò suscipe spiritum meum. Consummatum est opus quod dedisti mihi ut facerem. Et hoc dicto, inclinato capite, tradidit spiritum. Hinc nimirum apertissimè docemur, non tantum obedientiam, sed & deuotam obedientiam exhibendam à nobis, qualem in Christo didicimus: ita videlicet, ut quæcumque aliquid mandatur vel committitur nobis, capite inclinato ipsum suscipiamus, ut vel inde aduertiri queat, quod corde mansueto deuotè obediamus. Deuotio quippe animam reddit placidam ac mansuetam. Videamus hinc, qualis erga Deum esse debeat hæc deuotio. Secum ergò quæque cogitabit, qua de causa seipsum, & corpus suum, bona sua, propriamque voluntatem suam obedientiam tradiderit: nimirum propter dei amorem. Dum ergò aliquid sibi iniungitur, precipiturve, hoc pacto cogitabit: Dñe Deus creator & redemptor meus, libens hanc iussionem pro tua amore excipio. Nunc igitur & tu voluntatem & obedientiam meam suscipe in sacrificium laudis tue. Hæc obedientia deuota, non vno vel altero die, mense vel anno, sed ad mortem usque præstata est, ad instar Dñi Saluatoris, de quo Apostolus loquens: Christus, inquit, factus est obediens pro nobis usque ad mortem, mortem autè crucis: quam illius obedientiam sepe nos recolere debemus, quo ad obediendum ex illius inspectione confortemur, accendamusque. Quisquis enim in mortis articulo absque sancta obedientia repertus fuerit, in Christi obedientia partem non habebit. Quinta institutio siue doctrina, est honoris & amicitie exhibitio. Hanc tradidit nobis, quoniam in cruce pendens mortuam matrem suam sub cruce adstare, licet immensis obrutus cruciatibus, noluit tantum absque consolatione relinquere: & quæquæ undique magnis angustijs & ineffabili amaritudine premere, illi tantum haudquaquam voluit obliuisci. Et quæ pro nimio dolore & poenarum excessu, multum eam loqui non poterat, paucis verbis imensitate multiplicis erga ipsam amoris sui ac reuerentie

Luc. 23.

Ioan. 19.

Phil. 2.

Reuerentia.

Ioan. 19.

Exo. 20.
Ephc. 6.

VI.
Patientia.

Luc. 23.

VII.
Perseuerantia.

illi declarauit. Iam em̄ penè totus exhaustus, cunctisque viribus corporis destitutus, ac in ipso mortis articulo positus, vt meliùs potuit, benignè eam alloquès, ait: Mulier, ecce filius tuus. In tãtis pœnarum angustijs hanc semper in corde gerebat, ipsamq; dilecto discipulo suo Ioanni cõmendabat. ac si diceret: Vide mater dulcissima vnicum filium tuũ. Scio scio, quãto doloris gladio hæc mea passio tuam transfuerberet animam, quòd me vnicum filium tuum, tam miserabiliter cernis ab oculos tuos in cruce pendere, sanguine perfusum, & extremum trahentem spiritum. Hinc itaque docemur honorem deferre parentibus, non carnalibus tantum, sed etiam spiritualibus, fratribus quoq; sororibusq; idq; propter Deum & in Deo, sicut p̄ceptum habemus ab ipso: Honora patrem tuum & matrè, quod iuxta Apostolum, primum est p̄ceptum in re promissione. Sexta institutio, est perfecta patientia. Hanc exhibuit, quãdo ad crucem voluit clavis affigi. tanquã diceret hostibus suis: quicquid placet, in me pœnarum congerite: feram libens omnia. Et reuerà licet toto vitæ suæ spatio nil dignum morte perpetrasset, ad eò tamè patienter ferebat illatas sibi pœnas, dirosq; cruciatus, vt non modò verbum nullum impatiens proferret, sed nec cogitationem vllam amaram in corde gereret. Quod indè satis constare potest, q̄ quando iam morti vicinus erat, pro suis crucifixoribus patrem exorabat, dicens: Pater, ignosce illis, quia nesciunt qd faciunt. Hanc ergò domini patientiam sedula cogitatione versantes in animo, ad hoc summo studio niti debemus, vt & nos, etiam p̄ter demeritum & absque culpa nostra, aduersa que libet vndecunq; occurrentia, miti & tranquillo corde perferre queamus, parati p̄ Dei amorè tam iniuria quã iure pati, & quicquid ille nobis euenire permittit, libenter hilariterq; tolerare. Septima institutio, est immota stabilitas. Quam nobis apertissimè commèdauit, dum pedes suos ad crucem voluit affigi, quasi re ipsa dicens: Stabo immobilis, & in obedientia stabilis persistam, nec vllò pacto à cruce discedam, donèc in ipsa tradam spiritum. Quare & nos instruere voluit, vt in bono, p̄posito ac vitã laudabili & sancta immobiles perseueremus, pœnitentiæ crucem ad mortem vsque continuè circunse-

ramus, similiter ad vitæ spiritualis ac mortis crucem manibus pedibusq; simus affixi, nec aliud in animum inducamus, q̄ crucifixum velle sequi Dñm nostrum, cunctosq; defectus, oblectationes & voluptates nostras, donèc spūs hos regit artus, trucidare crucifigereq;. Hoc pacto si in cruce, dum mors institerit, reperti fuerimus, omnium à Deo culparum scelerumq; nostrorum veniam consequemur. Quo contra si quis vel mille annis vixisset sanctissimè, atque ab hac cruce vel vna se horula auerteret, talisq; moreretur, omnis antea vita nihil ei p̄desset, quin eterne mortis sententiã feriretur. Est itaq; summè necessarium, vt in cruce stabiles persistam, ad crucem manibus pedibusq; simus affixi. Quales enim in morte fuerimus depræhèsi, tales à Dño iudicabimur. Octaua institutio, est oratio continua. Hæc reliquit nobis, qñ in cruce pendens, toto ferè spatio illo patrem cœlestem exorauit. Ait quidam tot eum versus in cruce decantasse, quot sunt psalmi totius psalterij, hoc est, centum quinquaginta: inchoando ab psalmo illo, Deus Deus meus, respice in me, q̄ est psalmus vice simus primus, & deinceps per ordinem legèdo psalmos subsequètes vsque ad verbum illũ psalmi 30. In manus tuas cõmendo sp̄m meũ. quo dicto, tradidit sp̄m. Hic si ritè perpèdamus, vt suã ille orationè ab illis verbis inchoarit, dicès: Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me? mortè nostrã non possum non formidare, qñ vnigenitus Dei filius, q̄ peccatũ non fecit, tãtis fuit angustijs circumdatus, tantaq; cum deuotiõne, ne se desereret, patrè suũ exorauit. Quid ergò nobis miseris faciendũ est? Discamus hinc & nos circa mortè nostrã libèter ac studiose preces fundere ad Dñm. Ipse nãq; haud secus orationi instabat, q̄ si totã vitã suam in peccatis trãsegisset. Cum em̄ nunq̄ non summè necessaria sit oratio, maximè tñ tũc illi, quantũ fieri poterit, incubendum est, qñ vita tẽdit ad occasum. Tũc totis viribus cor ad Deũ perfectè cõuertendũ, illiusq; immèse misericordiæ, p̄funda cũ humilitate confidendũ, quo maligni spūs, q̄ tũc grauiter nobis imminet, & periculosissimis tẽtationibus adoriunt, nostris fugati ac eneruati precibus, nullam in animas nostras obtineant potestatem. Quod nobis p̄stet benignus cõditor noster in secula benedictus. Amen.

VIII.
Oratio.

Matt. 27.

Luc. 23.

Mar. 15.

Mors cuius sua q̄ formidanda.

Oro qñ potissimè necessaria.

IN

IN EADEM PARASCEVE.

Vt in Deum trahamur, & opera nostra deformia reddantur. De humilitate quoq; & paupertate spiritus.

SERMO II.

Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum.

IOAN. XII.

Oia ad se Chm trahere, quid.

Omnia, siue ois creatura, quid.

Nò trahitur, cur nò trahatur.

Acc sunt verba Christi Iesu Saluatoris nostri, quib; in cruce exaltatũ, dixit se attrahurum sibi omnia, per omnia, ipsum hoĩem intelligens, seu oēs hoĩes, q̄ per fidem & dilectionè illi vniendi erant. Sicut enim diuus Gregori; testatur, id eò modo dicitur omnia, siue omis creatura, quã aliquid habet omnis creaturæ. Habet namque commune esse cum lapidibus, viuere cum arborib;, sentire cum animalib;, intelligere cum angelis. Sed iam videas pleurosq; querulis perstrepetes vocibus, ac dicentes: O veritas eterna, necdũ sentio tractum tuum, necdũ ab te trahor. Quib; Augustinus cõuenientissimè respondes: Nondũ, inquit, traheris? ora vt traharis. Hamũ suũ piscator eijcit, sed frustra piscè capere se sperat, nisi ille mordeat hamũ. Vbi verò perfectè momorderit, iam de piscis captione certus atq; securus, hamum retrahit, & simul piscem ad se trahit. Sic & Deus omnipotès hamum suum, retiaque sua per vniuersum mũdum super creaturas oēs expandit ob oculos, ob mentem, ante pedes nostros, cupiens nos infallibiliter trahere ad seipsum per omnia, aspera eque vt iucunda. Per iucunda quidè trahit & allicit nos: per aspera verò, tanq̄ in vehiculo prouehit nos. Si quis non trahitur, sua culpa non trahitur, putã quia dei hamũ mordere renuit, aut eius retia subire cõtemnit dissimulatve. Que si subiret, haud dubiè non tñ caperetur, sed etiam attraheretur à Deo. Non ergò imputandũ est Deo, si necdũ trahimur. Oportebat nos illi cooperari, & trahere volenti, manum porrigere. Si cui in altissimum collapso puteũ aliquis promptũ offerret animum succurrendi, & opportuna præstaret subsidia, sed ille manum apponere recusaret: quis sanè mentis non ei potius, q̄ auxilium præstare volèti, submersionem

ill; imputaret? Certè anima est instar plumæ leuis, quæ si nulli rei permisceatur, citra negocium fertur ad superiora: si verò aliquid pondus habens illi coniunxeris, deorsũ tendit. Itã & animus ab omni vitiatorum sarcina expeditus, & ab omni forde purificatus, facilè spiritualium meditationũ adminiculo ad alta ac celestia contemplananda subleuatur, atque in Deum rapitur erigiturq;. Talis mens ab omnibus corporeis exonerat, & in quadã interna quiete siue silentio constituitur, itã vt ois intentio illius, inseparabiliter bono incõmutabili inhæreat, atque feratur in illud, ac omni tempore Dei laudem perficiat. Per hanc quippe suã puritatem, eiusmodi homo ad eò in Deum supra terrena omnia iuxta quandam similitudinem angelicam rapitur demergiturq;, sicque Deo intus depingitur, vt quicquid foris suscipit, diuinum in ipso reddatur ob hunc animi raptũ: vt siue comedat, siue bibat, siue dormiat, siue vigilet, aut quicquid demũ agat, cuncta ad summam Dei laudem & gloriam perficiat. Suprema quippe hominis perfectiõ in eo consistit, vt animus in quiete siue silentio positus sit, & vires intrò recepte in ineffabilem quadã puritatè, ac sursum raptæ sint ad angelicam similitudinem. Ibi omni dissimilitudine homo exiit, & felicem quandam prælibationem experitur beatitudinis illius, qua perenniter est fruiturus. Hoc igitur curandum est, vt quantum cum Deo fieri potest, ab omni externa simul & interna actione quiescas, & itã Deum suscipias, siue per media, siue absque medio secundum æternam ordinationem illius: rursumque te illi totum offeras, & in illum refundas, siue mediatè, siue immediatè. Quicquid verò in hoc statu à Deo percipis, quocunq; modo id fiat, aut qualecunq; sit illud, totum de illius manu pure ac nudè suscipere cures, non tanq̄ proprium aliquid, sed quasi feudum: idemq; in ipsum referas atque refundas: non em̄ tuum est, sed illius. Hoc faciendo, Deo reddis honorem illius: & ipse in natura, corde & anima verè pauper permanes. Et quæ de suprema hominis perfectiõne iam quædam dicta sunt, adijcere hic libet, quòd non prorsus à p̄posito abhorreat. Is itaq; verè ac propriè purus ac perfectus est homo in primo gradu, qui omnem voluntatem suã à cunctis rebus visibilibus atq; ca-

Anima & plumæ colatio.

Perfectiõ in primo, secundo, tertio, ac quarto gradu, qd.

ducis, ordinatè & cum discretiõe auertit. In secundo gradu, qui veram pacem & quietem pectoris est assequutus. In tertio gradu, qui eodem animo cuncta suscipit de manu dñi, & illi se resignat. In quarto gradu, qui & suis ipsius & creaturarum omniū oblitus, se ipsum amittit & perdit in Deo. Et hæc est excellentissima atque perfectissima puritas. Hæc tamen iam dicta nemo præsumere debet quæ intra se fiant: interim nihilo minus diuino se beneplacito resignabit, ipsiq; se ocio sancto tradet & quieti, quum hæc ab ipso exigentur, & hoc ad laudem & honorem nobilium occultorumq; operum dei, quæ ille ubi vult operatur. Ità, inquam, ad hæc se resignabit, ut nihil inde sibi assumat, tanquã peccator indignus, & eodem semper animo sit per humilem sui resignationem, siue ea Deus in se operari velit, siue non, quod totum liberrimè Dei relinquet volutati. Siquidem qui deum patitur in occultis operationibus illius, patrem videlicet in opere omnipotentis suæ, filium in luce eternæ sapientiæ suæ, & spm̄ sanctum in opere gaudio, beneplacitis, floridi, eterni ac immensi amoris sui, huic planè celi redduntur melliflui per se, in se, & in omibus creaturis. Horum in simi trahuntur, medij illuminantur & roborantur, supremi subleuantur in Deum, & in vnionem cum eo. Cæterum fieri non potest, quãdiu in hoc mortali degimus corpore, ut in hac mentis suspensione in Deum, continuè persistamus, in quiete hac semper positi simus, ac diuinitatis iucundissimum obiectum perpetuò contemplerur ac præsens habeamus, sentiendò illud in natura: quinius sepius nos in magna sentim⁹ paupertate constitutos: & tunc id nobis magnoperè curandum est, ut in ea de qua prædiximus, abstractione & ocio sancto perseveremus. Hæc omnia cuidam Dei amico per supernaturalem patefacta sunt reuelationem. Et reuerà, qui volutatem suam in principium & originem suã Deum Opt. max. refudit, seq; in illo penitus amisit, hic si non continuè sensibilem deuotionem, desiderium & amorem habeat, non ideo minus verè puritatis & sanctitatis habet. Vt plurimum nanque ità accidere solet, ut quo, Deo permittente, homo in natura pauperior est, tato in spū, eodem præstante, securior sit. Et licet in paupertate sua multo sit timore circumdatus, & non mi-

nimas naturæ pressuras sustineat, si tñ ipsa timor non sit immodicus, tanquã pro muro est homini, cõseruã hoïem, ne plus equo insolecat aut de se psumat, quod illi inefabile posset in ferre damnu, & cunctis vite transactæ laboribus spoliare ac meritis. Permittit aut hoc Deus ex immensa fidelitate & amore inestimabili, quæ erga nos habuit ab eterno, priusq̄ montes fieret & formaretur terra & orbis: Qui est benedictus in secula. Amen.

IN SABBATO SANCTO, aut ipso die Paschæ.

Vt humanam & ad vitia procliuē naturam nostram, in Christi diuinitate debeamus abscondere, & cum paciēti resignatione, illius paupertatem, pœnas atq; passionem imitari.

Authorn.
Ioannes
Rusbrochius.

SERMO VNICVS.

Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Ad coloss. 3.

Veram sanctitatem & diuina exercitia nemo vere facit habere potest, quãdiu perfectè mortuus non est in Christo ab omnibus vitijs, oblectationibus, & propria quæstione sua, & necdum resignatū habet animum & voluntatē, aduersa oia (quæ sibi, deo permittente, accidere possint, quoniam illa grauiora sint) propter Deū sustinendi potius, quã diuinæ admonitioni non acquiesceret, vel opere non adimpleret, quoniam humana finit infirmitas, quæcunq; Deū velle perspectum habet. Vnde qui in aduersis impatiens est, non ipsa aduersa eum malum reddunt, sed impatientiæ vitium, quod prius latebat in ipso, manifestant: fitque illi sicut nummo cupreo deargentato, qui extra ignem totus esse videtur argenteus, sed in ignem missus, non ab igne fit cupreus, sed ignis perdit quod intus cupreus erat. Planè dicere potest Deus animæ amanti: Factus sum hominibus homo. Si ergo vos mihi dii non estis, iniuriam mihi facitis. Itaque sicut ego cum diuinitate mea vestram naturam incolui ac inhabitauit, ità ut nemo diuinam potentiam meam & maiestatem agnosceret: cum oēs me cerneret miserū, ac diuersis calamitatibus ob-

Impatiētis
& nūmifal
si collatio.

obnoxium ab ipsis incunabulis vsque ad crucis passionem, & inter homines cõuerfari ut vnum ex illis: ità & vos humanam naturam vestram atque totos vos in mea diuinitate abscondere debetis, ad eò ut nemo humanam infirmitatem vestram cognoscat, sed tota vita vestra planè diuina sit: nec quicquid in vobis cerni vel aduertiri possit, nisi Deus. Hoc aut non in eo situm est, quod deserti sumus & verborum copia ac ornatu festiuitateq; dicendi pollemus, quod extrinsecus magnam sanctitatem præferimus, quod nominis nostri fama longè lateq; diffunditur, quod à spiritalibus hominibus ac Dei amicis impensè diligimur, quod demum à Deo tam delicatè ac teneriter educati sumus, ut penè persuasum sit nobis, Deum creaturarum omniū oblitum, & nobis solis intendere: & quæcunq; petierimus ab eo, nullo negotio nos adipisci. Hæc omnia non sunt id, quod Deus præcipuè exigit à nobis, nec in his vera sanctitas consistit. Aliud omninò sua nos ille doctrinã, vita & passioe edocere voluit. Quid ergo, inquit? Hoc nimirum, ut animum immotū, resignatum, atque ab omni perturbatione liberum habeamus, quoniam cunquē alij nobis obijciunt, quod simulators & hypocrite simus, quod peruersè & flagitiosè viuamus, aut alia quælibet mala publicè de bonis dicuntur in iniuriam ac denigratiõem famæ nostræ: ad hæc, quoniam non verbis tantum, sed etiam factis lædimur, ut dum subtrahunt nobis vite necessaria, quibus citra corporis iniuriam carere nequimus: immò non tantum hæc auferuntur, sed etiã corpori læsio aliqua irrogatur, ut vel infirmitas, vel aliud aliquid, vnde molestia accedat corpori: & dum omnia opera nostra diligentissimè ac meliori modo, quantum finit humana fragilitas, perficimus: eadem tñ homines, quantum possunt, pessimè interpretantur. In super ut hæc non modo patiamur ab hominibus, sed etiam à Deo equanimiter feramus, quoniam suam nobis ille consolationem subtrahit, haud secus agēs nobiscū, quod si murus inter nos & ipsum densissimus foret interpositus: & quoniam miserijs ac afflictionibus prægrauati, ad ipsum pro consolatione & auxilio venimus, ità se gerit erga nos, quasi oculos claudat & aures obturet, tanquã audire vel videre nos recusans, solosq; nos in miserijs, angustijs & afflictionibus nostris certare sinat, sicut & ipse à patre suo relictus fuit. In his, in quibus

Quid nos
sua passioe
docuerit
Iesus.

omnibus, & quibuscunque alijs afflictionibus, pressuris & desolationibus, in illius nos diuinitate abscondere debemus, & animum semper immotum, fortem ac imper turbatum retinere, nec in aliqua re vel creatura solatium quærere, nisi in eo duntaxat verbo, quod ipse Saluator ineffabili correptus angustia, dixit: Pater, fiat voluntas tua. Certè Deus omnipotens eiusmodi ens est, ut nullo melius quã per nihil cognosci queat. Qui hoc, inquit? Omne videlicet medium auferendo, abijciendoq; non tantum ut mundum contempnas, & virtutibus præditus sis, sed earundem etiam imagines deferas: quod maximo operè necessarium est, si Deum absque medio cernere voles, & in eo abscondi. Nec tamè ità hæc accipi velim, quasi dicam virtutes contemnendas esse, sed hæc intra te transire debent in habitum, ut videlicet absq; te, extra te promouent & exerceantur. Sic enim supra virtutes eris. Ceterum tum demum hominis cogitatio Deum tangit, quoniam hanc terrena aliqua contingere nesciunt. Gentilis cuiusdam philosophi sententia est, quod natura supra naturã nihil possit, ideo Deum à nulla creatura posse cognosci: sed si eum cognoscere debeat, id per lumen supernaturale fieri oportere. Est quæstio apud theologos, cur Deus animam rapiens supra seipsam & creata omnia, ac intra se recipiens & abducens, ubi propria sedes est animæ, non etiam corpori eam conferat dignitatem nobilitatemq; ut nullis terrenis indigeat. Hæc quæstionē doctor quidam ità soluit: Quoniam, inquit, anima ad id perfectionis ascendit, ut deo perfectè vnietur, tum primū id corpus assequitur, ut omnibus vitæ necessarijs ad dei gloriam possit vti. Siquidem propter hominem creata sunt omnia, oēsque creaturæ ex Deo, ut potè sua origine, ob eundem profluxerent. Itaque quicquid corpori rationabiliter ex creaturis administratur, nihil hoc de animæ dignitate minuit, sed aliquid potius adijcit ipsi dignitati. Non enim possent creaturæ nobiliori modo in suam redire originem, quoniam in corpore sancto, (cui in cibū sumptum vnietur) animæ suæ, ut in diuinam tendat vnionem, permittente. Inter eiusmodi nanque animam & Deum, nullum est impedimentum: & quantum hæc Deum sequit in diuinitatis solitudine, tantum & corpus eius Chrm sequitur in desertū volutariæ paupertatis: & sicut illa diuinitati, ità

Matt. 26.

Quæstio
theologi-
ca.

Hoīs ergo
vniuersa
condita.

hos

hoc Christo unitum est per verarum exercitationem actusq; virtutum. De tali homine caelestis pater rectissime dicere potest: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui. Siquidem in anima illius vnigenitum filium suum generavit. Sed vt ad priorem sermonis partem nostra recurrat oratio, (vt interim verbis D. Bernardi vtar) Quid tibi o homo dirum vel durum esse poterit, cum recordatus fueris, quod ille in forma Dei, in die eternitatis sue, in splendoribus sanctorum ante luciferum genitus, splendor & figura substantiae Dei, venit ad carcerem tuum, ad limbum tuum, infixus (vt dicitur) vsq; ad cubitos in limo, profundi? Quid non suaue tibi, cum tibi colligeris oes amaritudines Domini tui, & rememoraberis: primum quidem infantilium necessitatum, deinde laborum quos per tulit in predicando, fatigationum in discurrendo, tentationum in ieiunando, vigiliarum in orando, lacrymarum in compatiendo, infidiarum in colloquendo: postremo periculorum in falsis fratribus, conuiciorum, sputorum, colaphorum, flagellorum, irrisionum, subsannationum, exprobrationum, clauorum, horumq; similium, quae in salutem nostri generis, triginta & tribus annis operatus & passus est in medio terrae? O quam indebita miseratio, quam gratuita & sic probata dilectio, quam inopinata dignatio, quam inuicta mansuetudo, regem gloriae pro despicatissimo vernaculo, imo vermiculo, crucifigi. Nusquam tamen ita euidenter suum in me declarauit amorem, quam vbi vis ardentissime charitatis suae, cor illius dirupit. Sanè congruentissimum fuerit, vnquamque Christi fidelem myrrhae sibi fasciculum colligare, collectum ex praefatis omnibus anxietatibus & amaritudinibus Domini sui, eundemque intervbera sua perpetuo collocare: contemplari etiam virtutes illius, quam precipue ille in cunctis actibus suis nostram perfecit salutem: curare denique, vt qualemcumque pro his illi vicem rependat, aduersa quaelibet sponte & equaminiter perferendo, seipsum per poenitentiam affligendo, illudque constantissime arripiendo iter, de quo nobis ille praecipit, cum ait: Contendite intrare per angustam portam quia lata porta & spatiosa via est quae ducit ad perditionem: per quam tamen heu multi hodie gradiuntur, quietiam boni volunt Christiani videri. Quid enim magis aequum est, quam vt vbi Dominus maiestatis tanta,

Mat. 3. & 17.

Pia D. Bernardi oratio.

Psal. 109. Heb. 1.

Psal. 68.

Fasciculus myrrhae.

Matt. 7.

tam indigna, tam dira pro nobis perpeffus est, etiam nos aduersa omnia patientissime feramus: & in omnibus quae molesta & contraria nobis sunt, nos ipsos abnegemus, & quantum possumus, comprimamus, illius continuè mortem contemplando, & patientis naturae eius immanissimos cruciatus: naturae, inquam, in qua ipse innocens, pro nostris voluit pati sceleribus, haud aliter quam si sua fuissent, quemadmodum & ipse per prophetam testatur, loquens de doloribus suis: Longè à salute mea verba delictorum meorum. Et rursus per alium propheta, loquens de fructu operum suorum: Has diuitias pro vestris possidebitis operibus. Vbi & nostra peccata, sua dixit: & opera sua, nostra. Sic enim pro nostris ipse peccatis satisfecit, ac si à se facta fuissent: & nos operum suorum merita possidemus, quasi nos ea perfecissemus. Denique ex consideratione laborum ac operum illius, ad certadum viriliter accendi debemus, nec illos pro ipso recusare labores. Non enim miles strenuus sua plangit vulnera, nec labores causatur, quam regem suum propter se vnà secum vndique cernit vulneribus confectum. Rex noster calicem nobis offert, quem prior ipse potauit: nec qui quae exigit à nobis, quod non prior ipse fecerit pertulerit. Veram nobis patientiam largiatur, qui propter nos in sepulcro condidignatus est, Iesus Christus Dominus noster in secula benedictus. Amen.

Psal. 22.

IN SOLENNITATE PASCHALI.

Vt cum Christo mori, omnem in nobis sensu- alitatem, cupiditatem, vires naturales ac sensu- tinas & imagines mortificare, in Christo resurgere, & in eundem transformari debeamus. Authore Henrico Suso.

SERMO PRIMVS.

Euangelium huius diei habes Marc. XVI.

Exiui à patre, & veni in mundum: iterum relinquo mundum.

IOAN. XVI.

Aec sunt dilectissimi, verba redemptoris nostri, quibus ille se à patre exisse testatur, & in hac totius miseriae demigrasse vallem: rursusque peractis omnibus, quae à patre sibi iniuncta erant, cunctisque doloribus ac ærumnis, quibus omnis vita illius

ma-

Rom. 6.

Via sequendi Christi vnica, q.

Col. 3.

Col. 3.

maximè abundabat, superatis, morteque deuicta, ad patris remeasse gloria. Quod & Apostolus manifestius testatur, dicens: Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem, vt quod Christus surrexit à mortuis per gloriam patris, ita & nos in nouitate vitae ambulemus. Si enim complurati facti sumus similitudini mortis eius, simul & resurrectionis erimus. Itaque in prioribus illis Domini verbis, purissima verissimaque, quae quidem haberi possit, continetur institutio, simulque rector, compendiosior, securior, simpliciorque via insinuatur: quoquod igitur nos vertamus, quascumque cocinnetur glossas, & excusationum velamina pretendamus: hac nobis via gradiendum est, quam & ipse Dominus ambulauit, si tamè cum ipso esse, ad ipsum peruenire, & ei denique perfectè vniri volemus. Sicut enim audiuius, exiuit ipse à patre, è sinu & corde paterno, & venit in hunc mundum, vbi cunctis diebus vitae suae supra modum afflictus fuit, & innumeris eisdemque perpetuis miseris praegravatus, adeo vt nunquam aliquid comoditatis vel delectationis admitteret: & tandem captus, perditus, occisus atque sepultus fuit. Dehinc verò totus impassibilis, fulgidus ac immortalis resurgens, ad cor paternum remeavit, eandem cum ipso beatitudinem & gloriam possidens in omnia secula seculorum. Hanc viam quisquis ambulare statuit, & in seipso mortuus ac sepultus est in Christo, fieri non potest quin & cum illo resurgat. Si enim cõsepulti sumus, & resurgemus cum illo, sicut Apostolus ait: Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Sanè quicumque talis est, dicere non vereor, quin aliquo modo impassibilis, imperemptibilis, ac immortalis efficiatur, & vnà cum filio in perfecta vnitione cum illo ascendat in caelum, & in cor paternum, eandem cum filio assecutus beatitudinem, & possidens hereditatem. Quicquid enim filius habet per naturam, ipse habet per gratiam. Sed istud per continua exercitia persequendum est. Eiusmodi homo tamen ceteros quosque vulgares antecellit homines, quantum homo animal brutum. Verum qui cum Christo deficere & mori nolumus, quod cum illo ad verum esse resurgere poterunt? Itaque hortatur nos Apostolus, dicens: Si consurrexistis cum Christo, quae sursum sunt sapite, non quae super terram. Atqui est inuenire plurimos, qui dum bo-

na audiunt, cupiunt & ipsi boni esse: iamque probè satis inchoent, fixum habentes atque statutum in animo suo, Deo & spiritui viuere. At si non statim omnia pro voto succedant, à proposito resiliunt, & ad naturam suam reuertuntur infirmitate. Hos non absurdè comparaueris scholasticis plerisque, qui ad magistrum & dignitates aspirant: sed ipsa prima Latini sermonis aut grammaticae rudimenta, vix summis degustant labijs. Quidam tamè dum in studio perseverant, ad ipsum Magistrum gradum quaque pertinent. Ita nimirum & bonos quosdam inuenire est, qui non solum benè inchoent, sed etiam prosperè procedant, ac virtutibus conquirendis omnem nauent operam, & in hoc studio animo constanti ad finem usque persistant. Alij verò nullum faciunt in virtutibus profectum. Et quia virtus omnis in arduo sita est, quisquis ad magnam perfectionem aspirat, magna illi & ardua multa superanda sunt: specialiter tamen nouem quaedam, ex quibus hic quatuor minora inferioraque tractabimus. Primum nancque omni illi sensualitas, oesque sensus transcendendi sunt, cunctaque visibilia supergredienda. Secundò, omnes vires corporales & spirituales. Tertio, omnia desideria cum proprietate coniuncta. Quarto, imagines vniuersae. Imagines quid appellem, postea dicetur sum. Primum itaque oes dixi sensus transcendendos. Ceterum hic ego non loquor de illis, qui pro sensuum voluptate, sponte & scienter in mortalibus peccatis viuunt: sed de eis potius, qui cum Christo resurgere, & ad caelos conscendere meditantur atque festinant. Sanè est inuenire plurimos, qui de rebus sublimibus magnificè fari nouerint, nec tamen aliquam earum notitiam habeant, nisi quantum audiendo, dicendo vel legendo sint assecuti, quae omnia per sensus inferuntur. Talibus aptari potest vulgare prouerbum illud, esse milites minus strenuos, & homines verbis potentes. Verum si hi ad perfectionem attingere debeant, oportet eos omnem sensuum curiositatem, subtilitatem, & effusionem ad exteriora, perfectè mortificare, vincereque. Magno quidam desiderio potissimum Dei beneplacitum cognoscendi tenebatur, & hoc sibi à Domino manifestari instantius exorabat. Cui Dominus apparès, ait: Refrena sensus tuos, pone custodiam ori & linguae tuae, & cor tuum vincere cura: omnem quoque aduersitatem pro-

Que noue cui & cur superada.

Paradigma.

Voluntas dei que.

R me

me hilariter tolerato: & hæc faciendo; acceptissimum beneplacitum meum exequeris. Ad hæc te ipsum à sensibilibus imaginibus auertès, ad interiorè tuam imaginem conuertè, vbi reipsa experieris verum esse quod Propheta ait: Signatum est super nos lumen vultus tui Dñe. Iam plurimos inuenire est, qui multum in exterioribus occupentur, etiã cum intentione laudabili, & vix aliquam quietem obtineant. Quid his ergò faciendum erit? Attendite. Quando vel vnus horum spatium ab occupationibus liberum illis occurrit, tam profundè, adeoq; fortiter, efficaciter & crebro in Deum se curabunt immergere, vt illo breui spatio, vel quadraginta annorum tempus per sensus miserè perditum, efficaciter reuocent, & deinde vberiorè faciant fructum: hoc tamen non ea ratione faciendum est, qua solent illi, qui non nouerunt loqui cum Deo, nisi per sensibiles imagines, aut lectis, edoctis atque compositis verbis: sed ex ipso interiori fundo, ex intimo cordis sui, & ex ipso denique spiritu suo dei spiritum querent, spiritum videlicet ad spiritum, & corde ad cor loquendo: quemadmodum Saluator nos admonet, dicens: Spiritus est Deus, & eos qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare. Intelligit enim ipse linguam cordis, animæ intentionem, & intimam, essentialè, ac ex ipso fundo procedentem allocutionem. Indè est, quod Mariæ sensus atque præsentia longè sanctius & altius in Christi auribus precabatur, quàm oēs illæ marthæ querele, quos de sorore sua ad ipsum deferebat. Secundò, oēs vires naturales, tam internæ quàm externæ, transcendendæ sunt. Hoc si quis tam ordinatè possit operando assequi, vt tamen interim vires corporis & naturæ incolumitas ac fortitudo integra sibi permanerent, id haud dubiè non posset non esse mirum. Talem ego adhuc neminem videre potui. Quisquis ille est, si quis tamen est, procedat in medium, & omnibus se videndum præbeat. Non id sanctus Bernardus habuit, qui se corpus suum seruitio Dei & fratrum suorum abstulisse querebatur. Non S. Gregorius, totius lumen Christianitatis. Nemo ergò fallat se ipsum, putans se id assequutum, quod à se remotissimum est. Multus labor, multa ad hoc industria exigitur. Quod enim nullo constat, nec valere aliquid potest: & qui charum aliquid habere cupit, charum aliquid relinquat oportet.

Psal. 4.

Fortis ad deum conuersio.

Ioan. 4.

Luc. 10.

II.

K

Paradi- gma.
tet. Cum vice quadam discipulus suo admirans dixisset magistro, & manducare se & bibere, & tamè in nullo fieri corpulentiores: respondit ille, Non hoc ipsum admirari debere, cum quicquid alimenti suo ministrarent corpori, internæ exercitationes absumerent. Itaque longè alia via huc pertingendum est. Et tamen omnis exterior virtus haudquam satis est ad istud cõsequendum: sed Deus omnipotens, cuius est immensa potestas, nouam quandam virtutem largiri potest. Nisi granum frumenti, ait Veritas, cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, fructum plurimum adfert: sed prius moriatur, & à seipso deficiat oportet. Est & alia virtus in homine, quæ & ipsa transcendenda est, diciturque sensus communis. Hunc intra se facillè quisque depræhedit hac ratione, quod dum neque cernit, neque audit aliquid forinsecus, diuersas intra se reperit imagines, & est grandis quidam in ipso tumultus, dum modò hac, modò illa ratione singula quæque disponit. Sed omnis hæc multiplicitas, ad veram simplicitatè, & ad purissimum bonum illud Deum optimum conuertenda est, referendaque. Vidit olim quidam truncum, & ait: Eia, quæ præstantissima in illo latet imago, si tantum superflua quæque refecerentur. Indè & Dominus per prophetam: Si, inquit, separaueris preciosum à vili, quasi os meum eris. O si quis à se abderet, separaret, abstraheret oia: haud dubiè Deum intra se purissimè nudeque reperiret. Est insuper & virtus intellectiua in homine, quæ & ipsa transcendenda debet. Videre est, multos tanta intellectus sui subtilitate moliri, adeoque mira & alta suo intellectu comprehendere & inuestigare, vt putares eos cælorum intima penetraturos: & tamen adhuc intra naturæ suæ limites subsistunt, adhuc puris nituntur naturalibus. Tales erant Plato & Aristoteles, qui & mira capiebant per intellectum, & satis honestam ac benè moratam gerebant vitam: & tamen totum natura fuit. Eiusmodi hominibus cum primis est necessarium, vt multo studio ac indefesso conatu naturam suam fortiter comprimere ac deprimere discant, & à seipsis diligentissimè sibi cauere. Econtra sunt alij, qui vt ex natura simplices sunt, ita quoque se ipsos simpliciter exeunt & resignant, cunctaque simpliciter suscipiunt. Hi multa sub celeritate magnum faciunt profectum, omnia eis in-

Paradi- gma.

Ioan. 12.

Sensus com- muni q. transcendē- dus.

Iere. 15.

Cerae lapidisque, respectu signi suscipiendi, collatio.

III. Desideria que extinguenda.

Marc. 14.

Perfectionis maxime indicium.

Matt. 27.

Ioan. 19.

intus feliciter succedunt, & diuinæ gratiæ admodum sunt capaces, haud secus quæ cera mollis imaginis cuiuscumque sigillo insculptæ. Sed sicut cera eadè facilitate comprimitur, & compressa perdit imaginem, qua hæc illi impressa fuit: ita & isti simplices facillè à suo proposito retrahuntur. Contra verò sicut non nisi magno cum labore lapidi imago insculpit, sed insculpta, diutissimè perseverat, nec facillè deletur: ita & priores illi intellectus acumine præditi, quibus non nisi multo studio, magnoque conatu sese vincant, vbi tamen persistunt viriliter, magnam deinde gratiam fortiuntur, & eam non facillè amittunt. Tertio, desideria omnia cum proprietate coniuncta, & ipsa quoque vis concupiscibilis transcendenda est. Nihil iam hic loquor de illis, qui terrena & caduca concupiscunt, quæ honores ambiunt. Tales enim nimium ab ea de qua loquimur, perfectione distant, nec illius quandoque vel per somnium aliquam saltem notitiam percipere. De illis potius sermo mihi est, qui aliquam præ se ferunt bonitatem, & varijs desiderijs aguntur toto penè vitæ suæ decursu, dicuntque, verbi gratia: O si hoc aut illud præstaret mihi Deus. O si illa mihi gratia, aut eiusmodi reuelationem exhiberet. O si talis essem, qualis est ille, vel ille. Sed isti multum adhuc à vera perfectione remoti sunt. Sese nanque totos Deo resignare, illum solum fideliter concupiscere, & ei denique cuncta securè & ex integro committere deberet, simulque dicere cum Christo: Pater, nõ sicut ego volo, sed sicut tu vis. Fiat voluntas tua, idque non labijs carnalibus, sed ex ipso cordis fundo, ex intima deuotione, & ex tota intentione animi. Est illud nimium vel maxime perfectiõis indicium, in omni aduersitate, in omni desolatione, in omni denique euentu funditus se resignare posse, ad instar redemptoris nostri, qui in sua passione quãtoperè se resignarit in patris voluntatè, nulli potest esse obscurum, qui sacra Euangelistarum scripta reuoluerit. Plus ille se resignauit, quàm vnquam aliqua resignarit creatura. Et nimium desolatus, exclamauit, dicens: Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me? Denique resignauit se, donec omnia completa essent, quæ ex patris imperio susceperat facienda, patiendaque. Tum verò ait: Consummatum est. & inclinato capite, tradidit spiritum. Ità nimirum & fidelis quisque Deo

se in omni aduersitate ac derelictione funditus resignare debet. Nec est quoddam putet aliquis, aduersa nullum sibi dolorem inferre debere. Si enim dolor non sentiretur, quod meritum haberet aduersorum toleratia? Ipse Dominus noster Iesus Christus si digitum igni imposuisset, sensisset haud dubiè dolorem. Itaque in omni aduersitate, in omni etiam desiderio quisque se ipsum Deo resignabit. Ceterum qui adhuc cupit aliquid quod extra ipsum est, aut egrè fert aliquid quod in ipso est, necdum veram sui resignationem adeptus est. Olim cuidam per reuelationem fuit significatum, vt se resignare deberet, hoc videlicet modo, vt putaret se in vastissimo pelago constitutum, & suo insidere pallio, nec ad vnus miliarij spatium terram, cui adnataret, superesse. Quid, quæso, talis ageret, quando illi nec vociferare, nec natare, nec vadare liceret? Nil aliud sanè, quàm quod se totum resignaret Deo. Ità videlicet quisque se Deo continè resignare debet, si vnquam perfectè resignatus vollet homo fieri. Dixi superius, omne desiderium esse transcendendum, nec desiderandum aliquid: quod ita volo accipi, vt nihil aliud sibi quisque nouerit esse desiderandum, nisi vt benignissimus DEVS omnia ab ipso media auferat, & ipsum sibi absque medio totum perfectissimè vniat, copuletque. In isto cuncta peccata decidunt, & bona omnia, vniuersaque beatitudo, succedunt. Quarto, cunctæ sunt imagines transcendendæ. Hic nulla fit eorum mentio, qui spontè alicuius mortalis creature intra se imaginem recipiunt, carnalique affectu circumferunt: qui qualescunque sint, aut quocumque demum appellentur nomine, certo certius cum pecoribus deputati sunt, & instar porcorum in suis volutatur stercoribus, immò & computrescunt. A talibus hæc, de quibus loquimur, remotissima sunt, prorsusque aliena. Alij sunt, qui in hoc non consentiunt, & satis benè viuunt: attamen multa eis incidunt, & diuersè eis sese ingerunt imagines. Sed has penitus amittent, omnes illas in Deum simpliciter referendo, eidemque suum defectum & imperfectum confitentur, querendoque. Quod si nec tunc recedunt, patienter ferat, & Deo se totos resignent. Sunt adhuc alij, qui phantasias & somnia multa habent. Tales se penumero non solum stupida quædam & speciosa,

Quo se quisque resignaret.

quid cuius desiderandum.

III.

Ioel. 1.

sed etiam futura cernunt in somnis. Verbi gratia, sepius sanctos quosdam adspiciunt & animas defunctorum. Hoc equidem simpliciter non damno. Ipse nanque nutriticus Saluatoris, angelum in somnis repetitis vicibus vidit. Sed nec approbo quidem. Siquidem ex natura talia euenire possunt, quemadmodum Boethius ait, eos quod munditiam se statuer, etiam de rebus mundis somnare naturaliter: & qui rebus factis occupantur, de rebus stultis habere somnia. Inueniuntur adhuc, qui visiones crebras & frequentes habent reuelationes. Et esto quod hæc vel toto decennio veræ sint, deinde tamen vel semel malignus se spiritus, transfurando se in angelum lucis, eis poterit admiscere, ac per hoc fallere & subvertere incautos. Hoc igitur curandum est illis, ut reuelationes ac visiones suas ad sacram scripturam & sanctorum scripta diligenter examinent, simulque obseruent, si illis concordent per omnia. Quod si ita esse perspexerint, licebit eas admittere: sin minus, omni studio eas repellat, nec villo pacto sequantur aut credant, si Dei gratiam non offendere, & sue cupiunt salutem consultum. Hæc ita illis transcendenda sunt, ut nulli visioni, nulli reuelationi vel Dei vel sanctorum, nimium innitantur, aut animum cum delectatione apponant: sed se ipsos in diuinum iactent beneplacitum, eidemque semper inhæreant in omnibus, in abundantia & paupertate, in consolatione & desolatione, in prosperis & aduersis, iuxta perfectissima Domini Saluatoris exempla. Hunc sibi curent semper habere presentem & manifestum in cordis sui ac animæ fundo, ipsumque sibi imprimant, ac intra se sine cessatione contemplantur, quantum perfectionis illius vita, conuersatio & animus: quod ipse resignatus, simplex, modestus, humilis, patiens, & omni denique virtute plenus fuerit. Huic se ex toto resignent. Ipsum suæ peregrinationis comitem, & in omni vita & actibus suis sibi socium assumant. Si comedunt, ad singulos morsus ipsum amabilem Dominum suum sibi assidere cogitent, simulque morsum vnum sumere. Si bibunt, ipsum se respicere credant. Si eunt, nunquam sine illo gradiantur, ipsum sibi comitem itineris adhibeant. Si dormire volunt, in illum sese reponant: & ita demum in omni loco, in omni modo & apud quoscunque, illum presentem meditentur, illius fruuntur sodalitate. Noui ego homi-

Somnia qui habenda.

Visiones quod discernenda.

Presentia Domini quod semper ob oculos ponenda.

nem quendam, qui ut perfectus Domini Saluatoris & viarum illius similitudinem in se exprimeret, in loco quodam de vno angulo versus alium procedebat, tanquam pro indulgentijs consequendis obambulare, meditas secum opera Christi & Passionem eius. Monet S. abbas Bernardus, ut incipientes, aliquem sibi virum grauem & honestum in animo proponant, & tanquam illo inspiciente, faciant omnia: & quotiens aut facturi, aut dimissuri sunt aliqua, ita secum cogitent: vtrum videlicet ea facere, vel dicere, vel omittere audent, si hoc vir ille coram adspiceret. Certè multo amplius penitusque animo Christi Iesu dulcissima imago præfigenda ac imprimenda est, quum alioqui ipse longè nobis interior viciniorque sit, quam nos ipsi simus. In ipso nanque verissima consolatio, omne bonum, omneque gaudium consistit. Ipse denique plenus gratiæ predicatur & veritatis. Hanc Christi imaginem homo spiritalis nec ad momentum sibi patietur excidere: qui & singulas quasque horas diligenter notabit, & studiose intus aduertet, ut in illis suis erga Deum animus affectus sit & constitutus. Quod illi potissimum vel necessariò facere deberent, quos diuina misericordia à seculo nequam eripuit, quibus nulla rei familiaris cura incumbit, sed ea duntaxat, ut Deo placere, & illi soli queat viuere. Illis verò, qui secularibus sunt curis ac negocijs impliciti, difficile est istud adimplere. Fieri enim non potest, ut qui tangit picem, non inquinetur ab ea: aut qui ignem in sinu portat, non exurat. Nec tamen eo inficiatis reperisse me, qui in omnibus occupationibus suis, tante puritatis ac perfectionis essent, ut multi religiosi meritò debeant rubore suffundi. Ipsa porro dulcissima Christi imago, & imaginario, & viuo modo accipi potest. Quàdò imaginario modo sumitur, prorsus non biliter, intellectualiter ac diuinè debet accipi, non autem ut pura creatura vel sensualiter: quemadmodum faciunt plerique, qui dum de Deo aliquid meditari volunt, tanquam creaturam intus sibi proponunt in cogitatione sua, amabilem videlicet hominem, qui & multa eis beneficia contulerit, & demum amarissimam pro eis passionem spontè perpeffus sit: atque ex eiusmodi cogitatione, naturali quadam erga ipsum compassione & miseratione mouentur. Sed alia longè ratione agendum est,

Imaginis Christi vtilitas.

Ioan. 1.

Quid religiosi potissimum assidue cogitandum.

Ecclesi. 13.

De Christo cogitandum.

vt videlicet diuinam quandam & supernaturalem, non purè cuiusdam creaturæ imaginem, de amabili homine Christo Iesu quæque intus habere discat, tanquam de filio dei, & de Deo homine, & homine Deo: sicque de Christo nunquam cogitet, nisi quatenus ille Deus & homo est. Hoc pacto cogitando de Christo, eundemque capiendo, nunquam erit sine Deo. Vbi nanque aliquid Dei est, ibi totus est Deus. Et hunc sectando modum, nunquam id quod optimum est, negliget. Accipitur etiam Christi imago viuo quodam modo: quod tum fit, quando nunquam quiescit homo, donec eidem imaginem per modulum suo & virium suarum facultate conformet. Eiusmodi homini parum videbitur, diuinis obtèperare mandatis: sed cuncta Dei consilia, mirum in modum gratissima, optatissimaque illi erunt, nec his aliquid ducet iucundius. Quod enim Dominus ait, Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos &c. adeò gratum est amori, ut non satis illi sit benignè affari inimicos, sed ipsos etiam ex toto corde diligit, ex intimo cordis affectu omnem illis honorè, cunctaque bona impensè faueat, & omnibus ipsorum eratis atque delictis, quantum fieri potest, excusationis aliquod velum obtèdat ex animo. Nec tamen ita hæc accipienda sunt, quasi ea quæ stupiditate debeat esse perditus, ut manifestum amorè vel odiù aliorum non aduertat: sed ea nec curare debet, nec etiam scire velle, iuxta Christi exemplar, ut huic perfectè valeat similari. Diximus pauloantè, oes esse imagines transcendendas. Nunquid ergò, dicit aliquis, Christi imago abdicanda est, de qua iam dicta sunt plurima? Haudquaquam ea abdicanda est. Idem periculosum foret. Si enim vel ipsum accedamus, & hanc nobis questionem solui postulemus, illic respondebit nobis: Expedi vobis ut ego vadam. Si enim non abiéro, paraclerus non veniet ad vos. Nunquid ibi suam nobis imaginem interdixit? Interdixit quidem, quatenus ea pura creatura est, & sensibus duntaxat externis apprehensibilis, qualè tum discipuli habuere, & relinquere cõpulsii sunt. Cæterum secundum diuinum & supernaturalem modum, nullo tempore discipuli reliquerunt. Quoniam enim ipse corporaliter discessit ab eis, & in cælum ascendit, totum simul animum, sensus oes, omnemque ipsorum dilectionem secum abduxit. Et nos ergò posteaquid idem ipse iam olim cælos ascendit, & in cor paternum ac sinum patris sui se re-

Matt. 5.

Ioan. 16.

Imaginatio de Christo, quod desideranda, aut non deserenda.

cepit, simul cum ipso ascendamus, quod ille præcessit, cum omnibus sensibus nostris, omni amore ac intentione nostra, in cor videlicet patris æterni, in quo ipse manet, vna cum deo patre existens vita atque essentia, splendor gloriæ, & figura substantiæ eius, speculū præfulgidū claritatis illius, & imago paterni vultus eius, non per modum imaginis tantum, sed etiam essentialiter in perfecta persona Dei patris similitudine, in diuina illa æternæ generationis emanatione, vnum omnino existens cum eodem. Eò & nos, inquam, tota mente, & omni quo possumus, tendamus amore, quo simul cum illo vniri, & speculum candens effici mereamur. Tum verò in tribus diuinæ substantiæ personis commorabimur & ambulabimus, ita ut cum Apostolo fidenter dicamus: Nostra autem conuersatio in cælis est, hoc est, in tribus diuinitatis personis. Hanc perfectionem toto desiderio, cunctis sensibus, ac vniuersis viribus suis quisque apprehendere conabitur: & si fortasse in vita sua ad eam minimè pertigerit, bono sit animo, quia dabitur illi à deo iam extremum trahenti spiritum, & ad mortem tendenti. Quod si nec tunc assequatur, & hinc decedens, quibusdam maneat culpis obnoxius, ad purgatorij quidem deductus, ea ibidem perenniter perfruetur, tanto magis aut minus, quāto maiori eam vel minori est dilectione profecutus, dum adhuc viueret, eamque ex toto corde plus aut minus desiderauit. Meritò proinde sui quisque desiderij arcum ad summum versus extendere deberet, ut nullum tam breue abscederet tempus, quo non perfectius Deum lucraretur. Veris nanque animi desiderijs Deus perenniter vicem reddet, etiam si quod desiderat, nunquam in hac vita consequatur, omnemque tepidam & negligentem conuersationem ac vitam illi, iuxta supremum illud iudicabit, ad quod nunquam peruenit in vita sua. Vnde licet non sentiat se aliquis in alto perfectionis gradu constitutum, non despondeat animum: sed quantum potest, totis viribus eam assequi conetur. Quod si nec sic ad optatam valet perfectionem pertinere, hoc tantum curet, ut amet eam ex corde, & votis omnibus ad eam suspiret. Præstet nobis omnipotens deus, ut ad hanc de qua locuti sumus, perfectionem feliciter oes euolemus, Amen.

Hebr. 1.

Phil. 3.

Imperfectio nes nfas in purgatorio expiari

IN EADEM SOLENNITATE, seu ferijs Paschalibus.

Vi simul cū Christo caduca omnia, & ipsum quoq; scire ac velle nostrum abnegare & mortificare debeamus, & ita demum cum eodem resurgere, eidem beatissima necessitudine copulari, ac vnum cum ipso fieri.

SERMO SECVNDVS.

Rogo pater vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus, vt sint consummati in vnum.

IOAN. XVII.

D hanc beatissimā vniōnem vas electiōis Paulus apostolus pertigisse se testatur, cum ait: *Viuo aut iam nō ego, viuit verō in me Christus.*

Habes ea verba in 2. ca. epistolæ illius, quam Galatis scripsit. Ad hanc eandem vniōnem Christianis omnibus maximo perē conuenit adspirare. Sed dicet forte aliquis, qua ratione ad eam possit perueniri. Non alia sanē, q̄ vt seipsum quisque perdat, sicut euangelium ait, *sui ipsius obliuiscatur, & in Deum per spiritum ipsius transformetur.* Hæc quandiu in homine needum completa sunt, nō est q̄ vnum se putet effectū cum Deo. quandiu enim seipsum habet, scit & inuenit in Deo, & Deum in se, nondum vnum cum illo factus est. Duo enim scit & habet, deum videlicet & seipsum. Hoc verō multiplicitas quædam est, & needum perfecta vnitatis. In vnitatis quippe omnis perditur multiplicitas. Atqui tum demum vera est vnitatis, quandō seipsum totum homo inuenit introuersum in vno illo, quod Deus est & appellatur, qui in animabus nostris semper præsens adest, quandō nihil iam amat, nihil intendit, nihil operatur, nihil scit extra sese, neque Deum neque creaturas, sed seipsum amisit ac perdidit in Deo. Hæc quippe in homine Deo perfectè vnitatis, si sic dicere liceat, vna essentia & vna sunt vita, nec quicquid ille nouit extra Deum de rebus quibuscunq;. Ad hanc vnitatem omnes tendunt suo modo creature. Vt proficiat vnitatis, hic omnis multiplicatis scopus est. Nihil aliud quærit multiplicitas, q̄ ipsam vnitatem. Ex vno illa sine medio procedit, & ad illud ipsum inseparabile vnū

redire festinat quilibet creatura in esse suo pro virium suarum facultate. Ideo quæ verissimum est, omnem actionem, omnem amorem, omne negocium, omnem inquietudinem ob quietem assumi, & omnium illorum finem esse quietem. Hæc porro quæ non nisi in vno solo simplicissimo quæ Deo, propriè ac perfectè habetur. Sic & omnis effluxus propter refluxum fit. Ipsa nostri ex Deo emanatio, non aliud vult, q̄ vt in Deum, tanquam in principium & originem nostram, refluamus. Cum quæ iam perfectè refluimus, tum demum omni-modi quies & tranquillitas erit. Quando enim omnia quæ in homine sunt, vnum in Deo fiunt, tunc vndiq; pax est in ipso homine, & tunc silet omnis tumultus, inquietudo, actio & voluntas. Hanc pacem & quietem omnia naturaliter appetunt: quam vt obtinere possint, ipsum esse, vitam quæ suam & omnia absumunt: nec tamē eam poterunt vnquam veraciter assequi, nisi in vno, hoc est, in Deo Opt. Max. in quo est totius pacis plenitudo. Quam igitur periculosè agitur cum illis, qui extra hanc pacem, extra hanc diuinitatis sunt vniōnem constituti? Mirum satis est, quod vel ad momentum extra hanc viuere non metuunt, quod se ipsos extra Deum amare, scire & quærere non extimescunt. Sed quæstio hic incidere potest, quis videlicet sit optimus ingrediendi modus, & quo vnum cum Deo fieri possimus. Quantum mihi videtur, ille est, vt seipsum quisque, hoc est, omnem propriam quæstionem, omnemque multiplicatē deserat, abneget, mortificetque. Qui enim candidus esse cupit, nigredinē prius abluat oportet. Nam quo minus habuerit nigredinis, eo candidior erit: & quo minus multiplicatis, eo simplicior. Certè Deus in homine propriè non operatur, quandiu ille multiplex est, & multiplicati deditus. Oportet eum vnitati studere & vnū esse, si in ipso Deus operari debeat. Ipsæ animæ vires, quo magis sunt vnitæ & à rebus exterioribus abstractæ, eo amplius intrus dilatantur ac extenduntur, tantoque diuina operatio efficacior, diuiniore, atque perfectior fit. Itaque ad veram Dei vniōnem nulla compendiosior via est, quam suis ipsius perfecta mortificatio. Quo enim citius perfectè ac veraciter mortuus fueris, eo celerius hanc intra te diuinam vniōnem & vitam perfectè vereque senties, agnosces, obtinebis. Cæterum oportebat

Chri

Christū prius hoc corporaliter exhibere, vt nos ipsum non solum agnosceremus, sed sequeremur etiam ratione spiritali. Si enim ille immortalis debuit resurgere, mortalitati ipsum prius mori oportuit. Et nos si ad veram cupimus vnitatem pertingere, omnem in hoc multiplicatē expendere, & omni mortalitati, quod ad distinctionis proprietatem attinet, mori oportet. Vnum siquidem distinctionis expers est: idemque omnem amittit, immo & vnit, multiplicatē. De Christo legimus apud apostolum, quod & ecclesia hac sacratissima solennitate commemorat, quod ille refurgens à mortuis, iam non moritur: mors illi vltra non dominabitur. Ergo ex morte procedit ea vita, quæ non moritur: nec est aliqua verior ac incommutabilior vita in nobis, quam ea quæ ex morte nascitur. Si aqua bullire debeat & incallescere, frigori (vt ita dicam) moriatur oportet. Si lignum ignis fieri, naturam suam deserat necesse est. Ità & in nobis nihil verè viuere potest: & nihil nos veraciter assequi, nec in aliquid transire aut transformari valeamus, nisi prius à nobis ipsis deficiamus, & illud moriendo consequamur. Et licet diuersæ ac plurimæ mortes esse videantur, quibus ad hoc pertingitur, vt verè mortui simus, nō sunt tamen nisi vna mors propriè, sicut & vna duntaxat vita est: omnesque illæ mortes seu mortificationes vni morti seruiunt, seu ad vnam mortem referuntur, eam scilicet, vt homo omni propriæ voluntati, omni proprietati, distinctioni, & creatis omnibus perfectè & ex toto mortuus sit, quantum possibile est creaturæ. Sic & vna tantum vita est: vita, in qua, diuina, superessentialis, omnem transcendens cognitionem, increata & verè existens vita. Ad hanc vitam omnes aliæ vitæ festinant, tendunt, suspirant: hanc assequi magnoperè exoptant, cui quanto magis appropinquant, & efficiuntur similiores, tanto & verius viuunt. In hac siquidem, & ex hac ipsa vita, omnes vitæ viuunt: & extra eam non est aliqua vera vita. Extra hanc vitam quæcunq; est vita, dici ei potest, quod cuida in Apocalypsi per increpationem dicitur: *Nomen habes quæ uiuas, & mortuus es.* Proinde quisquis hanc vitam verissimè, certissimè ac propriissimè sentire cupit & apprehendere in fundo animæ suæ, huic profectò verè, propriè, funditusque prius emoriendum est. Vbi namque mors deficit, & vita desit oportet. Cum autem totus emor

tuus fuerit, totus eodem momento uiuus efficietur. Habet ista mors gradus plurimos, habet & vita. Potest aliquis vna die vel millenis vicibus mori: & vnicuique morti euestigiò vita iucunda respondet atque succedit. Non potest Deus hanc vitam denegare morti. Porro quo mors est acerbior, fortior atque perfectior, eo & vita morti respondens, dulcior, fortior, & verior est. Quo verior mors, eo & verior vita. Quilibet autem talis vita, homini vires adducit, robur addit, ipsumque haud mediocriter confortat ad aliam longè fortiorem mortem subeundam. Verbi gratia, audit aliquis verbum contumeliosum & illud suffert propter Deum, aut etiam alicui propensionem moritur, qua ad faciendum aliquid siue dimittendum pro se vel pro alio, qualecunq; demum sit illud, intrus vel foris mouetur, suæque renititur voluntati, eaque mortificat, abnegat, exit, in verbo vno, in opere, in stando, in eundo, in aliquo aduerso tolerando, aut prospero despiciendo, in subtractione alicuius delectatiōis, quæ vel in haustu vno potus, vel vno adspectu posset habere, seipsum non excusando, etiam quandō præter fas & æquitatem grauiam quædam illi imponuntur, aut denique in quouis alio, in quo necdum plene mortuus est, seipsum mortificando. (Hæc sanè mortificatio, necdum assuetis & immortificatis in principio multo molestior, quam illis qui iam plene sunt mortui, immo quàm etiam postea illis ipsis, in hoc studio melius exercitatis.) Ex his ergo prædictis omnibus nulla tam exigua mortificatio est, nulla tam facilis mors, quin si ex animo subeat, talis ei vita respondeat, quæ hominem eiusmodi euestigiò confortet, roboratque ad maiorem difficiliorēque mortem subeundam: & hoc eousque, si tamen in hoc mortificationis studio perseueret, donec tandem multo illi facilius, multo optatius, multoque iucundius sit mori quàm viuere. Ipsam quippe vitam abundantius inuenit in morte, & lux in tenebris lucet: Sic ergo tandiu extrinsecus sibi moritur, donec ex integro mortuus sit, nec aliquid iam superstit rerum exteriorum, cui mori eum oporteat, qualescunque etiam illæ sint. Hoc assecutus, bonum profectò certamen certauit: sed iam intrus adhuc plurima restant, quibus similiter moriendum est. Sanè verè mortificatus homo

R 4 tan

Gal. 2.

Matt. 10. & 16.

Vnio vera.

Actionum
oim finis
quis.

Rom. 6.

Via ad vni
onē dei
optima q̄

Sui mortificatio quæ
& quæ sit quæ
grauis.

Quid iuris habeat vere sibi mortificatus.

tantum in rebus omnibus iuris habet, vt eis rectè meritoque & hilariter possit vti. Atqui nulli vnquam homini creature intus vel foris verè iucundè vel gaudio fuerunt, nisi qui priùs illis diuinitatis amore perfectè studuit mori, & affectum illarum extinguere: ità vt illè ei, & ipse illis ex toto mortuus esset. Ad hunc gradum vbi quis peruenerit, ibi demù securè vertere se potest. Nunquam certè aliquis vel patrè, vel matrem, vel fratrem, vel sororè, vel alium quemcunq; cognatum vel amicum, puro ac laudabili amore in deo profecutus est, nisi qui priùs illis Dei amore perfectè, iuxta euangelij institutionem, renunciauit, & ad plenum mortuus fuit. Absque his, omnes illi, non amici, sed inimici potius sunt homini. Indè est quod ipse Saluator ait: Nò veni pacem mittere, sed gladium: veni enim separare hominè aduersus patrem suum, & filià aduersus matrè suam: & inimici hominis, domestici eius. Nec pfectò mortificatio siue mors hominis exterioris atq; mortalis, modica & perexigua censenda est. Facile est enim, quibuscunq; rebus exteriorib; mori, ei qui se fideliter & ex animo à rebus secularib; vanis ac futilibus auertit, & ad nouà quandã internam ac diuinam transfert vitã. Tali em mortem ipsa abscondit vita, vt iam penè nesciat quid sit amaritudo, cum illi nihil nisi dulcedo vndiq; se offerat ac propofita sit. Nihil ipse certare habet, cum omnes euaserit hostes suos, & per aliã viam egresus sit. Nam quicumque perfectè introuerfus est, huic licèt plurima forinsecus occurrant, non tñ attingunt mentem ipsius. Hoc in beatissima illa peccatrice videre pronum est: què, qã tota erat intrò ad dominù conuersa, non aduertebat, aut certè pro magno non habebat, quicquid de ea apud Dominum foror illius martha que rebatur: non aliquã sui excusationem meditabatur, quippe quæ alijs intenta erat, alia sentiebat, gustabat, experiebat intus in anima sua. Eodem modo si quis ab omnibus rebus caducis abstractus & perfectè introuerfus esset ad illud, quod est omnis imaginis expers, Deum Opt. Max. vellet nòllet, omnium eum obliuisci oporteret, & omnes interim in ipso imagines emorerentur abscederentq;. Eo nanq; tempore quèdã in ipso equalitas viuuit, nò autem imago. Sed ab omnibus tunc imaginibus liber est, nudus & expeditus, & ea vice nec

Quinam mortificatio sui facili.

Luc. 10.

locum, nec aliqd dissimilitudinis habet, nec extraneù aliquid ei incidit & in mentem venit, cum (vt dixi) liber sit & vacuus ab omnibus imaginibus: nec aliqua se extranea illius animo imprimere possunt. De talibus, ni fallor, hominibus Apostolus loquebatur, quum ait: mortui em estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Vbi solerter notandum est, quod ait, cum Christo. Nam si cum Christo, ergò necdum perfectè vnum. Vbi enim hec præpositio Cum ponitur, duo esse intelliguntur. Itaque alia adhuc longè excellentior vnio est, de qua idem ipse Saluator loquès, Pater, inquit, volo vt sint vnù, sicut & nos vnum sumus: non eadè omninò ratione, qua nos vnum sumus, quatenus ego filiù & tu pater: sed quomodo nos ambo quoddam purissimù ac simplicissimum vnum sumus, vna essentia, vna vita, vna operatio, vt sic & ipsi suo modo vnù sint, & consummati in vnù. Huc porò cètu plo vicinior subtiliorq; mors exigitur requiriturq;, cui videlicet talis essentia, vita & operatio debeat respondere. Si enim deus, quantum fieri potest, perfectè ingredi debet, oportet naturam ad extremum vsq; punctù ex toto cedere & abnegari. Nã sicut aqua & ignis nunq; in eodem subsistere queunt, saluis qualitatib; vtriusque, ita sanè diligentissimè exactissimèq; cunctis eù mori necesse est, cuius vita deus erit. Facilius aut mori, cui hec vita molesta est atq; otraria: qui tñ ipse si perfectè mortuus esse cupit, etiam ipsi obiecto ac omnibus illis in quibus cum amore, delectatione & affectu requiescit, mori debet. Qui enim cunctis rebus externis mortuus est, & ipse illi, in eo deus non solum vult, verum etiam non potest nò viuere, & illius esse sustentatio solatiumq;. Ita q; in morte vita, & in desolatione còsolatio latet. Quando enim exterior homo tacet, & loquacitati suè frena laxare phibet, mòx interior homo viuere incipit, & mirum in modù propriè ac iucundissimè fari, què admodum propheta testatur, dicens: Re-nuit còsolari anima mea: memor fui Dei, & delectatus sum, & exercitatus sum, & defecit spiritus meus. Ipse nimirum exterior homo, in omnibus què sunt secundum illius affectù, & in quibus viuuit, superior esse vult, & aliqd habere semp obiecti, i quo cū delectatione quiescat: quod ea prophete sententia innuere videtur, qua ait: Mihi adhè

Col. 3.

Cū, quid seu quò significet.

Ioan. 17.

Quis sibi facile moriatur.

Psal. 76.

Psal. 72.

rere

rere Deo bonum est. Sed & huic propriæ quæstioni ex integro mori oportebit. Nec tamen id sufficit. Si enim perfectè qs cum Deo veraciterq; vnum fieri debeat, etiam omnes interioris hominis vires, vt sic dicam, mori atque silere necesse est, vt verbi gratia, voluntas omnis boni imagine ac omni velle proprio: intellectus, ea quam habet, veritatis agnitione: & memoria denique, ac aliæ vires omnes, singulæ quæq; obiectis suis destituantur, eisdemque moriantur. Indè est quod dominus ait: Qui voluerit animam suã saluam facere, perdet illam: nam qui perdiderit animã suam propter me, saluam faciet illam. Est hæc profectò mors dura valdè, vbi quicquid est luminis in homine, extinguitur. Sed & munda anima in viribus suis diuerfas suscipit irradiationes atq; fulgores, plura quoque mirum in modum delectabilia ac iucundissima dona, ac sensibilem dulcedinem & suauitatem, quibus tamen omnibus mori eam oportet: quippe quæ necdum purè deus sunt. Adhuc partes sunt, nò vnum. Cùm autem omnibus illis, quæ in nobis viuunt & lucent, perfectè qs mortuus est, tum demum animam suã ritè ac propriè inuenit, sicut supra dictũ est: Qui perdiderit animam suam propter me, saluam faciet eam: vel sicut alius euangelista habet, inueniet eam. Quomodo ergò illi animam suam perdidère, qui adhuc propria gaudent libertate ac proprietate in animabus suis, ita vt liberum sit illis facere ac dimittere quicquid voluerint: quorum anima suis adhuc viribus, voluntate & operatione nititur: q volunt & nòlunt, eligunt & auerfantur: Non sic ille, de quo scriptũ est: Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, vt sequamini vestigia eius, q in maxima angustia còstitutus: Pater, inquit, non mea, sed tua voluntas fiat. ac si a pertè diceret: Nullam habeo voluntatem propriam: sed tibi pater semel omnè obtuli voluntatem meã. Mea siquidè voluntate propria nudatus sum, atq; mortuus eidem, & in tua natus, tuq; impressus sum voluntati. Denique, quisq; adhuc adhæsiõnem quandam & sustentationem, conuersionem quoq; & deuotionem, & vnam voluntatè postulat à DEO, necdum vnum effectus est cum DEO. Et in quo adhuc subsistunt spes & metus, amor & odium, electio & repudiatio, nequaquam adhuc ad illam pertigit vnita-

Matt. 10. & 16.

Mar. 8. Mat. 16.

1. Pet. 2.

Mat. 26.

tem. In hac quippe vnitate non est vnum aliquod opus. Nam quatenus vnitas illa vnum est, in ea nec amare est, nec intelligere cum distinctione. In diuina quippe essentia non est nisi quèdam imperturbabilis quies & silentium. Cognoscere verò & amare, gignere & gigni, & operari denique, in personis est, non in naturæ vnitate. Hæc nanq; distinctione efficiunt. Vnde si personæ in Deo non essent, nec aliqua ibi foret distinctio: & si in ipso natura non esset, nec vnitas foret. In hoc vno cuncta finiuntur ac vniuntur opera, & nos quoque vnum efficimur in Deo per Christum dominum nostrum, qui est benedictus in secula. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE seu ferijs Paschalibus, sermonis præcedentis pars altera.

Vt ab omnibus imaginibus denudemur & exuamur, & in diuinam vnitatem transformemur, siue transmutemur: quantaq; in hoc vilitas & fructus consistat.

SERMO III.

Rogo pater vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus.

IOANNIS XVII.

In pfectò, dilectissimi, perquam necessariũ est, vt vnũ simus cum deo. Ideò relinquet homo patrem & matrem, & vni adhærebit, hoc est, posteaquam homo rebus omnibus ac vniuersæ multiplicati in & foris, & etiam sibi ipsi mortuus fuerit, sensusque suos & vires in Deo reliquerit, perdideritque, tunc etiam patrè & matrè, hoc est, ea quæ hanc in ipso deuotione effecerunt, pepereruntq;, obliuioni tradet, & illorum à se imagines abdicabit. Hæc autem sunt virtutes, quarum necesse est eum repudiare imagines, quatenus illè distinctionis aliquid habet, vel operis, imaginisve. Prorsus abscedat imagines oportet, & virtutes ipsæ transeat in habitũ, eiq; rursum imprimat, vnde pcessere, effluxere, atq; traxere originè, vbi oēs finiuntur imagines, & terminant actiones, hoc est, Deo omnipotenti. Locũ enim què virtutis imago occupat in homine, etiã vitij posset imago tenere. Si em amor nò esset, nec odiũ foret. Si superbia non esset, nò agnosceret humilitas. Si non

Gen. 21

Vniendis
cū deo qd
faciendū.

non essent humilia, altiora sciri non possent. Itaq; vt sep̄ dixi, omnibus imaginibus ac omni prorsus distinctioni morientum est illi, q̄ supremo modo cupit vnū cum Deo fieri, & in ipsum essentialiter (si dicere fas est) trāfformari, quatenus possibile est creaturæ rationali. Cūctæ siquidem imagines hoc & illud habent, id est, partes sunt, sicut & viæ oēs similiter partes sunt. Vbi verò finis apprehensus est, superflua est omnis via. Ceterum nunquam virtus ipsa tam propriè, tam verè, tamque essentialiter possideret & obtineret à nobis, quàm cum illius, in hoc vno, imagine destituimur, penitusq; nudamur. Ibi namque nullū est hīc aut illuc, nec vlla ibi virtus ipsa propria quæstione mouetur. Seipsam verò propter seipsam operatur, nec aliquid intēdit extra seipsam, hoc est, extra Deum, qui est omnium essentia virtutum. Bonum, inquam, operatur propter bonum, & ipsa est sibi causa ac ratio operandi, nec aliūdē mouet, idēdō bona quæq; agens, quia bona sunt. Itā & amat propter amorem, verax est propter veritatem, & propter iustitiā iusta. Quæri solet cur dominus Pilato non responderit, sciscitanti quid esset veritas. Et respondetur q̄, quia facta ea quæstione statim exijt, indignus fuerit cui dominus respōderet. Et itā planè se res habet. Sic etiā quisquis extra hāc diuinam euagatur & exit vnitatem, indignus est qui veritatē agnoscat, quid sit autem veritas si quærat, non id alia meliūs ratione exprimitur, quàm si dicat, veritatem esse veritatem. Nihil enim illi vel auferri potest vel addi, quippe quæ est vna simplicissima veritas, vnum simplicissimum bonum, vnum simplicissimū vnum, hoc est, Deus, cui nec accedit aliquid, nec decedit. Habent quidem & ipsæ creaturæ, vt sunt Angelus, Homo, Cælum, quædam bona, quædam essentiam & veritatem, sed omnia in modo & mensura, & cū certo fine. At si omne bonum, omnem veritatem & essentiam quæris, non inuenies hāc nisi in illo simplicissimo vno, quod est ipsorum origo, fons & principium, & essentia modum nesciens. Ibi ergō capias veritatem, essentiam & bonum sine modo. Relinque hominem, angelum, cælum: & ipsum essentialē bonum, ipsam essentialē veritatem & essentiam cape nudē in seipsa. Nam quicquid appofueris, hoc ipsum tegit & excludit vnitatem, & in-

Ioan. 18.
Cur Pilato
de veritate
quæriti,
Iesus non
respōderit

p̄r finē quendam, clausuram & carcerem demonstrat. Porro vnum nō extrospicit, nihil alienum, nihil remotum, nihil propinquum nouit: non longitudinem, non latitudinem habet. Immo vnū hoc, quod Deus ipse est, omnia bona continet in seipso. Extra ipsum nihil est. Ab ipso habet creaturæ essentiam & bonum, non ipse à creaturis. Eodem modo se habet quicquid diuinū est, siue sit homo, siue opus, siue modus. Modus enim quatenus diuinus est, nihil illi extrā est: sed omnia bona intūs illi sunt absq; latitudine & longitudine, & hoc simpliciter, essentialiter, & verè. Nihil illi alienum, nihil remotum est. Sanè quicumque talis est homo diuinus, qui hoc pacto ex amore omni propriæ quæstioni mortuus est, atque vnum in Deo est, & Deus in illo, itā vt nihil hīc accedat neque decedat: quicquid is agit siue dimittit in Deo & per Deum, id semper optimum est. Facit enim hoc perfectissimo & optimo modo: nec aliquam profectūs sui iacturam facit in quocunque etiam opere. Omnia namque opera sua in Deo facit pro illius gratissima voluntate: & quicquid dimittit, similiter in Deo dimittit. Vndē tantundem lucratur in minimo, sicut in maximo opere. Non enim ab extrā bonitatem suam opera accipiunt, sed eam intūs essentialiter habent: nec meliora fiunt ob latitudinem longitudinēve. Verbi gratia: Vna salutatio angelica tantundem virtutis & bonitatis habet, quantum integrum psalterium, si eadem bonitate vtrunque dicatur: & passus vnus, quantum nauigatio transmarina, si eadem bonitate fiant. Interim tamē externus labor quo maior fuerit, eo & præmium accidentale maius habebit. Ceterum opus externum bonitatem suam accipit ex amoris magnitudine ab intrā, non autē, quomodo alię res temporales, ab extrā: tantoque opus quodlibet melius est, quanto ex abundantiori dilectione procedit. Drachma auri, tantum de auri natura habet, quantum mille libræ. Verum cum in auro non ipsa tantum natura siue substantia quærat, idēdō etiam illius desideratur copia & numerositas. Secūs est in rebus diuinis ac spiritalibus, quæ bonitatem suam non forinsecūs, sed intūs accipiunt & sortiunt. Ideoq; minima eiusmodi res, tātum valet quantum maxima, vnaque quantum omnes, si

op^o quod-
que vndē
sit meli^o.

æquali

Quō volū-
tate bona,
aliena oīa
facias tua.

Augustin^o.

Ioan. 1.

æquali animo & eadem bonitate fiat. Exteriora namque, non nisi signa quædā sunt interiorum. Hedera ex ædibus suspensa, vinū esse in penario significat. Potest autem & vinum esse, vbi ea suspensa nō est, nec hac de causa illud vilius est Domino suo. Itā profectō si bona, si integra, si diuina sum præditus benefaciendi voluntate, & agēdi quicquid bonorum operū omnes vnquam homines, etiam sancti, perpetrarunt, & perpetrare potuissent, & etiā nūm possent, omnes quoque sufferendi cruciatu atque dolores mortalium omnium, ad hęc vniuersas faciendi eleemosynas, quæ vnquam factę sunt atq; fiendæ, & demū nihil non pro deo exequendi atq; subeūdi, & sola mihi deest facultas, hęc omnia coram deo verissimè peregi: & plenam indē sum mercedem habiturus, si tamen vera perfectaq; fuerit voluntas. Nam quæ ante annos plus mille peracta sūt, itā deo sunt præsentia, sicut ea quæ modò fiunt: quoties aliquis perfecta ac Deifica voluntate ea facere vellet, si adesset sibi facultas faciendi. Quicquid enim eiusmodi vult voluntate, id coram deo fecisse iudicatur, & tanquam factum sit, coram illo habet & existit. Hinc D. Augustinus vnum quēnq; fidelem hortatur, dicens: Recipe te intra te, nam nō nisi illic licet inuenire Deum. Vbi intra te ipsum te recipis, in Deū te recipis. Ille siquidē in te est, & tu in illo, vnū effectus cum illo. Denique & sublimis ille euangelista: Omnia, inquit, in ipso vita erāt, & pauld post: In propria venit, & sui eum non receperunt. Quotquot autē receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri. Itaque sicut Dei filius vnus est cum patre substantiæ, & vnum cum illo: itā & homo diuinus vnum est suo modo per gratiam cum deo, quatenus diuinus est. Nam si aliqd aliud viuit, sapit & existit in eo, secūs se res habet. Quatenus verò diuinus est, verissimè dei filius est, & vnū cum deo, suo tamen modo, sicut vnigenitus filius illius, itā vt nihil DEVS faciat extra ipsum, nec ipse extra Deum. Immo quàm impossibile est illi, separari à seipso & à filio suo: tam impossibile etiam est illi, ab hoc hoīe diuino separari, nisi hic se prius ab illo separet. Quod si Deus ipsum vellet relinquere, cogeretur & relinquere se ipsum. Vbi verò se ipsum accipit, & hunc pariter capit hominem, vtpotē qui vnum est in vno. Quocirca insignis quidam do-

ctor ait: Non inuideo vnigenito filio dei, quicquid illi boni collatū est à patre. Nam & ego filius illius possum effici, non quidem per naturam, sed per gratiā, ex quo, per quem, & in quo sunt omnia. Ibi verò tam homo vnum sit cum deo, vt (si dicere fas est) nulla ibi pars supersit. Vulgata sententia dici solet, Deum nec accipere, nec operari aliquid extra seipsum: itā & ille, diuin^o homo rectè meritoq; vocat, quem nihil mouet, nihil afficit extra Deum, itā vt Deus omnium operum illius finis sit & intentio, & illum solum purissimè quærat. Plus aliquid dico: Verè diuin^o homo nec accipit Deū, nec cogitat vnquam de Deo extra seipsum. Vbi namq; Deum accipit, ibi capit simul & seipsum. Vnum quippe factus est cum deo, quem & inuenit intra sese, nec extrospicit extra se, nec ququam alienum aut remotum nouit extra deum. Si quæ autem parturit extra Deum, idola sunt. Sed cum Deus sese accipiat in illo, & moueat perficiatq; omnia illius opera per ipsum, eundemq; tanq; se accipiat, (vnum quippe sunt in vno) idēdō vbicunq; sese Deus accipit & mouet, ibi & ipsum accipit & mouet, operaturque per illū, & non principaliter ipse homo operat: quæadmodum de se quoque Dominus fatei, dicens: Pater in me manens, ipse facit opera. Eiusmodi homini, quatenus homo est, adeo aliena, extranea, remota sunt omnia opera illius, sicut alicui in partibus trāffamarinis constituto: & ipse, quatenus ipse est, nihil sibi ex illis vsurpat. Non enim est ipse qui ea operatur, sed Deus ipse in illo facit opera. Quod si quicquam sibi vel essentia vel actionis ascribat cū aliqua proprietate & distinctione, ibi illius vitiatur opera, & ipse in hoc vno siue vnitatem minimè perseuerat permanetq;. Iā quod dominus ait, Non sum ego solus, sed pater in me est, & ego in illo: etiā huic aptari potest. Nam & ipse vnū est cum patre, cuius verissimè filius est, sicut Augustinus ait: Ideo Deus homo factus est, vt ego de^o fierē: idēdō filius hominis esse voluit, vt ego essem filius Dei. & David: Ego dixi, inquit, ex persona DEI, dij estis, & filij excelsi omnes. Vndē quicquid Deus cōtulit vnigenito filio suo, etiam huic quodammodo largi. Quod si hic ea capere nequeat, non est quod imputetur deo, non est culpa Dei. Quis enim, nisi stultissimus quisque, soli putet imputadum, si lucis sup̄ radios

Verè diuin^o
nus homo,
quis.

Ioan. 14.

Ioā. 8. & 16

Psal. 81.

dios minimè diffundat in ædes illas, quarum aut fenestræ, aut ostia clausa sunt: aut illū minimè illustret, quod lippos habet oculos? Porro quod ad naturam humanā attinet, quā Dominus assumere dignatus est, ea mihi tam cognata & propria est, ut ipsi illiusq; tantum ego habeo, quantum ipse vel alius quicumq;, aut simul vniuersi. Natura, in quā, tam mihi iuxta est, quā ipsi, sed non persona. Hanc tamen naturā, quæ & mea est, assumpsit ipse, & in ea totū se sibi attraxit in se. Quod si ego, quod ad personam meam attinet, sequi nolo, sed potius foris permanere decerno, quæ illius hac in parte culpa est? Ipse nimirū totam naturam nostram a deo sibi assumpsit & vniuit, ut ipse secundum eam tam veraciter Dei filius dicatur, sicut est verbum æternum. Unde rectissime dicimus, Virginis partum esse Dei filium, æquè ut æternam diuinamque generationem, ob vnitatem personæ. Totum ergo hoc quod à patre collatum est illi, immò & seipsum, nobis omnibus impartiuit, ut ea tam nostra sint, quā illius. Sed vè nobis, si naturæ participatione ac similitudine contenti, nō vterius nos personæ illius per amorem vnionem copulemus. Secundū naturam quædam, quotquot cis & vltra mare viuūt homines, æquè mihi propinqui sunt, ut ipse mihi: & de natura tantundem habent minimus & maximus, is qui proximus est, & qui remotissimus. Hacque ratione Saluatoris humana natura ita mihi vicina est, ut illi: & illi, ut mihi. Sed adhuc vè mihi, si illi quidem per naturā similis sum, sed tamen mihi addictior coniunctiorque sum per amorem priuatum & propriam quæstionem, quā alij cuius vltra mille miliaria distanti, qui tamen & ipse homo sit. Tale nanq; cor meum & amorē meum erga omnes esse oportet, qualia erga me sunt, ita ut ipsorum esse, bona, commoda & solatia, ita mihi grata sint, sicut meū esse, mea bona, commoda, solatiaq;: & e contra, ipsorum incommoda ita me cruciet, sicut mea: nec minùs me bona ipsorum afficiant, nec mala minùs contristent, quā mea, omni prorsus propria quæstione & amore priuato abdicatis, ut nō ideò mala grauiora iudicem, aut bona magis me exhilarent, magisque placeant, quā mea sint, quā si essent aliorum, quos etiam nunquam mihi videre cōtigerit. Hinc tamen nemo colligere debet, eadem prorsus omni-

bus opera impendenda. Et Deus diligite omnes nos, nec tamen omnibus amorem suum equaliter exhibet. Ordo quidam est in dilectionis exhibitione seruandus, ut videlicet à parētibus, cognatis, filijs, & alijs magis propinquis incipiamus, eisdemq; & hominibus vniuersis, quantum possumus, prestemus ex animo. Nec enim omnibus equè satisfacere valemus. Debet autem quisque sibi commissis satisfacere, ea ratione, ne pereant, ne negligantur: non autem, quia pater aut cognati sui sunt. Itā charitatis officia impendenda sunt, ut non minùs vni afficiamur, quā alij. Minùs, abscedat oportet. Nam si fortè ita se casus offerat, ut alicui è remotis partibus aduentati, fortè peregrino, fortè exuli, quē nunquam antè videris, charitatis obsequia impendenda sint, ita erga hunc affici debetis per omnem modum, ut erga teipsum, erga parētes, erga cognatos tuos. Semper enim eundem amorem atque fauorē, erga omnes in corde gerere debemus, licet exterior exhibitio nō possit esse equalis. Hoc pacto quisquis indifferens est, quod ad animi benevolentiam attinet, & seipsum ex toto exijt, ita ut nihil suum in vlla re velit, quærat, retineat quouis etiā modo: hic in ea, de qua prædiximus, vnitatem totū intrat in omne id, quod Deus est & habet, in eius videlicet essentiā, potentiam, fructuonem, sicut idem ipse, & hæc tam ei sūt propria, quā sunt illi, iuxta suum modū. Insupèr quicquid boni, quicquid gaudij, quicquid beatitudinis tam angeli quā homines & creature habent vniuersæ, id equè suū sit, ut illorū: Si quid verò mali aut pœnarum habent, id illis permanet relinquaturque. Quod si plùs ipse se exijt & abnegauit, & minùs aliquid sui vel commodi vel lucri sectatur, quærit, intendit, quā illi: tanto illorum bona plùs sua sunt, quā sint illorum, & ipse eis maiori cū gaudio, proprietate & felicitate, perfruetur. Nam qui perfectiùs exit extra omnem priuatū suū: ipse amorem & propriam voluntatem, hic plùs intrat in diuinam vnitatem. Hoc ipsum tamē bonum & incomparabilem vtilitatem, quam ea præstat vnitatis, haudquaquam intendere debet. Nam quo minùs suum intendit, eo illud cumulati⁹ inuenit. Unde si quis totū se exisset, hic quoque totus citra omnem dubitationem ingrederetur: nec tantum efficeretur similis, sed etiam vnum, & omnia quoque ve-

Quis dilectionis ordo seruandus

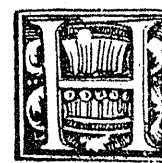
quò charitatis officia impendenda.

IN FERIIS PASCHALIBVS.

De vnione & introitu increati spiritus Dei, in creatum spiritum nostrum. Et vti spiritus separetur ab anima, ut id quod corporale siue animale est, inferius permaneat.

SERMO IIII.

Duo ex discipulis Iesu ibant ipsa die in castellum nomine Emaus. LVC. XXIII.

Ic nobis, dilectissimi, considerandū venit, quidnam iuxta sensum spiritalem & mysticum, hoc præsens castellum significet atque designet. Licet enim eiusmodi

Castellū.

hinc sensum elicere, qui nos etiam vterius atque sublimiùs deducere possit ad agnoscendum, pro humanæ imbecillitatis capacitate & viribus, occultū illum & amabilem ingressum increati spiritus Dei, in creatum spiritum nostrum: & specialiter ad distinctè contuendum explorandumq;, quænam ex tribus illis hominis partibus, corpore videlicet, anima & spiritu, verum accessum & ingressum habeat in Deum, & ad Deum omnium authorem. Neq; em̄ hac vice aliud aliquid ex præsentis Euangelio profundè examinare atque tractare statui: sed iam dicti duntaxat castelli explanationi inherere, quantum possum, ad vestrum omnium notitiam deducendo, quod per illud iuxta sensum spiritalem significetur. Ad illud nanque Lucas euangelista, sicut ex themate potestis aduertere, duos ex discipulis Iesu post illius resurrectionem properasse commemorat, vocabulum autem Emaus habuisse. Itaque Emaus, desiderium consilij in nostro idiomate sonat. Volenti proinde sacrarum literarum & ipsius Saluatoris cōsilia sequi, huic imprimis & ante omnia necessarium est, dominicis obtemperare mandatis. Hoc verò illis, qui inter chariores Dei filios cupiunt annumerari, & ad perfectionem aspirant, minimè debet sufficere: sed insupèr & consilia euangelica sequi, eaq; tota intentione obseruare curabunt. Etenim ex instrumento veteri præcepta habemus: ex nouo autem nō præcepta tantum, sed etiam consilia Saluatoris. Et præcepta quædam, omnia nobis illicita interdiciunt, &

Emaus quod sonet.

Præcepta.

S

per-

Matt. 11.

Psal. 72.

Ioan. 17.

rè sua efficeretur. Talis enim semper indifferens & æqualis est, & equaliter omnia, tam aduersa quā prospera, suscipit de manu Dei, nec vnq; in vlla re à mentis suæ stabilitate & equalitate deijcitur vel deturbat. Hinc ergo ipse nos Dñs hortatur, dicens: Tollite iugum meum super vos: quo scilicet voluit, ut voluntas eius etiā nobis ipsis in immensum nobis charior sit. Atque ita etiam omnia nobis interdixit. Nihil enim homini charius est seipso & propria voluntate. Sanè quicumq; in hac vnione ritè positus est, ille tam parum scit de seipso, quā de Soldano trans mare degente. Sese nanque & alia omnia ex toto exijt secundum oem modū, & ita totū intrauit, & ad equalitatem quandam pertigit: nō quo equalis sit deo, sed ad illius vnionem intrauit, vnumque cum illo effectus, æqualitatis omnis oblitus est. Vnum nanq; nō æquale est, sed vnum. Ideoque eiusmodi homo vnum est, & intus est tam purè, expedite, atque nudè vnitus, ut in illa vnitatem non appareat nisi vnum: non quo esse suum naturale perdat in deo, sed actiue, experimentaliter ac fructiue non nouit se tantquam se, sed solum ibi scit Deum. Indè est quod Propheta dicit: Inflammatum est cor meum, & renes mei cōmutati sunt: & ego ad nihilum redactus sum, & nesciui. Cæterum huius defectus & annihilationis nullam vnquam imaginem habere potest. Nam & ipse supra omnes tam suū ipsius quā rerum omnium imagines translatus est, atque raptus in illam imaginem increatam, vbi nō est nisi purissima quædam essentia, omnis imaginis expertus. Nihil etiam scit, nihilque operatur. Sed Deus ipse scit & operatur in illo, & per illum absque omni impedimento, pro sua gratissima voluntate, plùs quā vel ipse, vel vllæ creature sciant. Verum quia ista abdiata sunt, & pro dolor ab hominum experientia nimium remota, fatius est, quæcumque de his adhuc dici possent, silentio prætereire. Huc Dominus respiciebat, cum rogaret patrem suum, ut omnes credentes in se, vnum fierent, quemadmodum ipse & pater vnum sunt, & essent consummati in vnum. Quod felicissimum vnum ac beatissimam vnitatem præstet nobis ille, qui hodierna die gloriosus resurgens à mortuis, beatè nobis immortalitatis aditum, deuicta morte, reserauit, qui est benedictus in secula. Amen.

Confilia. pertinet ad infirmos & imperfectos. Confilia verò, pro perfectis sunt & charioribus filijs Dei, qui contendunt intrare per arctam viam, que ducit ad vitam, quã alioqui pauci apprehendunt. Sicut enim corporaliter infirmis multa propter ipsorum egritudinem admittuntur, ita & illis qui sola precepta sectantur, multa licita sunt atque concessa, quã secretioribus atque singularibus Dei amicis haudquaquã licita sunt. Proinde quisquis optima rectissimaque cupit ambulare via, in qua minimum fallatur, decipiaturque, ille pergat in Emaus, ut videlicet iuxta dei consilia, vitam suam appetat instituire: verbi gratia, sectando Christi paupertatem, in castitate, in obedientia, hoc est, in vera resignatione viuendo, aliaque virtutum arripiendo exercitia, ad que Christus ipse suo nos exemplo inuitat, & dirigit verbo. Hoc pacto quisquis viuit, secundum consilia viuit, & in Christo viuit, & Christus in illo. Eidemque multo semper vicinior est Christus, quam sit ipse sibi. Christi verò diuinitas in illius humanitate abscondita est, que nimirum humanitas via quedam est ad diuinitatem ipsius pertingendi, sicut ipse de se testatur, dicens: Ego sum via. Et reuera nisi intus in Christo aliquid esset latentis & abditi boni, ad quod nos ingredi hortatur, nequaquam alio de se loco ipse idem diceret: Ego sum ostium. Vbi nanque ostium est, aliquid intus sit oportet. Et per me si quis introierit, saluabitur, & ingredietur in diuinitatem, & egredietur in humanitatem meam, & pascua inueniet. Est igitur ipse ostium sensibus per corporis subiectum, sicut Apostolus Ioannes ait: Manus nostrę contrectauerunt de verbo vite, & ipse Dominus: Videte, inquit, manus meas & pedes meos, quia ego ipse sum. Est etiam ostium intellectui per seipsum: nec quisquam in ipsum peruenire valet, nisi per fidem introducat, quemadmodum Esaias ait: Nisi crederitis, non intelligetis. Est denique & voluntati ostium penitus referatū per amorem. Voluntas nanque amorem introducit, nec quicquam medijs esse patitur inter illum & dilectum, siue eum quem diligit: cunctaque amor penetrat vi sua, donec ad eum quem amat, feliciter pertingat. Quicumque ergo per Christum ad secreta Dei contemplanda per fidem & charitatem introierit, aut ad illius humilime humanitatis vestigia sectanda exierit, vtro-

Ire in Emaus, quid.

Ioan. 14.

Ioan. 10.

Ibidem.

1. Ioan. 1. Luc. 24.

Esa. 7.

bique pascua inueniet eterne viriditatis, pulchritudinis, felicitatis. Porro quod ex pascuis humanitatis illius procedendum sit, ingrediendum que ad pascua diuinitatis, Hugo manifesta ratione commostrar, dicens: Ideo Christus carnem a se assumptam, nobis proposuit in cibum, quo nos ad diuinitatis gustum alliciat atque perducat. In his pascuis sponsa amore ebria oblectatam se fuisse insinuare videtur, cum ait in Canticis: Comedi fauum meum cum melle meo. Que verba Origenes expones: Fauus, inquit, ex cera conficitur, diuersas habes domos & cellulas, in quas apes mella comportant. Ita & amas anima dulcem gustat diuinitatem in cera virginę puritatis. Et Augustinus: O magna, inquit, stitenda & amabilis familiaritas, o familiaritas nullum habens tedium vel amaritudinem noxiarum cogitationum tentationumque. Hoc est planè gaudium, de quo scriptum legimus: Eugè serue bone & fidelis, intra in gaudium Domini tui, nimirum singuli pro meritis suis. In domo nãque patris mei, ut ipse Saluator ait, mansiones multe sunt. Quelibet tamen anima tanto gaudio & exultatione perfundetur, vt ex sententia cum Propheta dicere possit: Secretum meum mihi, secretum meum mihi, quasi dicat, nulli tam presentem esse sponsum, vt sibi. Nunc deinceps aduertendum nobis est, dilectissimi, tribus hominè partibus constare, corpore videlicet, anima & spiritu. Secundum corpus viuit bestialiter, secundum animam spiritaliter, secundum spiritum deiformiter. Anima quidem in medio constituta est: que si ad carnem sese conuertit, carnalis efficitur, nec potest ibi spiritus permanere, sicut scriptum est: Nò permanebit spiritus meus in homine in eternum, quia caro est, id est, carnalis. Si verò ad spiritum sese transferat, spiritalis efficitur. Ergo si carnalis est anima, nec oem in hoc expendit operam, vt spiritalis fieri queat, sed in sua bestialitate torpescit, maiora quidem peccata vt cunque deuitans, sed tamè adhuc secundum desideria sensualitatis sue absque studio resistendi, proficiendique conatu, in seculi oblectationibus viuens, fatis utique periculosam agit vitam, vt potè tepidam & negligentem, de qua in Apocalypsi legitur: Utinam calidus esses aut frigidus: sed quia tepidus es, incipiam te euomere ex ore meo. Sanè dilectissimi, sicut ea que per

Hugo.

Cant. 5. Origenes.

Augustin.

Matt. 25.

Ioan. 14.

Esa. 24.

Tribus hominè constare.

Gen. 6.

Apo. 3.

VO-

vomitum semel reiecta sunt, ægrè & cum totius horrore naturę palato offeruntur: ita & Deus non facillè eos in gratiam recipit, qui a prima atque feruenti dilectione sua ad teporem defecerunt. Sed vt manifestius innotescat, quodnam ex his tribus, corpore videlicet, anima & spiritu, verum habeat ingressum ad Deum, vel in Deum: sciendum est, quod secundum inferiorem animę partem, per quam illa vitam corpori administrat, nec se extra corpus extendit, ingredi nõ valemus, sed spiritus est per quem nobis ingredi licet, quæadmodum Apostolus ait: Nostra autem conuersatio in cælis est, non utique secundum corpus, neque secundum animam, quatenus ea corpori vitam subministrat, sed secundum spiritum. Spiritus enim est Deus: & ideò qui adorant eum, in spiritu, hoc est, in intimis suis, in veritate, & in agnitione adorant. Quod cum propriè ad spiritum pertineat, non patet nobis accessus siue introitus in Deum, nisi per spiritum, secundum quem, vt Augustinus ait, Deo simillimi sumus, & iuxta hunc ad illius imaginem & similitudinem conditi, & ipsius capaces effecti sumus. Certè quotidiana experientia discimus, quod ex carnali affectu & sensualitate quodam ad eò sibi iuicè amore & animo copulatur, vt non solum in eadem domo pacificè degant, verum etiam tanto sibi inuicem amoris iungantur scedere, vniaturque, vt quicquid vni euenerit, siue prosperum sit, siue aduersum, haud secus alter sentiat in corde suo, quam si ipsi euenisset. Et quis distinet sit utriusque vita, adeò tamè sibi mutuo non solum animo, sed etiam sensu & intellectu absque omni vera felicitate vniuntur, ac si vnus vterque foret homo, nec quicquam distinctum haberent. Idque potissimum inter illos vsuuenire solet, quod cor habet imperturbatum & apertum, qui vnus sunt voti, eiusdemque voluntatis, quorum eadem studia, eadem conditio, eadem exercitia sunt. Nam qui proprię voluntati & suis priuatis comodis dediti sunt, ad hanc intellectualem vnionem minimè pertinent, dum alijs precludunt ostium, adeoque sua propria voluntate ac proprietate obfirmant obserantque, vt nulli per rationem siue intellectum pateat accessus ad eos: & ideò paucis chari sunt, eo quod secundum Deum Thomę sententiam, nullum secum vniri patiantur: eaque causa est, quod non liceat eos accedere, eisdemque per amorem scederari. Ceterum si tanta potest esse vnio car-

Phil. 3.

Ioan. 4.

Heb. 4.

Anima à spū qui diuidatur.

1. Cor. 6.

2. Cor. 3.

Apo. 1.

nalis, quanto maior ea vnio erit, qua Deo spiritaliter vnimur, dum spiritus increatus nostrum creatum spiritum subintrat, eisdemque copulatur? Est enim ille multo nobis interior, longeq; maiorem ad ipsum similitudinem habet, quam vllus homo ad alium quenuis, siue secundum carnem, siue secundum intellectum habeat aut habere possit. Vnde & sanctum nobis spiritum suum dedit, quo ille spiritum nostrum secum & post se trahat, beatissimaque vnione coniungat. Hoc aut si fieri debeat, prius mira quedam in anima & corpore fieri habent. Dehinc aliud quiddam mirabile contingat oportet circa spiritum nostrum & Dei spiritum. Sicut enim Apostolus ait, Viuus est sermo Dei & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, pertingens vsque ad diuisionem animę & spiritus. Quid, obsecro, tam mirum inuenit in rebus creatis, quam hoc quod in seipso essentialiter vnus, indiuisum, inseparabile est, adhuc certo quodam modo diuiditur ac separatur? Hoc aut animę contingit, que cum vna quedam in seipsa essentia sit, simplexque natura, à spiritu diuiditur ac separatur. Etenim secundum vires inferiores, vbi vitæ corpori subministrat, hoc ipsum animę vocabulum habet: sed secundum vires superiores, per quas Deo adheret, Deumque contemplatur, spiritus dicitur. In hac diuisione animę & spiritus, anima ipsa & quicquid corporeum est, inferius manet: spiritus autem, & quicquid spiritale est, sursum tendit, atque abstractum siue diuisum ab anima, Deo copulatur coniungiturque, sicut Apostolus ait: Qui adheret Deo, vnus spiritus est. Mira prorsus diuisio, vbi quicquid corporeum & rude est, inferius manet: quicquid verò subtile est & spiritale, ad diuinę glorię contemplationem subleuatur, atque secundum Apostoli sententiam, in eandem imaginem transformatur à claritate in claritatem, tanquam à dñi spiritu. Tū verò quoniam pacto superior pars ad Dei gloriam & gaudia contemplanda rapitur, subuehiturque, magna pace & quiete pars inferior potitur. Hinc ergo aduertere licet, quod quanto spiritus à rebus caducis ac temporalibus, & ab ipsa quoque anima iuxta hunc modum disiungitur, tanto facilius perfectiusque ingrediatur in Deum. Sic planè ingressus erat summus ille euangelista Ioannes, die illa dñica, de qua ipse scribit: Fui in spiritu in dñica die, quod richardus exponens, ait ipsum cum spiritu suo

S 2 fu

fuisse in spū Dei. Quod tūc fit, qñ eiusmo-
di homines itā ex toto rerū exteriorum, q̄
ad corpus pertinent, & per corpus fiunt,
obliuiscūtur, ac si eas penitus ignorarēt,
eaq; duntaxat semper eis præsētia sunt,
quę ad spm̄ spectant, ea videlicet, quę per
memoriam & intellectum ex amore exer-
centur in deo. Vel certē tunc spūs dicitur
esse in spū, qñ seipsum homo intūs, quan-
tū fieri potest, totum collegit atque co-
egit in vnum, omnium quę forinsecūs ac-
cidunt, toto studio nitens obliuisci. Itaq;
spūs D. Ioannis apostoli, in spū Dei fuit,
non q̄ corpus ipsum cum omnibus virib⁹
reliquerat, sed mens eius Deo affixa erat,
& eternitatis spūi inhærebat, qui ipsi⁹ spūi
reuelabat, indicabat, ac demonstrabat mi-
ra atque stupenda. Ad hunc introitum eti-
am D. Petrus pertigerat, qñ à vinculis fuit
absolutus. Ea nanq; amoris natura est, q̄
spū, quem perfectē sibi vendicat, sese re-
linquere, atque in dilecti præsētia con-
temnere facit: fitq; tunc miro modo, vt p̄
amoris tractum in eum spūs subleuetur, q̄
supra ipsum est, & vi atque potentia ei-
dem amoris, à seipso & extra seipsum ex-
ire & in Deum ingredi, suisq; obliuisci,
& Dei solius reminisci cogatur impella-
turq;. Ad hunc deniq; ingressum & regina
Saba pertigerat, qñ videns & audiens sapi-
entiam Salomonis, non habuit vltra spm̄.
Tunc enim spūs sese non habet, qñ inci-
pit à seipso deficere, & ab esse suo supra
humanam conditionem abscedere: ac mi-
ra quadā transformatione spūs prope an-
nihilari videtur eo tempore, qñ adhærens
Deo, vnus cum eo fit spūs, non iam suus
existens, sed Dei. Atquē si fides aliqua D.
Dionysio adhibēda est, melius nobis est,
vt simus dei q̄ nostrisq; forū. Indē est quod
Propheta ait: Defecit in salutare tuum ani-
ma mea. Nimirū quisquis hoc pacto cum
spū Dei reuera vnitus est, ille nouit quid
sentiat, quid intūs experiatur: quem tamē
plerunq; alij, qui necdū ad interiora sua
pertigerunt, reprehendere non verentur
de modo vitæ suæ, volentes vt aliqd agat:
& certē nouit & ipse se nihil externi ope-
ris facere, quippe qui simplicissimæ veri-
tatis contemplationi iugiter inhæret, se-
seq; à multiplicibus sensuum circumstan-
tijs inuenit absolutum, expeditumq;. Hic
quærare libet, quid de illis sentiēdum sit,
quibus cum ingrediendi clauis tradita sit
atq; commissā, non solū ipsi non intrāt,

sed etiam alios prohibent ingredi volen-
tes. Hic occurrunt phariseus, iudas, & Mar-
tha, quorum nullus Magdalē agnouit.
Si enim cognouissent, non reprehendis-
sent vtiq;, non ad exteriora se transferre
compulissent, non demū quantum po-
terant, ab introitu impedissent. Itaq; non
Magdalē tm̄, sed nec studia illius no-
uerant, quippe qui necdū ad eum perfe-
ctionis attigerāt gradum, in quo illa iam
posita erat. Quantumcunq; autē illi accu-
sarent, reprehenderent, calumniarentur,
non se Magdalena excusabat, sed partes
suas Dño committens, eundem in omni-
bus meruit habere patronum. Cæterū ^{Spūs pe-}
pedes spūs, quib⁹ ille intūs per viam eter- ^{des qui-}
nitatis incedit, sunt intellectus & affectus, ^{des qui-}
secundū Vercellensem. Semper itaque ^{des qui-}
D E V M affectu siue desiderio inqui- ^{des qui-}
rere, intellectu siue cognitione inuenire, ^{des qui-}
& gustu interno contingere, hoc est ad ^{Affectus q̄}
Deum accessisse, peruenisseq;. Hoc autē di- ^{oporteat}
ligentissimē curādum est, vt ipsi affectus, ^{cē mūdōs,}
qui spūs pedes sunt, ab omni sudore & im-
munditia pulueris transitorie voluptatis
ac terrene dilectionis loti sint, ac mundi
feruentur. Sicut enim pedes vb̄ terrā teri-
gerint, sordidantur itā & affectus inordi-
nati, spm̄ corrumpunt, contaminantq;. ^{Joan. 13.}
Hinc est q̄ ipse Dñs ait: Qui lotus est, nō ^{Joan. 13.}
indiget nisi tm̄ vt pedes lauet, hoc est, qui ^{Joan. 13.}
absq; peccato mortali viuuit, non opus ha- ^{Joan. 13.}
bet lauare caput suum. Caput enim spūs ^{Caput}
siue mentis, est intelligentia, quæ in san- ^{spūs qd.}
ctis perfectisq; hominibus Deo est appli-
cata. Nec etiam manus illi lauandæ sunt.
Opera nanq; illius munda sunt per capi-
tis, id est, mentis munditiam, quę ritē in
Deo ordinata est atque stabilita. Vix autē
possibile est, vt pedes, id est, exterior ani-
mæ portio, saltem venialibus peccatis, vt
verbi gratia, inordinata sensualitate, non
maculetur, ob continuam conuersatio-
nem in terra, ex qua amor quasi maculas
quasdam contrahit, quod tamē perfectis
rariū accidere solet. Vndē qui lotus est à
sorde mortalium peccatorum, non indi-
get nisi tm̄ vt pedes temporalium affectuum
siue desideriorum lauet. Hoc se spōsa in
Cāticis fecisse gloriatur, cum ait: Laui pe- ^{cant. 5.}
des meos, id est, cogitationes meas, quib⁹
terram contingere solebā, & per quas mo-
dō in cælis habito: quō iterū in quinabo
illos rebus temporalibus atq; caducis, im-
miscēdo eos vmbri imaginum corpora-
lium,

Reg. 10.

Qñ spūs
sese nō ha-
beat.

Psal. 118.

lium, quæ in hoc superintellektuali exer-
cicio reputantur maculæ & offendicula?
Multæ enim sunt & diuersæ in itinere vni-
tatis impedimenta, per quę pedes spūs ex
contactu inferiorum præpediūtur. Vndē
non tm̄ eos à maculis emundari, atque la-
uari, sed etiam sub celeritate cuncta infe-
riora seriō transcendere ac p̄transire oportet.
Deniq; & magnus ille Dionysius ait,
pedes in scripturis vim affectiuā designa-
re, & acutam aciem penetrantis affectio-
nis siue desiderij, semper sursum ad diui-
na adspirātis. Vndē & Propheta: Perfecit,
inquit, pedes meos tanq̄ ceruorum. Cer-
uus enim, vt ait Gregorius, cum montium
iuga conscendit, quęcunq; se aspera obij-
ciunt sentibus illigata, dato saltu trāsgre-
ditur, & absque villo cursūs sui obstaculo
in superiorib⁹ eleuat. Itā etiam electorum
mentes, quęcunq; sibi in hoc mundo obli-
tere atque obuiare conspiciunt, contem-
plationis saltu transcendunt, & more cer-
uorum, despectis terrenorum sentibus, in
superna se euehunt. Hinc rursum dicit: Et
in Deo meo transgrediar murum. Murus
quippe est omne quod itineri nostro ob-
ijcitur, ne ad eum, qui diligitur, trāseatur.
Indē & in Canticis sponsa loquitur: Simi-
lis esto capre q̄ hinnuloq; ceruorum. Solet
enī & hinnulus ad matris vbera festinans,
rupes obuias transilire. Haud secūs & pe-
des nostri tota virtute cuncta debent pe-
netrare impedimenta. Sed quę lingua ex-
plicare sufficiat, q̄ mira videat is qui De-
um contempletur? Qui profectō viribus
inferioribus restitutus, stupenda posset
enarrare, nisi interdū tanta, tamq; subli-
mia forent ea quę percipit dona, vt nō so-
lū ea non eloqui, sed nec sibi ipsi possit
explicare. Quę tñ si capere non sufficit, sit
alter Moyses, descendat de monte, certa q̄-
dam signa secum adferat, & anima simul
ac corpore testetur, se è regno lucis adue-
nire. Cæterū vt Hugo ait, dum ex interi-
orib⁹ arcanis reuertimur, nihil melius no-
biscum adducere valemus, q̄ lucem è re-
gno lucis, ad depellēdas tenebras. Et hinc
vtcunq; scire licet, si in diuino lumine fu-
erimus, si indē luminosi redeamus. Tum
verō primum habemus Dñi timorem, & si-
lij sapientiā in distinctione veritatis. Qui
si etiam Spūs sancti benignitatem conse-
cuti sumus, ignem amoris habemus: & tūc
quantū possumus, torpentes quosq; ad
Dei timorem excitamus, & per sapiētiam

Pedes qd.

Psal. 17.

Psal. 17.
Murus.

Cāt. 2. & 8.

Exo. 34.

☞

☞

lucem in tenebris: atque per benignita-
tem & intimum amorem, frigidum mœ-
stumq; torporem superamus. Et itā alter ^{Gal. 6.}
alterius onera portātes, legem Christi im-
plemus. Præstet nobis omnipotēs dñs de-
us noster, vt & grauiora onera ipsi porte-
mus, & proximis in portando auxilio si-
mus, quisq; pro gratia sibi collata à Deo,
qui est benedictus in secula. Amen.

IN FERIIS PASCHA-
LIBVS.

*De quinque gradibus diuini amoris, amore
videlicet semper mobili, perseverante, acuto, &
superferuido.*

SERMO V.

Nonnē cor nostrum ardens
erat in nobis de Iesu?

LVC. XXIII.

Vdiuistis hodiē, dilectissi-
mi, vt Dñs ac redēptor no-
ster, posteaq; omni morta-
litate deuicta, gloriosus re-
surrexit à mortuis, duobus
discipulis suis, quorū alter

Cleophas, alter, secundū quosdam, idem
hic S. Lucas, huius conscriptor Euangelij
fuit, in forma peregrini apparuit in via,
seriō loquentibus de ipso ex vehementi
amore ac deuotione, quam erga eum ha-
bebāt, licet interim oculi eorum teneren-
tur, ne eum agnoscerent. Quod exponēs
S. Gregorius: Hoc ergō, inquit, egit foris S. Gregor.
Dñs in oculis corporis, quod apud ipsos
agebatur intūs in oculis cordis. Ipsi nanq;
apud semetipsos intūs & amabant, & du-
bitabant. Eis autē Dñs & foris præsens ade-
rat, & quis esset, non ostendebat. De se lo-
quentibus præsentiā exhibuit, sed de se
dubitātibus cognitionis suę speciem ab-
scudit. Verba quidem cōtulit, duritiam
intellectūs increpauit: scripturę sacre my-
steria, quę de seipso erant, aperuit: & ta-
men quia adhuc in eorum cordibus pere-
grinus erat à fide, ire se longiūs finxit.
Quantū autem fides eorum dubitati-
one permixta erat, dum tamen ex amore
de ipso loquerentur, corda ipsorum ma-
iori dilectione fuere succensa. De hac di-
lectione vt aliquid loquamur, sciendum
est, secundū Dionysium, quinque eam
habere gradus. Primō itaq; est amor sem-

Quinq; di-
lectiōis
gradus.

I. per mobilis siue operas. Hic minus habet de Deo, quam ceteri gradus. Per hunc enim primò anima ad Deum sese còuertit, eundemq; varijs adhuc operationib; & occupationibus intenta atque sollicita, amare incipit. Hic amor semp studiosè ac seriò quibuscunq; potest virtutum exercitijs & bonis operib; incumbit, ne fortassè deficiat & tepescat in via: sempq; dilectum suum inquit sequiturq; dicès cum sponsa: In lectulo meo per noctes quesiui, què diligis anima mea. Verùm quia amor iste, semper mobilis siue operans, breuior angustiorq; est, quàm vt eius lectulus (lectulus, inquam, operationis) dilectum capere possit: hinc est, quòd eundè pro voto suo nec habere, nec inuenire potest, quemadmodùm & sponsa secuta queritur: Quesiui, inquiens, eum & non inueni. nec tamen cessat anima hoc amore succèssa, quin semper dilectione sollicita, eundè dilectum suum querere simul ac inuenire vehementer exoptet, instàr Zachæi illius euangelici, qui vt Dominum, quod ardèter cupiebat, videre possit, in arborè descendit sycomorum. Et nisi me fallit oia, non absurdè per hunc Zachæum statura pusillum, quilibet Dei amator accipi potest, dum primò ad veritatè diuini amoris còuertitur. Sicut enim ille publicanorum princeps fuit, ita & hic publicanum se & grauissimum peccatorè esse cognoscit: nec erubescit manifestare seipsum in confessione vt peccatorem, sicut in Apostolo videre manifestum est, vt ille publicè confitetur, dum ait: CHRISTVS Iesus venit in hunc mundum peccatores saluos facere, quorum primus ego sum. Tales peccatores, gratia fiunt locupletes, sicut & Zachæus diues fuit: quia vbi superabundauit peccatum, superabundat & gratia. Non est ergò cur aliquis desperare debeat ob peccata sua, quilibet multa & graua, sed hoc potius curet, vt cum Zachæo in primo dilectionis gradu, hoc est, amore operante siue semper mobili, sese exercent. Sicut enim Augustinus ait, Deus amatoribus suis non modò peccata relaxat, sed magna etiam dona largitur. Hoc amore succensè erant duo illi discipuli, de quibus prædiximus, dum euntes ac redeuntes, amorem cordis sui ore testabantur ac inuicem aperiebant. Porro licèt bonus quisque ac verum amans, quandiu superest, verissimè in Aegypto viuat, in magno videlicet labo-

re, timore, curis ac sollicitudine, sit tamen interdum, vt ex hoc primo amoris gradu magna quædam & incomparabilis exultatio oriatur, omnem dolorem atque mororem, qui de defectib; natus erat, ab animo repellès per internas de vita beata cogitationes. Et nonnunquam, breui licèt tempore, tanta amicis suis Deus præstare solet dona & consolationes, vt eo quidem tempore ex sententia dicere possint cum Sara Abrahæ vxore: Risum fecit mihi Deus: quicumque audièrit, corridebit mihi. Sed vbi serenior illa hora transierit, cum Propheta dicunt: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est. Ità affectus erat patientiæ exemplar S. Iob, cum ait: Quis mihi tribuat, vt sim iuxta menses pristinos, secundum dies quibus Deus custodiebat me: quandò splendebat lucerna eius super caput meum, & ad lumen eius ambulabam in tenebris: quãdò lauabam pedes meos butyro, & petra fundebat mihi riuos olei? Quid em aliud hic lucerna designat, q̄ gratiam Dei? quæ tunc lucet super caput hois iusti, quandò gratia Dei mentem illius intus illuminat: Qui idem quandò per gratiam pueniètem, gradum amoris operantis transcendit, ad lumen eius in tenebris ambulat. Pedes verò, affectus sūt hominis amantis. Sicut enim pedes quolibet deferunt hominem exteriorem, ita & affectus interiorem hoim portat. Riui aut olei, dulces lachrymæ sunt, quibus immorari iucundum est atq; suaue. Secundus gradus amoris, est amor perseverans. Hic in p̄peris & aduersis ad finem vsq; etiam in interna obscuritate positus, p̄seuerat: nec à ceptis desistit, donèc mors illius conatus abscondat. Hoc amore Magdalena incaluerat, quã cunctis etiã discipulis abeuntibus, ipsa sola apud sepulcrum remansit. Ideoq; illi ante oēs nouæ gratiæ resurrectione innotuit. Qui em p̄seuerauerit vsq; in finem, hic saluus erit. Hoc nobis in veter. innuitur, vbi simul cum cauda pecora immolari debere præcipiuntur, quæ sci licèt cauda perseverantiã designat. Et Ioseph tunicam talarè habuisse legitur, quæ idem significat, putà vt perseverem vsq; in finem, in obscuris licèt amoris exercitijs. Hoc & Sp̄sa dicere videtur, cum ait: Anima mea liquefacta est, vt dilectus locutus est. Quesiui, & nõ inueni illum: vocavi, & non respondit mihi. Inuenerunt me custodes, q̄ circumerunt ciuitatem. Percusse-

Ibidem. cufferunt me & vulnerauerunt me, tulerunt palliũ meum (hoc est, perseverantiã) custodes murorum. Indè tñ seipsam excitat, dicens: Adiuuro vos filiè Hierusalem, si inueneritis dilectum meum, vt nunciatis ei, quia amore languo. Tertius amoris gradus, est amor feruidus siue calidus. De hoc S. Iob ait: Nonè vestimèta tua calida sunt, id est, intellectus simul & affectus siue voluntas accenduntur & excitantur, cū perflata fuerit terra austro, id est, cor humanum diuina gratia inflammatur? Si enim anima feruidè ac seriò ad dilectum suum non tetèderit, foris remanet, obscura, tepidaque, & à veris amatoribus remota. De hoc etiam amore Augustinus ait: O amor qui semper ardes, & nunquam extingueris, quàm serò te amaui? Intus eras, & foris te quærebam. Mecum eras, & tecum non eram. Hic amor rubus ille est, quem moyses vidit, amoris ardore succensum, & tñ minime combustum. Licèt enim amantem cruciet amor, consolatur tamè eum & placidum facit. Huius denique amoris feruore succensè erant duo iam dicti discipuli, Lucas (vt quidam volunt) & Cleophas, quandò dicebant: Nonnè cor nostrum ardens erat in nobis de iesu, dum loqueretur nobis in via? Habebant & secundum amoris gradum, quãdò certa fide ad Hierusalem redibant, habebant demum & primũ gradum, quandò ex cõpassione Christo operantem amorem exhibebant, non solum inuitando, sed etiam cogendo eum ad hospitium. Quartus amoris gradus, est acutus amor. Quo Iacob Patriarcha incaluerat cum ait: Vidi dominum facie ad facie, & salua facta est anima mea. Vidi, hoc est, ad amoris agnitionè pertigi, & in corporali ipsius agnitionis intelligentia hoc ex ipso didici siue intellexi, agnitum me esse ab illo. Ad hanc cognitionem suspiras Augustinus: Da, inquit, mihi Domine Deus meus, vt cognoscam te & me. Sic & isti discipuli post multa salutaria colloquia & dicta Saluatoris, ipsum tandem in panis fractione cognouerunt. Ipse nanq; amor acutus cuncta penetrat, ita vt clarè cognoscatur, & amans anima à multis difficultatibus ac molestijs releuetur, quæ admodum in Confessionum libris Augustinus ait: Cùm inhæsero tibi ex omni me, nunquam erit mihi dolor & labor, & viua erit vita mea tota plena te. Et quis det mihi vt venias in cor meum, & me amore tuo in-

ebries, vt obliuiscar omnium dolorum meorum? Itaque amoris feruor siue estus, nihil aliud est quàm impulsus quidam, ex vehementi ac ardentissimo amore nascès. Nõ enim cessat amor donèc amantè coniungat & vniat cum dilecto: sicut ex Cant. colligere licet, vbi sponsa ait: Tenui illum, nec dimittam, donèc introducã illum in domum matris meæ, & in cubiculum genitricis meæ. Quod tunc fit, quandò amor acutus intima contingere & assequi potest. Plus em amare anima, quàm intelligere, valet: & amor facillè ingredit, vbi intellectum foris remanere oportet, nec aliquid nouit apprehendere. Quintus amoris gradus, est amor superferuidus. De hoc dicit hugo: nescit quoniam id quod superferuet, quadam caloris & incendij sui violentia iactatur extra se, totaliterq; supra se, & facit motionem magnam inuisibili æstuatione. Quod em prius acutum fuerat in dilectione, obstentia cuncta penetrans, iam superferuidum fit & ebullit, in semetipso stare non valens, quia etiam sese contemnendo relinquit. Hic enim amor nec se capit, & modum nescit: qui alio nomine etiam violentus appellatur, ea ratione, quòd amoris huius aculeus, mentem hominis medullitè penetrat, & affectum flàmigeris anhelationibus trãuerberat, adeò quòd æstum desiderij cohibere non præualens, impetu vigorosissimo sedulè superferueat, & humanæ naturæ violentiam non modicam inferat, quia sic amantem, in amatum importunitate sua transformare nititur. Ità in libro Iob Heliu dixisse legitur: En venter meus quasi mustum absque spiraculo, quod languardulas nouas dirupit. Hoc amore sponsa estuabat, cū diceret: Anima mea liquefacta est, vt dilectus locutus est. Sicut em aurum, argentum, aut aliud quoduis metallum liquefactum, si fundatur in formã, illius imaginem induit: ita & anima amore liquefacta, eius sumit speciem in quem resoluitur siue liquatur, sicut Apostolus ait: Nam quos præsciuit, & prædestinauit cõformes fieri imaginis filij sui. Deus em noster ignis consumens est. Porro cū anima illius amore liquefit, & in ipso solo quiescit, adeò illi per amorem vnitur ac perlustratur, clarificaturq; vt vnum cum illo fiat in dilectione, iamque securè dicere possit: Omnia mihi cum illo communia sunt. Nihil enim proprium ha-

beamus: sed vna nobis domus, vna hereditas, eade mensa, fedes vna, & lectulus vnus. Cūq; illi siue infirmitas accidit, siue defectus aliquis, aut aliud quodcūq; medium occurrit inter ipsos, sit languida, & exclamat: Annunciate dilecto, quia amore languo. Non enim potest ab illo separari. Recedit autem dilectus ob amorē priuatum, à quo illa nonnunquam vincitur, & tunc cruciatur anima, languet & premitur, licet amor in seipso nec langueat, nec patiat aliquid. Quando verò amor adest, amoris exercitijs anima cōtinuē infusat. Vbi fortis est amor, vehementissimē desiderare facit id quod amatur, quando illud absens est. Hoc amore sanctus ille propheta Daniel linguebat, qui vir desideriorum dicitur, & prae amore ac desiderio aegrotabat, siue, vt dixi, linguebat. Hoc denique amore & sapienti discipuli adeo flagrabant, vt quiescere non possent, donec exploratam haberent, simulque alijs annunciant dominicā resurrectionem, immo & ipsi domino felicissimē vnirentur. Quod & nobis praestare dignetur idem ipse Christus IESVS Dominus noster, in secula benedictus. Amen.

Cant. 2.

Dan. 9.

De feria quarta Paschalis hebdomada, infra sermonem quendam offendes Dominica V. post Trinitatis, hoc initio, Ascendens IESVS in vna nauim etc. qui hic legi potest, nec ab hac solennitate discordat.

IN EISDEM FERIS PASCHALIBVS.

Vt Deum amare debeamus, vt Christus summi boni, summa veritatis ac suprema perfectionis magister sit, ideoq; à nobis amandus, cōtemplandus atq; imitandus.

SERMO VI.

Conuersa illa, dixit: rabboni.

IOAN. 20.

Vm Dñs noster IESVS Christus surrexisset à mortuis, summo hunc videndi desiderio Maria Magdalena tenebatur. Apparuit igitur illi Dominus sub specie hortulani cuiusdam, sed ipsa eū minimē agnouit. Posteaquam verò suo eā nomine cōpellasset, dicens, Maria: agnitus est ab ea, & conuersa illa, dixit: Rabboni, quod est, interpretatum, Magister. Notandum hic venit, dilectissimi, quòd Marię huic, quādiū sepulcro adstitit & angelos respexit,

dominus sese occultauit, stans post tergū illius. Deus enim omnipotens & gloriosus, illis sese abscondere solet, qui inordinatiū circa creaturas occupantur, & pro rerum temporalium atq; creaturarū amissione, dolore immodico afficiunt. Quotquot verò à creaturis se auertūt, vt Deum creatorē possint inuenire, his ille semetipsum palam exhibet ac manifestat. Quādiū igitur Maria ad sepulcrū domini sese conuertit, audiuit illum dicentem: Maria. quę dictio & stellam maris, ac mundi dominā, & à spiritu sancto illustratam, significat. Quisq; enim Deum videre desiderat, stella ab infimis eleuata sit oportet, omnia terrena ac temporalia fugiat, & illuminatus sit ad quęq; cęlestia contēplanda. Maria autē cū sui nominis vocabulū audisset, statim ex ipsa cōpellatione dominum agnosces: Rabboni, inquit, quod est, Magister. Hoc enim vocabulo sui eū discipuli & ipsa quoq; Magdalena cōpellare solebant adhuc in terris positū, sicut ipsemet testat, dicens: Vos vocatis me, Magister & nōne: & benē dicitis, Sum etenim. Reuerā nāq; summi ipse boni magister est, & ideo supra omnia est incōparabiliter diligendus. Summę quoq; veritatis magister est, ideoq; contēplandus est. Supremę deniq; perfectionis magister est, & ideo sine villo post tergum respectu deuotissimē nobis omnibus venit imitandus. Dixi primò, summi boni ipsum esse magistrum, & ideo supra omnia diligendū. Sed dicet fortasse aliquis: Deus immēsus est, & summū atq; infinitū bonū: animā verò, sicut & ceterę creature omēs, certos terminos habet, quomodo ergò Deū suum nōsse & amare valebit? Attēdite quęso. Est planē Deus immēsus & infinitus, sed & animę desideriu, quā abyssus est, quod impleri non potest nisi bono immēso. Vñ quo magis anima Deū desiderat, eo magis hunc desiderare potest: & quo magis eū diligit, eo amplius & diligere valet. Deus enim bonū quoddam est absq; villo defectu, & fons vitę est absque fundo: anima verò illi ad imaginē & similitudinē facta est, ad hoc tm cōdita, vt ipsum amet atq; cognoscat. Cū autē, sicut pdixi, Christus summi boni magister sit, ipsum anima super oia meritò amare debebit. Ipse nāq; amor est, & ex ipso manat amor in nos tanquā ex fonte vitę. Fons autē vitę, charitas est: & qui non diligit, in morte est, vt inquit sanctus Ioānes in epistola

Maria qd.

Ioan. 13.

Anima cur creata.

Fons vitę 1. Ioan. 3.

stola quadam sua. Itaq; cū Christus fons sit: & magister summi boni, amare ipsum debet anima absq; omni contradictione. Est enim hoc anime proprium, vt eum diligat, qui Deus est. Amabit ergò anima Deum, hoc est, summum bonum, absq; modo, absq; socio, & absq; silentio. Primò absq; modo amabit. Hęc Bernardi sententia est, sic dicentis: Causa diligēdi Deum, Deus est: Modus, sine modo diligere. Est enim Deus immensum bonum, cuius bonitatis non est mensura neque numerus: ideoq; sine modo diligendus est ab aia rationali. Hinc Paulus ait: Et hoc oro, vt charitas vestra magis ac magis abundet. Et Bernardus: In amando, inquit, Deū, nulla alia nobis ratio neq; discretio seruanda est, q̄ vt diligamus eum, sicuti ipse dilexit nos. Ipse nos in finē vsq; dilexit, vt & nos eum diligamus vsq; in finē, hoc est, vt quādiū in hac mortalivita positi sum, semper intus nostrum crescat desiderium. Verū licet internū amoris nostri erga Deū opus, quotidiana debeat accipere incrementa, externa tamen dilectionis opera & exercitia per veram discretionem ita moderanda sunt, vt naturam, non destruāt, sed spiritui faciant esse subiectam. Secundò amandus est Deus absque socio, hoc est, vt eum amoris gradum, quo diligit anima creatorem, nulla teneat creatura: & quicquid ipsa amat, ad Deum & in Deo diligit: & creaturas omnes propter Deum, in Deo, & ad Deum amet. Propter Deum diligit, quādiū causa, quare diligit, Deus est. Ad Deum diligit, quādiū ad illud bonū, quod ipse est, eas amat. In Deo diligit, quā sic eas amat, vt nullam delectationē querat, nullum in eis finem alium, nisi solum Deum, habeat & intendat. atque ita creaturas in Deo, & Deum in creaturis diligit. Hoc est quod Christus ait: Diliges dominum Deum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omni mente tua. Quę verba Augustinus exponēs: Ideò, inquit, dominus ait: Diliges dñm Deum tuum ex toto corde &c. vt nulla sit vis animę in homine, quę diuino amore vacua sit: & quicquid sensibus amabile occurrit, vt totum hoc diligit propter Deum, & in Dei dilectione vtatur. Deus enim charitas est. Atque hoc modo sine socio diligendus est Deus. Tertio amandus est absq; silentio. Qui enim in dilectione est, tacere nō potest, sed clamare & vociferare compelli-

Amor triplex. I.

Phil. 1.

Ioan. 13.

II.

Propter Deū, Ad Deum, In Deo diligere.

Mat. 22.

Ioan. 4.

III.

tur. Est autem, secundum B. Gregoriū, duplex clamor, vnus oris, alter operis. De clamore operis dicit idē, quòd efficacior sit clamore oris, de quo Dauid ait: Laboraui clamans. Et Chrysostomus: ea, inquit, amantium consuetudo est, vt amorem suum celare nesciant & abscondere, sed secretioribus amicis suis interiorē dilectionis flammam aperiunt ac manifestant: simul etiam defectus suos & vitia, quibus Deum offenderunt, eisdem patefaciunt & exponunt, nec eos silentio tegere valent: quin sapiūs in de loquuntur, vt aliquod gaudium & animi recreationem capiant. De altero clamore, scilicet operis, quo amor internus exteriori opere declaratur, S. Papa Gregorius ait: Probatio dilectionis, exhibitio est operis. Amor enim operā magna, si est. Si verò operari renuit, amor nō est. Rectē igit Magdalena Dominū rabboni, id est, Magistrum nūcupauit. Est enim ipse totius boni magister, & ideo, sicut dictum est, super omnia diligendus. Est etiam magister amoris triplici de causa. Nihil enim remunerat, nisi in amore, ex amore, & cum amore. Primò, in quā, nihil remunerat nisi in amore, scilicet factū. Hęc notandum, tria esse quibus mereri potest homo: quę sunt: externa opera, interna contēplatio, ac intima desideria & amor. externa opera eatenus meritoria sunt, quatenus in charitate fiūt. Illa enim opera in seipsis transitoria sunt atq; caduca, & ideo non potest illis homo mereri æterna, si sola fuerint absque dilectione, quę vt Apostolus ait, nunquam excidit. Quęcunque ergò opera extra charitatem peraguntur, vitę æternę haudquaquā meritoria sunt. Vnde quisquis Deum puro colit amore, ab omnibus recedit quę Deus non sunt: qui enim bonum diligit in creatum, facile creata omnia bona contemnit. Secundò nihil remunerat Deus nisi ex amore. Ex ea nanque dilectione, qua nos gratuito amat, semetipsum nobis largitur, & sese nobis seruat in præmium. Dat planē se ipsum totum, non aliquam sui partem. Dilixit enim nos, sicut ipse ait, in charitate perpetua, nec aliquid seipso minus homini largitur. Indē est quòd Abraham ipse dicit: Noli timere Abram, ego protector tuus sum, & merces tua magna nimis. Tertio remunerat DEVS hominem cum amore. In eo nanq; potissimum hominis præmium consistit, vt DEVM

Psal. 68.

I.

Tribus modis mereri.

1. Cor. 13.

II.

Iere. 31.

Gene. 15.

III.

finē

sine medio clarè videat, & eodem in amore perenniter frui valeat, ipsumq; possidere. Rectè igit magdalena dñm nostrum Rabboni, id est, magistrū appellauit. Et tu quęcunq; es fidelis anima, deuotè & eximo cordis tui ipsum alloquens, dicito: **O** magister summi boni, domine De^s meus, per amorè, qui tu ipse es, trahere me post te. Fac me experiri benignitatem tuam, vt te super omnia toto valeam mentis affectu diligere, tibiq; semper inhærere. Dixi in superioribus, Christum summæ quoque veritatis magistrum esse, & ideò à nobis cõtemplandum. Notare igitur vos velim, etiam in creaturis vnumquęq; suū posse contemplari creatorem. Siquidem attendendo, qđ ex nihilo facta sint, omnipotentiam illius liquidò cernit. Cõsiderando verò, vt illa optimæ factę, & cõuenientissimo sint ordine constitutę atq; dispositę, sapientiam illius quę filio ascribit, velut manibus palpat. Si deniquè creaturarum bonitatem & vtilitatē, cuius nulla earum ex toto expers est, vigilanter inspicat, benignitatem Sancti spiritus nõ potest non luce clariùs intueri. Hinc ad Rom. 1. Inuisibilia, inquit, Dei per ea qđ facta sunt, id est, per creaturas, intellecta cõspiciunt. Cognoscit autē siue cernitur Deus etiam in lumine gratię, quęadmodum Prophetata regius ait: In lumine tuo videbimus lumen, quod est ipse Deus, in quo tenebræ non sunt vllæ. Deniquè & contemplaturi fumus Deum omnes in lumine glorię, vbi sine medio videbimus eum sicuti est. Est em̄ supremæ, sicut dixi, magister veritatis, qui nos omnem docet & intelligere facit veritatem. Postremò, vt & superiùs dixi, summæ idem ipse perfectionis magister est. Quamobrem relietis & abdicatis omnibus, hunc quisq; sectari ac sequi curabit. In ipso nanq; omnis perfectio vnita inuenitur, quę diuisa est in creaturis. Quisquis ergò ad perfectionem adspiras, Christum sequere, à Christi vestigijs nec latum vnguem discede. Ipse nanque ait: Si quis venit ad me, & non odit patrem suum & matrem, adhuc autē & animam suam, nec renunciat omnibus quę possidet, immò & creaturis omnibus terrenis, nõ potest meus esse discipulus. Et Gregorius: Extra patrē, inquit, & extra matrem, extra fratres & sorores homo fieri debet. Sūt enim creature inimici hominis, quatenus est à deo & pxi-

ma salutis suæ via prepediunt ac remoran- tur. Sicut ergò dixi, relinquat qđq; instabiles creaturas omnes, & summę perfectionis magistrum tota mentis intentione sequatur Christum IESVM dñm nostrum in secula benedictum, qui id nobis omnibus per gratiam suam largiri dignetur. Amen.

DOMINICA I. post Pascha.

Vt per nostris ipsorum & omnium abnegationem, per tres gradus ad veram pacem & cordis puritatem ascendere debeamus.

SERMO I.

Euangelium huius diei est, vt Dominus clausis ianuis introierit ad discipulos suos. Ioan. 20.

Pax vobis. IOAN. 20.

IS verbis dilectos discipulos suos post suā à mortuis resurrectionē Dominus salutauit, quęadmodum apud Ioanem cap. 20. cernere licet. Planè hanc pacē & qe-

tem omnes homines naturaliter appetūt, & hanc innumeris ac multiplicibus occupationibus, negocijs, laboribus & exercitijs suis venant & quęrunt, nec tñ ad eam vnq̄ pertingere valent, nisi illic eam quęrant, vbi certò possit inueniri, quod est in solo Deo. Quę ergò, dicit fortassè aliquis, vera via est ac ipsissimi modi ad verā pacē, & summā, purissimam, atq; perfectissimam veritatē pertingēdi? Hoc vt facilius cõstet & innotescat, ea diligēter similitudo notāda est, quā subiecturus sum, de sancto Ioanne euangelista, vt videlicet illum Dominus tribus modis traxerit, quibus etiam omnes illos trahit, qui ad proximam debeant pertingere veritatem. Primò itaq; traxit Dominus Ioannē, qñ eum à seculo reuocauit, & in suum elegit apostolum. Secundò, quāddò in suo eū pectore recubere fecit. Tertid, quod perfectissimum fuit, quāddò in ipso die pentecostes spiritum sanctum illi copiosè infudit, aperiens illi ostiū, in quod receptus fuit. Hoc igitur modo dū quisq; primò seculo renunciat, vocatus siue tractus à deo, oportet vt omnes vires suas inferiores secundum superioris rationis iudiciū moderetur & regat, seipsum agnoscere secumq; manere discat: & cura puigili sollicit, obseruare studeat primò verba sua, ne quid alicui lo-

Vera ad verā pacem pertingendi via quę.

Christum tripliciter Ioannem traxisse.

quatur, nisi quod sibi dici velit. Secundò motus & instinctus siue affectus suos, vrū ex Deo veniant, & tendant in ipsum. Tertid cogitationes suas, ne sciens ac spontè vanis & noxijs cogitationibus immoret. Si quę verò præter suam voluntatem illi mala incidant, non sunt nisi præparatio quædam atque purgatio illius ad potiora capeſſenda. Quartò opera sua, vt nihil in eis omnibus quærat & intendat, nisi DEI gloriam & cūctorum hominum salutem. Hoc igitur modo Dñs eū à seculo auocat, & suum apostolum facit: sic quę de externò paulatim internum, & spiritalem docet facere hominem. Et hæc pertinent ad incipientes. Secundò, si iam talis aliquis eū sancto Ioanē in dulcissimo velit Christi pectore recumbere, oportet vt ad eiusdem Saluatoris perfectissimum exemplar attractus, idem diligentissimè contēplet, adspiciendo videlicet illius sanctissimam humilitatem ac māsuetudinem, ardentissimamque charitatem, quam erga amicos simul & inimicos habebat: obedientissimam quoq; resignationem, & resignatam obedientiā illius, quam promptissimè exhibuit in omnibus vijs, modis ac locis, ad quę patris imperio vocabatur. Ad hæc, immensam pietatē ipsius, quam in homines vniuersos copiosè declarauit, & altissimā sacratissimamq; paupertatem. Cū enim cælum & terra sua essent, non tamen ea cū aliqua proprietate possidebat. Omnia verba & actus suos ad Dei patris gloriam & animarum salutem referebat. Porro hæc omnia & his similia, multo viciniùs ac profundius cõtemplabitur in Christo, quàm à me possit extrinsecus doceri, eademque ardentissimè desiderabit & petet à DEO. Simiūq; ediuersò sese contemplans, diligenter attendet, quàm dissimilis sit huic imagini Saluatoris, quàm longè sit à perfectione illius, qđ paruus & nihil in seipso. Hic facile permittetur ei à Deo quiescere siue recumbere in pectore illius. Huc porro nihil in hac vita æquè conducit, qđ dominici corporis superdignissimū sacramentum: & pro alterius magis illuminati hominis arbitrio siue consilio, cuncta facere dimittereque. In huius planè amabilis exemplaris sedula contemplatione simul & imitatione, tanta gratiarum atque charismatū opulentia repletur homo, tantamq; ibi cõsolationem ac dulcedinē inuenit, vt nullo negotio omi mūdane cõ-

solationi atque dulcedini renunciet. Hos iam dictos duos modos pleriq; tenet, qui magnificè de se sentiunt, & omnia sua intuto esse arbitrant: sed quia cū proprietate & animo impetuoso eos tenent, procūl à proxima veritatis via se nouerint esse remotos. Quauis enim in Christi pectore Ioan. 13. Ioannes recubisset, dum tamen illū Mar. 14. lites caperent, dimisso pallio siue sindone, fugam inijt. Itā sanè quanlibet in prædictis duobus modis excellat aliquis, si quæ fortè aduersitate pulsēt, videat sibi ne palium dimittat per proprietatem & impetum ac vehemenciam animi sui. Certè exercere se in prædictis modis, & bonum & sanctum est: & magnoperè curandum est, ne qua creatura hæc nobis exercitia auferrat, nisi fortè ipse Deus nos ad altiora trahat, subuehatq;. Quāddò enim Christus nos trahit, sine forma & absque imagine nos ipsum sequi, at ei nos relinquere debemus, vt nobiscū haud secūs quàm cum suo valeat instrumēto operari. Hoc siquidem illi multo laudabilius, nobisq; multo vtilius est, in isto videlicet vel ad breue spatium illi nos relinquere, qđ in prioribus duobus modis vel centū annis nos exercere. Sed hic quęrunt aliqui, & dicūt: Ita necdū transcēdisti? quibus ego respondeo: Minimè. Imaginem quippe siue exemplar IESV Christi nemo transcendere valet. Debebāt autē illi quęrere, vrū necdū modos illos & opera transcendere rim, quæ cum proprietate tenere solitus fui. moneo hic breuiter vnūquęq; diligenter ordinatiōes obseruare diuinas, & vnū modum post aliū discretè assumere & ordinatè. Tertid tractus fuit Ioannes, quāddò Spiritus sanctus illi datus fuit in Pentecoste, & ostiū ei reſeratum. Hoc quibusdam fit in raptu, alijs in resignatione. Hic apostoli verba cõplentur, quibus ait: Quod oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in 1. Cor. 2. cor hominis ascenderunt, quæ hic reuelantur à Deo. Ceterū non est, qđ aliquis presumat vnquam se ad verā pertingere posse perfectionē, quatenus in hac vita possibile est, nisi homo exterior in interiorē perducatur. Ibi intrò recipitur homo: ibi tales, quales prædiximus, diuitiæ, tantaq; mirabilia reuelantur. Quæ si quis immoderatiùs vellet contueri, cū natura infirmior id sustinere non possit, crebrò eū lecto decubere oporteret. Porro scire vos velim dilectissimi, qđ priusq̄ ad hæc, de quibus

bus locuti sumus, perueniri possit, eaq; in homine perficiantur, naturam crebras & graues mortes intus & foris subire necessesse fit. Cui libet autem tali morti vita eterna respondet. Nec est, quod arbitretur aliquis diem vnum vel etiam annu vnum ad haec obtinenda sufficere. Quae vos ne terreamini. Tempus ista requirunt. Maximè vero tres huc virtutes necessariae sunt, puta simplicitas, puritas, resignatio. Et haec est perfectissima via. Ita que per haec tria exercitia iam dicta, vera cordis & corporis puritas obtinetur, quam S. Ioannes singulari & excellentissimo modo possedit: de qua ipse Dominus ait: Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Certè cor mundu, charius ac preciosius est deo, quam omnia quae in terris habentur. Cor mundum, nobile, decorum ac perpetuum est habitaculum Spiritus sancti, templum aureum diuinitatis, factuarium vni geniti filij Dei, in quo ille patre suum adorat, altare summi ac diuini sacrificij, in quo filij Dei quotidie caelesti patri offerunt: thronus eter ni iudicij, quies & thalamus summe Trinitatis, lucerna aeterni luminis, arcanum deliberatorium siue curia diuinarum personarum, conclaue omnium thesaurorum Dei, mercimonia diuinae suauitatis, aeternae sapientiae ludus, conclaue creatoru Dei, totius vitae & passionis Christi recompensatio, aeterni patris tentoriu, sponsa Christi, amicus Spiritus sancti, iucundissima oculorum pascua, omniu sanctorum angelorum soror, desiderata caelestis exercitus expectatio, omnium bonorum hominum frater, daemorum terror, omnium tentationum victoria, contra tela omnia scutum, omnium diuinorum bonoru aggregatio, thesaurus virtutu omnium, cunctorum hominum exemplum, & restauratio denique ac emendatio omnium quae vnquam perditae fuere. Sed quaeratur aliquis: Quid est ergo cor mundum? Cui, sicut praediximus, ex toto & pure sufficit solus Deus, cui nihil sapit, quod nihil delectat nisi Deus, quod cogitationes & mentem suam continue ex toto fixit in Deo, cui extraneum est & peregrinum quicquid Deus non est, aut cuius ille causa non est, quod sese diligenter custodit & liberum seruat, quantum fieri potest, ab omnibus tam gratorum quam aduersorum extraneis imaginibus, & omni externa occupatione, cura ac solitudine, & omnia de-

Tres qda virtutes quod necessariae.

Matt. 5.

Cordis mundi precium.

Cor mundu quid.

POST PASCHA, niq; syncerè in melius interpretatur. mundis enim munda sunt omnia, & mitibus ac mansuetis nihil est asperum, nihil amarum. Amen.

Tit. 1.

DOMINICA EADEM.

De vera oratione interna atq; deuota, quae non est nisi vera vnio cum Deo, omnia verba exterioris orationis transcendens.

SERMO II.

Clarifica me tu pater.

IOAN. XVII.

Ne eo capite, vnde praesens thema desumptu est, Dominus noster Iesus Christus, oculis in caelum subleuatis, dixisse legitur: Pater, venit hora, clarifica filiu tuum: & plura alia, quae non sunt nisi quaedam oratio deuotissima ad patrem suum caelestem. Et nos ergo dilectissimi, si vera volumus pace cordis potiri, quam Dominus noster discipulis suis post gloriosam suam a mortuis resurrectionem dedit, oportet sanè vt discamus nos in continuo exercere orationis studio, & mentem nostram, atque aded totum cor nostrum, omnes sensus, manus & vires nostras, in altum erigere ac subleuare, & in ipso denique Christo, cum Christo, & per Christum, orare. Hoc enim praestantissimu illius opus fuit, quod quidem fecit in terris, qd patrem suum caelestem adorauit. Haec oratio omnem humanum excedit intellectu, nec quisquam eam capere aut ad eius intellectum pertinere valet, nisi praestitum ei fuerit a Spiritu sancto. De hac oratione dicit Augustinus, qd sit mentis ascensus in Deum. Sed nunc multi diuites veniunt ad vos, iunijs & alijs pijs exercitijs maceratos ac debiles: & vix quatuor aut quinque obolos offeretes, nescio quantam orationum & veniarum numerositatem exigunt, ita vt pro sex obolis non vereantur quadoq; vel cetum Dominicas orationes expetere. Huiusmodi negociationes & pacta, atque id genus alia, quanti vult, estimat deus in aeternitate sua. Sed meum, quaeso, consilium audite. Avertite vos in veritate a vobis ipsis, & ab omnibus mortalibus creaturis, & mentes vestras supra creata omnia ex toto in Deum erigite, & in diuinitatis altissimam abyssum, & in Dei spiritum totum spiritum vestrum in vera resignatione omnium

Oratio qd

tam

tam superioru q inferioru viriu, supra oes sensus & omnem intellectu, in vera in ipso interiori animae fundo vnitione illius cu Deo, immergitote. Hoc enim modo verba, exercitia & modi omnes, obtinent. Tu verò in illa vnione positi, pro omnibus pro quibus orare estis adstricti, preces fundite ad deum, pro negocijs videlicet omnibus, & quicquid hoc est quod vobis homines commiserunt aut expetunt a vobis, & pro quibus ipse vult deus orari. Idq; vos certo certius tenere velim, qd quam nihil est obolus vnus in comparatione centu milium talentoru auri, ta nihil est omnis externa oratio in huius intimae orationis comparatione: quae & est & dicitur vera vnio cum Deo, & creati spiritus immersio ac liquefactio in increatum spiritum dei. quod si ipsa haec vnio vocales quoq; orationes patit, nec aliquid inde sustinet, impedimenti, securi & vocales orationes coniungite. Duo em meliora sunt q vnum: tum etiã praestat id pro quo rogati estis, eo modo facere extrinsecus, quo vos facere velle promissistis, aut certe iussu estis facere: simulq; cum illo & in illo metes vestras ad superna cogite, cunctaq; pecora vestra cu Mose in interiorum minate solitudinem. Ceterum si in hoc modus aliq; oratio vel opus externu vos impedit, securè mea fide illa postponite, eis tñ exceptis, ad quae certis ac statutis temporibus estis obligati. Omnis em externa siue vocalis oratio, in mentalis huius orationis comparatione non est nisi palea siue stramen ad preciosum triticu. De hac oratione Christus ait: Veri adoratores patrem adorant in spiritu & veritate. Denique exercitia omnia, verba, modos & opera, quae ab Adę temporibus vsq; in praesens exercitata sunt, & abhinc vsque ad extremu iudicij diem exercebunt, eiusmodi veri adoratores velut sub vno momento per hac vera & essentialem sui perficiunt inuersionem. Ob hac mentis oratione & vnione, hoc ipsum templum in quo positi sumus, & omnia haec q ad illud pertinent, puta fundamentu, murus, lapides necessarii & accomodi, pecora quoque quae ea aduexerunt, facta sunt atq; constructa, simulq; ea omnia in hac oratione essentialiter ad verum fructu, & in ipsum Deum pertrahunt ac referuntur, propter quem facta sunt omnia haec: & cuncta in momento in amabilem adducunt fundu, ex quo omnia profluxere, in aeternitate vi-

Oratio qd cui quanto praestet.

Exod. 3.

Ioan. 4.

delicet illam, vbi perenniter fuere praesentia, & sunt etiam, & quocunq; in posterum fient, iam perfecta sunt. Hoc sensu loquebatur nrs illa verba, quibus ait: Opus consummaui, quod dedisti mihi vt facia. In quibus si tempus attendisset, non vtiq; poterat vera esse. Multa em necdum fecerat. Adhuc pati, adhuc resurgere habebat. Sed ad aeternitate respiciebat, in qua omnia in praesentiaru, siue in praesenti nunc sunt, sicuti ab aeterno fuere, & perenniter erunt. Vn quotquot huc ritè veraciterq; pertingunt, omnia opera sua extra & supra tempus in aeternitate perficiunt: in Dei spiritu orant, atq; in Deo viuunt & operant, mortui sibi ipsis. No em potest aliqd alterius rei naturam induere, nisi prius deficiat a se ipso, & desinat esse id quod est. Hi planè & orant & operant in spiritu, vbi pater suu gignit filium, vbi & ipsi renascuntur. In ipso naque fundo spiritus in Deum reducit atq; impellitur: & ipsi supra omnem formam & imaginem transformati, & suis ipsis formam & imagine destituti, modos omnes excedendo, ad statum quandam modinescium pertingunt. Hi in eiusmodi sua oratione impetrant omnia, & iam patre orant pro filio, sicut ille prius orauit pro ipsis. Sed quomodo, dicis, orant pro filio? Ipse nos orare docuit, vt dicamus: Sanctificetur nomen tuum. Hoc igitur isti orant, vt filij nomen sanctificet, honoretur, agnoscat, diligatur, atq; tale habeat, vt ipse ab aeterno praordinauit, intedit ac voluit in aeternitate sua, vtq; passio illius amarissima & preciosa merita, quantum fieri potest, recompensentur, & copiosum adferunt fructum. Orant nihilo minus & pro vniuersa Ecclesia Dei: & semper in precibus suis exaudiuntur. Cuncta siquidem de manu dei aequaliter accipiunt, prospera scilicet & aduersa, penuria & abundantiam, eandem semper voluntatem habere curantes, licet non equali semper gustu diuinae dulcedinis potiantur: & in hoc merita magna sita sunt. Iam qd idem ipse dominus ait, Rogo pater vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus, notandu est, qd vnio haec duobus modis fieri consuevit: intus videlicet & foris, cum medio & absq; medio, in spiritu & in natura. Plerunq; aut malè istud intelligitur. Diuina quippe natura accides no recipit, nec potest humanus intellectus haec vnionem capere. Nec mirum. Si enim capere nescit homo, vt anima corpori vnita

duobus hac modis vnionem fieri.

T sit,

fit, utq; eadē in manibus & pedibus ac ceteris membris operetur & moueatur, quod tandem modo diuinā hanc intelliget vniōnem? Quotquot autem ad hanc pertinent, extra tempus in æternitate, extra id quod factum est, in eo quod factum non est, & extra multiplicatē in simplicitate operantur. Denique in perturbatione integra pace gaudēt, atq; cum amoroso desiderio in fundum sese demergētes, omnia in Deum referunt atque refundunt, sicuti ab æterno in illo fuere, & is ab æterno ea dilexit & intēdit. Istud longē vicinū accedit ad Deum, quā ipsa oratio. Sed ad hanc beatissimā vniōnem pertingere nō valēt, qui in suo naturali intellectu excreuere, atq; in propria ratione sua enutriti sunt, suisq; vixere sensibus. Olim egregius quidam ac venerabilis doctor hinc vobis loquebatur, sed eum minimē intellexistis. Loquebatur enim ille ex æternitate, & vos secundū tempus accepistis verba illius. Si in dicēdo modum excessi, charissimi, quauis Deo nimis non fuerim, quæso ignoscite mihi. libēs enim me corrigā. Præstet nobis omnipotens, vt omnes quandoquē tales esse mereamur. Amen.

DOMINICA II.

POST PASCHA.

Author D. De pastore bono, & vt ille oues suas fideliter
Henricus custodire ac pascere debeat pro gloria Dei, &
Suso. sūspisus interim curam habere per nigram.

SERMO I.

Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animā suam dat pro ouibus suis. IOAN. IO.

Aec verba nulli rectius, q̄ ipsi congruunt Saluatori: q̄, quod verbis docuit, opere postea cōpleuit, tradendo in mortē animam suam pro ouibus suis. Ipse planē pastor est bonus, qui oues suas & corporaliter pascit & spiritualiter: corporaliter quidem, dando vitæ necessaria: spiritualiter vero, amore & gratia sua, tum etiam septem Ecclesię sacramentis, ad hæc sacra scriptura ac innumeris alijs beneficijs suis: & demum eadem beatitudine, quam habet & est ipsemet. Illi⁹ porrō ouile, sancta est ecclesia catholica. A qua quisquis recedit & segregat semetipsum per mortale peccatum, siue per hæresim aut infidelitatē, habebit pascua sua cum demonibus in igne

Ouille chri

inferni inextinguibili. Ceterū hic bonus pastor in seipso perfectissima nobis exempla reliquit, per quæ eū sequi debeamus: maximē verō illis, qui vel à Deo vel à superioribus suis ad curam animarum vocati sunt. Non de ijs dico, qui seipso huic periculosissimo officio ingerunt, vel etiā qui vocati ad illud, aliud sectantur, quærun & intēdunt, quā purē Dei gloriam & salutem animarum. Tales enim omnes mercenarij sunt, & in mille versant periculis. Qui si exploratum haberent, quantum tremor, quanta eos inuadet angustia, cū districto iudici de qualibet anima & de causis ac negocijs omnibus sibi commissis rationē sunt reddituri, tabescerent forsassē præ dolore corda ipforum, & plāgerent sese noctūq; diuque. Illi verō, quibus absque eorum sollicitatione ex ordinatione diuina (omnis enim potestas à domino Deo est, sicut Apostolus inquit) tale aliquod officium impositum est, tales se animo benigno ac voluntario exhibere curabunt, vt neq; diuino honori aliqua per eos iniuria fiat, neque ipsi notabiliter deordinentur, & à iustitia exorbitent, neque oues demum illis commissæ in aliquo negligantur. Hoc aut, vt dixi, ex animo spontē atque libenter facere debebūt. Qui em̄ immoderatiū subire recusant, quod obedientia iniungit, molestissima & grauē sibi reddūt vitam suam. Paruum nāq; opus si animo inuoluntario fiat, plus grauabit, quā multa & magna spontē ala criterq; peracta. Interim tamen laudabile est, nolentes ad officia pertrahi: & impediō prodest, multa in eis aduersa sustinere: & vbi auxilium simul & consilium quærendum esset, non nisi dolorem & perplexitatem reportare, vel etiam repulsam pati, & vbi obedientia præstanda foret, rebelles atq; cōtrarios subditos experiri. Et reuerā hac tempestate præesse alijs, & certis eiusmodi modi fungi officijs, modō eisdem dignē velis satisfacere, non ad ocium, sed ad negociū immensum vocari est: immō grandis cruciat⁹ est, & crux penē intolerabilis. Attamen hanc ipsam crucem, quicunque ad eam vocatur à Deo, in suos recipiet humeros illius amore ac contēplatione, qui propter homines miserabilem olim crucem sustulit, & patri suo ad mortem vsq; obediens fuit: animoq; demisso cū perfecta ac humili sui resignatione Deo se debet subijciētq; ad perferendū onus istud, quan-

Rom. 13.

Præesse alijs, quale quid sit.

Quis suo faciat satis officio.

Vbi aut mordēdū, aut latrādum.

Eccī 19.

quādiū alijs placuerit, quibus promptam debet obedientia: nec aliquod ex sua ineptitudine ac impossibilitate velamē excusationis adducet. Dum enim id, quod faciendum est, quantum ipsi constat, meliori modo exequitur, officio suo facit satis, licet alioqui rectius fieri posset. Itaque Deum potius in omnibus, quā aliquod corporale spectabit commodum, hoc diligenter cauens, ne quantum in ipso est, aliqua ledatur ouium suarū in anima sua. Communis quoque erit & affabilis inimicis æquē vt amicis. Hoc enim pacem magnam parit. Iuniores quoque curā vigilantiori sub freno continebit. Malē siquidem educata iuuentus, totam sepe cōgregationem perturbat. Suauiter serius erit, & potius ex amore quā timore præcipiet. Quod vires suas excedit, ad superiores suos referet. Vbi mordere nō licet, saltem latratus quosdam dabit. Si vitā piam & sanctam in subditis suis ex toto perficere non valet, hoc tantum curet, ne deficiat, & ne malitia sub ipso viresumat & incrementum. Certē si tritam & vetustiorē vestem consuere nōlis, fieri non potest quin breui spatio tota laceretur. Vbi spiritalia pessum eūt, diū corporalia subsistere non valent. Qui modica negligit, paulatim decidit & corrui t̄ maiora. Ante omnia verō subditis suis vbiq; bona in seipso præbebit exempla, & potius opere quā verbo instituet. Vnū est, quod eum patienter ferre oportebit, hoc est, quod dum omnem suam diligentiam alicui rei impenderit, totū alij sinistra interpretentur & in calumniam vertat: & quibus maximē benefacere studet, ab illis plura grauioraque mala sustineat, quemadmodum & ipsi legimus factū Saluatori. Hæc & his similia patienter ferenda sunt. Non enim potest aliquis omnibus æquē placere. Si quis autem omnibus placere voluerit, sepius Deo & veritati displicebit. Malorum hominum conuicia, bonorum laus est. Ad hæc curandum illi erit, vt intra domū suā, improbam societatem, & foris noxiam familiaritatem tota virtute dissipet siue impediāt. Quia in re vbi fecerit quod in ipso est, immunis erit apud Deum. Væ autem congregationi illi, vbi duo hæc defecerint. Illa nanque primō quidem pace destituet, dehinc etiā ignominia notā incurret. Sed dicet fortē aliquis: Hoc si facere voluerō, repentē mihi odium conciliabo, &

fraudabor pace mea. Ad quod ego: Felix talis perturbatio & molestia, quæ eternam pacem adducit. Et v̄ illis, qui multa idcirco dissimulant, vt cordis sui pacem habeant integrā. De quibus Ieremias ait: Sana- Iere. 6. bant contritionem populi mei ad ignominia, dicentes: Pax pax, cū non esset pax. Tales suam quietem & commoditatē sectantur, honores & dignitates ambiūt, & hæc religiosæ honestatis interitu, dū excessus corrigere nō audent, ne displiceāt, sibi mercantur. V̄ illis, quia receperunt mercedem suam. Bonus verō pastor siue prælatus, purē Dei laudem & gloriā quærit, instar domini Saluatoris, q̄ eterni patris sui, non suam, quærebat gloriam: & ideo crucis ignominia libenter sustinuit. Ex huius imitatione, quicūq; verus est pastor, quicquid sibi eueniat, nō sibi factam queratur iniuriam, donc̄ ex grauiter fauciati capitis vulneribus, sanguis copiosē per faciē defluat, & terrā humectet, quemadmodum sanctis martyrib⁹ legimus accidisse. Olim nō nisi perfectissimi ac refignatissimi homines, ad dignitates & officia trahebant, non aut qui priuatis inhierēt lucris, & propria venarent commodā. Vndē quod in me est, id omnibus in quacunq; dignitate vel prælatione cōstituris do consilij, vt semper in ima siue fundum humilitatis sese demittat, paruitatem, nihilque suum ob oculos habeant, omnem superbiam deuitent, conditionis suę attentione fragilitatē, & quā celeriter ex hac vita sint migraturi. Dum ergō aliquē reprehendere volunt, sese prius repræhendant: & quātū fieri potest, malū studeāt vincere in bono. non em̄ satanas satanam expellit, sicq; ex corde mansueto mitia & dura proferat verba, prout res ipsa & causæ exigere videbuntur. Ante omnia diuinum augere ac promouere cultum, id eis vel maximē cordi erit. Itā tñ alijs intēdēt, vt seipso minimē negligāt. Qualibet ergō die sepius quidē, specialiter autē duabus vicibus sese intrō recipiēt, manē scilicet & vespere: & tunc semotis paulisper & à memoria seclusis omnib⁹ rebus & negocijs temporalibus, sese corā se statuent, menteq; in Deū subleuata, omnia aduersa & grauamina sua de illius suscipiēt manu, illi offerēt, pro eius amore sustinebūt, ac per ipsum denique vincunt: & hoc facient amabiliter, dulcia cum Deo colloquia miscendo, & suum in illo recreando

Olim q̄ fieret plati.

Prælati bonis qd curandū.

Vera perfectio ubi sita.

Spiritum. Hoc modo sub vna hora integrum diem, immo plurimos dies poterit recuperare. Vera perfectio non in consolationum affluentia sita est, sed in voluntatis integra resignatione in voluntatem Dei ad omnia tam amara, quam dulcia, & humili subiectione suppositus, sub aliquo homine loco Dei, eidem humiliter obediendo. In hoc statu melior est ariditas mentis, quam extra hunc profusa suauitas. Quod manifeste aeterni filij Dei obedientia probat, quam ille in arida amaritudine exhibuit atque compleuit. Hanc tamen non idcirco dixerim, quod aliquis se ad prelationis onera subeunda, quod heu multi faciunt, debeat offerre: sed ut qui ad haec a deo vocati sunt, iugum istud equanimiter ferant, & diligenter faciant quod in ipsis est, hoc secum cogitantes, quod si ista sibi onera non essent imposita, alia fortasse peiora eis accidisset: certi quod dominus Deus, cuius (ut praediximus) gloriam pure quaerunt, quicquid haec eis onera imposuit, etiam pro ipsorum maxima salute ad suam gloriam eos dirigere, ac eis providere, & velit & possit. Praestet nobis omnipotens Deus, ut omnes summi pastoris humiles oves efficiamur, & in finem usque permaneamus. Amen.

Ariditas cui deuotioni praestet.

Prelatorum bonorum consolatio.

DOMINICA EADEM.

De interiori anima templo, in quo Deus omnipotens verus pastor noster inhabitat. De spiritali hyeme. De bonis ac malis Iudaeis, & de proprietatibus omnium Christi.

SERMO II.

Oues meae vocem meam audiunt.

IOAN. IO.

Ioan. 10.

Quodam tempore cum facta essent Encenia in Hierosolymis, & hyems esset, ambulabat Iesus in templo, in porticu Salomonis. Circumdederunt ergo eum Iudaei, & dicebant ei: Quousque animam nostram tollis? Si tu es Christus, dic nobis palam. Inter cetera, quae tunc eis Dominus respondit, haec quoque dixit: Oues meae vocem meam audiunt: & ego vitam aeternam do eis, & non peribunt in aeternum: & non rapiet eas quisquam de manu mea. Haec in porticu Salomonis contigere. Hoc enim est quod dauid ait: In pace factus est locus eius. Salomon quippe pacificus dicitur. Et reuera Salomon pacificus est aeternus hic Salomon, cuius locus nusquam est nisi in pace, pace utique interna. Cuius & ista verba sunt: Ego sum pastor bonus, & cognosco oves meas. Itaque ut ad priora redeamus, sicut audistis modò, facta sunt Encenia in Hierosolymis, & Iesus ambulabat in templo. Hoc templum, dilectissimi, in quo dulcis Iesus ambulat, siue etiam quod Iesus ingreditur, est nobilis anima rationalis & pura interiora illius, cui plus Dominus operam ac diligentiam adhibuit, quam ceteris creaturis omnibus, plusque circa eam laborauit. In hoc templo Encenia facta sunt, hoc est, renouatio quaedam. Quo, inquis, modo ista fit renouatio in hoc templo, quod Dominus Iesus tam libere inhabitat? Planè respondeo: multo magis proprie, quam in omnibus templis materialibus, quae ab exordio usque mundi constructa vel consecrata fuerunt. Id enim nouum dicitur, quod suo initio siue ortu propinquum est. Itaque cum homo cum omnibus viribus suis, & tota anima sua sese intro recipit, atque templum hoc subintrat, ubi Deum reuera inuenit non habitantem modò, verum etiam operantem: cum, inquam, hic eum inuenit, non quidem per sensus siue intellectum, sicut ea quae lectione, vel auditu, vel sensibus apprehensa intro recipiuntur: sed per experimentum, siue gustum quandam internum, gustando eum in ipso fundo, & ex ipso fonte scaturientem, non autem aliquid introreceptum. (Fons enim melior est quam cisterna. haec enim sordescit & exiccatur, ille verò recens scaturit, manat & crescit, purusque ac dulcis sapore administrat) cum haec, inquam, fiunt, tum reuera Encenia siue Initialia in hoc templo celebrantur. Et quoties ista fit introuersio, etiam si possibile foret, vel millies eam fieri per diem, toties quaedam hic agitur innouatio, semperque cum hac eadem introuersione noua puritas, noua lux, noua gratia, noua virtus in anima generantur. Lucunda planè & gaudij plena res est ista introuersio, cui omnia externa opera & exercitia famulantur, & sua ex ea perfectione accipiunt: absque ea verò non multum efficaciam habent. Unde tamen si semper debeamus nos in omnibus laudabilibus ac bonis actibus & institutis seu ritibus exercere, praecipue tamen & ante omnia, haec seruanda est introuersio:

Psal. 77.

Quoties etiam quotidie encenia in aliquo fiunt.

Perfecta in nobis dedicatio quae celebratur.

hyems my stice qu sit

hyems alia

In quanta fuerit derelictione Christus.

trouersio: atque ita vera & perfecta itra nos dedicatio celebrabitur. Erat autem, ut euangelium subiungit, quando facta sunt Encenia, hyems. Quaddò, obsecro, est hyems ista? Tunc nimirum, quando cor frigus quoddam & ariditas ac duritia occupant, ita ut neque gratia, neque Deus, neque diuina vlla locum in ipso habeant, niue ac pruina, id est, caducis, aridis, perditisque creaturis totum possidentibus: quae dum per amorem ac delectationem ipsum occupant possidentque, igneamoris Sancti spiritus penitus extinguunt, gratiam omnem eliminant & suffocant, ac mirabile quoddam frigus, omnis expers gratiae, consolationis amabilis familiaritatis DEI, adducunt. Est tamen & alia quaedam hyems, quando homo vere spiritalis ac Deo deuotus, eundemque amore prosequens & intentione, totisque viribus peccata deuitans, adhuc a Deo relinquitur, quod ad sensibilem deuotionem attingit, & in magna ariditate, obscuritate & frigore constituitur, ita ut nihil iam diuinae suauitatis, nihil consolationis sentiat & experiatur. Hanc hyemem ipse Dominus omnium haud dubie patiebatur, quando in amarissima passione sua adeo a caelesti patre, & a diuinitate sua, cui tamen naturaliter vnitus erat, quod ad auxilium latitatem attingit, derelictus fuit, ut in omnibus angustiis, doloribus & ineffabilibus cruciatibus illius, nec minima quidem guttula diuinae consolationis, infirmam ac vndique nimis afflictam humanitati illius praestaretur & auxilio foret. Quinimò omnium mortalium afflictissimus & desolatus fuit, omni vndique auxilio destitutus. Ex quorum consideratione omnes electi amici illius, cum pleno voluntatis suae gaudio merito exultare debebunt, quando se pastorem suum, cuius oves esse gestiunt, in huiusmodi desolata ac resignata derelictione tam intrinsecus quam forinsecus se qui posse sentiunt. Et reuera felices illos, & plus quam felices, si pastorem suum & dominum Deum suum fideliter sequi poterint, perferendo hyemem derelictionis eiusmodi, non solum creaturarum, sed etiam ipsius Dei, consolatione destituti. Multo sanè verius vtiliusque tunc Deum presentem habebunt, quam in omnibus vniuersis iucundae fruitionis, ut ita dicam, estatibus habere: nec vllus capere sufficit intellectus, quanta in dura hac & vera derelictione bona contineantur, puta si quis vndique tene-

bris, duritia & hyemali frigore correptus, circumdatus & occupatus, patientiam seruet & equanimitatem. Sequitur in Euangelio: Circumdederunt ergo eum Iudaei. Duplices olim Iudaei erant, boni scilicet & mali. Sic & usque hodie inter nos est. Iudaeus autem idem est quod confessor, siue confitens Deum. Quando igitur vires, de quibus supra diximus, veraciter sese introuertunt, & cum natura & supra naturam, in ipsam radicem fundi interioris, ibi tunc Deum confitentur, ut ita dicam, experimentaliter: dumque illic eundem inueniunt, confitentur eum in veritate frui tunc siue fruendo: & haec omnia fiunt in vera ac viua fide: & in omnibus illis quae hinc nascuntur, intus in intellectu siue ratione & voluntate, & foris in viribus exterioribus, tam in agendo quam in patiendo, in verbis, in operibus, in gestibus, in conuersatione: in his, inquam, nihil inuenitur neque actiue, neque contemplatiue, quam vera confessio Dei. Et inde fortasse Christus dicere voluit, cum ait: qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram patre meo. Id enim certò tenendum est, quod in cunctis operibus illis, in quibus alium nobis finem quam Deum praestituimus, in illis Deum minimè confitemur. Si quidem & ex ipsa natura merito Deus rerum & intentionum omnium finis esse debet & scopus: & ubi quis alium sibi finem constituit, haud secus agit, quam si Deum ipsum abnegaret. Creaturae nanque tribuit, quod soli creatori tribuendum erat. Et haec de bonis Iudaeis siue confessoribus dicta sunt. Erant autem & mali Iudaei, de quorum numero & illos fuisse non dubites, quod dominum circumdederunt, qui pleni rancore & amarulètia, ipsum vix adspicere aut sustinere poterant, haud secus quam si corda erga eum lapidea habuissent, sicut & reuera habuerunt. Et heu heu, quot adhuc hodieque Christiani reperiuntur, qui dum amicos Dei bonis actibus & pijs exercitijs ac institutis cernunt deditos & intètos, quandam erga illos displicentiam, auersionem & amaritudinem concipiunt: & quicquid illi faciunt, totam vitam & omnes actus, instituta & exercitia illorum, vilipendunt, totaque aduersum illos cometa consingunt, ut nulli dubium sit, eos de malorum illorum numero esse. Enimvero periculosissimum est, & inter omnia signa certissimum, nunquam illos cum Deo & amicis il-

certum periculis quodammodo perditionis signum.

cis illius partem habituros in seculo futuro, qui non fauorem quandam & dilectionem, aut ad minus animū permittentem inueniunt erga bona omnia atq; diuina. Hęc enim ipſius Christi ſentētia eſt, dicentis: Qui non eſt mecum, contra me eſt. Sicut ediuerſo in bonis Iudæis hoc ipſum quod promptā voluntatem, fauorem, intentionem erga bona omnia generunt, certiffimū ſignum eſt, Deum inhabitare ac poſſidere fundum ipſorum, eoſq; bono illo eſſentiali, quod Deus ipſe eſt, perenniter perfruendos. Illis verò, qui ab his alieni ſunt & vacui, Chriſtus terribiliter ait: Vos nō eſtis de ouibus meis. Oues meę vocē meam audiunt, hęc ipſam utiq; vo cem. Po teſt hęc non abſurde queri, cur Dñs amicos ſuos toties oues appellet. Et quantum ipſe capio, videtur mihi id ob duo quedā feciſſe, quę vt ouibus inſunt, itā Domino mirum in modum placēt in amicis ſuis. Hęc autem ſunt innocētia & manſuetudo. Puritas quidem, innocentia & virginitas, agnum ſequuntur quōcūq; iērit. Manſuetudo cognata eſt deo, qua q̄ præditi ſunt, vo cem illius audiunt, quam paſſionibus dediti & iracundi homines nunq̄ audire merentur. Sicut em̄ quādo ventus procelloſior fenestras & oſtia domūs exagitat, difficilē aliquid audiri po teſt: itā ſi quis Dei patris arcanum verbū, quod i occulto ſufurrio, & in intimo ani mę proferē, intra ſe audire debeat, om̄is intra ipſum irę tēpeſtas & paſſionū tumultus ſopiarur oportet: vtq; ouis ſit māſue ta, modeſta & reſignata, ſuosq; impetuo ſos motus cohibeat, & itā demū cum trā quilla manſuetudine cōditoris ſui ama bilem vo cē auſcultet. Hęc porro latēt oēs illos, q̄ non ſunt ex ouibus Chriſti. quot quot autē de harum numero ſunt, illis per prophetam Dominus dicit, que madmo dūm iſta nocte nobis lectū eſt: Tribuā tibi terram deſiderabilem, hereditatē præ claram, exercitiū gentiū. Et dixi: Patrem vocabis me, & poſt me ingredi non ceſſabis. Quę verò eſt terra deſiderabilis, quā dilectis amicis & charis ouibus ſuis p̄mit tit? nimirū terra corporis ipſorū, quod ex natura rebelle & indomitū, ſecundū oēm voluntatē ipſorū eis ſit deſiderabile, obe diens & ſubiectū, paratūq; ad om̄ia quę ipſi exigunt ab eo, in quibus etiā idē corpus nō parū ſentit gaudij & delectatiōis: quodq; prius aridū fuerat & rebelle, iā ſit

Mat. 12.

diuine in-
habitationis
ſignum
certiffimū
quod.
Ioan. 10.

Cur IESVS
amicos ſuo
os oues ap
pellet.

Apoc. 14.

Iere. 3.

inſtar terre diligenter excolte & exarata, quę mollis eſt, & frugū ſeminibus ſuſci piēdis apta: itā p̄ſuſiſtorū corpus miro quodā deſiderio ad om̄ia bona fert. Quę autē eſt hereditas præclara? Non alia ſanē, quàm dñs noſter IESVS Chriſtus, q̄ eſt hereditas patris ſui, cuius nos cohæredes ſu mus, ſicut ſcriptum eſt, q̄ filius accepit à patre q̄ quid eſt, habet & poteſt, & pater dedit ei om̄ia in manus: q̄ tñ om̄ia idem filius ad eō modis omnibus in ipſum pa trem reſudit, vt indē nec pilum ſibi uſurparet, neq; aſſumeret, ſed illius duntaxat gloriā, quantum potuit, fideliffimē q̄re ret. In quo proſectō, ſi ipſorū debeat eſſe idem ipſe præclara hereditas, ſui eū ami ci ſequi debebunt, itā vt q̄ quid ſunt, ha bēt & poſſunt, in Deum referāt atq; reſun dāt: & ex om̄ibus donis illius & q̄buſlibet ab eo perceptis nec pilum quidē, neq; fo ris, neq; intūs ſibi aſſumāt. Siue enim per media, ſiue abſq; medijs illius percipiant dona, curādū eſt illis, vt illi ea relinquunt cuius ſunt, nec quicq̄ indē ſibi uſurpates, nō ipſa dona, ſed munerū dato rem amo re fideliffimo in grant. Sed quid facimus, cū ſenſus & natura ad eō viſcoſa ſint, adeoq; ſeiſa q̄rant in om̄ibus? quod non mediocriter præclarā hęc obſcurat heredi tatē. Vbi em̄ aliquid diuinū nobis uſurpa mus & aſſumimus, ibi quod diuinū eſt, vt itā dicā, nobis creaturale efficiamus, ac p̄ indē obſuſcamus. Iā verò quod ſequitur, exercitiū gentiū, manifeſtum eſt, q̄ gen tes nullos modos, nullam ſanctitatē, nec legem habere, qualia prius habuit popu lus Iudæorū, ſed gratiam pro gratia abſq; ſuis meritis acceperunt. Iudæi verò ſuis operibus plūs q̄quo innitebant, & varias cęremonias, ritus, præcepta & legitima ha buere. Gētes autē nihil habebant cui inni terentur, niſi ſolam gratiā & miſericordiā Dei. Itā ſanē & amicorum dei hoc erit ex ercitiū, vt nulli innitant, niſi gratię & im menſę miſericordię Dei: deſiderentq; & accipiant gratiā ex ſola bonitate diuina, nec ſuas coaptationes, diſpoſitiones & di gnitatē magnificiāt. Vbi hoc cum primis dolendum venit, q̄ multi inſtar Iudęorū, ſuis proprijs modis & operibus cum va na ſuā complacentia immoderatiū inni tuntur: ad eō vt niſi illa fecerint, om̄ia ſe perdiſſe credāt, & neq; Deo neq; alicui homini fidem adhibere, neq; ad DEVM accedere audent: atque itā occultē ſuper

Pſal. 15.

Rom. 8.

Ioan. 13.

cōtra pri uate iuſti tię innite tes.

pro-

Cōtra bo norū ope rū calūni atores.

propriam volūtatem ſuam om̄ia ſua pri uata opera & exercitia ædificant. Abſit au tē vt dicere velim, bona opera ac piā exer citia intermittenda ſiue negligēda: quin potius ſemper nos in bonis actibus exer cere debemus: ſed hoc tantū dico, non eſſe in illis nimirū confidendum, neque immodicē præſumendum de eis, quomo dō faciunt plerique, qui omnino ſecuros ſe arbitrātur, poſtea quām multis annis ci licijs atque catenis ferreis carnem affixē re, ieiunijs, vigilijs & orationibus incubē re, & vel quadraginta annis in magna vi xere paupertate & inopia, atque per hęc liberū habent acceſſum ad Deum, & gran des ſunt in oculis ſuis. Et reuera dubiū nō eſt, quin hęc om̄ia, bona ſint, & Chriſti anis omnibus ſtudioſē ſectāda & expeten da: attamē etiam ſi om̄ia quis mortalium omnium opera ſolus feciſſet, itā indē nudus, quod ad ſuū reputationem & illorum immodicam æſtimationē attinet, eſſe de bebūt in fundo ſuo, ac ſi nihil vnquā boni feciſſet, & gratiā tantū pro gratia ab im mēſa Dei miſericordia, omni præſumpti one de propria præparatiōe excluſa, ſuſci piet. Et hoc eſt exercitiū gētium. Quod autem ſequitur, Patrē vocabis me, & poſt me ingredi non ceſſabis, id nobis om̄ib; præſtet benignitas Dei, qui eſt benedict; in ſecula. Amen.

Iere. 3.

Author d. Eccardus ſenior.

Vt nos à cunctis medijs, hoc eſt, defectibus, peccatis & imaginibus quantumcūq; minimis, ſi Deū cernere debeamus, liberos, nudos & expeditos eſſe oporteat.

DOMINICA III. POST PASCHA.

SERMO VNICVS.

Modicum, & iam non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me. IOAN. XVI.

Aec verba, dilectiffimi, in vno ſenſu docent nos nimirū facere debere, quicquid in hoc ſeculo magnū eſſe videtur, ſiue proſpera ſint, ſiue aduerſa: ſiue honor, ſiue ignominia: ſiue conſolatio, ſiue afflictio. Reuera ſiquidem hęc om̄ia, aut parū aut nihil ſunt, ſi eternitati illi con ferātur, in qua Deum viſuri ſumus. Et niſi eoſquē proſecerimus, vt om̄ia intra nos

parua & tanquā nihil eſſe ſentiamus, Deum noſtro intellectu haudquaquā agnoſcere & videre valebimus. Oportet planē, vt om̄ia in nobis annihilentur, & intra noſipſos, ſupra locum & tempus ſub leuemur, atq; ad ea quę diximus, cæci ſi mus, ſi Deum videre debeamus. Exigua & modica ſunt mundus & tempus, & om̄ia quę in eis ſunt: ſed dum homo in ſpiritu extra locū & tempus conſtituitur, ibi Deum cognoscit. Ceterū ſi quid alienum à ſe anima intro recipiat, quanlibet etiam exiguū illud ſit, vt verbi gratia, vnā cogitationē ocioſam, aut quoduis aliud mi nimum peccatum, aut ad peccatum aliqd habens affinitatis, (Talia enim om̄ia, ab anima aliena ſunt & extranea) hoc ipſum à ſummi boni fruitione eam impedit ac remoratur. Itā & ratio ſiue intellectus hu manus, magna quædam res eſt in ſeiſo: ſed diuine luci comparatus, modicus & perexiguus eſt: & vt Deum videre poſſit, oportet eum in ipſo lumine & gratia cre ſcere & augeri. Immò plūs dico, nūquam aliquis Deum vidit, quādiū anima illius aliquid cum corpore commercij habuit. Nam ſi Deum anima videre debeat, oportet eam ſupra ſe in ſpiritum trahi atque rapi. Querit magnus ille ecclēſię doctor Au guſtinus quodam loco, quid ſit vita eter na, & ſibi ipſi reſpondens, ait: Queris à me quid ſit vita eterna? interroga & auſcultā ipſam vitam eternam. Sicut em̄ nemo melius nouit, quid ſit eſtus, quām qui calidus eſt, nec quid ſit ſapientia, quām qui ſapi entia præditus eſt: itā & vita eterna qd ſit, nemo rectiūs intelligit, quām qui vitam eternam habet. Ipſa igitur vita eterna do minus noſter IESVS CHRISTVS, Vita æter na quid. Hęc eſt autem vita æterna, vt cognoscāt te ſolum verum DEVM. Et idem ipſe: Modicum, inquit, & iam non videbitis me. Certē ſi anima Deum à longē per medium aliquod, putā per nubem, vel ad momentum intueretur, non ſe ab illo p̄ toto mundo auerteret. Quid ergo putamus, dilectiffimi, illic erit, vbi Deus clarē in ſeiſo, qualis eſt in nuda ac ſimplici eſ ſentia ſua, ſine omni medio videtur? Oēs ab eo conditę creature, immò & quascun que, ſi vellet, condere poſſet, nihil certē aut parū ſunt, ſi cum illo conferantur. Ipſum cælum, cuius tanta magnitudo, tanta latitudo eſt, vt referenti mihi fidē non poſſetis adhibere, ſi cum deo cōponatur,

Cui anime ſoli Deus videndus.

Vita æter na quid.

Ioan. 17. & 16.

immò si & totū vniuersum cum illo conferatur, tam nihil aut modicum est, quàm acies acūs vnus ad vastissimam cæli molem. Rectè igitur dominus: Modicum, inquit, & iam non videbitis me. Quàm diū enim aliquid ex creaturis in animo relucet, Deum videre non potest: vndè quantumcunq; exiguū illud sit, prorsus abscedat oportet ea saltem hora, qua amabili cōtemplationi Dei animus vacabit. Hinc sponsa in Canticis ait: Surgā, & circumibo ciuitatem: per vicos & plateas queram quem diligit anima mea: quæ sibi illum, & non inueni. Vigiles qui custodiunt ciuitatem, inuenit, sed non dilectum suum. Et subdit: Paululū cum pertransissem eos, inueni quem diligit anima mea. ac si diceret: Vbi omnes creaturas transiui, quæ nihil sunt & modicum, inueni dilectum meum. Et ipse deus tam ardentem ac fortiter amat animam rationalem, opus manuum suarū, vt si quis amore hoc ipsum priuare vellet, vitam illi & esse suum penitus auferret, & si ita dicere licet, ipsum enecaret & occideret. In illo nanq; amore, quo deus animam diligit, spiritus sanctus intelligitur: immò amor ille est ipse spiritus sanctus. Quum ergò tantoperè deus gloriosus & omnipotens animam diligit, magnum aliquid sit anima oportet. Philosophi cuiusdam sententia est, quòd si nullum esset medium, oculus & formicam & culicem in cælo cernere posset. Et verum dixit. Medium autem, aërem dicit & ignem & alia multa, quæ inter cælum & oculum interposita sunt. Alius contra dicit, quòd si medium non esset, nihil oculus videret: **I.** & hic quoquè à veritate non recessit. Primus itaque ait: Si medium non esset, oculus & formicam & culicem in cælo discerneret. Verum est. Si inter DEVM & animam nullum esset medium, illic Deum anima videret. Deus enim sicut medium nullum habet, ita nec mediū aliquod sustinere potest. Vndè si anima penitus ab omni medio nudata, libera & expedita foret, Deum quoq; nudum ac detectum haberet, & ille se nudum ei ex integro præberet. Cæterum quandiu illa ab omnib; vitiis, defectuū & imaginum, quantumuis modica illa sint, medijs necdum penitus absoluta est atq; nudata, Deum videre non potest. Certè si inter animam & corpus vel tantillum foret medijs, quantum est capillus vnus, nunquàm ibi vera esse vni-

duo philo-
sophorū
duorū apo-
phthegma
ta vera, et-
si cōtraria

tio posset. Quòd si ita est in rebus corporeis, quanto magis in spiritalibus? Hinc d. Boethius hortatur, dicens: Si veritatem li-
quid agnoscere cupis, Gaudia pelle, Pel-
le timorē, Spemq; fugato, nec dolor adfit: **Boethius
metro 7. li
brii.**
Nubila mens est, Hæc vbi regnant. Media
quippe sunt, quæ quidā animus intuetur,
& illa vicissim animum respiciunt, Deum
videre non potest. Iam quod alter Philo-
sophus ait, si medium non esset, oculus ni-
hil cerneret: & ipsum verissimū est. Si em̄
manum oculis imponas, ipsam ob illius
grossitiem videre non potes. Si autem ob
oculos ponas, non potes eam non videre
oculis apertis. Vt igitur manus videri que-
at, oportet vt in aëre & luce subtilietur,
& ita quædam illius imago perferatur ad
oculos. Hoc in speculo videre licet: quod
si tibi opposueris, i eo relucet imago tua:
nec tamen ideò ipse in speculo es. Itaque
& oculus & anima talia specula sunt, vt
quicquid illis oppositum fuerit, reluceat
in eis. Verum posito ob oculos vel lapi-
de, vel manu, non in ipsis oculis lapidem
video siue manum, sed horum imaginē,
eandemque non in alia imagine siue per
medium, sed absque imagine & sine me-
dio cerno. Ipsa quippe imago medium est,
quod intra me recipio siue de lapide, siue
de manu. Itā prorsus verbū æternū ipsum
medium est & imago, id est, absq; medio
& imagine, vt animam in ipso sine medio
& absque imagine comprehendere pos-
sit & intelligere. Cæterum vim quandam
anima habet, & est intelligentia, quæ mōx
vbi Deum sentit, & quodam interno per-
cipit gustu, atq; per gratiam Sancti spūs il-
luminatur, quinq; proprietates suscipit:
quarum prima est, qd abstrahit siue sepa-
rat se à loco & tempore. Secunda, qd nihil
illi simile est. tertia, qd nulli permixta est.
Quarta, qd in seipsa est agens siue inuesti-
gans. Quinta, qd imago quædam est. Pri-
mò itaq; separat se ab Hic & nunc, qd idem **I.**
significant, quod locus & tempus. Nunc,
em̄ minimū est de tēpore, & vix particula
est, vel saltem gustus qdam temporis, nec
aliquid ferè cognationis habet cum tēpo-
re, nec est tēporis finis. Quilibet aut bre-
uissimum sit temporis punctum, prorsus
abscedat oportet: immò quicquid tēpus
attingit, cedere necesse est. Itā & à loco si-
ue ab Hic, sese abstrahit. Quauis em̄ mo-
dicus sit locus, in quo subsisto, & ipsum ta-
men & loca omnia & vniuersas imagines
à me-

Qualia
oculus &
anima sunt
specula.

Quinque
aia ppi-
etates.

à memoria prorsus excidere oportet. Se-
cundò nihil illi simile est. Nimirum de Deo
cuiusdam Magistri sententia est, beatam
illum esse & felicem essentiam, cui nihil
possit esse simile. Et d. Ioānes: Videte ait,
qualem charitatem dedit nobis pater, vt
fili Dei nominemur & simus. Si ergò filij
Dei sumus, etiam similes illi sumus. Quo-
modò ergò dicit ille Deum talem essenti-
am esse, cui nihil simile sit? Intelligite q-
so. In eo quod huic animæ vi nihil simile est,
ipsa est Deo similis. Sicut em̄ nihil Deo,
itā nec illi quicquam simile est. Cæterum
ad hunc finem omnes creaturæ naturali-
ter laborant, vt Deo similes efficiantur:
Cælum nunquàm moueretur, nisi vel De-
um, vel aliquam Dei quæreret similitudi-
nem. Et nisi Deus rebus omnibus inesset,
nihil natura vel appeteret, vel operaretur
in rebus quibuscunq;e. Siue enim velis,
siue nōlis, siue scias, siue nescias: etiam in
minimis, occultè tamen, natura Deum q-
rit & intendit. Hinc est, qd nemo vnq; tan-
ta siti affectus fuit, vt potum sumere desi-
derasset, nisi aliquid Dei potus haberet.
Breuiter ergò, natura neque cibum, neq;
potum, neque vestes, neq; commoda, ne-
que aliquid creaturæ appeteret, nisi Deus
illis inesset. Semper occultè quærit, secta-
tur & inuenire molitur aliquid Dei in cre-
aturis: nec tamen vnquàm veraciter Deum
inuenire poterit, nisi eum per abnega-
tionem suscipiat & rerum omnium cū pu-
ro corde quærat. Tertio pura & impermi-
xta est. Sicut enim natura diuina nihil sibi
pati admisceri, itā & hæc vis nihil ad-
mixtiōis recipit. Nihil in ea alienum exi-
stet, nihil in eam alienum incidere potest.
Vndè si quis aliter de ea sentiret, deroga-
ret illi & iniuriam faceret, haud secus qd si
elegantis formæ homini, vel nigredinem
vel pallorem falsò obijceret. Decet pla-
nè, vt quomodò in Deum nulla cadit per-
mixtio, itā & anima nihil sibi patiatur ad-
misceri. Si quis tollat vestem meam, simul
omnia illi affixa tollit. Dum aliquò per-
go, simul omnia me comitantur adheren-
tia mihi. Ergò si quid habet spūs, cui inhe-
reat, afficiaturque: quisquis hoc traxerit,
ipsum vnā spm̄ trahet. Si verò nulli omni-
nò spūs afficiatur neque inhereat, etiam si
tunc cælum pariter & terra euertatur, con-
cutianturq;e, ipse tamen persistit immobi-
lis. Quare hoc? Quia scilicet nec alicui
ipse, nisi soli deo, nec aliquid illi inhe-
ret.

Quartò, semper intus quærit & operatur.
Cum enim Deus siue essentia diuina sem-
per in intimis cōmuret, cōtinuè ipsum
intelligentia inquirat. Voluntas autem in
id fertur quod amat. Vndè si occurrat mi-
hi aliquis amicus meus, voluntas per dile-
ctionem sese effundit super eum, & tunc
sufficit illi. Iam Apostolus ait, Tunc co-
gnoscam sicut & cognitus sum: & d. Io-
annes, Videbimus eum sicuti est. Planè si
colorari debeam, ea quæ ad colorē perti-
nent, me suscipere oportet: nec vnquàm
nisi illis susceptis poterò colorari: itā
nec Deum vnquàm videre poterimus, ni-
si in eadem luce, in qua ille seipsum con-
tuetur. Porro quod idem Apostolus ait,
Deum lucem habitare inaccessibilem, ne-
mo hinc despondeat animum. Et in itine-
re siue accessu habitare licet, & bonū est:
ab ipsa tamen veritate procū abest, quia
Deus nō est. Quintò, imago quædam est. **V.**
Attendite hic dilectissimi, & totius sermo-
nis huius summam reportabitis. Imago &
imago, imago scilicet Dei, qd est ipse filius
Dei, & imago animæ, adeò sibi inuicē cō-
pulantur & vnum fiunt, vt nulla inter has
distinctio notari siue intelligi possit, vbi
anima cum Deo vnum effecta est. Itaque
licet ignem imaginari absq; calore, & ca-
lorem sine igne: solem quoquè absque lu-
mine, & lumen absque sole. sed nulla po-
test distinctio mente notari siue intelligi
in vnione imaginis diuinæ & increatæ cū
rationali imagine animæ nostræ. Præster
nobis oipotēs deus, vt itā eū mūdis ac puris
cordib; cernere digni efficiamur. Amē.

DOMINICA III. POST PASCHA.

*Vt Spūs sanctus mundana corda nostra argu-
at de peccato, de iustitia, & de iudicio. Vt prox-
imos nostros corripere, non iudicare, debeamus.
Et quid nos doceat Spiritus sanctus.*

SERMO PRIMVS.

Expedi vobis vt ego vadam.

IOAN. XVI.

N præsentis diei Euāgelio, cū
discipulos suos, ne immoder-
atiū de suo recessu dolerent,
Dominus consolari vellet, in-
ter alia sic eis locutus est: Expedi vobis
vt ego vadam: si enim nō abiēro, paraclē-
tus

tus non veniet ad vos: si autem abiéro, mit tam eum ad vos. Et cum venerit, ille arguet mundum de peccato, & de iustitia, & de iudicio. In quibus verbis, dilectissimi, id nobis primò non negligenter considerandum venit, quod electis discipulis & charissimis amicis domini nostri Iesu Christi, spiritus sanctus mitti non potuit, nisi eiusdem Salvatoris presentia corporali destituerentur, & ipse discederet ab eis. Vbi si quaratur, quid sit discedere illius à nobis, citò respondendo, nihil id aliud esse, quod consolationis deuotionisque subtractioem, dum nos in spiritali inopia ac desolatione & ineptitudine interna relinquit: quod dum fit, ad omnia repente bona torpidi ac difficiles, & intus frigidi & obscuri efficiuntur.

Ceterum quicumque hanc internam derelictionem patiuntur, & ad suam utilitatem non inuoluntate, atque fructum in ea facere: dici non potest, quantum in virtutibus profectum sortiantur, & salutis suae conferant. Quisquis enim animo vere resignato eam sustinere nouit, ei omnis multiplicitas in unitate vertitur, & in aduersis pacem, in contumelia siue contemptu honorem, in perturbatioe pacem immobilem, & in omni denique amaritudine, veram dulcedinem habet & experitur.

Ait deinde Saluator: Cum venerit paracletus, ille arguet mundum, hoc est, liquidò faciet hominem intelligere, utrum adhuc mundus in ipso lateat intus in fundo suo: & quemcunque mundanum repererit, arguet & increpabit, eiusque illi defectus oculos reducet, & faciet manifestos. Quis est autem mundus intra nos existens? Ipsa plane opera, modi & impressiones seculi, hoc est, consolatio, gaudium, prosperitas, aduersitas, amor, timor, tristitia & sollicitudo mundana. Et Bernardus ait: Cum quibus gaudes & tristaris, cum illis & iudicaberis. Et reuera hæc omnia spiritus sanctus in aduentu suo in animas nostras, luce clarè manifestabit & arguet, ut merito nunquam simus pacem peccatoris habituri, quandiu aliquid horum in nobis tolerauerimus, & sponte scienterque, creaturas corda nostra possidere, permiserimus. Ceterum quisquis huiusmodi defectibus implicitus est, quisquis à creaturis, quarum Deus vera causa non est, quod totum mundus est, possidet, nec tamen inde intus reprehenditur: credite mihi, signum verum & euidentissimum est, spiritum sanctum necdum in illi fun-

Discedere Christi à nobis, quid.

Derelictione interna huiusmodi peccati.

Arguere mundum, quod.

Mundus intra nos, quod.

Certum absentie spiritus sancti iudicium.

dum aduenisse. Itaque enim Christus ait: Cum venerit, ille arguet mundum. Iam quod addit, de peccato, inquirendum nobis est, quod sit illud peccatum. Certè rerum omnium sapientissimus conditor Deus & creauit omnia, & suum cuique finem prestituit atque præfixit. Itaque ignem fecit, ut sursum tendat: & lapidem, ut ad ima feratur. Itaque & oculis dedit ut videant, auribus ut audiant, manibus ut operentur, & pedibus ut ambulent: & unumquodque membrum voluntati naturali absque contradictione morè gerit, siue facile, siue difficile, siue dulce, siue amarum sit illi quod imperat, modò tamen voluntas ipsa perfecte velit, membra promptè obediunt, tam ad mortem quam ad vitam. Hoc luce clariùs in huius mundi infelicissimis amatoribus, quorum corda utinam spiritus sanctus sua gratia illustret, videre pronum est, quod ut vanissimo satisfaciunt amori suo, quo detinentur, vel potiùs ut re amata pro voto suo potiantur, non solum libenter, sed etiam audacter, immò temerè omni quieti renunciant, & honorum omnium atque etiam famæ suæ & honoris discrimen subeunt. Videamus nunc, quæ sint peccata nostra. Quis, oro, in hoc tempore ita obediens est DEO, & omnibus illius mandatis obtemperat, seipsum in aduersis & prosperis, & creata omnia propter Deum ex intimo fundo animæ suæ, in quo solum DEVM veraciter præesse ac præcipere oportebat, quomodo deberet, deserit, abnegat, relinquit? Hæc igitur peccata mordet & manifestat in suo aduentu spiritus sanctus, arguens hominem, quod voluntati diuinæ & inspirationibus suis tam crebro restiterit, & per hoc sepiùs peccauerit in Deum. Hoc, inquam, & plures alios occultos defectus, dum venit, paracletus in homine reprehendit. Hæc vero reprehensio, vehemens & asperum in homine iudicium & poenam quadam infernalem, ac vere intolerabile excitat, de quibus homines mundo dediti, qui secundum naturæ suæ desideria viuunt, parum aut nihil sciunt. At quicumque hæc intus sentiunt, certissimum signum habent, spiritum sanctum in ipsorum cordibus presentem adesse. Et ubique iudicium istud in veritate agitur, magna securitas est. Etenim vel mille vitia, quæ verè cognoscis, & quorum te reum cõfiteris, non tamen nocent, nec tantum habent periculi, quantum vel

Quo de peccato mundus arguendus.

Quæ spiritus sanctus arguat peccata.

Certissimum presentie spiritus sancti signum.

vnum

vnum peccatum, quod agnoscere recusas, nec ab alio tibi pateris indicari, & pro quo nec dolore, nec anxietate concuteris ac permoueris, sed potiùs veritate te habere existimas, ipsumque defendis. Vnde quotquot eiusmodi sunt, ut sua omnia, quæcunque siue faciunt, siue dimittunt, multum eis placeant, rectaque videantur, aliorum vero displiceant omnia, & ipsorum iudicio mala sint, tales periculosi vitij impliciti sunt: & cum propriæ voluntatis lepra laborent, nunquam ad aliquem sanctitatis pertingunt gradum. Sed & de iustitia mundum arguet spiritus sanctus. O deus benignissime, quam misera plane & vilis res est omnis iustitia nostra coram oculis tuis. Inde est quod Augustinus ait, Væ væ omni iustitiæ nostræ, nisi eam Deus secundum misericordiam suam iudicare velit. Ipse namque per prophetam suum Esaiam dicit: Quali panis menstruatæ vniuersæ iustitiæ nostræ. Et apud Lucam per seipsam veritas dicit: Cum feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite: Serui inutiles sumus: quod debuimus facere, fecimus. Et quisquis se existimat aliquid esse, cum nihil sit, Apostolus ait, ipse se seducit. Quod cum ita sit, quid de illis sentiendum est, quales heu multi inueniuntur, quorum instituta, consuetudines & exercitia ita ipsis complacent, ut nec Deo, nec hominibus se relinquere velint, satisque sibi tanquam pupillæ oculi sui cauent, ne quo modo Deo se resignent atque relinquunt? Dum enim siue per seipsum, siue per alios eos admonet, ut seipsum abnegare & relinquere studeant, sua instituta & exercitia huiusmodi admonitionibus preponit, nec eis vel tenuiter acquiescere dignantur. Itaque dubium non est, admodum eos irrefrenatos esse, immortificatosque. Et si in ipsorum cordibus presens foret spiritus sanctus, haud dubie de sua eos immortificatione reprehenderet. Vbi enim ille veraciter presens est, hominem aperte facit intelligere defectus suos, eundemque veram docet resignationem, humilitatem & cetera omnia, quæ ad æternam salutem pertinent. Habet deinde Euangelium, quod & de iudicio mundum arguet paracletus. Quod est illud iudicium? Heu multi sibi iudicium usurpant in alios, & proprios defectus atque peccata, & ipsorum iudicium negligunt atque postponunt, cum tamen infallibilis veritas dicat: Nolite iudicare, & non iudicabimini: nolite conde-

Quam sibi placeat, sit periculoso.

Iustitiæ mundum argui.

Esai. 64.

Luc. 17.

Gal. 6.

Iudicij mundi argui.

Matt. 7.

mnare, & non cõdemnabimini. Qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. Et sanctus quidam: Quot, inquit, iudicio tuo tibi subternis, sub tot deprimis. Volunt iam pro dolor omnes non modò seculares, verum etiam religiosi & ecclesiastici, proximorum suorum Episcopi, Prelati & Iudices esse, & vnus iudicare alium, cum interim nesciant semetipsos: atque per hoc delectissimos inter Deum & animas suas muros fabricant & interponunt. Vnde quantum possum, moneo vos & obsecro dilectissimi, qui charus vobis est Deus & æterna salus ac beatitudo vestra, fugite iudicia aliorum, & potiùs vos ipsos iudicate. hoc enim expedit vobis, si saluari cupitis, si non à Deo & omnibus sanctis eius iudicari vultis. Nemo presumat aliquid iudicare, quod non sit manifestum mortale peccatum. Equidem potiùs grauius linguam meam morderem, quam aliquem iudicarem temerè. Ista namque aliorum iudicatio, ex superbia & propria complacentia nascitur, quæ semen esse diaboli occultum, quis non videat? Nec possunt presentem habere spiritum sanctum, in quorum cordibus semine istud germinat & excrescit. Ceterum quando spiritus sanctus per homines ubi necessarium est, iudicat, locum & tempus ad arguendum opportunum expectatur. Non enim ea vehementia ac furore aliquis reprehendendus est, ut priusquam vulnus vnum curatum sit, tria vel quatuor alia infligantur. Nec etiam duris verbis, vel toruo & aspero vultu ac animo auerso, ne in aliorum cordibus vilis fiat & contemptum habeatur: sed tota reprehensionis series ex amore procedet & mansuetudine. Itaque enim & in seipso qui reprehendit, humilitatem ac paupertatem spiritus conseruat, eademque in omni loco & opere, tam in frequentia hominum, quam solitudine secum deferens, omnibus quæ ipsi commissa non sunt, nec ad se attinet, postpositis, seipsum duntaxat in vera obseruat simplicitate. Et vos charissimi, non ad subtilium sublimiumque artium & scientiarum cognitionem adspiretis: sed in ipsum interiore fundum vestrum simpliciter ingredientibus, illic vos ipsos cognoscere discite: nihil vobis magnoperè curæ sit, scire secreta DEI, influxus & effluxus illius de esse & non esse, & quid sit animæ scintilla in sua existentia. Non vobis commissum est scire arcana Dei.

remeraria iudicia vitanda.

quid scire aut non sci-curadum

Dei. Nihil planè vtili⁹ est, quàm vt veram, integram & simplicem fidem de vno deo in personarum trinitate, non multipliciter, sed simpliciter & purè retineamus. Arius nanque & Sabellius, qui mira de Trinitate intelligebant, Salomon quoque sapientissimus & Origenes, qui sanctæ Ecclesiæ præclarissima opera & optimas reliquere institutiões, vbinàm sint, penitens ignoratur. Vobis ipsi ergo prospicite, vestri ipsorum curam singuli habetote: certi quod nemo alius pro vobis rationem reddet, sed onus vestrum ipsi portabitis. *Gal. 6.*

Domini Deum vestrum & illius voluntatem inquirete & obseruate: & vocatiõem vestram attendite, hoc noctu diuque curantes, vt illi satisfaciatis, & vocatẽm Dominum quocunq; traxerit, promptè alacriterq; sequamini. Quod si diuini beneplaciti notitiam necdum habetis, ad illos confugite, & eorum consilia querite ac sequi cõtendite, qui maiori sint, quàm vos, spiritus sancti gratia illuminati. Quod si nec tales habere potestis, ad ipsum Deum confugite: & ipse haud dubiè quocunq; vobis necessaria esse perspexerit, dabit, si tantum ab orationis studio nõ recedatis. Quod si nec hoc sufficit vobis, in omnib⁹ dubijs id obseruate serid ac diligenter, quidnam nature vestræ molestius sit, & ad quod minùs afficiamini, & hoc potissimum facite. Quoties enim natura mortificatur, toties sine dubio Deus omnipotens verius viuere & esse incipit in nobis. Dehinc quod Euangelium testatur, spiritus sanctum discipulis minimè mitti potuisse, si non Christi p̄sentia corporalis eis fuisset subtracta, sollicitè nos considerare admonet, quænam sint studia nostra, item circa quæ versetur, & quibus magis familiares simus. Et ipse vos hortor, dilectissimi, vt omnibus renunciatis propter Deum. Itã enim & Deum recepturi estis & omnia. Creditè mihi, si ex animo id facitis, iucundam etiam in hac vita à Deo percipietis remuneratiõem. Post hæc sequitur in Euangelio: Cùm autem venerit ille spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem: & quæ ventura sunt, annũciabit vobis. Non quidem omnia nos docebit, vtrum videlicet fruges copiosas terra productura sit, vtrum vili precio sint ipsæ fruges emendæ, vtrum bellorum tumultus sopiendi sint: non, inquam, huiusmodi nos ille spiritus docebit, sed suggeret nobis omnia, scilicet

qualia nos doceat spiritus sanctus.

et necessaria ad vitam perfectã, & occultam cognitiõem veritatis, nequitia quocunq; nature, fallaciæ seculi, & calliditatis spirituum immundorum cõsequendam. Iterum vos moneo charissimi, diligenter, serid ac prudenter viam Domini rectam ambulate. Non vt quidam, qui vbi à Deo ad interiora vocatur, ad externa sese conuertunt: vbi verò ille ad externa vocat, illi ad interiora nituntur: quorum planè dolenda & puerua conditio est. Et docebit vos, ait Dominus, omnem veritatẽ. Quandò enim spiritus ille cordis nostri hospitium ingreditur, omẽm nos docet veritatem, hoc est, omnia nobis intus & foris necessaria, defectus quoq; nostros purè, intimè, profundè, dilucidè nobis dat intelligere, simulque nos acriter repræhendit, & nobis ipsi vilescere facit, eo quod veritatem non sequimur, & noxiè rebus vilibus inhæremus. Docet etiam nos, vt in profundissimam nos humilitatẽ demittere, & non solum Deo, verum etiam creaturis omnibus ex toto subijcere debeamus. Et hæc essentialis humilitas, vera ars est atq; scientia, in qua artes omnes & omnis sapientia, quæ quidem ad veram sanctitatem necessaria sunt, continetur. Id tantum curandum est, vt ipsa hæc humilitas non in solis verbis, sed intus in ipso fundo verè teneatur. Præstet nobis Dominus Deus noster, vt itã præparemur omnes, quo per gratiam suam spiritus sanctus nos possideat, & omnem doceat veritatem. Amen.

Ars vera & optima.

DOMINICA EADEM

De tribus obstaculis, quæ spiritus sancti susceptionem in triplici hominum genere, præpediunt, eidemq; obsistunt.

SERMO SECVNDVS.

Expedit vobis vt ego vadam.

IOAN. XVI.

Icut etiam in præcedenti sermone audistis dilectissimi, Christus morti suæ proximus, discipulis suis ait: Expedit vobis vt ego vadam. Si enim non abiëro, paracletus non veniet ad vos, hoc est, non eritis capaces spiritus sancti. Ex quib⁹ verbis ipsi vos, quæso, colligite, ad quãtam perfectionem hominem conscendere oporteat, vt statum supremæ felicitatis ac summæ beatitudinis suæ

Quata ad supremam felicitatẽ p̄fectione opus.

suæ assequatur: quod nisi per veram resignationem & abnegationem fieri nõ potest, omnium scilicet eorum, quæ & ipsi, & nature illi⁹ maximè grata, iucunda & amabilia sunt. Quibus omnibus, qualia qualia sint, quanlibet illi bona, spiritalia, preciosa & sancta videantur, penitens renunciare ac perfectè mori eum oportet. Si enim Christi discipulos illius sancta, gratiosa & amabili humanitate, quod ad præsentiam corporalem attinet, priuari oportebat, vt aptiores fierent ad suscipiendum spiritum sanctum: nullus haud dubiè deinceps præsumere debet, posse se diuinæ gratiæ capacè esse, quandiu cor illius terrene ac instabiles creaturæ occupant. Sunt autẽ tria quædam cælestis gratiæ impedimenta, in triplici hominum genere. Ad primum genus omnes illi pertinent, qui spõte & scienter vitijs & peccatis inhærentes, per creaturas se patiuntur à diuinæ gratiæ susceptione præpediri, dum eis pro libitu contra DEI voluntatem abutuntur. Hi extra vias Dei nimium aberrant, exorbitantq; de quibus Propheta regius ait: Maledicti qui declinant à mandatis tuis, ad creaturas scilicet. Ad secundum genus illi pertinent, qui cùm sint homines boni, per hoc à diuinæ gratiæ susceptione præpediunt, quod nimium pro vitæ necessarijs cõquirendis solliciti sunt & occupati, & plus factis in rebus externis delectationis q̄runt. Sed & cõtra hos illa dicta est sententiã Saluatoris: Qui amat animam suã, id est, corporis voluptates & oblectationes, perdet eam. Quod autem sequitur, Et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitã eternam custodit eam: de illis dicitur, qui inordinatis desiderijs & voluptatibus suis resistunt, nec ea sequuntur. Ad tertium denique genus illi referendi sunt, qui cū boni sint & verè spirituales homines, per hoc diuinæ gratiæ obicem ponunt, quod septem Sacramētis abutuntur. Quisquis enim cum delectatione, quod ipsi faciunt, sacramentorum signis inhæret, quandiu id agit, ad ipsam rem siue veritatem minimè pertingit. Omnia nanque Sacramenta ad simplicem veritatem hominem deducunt. Verbi gratia: Matrimonium, naturæ diuinæ cum humana, animæ quoque cū Deo, vnitionem significat. Iam si quis ipsi duntaxat signo pro sensuum voluptate inhære vellet, quod proculdubiò non est verum matrimonium, seipsum impedit quo

Tria cælestis gratiæ impedimẽta.

I. Psal. 118.

II. Ioan. 12. Ibidem.

III. Sacramẽta quò hominẽ ducant.

minùs ad æternam possit veritatem pertingere. Itã sunt plerique, qui contritioni & confessioni immorantur, soli inherentes signo, nec ad ipsam puram veritatem pertingere satagentes. Qui vtiã audiãt quod contra illos Dominus dicit: qui lo- *Ioan. 13.* tus est, inquit, non indiget nisi vt tantum pedes lauet, hoc est, qui semel lotus est per integram contritionem & puram confessionem, non indiget nisi tm̄ quotidianos defectus suos, non autem vetera peccata semel confessa, & per contritionem deleta, confiteri: sufficit illi, si pedes suos lauet, id est, affectus & conscientiam à culpis quotidianis expurget. Sunt alij, qui per hoc se impediunt, quod nimium studiosi sunt circa exteriorẽ apparatus erga venerabile Sacramentum, adeoque illi inheret, vt animas suas intus ornare negligant, immò non curent, per veram scilicet vitiorum suorum mortificationem. Vndè etiã minùs dignè præcellsum illud Sacramentum suscipiunt, nec illud spiritualiter sumere nouerunt. Non enim intus ad ipsam veritatem capiendam sese exercent, q̄ est vnio mentis cum Deo, ad quam eos præsertim communicare volentes deuotè adspirare oportebat. Omnia nanq; Sacramenta, vt prædixi, ad simplicem nos veritatem remittunt. Notare vos hĩc velim, dilectissimi, Deum nos adorare debere in omni loco & omni tempore. Porro cùm Deum patrem adoraturi sumus, oportet vt nos in quandam solitudinem recipiamus cum desiderio, & spe siue fiducia. Hęc autem solitudo est suprema pars animæ, siue apex mentis, siue fundus anime, & est supra tempus, nec aliquid vel de tempore vel de corpore nouit. Ad hanc apostolus respexisse videtur, cùm ait, semper esse *1. Theff. 5.* gaudendum, gratias Deo referendas pro omnibus, & sine intermissione orandum. Et certè illi sine cessatione orationi incumbunt, q̄ omnia opera sua in charitate perficiunt, omni priuato commodo & lucro, quod ex eis habere possent, renũciant, atque Deo se humiliter submittent ac offeretes, illum solum operari sinunt. Quandò autem hæc oratio in supremis animæ viribus colligitur, tunc anima fit spiritalis: & quandò spiritus inhæret Deo cum perfecta voluntatis vnione, tunc ipse deificatur: & tunc demum homo patrẽ in veritate adorat, quippe q̄ tũ primùm finem suum attigit, ad quẽ conditus est. Sed heu

Ioan. 13.

Expedit vobis vt ego vadam.

Exteriori deuotione interiorẽ impediri.

Qui sine intermissione orat.

Adorate in veritate

V pluri-

plurimos hodiè inuenire est, qui non adorât patrem in veritate. Quoties autè aliquis Deum pro rebus creatis deprecatur, damnum suum postulat. Quatenus enim creaturæ id ipsum, hoc est, creaturæ sunt, amaritudinem & incommoda, mala quocumque & damna sua, secum ferunt. Quando igitur illi, qui pro creaturis exorârunt, damna multa & incômoda sentiunt, & multa replentur amaritudine, iuste quidè patiuntur: quia hæc sunt pro quibus ad dominum preces suderunt. Quisquis autem sic Deum quærit, vt simul aliquid cum illo querat, ipsum inuenire non potest, qui verò solum Deum in veritate quærit, & Deum inuenit, & omnia simul cū illo, quæ ipse habet & præstare potest. Deniq; non parùm & hoc quosdam à vera perfectione remoratur, quòd soli humanitati Christi inhærent, nimiumque confidunt visionibus suis, hoc est, quòd in spiritu imagines quasdam vident, siue angelos, siue homines, siue ipsam humanitatem Christi: nimiumque creduli sunt vocibus quas eo modo audiunt, dum fortè eis dicitur, quòd charissimi sint filij Dei, seu aliorum defectus siue virtutes proponuntur, aut etiam audiunt, Deum aliquid singulare per eos facturum: & in his falluntur sapissimè. Non enim operat aliquid deus, per quilibet etiam creaturam, nisi ex mera bonitate sua. Et certè ipse discipulis suis ait: expediat vobis vt ego vadam. Vndè quotquot perfectissimi esse volunt discipuli illius, nouerint impedimento sibi fore humanitatem eius, si illi cum inordinata delectatione inhæserint. Deum enim sequi debent per omnes vias eius: ideoque per humanitatem in diuinitatè ire contendunt.

Humanitas
Chri qbus
noccat.

Ioan. 14.

Hoc etem est, quod ipse dominus ait: ego sum via, veritas, & vita. Nemo venit ad patrem, nisi per me. Multum proinde errat, qui mète tumidi aliquid se boni posse ex seipsis arbitrant, quando & idem ipse dominus ait: A meipso non veni, sed est verus qui misit me. itemque: Doctrina mea non est mea. Ipsa tamen Christi humanitas adoranda est ob diuinitatis vnionem. Christus nanque verus homo, verus quocumque Deus est, & Deus in illo verus est homo. Dignum est igitur charissimi, vt omni inordinato creaturarum amore, & erga illas affectione, abdicatis, vni Deo ac domino nostro IESV Christo, qui est ipsissima via nostra ad patrem, inhæreamus. Et tamen,

Ioan. 8.

Ioan. 7.

ubi in ipsam veritatis viam, quæ Christus est, peruenerimus, necdum perfectè beati erimus, tamen diuinam contempleremur veritatem. Quando enim contemplationi insistimus, necdum vnum sumus in illo quod contemplamur: & quando aliquid intelligimus siue consideramus, necdum vnum in illo vno sumus. Vbi nanque non est nisi vnum, non etiam videtur nisi vnus. Et ipse Deus videri non potest, nisi per caliginem, nec agnosci nisi per ignorantiam, sicut Augustinus ait, animam ad Deum venire non posse, nisi absque creaturis illum accedat, & absque similitudine illum inquirat. Vndè cum anima creatura sit, extra seipsam fieri debet, & in hora contemplationis & amorosè vnionis suæ cū deo, ubi in illum absorpta fuerit, sanctos & angelos omnes & creata omnia postponet: (quod alioqui semper faciendum non est) hæc enim animam in diuina vnione præpediunt ea hora, qua cum omnibus viribus in Deum eleuatur rapiturque. Debet nanque anima nuda esse à rebus omnibus, & tanquam illis non indigens: & ita ad Deum cum aliqua illius similitudine venire poterit. Nihil autem tam facile venit & suscipit colorem suum, vt similitudo. Tum verò Deus animæ vires se effundens, crescere eam facit in similitudine sua, id est, Dei, & quendam ei diuinitatis colorem imprimit. Imago quippe in viribus est, similitudo in virtutibus, & diuinitatis color in vnione: atque ita demùm in hac vnione eousque in Deum subleuatur, vt iam opera sua non in forma creaturæ, sed in forma diuinitatis, cuius colore tincta, cuique felicissimè vnita est, hoc est, vt deificata & diuino quodam modo operetur: adeoque diuinitatis color & similitudini propinquat, vt iam suis illi operibus ablatis, deus omnia opera illius in sua forma operetur. In hac autem diuinitatis contemplatione posita, si magis ac magis Deo vnietur, fieri potest, vt ad tantam Dei pertingat vnionem, vt se totum illi DEVS infundat, adeoque ipsam in suæ rapiat absorbeatque diuinitatis abyssum, vt saltem eo tempore nullà ipsa anima habeat discretionem virtutis ac vitij, nec discernere queat, qualem se sentiat esse, deus autem creaturam eam habet. Itaque sic viuere curemus, vt digni simus quos lumen gratiæ extra lumen nature rapiat abstrahatque. Quo em anima in luce celestis gratiæ ad altiorum subue-

subuehitur cognitionem, eo lumen nature illi obscurius videt. Quæ si tunc ipsam velit agnoscere veritatem, ita poterit, vt aduertat & obseruet, si ab omnibus abstracta sit, si seipsam extra se perdidit, si Deum amore illius diligat, si à nullo impediat, si denique solus Deus in ipsa viuat. Quæ si ita inuenerit, haud dubiè ipsam se perdidit, quomodo virgo gloriosa Christum filium suum perdidit, quando ille in schola supremæ scientiæ patris sui fuit, & ideo minùs respexit ad matrem suam. Ita nimirum & anima nobilis, cuius schola diuinitas est, dum hanc ingreditur, agnoscere discit, quid sit Deus in ipsa essentia vnitate, in personarum trinitate, & in assumpto homine, gratissimamque Dei voluntatem ac beneplacitum. Quicumque talis est homo, hic vel maximè Dei est, & omnes actus suos ex dilectione operatur, totaque voluntatem suam in celestis patris sui voluntatem ac beneplacitum transfundit atque resignat. Præstet nobis omnipotès deus, vt ab omnibus impedimentis absoluti, & nos quandoque ad hæc pertingere valeamus. Amen.

Luc. 2.

DOMINICA III. post Pascha.

Author. De triplici irrefignatione, & vt nos iterum
Henricus atq; iterum relinquere, & abnegandi studium
Suso. ac propositum sepius renouare debeamus, donec
in Christum perfectè transformemur, & de vera
paupertate spiritus.

SERMO VNICVS.

Iterum relinquo mundum,
& vado ad patrem.

IOAN. 16.

Omni chri
actio quò
tetederit.

Quoniam omnes, dilectissimi, redemptoris nostri conatus, labores studia, doctrina & exèpla, eò tendebant, vt electos amicos & discipulos suos, intrò perduceret in purum animæ fundum, & in ipsam lucem solitatis. Videns autem vsque ad illos soli exteriori homini suo affectos, deditos & intentos, vt illud verum bonum consequi non possent, corporalem præsentiam suam illis subtrahere cogebat. Quid est hoc? Prorsus nunc abscedant glossæ omnes, & omnia excusationis velamina. Si æterna sapientia vnigenitus filius Dei patris, discipulis suis impedimento fuit, citra ambiguitatè nulla in terris creatura est, quæ

non impediatur, quæcumque demùm sit illa, quocumque vocetur nomine, qualicumque habitu tegatur. Itaque omnes omnino instabiles ac mortales creaturas relinquere, & ex animo remouere oportebit, si præstantissimum bonum illud, quod ipse Deus est, suscipere volumus. Triplex autem hominum genus inuenitur. Quidam minimum gregiuntur. Priores sunt incipientes. Alij, proficientes. Tertij, perfecti. Quando igitur correctioris vitæ institutum aliquis primo arripit, & incipit seruire Deo, diligenter ac strenuè omnes animæ suæ latebras & angulos perscrutabitur, si quid fortè in eis reperire valeat, quod cum inordinata delectatione vel possederit, vel etiamnum possideat, aut certè aliqua mortalis creatura quendā in se angulū occupet. Quicumque autem tale inuenit, citius inde expellet eijcietque. Hoc ante omnia cumprimis est necessarium, haud secus quàm pueris rectè instituendis prima elementa, seu ipsum alphabetum. Et licet non statim in ipso exordio omnia pro voto successerint, non despondeat animus, nec immodicè perturbetur: tantum perseueret. Ità em & pueris in ludo literario iterum atque iterum, immò toties dictio vna prælegitur, donec ipsam perfectè teneat. Sic & ipse iterum atque iterum, iterumque se relinquet & abnegabit, dicitque: Iterum relinquo mundum, hoc est, caduca omnia. Manè euigilans, statim ante omnia oculos suos ad Deum leuans, sic ipsum alloquetur: Eia charissimum & summum bonum meum domine Deus meus, en iterum pro amore tuo & me & omnia relinquere incipiam. Sicque vel millies per diem, si toties sese inuenit, rursus seipsum exire & relinquere proponet. In hac abnegatione, tota perfectionis summa consistit: sine qua nemo proficere valebit, quocumque se verterit. Indè est, quòd heu multi inueniuntur, qui posteaquam DEO vel quadraginta annis seruièrunt, & plura bona fecère opera, in extremis æquè à vera perfectione remoti sunt, vt erant in principio: quemadmodum de populo illo duræ ceruicis, filijs Israel legitur, qui cū aliquandiu cum immenso labore & ærumna multiplici per desertum ambulassent, cum iam ad solitudinis deuenissent extrema, ad interiora deserti, vndè venerat, regressi sunt. Et quis dicere sufficiat, quantos labores

Perfectio,
nis summa
ubi sita.

bones & sumptus, quantumque temporis plerique miserè absumant, qui non sibi tantum, verum etiam alijs, bonæ & sanctæ vitæ, & ad summam deuenisse videntur perfectionem, cum tamen in eodem adhuc gradu hereant, à quo inceperunt. Porro sicut hoc abnegationis studiū in principio ante omnia maximè necessariū est, ita & vsque in finem in eo perseverandum est. Nemo enim toties se relinquit, quin semper aliquid superfit, in quo se denuò relinquere debeat & mortificare. Errant proinde, qui se in hac vita ad tantam sui abnegationem pertinere posse arbitrantur, ut deinceps nihil superfit, in quo illos oporteat mortificari & exire se ipsos. Quo enim homo altius proficit, eo subtilius & strictius sese relinquere habet. Porro quosdam inuenire est, qui posteaquam se reliquerunt, iterum nequiter siue callidè ius sibi usurpant in se ipsos. Alij id ipsum bestialiter faciunt: alij diabolico modo, instar Luciferi. Quod ad priores attinet, qui nequiter sese resumunt, sciendum est, quod natura cum mirum in modum nequã sit, valde occultè seipsam quærit in omnibus. Et isti ergo naturæ suæ dediti, dum aliquid perperam agunt, ita dicere solent: Bona intentione id feci: & benè se excusare nōrūt, pluraque suæ immortificationi excusationis obtinent vela, & ipso Deo sapiētiores esse conantur. Cæterum sicut aurilamina oculis imposita, non minùs visum impedit, quàm ferri: ita & mortalibus omnibus vitæ huius creaturis, quantumcunque nobiles sint, vel qualibet intētionē retineant, prorsus renunciandum est, omni calua excusatione postposita. Quid autem de illis dicendum est, qui cum in sanctis congregationibus viuunt, tam nihil veræ resignationis habent, ut pro vno libro, aut aliqua alia vilissima re vel denegata, vel subtracta, instar canum furētium latent, murmurētque: cum tamen religiosus quisque ita deberet meritò esse resignatus, ut in vnam maxillam percussus, alterā benigno posset animo obijcere: & quicquid illi accideret, eandem semper animi tranquillitatem & pacem pectoris retineret. Nōn de ipso domino Salvatore publicè dicebatur, quod seductor, vorax & dæmoniacus esset? Et tamen tacuit, & omnia benignè tolerauit. In Vitis patrum quidam interrogauit magistrum suum, quibus modis vera posset obtineri perfectio: Et ille iussit eum per-

gere, vbi defunctorum corpora sepulta iacebant, illosque aliquandiu laudare, deinde maledicta in eos cogerere. Quod cum ille fecisset, & domum rediēs, seniori suo, mortuos neque laude neque vituperio motos fuisse, retulisset, dictum est illi à sene, ut & ipse talis esse conaretur. Nouerat enim sanctus pater, Dominum electis suis omnibus longè antè prædixisse, quòd in mundo pressuram haberent, in ipso verò pace. Alij bestialiter sese resumunt, nemo existimet me hinc de illis dicere, qui instar pecudum spontè voluntantur in stercorebus peccatorum suorum: sed de illis potius, qui summū & amabile bonū illud, quod est & dicitur Deus, modo quodam naturali appetūt. Sanè hominè rationalem opera sua irrationaliter, ex naturali videlicet propensione & appetitu, instar pecudumque naturæ impulsū sequuntur, agere non decet, sed ex voluntate & cum ratione ad Dei laudem & propter Dei amorē: ut siue comedat, siue bibat, siue dormiat, siue loquatur, siue taceat, siue aliquid aliud agat, qualecunque demum illud fuerit, naturæ affectu & propensione compressis atque calcatis, ex ratione & amore operetur, sic orando & cogitando: O Deus meus, amator meus, tibi, nō mihi, comedo: tibi, non mihi, dormio, viuo, patior: propter te, nō propter me, relinquo omnia. Denique religiosus quidam sublimis vitæ desiderio tegebatur. Quodam igitur tempore ad scholam quādam in visione ductus fuit, in qua plurimi studiosi erant, qui diligentissimè studere videbantur. Hos frater ille alloquens, sic ait: Grandis quidem, dilectissimi mi, hæc schola est, de qua etiam miramur audisse me memini: sed quæso, dicite mihi, cui sciētia hæc detis operam. Vnus autem ex eis respondit, dicens: Nihil aliud hinc discimus, quam perfectam nostris ipsorum abnegationem in omnibus. Tum ille frater: Prorsus, inquit, hinc manere statuo, & cellam mihi construere, etiā si vel mille mortes subire me oporteat. Et ille: Non ait, ita facies: sed abi hinc quietus, certus quod quominus feceris, & pluste abnegaueris & reliqueris, tanto etiā pluste feceris. Nimis pro dolor hodiè excæcati sūt homines, & multa facere volunt, diuersa quoque incipiunt, ac si Deum ipsum nutrire vellent: & hæc omnia cum seipsis, ex propria voluntate, cum vana complacentia, ex proprio sensu, & propria natura sua. Sed non hæc perfe-

perfectiora sunt: nec tam nostris conatibus, quam nostris resignatione, mortificatione, perditione, abnegatione ad perfectionem perueniemus. Vnde quādiū vnā saltem gutta sanguinis in homine superest, necdum mortificata & deuicta, adhuc vera illi perfectio deest. Quod enim Paulus ait, Viuo autem iam non ego, viuit verò in me Christus: ita accipiendum est, ut certò tredatur, quod quādiū aliquid in homine viuit, quod Deus non est, siue sit ipse homo, siue aliud quodcunque, tandiu Deus in illo haudquaquam perfectè viuit. Tertij demum diabolico modo instar Luciferi se resumunt. Creauerat quippe Deus Luciferū, & excellentissima dona ac præclarissima ei contulerat naturalia. Sed quod fecit ingratus & superbus? Ad seipsum cum vana sui complacētia reflectebatur, & esse volebat aliquid. Sed eodem momento de celo instar fulguris exturbatus & excussus, nihil effectus est. Similiter primi parētes nostri (non enim longius querere necesse habemus) & ipsi mirum in modum excellenter à Deo ornati erant. Accessit serpens, immò diabolus in serpente, obtulit pomū Euæ, & ut mādicaret, versipellis simplicè inuitauit. Recusabat illa, ne fortè moreretur, & rediret in nihilū. At ille iniquus: Nequaquam, inquit, moriemini, sed eritis. Hoc igitur verbum, Eritis scilicet, aded illi acceptū, aded naturæ eius gratum fuit, aded in auribus cordis eius resonabat, atque ita denique in ipsa radices iecerat, ut absque mora nihil secum deliberās, pomū decerperet, & decerptū, contra domini Dei sui iussionem, manducaret. Inde nos omnes nihil effecti sumus: hæc causa perditionis omnium nostrum ad vltimum vsque hominem, à filijs in filios & filiorum filios. Quamobrè, quis esse vult, à seipso prius deficiat oportet. Hoc etenim fundamentum est salutis nostræ, mortificare scilicet, abnegare, perdere, annihilare nos ipsos. Si ergo vis esse quod non es, omnino oportet prius te abnegare & perdere ac deficere ab eo quod es. Solum illud purissimū ac felicissimum bonum, quod est & dicitur Deus, in seipso est, intus manens in existenti essentia sua, estque essentialis, immota, tranquilla essentia, existens sibi ipsi. Non sic creature, quæ non sibi ipsi, sed illi, propter illum erunt. Ipse nanque & esse, & operari est omnium rerum creaturarum, nos autem nihil nisi in ipso. Proinde oportet quenque profun-

dissimè abnegare & relinquere seipsum. Sed quā profundè, inquit, ausculta. Si lapis pelago nullum habenti fundū immitteret, haud dubiè semper caderet, quia fundum non haberet. Sic ergo & fidelis quisque altissimè in Deum, qui fundum non habet, sese immergere, atque in illo fundare curabit, ut quicquid illi siue foris, siue intus acciderit, quanlibet etiam graue illud fuerit, siue afflictio, siue defectus proprius, (In eos nanque sepe ob vtilitatem nostrā à Deo cadere permittimur) siue aliud quodcunque, ita sit fixus in Deo, ut non solum nō noceat, verum etiam profundius ipsum demergat in Deum, nec aliquid inde sentiat, moueatur aut contristet in fundo suo: nō seipsum quærat, nec intendat, sed solum Deum, in quem immerfus est. Nam qui aliquid quærit extra Deum, Deum non quærit. Et quid magis æquum, dignum & iustum, quam ut in omnipotentem, summum, & superdulcissimum Deū, omnis hominis fauor, fundus, intentio feratur? Cui soli omnis gloria, cui meritò tota voluntas atque fidelitas omnis exhibenda est, ita ut nunquam nostrum priuatum commodum, nostram delectationem, nostram exaltationem, & nostram denique mercedem quæramus, sed ipsum solum, ut cum dilecto filio eius ex sententia possimus dicere: Nō quero gloriam meam, sed patris mei. Nam si aliud aliquid quærimus, male nobiscum agitur, & adhuc multum nobis deest. Sicut & vitrum quanlibet speciosum, si vel tantillum foramen habeat, ut vix aciem vnus acūs capere possit, integrum non est: quantulacunque ruptura sit, vitri integritatē tollit. Quæso dilectissimi, non vos ista perturbent: & vobis ad cælestia regna aditus patet, etiā si ad summam perfectionem minimè pertingatis. In superna patria & pusilli & magni reperiuntur: sicut & in terris alij gigantes & procēri, alij ita debiles sunt & infirmi, ut vno digito ad terram deijci possint: & tamen oēs, homines sunt. Sic & in hac parte est. Inter mille vix vnus perfectus inuenitur. Quidam tam perfectè se resignant, ut in anno semel tantum aliquam intra se irresignationem sentiant. Tum verò gementes vociferantur & dicunt: Heu mihi, adhuc me ipsum inuenio. Iam sepelisse me credebam omnem animi irresignationem. Ergo adhuc viuit? Alij in mense semel se inueniunt. Alij semel in hebdomada.

Suis ipsius
quæsitio
occulta.

Ioan. 7.

Mat. II.

Paradigma

Ioan. 16.

Paradigma

quæta ad
verā perfe
ctionē ne
cessaria.

Gal. 2.

Esa. 14.

Gene. 3.

Fundamen
tum salu
tis nostræ
quod.

Quam p
fundè quæ
sitiō sibi mor
tificadus.

Ioan. 8.

Neminem
sūmē per
fectiōis dif
ficulitate
terrere de
bere.

Esse aliqd
vt in anno
semel tantū
aliquam p
irresignatiō
nem sentiant.

mada. Alij semel in die. Alij denique saepius in die. Hi cum lachrymis cordis sui ad Dominum clamabunt, dicentes: Vae vae dulcissime Domine Deus meus, quam male mecum agitur? quam infinita est miseria mea? Quid tandem de me fiet, qui toties inuenio meipsum? Certè rursum incipiam, iterum atque iterum me relinquam. Iterum relinquo mundum, denuò resumptis viribus meipsum, quantum potero, abnegabo. Toties enim nosipsum mortificare, exire, relinquere debemus, donec tandem resignati efficiamur. Sicut enim vna hirundo (vt dici solet) ver non efficit, sed dum cumulatum aduolant, aetas è vicino adesse intelligitur: ita etiam semel, aut bis, aut decies sese abnegasse, homini ad perfectionem non sufficit: sed si crebro id agatur, iterum atque iterum, tum demum ad perfectionem quandoque licebit peruenire. Sic & pueri eadem toties & tandiu inculcantur, donec ea perfecte tenent. Et nos ergo si iterum atque iterum, id est, crebro ac repetitis vicibus, nos abnegauerimus, tandem in hac arte erimus perfecti, & à cunctis defectibus absoluemur expediemurque. Sed nihil ita nobis deesse video, sicut diligentiam, & rerum transientium neglectum atque contemptum. Ceterum quosdam inuenire est, qui cum necdum à minimis inceperint, de suprema hominis perfectione quaerant. Vixdum verbum vnum patienter sufferre valent, necdum creaturas & seipsum & mundum reliquerunt, & tamen de summa percontantur perfectione. Hæc autem resignatio, sui sectatorem vacuum non relinquit, sed paupertatem spiritus, immò virtutes omnes, secum adducit. Paupertatem autem spiritus integrè Deo exhibere & offerre poteris, etià terrenas opes possidendo, nec quicquam indè patieris impediendi, quod ad verè Christi imitationem attinet, si tantum tria hæc, quæ subijcio, seruare curaueris, sine quorum obseruatione istud habere non potes in veritate. Primum est, vt ex illis quæ possides, non nisi necessaria tibi vsurpes, haud secus quæ si ea ostiatim mendicasses, & quotidie mendicare deberes. Secundum, vt si scias alium aliquem Dei amicum & hominè bonum illis indigere, liberam ei facultatem præbere possis tam liberè eis pro sua necessitate vtendi, ac si illius verè propria foret, hocque illi non minus faueas, quam tibi-

ipsi. Tertium, vt si illorum te iacturam facere contingat, ita in fundo & voluntate tua tranquillus & imperturbatus perseueres, ac si ea nunquam habuisses. Hæc tria quisquis veraciter & perfecte in se habet, verè pauper est spiritu, etiam si extrinsecus vel augustum teneat imperium: & citra dubium ipsius est regnum caelorum, atque in nouissimo iudicij die sedebit cum iusto iudice Deo super thronum iudiciallem. Quotquot enim in præclarissimo verè paupertatis statu decesserint, sententiã ferent super omnes illos, qui huius beatissimæ paupertatis fuerint expertes. notandum est autem, quod Dominus ait, Beati pauperes spiritu: non, rebus. Ille verò pauper est spiritu, quem nulla creata possidet, nec vlla terrena possessio, quæ ei possit obtingere, ita eum satiat, quin manum desiderij sui semper extendat, & cor à Deo prostratus, illius gratiam, largam elemosynam, & ipsummet Deum humiliter petat. Et S. Thomas ait, quod si quis terrena, sicuti habenda sunt, haberet: multo ea paupertas, quæ naturæ necessaria administrat, quam quæ singulis ea diebus ostiatim medicare cogit, expeditior præstantiorque foret. Necessaria quippe verè paupertati nihil derogat. Et qui ea habet, aliunde conquirere non indiget, atque ita fundus interior liberius se in Deum potest recipere, quoniam videlicet curas & affectus omnes rerum temporalium transcendit. D. Bernardus sua tempestate & summo Pontifice & hominibus vniuersis honoratior fuit, quod tamen ille non pluris fecit, quam lutum platearum. Denique & sanctus Thomas: Si vis, inquit, probare, utrum aliquis magnæ & perfectæ vitæ sit, considera primò, num puerilia verba loquatur. Secundò, si honorem quaerit, & contemptum ac opprobria fugiat, nec ista ex animo lætus & gaudens excipiat. Et si ita inueneris, quicquid agat, non eum magnificas: non enim aliquod verè habet virtutis fundamentum. Nam qui pati recusat, ruinæ proximus est. Hanc paupertatem spiritus sicut & cæteras virtutes omnes, gloriosa virgo perfectissimè possedit: & quisquis eam in hac sequi desiderat, quatuor sequentia in se habere curabit. Primum est, vt terrena omnia parauipendat. Secundum, vt nulla prosperitate moueatur. In hoc enim damna omnia profectus spiritualis consistunt, quæ vel cogitari

III. Verè spū pauperis, q̄
Mat. 5. Pauper spū ritu quis.
Paupertatē verā cū necessarijs habitis stare posse.
Experimētū vitæ perfectæ.
Quatuor ad spiritus paupertatē requiruntur.

Quid nobis potissimum desit.

Paupertatem spiritus etià dices habere posse.

Tria, vt dis, pauper spiritu esse queat, seruanda.

II.

gitari, vel homini queant accidere. tertium, vt tristitia quæque, & omnia tam prospera quam aduersa contemnat, cunctaque de pia Domini manu suscipiat cum gratitudine, non autem ab hominibus, qui non nisi instrumentum sunt Dei omnipotentis, per quod ille operatur. Quartum, vt Deum semper in animo suo circumferat, illius gratissimam presentiam obseruet, & in his beatissimam Dei genitricem imitetur, quod & illi gratissimum & ipsi vtilissimum obsequium est, quod quidem illi possit impendi: quanquam & alia pia obsequia, & illi grata, & homini salutaria esse, dubium non sit. Præstet nobis omnipotens Deus, vt exemplo gloriosæ virginis matris, indefesso conatu semper nos ipsos abnegare, mortificare, relinquere & exire studeamus. Amen.

IN DIEBUS ROGATIONVM.

Vt orare, quaerere & pulsare debeamus. Et quid nobis Dominus daturus sit. Vt aliqui suis orationibus lapidem, serpentem & scorpionem recipiant: & vt denique boni omnes patienter hoc sufferre debeant.

SERMO VNICVS.

Quis vestrum habebit amicum, &c.

LVCÆ XI.

Ominus noster IESVS Christus, vt discipulos suos ad orationis studium inuiteret, quodam tempore, cum eos orare docuisset, sic eis loquutus est: Quis vestrum habebit amicum, & ibit ad illum media nocte, & dicet illi: Amice, comoda mihi tres panes, quoniam amicus meus venit de via ad me, & non habeo, quod ponam ante illum: & ille deintus respondens, dicat: Noli mihi molestus esse: iam ostium clausum est, & pueri mei mecum sunt in cubili: non possum surgere & dare tibi. Et reliqua, quæ, quum prolixum sit Euangelium, in gratiam breuitatis omittimus. Docet autem nos Dominus, quod orare debeamus, & dicit: Petite, & dabitur vobis: quaerite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim qui petit, accipit: & qui quaerit, inuenit: & pulsanti aperietur. Hic mihi primò dicendum venit, quid differentia

sit inter hæc tria, quæ Dominus commemorat, inter petere scilicet, & quaerere, atque pulsare. Videtur itaque mihi, quod petere, sit cum mente ad Deum conuersa & intimo desiderio & aspiratione aliquid ab eo precari: Quaerere verò, sit vnum aliquid certum è pluribus eligere, & orare pro illo. Qui enim quaerit aliquid, ad hoc singulariter omnem præceteris dirigit ac refert intentionem & studium suum. Pulsare demum, sit in oratione persistere, nec ab orationis cessare instantia, donec id quod petitur, obtineatur. Hac ratione satis mihi tria hæc distincta videntur, petere scilicet, quaerere, & pulsare. Verum vt presens Euangelium melius intelligatur, ipsam venerabilis Bedæ expositionem subijcio: Is igitur in Homilia sic ait: Amicus ad quæritur. Amicus ad quæritur. Amicus qui venit de via, ipse noster est animus, qui toties à nobis recedit, quoties ad appetenda terrena & temporalia foris vagatur. Redit ergò, caelestique alimonia refici desiderat, cum in se reuersus, superna coeperit ac spiritualia meditari. De quo pulchre, qui petierat, adiungit se non habere, quod ponat ante illum: quoniam animæ post seculi tenebras Deum suspiranti, nil præter eum cogitare, nilque libet intueri: solum quod recognouit summe trinitatis gaudia contemplari, atque ad hoc plenius intuendum peruenire satagit. Et ille deintus respondens, dicat: Noli mihi molestus esse, iam ostium clausum est, & pueri mei mecum sunt in cubili: non possum surgere & dare tibi. Ostium amici, diuini est intelligentia sermonis: quod sibi Apostolus orat aperiri ad loquendum mysterium Christi, clausumque est tempore famis, cum intelligentia verbi non datur. Et illi qui euangelicam sapientiam tanquam panem erogantes, per orbem terræ predicauerunt, pueri patrisfamilias iam sunt in secreta gete cum Domino: & tunc oratio efficitur, vt accipiat desideras intellectum ab ipso Deo, etiam si homo desit, per quæ sapientia predicetur. Petite, inquit, & dabitur vobis: quaerite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis. Quæ Domini nostri verba, nobis sunt, fratres charissimi, magnoperè ac toto corde pensanda: quia videlicet regnum caelorum

Petere.
Quaerere.
Pulsare.
Beda.
Amicus ad quæritur.
Amicus qui venit.
Ostium amici.
Col. 4.

rum non ociosis & vacantibus, sed petentibus, querentibus & pulsantibus, dandū, inueniendum & aperiendum esse testatur. Hucusquē Beda. Magna præterea & ineffabilis Dei nostri in præfatis verbis liberalitas attendenda est, qua tam profusè dare paratus est, si nos orare nō pigeat: nec diffidendum quin libenter sit orantes exauditurus, qui tam studiosè nos ad orādum inuitat. Sed deinceps considerandum est, quid & qua ratione orare debeamus. Quigitor Deum aliquis oraturus accedit, ante omnia mentis colligat dispersiōes, animūque ab omni euagatione & creaturis atque negocijs omnib⁹ ad se reuocet: deindē cum vera profundaque humilitate ad pedes Domini procidens, largas illius poscat eleemosynas, cor illius māsuetissimum atque paternum pulset, & petat ab eo panem, hoc est, veram charitatem.

Panis.

Nō enim absurdè per panem charitas accipitur. Vt enim quanlibet preciosa mundi cibaria neque vtilia, neque iucunda, neque comestibilia sunt absque pane: ita etiam quicquid agas, Deo non multum placet, si absque charitate fiat. Ad hæc precetur Deū, vt se orare doceat, & intus faciat intelligere, quid magis acceptum sibi sit in sua oratione & exercitijs internis, quidque magis sibi expediat. Tum verò quæ illi occurrerint, siue sint de supergloriosissima Trinitate, siue de essentia diuina, siue de passione & vulneribus Saluatoris, ea sibi assumat meditanda. Iam vt & huius aliqua habeat instructio, quo videlicet modo orandum sit, in primis sciendū est, non omnes eam habere gratiā, vt possint mente siue spiritu orare: sed multis vocali oratione vtendum est. Et hi ergo in sua oratione vocali, quantum fieri potest, amorosissima, pijsissima, deuotissimaque verba affument, quæ cor atque amorem ipsorum in Deum excitent ac inflammēt: Deumque rogabūt, vt per vnigenitum filium suum seipsum eis, modo sibi gratissimo, p̄ obiecto dare dignetur. Quocunque verò modo se magis ad deuotionem inflammarī, quemque sibi magis commodum & opportunum esse senserint, siue sit peccatorum ac defectuū propriorum cōmemoratio, siue aliud quodcunque, hunc assumat, eligant, retineantque. Hoc enim est querere, quomoddā a Dño iubemur, gratissimam scilicet Dei voluntatem, & quid magis expediat salutī nostræ, inquirere ac inuesti-

Qui orandum sit.

Querere.

gare: atque in hoc studio iugiter pulsando, in finem vsque persistere. Non enim coronabitur, vt Apostolus inquit, nisi qui legitime certauerit. Dehinc secutus in Evangelio Dominus, ait: Quis autem ex vobis patrem petit panem, nunquid lapidē dabit illi? Aut piscem, nunquid pro pisce serpentem dabit illi? Aut si petierit ouum, nunquid porriget illi scorpionem? Vbi iuxta typicam intelligentiam, panis dilectionē significat: in pisce fides non ficta exprimitur: per ouum, spei nostræ certitudo figurat. Et post hæc concludit Dominus, dicens: Si ergo vos, cum sitis mali, nōstis bona data dare filijs vestris: quāto magis pater vester cælestis dabit spiritū bonum petentibus se? Hoc est quod paulo superioris dixerat: Omnis qui petit, accipit: & qui querit, inuenit: & pulsanti aperietur. Quæ omnia cum ex ipsius veritatis ore processerint, non possunt non esse verissima. Quid ergo est, quod tam multos etiam prolixis vacare precibus quotidie videmus, nec tamen vnquam vitalis panis refecionem mereri, cū alioqui Deus omnipotens tam ineffabiliter profusus sit & liberalis, tamque libentissimè tribuat & dimittat, adeoque incomparabiliter ad dādum paratior sit, quā homo ad accipiendum? Quid est, inquam, quod tot sanctissimas preces, ipsam orationem dominicam, psalteria multa, sanctas collectas, vt vocant, easdemque plurimas, & alias preces (quæ utique omnia ex Spū sancti inspiratione instituta sunt atque conscripta) absque numero fundūt, nec tamen exaudiuntur? Mirum profectō id est: sed minimè sit sine causa. Dicam ergo vobis, dilectissimi, qua de causa id fiat. Non alia sanè, quæ quæ corda & fundū ipsorum alienus amor occupat: voluntas & intentio ipsorum non in cōditorem, sed in vanissimas atque mortales fertur creaturas: atque hic amor illicitus & inordinatus, quo vel seipsos, vel quæuis alia terrena, friuola, transitoria immodicè diligūt, adeo ipsos totos, totum fundum & cor ipsorum totum occupat & infecit, vt diuino amori, qui verè cælestis ac diuinus est panis, nulla ratione aliquis ad eos pateat accessus, quantunlibet multum & prolixè orationi incumbant. Verum est enim, quod Hugo ait, ita impossibile esse hominem sine omni dilectione viuere, sicut impossibile est corpus absque anima subsistere. Ad seipsum igitur vnusquisque

2. Tim. 2.
Panis.
Piscis.
Ouum.

Cur non semp orates exaudiantur.

re-

reuersus, diligenter examinet & inquiret, quenam potissimum amet, circa quæ studiosius occupetur. Nam si amor diuinus succedere debeat, omnem priuatum & illicitum amorē prius cedere oportet, sicut Augustinus ait: Effunde, vt implearis. Itaque veniunt istiusmodi homines cū mundanis cordibus & occupatis atque possessis fundis suis, & ita metuendam Dei precantur maiestatem: sed panem non accipiūt. Quis hoc imputet Deo? Magis autem & lapidem reportant pro pane, cor videlicet durum atque lapideum, frigidū aridumque, & ab omni deuotione & gratia vacuum. Tales plurimos quidem codices subindē reuoluunt, & legunt multa: sed nihil eis sapiunt, non eos intus inflammant, nec sitiunt ea quæ legūt: tantum ex cæca quadam & arida id agunt consuetudine, sic quæ ad dormiendum vbi dies abscessit, se reponunt, rursumque lucis orto sidere, iterū more consueto ad solita se conferunt: omnia se benè satis peregrisse arbitrantur, si tam frigidus corde & arida consuetudine preces suas vtcunque persoluant. Atque indē iusto sit iudicio Dei, vt corda ipsorum instar lapidis molaris indurētur, vt penè nulla possint ratione commoueri, aut ad pietatem & vitæ correptionem induci. Et si aliqua eis molesta vel contraria, siue agendo, siue dimittendo fiat, ita interiora sua, hoc est, fundum suum signis quibusdam externis produūt, vt nulli dubium sit, plūs quā adamantem, ipsorum corda induruisse. Hos igitur lapideos homines fugite dilectissimi, nec multa cum eis colloqua habetote, tanquā eos instruere velitis, nisi tantum verbis paucissimis, iuxta monita Saluatoris, dicendo eis: Ita ita, non non: & illis absolutis, discedite ab eis, dicentes cum virginibus à Domino commēdatis: Mat. 25. Ne fortè non sufficiat nobis & vobis: ne fortè vitijs & peccatis ipsorum inuoluamini. Videte autem, ne lapides isti frontibus vestris infigantur. Sed dum verborum iacula tanquā lapides in vos cogerunt, demisso capite, videte ne quo modo lapides paruos aut grandes in ipsos regeratis. Sed ostio oris firmiter obserato, corda vestra erigite ad Deum. Ita planè charissimi amore Dei, instar agnorum mites estote & humiles erga eos, qui vobis contrarij sunt, & iniurias irrogant. Ponite cum sancto Dauid custodiam ori vestro, & omnia patienti animo sufferentes, fundum ve-

Matt. 5.

Mat. 25.

Psal. 38.

strum diligenter attendite & obseruate. Certè in plerisque, immò in multis, lapides isti siue corda lapidea, diu latent, nec facile deprehenduntur, donè aliqua vel tenui saltem afficiantur molestia. Equidem si quos tales inuenire mihi contingeret, qui intra se odium & inuidiam ita occultè circumferrent, nec corrigi se permitterent, nec etiam sanis cōsilijs obtemperarent, quantum in me esset, ad altaris metuendissimum sacramētum eos haudquaquam admitterem. Atqui plures inuenire est, qui cū viginti, triginta & eo amplius annis sæpè confessi sint, nunquam tamen veram fecerint confessionem, nec vnquam ritè sint à peccatis suis absoluti, & tamen ad Christi sacramenta accedant intrepidi. Hoc verò quā periculosum, metuendum & horribile sit, dici vix potest. Neque enim vel ipse pontifex summus, cuius est suprema potestas, tales absolueret. Hi verò quanto sæpius accedunt, quantoque plūs orant, & plura faciunt bona opera, tanto magis lapidescunt in duritiam, & ad peccata discernendā crassiores, cæcioresque efficiuntur. Quare hoc, inquit? Quia videlicet sibi ipsi plūs satis placent, & nimium de suis operibus præsumunt: Multoque præstaret, eos ad viuifica illa Christi sacramenta non accedere, quandiu peccandi occasiones & vitia atque defectus suos fugere nōlunt. Id enim certo certius tenendum est, Deum id inultum non relinquere, & non solum in anima, verum etiam in corpore grauius in illos animaduertere, qui tam irreuerenter celebrationi vel communioni se ingerunt. Tales pro pisce serpentem accipiūt. Sunt enim oēs temerarij iudices. Sicut enim serpens circuit, quærens vbi sua venena effundat, ita in istis hoibus quicquid auditu vel visu percipiunt, vertitur in venenum: quod rursum vbi possunt, effundūt, detrahēdo, denigrando, & in nihilum redigendo aliorum famam & vitam: adeoque totos eos serpentes illi annosi & longissimi occupant. Vndè fit, vt seipsos scire & nōsse nequeāt, sed est semper aliqd, quod in alijs velint corrigi, quodve aliter fieri debere existimēt. Sūt & alij serpētes, mure nularum instar exigui, id est, occulta inuidia, latēs odiū, clādestina famē alteri obsecratio, quæ oīa ex peruerso & amarulento fundo germinant pullulantque. Quæ vos dilectissimi cauere moneo, & prætermittis alijs

Lapidea corda quæ tractada.

Quos nō summus qdē pontifex absoluat.

Quibus mēsam dñi vitare quā accedere præstaret.

Scorpio.

alij, vos ipsos potius iudicare. Denique & scorpionem isti accipiunt, hoc est, falsam de seipsis opinionem, spem temerariam, & cæcam presumptionem. Dicunt enim: quidni & ego tam bene habeam, ut ille & ille, qui tãtundem oro, lego, psallo, & alia facio multa, ut ille vel ille? Verum sicut scorpio ore blanditur & cauda lætialiter pungit, sic & ista spes, temeraria & vana præsumptio, in principio quidem præmittunt gratia: sed ubi ad finem vite peruentum fuerit, & fundus malè possessus, detegit cæperit, hominem in dubitationem ac desperationem adducunt, atque perditionis eterne inuoluunt miserijs, & ita infelix homo, mortis perpetuæ aculeis configitur. Hoc autem indè potissimum accidit, quod fundum quisque suum & vitia sua nõ satis diligenter obseruat: quod utiq; valdè periculosum est. Sunt enim peccata quedam, quorum absolutionem ipse sibi Pontifex seruauit: alia sunt, quorum absolutionem impertijt pœnitentiarijs: alia sunt, à quib; non possunt nisi Episcopi absolvere: alia, à quibus sacerdotes absoluunt. Nec hoc propter grauiorem damnationem inferendam, institutum est: sed ut per absolutionis consequendæ difficultatem, peccata agnoscantur, ritè pœderentur, & ut dignum est, iudicentur graua: contritio quoque tanto intentior ac vehemètiõr assumatur, & peccata ipsa tanto maiori cum sollicitudine caueantur. Planè charissimi, si perspectum haberetis, quæ periculosè homines prædicti cum corrupto fundo suo, quem obseruare negligunt, preciosissimum Christi corpus & sanguinem, quem ille propter nos effudit, suscipiant, fortè præ metu & tremore à vobis ipsis deficeretis. Indè est, quod in quibusdam monasterijs ita institutum atque sancitum est, ut non nisi post tres hebdomadas ad sacram synaxim accedatur: tamque copiosum præbent tempus, in hoc tatum, ut dignè se studeant præparare singuli ad tam præcellsum conuiuium, quo deindè ipsum venerabile Sacramentum in vnoquoque possit operari. Sed ita vos velim ad illud Sacramentum aspirare atque fitire, vestrumque erga illud excitare desiderium, & ita vitã instituire, ut crebrò ipsum suscipere digni sitis: Dominumque exoretis, ut ipse vos per seipsum præparet & idoneos reddat. Interim, quod i vobis est, bonam semper gerere voluntatem, & intus

Pœdorum
absolutio
quàm sit
diuersa.

viuere curetis: semperque mites, humiles, abstracti estote. Et si quæ fortasse hac de causa vobis aduersa eueniat, & alij aduersum vos insurgant, taceatis obsecro, nec illis respondere velitis. Doctor quidam Theologiæ cum interrogatus fuisset, ut sibi placeret, quæ quidã tam crebrò præ alijs & pter cõsuetudinem ad sacram vellent communionè accedere, ita respondit: Ah pie Deus, nos meritò omnes gaudere deberem; vel quosdam superesse, qui Dei desiderio & amore teneantur. Et si qui tales in monasterijs inueniuntur, alij eis charitatis affectum impendant, & quantum possunt, ipsorum desiderio curent fieri satis. Atque eiusmodi crebrò cõmunicantes, haudquaquam eos tanquam peiores iudicare debebunt, qui rariùs ad sacram communionem accedunt: quin imò cogitabunt potius, eos ex magna humilitate & reuerentia minus frequenter accedere, quod etiã non parui meriti est, dum contemplantur ipsius Sacramenti dignitatem & excellentiam. Denique & hoc monendi estis charissimi, ut si quis temerarij & iniqui iudicij lapides in vos iaciat, aut verborum flagellis cedat, nõ id ab homine, sed sine medio ab ipso deo suscipiatis. Sunt præterea & alij lapides, dum videlicet is qui toto corde ad Deum suspirat, Deumque desiderat, relinquitur ab illo in quadam desolatione interna, ita ut valdè durum, pigrum & frigidum se sentiat. Huic magnoperè curandum est, ut quando in hac duritia & derelictione positus est, ad interiora sua se tanto amplius conuertat, illic permaneat & diligenter sese intus obseruet, custodiatque: cauè sibi, ne ad exteriora se transferat quo minus molestiã patiat, aut aliquid intrò recipiat cum cõsensu, quod suam illi deuotionem siue interioris hominis in habitatione auferat, præpediatque: sed intus se contineat, intus perseueret, secumque maneat. Et si animo defectus sui importunè se ingerant, & p his grauiter intus ac seuerè iudicetur, reprehendaturque, patienter sufferat, non se indè auertat, sed seipsum multo seuerius iudicet, arguat, incuset. Quod si etiam integra hebdomada hoc perseueret iudicium, id planè vtilissimum sibi fore non dubitet: tantum seipsum pariter intus coram DEO, multo rigidiùs accuset, humiliet, lapidetque. Hoc idem faciendum est, quoties aliquis à rectitudine declinavit, aut defectum siue inordina-

Crebra
mese Dñi
ce frequen-
tatio, iteq;
rara, lau-
dabilis.

tio-

tionem aliquã incurrit. Mox em vt aduerterit, Domino deo suo hoc intus confitebitur. Cumque deindè ad sacerdotè idem confessurus aduenerit, & à memoria sua senserit excidisse, piè confidat, id sibi remissum à Domino. Cæterum rogo vos charissimi, ne in confessionibus vestris nimium verbosi sitis. Confessio nanque ab ecclesia sancta propter mortalia peccata, & de quibus dubium est, vtrum mortalia sint nec ne, instituta est: Non autem propter venialia, que breuiter & simpliciter sunt explicanda. Non est autem, quod putet aliquis actus exteriores, ut sunt visitare chororum, aut alia quælibet seruilia obedientiæ opera, se à vero profectu impedire. Non enim hæc ipsum impediunt, sed hoc potius, quod in operibus suis tam inordinatus est, quod Deum non purè querit, nec ipsum sibi in animo, in voluntate ac intentione sua finem atque scopum præfixit, constituitque, quod tam distractus mète, tam multis imaginibus depictus est, quodque Deum perfectè intra se non habet. Hæc sunt, inquam, per que impeditur, non autem externa obedientiæ opera: sed ipse potius se impedit. Adijcere hæc pauca quedam libet, sumpta occasione ex verbis illis, quibus in presentis diei Euangelio Dominus ait, pulsare nos debere, & ita fore ut intromittamur. Certè idem ipse alibi dicit, Ioãnis capite decimo, quod ipse sit ostium. Ad hoc igitur amabile ostium is qui orat, tribus in locis pulsabit, ut in veritate ipsi aperiat. Primò, cum ardenti deuotione ad cor patens & latus eius lancea perforatum, in quod etiam totum se deuotissimè offeret atque immerget, cum vera cognitione infinite & immensæ paupertatis ac nihili sui, simulque cum Lazaro illo Euangelico ad fores diuitis epulonis mendicante, micæ celestis gratiæ sibi dari deposcet. Gratia hæc gratum faciens, homini diuinum quoddam ac supernaturale esse tribuit. Secundò, ad ostium sacratissimorum vulnerum manuum illius clavis perforatarum, ibique veram diuinamque sibi cognitionem, per quam intus illuminetur, & in Deum subleuetur, sibi dari petet. Tertio, ad ostium beatissimorum vulnerum pedum eius: ubi simul ardentissimum sibi amorè petet infundi, per quem Deo vniri, & in Deum absorberi, immergi atque includi valeat. Prestet nobis immensa misericordia Dei nostri, ut sic di-

cõfessio q
facienda, &
cur institu-
ta.

Orati tribus
in locis
pulsandũ.

Luc. 16.

II.

III.

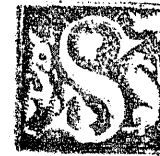
gnè petamus, studiosè queramus, ac constanter pulsemus, ut intromitti digni simus. Amen.

IN ASCENSIONE DOMINI.

Vt quosdam Dominus increpet pro incredulitate & duritia cordis ipsorum: & vnde talis duritia nascatur, sumpta similitudine à veteri ac putrida cisterna: Vt anima alienis fedetur imaginibus: De aqua viua, & quatuor gradibus diuini amoris.

SERMO PRIMVS.

Recumbentibus vndecim discipulis apparuit Iesus, & exprobrauit incredulitatem illorũ & duritiam cordis. MARC. VLT.

Icut olim Dominus noster IESVS Christus ad cælestia migraturus, discipulos suos, quo discedetis verba alius cordibus eorũ fixa haberet, grauiter de ipsorum

incredulitate & duritia cordis increpauit: ita & in hunc usque diem non cessat increpare omni die & hora incredulitatem & duritiam cordis omnium & singulorum hominum, in omni genere, conditione, & statu totius mundi. Specialiter verò religiosos increpat, siue illi sint de aliqua approbata religione, siue alijs in communẽ vitam ducant religiosam & spiritalem, ut sunt Begutte, Sorores, Fratres, & id genus alij. Hos Dominus increpat foris quidem per ecclesiæ doctores, intus autem per seipsum, si modò illius velint correptiones obseruare. Meritò autem reprehenduntur, quod cum religiosi sint, adhuc tamè tam increduli & tam duro sint corde. Magnũ profus Dei beneficium est, quod secundum eternam prælectionem suam, aliquem ad præcellsum religionis statum vocare dignatur: cumque id nobis beneficij contulerit, pro hoc incomparabiliter ipsum præ omnibus amare & gratiarum actiones deuotissimas illi exoluere sumus obligati. Itaque religiosos, ut dixi, increpat Dñs pro incredulitate & duritia cordis ipsorum. Qui si tantum se humiliare possent, ut culpam suam, hoc est, incredulitatem & duritiam cordis sui faterentur & agnoscerent, ac reprehendi se sustinerent, adhuc facillè eis succurri pos-

Quartũ sit,
ad religio-
nẽ vocari,
dei benefici-
um.

Iac. 2. posset. Sed cum Apostolus Iacobus dicat, fidem sine operibus mortuam esse, ipsi contra Domini sententiam allegant, dicentis: Marc. 16. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit. Sic pro dolor omnes fidem ore perficimus. Et Apostolus ait: Quicumque baptizati sumus in Christo IESU, in morte ipsius baptizati sumus. Audiant isti sententiam Augustini, qua ille ait: Non est vera fides, quae non cum dilectione & opere ingreditur ad Deum, sed tantum in ore habetur. Ipsa autem infidelitas notabiliter vel in hoc deprehenditur in eis, quod ad aliquid aliud afficiuntur, aut in aliqua re alia delectantur extra Deum, ut iam ex sententia cum Propheta dicere non possint: Psal. 15. Dixi Domino, Deus meus es tu, quia videlicet nusquam mihi bene est, nisi in te. Exciderunt namque a vera & viua fide, quod periculosum nimis & valde terribile est, in eis praesertim, qui nomen habent, quod spirituales sint, & olim a Deo sive in somno sive in vigilia moniti sunt atque commoti, & extra hunc fundum prolapsi sunt, & exciderunt. Deinde increpat etiam eos de duritia cordis ipsorum. Reuera, dilectissimi, terribile est valde, quod homines religiosi, quos Dominus sibi specialiter elegit, & ad se vocauit, adeo indurantur, ut nulla diuina eis sapiant, siue sint orationes, siue alia exercitia bona ac spiritualia, quodque cum caetera omnia iucunda simul atque facilima eis sint, erga Deum & diuina, lapidea prorsus corda gerant. Exe. 11. De talibus dixit Dominus per prophetam quendam suum: Auferam a vobis cor lapideum, & dabo vobis cor carneum. Cur religiosi quidam adeo tepescant. Queret hic fortasse aliquis, qua ex causa iam dicti religiosi adeo indurent, adeoque frigidi & aridi fiant, ut quicquid boni ex professione vel obedientia eis incumbit facere, absque affectu, absque sapore, solumque ex tepida consuetudine faciant. Cui respondemus, ea ex causa id accidere, quod aliquid in corde suo gerant, quod ipse Deus non sit: siue sint ipsimet, siue aliud quodcunque, & inde reprehendi non solent. De huiusmodi Dominus per prophetam suum Ieremiam loquitur, dicens: Obstupescite caeli super hoc, & porta eius desolamini vehementer, dicit Dominus. Duo enim mala fecit populus meus: Me dereliquerunt fontem aquae viuae, & foderunt sibi cisternas: cisternas dissipatas, quae continere non valent aquas. Cisternae siqui-

dem aquam viuam non habent, sed vel pluuiatilis, vel alia ad eas aqua confluit, quae successu temporis coepitrefcit, & tetrum spargit odorem. Conqueritur igitur Dominus Deus caelo & terra, & omnibus amicis atque creaturis suis, de hoc intolerabili malo populi sui, quod videlicet cisternas sibi foderunt, quae continere non valeant aquas. Quis est autem populus iste, de quo Dominus tam graues querelas facit? Religiosi utique, qui adeo fontem reliquerunt aquae viuae, ut in fundo suo parum aut nihil luminis & vitae habeant, sed exterioribus duntaxat dediti sint, atque suis institutis, propositis & consuetudinibus externis, per sensus introreceptis in formis & imaginibus, inhæreant, quae tam facile decidere possunt, sicut assumpta fuerunt. In ipso autem fundo, unde aquae viuae scaturire ac ebullire debebat, prorsus vacui sunt & inanes: immo nec aquas diuinae gratiae continere possunt. Quicquid verò habent, non nisi consuetudines quaedam & exercitia siue instituta sunt, quae ex proprio sensu propriaque voluntate sua assumpserunt. Ceterum in fundum suum minime se introuertunt, nec in illo aliquo Dei desiderio vel siti estuant, sed nec perficere conantur, & in anteriora se extendere. Quando suos seniles modos & exercitia, quae per sensus intro receperunt, arido seruauerunt corde absolueruntque, omnia sua in tuto esse arbitrantur: sicque suis cisternis, quas ipsi sibi foderunt, inhærentes, de aquis viuis non bibunt, immo nec sapit eis Deus. Vesper dormitum abeunt, & manent ad veteres modos suos reuertuntur: & ita abunde sufficit eis: nec aduertunt miseri, quod ex caeca quadam, frigida, dura & arida consuetudine, vitali fonte neglecto, in suis cisternis, quas ipsi sibi foderunt, perseverant. De his iterum per memoratum prophetam suum alio loco Dominus dicit: Tu autem fornicata es cum amatoribus multis, & polluisti terram in fornicationibus tuis, & in malitijs tuis, relinquendo scilicet me fontem aquae viuae, & fodiendo cisternas dissipatas. Sicut enim superius iam dixisse me memini, ea quae in cisternas siue confluunt siue congeruntur, paulatim exiccantur, computrescunt & foetent. Ita ergo qui solis exterioribus modis & consuetudinibus suis contenti, veris virtutibus acquirendis nullam impendunt operam, intus in fundo suo manent

ment superbi, homines propriae voluntatis, duri, torui atque austeri in verbis, in iudicando atque reprehendendo alios, non ex dilectione fraterna & leni mansuetudine, sed indiscretè, nulla temporis vel loci ratione habita, siue expectata opportunitate. Atque ita sit sepe numero, ut dum alienae domus incendium restinguere voluit, propria incendat, immo sepius plures domos: adeo sunt in verbis, gestibus, vultu feroces & indiscreti. Ad hos si quis forte simplex & tentationibus grauat, aut alioqui pusillus & afflicus, pro consilio capiendo accesserit, simplicianum vocat: si accedit alium, beguttam nuncupant. Eant nunc isti verissime cisternae. Si enim fons vitae intus scaturiret in fundo ipsorum, non esset vitiosus; apud eos tanta discretio personarum, sed erga omnes eadem dilectione, & ex ipso fundo erumpente, flagrarent, & ita nemini detraherent, neminem iudicarent, nullum spernerent, vilipenderentque. Iam verò sordes istae & immunditiae in eis tanquam in cisternis nimium abundant, & augentur indies. Deinde etiam illos non absurdè cisternas dicere possumus, quia magno sunt ingenij acimine & intellectu praediti, quae de rebus subtilibus & altis sublimia loqui & intelligere nouerunt. Ex quibus alijs satis est, si forinsecus bona quaedam opera duro corde perficiant: alijs, si sublimia & alta loquisciant & intelligere. Sed quid putamus, dilectissimi, de his erit, quoad grauissimè tempestates ac venti procellosi subito irruentes, omnia subruent, prosternent, confundent, & diuersis ipsi horribilibus ac metuendis plagis correpti fuerint? Dictum incredibile est, quanta tunc eos occupabit miseria, qui modò in verbis & operibus magnam praeseferunt sanctitatem, & magni nominis & ingenij sunt, sed intus in fundo vacui sunt, & vitalis fundi prorsus expertes: quicquid autem habere videntur, totum forinsecus illatum est atque coeustum, sicut fieri diximus in cisternis. Dum autem mortis hora institerit, veniet diabolus cum securi, & graui ictu cisternas istas conteret & quassabit: & tunc repente quaecunque continere videbantur, euanescent, huc illuc profluent, adeoque dissipantur, ut nec vna saltè guttula intus permaneat. Modò aliquid & esse voluit & apparere, suntque grandes in oculis suis: sed illic palam innotescet omnibus, quam ni-

hil intus in fundo habuerint, nisi putridam aquam. Veniet, veniet tempus, quando haec omnia manifesta erunt: & cum ad aliud seculum transferitis, ad mentem quae so reducite, me istud vobis praedixisse. Vereor autem multum, charissimi, ne bona religionis pars, ad praedictorum numerum pertineat, si nunc tam abunde suis modis & consuetudinibus externis contenti, ut de vitiorum mortificatione, passionum & totius hominis interioris reformatione, ac virtutum aggregatione, nulla eis cura sit, maneantque in vitijs & passionibus suis. Quotquot autem tales sunt, illis ego homines quosdam seculares in matrimonio degentes, & quasdam viduas longè preferre non dubito. Quod si etiam in extremis positi, tantum ex diuina miseratione intus fuerint illuminati, ut seruentur, intolerabiles tamen & ineffabiles in purgatorio poenas luent, quandiu summus ille arbiter decerneret & ordinabit: inde verò excepti, adhuc nimium a vicinitate Dei remoti erunt, & inter infimos collocabuntur. Quamobrem tota vos dilectissimi intentione hortor & moneo, atque etiam obsecro per Deum, inuigilate fundo vestro, illumque obseruate: attendite vobis ipsis, & omnes actus, cogitationes & verba vestra discutite, humiles ac mansueti estote, & non Deo tantum, verum etiam creaturis omnibus vos subijcite & resignate. Sicut enim superius audistis, conqueritur de vobis Deus caelum, terraeque, & omnibus creaturis suis. Per caelum autem omnes illi accipiuntur, qui non terrena, sed caelestia corda habent, quorum conuersatio in caelis est. Quilibet namque bonus homo, caelum est omnipotentis Dei: & ipsum quidem caelum intra se etiam mali circumferunt, sed non perueniunt in ipsum. Hoc autem damnatorum vel maxima poena est, quod Deum intra se esse nouerunt, nec tamè ad ipsum pertingere valent. Redeamus nunc ad superius memorata Ieremie, seu potius Domini, verba, & quid subiungat, audiamus. Iere. 1. Ait itaque: Tu autem fornicata es cum amatoribus multis, tamen reuerte ad me, dicit Dominus. Cui hoc dicit? Anime utique peccatrici. Reuerte, inquit, & dabo tibi veram de peccatis tuis contritionem, & deinde aquam viuam, si tamen ex toto corde ad me reuersa fueris. Vbi in primis imensa, infinita, ac inestimabilis Dei misericordia & bonitas consideranda venit, quam

quàm nos ille ex animo sit adiuuare paratus, si tantum ipsi vellemus: nec secus quam amicus cum amico nobiscum, quantum in ipso est, loqui vellet, immò & desideraret, si saltem villo modo ad ipsum conuerti dignaremur. Non igitur tantam illius bonitatem contemnamus, ne fortasse & nobis quandoq; dicat, quod apud eundem prophetam habetur: ecce ego iudicio contendam tecum. Id enim quàm sit mortalibus omnibus maximè metuendum, nemo est sane metis, qui non videat. Nam si nobiscum contendere voluerit, nos inferiores erimus, & ipse nullo negotio nos superabit. Curem⁹ fratres mei ita vitam nostram instituire, ne digni simus quibus ipse in illo tremèdo iudicio dicat: Nò estis ex ouibus meis. Oues nanque illius, vt ipse testatur, vocem illius audiunt, & alienum non sequuntur, sed neque nouerunt vocem alienorum. Quæ est autem illa fornicatio, quam obijcit animæ peccatrici, cum ait: Tu aut fornicata es cum amatoribus multis? Secundùm spiritalem quidem sensum, si non peius aliquid, hæc est, quod ad minus imaginibus mortalium creaturarum immorata est. Amatores verò, cum quibus eam fornicatam dicit, omnes sunt alienæ imagines & obiecta, per quæ ad ipsum ire debuisset, cum quibus tamen ipsa maluit fornicari. Grande quidem hoc peccatum est. Sed ne desperaret, subiecit Dominus Ier. 2. & ait: Tamen reuertere ad me: & non modò suscipiam te, verùm etiam dabo tibi aquam viuam. De hac aqua in duobus ad minus locis Dominus in nouo Testamento dixisse legitur: Primò, Ioan. 7. cap. vbi sic ait: Si quis sitit, veniat ad me, & bibat. Qui credit in me, sicut dicit scriptura, flumina de ventre eius fluent aqua viuæ, & faliunt in vitam æternam. Secundò, Ioan. 4. cap. vbi ad mulierem Samaritidem dixit: Qui biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum. Et paulo superius: Ioan. 4. Si scires, inquit, donum Dei, & quis est qui dicit tibi, Da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo, & dedisset tibi aquam viuam. Deindè post pauca mulier dicit: Domine, da mihi hanc aquam, vt non sitiam, neque veniam huc haurire. Dicit ei Iesus: Vade, voca virum tuum, hoc est, agnosce priùs te ipsam, & mihi ex ipso fundo confitere, quòd tam diu cisterna fuisti, nec de hac aqua viuâ potasti, & vbi id feceris, satisfiet desiderio tuo. Dehinc addit Dominus, &

dicat: Quinque viros habuisti: hoc est, quæque sensibus tuis dedita, atque illis voluptate tua vsa fuisti: sicque per sensuum euagationem, & circa externa occupationem, in qua nimis diu inordinatè perseuerasti, fonte viuo te ipsam fecisti indignam. Indè igitur auersa, ad me conuertere, & ego te suscipiam. Denique & per Esaiam prophetam Dominus conqueritur, dicens: Vineâ facta est dilectio meo in cornu filio olei. Deindè multam operam & studium suum, quæ huic vineæ impedit, enumerat: Et sepiuit eam, & lapides elegit ex ea, & plantauit vineam electam. Et edificauit turrim in medio eius, & torcular extruxit in ea. Et expectauit vt faceret uas, & fecit labruscas. Nunc ergò habitatores Hierusalem & viri Iuda, iudicate inter me & vineam meam. Quid est quod debui vltra facere vineæ meæ, & non feci? An quòd expectaui vt faceret uas, & fecit labruscas? Quæ licet de populo Iudaico ad litteram dicta sint, nihilo minus Dominus ea generaliter loquutus est de hoibus vniuersis præteriti, presentis, ac futuri temporis, vsque in finem seculi: sicut & illa verba apud Ieremiam, quibus ait: Tamen reuertere ad me, & suscipiam te, daboque tibi aquam viuam & veram dilectionem. De hac aqua viuâ seu dilectione, magnus quidam Theologus, Richardus de S. Victore, loquens, violentam eam nominat, & quatuor habere gradus dicit. Ait enim: Charitas vulnerat, charitas ligat, charitas languidum facit, charitas defectum adducit. Quid horum nõ mirum? quid horum non-violentum? Hi sunt gradus ardentis charitatis, gradus quibus interim totum intendimus. Hærete animo fratres, attendite ad illam quàm multum concupiscitis: audite de illa, & anhelate in illam, quam vehementer amatis. Vultis audire de charitate vulnerante? Vulnerasti cor meum soror mea sponsa in vno oculorum tuorum, & in vno crine colli tui. Vultis autè de charitate ligante? In funiculis Adam traham eos, in vinculis charitatis. Vultis audire de charitate languente? Filia Hierusalem, si inueneritis dilectum meum, annunciate ei, quia amore langueo. Vultis audire de charitate deficiente, & in defectum adducente? Defecit, inquit, in salutare tuum anima mea, & in verbu tuum supersperavi. Charitas itaque defectum facit, languorem adducit, charitas vincula habet, charitas

Quatuor dilectionis gradus.

Cant. 4.

Ose. 11.

Cant. 5.

Psal. 118.

Anima quæ charitate vulnerat.

cant. 4.

Vno oculo.

Vno crinis.

ritas vulnera facit. Hactenus ille. Vbi notandum, quòd anima charitate vulneratur, quandò Deus sui eam amoris iaculo transigens, aquam viuam ardētissimæ dilectionis ei infundit. Et sic vulnerata, rursus Deum vulnerat ea, qua ipsum diligit, charitate, sicut in Canticis ipse dicit: Vulnerasti cor meum soror mea sponsa in vno oculorum tuorum, & in vno crine colli tui. Siquidem vnus ille oculus, est continuus cognitionis & metis purè in Deum tendentis ad spectus. Vnus verò crinis, est amor purissim⁹ & impermixtus: & per ista Deus ab anima vulneratur. Licet hic breuiter aliquid adhuc de amore violento loqui, sumpta similitudine à mercatore trans mare nauigaturo. Itaque qui amore vulneratus est, facit instar mercatoris, nauem lucri gratia per mare ducere volētis: qui intolerabili desiderio multas congregandi merces, quasi intus in corde vulneratur & vrit. Hinc multa & varia hinc inde colligit, discurrit vndique, vt habeat quibus onerare & implere possit nauem suam. Sic & ille, qui charitate vulnerat⁹ est, oēs imagines, cogitationes & exercitia, & quicquid demùm placere & gratum esse putat dilecto suo, colligit sibi. Deindè sicut vbi satis onusta nauis est, mercator siue nauta soluit oram, & satis adhuc potis est nauem etiam contra maris impetum ducere: ita & amor vulneras, nauem suam in diuinitatis fluuium dirigit, atque satis magnificè nauigans, in eadem pro sua delectatione & voluntate ludit, simulque gubernaculum suu in diuinitatis demittit abyssum. Quo verò plures diuinos effluxus intra se recipit, tanto amplius dilatatur: totam tamen capacitatem illius Deus copiosè adimplet: atque hæc repletio nouam capacitatem, nouam latitudinem, & noua charitatis parit vulnera. Deindè Dominus nauem scisso fune, fluctibus tradit, vt iam neque remi, neque gubernaculum nauim continere possint: & homo iam sui potes non est. Et hic est amor ligans: sitque tunc homini illi haud secus, quàm alicui strenuo militi, qui in bello grauiter vulneratus, adhuc tamen potenter aufugit: si verò capitur, deinceps sui potes non est. Itaque ille qui amore ligatus est, nec operum, nec cogitationum suarum potens est, sed totum se dilecto suo ad omnem amoris voluntatè relinquere cogitur. De hoc amore plura dici possent, sed in aliud tempus

differimus. Præstet nobis ipsa vera charitas, vt sic omnes cisternas repudiemus, vt digni simus quibus aqua eiusdem veræ charitatis infundatur. Amen.

IN EADEM SOLENITATE.

De quintuplici anima captiuitate. Capitur enim anima amore creaturarum, amore primato sui ipsius, intellectu, suauitate sue dulcedine spirituali, & propria voluntate. Deindè subnequit, vt nos ad Spiritus sancti susceptionem præparare debeamus.

SERMO II.

Ascendens Christus in altu, captiuam duxit captiuitatem.

Ad Ephe. 4.

Quintuplicem, dilectissimam, captiuitatem inuenimus, qua homines in hac mortali vita positi miserabiliter constringunt, capiuntque, & tamen simul omnes

Christus secum abducit captiuos, quandò in nobis spiritualiter resurgit. Prima captiuitas est, quæ homo capit inordinato amore & delectatione creaturarum, idque non principaliter propter Deum: specialiter verò amore hominũ, qui maximè est secundum naturam, ob eam quam inuicem homines habent, similitudinem. Quanta verò damna pariat hic amor, lingua non explicat. Duobus autem modis amor iste habetur. Quidam sic eo tenentur, vt defectum suum agnoscant, amorem hunc timeant, se illo teneri doleant, multumque propterea crucientur, mordeantur, reprehendantur intus in conscientijs suis: quod vtiq; signum bonũ est, necdum eos à deo derelictos. Ipse nanque hominem sine cessatione die ac nocte, siue concedat, siue bibat, siue aliud aliquid agat, extra omnia, & ab omnibus ad se intro vocat, ducit, allicitque: & qui aures habent apertas, vocemque illius sentiunt & sequuntur, salui fiunt. Alij verò in hac miserabili captiuitate, prorsus liberi sunt, ceci atque surdi: & cum factis bona pace gaudeant, iusti sibi vident, & ab alijs etiam tales haberi volunt. Multa nanque, sed corde nimis distracto, bona opera perficiunt, cantant, legunt, tacet, obsequuntur, orant, in hoc tantum, vt suo

more permittantur viuere: sicq; tanto melius Deo simul & mundo satisfacere queant: & ita iusti sunt atq; deuoti: & lachrymas fundunt, sed coram hominibus, non coram Deo. Credite mihi, in magnis istis periculis viuunt. Ideo autem, diabolo efficiente, hac pace gaudent, vt tanto eos facilius in hac captiuitate tenere possit: decipiunturq; à natura sua, & magnis periculisq; tentationibus expositi sunt: multoque præstaret, eos nullas in hoc preces effundere, vt in hac valeat peruersitate & mala liberate permanere. Orant namq; contra seipfos, cum longè eis foret vtilius, multis eos grauibus pressuris, angustijs, doloribus ac ariditate corripi. Tunc enim haud dubie citius multo iugum captiuitatis huius diabolicæ ac nimium periculosa à se excuterent, abijcerentq;. Iam verò si in hoc statu, in hac mala libertate in extremis deprehensi fuerint, timendum est eos in omne æuum sub diabolica captiuitate permanuros. ¶ Alia captiuitas est, quod dum quidam ex priore captiuitate, amore scilicet inordinato creaturarum & rerum exteriorum liberantur, priuato suis ipsorum illaqueantur amore. Hic verò amor tam si bi iustus & equus videtur in eis, vt dictum mirum sit: nec est qui eos propter hunc ausit reprehendere, nec ipsi se reprehendunt: quin potius varia excusationis vela suis obtendunt vitijs: adeoque, quod ad exteriora attinet, irreprehensibiles esse videntur, vt nemo sit qui illis ausit contradicere: vnde eò tandem deuoluuntur, vt ex hoc pestifero amore priuato, in omnibus suum commodum, suas oblectationes, suum solatium, suam quietem, & suum denique honorem quærant, adeoque demergantur in sua, siue in id quod ipsorum est, vt in omnibus non nisi sua quærant, & hoc etiam in Deo. Sed o pie Deus, quantum huius propriæ quæstionis inuenietur in istis, vbi fundus ipsorum detectus fuerit, qui iam magnam præ se ferunt sanctitatem, & tamè vacui sunt, & omnis veræ sanctitatis plus satis expertes? Difficile prorsus illis succurri potest, difficile ex hac captiuitate eximuntur, qui cum natura delicata & intellectus subtilitate ad spiritum pertingunt. Quis enim, nisi solus Deus, illis remedium aliquod adferre possit, q; sic à natura sua possidentur? Tales tam multa sibi necessaria fingunt, atque in immensum se extendit ipsorum necessitas, dum

Amor sui priuatus q; sit pestiferus.

nimum sibi infirmi, nimium teneri ac delicati esse videtur. Fitq; hinc, vt dum ea que diligunt, ab eis auferuntur, aut leuiter attinguntur, siue sit commodum, siue amici, siue honor, siue aliud quodcumq;, vnde solatium aliquod habent, Deum sæpè relinquant, verba iracunda proferendo, aut sese vlciscendo, aut proferendo mendacium, aut secreta reuelado. Tum verò non homines sunt, sed canes rabidi, aut lupi rapaces. Nimis igitur perniciofa captiuitas est, ab amore priuato captiuum teneri.

¶ Tertia captiuitas est intellectus, quam III. multi grauiter incidunt. Tales quicquid in spiritu nasci debebat, destruunt & corrumpunt, dum de suo intellectu gloriantur, qualecunque demùm id sit, quod intelligunt, siue doctrina, siue veritas, vnde sublimiter loqui nouerunt, vt grâdes sint in oculis hominum, & ab omnibus extollantur: nihil autem ipsi eorum, que nouerunt, vita curant exprimere, & operi mancipare. Ipsa quoque Saluatoris nostri IESU Christi amabilia exempla & imagines, secundum intellectum siue intellectuualiter accipiunt. Verum si naturale lumen intellectus sui ad diuinitatis supernaturale lumen adducerent, & alterum opponeret alteri, quam nihil sint, quam nihil intelligant, quam nihil sapiant, liquidò cognoscerent. Quam enim propè nihil est lumen calami siue fili vnus, ad solis splendorem: ita prorsus quasi nihil est lumen naturale, si cum diuino lumine componatur. Sunt autem quedam, vnde discerni possit lumen naturale à diuino lumine. Illud namque, scilicet naturale lumen, in superbiâ & vanam sui complacetiâ sursum erigitur, humanas laudes appetit, alios temerarijs iudicijs infestat: Semp quoque hominem ad exteriora, sensuum & mentis dispersionem euagationemq; remittit & adducit. Contrà verò, diuinum lumen, quatenus re vera tale est, hominem in fundum suum se demittere, nõ in sublime erigere: se minimum, vilissimum, infirmissimum, atque præ cunctis cæciore, ex animo reputare facit. Ità namq; verissime de se quisque sentire potest. Si em̃ boni aliquid est in homine, non illi est, sed Dei, à quo bona cuncta procedunt. Deinde semper ad interiora mittit, non ad ea que foris sunt: atque sine intermissione fundum interiorem, vnde processit, inquirat, atque ad illum totis viribus redire festi-

Luminis naturalis ac diuini discrimen.

Cuiq; de se quo sentitendū.

stinat. Postremò, quicumque hoc lumen assequuti sunt, omnis eorum vita intus ad ipsam radicem tendit, & ad suam originem vnde profluxit, studiosissime redire conatur. Est itaque multa & magna differentia inter eos, qui secundum scripturas nituntur viuere, & eos qui sola scripturarum lectione & scientia cõtenti sunt. Qui enim tantummodò legunt, ab omnibus videri & haberi in precio appetunt: eos verò, qui secundum scripturas viuunt, tanquam factuos & subuersos atque peruersos homines, aspernantur, expellunt, maledicunt atque condemnant. Sed quibus faciendi potior quam sciendi cura est, seipfos peccatores confitentur & ex animo sentiunt, & alijs miserationis impendunt affectum. Porro quàm dissimilis horum vita est, tam dispar quoque est exitus, dum alij vitam, alij mortem inueniunt sempiternam. Ità enim Apostolus inquit: Litera occidit, spiritus autem viuificat. ¶ Quarta captiuitas est dulcedo spiritus, per quam seducuntur plurimi, dum nimis eam sequuntur, nimium in ea confidunt, immoderate ac inordinatè eam appetunt, quærunt, eidemque inherent. Quauis enim dulcedo hæc magna aliquod bonum esse videatur, eidem tamen immodicè inhærere, atque cum voluptate & delectatione eam possidere, vitiosum est, dum natura quod suum est retinet: vnde sæpè fit, vt vbi Deus accipi credebatur, sola capiatur voluptas. Hinc autem scire licebit, vtrum Deus vel potius natura quæ sita fuerit. Si subtracta hac dulcedine, homo inquietus, perturbatus & anxius fit, nec ita fideliter & ex animo Deo seruire potest, vt prius, quãdò eam dulcedinem sentiebat, euidentis signum est, certoque tenendum, quod dulcedinem illam male, & non cum Deo, habuerit. Atq; eius modi homo, etiam si vel annis quadraginta tali dulcedine potiretur, ac deinde priuaretur, facile adhuc in grauissima peccata labi posset. Immo si ad supremum huius dulcedinis pertingat gradum, & ita moriatur, adhuc (vt ita dixerim) secum Deus deliberabit, vtrum eum saluare velit an perdere, & adhuc perire poterit. Quinta captiuitas est propria voluntas, quod videlicet hac semper homines gaudere volunt, etiam in omnibus rebus diuinis, immò & in ipso Deo. Planè si in optione alicuius foret & arbitrio positum, vtrum ab omnibus vitijs & defectibus suis absolui & ex-

Quarta inter facere & scire differentia.

2. Cor. 3. III.

dulcedine spiritali abuti potest.

Dulcedinis spiritalis abuse signum.

pediri, cunctasq; virtutes & omnem perfectionem obtinere veller, nec ne: delirare nimium & insanire videretur, si non prius eligeret. Atqui mecum ipse maturius deliberaui, si in mea id optione & arbitrio foret cõstitutum, q; ita potius dicerem Deo meo: Obsecro domine, non meum donum, non meam gratiam, non deniq; meam voluntatem fieri deponco, sed quomodo tu vis, ita libes accipio, & si aliter tibi visum est, pro tua voluntate illis potius carere volo. Certè dum hoc pacto in vera resignatione carere magis & frustrari eligimus, plus accipimus & plus habemus, q; si ex propria voluntate siue caperemus, siue haberemus Deum, aut quanlibet creaturam. Multo si quidem, q; istud, vtilius nobis est, spontè humiliterq; carere velle omnibus Dei donis in vera resignatione & abnegatione propriæ voluntatis. Vnde meo quidem iudicio, homo verè resignatus, licet alioqui minus extrinsecus agat, minorèq; præ se ferat sanctitatem, longè melior est alio quouis ambulante in mirabilibus super se, & magnam quandam præ se ferente sanctitatem, atque circa multas imagines occupato, minus tamen verè resignationis & abnegationis adeptus. Deniq; ipse humani generis Saluator, cū in terris adhuc posset, discipulis suis familiariter conuiueret, ad eò illius humanitati afficiebatur, vt præ ei amore, ad diuinitatè haudquaquam possent pertingere. Quod cum dominum minimè lateret, dixit eis: Expedite Ioan. 16. vobis vt ego vadam: si enim non abiëro, paracletus non veniet ad vos. Iamq; defuncto Domino, adhuc per dies quadraginta expectare cogebantur, donec ascēderet, & animos ipsorum secum abducens, prorsus cælestes faceret. Deinde verò adhuc decē diebus Sancti spūs veri paracleti aduentum prestolari eos oportebat. Itaque quot illis dies, tot nobis anni computantur. Illis namque, cum ecclesię fundamentum esse deberent, annus in diem mutatus fuit. Certè faciat homo quicquid potest, omnem impēdat operam: non tamen ad veram pacem pertinet, nec verè essentialiter cælestis homo efficit, donec annum ætatis quadagesimum impleat. Ante hoc namque tempus, multum in stabili est homo, & sæpè in diuersa mutatur, impellitq; eum natura modò huc, modò illuc: suntque multa, in quibus cum Deus purè quæri credatur, natura domini habet:

Quate sit, abnegatio sui, virtutis.

Ioan. 16.

Quadagesimi in homine anni felicitas.

IN EADEM SOLEN-
NITATE.

bet: & hac de causa ante illum annum nec ad verā deificam pacē pertingere, nec verē cælestis homo fieri potest, nisi quē ab- undantior diuina gratia pueniat, quod in multis factum esse, dubium nō est. Deinde vbi iam quadragesimum compleuerit annum, adhuc decē annis expectare debet, anteq̄ Sp̄s sc̄tus, sp̄s (inquam) oēm docens veritatem, illi desuper infundat.

Sic enim & discipulos Dñi post eius ascensionem decem adhuc dieb̄ p̄tolari oportebat, posteaq̄ se multo iam tēpore p̄para- uerant, viuendo cum Christo, & pro illo patiendo, cunctaq̄; relinquēdo: atq; adeo supremo & excellentissimo modo sese p̄pararant, relinquendo eum quē super oīa diligebant, & pro cuius amore abdicarāt oīa: ipseq; preterea Dñs totum sp̄m, aīam, cor & amorem ipsorum, iam secum ex toto in cælum abduxerat, itā vt oīs intentio, oīs amor, totum cor, & tota deniq; anima ipsorum, cum eo & in eo in cælestibus ver- sarent. Post oēm, inquam, hanc sui p̄parationem & excellentes modos, decem adhuc diebus expectare cogebant, antequā Sp̄s sc̄tus, eis à Christo p̄missum, suscipere-
Act. 1. & 2.

rent. Scriptum est aut, q̄ erat inclusi, congregati, vniti & expectantes. Itā nimirum & cuiq; homini faciendum est. Verbi gratia: Posteaq̄ annum quadragesimū ingres- sus, firmior esse cœperit, cælestisq; & diu- nus effectus fuerit, atq; naturam quodam modo iam edomitam habuerit & stabili- tam, adhuc decem anni supersunt, quibus eum expectare oportebit, anteq̄ Sp̄s sc̄tus, sp̄m, inquam, qui oēm docet verita- tem, modo excellentissimo queat suscipere. In illis verò decem annis, in quib̄ iam natura vtcunq̄ edomita, diuinus ac spi- ritualis esse cœperit, sese intrò recipiet, im- merget, atque liquefcet in purissimum ac summum bonum Deum optimum maxi- mum: idq; per interiorem animę suę scin- tillam, quæ omnia refert, & ipsa simul re- fluit in principium & originem suam de- um vndē profluxit. Hic verò refluxus vbi- ritē peragitur, oīa debita soluunt oīnd, eti- am si vel tanta essent, quanta oīm illorum extiterunt, q̄ à mundi fuere exordio: oīsq; ibi gratia & beatitudo infunditur, atque ipse deniq̄ homo prorsus diuinus effi- citur. Et tales homines, totius mundi & ec- clesie sanctę columnę sunt. Præstet nobis omnipotens Deus, vt & nos quandoq; ta- les efficiamur. Amen.

Vt necesse sit, eos qui cum Christo resurgere volunt, prius eum in vita illius sequi. Vt agno- scendum sit, vtrum aliquis verē factus siue mo- tus sit à Deo, an non. De monte Oliueti. De valle lacrymarum, & vera deuotione interna.

SERMO III.

Dominus quidem Iesus, post- quàm loquutus est eis, assum- ptus est in cælum.

Marc. vlt.

Sicut ex themate audistis, di- lectissimi, posteaquā Do- min⁹ noster IESVS Christus in monte Oliueti dilectos discipulos suos durē incre- pauerat, q̄ tanto iam tem-
Marc. 16.

pore cum illo vixissent, & adeo tamē ad- huc duri & tardi corde essent ad creden- dum, vidētibus illis, eleuatus est in cælum, & nubes suscepit eum ab oculis eorum. Quomodo verò, putamus, affecta tūc erāt corda illorum, quandò à se Dominū De- um suum, totam spem & gaudium suum, discedere videbant, quem tam incompa- rabili prosequēbantur amore? Nec enim immeritò omnes magno illius desiderio tenebantur, & ipsum corde sequebantur in cælum. Vbi em̄ est thesaurus tuus, scri- ptura dicit, illic & cor tuum erit. Deniq; per hanc amabilem ascensionem suam, idem ipse Christus IESVS Dñs noster, oīm electorum amicorum suorum corda, sen- sus & vires, tam exteriores q̄ interiores, post se trahere, secumq; abducere deside- rat, immò & vult, ne posthac vnq̄ cum de- lectatione & voluptate in hoc seculo cō- morentur: sed vt omnis eorum conuersa- tio & habitatio, omnis amor, intentio, so- latiū & delectatio, in cælis sit. Decet em̄, & rationi consentaneum est, vt membra caput suum subsequantur. Cū igitur ca- put nostrum Dominus IESVS Christus ad cælos ascenderit, nobis locum p̄paraturus, nosq; humiliter p̄cedendo, vi- am nobis patefecerit simul ac indicarit, p- quam eum sequi debeamus, tota deuoti- one vnā cum sponsa nobis rogandus est, vt trahat nos post se. Quis autem impedi-
Matt. 6.

re nos poterit, vt non sequamur absque
Cant. 7.

Ioan. 20.

intermissione amabile caput nostrū Do- minum IESVM Christum, præsertim cū ipse dixerit: Ascendo ad patrem meum & patrem vestrum, Deum meum & Deū ve- strum? Si quidem & fundus, & finis, & bea- titudo illius & nostra beatitudo, non nisi vna beatitudo est in illo: q̄ppe qui ex eo- dem fundo, cum oībus quę sumus, pro- manauimus: & idē ad eundem finē, eun- demq; fundū tendere iure debemus. Itaq; considerandum nobis est, q̄ Dominus no- ster IESVS Christus, p̄cessit nos ad glo- riam & beatitudinem Dei patris. Si ergò & nos ritē eum sequi volumus, non solum attendenda, sed etiam calcanda ea nobis via est, quam ille trigintatribus & eo- pliūs annis ambulauit, simulq; nobis ostē- dit, omne illud tempus supra modū in mi- serijs, in paupertate, in cōtemptu, in ama- ritudine transiens vsq; ad mortē crucis. Quæ omnia & nobis, inquam, amplecten- da sunt, & in eis forti atq; inuictō animo persistendū, si cum ipso in cælestibus cu- pimus triumphare. Sanē etiam si oīes do- ctiores interissent, libriq; & codices oīes igne forent absumpti, in illius tamen, hoc est, Saluatoris nostri, sacratissima vita & passione abundē nobis suppeterent, vndē instrui possemus. Idem ipse nanq; via est, nec per aliam omninò viā post ipsum ad amabilem finem veraciter peruenire po- terimus, quàm per eam, quam ipse in hoc mundo positus monstrauit. Sicut em̄ ma- gnes occulta quadam vi naturæ suæ, ferrū sibi attrahit, itā & Christus IESVS corda omnia quę tetigerit, post se trahit. Et sicut ferrum occulta vi magnetis contactum, ad montem quendā, vbi hic lapis nascit, contra naturā suā tendit, nec quiescit do- nec supra se feratur: sic & fundi oīes, qui- cunq; ab hoc lapide angulari dño IESV Christo, eterni dei filio mouent, illos nec prospera, nec aduersa vlla retinet, sed cō- tinuē supra se in Deum tendunt, suęq; na- turę oblitū, tractū siue motum dei sequun- tur: idq; tanto puriūs, expeditiūs, atq; fa- ciliūs, quanto excellentiori siue nobilio- ri modo præ cæteris ab illo moti sunt. At- qui vt aliqua signa habeatur, vndē aduer- tere cuiq; liceat, si à Deo motus sit, an nō: sciendum est, quòd omnes illi non verē moti fuerint à Deo, qui multa benē qui- dem inchoant, & laudabilia quędam in- stituta & exercitia adsumunt, itā vt omni- bus de suo profectu spem magnā faciant,

Ioan. 14.

Magnetis & amoris diuini col- latio.

Signa mo- tiōis diui- næ.

sed citò benē cœpta deserūt, nec aliquem referunt fructum. Tales nimis facile ten- tationibus & difficultatibus cedunt, ni- misq; citò prosternunt: atq; itā ad pristi- nos mores & veteres consuetudines suas redeunt, naturę & creaturarum delecta- tionibus inhærent. Faciunt isti instar ca- num inutilium, qui in venatione positi, cū ipsi generosas feras explorare nesci- ant, canes alios huius rei peritos sequun- tur, sed non diū in recto persistunt itine- re. Vndē nec ad feram ipsam pertingunt. Qui si in cursu perseuerarent, assequen- tur utique & ipsi feram cum alijs. Sed fa- cilē contingit, vt aliquid in itinere inue- niant, cui olfaciendo immorentur, & no- biliiores canes p̄currere sinant. Sic sic, inquā, & istis accidit, dum suis delectati- onibus inhærent. In veritate nanque dico vobis dilectissimi, vna breui hora tantum aliquis negligere se potest, alicui rei cum delectatione inordinatē inherendo, vt p̄- clarissimam feram, hoc est, summum bo- num Deum Opt. Max. tam longē se p̄re- terire sinat, vt deindē nunquā ad ipsum pertingere, nec ipsum capere possit. No- biliiores verò canes venatici, vbi ferā ex- plorarunt, alacriter hilariterq; eam inse- quuntur per ignem & aquā, per hastas & venabula, & per omnia deniq; illis occur- rentia, doncē ad ipsam feram pertingant, capiantq; eandem. Sic nimirū & perfecti ac p̄clariores homines, vbi excellētissi- mum bonum hoc sensere, nec prosperis, nec aduersis impediri valent, quo minū ipsum insequant, doncē apprehēdat. Sed priores illi subsistūt, nec in virtutibus co- nant̄ proficere. Quisquis autē hic profice- re negligit, semper in omne eum, quādū Deus ipse erit, negligētię suę damna pati- etur. Ceterum non est, q̄ aliquis Deo im- putare velit, si ab illo motus nō est: quod tñ pleriq; hodiē ceca mente faciunt, dum dicunt: Non me trahit, neque mouit Do- minus DEVS, vt illum vel illum. Hoc au- tem dicendo, errant, & mentiuntur aduer- sus Deum, qui omnes homines misericor- diter mouet, excitat, hortatur; vtpotē, qui sicut scriptura testis est, omnes homines vult saluos fieri, quātum quidem in ipso est. Sed motus, admonitiones & dona illius, non æquē suscipiuntur ab omni- bus. Sunt enim multi, ad quos dum ille cum charismatibus & donis suis venit, lo- cum suum, quem ipse occuparet, ab alijs
Similitudo ven- ta.
Neminem à deo non moueri.
1. Tim. 2.

teneri, ac alienos hospites habitaculū suum possidere cernit. Tum verò recedere compellitur. Nec enim potest mentis nostræ subire domicilium, quādiū aliud aliqd extra ipsum amore & intentione querimus. Interim dona illius cedere oportet, quæ absque intermissione dare paratus est & offert omnibus. Et hæc ipsa, perennis dispendij nostri causa est: & nostra culpa est, non Dei, quòd ab ipso minimè mouemur. Tot nobis vanas & inutiles occupationes assumimus, vt interim neque Dei præsentiam, neque nos ipsos fatis obferuimus: quod quàm ineffabilia ac perennis nobis damna pariat, dici nō potest. Hæc verò dāna meliùs recuperare nō possumus, quàm viriliter, strenuè ac seridò nos emendādo, & sæpiùs Deum ex animo deuotissime inuocando atq; rogando: spem quoq; firmā & amorosam de diuina concipiendō misericordia, quæ finem nō habet, & ex qua tota dependet salus nostra, & diligēter fideliterq; sine medio superdulcissimo conditori nostro adherendo. Per hæc nanq;, neglecta priùs recuperamus: & ei quæ nos præterire sinimus, Deo propinquamus. Et quia nunc ascensionis

ascensionis dñi locus. Dominicæ memoriam agimus, scire vos velim, eiusdem ascensionis locum, vnde dominus noster IESVS ad cælestia migravit, in mōte fuisse Oliueti. Hic porrò mōs triplici olīm fuit lumine illustrat. Primò, ab orientis Solis luce. Est enim mons sublimis, positus versus orientem. Deindè, ascendente Sole, à lumine templi. Tertiò, à luce oliuarū, cuius materia in ipso monte excrescebat. Sic ergò & animam illam, in qua Deus in iúbilo ascendere debet, montē sublimem esse oportet, atq; supra omnia hæc caduca & terrena subleuatā, vt triplicis possit luminis esse capax, hoc est, vt locum præbeat supersanctissimæ Trinitati in se radiādi, & amabile opus suum iuxta omne beneplacitum suum operandi in se, & vt denique splendor deicolor æquè in se profluere possit. Fuit præterea mons iste Oliueti, vnde Dominus ascendit, positus inter Hierusalem & Bethaniā. Planè dilectissimi, quisquis Dominū nostrum IESVM Christum sequi voluerit, hūc montem ascendat oportet, quālibet hoc ei graue sit atque molestum. Neq; em̄ vel in toto orbe terrarum aliquis tam speciosus ac iucundus mons est, quem nō cum labore & fatigatione ascendere oporteat.

Mons Oliueti q̄ fuerit illustris

Sic ergò quicumq; verus appetit esse Christi IESV discipulus & imitator, absque dubio naturæ suæ renunciare debet. Inueniuntur certè plurimi, qui libenter sequerentur Dominum, sed absq; labore, sine dolore & citra molestiam, nihil videlicet difficultatis sustinere volentes, atque ab ea tantum parte montem hūc Oliueti cupientes ascendere, qua ille Hierusalem respicit, hoc est, quatenus pacē præstat, nec aliquid aduersitatis siue molestiæ cōtinet. Hi in seipsis solatium, pacem & gaudium querunt: & ideò nullum in virtutibus faciunt profectum, nisi & ab ea parte libenter ascendant, qua mons iste Bethaniam respicit, hoc est, quatenus obedientiæ laborem siue afflictionem subministrat. Inde est quod Propheta regius ait: Beat⁹ vir cuius est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymarū, in loco quē posuit. Et reuerā quisquis locum suū non cōstituit in hac lachrymarū valle, sterilis permanet, & nullum in virtutibus accipit incrementum, quantumlibet speciosa pace gaudere sibi videatur. Eam obrem quisq; semper ex animo suspirabit & aspirabit ad dilectum animæ suę sponsum Dominum IESVM Christum, qui tam altè & longè recessit ab eo, tāq; ignotus & occult⁹ ei factus est. Porro quo fundus cuiusque veriùs ac perfectiùs à DEO motus est, eo & hæc lachrymarum vallis, magis propriè ab vna parte in eo existit. Quæ tametsi nihil alioquū vtilitatis haberet, maximè tamen necessaria est ob defectus illos, sordes & peccata, quæ in natura abscondita iacent, per quæ homo tam sepe & multipliciter impeditur à crebra & nobili introuersione in Deū, quæ per gratiam Dei non solum posset, verum etiam deberet esse cōtinua in nobis: à multiplici quoque amorosa relatione omnium in Deum, per quam homo omnia purè sine cessatione in Deum referre deberet, in quo sæpenumerò grauitèr multumq; suam naturam impedit, dum frequenter eadem ipsa occultè ibi dominatur, vbi deus solus purè regnare debebat. Et hīc altera montis pars est, qua Bethaniam respicit. Sanè si quis hæc in seipso diligenter obseruaret, non totus deflueret ad Hierusalem, hoc est, ad pacem, vt illa sola potiretur. Cui tamen in hoc pax ista, solatium, gustus DEI, & sensibilis deuotio proderunt, quòd per ea corroborabitur, vt dolores

Hierusalē.

Bethaniā.

Psal. 83.

Ioan. 16.

Phil. 4.
Oleum.
deuotio
vera.

dolores omnes & miseras huius lachrymarum vallis, tanto fortiori animo sustinere possit, ne (quod absit) sub ipso passiois & molesti exilij huius onere, præ infirmitate deficiat, dum videlicet ipsum diuina consolatio ac dulcedo deserit, & in magna desolatione ac amaritudine relinquit, quæ admodum Sapiēs hortatur, dum ait: Fili, in die malorum non sis immemor bonorum. Oportet enim simul vtrunque latus istud, & illud quo Hierosolymam, & illud quo Bethaniam mons Oliueti respicit, in vnoquoque homine existere. Proinde sicut in Hierusalem, quæ visio pacis dicitur, hoc est, in ipsa ciuitate & loco pacis Dominus noster IESVS Christus æterni Dei filius, post varios cruciatus, pœnas & contumelias sibi illatas, tandem etiā mortis sententia damnatus est: ita & vnūquēque Dei seruum, omnibus suis in hac pace perfectè mori, ipsamque pacem cū abnegatione illius, quod suum est, Deo offerre oportet. Necessè est etiam, vt inter malos ac impios Iudæos viuat, eorumq;, velit nolit, tradatur manibus, qui eū affligant, verberent, flagellent, crucient, atq; à sua societate & conuictu tanquā impium & impostorem eiciant atque repellant: oēmque vitam illius, quātum possunt, pessimè interpretentur, damnent, iudicēt, & in omnium denique cordibus extinguant. Necessè est, inquam, vt moriatur, si deus esse debeat sine medio vita & esse illius. Ad hæc, sicut Iudæi, qui dominum Saluatorem crucifixere, hoc ipso Deo obsequium se præstare credebant, ita & ipsum contemnent quidem, affligent & condemnabunt plurimi, & tamè rectè sibi facere, ac Deo non paruum se obsequium præstare videbuntur. Itaque si his difficultatibus, tentationibus, pressuris circūdatus, in Hierusalem commorari, plenamq; & integram in hac perturbatione pacem cōseruare nouerit, felix erit haud dubiè, & vera pax dei, quæ omnem exuperat sensum, in ipso essentialiter nascetur. Denique in hoc ipso monte Oliueti oleum crescit, per quod veram deuotionem accipimus. Est autem vera & essentialis deuotio, mente Deo inhærere, cum prompta animi volūtate ad diligendum & intendendum omnia, quæ ad Deum & eius cultum pertinent, ita vt semper deo intus simus obligati, ipsumque velimus & intendamus in omnibus. Hæc deuotio oleū est, omnem sensibilem gustum, deuotio-

nem ac dulcedinem excellens, & quasi supernatans, cuius quisquis plūs habet, ille magis deuotus est in veritate, & in fundo suo. Verum opus huius deuotionis est, vt fundum istum sæpè igne diuini amoris & studiosè renouemus, inspiciamusq;, quæ intentio nostra sit in cūctis modis & operibus nostris, ne quid fortè falsitatis ibi se abscondat, neve in ipso natura dominium sibi vsurpet ac operetur, vbi deus operari credit. Estq; hoc vel omni lachrymarum fonte plangendum, quòd hodiè complures non seculares modò, verum etiam religiosi, Deū non ita purè in omnibus querunt, sed potiùs seipos vel aliquid suum. Nolendum prorsus est, tam paucos hodiè reperiri, qui Deo propter Deum seruiāt, hoc est, nihil penitens, neque gaudiū neq; solatium, neq; beatitudinem, neque aliud quodcunque, nec in tempore, nec in eternitate querant, nisi solum Deum, qui nobis præstare dignetur, vt sic cum vnigenito filio suo ex hoc exilio, & ab omnib⁹ mortalibus creaturis ascendamus, vt cum eodem vitam possidere eternam mereamur. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

Vt Dei testes esse possimus, querendo videlicet pacem in perturbatione, gaudium in maxime, & in amaritudine solatium, atque ita Deum sequendo, nosq; ipsos abnegando, non in consolatione tantum, verum etiam in afflictione &c.

SERMO IIII.

Eritis mihi testes in Hierusalem, & in omni Iudæa & Samaria. ACTVVM I.

Posteaquam, dilectissimi, dñs noster IESVS Christus, qui est caput omnium electorū, hodierna die ad cælestia transmigravit, & potenter ascendit: non solum possibile, verum etiā dignum prorsus & æquum est, vt & mēbra, hoc est, electi omnes suum caput subsequantur: atq; post ipsum in cælum ascendentes, nihil iā solatiij, nihil delectationis, nihil cui innitant, in hoc instabili tēpore q̄rant neq; appetāt, sed ipsum solum sequantur, ipsum solum omni tempore suspirent, ipsum deniq; solū in omnibus, intētionē ac amore psequant: Illam quoque

quoque via, qua nos ipse per grauissimos cruciatus, pœnas & afflictiones ex ardentissimo amore, quo nostrarum sitiebat salutem animarum, sponte alacriterque præcessit, diligenter ambulent, & in fine vsq; in ea perseuerent. Si enim Christum oportebat pati, & ita intrare in gloriam suam: dignū satis esse puto, vt & nos ipsum tam amabilem ducem nostrum, qui vexillum amarissimæ passiois fideliter nobis in exemplum prior sustulit, strenue subsequamur. Quotquot igitur eiusdem redemptoris ac Dei & Domini nostri, veri cupiunt esse imitatores, crucem passionum & afflictionum suarum, tam interiorum quæ exteriorum, vnde cunq; illæ veniant, iure vel iniuria, humiliter in suos debent humeros recipere, & post Dominum suum hilariter portare: atque ita fiet, vt eò quandoque perueniant, quò ille præcessit. Videmus sane, dilectissimi, vt infelices quidam, immò multi huius seculi amatores, pro vilissimo momentanei honoris ac opinionis præmio, Mundo duram exhibeant feruitutem: atque vt optati vel honoris, vel opum, vel famæ celebris præmia consequantur, libenter, immò hilariter omni solatio & quieti renunciant, corporis & bonorum omnium subeant discrimen, atque in remotis partibus cum vite sue periculo varios & ancipites bellorum casus, miserrimas, calamitates experiri gestiant. Quàto magis ergò nos, quibus æterna præmia reposita sunt, pro summo bono Deo Opt. Max. animo virili, omni solatio, amori gaudio, quieti, honori renunciare, dulcissimumque & amabile caput nostrum Christum IESVM sequi debemus, vt illius spiritu tanquam membra vegetemur? Nullū enim corporis membrū est, quod non citò putrefiat, & refecandum sit, si nō capiti cohererēs, illius cōtinuos suscipiat influxus. Sed nunc ea nobis tractanda verba sunt, quæ in præsentis diei Epistola Dominus IESVS in celū ascensus, discipulis suis dixisse legitur: Eritis, inquit, mihi testes in Hierusalē, & in omni Iudæa & Samaria, & vsq; ad vltimum terræ. Primò itaque de Hierusalē sciendū est, quod ea & pacis, & perturbationis locus fuerit. In ea namque ciuitate Dominus noster IESVS Christus, in humanas proflus ac ineffabiles pœnas, & diros pertulit cruciatus, & denique pro salute omnium ignominiosissime mortis excepit sententiā. Atque in hac ipsa ciuitate eidem Domino nostro

Quales
christo testes
esse debeamus.

Actu. 1.

testes esse debemus, non verbis, sed vita & operibus, illius vestigia pro virili sequendo. Certè multos inuenire est, qui Domino testes esse cupiant in pace, vt scilicet omnia pro voto illis succedant: atque libenter velint esse sancti, sed absque labore, absque molestia, absque difficultate, absque exercitio: cupiuntque; Deū cognoscere, sapere & sentire, sed absque omni amaritudine. Ceterum quandò laborandum est, quandò amaritudine, desolatione, tenebris, & fortibus tentationibus pulsant, & neque sapiunt, neque sentiunt Deum, atque ita foris & intus derelinquunt: citò à proposito resiliunt, atque ita nō sunt veri nec ido nei testes Saluatoris. Commune hoc est omnibus, vt in cunctis locis & operibus suis pacem querant, pace gaudere desiderēt. Sed hac pacis acquisitione oportet exire penitus, & mortificare, & ad hoc studiose ac seridè nitri, vt omni tempore pacem habeamus in perturbatione, vnde vera, secura & perseuerans pax oriatur, et reuera quicquid aliud quimus vel amamus, in eo fallimus nos ipsos. Si verò toto studio ad id enitamur, vt omni tempore in mœnore gaudium, in perturbatione pacem, simplicitatē in multiplicitate, & solatium denique in amaritudine cōseruemus, veri testes erimus Dei ac Domini nostri IESV Christi, quales erāt electi discipuli eius, quibus ipse & ante mortē, & post resurrectionem suā, pacem quidem semper optauit, sed tamen nunquam in hac vita pacem exteriorē habuere: semper verò essentialē veramque pacem in omni perturbatione, dolore in prosperis, & vitam in morte capiebant, gaudentes quādò habebantur odio, quandò iudicabantur, & ad mortem condemnabantur. Hi ergò veri Dei testes extiterunt. Cōtrā inuenire quosdam est, quales ipse noui, quos adeò diuina dulcedo totos in anima & corpore permanauit, vt & medullas ossium & venas penetrauerit: sed cum eisdem tenebræ & afflictiones inuadunt, & intus quidem à Deo, foris autem à creaturis relinquantur, nesciunt quò se vertere, siue ad quē confugere debant. Isti rarò aliquem verum profectum sortiuntur. Ceterum qui eiusmodi sunt, vt dum vehementissime tētionum procellæ, interior videlicet derelictio, & exterior aduersitas, atque graues tētionēs mundi, carnis, & dæmonis fortiter irruunt, easdē cum vera patientia penetrent superentque; hi verā essentialēque pacem inueniunt,

Que pax
nobis mortificanda.

niunt, quam nulla eis hoc tempore creatura eripere siue auferre valebit. Et qui hanc viam non ambulant, nihil proficiēt, nec vnquam veram sentient pacem. Deinde secutus Dominus, ait: Eritis mihi testes in omni Iudæa. Iudæa idem est, quod laudatio siue confessio DEI. In hac ergò tum veri sumus testes illius, si in cunctis operibus, institutis, ac intentionibus nostris ipsum cōfiteamur ac laudemus: idque non modò in prosperis, dum consolatio ac deuotione sensibili abundamus: verum etiā in aduersis, dum his destituimur, & vndique impugnamur. Sunt enim multi, quibus dum omnia ad vota succedunt, rectè se DEVM confiteri, cognoscere & amare putent. Cum verò tentationes horribiles subito irruunt, ita animo deiciuntur, vt nesciāt, quid prius habuerint, quales fuerint, aut quonā in statu res ipsorum modò sint. Hoc verò manifestū indicium est, quod cōfessio ipsorum nō ex puro Dei amore, sed ex sensibili dūtaxat deuotione præcesserit, quæ nimirum nō nisi debile quoddam & arenosum fundamentū fuit, in qua immoderatiū suā fidutiā collo carūt, potius quæ in Deo, cui tamen eos tam in aduersis quam prosperis inniti oportebat, sicut veri testes Dei faciūt, quæ semper immobiles ac stabiles perseuerāt & in aduersis & in prosperis, Deo purè innitētes, ac illius beneplacito sese resignātes, adeò vt siue edet, siue auferat, semper tranquillā in ipso & cum ipso pacem habeant: nec suis proprijs institutis & exercitijs nimium cōfidunt. Cōtrā alij multi sunt, quibus dum sua exercitia prosperè succedūt, & quædam faciunt aut possunt, quæ ipsis grādia vident, totā in illis spem suam constituunt, & plus æquo tanquam aliquid sint, illis innituntur. Quibus tamen ex singulari & immensa fidelitate ac bonitate sua Deus summè bonus, crebro hac ipsorum fidutiā subtrahit, faciens vt nihil pro sua queat agere voluntate. Dum enim vigilare cupiūt, dormire cōtra oēm suā voluntatem cōpelluntur: si ieiunare volunt, coguntur edere: si denique silentio & quieti vacare appetūt, ad cōtraria ire iubentur. Hæc autem ideò, Deo disponēte, fiunt, vt ea omnia, quibus immodicè innituntur atque confidūt, subruant, ad proprium nihil sui adducant cognitionē, ac Deo omnipotenti totaliter innitant, & ipsum in simplici ac pura fide per dilectionē operāte cōfiteantur, nec cetera quælibet alicuius momēti du-

Veri testes
Dei quales

cant. Certū est enim, quod sicut homines seculares & peccatores per sensuum oblectamenta, per honores vel diuitias, aut prauas corporis sui voluptates, à salute sua remorant, ita & isti per suas internas oblectationes, siue in agēdo, siue in gustādo dulcedinē diuinorum effluxuū atque donorum, excādūt à simplici ac intima fidutiā, per quam soli Deo inniti debebant, veraque spiritus paupertate, per quā ad oēm Dei voluntatem eos sese resignare oportebat. Ceterum, vt iam quoque supra dictū est, Iudæa etiam Dei laudationē significat. Planè si quis hanc viam inuenire possit, vt in omnibus & pro omnibus, vnde cunq; illa occurrēt, siue intrinsecus, siue extrinsecus, & siue pro illo, siue cōtra illū forent, Deū laudaret, feliciter sanè ac prosperè ambulāset: atque si omnia Deo cum gratiarum actione sciret offerre, iam proculdubio verus Dei testis esset. Quamobrem moneo vos, dilectissimi, vt omnia discatis referre in diuinā illā originē atque fundum, vnde cuncta profuere, nec alicui rei inheretis, sed simul cum rebus omnibus in Deum, vnde emanāstis, refluere curetis. Hinc verò pura Dei laus orietur, quæ deinde præclarissimos fructus in ipso producet fundo. Ibi planè flores & fructus vni sunt: ibi Deus in deo, & lumē est in lumine. In hoc fundo quicquid vobis siue intus siue foris acciderit, vnde cunq; illud veniat, Deo purè offeratis, simulque vos ipsos cum illo. Iam deinde subiecit Christus, & ait: Eritis mihi testes in Samaria, hoc est, in vnione diuina. Nullum profectò in hoc seculo verius testimoniū perhiberi potest, quam sit illud, quod quisque perhibet Deo veraciter vnitus. In hac namque vnione non solum creaturas omnes, sed etiā seipsum excedit, enim uero in deū vnitate omnis amittitur multiplicitas, & spiritus supra omnem multiplicitatē eleuatur, sustolliturque. In hoc testimonio vires superiores in illud rapiunt celū, vbi sancti oēs in Deo diuina sunt vnione copulati atque vniti, & ibi felicitatē ac beatitudinem suam percipiunt, Deoque in veritate perfruunt: simulque vires suas in feriores post se trahūt, quantum in hac vita possibile est. Ad hūc gradum quotquot perueniunt, securè iam cōfiteri possunt, nec vnquam negare opus habēt specialia Deū dona, ab illo sibi collata, & quicquid deus omnipotens ex singulari gratia sua in eis & circa eos operari dignatus est. Omnia

namque

Iudæa quæ

Actu. 1.

Samaria

nanque illa Deo confitentur, & idēd nihil sibi indē adscribunt neque vsurpant. Deindē iam tales in alterū cēlū, in ipsam videlicet diuinam essentiam, transferuntur rapiūtūq; vbi spiritus totum se perdit, totusq; in Deū immergitur ac absorbetur. Quæ verō hīc spiritui contingant, quidve illic dulcedinis sentiat & experiat, id neque verbis exprimere, nec cogitare, nec intelligere quisquam sufficit. Quis enim ea intelligere valeat, quæ nec ipse spiritus capit? quippe qui adēd in diuinam abyssum immersus est & liquefactus, vt nihil aliud sciat, nihil sentiat, nihil sapiat, nisi purum, nudum, ac simplicem Deum. Indē verō deorsūm ad infimum minimumq; exercitiorū suorum visum retorquens, diligenter considerat, si aliquid sit ibi imperfectum relictum, vt hoc perficiatur, denuō pascatur ac renouetur. Itaq; hoc modo istiusmodi homo medius pendet inter cēlum & terram. Secundūm vires nanque superiores, & supra seipsum, & supra omnia eleuatus est, & in Deo suo felicissimē commorā. Secundūm vires autē inferiores, infra omnia depressus est atque demersus in fundum altissimæ humilitatis, & est instār incipientis. In infimo nanque exercitio, à quo primūm exorsus est, seu quod primūm habuit, tenere se nouit: nec est omninō aliquid, quanlibēt vile sit, quod tanquā paruum facere dedignetur. In singulis nanq; veram pacem habet, atque hoc modo essentialis Dei testis est, confitens ipsum esse, qui de cēlo descenderit, & iterūm in cēlum & super omnes cēlos ascenderit. Ceterūm quotquot eō venire desiderāt, vnū cum illo fieri, & sic in ipso, & cum ipso, & per ipsum eō pertingere oportet. Certē si quis hanc viam ambularet, is recta & securā via incedens, nusquām deuiaret, nec vllos conscientix patēretur errores, non capitis debilitatem, nec cēreabri contraheret læsionem, nec demūm semper huc illucq; discurrendo, & suis erroneis sensibus modō ab illo, modō ab alio petendo consiliū, & de dubijs suis interrogando, sibi & alijs tempus perderet. Quod nobis omnibus prætstet elementia Domini Saluatoris. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE, vel etiam in festo S. Matthiæ apostoli.

De humilitatis utilitate: & vt ipsa obedientiam atq; iustitiā excellat, vtq; demūm per eam ad suscipiendum Spiritum sanctum, vel maxime ac compendiosissimē preparēmur.

SERMO V.

In diebus illis exurgens Petrus in medio fratrum, dixit &c.

ACTV. I.

Ostea quā Dominus noster IESVS Christus in cēlū ascenderit, sicut actuū primo legitur, reuersi sunt Apostoli Hierosolymam à monte qui vocatur Oliueti, qui est iuxta Hierusalem, sabbathi habens iter. Et cū introissent, in cœnaculum ascenderunt, perseverantes vnanimiter in oratione. In diebus autem illis exurgens Petrus in medio fratrum, de Iudæ apostasia, & alio in eius locū substituendo ad eos locutus est. Tum verō statuerunt duos, Ioseph, q̄ vocabatur Barfabas, qui cognominatus est Iustus, & Mathiam. Et oratione facta, dederunt sortes eis: & cecidit & fors super Mathiam, & annumeratus est cum vndecim Apostolis. Hīc primō notandum est, charissimi, quōd a postoli Hierosolymam venerunt, quæ (vt in præcedente quoque sermone dixisse me memini) & verē pacis, & perturbationis ciuitas fuit. Fieri em̄ non potest, vt aliquis veram obtineat pacem, nisi hunc duplicem teneat modum, vt videlicet pacem in perturbatione, gaudium in aduersitate sentiat, & abundare discat in penuria. Deindē & de mōte Oliueti ad montē Sion regressi leguntur. Itā planē, dilectissimi, oportet nos cum omnibus viribus ac tota mente ad æternitatis sublimia ascendere, cunctis rebus inferioribus transcensis atque inferiis relictis, instār sancti Abraham patriarchæ, q̄ domino Deo filium suum immolaturus, relictis pueris & asino, cum eodem filio suo perrexit in montem. Huius porrō ascensūs dux, est ipsa voluntas. Ea nanque tota autoritate cunctis viribus imperare potest, haud secūs quā princeps in territorio suo, aut paterfamiliās i domo sua. Ipsa igitur hominem supra cuncta hęc visibilia sursum impellere debet. Adhęc, à mōte discipuli reuersi, cœnaculum quoddā ingressi sunt. Cœnaculū, locus est ad cœnandum idoneus. Cœna quippe vespertinum

Qualis Hierosolyma fuit ciuitas.

Gen. 22.

cœnaculū

Petrus.

Iudas mysticē quis.

Barfabas quid. Ioseph. Mathias.

Hūilitate iustitiā oēm vincit.

tinum conuiuū est. Post cœnam verō conuiuium nullum, nec labor aliquis proprie restat, sed tantūm quies. Hīc nobis diligēter satis attēdendum est, quid sibi velit, q̄ discipuli in cœnaculū ascenderunt. Itaq; sicut ipsi in cœnaculo permansēre, itā & mens nostra & vires quiescere, finemq; suum tam essentiali quā actiuo modo in eo, in quo cūcta terminātur, post quod nullum conuiuū, nec vllus superest labor, hoc est, in Deo statuere debēt. In ipso nanq; æterna quiete est. Quisquis autem aliō suam intentionem intūs in ipso fundo suo dirigit, purissimum bonum istud, Deum videlicet Opt. Max. non intendit, & neque ritē expectat, neq; verē preparat se ad suscipiendum Spiritum sanctū. Post hęc collectis discipulis atque constitutis in cœnaculo, Petrus, qui ob Domini confessionem, cōfessor siue cognitor dici potest, exurgēs in medio fratrum, de vero teste in locum Iudæ substituendo, verba fecit. Non enim latebat Petrum, qui (vt diximus) cognitor dici potest, Iudam furem & proditorem extitisse: & id arguēs, in locum de quo ille preuaricatus fuerat, alium subrogare voluit. Quid hīc dicemus charissimi? Nam & in nobis est Iudas iste, per quem nihil aliud significatur, quā temeraria & furtiua honorū illorum, quæ deus ex gratuita bonitate sua in nobis operatur, assumptio siue vsurpatio, dum videlicet ea sic nobis ascribimus & arrogamus, tanquā nostra sint, & nos ea fecerimus, aut pro nostris meritīs Dominus ea in nobis operatus sit, nec veremur humanam ob ea laudem expetere. Hoc dum vera cognitio aduertit, non potest non molestē ferre, aliumq; in furis huius locum subrogare molitur. Deindē statuerunt duos, Ioseph qui vocabatur Barfabas, qui non solum cognominatus est, sed etiā reuerā iustus fuit, & Mathiam. Ex his prior, Barfabas, diuina cōsolatio: & Ioseph, obediens interpretatur: cum quo posterior, Mathias, qui, pusillus coram Domino, dici potest, statuitur vnā. Missa igitur sorte, non ea cecidit super Ioseph obedientem & iustum, nec hic ad sublimem apostolatūs gradum prouehi meruit, licēt iustus, & ex diuina cōsolatione natus esset, quod nobis magnum aliquid videbatur, sed potius fors ipsa cecidit super Mathiā, id est, pusillum coram Domino. Planē, dilectissimi, ista pusillitas, ista humilitas, omnem

obedientiam, iustitiam, diuinam cōsolationem superat, tametsi p̄clarissimē virtutes sint. Solus nanque paruulus & humilis eligitur, & omnibus antefertur, t̄acti hoc mirabile videatur in oculis hoīm. Proindē quisquis ad excellentissimū illum honoris & vitæ gradum pertingere cupit, vt sublimissimo modo Dei sit apostolus & testis, omnium se minimū ac nouissimum ex animo corā Deo fateri ac reputare debet: & itā haud dubiē fors cadet super ipsum, quod aliās frustra sperat. Sūmum, inquam, hoc illi studiū erit, & ad hoc oēs referet conatus suos, vt vilis & cōtemptibilis habeatur, atq; parui pendat ab omnibus, tuncq; certo certius in pximo, dignissimo, altissimo honoris gradu à Deo constituetur, sicut & apostoli, qui ei præcunctis fuere hominibus chariores. Ad hanc verō gradum temerē & frustra adspirat ac peruenire cōtendit alio modo, q̄ se ipsum profundissimē humiliando. Reuerā quisquis in hunc fundum pertingere poterit, vt & propriū nihil suum perfectē cognoscat, & indē paruum & nihili coram Deo se reputet ac fateatur, idē ex animo & in veritate, non in sola cogitatione vel specie, qualis est humilitas ficta siue composita, quæ superbiæ soror est atque sodalis, & multū habet de mentis elatione suetumore, atq; plurimū distat à vera humilitate, per quam nos non deo tm̄, verūm etiā creaturis subijcim⁹ vnueris: hūc, inquam, quisquis pertingere poterit, is verissimē ac proximē sese ad spū sancti preparabit susceptionem, & gratiam copiosam in hac vita cōsequetur. Quam nobis omnibus prestare dignetur Dñs Deus omnipotens, in secula benedictus, Amen.

Hūilitas ficta, superbiæ soror.

DOMINICA INFRA OCTAVAS ASCENSIONIS.

De vera ad Sancti spiritus susceptionem preparatiōe, & vt quisq; in sensibilibus deuotiōis atq; dulcedinis affluentia prudenter sese habere debeat, ne quo modo nequam natura se admisceat. Deindē vt in oratione vigilandum sit, ac de vera mentalis siue internæ orationis utilitate.

SERMO VNICVS.

Estote prudentes, & vigilate in orationibus &c.

1. Petri 4. Y

E vi

Vicino, sicut ipsi nōstis charissimi, nobis imminet dulcis & iucunda solēnitas spiritus sancti, ad quam totis quēque virib⁹ sese p̄parare equum est, vt tātum hospitem, immō Dominum Deum suum, dignē queat suscipere, cum pura diuinitatis intentione, quam in omnibus habere curabit. Atq; ea de causa cum lumine rationis suę, quicquid agit siue dimittit, omnemq; vitam suam, strenuē ac feruē perlustrabit, diligenter considerās, si quid forē in eis viuat siue cōmoretur, quod purē Deus non sit. Porro, sicut & aliās vobis dixisse me memini, p̄paratio hęc in quatuor consistit, abstractione videlicet, interna nuditate, interioris hominis inhabitatiōe ac vnitāte. Pręter quę etiam hoc requiritur, vt homo exterior naturalibus, vires inferiores moralib⁹, atque vires supreme theologicis virtutibus, quas eisdem p̄stat spiritus sanctus, decentissimē exornentor: vt quę simul hęc omnia verā moderetur discretio, diligenter singulorum actus & dimissiones perscrutandō explorandōq; vtrū rectē se habeant, cunctaq; in Deum tendant ac referantur. Si quid autem inuenire cōtigerit, in quo Deum purē, nō querit, vt hoc ipsum corrigat iudicetq;. Et sicut agricola in Martio, vbi solem nōstro orbi propinquiorem fieri cernit, arbores putat, zizania euellit, humum studiose fodit ac diligenter euerit, sic & ipse homo corruptum atq; peruersum fundum suum studiose effodiet, introspiciet, ac penitus eueret, arboresq; quas, hoc est, sensus & vires inferiores putabit, corrigetq;, omne in dē vitiorum locum, quantum fieri potest, funditus euellendo. Principio quidem feruē ac strenuē semper vitia capitalia, seu mortalia peccata radicitus extirpabit, perfecte se mundans ab omni superbia intus & foris, ab omni auaritia, ira, odio, inuidia, ab omni pura delectatione corporis, cordis, sensuum & spiritus, si quam fortasse quærat intus vel foris, ab omni denique torpore & acedia: quę omnia ijsque plura similia, ad viuum refecabit, eradicabitq;. Ceterum adhuc in Martio est iste, adhuc frigus & rigor fundum illius occupant, & licet Sol appropinquet, nondum tamen tota virtute in ipsum radiat. Appropinquat tamen, & indies est accedit vicinior: iamq;

Quę quatuor hic notanda.

propē est, vt Sol diuinus tota virtute in fundum ritē p̄paratū, coruscę lucis suę radios diffundat. Exteriori namque homine & viribus tam supremis quā infimis ritē putatis ac p̄paratis, suauissimus diuinitatis & iustitię Sol accedens, clarē iam ac lucidē in ipsum fundum radiare, & in agrum lucem suā effundere incipit. Tum verō estas iucundissima, & ver fragrantissimum diuersis floribus amœnum, quale p̄sens est tempus, exoritur: & deus omnipotens spiritum virere atq; florere, & fructus optimos producere facit, iamq; nec lingua explicat, nec cor capere sufficit, q̄ indē in spiritu vernās gaudium nascatur, quod Spiritus sanctus p̄sens suauissimum iubar, diuinumq; splendorem suum absq; medio ipsi fundo p̄stare & infundere potest. Planē hęc idem ipse spiritus sanctus & dicitur, & est verus consolator siue paracletus, quando melliflui influxus illius locum habere queunt. O quanta ibi sentiuntur gaudia. O quā suauissima est illa fruitio, vbi anima Deo vnitur, & Sancti spiritus spendoribus illustratur. Magna profus ibi solennitas est, gratissimum quę culina spargit odorem ex cibus preciosissimis ac aromaticis, qui illic p̄parantur, proponunturq;: qui quā sint verē dulcissimi ac desiderabiles, experti nouerūt. Medium illic florigerum quę ver agitur. Denique & ex suauissimis morsellis, quos anima capit, etiam in fragilem naturā gratissimus procedit odor, simulque copiose illi sentire p̄statur ineffabile gaudiū illud, quod intus in spiritu dignē ac ritē p̄parato mellifluis Spiritus sanctus, p̄fusse ac liberaliter pro sua benignitate administrat. Credite mihi, charissimi, quia vel vnica huius experimenti guttula, excellit atque restingunt saporem omnem atque dulcedinem, quā omnes possent creaturę exhibere, etiam modis omnibus, qui vel cogitari, vel desiderari queant. Verum cū homines quidam magnam & insolitā consolationem, ac ineffabile gaudium istud intra se sentiunt & experitur, totos se in illa immergere, in eis obdormire, requiescere, ac permanere cupiunt, sicut & de S. Petro legim⁹, q̄ vbi vix guttulam diuine consolationis & lucis perciperat, ex ea tria voluit tabernacula construere, idēq; illic manere cupiebat, sed Dominus peccanti non acquieuit. Longē adhuc indē aberat, quod eum Dominus erat perducturus,

Paracletus

Mat. 17.
Mar. 9.
Luc. 9.

rus, licet diceret: Bonū est nos hic esse. Sic & isti, de quib⁹ agimus, vbi vnicū hunc radium sentiunt, totum se Solem cōprehendisse arbitantes, quiescere in eo & obdormire volunt. Et quicumque id agunt, deficiunt omnes, nec vllum in veris virtutibus profectum faciunt. Alij ex huius dulcedinis & consolationis interne affluentia, malam & perniciosam incidunt libertatem, securitatemq;: simulq; natura dum hanc dulcedinem sentit, subtiliter vana cōplacencia ad seipsam reflectitur, seseq; in ea possidet, ad quod alioquē p̄ omnibus vel maximē propensa est, & nimium illi sentire siue experientię confidit, quemadmodum (vt a medicis audiui) crebris vti medicinis, hominib⁹ valdē nociuum est. Vbi enim natura adiuuari se sentit a medicis, nimium illis innitens, omni actione postposita, ocio & quieti se tradit: putat enim se iam satis adiuuari, ideoq; nō tam sedula est ad operandū, vt aliās esset. Dum verō nullum aliud auxiliū sperat, laborat & operatur, ipsaq; sese adiuuat. Vnde hic dilectissimi, quā subtiliter natura nimium in se cōtraque vnita, in omnibus ad seipsam reflectitur, & seipsam quęrit, hoc est, quietem & commoditatem suam. Hoc verō vel centuplo amplius contingit in spiritualibus. Hi namq; dum hanc dulcedinem, hocq; singulare & insolitū bonum experiantur atque percipiunt, extoto illi innituntur, in ipsoq; confidunt, seq; tanto putant esse securiores. Quo fit, vt iam minus fideliter, minusque studiose operentur: immō tam plerunq; delicati ac molles fiunt, vt sibi nihil sustinere, nihilq; vt prius, laborare se posse videantur: putentq; ocio & quieti sibi vacandum esse. Itaque vbi malignus spiritus eos quiescere atque vacare cernit, quandam eis falsam dulcedinem administrat & infundit, non alia de causa, quā vt tales permanent, & in hac mala quiete semper perseuerent. Sed dicat fortasse aliquis: quid ergo? Repellēda ne est ista dulcedo, & quies fugienda? Nullo modo. Quinimō cū ingenti eam (dulcedinē dico) gratitudine suscipere, & profunda cum humilitate in Deum referre, ipsum quę pro illius infusione magnificē laudare, & gratias agere, nosq; postremō ea penitus indignos confiteri, debemus. Et sicut robustus iuuenis, pauper tamē & fame ac siti laborās, grandēq; habens iter cōficere, vix tria vel quatuor

Medicinis crebris vti quāle.

Natura q̄ vbiq; se ipsam quęrit

milliaria potest absoluere, nisi cibo abundē reficiatur: deinde verō satis benē cibo potuq; refectus, ita fit letus & alacer, vt vel decem possit cōficere milliaria: ita & is, quem Dominus hac sua dulcedine & consolatione diuina reficit corroboratq;, multo deidē plura, quā solebat, facere, plus amare, vberiores agere gratias, feruentius laudare, sese denique tanto magis & crebrius per flammigera desideria & ardentissimum amorem in Deū erigere ac subleuare curabit, & acceptas vires & dona ita cōsumere, vt ad plura dona, abundantiore consolatione, & plus deuotiōis sensibilis sibi p̄standū, Deum faciat debitorē. Et reuera haud secūs illi eueniet, quā si cuiusdam summum accedenti p̄sulem, & florenum aureum offerre volenti, supremus ipse Pontifex occurrens, cētum millia talentorum auri largiatur, idēq; toties, quoties ille aureum vnū offert. Quoties enim ad Deum sese cōuertit, eidemq; se cum amore & gratiarum actione offert & exhibet, toties illi Deus cum multo pluribus ac excellentioribus donis & charismatibus, abundantioriq; consolatione, quolibet etiam momento occurrit. Hoc igitur modo dulcedo hęc omnibus benē ea vteribus impediō suffragat, eosdemq; citius ducit in Deum, & ad plura dona capiēda disponit. Enimverō vtendum ea est, non fruendum. Sicut enim aliquis vehiculo iter factururus, non ad voluptatem, sed ad vtilitatem eo vtitur, & hanc potius quā illam spectat: ita & ex omnibus dei donis non nisi vtilitas capiēda est, voluptas autem in solo Deo. Ad hoc ipse nos apostolorum princeps hortatur, dum ait: Sobrii estote & vigilate: monens nos, ne in ipsa dulcedine obdormiamus siue quiescamus. Qui enim dormit, instar mortui est, nec aliquid operis agit. Itaq; vigilare debemus & esse sobrii. Nam qui sobrius est, vigilat, amabiliter ac rationabiliter sua facit opera. Vnde & Petrus apostolus, vt paulō antē dicere cœpi, huiusmodi nos conuenit verbis: Fratres, sobrii estote & vigilate: quia aduersarius vester diabolus, tanq̄ leo rugiens circumit, quēnt quem deuoret. Cui resistite fortes in fide, et ego charissimi, moneo & obsecro vos, ne torpori ac pigritię locum detis, nec vllō modo quiescatis in qualibet re, quę non sit purē Deus: sed diligenter vos ipsos cum lumine rationis circumspicite, studiose quę

Qua dulcedine vtendum, nō fruendum.

1. Pet. 5.

Ioan. 16.

obseruare non vos tantum, sed etiam Deum in vobis, idque cum amorosis desiderijs & adspirationib⁹ ignitis. Certè quod ex scripturis probamus, & ipsos apostolos iucunda Saluatoris presentia destitui oportebat, vt capaces fierent spūssancti. Sic enim eis Dominū dixisse legimus: Nisi, inquit, ego abiēro, paraclētus non veniet ad vos. Ad eō nanque sancti apostoli & cæteri discipuli, & intus & foris presentia corporali Domini nostri IESV Christi occupati, possessi, repleti erant, etiam in angulis omnibus, in corde, in anima, in sensibus, viribus, vt omninō necessarium esset hac eos possessiōe nudari, si verum internum spūssancti solatium obtinere deberent. Quod licet molestè & perquam grauius ferrent, ita tamē fieri oportebat: alioquin nunquam profecissent, sed semper in infimis & in sensualitate sua permansissent. Posteaquam verò sensus transcēduntur, in supremis viribus diuina hæc consolatio atque dulcedo multo prestātius maiorq; percipitur cum gaudio. Ac deinde in fundum interiorem, in occulta spiritūs peruenitur, vbi propriè dulcedinis huius locus est, & ibi ea veraciter essentialiterq; suscipitur: atque in hac demum sobrietate homo verè fit vigil. Redeamus nunc ad Petri apostoli verba. Ait ergo: Fratres, sobrii estote & vigilate: & alio loco: Vigilate, inquit, in orationibus: quia aduersari⁹ vester diabolus, tanquam leo rugiens circumit. Vigilare nos monet in orationib⁹. Sed quibus orationibus? An fortassè ita hoc accipiendum est, quasi dixerit innumeris vocalibus orationibus insistēdum, & (verbi gratia) multa psalteria perlegenda? Minimè. Non de talibus præcipuè hic loquitur, sed de oratione potius mentali, de ea, inquam, oratione, quam Dominus noster IESVS Christus verè esse dixit orationem, qua patrē verè adoratores adorant in spiritu & veritate. Cui nimirū & ea definitio conuenit, quæ à sanctis doctoribus posita est: Oratio est mentis ascensus in Deum. Huic mentali orationi vocalis, & ea quæ orè funditur oratio, non nunquam prodest, & ad eam disponit, atque hætenus ea commendari potest. Cæterum sicut cucullum hoc & aliæ vestes meæ, vtilis quidem mihi sunt, nec tamen hoc ipsum sunt quod ego: sic & omnis vocalis oratio mentali orationi confert & utilis est, non est tamen ipsa verè oratio, de qua dicitur,

1. Pet. 5. Ibidem.

Ioan. 4.

Oro quid.

quod sit ascensus mētis in Deum. Hæc est enim verè orationis essentia, vt mens ipsa cum amore ac intimo desiderio humiliter sese Deo subiiciat, & absque medio se ratur in Deum. Hæc, inquam, sola est vera oratio. Interim tamen ecclesiastici oēs, & quotquot in monasterijs degūt, ad certas quasdam orationes vocales & preces horarias sunt obligati. Verum nulla oratio vocalis tā deuota, tamq; amorosa est, vt oratio Dominica, quā ipse nos docuit supremus Magister & Doctor Dominus IESVS Christus, quæ & ipse vsus est. Et hæc præ omnibus maximè confert orationi mentali, quam solam veram & essentialem orationem esse diximus. Deniq; & omnes cælestis patriæ ciues hac ipsa vera oratione, quæ mentis est in Deum ascensus, vtuntur. Per eam nanq; mens ipsa tota directè extra se fertur in Deum, ita vt Deus ipse vicissim, in veritate ac propriè intrare possit in purissimam, intimam ac pclarissimam animæ portionem, hoc est, in ipsum fundum interiorem, in quo sola vera vnitas est. De quo Augustinus loquitur, vbi ait, animam quandam in se occultam habere abyssum, cui nihil cum tempore neq; cum toto mūda commercij sit, multumq; supra eam animæ partem sit eleuata, quæ vitam corpori motumq; subministrat. In hanc igitur præclaram ac gaudiosam abyssum, quæ est occultum animæ regnum, ea de qua multū locuti sumus, dulcedo infunditur delabiturq;, & hic proprius eius peculiarisq; locus est. Tum verò homo quietus, essentialis, stabilis, magis abstractus, plus introreceptus siue intratus, subleuior, purior, expeditior, resignatior efficitur in omnibus. Deus nanq; veraciter præsens in illud nobile regnum aduenit, ibiq; habitat & regnat. Huius verò nulla est cum præcedente cōparatio. Hic enim homo prorsus deiforme diuinamq; assequit vitā: spūs totus liquefies, se ipsum & oia excedit, atq; in feruentissimū illum rapitur amoris ignem, quæ ipse Deus naturaliter essentialiterq;. Hinc deinde quæ eiusmodi sunt, ad oēs toti⁹ Christianitatis necessitates procedunt, sanctas orationes & ignitas adspirationes emittētes pro oibus, p quibus vult deus ipse rogari, pro oibus amicis suis, pro oibus peccatorib⁹, & pro cunctis in purgatorio detentis: sicq; charitatis affectu ad oēs se extendunt, oibus omnium & singulorum necessitatib⁹ per

Matt. 6. Luc. 11.

qua oratione etiam cælestes vtantur.

vni-

vniversam Christianitatem consulere cupientes. Nec tamen circa hunc vel illum, aut circa certas personas occupantur, sed simplici quodam modo orant pro omnibus: & verbi gratia, sicut vno quodam intuitu oēs vos coram adspicio, sic & ipsi omnia secum trahūt in eandem diuinitatis abyssum, & amoris incendium per contemplationē, eandem intuentes abyssum, & eundem ignem diuini amoris, in quo & requiescunt: rursusq; æstantē sui amoris ignem stillant super omnes afflictos & in qualibet necessitate vel miseria p vniversam Christianitatem cōstitutos, & iterum sese recipiunt ad amabile illud caliginosum & quietum silentium, quod est in diuinitatis abyssu. Hoc igitur modo & intrant & exeunt, & tamen semper intus manēt in quieto & amabili fundo, in quo tota est vita & essentia, omnis actio & motus ipsorum. Vbi cūq; autē sint, nihil in eis intuenitur nisi vita prorsus deiformis. Omne nanq; agere, omne dimittere, & oēs deniq; modi ipsorū, penitus diuina sunt. Hi reuerā pclarissimi homines, & vniversæ ecclesiæ vtilissimi, proficui oibus, Deo laudabiles, & cunctis hominibus consolatorij. Deniq; quocūq; versent loco, Deus in ipsis habitat, & ipsi in Deo. Quod & nobis idem ipse prestare dignetur Dñs Deus noster in secula benedictus. Amen.

IN FESTO PENTECOSTES.

Vt prudentes esse debeamus in omni actione & dimissione nostra, perspicuè discernendo, circa quid versemur, vtrum videlicet Deus id sit, an natura. Item, quid vera sit abstractio, & vt homines diuersimodè capaces sint spūssancti.

SERMO PRIMVS.

Euāgelium huius diei est: Si quis diligit me, sermonem meum seruabit. Ioan. xiiij.

Estote prudentes, & vigilate in orationibus. 1. Pet. 4.

Olennem illam Sancti spiritūs missionem, quando illum Deus effudit singulari & notabili modo i electos apostolos & discipulos suos, hodiè vbiq; terrarum sancta recolitur & celebrat Ecclesia. Necessarium quidem erat, vt i idem præ omnibus alijs, qui tunc

supererant, hominibus & copiosissimè illuminarentur, & ardentissimo diuinitatis amore vehementissimè succenderentur, vt ipsi totius essent perfectiōis initium, & posteris suis perfectæ vitæ relinquerēt exemplum. Dignum quoque erat, vt Spiritus sancti abundantiori consolarentur gratia, qui omni solatio destituti, & vndiq; tam intus q; foris derelicti & desolati erāt. Post susceptū verò Spiritum sanctū, q; diū in hoc seculo superuixere, indiēs illi⁹ spiritūs fiebant capaciores, & ad suscipiendum illum magis ac magis idonei. Sic ergo & quilibet Dei amicus, amabilem hæc Spiritus sancti solennitatem quotidie, immo & horis omnibus ea debet ratione in anima sua peragere, vt qualibet etiam hora ipsum sublimi quodā & excellenti modo suscipere sit idoneus. Secundū quod enim sese præparauerit, accommodauerit, introq; receperit, illiusq; capacitas magis ac magis excreuerit, iuxta hoc etiam sanctus illi spiritus copiosius mitteretur. Non enim ambigendum est, spūssanctū, vt olim in sacra Pentecoste apostolis missus fuit, ita adhuc quotidie spiritaliter cum nouis ac specialibus donis & charismatibus descendere in omnes illos, qui se ex animo ad hoc accommodent præparentq;. Cæterum ne cui fortassè obscurum sit, quaratione ad illius spiritūs susceptionem præparari oporteat, Petrus id nobis apostolus, immo apostolorū princeps, apertissimè & propriissimè indicat, dicēs: Estote prudentes. Vbi per prudentiam, non sola cognitio seu sapientia, sed etiam experientia intelligitur, qua videlicet crebrò aliquid experti, id ipsum meli⁹ scire valeamus. Honoratur itaque nos apostolus Petrus, vt prudentes simus, hoc est, experti, prouidi, circumspecti in omni actione & dimissione nostra, solerter per lumen rationis dispicendo, qd sit circa quod versamur, quod querimus, quod amore & intentione persequimur: vtrum ne pure atq; sincerè Deus sit, an potius aliud aliquid. Eoimvero p-xima atque purissima ad sancti spūs excellentem susceptionem preparatio, in quatuor consistit, quæ sine medio ad ipsam nos excellentiori modo disponunt, quæ sunt hæc: Vera abstractio, interna nuditas, interioris hominis inhabitatio, & vnitas. Per hæc, inquam, proximè atque verissimè ad spiritus sancti susceptionem præparamur: & quisquis ista copiosius habet, magisq;

Pentecostis qd & quodammodo peragenda.

1. Pet. 5. Prudentia.

Quæ quatuor ad spiritus sancti susceptionem faciunt.

proficit & crescit in eis, ille spiritus para-
 cleti capacissimus est. Quid ergo, dicit
 Abstrahio pura quid. aliquis, est vera puraq; abstractio? Hoc sci-
 licet, ut sese homo abstrahat & auertat ab
 omnibus, quæ non sunt purè Deus: & cum
 lumine rationis suæ animoq; tranquillo,
 cuncta verba, opera, cogitationes suas per-
 spiciat atque perlustret, vigilanter atten-
 dens, si quid fortè intus lateat in fundo,
 quod non sit purè Deus, aut fortassè non
 purè Deum intendat in omnibus quæ vel
 facit, vel dimittit. Et si quid inuenire con-
 tigerit, quod extra solum intèdat Deum,
 ut hoc euestigiò remoueat & excludat.
 Hoc verò non tantum ad internos, hoc
 est, vitæ spiritali ac internæ deditos, sed ad
 quoscumque etiam bonos homines perti-
 net. Siquidem plures inuenire est homi-
 nes bonos, magnis quidem ac laudabili-
 bus exercitijs intentos, sed vitæ internæ
 ignaros penitus. Qui tamen omnes ob-
 seruare tenentur, quæ sint ea quæ ab amo-
 re Dei veròq; profectu eos impediunt, &
 ubi ea cognouerint, sine mora ppter De-
 um illa relinquere & abnegare, atque ab
 eis tanquam veris impedimentis, sese pe-
 nitus abstrahere sunt obligati. Ista abstra-
 ctio omnino necessaria est omnibus, san-
 ctum paracletum spiritum & larga illius
 charismata suscipere volentibus, ut vide-
 licet Deum purè intendant, & ab omnib;
 extra illi, siue quæ ille non est, sese abstra-
 hant & auertant. Hæc porro abstractio &
 sancti spiritus prestolatio, non eadem est
 in omnibus, sed diuersa in diuersis. Qui-
 dam nanque eundem paracletum perfor-
 mas & imagines in sensib; sensualiter sus-
 ceipiunt. Quidam longè excellentiori mo-
 do in viribus supremis intellectualiter
 multum supra sensus. Alij demum non so-
 lum iam dictis duob; modis, sed etiam in
 arcana abyssu, in occulto regno, in gaudi-
 osissimo fundo, in quo imago superfan-
 ctissimæ Trinitatis, & nobilissima animæ
 portio existit: ubi ppris ac peculiaris est
 locus spūs sancti, & ibi dona illius diuino
 quodam modo excellentissimè suscipiun-
 tur. Et quoties hunc fundum aliquis cum
 lumine rationis suæ inspicit, seseq; à nouo
 cōuertit ad Deum, toties hinc quædam fit
 renouatio, & noua quædam sancti spiritus
 inspiratio, etiā singulis momentis, nouaq;
 illi dona, & noua charismata infunduntur:
 quoties, inquam, cum supradicta pruden-
 tia & abstractione huc sese conuertit, &

omnia quæ facit & dimittit, omnes vias,
 modos, & verba sua seriò perlustrat, discu-
 tit, perspicitq;, consideras vtrum aliquid
 in eis lateat quod Deus non sit, & vtrum
 tota intentio sua in solum Deum feratur.
 Et si qd vsquam deprehenderit, quod non
 sit purè Deus, per rationem diiudicat, re-
 gat, corrigatq;. Debet enim ratio cum lu-
 mine suo disponere, dirigere ac modera-
 ri, primò quidem naturales siue morales
 virtutes, ut verbi gratia, humilitatē, man-
 suetudinem, pietatem, tranquillitatē, mi-
 sericordiā &c. easdemq; virtutes diligen-
 ter examinabit, vtrum videlicet ex deo na-
 tæ sint, siue nō. Deindè & cardinales per-
 lustrabit virtutes, prudentiam scilicet, iu-
 stitiam, fortitudinem, temperatiam. Has,
 inquam, virtutes omnes & quicquid est in
 homine, lumen rationis perspicier, perlu-
 strabit, disponet, ornabit, & omnia in vero
 atq; diuino collocabit ordine, ut videli-
 cet cuncta hæc pura quadam diuinitatis
 intentione in Deo & propter Deum purè
 fiant. Itaq; ubi spūs sanctus, cui natura bo-
 nitas est, hominem, quod in ipso erat, fe-
 cisse animaduertit: cum lumine suo adue-
 niens, lumen rationale superirradiat, vir-
 tutesque supernaturales siue theologicas
 animæ infundit, fidem scilicet, spem, cha-
 ritatem, & gratiam gratumfacientem. Et
 ita demum homo prudens, immò & virtu-
 osus ac deiformis siue diuinus in hac ab-
 stractione efficitur. Hæc autè diligenter sa-
 tis lumine veritatis perspicieda sunt. Mul-
 ta nanq; se admiscet, in qbus dum Deus
 purè queri credit, cum ad ipsum fundum
 peruenitur, secus esse videtur. Vbi tñ sci-
 endum est, fideliterq; retinendum, q in ho-
 mine Deum purè intendere, sæpè grauis
 quædam pressura & angustia oboriatur:
 qua oppressus, videt sibi Deū nō purè in-
 tendisse, & ita oim laborum suorum fecisse
 iacturam, oemq; perdidisse operam. Hinc
 iam pacem pectoris amittit, animiq; mœ-
 rorem & perturbationem incurrit. Hæc
 autem pressura nonnunquam ex naturali
 grauitate seu indispositione, vel comple-
 xionis malitia, nonnunquam ex influentia
 cæli vel aëris inæqualitate, nonnunquam
 verò ex maligni spūs operatione, qui per
 huiusmodi prauissimas immissiones suas
 bonum hominem istum perturbare mo-
 litur, accidere solet. Sed hæc suauius de-
 clinanda sunt, cū benigna tranquillaq; mā-
 suetudine. Itā enim facilius vincuntur.

Quæ spūs
sctus homi-
ni cōferat.

qua in col-
latoibus
spūs sancti
cautione
opus.

Pressuræ
pijs hoib;
oborietis,
causa.

Vn-

Pressuram ista cur pie fereda, nō excutienda.
 Vnde non satis rectè faciunt quidam, qui
 pressuram hanc violenter & impetuosa se
 excutere, eandemque perumpere vo-
 lunt, destruentes ac debilitantes per hoc
 capita sua: quicq; nimis inordinate doctores
 & Dei amicos pro consilio & auxilio
 accedunt, eripere se indè & euadere cupi-
 entes: vnde sepius magis implicant, cum
 nemo facile indè eos extrahere & expedi-
 re queat. Quamobrem ubi ista pressura &
 tempestas in homine exurgunt, haud se-
 cūs faciat, quam solēt homines facere, ubi
 tempestas oritur, & pluuia vel grandines
 cadunt. Tunc enim fugiunt omnes sub te-
 ctum, donèc tempestas sopiatur & pluuia
 cessent. Itā & ipse, ubi intra se simpliciter
 sentit ac deprehendit, quod nihil velit ne-
 que desideret nisi Deum, dum hac pressu-
 ra corripitur, modestè subtiliterq; fugiat,
 donèc integrè sibi ipsi restituatur, simulq;
 in vera resignatione ac patienti abstra-
 ctione humiliter sustinens, tranquillo ac
 benigno animo in hac afflictione Deum
 prestolet. Et quis nouit, quali modo, quā
 ve ratione benignissimus Deus ad ipsum
 venire, suaq; illi charismata & dona infun-
 dere velit? Stet itaq; cum benigna mā-
 suetudine sub teo diuine voluntatis ac be-
 neplaciti, certus q hoc vel centuplo gra-
 tius sit, magisque placeat Deo, q si magna
 sensibili deuotione afflueret, si multas vir-
 tutes deo quotidie offerret, si intus flore-
 rent atq; virent omnia, & diuino lumi-
 ne irradiaretur. In pressura nanq; non itā
 facile seipsum & sua retinere potest, sicut
 in consolationis ac sensibilib; dulcedinis
 deuotionisq; affluentia. In hac nāq; sæ-
 pè se natura admiscet, & dum anima in eis
 immodicè delectatur, maculam cōtrahit.
 Enimverò dona Dei nō sunt ipse deus, in
 quo solo delectari debemus, nō autem in
 donis, vel quibuscūque effluxibus illius.
 Sed heu corruptissima natura, adeò visco-
 sa & ad seipsam per amorē priuatum re-
 curua est, ut semper sese illis admiscere,
 sibiq; vsurpare conetur quod suū non est:
 sicque purissima Dei dona corrūpit con-
 taminatque, & præclarissimam eiusdē in
 anima operationem impedit & excludit.
 Ex ea nanq; infectione, quam ex origina-
 li peccato contraxit, semper in omnibus
 ad seipsam natura reflectitur. De qua infe-
 ctione D. thomas loquens, dicit quod ex
 ea plus seipsum homo diligit, quam vel
 Deum, vel angelos eius, vel quælibet ab

ipso creata. Nec tamen Deus talem condi-
 dit naturā, sed ipsa talis effecta est per sui
 auersionem à Deo, & peccati consensum.
 Adeò verò corruptio hæc siue infectio na-
 turæ inheret, tamq; altè in ipso fundo ra-
 dices iecit, ut hæc, quanlibet sapientissimi
 expertissimiq;, Theologi sensibus ad ple-
 num inuestigare nequeant siue compræ-
 hendere, totoque conatu & omni studio
 vix aliquis corruptionē hanc & infectio-
 nem, falsissimumq; fundum hunc, ex spi-
 ritu & natura possit euellere, & radicibus
 extirpare. Vnde sit sepe numerò, quod do-
 lendum maximè est, ut ubi Deus purissi-
 mē quæri creditur, ex hac pestifera infe-
 ctione homo ad seipsum reflectatur, se-
 ipsum & sua quæres & intendens in omni-
 bus. Quod verissimè prædixit Apostolus,
 ubi Timotheo scribens, ait: In nouissimis
 diebus instabunt tempora periculosa, &
 erunt homines seipso amates. Quod heu
 nimis iam manifestum est, nimisque eui-
 denter apparet in omni statu, sexu & gra-
 du, in Ecclesiasticis & religiosis eque ut in
 secularibus. estque videre miseria, quā
 periculosè vnus alterius bona auferat, im-
 minuat, diripiat varijs isdemque iniquis
 modis & dolis: utque de sceleribus suis
 non reprehendant, quærent sibi con-
 fessores eiusdem farinae ac eorundem stu-
 diorum, quorum & ipsi sunt: atque tam
 ex gentiliū scriptis, quā sacris literis
 varias suis iniquitatibus glossas & vela-
 mina obtendunt. Et hæc quidem de exte-
 rioribus à simili dicta sint. Centuplo au-
 tem amplius idem agitur in spiritu, quip-
 pe ubi verum purissimumq; bonum exi-
 stit. Et reuerà parum est, terras & castra, ar-
 gentum & aurū pro Deo relinquere: mul-
 tum autem est, seipsum intus, omnemque
 proprietatē tam spiritus q naturæ, & do-
 norum Dei vsurpationem abnegare, mor-
 tificare, relinquere, omniq; internæ de-
 lestationi penitus mori. Sicut enim præ-
 dixi, omnibus se natura admiscet, etiam
 antequam aduerti possit, & seipsam quæ-
 rit in omnibus, non modò in exercitijs
 virtutum, sed etiam in ipso Deo. Quod
 totum inordinatus facit amor naturæ.
 Sed contra hoc malum, ordinatissimum
 remedium simul & institutionem nobis
 contulit DEVS per Apostolum suum Pe-
 trum, dum ait: Estote prudentes. Et ne
 cui obscurum sit, quo pacto debeamus
 esse prudentes, per seipsum hoc Dominus

Quales si-
bi quidam
eligat con-
fessores.

Maius se, q
sua, relin-
quere.

i. Pet. 5.

Mat. 10.

Y 4 aperi-

aperire dignat' est, vbi ait: Estote prudentes sicut serpentes. Quæ ut est satis crassa & simplex similitudo, ita aperte nobis eiusdem Dei ac Domini nostri humilitatem insinuat, quam ut semper & vbiq; studiosissime se catus est, ita & hic euidenter exhibuit, quando ipse, æterna patris sapientia existens, ineffabilem sapientie sue splendorem atque claritatem, simplicem hanc & crassam similitudinē proponendo, occultauit: quod & aliàs sapientissime fecit. Totus namq; humilis erat, & ideo omnis quoq; doctrina illius, humilima simul ac simplicissima fuit. Sed videamus nūc, quæ sit serpentis prudentia, quam imitari nos Dominus iubet. Serpens, vbi cutem suam senescere, & in rugas contrahi atque fœtere sentit, quærit sicubi fortè duos acutos lapides, parùm ab inuicem separatos, inuenire possit: & postquam inuenit, violenter per eos sese trahendo, cutem deponit, seque renouat, cutē noua subtus interim succrescente. Sic ergo & fidelis quisq; vetustam cutem suam, hoc est, quicquid ex natura habet, quanlibet hoc magnum, quilibet bonum sit, per duos lapides, quorum alter est sempiterna diuinitas, q̄ est veritas ipsa, alter humanitas dñi nostri iesu Christi, qui & fuit & est ipsa via, pertrahere ac renouare curabit: alioqui certo certius veterascit & scater vitij. Dicam apertius: Omnem vitam, cuncta instituta, vniuersa opera, cunctasque tam naturales q̄ morales virtutes suas, per hos ipsos duos lapides pertrahet ac deducet: alioqui veterascunt & aliquid imperfectionis habent, sicut in sequentia quadam (vt vocant) canitur: Sine tuo numine, nihil est in lumine, nihil est innoxium. Ità prorsus quanlibet subtiles & excellentes sint virtutes naturales, pustulas quasdam generant, easque tanto subtiliores, quanto & ipse virtutes magis subtiles sunt. Itidemq; virtutes morales spirituales quasdam maculas & vetustatem adducunt, nisi vtręq; hoc est, tam naturales, quàm morales virtutes, per petram siue lapidem Christum pertrahantur & deducantur: sicq; ibidem renouent per intima desideria, & cū ardentissimis precibus in eundem referantur, inferantur, ac demùm renascantur in illo, sine quibus deo placere non poterūt. Ipse namq; lapis est, in quo (vt Apostolus ait) omnis ædificatio constructa, crescit in templū sanctum in Domino: Lapis angularis, de quo ipse-

Serpentina prudentia.

quò se que instat serpentis renouet.

Virtutes etiā pustulas generant.

Eph. 2.

met ait: Lapidem quem reprobauerunt Mat. 21. ædificantes, hic factus est in caput anguli. Et reuera, quisquis non veraciter cum humilitate, profunda per huc sese lapidē pertraxerit, licet alioqui vel Salomone sapientior, vel Samfone fortior sit, nihil illi contulerit. Studeat ergo vnusquisque humiliter sese in illius purissimam paupertatem, castitatem, obedientiam & charitatem immergere. Per has omnes virtutum suarum defectus pertrahat. Ità facienti & in Christo commoranti, septem dona spiritus sancti, & tres virtutes theologice, putà fides, spes & charitas, ad hæc omnia perfectio, veritas, pax interna, & gaudium in spiritu sancto, conferuntur. Hic quoq; vera acquiritur siue nascitur resignatio, mansueta longanimitas & patientia, ita vt homo omnia tam aduersa quàm prospera cū gratiarū actione de manu Domini equanimiter suscipere possit: vnde fit consequenter, vt quicquid ei siue foris siue intus, Deo permittente, accidit, magnū inde reportet lucrum, & omnia ad æternam salutem & grande bonum illi cedant, proficiant, cooperent. Nouit em̄ quicquid homini occurrit, qualicūq; modo occurrat, ab æterno à Deo præordinatum simul ac præuisum esse, quod illa, & non alia, ratione accideret & eueniret. Quod profectò quisquis ritè pensat, simulque omnia sibi occurrentia, ea ratione, hoc est, tanquàm à Deo sibi transmissa, suscipit: mirum est, si non in omnibus vera pax gaudeat, & permaneat immòtus. In sola namq; abstractione & interioris hominis in habitatione; pax ista & omnia prædicta discuntur, nec alia facile poterunt ratione obtineri. Oportet, inquam, pacem hanc cū introuersa in ipsum veritatis fundum mente inquirere, vbi demùm pax ista radicabit & fiet essentialis. Denique, quęcunque hætenus in presenti sermone diximus, perfectus quisque & excellentior homo præsentia semper etiā quolibet momēto habere curabit tā in verbis, q̄ modis & actibus suis. Nec est hoc impossibile. Immò facile illi erit, si Deū purè in omnibus intēderit, si in his radicari atq; fundari, mentēq; in Deo stabilire, & virtutum omnium notitiam & irradiationē assequi studuerit, & quicquid demùm in ipso natum fuerit, per Christū verum lapidē traxerit. In quibus omnibus quanto amplius proficiet, tãto excellentiori modo spiritus sanctus illi dabit, & subli-

Abiq; hinc militate nūc cuiq; quicquid pdesse

sublimius solenniusq; eū suscipiet. De altera parte, quæ adhuc tractanda restat, in sermone præcedente, cui idem est cū hoc sermone thema, Estote videlicet prudentes, plura dicta sunt. Interim, sicut hodiè crebrò vos monui, curate dilectissimi deum in vera abstractione purè & intimè intendere, largiente Domino nostro iesu Christo, cui est cum patre & spiritu sancto eadem gloria, parq; potestas in omnia seculorum secula. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

De duplici operatione Spiritus sancti, quarum altera est, euacuare: implere, altera. Item de signis, quæ Spiritus sanctus in vnoquoque fidelis operatur. Et demùm, vtrum exteriora opera bona, Spiritus sancti operationem præpediant.

SERMO II.

Repleti sunt omnes Spiritus sancto, & cœperūt loqui magnalia Dei.

ACTVVM 2.

Gen. 3.

Eph. 2.

best hodiè dilectissimi, dies sacratissima, in qua thesaurus preciosissimus simul & præclarissimus, abundè restituitur est, qui olim in paradiso tam perniciosè perditus fuit per peccata, maxime verò per inobedientiã: vnde totum humanum genus æternæ morti factum fuit obnoxium, cunctiq; mortales natura filij iræ fuere effecti, mortisque perpetuæ constricti vinculis, & Spiritus demùm paracletus, hoc est, consolator cum omnibus donis vniuersaque consolatione sua, ex toto amissus fuit. Hæc autem mortis æternæ vincula, Dominus noster iesus Christus in sacro Parasceues die perfectè dirupit, quando pro nobis capi & ligari voluit, mortemque in cruce subiuit, vbi plenam inter Deum patrem & genus humanum pacem fecit. Quæ pax hodierna die confirmata est, reddito nobis præclarissimo thesauro, iam olim (vt dixi) per inobedientiam perditò, hoc est, Spiritus sancto: cuius diuitias, amorem, plenitudinem, nulli sensus, nulla corda, nullus denique capis intellectus. Hic idem Spiritus sanctus hodierna die in Apostolos & in omnes qui illius capaces erant, abundè, opulenter ac superabundanter descendit, ipsosque

tam foris quàm intus gratia sua copiosè perfudit. Sicut enim imber copiosus, magno impetu de cælo descendens, si nulla forent media vel impedimenta, omnes facile valles & foueas ei expositas replet: (tãto namq; cū murmure ac fragore delabit, ac si omnia subuersurus demersurusq; sit) ita & Spiritus sanctus nõ apostolis modo, verùm etiã omnibus, qui illius capaces grant, hodierna die fecit: immò & in hanc vsque diem horis omnibus facit, implens & perfundens absque intermissione fundos omnes, corda omnia, cunctasq; animas, vbi locum habere potest, opulentis charismatibus, amore & donis suis, de quibus dicere non sufficimus: replens, inquam, valles & profunda omnia sibi propòsita. Repleti em̄, ait scriptura, sunt oēs. Iam si præsentis tempore tanta sterilitas, esset, quanta Helix temporibus fuit, quando clausum est cælum annis tribus & sex mensibus, ita vt nec feri posset, nec arari si, inquam, & nunc eadem sterilitas tanto apud nos durasset tempore, & superueniens copiosa ac frequens pluuia, terram omnem abundè irrigaret, vnius tantū hominis agro neglecto, & in sua siccitate & ariditate relicto, hoc profectò & hominè illum & cunctos amicos illius graui dolore afficeret. Cum ergo ex Actibus Apostolorum, ea quæ paulò antè diximus, verba recitantur, quibus dicitur: repleti sunt omnes Spiritus sancto: quid, obsecro, animi habere potest is, cuius anima, cor & fundus penitus sicca, arida, aspera, & ineffabilis amoris atque consolationis sancti spiritus expertia sunt, nec quicquam cælestis gratiæ percipere? Considerandum itaq; nobis est, quidnã factū opus sit, vt super dignissimum Spiritus sancti suscipere possimus. Certè vt proximo & excellentissimo modo ipsum queamus recipere, non nisi suæ operationis est. Ipse hoc præstare habet, ipse, inquam, locum in nobis sibi ipsi coaptare & præparare debet, & etiã suscipere se ipsum intra nos. Sed quod est, obsecro, opus illud suum, per quod nos idoneos facit & præparat ad se suscipiendum? Attendite. Duo quædam ipsius in hominè opera sunt. Alterū est, quod euacuat: alterum, quod implet quæcunq; vacua inuenit. Itaq; euacuatio ista, prima est atq; precipua præparatio ad suscipiendum Spiritus sancti. Quo enim euacuator homo fuerit, eo & capacior erit. Si vas aliquod alia,

3. Reg. 17.

Actu. 2.

Duo spiritus sancti in hominè opera, quæ

alia, quam nunc ipsum continet, materia implere cupis, omnis prius alia materia euacuanda est. Verbi gratia: Si vis impleri vino, aqua prius effundenda est. Neque res materiales siue corporeæ, in eodem loco salua, vtriusque substantia, perfecte subsistere non possunt. Aqua cedat oportet, vbi ignis succedere debet. Hæc enim inuicè sibi contraria sunt. Ità ergo si deus subintrare debet, instabiles atque mortales creaturas, & quicquid aliqua cù proprietate intra te detines, prius cedere omnino necessarium est. Ità etiam bestialis siue sensualis anima omnimodis cedat oportet, si rationalis siue intellectualis anima in homine, à Spiritu sancto illuminari debeat. Denique hoc modo sese quisq; à Sancto spiritu capi, euacuari, ac præparari sinet: ità tñ, vt nihil sibi tribuat, nihil sibi fecisse videat, nec aliquid propterea de se sentiat, sed in suum se metum nihilum demergat. Alio qui nisi ità fecerit, certo certius impedimento erit Spiritu sancto, quominus in ipso modo excellentissimo possit operari. Verum nemq; est prohdolor, qui hanc viam aggredi velit. Vbi autè hæc per euacuationem præparatio in homine agitur, statim Spiritu sanctus alterum opus suum in eodem ià preparato, hoc est, euacuato operatur, totam illius replens capacitatem. Si multum studuit euacuare, tantundem recipit: si parum, similiter parum illi infunditur. Quo enim minus vacuus est, eo & minus est capax. Emuero ab omni voluntate propria, ab omni privato amore, & ab omni denique privata intentione prorsus vacuum & nudum esse oportet: ad eò vt si ipsum quodque regnum caelorum ei pareret, adhuc tamen non deberet velle ingredi in illud, nisi prius diligenter obseruaret & haberet exploratum, vtrum Deo placitum foret. Quicumq; talis est, tam nudus, tamq; vacuus, huius solitotum se infundit, eundemq; perfecte implet Spiritu sanctus. Quando ergo aliquis ex parte corporis sui sese indispòsitum, torpentem, atque grauatum sentit contra voluntatem suam, nec tamè inde se excutere potest, ità se euacuabit, vt Deo se totum in ea carnis molestia resignet, eandemq; tentationem, & quicquid illi accidere possit, sufferat patienter. Ità enim verè pauper erit spiritu, illorum numero inserendus, de quibus dicit, Beati pauperes spiritu: quos nimirum implet Spiritu sanctus, & cù quo-

Quib' vacuari oportet spiritu sancto impletos

Quo sibi quisq; euacuandus.

Mat. 5.

dam impetu ac spiritu vehemènti delabatur in eum, tam interiorem quam exteriorem hominè illius & vires superiores pariter ac inferiores, cunctis diuitijs opulentissimisque thesauris suis perfundens. Iam si querat aliquis, quidnam agendum sit ei, qui huius cupit esse spiritus particeps: plane respondeo, curandum illi esse, vt locum & spatium det Spiritu sancto suum in illo opus perficiendi, & ab illo se sinat ad hoc præparari. Hoc autem quam pauci faciant, etiam ex illis, qui habitum gerunt religiosum, qui que ad hoc ipsum à DEO singulariter vocati & electi sùt, puto nulli esse ambiguum. Omnes penè suis affectibus seruiunt, & nunc hæc, nunc illa inordinato prosequuntur amore, seseq; multipliciter impediunt, dum suis quicq; conceptibus, suo sensui, suis propositis, suis modis, & suis denique institutis nimium inhaerent, & omnes ferè ad exteriora sese conuertunt: nec est iam qui se Spiritu sancto relinquere velit, sed omnes quæ sua sunt, querunt, & suæ obediunt voluntati. Hæc prohdolor hoc periculoso tempore communia sunt omnibus, & ab his vix paucissimi saltem excepiuntur. Ceterum, vt dixi, hoc est quod homini faciendum incumbit, vt Spiritu sancto locum in se operandi præbeat, nec aliquod illi præstet impedimentum, sed in exteriori hominè suo, in verbis & operibus, & in omni conuersatione sua, tam sanctè ac Deiformiter, tam ordinatè, abstractè, & quietè se habeat, vt congruit spiritui Dei. Tam verò in eiusmodi abstracto & itrouerso hominè mira Spiritu sanctus operatur, etiam eodem ipso hoc ignorante. Sicut enim anima occultè vitam corpori, eodem nesciente neque sentiente, subministrat, ità & spiritus paraclæticus latenter admodum & secretè quadam ratione in fundo hominis operatur. Quod si hanc sancti spiritus operatione homo sentire velit, vires ipsas in animè fundum in quo operat, quemq; inhabitat idem spiritus DEI, reflexere oportebit. Sed heu plures inueniuntur, qui dum hanc Dei operationem intra se sentiunt, mox eum inordinato amore eam amplectantur, sibi que arrogant, quasi aliud ipsi cooperati sint, aut certè quasi ipsorum sitis: que opus Dei destruunt & corrumpunt haud secus, quam si peritus aliquis artifex insigne quoddam moliantur opus, idemq; illo præ manibus habente,

Quid agendum spiritui sancto participationem volenti.

¶

Arrogantia quid pariat mali.

Qui spiritu sancto gratia oblineatur.

Mar. 16.

te, fatuus & ineptus quispiã superueniēs, artis illius ignarus, totum opus destruat, ità vt nullis deinde vibus aptum sit. Ità, inquam, & isti faciunt, dum aliquid sibi ex donis vel operibus DEI arrogunt, vel illis se admiscunt: quod plerumque fit ob ineffabilem delectationem & gaudium, quæ in hac Dei operatione sentiunt, longè utique omnem seculi voluptatem, cunctaque præsentis vitæ gaudia, transcendunt. Verum vt dixi, hoc ipso quo sibi diuinam operationem arrogant & ascribunt, opus spiritus sancti destruunt & corrumpunt. Attamen quadiu certo mortali peccato non consentiunt, manet ille in eis, nec penitus fugatur ab eis. Multum tamè à suprema perfectione distat, vt potè necdum à seipsis euacuati, sed sese adhuc cù quadam proprietate possidètes. Vnde fit se penumerò, vt vbi Deum intra se operari arbitrantur, ipsi met totum agat: & quod Dei esse credebant, ipsorum potius opus sit, ipsorum institutum & proprii sensus adinuentio. Quamobrem etiam si fortassis arcana quædam celestia illis per reuelationem innotescat, aut alio qui reuelationes contingant, vel etiam magna quædam charismata & dona tribuantur à Deo, adhuc tamen valdè ambiguum est, quem sint finem habituri: adeoq; per facile poterit fieri, vt ob temerariam donorum dei vsurpationem, pereant in eternum. Credite mihi dilectissimi, nò ità obinetur gratia spiritus sancti, vt vobis persuasum habetis. Quinimò valdè purus sit & à seipso prorsus exierit oportet, in quo spiritus sanctus propriè secundum dignitatem & immensitatem suam debeat operari: cauedumq; est, ne homo temerarius illius operationi, sua donorum eiusdem improba arrogatione aliquod præstet impedimentum. Si tñ in hoc se culpabilem senserit, nò ilico ad cõfessore pro cõfessione facièda properabit, sed potius sese intus ad deum conuertens, illi ex animo se reum fatebitur. Et ille sine mora suas ei manus imponet, priusq; restituet sanitati, si tñ cum omni humilitate illi se subiecerit, culpamq; suam tempore opportuno suo explicuerit cõfessori. De hoc signo loquebatur dominus, cù ait: Super ægros manus imponet, & bene habebunt. Addiditq; aliud signum, dicens: Demonia eijcient. Multe sunt infidæ & innumerabiles technæ & laquei diaboli, quos tedi hominibus incautis, mul-

ta eis plurimaq; suggerens atque proponens, quibus miserè eos seducit. Quos tamen laqueos omnes facile per veram suam resignatione euadere possent, modo vellet. Sequitur aliud signum: Serpentes tollent. Per serpentes, homines serpèntini accipiuntur, qui Dei seruos terribili adfectu & verbis asperis adoriuntur, magisterium & auctoritatem, sibi minimè collatam, in eos vendicantes. Tales quandoq; pungere possunt, immò & pungunt & sauciant Dei seruos in viribus inferioribus: sed quadiu vires superiores per consensum non læduntur, facile eis remediū est: tantum ponant custodiam ori suo, seseq; demittat humilientq;. Aliud adhuc signum additur: Si mortiferum quid biberint, nò eis nocebit. Et qui, obsecro, pestilentiores homines esse queat, quam sunt illi, in quibus quicquid introreipiunt, statim vertitur in venenum? Qui audita & visa omnia in peius interpretantur, & ex omnibus instar atanearum, cum quibus eadem raturam habere videntur, nò mel, sed venena sibi colligunt extrahuntque. Verum si aliquis toto studio, omniq; diligentia ad hoc se præpararet, vt totus à Sancto spiritu possit impleri, superueniret autem frater aliquis aut monialis, suisq; cum duris & asperis verbis inuaderet, & ille nihilo minus malè tractatus, in Dei se resignaret beneplacitum, cum patientia illud tanquam opus Spiritus sancti suscipiens, tacens & sustinens, non mediocriter inde ad eiusdem Spiritus sancti susceptionem præpararet. Et licet fortassis exterior homo moueretur non nihil, non tamè ei noceret. Itaque dilectissimi, si vnquam saluari vultis, & ad supremam perfectionem pertingere, hæc duo que subijcio, diligenter obseruate. Primò, ab omnibus creaturis, etiam à vobis ipsis, vacuos vos & nudos intus reddite, tamq; exteriorè quam interiorem hominem vestrum in debito cõseruate ordine, ne (quod absit) aliquod Sancti spiritus operationi intra vos præstetis impedimentum. Secundò, omnia quæ cunq; vobis eueniunt, qualiacunq; sint illa, & vndecunq; occurrant, siue intus siue foris, absque medio à Deo, non aliunde, suscipiatis; certi, quod ille per ea vos præparare velit ad suscipiendum se ipsum & supernaturalia, magna & miranda sua, ad quæ nunquam possitis pertingere, nisi per tentationes & aduersitates,

Ibidem. Serpentes.

Mar. 16.

Pestilentissimihominibus qui.

Quæ duo quib' obseruanda.

¶

tes,

Mar. 16.

moderatio
ligue q fit
necessaria.

res, siue internas siue externas, à demoni-
bus vel turbulētis hominibus illatas. Post
hec aliud signum ponit: Linguis loquen-
tur nouis, ita scilicet, vt vetus nature lin-
gua compescatur ac refrenetur. Hic mo-
nendi mihi estis dilectissimi, vt præ cūctis
sciētis linguam vestram moderari ac re-
stringere, & cautè prudenterque loqui di-
scatis: alioqui nullum vnquam in virtuti-
bus profectum sortiemini. Locuturi, pri-
us vobiscum expendite, vtrum verba ve-
stra ad Dei gloriam, proximi ædificatio-
nem, & vestram pacem cedat. Porro cum
DEO perpetua vobis erit confabulatio.
Hinc est quod D. Bernardus ait: Sicut, in-
quit, detestor & condempno omne extrin-
secus multiloquium, sic laudo & appro-
bo multam internam cum Deo colloca-
tionem, quæ nimia esse non poterit. Itaq;
linguis nouis loqui, est Deum magnificè
laudare, eiq; gratias agere. nā si nihil aliud
nobis præstitisset, q̄ hoc solum, q̄ cū nul-
la ratione suum intra nos opus exequēdi
locum in nobis habere possit, nihilomi-
nū benignè nos tolerat, patienter expe-
ctat, misericorditer parcat, cunctasq; inor-
dinationes nostras tā piè dissimulat: ad-
huc tamen dignè eum laudare, ei que gra-
tias agere nō sufficeremus. Itaq; dilectis-
simi, cōuenientibus vobis in vnū, linguis
loquamini nouis, id est, sermo vester vel
de Deo, vel de virtutibus vitæque virtuo-
sa sit, cessent disputationes de diuinitate,
aut alijs subtilibus & sublimibus rebus:
non sit vobis curæ, magnoperè acuire in-
tellectum. Quid enim ad vos attinet, mul-
ta subtiliter intelligere? Verba deniq; ve-
stra sanctam præ se ferant simplicitatem,
non curiosam subtilitatem, & ex ipso vir-
tutu fundo procedant. Credite mihi, po-
teritis ita vacare intellectui exercendo, vt
vestris subtilibus & acutis disputationi-
bus, verbosisq; contentioneibus non vos
tantum, sed cunctos etiam audientes, in
æternæ dānationis trahatis pericula. Vn-
dè & monitos vos velim, charissimi, vt ho-
mines subriles & acutos deuitetis. Tales
enim sunt serpentes illi, de quibus prædi-
ximus: qui cū ad exteriora diffusi atque
prolapsi sint, cauendum est, ne sub specie
boni eos sequi velitis. Multum enim ho-
stis malignus vobis insidiatur, vt per sub-
tilitates, ad quas vos propensiores sentit,
vos decipiat atque subuertat. Sic & Spiri-
tus sanctus pro nature dispositione in ho-

Linguis
nouis loq.

Serpētibus
qui curas
similant.

mine operat. Nam & vsuras exigit ex do-
nis suis, nec spiritum modò, verum etiam
corpus ad se cupit trahere. Vbi ergò na-
turam bonam ac flexibilem inuenit, iu-
xta hoc etiam opus suum moderatur. Sic
ut enim (vt per prophetam suum Dñs ait) Efa. 55.
descendit imber & nix de celo, & illuc vl-
trà non reuertitur, sed inebriat terram, &
infundit eam, & germinare eam facit: sic
& spiritus sanctus dona sua non vult redi-
re vacua, id est, absque fructu & sine effe-
ctu, sed vt naturam simul & spiritum re-
formet, restituantque, & vtrumq; pro vi-
rium suarum facultate discretè & ordina-
tè faciāt operari. Itā, inquam, operatur in
omnibus illis, quos verè pauperes spiritu
reperit. Ceterum quicquid illius locum
quocunque modo seu qualibet possiden-
di ratione occupat, quicquid etiā intro-
suscepit aut suscipere posset, omnè quoq;
duritiam, suspiciones omnes, cuncta iudi-
cia temeraria, & quecunque demum spi-
ritus sanctus in homine non est operatus,
ea omnia profus cedere, & ab his eum pe-
nitūs euacuari, expediri, atq; nudari oportet.
Vbi tamen diligenter notandum est, Incidētias
in uoluntariis nil of-
ficere.
omnia que contra voluntatem nostrā no-
bis incidit, nihil nobis posse officere. Ve-
rū non est, quod aliquis putet ad susci-
piendum spiritum sanctum, necessarium
sibi esse, vt cūcta exteriora, præsertim obe-
dientiæ & charitatis bona opera, vt sunt
verbi gratia, cantare, psallere, legere, mi-
nistrare fratribus, & id genus alia, tāquam
spiritum sanctum impediētia, postponat. Que ope-
ra exte-
ra spiritū
sanctū nō
impediunt
Non sunt, inquam, hæc obmittenda. Sed
verus DEI amator & cultor, quicquid ei
ex diuina ordinatione faciendum occur-
rerit, ad Dei gloriam ordinatè, ex amore
cum mansueta benignitate & tranquilla
sui resignatione, pro sua & proximorum
suorum faciet pace. Sicut em̄ aliās dictum
est, opera nos non impediunt, sed inor-
dinatio nostra. Itaq; hæc auferatur, & so-
lus Deus purè quærat & intendatur in
cunctis operibus nostris, & multum per
omnem modum proderunt nobis. Deinde
seipsum DEI seruus diligenter obser-
uabit, crebrò discutiet, animi sui curā ha-
bebit, ne passim euagetur, ne vel prospere
vel aduersitate vento huc illuc im-
pellatur: in loquendo cautus, & in exte-
riori cōuersatione sua vbi que circumspice-
tus erit, pacem proinde in cunctis ope-
ribus suis, Deo annuente, habiturus. Veni-
ensq;

Efa. 55.

Incidētias
in uoluntariis nil of-
ficere.

Que ope-
ra exte-
ra spiritū
sanctū nō
impediunt

niensque ad ipsum spiritus sanctus, totum
eum replebit, in ipso habitabit, & mira
operabitur. Quod nobis omnibus idem
ipse præstare dignetur. Amen.

IN EADEM SOLEN-
NITATE.

*Vt quisq; spiritum sanctum recipere volens,
inclusus, in seipso collectus & quietus, instar di-
scipulorum Christi, sedere debeat. Item de se-
ptem donis spiritus sancti, per qua mira opera-
tur in nobis.*

SERMO III.

Repleti sunt omnes spiritu-
sancto, & cœperūt loqui varijs
linguis magnalia Dei.

ACTVVM 2.

Hæc est dies illa, dilectissimi, in
qua spiritus sanctus dudū pro-
missus, factis apostolis & omni-
bus illis in Dei dilectione con-
iunctis, de celo missus est: simulque the-
saurus p̄clarissimus ac preciosissimus olim
in paradiso per diabolicam suasionem &
humanam infirmitatem perditus, per di-
uinam est misericordiā ac benignitatem
restitutus. Et quanuis forinsecus mirabi-
li quodā modo in discipulos spiritus san-
ctus descendit, quod tamē intus in eodem
latebat modo, nulla ratio, nullus intelle-
ctus, nullus sensus, nec vlla denique capit
creatura. Enimuerò tam incomprehensi-
bile, magnum, deliciosum ac immensum
bonum est spiritus sanctus, vt omnis im-
mensitas, & quælibet magnitudo, quam
omnis possit intellectus apprehendere si-
ue excogitare, in eius comparatione pe-
nitūs nihil sit. Immo quàm nihil est mini-
mus punctus ad totum vniuersum, tā ni-
hil, immò multo minus, est cælum & ter-
ra, & quicquid in eis cogitari potest, ac
omnes denique creaturæ, ad minimum il-
lud quod de spiritus sancto cōcipi queat.
Vndè etiam ipse preparare habet locum,
vbi suscipiendus est: ipse est, inquam, sui
capacitatem operari, & suscipere seipsum
in nobis. Ineffabilis nāq; diuinitatis abyf-
sus, suipsius in creatura & locus & capa-
citas esse debet. Itaq; in hodierna episto-
la, totam domū fuisse repletam legimus,
vbi apostoli cum cæteris sedebāt. Ea nan-
que Dei liberalitas est, vt quocunque vene-
rit, omnem capacitatem, cūctosq; animæ

Quantum
boni sit spi-
ritus sanctus

liberalitas
dei quāta.

sui capacis angulos adimpleat. Repleti
sunt, inquit, omnes spiritu sancto. Vbi sci-
endū nobis est, qualiter dispositi fuerint
apostoli cæterique fideles, quandò spiri-
tus sancto fuere repleti: & vt quisq; dispo-
situs esse debeat, eundem spiritum sanctū
suscipere volens. Ergò, sicut scriptum est,
Erant omnes pariter in eodem loco seden-
tes, inclusi & quieti, quandò spiritum san-
ctum suscepere. Sic vsq; hodiè idē hic su-
perdulcissimus spiritus sanctus vnicuique
fidei infundit, quoties se totis viribus à
creaturis omnibus auertens, ad deum crea-
torem suum conuertit. Eodem planè mo-
mēto, quo id agit, spiritus sanctus cū omni
supellectili sua adueniens, cuncta deside-
ria, vniuersam essentiā, & totum animæ il-
lius fundū adimplet. Sicut ecotrā eodem
puncto, quo se animo deliberato à DEO
auertēs, ad creaturas instabiles, quecunq;
demum sint illę, siue ipsemet, siue queuis
alię extra Deum & sine Deo, seipsum in il-
lis & alijs omnibus q̄rens, & intēdens con-
uertit, euestigidò spiritus sanctus fugit &
abscedit cū vniuersis donis atq; diuitijs
suis. Sed reuertamur ad ea, que paulo antè
memorauimus, ex Actis apostolorum de-
sumpta verba, quibus dicit, totam fuisse do-
mū repletā vbi erāt apostoli cū ceteris se-
dentes: primoq; videamus, quid mysticè per
hanc domū significet. Et vno quidē sensu
ecclesia sancta catholica, q̄ domus dei est,
per eā nō incōgruè potest accipi. Sed alio
sensu quilibet per eā homo fidelis significa-
tur, qui est tēplum & habitaculū Spiritus
sancti, in quo eūdem habitare delectat, in
cuius corde mansionē facere vehementer
exoptat. Porro sicut ī qualibet domo mā-
siones multę & plura cubacula sunt, ita &
in homine sensus, vires & operationes mul-
tę inueniuntur. Et in omnia hæc singula-
ri quodā modo cū donis & charismatibus
suis descendit Spiritus sanctus, & in ipso ad-
uētū suo hominē ad virtutes hortat & ex-
citat, animamq; illius gratię suę splendore
intus illustrat. Ceterum quanuis in bonis
omnibus sit Spiritus sanctus, hunc tñ eius
aduētū & operationem nō omnes equali-
ter sentiūt. Quisq; aut operationem illius
singulari quodam modo sentire, ipsumq;
per dulcis saporis perceptionem præsen-
tem experiri desiderat, huic in primis ne-
cessariū est, vt sese ad se recipiat intrò, re-
colligatq; à cūctis exterioribus se abstra-
hat & includat, totūq; se Spiritus sancto in-
quieto

Act. 2.

Ibidem.

Quò seu
vndè spi-
ritus sanctus
facile se
recipiat.

Dom⁹ vbi
apostoli
sedebant,
quid.

Vbi Spiri-
tus sanctus
libèter sit.

Spiritus san-
ctum rece-
pturis qd
necessariū

quieto silētio & silenti offerat exhibeatq; quiete, vt in ipso operari possit: ita demū paulatim illius operationem sentire incipiet, tantoq; se illi manifestiorem reddet Spiritus sanctus, quanto ad hoc se studiosius conuerterit, ita vt eū de hora in horā sentiat apertius, quauis etiam prius cum non sentiret, reuerā illi datus fuerit. Opportunē satis occurrit hic, quod apud Ioan. 20. annem legitur, discipulos inclusos fuisse & congregatos ob metum Iudeorū. Quid enim aliud per hoc instrumur, nisi vt his periculosissimis tēporibus, quibus huiusmodi perfidis Iudæis domus omnes & loca omnia abundant, multo magis se ipsum quisque abstrahere & includere, eosdēq; Iudeos fugere debeat? Immo certē dilectissimi, moneo vos & hortor in Christi visceribus, cauete vobis à pernicioso Iudæis, omnibus illis, inquam, qui non modò diuinam familiaritatem, & dulcissimam Sancti Spiritus degustationem ac experimentū, sed & ipsum Deum vobis moliantur eripere. Hoc enim multo magis nunc vobis, quàm olim Christi discipulis, necessarium est, quibus Iudæi si multum nocere voluissent, non poterant tamē nisi corpus extinguerē ac trucidare. Vobis autem, charissimi, hoc genus hominum, & Deum & animam & vitam æternam certissimē eripit atq; furatur. Ergo fugite quāso Iudæos eiusmodi, fugite mundum & mundanos omnes: vestris vos cubiculis includite: noxios excursus atq; discursus, & peccandi occasiones omnes deuitate: societatem denique omnem & recreationes externas, verba quoque & opera, quæ ad Dei honorē, laudem & gloriam nō cedunt, quantū potestis, diligenter fugitote. Alioq; credite mihi, citò Spiritus sanctū cum omnibus donis & charismatibus illius perdituri estis. Sed heu quosdam inuenire est, quibus dum ista dicuntur, satis fidenter respondeant, à suis se confessoribus habere, nihil hæc sibi obesse, cum nulla peruerfa intētionē ita agant: immò recreationes sibi esse necessarias. Sed obsecro, quam ratione fieri potest, cum non sapiat eis, neque delectet eos summum, purissimum, iucundissimum, suauissimum, æternum, diuinum, amabilissimum bonum Deus Opt. Max. vt in vanissimis, obscuris, perniciosis, mortiferis, caducis, insipientibus creaturis delectationem, animi recreationem, pacem & gaudiū habere queant: cum tam en reuerā

oem illæ potiùs pacem & gaudiū perturbent eliminantq;, earūq; amor inordinatus præclarissimū purissimūq; bonū, dñm Deum creatorem ipsorum, hoc est, superdulcissimum Spiritum sanctum, qui & dicitur & est verè paracletus, id est, consolator, è cordibus eorum profliget, expellat, eijciat? Hoc autem nihil obesse, quæ sanæ mentis queat credere? Dolenda proressus eiusmodi cæcitas. Veruntamen perfecti atq; sapientiores quique, qui nihil nisi Deum desiderant, nihilq; in fundo cordis sui nisi Deum intendunt, quocunquē illi pergant extrinsecus, semper tamē secum intus manent per continuam sui introuersionem: & quoquò se vertant, semper pacem & pacis amatorem Spiritum sanctum in corde suo circumferunt retinentq;. Iam quod in Apostolorum Actis discipuli oēs pariter in eodem locò fuisse scribuntur, satis nos admonet, vires nos omnes, tã externas quàm internas, debere colligere, vt in nobis operadi locum habeat Spiritus sanctus. magna siquidem ille & mira operatur, vbi locū inuenit. Deinde sicut Apostoli sedisse leguntur, quando Spiritum sanctum suscipere, ita & etiam nūm quisquis eundem recipere exoptat, veraciter sedere debet, ita scilicet, vt se ipsum & creata omnia in Dei beneplacitum transfundat, tam in aduersis quàm prosperis. Hoc autem religiosi omnibus præcipuē necessarium est. Inde nanque religiosi dicuntur, quòd semper cum Deo vnā debeat habere voluntatem, eidemq; simpliciter esse conformes & vniti. Sed & omnes Christiani fideles, modò saluari velint, diuinæ voluntati suam conformare tenentur, ita vt nihil illi velint contrarium. Quæri hic potest, vtrum religiosi omnes perfecti esse teneantur. Breuiter respondeo, obligari eos ad tendendum iugiter ad perfectionē. Quæ de re si quis plura scire volet, S. Thomam legat. Cæterum vt ad suauissimum pariterque liberalissimum Spiritum sanctum, cuius hodiè solennitas agitur, redeamus: sciendum est, septem eum dona largiri, & eiusdem numeri (hoc est, septem) opera, vbi in hominem venerit, per hæc dona in eodem operari. Et tria quidem ex his, hominem ad sublimem & veram disponunt ac præparant perfectionē: Alia verò quatuor, eundem perfectè consummant intus & foris ad altissimum, purissimum, clarissimum verè perfectionis finem. Itaq; primum

Contra religiosos externos solatia requirunt.

Actu.

desiderantium spiritum sanctum quis debet esse status.

An religiosi ad perfectionem teneantur.

septē dona & opa spiritus sancti

I. primum sancti spiritus donum est timor Domini, qui est securum atque probatum initium & iter ad supremam perfectionem pertingendi. Est quippe murus solidus ac firmus, protegens hominem à vitij & impedimentis omnibus, perniciosos laqueos & profundos casus eundem fugere faciens. Sicut enim creator omnipotēs deus pater, feris atq; volucris indomitis hoc ex natura indidit, vt celeri cursu rapidoq; volatu se capere volentes fugiant: ita & benignissimus spiritus sanctus, omnibus suis hoc timoris donū contulit, quo ab omnibus illis protegantur, quæ gratiam illius ab eis queant excludere, & operationem impedire. Habet enim hoc timor iste ex sua nobilitate, vt hominem à mundo, à diabolo, à seipso, à vijs denique, modis & operibus omnibus, per quæ pacem spiritus & intima animæ quietē (in quibus, vt Psal. mista ait, factus est Dei locus) perdere possit, custodiat, conseruet, ac protegat. Emuerd ea nunc temporis naturæ infirmitas est, vt diu circa media hæere non possit, quomodo olim poterat. Vnde summopere necessarium est saltem cupientibus, vt ob humanam infirmitatem fugiant & abstrahere viuant. Ea panque nunc naturæ fragilitas est, vt aut totus debeas adherere Deo, aut timeas, velis nōlis, in multa graui mortalia te roturum peccata. Quæ omnia, vt potest opera tenebrarum, Timor Domini hominem euitare facit. Est enim, vt Propheta ait, initium sapientiæ. Dehinc largitur spiritus sanctus secundum donū, quod est mansueti pietas, quæ ad multo altior gradum subuehit hominē. Hoc oem inordinatum a nimi mœrorem atque angustiam ex timore conceptam, per quam homo ad ima posset deprimi, penitus aufert, erigens quicquid timor deiecerat, & in cunctis aduersitatibus diuinā quandam intus & foris animo tolerantiam ac sufficientiam subministrans. Ad hæc tadium omne, duritiam & obstinationem cordis, omnemq; amaritudinē tollit hominemq; erga proximos quosq; in omnibus, in verbis & operibus benignum ac mansuetum, & in exteriori conuersatione sua, dulcem, pacificū reddit. Furor nãq; & impetus passionum, profus eliminat spiritum sanctum. Hinc iam accedit tertium donū, quod est scientia, quæ iidem adhuc altius euehit hominē. Atq; hoc modo spiritus sanctus ex vno prouehit ad aliud: aliud ta

men alio vicinius ad summam perfectionem accedit. Hoc porro scientiæ donū instruit hominem, vt intus sancti spiritus monitiones & adhortamenta debeat obseruare, sicut ipse Dominus ait: Cum venerit paracletus, ille vos docebit omnem veritatē, hoc est, quicquid ad salutē vobis erit necessarium: Sic ergo intus quæque commone solet spiritus sanctus: Caueas tibi illo in loco: Hæc & hæc poterunt tibi occurrere: Caue ne illud dicas, ne illud facias, ne eas illuc. Sic autē idē ipse adhortatur: Talem te geras: illic operare, hic abnegare & relinque te ipsum: hoc aut illud patienter sustine. Quæ omnia piissimæ sunt sancti spiritus exhortationes. Vult namq; spiritum & supra corpus suū, & supra omnia hæc visibilia, in præcellam generositatem & originem suam subleuari: corpus verò hic infra in sua operatione manere, & in sui depressione, abiectione, contemptus sufferētia & labore exercitari: vt sic vtrūque, & corpus & spiritus, in iunctis sibi fungatur officijs. Dehinc autem vbi mundi finis aduenerit, centuplo abundantiori dignitate affecta, rursū sibi inuicem copulabit, vniatque, omni corruptionis metu, cunctaque formidine depulsa. Quotquot autem huic sancti spiritus dono morgerunt, promptè sequuntur, ad quartū, hoc est, fortitudinis pertingunt donum. Fortitudo III. quod quam præclarissimum & excellentissimum munus sit, dici vix potest. Per ipsum spiritus sanctus hominem supra humanam infirmitatem & modum transfert. Hoc dono vberius præditi martyres sancti, mortem alacriter hilariterq; subiere. Per hoc donum tanta homini accedit magnanimitas, quòd cunctorum hominum opera libenter solus perficeret, aduersaq; omnia solus toleraret, sicut apostolus ait: Omnia possum in eo qui me confortat. Phil. 4. Fitque ex huius doni præsentia, vt neque ignem, neq; aquam, neq; mortem deniq; formidet vllam, dicens ex sententia cum Apostolo: Certus sum, quia neque mors, Rom. 8. neque vitā, neque principatus, neq; potestates, neq; creatura alia poterit me separare à charitate Dei. Ad hæc, tantum illi roboris & constantiæ præstat, vt non solum peccatum nullum mortale velit admittere, sed & potius, quàm Deum ex proposito animoque deliberato per venialem culpam offenderet, mortem subiret. Itā Quata vitanandi peccati mortem enim & doctores sancti asserunt, potius

cati necessitas.

mortem excipienda, quam peccatū etiam veniale committendum. De mortalibus autem dubium non est, quin multo libentius mori debeamus, quam aliquod ex eis spontē scienterque admittere. Deniq; per hoc fortitudinis donum homo mira potest. Sciendum hic est, dilectissimi, spiritus sanctum, quando animā illabitur, ut plurimum copiosum secum lumen, gaudium, pacem, consolationem adducere. Ipse nanq; & est & dicitur paraclētus, hoc est, consolator. Hęc autem mōx ubi sentiunt imperfecti ac stolidi homines, cum amore & delectatione ad ea ferunt ac deuoluuntur: potiusq; dona ipsa, & quam illa habent voluptatem & delectationem, quam donorum omnium largitorē Deū, diligunt: atq; itā miserē a vero fundo aberrant. Secūs faciunt perfecti & sapientes, qui semper potius ad originem, vnde dona profluxere, dona omnia atq; charismata purissimē penetrando, sese conuertunt, properantque: & neque ad hęc, neque ad illa, nec ad vltos omnino diuinos effluxus, sed purē ad solum Deum mentis oculos dirigunt. Post hęc quintum Sancti spiritus donum accedit, quod est consilium: quod homini in hoc gradu summē necessarium est. Ei nanq; consolationem omnē & gaudium, & quicquid prius illi charismatum atque donorum contulit, iam nunc ablaturus est Spiritus sanctus, ipsumq; ad suscipiūm intimam perducturus cognitionē, ut videlicet liquidō cernat intelligatque, quid habeat & quid possit ex seipso. Hic iam totus vndique relinquitur homo, itā vt nihil vel Deo, vel de diuinis charismatibus, vel de consolatione spiritali, vel de omnibus prius habitis DEI donis sciat. Omnia nanq; hęc adeo illi subtrahuntur, occultantur, eripiuntur, vt quod se vertere, quid agere, quorsum ire debeat, profusus ignoret. In hac ergo derelictione posito, hoc consilij donum perquam necessarium est, vt se iuxta DEI beneplacitum sciat gerere. Per istud nanq; donum discit homo seipsum resignare, mortificare, atque ad terribilia occultaque Dei iudicia perferenda, grauēq; hunc dolorē, quem ex præclarissimi boni illius, in quo tota salus, gaudium atque solatium suum consistit, subtrahitōe ac despoliatione incurrit, sustinēdum hilariter sese offerre. Hic porro per veram perfectamq; suscipiūm resignationem etiam seipso priuat, atque in

Quæ spiritus sancti secū ferat.

Qui donis spiritus sancti abutantur.

V. Consilium.

abyssum diuini beneplaciti ac voluntatis sese demergit, adeo vt in hac derelictione, paupertate, ac nuditate nō solum hebdomada vna aut mēse vno, sed (si sic deo visum fuerit) etiā mille annis, immo eternaliter persistere paratus sit. Plus dico, si voluerit Deus, vt infernum subeat, semperq; in eo permaneat, ad hoc ipsū quoque funditus perfecteq; se diuino resignet beneplacito & iudicij Dei. Quæ nimirū resignatio omnem longē lateque vincit resignationem. Vel mille mundos pro Deo relinquere, in huius comparatione nihil est. Hoc ipsum quod sancti martyres pro DEO animas fuderunt, huic resignationi collatū, parū est. Illi siquidem intūs diuina consolatione affluētēs, pœnas omnes pro ludo habebant; hilariterq; mortē excipiebant. Intūs autem Deo carere atque priuatum esse, pœnas omnes excedit incomparabiliter. Præter hoc autem miseriam omnes, tentationes & vitia, quæ is pridem expugnarat deuiceratq;, vires in homine sic derelicto resumūt, & fortiter atq; grauissimē denuo ipsum impugnant, idque multo amplius, quam olim vitij subactū. Hic ergo summopere necessarium est, vt humiliter sustineat, atq; in diuinum sese resignet beneplacitum, promptum Deo animū offerens ad sufferendum ista, quādiū ipse voluerit. Nam & hoc istiusmodi deserto homini vsueneri solet, vt quādiū hęc derelictio perseuerat, ne vna quidem hora in eodē statu permanere, sed modō sic, modō aliter affectus sit: modō hoc, modō illud eum torqueat: quod & ipsum ad extremum vsque, animo resignato perferendum est. Quia enim alia de causa Dominum Petro dixisse putamus, Mat. 18. vt peccanti in se fratri vel septuagies septies dimitteret, nisi quia ipse nouit infirmitatem eiusmodi hominis sibi ipsi derelicti, vt videlicet ille non septuagies tantū, sed etiam multo sapius cadere facile possit, & etiam sapius cadat? Toties autē venia peccati datur, quoties peccatū suū agnoscit, seseq; ad Deum conuertit. Et reuerā magnum Dei beneficiū est & grande bonum, agnoscere delictum suū & recessum a Deo, iterumq; ad eundem se conuertere. Verū vt dixi, in his atque alijs omnibus animus resignandus est, consilium Dei sequendum, deserenda atq; transcendenda omnia, & in ipsam deniq; originē, in ipsum animæ fundum, & in Dei voluntatem redeundum.

Resignatio maxima omnium que.

Qui qua in re ipsos etiam martyras vincit.

deundum. Itaque priora tria dona hominem bonum & sanctum efficiunt, cætera verò prorsus diuinum atq; cælestem. Per eam nanque de qua modō locuti sumus, profundam sui resignationem, pedem alterum homo in cælis figit. Atque post hęc quem in sui derelictione sustinet cruciatum, nullam aliam in futuro seculo pœnam sustinebit, nec vnquam inferni profunda subibit. Quam enim impossibile est vt seipsum Deus relinquat, tam etiam impossibile est vt eiusmodi resignatū deserat hominem. Totum nanque se illi obtulit ac resignauit: totq; vnico vni, suoq; principio seu origini inhæret. Vnde etiam si pœnæ omnes, cunctaque seculi huius tormenta & passiones in vnū aliquem talem congererent, ea omnia ille pro nihilo duceret, nec quicquam ei possent officere. Gloriarur siquidem in afflictionibus, & aduersa quælibet nō solum non contristat, sed etiam copioso eum gaudio perfundunt. In omnibus nanque cælorum regno perfruitur, in quo & cōuersatio ipsius & habitatio est. Nec quicquā ei superest, nisi vt alterum pedem, quem in hoc seculo habet, ad se recipiat in vitam æternam; ad quam sine medio post hanc vitam perducitur. Illam quippe hic inchoat, feliciterque prægustat, & in futuro seculo perenniter eadem perfruitur.

VI. Dehinc iam vltimo loco sextum & septimum dona in funduntur, quæ sunt Intellectus & Sapientia. Hęc duo dona hominem rectā in ipsum fundum supra omnem humanū modum vsq; in diuinitatis perducūt abyssum, vbi deus seipsum cognoscit & intelligit, suamq; sapientiam & essentiam perfectissimē comprehendit. In hac abyssum tam profundē abyssali quodam modo spiritus immergitur & absorbetur, adeoq; se perdit in ea, vt de seipso nihil sciat, neq; de modis suis, neque verbis, neq; opere, neq; gustū, neq; cognitione, neque amore. Horum, inquam, omnium nihil illo saltem tempore in se distinguit: sed totū a Deo absorptus est, nec aliud aliquid ibi est, nisi vna pura & simplex diuinitas, ineffabilis abyssus & essentialis vnitas: datque hic Deus spiritui per gratiam, quod est ipse per naturam, suā videlicet innominabile, modinesciā, & omnis formæ expertem essentiam: ita tamē, vt spiritus maneat creatura. Vnde & Deus omnipotens in eodem spiritu cun-

Intellectus & Sapientia.

cta illius opera perficere & operari habet, laudare videlicet, cognoscere, amare atq; frui: estq; hic spiritus ab omni quidem opere ociosus, & Deum patiens. Ceterum; vt nihil vel parū de diuina essentia dici potest & intelligi, ita & de illis q; hic aguntur, vix aliqd dicere sufficimus. Et nedum humanum, sed & angelicum omnem intellectum, tam secundum naturam, q; gratiam, prorsus excedit. Deniq; hoc pacto visitat, deducit ac præhicit spiritus sanctus, quotquot illi locū exhibent præparatq; quem seipso implere possit, quicq; illū domicilij cordis sui patrem familiās esse sinunt, & ipsum ex animo sequunt. Quam ergo libetē toto affectu nos ipsos & omnia relinquere & abnegare, atq; hunc superdulcissimum & liberalissimum spiritū sequi debemus, qui eo, quo diximus, modo sanctis apostolis, alijsq; pluribus hodierna die verissimē datus est, & omni adhuc die, immo & qualibet hora datur omnibus, qui illius sunt capaces? Præstet & nobis omnipotens Deus, vt excellentissimo modo ipsum suscipere digni simus, q; est benedictus in secula. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE, seu ferijs Pentecostes.

De ouili de pastore, de ouibus, de furibus, & de latronibus. Atq; vt Deum in omnibus sine vlla arrogatione seu assumptione, & proximorum temeraria iudicatione seu condemnatione, pure querere debeamus.

SERMO IIII.

Amèn amèn dico vobis: qui non intrat per ostium in ouile ouium, sed ascendit aliundē, ille fur est & latro. IOAN. IO.

In euāgelio Ioannis, vnde thematic huius verba desumpta sunt, post hęc ipsa & alia quædam verba, per seipsum Dominus explicare dignat⁹ est, quod esset ostiū de quo loquebatur, dicēs: Ego sum ostiū. Sed quodnam, obsecro, ouile est, cuius ipse est ostiū? Cor utique paternū. Huius, inquam, dulcissimi cordis gratissimū ipse ostiū est, illudq; prius omnibus clausum, nobis totum aperuit ac reuerit. In hoc ouili omnium est collectio sanctorū.

Pastor. Pastor est verbum æternum. Ostium est
 Ostiū. Christi humanitas. Oves sunt cuncti cæ-
 Oves. lestes spiritus & animæ beatorum, q̄ omnes
 ad hoc felicissimum ouile pertinent. Por-
 Via. rō viam, qua ad hoc ipsum ouile perue-
 nire liceat, verbum æternum, quod (vt dixi-
 mus) verus & bon⁹ est pastor ouilis hui-
 us, cunctis rationalibus creaturis patefecit
 ac demonstravit. Deniq; ostiarius est
 Ostiarius. spiritus sanctus, à quo, secundum Ambro-
 sium & hieronymum, omne verū tam di-
 ctum quàm intellectū, procedit, & ipse di-
 uinas reuelat veritates. Qui idem qua ra-
 tione cor humanum incessanter afficiat,
 inclinet, alliciat, excitet, impellat, vrgeat,
 superiūs diximus: idq; satis illi superq; in
 seipsis experiuntur, qui ad cordis sui fun-
 dum intimū conuertuntur. His verò quàm
 benignè ac amorosè æternus sempiterni
 dei filius ostium paterni referet cordis, &
 sine cessatione occultos secretorum suo-
 rum thesauros, atque diuitias domūs hui-
 us pandat, quàmq; promptum, iucundum
 ac patentem, idq; cum inestimabili siti ac
 desiderio vnicuique se exhibeat, q̄ itē ho-
 ris ac momētis omnibus totus homini fe-
 stiuus occurrat, nemo non solum non di-
 cere, sed nec cogitare p̄fectè potest. Quæ
 sanè omnipotentis Dei mira ac stupenda
 dignatio atque dilectio, qua horis & mo-
 mentis omnibus tam affabiliter amabili-
 terq; nos suscipere paratus est, nō attēdēs
 quales fuerimus, quot scilicet vitijs & sce-
 lerib⁹ subacti: sed potius quales modò ex
 imo cordis esse desiderem⁹, hæc, in quā, stu-
 penda bonitas & benignitas illius, meri-
 to corda omnium ad amoris illi vicem qua-
 lem cunq; rependendum, totisq; eum se-
 quendum viribus, illiq; inherendū prouo-
 care, accendere, inflāmare deberet & pos-
 set. Verum q̄ grauius ac impudētē huic
 tātæ illius dilectioni, illius dulcissime in-
 uitationi, fidelissime adhortatiōi, ac estuā-
 tissimo salutis humanę desiderio, ab omni-
 bus ferè resistatur, nimiaque exhibeat in-
 gratitudo, quàm item frequenter dū sua-
 uissimam præsentiam suam animæ exhibere
 cupit, apud multos repulsam patiat, dum se
 ingrati ac stolidi homines ab ipso Deo
 creatore suo auertunt, & cū delectatione
 & amore ad creaturas instabiles conuertunt,
 satis dici ac dignè deseri non potest. Certè
 legimus, Regem Assuerum, cū quadam vice
 post nimiam potationē incaluisse mero, iussisse septem

Quantam spiritus sanctus repulsam à nobis patiat.

Hest.

eunuchis, vt reginam Vasthi ad ipsum in-
 conuiuium introducerent. Illa vocata, ve-
 nire recusauit. Qua de causa rex Assuerus
 nimio furore succensus, habito cum pri-
 matibus suis consilio, reginam Vasthi re-
 pudiauit, & aliam pro illa duxit vxorem.
 Quid ergo nobis quandoquē futurū est,
 dilectissimi, qui tam crebras inspiratiōes,
 admonitiones, inuitationes Spiritus san-
 cti repellimus, negligimus, auersamur, dū
 ille non modò per creaturas omnes, sed
 etiam per seipsum nos inuitat & adhor-
 tatur? Nos verò vocati non acquiescimus,
 immò & sæpè resistimus, adeò vt quic-
 quid ille exigit à nobis, nos semper aliud
 velimus. Ita que sicut Euangelium habet,
 ostiarius quem Spiritus sanctus esse præ-
 diximus, proprias oues vocat nominatim.
 Idem facit & pastor, qui est verbum æter-
 num Dei patris, qui easdem oues suas eti-
 am educit, & ante eas vadit, & oues eum
 sequuntur. Vocat, inquam, & educit oues
 suas. Sed quò? Scilicet, vbi ipse habitat: &
 ante eas vadit, vt ipsum sequatur in ouile,
 hoc est, in cor paternum, vbi est habi-
 tatio & quies illius. Ad hoc autem ouile
 nulli patet accessus, nisi per ostiū, quod
 (vt itidem præfati sumus) est idem Chri-
 stus verbum æternum, secundum huma-
 nitatem suam siue hominem assumptum.
 Per hoc autem quicumque ingrediuntur,
 illi propriæ sunt oues CHRISTI, qui nec
 quærūt nec intēdunt aliud aliquid, quàm
 purè ac nudè solum Deum in seipso, deiq;
 honorem & voluntatem. Ante hos ipse va-
 dit, & illi eum sequuntur: alienum autem
 non sequuntur, sed fugiunt ab eo: CHRIS-
 TVM autem sequuntur, quia vocem il-
 lius nouerunt. Cæterum quum ipse dicat
 se verum esse ostium, quotquot autē ali-
 undè ascenderent, illos esse fures, & la-
 trones: quæstio hīc incidere potest, qui-
 nam ergò sint isti fures. Nimium omnes
 illi, qui in naturali intellectu sui subtili-
 tate persistentes, cum eadem simul intra-
 re conantur, nec purè, nudè atque synce-
 rè dominum Deum suum quærunt & in-
 tendunt: sed neque per humilem sui resi-
 gnationem abnegationeq; amabilem Chri-
 sti x̄sv imitantur exemplar: ac mētis de-
 nique elatione t̄m̄idi, seipso paruos, vi-
 les, ac vitiosos reputare nesciunt. Quot-
 quot eiusmodi sunt, omnes ascendūt ali-
 undè. Sed vndè isti fures sunt? Attendite.
 Hamum quendā perniciosissimum, licet
 occul-

Ostiarius;

Ostium,

occultum, & quendam nequam oculum
 latenter in se habent: & hic est arrogatio
 siue assumptio, & corrupt⁹ amor sui p̄so-
 rum, per quem omnia sibi attrahere nitun-
 tur, quæcunque vel in Deo, vel in creatu-
 ris apprehendere possunt, eisdemq; cum
 proprietate quadam sese ingerunt & ad-
 miscent, & aliquid in sese esse appetunt,
 aliquid etiam sibi esse & fecisse videntur:
 sicq; solatium, gaudium, voluptatem, de-
 lectionem suam quærunt: appetuntque
 sancti, beati, felices & magni esse, scire
 quoq; & cognoscere multa: & sese deniq;
 nullo pacto abnegare volunt. Iste autem
 falsus amor sui p̄sorū, fur ille est, qui sem-
 per furtiuè sese donis Dei admiscet, De-
 umq; gloria, & hominem omni spoliat ve-
 ritate & perfectione. Nec tantum quādo-
 quē nocuere fures omnes, quotquot vnq;
 in crucem acti sunt, quantum iste fur oc-
 cultus homini incommodat. Itaque pro
 salute vestra moneo vos dilectissimi, vt
 diligenter vobis caueatis, prospiciatisq;
 & furem istum in natura latentem soler-
 ter obseruetis, ne (quod absit) fructum vo-
 bis salutis æternæ furetur. Sed videamus
 nunc, qui sint noxij latrones, quos domi-
 naria ac infelicia de alijs lata, quibus ple-
 riue adeò abundant, vt cū seipso iudi-
 care ac dinoscere nequeant, alios omnes
 iudicare velint. His alij verbosiores, alij
 plus æquo taciturni videntur. Alij plus,
 alij minus faciunt. Ille talis est, & alius ei-
 usmodi. Alius hoc, & alius illud admittit.
 His, inquam, & innumeris alijs pestiferis
 iudicijs homines vt plurimum nimis ab-
 undant, ex quibus deinde sequuntur con-
 temptus & vilipensio aliorum in corde &
 fundo, quæ postmodum sepenumerò fo-
 rās erumpunt in gestus, ac dura plenaque
 temerarij iudicij verba, quibus tum etiam
 alij ipsum audiēt, qui huiusmodi est, idē
 quo ipse in corde suo fauciatus est, vuln⁹
 infligit, perimitq; miserū, instillans ac im-
 primens animo illius iniquum iudicium
 suum: & ita demum & illum, de quo per-
 uersum fert iudicium, in corde illius occi-
 dens. Quod cū ita sit, cur miseri, cæci,
 ac omni lachrymarum fonte plangendi,
 non potius iudicamus nos ipsos? Quid em̄
 scire possumus, quales alij sint intus in
 corde suo? aut per quam viam Dominus
 eos ad se vocarit & inuitarit? Quæ omnia
 cū secretis Dei oculis tātummodò per-

Fur.

Fur q̄ maxime caue-
 dus quis.

Latrones.

specta sint & cognita, non veretur tamen
 homo verm̄is & putredo ea pro suo capi-
 te iudicare, atque ita, quātum in ipso est,
 diuinam quoquē iudicare ac perimere vo-
 luntatem. Credite mihi, charissimi: quan-
 ta isti latrones etiam inter religiosos ple-
 rosque damna præstent, nemo verbis ex-
 plicare sufficit. Heu non secum expendūt
 homines, quod Dominus terribiliter ait: Matt. 7.
 Nolite, inquiens, iudicare, & non iudica-
 bimini: nolite condemnare, & non cōde-
 mnabimini. Qua enim mensura mensi fu-
 eritis, eadem & remetietur vobis. Nihil
 omninò iudicandum est, quod nō sit ma-
 nifestum mortale peccatum. Si cui verò
 ex officio aut aliundè necessariò iudicare
 ac reprehendere incumbet, id potius spi-
 ritus sanctus per eum ager: diligenterq; is
 locum & tempus iudicandi ac reprehen-
 dendi obseruabit: quæ affectus, non fu-
 riosè, sed humiliter ac mansuetè reprehē-
 det, ne per impetum ac furorē suum decē
 prius vulnera infligat, quàm vni medea-
 tur. Hoc enim summoperè curandum est,
 vt omnis reprehensio, ex diuina & frater-
 na charitate & cum patientia fiat. Quæ
 quisquis non habet, in tenebris est, & veri-
 luminis expers. Itaq; moneo vos dilectissi-
 mi, vos ipsos obseruate, vobis ipsis intēdi-
 te: vos ipsos, & non alios, iudicate. Quan-
 diū enim in hac vita estis, naturam pecca-
 tis plenam circumfertis, vt non immeritò
 semper debeatis vos ipsos potius iudica-
 re, proximos quosque vestros Deo relin-
 quētes, si tamen ad hoc vitę perēnis ouile
 pertingere vultis. Hoc em̄ in veritate ipse
 vobis dico, quod quantis vos iudicando
 ac asperrando prætuleritis, tot iudicijs iu-
 dicabimini, ac sub tantos deprimemini.
 Verum cū sese quisq; cum latrone, hoc
 est, iudicio ad seipsum conuertit, seipsum
 cum profunda interna diligenti sui p̄suis
 obseruatione iudicare volens, statim la-
 tro iste intus in animę fundo latere cer-
 nit eum, de quo supra diximus, furem, do-
 norum videlicet Dei arrogationem, qua
 natura fallax & versuta ipsi sp̄i deū Opt.
 Max. diuina charismata, & gratiam sp̄s
 sancti, ac thesaurum sp̄s, in quo diuitiæ
 Dei latēt, sæpè furata est, & adhuc assidue
 furatur furripitq;. Tum verò furem hunc
 latro iste prodit, accusans eum de his in-
 comparabilibus damnis, quæ animæ per
 ipsum inferuntur: atque ita capitur occi-
 diturque ab eodem. Immò fit interdum,

Matt. 7.

Iudicari
 qd tm li-
 ceat.

Reprehen-
 sio aliqua
 q futura-

Se cuique,
 nō alium,
 obseruan-
 dum.

Qui quot
 iudicijs iu-
 dicandi.

vt mutuis se vulneribus configant, & ambo pariter extinguantur, & fur iste & latro. Quod certè in quocunque agitur, vt ambo funditus perimantur, & fur videlicet, hoc est, naturæ arrogatio: & latro, hoc est, iudicium quod de proximis fertur: dubium non est, quin valdè iucundum sit. Vbi iudicium omne temerarium moritur, & homo se totum in Deum, in iudicium, voluntatem, & fundū Dei proijcit, vt secum faciat, qualiter, quādo & quicquid voluerit, ibi nimirum veram & essentialē inuenire est pacē, latrone scilicet & fure pariter extinctis. Hoc cuiunque contingit, ille planè felix est, & per verum ostium in amabile hoc ouile ingreditur. Et ipsi ostiarius aperiet, atque plenissimam diuinitatis abyssum subintrādi dabit facultatem: sicque deinceps assidue & ingreditur & egredietur, & vberissima semper pascua inueniet.

Ingredi.

Egredi.

Eze. 34.

Ingreditur nanque, hoc est, cum ineffabili gaudio in diuinitatē sese immerget: & egredietur, ad deificatā videlicet humanitatis contemplationem, cum pleno itidem gaudio, vtrouique pinguis pascua reperitur: iamque in ipso complebitur, quod Dominus per Ezechielem ait: In pascuis vberissimis pascā eas, & in montibus excelis Israel erunt pascua earum: ibi requiescent in herbis virentibus, & in pascuis pinguibus pascentur super montes Israel. Ego pascam oues meas, & ego eas accubare faciam, dicit Dominus Deus. Ibi nanque pascere, quod aliquid operis habet, & cubare siue quiescere, vnum erunt. Denique huiusmodi dilectas oues suas verbum æternum, quod (vt diximus) pastor earum est, præcedit, & ipse eum sequuntur: alienum autem non sequuntur. Vnde & plena mensura præclarissima, clarissima, excellentissima eis pabula proponuntur, dum eisdem perscrutuntur æternaliter, quibus Deus: atque inde beati sunt, vnde & ille. Quod & nobis omnibus idem ipse præstare dignetur, in secula benedictus. Amen.

IN EADFM SOLENNITATE, aut ferijs Pentecostes.

Vt nos iuxta exemplum discipulorum Christi, ad spiritus sancti susceptionem preparare debeamus.

SERMO V.

Reuersi sunt apostoli Hierosolymam. Actuum I.

Consummatis omnibus, quæ illi pater dederat vt facerēt, cunctisque peractis, pro quibus explendis in hūc mundum vni-genitus Dei filius dominus noster IESVS Christus venerat, cum in sacro Ascensionis die gratissimam presentiam suam corporalem discipulis suis subtraxisset, ad cælestia transmigrando, illi de monte Oliueti regressi, Hierosolymam perrexerunt: vbi sex modis sese habuere. Primò, cum se cernerent à toto mundo derelictos, cunctosque amicos & vniuersa sibi solatia subtracta, perfectè se ab omnibus exterioribus rebus auertentes, ad sua se interiora receperunt. Iam enim totum sibi mundum & quæcunque eis aliquam poterant præstare delectationem, crucifixerant, eademque omnia eis mortua erant. Secundò, totos se Deo offerrebant, parati & viuere & mori pro amore illius, hoc solum curantes, vt illius gratissima voluntas per eos, & circa ipsos pro summo honore illius fieret, nihili facientes, quicquid etiam ipsi propterea sustinere ac perpeti deberent. Vnde, sicut iussu fuerant, ad ciuitatem Hierusalē in medium hostium suorum regressi sunt, expectantes ibi beneplacitum Dei. Hoc tamen non absque magno timore fecerunt. Tertiò, ad mentem dulcissimas Christi reuocantes institutiones, simul aduertebant, vt ea minus reuerenter exceperant, eisdemque clarissima exempla, ignitosque sermones, quæ & videre & audire, vt ipsis videbatur, nimis indigni fuerant, nullo seruire nec vlllo studio sectari, & viuendo curassent exprimere: Hæc, inquam, iam tunc agnoscere ceperunt, ob eaque intimè se reprehendebant, amarissimis eisdemque perpetuis sese propterea lamentis cordis excruciantes. Quartò, diligenter ad memoriam reducebant perfectissimam in omnibus suauissimi Magistri sui abnegationem, ita vt nec semel quidem in omni vita sua seipsum quæsiisset: quæque ipse dixerat, Qui vult venire post me, abneget semetipsum: atque cum his simul ad sese introuersi, liquidò cognoscebant, nimirum se adhuc ab huiusmodi vera abnegatione resignationeque distare, quæque exempla CHRISTI naturali seu carnali quodam modo suscepissent. Aduertebant etiam, se necdum à vano ac naturali timore liberos & expeditos. De quibus omnibus, cum dolorosa imperfectio-

Quibus sex modis discipuli se habuerit.

II.

III.

IIII.

Matt. 16.

Adiōis suæ agnitione, perfectè sibi ipsis displicentes, grauitè se accusabant, reosque fatebantur. Quintò, ex hac vitiorum & defectuum suorum agnitione, cum pleno metis affectu intus se ad dilectissimum magistrum suum conuertentes, ex imo cordis sui ipsum precabantur, vt cunctis inordinatis affectibus & desiderijs, nimie ruditati & multæ magnæque imperfectiōis eorum veniam daret, omnemque in se vanum timorem, propriam quæsitioem, & quoscunque sensuales affectus erga humanitatis suæ imagines, penitus in eis extingueret, cunctaque demum eos à vero profectu ac vita perfecta impediencia, ab eis auferret omnino. Hæc, inquam, toto corde petebant desiderabantque. Alioquin meo quidem iudicio nunquam Spiritum sanctum fuissent suscepturi. Sextò, quicquid eis solatii & auxiliij Dominus Iesus promiserat, certissimè confidebant sibi eundem præstaturum. Vnde tametsi de necessarijs rebus minus sibi prouisum, totumque mundum cerneret restitutum, hæc vna tamen (quam erga piū Dominum & dulcē magistrum suum gerebant) fiducia eos consolabatur, qua videlicet certò confidebant, nunquam se ab illo derelinquendos esse, quanquam interim culparum suarum agnitione metum quendam illis incuteret, quod fortasse ob sui irresolutionē non nihil passuri essent. Quæstio hic non absurda moueri potest, cur posteaquam totus illis mundus iam mortuus erat, oemque à se carnalem affectum & quicquid naturæ siue sensualitatis erat, à se per diuinum lumen auferri petierant, adhuc dilata fuerit missio Spiritus sancti, & non statim post Domini ascensum illis missus fuerit. Cui responderetur, non esse verisimile, Spiritum sanctum vsque ad sacram Pentecosten eis fuisse denegatum. Nam & antequam Dominus ad cælos ascēderet, illum suscepere, & etiam deinceps magis atque magis. Quanto enim se ipsis penitus agnoscebant, ac profundius humiliabant, vilipendebantque, tanto & Spiritus Dei copiosius illos penetrabat visitabatque. Quod verò non ita perfectè & exuberanter illis se, donaque sua præstabat, vt in sacra Pentecoste, ea potissimū de causa accidit, quod necdum penitus à se ipsis euacuati, nudi, liberi & expediti erant. In Pentecoste autem à se ipsis nudabantur & euacuabant omnino. Nec tamen ante Spiritus sancti susce-

Cur Spiritus sanctus non statim post Domini ascensum missus

ptionem penitus relicti erant: sed diuina virtus tunc in eis sine vlla reluctance augebatur, atque perfectè eos penetrando, ab ipso eos natura expediebat, euacuabatque, & cum se ipsa plenam eis præstabat pacem, vt in sequenti sermone plenius videre licet. De his Domini discipulis atque eorum similibus S. Gregorius loquens, ita ait: Quantum diuina virtus in nobis crescit, tantum spiritus noster in seipso deficit: & tunc perfectè in deo proficimus, quādo ex toto nos ipsos abnegamus. Quod nobis omnibus præstare dignetur in secula benedictus Deus Pater, Deus Filius, & Deus Spiritus sanctus. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE, aut in ferijs Pentecostes:

Vt Dominus discipulos suos sextuplici tractu extra se ipsos ad diuinam vnionē extraxerit eduxeritque, & vt eodem modo hodieque suos trahat amicos.

SERMO VI.

Nemo venit ad me, nisi pater qui misit me, traxerit eum:

IOAN. VI.

Ost gloriosam Dni Saluatoris ascensionem, sancti Apostoli, ceterique eiusdem Domini discipuli, qui proprijs vinculis, quasi catenis ferreis constructi tenerentur, atque pro ipso iudicio in densissimis vitiorum suorum spinis ac sentibus iacerent, simulque nihil se ex se ipsis, hoc est, proprijs viribus posse cerneret, deuotissimis ac intimis precibus cælestem patrem suum inuocantes atque pulsantes, (Ita enim in Actis legimus, perseuerasse eos vnanimiter in oratione) à durissimis vinculis suis absolui, atque è profundissimis vepribus suis per ipsum erui extrahi que poscebant. Itaque piissimus ipsorum pater, cui à filio iam pridè fideliter commendati fuerant, deuotis ac humilibus ipsorum precibus facilem præbens assensum, ab omnibus vinculis expeditos, in magna libertate constituit: atque è densissimis vepribus erutos, sextribus ad sublimè sancti spiritus scholam, in qua omni replebantur veritate, eos attraxit.

A&T.

qEi

I. tractus.

Et primò quidem misericordes oculos suos ad ipsos reflectens, non còmuni quodam aut vulgari modo, quo ceteros quosque homines trahere solet, sed singulari prorsus ac inusitato eos præ ceteris hominibus ad se trahere statuebat. Sunt em̄ alij tres modi, quibus Deus ut plurimum homines ad se trahit quorum primus est per creaturas, in quibus in conspicuè se videndū præbet agnoscendumq; à certo anime lumine, quomodo S. Thomas ait, gentiles quosdam philosophos, Deum creaturis omnibus per præsentia inesse, ipsum mundi creatorem esse, & dominum, eidemque in qualibet mundi parte honorem ac reuerentiam exhibendam, sensisse. Estq; hic tractus per creaturas, non nisi nutus quidam & expectatio Dei. Secundus modus est per internam inspirationem in anima, cui occultè veritas æterna sese obijcit atq; proponit, sicut Augustinus ait, quicquid gentiles philosophi verum dixerunt, ex æternis Dei regulis, non ex sua natura, id eos deprompsisse. Quod itidem de omnibus sentiendum est, quādò verum loquuntur. Ità enim & Ambrosius dicit, omne verum, à quocunq; dicatur, esse à spiritu sancto. Animæ igitur intus vel tenuiter recollectæ, sæpenuerò ipsam se Veritas æterna admodū manifestè ac sensibiliter obijcit exhibetque: quod etiam interdum in somno matutino circa diei exortum contingere solet. Et hic tractus per inspirationem, consolatio vel reprehensio (utroque enim modo fit) dici potest. Tertius modus est, posteaquam homo voluntatem suam penitus resignauit, & in quadà continua diuini beneplaciti ac gratissimæ circa se Dei voluntatis expectatione manet suspensus, atq; à seipso & à creaturis omnibus penitus liber, nudus & expeditus, tunc Deus omnipotens eiusmodi hominis creatam voluntatem sine vlllo renisu aut resistentiâ ad se trahit, faciens eam cum singulari complacentiâ ad se adspirare. Et iste tractus, vnio vel amplexus appellatur. Trahitur autem hoc tractu homo à summo illo & incommutabili bono, quod cælum, terram & creaturas omnes propter hominem gratuita creauit bonitate, ac eiusdem amore ad mortem vsque se humiliavit & abiecit. Cumq; illum præ omni ornatu cæli & terræ homo amplius delectet, ità vt ipse testatus sit, delicias suas esse cum filiis hominum, eundem hominē querit & ad-

Tres quodam modi.

II.

III.

Pro. 8.

monet in omnibus creaturis. Denique, vt electissimi apostoli ac discipuli eius idonei fierent, quos hoc modo posset trahere, gratiosos oculos suos ad eos direxit, ipsorumque per prospera & aduersa immutauit atque conuertit voluntatem. Quomq; ipsi pro illius beneplacito eum operari sinerent, tandè perfectissimè hoc modo tracti sunt, sicut in subditis tractibus liquidò videre licebit. Sed dicat fortasse insipientior aliquis: Cur, inquit, apostolos hoc tractu dignatus est Dominus, eosdemque idoneos fecit, qui hoc pacto traherentur, & non eandem gratiam præstitit & mihi, multisque alijs partim defunctis, partim adhuc viuus hominibus? Cui planè respondetur, huius singularis tractus duas esse causas. Vna est liberrima voluntas Dei, qua ille singularitè quosdam præ alijs elegit, ut ipsius familiaritate & dulcedine perfruantur. Sicut etiam in exterioribus videre licet, vt reges ac principes mundi huius, quosdam sibi libera voluntate eligant, qui eis à consilijs sint, & alios, qui ipsorum regantur purpurâ ac vestibus. Altera est, quod vnus alio diuinas inspirationes studiosius obseruat, & quid ab ipso Deus exigit, eiusdemq; beneplacitum diligentius inquirat & explorat, cunctaque media & defectus oēs perfectius vitare, viriliterque abijcere studet: quo fit, vt etiam alius alio copiosius trahatur. Vndè & charissimi Saluatoris discipuli, cum multa cordis contritione de omni præterita, crassa, rudi & cæca vita sua veniam peterent, amatissimiq; præceptoris sui suauissimas institutiones, vitam sanctissimam, mortem acerbissimam, charitatem ardentissimam, & perfectissimam denique resignationem abnegationemq; mētē reuoluēdo, sese totos in illius resignaret manus ac beneplacitū, illius etiam voluntatem dignissimè obseruarent ac præstolarentur, cunctaque media, quantum poterant, remouerent perq̄stus diosē, vbi verò non poterant, diuine gratiæ auxilium poscerēt: indè & factum est, vt hoc singulari tractu à Domino traherentur: quo & in hanc vsque diem, quotquot se instar eorum exercent, haud dubiè trahunt. Sed cōtra hæc rursū obijcere aliquis potest, in hunc modū: Certè apostoli & quotquot illis coniuncti erāt, gratiā, qua hæc facerent, ex seipsis habere nō poterant, cum ipsa Veritas dicat: Sine me nihil

Dua tractus istius causa.

Ioan. 15. hil

hil potestis facere: vndè & Deus eos & voluntatem ipsorum ad hæc faciendā trahere debuit: & ità eadem quæ prius, manet quæstio. Et huic secundum scripturarum veritatem respondetur, verum quidem esse, nihil nos sine còmuni Dei influxu boni posse, hoc est, nisi nos spūsanctus singulari gratiæ suæ influxu præueniat: interim tamen & hoc requiritur, vt homo faciat quod in ipso est. Nam & Sancti spiritus gratiæ ipsum præueniēt, vt liberum arbitrium resistere possit. Indè est quod Augustinus ait: Qui creauit te sine te, non saluabit te sine te, hoc est, nisi adhibueris liberi arbitrii cōsensum: sicut nec oculus videre potest, nisi à splendore Solis vel alio lumine præueniat ac illustretur: sed nec cum prope lumē positi sumus, ipsum videre possumus, nisi oculos aperiamus, deponentes prius, si quo fortè rudi panno aut assere obuelati sint. Alioquin quantumlibet Solis rutilent splendor, nobis tamen ipsum videre non licebit. Sic ergo cum pater omnipotens & æternus, Christi discipulos diuino suo præueniret lumine, repente illi oculos aperientes, quantum poterant, asses omnes, hoc est, vniuersa media viriliter abijciebat. Tum verò & cælestis pater, quod suū erat, faciens, hoc singulari tractu eos sibi attraxit. Faciebat hoc, inquam, fulgentissimus Sol diuinus, qui vsque modo corda omnium exhortatur, cunctaque indè impedimēta & asserestenebrarum, quibus interioris animæ oculi obuelati sunt, quantum in ipso

II. tractus.

Mat. 10.

est, expellere paratus est. Secundò, traxit eosdem discipulos pater æternus ex omnibus corporalium vinculis creaturarum, vt ad prædictum tractum cum vera sui resignatione venirent, atque ab his vinculis semel expediti absolutiq; nunquam deindè eisdem se constringi ac irretiri paterentur. In hunc finem quatuor illis per dilectum filium suum tradidit institutiones, quibus totam vitam suam superstrueret, quas nobis Euangelista Mattheus describit in hæc verba: Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris: non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamēta, neq; virgam. Quæ quisquis vigilanter attēdit, satis aduertet, quàm illis tractus iste extra cuncta visibilia & corporalia fuerit necessarius, vt quandoquæ ad scholam æterni pertingerent luminis, ad quā nisi hoc tractu ad-

Proprietates quatuor. I.

II.

III.

III.

Vtrūq; p̄ se ris, an aduersis Christus suos traxerit.

psal. 90.

Apoc. 3.

illū

illi aduersa multa pertulere, adeoque pro quolibet dei dono specialem mortem subire cogebantur, & mori in seipsis. Et si ab una aliqua aduersitate liberabatur & cruce, euectigio succedebat alia, non minus molesta & grauis, quam illa que auferebatur. Sic nimirum & in hanc usque diem charioribus amicis illius euenire solet. Quae omnia cum Apostoli caeterique discipuli non ignorarent, ad extremum usque patientissime sustinebant, quaecumque illis, Deo permittente, aduersa molestaque occurrebant: quo factum est, ut ad id perfectionis pertingerent, ut aduersa quaelibet

Act. 6. eis delectationi forent, & sicut in Actis legitur, irent gaudentes a conspectu concilij, quoniam digni habiti erant pro nomine Iesu contumeliam pati. Tertio trahebat eos pater caelestis ex cunctis corporeis de Christi humanitate conceptis imaginibus, adeoque ab his & alijs quibuscunque imaginibus animas eorum denudabat expediebatque, ut tam ab illis liberae essent ac penitus nudae, sicut erant, quando primum creatae fuerunt: quod & cum primis necessarium illis erat, & sine quo non erant unquam idonei futuri, qui in praclarissima sancti spiritus schola admitterentur, & ab eodem illic docerentur spiritu. Hoc vero ex quatuor rationibus colligere licebit. Primo namque veritas & amor

III. tractus

Rationes quatuor.

I. (ad quae duo omnes scholae illius institutiones referuntur & tendunt) nullas habent imagines, nec extra animam sunt. Inde est, quod nullus, quanlibet ingeniosissimus, pictor veritatem & amorem proprie potest effigiare, quod nullas habeant imagines neque intus, neque foris. Si quam vero amor sui imaginem praebet, non est perfectio verus amor. Atque hoc ipsum de veritate quoque sentiendum est. Secundo, nihil in hac sancti spiritus schola per librorum imagines docet neque discitur, quod totum extrinsecus agitur, sed intus ipsa veritas (quae ex sua ratione verbis exprimi non potest) sine vlla imagine inspiratur.

S. Fracisci documētū

Hinc est, quod humilis ac Seraphicus Franciscus suis in regula sua fratribus praecipit, ne multum se in exterioribus libris ac literis occuparent, & qui literas nesciret, pro his addiscendis non magnopere nauarent operam: sed super omnia Dei spiritum assequi concupiscerent, & ut sua operatione dignos eos faceret, cum puro corde flagitarent. Tertio, discitur hic sa-

III. corde flagitarent. Tertio, discitur hic sa-

piencia per humilitatem, loqui per silentium, viuere per sui mortificationem, scire per obliuisci. Sic praeter caeteris charior discipulus sanctus Ioannes dormiebat, quoad aeternae sapientiae fontem intuebatur. Et Paulus apostolus cum in illo, quem ipse commemorat, raptu suo aeternam contemplaretur veritatem, nesciebat utrum anima in corpore, an extra corpus esset. Quamobrem ut in hac sancti spiritus schola docere ac discere idonei fierent, necessarium erat, ut a cunctis prius imaginibus absoluerentur denudarenturque. Quarto, ubi imagines occurrunt, etiam tempus accedit, quo phantasia illas concipit, & circa easdem occupatur. In hac autem supremi spiritus schola non tempus, non imagines aliquid conferunt. Vnicus tantum motus siue tactus requiritur, qui & absque tempore, momento citius fieri potest. De quo beatus Gregorius, loquens de sancti spiritus multiplici operatione, sic ait: Libet oculis fidei in virtutem opificis huius attollere, atque sparsim patres testamenti noui ac veteris considerare. Eccae apertis eisdem oculis fidei, Dauid, Amos, Daniel, Petrum, Paulum, Matthaeum intueor: & sanctus iste spiritus qualis sit artifex, considerare volo, sed in ipsa mea consideratione deficio. Implet namque citharcedum puerum, & psalmistam facit: implet pastorem armentarium sycomoros vellicantem, & prophetam facit: implet abstinentem puerum, & iudicem senum facit: implet persecutorem, & predicatorem facit: implet persecutorem, & doctorem gentium facit: implet publicanum, & euangelistam facit. O qualis est artifex iste spiritus: nulla ad discendum mora, agitur in omne quod voluerit. Mox enim ut tetigerit mentem, docet: solumque tetigisse, docuisse est. His igitur quatuor diligenter inspectis, videre promptum erit, quam necessarium fuerit discipulis, ut extra omnes animae inherentes imagines extraherentur. Caeterum in hoc ipso tractu, in quo cunctis nudabantur imaginibus, non per omnia contigit illis, quomodo Paulo apostolo in illius ad tertium caelum raptu. Hic namque, sicut & Moses in monte Sinai, ut Augustinus asserit, diuinam essentiam absque medio contemplabat. Quod in hoc tractu discipulis haudquaquam contigisse vel indeliquet, quod factis certi erant, in corpore se esse. Veruntamen corda ipsorum subleuabatur, adeoque sub-

2. Cor. 12.

III.

D. Gregor.

1. Reg. 16.

Amos 7.

Dan. 13.

Matt. 4.

Act. 9.

Matt. 9.

2. Cor. 12.

Exo. 19.

III. tractus

sublimiter diuinae veritatis illustrabantur radijs, ut omnes, alij plus, alij minus, hoc ipsum perciperent, quod deinde multo post S. Paulus in suo admirabili raptu percipiebat. Quarto trahebat eos pater aeternus extra seipsum, & ab omni eos naturali siue propria quaestione absoluens, fecit ut deinde vera pace gauderent, & a seipsis penitus expediti, nudi, liberi, & ad omne diuinum beneplacitum plenissime resignati essent. Tunc vero cessabant querelae omnes, anxietas & dolor, quae prius pertulerant. In hoc namque tractu totos se Deo offerebant, adeo ut prior ille tractus, de quo superius diximus, excellentissimo pariter ac nobilissimo modo in eis perageretur. Dehinc iam pater caelestis omne beneplacitum suum sine villo voluntatis aut naturalis propensionis ipsorum renisu, perficere potuit in eis. Hoc vero tractu ideò eos idem ipse pater aeternus, qui tam est nobilis, liber, indiuisus, amabilis, ad se traxit, ut in eis instar magistrum sedere posset, a quo ipsi discerent, cuique se per omnia, quantum humana sineret infirmitas, conformarent. Et quia praedictam illius nobilitatem, libertatem, inseparabilitatem & amorem, quandiu miserabili suorum captiuitate detinebantur, habere non poterant, necessarium illis erat, ut extra seipsum traherentur. Sed quaerat fortasse aliquis, utrum quando discipuli extra seipsum tracti fuerunt, cunctaeque in eis imagines abolitae, & extinctae, natura ipsorum penitus mortua fuerit. Cui respondemus, naturam ipsorum non fuisse mortuam: sed in ipsa hac sui resignatione, multo (ut ita dicam) naturaliores erant, quam unquam ante. Quicquid enim ex Dei omnipotentis ordinatione creaturis euenit, secundum naturam esse censendum est: eique si creaturae resisterent, agerent contra naturam. Unde Augustinus ait: Quod virga Moysi vertebatur in colubrum, non contra naturam erat, quando voluntas Dei fuit. Sic ergo & ipse dico, quando quidem discipuli ex toto se diuino resignarant beneplacito, supremo modo secundum naturam afficiebantur: nec moriebatur in eis natura, sed attollebatur potius, & in debito collocabatur ordine. Nec tunc minus imaginum habebant, quam prius. Sed imagines non eos ad se, neque ad aliquid extra Deum inordinatè faciebant affici. Hoc vero quod a cunctis eos imaginibus nudatos fuisse dico, secundum

Verum natura apostolorum in raptu mortua fuerit.

Exo. 4.

ea quae subijcio, accipiendum est. Verbi gratia: Si candela ardens, circa meridiem in ipso Solis splendore ponatur, dubium non est quin idem sit lumen candelae, nec minus tunc luceat, quam si in tenebris foret posita. Atqui splendor eius lumini Solis permiscetur, ipsumque solare lumen, cum sit multo maius candelae lumine, hoc idem candelae lumen multis modis vincit, & in se rapit, ut iam non ex seipso, sed in maiori Solis spargatur ac diffundatur lumine. Sic ergo & ipse de imaginibus & natura discipulorum loquens, ait discipulos eosdem quicquid post tractum supra memoratum faciebant, exercebantque, ex diuino eos lumine fuisse operatos, & nihilominus multo magis secundum naturam, & eque multis, ut prius, imaginibus plenos fuisse. Quinto traxit caelestis pater resignatos expeditosque discipulos suos in seipsum, in amorosam videlicet & excellentem cum sua diuinitate unionem, tam perfecte veraciterque se totum illis offerens, resignans, tribuens, ut illi se prius ipsi veraciter reliquerant obtulerantque. Hic iam omne diuini beneplaciti, discipulorumque desiderium impletum fuit, ita ut Deus deinde absque eis nihil vellet. Nec solus Spiritus sanctus, sed & Pater & Filius, cum sint vnus inseparabilis Deus, illis se dabat. Caeterum cum Sancto Spiritu amor approprietur, sicut sapientia filio, secundum amoris proprietatem idem Spiritus sanctus in personali distinctione accipi potest, & non secus. Iam si quaerat aliquis, num posteaquam discipuli extra sese tracti erant, Deoque totos se resignarant obtulerantque, omnes illos aequaliter in se Deus traxerit, & deinde aequaliter se in se derit omnibus: citò respondetur, quod quantum discipuli omnes sese ex toto resignarant, alius tamen alio amorosius, ardentiorique cum desiderio se conuertebat ad Deum: sicut & angeli sancti omnes quidem se Deo relinquebant, attamen quia alius alio maiori cum dilectione ad Deum se conuertebat, & Deus rursum alijs atque alijs perfectius & copiosius se largiebatur. Et eodem modo quia dispar erat discipulorum ad Deum conuersio, ideò & Deus non aequaliter se neque dona sua omnibus largitus fuit. D. Ioannes plus caeteris dilectus, & ardentissime diligens, quia praeter caeteris maiori ac sublimiori cum dilectione ferebatur in DEVM, sublimioribus

v. tractus

An apostolos omnes aequaliter ad se traxerit Deus.

AA quod

quoq; donis & charismatibus ditatus videtur. Verū tamen est, hac in parte multū liberrimam Dei voluntatem operatā esse: **I. Cor. 12.** Dei, inquam, diuidentis dona sua singulis prout vult. Nec est quod putet aliq; Spiritum sanctum ipso duntaxat sacro Pentecostes die discipulis personaliter datū fuisse. Sicut enim Richardus & quidā alij vetustiores asserunt, quoties creata gratia gratum faciens homini datur, toties & Sanctus Spiritus eidem personaliter infunditur. Sæpius ergo iam antè discipuli Spiritum sanctum receperant. Sed tamen quia non totos se prius Spiritui sancto & donis illius reliquerant, quod in Pentecoste abundè fecerūt, hac ratione dici potest, eos in Pentecoste prius sanctū accepisse Spiritum. ¶ Sexto traxit atque perduxit eos pater æternus in sublimem Sancti Spiritus scholam, in qua repente omnia scripturarum mysteria, ipsamque nudam veritatē, cunctis huius mūdi Sapientibus & Theologis prorsus incognitā, plenissimè sunt edocti. Et primò quidē in hac schola, Dei ipsius maiestas & magnitudo pposita fuit: ex cuius consideratione donum timoris Domini conceperunt, qui in eis ad finem **II.** vsque perseverauerunt. Secundò, omnia posse, & continuè mentis oculos in Deū defigere edocti sunt: simulq; donum fortitudinis collatum est. Tertiò docuit eos Spiritus sanctus non modò præcepta Dei, sed & Evangelica Christi consilia seruare, & ad hoc donum consilij perceperūt. **III.** quarto docuit eos dulcissimam Dei experiri familiaritatem: simulq; donum pietatis eis contulit. Quintò, docti sunt ab eo, vt se inter homines & creaturas omnes diligenter custodirent, & vt discernere possent lumen & instinctum Dei, à naturę lumine & instinctu: atq; in hoc, scientię donum eis impertijt. Sextò, docuit eos plenè cognoscere eum, in quo tunc erant, & antè fuerant, statum suum: simulque donum intellectus eis præstitit. Septimò, instituti sunt ab eo, vt se in Deū per amorem cum illo vnionem transformaret: atque in hoc, dono eos sapientię ditauit. Denique hæc ipsa septem docet Spiritus sanctus discipulos suos in schola sua, in quibus septem eiusdem dona cōprehenduntur. Sicut enim in schola naturali septem artes liberales, & in schola fidei septem Sacramenta: ita in schola Spiritus sancti hæc septem institutiones cum toti-

quid apostoli primò didicerint.

dem donis illius traduntur atque docentur. Sed quæri hic potest, an discipuli in hac schola summi Spiritus, omniū earum artium percepere notitiam, quæ in schola corporali traduntur. Et respondetur, quod omnium illarum artium, cursuq; siderū, & quoruncunq; aliorum quæ ad animarum salutem requirebantur, notitia abundè eis collata fuerit, quatenus ad honorē dei & hominum salutem promouenda faciebant. Quæcunque verò artes siue scientiæ animarum saluti nihil conferebāt, harum quoq; notitiam minimè perceperunt: nec tamen idcirco minis beati, minusve perfecti fuisse existimandi sunt. teste siquidē **D. Augustino**, in felix est & miser, qui omnia nouit, & Deum ignorat: felix autem & beatus est, qui Deū scit, tametsi cætera omnia nesciat. Qui verò & deū & cætera quæq; nouit, non existit beator est, sed ex solo deo: qui nobis per immensam bonitatem suam præstare dignetur, vt & nos supradictis modis trahi, & eadem in nostris interioribus veritate illuminari digni & idonei efficiamur. Amen.

An discipuli oēs artes à Spū sancto didicerint.

Scientia felix aut infelix, quæ.

IN FESTO SANCTISSIMÆ TRINITATIS.

Vt ad sublimem diuinitatis cognitionem nemo pertingat, nisi in prosperis constitutus, ad aduersa qualibet toleranda paratus sit: hoc est, aduersa deputet prospera, in dolore gaudeat, contemptum honorem ducat, & desolationem solatium arbitretur: idq; per multiplicem suam mortificationem & mortes innumeras, quas prius subire oportet, antequam huc essentialiter possit perueniri.

SERMO I.

Quod scimus, loquimur: & quod vidimus, testamur.

IOAN. 3.

Rata nobis, dilectissimi, hodiè dies illuxit, qua supsanctissimæ Trinitatis præclarissima solennitas agitur: in cuius collatione quotquot per totius anni circulū solennitates præcesserūt, haud secus estimandę sunt, q̄ flores fructuū in comparatione fructuū. Ista nanq; sanctissima solennitas, omnium laborum merces est & consummatio, & ipsi omnes alię solennitates inseruiunt.

Deū alicubi negādo magis, q̄ affirmādo innōtescere.

Rom. 11.

quod Christus dupliciter testimonij phibuerit.

feruiunt. Vndè prorsus nescio, dilectissimi, quid dicere debeam, quibusve verbis eam, cuius festum agimus, beatissimā Trinitatem exprimere possim: cū non tantum verba, sed & modos & cogitationes humanas omnes longè lateque superet & excedat. Quāntum em̄ sup̄ remi Seraphi (vt ita loquar) intellectus, a fini caprum excellit, tm̄ (immò cētēs millēs amplius) hæc ipsa veneranda ac beata Trinitas, oēm nō humanum modò, verum etiam angelicū vincit & transcendit intellectum. Hinc facer Dionysius Areopagita: quicquid, inquit, de illa dici potest, per negationem aptius atq; profundius, q̄ per affirmationē, dicitur. Qualiter enim sit, vel quid sit beata Trinitas, nemo perfectè capere sufficit. Et quia intellectus id apprehendere nescit, lingua profectò non explicat. Nec tñ desunt homines infcij, qui tanquam omnia sanctissimæ Trinitatis mysteria, quæ nec omnes simul creaturę explicare sufficiūt, plenè perspexerint, ita inde gloriose loquunt, dixerūt, affirmant. Quod vt caueatis, dilectissimi, hortor vos & obsecro per Deum: nemo vestrum de hac altissima & inenarrabili sapientiā curiosus loq; neq; altum præsumat sapere, sicut & apostolus monet. Sacre Theologię doctoribus pro ecclesię vtilitate inde disputare & studere permittim̄ esto, vt si ecclesiam sanctā ab hereticis impugnari contingat, habeant quo fidem suā adstruere, & perfidorū ora obstruere possint. Illi, inquam, circa Trinitatis mysteria edisserēda balbutire sinuntur. Iam verò quod ipse Dominus in hodierno euāgelio ait: Quod scimus, loquimur: & quod vidimus, testamur: ita accipiendum est, vt indubitatò credamus, neminem supergloriosissimam Trinitatem perfectè scire vel vidisse, nisi Christum re SVM secundum diuinitatem suam. Vndè huc pertingere non valeamus, nisi per testimonij iesu Christi. Ipse nanq; dñs noster iesus Christus in duabus vijs & prosperitatis scilicet & aduersitatis, & inferioribus & superioribus viribus suis, testimonium perhibuit. Et reuēra cui alterum horum deficit testimonium, ad æternam sanctæ Trinitatis cognitionem pertingere non valet. Hæc autem testimonia duo, quasi geminæ quædā sorores sunt, & ambob̄ continuè in eodem homine simul concurrent: non quo vnum in eadem via præcedat, alterum sequatur, sed simul & inui-

cem sibi iuncta erunt, hac videlicet ratione, vt se homo in prosperis constitutus, ad aduersa subeunda paratū inueniat, & aduersa æquanimiter sufferrē sciat: quod ita demum rectissimè fiet, si aduersa deputet prospera, si in dolore gaudeat, cōtēptum honorem ducat, desolationem solatiū arbitret, & solatium suscipiat cum dolore: Hęc aut equalitas seu indifferentia, in exteriori homine & fragili natura haberi vix potest: quanquam ex gratia possit hominē ed̄ peruenire, vt in aduersis & prosperis semper idem velit, quanquam non idem sentiat: verū tamen multas acerbas naturas in aduersis posita mortes subire habet, per quas multo cum dolore sibi ipsi intus & foris moriat, antequam ed̄ possit pertingere. Sed q̄s dicere sufficiat, quam innumeratas Deo mortes spirituales debeam, quādd̄ cuilibet eiusmodi mortī reddidit iucunda, prorsusq; diuina vita, modò ipse id intra nos obseruare velimus? Credite mihi, dilectissimi, & vitam hanc, & mortem, & quicquid nobis de vera perfectione deest, facile à Deo vera deuotāq; oratione spiritus, crebro, efficaciter, feruēdq; effusa, impetrare poterimus. Quisquis autem iam ed̄ pertigit, vt spiritum habeat illuminatum à Deo, is prospera & aduersa eodem animo suscipit, ac equè diligit & intendit: semperque & in prosperis & in aduersis idem perseverat, nec quicquam omninò vel odio vel amore quorunlibet aliorum permouetur, æquè odio haberi, vt diligi, paratus. Ceterū inuenire multos est, qui Christi sectatores esse percuperēt, si eis semper omnia succederent ex sententiā, nec quicquam haberent aduersi tolerare. Cumq; eis aduersum aliqd̄ accidit, à proposito recedunt. Nesciunt em̄, multo eis vtilius esse aduersitatibus exerceri, quam gaudere prosperis: Aduersa nanq; ipsam veritatem seu veram perfectionem adducunt: & prospera quidem floribus, aduersa aut veris fructibus nō absurdè cōparant. Enimuerò prospera aduersis feruiunt, eaq; pcedunt, hominemq; ad sufferrēndum aduersitatis cōfortant onus, neq; fructū adferūt, nisi quatenus famulantur aduersis. In his aut, id est, aduersis, secreta quadam ratione homo reuēra nascitur in Deo. Sed heu paucissimos hodiè inuenire est, qui aduersis correpti, dñm sequi & amore psequi velint: qn̄ potius innumeris, dū aduersa eis occurrūt, ea quasi odire

Cur aduersa libenter ferenda.

Aduersa prosperis p̄stare.

Aduersa etiā diligit debere.

AA z viden-

Num. 21.

Serpens
ancus qd
figuravit.

Tetatioes
q quib⁹ ex-
petenda.

Peccantiu
& iustoru
differentia
quæ.

Malorum
natura.

vident. Isti nimiru haudquaquam veri & idonei sunt testes Domini nostri IESU Christi, q est verus serpens, in illo serpente prefiguratus, que Moses seruus Dei in deserto erexit, vt eum percussu inspiceret, ac sanarent. Itaq; & nos ipsum veru serpentem indefinenter intueri, illius testimoniu assumere, ipsum in vera spiritus paupertate, cu infinita quadam resignatione ac feruenti amore veraciter sequi, tentationes quolibet & aduersa intus & foris, presuras spiritus & nature, & vexationes deniq; hominu, carnis proprie, & maligni spiritus, sustinere debemus. Reuera nanq; tanta est tetationu utilitas, in eis q illis bene vti nouerunt, vt eis penitus ablatis atq; deuictis, merito deberet reuocari, immo & rogari vt redire vellent, quo scilicet rubiginem qua prius in diebus malis adduxerunt, consumerent, & vitioru stercore, q aduexerunt superiori tempore, abspicerent. Fieri siquidem potest, vt homini illuminato atque perfecto peccata quolibet sapientius, cu quadam etiã carnis & sanguinis commotione, per imagines occurrat, q peccatori i medijs peccatis agenti: vt tñ cu his peccatis, modo pdicto illi occurreribus, perfectus qsq; in magna consistat puritate, & cu ea qua inde sustinet, vexatione afflictioneq; celoru regna felix ingrediatur, vbi peccator cum eiusmodi peccatis in morte eternam demergit. Quum em tetationibus facile consentiat, illarum molestia non sentit. Quod si querat aliquis, vnde tanta sit differentia inter iustos & peccatores, vtrosque tamen peccatorum imaginibus depictos: plane respondetur, q ea de causa, q aduersa ratione id agatur in vtriusq; Boni nanq; sustinet has peccatorum species sine imagines patienter propter deum, qui iporum fundus est & intentio: simulque ab eo & prospera & aduersa suscipiunt, atque in illis se totos in Dei beneplacitum resignant. Mali vero Deum nec amore nec intentione prosequuntur: & ided cito in ipsa peccata, etiam non tentati, corruunt, consentiuntq; His nanq; Deus omnipotens satisfacere potest: qd illis prester, semper illi alia sibi presteri volunt: adeoq; si virtutes multas & magna sanctitate absq; labore & sumptu habere possent, hoc esset quod optaret. Sed vos dilectissimi, id certu habetote, qa quandiu Deu pure intenditis & amatis, nihil omnino vobis nocere, nihil vos impedire poterit, etiam si de-

mones vniuersi cum omni malitia sua, totusq; pretereã mundus cum omni purcitia sua animam, corpus, carnem & sanguinem vestrum permanent perfluantque, si tñ hec omnia vestre sint contraria voluntati, & si displiceant. Nihil, inquam, tunc vobis omnia hæc nocere poterunt, immo & multum conferent, atq; ad diuina charismata, magnaq; & excellentia bona capienda disponent, si modo deum pure ac nude intenditis, non aliud aliquid: nec qcquam vestrum vilo modo, eiusq; voluntate in aduersis equè vt in prosperis fieri optatis. Hinc ipse dñs in hodierno Euangelio sic ait: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non potest introire in regnu dei. Vbi per Spiritum, æqualitas siue prosperitas: per aquam, inæqualitas siue aduersitas accipi potest. Emuerõ præter exteriori hanc rudem & crassam inæqualitatem, altera quedã preclara & pura interior inæqualitas est, & ipsa ex priori illa inæqualitate nascit, dum se in ea quisq; vt oportet, gerit, constanter diuino beneplacito inhærendo. Tunc enim intus ei ineffabilis huius inæqualitatis cognitio reuelat, detegiturq; ad quam nulla vnquam creatura quibuslibet modis pertingere valet: pertingit autẽ ad eam per gratia (quãtũ tñ creaturæ possibile est) spiritus purgatus, idq; in exteriori inæqualitate seu aduersitate, quam eiusmodi spiritus magis intendit & amat, queq; illi melius sapit, & in qua deniq; plus sentit ac percipit veritatis, quam in prosperis omnibus, q quidem in hac vita homini queant contingere. Quo vero hec inæqualitas lymphidius apertiusq; cognoscitur, tanto & prædicta æqualitas vicinius ac perfectius obtinet. Hanc inæqualitatem superbus Lucifer attendere volebat, cum ad æqualitatem per rapinã adspiraret, per quod miser ille ad ineffabilem quandã dissimilitudinẽ corruit, omemq; aded perdidit æqualitatem, vt nunquam eam possit recuperare. Boni vero ac fideles angeli magnam suam contuebatur inæqualitatem, ac per hoc ad ineloquibilem quandã Dei æqualitatem (secundum modum tamen creature) pertingere. Sic & ineffabilis ex isto fundo fructus oritur, dum se in illum spiritus illuminatus, cu diuino amore in vera suæ inæqualitatis agnitione immergit ac liquefcit in eundem, supraque seipsum & suam virtutem in diuinã abyssum rapitur. Qui

Ioan. 3.

Inæqualitas duplex

Inæqualitate qui æqualitas obtineat

Esa. 14.

tamen

Absorptio
seu rap-
tui diu-
no pxim⁹,
quis.

conuersio
intellectu
oem supe-
rans, que.

conuersio
ista cui tñ
possibilis.

tamen prius bene exercitatus est, pro viribus tã in spiritu quam natura se purgare ac mundare curauit, ille amabilem & felicem nimis experitur immersionem absorptionemque. Cum enim natura, quod in ipsa est, facit, nec iam vltra procedere valet, hoc est, quando eõ peruenit, vt iam vltra ascendere nequeat: tunc diuinitatis abyssus micantes scintillas suas in ipsum purum spiritum diffundit, atq; ex hac supernaturalis gratiæ & auxiliij dei virtute, spiritus hominis purgatus & illuminatus, ex sese in singularem quandã ac ineloquibilem diuinitatis puram intentionem rapitur, abduciturq; Et hæc intentio multo amplius priorem illam intentionem excedit, quam cælum terram superet, quippe quæ ex prædicta Dei virtute prestatur. Atq; hæc conuersio omnem intellectum cunctosq; sensus longè lateq; transcèdit, estq; profus ineffabilis ac incomprehensibilis. Quauis autem hec ipsa conuersio, omnes alias multũ excedat, illẽ tamen huic, quãtũ poterat, multũ contulerunt, & ad hanc lucidissimã veritatis cognitionem prepararunt hominem, promoueruntq;. Alias aut conuersiones dico, quauis libet bonam voluntatem, bonam intentionem, bonum desiderium, bonum verbum, & opus bonum, & passionẽ quauislibet & molestiam, quam homo Dei amore equanimiter tolerauit: que omnia huic singulari conuersioni coaptarunt eundẽ. Tanta aut ista conuersio est, vt eam non angeli, non sancti, nõ omnia deniq; que in cælis & in terris sunt, homini donare possint. Sola perennis diuinitatis abyssus cum omni immensitate sua hæc in homine operari & perficere habet, quãquidem oem hec creaturarum modum excedit, & in diuinam virtutem supra oem modum in diuinam quandã tendit immensitatem. In hac nãq; conuersione spiritus purgatus, in diuinam caliginem & quietũ silẽtium ac ineffabilem diuinitatis vnionẽ immergit & absorbet. Hic vero, in ista scilicet immersione, omnis æqualitas & inæqualitas perdit. Emuerõ in hac diuinitatis abyssu spiritus purgatus seipsum amittit, nihil iã vel de Deo, vel de seipso, vel de æqualitate vel inæqualitate, nec de vlla alia re sciens. In diuinitatis quippe vnionem absorptus & immersus est, ibiq; omnem quodammodo perdidit distinctionẽ. Hec autem, dilectissimi, quisquis in seipso felici-

ter optat experiri atque sentire, huic omnino necessarium est, vt & sibi ipsi & creaturis omnibus perfecte moriat, soli q; deo, non autem sensibus suis, pure ac nude viuat, nec pro habendo solatio huc illucq; discurrat ad externas multiplicitates sese effundendo. Quauis em sæpẽ bona opera videant, nõ parũ tñ hanc vnionem impediunt. Soli ergo, vt dixi, omnipotenti Deo pure in omnibus viuat, eundemq; in omnibus, & omnia in illo capitata demum ad sanctissimã & superdignissimã pertinget Trinitatem, de qua vt aliquid dicam, profus indignum me confiteor præ vilitate & infirmitate mea. Prestet nobis eadẽ hæc colenda semperq; veneranda Trinitas, Pater, Filius, Spiritus sanctus, vt omes ad hanc felicissimã vnionem pertingere digni inueniamur. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

Vt de sanctissima Trinitate sobriè disputandum sit, potiusq; considerandum, vt illius imagine finis insigniti. Et vbi hæc ipsa imago inuenienda sit, ac demum vt spiritalem intus naturam consequamur. Omnia vt breuiter, ita excellenter tradita.

SERMO II.

Quod scimus, loquimur: & quod vidimus, testamur: & testimonium nostrum nõ accipitis.

IOAN. 3.

Hæc verba, dilectissimi, ex eo sumpta sunt Euangelio, quod hodierna die, quæ supersanctissimæ Trinitatis veneratio- ni dicata est, in sancta ecclesia legit: quibus & alia domini Saluatoris verba continuo subnectunt, ista videlicet: Si terrena dixi vobis, & non creditis: quomodo, si dixerò vobis cælestia, credetis? Cõgruunt autem præsentem excellentissimã ineffabilis trinitatis solennitati, quæ omniu aliarum totius anni solennitatum scopus est, sicut creaturarum omnium, maximè vero ratione vtentium, finis & scopus, ipsa est beata semperque veneranda Trinitas, vnus Deus. De ea nanque legimus, quod sit Alpha & ω, principiu & finis. Ceterum de hac superdignissima & supersanctissima Trinitate, quibus eã explicemus, verba propria habere nõ possumus: & tamen

Apoc. 1. & 22.

Trinitas
ineffabile
esse.

aliquid de ea dicendum est. Dicendo autem, quid sit ipsa superessentialis & superinco- gnita Trinitas, consequi, tam impossibile est, quod in terra stando, caelum vertice cōtin- gere. Quicquid enim de ea vel dici potest, vel cogitari, in infinitū minus est ad ipsā, quam acūs vnus acū ad totum celum, terramque & angelos vniuersos. Vnde eti- am nullus omninō creatus capit intelle- ctus, vt illa superessentialis vnitas, tā sim- plex in essentia, & trina sit in personis: vt personae abinuicem distinguantur, vt pa- ter filium generet, vtque filius procedat à patre, & tamē intūs maneat in perfecta co- gnitione sui ipsius. Ad hęc, vt pater verbū suum æternum proferat, vtq; ex ea qua se mutuo intelligunt cognitione, ineffabi- lis amor, qui est Spiritus sanctus, promā- net: & vt idem emanans, cū ineffabili sui- ipsius complacentia ac fruitione adintrā refluat. Emuero in essentiali vnitate idem est pater quod filius, in potentia, in sapi- entia, & amore. Adeoq; filius & Spiritus sanctus, quod ad essentiam attinet, vnum cum patre sunt: sed magna in personis di- stinctio est, & hoc in naturae vnitate, ema- nando scilicet, ac adintrā refluendo, abs- que omni tamē imagine. De quibus omni- bus multa quidem ac innumera dici pos- sunt: & tamen quicquid dicatur, nūquam verbis explicabitur, nec intellectu capie- tur, vt illa superessentialis ac superexcel- lentissima vnitas diuinitatis, in persona- rum Trinitate & distinctione subsistat: sa- tiusq; est hinc aliquid experiri, quam di- cere. Non enim delectat multū hac de re lo- qui vel audire, præsertim quā verba extrin- secus petuntur, & etiā propter indignita- tem nostrā, cū nihil dignū, nihil perfe- ctum hinc dici queat. Suprà enim quod expli- cari possit, à nostra id cognitione remo- tum est, prorsusq; absconditū à nobis. Et quid dico, à nobis, quā & angelicū omnem transcendit intellectum? Itaq; hinc loqui vel disputare nolumus, sed hoc ipsum sa- cre Theologiæ professoribus atq; docto- ribus relinquimus, quibus ob fidei defen- sionem hinc saltem aliquid loqui permit- titur, quique ingentia hac de re volumina- renēt. Nobis verò simpliciter credere in- cumbit. Si quidem d. Thomæ sententia est, neminē aliquid hinc temerē asserere de- bere, præter ea quæ ab illis tradita sunt do- ctoribus, quorū tam probata vita fuit, vt à Spiritu sancto digni fuerit illuminari, at-

De Trini-
tate nil te-
merē asse-
ri vel nega-
ri debere.

que de his plenius edoceri. Sicut enim nihil maiori cum delectatione sentitur, ita nuf- quam erratur periculosius. Quamobrem moneo vos charissimi, vt omni disputa- tione seposita, Doctoribus ista relinqua- tis, quorum nunc tanta subtilitas ingenij est, quanta vix vnq; antea fuit. Vos autem simpliciter credatis, Deoq; vos resignan- tes omninō, hoc tota intentione curetis, vt digni efficiamini in quorū fundo ipse nascatur, non secundum intellectum, sed essentialiter, nō in ore, sed in veritate. Id enim diligenter nobis inspicendum est, vt ad super sanctissimæ trinitatis imaginem facti simus. Hęc autem diuina imago ve- raciter, propriē ac nudē in anima, cui na- turaliter indita est, inuenit, nō tamen tam excellēter & nobiliter, vt est in seipsa. Ita- que in hoc spiritalis noster profectus cō- sistit, vt hanc ante omnia imaginem, tam amabiliter & propriē in nobis existētem, diligenter obseruemus. Ceterū de imagi- nis huius nobilitate nemo dignū aliquid propriē dicere potest, sicut nec de DEO: quippe cū in ipsa hac imagine DEVS, absq; tñ imagine, existat. diuersi hinc di- uersa loquunt & plurima, ac varijs modis, vbinām naturaliter & essentialiter consi- stat, inuestigare conant. Omnium verò ista sententia est, propriē eā in viribus supre- mis, hoc est, memoria, intellectu & volun- tate, consistere. Per has enim vires, capaces sum⁹ super sanctissimæ Trinitatis, & frui- mur eadem. Et hęc sententia vera est in in- fimo gradu. non enim naturæ limites trā- scendit. Sanctus Thomas propius ad rem ipsam accessit, dicens, quod imaginis huius perfectio, in eius actualitate & viriū exer- citio sita sit, putā i actuali memoria, actu- ali intellectu, & actuali amore. Et hoc ille sensu contentus est. Alij adhuc doctores quidā multo sublimius hac de re loquen- tes, dicunt eam in animæ intimo, hoc est, profundissimo & occultissimo animæ fun- do, consistere, vbi Deum anima habet es- sentialiter actualiterque, & in quo Deus operat, existit, fruiturq; seipso, tā illi vni- tus, vt quomodo à seipso non potest auel- li, ita nec hinc possit separari. Itā enim ipse ab æterno constituit ac præordinauit, quod nec velit nec possit ab hoc fundo recede- re. Et in hoc fundo totum spiritus habet per gratiam, quod Deus habet per natu- ram, quatenus homo se in hunc fundum recipit. Tunc enim ibi, nec vsquam ali-

bi, pro-

Proclus.

bi, propriē & excellentissimo modo gra- tia nascitur. De hoc fundo gentilis quidam philosophus, vocabulo Proclus, loquens: Quandiū, inquit, homo imaginibus quæ infra nos sunt, occupatur: credibile non est, eum in hunc fundum vnq; se recipere posse. Et vix nobis persuaderi potest, hūc intra nos esse fundum: nec enim credere volumus ipsum vel esse, nedū in nobis existere. Sed idem ipse: Si, inquit, ipsum esse re ipsa experiri cupis, omni multipli- citate relicta, oculo hunc intellectuāli in- tuere. Quod si adhuc propriē ad ipsum ac- cedere voles, oculo intellectuāli ab illius adspēctū phibito, (Intellectus enim sub- tus te est) vnum efficere cum vno. Hoc au- tem vnum, vocat ipse quietam, silentem, dormientem, diuinam ac amentem caligi- nem. Magnum istud pudorē ac ruborem nobis, dilectissimi, adducit, potuisse vi- delicet hominem gentilem & paganum, hęc non modō intellectu assequi, sed eti- am eō pertingere, & nos tam illi hac in parte longē impares esse. Concordat autē cum illo sententia Saluatoris, dicētis: Re- gnū Dei intra vos est, in ipso videlicet in- timo fundo supra omnem virium opera- tionem, seu actualitatem. Illic enim dū- taxat oritur. Huc faciunt & illa dñi Salua- toris verba, quæ in hodierno continentur euangelio, quibus ait: Quod scimus, loq- mur: & quod vidim⁹, testamur: & testimo- nium nostrum non accipitis. Et qua rati- one fieri possit, obsecro, vt homo anima- lis sensualitati deditus, ad exteriora diffu- sus, & sensibus ac sensibilibus dūtaxat re- bus intentus, testimoniū dei capiat? quif- quis talis est, non modō non capere, sed neque credere ista potest. Ipse nanq; Do- minus per prophetam suum dicit: Sicut exaltatur cæli à terra, sic exaltatę sunt viæ meę à vijs vestris, & cogitationes meę à cogitationibus vestris. Et Dominus Iesus in Euangelio diei huius: Si terrena, inquit, dixi vobis, & non creditis: quomodo, si dixero vobis cęlestia, credetis? Et ego cū ali- as dixissem vobis de charitate vulnerate, quæ rectē terrena dici posset, erant inter vos qui dicerēt, se verba mea capere non potuisse. Quomodo ergo poteritis interna hęc prorsusq; diuina assequi? Quod autē verba mea nō capitis, in dē magna ex par- te accidit, quod nimium externis occupatio- nibus & operibus, modō his, modō illis, dediti estis, solisq; in hęcritis sensibus. Sed

Luc. 17.

Esa. 55.

in illis testimonium hoc, de quo Dñs ait, Quod vidimus testamur, minimē inueni- tur. Vultis autē scire vbi inueniatur? Pro- fūs non nisi in ipso animę fundo. In hoc absq; imagine & certō inuenitur. In ipso nanq; pater æternus vnigenitum filium su- um centiēs milliēs q̄ nos intelligere possu- mus, momento celerit⁹ parit, idq; cum cō- tinua innouatione sub eternitatis videli- cet puncto, in omnimoda claritate ac in- effabili nobilitate sua. Hęc quisquis sen- tire ac experiri desiderat, intrō se, lōgē ta- men supra oēm tam interiorum q̄ exteri- orum virium suarum actualitatē & phan- tasia, cunctaq; forinsecūs illata, conuer- tat: ibiq; in ipsum fundū sese immergat, & liquefiat. Et tunc virtus atq; potētia pa- tris, ipsum in se per vnigenitum filium su- um ineffabili quodā clamore suo pater- no vocabit, accersetq;. Tum verò sicut fi- lius ex patre nascitur, & refluit in patrem, sic & ipse ab eodem patre in filio gene- ratur, simulq; cū filio refluat in patrē, vnumq; cum illo efficietur. Eiusmodi ho- mini Dñs per prophetam suum dicit: Pa- trem vocabis me, & post me ingredi non cessabis. Hodie genui te per filium, & in fi- lio meo. Deinde spūs sanctus eum amore excellenti ac delectatione ineffabili sese effundet, istiusq; hominis fundū septem donis suis felicissimē pfundet ac pmana- bit. Horū autē donorū duo actiua sunt, pu- tā pietas & sciētia: quæ pceptis, homo mi- rū in modū pius ac benign⁹ efficiet, & per sciētie donū, q̄ illi⁹ pmoueāt, pfectū, edo- cebit. Oportet autē, vt quicunq; his similes sunt virtutes, iā antē adeptus sit. Dona si- quidem vltērius, q̄ virtutes, hominem introdu- cūt. Dehinc passiuā accedūt dona, q̄ mu- tuo sibi coherēt, consiliū scilicet & forti- tudo. Inde succedūt tria alia dona, videli- cet timor sanctus, q̄ conseruat atq; cōfir- mat, quicquid in homine spūs sanctus operari dignatus est. Intellectus quoq; & sapiētia, q̄ sunt duo suprema dona. Quicunq; tales sunt, his maligni spūs p cūctis hoibus ob- sistūt grauissimē: & maximē qui inter eos subtiliores sūt, subtiliter admodū illis in- sidiant. Cōtra hos autē dono sciētie se mo- nire curabūt. Certē in his iā dictis vel mo- mēto vno p̄sistere meli⁹ est, q̄ quis, prius volūtatis efficere opa. Atq; in hoc fundo p suis q̄sq; amicis viuis & defunctis preca- bi, talisq; oratio multarū precū vocaliū decātatiōe efficacior est. Deniq; hęc verū

Dona vir-
tutibus p̄-
stare.

Testimoni-
um dei in-
tra nos q
sentiamus.

1. Ioan. 5.

Spiritus Dei testimoniū perhibet spūi no-
stro, q̄ filij Dei sim⁹. Atq; itā in nobis sp̄s
testimoniū illud sentire possum⁹, de quo
in sancti Ioannis epistola, quæ in plerisq;
hodie ecclesijs recitat, legimus: Tres sunt
qui testimoniū dant in cælo, hoc est, in
intimo animæ fundo siue cælo, Pater, Ver-
bum, & Spūs sanctus. Hi verum cuique iu-
sto perhibēt testimoniū, q̄ sit filius dei:
intusq; illi lucent in hoc ipso animæ fun-
do, qui & ipse idem fert testimoniū: sic
ut ecōtrā & beata Trinitas & fundus iste,
etiam aduersus hominem, cunctasq; in or-
dinationes illius, testimoniū ferunt, rati-
onemq; (velit nō lit ipse) illuminant. Im-
mō si attendere volet, de omni vita illius
testimoniū perhibēt. Ergō quisq; huic
interno auscultat testimoniū, ipsiq; foris
& intus inhæret, à tremēdis extremi iudi-
cij testimonijs secur⁹ erit. qui verò ipsum
de omnibus verbis & operibus, totaq; vi-
ta sua testimoniū reddens non suscipit,
in extremo iudicio ipsum de eo feret sen-
tentiam, negligentemq; condēnabit, non
culpa Dei, sed vitio illius. Non enim solus
Deus hoīem, sed etiam ipse se homo con-
demnabit. Quæ cum itā sint, obsecro dile-
ctissimi, vobiscū manete, & hoc intra vos
testimoniū obseruate perq̄ diligenter.
Credite mihi, erit, quandō vos fecisse gau-
debitis. Exteriori homine mortificato at-
que cōposito, intrō vos recipite, atq; ani-
mæ inquirete fundū, & in ipso hoc testi-
moniū sentietis. In reb⁹ autem externis,
& in proprijs modis, institutis atq; conce-
ptibus, vix ipsum inuenitur. Legimus in
Vitis patrum de quodam vxorato, q̄ vt ab
omnibus esset impedimētis absolutus, ere-
mum ingressus, ibiq; quinque milliū mo-
nachorum pater effectus fuerit, qui omēs
quidem hunc interiorem animæ inquire-
bant fundum, alius tamē alio propius ac-
cedebat: Idem autem & vxorem habuit,
quæ & ipsa multis fuit preposita foemina.
Est enim reuera fundus iste simplex quæ-
dam, superessentialis, occulta, vasta, ac li-
bera caligo, quam sensualibus modis in-
uenire non licet. Sed dicitis me iuuenib⁹
hominibus opem ferre. Certē quotquot
ab hoc fundo vnq̄ tacti sunt, & quibus
ipsum vnq̄ illuxit, libēter pro viribus ad-
iuuarem. Vē autem illis, qui eiusmodi ho-
mines per suos externos crassosq; modos
impediunt, huncq; fundum negligere co-
gunt. Graue prorsus durumq; sibi iudici-

Testimoni-
um diuinū
temnentis
pena.

Paradi-
gma.

um parant. Dum enim istos suos volunt
crassos modos & consuetudines externas
imitari & assumere, plūs eis nocent, quā
olim Iudæi atque pagani illis, quos à veri
Dei cultu prohibebāt. Sed vos duri & tem-
merarij iudices, q̄ seruos Dei verbis aspe-
ris & iracundis gestibus vestris impetitis,
videte quid hominibus istis agatis, & ve-
stræ saluti prospicite. Cæterum Deum in
suo fundo, atq; etiam ipsum fundum in-
uenire cupienti, hæc tria studiose obser-
uanda sunt. Primò, vt in omnibus & præ
omnibus Deum, Deiq; honorem, non se-
ipsum, Dei voluntatem, & non suam, nec
aliquid suum purè ac nudè quærat & in-
tendat. Secundò, vt in cunctis verbis &
extrouersionibus suis, suspensius diligen-
tem habeat curam, immēsum nihil suum
perseueranter inspiciat, & quid agat, cir-
ca quid occupetur, quid intra se versetur,
obseruet vigilanter. Tertio, vt quæ extra
ipsum sunt, quæq; sibi commissa nō sunt,
non attēdat: sed omnia vt sunt, itā esse fi-
nat: sint bona, bona: mala verò non iudi-
cet, nec ea cognoscere velit: sed potiùs in
fundum suum sese introrēcipiens, in illo
perseueret, vocemq; in se paternā, ipsum
ad se intrō vocantem, auscultet & obser-
uet: vbi tantis homo introreceptus chari-
smatum atq; donorum diuinitis repletur,
adeoq; clarè illuminatur, vt si necesse fo-
ret, cunctis etiam sacerdotib⁹ satis posset
discretionis impertiri. Sed quia diffusius
locuti sumus, si cui tam labilis memoria
est, vt omnia iam dicta retinere non pos-
sit, hæc saltem duo quæ subijcio, memo-
riæ commendet, ac operi studeat manci-
pare, & itā excellenter prædictam obtine-
bit perfectionem. Primò purè intus & fo-
ris non apparenter, neque in ore, sed in
ipso fundo & veritate in oculis suis omi-
q; intellectu suo absq; glossis, paruus & vi-
lis sit. Secundò verò p̄ditus sit diuinitatis
amore, non illo dulci ac sensibili affectu,
quem nos amorem dicimus: sed essentiali
dilectione, qua Deum intus purè in omi-
bus intendimus, non simplici, externa,
sensuali que intentione, quam communi-
ter intentionem dicimus: sed intentione
mentali, quam videlicet mente adspici-
mus: vt verbi gratia, ad metam cursurus,
ipsam metam respicit: & iaculator sco-
pum, ad quem tela dirigit. Deniquè vt
omnes in hanc fundum pertingamus,
quo nos ipsos intra nos annihilē: ac vilipen-

Que tria
deū in se
inuenire
cupienti ser-
uanda.

I.

II.

III.

Que duo
p̄fectioni
obtinēde
necessaria.

lipendamus, ipsamq; supergloriosissimæ
Trinitatis reperiamus imaginem, præstet
nobis eadem fulgida semperq; tranquilla
Trinitas, cui est omnis honor & potestas
in secula seculorum. Amen.

IN FESTO VENERA-
bilis ac superdignissimi
Sacramenti.

De tribus gradibus diuinae laudis: de diuer-
sis vtilissimis effectibus & operationibus vene-
rabilis Sacramenti: & quoties, qualiq; cum præ-
paratione, ipsum homo suscipere debeat.

SERMO PRIMVS.

Caro mea verè est cibus, &
sanguis meus verè est potus.

IOAN. VI.

la dilectissimi, nunquam
satis laudata solennis no-
bis dies illuxit, quo sup̄di-
gnissimi Sacramenti p̄cla-
rissima solennitas agitur,
preciosissimi, in qua, cor-
poris & sanguinis Dni nostri iesu Chri-
sti. Quod tamen per totum annum quo-
tidie generaliter, specialiter autem in sa-
cro cœnæ dominicæ die veneramus & co-
limus, sancta nihilominus Ecclesia mater
nostra, instar aliarum solennitatum hanc
specialiter diem in illius honorem insti-
tuit atq; dicauit, quo videlicet ad nouam
quandam speciali cum deuotione tanto
Sacramento reuerentiā exhibendam p-
uocemur & accendamus. Atque per hoc
sancta nobis Ecclesia satisfecit. Hac de
causa multa homines extrinsecus faciūt,
tempa studiosissimè exornāt, campanas
alacriter pulsant, ipsum venerabile Sa-
cramentū de vno templo ad aliud solen-
niter deferunt, aurum & argētum offerūt,
organa resonāt, cantus eleuatiōis altiorq;
concrepat, atque id genus plura alia hila-
riter fideles peragunt, vt scilicet suam er-
ga hoc præstantissimum Sacramentū de-
uotionem ac reuerentiā indicēt atque
declarent, ipsum que simul modis quibus
possunt, venerētur & colant. Et hæc omi-
a, licet externa, immō quælibet etiam mini-
ma ex his, internè laudi, quam intus Deo
exhibere debemus, conferunt non mini-
mum: interim tamen omnia hæc externa
opera, & externi ritus siue modi, ad in-

Ceremo-
niæ & ex-
terna ope-
ra bona
quò perti-
neant.

num diuine laudis gradum pertinent. Fa-
ciendum nihilo min⁹ iure est ex reuerē-
tia, quicquid excogitari potest, quod ad
illius honorem queat cedere. Non enim
aliquis tam abiectus vermiculus est, nec
villa tam extrema creatura, quin si ratione
prædita foret, meritō ad illius honorem
caput erigere, ac reuerenter illi inclinare
deberet. Cæterum est alius quidam altior
Deum laudandi gradus, hic videlicet, vt
homo ex imo cordis sui cū amore & in-
tentione, cum omni intellectu totisq; vi-
ribus suis, Deum magnificè laudet & ex-
tollat. Et ista laus, omnem exteriorem lau-
dem, & quicquid extrinsecus fieri potest,
longè excedit. Deindè est adhuc alius, du-
obus præmissis multo altior, Deum lau-
dandi gradus, iste scilicet, vt homo ex di-
uina illuminatione intus in fundo suo De-
um tam excelsum & magnum, se verò tam
pusillum & modicum intelligat, q̄ Deum
laudare non sit idoneus, neq; ad hoc pos-
sit sufficere. Ista Dei laudandi ratio, laudē
omnem quæ vel verbis, vel cogitatione,
vel intellectu Deo possit exhiberi, multis
modis vincit, præcellit, superat. Vnde qui-
dam sic ait: Ille optimè loquitur de Deo,
qui ex internarū diuinitarum agnitione &
intellectu, de ipso tacere nouit. Quadam
vice contigit, vt doctor quidam deū ver-
bis extolleret ac predicaret. Audiens hoc
alius, & ipse doctor, silere eum iussit, di-
cens, q̄ Deum blasphemaret. Vterque ta-
men verum dixit. Mirum quiddam profe-
ctō est, tantam tamq; ineffabilem Dei esse
bonitatem, vt cum oēm intellectum tam
angelicum q̄ humanū superet, nihilo mi-
n⁹ verbis à nobis laudari dignetur. Itaq;
iste laudandi gradus alios duos longè ex-
cellit, vbi immensitas incomprehensibi-
lis dignitatis & excellentiæ Dei, sic pura-
mente intus intelligitur, vt nulla suppetat
verba vel modi, quibus digne laudari posse
videatur: ipseq; animus à se deficiēs, totus
immergitur ac liquefcit in Deum, vbi iam
ipse se Deum laudare, ipse sibi gratias age-
re habet. Quisquis autē huc ritè immergi-
tur & perfectè absorbetur, credi vix po-
test, cum qnq; extra diuinam gratiam pla-
psurum. Sed videamus, obsecro, qd Dns
noster in suo nobis euangelio de hoc di-
gnissimo sacramento loquat: ecce dicit: Ca-
ro mea verè est cibus, & sanguis meus verè
est potus, qui māducat meā carnē, & bibit
meum sanguinem: in me manet, & ego in

Diuerfos
eē laudādi
Dei grad⁹.

Altissimus
dei laudan-
di gradus
quis.

Quis opti-
mè de deo
loquat.

Bonitas
dei quāta.

Ioan. 6.

Humilitas
Chri sum-
ma qua:

eo. Vbi in primis ineffabilis ac profundissima Domini Saluatoris humilitas diligenter notanda venit, quod videlicet ille altiora silentio premeus, de humillioribus loquitur. Nullam quippe diuinitatis mentionem faciens, quae est potior ac dignior pars illius, de carne & sanguine verba facit: quae quod dubium non sit, & diuinitatem ipsius & animam, eaque ut carnem & sanguinem, in hoc dulcissimo sacramento contineri. Deinde stupenda, superessentialis, & excellentissima charitas illius in hoc mirabiliter relucet, quod non satis illi erat, vilem ac fragilem induisse naturam nostram, fratremque nostrum effectum esse, (homo siquidem fieri dignatus est, ut homo deus fieret) sed praeterea etiam cibus nostrae esse voluit.

Deut. 4.

Charitas
Dei erga
nos quata:

Hinc Augustinus ait: Non est alia natio tam grandis, quae deos habeat appropinquantes sibi, sicut deus nostrae adest nobis. Manducamus eum, & fruimur ipso. Quam stupenda, quae prorsus ineffabilis est erga nos charitas illius, quae hunc modum inuenit? Omnem illam prorsus intellectum excedit, meritoque corda omnium accedere, fortiterque vulnerare deberet. Nulla siquidem res materialis sine corporea, tam intime homini videtur, ut cibus & potus, quae per os sumuntur. Ut ergo proximae & intimae nobis videretur, mirabile hunc reperit modum. Sed ut ea quae dicimus, rectius intelligantur, loquendum nobis interim est de cibo corporeo. Et licet ea quae dicturi sumus, parum fortasse ciuilitate, sed vtiliter tamen dicentur. Itaque S. Bernardus: Et manducatur, inquit, nos Deus, & manducatur a nobis. Certe corporeus cibus, quem per os accipimus, primo de cibus teritur, deinde leniter per gula delabitur ad stomachum, ubi postea per calorem hepatis consumitur, deinde stomachus cibum coquens, & malum a bono discernens, superflua reijcit & expellit. Si quis autem tantum cibi capiat, quanta est libra vna, non tantum inde naturae incorporatur, quantum est minimum aliquod pondus: cetera omnia stomachus per diuersa loca expellit. Vbi vero iam cibus pertigit ad stomachum, adhuc tres super sunt gradus, ante quae naturae possit incorporari. Cibum autem a stomacho decoctum atque digestum, vis quaedam animae ad hoc a Deo constituta, per omne corpus distribuit vnicuique membro, capiti quoque & cordi aliquid inde subministrans: transitque cibus in carnem & san-

Cibi corporei sum-
ptio qualis

Digestio.

guinem, atque per venas oes diffunditur. Ita nimirum & in hoc dignissimo fit Domini corporis sacramento. Sicut enim cibus corporalis in comedentis transit substantiam, sic quisque dignè hoc percipit sacramentum, transmutatur in illud, quemadmodum Dominus Augustino dixit: Non tu me in te mutabis, sicut cibum carnis tuae, sed tu mutaberis in me. cunctasque venas intimi fundi illius penetrat. Dicit enim. S. Bernardus, quod sicut cibum corporalem manducamus, ita nos a Domino manducamur. Tunc autem manducatur nos Deus, cum defectus & vitia nostra arguit, oculosque nostros interiores aperies, peccata defectusque nostros agnoscere nos facit. Dum enim manducatur, conscientiam reprehendit. Iam sicut dum cibus materialis dentibus teritur, huc illucque in ore agitur & voluitur, sic & in hac Dei reprehensione homo in quadam anxietate, timore & molestia huc atque illuc impulsus iactatur, nesciens quid sibi futurum sit. Hanc autem sui manducationem ac reprehensionem patienter homo ferre debet, satisque se manducari & contereri patietur: sed & ipse se conteret, arguetque, nec leuiter hinc sese extrouertet, nec prius ad confessorum properabit, ut hanc excutiat reprehensionem, neque etiam ad consueta externa exercitia sese conuertet, quod diu durauerit reprehensio: sed imo ex pectore ductis suspirijs, dicet: Eia Domine Deus meus, propicius esto mihi miserissimo peccatori: & quatenus poterit, tecum manebit. Hoc enim multo illi vtilius est, quam si miram interim legat, aut oret, aut quiduis aliud agat, per quae hinc auertatur, istamque sui euadat reprehensionem. Hic tamen solite cauendum est, ne hostis tartareus per inordinatam sese tristitiam admisceat. Solum enim versipellis ille amarum & acidum sinapium in huiusmodi hominem ingerere. Porro Domini sinapium bonum atque suauis est. Post illius namque reprehensionem, dulcis animi tranquillitas, bona fiducia, & diuina quaedam confidentia cum spe sancta succedit. Et tunc deglutit hominem Deus. Sicut enim cibus bene coctus ac diligenter tritus, leniter in stomachum delabitur: sic & homo posteaquam bene in conscientia reprehensus est, & comestus, & multam nihilominus erga Deum habet fiduciam, totusque Deo innuitur, suauiter ab illo deglutitur. Quando enim nos ipsos rite probamus, sicut Apostolus ait: Pro-

Qui nos
Deus manducet.

Luc. 18.

Sinapij
Domini & diabolici discernimen.

1. cor. 11.
bet,

Qui & nos
Dei, & de
nos edat.

Ioan. 6.

Vita cupienti quid
maxime
conducatur.

bet, inquit, seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat: ac deinde dignè & reuerenter hanc diuinam escam sumimus, tum, inquam, Deus nos vicissim manducat, & ab ipso deglutimur, decoquimurque. Hoc autem fit, quod a nobis ipsis deficiamus, & rebus omnibus perfectè morimur. Sicut cibus corporalis quo decoquitur amplius, eo magis a se deficit, & si biijpsi sit dissimilior. Vtrum autem a Deo comestus & deglutitus sit, nec ne, si quis scire voluerit, attendat si se in Deo, & Deum in se sentit, & si se nusquam nisi in Deo, nec aliquid in se praeter Deum inuenit. Ipse namque dicit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem: in me manet, & ego in eo. Porro si etiam digeri siue concoqui voluerit ab eo, a seipso prius deficiat, ac veteri homini penitus moriatur oportet. Sicut & corporeum alimentum si in hominis naturam transire debeat, prius a se deficere habet: & quilibet res si alterius rei formam siue naturam debeat induere, sua prius exuat oportet. Verbi gratia: Ut lignum mutetur in ignem, formam ligni perire necesse est. Sic ergo ut homo in Deum transformari possit, a seipso prius deficere habet. Deinde subiungit Dominus, & ait: Qui manducat me, & ipse viuere propter me. Hoc obtinere volenti nihil equè utile est, ut ad sacram communionem accedere. Sicut enim natura paulatim operatur, decoquit, & per omnes venas cibi virtutem diffundit attrahitque, donec cibus in hominis substantiam & vitam traseat: sic & hoc dulcissimum Sacramentum cum tempore magis ac magis hominem a peccatis & ab omnibus extra Deum auertit abstrahitque, donec tandem vetus homo & foris & intus penitus moriatur. Itaque si nosse cupis, vtrum dignè hoc Sacramentum perceperis, vide si cor tuum magis abstractum sit ab omnibus extra Deum: & si vita, quam ipsum in te operatum est, foris appareat & operetur in exteriori homine tuo, in sensibus, in moribus, in conuersatione, in verbis, in actibus tuis. Ea namque huius dignissimi Sacramenti natura est, ut quicquid malum, superfluum inutile est, consumat, reijciat, expellat: quo factò, Deus & gratia subintrat. Tum vero deus in hoc Sacramento attractus, seipsum foras exerit, & operatur in omni hominis vita, in amore siue voluntate, in intentione, in cogitationibus cuncta haec magis no-

Sacri venere
rabilis natura.

ua, puriora, diuinioraque efficiens. Praeterea Sacramentum istud omnem cordis ceccitatem eliminat, homini suisque cõfert notitiam, eumque tam a seipso quam a creaturis omnibus abstrahere, abscindere, auertere se docet, sicut scriptum est: Cibauit illum pane vitae & intellectus. Ad haec, cibus iste hominem in se transmutat, ita ut tota illius vita a Deo, in quem per hunc cibum attractus & transformatus est, dirigatur ac informetur. Quod quisquis in se non sentit, sed potius cor suum vanitati & ocio deditum ac vacuum, & extrinsecus se dissolutum ac leuem in risu, in verbis, in cultu corporis, stoliditati quoque vacantem, ac preciosissimum per immoderatas sui recreationes perdentem tempus, & cor denique suum miserè negligentem inuenit, atque sciens & spontè talis perseverat, ac nihilo minus ad hoc reuerendissimum accedit Sacramentum, magno se periculo exponit. Credite mihi, ut stomachus cibum inconuenientem reijcit, sic Dominus Deus euomit eiusmodi hominem ex ore suo, multoque prestaret illi, non accedere. Talis confitetur, & tamen peccandi occasiones vitare renuit. Verum nec summus Pontifex, cuius suprema in terris potestas est, impenitentem, & peccata fugere nolentem, absolueret potest, quanquam eum alijs viuifica Christi percipientem Sacramenta. Expediret certe, immò & necessarium foret vnicuique, bonum & expertum habere confessorum, ex cuius iudicio vel accederet, vel abstineret. Quidam ita viuunt, ut saepius: quidam, ut qualibet hebdomada semel possint accedere: alij, singulis quibusque mensibus accessisse satis est. Et hi ante & post accessum per vnam hebdomadam, tam arctam sui habebunt custodiam, ut vix ita vel Non proferre audeant: & in prandio quidem, quantum naturae poscit necessitas, cibum potumque accipiunt: vespere autem vix quatuor morsellos. Alij vero in precipuis solennitatibus, alij in Paschae festo accedere debent. Hi vero ad minus per totum ieiunium quadragesimale sese praeparabunt. Alij denique sunt, quibus dominicum corpus semper est denegandum, ij videlicet, quos peccatorum suorum non poenitet, nec firmum habent propositum a mortalibus peccatis abstinendi, & rectius instituendi vitam suam. Quicumque enim tales sunt, & nihilo minus absque sui probatione haec viuifi-

Ecclesi.

Quibus praeterea non accedere debet meam.

Quo se gerere debent ante sumptum sacramentum.

ca percipiunt sacramenta, in veritate rei sunt corporis & sanguinis Christi. Ideo (vt Apostolus ait) multi sunt infirmi, & dormiunt multi. Credite mihi, charissimi, nō vt vos arbitramini, ludus est, sed periculosum valdē, indignē tantis sacramentis se ingerere. Prorsus agitur hic de anima & corpore. Et reuerā quisquis non studiosē per omnia, sicut diuini verbi concionatores catholici ē suggestu satis appositē & ordinatē docere solent, ad hunc dignissimum se cibum p̄parat, ita periculosē cadit, vt in hoc tempore periculoforem haud possit ruina facere. Quod vtiā attendent multi, qui hebdomadibus singulis crebrō accedere volūt, non ex deuotione vel impulsu diuino, sed ex arida quadam consuetudine, vel quia alios id facere conspiciunt. Quod quidem commendari non potest. Enimuerō q̄ talis est, vt cupiat esse bonus, & peccatorum occasiōes deuitet, si is singulis hebdomadibus hunc cibum salutiferum accipiat, non de sua iustitia p̄sumendo, sed cum reuerentia & timore, eō videlicet ne tepescat, vel in peccata ruat, & vt suę succurrat infirmitati, non potest non commendari, si tamen cum sui confessoris cōsilio id fiat. Equidem si flagitiosissimum aliquem cōspicerem peccatorem, qui perfectē ab omni peccato se auerteret, & conuerteret ad Dominum Deum suum, per semestre libentiū illi quotidie Christi sacramentum porrigerem, q̄ pigris ac tepidis hominibus istis. Credo enim, me per hoc mundum in illo sensum extincturum. Cur autē hoc dignissimum sacramentum in his tepidis ac pigris hominibus, tāetsi aliquid de eo gustauerint, tam parū operetur, & quis ipsi sepe accedāt, semper tamen pigri ac frigidi permaneant, duas causas esse deprehēdi. Vna est, q̄ occulta quędam vitia habent per quę impediuntur, siue illa interna sint, siue externa: verbi gratia, quia fortē in loquēdo improvidi sunt ac minus circumspecti: quod quantū noceat satis dici non potest. Quęso dilectissimi, curam vestri habetote: alioqui certō certius nunquā p̄ficietis. Altera est, quod hoc sacramentum non ex actuali amore, sed ex arida tantū consuetudine percipiunt. Certē quędam consuetudines valdē bonę sunt, vt q̄ aliquis cōsuetus est se cum manere. Multū nanq; nocet vobis dilectissimi, q̄ vobiscū non manetis, neq;

crebra mē
sa dñica
frequēta-
tio, qualis.

duę tempo-
ris quorū-
dā causę.

II.

fructum, effectū, & operationē cibi huius obseruatis. Operatur em̄ tertio vel quarto die, si modō ipsius operationē ritē obserueris, & vobiscum maneatis: quod heu non facitis. Frustrā autē fructum huius cibi consequi speratis, si non mente estis ad Deum conuersi, illi amore se adherendo, libenterq; vobiscum manetis. Hęc autem mentis ad Deum cōuersio, perpetua erit, atq; in locis omnibus, in modis & operibus omnibus, & apud homines quoscunque, quib⁹ necessitas vel vtilitas adesse cogit, quod tñ fiat rarissimē breuissimeq; maneritis, operaret̄ certē in vobis & per vos hoc dignissimum sacramentum, atq; excellenter in ipsum transformaremini: dareturq; vobis illud à sacerdotib⁹ omnibus vltra citraq; mare constitutis, & fortē multo vberiori cum fructu, q̄ sacerdotib⁹ ipsis. Hoc enim & fidelis quisq; quotidie per omnia sacerdotū exercitia desiderare debet: quod certē mirum in modum prodest, si cum actuali ad Deum conuersione & intentione fiat. Pręstet nobis Dominus Deus, vt hoc salutiferum sacramentum dignē semper & puris mētibus accipiamus. Amen.

Qui seu q̄
faci v̄-
tus opet,

Secū ma-
nere, quid
habeat
energię.

IN EADEM CELE-

BRITATE.

De tribus gradibus digna cōmunionis: quorum primus est, animo resignato internam Dei repræhensionem sustinere: Secundus, perfecta omnis proprietatis abdicatio & extinctio: Tertius est, internā, quę ex hac mortificatione nascitur, pressuram spontē atque animo benigno tollerare.

SERMO II.

Qui māducat meam carnem, & bibit meum sanguinem: in me manet, & ego in eo.

IOAN. VI.

Vanta sit, dilectissimi, huius p̄stātissimi sacramenti, cuius festa nunc agimus, dignitas & excellentia, nec oīa valent corda capere, nec linguę oēs explicare: sed neque ipsum sacramentū dignē perfectēq; laudare sufficiunt, ad quod quidē

dē omnia nostra exercitia referenda sunt, vt potē in quo tota consistit salus nostra. Libet hic iterū sacra diuini Bernardi verba assumere, quibus ille, de hoc excellentissimo Sacramento loquens, vtitur, similitudinem trahens à corporali comestione, vbi primō teritur cibus, deindē deglutitur, postea decoquitur, ad extremum digeritur, consumiturq;. Et licet, vt etiā aliās dixisse me memini, parū ista ciuilitate dicantur, quia tamen rem ipsam melius aperitur, non sunt aspernanda: cauendumq; est vnicuiq; subtilioris intellectūs homini, ne à superbię spū seducatur. Qui enim verē pauperes & hūiles spū sunt, illis semper humilia & exigua sapiunt: de quibus Dñs loquens, ait: Cōsitere tibi pater, Dñe cęli & terrę, quia abscondisti hęc à sapiētibus & prudētibus, & reuelasti ea paruulis, id est, humilibus. Itaq; p̄cellentissimum hoc Dei opus, hancq; ineffabilē eiusdem & profundissimam humilitatem, q̄ tam spontē, tamq; hilariter sub humili & crassa specie panis & vini, seipsum nobis instār cibi corporalis per os sumendū tribuit, oculis interioribus, rationali aspectu, & magna cum dilectione & laude intueri debemus. Quare enim tali modo se nobis sumendum p̄buerit, ea potissima ratio est, q̄ sese nobis tam intimē cum omni bonitate sua imprimere, atq; effundere in nōs, simulq; nobis vnire desiderat, vltra q̄ sensibus capi possit. Poterat ille quidem, si voluisset, sublimiori ac subtiliori modo se nobis relinquere, cū ingēti videlicet splendore & claritate, quemadmodum S. Hildegardis dicit quotidie inuisibiliter fieri. Sicut & breui contigit, forem quandam siue Moñialem ordinis nostri, ineffabili claritate sacerdotem quandam Missę Sacrum peragentem & altare circundari, angelos quoq; & alia multa visu iucunda atq; pulcherrima, oculis corporalibus solam intueri. Quare autem humiliorem potius modum elegerit, iam dixi. Vndē in hoc gratię tempore nullum vtilius, nullum melius, nullum fructuosius potest haberi exercitiū, q̄ sit dignē humiliterq; ad sacram communionem accedere: sicut ecōtrā nihil piculosi⁹, nihil est terribilius, q̄ hoc dulcissimum Sacramentum indignē & animo accipere imp̄parato. Hinc facer ait Dionysius Areopagita, q̄ ad hoc Sacramentum accedere volens, quatuor in se habere debeat. Primō,

Subtilibus
qd potissi-
mē cauē-
dum.

Mat. II.

Cur itā sa-
cramentali-
ter nobis
se Ch̄s de-
derit.

Digna cor-
poris v̄ni-
ci sumpti-
one nil me-
lius.

Quę q̄tuor
coica-
turo ha-
benda.

vt sit purus & innocens ab omni peccato. Secundō, vt sacris Christi virtutib⁹ sit exornatus atque vestitus. Tertio, vt à seipso deficiens, in Deum transformetur. Quarto, vt templum Dei fiat. Quę nobis paulo apertius sunt explicanda: & primō, vt homo debeat esse immunis à peccato. Quando aliquis peccata sua intūs agnoscit, eademq; confitetur & p̄nitentiā suscipit, aliāq; secundū Ecclesię institutionē faciēda facit, atq; ex imo pectore & intima peccatorū suorum agnitione ingemiscit, quod utiq; multo ampli⁹ eum purgat purificatq;, q̄ vel legere, vel orare: siq; p̄terea integram deinceps, quantum humana finit fragilitas, non peccandi, & peccatorū occasiones diligenter fugiendi habet voluntatem: hęc omnia ipsum ab omnibus p̄teritis peccatis absolunt, expediūtq;. Iam q̄ secundō Christi virtutibus debeat esse vestitus, intelligendum est de humilitate, mansuetudine, obedientia, castitate, puritate, patientia, misericordia, taciturnitate, communi dilectione, & his similibus. Hinc tertio vbi his virtutibus homo vestitus est, iam penitus deficit à seipso, & in quadam interna, vera, diuina pace cōstituitur, ac in seipso felicissimē experit, q̄ Ioan. 6. verissimē Dñs dixerit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem: in me manet, & ego in eo. Hęc verō pacem diligētē ac seriō seruare curabit, ne quomodo, q̄ vult verbis aut operibus perturbetur: ita vt si etiā totam ciuitatem hanc Coloniam flamma vorax deuoret, aut quęlibet ei occurrat aduersitas, in hac semper pace immobilis perseueret. Ceterū pax ista non est exterior sensualis nature pax, sed interna quędam pax spūs in solo Deo. Quanto enim homo perfecti⁹ Deo vnitus est, tanto & abundantiori pace gaudet: quantoq; extra Deum est, tanto & minus pacis habet. quicquid illius in Deo est, hoc pacem habet: quicquid extra Deum, hoc perturbatiōi subiacet. Itaq; vt ad quartum veniamus, vbi hanc quis pacem adeptus est, propriē ac reuerā fit templū summi Dei. In pace nanque (vt Psalmista Psal. 77. ait) factus est locus eius. Fit, inquam, templum Spūs sancti: qui tunc oīa illius opera in ipso & per ipsum operatur, nihilq; iam homo agit ex seipso, sed Spūs sancti duntaxat organū est, per quod suum ille perficit opus pro sua gratissima voluntate. Videamus nunc dilectissimi, quid ea sibi De-

BB Ber.

Bernardi verba velint, quibus ille ait: Et manducat nos Deus, & manducatur à nobis. Manducare Dei, nihil aliud est, quàm reprehensio & remorsio conscientie nostre. Neque tamen solus ipse nos arguit, sed etiam ab omnibus nos vult creaturis argui & reprehendi. Haud secus em deo tum quenque maligni spiritus venantur, fatigant, persequuntur, quàm feram Imperatori pro munere donadam canes venatici: qui mirum in modum ipsam feram insequuntur, venantur, dilaniant, & captam mordiculis tenent. Atque ita laboriosè capta & fatigata, multo Imperatori gratior est, quàm si nullo negotio capta fuisset. Ita nimirum & celestis Imperator Deus æternus & adorandus, huiusmodi cibo in venatione tam studiosè fatigato exercitatoque libenter vescens, fidelem quenque feruum suum varijs modis exerceri ac fatigari permittit. Ad hoc autem speciales habet canes suos, puta spiritus immundos, qui eiusmodi hominè à diuersis, sordidis ac spurcis molestant & venantur tentationibus. Vndique tendunt insidias, ab omni parte fraudem moluntur, & modò per superbiam, modò per avaritiam, modò per luxuriam, quandoque per desperationem, sæpius per inordinatam tristitiam, & modò hac, modò illa ratione diuersis hominem vitijs & tentationibus impugnant, vexant, persequuntur. quisquis autem ille es, qui ista pateris, tantum viriliter age, & immobilis perseuera in Deo tuo. Si enim vnquam ad aliquè perfectiõis gradum pertingere debeas, omninò te sic exerceri, exagitarique oportet. Deinde accedit & mundus, accedunt homines, & duris atque crepantibus verbis, falsisque iudicijs suis te adorantur, venantur, fatigant. Insupèr accedunt etiam proprii defectus tui, & naturalis procliuitas siue propensio ad malum. Itaque dum hoc pacto ab omnibus, quæ tibi appropinquant, vexaris & exerceris: per humilitatem, mansuetudinem, patientiam hominibus illis excæcatis qui te venantur & persequuntur, & tibi tanquam omninò malo detrahunt, miserationis affectum impende, dicens ex pio & amoroso corde: O eterne ac benignissime conditor meus & omnium creaturarum, miserere illis & mihi. Caue autem diligenter, si cõsultum cupis animæ tuæ, ne per arbuta vel sentes vel dumeta fugias, sed feram potius imitare, recto planoque gradientem itinere,

Insidie diaboli.

Exerceri quos qualiter oportet.

nec villos dantem latratus, neque morsus intentantem. Vide obsecro, ne instar canum diros latratus edas, atque ad remordendum linguam exeras. Habet enim celestis Imperator Deus ac dominus noster canes suos venaticos ubique & in omni loco, in inclusorijs, in monasterijs, in domibus, in syluis, in oppidis. Oportet enim ut creaturæ omnes, electos quosque Dei in Deum ire compellant. Cæterum vt cerui ex venatione oppidò fatigati, acerrima sint corripuntur, ita & tu, quicumque hæc pateris, recta perge via in Deum tuum, ad ipsum nouo cum feruore adspira. Cur enim ita impellaris, ista nimirum ratio est, vt ipsum sitias, ad ipsumque vehementer adspires. Permittit enim Deus vnum quenque exerceri ac fatigari, quantum ei vile esse perspexerit ac necessarium. Fortiter ergo per humilitatem, mansuetudinem, patientiam curre, atque ita mirum in modum emollieris, & super mel & fauum dulce de te ipso Domino prebebis edulium. Si enim probè te in his gesseris, atque patientiam constanter tenueris, per hæc ad summam perfectionem facile pertinges, quippe quæ vltro tibi allabetur, per eas videlicet, de quibus prædiximus, præclarissimas virtutes, humilitatem dico, misericordiam, & dilectionem Dei & proximi, è quibus hæc posterior, vtpotè generalis siue communis dilectio, aded in toto orbe terrarum & locis omnibus refriguit, vt nemo satis dolere queat. Vnde si quis talis haberi potest, qui eo, quem diximus, modo studet viuere, & fundum istum veraciter excolit prosequiturque, cuiuscunque demum status aut conditionis ille sit, huic fideliter prouidendum est. Denique qui matrimonio vinculis sunt obstricti, ab ipsis filijs suis, immò alter ab altero, hoc est, vel maritus ab vxore, vel vxor à marito: similiter qui in monasterijs viuunt, à se inuicè exerceri habet & fatigari. Et hoc ipsum in vera sui resignatione & cum silentio sufferre debent. Hæc autem sui in quarumlibet creaturarum persecutione patiens resignatio, coram DEO & omnibus electis eius quæcunq; bona exercitia, quæ Dei amore & possunt & debent fieri, multis modis superat & excellit. Et reuera quisquis ita se resignare nouit, ad præclarissimum hoc Dominici corporis sacramentum dignè accedit: ad quod indignè, & præsertim cum seculari corde, & fundo spontè scienterque

Morsus an remorde-re liceat.

Charitas quæ ubique sit geat.

qua-

quarumlibet rerum creaturarum inordinato amore possessio accedere, nimis periculosum est. Quotquot autem paratos se inveniunt ad sufferendum & relinquendum oia, quæ ex Dei voluntate sufferre atque relinquere se debere perspexerint, ipsamque dei correptionem & reprehensionem sustinet patienter, nec non à Deo & creaturis omnibus exercitati, exagitati, tentati, nihilo minus in virtutum studio perseuerant, & seruant patientiam: hi tales quoties accedere debeant, ex subditis colligere licebit: Si Dei reprehensio magis ac magis in eis inualescit, & eam ipsi miti ac humili cum resignatione sustinet, si amor Dei in ipsis augmentum capit, si rerum labentium sitis in eis extinguitur, si denique ex crebro accessu timor filialis ac reuerentiæ erga hoc dignissimum sacramentum in anima ipsorum non solum non minuuntur, sed augentur etiam: hæc, in qua, si in se veraciter deprehendunt, sub sole nullum melius habere poterunt exercitiu, quàm vt preciosissimum corpus Dni nostri Iesu Christi percipiant. Quoties autem percipere debeant, B. Ambrosius super verbis illis orationis Dnicæ, Patrem nostrum quotidianum da nobis hodie, satis indicat. Sed vbinam hodie tantum ac liberalem aliquem licebit sacerdotem inuenire, qui nobis quotidie dnicum corpus præbeat? Verum si cui id à sacerdote contingat denegari, nihil moueatur, nec animo perturbetur, sed in vera sui resignatione ac integra perseueret pace, atque in suum se nihil demittat, sitque securus & certus, quod indubitato spiritaliter illi id ipsum corpus Dnicum præstabitur, & fortasse multo vberiori cum fructu, quàm si sacramentaliter percepisset: manducabit enim illud, ipsoque fruatur in spiritu, sicut ipse Dns ait: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem: in me manet, & ego in eo, quod utique certo certius ipsi continget. Et hic est vnus dignè comunio nis gradus, præter quem adhuc alij duo sunt, multo hoc ipso digniores, sublimiores, excellentioresque: ex quibus alter cognitionem habet & sensum seu experimentum, alter verò experimentum absque cognitione: alter est, penitus ac purè deficere ac mori omni proprietati & sensualitati: alter verò est, internam illam pressuram, quæ ex hac sui mortificatione nascitur, patienter sustinere. Quanto autem quisque plus proprietatis habuit, & in suis conce-

quibus quoties & quæ cautione mensa dñi accededa.

Matt. 6.

Spiritalis coionis ne mini negari.

Ioan. 6.

tres dignè coionis gradus.

ptibus ac proprietate amplius queit, tanto & pressura grauior & acerbior sit oportet. Cæterum vt hæc apertius intelligantur, ea nobis D. Bernardi verba consideranda sunt, quibus ait: Coquor dum destituor. Planè sicut cibus in stomachum delapsus, quo magis decoquitur, eo amplius à seipso deficit: ita & homo si veraciter ac purè Deo vniri, & in ipsum transformari debeat, omni prius amori sensuali, omni proprietati, omni operationi, omnibus propriæ voluntatis institutis siue conceptibus, & denique vniuersis illis in quibus se ipsum malè quefuit & possedit, mori eum funditus oportet. Duæ nanque substantiæ & duæ formæ simul in eodem subsistere nequeunt. Si calor succedere debeat, frigus omne prius abscedere habet: hoc est, si vis vt Deus purè veraciterque mentis tuæ subeat domicilium, quicquid in te creatum est, & proprietatem omnem seu possessa abs te omnia, prorsus abscedere oportet: & si ipse propriè in te operari debeat, te patientis vicem agere, cunctasque vires tuas omni actione & proprietate, immò & seipsis penitus destitutas esse, & in mera quadam sui ipsarum abnegatione, ac in ipso suo nudo nihilo consistere necessè est. Huic autem nihilo quo se immerferint altius, tanto ipse perfectius, essentialius, verius, profundius deo vnieris. Et reuera si quis intus in anima tam perfectè, sicuti est, suum agnosceret nihilum, (modò id possibile foret) vt purissima sanctissimaque Domini Saluatoris anima ipsum intellexit, habuitque perspectum, tam excellenter Deo vniretur, vt ipse Dominus Iesus Christus. Quantum enim à seipso quisque deficit, tantum in Deum proficit. Ad hæc, si vis vt Deus verè loquatur in animam tuam, omnes illius vires penitus fileant oportet, vt videlicet iam non ipsæ agant, sed à suo actu deficient, & diuinam patientur operationem. Si enim ita in natura agat, vt cibus corporeus in eam transire ac mutari non possit, nisi prius forma sua penitus destituatur, adeoque sibi fiat dissimilis, ac si nunquam antè cibum fuisset, multo sanè amplius in anima & spiritu ita fieri necessè est. Aduertendum est autem, nihil hic equè obesse homini, quàm quod intellectu siue ratio nimium se hic admiscet, vultque simul cooperari, scire cupiens quidnam sit quod in anima agitatur, nec, vt oportebat quod, à seipso studet deficere. Quod vos

Cõtrarijs cõtraria Pellè.

Quid hoc mini hac in re maxime oblit.

Quoties
pio homi-
ni comuni-
candum.

dilectissimi, summo perè cauere moneo, si tamen Deum amatis, & salutis vestre iacturam facere non vultis. Huc verò si nihil communio sacra vobis confert, id est, si ex Sacramenti perceptione, ad mortificandum penitus abnegandumq; vos ipsos, & proprietatem ac sensualitatem omnem, magis inardescitis, & vires vobis augentur: licet vobis in hebdomada bis, terte, vel etiã quotidiè ipsum suscipere, ita tamen, vt cum sitibundo desiderio id fiat. Cæterum in his qui in hoc omnimoda susceptorum mortificationis gradu rectè sunt positi, intolerabilis quedã pressura oriri solet, ita vt mundus vniuersus nimis eis angustus videatur, vnde frequenter mirum in modũ prægrauatur premiturq; natura, vt iam nec ipse homo scire possit quid patiat. Sed ego id facile dixero. Mortificatio sui hanc ipsi parit angustiam, q; videlicet egrè velit mori, cum tamen ipsum in seipso mori necesse sit. In hac morte spiritali vera probat illa Apostoli sententia, qua ait: Mortè eius annuntiabit, donec veniat: annuntiabit, inquit, non quidem verbis aut cogitationibus, quod vtique parum est, sed vos ipsos per virtutem mortis illius abnegando & mortificando, & à vobis ipsis deficiendo. In hac autem angustia & pressura constitutis, tria ad tempus deserenda sunt, vt potè quæ à profectu saltè in hoc statu ipsos remorantur: sunt autem, corpus Dominicum, verbum Dei, & propria exercitia. Quicquid enim releuare eos potest, impedimentum eis præstat. Vnde si hanc pressuram animo benigno & spontaneo possent sustinere, ita vt foras pro solatio vel consilio habendo non egrederentur, sed nec fors erumperent, multo id eis esset vtilius, q; queuis etiam opera, que facere possent. Sed heu multi se domi continere nòlunt, & pro consilio & auxilio vbicunq; possunt querendo, ad Doctores properant, de vno ad aliũ discurrentes, nec tamen aliqd solatij reportat vel remedij. Qui si modo prædicto se gererent, atq; ad suum sese reciperet fundum, vbi deus semper presentissimus adest, in ipsoq; perseveraret, ipse Deus, qui est vera essentia, in eis reuera nãsceretur. Verum q; multi hinc miserabiliter multipliciterq; deficiant, dum naturæ se ipsam in omnibus subtiliter & occultè querenti, & ideo pressuram & afflictionè hanc semper euadere & excutere, quantum po-

2. Cor. II.

test, cupienti atque nitenti, plus satis consentiunt, dici non potest. Accedit enim intellectus, & aliquod obiectum habere cupit: accedit ipsa hominis ratio, & intus ei loquitur: Quid, inquit, miser agis? cur non certo alicui incumbis exercitio? Cur adeo te ipsum in omnibus prorsus negligis? Accedit præterea spūs malignus, & fallaciter eum alloquitur, dicens: Quid hinc sedes tempus perdēs? Exi hinc, & aliquid fac operis boni, aliquod exercitium assume. Post hæc etiã homines externi, & oīs spiritalis vitæ rudes & ignari, q; in suis propriè voluntatis exercitijs & modis se ipsos possident, accedunt & dicunt: Quid hinc resides? cur non potius audis verbum Dei? Planè omnes isti canes venatici sunt, & sepius miser homo cū eis pariter canis venaticus efficit, contra se ipsum latratus quosdam edens, ac intra se dicēs sibi ipsi: quid est quod agis? Aliquod releuamen atque remedium cōtra hanc pressuram ex sacra communione querendum est: & ita pro habendo auxilio, accedit ad corpus Christi. Atq; in hac pressura nec in ipso sacramento ex intentione releuamen querendum est. Certè si quis hac pressura & afflictione correptus, ad me veniret, mihi que pro certo cōstaret, eum pro habendo releuamine à me Dominicū poscere corpus, exercendi eum gratia querere ex eo, quis ipsum ad me misisset, vtrū videlicet deus, an natura pro habendo releuamine, an certè consuetudo. Et si ex duobus posterioribus eum ad me venisse intelligerè, haudquaquã illi Christi administrarem sacramentum, nisi fortè hac sola de causa, q; natura ipsius tam foret infirma ac debilis, vt pressuram hanc & crucem ad finem vsque tollerare non satis sufficeret. In hoc casu semel aut bis eiusmodi homini in hebdomada sacram licebit communionem accipere, non pro habendo releuamine & liberatione, (quã si sentiret, præstaret abstinere) sed vt pressuram hanc tanto melius ad vltimum vsque punctum sufferre possit. Certum est enim, q; nisi hæc pressura & afflictio præcedat, nunq; in homine diuina natiuitas peragèda sit. Quicquid aut ab hac eum pressura absoluit, hoc ipsum sese in eo generat, & diuina eum spoliatur natiuitate, quæ reipsa in eo perageretur, si ad finem vsque pressuram hanc sustinisset. Sed ea naturæ infectio est, vt potius Romam ire parata sit, q; angustiam hanc

Quam vane
re spiritalis
homo
impugnet,

Canes venatici
mythicè qui.

An factum
solatij gratia
petendū.

ad vltimum vsque punctum perpeti, quod tamen reuera multo homini vtilius esset, quam quelibet etiam exercitia vel opera, que interim peragere posset. Multo enim melius est pati quam agere. Fit autem sæpenumerò, vt hac afflictione correptis in mentem veniat dulcedo, quam in venerabilis sacramenti perceptione & diuini verbi auditu interdum sentire, iamq; natura fragilis & afflictæ eadem percipere appetit. sed hæc omnia illi subtrahuntur, cogiturq; se ipsam funditus ad exilium quoddam & mortè resignare: & hinc adeo grauatur, vt nulla ei mors acerbior queat accidere. Nòlim autem, dilectissimi, ita vos hæc mea dicta suscipere, quasi sacram communionem, & verbi Dei auditionem, vobis penitus interdiciam. Absit enim hoc à me. In prioribus enim duobus gradibus constitutis, nil potest esse vtilius ad verum viuumque profectum, obtinendum, quam preciosissimum Domini Saluatoris corpus percipere, & Dei verbum audire, quæ quæ omnibus sunt potiora excellentioraque: sed in hoc tertio gradu positus releuamen ac solatium ome non parum præstat impedimenti. haud secus enim agunt eiusmodi dum releuamen cupiunt, quam si Deo omnipotenti dorsum obijciant, & apertis vocibus dicant: Nòlo te, sed aliud me conferam. Quod quidem non minori Dominum afficit iniuria, quam si denud crucifigeretur, dum videlicet præclarissimum opus suum in eis peragere non sinitur, immò prohibetur etiã. Sed quam infinitum ac excellentissimū bonum negligant isti, dum pressuram hanc absque omni solatio & releuamine sufferre nòlunt, nemo verbis consequi possit. Transeamus nunc ad ea quoq; diuini Bernardi verba consideranda, quib; ait: Digeror dum transformor, vnior dum conformor. Sed quando tandem, ait aliquis, sepe memorata finietur afflictio? quis eius terminus? quove tandem hominem à seipso deficientem perducet? Ad iucundissimum quendam finem, nimirum ad felicissimã vnionem DEI, qua in Deum transformatur, Deoque vnitur & cōformatur. Quod nobis Paulus apostolus, sicut ipse hoc veraciter in tertij celi schola, in diuinæ claritatis speculo didicerat & fuerat contemplatus, liquidò satis probat, dum ait: Nos vero omnes, reuelata facie gloriam Domini specularēs, in eandem imaginem trans-

Bernardus

2. Cor. 12.

2. Cor. 3.

formamur à claritate in claritatem, tantum à Domini spiritu. Qui quo modo spiritum hominis in se trahat, rapiat, transformet: (quemadmodum diuo Augustino dominus ait: Tu mutaberis in me) vt, inquam, ista mutatio fiat, illi feliciter experiuntur, qui viam memoratam ritè ambulauerunt. Contingunt autem eis prædicta omnia, non in multiplicitate, sed in pura quadam simplicitate. de quo paucis aliquid dici non potest. Est inuenire quosdam in prædictis exercitijs positos, quib; hæc pura transformatio velut in supernaturali quadam coruscatione repente cōtingat, nonnunquam semel aut bis in hebdomada, interdum semel, bis, terte aut sepius in die, quoties videlicet diuina, id eis præstat miseratio, & ipsi ad intimum animæ suæ fundum sese recipiunt. Contingit autem quandoque cum discretionè quadam, quandoque sine omni discretiōe in quadam caligine. In hoc autem statu homines isti amore vulnerante tanguntur. Alij verò iam confirmati & absorpti & introrecepti sunt in amorem ligantem. Porro quid in hoc raptu seu absorptiōe agatur, fatius foret experiendo assequi, quam balbutièdo aliquid inde fari. Illi verò sic introrecepti siue rapti homines, longè resignatiores ordinatioresq; efficiuntur præ cæteris quibusuis hominibus, qui ad huc deformem fundum minimè pertigerunt. Præstet nobis, dilectissimi, benignus conditor noster, Pater, Filius, & Spūs sanctus, vt omnes ita nos præparemus, tamque purum & expeditum semper ipsi exhibeamus fundum, vt sine impedimento sublimitia intra nos opera sua perficere queat ad laudem & gloriam suam. Amen.

IN EADEM SOLEN- NITATE.

De mirabili operatione & vnione, quas hoc excellentissimum Sacramentum in vno quolibet deuoto ac resignato homine operatur: Et quanto cum fructu & vtilitate Christus IESVS se ipsum nobis in hoc eodem Sacramento sumendum præbeat.

SERMO III.

Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus &c.

IOAN. VI.

BB 3

Nul-

Vlli dubiū est, dilectif-
simi, quin tanto homi-
nes ad agēdas gratias,
ad laudandum, hono-
randū, colēdumq; De-
um, & eidem seruien-
dum sint adstrictiores

obligatioresq; quāto plura illius dona &
beneficia perceperunt. Porro cū cetera
quidem exercitia omnia, cunctaq; chari-
smata, viā quēdam & preparationes sint,
per quas ad Deum & in Deū homo per-
ducatur: hoc donum, corpus dico & san-
guinem Christi Diuinitati vnita, finis est
& premium; immō Deus ipse, qui hic se-
ipsum per seipsum homini largit, sese que
sine medio, sine omni distinctiōe, & absq;
aliqua similitudine, p̄fūs simpliciter &
purē vnit eidem: ideoq; superessentiale &
superamabile hoc donum est, omnia lon-
gē superans & excellens. Huius autem Sa-
cramenti licet specialis in cōnā Domi-
nicę die memoria habeatur, nō potest ta-
men tunc dignē recolī, quando quidem ē
vicino tunc Paschalis immineat solenni-
tas, vt tam ob nostram infirmitatem, q̄ il-
lius dignitatem & excellētiam, haudqua-
quā illud, vt oportet, venerari possim?
Quam ob causam S. Ecclesia hanc diem
instituit, in qua illius celebrior memoria
habeatur, simulq; fideles omnes tota vir-
tute, cunctisq; sensibus suis stupendū hoc
& admirabile diuinę largitatis opus, in-
genti cū gratitudine, laude & amore, eti-
am suprā q̄ humana sinat infirmitas, atten-
dant, animoq; reuoluāt. Itaq; & nos vide-
amus, quid de hoc tanto Sacramento ipse
dominus dicat: Caro mea, inquit, verē est
cibus, & sanguis meus verē est potus. Sanē
quicumque hoc Sacramētum extrinsecus
tantum vt panē adspiciunt & vinū, haud-
quā sciunt, neq; gustu interno percipi-
unt fructus p̄clarissimos & ineffabilem
dulcedinem, in hoc eodem Sacramento
latentia. Enimverō cibus quicumq; cor-
poreus, quo pro naturę sustentatione ho-
mines vtuntur, vilis est in seipso & (vt itā
dicam) mortuus: in hominis autem muta-
tus substantiam, vitam percipit, simulque
nobilitas in ipso. Hic verō cibus non mo-
dō viuit, sed est ipsa vitę essentia: & quicun-
que ipsum dignē percipiunt, perenniter
viuūt, sicut ipse Dominus aperte testatur,
dicens: Qui manducat meam carnem, &
bibit meum sanguinem, habet vitam eter-

Cur vene-
rabilis sa-
cramēto
singulare
festū sta-
entum.

Ioan. 6.

Ioan. 6.

nam. Quod tamen cū dixisset, multi ex
discipulis eius audientes, dixerunt: durus
est hic sermo, & quis potest eum audire?
sicq; retrō abiērunt, & iam non cum illo
ambulabant. Et quare durus eis erat hic
sermo, nisi quia carnaliter & secundū
sensus carnis eum accipiebant? Hoc au-
tem donum, hicq; cibus, longē est supra
omnes sensus. Hic planē, cibus & is qui ēi-
bat, vnum sunt. De hoc ergō tam excellē-
tissimo cibo tria nobis dicenda sunt. Pri-
mō, de p̄clarissima illius dignitate. Se-
cundō, de incomprehensibili fructu &
utilitate, quam per operatiōem suam ad-
ducit ipsum dignē sumentibus. Tertiō,
quā nos ad ipsum ratione p̄parare de-
beamus. De his, quatenus diuina me gra-
tia adiuerit, dicitur sum: tamen tam al-
ta, stupenda, occulta & preciosa sint hęc,
vt cogitare non sufficiam, quib; hęc pos-
sim verbis exprimere, cū prorsus ineffa-
bilia sint, omnēq; omnino intellectum
& cogitatiōem tam angelorum quā ho-
minum, & omnium denique creaturarum
cęlestium atque terrestrium, longē exce-
dant. Veruntamen si quis posset verē spi-
ritalis, purus, internus & deuotus haberi,
talis non nihil hinc fortassis sciret per ex-
perientiam & gustum internum, sed ver-
bis exprimere nō sufficeret, nec alteri in-
dicare, immō nec sensibus vllis aut intel-
lectu apprehendere. Ceterū multi nūc
proh dolor etiam in habitu religioso in-
ueniuntur, qui toto vitę suę spatio, a pu-
eritia vsq; ad senectam semper in propria
voluntate suā ac proprijs conceptibus su-
is persistunt, exteriores quosdam modos
& varia ac multiplicia priuatim opera af-
sumunt, idq; multū leuiter instabiliterq;
modō hęc, modō illa, nec in eodē diū, p-
posito perseverant, & de loco & exercitio
vno feruntur ad alia. Isti diuitias incompa-
rabiles & p̄clarissimū thesaurū, in hoc Sa-
cramēto latentia, neq; gustare neq; senti-
re valēt, q̄ppe quorū oīs deuotio & qcq;
percipiūt, in sensib; est, nec aliud aliquid
nouerūt. Em̄verō hęc ineffabile & incom-
prehensibile p̄stantissimi sacramētū huius
dignitatē, nobilitatē, ac diuitias veraciter
sentire & assequi cupiētibus, cum primis
necessariū est, vt abstractē viuāt, cum Ma-
gdalēna ocio sancto vacent, solitariē de-
gant, & in interiorib; suis cōmorent: hoc
est, necessaria illis est abstractio, ocium
sanctū, solitudo, & interioris hominis se-
du-

cur sermo
chfi qbus
dā durus.

De qbus
tribus hic
dicendū.

Quid di-
gnē coica-
turis ne-
cessariū.

Quid di-
gnē coica-
turis ne-
cessariū.

dula inhabitatio. Verū non itā hęc ac-
cipienda sunt, quasi ad eam diuinitatis
vnionem, quā in hoc sacramento p̄sta-
tur, pertingi nō possit, nec memoratę di-
uitiā incomparabiles in ipso latentes sen-
tiri, nisi exercitia omnia & instituta, cun-
ctaque exteriora opera prorsus abijcian-
tur, ocio vacetur, & singularis quidā arri-
piatur modus, quod tamen quidam pu-
tant, qui idē si hac ratione non proficiūt,
statim se hinc auertunt, seque pertingere
posse desperant. Sed quæso, dilectissimi,
nemo facilē se summum hoc atq; purissi-
mum bonum assequi posse desperet, tan-
quā nulla hoc ratione obtinere queāt.
Si enim studium & diligentia adhibeatur,
facilē Deum p̄clarissimūq; hoc bo-
num in modis & exercitijs omnibus, & in
quolibet vitę genere obtinere licebit.
Sed oportet vt seipsum quisq; fideliter ac
diligenter obseruet, & in omni multipli-
citate, in institutis & operibus quibuscū-
que, apud homines quoscumque, in agen-
do quēlibet & dimittēdo, & in quibusuis
demum exercitijs externis p̄sentē n̄m
Deum suum adspiciat, & oculos cordis in
ipsum defigat, itā vt maior illius pars in-
trouersa sit, atq; intrō ad Deum suspiret,
adspiciat, ipsiq; magis ac magis propin-
quare conetur. Vbi verō ab externis exer-
citijs p̄statur ocium, tūc totum se cum
omī sui parte, cū viribus & sensibus omī-
bus intrō recipiat, recolligat, vniat, & in
animę suę fundū immergatur, ab sorbea-
turq;. Sanē quanta hęc animę conferatur
dignitas, cū ea prorsus ineffabilis sit, nec
verbis explicare, nec intellectu capere va-
lemus. Si enim tanta est claritas & puritas
hominis in ea naturali dignitate & puri-
tate, qualis erat adē protoplasti ante p̄-
cepti transgressionem, in sola dico natu-
ra illa absq; gratia cōstituti, vt nullius ho-
minis intellectus satiseam queat comprē-
hendere: quo tandem modo fieri possit,
vt aliquis intellectus hanc superessentia-
lem capiat abyssum, vbi cibus hic vitalis
cum homine miro quodam modo vnif,
adeoq; eundem totum in se trahit & in se
transformat, vt nulla possit vnio coniun-
ctior, nec trāsformatio verior p̄fectiorq;
cogitari, cū longē verius anima hic vnia-
tur Deo, in ipsumq; p̄fectius trāsforme-
tur, q̄ guttula vna aque ingēti dolio infu-
sa, mutē in vinum, aut sol cum splendore
suo in eodē vitro vnietur, aut anima de-

Animæ cū
deō cōiū-
ctio quāta

niq; suo copuletur corpori, quę vnū ho-
minem, vnamq; substantiam cōstituunt?
In hac autem vnione spiritus Deo vnitus,
supra omēm infirmitatem, naturalitatem
(vt itā dicam) & dissimilitudinem suam,
supra omnes quoque vires suas, & supra
seipsum rapitur, ibiq; purificatur & illu-
stratur, omniaque opera & totam vitam,
cuncta exercitia & instituta illius DEVS
pertransit atque permanat, cunctaq; hęc
in diuinum quandam modum transferun-
tur, diuinaq; redduntur. Hic iam verbum
in creatum in anima re ipsa nascitur, & (vt
dixi) spiritus omnem perdit dissimilitudi-
nem, atque in diuinam profuit vnitatem.
Sicut enim ignis in lignum agens, humo-
rem, viriditatē, crassitiem illius absumit,
ipsumque calidius, feruentius, sibi que si-
milis reddit, & quo lignum igni fit con-
formius, eo amplius omīs ab eo perit dis-
similitudo: deindē breui interuallo tem-
poris ignis omnem ligni materiam aded
absumit, vt iam lignum quoque ignis fit,
omnisque intereat tam similitudo quā
dissimilitudo: vnum quippe cum igne li-
gnum effectum est, nec iam illi simile di-
citur, sed & ipsum quoque ignis appella-
tur: vnitas nanque multiplicitatē nescit:
Sic, inquam, & spiritalis hic cibus spiritū
hominis Deo vniti, extra omnem dissimi-
litudinem ad veram similitudinem, & ex-
tra hanc ad diuinam pertrahit vnitatem,
vbi iam spiritus illuminatus ac purifica-
tus, dissimilitudinem & similitudinē per-
dit, quippe in quo feruor diuinitatis igni
amoris omnem absumpsit humorē, cras-
sitiem, dissimilitudinem, idemque hic per
cibi huius operationem in diuinitate se
amittit: sicut & ea Domini verba testan-
tur, quibus ad Augustinū ait: Cibus sum
grandium. Cresce, & manducabis me. nec
tu me in te mutabis, sicut cibum carnis
tuę, sed tu mutaberis in me. Verū ante-
quā huc perueniatur, natura innume-
ras prius mortes subire habet: diuersaq;
incognitę, desertę & mirabiles vię cal-
candę sunt, per quas dominus hominem
trahit, sibi que mori docet. Sed quis dice-
re sufficiat, quā p̄clarissima, fructuo-
sissima, deliciosissima vita ex ipsis nāscā-
tur mortibus? Planē sibi ipsi mori pos-
se, ineffabile prorsus atque purissimum
quoddam bonum est. Certē quotidia-
na experientia edocet scitis, dilectissimi,
quod cibus corporeus, panis & vinum,
BB 4 & quo-

Quibus ex
mortibus
qualis na-
scat vita?

& quocunque alio vescimur, prius in seipso penitus corrumpi ac deficere habet, anteq̄ in naturæ nostræ substantiam trāseat, eidemque vniatur. Multipliciter namque prius, vt ita dixerim, mori, funditusq̄; in seipso corrumpi & perire ipsum necesse est, antequam perfecte delabatur ad sto machum: hinc verò denuò à se deficere habet, priusq̄ ad hepar, ad caput, ad cor, & ad sensus perueniat, atque his ipsis vniatur, ac demum spiritalis fiat. hinc verò tam sibijpsū dissimilis effectus est cibus, vt nulla oculorum acies, nec sensus vllus discernere possit certoque pronunciare, cibum fuisse. Immò tam subtilis modò est, vt nulla possit ratio cōsequi vel intellectus, vbi, vel quomodò nunc operetur, vbiue consistat: credi tamē potest, sed sensib⁹ haudquaquam apprehēdi. Sic ergò multo minus sciri vel intelligi potest, vt spiritus hominis in diuinam transeat, semper tamen creatura manens, vnitatem, cum ad eò hic ipse se perdat, vt nulli exploratum sit intellectui, an vnquam creatura fuerit. Verum non desunt prohdolor homines stupidi ac stolidi, q̄ ista carnaliter accipientes, dicant se in diuinam naturam trāformandos, quod quidem non solum falsissimum, verum etiam hæreticū est. Siquidem excellentissimam, intimam, coniunctissimamq̄; creaturæ cum deo vnionem, in immensum diuina excedit natura & essentia, quippe quæ prorsus in finita quædam abyssus est, quæ certè nulla vnquam creatura comprehendere valebit. Enimvero cum nulla sit tam perspicax & subtilis creatura, quæ admirabiles cibi corporei meatus & vias, aut naturæ humanæ dignitatē, aut quo pacto anima in capite, manibus, pedibusque vitam operetur, ad plenum capere sufficiat: qua ratione fieri possit, vt aliquis abditissimam hanc abyssum penetret, sciatque quid præclarissimus hic cibus in spiritu puro ac illuminato operet, tamen miser exterior homo interitum piger, somnolentus, & ad omnia indispositus sit: quādoquidem istud in ipso fundo in deo abscondito agat, sitq̄; abyssus quædam imperscrutabilis, vt inde garrire, disputare, differere non omnibus fas sit? Est inuenire quosdā, qui vbi tēr quaterve per diem sese recollegerint, bonis ac spiritalibus affluerint cogitationibus, solitas preces suas absoluerint, cuncta eis in hoc studio successerint ex animi sen-

Spiritus in vnitatē diuinā transeat, qualis.

tentia, solatiumque & dulcedinem quamdam perceperint, omnia se iam abunde peregrisse, satisque benè secum agi arbitrentur. Verum nimium adhuc à veritate aberrant, atq̄; falluntur. Sumus em̄ omnes à Deo Opt. Max. ad immensa atque sublimia bona capeſſenda conditi, vocati, inuitati: vnde satis molestè fert fidelissimus Deus noster, nos modicis his contentos esse. Nihil enim tam paratus est dare, quam seipsum: & hoc supremo & excellentissimo modo. Quoties igitur aliquod illius donum percipimus, sensus, cor, desiderium, omnesq̄; tam animæ quàm corporis vires ad Deum extendere, simulque cum his in deū, abyssumq̄; diuinitatis nitenti, ac æstuanti desiderio properare debemus, quasi nihil ipso minus nobis sufficiat: idque non per sensus & imagines, sed modo quodam supernaturali. Tanta est enim, tam alta, tam profunda diuinitatis abyssus, vt nunquam aliquis illius vel sublimitatē, vel profundum, tam euicindò queat attingere, quin semper propinquius & sublimius accedere possit. magnum itaque & incomparabile damnum multi sibijpsis irrogant, dum in solis sensibus & viribus inferioribus tota ipso rum versatur atque persistit deuotio, & in sola sensibili deuotione DEVM accipiunt, ad eò hac ipsa contenti, vt vltra in Deum ipsum tendere non curent: ideoq̄; deficiunt omnes, nec vllum in virtutibus faciunt profectum. Sicut enim si alimentum corporeum in solo stomacho hæreat, nec ad cæteras corporis partes, ad caput videlicet, ad cor, & ad singula quæq̄; membra dirigatur, naturam corrumpi ac deficere necesse est: ita etiam quicunque Deum in viribus inferioribus, in sensibus & cogitationibus duntaxat accipiunt, nec ad perfectiora aspirant, nunquam ad præclarissimum illud pertingunt bonū, quod nos DEVS omnipotens per hunc excellentissimum cibum vocare & inuitare dignatus est, donèc mentem cum omnibus tam supremis quàm infimis viribus suis Deo accommodent, applicentq̄; ac tota virtute exhibeant etiam longè supra oem virium suarū facultatem, cū pura ac simplici fide, viua tñ per opera bona & exercitia virtutum, nō ficta, neq̄; cogitata, extrinsecus in moribus & vita non relucen- te fide. Cum autem deus pius & benignus hominē vltra non posse cernit, occultè in ipso,

Quid deus potissimū dare velit.

comparatio efficac.

Quādo & vbi Deo ipso.

præcipuè operet.

ipso, nesciente natura, operat, eūq̄; supra naturā & naturæ modū euehit, idq̄; potissimū in sacratissimi cibi huius digna perceptione. In isto nōq̄; Sacramento seipsum totum Deus essentialiter, personaliter, propriè, ac veraciter præbet, nec vsquam alibi tā certò, facilè, propriè, sensibiliter memoratū dei supernaturalē præstat auxiliū. Quod cū ita sit, meritò, q̄cūq̄; ad supremā perfectionē cū amore adspirat & desiderio, ita vitā suam instituire curabūt, vt ad hunc vitalem cibū crebrò & opportunè accedere digni sint: & quotquot ex huius frequentē perceptione in amore dei proficere se sentiunt, nec aliq̄; cōtemptum, incuriā, vilipensionē tanti sacramenti suboriri, hi quanto frequentius accedunt, eo melius vtiliusq̄;: sicut Augustinus apertè testat, loquēs de illis, q̄ indè proficere se sentiunt, & amore ac desiderio illius tenent. Quod si tales certis tēporibus digni sunt cibū hūc percipere, quare nō etiam quotidie digni & idonei esse possint, præsertim cū dignitas hæc præcipuè nō ex humanis operibus & meritis, sed ex gratia & meritis dñi nostri IESV Christi pueniat, atq̄; ex Deo in nos deriuetur, profluatq̄;? Si ergò, in quā semel in anno, aut mēse, aut hebdomada homo spiritalis dignus est accedere, cur nō etiā quotidie eadem gratiam capere queat, si modò desideret, & quod in se est, faciat, quātum q̄dem & facere potest, & se facere debere intelligit? Eadem hominibus internis, ad supremā adspirantibus perfectionē, nullā certiorē, securiorē, cōpendiosiorē ad eā pertingendi viā noui: adeoq̄; confidenter omnibus amicis meis id do cōsiliū, vt si diuinum indè filialemq̄; timorē nō deficere, amorēq̄; & deuotionē erga tm̄ sacramentū intra se crescere & augeri sentiāt, frequētē ad ipsum accedant. Sicut em̄ si materia quelibet in ignē cōverti debeat, nulla id alia ratione facilè efficiē, q̄ vt quāproximè igni cōiuncta, vim caloris illius magis ac magis in se recipiat: quod vbi sit, quālibet humida, quālibet lapidea vel etiā ferrea sit, si tā ita perseuerat, ignis in eā operatur, sibiq̄; reddit cōsimilem, aut certè penitus in sui mutat naturā, maxime si talis sit materia, vt in ignem transire possit: ita sanè nemo ad eò peruersus & durus est, nemo tot peccatorū humoribus abūdat, nullus deniq̄; tā ad vitia propensus, & mūdo creaturisq̄; deditus est, si cū pia deuotione puraq̄; in-

quibus frequentissima mensura ac celsio plit

quotidianus mensura accensus quibus possibilis, licit⁹, consuetus.

entione huic igni diuino crebrò se coniungat, quod in se est faciat, & apud ignē hunc stabilis perseueret, permaneatq̄;: fieri nō potest, quin aridū, lapideū, ferreum cor illius, prorsus igneū, molle, diuinum efficiatur. Nec enim alia compendiosior perfectiorq̄; præparatio est ad deū, quàm ipsius Dei. Quamobrē si craftina die ingens solennitas, vel insigne aliquod festū agendum esset, in quo sacram communicationem percipere, atq̄; ad hanc interim præparare deberem: vicinior, cōpendiosior, sublimior me præparādi foret ratio, hodierna die misericordem Deum in venerabili sacramento deuotè percipere. Quis em̄ melius, sanctius, diuinius me ad illius præparare posset susceptionē, q̄ ipsemet, qui in hoc sacramento seipsum accipit ad seipsum? Aut quò alio modo nimia imperfectio, carnalisq̄; & ver⁹ homo meus, natura quoque, mores & modi vetusti, amplius renouari, baptizari denuò & renasci poterūt, q̄ verum & vnicum Dei filium, verum, viuum, ac Deificum corpus, sacratissimum, mūdantem, & abluentem sanguinem, sanctissimā animam & spiritum, amorosissimum cor, sempiternā diuinitatem, tenerrimam humanitatem, ac ipsam supersanctissimam trinitatē, & quicquid demū ipse est, habet & potest, in hoc sacramento dignè deuotēq̄; percipiendū? Quomodò enim minora negabit, qui donat maxima? aut quod illi donū præ excellentia illius largiri erit difficilè, q̄ seipsum totū ex toto & dedit & daturus est? Credite mihi, nō illius gaudiū vel delicię sunt, extrinsecus tm̄ in sacramento apud nos cōmorari, sed esse cum filiis hominum, sicut ipse ait: delicię meę esse cum filiis hominum, hoc est, in mūdīs & amorosis cordibus & animabus habitare. Quod quisquis eum facere non sinit, aut quouis modo facere prohibet, gaudiū illius & delicias se nouerit impedire. Ista omnia, dilectissimi, ex diuino munere, vt potui, dixi, quibus aliqua S. Thomæ dicta subiungam, notatu certè dignissima. Ait enim, q̄ omnē gratiam, quam Christus, in mundum sensibilibiter veniens, contulit mundo, eadem, in hominē sacramentaliter veniens, adducat in eundem: & effectū omnē passiois Christi in mūdo, sacramentū hoc operetur in homine, ac fructū deniq̄; omnē quem ex illius passione, morte, resurrectione, ascensione percipimus, gloriā quoq̄; & claritatem

Hodiernā crastino prætare.

Prou. 8.

Quantam Christ⁹ in sacro gratiā cōterat

tem

tem ac beatitudinem sacratissimi corporis, sanctissimæ animæ, & excellentissimæ diuinitatis suæ, cui libet homini dignè accedenti in hoc sacramento largiatur. Vbi simul B. Thomas cūcta vult intelligi, quæ cogitari possint. Sumamus hīc pro rudiū & carnalium hominum, qui nihil nisi secundū sensus nōrunt accipere, instructione crassam quandam similitudinem:

similitudo luculenta.

Si quis potentissimus Imperator, cuius simūl essent omnium hominum, immō & creaturarū omniū diuitiæ, thesaurus, dñi-um, pulchritudo, famulatus, scientiæ, deliciæ pro votis & modis omnibus, vtrāq̃ humanum cor cogitare sufficeret, homini cuidam spurcissimè leproso, pustulis vndiq; scatenti, cæco, claudo & olenti grauitèr, adeò se totum vniret, vt caput, cor, manus, pedes, cunctaq̃ interiora & exteriora sua in corpus leprosi huius effunderet ac transformaret, ità vt omnia membra Imperatoris, leprosi membra fierent, mirāda certè & ingens hæc foret dilectio.

Quata dei cū aia rati onali vnio

Multis tamē modis, immō proriū in imensum, supra oēm humanę infirmitatis captum, maior est amor & vnio Dei cum anima rationali in hoc dignissimo Sacramento. Decreueram quidem etiam de ratione præparandi nos ad hoc Sacramentum, dicere: sed temporis breuitate aliud postulante, aliās indè dicturi sumus. Quæcunq; verò hæctenus dicta sunt, longè infra rei sunt dignitatē. Ipse Dominus Deus omnipotens, quod ego minū præstiti, per gratiam suam in nobis omnibus perficere dignetur. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

De multiplici communicantium differētia, deq; varijs defectibus & culpis, puta peccatis venialibus, inhaerentibus & non inhaerentibus siue fluxis, alijsq; hominem impediētib; quo minū dignè ad Christi accedat venerabile Sacramentum.

SERMO III.

Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus.

IOAN. 6.

Esterna die, sicut meminisse potestis, dilectissimi, tria dicere constituerā, de dignitate videlicet excellentissimi Sacramenti huius, cuius solennia nūc agimus,

de qua tamē nemo satis dicere potest: de fructu quoquē & vtilitate dignè communicantium, & postremò de modo præparandi nos ad sacram communionē, quod vltimum, cū de alijs aliquid dixissem, intactum reliqui. Quāuis aut, sicut etiam tunc testatus sum, vix aliquid dignum de his dici queat, nihilominus D. Thomę sententiam de vtilitate & fructu Sacramenti huius commemorari, eam videlicet, quam ille ait, q̃ omnē gratiam, claritatem, & beatitudinem, quam Dominus noster iesvs Christus, sensibiliter veniens in hūc mundum per hominem à se assumptum, viuēs & moriens, patiens & resurgens, atque ad celestia cōmigrans, contulit mundo, vnicuiq; dignè communicāti in hoc præclarissimo largiatur Sacramento, & in ipso operetur. Quod cū ità sit, nullum donū,

In sacramento omne donum & gratiā cōtineri.

quæ non in hoc eodē Sacramento abundè contineatur. Vndè quantūcunq; profundæ, deuotæ, attentæ meditationi insistas, aut quoduis aliud agas exercitiū, quod tñ viribus tuis feceris, nihil in huius exercitiij, sacræ dico communionis, comparatione existimādum est. Possunt quidem exercitia alia diuina esse, sed hīc Deus ipse est. Atque ex huius perceptione Sacramenti, homo perfectus & illuminatus, in Deum transformatur, sicut ipse Augustino ait: Non tu me in te mutabis, sed tu mutaberis in me. Deniq; quicquid optari vel desiderari potest, si vitia & defectū vincere, gratiam & virtutes obtinere, consolatione quoquē & compunctione perfundi cupis, hīc inuenire promptum est, si vt oportet, querere non pigeat. Itaque si quæpiam annos etatis cētum implēsset, & diebus singulis centum aut mille perpetrāsset peccata mortifera, hic si ex diuinę gratiæ largitate compunctus, perfectè se ab omni peccato auerteret, atque ad DEVM suum conuerteret, simulq̃ cum hac suā ad Deum perfectā conuersione ad venerabile accederet Sacramentum, fidenter dico, multo facilius ac pronius esse Deo, in hoc excellentissimo dono omnia illi peccata sub momento remittere, quàm stipula possit ex manibus vi spiritūs expelli. Immo tam fortis, vehemens, efficax hæc posset esse conuersio, vt etiam pœna ac pœnitentia omnis relaxaret omnino, & ipse de grauiissimo peccatore in virum sanctū abiret. Quamobrem bona fatis &

Suis se viris neminem dignè preparare

cui deus q̃ facile etiā grauiissima peccata dimittat.

lau-

mos Colo niensiu lau dabilis q̃s.

Diuersè à diuersis accipi venerabile sacramētū.

laudanda consuetudo est, quæ Colonia inoleuit, vt frequenter libenterq̃ homines ad sacram accedant synaxim, tametsi diuersi diuersa ratione, multumq̃ dissimiliter id agant. Alij nanque sacramentaliter tantum, nō etiam spiritaliter, ideoq; nec salubriter, Christi corpus accipiunt: quales sunt omnes, qui cum mortalis peccati certa conscientia accedunt, qui sunt socij Iudæ proditoris. Alij & sacramentaliter & spiritaliter in animas suas ipsum recipient, sed modicum tamen indè reportant fructum, gratiam, cōsolationem: quales sunt, qui cū multis venialibus peccatis imparati ac indeuoti accedunt. Alij cum ingenti fructu, vtilitate immensa, & non modico sanctitatis augmento ipsum accipiunt. Alij deniq̃ spiritaliter tantū, non sacramentaliter sumunt, homines videlicet pij ac mundicordes, qui vellent quidem & desiderant etiam sacramentaliter accipere, sed pro illo tēpore quo id optāt, assequi nō valent: qui tñ pro desiderio & intentione sua, gratiam Sacramenti multo fortassè consequuntur vberiorē, quàm alij sacramentaliter ipsum percipientes. Hoc autē modo vel centiēs in die bonus quisque vbi cunq̃ etiam locorū sit, tam ægrotus quàm sanus, ipsum sumere potest, quandò sacramentaliter nulla ratione sapiūs quàm semel ad ipsum licet accedere. Nec tñ sine immenso fructu copiosaq; gratia, modò sancta desideria piq; deuotio non desint, ipsum tam crebro spiritaliter sumimus. Multi præterea Sacramentum hoc recipiūt quidem in animas suas, eodemq; fortassis in vita beata perenniter fruituri sunt, & singularem ex frequenti communionē mercedem seu præmium consecuturi, si tamē in gratia absque mortifero peccato decesserint: sed amorfos effluxus diuinos & innumera sancti spiritūs charismata, quæ in hoc sacramento conferuntur, percipient nunq̃. Soli nāque exteriori significationi seu signo inhærentes, ad ipsum fundum minimè pertingunt: cum multis etiam venialibus culpis tepidè accedunt, & ideo nihil reportant gratiæ, quippe cui ob multa magnaque ipsorum impedimenta, nullus patet ad eos accessus, sicq; vani, dissoluti, inanes, frigidi perseverant, nec aliquem referunt fructum, immò deficiunt potiūs. Sed querat fortassè aliquis, quænam sint illa impedimenta propriè, quæ tanta eis

damna irrogant, preciosissimosque diuinæ gratiæ thesauros, cælum & terram locupletantes, ac diuitijs implentes, ab eis excludunt, ità vt quilibet sepe communicent, vacui tamē semper & inanes permaneāt, sicut in multis quotidie videre pronum est. Cui planè responderetur, impediētia hæc venialia esse peccata, quæ nimium charitatis actualem feruorē diminuunt in frigidantq; cor distrahunt, deuo-tionē expellunt, sanctam labefactant vel etiā extinguunt strenuitatē, Dei familiaritatē auferunt: & quāuis gratiam charitatemq; nō enecent penitēs, hæc ipsa tamen damna inferūt, multūq; disponūt ad mortalia peccata & gratiæ amissionem. Porro venialia peccata siue impedimenta quotidianā, duplicia sunt, & vtrāq; effluxū diuinę gratiæ in hoc sacramento præpediūt. Alia nāq; perseverantia sunt & inhærentia, alia fluxa. Inhærentia sunt ea, vt quādò verbi gratia, aliq; volens & sciēs à creaturarū affectibus & amore captiuus detinet, atq; in illis delectationē & voluptatē querit, qualescunq; demū sunt illę in hoc mundo positę creature, quarū vera causa & finis Deus nō est. Quotiēs em̄ aliq; in creaturis sensuale gaudiū & delectationē principaliter q̃rit, totiēs ad minus peccat venialiter: & sicut doctores asserunt, quęcūque fiūt absq; rationis deliberatione, venialia sunt peccata. ex his verò quādam magna sunt, vt si qs absq; cōtritione & satisfactione cū illis decesserit, fortè decem aut pluribus annis pro illis in purgatorio tartareis sit flāmis exurendus. Exēpli gratia, amat nescio qs creaturas & delectationes memoratas, & eis propter deū mori renuit: quod quandū facit, creaturæ locū Dei in ipso occupāt, ità vt Deus in eo nec habitare, nec operari possit. hoc aut in se ipso quisque non negligenter obseruare debet, studiose perscrutando, vbi nā creaturæ in se lateant. Et fortassis ipsemet est, aut aliqua propria inordinatio, vel quia de amicis suis, aut diuitijs nonnihil extollitur, aut forsitan vanè in proprijs institutis & exercitijs suis complacet sibi. Est etiam vitium quoddam heu nimis hodiè vulgare & visitatum, putā quod omnes & singuli, tā religiosi & ecclesiastici, quàm seculares, priuatis lucris inhiant, diuitias cumulare ac recondere satagunt, adeoq; tenaces sunt & auari, vt satis dici nequeat, nemo forte sua rebusq; contentus est. omni-

Venialib; etiā peccatis Sacramenti huius fructū impediri.

venialium peccatorū discrimen quod.

Venialia Peccata q̃.

In qb; creaturę locū Dei occupāt.

Lucri auaritia, im-

um hoc vnum studium, vna cura est, vt diuitias sibi, quātas possunt, congerāt. Hinc multa & sumptuosa construunt aedificia, eademq; ineptissimis atque leuissimis picturis exornant, nihil in eis nisi sensuum suorum oblectamenta querentes. Ad hec, argentea & aurea sibi pocula cumulat, ornatus varios exquirunt, vestes preciosas multiplicant, cibo & potu lautissimo & precioso ventrē faciūt & onerant, atque in omnibus voluptatem querunt & delectationē, sciri haberiq; in precio appetūt: hisq; & alijs modis & sensuum delectationibus peccata huiusmodi venialia inherētia, corā se & intra se instar muri consolidant corroborantque. Interdū dolent etiā se istis nō magis abundare. Vndē hominum amicitias, superfluas ac vanas animi recreationes & leuitates expetūt, cū tamen in eis nec intendant, nec querāt, & multo minū inueniant, Dominū Deum creatorem suum. Isti nimirū in mortaliū peccatorū velut precipitio sunt constituti, iamq; propē est, vt vel intus vel foris incomparabile eorūdem peccatorum damnum incurrant. Immo frequēter antequam aduertāt ipsi, in multa grauiā peccata collabuntur. Hæc ergō sunt impedimenta perseuerantia & culpę inherentes, cum quibus tamen multi pro dolor, ad reuerendissima Christi sacramenta accedere non metuūt, suas nihilo minū consuetudines & modos retinentes, nec aliquid ex p̄dictis repudiare volētes. Quūq; hac de causa nec deum, nec sancti spiritus intus sentiant consolationem, non magnoperē id curant, sed suis studijs & consuetudinibus inhærent, atque ad creaturas cum delectatione & amore se conuertunt, sicq; nonnunquā quadraginta vel quinquaginta & eo ampliū annos sub habitu sancto & opinione bona transigunt. Verū vtrum isti feliciter hinc decessuri, atque ad extremum saluandi sint, vehementer incertū est, eo quōd fundus ipsorum spontē scienterq; diuturno quodam & inolito creaturarum amore & delectatione irretitus est atque constrictus. Vbi verō necessitas extrema ingruerit, omniaq; coram diuino detegentur iudicio, nescient prorsus quo in statu res suæ sint, nec facile Deum inuenire poterunt. Interim dum sani sunt, per varia cōmenta & glōsfas mirum in modum vitia sua excusare nouerunt. Eia, aiunt, oportet me hæc & ista

Quorū de salute ob venialia dubitēs.

la habere, nec habita nocēt. Et si quis eos reprehendere aut secūs instruere velit, eū errare affirmant. Fitque eadē, vt dum in istis perseuerant, impedimenta, id est, peccata hæc inherētia, ad eō in eis consenscant, & in habitum quendam conuertantur, vt nullam indē conscientię patiantur accusationē siue remorsum. Ista, dilectissimi, peccata, magna & fortia sunt diuini effluxūs ac operationis impedimenta, & quasi densa quædam antemuralia, nec poterunt his subsistentibus Sancti spiritus in anima sua operationem sentire, quicquid etiam agant. Quantū enim creaturę implent, à tanto Deum cum suā gratia abscedere oportet. Fluxa verō & non inhærentia peccata sunt, verbi gratia, si quis nullius creaturæ inordinato amore captus detineatur, semperque se paratum inueniat ad relinquendum omnia, que certō sciret Deum ab ipso velle relinqui, qualiacunque etiam illa forēt, vel homines, vel amici, vel bona tēporalia: interim tñ non tam studiose se ipsum custodit, vt meritō deberet: facileq; à natura & vitijs naturalibus, qualiacunque demū sint illa, vincitur, vt ab ira, à superbia, à torpore & ignauia, à verborum leuitate, quorum omnium, nec non & aliorum vitiorum dum se illi offert occasio, in his ipsis excedit, estque vel loquax nimidū, vel potūs cibiq; intemperatior, aut plus satis hilaris, aut demū immodicē sollicitus & occupatus. Quauis autem ex his vitijs interdū aliqua peccatis prioribus inhærentibus queant esse grauiora, dum tamen ex infirmitate vel subreptione fiunt, multo quā illa minū impediunt: quandoquidem fundus ipse purus est, & tantū accidens malum. Si quis tamen in crastinum aut hodiē accessurus, minū se ab his vitijs custodisset, quod ad diuinam vñionem attinet, multū certē hanc ipsam impediunt, fidutiam minuunt, mentem distrahūt & dilacerāt, hominemque diuini amorosi influxūs & corusci luminis efficiunt incapacem. Nihilominū si peccata vel impedimenta hæc, contra voluntatem heri contigissent, atque cum vera cordis contritione defleantur, non perindē nocēbūt neque impediunt, vt facerent si hodiē accidissent. Ipsa nanque p̄nitentię amaritudo & pressura ac dolor cordis, quibus hæc deflentur, magna ex parte rubiginem horum vitiorum abstergūt. Iam si quis heri in ista

Fluxa peccata que.

Quid venialia pariant impedimenta.

Quo in casu min⁹ nocēt hester na quā hodierna.

in ista cecidisset, hodiēque denuō suis ipsius cura posthabita, hæc ipsa incidere, simulq; ex his mentis quandam contraheret distractionem, putā vel ex garrulitate nimia, vel immodica occupatione, tū certē non parū ista impedirēt, dum vnum impedimentum iungeretur alij: nec tamē propterea semper à communione sacra abstinere, nec penitēs eam intermittere necesse est. Si enim accedit, nihil peccat, modō p̄nitentat eum peccata illa incidisse. Poterit enim sequenti die suum recuperare damnum. Sæpenumerō etiam natura indisposita impedit, putā quādō aliquis vel somni vel cibi fuit intemperantior, plus aut minū indē capiēdo. Certē ita quenq; sui custodem deceret esse sollicitum, vt ad singulos penē morsus, si natura citra sui grauamen eos ferre posset, examinare. Satis enim mundum purumq; sit oportet, cui Deus ineffabile mysteriū suum infundere debeat. Hæc itaque sunt, quæ diuinum impediūt influxum, & preciosissimos diuine græ thesaurōs in hoc dignissimo Sacramento latentes, ab anima excludunt. Ceterū etiam bonos & sanctos quosdam hoīes inuenire est, qui interdū torpore quodam & somnolētia contra suam voluntatem pregrauentur, fortē quia natura ipsorum ad somnum propensior est, aut plus fortasse somni exigit, q̄ ipsi velint: & hi propterea nequaquā hoc salutifero debent cibo abstinere. Sunt p̄terea etiam spiritalia quædā diuini influxūs impedimenta, vt q̄ homines seipsos duntaxāt in huius dignissimi cibi sumptione querunt, sui videlicet cōsolationem, deuotiōem sensibilem, & bonam pacem, quibus si frustrarentur, haudquaquā accederent. Hi ergō seipsos potius, licet occultē, quā deum querunt. Sed quid facit eis Deus? Sæpenumerō, quo ad sese redeant, grauiā illis extrinsecūs aduersa, & intus pressuras intolerabiles, vt quasi infernū sibi sentire videantur, euenire permittit. Qui verō nihil horum patiūtur, certi sint horribile se purgatorium experturos. Isti semper in eodem luto hærent, nec aliquē in veris virtutibus faciunt profectum. Sic etiam aliqui boni hoīes ad eō cæcō quodam timore tenētur, vt si non sensibilem amoris ardorem, aut grandia operā intra se sentiant, quauis notabile aliquod nesciant impedimentum, accedere non audent: qui & ipsi ad altiora non proficiunt.

Quam sollicitus sui custos, quæ esse deberet.

Quid tādē, nil hic patietes, passuri.

timore quā nimio laborēt.

illi verō preclarissimos Sacramenti huius fructus & effectus vberius assequuntur, qui potissimū fructus & effectus sacri hui⁹ participes sūt. Illi verō preclarissimos Sacramenti huius fructus & effectus vberius assequuntur, qui potissimū fructus & effectus sacri hui⁹ participes sūt. Illi in Deo nascuntur, & deus in eis. Et si aliquid eis impedimentum, vt huic exilio proprium est, intus vel foris occurrat, celeriter indē se auertunt, nec illi immoratur diutius, multum se circa illud occupando, seq; scrupulosius reprehendendo: sed Deum amant & intendunt, nec Dei dona, sed ipsum potius respiciunt Deum: cunctaque de illius manu suscipientes, eadem in ipsum refundunt. In his ergō venerabile hoc sacramentum mirabiles & preclarissimas operatur illuminationes, nec aliquid quod ipso promouet, vt huius perceptio sacramenti. Enimverō possent isti cum tanto seruore & strenuitate ad hoc sacramentum accedere, vt si in presentiarum eum charitatis obtinerēt gradum, q̄ post mortem suam in primū angelorū ordinem euolarent, vñico hoc accessu cōsequerentur, vt in secūdo, vel tertio, vel quarto angelorum ordine collocarētur. Immo tam crebrō hac possent ratione accedere, vt per hunc modum ad supremum angelorum chorū subleuarentur. Verū hoc ipsi nec desiderare, nec ex intentione querere debent, sed solum duntaxāt gratissimum Dei beneplacitum & honorem. Sane mira illa, quæ preclarissimum hoc sacramentū in hominibus istis, mūdo corde seu puro fundo p̄dicit operatur, oēm etiam angelicum superant intellectum. Quis enim capere sufficiat, vt ipsi ex toto supra seipsos & humanum modum subleuentur, in Deum rapiātur, eidemq; in intimo animæ fundo vñiantur? Porro quādo isti sacramentaliter donum hoc corporis Christi percipere nequeunt, studeant illud vel spiritaliter sumere, quod etiam diebus singulis semel ad minus facere debent, siue Missę sacrum audiant, siue non audiant, siue aduersa laborēt valetudine, seu quiduis aliud agant. O quanta possemus cum Deo, id est, ex virtute Dei, si tantū ad nos ipsos nos reciperemus, intus perseueraremus, & diuinā intra nos obser-

qui potissimū fructus & effectus sacri hui⁹ participes sūt.

Quātū quibusdā p̄fectis cōferat feruida sacri sumptio.

Operatiōes hui⁹ sacri ineffabiles.

feruaremus gratiā. Possemus planè omnia in ipso nos confortante, regnumq; Dei p̄sens intra nos inueniremus. Sed heu negligimus ista, heu absque modo & mensura modò huc, modò illuc foràs euagamur, ac rebus & occupationibus externis plùs fati sumus impliciti. Discurremus hanc atque illac pro audiendo verbo Dei: concioneq; finita, vix aliquid ex auditis memoria retinemus. Tum verò aliò pergimus, iterùm concionantem auditori, & nec illius dicta memorię commendamus. Murmurationibus peruersis heu nimium sumus dediti, adeoq; instar mulierù instabiles ac mutabiles sumus, vt quę heri placebant, hodiè displiceant. Equidem fui in regione quadã, vbi admodùm viriles sunt homines, & veraciter fortiterq; ad Deum sese conuertunt, secumq; intus stabiliter manent: & iucundum est, affluetem in eis Dei gratiam cernere. Quo fit, vt verbum Dei vno anno maiorem ibi fructum operetur, quàm hic Colonię vel decennio toto. Contrà in quibusdam terris homines muliebri, p̄fùs videntur esse animo, dum quoquo modo cum illis agatur, nullum omninò in vita spiritali profectũ faciunt. Scio, dilectissimi, quia grauius audiretis, si de vobis ista proferrem: & nisi ea de causa parcerem vobis, incertum est, quidnam fortassè dicerem. Veruntamen animum nos masculinum assumere, atque spontè viriliterq; ab omni nos creatura mortali auertere, & ad Deum creatorem ex toto conuertere oportet. Alioquin nulla nostri profectus spes superest. Sed heu quãta miseria est, ad eò ferè omnes hodiè magnam Dei negligere gratiam, & quasi floccifacere. Credite mihi, diligenter hoc attendenti, cor & corpus præ dolore tabescere possent. Quàm hodiè in multis religiosis congregationibus vulgare communeque est, libenter rumores seculi referre & audire, vt quid ille vel ille agat, hisq; similia alia multa, quę tamen omnia non nisi vanissimas ac stultas in animam adducunt imagines? Si qui verò sunt, qui libèter de Deo colloquia miscent & audiunt, nunquã vanis istis hominibus queunt satisfacere: sed eos isti persequuntur, suntque eis grates etiam ad videndum. Tales quæso, dilectissimi, & loca ad quę cõueniunt, summo perè fugite, & ad vestra ocyus propere cubicula, ibiq; Dominum Deum creatorem vestrum, illiusq; voluntatè intro-

Cur quidã verbi diuini minus tenaces.

Colonien sum signa- uia.

Cur nisi p̄fecta spes nulla.

Contra quosdã audiendę no uitat̄is audos.

uerfi sustinete, ac sequimini. Quòd si perspectum non habueritis, quę sit voluntas Dei, consiliū hac in parte, ni fallor, bonum satis præbeo vobis, hoc videlicet, vt cum duo quędam p̄posita vobis fuerint, putà vel agere, vel dimittere quippiam: & incertum habueritis, vtrum melius sit: primò vos ipsos attendite, & quod natura magis abhorruerit, id tanquàm securius eligite. Ad quod enim illa minus afficitur, in eo securiores estis. Enimuerò quanto naturę eiusq; oblectationib; minus viuistis, tanto magis vos Deo & volūtati illius viuere, clarum est. Quanto enim sp̄ui plùs viuistis, eo amplius naturę mori cogimini. Diximus iam multa de hoc præclarissimo sacramento, sed longè infra rei dignitatem, immò & utilitatem. Quis enim dicere sufficiat, quanta utilitas, quantus dei honor, quantum gaudium omnibus beatis, quanta cunctis hominibus correctio, quàm ingens facinorosis multis peccatoribus conuersio, & quanta demùm in purgatorio fidelib; animabus redemptio ex ipso proueniat? Deniq; scriptum legim; spiritum quendam cuiusdam Dei amico in flamma quadam immensi ardoris apparuisse, simulq; dixisse, ea sola de causa tã diris ac incredibilib; se cruciatibus torqueri, quòd circa Dominici corporis perceptionem fuisset negligentior: addiditq; si vel semel venerabile sacramentum deo tẽp ipso accipere dignaret, se liberatũ iri. Quod cũ ille Dei amicus fecisset, sequenti die sp̄us eidẽ Sole fulgētior atq; micātior apparuit, vnica illa dignissimi Sacri huius pceptiõ ab intolerabilib; p̄nens suis liberatus, atq; ita felix ad cęlestia migravit. Præstet oibus nobis benignissimus Deus, vti semper ipsum dignè sumamus, ac vitã tãto Sacramento agamus dignã, ad laudẽ & gloriam ipsius. Amen.

De hoc venerabili Sacramento, infra septimã dominicã post Trinitatis, duos notatu dignos sermones offendes, quorum alter ita incipit: Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus &c. & alter sic, Probet autem seipsum homo &c. Et multa etiam in tractatu de virtutibus.

DOMINICA PRIMA post Trinitatis.

Vt omne fallacis mudi gaudium, amorẽ & delectationẽ abdicare, ad Deum nos toto corde conuertere, & in illius seruitio perseuerare debeamus.

SERMO VNICVS.

Laza-

Ex duob; proposito vtri eligendum.

qui potissimũ Deo viuamus,

Paradigma seu visio.

Lazarus mendicus portatus est ab angelis in sinum Abrahe; diues autem sepultus est in inferno. LVC. XVI.

Aluator ac redemptor noster Dñs IESVS Christus, in Euãgelio hodierno satis nos fideliter admonet, dilectissimi, vt omnes mundi diuitias & seculi voluptates cõtemnere, reijcere, abdicare, & cum Lazaro, cunctisque Dei amicis, in paupertate & quibuslibet aduersis & doloribus vitę huius præstare patientiam studeamus. Si enim dissimulare nolumus, ex vtriusq; sine, Lazari dico & diuitis epulonis, qui in Euãgelio proponuntur, apertè satis colligere licet, quicquid mundus iste magnũ ducit ac delectabile, non nisi vanissimũ somnium & mera diaboli deceptio sit, præmiũ habens, vt dignum est, ignem perpetuis temporibus arsurum. Sicut enim dici solet, breue gaudiũ & protensus dolor, gratum est seculi indumentum. Heu quã nimis fascinata habent peccora amici seculi huius, dum amorẽ & delectationẽ suã in rebus caducis & nihili constitunt. Heu quã densis inuoluuntur tenebris: quanto perẽ vitę huius gaudia quærun, si tamen illa gaudia dicenda sunt, quę nihil verę lætitię habent. Fitq; sepe numero, vt prius aliquid obtineant gratum siue iucundum, decem maiorib; vruntur desiderijs, tanto inquietiores fiunt. Miseri isti, & a deo vacui, ne dicam impij, perpetuis timoribus & terroribus cruciant etiam in hac vita. Et hoc ipsum breue gaudiũ quo potiũtur, cũ labore quærun, cũ metu & sollicitudine tenent, & amittunt cum dolore. Enimuerò mundus iste fallax vndiquaq; & infidelissimus est. Mox enim vt priuatum cessat commo- dum, omnis quoq; amicitia finitur. Et quicquid agant homines, nunquã tñ sinceram dilectionem, plenum gaudium, veram pacem in reb; creatis inuenire poterũt. Dolendum planè & omni lachrymarum fonte plangendum, tam innumeras diuinitatis imagine insignitas animas, tot aptissimos & electissimos homines, quãdo cum Deo potentissimi Reges & Imperatores cęli & terrę esse possent, ad eò se stolidè abijcere, tamq; spontè æternis inuoluere

Quale quid sit, quod mudi magis putat.

Gaudia mundi q̄ sint vana.

miserijs, cũ tamen reuerà vel mille mortes eis subire præstaret, quã tale aliquid committere, quòd inter deum & animas ipsorum diuortium efficere queat. Dolendum, inquam, tam nullam ferè omnes preciosissimi temporis rationẽ habere, immò tam malè & inutiliter cõsumere, quòd tamen vix vnquã poterũt recuperare. Et quanquã ista satis perspecta habeat, quippe quę in seipsis experiuntur, non tamen suis vanitatibus, voluptatibus & inanissimis delectationibus renunciat, nec vitã correctioris arripiunt iter, doncẽ tãdem post mortem dignas pro factis suis p̄enas recipiant, & licet sero, saltem in p̄nens suas negligentias & culpas agnoscant defleantq;. Heu graue est illis chara relinquere, à rebus dilectis animum abstrahere, & quasi impossibile inilitas repudiare consuetudines: Sed multo grauius ac impossibili erit, futuras infernalis incendij seu ignis purgatorij p̄enas perpeti. Ergò dum molesta oĩa, laborem oẽm & dolorẽ euadere queant, his ipsis profundiùs se immergunt. Fugiant miseri ac horrent summum bonum & leuem sarcinam illius, & interim diuersis immanissimis diaboli oneribus pregrauantur, fitq; illis quòd dicitur in Iob: Qui timet pruinam, irruet super eos nix. Iam tẽp putant, nihil vanã solatia & sensu oblectationes ac superfluas recreationes adferre detrimenti, quã benè sentiãt, ipsi viderint. Quò enim ista non noceant, cũ animum reddat indispositũ, ab interioribus euocent, cordis pacem auferant, gratiam & dilectionem Dei dissipent, & interiori quidem homini teporem ac cecitatẽ, exteriori verò torporem & ignauitã adducant. Ea enim est fragilitas nostra, ea hoim corruptio, vt priusq; humana societas semel nos ad interiora mittat, milliẽs exire faciat & nos extrouertere: & anteq; salutarem aliquam hauriamus ab hoibus institutionem, diuersis noxijs imaginibus & exemplis depingamur ac perturbemur. Deniq; sicut gelida pruina verno tempore speciosos arborum flores corrumpit, ita amor terrenus diuinum extinguit feruorem, & æternam impedit felicitatem. Quamobrem vã horã illi, quã de omni deperdito tẽpore, & cunctis bonis neglectis reddenda erit ratio, cũ omnes friuolę ac peruerse cogitationes, verba & opera coram Deo & mundo vniuerso palam recitabuntur, & qua quęq; intentione cogitata, di-

Quam sic neglectum sepius dolendum.

Dolorem breuẽ vitę, p̄tuitu incurrere.

Iob 6.

Ad quod societas humana magis p̄na.

Pruina & amoris terreni collatio.

Et, facta sint, liquidò patebit omnibus. Reuerà plus q̄ faxea corda sunt, quæ his non deterrentur nec emolliunt. Planè moneo vos, dilectissimi: mundum deserite, quia fallax est. Voluptas eius, spurcicia est: consilium eius, superbia & avaritia. Seruitus illius delectat, sed merces debilis est: floret delectabiliter, sed fructus eius non nisi terribilis est factor. Securitas ei, perditio est: auxilium, venenum: promissio, mendacium: promissi exhibitio, fraus & dolus. Pro gaudio mœrorem, pro honore ignominiam, pro fide rependit fallaciam: pro diuitijs extremâ inopiam, & p̄ vitâ perpetua mortem sempiternam. Vnde quisquis in hac vita delectationem quantilibet aut voluptatem, qua Deum perdat, potius q̄ Deum eligit, cum moriendum fuerit, utroque frustrabitur. O si cogitarent quicunq; eiusmodi sunt, q̄ iucunda festiuaq; sine illis omnia, vbi mille anni vix vnus diei spatium habere videntur: & e contra, q̄ miserâ sit illic esse, vbi nox vna mille annis videtur prolixior, & vbi nunq̄ Lucifer soluit polum caligine: quæ nobis terribilior nox vehementer est omnibus formidanda. Iustissimo planè Dei iudicio diues ille epulo indur purpura & bysso, & splendide semper epulatus, carnem suam mollior, foues, & pauperum immemor, in inferno sepultus est. De talibus seruus Dei S. Iob loquitur, vbi ait: Tenet tympanum & citharam, & gaudent ad sonitum organi. Ducit in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Et Sapiens quidam: Spes, inquit, impij tanq̄ lanugo est, quæ à vento tollitur: & tanq̄ spuma gracilis, quæ à procella dispergitur: & tanq̄ fumus, qui à vento diffusus est: & tanq̄ memoria hospitis vnus diei pretereuntis. Quæ cum ita sint, meritò cuncti Dei amici fallacissimo seculo huic hilariter renunciare debent. Esto em̄q; supersit aliquis, qui mille annis vixerit, & iam mori cogatur, nonnè puncto similis tota illius vita videbitur? Hoc proprium mundus habet, hæc illius natura est, transire atq; deserere. Vos ergò, dilectissimi, qui mundum & omnia quæ in eo sunt, propter Dei amorem reliquistis, gaudete & exultate, ingentesq; Deo creatori vestro pro ineffabili gratia sua, qua vos à mundo abstraxit, gratiarum exoluite actiones, non iam respicientes retrò, ne rebus friuolis immodicè vos occupando, maximorum bonorum faciatis iacturam.

Tob 21.
Sap. 5.
Proprietates ac natura mundi:

Væ etenim illis, qui suauissimæ Christi Iesu familiaritati & dilectioni amorè caducum & amicitiam mundi huius, quæ non nisi temporis perditio, cordis priuatio, & totius vitæ spiritualis dissipatio est, insipientissimè preferunt. Tales crebros nuncios mittunt huc atq; illuc, scribunt literas, & salutant, nullum fabulandi finem faciunt, diuersis friuolis sese immiscent occupationibus, varias sibi cogitationes & imagines rerum mundialium fabricant, haud secus in dè cogitantes, q̄ aliquis vehementer sitiens, de potu cui interdum contingere solet, vt de aqua frigida etiâ dormiens somniet. Vbi verò satis superq; omnia peregerunt, insar sumi euanescent omnia: & nihil miseri nisi manû vacuum, tristeq; retinent conscientiam. An non, dilectissimi mi, quòddam vobis inferni præludij esse videt, pro modicis rebus aut oblectamentis temporalibus atq; caducis, libèter summo ac sempiterno bono priuare seipsum? O q̄ confusi stabunt infelices isti in futuro seculo, nò modò coram omnibus amicis suis, verum etiam creaturis vniuersis. O quantum erubescunt tuc atq; dolebunt, se per minima & friuola quædã huius instabilis vitæ gaudia & occupationes, tam immensa atq; perennia bona neglexisse. Quanto igitur fatius est, hoc exiguo, quo viuere licet, tempore Deo puro corde & cum gaudio seruire, q̄ si nihil etiam mercedis sibi seruientibus reposuisset, bona tamen conscientia ipsa sibi pro mercede posset sufficere? Sed dicunt quidam, multa seruis suis Dominû aduersa imponere. Esto, neq; enim id negari potest. Verum quæcunq; ille amicis suis molesta euenire permitit, nullo negotio portatur ab eis: quòquidè ipse Dñs simul cum ipsis ea portat. Ad hæc, per aduersa Deo chari efficiuntur, & felicissima vnione copulamur. Interim consolatio ipsius interna, oem facile dolorem mitigat. Quis verò, obsecro, in hac vita sine molestijs & contrarijs multis degit? Puto equidem, quia nemo. Quilibet alioqui sublimia castra & amplissimas habitent vrbes, quantumcunq; preciosissimis vestibus operiantur hoies, non sunt tñ absq; afflictione, sine cruce, absq; dolore. Foris quidè panno delectabili ac preciosa pleriq; se contegunt, sed dolor intus cor grauiter vr̄it, multasq; miserias dirorsq; labores pro rebus trãseuntib; & vt in fernû lucrari possint, supra q̄ dici possit

Amicitia mundi qd.
Quarta seruienti Deo utilitas.
Aduersorij à deo immisorij cõmoditas.

Cur aduersarij serueda. experiuntur tolerantq;. Vnde etiam serui & amici dei altissimi, libenter aduersa pati debent, quo eundem Dominum Deum suum & immarcescibile obtineant bonum. Graue quidè est in principio, à rebus delectabilibus sese abstrahere: deinde verò, tolerabile: ad extremum, etiam supra oia mundi huius oblectameta iucundum efficitur. Proinde moneo & hortor vos, charissimi, qui Deo fauente, mundo abdicatione ad eundem Dominum Deum vestrum vos conuertistis: moneo, inquam, vos & obsecro ex animo, quo in vita bona ac spiritali stabiliri queatis ac progredi. Primo, vt non negligenter, sed studiosè bonos quosq; & communes ordinis ritus & institutiones seruetis, & maxime, vt maturè ad cultum diuinum & preces horarias festinetis persoluendas, & ad finem vsque in choro multa cum modestia, strenuitate, deuotione persistatis, nec exeat leuiter, sed loco orationis vestre vos ipsos affigite, ita vt fixi immobilesq; in eo permaneat, idq; potissimum sub diuinissimo Missæ sacrificio, in vnione amoris illius, ex quo Christus IESVS in cruce perstitit, nec aliquid omninò aliud faciatis, quam quod ceteri faciunt omnes, hoc est, vt vel Deû laudatis, vel preces fundatis ad Dominum. Secundò, vt quantum potestis, iræ impetum cohibeatis, ne erga aliquem moueamini, nec animi motum foras finatis erumpere. Quoties enim voluntatem vestram, ne in iram prorumpat, frangitis, toties specialis vobis à Deo equissimo iudice corona reponitur: & si à vindictæ exhibitione vobis temperatis, quando vlciscendi facultas adest, multo id omnipotenti Deo gratius est, quam si mille ei auri libras offerretis. Itaq; dum ira animum pulsat, frenum ori vestro imponite, linguam compescite, & iniuriam vobis illatã cum Lazaro medico obliuioni tradite: ita nã que fiet, vt iniurias tolerare nullo possitis negotio. Tertio, vt quieti sitis. hoc enim bonum quenque hominem haud secus, q̄ carbunculus ornamenta aurea exornat. Quidam adeo sunt inquieti, vt nusquam subsistere, nusquam quiescere possint: sed hac illacq; discurrunt, qui tandem nihil omninò proficiunt in virtutibus, & quandoquæ grauia pericula incidunt. Lenes gestus & submissus sermo, Deo ac hominib; placet. Quarto, vt patenti ori vestro claustrum appendatis, & linguæ adhibeatis tem-

Monita aliquot pia.
Cõtra sursum ac deorsum curstantes.

peramentum: adeoq; in bonam quãdam trahatis consuetudinè, ipsum nullis ociosis verbis patefacere, nec facillè loqui, nisi quando vel necessitas id poscit, vel utilitas: idq; cū fauore & permisso alicuius boni viri, quem cordis vestri custodem constituetis: quem, si quando loquendum fuerit, præsentè cogitabitis, nec ad loquendum laxabitis linguam, nisi ille vobis loquendi facultatem tribuere videatur: & tunc modestè loquamini, breuib; ac simplicib; verbis, quod dicendû fuerit, expedientes, tanq̄ si vir ille bonus coram assistat. Quintò, vt neminè facillè pro capienda ex iocis, aut lusibus, aut alijs id genus vanitatibus recreatione accedatis: nec cū aliquo singularis vobis sit cõsuetudo vel familiaritas, illis duntaxat amici familiares eritis, ex quorum conuictu & societate meliores efficiamini, & qui ipsi perfectioni viterq; spiritali nauent operam. Porro duo tẽpora precipuè chara & preciosa habebitis, illud videlicet, quod post Matutinas, & quod post Cõpletoriũ superest. Et nocte quidem post Matutinas aliquandiu cum Deo vos occupabitis, deuotius insistendo precibus: tuncq; simul ordinabit, quò in spiritali profectu per totum diem, iuxta gratissimã Dei voluntatè, vos habere voveris. Post Cõpletoriũ verò, diligenter vos ipsos examinabitis, vti diè elapsam expendèritis: & si qua bona vos fecisse videritis, gratias agètis Deo: Si q̄ verò negligentij & culpæ vobis occurrerint, displiceant ex animo, firmumq; deinceps correctiùs viuendi ppositum renouabitis. Quòd si fortassè non satis ista vobis semp̄ pro voto successerint, haudquaquã abicietis animum, nec ideo hæc missa facere vel omittere debebitis. Tantum persistatis, & si non ad supremũ motis pertigeritis verticè, in ipso tñ eternæ salutis vestræ itinere deprehèdemini. Adhuc duo quãdam habeo, dilectissimi, quæ si, vt ex animo consulo vobis, facere voveris, magnum haud dubiè fructũ & emolumentũ inde reportabitis. Primũ est, vt semper vos in Dñica exerceatis & occupetis passioe, & vbiq; sitis, vel quodcunq; faciatis opus, his verbis Dñm alloquamini: Etia dulcissime deus, amator suauissime, vbi nã es? veni, obsecro, ad me, sede mecum, ambula mecum, adiuua me, nec vnquam in eternũ deseras me. Secundum est, vt virgini beatæ ac gloriosæ Dei genitrici, singulari cum deuotione

Quorũ familiaritas aut vitan-da, aut q̄-renda.
Quæ duo tẽpora mo-nasticis p̄cipuè obseruanda:
Duo quãdam notabilia:
Dñi passio vbiq; ac semper recogitanda.
Dei genitricis

tionem ex corde seruiatis, ipsamq; celi Re-
ginam post Deum precipua dilectioe p-
sequamini, precesq; illius horarias deuo-
tissime persoluatis. Enimvero si in speci-
alem eam patrona & amica elegeritis, ma-
gna a Deo dona & charismata consequemini:
& in periculis, angustijs, afflictionibus
vestris, maxime autem in mortis san-
goribus, haudquaquam ipsa a dilecto fi-
lio suo vos derelinqui patietur. Prestet no-
bis Dominus Deus omnipotens, vt mun-
du perfectè deseramus, & in diuino amo-
re feliciter perficiamur. Amen.

DOMINICA II.
post Trinitatis.

De triplici cena, quam Deus omnipotens
amicis suis preparauit: & specialiter de conui-
uio venerabilis Sacramenti, de utilitate sacrifi-
cij Missæ, & vti eius se quisque participem fa-
cere queat.

SERMO VNICVS.

Hic sermo non incongruè etiam in festo Cor-
poris Christi legi potest.

Homo quidam fecit cœ-
nam magnam, & vocauit mul-
tos. Et misit seruum suum ho-
ra cœne dicere inuitatis vt ve-
nirent, quia iam parata sunt omnia. Et cœ-
perunt simul omnes excusare. Primus di-
xit ei: Villam emi, & necesse habeo exire,
& videre illam: rogo te, habe me excusa-
tum. Et alter dixit: Iuga bouum emi quin-
que, & eo probare illa: rogo te, habe me
excusatum. Et alius dixit: Vxorem duxi, &
ideò non possum venire. Et reuersus ser-
uus, nunciauit hæc domino suo. Tunc iratus
paterfamilias, dixit seruo suo: Exi cito
in plateas & vicus ciuitatis, & pauperes ac
debiles & cæcos & claudos introduc huc.
Et ait seruus: Domine, factum est vt impe-
rasti: & adhuc locus est. Et ait dominus ser-
uo: Exi in vias & sepes: & compelle intra-
re, vt impleatur domus mea. Dico autem
vobis, qd nemo virorum illorum q vocati
sunt, gustabit cœnam meam. Luc. 14.

Que modò audistis, dilectissimi, verba
sunt sancti Euangelij diei huius, in quib⁹
hoc etiam notandum venit, qd cum omnes
se cuperent haberi excusatos, tertius tñ il-
le, qui uxorem duxerat, id minimè petijt.
Cuius rei rationem apud diuum Grego-
rium in homilia legere potestis. Cœna au-

tem hæc, ad quam vocati omnes pariter &
inuitati sum⁹, in vno sensu, vt idem diuus
Gregorius ait, est satietas dulcedinis in-
ternæ, & intima, purissima, nudissima, ma-
ximeque sensibilis agnitio & sensio fundi
interioris, in quo est regnum Dei: simulq;
de gustare, vt in ipso Deus inhabitet ac
operetur, quod nimirum per cognitiõem
& amorem experiendum est. Iuxta alium II.
verò sensum, cœna hæc siue conuiuium,
ipsum est venerabile Sacramentum. Ter- III.
tiò per hoc conuiuium æterna vita signifi-
catur, quæ verum planè conuiuium est, in
cuius comparatione quæcunque alia con-
uiuia, quæ omnes etiam creaturæ in hac
vita celebrârunt, eisdemve interfuerunt,
aut vnquam assecuturæ sunt in spiritu vel
natura, multo min⁹ esse censenda sunt,
quàm vna minutissima mica ad omnia ea,
quæ mundus hic totus producere posset.
Ad hoc præclarissimum cõuiuium si quis
peruenire volet, omninò necessarium est
illi, vt priora duo cõuiuia studiosè obser-
uet & colat. Aiunt nanque doctores san-
cti, quòd quicumq; postremum hoc con-
uiuuium, saltè aliqua ex parte in hoc mor-
tali non degustant corpore, ipso in beata
æternitate haudquaquam sint fruituri. Et
quia multàm dissimilis est illius degusta-
tio, admodum quoque inæqualis erit fru-
itio eiusdem. Quanquam autem vno mo-
do verum sit istud, sepe numerò tamè De-
us omnipotens multis bonis ac puris ho-
minibus hanc ipsam sensibilem degusta-
tionem denegat ac differt, aded vt toto
vitæ ipsorum spatio, nec intinctum mor-
sellum vnum eiusdem conuiuij eos perci-
pere sinat, nisi in ipso mortis articulo, vel
etiam donèc ad illud feliciter perueniât.
Fieri autem potest, vt isti centum gradib⁹
superent eos, qui hic multa in dè percepe-
runt degustâruntq;: Immodò possibile est, vt
aliqui ex eis, quibus ista degustatio, seu ma-
nifestatio futuri illius cõuiuij interim p-
statur, ita ipso vtantur, vel potiùs abutan-
tur, vt qui nunq; in dè aliqd senserunt, cen-
tum gradibus Deo in hoc ipso conuiuij
sint viciniore. In isto nanq; cõuiuij De-
us omnipotens amoris emetitur mensura,
dans vnicuiq; quod illi maxime expediat.
Cæterum huius conuiuij aliquã degusta-
tionem etiam in hac vita percipere cupi-
enti, cum primis necessarium est, vt cor &
amorem ab omnibus quæ non sunt purè
Deus, seu quorù Deus non est vera causa, pe-

Cœna hæc
primò qd

Cur affi-
dè Dñi
mors an-
nunciada.

penitens auertat. Deindè, vt diximus, aliud
conuiuium est ipsum venerabile Christi
corporis sacramentum, in quo quãta cha-
rismata, quantaq; felicitas homini dignè
accedenti præstetur, non solù lingua non
explicat, sed nec sensus vllus capere suffi-
cit. Tantoque huic ineffabili DEI dono
gratiore nos eè cõuenit, quo illud quo-
tidie licet cõsequi. Quæri autem potest,
quid necesse sit quotidie mortem Domi-
ni nenuò annunciare seu celebrare, quan-
dò ipse Dñs sacro Parasceues die, abun-
dantissimè pro mundo satisfecit vniuerso,
aded vt vel mille mundorum peccata
satis superque expiare illa potuisset satis-
factio. Cui respondendum est, Dominum
nostrum IESVM Christù, ex amore ineffa-
bili hunc suauissimum mortis suæ recen-
sendæ, sui que ipsius in Sacramento Deo
patri offerendi, modum instituisse. Cum
enim ex humana infirmitate quotidia-
nos contrahamus defectus ac labeculas
quasdam, conuenientissimè simul ac vti-
lissimè dignissima hæc hostia, pro pecca-
tis & fragilitate nostra quotidie recès of-
fertur. Enimvero d. Thomæ sententia est,
omnem fructum & utilitatem quam Chri-
stus per dignissimam mortem suã ipsa die
obitus sui operatus est, in singulis quibusq;
sacris quotidie inueniri: eandemque gra-
tiam, quam tunc mundo contulit, vnum-
quenque fidelem, sacratissimum Christi
corpus dignè sumentem, percipere. Hoc
nanque dulcissimum Sacramentum fugat
& extinguit peccata, nouam semper ean-
demque ingentem cõfert gratiam, homi-
nem in vita spiritali ac virtuosa profice-
re facit, & a futuris lapibus & diaboli la-
queis præseruat. Nò enim cessat malignus
ille spiritus semper & vbique homini la-
queos tendere, aded vt grauius tam cor-
poraliter q; spiritaliter ipsum ruere neces-
se foret, nisi hoc efficacissimum illi ad ef-
fet tutamen & auxilium. Denique & ma-
gnã in purgatorio detentis animabus gra-
tiam confert. Innumeræ siquidem animæ
in æstuantissima illa fornace ad extremi
vsque iudicij diem exurendæ essent, nisi
sanctissimum missæ seu sacri illis suffraga-
retur exercitiù, per quod celeriter ex tan-
tis pœnis eripiuntur. Et licet semper eis
prosit hoc Missæ sacrificium, illud tamen
vel maxime, quod a sanctis perfectisque
sacerdotibus offertur, qui mira & in pur-
gatorio, & in præsentis sæculo per huius sa-

cificij oblationem operantur. Cum hoc
autem sacrificio quisque se cum intimo
affectu & desiderio in qualibet Missa siue
sacro ad cuncta sacerdotù, quos orbis ha-
bet, præsertim sanctorum atque iustorù,
exercitia extendet: simulque per hæc a sa-
cerdotibus vniuersis, maxime verò ab dei
amicis & sanctis, a quibus tã libenter hoc
sacrificium Deus suscipit, Christi dignis-
simum corpus dari sibi deposcet: atq; huc
referet omes tam defunctos quàm super-
stites, pro quibus orare decreuit. Sanè qu-
quis hoc agit, nò illius modò sacri, quod
audit, sed etiam sacrorum omnium quæ
per latissima mundi spatia celebrantur,
particeps efficitur. Vndè si quis mihi oc-
curreret homo internus, qui se introreci-
pere sciret, non illi dubitarem consulere,
vt vno sacro quotidie audito, sese ad se
reciperet, secùq; domi maneret. Quo em
interiùs atque deuotius sese conuerteret
ad DEVM, eo abundantiori cum fructu
omnia totius orbis sacra audiret. Quærat
hic fortasse aliquis, quid causæ sit, quòd
cum tanta charismata hoc Sacramentum
contineat & præstet, in multis tamen, eti-
am in gratia viuentibus, crebroque illud
percipientibus, nulli aut perexigui illius
fructus appareant. Breuiter respondeo, I. Causa:
huius primam causam esse, quòd venia-
les quotidianasque culpas suas non vigi-
lanter obseruent, nec eas nisi velut in so-
pore quodam conspiciant: & ipsæ tamen
quoddam inter gratiam & influxum Spi-
ritu sancti, medium præstant & impedi-
mentum. Certè oportebat quenque, vi-
tam & conuersationem suam tam diligen-
ter inspicere ac obseruare, vt nullù omi-
nò inhærens seu perseuerans in se mora-
ri pateretur vitium. Et maxime ante omnia,
verba ociosa & friuola cauenda sunt. Oci-
osa autem omnia illa verba sunt, quæ ni-
hil utilitatis habent, aut sine utilitatis in-
tentione proferuntur. Quæso, dilectissi-
mi, totis viribus inuigilate verbis vestris,
& linguæ vestræ temperamentum adhi-
betote. Secunda causa est, quòd actualement
deuotione non habeant, nec maneant in-
trouersi, sed nimis ad exteriora ferantur &
excurrant, nec Dei præstolentur gratiam,
nec illi denique in se operadi permentis
introuersionem locù præbeant. Nam post
biduum triduumve sæpius hoc Sacramen-
tum operatur, si tantum nò pigeat ipsius
operationem obseruare. Quisquis autem

quò quis
omniū toris
orbis Missæ
sacri parti-
iceps fiat.

Questio
de rara fru-
ctuū sacri
apparitiõne

Quid pio
homini sã
primis cau-
endum.

Ociosa
verba quæ

Quanta sa-
cificij mis-
sæ commo-
ditas.

An vna
Missarù al-
teripset.

304
Quid, fructus Sacri
fentire vo
lenti, faci
endum.

DOMINICA III. POST TRINITATIS.

Exod. 16.

fructus & effectus huius dignissimi Sacramenti in se feliciter cupit experiri, ex Aegypto, id est, seculo tenebroso, & mundana conuersatione exierit oportet, ut pane celesti siue manna, quod pro cuiusque sapit desiderio, refici sit dignus. Verum sicut manna populo illi electo celitus non praestabatur, quando aliquid supererat farinae illius, quam secum ex Aegypto abspertauerant: qua consumpta, dedit illis Dominus manna de caelo, omne delectamentum in se habes: ita & fidelis quisque posteaquam Aegyptum, id est, mundum & secularem vitam deseruit, iamque se euasisse omnia, & spiritalem effectum arbitrat, quando farinae propriae naturae vel creaturarum, propensionem quoque ad vitia & rerum creaturarum imagines in se habet, praclarissimus ac diuinissimus cibus iste nunquam illi pro sua dignitate & vera interiorum ipsius delectatione sapit. Attamen quicumque cibi huius celestis saporis aliquem intus nunquam perceperunt, affectus creaturarum & ad malum procliuatatem intra se obseruare debet, atque ita ad dignissimum cibum hunc accedere, non de sua presumendo perfectione, sed potius ob nimiam infirmitatem suam. Quemadmodum, verbi gratia, si quis talem incideret morbum, ut vita ipsius desperaret, si tamen facultates illius permitterent, & salutem eius profuturum speraretur, preciosissimum illi ex auro & margaritis conficeretur electuarium, quo vita eius quaecumque inde remedium acciperet. neque enim pro voluptate, sed pro conseruanda tuendaque salute, id ei porrigeretur. Ita sane & fidelis quisque cibum hunc non nisi ob fragilitatem suam accipere debet, ne (quod absit) in mortem, id est, rerum creaturarum amorem noxium, prolabatur. Ceterum quomodo si memoratus infirmus post preciosi electuarii illius sumptionem, aquam potaret, eiusdem aquae frigiditas actualem electuarii huius calorem destrueret, & praepedit operationem: ita nimirum si post excellentissimi Sacramenti huius perceptionem, extraneas aliquis formas seu imagines introrecipiat, alienisque occupationibus & rerum externarum tradat multiplici, ineptus plane efficit ad capiendos sacramenti huius excellentissimos effectus: eiusdemque in ipso sacramenti sublimis operatio praepeditur, dilectionis ardor extinguitur ac in frigidatur, & spiritus denique simul & natura inepta reddun-

cur sacramentum potissimum sumendum.

quibus Sacramenti huius sumptio parum prodest.

tur ad expectandum intus sacratissimum cibi huius operationem. Fit autem saepenumero, ut dum aliquis creaturis omnibus renunciare, ab eisdemque se abstrahere statuit, malignus spiritus grauer eundem infestetur, intusque ei loquatur, dicens: Stulte agis: non poteris in hoc viuendi genere perseuerare. Hac autem susurratione intus percepta, quidam pusillo spiritu & caeci admodum, haud secus perturbantur & murmurant, quam populus ille Israeliticus ex Aegypto, ductore Mose, liberatus, quum Aegyptios cum sexcentis curribus grauer sibi imminere ac subsequi cernerent, dicentes: Quid hoc facere voluisti, ut educes nos ex Aegypto? Multo melius erat seruire Aegyptiis, quam mori in solitudine. Sic, inquam, pauidi quidam, ne dicam, ignaui ac pusillae fidei, dum spiritus nequam cum diuersis tentationum perstreptibus curribus eos aggreditur, insipientissimè secum cogitant, dicentes: Stultitia est me sic viuere: melius mihi est in Aegypto, id est, in seculo & creaturarum amore & occupationibus, quae reuera animae angustiae sunt, permanere, quam ea abdicare, eisdemque fraudari. Atque ita multi, prohi dolor, dum Deo non satis confidunt, miserè deficiunt, retroque reuertuntur. Porro quibus ista occurrit tentatio, non illicò hastam, quod aiunt, abijcere, sed Dominum IESVM Christum deuotissimis precibus pulsare debent, orantes, ut ipse celestem patrem suum pro se exoret: sicque eidem plena cum fiducia innitant. De tertio conuiuio tum demum plenius edocēbimur, ubi ad illud peruenerimus, praesente Domino nostro IESU CHRISTO, cui cum patre & spiritu sancto omnis est honor & gloria in secula seculorum. Amen.

Exo. 14.

DOMINICA III.
post Trinitatis.

Exponit vtiliter admodum Epistolam diei huius. De tribus virtutibus, humilitate, diuino amore, veraque discretionem. Adhuc, de fiducia magna habenda in Deum in omni tentatione, & de virtute obedientiae.

SERMO I.

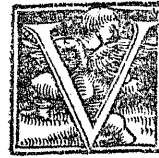
Charissimi, humiliamini sub
potenti manu Dei.

I. PETRI 5.

Verba

SERMO PRIMVS.

305

Erba haec, dilectissimi, ex Epistola caelici illius principis D. Petri descripta sunt, hodieque in Ecclesia epistolarum loco recitantur, in hunc modum: Charissimi, humiliamini sub potenti manu Dei, ut vos exaltet in tempore visitationis: omnem sollicitudinem vestram proicietes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis. Sobrii estote, & vigilate: quia aduersarius vester diabolus tanquam leo rugiens circumit, querens quem deuoret. Cui resistite, fortes in fide: scientes, eandem passionem ei, quae in mundo est, vestrae fraternitati fieri. Deus autem omnis gratiae, qui vocauit nos in aeternam suam gloriam in Christo IESU, modicum passos ipse perficiet, confirmabit, solidabitque. Ipsi gloria & imperium in secula seculorum. Amen.

Haec sunt, dilectissimi, verba epistolae diei huius, quae pro nostra informatione ac institutione, apostolorum agminis princeps Petrus apostolus scripsit, in quibus plenissime continetur, quicquid ad bene beatèque viuendum homini necessarium est: iisque obseruatis, quaecumque per totius anni circulum sancta agit ecclesia, implentur & obtinentur: quippe cum omnia haec istis D. Petri verbis aptissime concordent, in iisdemque contineantur. Ait ergo: Charissimi, humiliamini sub potenti manu Dei. Vbi in primis tres nobis virtutes, omnibus hominibus necessariae, notandae sunt, ad quas etiam cuncta nostra exercitia & vita dirigenda sunt ac referenda, quarum si aliqua nobis defuerit, quaecumque sit illa, totum esse & viuere, cunctaque exercitia & omnes labores nostri, nullius omnino momenti erunt vel precij. Primum ex his, quod D. Petrus facere nos iubet, hoc est, ut nos ipsos humiliemus: quod quidem solidissimum est fundamentum, cui cuncta nostra edificatio, operaque vniuersa sunt superstruenda, si modò ante conspectum iusti iudicis Dei fructuosa esse debeant: & sine hoc fundamento quicquid extruxeris, certo certius ruinam faciet, totumque collabatur. Secundum est, verus purissimusque dei & proximi amor. Tertium est vera discretio in omnibus. In his tribus vniuersa spiritualis diuinæque vitae perfectio continetur. Certè Deus omnipotens pius & benignus, quod ad humilitatem attinet, hanc ipsam praclarissimam virtutem nostrae naturae indidit. Nouerat enim, quantum opere

Tres maxime necessariae virtutes.

I.

II.

III.

I. virtus.

haec nobis virtus esset necessaria: ideoque magna nobis affinitate, occultè licet, eam coniunxit, quo simul nobilem ac diuinam tantam colore animo scintillam cognoscamus, quae cum nobis multo, quam putemus ipsi, interior viciniorque sit, ob immodicam tamen superbiam nostram, quae & in spiritu & natura plus satis abundamus, admodum nobis incognita est & aliena. quod si natura in suo confisteret ordine, sine cessatione virtutis huius materiam intra nos ipsos inueniremus, nec facile possemus dissimulare. Si enim perpetuo nobiscum maneremus, materiam & causam humilitatis in exteriori simul ac interiori homine nostro haudquaquam difficile reperiremus, & potissimum duabus ex causis. Primum quidem ob defectus naturales, quos in seipso cuique videre pronum est, consideranti ut natura sua tam indiga sit, totaque pro sui sustentatione opus habeat: ut quae nihilominus haec ipsa in ea omnia corrumpantur, deficiatque: quae utique satis perspecta notaque sunt omnibus, istaque omnia ad nihilum tendunt. Sicut enim ex nihilo facti sumus, ita in nihilum redigimur in nihilum. Quod quisquis vigilanter attendit, putat equidem magna illi suppetere materiam humilitatis, seque humiliandi. Secundo, ob vitia & peccata nostra. Reuera si quis se ipsum ex animo semper funditus obseruaret, secumque maneret, ac sibi ipsi secretus & intime perspectus esset, haud dubie procliuem semper ad vitia se cerneret, satisque natura sua semper sine modo vitij dedita sit, inueniret, ita ut si deus ex ineffabili misericordia sua ipsum continere non cõseruaret, semper fragilis & pronus foret ad peccata etiam mortifera perpetranda. Hec verò quanta mala sunt, nemo capere sufficit. Et quis est finis eorum? quomodo perducit? Ad mortem videlicet eternam, & ad profundam inferni, ubi cum omnibus tartareis spiritibus sine ulla gratia sui, sectatores faciunt pereuniter commorari. An non, obsecro, haec ingens est homini sese humiliandi materia? Itaque ad hanc praclarissimam humilitatis virtutem, ipsa nos natura nostra perducit. Si enim nos ipsos foris & intus rite perspicimus, inuenimus certè, nihil nos habere, nec posse ex nobis ipsis. Quae virtus, ut dixi, virtus, Dei dilectio est & proximi, quam Deus omnipotens naturae infudit, atque in ipsa plantauit radicem, quandoquidem ex ipsa natura homo diligit & amat.

humilians di causa duae.

II.

II. virtus.

amat. Sic autem humilitas homini infer-
ta nō est, sed ea potiùs extrinsecùs venit:
amor autē homini naturaliter inditus est:
Beda: quomodò venerabilis Beda ait, ita ipossi-
bile esse, hominem sine dilectiōe, vt cor-
pus sine anima, subsistere. Ordo autē na-
turæ hoc exigit, vt quisq; Deum maiori,
quàm seipsum & creatura omnia, dilectione
prosequatur. Et hoc faceremus omnes, si
natura violata non esset, si in suo subsiste-
ret ordine. Est q; dolendum satis, homines
ingenitam sibi cōditionis dignitatē a deo
peruertere, vt spōtē procaciterq; se à Deo
optimo maximo, naturæ conditore, auer-
tentes, amorem & affectum suum ad flu-
xas & instabiles transferat creaturas. Ter-
tia virtus, discretio est, quæ ex ratioe pro-
cedit. Homo nāque rationale est animal.
Sciendum est hic, quòd quæcunq; aliquis
opera sine discretiōis moderamine ac ma-
gisterio facit, ad nihil ea valeant, nihilq;
habeant vtilitatis, sed neque diuinæ sint
grata ac placita Maiestati. Vndē providē
satis in Epistola memorata princeps Apo-
stolorum vnumquemque hortatur, dicens:
Sobrijs estote, & vigilate, vt videlicet dis-
cretio cuncta opera vestra, totam vitam,
omnia verba & actus vestros, comedere,
dormire, vigilare, stare & ambulare ve-
strum, in locis omnibus, apud homines
quoscunque, & in cunctis denique mo-
dis vestris, tam externis quàm internis, iu-
xta rationem sobriè regat ac moderetur.
Sed reuertamur nunc ad primam virtutē,
quæ nobis his verbis commendatur: Hu-
miliamini sub potenti manu Dei, vt vos
exaltet in tempore visitatiōis. Sanè quo-
tiens omnipotēs Deus visitare nos digna-
tur, si nos vera profundaq; humilitate cer-
nit destitutos, malè profectò nobiscū agi-
tur. Dicit nanq; scriptura: Superbis Deus
resistit, humilibus autem dat gratiam, tan-
to utique abundantiorē, quanto maio-
ri sunt humilitate præditi: & tanto mino-
rem, quanto minùs humiles sunt. Itaque
si tempore visitationis suæ superbia nos
elatos reperit, certi sumus, qd deprimat
nos: Si autem profunda humilitate demis-
sos, haud dubiū quin exaltet nos. Suū nāq;
humiliatio, parit exaltationem. Dicit er-
gò Apostolus: Humiliamini sub potenti
manu Dei. Potēs ista Dei manus, dilectis-
simi, sapiens est, bona est, amabilis est:
nosq; contrā fragiles: cæci, ac mali sumus,
nec quisquam omninò sine illa possumus.

III. virtus
quæ.

Discretio
nem esse
veluti salē
virtutum
omnium.

1. Pet. 5.

1. Pet. 5.

Iaco. 4.

1. Pet. 5.

1. Pet. 5.

Vndē sequutus idē Apostolus ita nos ad-
monet, dicens: Omnem sollicitudinem ve-
stram projicientes in eum, haud dubium
quin in Deum, quoniam ipsi cura est de-
vobis. Reuerà si etiam nulla alia antē be-
neficia nobis Deus contulisset, nec post-
eà collaturus esset, nisi qd fidelissimè sen-
sibiliterq; quotidie nostrī absque solici-
tudine sollicitus est, nobisque prouidet in
omnibus, tā naturæ quàm spiritui necessa-
rijs, sicut indiēs paternam illius curam &
prouidentiam experimur, nosque quoti-
diē à multis grauib; animæ & corporis
periculis atque doloribus misericorditer
præseruat, & indiēs nos consolatur & li-
berat, quæ omnia, si modò nobiscum ma-
neremus, absque intermissione sentire-
mus, meritoq; affectum & amorē nostrum
erga ipsum solum vehementer accende-
re & inflammare deberent, quomodò ad-
huc vel sic dignas illi gratias referre pos-
semus? Quāuis enim absque sollicitudi-
ne & multiplicitate, nostrī curā gerat, ni-
hil tamen quālibet minimum nobis con-
tingit, quod non singulariter ipse præui-
derit ac præordinarit, non nisi hac ratio-
ne nobis euenire debere. Deindē subiun-
git apostolus Petrus, & ait: Sobrijs estote,
& vigilate: quia aduersarius vester diabolus
tanquàm leo rugiens circumit, quærens
quem deuoret: cui resistite, fortes in fide.
Sicut enim leone rugiente, cetera anima-
lia terrore corripuntur, & præ pauore ad
terram corruunt, quæ tunc ille crudeliter
discerpit deuoratq;: sic & pusilli ac infir-
mioresq; necdū satis fundati, mōx vt ru-
gitum clamoremq; diaboli contra se sen-
tiunt, collabuntur, seseq; à diabolo lania-
ri deuorariq; permittunt. Iubet ergò hic
apostolus Petrus, vt sobrijs simus & vige-
mus, maligniq; susurrijs, immisionibus,
tētationibus, fortes resistamus in fide. De-
bet em̄ fidelis quisq; haud secus agere qd si
eri solet in obsessa ab hostibus ciuitate,
cuius incolæ vbi certò cōperiunt exerci-
tum oppugnatiū instructiorē fortiorēq;
vrbi imminere, locaq; ciuitatis infirmiora
immunitioraq; esse, ibi firmiora pro vrbis
defensione & cōseruatiōe præsidia locat:
quod nisi fieret, non vrbis tantum, sed &
corporum rerumq; suarum iacturam face-
rent. Itā, inquam, & fidelis quisq; diligen-
tissimè explorare & aduertere debet, quo-
nam in loco seu quibus in rebus diabolus
eū grauius impugnet, & qua ex parte na-
tura

Ibidem.

Leonis ac
diaboli
cōparatio

tura infirmior, & ad quæ deniq; vitia pro-
pensior ipsemet sit: atq; ibi fortius virili-
usque sese opponet, armabit, custodiet.
Verbi gratia: Tentat libenter hominē ma-
lignus spiritus tristitia inordinata, & gra-
ui mœroris pondere animū premit. Dum
enim fidelis quisque tam naturales q̄ vi-
tiosos defectus suos attendit, ex horū cōsi-
deratione animi quendam mœrorē con-
trahit. Quod vbi diabolus aduertit, vt leo
terribilis & rugiens accedit, eidemq; in-
spirat, dicens: Quid est quod agis? cur pœ-
nitentia te maceras? cur dolore cruciaris?
Stultè agis. Friuola sunt hæc. Agè viue po-
tius in lætitia, sectare voluptates carnis
tuæ ad instar aliorū. Misericors Deus vel
in ipso mortis articulo facillè tibi pro pec-
catis tuis dolorem & contritionem in fun-
det. Viue interim pro volūtate tua, & vte-
re creatura tanquàm in iuuentute celeri-
ter: vbi senueris, tū demum correctiùs vi-
ues, & totum te Dei seruitio mancipabis.
Quæso, dilectissimi, fallax istud maligni
cōsiliū caute, vobisq; dum adhuc dies
est, tota virtute prospicite, ne vos sempiternæ
tenebræ compræhendant. Abijcite
prorsus fallacē ac deceptione plenam
huiusmodi cōfidentiam, & curate ne vos
tales hinc exire contingat. Post mortem
nanq; nō licebit huc vltra reuerti. Et ipse
Saluator ait: Omnis plantatio, quam non
plantauit Pater meus cælestis, eradicabi-
tur. Ergò, vt dixi, ad insidias immissoesq;
diaboli mētis oculos apertos habete. Mul-
tas siquidem & innumeras malignus ille
hominī nefarias cogitationes suggerit,
quas dum sentiunt minùs experti, secum
cogitant & dicūt: Hæc & illa animo meo
inciderunt: O si Confessorem ad manum
haberem. Heu me miserū, quomodò nūc
agitur inter deum & animam meam? Ob-
secro, quicumq; talis es, bono animo esto.
Noui equidem immisiones huiusmodi.
Audi tantum consiliū meum. Si aliqua
praua tibi incidunt, cura vt rursū exci-
dant. Nec animo turberis, sed corde ad
Deum conuertere: noli ea respicere, noli
cum eis disputare, noli vel verbū respon-
dere: tm̄ excidant, & animum indè auer-
te. Multas quoque pressuras animi & cor-
dis angustias diabolus in hominem addu-
cere solet, quæ omnes ex inordinata tristi-
tia oriunt. Tandem etiā in desperationis
parathrū hominē mergere studet, loquēs
intus in ipso: Incausam agis quicquid agis:

Diaboli
tentantis
suggeritio.

Sap. 2.

Matt. 15.

Salutare
tentantis
cōsiliū.

Satanæ sug-
geritio.

displicent Deo omnia opera tua: & ipse fi-
lius es perditionis eterne. Hic verò quid
agendum est illi, cui talia suggerunt? Oem
omninò curam & sollicitudinem suam, iu-
xta D. Petri consiliū, in deum projiciet, &
ancoram suam in eūdem cum firma erga
immensam illius misericordiam spe & fi-
dulia figet, & sicut illi qui in mari pericli-
tantur, cū se iam iamq; maris fluctibus ob-
ruendos metuūt, relictis funibus & remis,
omnes ancorā arripiunt, & in fundū mit-
tunt, cuius beneficio mortis euadunt pe-
riculum: sic & ipse dum graues nefariasq;
dæmonū tentationes patitur, aut in qui-
buslibet animæ vel corporis periculis ver-
satur, relictis omnibus, viriliter ancorā ar-
ripiat, totaq; in diuinitatis demittat abyf-
sum, hoc est, perfectam atq; firmissimam
erga deum spem fiduliamq; assumat. Cre-
dite mihi, charissimi, si quis in mortis ar-
ticulo hæc posset ancorā veraciter arripere,
ita vt cum diuina spe & fidulia more-
retur, admodū ille feliciter hinc emigra-
ret. Vndē consultum foret omnibus, vt sic
ut in cæteris diuinis virtutib; ita & in spe
fiduliamq; erga deum sese sano adhuc cor-
pore exercerent, & assuefacerēt, quod nō
mediocriter illis in mortis articulo ad be-
nè feliciterq; hinc exeundum prodesset.
Hæc autem fidulia, falsa nō erit, vt simul
in peccatis spontè perseueremus, & nihilo
minùs diuinæ confidamus misericor-
diæ. Super Dei nanq; misericordia spon-
tè sciēterq; malè agere, est peccare in Spi-
ritum sanctum. Absit autem, vt de tali hic
fidulia, quæ hominū impiorū est, & men-
te corruptorum, loquar. Eam potiùs fidu-
tiam cōmendo, qua quis ex verè dilectio-
nis & humilitatis fundo impotētiam suā
agnoscit, simulq; ab omni peccato se auer-
tens, & veraciter, perfectè, hilariter cōuer-
tens ad Deū, cum vera discretionē prom-
ptissimo illius auxilio innitit. Hilarē qd
pe datorem diligit Deus. Et reuerà meri-
tò quisq; deo suo multum confidere de-
bet, nec vlla ratione de illius bonitate dif-
fidere, à quo nimirum tanta est beneficia
cōsecutus. Cū enim necdum esset, oem
illius imbecillem fragilitatem, qd pecca-
turus esset, DEVS perfectè præciuit: si-
mulque in diuina sapientia sua modum,
quo omne hominum genus à peccato redi-
meret, inuenit, suam videlicet innocētis-
simā & acerbissimam mortem: præter alia
innumera bona, quæ nō solum quotidie,
sed

quò tenta-
tis cōfugi-
endum.

quomodò
insistendum
spei fidu-
liæque in
Deum.

Qui pecca-
tur in mise-
ricordiam
Dei.

1. Cor. 9.

sed etiam horis & momentis omnibus homini impendit. Fortiter ergo viriliterque vos, dilectissimi, ab omni peccato auertere. In veritate enim dico vobis, quacumque aliquis tentatione pulsetur, si non viriliter inde se auerit, si titubat, si vacillat, nec plenam habet voluntatem peccata propter Deum deserendi, noctu diuque grauius ei diabolus insidiari non cessat: & iam in ea tentatione penè victus est. Vnde qu-

Qua ratione sitan potissimum vincatur. quis malignos spiritus perfecte optat vincere, ex toto alacriterque se ab omni peccato auertere curet, dicatque intus in animo suo: Omnipotens æterne Deus, adiuua me, & præsta mihi auxilium gratiæ tuæ: iam enim fixum atque decretum est mihi, nullum deinceps contra tuam voluntatem peccatum admittere. Hac ratione facile diabolus vincet, ita ut confusus abscedere cogatur. Quæ est autem miseria, quod homo rationalis à maligno spiritu se vnquam vinci patitur? Haud secus enim facit, quàm si miles benè armatus, ex spontanea quadam sordida vel malitia muscæ se prosternat, ab eaque se permit occidi. Multa siquidem fortissima arma habemus, quibus muniti, facile diabolo resistere possumus, puta fidem sanctam, venerabile Sacramentum, & verbum dei. Ad hæc, exempla omnium bonorum, orationes S. Ecclesiæ & omnium beatorum, pluraque alia fortissima aduersus demonis potentiam præsidia ac munimenta: cuius re-

Quantum dedecus sit, à diabolo vinci. uerè potentia minor est contra hominè, quàm muscæ vnus contra vrsum: ita ut si hominem maligno illi fortiter alacriterque resistere non pigeat, idemque ancoram, id est, spem suam in Deum Opt. Max. à quo tot est beneficia cõsecutus, viriliter iactare non dubitet: nihil omnino poterit iniquus ille ab inuito obtinere, nec vllum à nolente referre triumphum siue palmam. Quæ cum ita se habeant, quæso dilectissimi, gaudete & exultate, ab omni peccato ex animo vos auertite, & vobis ipsis studiose prospicite. Certum est enim, quod si hic malè diabolo resisteritis, nec id vera cõtritione expiaueritis, talesque ad aliud fueritis seculum deducti, ludibrio cuncti vos nequam habebunt spiritus, tantoque dirioribus immanioribusque vos tormentis afficient, quanto hic prauis eorum suggestionibus fueritis obtemperantiores. Vnde moneo vos & hortor, charissimi, ut in-

Quantillu in nos diabolus possit. ra cõtritione expiaueritis, talesque ad aliud fueritis seculum deducti, ludibrio cuncti vos nequam habebunt spiritus, tantoque dirioribus immanioribusque vos tormentis afficient, quanto hic prauis eorum suggestionibus fueritis obtemperantiores. Vnde moneo vos & hortor, charissimi, ut in-

Qui diabolus ludibrio futuri. teriorem fundum animæ vestræ diligenter obseruetis. Hoc ipso namque, quod minus syncerè, ne dicam, falsè viuitis, fallentes vosmetipsos, tempusque preciosissimum & gratiam Dei perditis: Deum non modò offenditis, sed meremini etiam de eo, ut malignis spiritibus ab omni bono opere vos impediendi tribuat facultatem. Dum ergo dies est & lucè habetis, vobis ipsis prospicite, ne vos tenebræ comprehendat, ne Dei incidatis iram & indignationem: fundumque vestrum interiore vigilanter perspicite, curates ut nihil nisi purè Deus in ipso inueniatur. Hoc nõ faciunt, quicumque Deum in veritate non sequuntur, quorum omnis operatio externa est. Tales si quando intus à Spiritu sancto mouentur, absque mora aliò se confitent, ad terras alias seu aliam se recipiunt ciuitatem, & ibi nouos viuendi modos assumunt: sitque sæpè numerò, ut multi hac ratione ad æternam damnationis deuoluantur miserias. Interdum namque voluntariæ paupertatis propositum habent, deinde monasterium placet ingredi, postea eremiticum cum libet arripere institutum. Ex his nonnunquam aliqui ad approbatas religiones & clausa cœnobita perueniunt, & istis securissimum statum assequuntur. Et licet aliqui ex eis, nõ ex motu seu tractu Spiritus sancti, talem suscipiant vitam, manent tamen in ea, & postea magnas quandoque Deo gratias agunt, dicuntque: Gratias immortales ago tibi Dñe Deus meus, quod ad hunc viuendi statum deueni, semperque tibi grates referam, ac deinceps tibi ex animo viuam, fidelemque exhibebo famularum, quacumque licet ratione huc venerim. Hi nimirum felices sunt, si in obedientia perseverant. Quodlibet namque, etiam vilissimum & minimū, opus ex vera peractum obedientia, ratione ipsius obedientiæ multo nobilius, Deoque longè acceptius est, ipsique homini vitæ æternæ magis meritorium, quàm alia omnia, quantumlibet etiam magna opera, ex propria voluntate peracta: nec aliquid in hac vita humili ac obediēti corde, charius digniusque Deo omnipotenti sacrificium offerri potest. Vnde fieri posset, ut aliquis sub momento vno tam humiliter purè propter Deum obediret, propriamque exiret & abnegaret voluntatem, quæ per hoc amplius veriusque in Deum sine medio duceretur, quàm si toto decennio in propriis conceptibus ac institutis magna cum deuotione vi-

ter obseruetis. Hoc ipso namque, quod minus syncerè, ne dicam, falsè viuitis, fallentes vosmetipsos, tempusque preciosissimum & gratiam Dei perditis: Deum non modò offenditis, sed meremini etiam de eo, ut malignis spiritibus ab omni bono opere vos impediendi tribuat facultatem. Dum ergo dies est & lucè habetis, vobis ipsis prospicite, ne vos tenebræ comprehendat, ne Dei incidatis iram & indignationem: fundumque vestrum interiore vigilanter perspicite, curates ut nihil nisi purè Deus in ipso inueniatur. Hoc nõ faciunt, quicumque Deum in veritate non sequuntur, quorum omnis operatio externa est. Tales si quando intus à Spiritu sancto mouentur, absque mora aliò se confitent, ad terras alias seu aliam se recipiunt ciuitatem, & ibi nouos viuendi modos assumunt: sitque sæpè numerò, ut multi hac ratione ad æternam damnationis deuoluantur miserias. Interdum namque voluntariæ paupertatis propositum habent, deinde monasterium placet ingredi, postea eremiticum cum libet arripere institutum. Ex his nonnunquam aliqui ad approbatas religiones & clausa cœnobita perueniunt, & istis securissimum statum assequuntur. Et licet aliqui ex eis, nõ ex motu seu tractu Spiritus sancti, talem suscipiant vitam, manent tamen in ea, & postea magnas quandoque Deo gratias agunt, dicuntque: Gratias immortales ago tibi Dñe Deus meus, quod ad hunc viuendi statum deueni, semperque tibi grates referam, ac deinceps tibi ex animo viuam, fidelemque exhibebo famularum, quacumque licet ratione huc venerim. Hi nimirum felices sunt, si in obedientia perseverant. Quodlibet namque, etiam vilissimum & minimū, opus ex vera peractum obedientia, ratione ipsius obedientiæ multo nobilius, Deoque longè acceptius est, ipsique homini vitæ æternæ magis meritorium, quàm alia omnia, quantumlibet etiam magna opera, ex propria voluntate peracta: nec aliquid in hac vita humili ac obediēti corde, charius digniusque Deo omnipotenti sacrificium offerri potest. Vnde fieri posset, ut aliquis sub momento vno tam humiliter purè propter Deum obediret, propriamque exiret & abnegaret voluntatem, quæ per hoc amplius veriusque in Deum sine medio duceretur, quàm si toto decennio in propriis conceptibus ac institutis magna cum deuotione vi-

Ioan. 22.

Humile ac obediens cor, quod per se sit gratum.

ne vixisset. Libet hic similitudinem quandam proponere: Si quis ad eum sanctitatis gradum, ex Dei munere, peruenisset, modò id possibile foret, quod Deum semper ipsa visibiliter præsentem, sibique commemorantem haberet, hic si ad aliquod obedientiæ euocaretur opus, humiliter dicere deberet: Eia suauissime Domine DEVS me, permitte me, obsecro, tui amore hæc obedientiam proficere. Credite mihi, humilis ista propriæ voluntatis abnegatio, multo in eiusmodi homine DEO gratior delectabiliorque foret, quàm si idem ille momento eodem cum omnibus beatis spiritibus celos penetraret. Huius exemplum quoddam subiicio: Virgo quædam in monasterio degebat, diuino amore impendio flagrans. Hęc cum quodam tempore, immenso dilectissimi sponsi sui IESVS Christi desiderio teneret, ex toto corde suo eundem alloquebatur, dicens: O vnice & amatissime fili Dei, redemptor animæ meæ, vnam vel ad momentum te in hac vita cernere mihi liceret. Quo dicto, repente adstitit illi Dominus noster IESVS Christus in forma pueruli cuiusdam. Contigit autem, ut sanctimonialis quædam ad cellam huius sanctæ ac deuotæ pulset virginis, eamque cum festinatione ad opus quoddam communitatis ex obedientia peragendum accersiret. Audiens hæc obedientiæ iussionem, puerulo illi in hæc verba loquebatur: En dulcissime Domine mi IESVS Christe, pro explenda obedientia ab eo obsecro te, si placet tibi, me hic interim expecta, donec ad te redire liceat. His dictis, sancta hæc virgo è cella exiit, & quod facere iussa erat, animo libenti ac hilari vultu peregit. Quo factò, magna cum celeritate properabat ad cellam: cumque hanc aperiret, mira quædam & radiantissima lux eius se ingerebat oculis, ita ut vix eam ferre posset, viditque amatissimum nomen Deum suum perfectæ ætatis, tanquam speciosissimum iuuenem annorum quatuor supra viginti, sibi assistere. Tū verò hilari corde in risum soluta, ita eundem alloquebatur: O dilectissime Domine IESVS Christe, quomodo tam speciosus & grandis tam breui tempore effectus es, qui tam pusillus apparebas, quoniam à te recessi? dic, obsecro, dic vnica spes animæ meæ, qui id factum est? Respondit ei pius ac dulcis Dñs IESVS Christus, & ait: O filia charissima, profunda velocis ac impigræ obedientiæ tuæ humilitas, hoc bre-

paradigma

Forfitim ca therina Sene

preclarum obediencie specimen.

ui spatio tam gradem me effecit. Semper ergo mei amore libenter obedito, si mihi cõtinuè sine medio optas vniri. His dictis, visio illa disparuit. Sancta autem hæc virgo postea hæc omnia eiusdem monasterij sanctimonialibus enarrauit. Ista nimirum institutio & visio, sacræ quoque virginis prompta obedientia, manifestè arguit religiosos omnes, qui seipos non abnegant, qui propriam seruant voluntatem, nec vti promiserunt, promptè alacriterque suis superioribus obediunt. Enimvero quosdam etiam religiosos homines in monasterijs, in inclusorijs, in congregationibus inuenire est, qui certas orationes legere, aut alia quædam opera bona facere proponant, diuersosque sibi priuatos assumant modos & exercitia, à quibus si ad obedientiam euocentur, statim innotescit, quantam in his sentiant pacem. Quare autem tam inuiti illis obedientiam præponunt, nisi quia cum proprietate illis inhærent, eaque veluti pro Deo sibi statuunt? qui quidem fallunt semetipsos. Nam quicumque sub obedientia viuunt, semper alacriter & spontè obedire, cunctaque alia, siue Venias, (ut vocant) siue meditationes, siue orationes, seu alia quæcunque, quolibet nomine censeantur, interim postponere missaque facere debent: quo fiet, ut ad humilem suum forum, tam in spiritu quàm natura, abnegatione resignationemque breui pertingant, & pure Deus in ipsis viuat atque nascatur, in eundemque ipsi sine medio ducantur: quibus omnibus frustratur miserè, quotquot sue proprietati inhærent, nec promptè obedire discunt. Reuerè tam præclara virtus obedientia est, ut præ cunctis alijs virtutibus, singulariter semper DEO placeat & grata sit, quantumlibet etiã minima sint opera, quæ ex ipsa peraguntur. Vnde & ipse Dominus IESVS Christus, æternus sempiterni Dei filius, cælesti patri suo propter hominem obediens fuit, primò quidem descendens à summo celo, & humanam naturam in virginis utero assumens, inde ascendens in crucem, & in ea demum mortem subiens amarissimam acerbissimam, quem nimirum fideles omnes ex animo sequi debent, ut videlicet intus & foris in cunctis licitis rebus, sine omni murmure vel contradictione, humiliter obediant. Ità enim idonei & apti erant, in quibus Deus omnipotens sublimia dilectionis opera sine cessatione & absque impedimento

Cõtra proprietarios siue priuatos sibi quæquam, cõmuni neglecto, arripientes.

Obediencia quæ placeat Deo:

DD opere

operetur. Hæc autem institutio, è diame-
tro militat contra religiosos omnes, qui
inuiti obediunt, qui glossas quantas pos-
sunt, comminiscuntur & fingunt, vt ab hac
præclarissima virtute sese excutiant, pro-
priosq; modos, cõceptus & instituta sua,
pro suo capite & voluntate proseq; finan-
tur. Quod quidem ingens, inter Deũ gra-
tiãq; illius & ipsos, medium facit: nec pos-
sunt aliquid intus de Deo diuinãq; expe-
riri dulcedine, quãdiũ tam irresignato ac
propriario fundo præditi sunt, nec prop-
riam student exire voluntatem. Quãdò
ergò nouum aliquod opus bonum quis
proijciat, ipsum orans, vt ad suã gloriã
cuncta dirigat: videatq; diligenter, vtrum
gratia sua sufficiat, an benè moueatur, an
natura sua sufferre possit, vtrum sumptus
habeat necessarios ad perficiẽdũ: simulq;
in suum nil posse, & in fundum suũ se re-
cipiat, & ibi omni excursu vitato, dei be-
neplacitũ expectet & obseruet, attendens
si his virtutibus veraciter præditus sit, p-
funda videlicet humilitate, amore, discre-
tione: quas si habuerit, mira haud dubiè
& grandia Deus in ipso operabit. Redea-
mus nũc, vnde paulisper aberrauimus, ad
sequentia d. Petri verba, quibus ait: Scien-
tes, eandem passionem ei, quæ in mundo
est, vestrę fraternitati fieri. Sic est, dilectis-
sime, oportet planè nos aliqd pati. Quic-
quid agas, quo quòd te veritas, ò homo, non
effugies crucem, non eris immunis ab af-
flictionibus & aduersis. Quòd si multi for-
tissimi iuuenes corpus & vitam suam mil-
le periculis in mũdi huius exposuere ser-
uitio, nullam indè aliam mercedem con-
secuti, quàm q; caro eorum vermibus, ani-
ma dæmonibus cessit in partem: (non em̃
aliam mercedem seruis suis mundus resti-
tuit) multo magis nos deo fidelissimo cre-
atori nostro libèter seruire, & aspera quę-
que pro illius amore pati debemus, vtpo-
tè qui seipsum, & regna celorum, vitamq;
perpetuam sibi famulantibus pollicetur.
Immo cum ipse deus ac dominus noster,
& omnium hominum caput Christus iesus,
verus dei filius, tam grauiã pro nobis
perpeffus sit, suiq; contemptũ, pauper-
tatem, exilium sustinuerit, meritò mēbra
illius erubescere debēt, q; pro eius amore
aliquid pati recusant. Et quis in hac vita
tot opprobria, tantam contumeliã, dede-
decus & ignominia pertulit, vt caput no-

Quid, pri-
uatũ ali-
quod exer-
citiũ, in-
stituenti,
premedi-
tandum.

Omniũ pa-
tientiũ ali-
quid esse.

Cur pati
nolētib; erubescen-
dum.

strum dominus iesus Christus, qui etiam
indiès adhuc eadem sufferre paratus esset,
si eũ talia pati foret possibile, ac salutis no-
strę necessarium? Quauis vsque in hanc
diem sepius adhuc ab hominibus spirita-
liter crucifigitur, quãdò illi varijs modis
impediunt, passionemq; eius & mortem
illi improperant: immò totiès passio, vul-
nera & sacratissimi sanguinis eius effusio
renouantur, quotiès aliquod mortale pec-
catum committitur. Taceo iniuriã & con-
temptum, quæ illi à multis indiès irrogan-
tur, sacratissimum corpus eius in immun-
dum, putidum ac diabolicum vas, id est,
cor suũ, mundo semper & creaturis spon-
tè repletum & additũ, pro nefas, quoti-
diè suscipientibus. Quę iniuria si ab eo cũ
dolore sentiri posset, grauius ipsum eru-
ciaret, quàm quòd Iudas polluto eũ susce-
pit ore. Isti nanque per fidem nouerunt
ipsum Deum creatorem suum esse, quod
Iudę vix vnquam satis perspectum fuit. Et
quotquot sunt veri amici Dei, si hanc ini-
uriam Domini sui sensibili cum dolore
& cruciatu sentire possent, vti eam intus
in corde & animo, charitatisq; dolore sen-
tiunt, haud dubiè cor & animam eorum,
ossiumq; medullas transuulneraret: & si
eandem iniuriã morte sua corporali pos-
sent impedire, ipsa vita sua multo id eis
gratius ac dulcius foret, quo hæc dilectis-
sime & amantissimi Domini Dei sui ini-
uriam & opprobrium, quę à multis ei quo-
tidiè irrogantur, posset auertere. Deni-
quę, vt ad d. Petri verba reuertar, tutissi-
ma rectissimaq; ad Deum via est, vt nos
ipsos semper sub potenti manu DEI hu-
miliemus. Humilitas nanque fundamen-
tum nostrum esse debet, & charitas edifi-
catio seu constructio nostra, & rationalis
discretio fundamento nostro semper su-
perstruenda est: & ita exaltabit nos Deus
in tempore visitationis. Cæterum id pro-
comperto habeatis, dilectissimi, cõplures
plũs satis intellectui inhærentes, ac rebus
intellectualib; immodicè occupatos, sese
extrouertisse, de suo subtili & alto glori-
antes intellectu, qui tamen per hanc viam
minimè inceserint, et quotquot eiusmodi
sunt, homines curiosi & vani, in ima-
ruunt exciduntq; que. Quo enim mons al-
tior, eo vallis profundior. Præstet nobis
dominus Deus, vt in hoc vero fundo sem-
per inueniamur, quo ipse nos sursum tra-
hat, dicatq;: Amice, ascende superius, ad lau-

Per quos
et hodiè
Iesus cru-
cifigatur.

Qui pro-
ditore
Iuda pe-
iores.

Quomo-
dò tribus
superius
dictis vir-
tutibus
vtẽdum.

Luc. 14.

lau-

laudem & gloriã ipsius, qui est benedi-
ctus in secula. Amen.

DOMINICA EADEM.

De quadruplici genere peccatorum Domino
appropinquantium, diuersa tamen multumq;
dissimili ratione. Et vt Dominus pios peccato-
res diuersis modis querat, & inueniat, quãq;
sint pascua eorum tam in presenti quàm futu-
ro seculo.

SERMO II.

Erant appropinquantes ad
IESVM publicani & peccatores.

LVCAE 15.

Væ vobis recitata sunt
verba, charissimi, in p-
sentis Dominicę diei
sacro euangelio haben-
tur, vbi etiam dominus
parabolam dixisse legi-
tur, in hæc verba: Quis
ex vobis homo, qui habet centum oves:
& si perdidit vnã ex illis, nonnè dimit-
tit nonaginta nouem in deserto, & vadit
ad illam quæ periërat, donc inueniat eã?
Et cum inuenit eam, imponit in hume-
ros suos gaudēs: & veniens domum, con-
uocat amicos & vicinos, dicens illis: Con-
gratulamini mihi, quia inueni ouem me-
am, quæ periërat. De his verbis p̃sens con-
cio erit. Omnes quidem, dilectissimi, pec-
catores sumus, & vt d. Ioannes ait, Si dix-
rimus quoniam peccatum non habemus,
ipsi nos seducimus, & veritas in nobis nõ
est. Dicam tamen de quadruplici genere
peccatorum. Primi sunt homines secula-
res, vitam superbam, rebellem, nefariam,
impiam, Dei prorsus immemorẽ ducen-
tes, diuini timoris expertes, negligẽtes di-
uina omnia, peccandi alij occasiones præ-
bentes, Deum nec quærentes, nec aman-
tes, nec metuentes, & immanibus deniq;
apertisq; mortalibus peccatis omne vi-
tæ suæ transigentes spatium, & neq; scire
aliquid, nec audire volẽtes de deo. Si mis-
sæ sacrum auscultare debent, haud secũs
agitatur, quàm si nudis plantis vepres cal-
carent, tempusq; illud nimis eis prolixum
videtur. Isti deum diuinãq; omnia, quate-
nũs ea ad Dei gloriã, ipsumq; DEVM
pertinent, & quicquid virtutis est, negli-
gunt atque contemnunt. Appropinquãt
tamen & isti ad dominum. Vis scire quo-
modò? In festis Paschalibus ad sacratissi-

1. Ioan. i.
Peccato-
res quadru-
plices esse.

mum Christi corpus accedũt, nullum hæ-
bentes firmum propositum, nec integram
voluntatẽ prauas consuetudines suas de-
ferendi: quin potiũs more suo viuere sta-
tuunt. Quibus profectò longè præstaret,
mille dæmonũ myriades in corpus suum
recipere: vtpotè qui haud secũs Dominũ
Deum suum accipiunt, quàm Iudas pro-
ditor, & rei efficiunt corporis & sangui-
nis iesu Christi, sicut apertè Paulus testa-
tur, loquens de illis, qui mortalis peccati
sibi conscij, Christi preciofo corpore cõ-
municant. Et vos, charissimi, si sciretis, q
periculosè & terribiliter viuunt, qui eius-
modi sunt, fortassis corda vestra præ do-
lore tabescerent. Nam & ipsimet, si imma-
nissimos cruciatus & miseras inexplica-
biles, horrendumq; iudicium, & incom-
prehensibiles angustias calamitatesq; que,
quas pro tãto scelere perenniter sustine-
bunt, præuidere possent, sensibus ac rati-
one destituerentur. Infelices isti, quando
ad extrema deducti, quonã in statu, quan-
tisq; in periculis res ipsorũ sint, semperq;
fuerint, videre incipiunt, tantis quando-
quẽ angustijs & calamitatibus corripiun-
tur, vt frequenter & valdè frequenter in
desperationis voraginem mergantur, &
pereant vsque in finem. Quidã etiã ex eis,
quod breui adhuc contigit, miseras quas
patiunt, verbis conant exprimeret: sed qui
eos audiũt, furere ac insanire eos dicunt.
Ceterũ sit hoc ob acerbissimas, quas sen-
tiunt, angustias, calamitates, miseras: nec
non ineffabili misericordia DEI; quõ
ceteri timorẽ habeant, & similia incidere,
dũ licet, caueant diligenter. Certè huius-
modi duris ac lapideis hominibus, si vn-
quam antè, vel nunc maximè hĩscẽ nostris
temporibus admodũ foret necessariũ,
doctores strenuos ac fideles habere con-
fessores, q; eis dñici corporis perceptione
interdiceret, & quãtis in periculis viuant,
edicerent: qui vitia eorũ pungerẽ potiũs,
nõ palpare: arguere, non dissimulare, sci-
rent. Alij similiter magni sunt peccatores, II.
sed tñ specimẽ quoddã sanctitatis de se p-
bēt, dum magna exercitia, multaq; bona
opera faciũt, ceterisq; hominibus optima
benè viuẽdi p̃ferũt exempla. Tales sunt hy-
pocritę, sectatores pharisęorũ, q; pharisai-
cũ habet viuendi modũ, qui ppria volun-
tate abundant, qui superbi & irresignati
sunt, & seipfos atq; sua in om̃ibus querũt
diliguntq;. Hi frequẽter grauib; pecca-

i. Cor. ii.

Desperã-
tio vndè.

Cur quidã
furere pu-
tentur.

tis mortalibus iacent oppressi, ne tamen se peccatores sentiunt: & cum nimium priuato abundant amore, dominum Deum suum nec amore nec intentione persequuntur. Vnde & ipsi periculose satis viuunt, & itinera ipsorum præter id quod periculis innumeris exposita sunt, etiam Deo valde displicent & aduersantur. Illis ipsis aut institutis suis & operibus, quibus ad Deum tendere deberent, nimium ab illo recedunt, fugiunt, abalienantur. Quomodo, inquis? Ausculta. Magna quidem sunt opera quæ faciunt, & speciem quandam virtutum ipsi præ se ferunt: verbi gratia, in verbis & operibus humilitatem promittunt, sed simul cum his ad sese cum superbia & vana sui reflectuntur complacentia, fallentes miseri seipsum, & graue æternumque sibi damnum inferentes. Et quia sibi ipsi impendit placent, vix aliquis eis potest satisfacere. Alios omnes iudicat & condemnat: & sicut ipse Deus ac dominus noster IESVS Christus nunquam pharisæis satisfacere potuit, ita & isti quotquot eorum consuetudines, instituta, exercitia non sectantur, vilipendunt ac temerariis insectantur iudicijs. Sunt enim spiritaliter superbi, immo spiritali superbia pleni, quod crimen supremum angelum in profundissimam inferni demersit abyssum. Vnde mones vos charissimi, hanc spiritualem superbiam haud secus quam mortem ipsam æternam fugere ac detestari. Ad vos ipsos conuertimini, vos ipsos iudicate, alios iudicare non presumite. Etiam si aliquod reuera malum videatis fieri, adhuc tamen quantum potestis, & apud vos ipsos & apud proximos illud excusate, ne lapsus cuiusquam ad plurimum noticiam deducatur. Isti temerarij iudices & hypocritæ, de quibus agimus, ex illis sunt nonagintanoue ouibus, quas dominus in deserto relinquens, ad vnam ouem querendam perrexit. Credite mihi, nullus precij sunt apud Deum peruersi homines isti, nec cogitat de illis, immo nec nouit eos, vti ipse in euangelio ait: Nescio vos. Tertij sunt homines tepidi & pigri: qui sacrum quidem baptismum nobiscum perceperunt, sed à diuina præuenti gratia, nunquam in graua mortalia peccata in his quæ sancta ecclesia vel precepit, vel prohibuit, collapsi sunt: vnde plus æquo præsumentes, nullo erga Deum & diuina studio, diligentia, strenuitate feruent: & licet codices multos legendo atque psallendo percurrant, & folia terant, ea tamen quæ legunt, non eis sapiunt, nec ali-

Superbiae spiritualis detestatio.

temeraria iudicia que vitanda.

Matth. 7. & 25.

III.

quam inde referunt gratiam. Satis autem creature aturæ eos afficiunt, satisque eis placet & sapiunt: his videlicet delectantur, has amore prosequuntur, ad harum accedunt amicitiam & consuetudinem: in his sponte ac libere delectationem, quantum possunt, querunt: & ad huiusmodi, seipsum & alios prouocant modis omnibus quibus possunt, verbis scilicet, operibus, vestimentis, habitu, moribusque, diuersis quoque exercitijs & multimoda conuersandi ratione, varijsque gestibus in eundo & stando, per nuncios quoque, munuscula & literas, & ita modis innumeris seipsum foras effundunt, moribus incompositi, sensibus incusoditi, in loquendo garruli stolidique: interim tamen, si superis placet, aut se egrè mortale aliquod peccatum velle admittere, maxime quod graue atque notabile foret. Verum quomam in statu res ipsorum sint, nouit Deus: & ipsi merito & debent & possunt sibi timere. Sicut enim qui vitiosum & corruptis humoribus infectum habent stomachum, scetidas patiuntur eructationes, nec libet eis bono cibo vesci, & si eo vescantur, non eorum afficit palatum: nec enim habent vllum melioris escæ appetitum, & dulcia eis videntur amara ob stomachi infectionem & hu-

Quorum stomachus mystice infectus.

Quid ne, alioquin oportens, non possit.

Aeternæ morti qui maxime propinquat.

Omnia bona, dei esse

mas continet, perficitque, quæ est increatum ac sempiternum cælestis patris verbum. Habet enim anima rationalis scintillam quandam & fundum intra se, cuius desiderium & sitim vt aliquid aliud perfecte fatiet præter Deum, nec ipse, licet omnia possit, Deus efficere potest: vnde etiam omnia quæ in cælis & terris condidit, illi daret, non sufficit ei, neque satiat eum. hæc enim est natura illius. Hunc autem fundum & desiderium extinguunt & suffocant miseri isti, adeoque creaturis inhiant, quasi à vento satiari possint. Et hac de causa diuina omnia prorsus illis insipida sunt. Gustus namque & appetitus æternorum extinctus est, stomachus prauis abundat humoribus, & iam infelices isti æternæ morti valde propinquant. Quid, putamus, dilectissimi, faciunt isti, quando ad extrema deducti, ipsam vident, vt naturalem & ingentem dignitatem suam peruerterint ac dehonestarint, stultissimæ fatuitatis ac vanitatis gratia tam immensa neglexerint bona, ac fundum denique suum corruperint atque vastarint? Credite mihi, charissimi: calamitas, angustia & miseria, quas tunc experientur, omnem vitæ huius calamitatem excedunt. Certè quicquid habet homo tantum intus quam foris, bona omnia, tam naturæ, quam gratiæ & fortunæ, à Deo accipit, hac vtique ratione, vt eadem in ipsum cum amore, gratiarum actione & laude refundat, referatque. Cæterum qui tales sunt, quales hi stolidi, de quibus agimus, vix quotidianas exoluunt preces. Et vbi sunt debita innumera, quibus DEO obligantur? Quid fore putamus, dilectissimi, vbi hæc ad nouissimum vsque quadrantem exigentur ab eis? Itaque moneo vos, charissimi, dum licet, caute vobis, ne forte, quod fatuis virginibus euenit, etiam vobis accidat. Non ille grandia peccata fecisse legitur, sed tantum non præparasse. Quod autem parare se maturabant, ex bona voluntate profectum videtur, & tamen à regni introitu exclusæ sunt, dicuntque est illis: Amen dico vobis, nescio vos. Non enim, vt vos persuasum habetis, negligentibus cælorum regna proueniunt. Minime sanè. Enimvero obsecrati isti, de quibus agimus, preciosum Christi sanguinem, acerbissimamque passionem illius ociosè ac sine fructu abire debere putant. Sed errant miseri atque falluntur. Dicunt autem: En in sacra religione positi sumus, in

sancta congregatione & societate viuimus, & oramus multum, legimusque. Et ego: Hæc, inquam, omnia sine amore & attentione, cum distracto corde, tam cæcè & frigide agitis, vt sine admiratione nec cogitari quidem possit. Sed contentur, verbis scilicet, absque integra sese ex animo corrigendi voluntate: Et corpus Dominicum accipiunt, faciunt nimirum haud secus, quam si quis regem ad domum suam inuiter, & venientem, in sordissimam ac putentissimam haram inter porcos solum ducat. Multo quidem præstaret eis, nunquam tremendum illud sacramentum percipere. Iam si forte accedat aliquis, & quantis in periculis degant, quamque horredam periculosamque sint habituri mortem, eos præmoneat, irrident hominem, dicuntque; Beggardorum ista sunt verba: En isti noui sunt spiritus. Nec tantum Iudæi vel pagani Christianos irrident, quantum isti pseudochristiani eiusmodi hominem. En, aiunt, nouum hæc habemus spiritum: Hic est vnus ex sublimibus spiritibus. Et hoc illis faciunt, quos eorum grauissima dāna cruciant, quique eos inde ad viam veritatis & iustitiæ reuocare nituntur. Cæterum, si in hac impœnitentia, & vitiorum suorum periculosa nescientia permanserint, nunquam Dei faciem sunt conspecturi. Dicunt quidem, egrè se mali quippiam facere. An verò bene facere credendi sunt, dum foris quidem per sensus bestiales frigida quedam vocalium orationum & lectionis murmura, tanquam paleas Deo offerunt, amorem verò, cor, intentionem atque fauorem, pro quibus ille solis mortuus est, cetera verò nec dupondio supputat, per liberam voluntatem creaturis tribuunt? Oportebat quidem illa facere, sed ista multo magis offerre. Itaque & isti ex illis nonagintanoue ouibus sunt, quas dominus in deserto reliquit, quarum exiguus aut nullus fructus est. Quod si etiam ex diuina misericordia quibusdam ex his ea gratia in extremis collata fuerit, quod tamen maxime incertum est, vt tanta cordis contritione compungatur, quanta ad beatam vitam obtinendam sufficit: horrendum tamen ac ineffabile sustinebunt purgatorium, immaniterque nimis torrebuntur, excoquentur, assabuntur, & hoc fortasse ad extremum vsque iudicij diem. Deinde verò his omnibus toleratis, nimirum à singularibus dei amicis remoti erunt, longè infra illos in angulo aliquo collo-

comparatio venusta.

Mat. 23.

Luc. 15.

III.
Peccato-
res felices
qui.

cādi. Denique reuera isti peccatores sunt, & tamen se peccatores minimè sentiunt. Appropinquant autè & ipsi Dño nostro IESV Christo exteriori sua innocētia & vitas: sed cor, fundus, & amor ipsorum, longè est ab illo. Quarti denique generis peccatores, felices & amabiles sunt peccatores. Et hi forsitan longè præ supra memoratis grauius peccarunt, atque in diuersa immania lapsi sunt crimina: sed quilibet illa magna sint & numerosa, parū refert. Isti nanq; ex ipso fundo Deo suo appropinquant, & vel auerterunt se, vel etiam nū auertunt perfectè & ex animo ab omnibus extra Deum, quæ nō sunt purè Deus, aut in quibus ille nō relucet, & cor suū atq; fauorem ad eundem applicuerunt cōuerterūtq; hac videlicet ratione, quæ eum præ omnibus amare velint & intēdere: simulq; totos se intūs & foris eidem resignant, ita vt quæcūq; ipse voluerit, & ipsi velint, ne talium peccatorū sceleribus & culpis nullam vnquam Deus rationē exiget, immò nec scire ea vult. Quū enim ipsi totos indè se auerterint, & ille faciem suam indè auertit, adeo vt si ipsi ea amplius scire nō lint, velit & ipse ea nescire. Sed querat fortasse aliquis, vnde scire possit, si tam perfectè ab omni peccato auersus, & ad Deum conuersus sit. Hinc videlicet: si intra se in veritate absque omni glossa vel excusatione solum Deum, nec aliud quicquā extra illum, ex imo cordis sui, diligendi inuenit voluntatē: si hunc solum præ omnibus & super omnia purè diligere, & in cunctis operibus suis intēdere proponit, desideratq; si promptam & resignatam in se reperit voluntatē, cūcta quæ Deū à se exigere sciret, quæcūque etiam illa essent, libenter faciendi: nec quicquam in terris tā charū habet, quod non pro illius amore ac beneplacito vellet deferere, si hoc illi placere haberet exploratum: si deniq; eundem Dominum Deum suū sequi statuit & intendit, quacūq; se via trahere vel ducere velit, siue per media, siue immediate per seipsum: si, inquam, in his libenter eum expeditè & abstractè, quocūq; modo ipse voluerit, sequi paratus est. Hactenus de quadruplici peccantiū genere dictum sit. Habet deindè euangeliū, vt Dominus ouem perditam quæserit, vbi interrogari potest, qualis sit illa dñi quæsitio. Querit Dominus & habere vult matrem, humilem, pauperem, purū, resigna-

Quid sibi
ouis quæ-
sitio velit.

tum hominem, qui ad omnia sit æquè paratus ac resignatus. Quod non ita accipiendum est, quasi alicubi residere debeat, & pallio caput obuoluere: sed ita potius, vt se Deum querere sinat, quo tantisper deprimatur ac vilipendatur, donè humilitatem in omnibus vndecunquè occurrentibus seruare sit edoctus. Porrò sicut hi qui rem perditam quæerūt, non in vno, sed in omnibus hincindè locis inquirūt, donè inueniant, sic & Deus vnumquemque fidelem diuersis modis, non vna tantum ratione, querere habet. Tantum curret quisque, vt in omnibus modis & quibuscūque, vndecunquè vel à quocūq; accidentibus siue occurrentibus, inueniatur ab illo, quanlibet ille ignominiam ac humiliationem ei euenire permittat: & hæc eadem nō aliundè, quàm ab ipso accipiat Deo, qui per hęc eum querit. Vult planè Deus ipsum mitem habere: tanta ergò, tamq; multiplicia sibi aduersa patiatur inferri, tamque diū se in passionistorculari cōprimi & conculcari, donè mansuetudinem in huiusmodi perdidicerit. Vult etiam Deus pauperem eum habere. Itaque si bona sibi auferuntur, amici tolluntur, aut certè thesaurus aliquis, cui per amorem inhæret, diripitur, inueniri se patiatur, curetque vt fundum suum deo nudum valeat & pauperem exhibere. Si quidem & in his querit eum Deus. tantum inueniri se sinat. Vult denique & purum eum DEVS habere. & huius rei gratia, innumera & multiplicia ei aduersa permittit occurrere, donè ad plenū purgetur & perpoliatur. In omnibus ergò quæ illi accidere possint, vel etiam accidunt, vndecunquè vel à quocūq; siue ab amico, siue inimico, seu à propria matre, siue sorore inferantur, querit eum DEVS, à quo etiam, non ab hominibus, purè ac nudè ea suscipere debet, permittens se ab illo in his queri. Sanè dilectissimi, si quis vulnus haberet putrescens, vri, secari, & immaniter se etiam multis in locis tractari permetteret, ne si noxius serperet humor, multo grauiores deindè incideret cruciatus: hac, inquam, de causa non parceret sibi ipsi, sed putredinem omnem rescari sineret, vt ea sublata, beneficium sanitatis consequeretur. Ità & vos, quæcūque vobis aduersa eueniunt, attento eo, quod in his Dominus vos querat, libenter hilariterque sufferre debetis, vt fundus ve-

Cur aduersum
inueniri se sinat
inueniri se sinat

us vesper non momentaneam, sed æternam recipiat sanitatem atq; salutē. Dum ergò quælibet vobis vel intūs vel foris ex improviso aduersitas occurrit, ita in animo dicatis: Oportet aduenisti amice fidelissime: certè non hīc te expectabam: simulq; humiliter illi vos inclinate. Hoc igitur modo in omnibus nos querit Deus, cupiens nos verè resignatos efficere. Non querit ipse equos grandes, nec boues fortes, hoc est, homines arrogantes, magnis quibusdam propriæ volūtatis incumbentes exercitijs: nec etiā eos querit, qui grandia extrinsecus opera cum suū complacentia faciunt: sed humiles duntaxat, & mites ouiculas, id est, paruulos ac resignatos homines, qui se permittunt à Deo queri, & vbi cūquè queruntur, semper oues inueniri fatagunt. Talis ouicula quisquis esse desideras, in omnibus quæ tibi quolibet modo queant accidere, veram eandemq; pacem habeto. Et vbi quod in te est, feceris, securus esto: qualibet quæque ratione eueniant, semper pacem peccatoris serua, nihilq; mouearis, omnia cōmittens Deo, eidemque te resignans in omnibus, etiam in defectibus tuis secundum sensus, non secundum rationem, ita videlicet, vt auertaris ab eis, displiceantque tibi: in quibus nimius esse non poteris. Velisque libenter molestiam, quæ ex vitiorū impugnatione sentitur, sustinere, non autem in ipsa vitia secundum rationē consentire: quod quidem maximum prestaret impedimentum. Atque hoc modo in omnibus pacem serua, etiam in donis Dei: siue ea largiatur, siue subtrahat Deus, semper idè perseuera: ita demum homo resignatus efficietis, omnia & aduersa & prospera, dulcia & amara, in vera perfectaq; pace equaliter de manu domini suscepturus. qui talis est, charissimè, hic est prorsus amabilis ouicula, quam Dominus quæsiuit & inuenit. Non autem querit ille oues superbas, homines creaturarum amoris & delectationi iugiter inhærentes. Enimuerò Deus omnipotēs nonagintanouem, immò centiēs nonagintanouem tepidos, fastidiosos, superbos ac propriæ voluntatis homines, in deserto, vbi nullus penè fructus est, relinquit. Nam & isti viscosi homines, exiguos aut propè nullos referunt fructus. Ceterum vbi Dominus ouem quæsitam inuenit, imponit in humeros suos gaudēs: & veniens domū, conuocat amicos & vi-

cinus, dicens illis: Congratulamini mihi, quia inueni ouem meam. Amici isti & vicini, omnes sunt cælestes exercitus, angeli videlicet & sancti, cunctique insuper dilecti amici eius, tam in terris quàm cælis positi: qui omnes immenso ac ineffabili gaudio de huiusmodi exultant oue, adeo vt gaudium illud nullus capere intellectus, nulla queat ratio consequi: quippe quod in abyssum quandam tendit. Imponit autem Dominus ouem in humeros gaudēs, secumque deportat. Humeri inter caput & corpus siti sunt, & vtrunq; contingunt. Imponit ergò Dominus ouem hanc amabilem in humeros, hoc est, inter sacratissimam humanitatem, & æternam ac superdignissimam diuinitatem suam constituit. Et humanitas quidem illius, eiusmodi ouium sit fulcimentum siue sustentaculum, in diuinitatem transferens easdem: ipsaque huiusmodi sese immiscet ouium actibus, portans eas in cunctis operibus earum. Hactenus quidem opera sua ex seipsis & cum seipsis fecerunt: iam verò imponit eas Deus in humeros suos, portatq; eas, & omnia ipsarum opera in eis & per eas efficit: Siue enim comedant, siue bibant, siue eant, siue subsistant, siue loquantur, seu quelibet demum agant, cūcta hæc in eis Deus operatur, ipsique viuunt & feruntur in Deo. Ex humanitate transeunt in diuinitatem, rursumque ex diuinitate exeunt ad humanitatem: sicque ingrediuntur & egrediuntur, & vberissima semper pascua inueniunt. Reuera gaudium & delectatio, quæ hīc spiritui etiā in hac vita præstantur, vsque adeo ineffabiliter cuncta mundi huius exuperant gaudia & oblectamenta, vt si vniuersa hæc in vnū conflentur, multo tamen minora sint ad minimum etiam, quod hīc donatur spiritui, gaudium, quàm guttula vna aquæ ad vniuersum mare. Denique isti sunt peccatores, de quibus Dominus in Euangelio loquitur, vbi ait: Gaudium erit in cælo super vno peccatore pœnitentiam agente, quàm super nonagintanouem, immò milliēs mille, iustis tepidis & fastidiosis. Ex his enim DEO honor & gloria refertur. Ipsi sunt peccatores Deo reuera propinquantes. Præstet nobis Dominus Deus noster, Pater, Filius, & Spiritus sanctus, vt ita nos queri sinamus, quo verè semper oues inueniamur, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Amici &
vicini, qd.

Quæ in hu-
meros po-
ni, quid.

Gaudium
spūs quā-
to p̄ter
mundano.

Qui p̄cō-
res Deo,
quā iusti,
chariores.

DOMINICA EADEM.

De parabola drachma perdita: & ut is, qui per eam signatur, pondus, materia & imaginem iustam habere debeat: utq; Deum homo querat, & queratur a Deo: & quomodo necesse sit eiusmodi hominem per multiplices desolationes, de-relictiones atq; pressuras euerit, ac demum quid sit vera dilectio Dei.

SERMO III.

Quæ mulier habens drachmas decem, si perdidit vnam &c.

LVCAE XV.

NEuangelio hodierno, vnde thema hoc extractum est, primam de oue perdita Dominus parabolam proposuit, de qua licet alias multa dixisse me memini, etiam nunc tamen quedam dici non absurde possunt. Itaque quoquod te vertas, qualescunque excusationes & glossas adferas, o homo, si saluari cupis, ouis sis oportet. Quomodo, inquis? In vera scilicet mansuetudine, modestia, tranquillitate, & quorunlibet aduersorum resignata sufferentia, ita ut animum habeas Deo & creaturis omnibus propter Deum, passiuè seu per modum patiendi, subiectum: ut qualibet ratione, vel per quemcunque, siue per seipsum, siue per homines, seu per demones, siue per creaturas omnes, celo terrave contentas, per dura etiam, seua & horribilia verba, trucesq; hominum gestus Deus te quærat, seu querere velit, semper te ipsum humiliter resignes, exeas, abneges: & qualibet te ferocitate ac impetu alij aggrediantur, non te defendas, non illis respondeas, sed tantum fileas patienter, sequens hac in parte amabile exemplar Domini nostri IESU CHRISTI, qui ut ouis mansuetissima, non aperuit os suum, & coram tondentibus se iudicibus obmutuit. Ità prorsus vnumquemq; vestrum moneo & hortor charissimi, ut siue criminentur vos homines, siue grauibus iudicijs & asperis impetant verbis, siue quolibet modo vos tudeant, aut quacunque demum ratione Deus vos querere velit, conticete, & tonderi vos permitte: atq; ita similes ei efficiamini, eritisq; ouis illa, quam ipse in deificata humanitatis suæ humeris, cuius vos, cum vera expeditaq; resignatione patiendo & tacen-

Oues quò nos oporteat esse.

Esa. 53.

do, imitatores facti estis, vsque ad superessentialem diuinitatem, vbi plenissima perfectissimaque sunt pascea, portabit. Nimirum, dilectissimi, hæc omnino ante omnia cum primis necessaria sunt. Cæterum vbi hoc modò ouis aliquis effectus est, & amabile Domini Saluatoris exemplar modo iam dicto imitatus, (quod, ut dixi, necessarium est) tum primum bonus & sanctus homo dici potest. Verum si de perfectorum hominum numero esse velit, nouerit multa sibi adhuc superesse, quæ transcendere necessariò debeat. Habet deindè præsens Euangelium, ut mulier drachmam perdidit, lucernamque accendens, & domum euertens, diligenter eam quæserit. Hæc mulier, ipsa est diuinitas: laterna, deificata humanitas: drachma, anima. Drachma igitur tria necessaria habere debet, quorum si aliquod ei defuerit, iusta drachma non erit. Hæbit ergò pondus, materiam iustam, debitamque imaginem siue monetam. Materia autem illius, aurum erit siue argètum. Et talis quidem esse debet drachma materialis. Anima verò, quæ per hanc drachmam signatur, diuinitatis imaginem habens impressam, ineffabile quiddam & incomprehensibile est, & meritò drachma aurea dici potest. Hæc autem pondus suum habere debet, quod est sine pondere, cum sit celo terraque, & omnibus in eis contentis, ponderosior. Deus nanque in ea est, & idè tantum pòderis habet, quantum Deus. Materia verò illius, immersa diuinitas erit, quæ per superessentialitatem ineffabilis charitatis suæ, in hunc spiritum seu animam sese immergit, rursumq; eundem totum omnino in se absorbit atq; demersit. Hoc quisquis in seipso feliciter experiri appetit, Deum ipsius duntaxat causa, non ob aliud quippiam amet, necesse est: & per hoc drachma sua sit aurea. At cum omnia creata in Deum referat, & illis omnibus amor eius ad Deum præponderat, iam drachma suum iustum habet pondus. Cum verò crucem CHRISTI portat, omnes eius virtutes imitando, iam veram habet monetam in latere crucis. Sed cum sese fide, spe & charitate introuertit in diuinam essentiam in se præsentem, manetq; in Deo, & Deus in eo, tum imaginem sanctissimæ Trinitatis supernaturaliter recipit in alio latere. Oret ergò Spiritum sanctum, ut drachmam suam ab omni plumbo

Mulier. Laterna. Drachma.

Drachmæ q̄ tria necessaria.

bo ignibus exurendo, repurgare dignetur, & in purum aurum vertere: Sicque multo viciniorẽ subtilliorẽq; habebit viam ingredi, cuncta ea quæ exterior homo querere possit, vniuersaq; hominis exterioris exercitia, siue actiua, siue passiuã, & quæ circa formas & imagines versantur, aut quocunque demum vocentur nomine, longè transcendentes. Sed quenam est hæc via, inquis? Euangelium nos docebit. Mulier enim accedit lucernam, & euertit domum. Quæ verò est ista mulier, nisi eterna sapientia, quæ lucernam accendit diuino scilicet amore, qui in hac lucerna, anima videlicet illius, accessus esse debet & arde- re? Quid autem sit amor Dei, necdum satis exploratũ habere mihi videmini charissimi. Putatis enim amorem esse, si sensibili deuotione, dulcedine ac voluptate affluatis. Sed non est iste amor, non est hæc essentia amoris. Quid ergò, inq; est amor? In inopia videlicet & paupertate interna, in diuinæ consolationis subtractione & omnimoda derelictione continuè ac immobiliter intus languere & suspirare: simulq; in his ex toto se resignare, ardendo liquefieri, & ex ardore internæ paupertatis torrescere, in eadem semper animi resignatione persistendo. Hoc, inquam, est amor, & ipsolucerna hæc accenditur. accensa deindè lucerna, euertit domum, & querit drachmam diligenter. Duplex in homine questio agit. Altera actiua est, passiuã altera. Actiua est, quando ipse homo querit: passiuã, quando queritur. Actiua rursum duplex est, Externa videlicet & interna: quarum hæc posterior tantum priorem excedit, quatum celum terram, multumq; dissimiles sunt. Externa nanq; per exteriora bonorum operum exercitia, varijs diuersisq; modis pro diuina admonitione & impulsu, ac amicorum Dei in formatione directioneq; Deum querit: potissimum autem per exercitia virtutum, ut potè humilitatis, mansuetudinis, modestiæ, tranquillitatis, resignationis, omniumq; aliarum virtutum, in quibus sese exercet homines, aut exercere possent. Interna verò, quæ hanc longè superat, questio est, qua homo in proprium fundum suum, in intimum animæ suæ sese recipit, & illic Dominum Deum suum querit, sicut ipse probauit, dum ait: Regnum Dei intra vos est. Hoc regnũ (quod non est aliud, quam Deus ipse cum omnibus diuitijs suis, in

Quid seu qualis sit amor Dei.

Questio duplex.

Questio externa.

Interna.

Luc. 17.

propria essentia & natura sua) quisquis inuenire exoptat, vbi ipsum est, illic querere debet, hoc est, in intimo animæ fundo, vbi Deus multo ipsi animæ vicinior coniunctiorque est, quam sit ipsa sibi: illic, inquam, regnum istud querendum est, inueniendumque. Hanc prorsus animæ suæ domum homo subeat oportet, cunctisq; sensibus & sensibilibus rebus, omnibus quæ per sensus & phantasiã introrecipiuntur & congeruntur, formis & imaginibus, cuiuscunque demum generis illæ sint: immò & intellectualibus formis seu imaginibus, ipsiq; intellectus operationi intellectuali, prorsus excidere, elabi, ac superior fieri debet. Cumq; ad hanc ipsam domum DEVM questurus ingreditur, iam ipsa domus euertitur. Et tunc DEVS ipse hominem querit, domumque hanc penitus euertit: quomodo nos solemus, aliquid requirentes, cuncta euertere, & loco suo mouere, donec inuenire contingat quod querimus. Ità prorsus & eiusmodi homini vsuuenire solet, ut posteaquam ad hanc domum peruenerit, Deumque in hoc intimo fundo suo quæserit, vicissim eum DEVS quærat, totamq; euertat domum. De hoc introitu, quæstione & euatione, dicam hic aliquid, verbis quidem satis vulgaribus & tritis, quod tamen non passim omnes intelligent. Cipient autem ipsum illi duntaxat, qui hinc aliquid feliciter perceperunt, quibusque illud intus resplenduit & illuxit. Ingressi istud in animæ fundum, non eiusmodi est, ut quandoquæ ingrediaris, rursumque egrediaris ad commercia creaturarum. Et euersio ista, quæstioque, qua DEVS hic hominem querit, nihil aliud est, quam quod idem ipse DEVS obiecta omnia, per quæ homini in hunc interiorem fundum peruenienti sese exhibet obijcitque, rursum eidem penitus aufert, adeoque totum hominem subruit & euertit, ac si nihil vnquam lucratum esset: & iterum iterumq; modos omnes, lumina seu illuminationes omnes, & quicquid vnquam homini collatum ac reuelatum fuit, seu illi sese intus obiecit, in hac quæstione funditus subuertit. Iam si ea naturæ fortitudo esset, ut huiusmodi euationem infra diem & noctem vel septuagies septies homo ferre, seseque in ea resignare sciret, multo id ei foret vtilius, quam omnia quæ vnquam intellectu apprehendit, aut à Deo

Ingressi in fundum animæ.

Euersio. Questio.

Deo percepit. In hac siquidem euerfione, modò se in ea resignare sciat, longè sublimiùs in deum ducitur, quàm in operibus, modis, institutis omnibus, quæ vnquã excogitata fuere, duci posset. Vñ quotquot hac benè vti nõrunt, gratissimi homines efficiuntur: & facilimù eis est quandò voluerint, momentis omnibus sese introrecipere, & transcendere omnia. Sed heu multorù tam viscosa & irrefignata natura est, vt semper aliquid habere velit cui inhæreat, cuiq; innitatur. Tales sunt instar recentis & inæqualis areæ, quam pedib; calcare, & duris ac rigidis scopis tam diù fortiter scopare oportet, donèc plana & leuis efficiatur. Cõtrà verò planæ areæ non nisi auium alis leuiter absterguntur. Ità nimirum quosdã inuenire est plùs satùs elatos, inæquales, asperos, irrefignatos, quos ea de causa Dominus duris ac rigidis multiplicitum tentationum, passionumq; scopis atteri finit, donèc sese resignare addiderint. Bonis verò, pijs ac resignatis hominibus omnia sua spontè proueniunt. Et ex his multi in amabiles sanctosq; abeunt homines, dum omnia illa, quibus natura inhæret, aut inhærere vellet, abdicant, eisdemq; moriuntur & excidunt, relictæque in ipsum nituntur fundum suum, absque vlla inhesionem seu viscosa affectione, & in merà paupertate ac nuditate cù vera resignatione persistunt, parati semper tales permanere, nudi videlicet, cæci ac desolati, quantumcunquè & qualitercunquè Dominus voluerit. O si quis hac ratione queri se, domumq; suam euertere sibi haud dubiè drachma inueniretur, longè quidem sublimiùs, quàm aliquis vel cogitare queat vel intelligere. Prorsus, inquam, huiusmodi euerfionem sustinere, cuncta quæ mundus omnis foris per sensus perficere valeat, opera, instituta, siue conceptus & modos, longè lateq; precellit. Hoc ipse deus asserere dignatus est, vbi ait: Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me. Necessarium est enim, vt omnem inhesionem, & quæcunq; à vero ipsum profectu impediunt, quisq; diligenter abneget, abdicetq;. Porro dum irrefignati homines magnis quibusdã pulsantur tentationibus, ac duris teruntur scopis: omnium se iacturam fecisse, omniaq; perdidisse arbitrantur, grauemq; & vehementem tristitiam, desperationem & me-

Quanta, qua ratioe in nobis drachma inuenienda.

Luc. 9.

tum horribilem incurrunt, dicuntq;: Iam actum est de me. Perij. Lumen omne & vniuersa gratia ablata est à me. Qui si benè leuigati ac resignati essent homines, nunquàm meliùs aut rectiùs habuissent: sed qualibet eos ratione Deus quærere vellet, ea cõten ti essent, ea ipsis placeret, & in ea, pace vera potirètur. Si ille eos cæcos, tenebrosos, frigidos, pauperes, aut qualèscunque alios habere vellet, quolibet ille modo eos quæreret, per inopiam vel abundantiam: hoc tantum agerent, vt in omnibus, in quibus ipse eos quæreret, ab ipso inuenirentur. Credite mihi, dilectissimi: si hæc viam strenuè teneremus, vt nos modo prædicto intus & foris resignaremus & abnegaremus, mira quidem nobiscum deus ageret, adeoq; amabiliter satùs vltra omnia nos eueheret atque transferret. Veruntamen si qui hic estis seculares, ne quæso terreamini, nec animo concidatis. Viuunt multum sola aqua & pane hordeaceo, viuunt tamen & saluantur. Et vos ergò si ad altiora perfectioraq; ascendere non vultis, at nec sic abijciatis animum. Deindè etiam ponderosa debet esse hæc drachma, & imagine sua insignita. Põderosa videlicet, vt in fundum Dei relabatur & demergatur, qualis inde exijt, tota videlicet pura, immaculata, tamq; nuda & expedita ab omnibus, vt inde profluxit. Et imagine sua insignita: nuda, inquam, nuda imagine sua. Hæc autem imago, non ea tantum Dei imago est, quam anima sibi habet impressam, sed eadem ipsa imago, quæ deus est in propria, pura, diuina essentia sua, in qua imagine seipsum deus amat & cognoscit, fruiturque seipso: in qua viuunt, existit, operatur: & per hoc animam, tota deicolor, deformis atq; diuina efficitur: immò quicquid deus est per naturam, ipsa fit per gratiam, in hac videlicet vnione & immersione in deum, rapiturq; supra se in deum: atque ibi, vt dixi, fit deicolor, vt si ipsa se cerneret, deum se arbitraretur: & quisq; eam videret, in habitu, in colore, modo & essentia Dei non naturali, sed gratuita, eam adspiceret, & ex ipsa visione beatus foret: quoniam quid deus & ipsa in hac vnione vnium sunt, non ex natura, sed gratia. Quocontrà, si quis anime, cui amor & fundus creaturarum coloribus spontè tincta sunt, fundum cerneret, eam haud dubiò nõ minus deformem, quàm ipsum conspiceretur dæmonem: cuius tamen tam intolerabilis atque

Desperatiù vox.

Seculariù qualificatq; cõsolatio.

Anima & deo q vnũ fiant.

que horribilis deformitas est, vt si quis eum in ipsa sua specie seu forma videret, præ illius horrore caro & ossa illius emarcescerent ac emorerentur. Et in hac abominabili deformitate quæcunq; anima in fundo suo creaturis dedita & addicta inuenitur, seipsam sine fine & absq; vlla intermissione non minus execrabilem, scedam ac turpem, quàm ipsum etiam perenniter conspicit dæmonem. Anima verò pura, deifica, & ab omni creaturarum amore libera instar Dei, & videbit ab alijs, & ipsa se æternaliter videbit: (Deus namq; & ipsa in memorata vnione vnium sunt) beatitudinemq; suam intra se, & ex seipsa in hac eadem vnione accipiet. Quàm igitur felices sunt, dilectissimi mei, qui ita se quæri sinunt & inueniri, vt à Domino introducantur, eidemque modo ineffabili vniantur: quod profectò sensus omnes & oem intellectum, & quicquid dici vel cogitari potest, longè superat & excedit. Hoc quisquis obtinere appetit, eo, quo diximus, ordine & discretionem, memorata studeat ingredi via: & ita non facilè vlli patebit deuiò vel errori. Quod nisi fecerit, sed in sensibus, rebusque creatis hæserit perstititque, certo certius & modo & æternaliter in eodem semper hærebit luto, & animæ suæ faciet iacturam irreparabilem. Præstet nobis omnipotens deus, pater, filius, & spiritus sanctus, vt omnes hoc modo à Domino quæriti, ab eodem inueniamur. Amen.

DOMINICA III. post Trinitatis.

Vt misericordes esse, neminè iudicare, & intranos mensuram bonam, confertam, coagitatam, & superfluentem, id est, metem abstractam & resignatam, in quam seipsum deus effundit, habere debeamus.

SERMO I.

Estote misericordes, sicut & pater vester misericors est.

LVC. VI.

ec verba, dilectissimi, ex euangelio Lucæ desumpta sũt, vbi etiam subdita dominus dixisse legitur. Nolite iudicare, & non iudicabimini: nolite condemnare, & non condemnabimini. Dimittite, & dimittimini. Date, & dabitur vobis. Mensuram bonam

nam, & confertam, & coagitatam, & superfluentem dabunt in sinum vestrum. Eadem quippe mensura, qua mensi fueritis, remetietur vobis. In quibus verbis duo quedam docemur: alterum, quod præcipiente domino facere: alterum, quod cauere debeamus. Est ergò hic faciendum aliquid, & aliquid cauendum seu dimittendum. Faciendum est, vt simus misericordes: cauendum seu dimittendum, ne iudicemus. De quo posteriori etiam aliàs vobis dixisse me memini, quàm scilicet periculosum & multis angustijs obnoxium sit, alium iudicare: quicquid impendit necessarium sit omnibus, ab hoc diligentissime sibi cauere vitio, & custodire animas suas. Iam de misericordia ipsum veritatis os, quod nunquam mendacium protulit, ita protestatur: Eadem mensura qua mensi fueritis, remetietur vobis, haud dubium quin in omnibus, ita vt si multum misericordes fuerimus, multam quoque misericordiam sentiamus: si parum, tantundem etiam recipiamus: si nihil omninò, nihil etiã penitus misericordiam consequamur. Hanc autem misericordiam quisq; intra se in animo suo habere simul & exercere debet, ita videlicet, vt sentiat intus in mente sua fidelem, & intimam erga proximum suum compassionem, quandò illum qualibet vel interna vel externa nouit afflictione grauatum: Deumq; cum interna compassione, vt illum consolari dignetur, exoret. Et si extrinsecus etiam illi siue consilio, siue munere, verbis vel operibus succurrere poterit atque prodesse, quatenus ad eum pertinuerit, faciet id perq; libet: & si multum præstare non quibit, saltem aliquid faciet, saltem aliquam externam vel internam impendet misericordiam, aut saltem verbum aliquod consolatorium & pium loquetur. Atque hac ratione suo faciet officio satùs, & misericordem quandoque deum habebit. Et hoc de faciundo dictum sit. De cauendo autem, ne scilicet iudicemus, quomodò ipse Dominus ait: Nolite iudicare, & non iudicabimini: id in primis sciendum est, iudicandi temeritatem supra quàm dici possit, hac tempestate magna grauissimaq; hominibus penè vniuersis damna inferre. Et reuera faciat quisq; bona opera extrinsecus, quantalibet & quantumcunq; multa: oia tamen illa spiritus immundi subsannant & habent ludibrio, si huic spontè vitio sub-

Quid faciendũ.

Quid cauendũ.

Matt. 7. Luc. 6.

Iudicandi temeritas.

quæ pariat damna.

sub-

subiaceat. Obsecro dilectissimi, nemo sibi in alium iudicandi vsurpet auctoritatē, nisi qui prius suis ipsi iudex fuerit. Enimvero dolenda admodum cæcitas est, velle aliquem vt alij pro sua se voluntate gerāt, quāddō nec seipsum omni conatu suo vnq̄ satis custodire potuit, nec efficere aliquāddō, vt is esset, qui esse deberet, qualemque se ipse efficere cuperet. Nec debet quiscquam aliorum defectus plūs eq̄uo pōdere, si Deum sua vitia misericorditer dissimulare voluerit. Et si etiā certō illi constaret, reuera mala esse facta aliorum, pro salute tamen sua in ea iudicium ferre cauebit. Quisquis enim recto voluerit ordine procedere, prius trabem ex oculo suo, quā festucam ē proximi oculo, eijcere debebit. Ad vosmetipsos igitur conuertimini, vestra ipsorum obseruate vitia, alienis vos haudquaquam ingerite. Quōd si talis es, vt ratioe statūs, seu gradūs, vel officij tui iudicare & reprehendere sis adstrictus, locum & tēpus expectato: & tunc ex amore cum māfuetudine & benigno atque suauis reprehende vultu, sicut d. Gregorius docet. Est enim sacerdotib⁹ districtē prohibitum, ne durius reprehendant, qui tamen sanctę ecclesię iudices sunt. Qua ergō ratione id alius aliquis coram Deo & hominibus facere p̄sumit? In veritate dico vobis, charissimi, ea vel semel tantum temeritate proximos vestros iudicare poteritis, vt & vos ipsos & cuncta opera vestra, omnemque vitam vestram diuino reddatis iudicio obnoxia, nec vnquā apud Deum gratiam inuenire possitis, & ab ipso quandoque se uero & horribili iudicio feriamini. Quēso, verbis vestris Deo amore inuigilate & attendite. Heu inanissime fabulationes aded̄ excrescunt, vt factis doleri non possit. Et tamen hęc vobis Deum Deique gratiam, & æternam quoque suffurantur beatitudinem. Oportebat quidem itā vos in loquendo circūspectos esse, vt priusquam ad loquendum os aperiretis, hęc tria antē vobiscum examinaretis: Vtrum videlicet locutio vestra ad Dei gloriam, proximi edificationē, & vestram ipsorum internam siue externam cessura sit pacem. Verum cum tam incomparabilia ex locutione damna proueniant, sancti patres in suis canonibus siue statutis tam studiosē omnem loquendi religiosi interdixere facultatem, idque in locis omnibus, certo tamen colloquij loco excepto,

Matt. 7. Luc. 6.

Iudici quōd & qñ iudicandum.

Quid, si hodierna in tēplis murmura audisset?

Quæ tria locuturo p̄cogitāda

ubi nihilomin⁹ sine speciali facultate nequaquam loqui voluerunt esse liberum. Enimvero damna, quæ ex verbis nascantur, nec totus sufficeret mundus capere. Habet deinde Euangelium de mēsurā bona, quæ est mens hominis, in quam tantum sui Deus emetitur, quantum ipsa eius habitura est. Cæterum hęc præclara mensura, charissimi, in qua Deus delectabiliter habitare debebat, adeo immunda, terrenisque fragilium creaturarum sordib⁹ referta est, vt De⁹ ipsam ingredi nesciat, cui tamē illa peculiaris deberet esse locus. Indē est, quod quando nos in oratione ad Deum conuertere volumus, mētis nostrę, vt potē pignoratitig, satis compotes non sumus, nec Deus ad ipsam pertingere valet, quia creaturas instabiles atque caducas ad fores animæ constituimus ostiarios, quæ Deum, ne vsquam ingredi possit, impediunt & excludunt. Dumque sic absque mente oramus, ipsa nobis oratio non sapit: & quia Deum in ea non sentimus, citō nobis vertitur in nauseam & tædium, sicque foras euagatur. Sed agite dilectissimi, redimamus pignoratitias mentes nostras, vbicunque eas oppignorauimus: eximamus, inquam, & redimamus eas ab omni dilectione, fauore, intentione labentium creaturarum. Si enim deus ingredi debeat, creaturas prius abscedere necesse est. Euacuemus, obsecro, vasa nostra, eadēque ab omni vana & inutili occupatiōe vacua liberaque seruemus. Non enim tam naturale est igni sursum tendere, nec aui tam facile volare, quā benē expeditę & euacuatę menti in Deum ferri, sursumque ascendere. Quam obrem si vnquam in Deum fundum & in intimū illius pertingere debeamus, ad min⁹ certē primū nos in proprium fundum atque intimum nostrum cum pura hūilitate peruenire oportet. Ibi vero anima sese cum omnibus defectibus & peccatis suis Deo offerre, atque ad portam immensę diuinæ maiestatis, ubi Deus per modum misericordiæ emanat, sese debet prosternere: cum bonis autem omnibus & virtutibus, quas ex Dei gratia se consecutam sentit, subtus portam diuinæ pietatis, ubi Deus per modū bonitatis & ineffabilis dilectionis largē profluit, sese collocabit. Itaque posteaquam se aliquis hac ratione totis viribus ab omni labentium & inanum creaturarum amore & occupatione abstraxit, seseque erexit & refudit

Mensura bona quæ

Oro in spī da quæ

in

Quid quo aīo sustinendum.

Psal. 69. Psal. 56.

Molestiē q̄ ferendæ.

in Deum, iam adhuc per imagines sedulo impeditur: quas si satis excludere nō potest, earum importunitatem sustineat pro exercitatione sui: simulque in hac parte Deo se resignet, secum maneat, non foras egrediatur, neque discurrat, sed ad finem vsque sufferat patienter, atque cum ingenti humilitate clamet ad Dominū, dicens: Deus in adiutorium meum intende: Miserere mei Deus, miserere mei. fortiterque ad interiora sua nitatur, nec tūc aliud ali-quod assumat opus. Haud dubiē spōte sua molestia omnis abscedet & dissoluetur. Sicut in quadam argētifodina vidisse me memini, multa cū subtilitate fieri, vt aqua quæ in eiusmodi locis excrescens, non finit argētum obtineri, ipsa se excutiat seu effundat: quo facto, inuenitur thesaurus, qui non modō impensas facile soluit oēs, sed etiam non mediocriter præstat emolumentum. Sic, inquam, & hanc quisque molestiam sustinebit, hasque imagines, pressuram hanc & contrarios defectus, quos (velit nōlit) etiam inuitus sentire cogit, se affligere & excruciare patiet. Certē omnia hæc ipsa se excutient atque dissoluent: id verō laborem omnem antea actum facile compensabit, & ingens adferet lucrum: tumque à Domino audire merebitur: Filii mi dilectissime, gratias ago tibi, quōd ad finem vsque defectuum tuorum molestiam impugnationem patienter sufferendo, ponderosissimam crucem meam me portare iuuisti. Ne incēps me ipsum hac de causa perpetuā mercedem habebis. Prætereā quicumque verē optat internus effici, etiam mensuram confertam seu æquatam habeat oportet. Quomodo, inquis? Itā videlicet, vt externa omnia, quæcunque internis seu (vt itā dicam) internitati contraria sunt & aduersa, abradat amputetque. Dicam apertius: Diligenter seipsum dispiciet, & quicquid in omni conuersatione sua, amore, intentione, verbis, operibus, indumentis, ornāmentis, amicis, bonis, honore, commoditatibus, oblectationibus, habitu, moribus, & vniuersa denique vita sua inuenerit, quod ipsum impedit, quo minus in eo & viuat Deus & opere, cuiusque ille vera causa nō sit, totū abradet atque deponet, si tamen vnquam verē internus & perfectus fieri voluerit. Et illa quoque priuata sua externa exercitia, quæ magnam præ se ferunt sanctitatem, diligenter examinabit: & si impedimento si-

bi esse nō fallaciter probauerit, ipsa quæ amputabit & moderabitur. Miretur fortasse aliquis, cur non inuitem vos ad districta ieiunia & vigiliis multas. Dico vobis, charissimi: vigiliæ & ieiunia, quatenus ea sufferre quis potest, nō mediocriter, immō plurimum certē, vitæ conferunt diuinæ ac spiritali. Si quis autē capitis debilitate premit, (sicut in his partibus homines vt plurimum infirma habent capita) & re ipsa sentit naturam suā ex eis immodicē debilitari, ledi ac destrui, postponat ea: & si etiam talis dies sit, quo ieiunare ex præcepto sit adstrictus, petita prius à suo Cōfessore comedendi facultate, aliquid manducet. Quōd si Cōfessorē suū habere nequeat, vnde edendi perat copiam, veraque subit necessitas, petat interim licentiam à Deo, & aliquid cibi accipiat, vsque in crastinū, quo Cōfessorem accedens, dicat: Infirmus eram, & comedi aliqd: petatque deinde adhuc facultatē. Nunquam enim ea mente vel intentione S. Ecclesia ieiunare præcipit, vt aliq̄ sese destruat. Itaque satis planum & facile est, dilectissimi, quod dico, vt videlicet quæcunque vos à compēdiosissima seu proxima veritatis viā impediunt retrahuntque, ad que obligati non estis, abradatis: (semper tñ cum consilio superiorū vestrorū in grauib⁹ causis) siue ea intūs sint, siue foris, corporalia vel spiritalia, quocūque etiam nomine censeantur, aut quacūque speciem præ se ferant: itā nimirum ad magnam facile perfectionem euolabitis, si hæc institutionem, quomodo oportet, obseruaueritis ordinatē. Ad hæc, etiā coagitatā mensurā, quisque internus fieri appetit, habere debet. Aduertite quid dicā: Posteaquam aliq̄ ea qua prædiximus ratione, ordinatē seu discretē impedimēta omnia refecuit & absterit, plurima illi obiecta occurrere solent, tāmque intūs sensibilem dulcedinem experitur & voluptatē, vt hæc ipsa naturam simul & spiritum penetret. Hęc autem iucunda deliciaeque, satietas & cōsolatio interna, omne mundi gaudiū longē superat & excedit. Deinde verō magna quædā pressura illi repente accidit, itā vt omnis hæc dulcedo atque voluptas, adeo tota illi auferatur, ac si nihil vnquam indē percepisset: sitque tūc instar mēsurę coagitatę, & ablata dulcedine, totus in se cōprimitur & coagitur. Qui si verā voluerit pace gaudere, itā cum in hac subtractione,

Ieiunij moderatio q̄ habenda.

Ieiunij cōfessariū quale.

Mensura coagitatā.

Verē pacis auidio qd oportunū.

EE ctione,

atione pressura & paupertate spiritus refignatū esse, adeoq; ab omni illa dulcedine & delicijs internis animum liberū & expeditum habere oportet, vt prorsus nihil indē retineat, sed cum vera sui resignatione in simplicem gratissimā voluntatis Dei sese deprimat fundum, paratū se Deo offerens ad suscipiendum de manu illius hanc paupertatem, eandemq; patiēter susferendum, si ita illi visum fuerit, ad extremi vsq; iudicij diē, tum verò pressura hęc adeò nonnunq; fit intolerabilis, tantisq; angustijs & doloribus natura torqueat, vt ipse etiā mundus nimium ei angustus videatur. Omnis autē hic dolor in sola natura versatur, iamq; tabescit præ miseria, dum videlicet gratissima lumina, ingentemq; dulcedinē sibi penitus ablata animaduertit. Estq; hic inuenire quosdam adeò viscosos & impatientes, vt nulla ratione ista susferre queant. Hęc autem intolerantia seu impatientia duplici ex causa nascitur: Vna est, quòd necdū in seipsis funditus mortui sunt: Altera, q; Deo omnipotenti non satis confidunt. Hisce de causis nimium irrefignati sunt, & quia hanc pressuram susferre nequeunt, facillē erumpunt. Quod quidem grauissima eis dāna irrogat. Obsecro proindē vos amici mei, i hac pressura perseuerate, & spermateque fidutiam vestram in deo constituite: certo certius ipse vos liberabit: tantum in humilitate & reuerentiali timore persistite, vestraq; desideria ad nudam illam atque purissimam essentia, quę solus deus essentialiter est, subleuate, nihil sentiētes de donis omnibus, quę illo ipso minora sunt. Nolite, obsecro, sectari eos, qui vbi donum aliquod percipiunt à deo, super illud sese effundunt: illo abundē contenti, cum illo ludūt, ita vt eius, à quo ipsum recepēre, penitus obliuiscantur. quā potius velut dormiētes vos exhibete ad oīa, quę lucere vobis queāt, vel quę gustare possitis, præter ipsummet solum dominū Deum vestrum: siue ea intellectualia sint, siue non: quęcunque demū, intellectu vestro, volare, mori, vel aliter apparere possunt, nihil omnino curetis: sed in profundam vos humilitatem, propriū nihil, gratissimam Dei omnipotentis voluntatem, cū intima resignatione totos demittite, deprimiteq;. Sanē ipsos Domini Saluatoris discipulos eundem dñm Deum, quod ad corporalem præsentiam (certē

Impatiētię duplex causa.

libere

diuinam, iucundissimam, consolatoriam, amabilissimam) attinet, relinquere oportebat: immò vt in sublimiorem quandam essentiam transformarentur, etiā seipfos exire & deserere cogebantur. Hoc est em̄ quod Apostolus ait: Fratres, ego me non arbitror comprehendisse. Vnum autē, quę quidem retrò sunt obliuiscens, ad ea verò quę sunt priora, extendens me ipsum, ad destinatum persequor, ad brauium supernę vocationis: vt videlicet intelligamus, & nos ad priora supernę vocationis extēdi oportere, ea vtique ratione, vt deseramus & abdicemus omnia, quę deo minora sunt, & ipsam etiā nobis tam iucundam dulcedinem ac voluptatem spiritualem. Hinc autem haud secus angī, premi, affligi solet homo, quā si inter duos parietes suspensus, in neutro aliquam posset requiem capere: tātisq; corripitur angoribus, vt sibi quasi in torculari positus, prælo comprimi videatur. Quisquis ille es, qui hęc experiris, obsecro, probē te geras, noli forās erūpere. crede mihi, citius melius habebis. Immo nunquam tā propinqua fuit salus tua. Restituta autē tranquillitate & pace, nihil indē tibi assumes, sed animum habeas illa rursus carere paratum: nec ad aliud aliquid, quā ad Dei respicias voluntatem, pro cuius beneplacito miseria & pressuram memoratam, quādiū ille voluerit, libenter sufferas, quicquid etiam indē tibi eueniat. Quod si feceris, vbi ille desolatam afflictionē tuam, quam pateris, quodq; probē te gesseris, eamq; patienter sustinueris, (ex quo omnis fructus dependet) viderit, perspexitq; iam tunc cū mensura supereffluente accedens, seipsum in mensuram, id est, mentem tuam effundet. Nihil enim hanc, nisi solus DEVS, implere vel satiare potest: adeoque hanc superessentiali bono illo, quod ipsemet est, copiosissimē adimplet, vt vndiquaque supereffluat: iamq; spiritus in diuinā rapitur & transcendit abyssum. Effundit autē se deus in spiritum, & tamen plenus manet: haud secus quā amphora in vastissimum depressa mare, & citò impletur, & supereffluit, & tamen plena manet. Hic planē seipsum DEVS supereffluenter spiritui largitur, quod longē lateq; excedit, quicquid ipse vnquam desiderauit. Enimverò vbi deus animam hac cernit desolata calamitate & pressura obrutam, facit instar Asueri regis, de quo

Phil. 3.

Quāta sit quorūda afflictio spiritualis.

SERMO SECVNDVS.

Esther 15. quo legitur, quòd quandò beatam Esther reginam penē exanimatā, & in pallorem colore mutato, lassum super ancillulam caput reclinasse vidit, præterdit illi sceptrum, festinusq; ac metuens exiliuit de folio, & sustentabat eam vlnis suis, osculatusq; est eam, pollicens ei, quòd quicquid peteret, licet dimidiam partem regni sui, impetraret. Hic videlicet Asuerus patrem refert caelestem, qui vbi dilectam animam corā se vultu pallido, omnium quarumlibet creaturarum solatio destitutam cernit assistere, spirituq; deficere & inclinari, illic extendit contra eam virgam auream siue sceptrum: surgensq; de folio suo, (vt ita loquamur, non secundum essentiam) in diuinos eam suscipit amplexus suos, & supra omnem subleuat infirmitatem. Hic verò quę mira spiritui contingant, quis explicet? Sanē in ipsa sceptri sui extensione vnicum illi præbet filium suum, & in osculo suauissimo supremam ac superessentialē ei infundit dulcedinem Spiritus sancti: regnumq; suū cum ea partitur, hoc est, plenissimam ei super omne regnum suum, celum videlicet terrarumq; immò & supra seipsum tribuit potestatem, vt omnium illorum ipsa domina sit, quorum ipse est dominus: sitq; in ea deus per gratiam, quod ipse est & habet per naturam. Hoc itaque modo mensura hęc fit supereffluens, vt etiam totus indē mundus gaudeat, ditetur, participetq;. Et reuerā nisi eiusmodi homines Christianitas haberet, mundus iste nec ad horam subsisteret. Ipsorum opera omnibus totius Christianitatis operib; meliora potioraq; sunt. deus enim ea operatur, & hac de causa quęlibet alia præcellunt opera: quantoq; deus benedictus creaturis omnibus melior est, tātò & opera illius cunctis creaturarum actibus sunt præstantiora. Deniquē adeò hęc mensura supereffluit, vt neque angelicus neque humanus vllus id capere sufficiat intellectus vel sēsus: & hic vera pax est & gaudiū verum. Et hęc fortassis est pax illa, de qua

Phil. 4. Apostolus loquitur, quę omnem exuperat sensum. Certē non est tam metuendum atque horribile, seruire & viuere deo, vt vobis persuasum habetis. Quisquis hanc viam, quomodò dictum est, studiosē ingreditur, quandoq; pertingit ad finem. Qui verò hanc viam negligit, nunquam ad viam pertingit veritatem. Aliquā for-

Mensura supereffluens.

Quibus sine hominibus nec mundus ad horam staret.

tassis intellectualem poterit cognitionem assequi: sed sicut aurichalcum quandoq; auri mentitur speciem, quod tamen ab auri veritate siue essentia plurimum distat; ita & multa se offerunt intellectui specie quidem pulchra, sed fallacia. Ipsa autem viuā veritas, ea qua diximus, via & ratione certissimē quærenda est. Quis, obsecro, eum fatuum dubitaret asserere, qui vineam constructurus, eam ad aquilonem retrò montem collocaret, quòd nullus pateret vnq; solaribus radijs accessus? eumq; similiter, qui solem videre appetens, tergum ei verteret, & vultum indē auerteret? Credite mihi, charissimi: inter cētum homines, qui tamen boni haberi volunt, vix vnum inuenire est, qui sese ex toto & pure ad viam conuertat veritatem. Præstet nobis misericors Dominus deus noster, vt sic omēs totos nos ad ipsam veritatem conuertamus, vt plenitudinem mensurę supereffluentis consequi digni simus & idonei, ad laudē & gloriam ipsius. Amen.

Verè conuerforū raritas quāta

DOMINICA EADEM.

SERMO II.

In quo quadam Euangelij hodierni partes exponuntur, putā de misericordia, de quadruplici mensura amicorum Dei in hoc tempore, in aequè quadruplici gradu verè Christiana vita, ad fastigium perfectę dilectionis Dei & proximi.

Eadem mensura qua mensi fueritis, remetietur vobis.

LVCAE 6.

A Pud S. Lucā, ex cuius euangelio hęc verba extracta sunt, etiam ea quę subijcio; Dominus dixisse memoratur: Estote misericordes; sicut & pater vester misericors est. Nolite iudicare, & non iudicabimini: nolite condemnare, & non condemnabimini: Dimittite, & dimittimini. Date, & dabitur vobis. mensuram bonam, & cōfertam, & coagitatam, & supereffluentem dabūt in sinum vestrum. Eadem quippe mensura, qua mensi fueritis, remetietur vobis: Dicam hęc paucis de eo, quod Dominus ait: Estote misericordes, sicut & pater vester misericors est. Hęc nimirum præclarissima virtus, misericordiam dico, adeò nunc rara est, & à cordibus hominum extranea, exul & peregrina, vt satis superq; dolendum sit. Singuli in proximos suos, misericordia quam sit rarā;

EE i vbi-

vbicunquē opera ipforum indigent, im-
 misericordes sunt, idque non modò quo-
 ad rerum temporalium & munerum com-
 municationem, sed etiam defectuū alio-
 rum cum misericordia sufferentiam. Heu
 suis sese iudicijs inuicē insecantur, &
 alius alium facillè iudicat. Si enim aduersi
 aliquid cuiquam iure vel iniuria occur-
 rat, repenti sine aliqua præmeditatione
 alius accedens, etiam suū aliquid appo-
 nit, aggrauare studens & puertere, & quan-
 tum potest, pessimè interpretari, & in pu-
 blicum producere lapsum vel casum ad-
 uersum proximi sui. Et lingua pessima, q̄
 innumerabilium afflictionum & dolorū
 seminarium est, citò in illius condemna-
 tionem & iudicationē, antequam homo
 benè secum deliberet, & rationis suæ effi-
 ciatur compos, prorumpit atque laxatur.
 Sed moneo vos, dilectissimi, pro salute ve-
 stra, tantisper saltem iudicium suspendite,
 donèc rationis plenè compotes effecti,
 quid cogitetis, quid ve dicatis, nōsse & ad-
 uertere possitis. Correctionem aut, quam
 dñs fortè pro salute illius alteri euenire
 permisit, ne obsecro in peius interprete-
 mini. Quis enim vos alterius iudicē con-
 stituit? quis vobis iudicare commisit? In-
 terim tamen hac de causa non estis adstri-
 cti, nec à Deo præceptum habetis, pecca-
 ta publica & manifestam nequitiam non
 arguere & iudicare. Non enim Christi vo-
 luntas est, vt bonum malum dicamus. Sed
 quandò quenlibet proximum vestrū pec-
 care adspicitis, fraternè eū hortari & ob-
 secrare debetis, vt à peccato sese auertat,
 corrigatque: & etiam peccantem eū corri-
 pere. Tale nanque iudicium non prohi-
 bet deus. Vis scire qd ille prohibeat? Pro-
 hibet vtique, ne quæcunque de proximis
 nostris visu contingit vel auditu percipere,
 in peiorem partem interpretemur. Et
 si quid etiam peccati speciem habeat, nō
 ilicò pro mortali illud condemnare vel
 iudicare debemus, præsertim cum alte-
 rius cor & animum nequeamus inspice-
 re. Neminem ergò facillè vt damnatū pec-
 catorem, iudicare & condemnare fas ha-
 bemus: quia etiam si aliquis lapsus sit, ex
 diuina tamen gratia citò poterit resurge-
 re etiam iustior, quàm nos simus. multum
 igitur vitiosum & execrabile est, aliquem
 proximum suū, nec dūm omnibus cogni-
 tis, duris & asperis verbis dānare & iudi-
 care non vereri, quando hoc ipso eūdem

Iudicium
 quousque
 suspendit

proximū suū in multorū cordibus spiri-
 tualiter occidit. Indè terribiliter Christus ^{Luc. 6.}
 ait: In quo iudicio iudicaueritis, iudicabi-
 mini: & eadem iudicij mensura, qua alijs
 mensi fueritis, remetietur vobis, vtique à
 Deo. Agè loquamur hic non nihil de eo,
 quod Dominus ait: Mensuram bonam &
 confertam & coagitatam & superfluen-
 tem dabunt in sinum vestrum. Eadē quip-
 pe mēsurā qua mensi fueritis, remetietur
 vobis. hanc quadruplicem mensuram itā
 Doctores sancti exponunt, vt dicant men-
 suram bonā esse, quòd aliquis in hoc tem-
 pore per Dei gratiam talem agit vitā, per ^{Mensura}
 quam ad æternam poterit beatitudinem ^{bona.}
 pertingere: Mensuram confertam, quòd ^{Conferta}
 corpus hominis iusti post extremum iudi-
 cium simul cum anima gloriosum erit: ^{Coagitata}
 Mensuram coagitatam, quòd homo omni-
 um sanctorū & angelorum glorię parti-
 ceps erit: Mensuram superfluentem, q̄ ^{Superflua}
 idem Deo Opt. Max. absque omni medio ^{Superflua}
 perfectè perfructur. Nos, dilectissimi, ad-
 huc alia ratione hanc quadruplicem men-
 suram exponemus. Et primò quidem vi-
 dendum, quæ sit hæc mensura, qua fit men-
 sura. Secundò autem, quis sit ille qui meti-
 tur. Mensura igitur est vis animę amatiua, ^{Mensura}
 id est, voluntas. Hæc, inquam, propriè ea ^{Mensura}
 mensura est, secūdūm quam vniuersa ho-
 minis opera, verba, vitæque & æterna bea-
 titudo, mēsurantur. Nec accedit huic ali-
 quid, nec decedit. Quanta enim & quàm
 lata fuit amoris nostri mensura, qua men-
 si sumus, tantundē nobis in æterna resun-
 ditur seu mensuratur beatitudine. Men-
 sura autem qui hanc mensuram emittit, ^{Mensura}
 est ratio hominis illuminata. Sed dica-
 mus per ordinem. Primò de mensura bo-
 na. Hæc est dilectissimi, vt suam quisque ^{Mensura}
 voluntatem ad deum conuertat, & in dei ^{bona.}
 sanctęque Ecclesię præceptis & constitu-
 tionibus humiliter viuat, eius Sacramen-
 tis deuotè vtatur, & in vera atque catholi-
 ca persistat fide: de præteritis atque præ-
 sentibus culpis suis intimè doleat, confi-
 teaturque ac tota voluntate nūquam de-
 incēps peccatis consentire proponat, pœ-
 nitentiā agat, quam tamen heu paucissi-
 mi hodiè agere volunt: in DEI timore se
 contineat, & deniq; dñm Deum suum &
 proximum amore prosequatur. Quisquis
 itā viuit, hic planè verè Christianam agit
 vitam, & est verus Christianus. Et hæc est
 mensura bona, & hæc vita haud dubiè ad
 vitam

Mensura
 bona.

Conferta

Coagitata

Superflua

Mensura

Mensura

Mensura
 bona.

Pœnitentiæ
 esse raros.

quis si ve-
 re christi-

vitam pertinet æternam. Hæc autem ne-
 cessaria viuendi norma est omnium non
 fallaciter Christianorum. Ad hanc men-
 suram bonam quosdam dominus inuita-
 uit atque vocauit, à quibus etiā nihil præ-
 ter hanc mensuram exigit. Fieri q̄ potest,
 vt hi in hac viuendi ratione tā purā agant
 vitam, vt post animæ decessum, sine vllò
 purgatorio euestigio ad æternam euolēt
 beatitudinem. Et tamē hic infimus est ad
 Deū pertingēdi gradus. Alij deindē sunt,
 quos Dominus ad multo sublimiorē vo-
 cauit & inuitauit gradum, quos itē ad ex-
 cellentiorē finem pertingere oportet.
 Et licet aliqui ex his ad purgatorium de-
 ducantur, eo quòd diuina vocatione non
 satis dignè, nec quàm debuissent, purè vi-
 xerint: (Tales em̄ in purgatorij locis pro-
 ratione culparum coqui & torreri, & su-
 præ quàm dici vel cogitari potest; immen-
 sos atque grauissimos cruciatus tolerare
 oportet) deindē tamē pœnis omnibus per-
 pessus, priores, vel mille, vel etiam bis mil-
 le gradibus superant in cælis. Tales enim
 vbi primū vitam deuotam ac spiritua-
 lem aggrediuntur, multa bona externa ha-
 bent exercitia, quibus sedulò insistant, vt
 sunt oratiōes, ieiunia, genuflexiones, seu
 veniæ, & id genus alia. Deindē verò à deo
 omnipotente mensuram confertam acci-
 piunt, id est, exercitia interna, per quæ se-
 se toto studio recipiunt ad interiora, ad
 grēdum illic in intimo animę fundo Do-
 minum Deum suum. Ibi nanq; in illo fun-
 do regnum Dei existit. Hęc autē vita tam
 prioribus dissimilis est, quàm cursus ses-
 sioni. Iam si quis id perfectionis assequi
 posset, vt exercitia externa interna mini-
 mē præpedirent: tunc vtique duobus, q̄
 vni, præstaret incubere. Cæterum si quem
 exteriora opera ab interna animæ actio-
 ne impediunt, dimissis illis, ad hanc totis
 se viribus conuertat, faciatque, quòd nos
 sacerdotes in monasterijs facere consue-
 uimus. Quid enim, inquis, est illud? Tēpo-
 re quidem quadragesimali psalmos plu-
 rimos decantamus, & plures ritus habe-
 mus ac cęrimonias. In Paschate verò &
 Pentecoste, ob dierum illorum præcipua
 celebritatē, orationes breuiamus, tri-
 bus psalmis, vna antiphona, & vna colle-
 cta multo contenti tempore. Sic & ipse,
 & quoscunque Dominus ad hoc internū
 opus & exercitium vocare dignatus est,
 quandò ab eodem ad interioris introuer-

Qualia sint
 purgato-
 rij tor-
 menta.

Mensura
 conferta:

tionis solennitatem inuitantur, exteriora
 quæuis opera saltem eo tempore postpo-
 nant, & quantum possunt, soli, expediti,
 seu exoccupati & abstracti esse conētur,
 quo Deus maiestatis suum in eis opus si-
 ne vllò impedimēto queat perficere. Abij-
 ciant, inquam, externa opera omnia, qua-
 tenus eos impediunt: solumque ea persol-
 uere & exequi curent, ad quæ ratione Or-
 dinis sui tenentur & obligantur. Reuera
 nanque dilectissimi, vita illa interna, vita
 prorsus diuina est & iucundissima. Pro-
 ponant autē sibi, de quibus iam diximus,
 in hac sui introuersione, ea quæ maximè
 eos ad ardentem & superfluentem Dei
 amorem prouocent, siue purissimam Do-
 mini Saluatoris vitam, siue amarissimam
 illius passionem, aut preciosa quinq; vul-
 nera illius, vel etiā diuinam eius essentiā,
 vel sanctissimam Trinitatē, aut diuinam
 potentiam, vel sapientiam, aut bonitatē,
 aut bona multiplicia sibi à Deo collata.
 Hæc, inquam, & id genus alia, quæcūq;
 eos ad abundantiorē deuotionem, fer-
 uentemque introuersionem ampliùs ac-
 cendunt incitantq; sibi assument: simulq;
 cum eisdem, aut aliquo horum, sese humi-
 liter in fundum suum cum ingenti demic-
 tent gratitudine, Dominum Deum suum
 ibidē cum eiusmodi obiecto præstolan-
 tes. Tale exercitium si diligenter tenē-
 tur, & cum diuino sit amore cōiunctum,
 mirum in modum hominē Dei capacem
 efficit, multo ampliùs quàm exercitia ex-
 terna. Præclarū siquidem opus internum,
 haud dubiè semper optimum est. Externi
 nanque virtutum actus, omne robur suum
 ab hoc excellenti interno accipiūt ope-
 re. Et quomodò si quis tā preciosum ha-
 beret vinum, cuius tanta vis esset, vt vnica
 illius gutta in integrum missa vas aquæ,
 omnem illam aquam sua virtute in vinum
 commutaret, magnum id vtique, & satis
 mirum foret: itā & interiora animæ ope-
 ra tantæ virtutis sunt, vt vnica illorum
 guttula quoslibet externos deauret, exor-
 netque actus. Est autem inuenire non-
 nullos, qui capacia admodum & gran-
 dia vasa habeant, id est, multa de Deo co-
 gitare ac meditari sciant, & ad hæc vehe-
 menter adspirent, multaque cum deuo-
 tione ferantur: sed vix tantum contineāt
 profunditatis, quantum est latitudo duo-
 rum digitorum, hoc est, verè humilitatis,
 communisq; charitatis expertes sint. Cæ-
 terum

Quid ho-
 minem dei
 capace fa-
 ciat.

Interna
 externis
 p̄tare.

Vñ precū operis est mandum.

terum d. Augustini sententia est, non longitudo temporis, nec operum numerositatem, sed amoris requiri magnitudinem. Hoc videre licet in illis, qui magno cum labore & sudore agriculturę feruunt, aut vineas colunt, quibus tamē non optima quęque in vsum vitę cedunt, sed etiam siligine & aqua vitam sustentare coguntur. Accedit hinc mensura coagitata, quę nihil aliud est, quā amor effluens, qui omnia ad se trahit. Quęnam, inquis, omnia? vniuersa videlicet opera bona, & passiones siue afflictiones omnes, & quicquid in toto terrarū orbe tam mali quā boni homines benē agunt: hęc, in quā, omnia amor hęc effluens ad se rapit, attrahitq; in vas suū. Hoc amore quisquis amplius ardet, ei alterius cuiusuis opera bona per amorem magis proficiunt & in partē maiorem cedūt, quā ipse facienti, & minus huius amoris adeptus. Multa igitur psalteria decantantur, multę vigilię (vt vocāt) mortuorū leguntur, multa sacra seu Missę celebrantur, per plures denique grandes oblationes fiunt: quę omnia cumulatius abundantiusque homines hoc amore succensi in sua congerunt vasa, sibi que proficere faciūt, (neque enim aliquid eos effugere potest) quā illi qui re ipsa hęc faciūt, & huius feruidi seu effluētis amoris expertes sunt. Id enim certō tenēdum est, Deum mercedem non restituere pro operibus, quorum ipse finis non est. Nam & Apostolus ait: Si tradidero corpus meum itā vt ardeam, & distribuero omnes facultates meas in cibos pauperum, charitatem autem nō habeam, nihil mihi prodest, ad vitam scilicet æternam. Vnde hęc amoris virtus, omnium est excellentior virtutum. Cuncta siquidem bona opera, instituta, ritus, merita, quęcunque in cęlo & in terra in gratia fiunt, ad sese in suum vas trahit. Quę verō mala alijs insunt, ipsis relinquit, bona duntaxat sibi vsurpat attrahitque: haud secus quā vbi frumentum in vas effunditur, itā grana omnia in vnum concurrunt, quasi in vnum redigenda essent. Hęc sancta dilectio, quicquid in cęlis est, tam in beatis hominibus, quā angelicis spiritibus, totū absorbet. Omnium martyrum tormenta, & quęcunque creaturę omnes, tam cęlestes quā terrestres, bona habent, qualia innumera negliguntur & pereunt illis, ad quos videntur pertinere, hęc eadem

Mēsurā coagitata.

Cuinā aliqua opera bona magis proficiunt.

1. Cor. 13.

Dilectio vis.

dilectio sibi adsciscit, nec ea perire sustinet villo modo. Hinc sacre Theologię doctores aiunt, in vita beata Dei electos tanto se inuicem semper amore completi, vt vbi aliquis eorum quenlibet alium perfectius Deum contemplari, & eodem abundantius frui conspicit, non minus illi congratuletur, quā si ipse eadem contemplatione & fruitione gauderet, eamque in hac vita fuisset meritus. Quāto igitur nos in hac vita per hunc amorem effluentem sanctis conformauerimus, tanto eodem perenniter fruituri sumus. Quisquis enim hęc per amoris huius mensuram plura bona collegerit, plura etiam in æterna beatitudine possidebit atque fruetur. Hoc autem malignus spiritus molestē ferens & inuidens, hominem eiusmodi cōducere molitur, vt & sibi ipsi iustitiam fallaciter arroget, seseque iustum arbitretur, & erga proximum concipiat displicentiam, itā vt quicquid ille agat, vniuersa instituta & opera illius non tam ei bona esse videantur, vt meritō esse deberent: sicque extra dilectionem excidens, sententiā terat, iudicetque ea talia vel huiusmodi potius esse debere. Ex hoc autē iudicio intus cōcepto, lingua virulenta instar arcus ex ipso fundo suo sagittam iaculatur, quę animę eterne mortis infligit vulnus, ipsamque inficit: hęc, inquam, sagitta iudicij peruersi, omnia illa subuertit dissipatque, quę homo in mēsuram suā coaceruauerat, quod utique terribile & periculosum est. Vnde fideliter & ex animo consulo tibi, quisquis eiusmodi es, vt si Dei amicus esse volles, perpetuam lingue tuę curam habeas custodiamque. Adducit etiam in eūdem hostis antiquus displicentiam & auersionem erga homines deuotos. Tū verō eueffigio, si illis consentiat, diuinorum influxuum, donorum & actuum virtutum, secundum intimam optimamque dilectionis rationem, participio priuatur. De quo Propheta regius canit: Sicut vnguentum in capite, quod descendit in barbam, barbā Aaron. Barba quidē plures pilos habet, & vna tantum barba est: & vnguentum in ipsam effusum, fluit in pilos omnes. Quomodo autē si pilus excidat ē barba, nō est particeps vnguēti illius: itā & quandiu aliquis integro ac indiffuso amore & beneuolentia quosunque homines prosequitur, per eandem dilectionē omnium bonorum in ipsum participium

Quantus beatorum inter se amor.

Cui, ligatur cura precū pūe habenda.

Psal. 132.

Barbę & pilorum eius ad vnguētum habitudo.

Amorem oia sibi cōmunia facere.

Quā pueria quorū dā sit hodie natura

Metendū posthęc, nō seredū.

Mēsurā superfluens.

cipium deriuatur: si verō aliquem a communis dilectionis fauore excludat, minime iam nobilissimum illud vnguētum in ipsum descendit. Quātum igitur potestis, circa hanc communem dilectionem vobis ipsis diligēter attendite charissimi mei, & hoc curate, vt erga omnes plenum semper & integrum geratis fauorem, cum nullo aliquid disensionis habeatis, nec templum a summo pontifice Deo consecratum perturbetis, ne (quod absit) sempiternam illi excommunicationem & execrationē incurrere vos cōtingat. Sunt pro dolor hodiē multi nature admodum peruersę, & erga fraternam dilectionē & mutuam fidelitatem nimis iniquę. Si enim proximum in aliquod mortale peccatū ruerē, vel etiā extrinsecus corporaliter non sine læsione cadere cernant: nullo dolore, nulla compassione tanguntur, sed paruipendunt, & quod peius est, etiam cadentem irrident. Quod profectō admodum fraternę dilectioni repugnat. Quisque ergo defectus proprios in seipso diligēter obseruet, & statim animę suę, internamque suam erga Deum & proximos charitatem studiosē examine, scrutet, exploret, semperque diuinum studeat intra se gestare timorem, certus quod quicquid in hac vita neglexerit, semper & in omne æuum neglectum erit. Post præsens namque seculum, nihil cuiquam vel accedet vel decedet, nisi ea duntaxat quę hęc meritis est, siue bona sint, siue mala. Equidem constanter vobis asseuero, charissimi, etiam si dignissima regina, Domini nostri IESV Christi genitrix, semperque virgo Maria, omnesque sancti & angeli dei, sanguineas lachrymas pro quocunque post huius vitę decessum effundant, non poterunt tamen vel tenuiter meritam illius essentialem beatitudinem, si saluandus sit, augere, vel ipsum, si damnandus sit, ab inferno liberare. Vnde iterum vos moneo, dilectissimi, vt vobis ipsis diligenter prospiciatis. Quandiu enim hęc viuimus, semper nos diuina misericordia expectat: multoque ad dandum homini noua dona sine intermissione paratior est Deus, quā fit homo ad desiderandum. Verus amor nihil negligit, nunquam ociosus est, sed omnia operatur, omnia sustinet. Et hoc ad eum pertinet amorē, de quo iam dictū est. Sequitur hinc mensura superfluens, quę tam locuples & tam larga est, vt vndiqua-

quę superfluat & redundet. Hanc vbi quis assequutus est, accedit Deus, & digito suo eiusmodi vas superfluens cōmouet: tum verō quicquid in illud vnguētum congestum est, & ipse pariter homo supereffluit, omniaque illa in diuinam originem, vnde reuera profluxere, refundit. In hanc enim sine medio omnia illa reflunt, ibique penitus sese amittunt, & velle, & scire, & amare, & nōsse: quę omnia supereffluunt, in Deo amittuntur, & vnum efficiuntur cum illo. Ipse verō Deus sese in eiusmodi hominibus amat, cunctaque ipsorum opera in eis operatur. Nec possunt ipsi donorum Dei effluentiam & infusionem intra se continere, sed omnium salutem vehementissime sitiunt, & itā dominum precantur: O dulcissime Domine Iesu Christe, per infinitam misericordiam tuam miserere omnium, & ipsorum eis peccata remitte. Specialiter tamen eis miserere, qui bona quandoque egerunt opera, sed rursū ea perdidere. Da illis domine micas, de locuplete largissime bonitatis tuę mensa cadentes, eosque per gratiam tuam a peccatis ipsorum conuerte. Miserere etiam Domine animabus in purgatorio detentis, eisque similiter superabundantes gratię tuę micas impartire, quo p-

Pro aīabō in purgatorio detentis oratio.

Qualibus sine hoīb; malē nobiscū ageret.

DOMINICA V. POST TRINITATIS.
DOMINICA V.
post Trinitatis.

De vera orationis unanimitate: & de similitudine hominis ad Deum, quando simul & agere potest & frui, & postremo de tribus gradibus, per quos unum homo, efficitur cum Deo in profundissimo vere humilitatis fundo.

SERMO I.

Estote vnanimes in oratione.

I. Pet. 2.

N his verbis, dilectissimi, Princeps apostolici agminis utilissimum, iucundissimum, p̄clarissimū, amabilissimum, fructuosissimum opus insinuat, quod est ipsa oratio. Vbi advertere debetis, & quid sit oratio, quæ orationis essentia, qui modus, qua ratione orandum sit, & quis denique orationis debeat esse locus. Orationis itaque essentia, seu ipsa oratio, quomodo à doctoribus sanctis definitur, est mentis ascensus in Deum. Locus orationis, ubi orandum est, in spiritu est, sicut ipse Dominus ait. Quæ autem ratione orandum sit, & quomodo se quisque præparare, & in ea se gerere debeat, iam paucis explicabo. Fidelis quisque Deum exoraturus, sensus suos exteriores colligere, & ut mens ad Deum ritè cõuerfa sit, curare debet. Hunc orandi modum tenere quisque potest & in supremo, & medio, & infimo gradu siue modo. Huc autem impendit contulerit, ut vigilanter singuli explorent & aduertant, quid magis ipsis conueniat, quidque eos ad veram deuotionem vehementius accendat, prouocetque: & hunc modū siue opus huiusmodi exegebunt. Quisquis autem ad verā orationem sese conuertere exoptat, ut in veritate exaudiri mereatur, ab omnibus rebus externis & temporalibus, & quæcunque diuina non sunt, siue sint amici, siue extranei, & ab omni quoque vanitate vestitium & ornamentorum, & quorumcunque demum omnipotens Deus vera causa nō est, nec ad ipsum pertinent, auersus esse debet: verba quoque sua, conuersationem, gestus & mores, ab omni inordinatione foris & intus circuncidet. Atque hac ratione, his studijs ad veram se orationem disponet præparabitque, ad quam nos Petrus apostolus hortat, dicens: Vna-

Ofo quid.

Ioan. 4.

Exorare volētū q̄ faciēda.

nimes estote in oratiōe. quod nihil aliud est, quàm quodd mens ipsa soli Deo ex integro inhærere & adglutinari, homoque fundi sui & mentis faciem Deo, quantum potest, presentem exhibere, eidemque cum pio affectu & beneuolentia debeat adhærere. Cum em̄ omnia que habemus, à Deo receperimus: qui fieri potest, ut saltem ad minus eadem omnia, ab illo nobis donata, nō iterum in ipsum, cum introuersa facie & mēte, refundere velimus, ut sic animus siue mens indiuisa semper & vnanimis perseueret? Tum verò omnes vires suas, externas pariter & internas, extendere, & in Deum ex toto refundere curabit. Et hic est ipsissimus verè orationis modus. Non enim arbitrari aliquis debet, veram orationem esse, multa forinsecus orare vocaliter, & plura psalteria raptim cursimque legere, & interim digitorum contorquere anulos, corde huc illucque vagante. Quin potius id pro certo habetote, orationes omnes & opera quæcunque, per que interior mētis vera deuotaque oratio præpeditur, quocunque illa ceseantur nomine, quilibet etiam magna videantur & bona, securre postponi, precibus tamē horarijs exceptis, & ad quæ ex sanctæ Ecclesiæ aut ordinis sui constitutione aliquis obligat. Contingit autem interdum, ut alicui communitati seu congregationi pro certis causis prolixè admodum preces externæ imponantur: ubi queri potest, quo pacto homo inter nus, quem ab oratione mentali vocalis oratio impedit, in hac parte gerere sese debeat. Et respondetur, quod & dimittere debeat & facere, id est, vtrūque agere. Quomodo, in quibus? ita videlicet: sese ad seipsum intro recipiet recolligetque, atque ad fundum suum interiorem cum eleuata mente, viribus extēsis, interno diuine presentie intuitu, & intimo gratissimæ voluntatis dei pre omnibus desiderio cõuertet, tam à se ipso quæ rebus creatis oibus deficiens, ibique altius atque altius in clarificatam dei voluntatem sese immergens. Huc verò causas omnes sibi commissas, fideliter adducet pertrahetque, rogans Deum, ut ipse laudem & honorem suum ad utilitatem & consolationem sibi commissorum faciat proficere. Et ita multo se vtilius meliusque orasse non dubitet, quàm si mille interim vocales orationes sudisset. Hæc enim mentalis, quæ in spiritu funditur, oratio, siue modo omnem externam excellit oratio-

Osonis rē modus.

Osones quorūdi hodiē q̄.

Mentaliter qui orādū.

Quāto mē talis ofo vocali p̄ fter.

SERMO PRIMVS.

Ioan. 4.

Tēpla cur facta.

Interna ofo exteriori melior.

Actio & fruitio in quibus sint vnum.

Nil esse in quod non ipse Deus agat.

tionem. Nam & pater tales querit, qui sic eum adorent. Et huic mentali orationi ois externa seruit oratio. Quod si aliqua ei non seruit, deserenda est. Omnia nanque illi seruire debent. Quemadmodum, verbi gratia, in summi templi extruptione diuersa sunt opera, & varij modi: & fortasse plus quàm centum homines in illo opere laborant, aut aliquod ministerium impendant, diuersis licet modis, dum alij comportant lapides, alij calcem afferunt, alij alia agunt: que tamen diuersa officia siue ministeria ad eum solum finem referuntur, ut templum illud splendide construatur: hoc autem ideo, ut domus orationis fiat, sicque omnia illa propter orationem aguntur, cui nimirum multiplicia hæc opera & varij modi deseruiunt. Quædò autem hæc interna veraque spiritus oratio funditur, omnia vtiliter expesa sunt, & officio suo probe functa, quæcunque huic inseruire potuerunt. Cæterum, ut dixi, multum hæc spiritus oratio externam orationem excedit: nisi quis tam exercitatus esset, ut externa simul cum interna oratione sine vilo impedimento posset intendere, agens pariter & fruens, ut tamen alterum ab altero minime impediretur: quod proprie ad illuminatos & introreceptos siue absorptos homines pertinet, in quibus actio & fruitio vnū effecta sunt, & altera ab altera nihil patitur impedimenti, sicuti est in deo, in quo suprema operatio & purissima fruitio non nisi vnicum vnum sine vilo sunt impedimento, nec altera impeditur ab altera. Actio quidem siue operatio personis, fruitio autem simplici essentia tribuitur. Pater cælestis, secundum paternitatis suæ proprietatem, pura est operatio, dum in cognitione suipsius dilectum filium suum gignit, & ipsi ambo ex sese Spiritum sanctum in ineffabili quodam spirant amplexu, qui amborum amor est. Et hæc eterna & essentialis est operatio personarum. Secundum verò existentiam & essentia simplicitatem, quieta in Deo & simplex diuine essentia eius fruitio est. Et ita actio & fruitio in ipso vnum sunt. Porro creaturas omnes, actiuas fecit ad sui similitudinem, cælum videlicet, Solem, stellas, & longè supra hæc omnia angelos & homines, quæque iuxta rationem suam. Nec est vquam aliquod tam minutum folium, aut flosculus, aut graminis herbula, in quæ non cælum ingēs, Sol, stellæ & luna agat,

& ante omnia DEVS ipse per seipsum: Quanto magis ergo præclariorem creaturam, Dei imagine insignitam, putæ hominem, ad instar Dei, actiuum esse conuenit, qui secundum vires, eiusdem est insignitus imagine, secundum essentiam autem, similitudinem ei habere probatur? Planè nobilem creaturam rationalem, multo præclariùs actiuam esse oportet, quàm creaturas irracionales, ut est, verbi gratia, cælum: Debet itaque homo cõditoris sui hac in parte emulari similitudinē, ut utroque modo, cum omnibus videlicet tam supremis quàm infimis viribus suis, & actioni simul & cõtemplationi insistat: quod dum facit, actiuus est: facileque in quælibet sibi occurrentia obiecta, siue diuina, siue creata, iuxta eorum qualitatem, & secundum quod ea sibi exhibentur, agere poterit. Cuius ergo omnia obiecta, diuina & cælestia sunt, quique temporalibus omnibus dorsum vertit, eius etiam omnia opera diuina efficiuntur. Ipsa certè Domini Saluatoris anima nobilis & præclara, ab instanti creationis suæ, cum supremis viribus suis, sine intermissione in diuinitatem obiectiuè sese conuertit, ipsamque pro obiecto habuit: nec minùs tunc erat beata ac fruens, quàm est in presentiarum in cælis. Secundum vires autem inferiores & afficiebatur, & agebat, & erat passibilis: simulque & fruebatur, & patiebatur, & agebat. Quændò enim in cruce Dominus diros tolerabat cruciatus, & animam fundebat, vires illius superiores eadem, quantum nunc, fruitio gaudebant. Et quotquot hac in parte eum perfectiùs cõformiusque sequuntur, ut videlicet diuinitatem pro obiecto habentes, agant simul & fruatur, illi etiam in eterna beatitudine, in fruitio diuine essentia consistente, perenniter ei similiores erunt. Iam quicunque hoc excellentissimum negligunt opus, præclarasque vires suas ocio marcescere sinunt, præter hoc quod immensa, grauissima, metuenda sibi inferunt damna, etiam periculosè admodum viuunt, tempus preciosissimum miserè perdunt, immaniissimum prorsusque intolerabile sibiipsis conficiunt & merentur purgatorium, & exigua sunt in cælestibus præmia habituri. Sicut enim agrestes rustici pro sua ineptitudine nunquam ad regis vocantur consilia, nec illius secreta eis pāduntur, nec cubiculo ipsius proximi adhibentur: ita & ho-

Cuius opa oia, diuina fiunt.

Qui Chro similitudo futuri.

mines istiusmodi vani & externi, semper ineptissimi sunt, qui cum præclarioribus Dei amicis eandem in cælestibus seu in ipso Deo accipiant mansionem. Taceo, quod intus & foris ociosi & Deo vacui & externi miseri isti, magnam se tentandi malignis spiritibus occasionem præbent, immo etiam ad hoc prouocant eosdem. Sed prosequamur nunc, vnde parumpèr nostra aberrauit oratio. Diximus enim hanc cum Deo homini similitudinè esse, quod simul & agere potest, & frui. Quod tum sit, quando interior homo incommutabiliter Deo intus adhæret per internam, puram atque perfectam illius (id est, Dei) intentionem, qua illum purè intendit. Hæc autem intentio tam illi dissimilis est, qua extrinsecus Deum intendere dicimur, quæ cursus sessioni. Hæc enim intentio, præsens quædam interna & intuens siue adspiciens intentio est. Homo itaque in interioribus suis fruatur, & ex hac fruitione ad Deum aut ad aliquid foris vtiliter vel necessariò agendum, ex ipso in id ipsum sese conuertit, celeriterque interiora & externa sua perspicit. Sicut enim, verbi gratia, artifex aliquis, qui pluribus seruis, diuersisque artificijs prepositus est, eisdem seruis suis certam quandam normam siue regulam formamque præscribit, secundùm quam omnia quæ illis commissa sunt, opera sua facere debeant: ipse verò nihil operatur, & raro officinam accedit: dicitur tamen magister à seruis suis ratione magisterij, instructionis ac informationis suæ, haud secus, quam si omnia quæ ipsi fecerunt, solus ipse parasset: & tamen quia ipse iubet & instruit, qua ratione singula quæque opera facièda sint, magis illi sunt, quam eorum qui ea fecerunt. Sic & internus ac illuminatus homo intus fruatur, & per lumen quidem rationis omnes exteriores vires suas citò perspicit, atque ad opera officiaque sua dirigit: sed intus in fruitiua sui post Deum ad hæsiōnem immersus est & liquefactus, & in sua libertate absque villo suæ actionis perseuerat impedimento. Huic autem interno operi externa quæque deseruiunt, nec ali-quod tam exiguum opus est, quod non huic conferat, si modò tale sit, ut bonum opus rectè meritoque dici queat. Sicut enim in sancta Ecclesia, quæ est sacrum quoddam ac mysticum corpus, cuius caput est Christus, ordo quidam est: sicut etiam in hominis corpore similiter ordo quidam inue-

Quò & agere & frui simul hò queat.

Collatio ipsius ab artifice sumpta.

Ecclesiæ corp⁹ q̄le.

nitur, in quo nimirum membra sunt plurima, putà oculus, qui non sibi tantum, sed toti corpori videt: & os, quod toti corpori bibit & comedit, non sibi duntaxat: manus quoque & pedes, & cætera quæque membra, quorum singula suos habent actus, & omnia ad caput & corpus pertinent: sic & in Christianitate nullum tam vile, neque tam exiguum opus est, nulla tam parua candela vel campanula, quæ non huic interno operi perficiendo deseruiat conferatque. In hoc autem mystico corpore tanta meritò debet esse concordia, quantam in membris vestris esse conspiciatis, quorum vnum alij non nocet, aliud non opprimit, sed velut sibi ipsi, absque deliberatione aliqua, absque mercede & gratiarum actione, deseruiunt: omnia in vno, & vnò in omnibus. In hoc etiã corpore mystico si quod membrum nobis ipsi dignius nobiliusque cognoscamus, meritò quam nos, maiori in precio & estimatione habere debemus: & quomodò brachia vel manus maiorem capitis vel cordis vel oculi, quam suimet, curam habent: ita & vnitam indeliberatamque in Christi membris dilectionem esse conuenit, ut tanto quisque de alterius probitate & virtutibus, cum beneuola dilectione, impensius gaudeat & gratuletur, quanto præclarissimo capiti Deo chariorem preciosioremque eum esse probarit. Et quicquid illi Deus fecerit, tam sibi gratum sit, ac si suum esset. Quando enim bona quælibet in proximis nostris magis quam ipsi ea ament, diligimus, verius magisque propriè ea nostra sunt, quæ ipsorum: mala autem si quæ habeant, ipsis manent: sed bona quæcunq; in illis diligimus, propriè nostra sunt. Quod Apostolus ad tertium cælum raptus fuit, voluntatis erat diuine, quæ hoc illi præstare volebat, non mihi. Si iam satis mihi diuina sapit voluntas, gratius erit mihi, raptum illum Apostolo contigisse, quæ mihi: & si rectè donum illud in eodè Apostolo amo, ita verè meum est (non hoc modò, sed & quæcunq; illi vnquam præstitit DEVS) sicut illius, si tamen haud secus ipsum diligo in eo, sicut in meipso. Sic enim & erga omnes trans mare positos, etiam inimicos meos, affectus esse debeo. Et hæc vnanimitas, istaque concordia ad hoc spiritale seu mysticum corpus requiritur. Hac ratione & bonis omnibus, quæ in cælo & terra, in amicis dei omnibus, & in ipso quoque capite Christo habentur, lo-

Quatam ecclesiæ corpore esset concordia.

quæ aliena bona, nostra fiant.

2. Cor. 12.

cu-

cupletari possum. Necessè est enim, ut quæcunque idem hoc caput cum oibus membris suis tam in cælo quam terra, tam in angelis quam sanctis habet hominibus, omnia in me actualiter essentialiterque promanent profluantque, si tamen modo iam dicto, in Dei voluntatem per æqualem cum cæteris huius mystici corporis membris dilectionem, sub hoc transformor capite, eique (quantum possibile est) similis efficior, & à propria imagine exutus, illi imaginem induor. Hic autem facillè probari potest, vtrum Deum & illius voluntatem, an nos potius aut aliquid nostrum, plus minusve quam ipsum Deum, diligamus. Nec raro auri speciem mentitur, quod in seipso & in fundo suo vix cupri habet precium. Quotquot autem se ipsos & omnia sua futurius abnegarunt exieruntque, hi tametsi omnia possideant, verè pauperes spiritu sunt. O quam rarum est hodiè inter homines, æquè in doloribus & afflictionibus, ut in rebus lætis & prosperis, Deum amare. Dicam hic ad extremum de tribus interne ac virtuosæ vitæ gradibus, quorum vel infimum, vel medium, vel supremum homo assequi potest. Primus, qui & dirigit atque deducit hominem ad supremam vicinitatem Dei, est, ut sese homo totum ad stupenda miracula Dei opera & ineffabilem donorum ac munerum illius exhibitionem, occulteque bonitatis eius effluxus aduertendos contemplandosque, conuertat: vnde exercitiū quoddam nasci solet, quod iubilationis habet vocabulum. Secundus est, spiritus quædam paupertas, & singularis Dei subtrahitio siue occultatio, dum sese Deus omnipotens cunctaque dona sua spiritui subtrahit, & in languenti spiritui inopia ipsum relinquit. Tertius est, excessus in esse deiforme, per spiritus creati cum existente spiritu Dei vnionem siue vnitatem: qui gradus, essentialis conuersio dici potest. Huc quisquis rectè pertingit, ut aliquando excidat à Deo, credi vix potest. Ad primum gradum, quem iubilationem vocari diximus, ita peruenitur: si quis dulcissima seu gaudiosissima amoris signa, à Deo nobis & in cælo & in terra mirabiliter exhibita, & bona innumera nobis & alijs creaturis omnibus ab eodem præstita, studiosè obseruet & attendat, considerans ut omnia floreat, vireant, & plena sint Deo: utque incomprehensibilis benignitas dei, creaturas oēs maximis donis

Verè spū paupes q̄

Tres vitæ internæ gradus.

I.

II.

III.

Ad primū gradū q̄ pertingatur.

suis perfundat, ut ipsum diu tolerarit, quæ si erit, muneratus sit, inuitarit, commonuerit, expectauerit, propter ipsum homo factus sit, multa perpeffus sit: vitam suam, sacratissimamque animam suam, & se ipsum pro nobis obtulerit, ad quam ineffabilem ipsum sui ipsius vicinitatem coniunctionemque vocarit, & ut denique beatissima Trinitas ipsum, ut se perenniter fruatur, præstolata sit & expectarit. Hæc vbi homo internus amorosa contemplatione, veraque dilectione percurrit, ingens in eo actualis gaudium suboritur: tantaque intus exultatione repletur atque perfunditur, ut corpus fragile ipsam continere non possit: vnde fit, ut in singulares quosdam gestus erumpat: quod nisi faceret, ut frequenter accidit, sanguis fortasse ex ore illius ebulliret, aut ipse homo grade periculum seu grauem incurreret læsionem. Sic itaque copiosa intus à Deo dulcedine perfunditur, eidemque per amplexum internum vnitione sensibili vnitur. Hac ratione Deus omnipotens hominem primò quidem extra se ipsum & extra omnem dissimilitudinem ad se trahere, prouocare, allicere solet. Maximeque interdictum sit omnibus, ne se de aliquo eiusmodi homine intromittat, nec eis hac in parte impedimento sint, nec externa crassaque opera modosque eis imponendo, multiplicet, seu multiplicati se tradere cogat: alioquin nouerint se Deum grauius offensuros. Sed nec ipse Prior, diuino officio peracto, quoniam frater aliquis abeat ex choro, quætere habet: nisi fortè tam vanus & ociosus esset, quam viam & actus illius obseruare oporteret. Contingit quadam vice, ut Deus singulari cuidam amico suo diuinum suum offerret osculum. Respondit autem in spiritu: Nolo hoc dulcissime Deus. Ex ea nanque exultatione adeò totus à meipso deficiat, quod deinceps inutilis ero: & quomodò tunc potero pro miseris animabus preces fundere, easque de Purgatorio eripere, & pro peccatoribus deprecari, quædò anime, quæ ex hac luce migrarunt, sibi ipsi opem ferre minimè possunt, nisi nos qui in isto seculo degimus, illis succurrere velimus? Nihil enim Deus eis sine nostro suffragio & ope vltimum prestare solet, quando quidem iustitiæ illius satisfieri oportet, quod haud dubiè per amicos eius fieri habet. Quanta hæc, charissimi, dilectio fuit, quod hic DEI amicus, ingenti illa consolatione, tali ex

Singulares cur sint quorundam deuotorum gestus.

Ecstasici à qb⁹ liberi.

Paradigma.

cau-

II. causa carere voluit? Secundus gradus est, posteaquam Deus eatenus hominem extra omnia abstraxit, & iam ille puer esse desijt, abundeque dulcedinis diuine refocillatione roboratus est, deinde panem ei cibarium porrigit, utpotè qui vir effectus, & virilis gratis annos assecutus est. Expedi planè, veterem hominem duro ac solido cibo pasci, nec decet eum deinceps lacte & pane foueri. Vastà igitur, tenebrosam, desolatamque eiusmodi homini Deus vitam proponit, per eamque ipsum deducens, aufert ab eo omnia quęcunq; illi vnquam largitus est. Hic iam adeo totus sibi ipsi relinquitur, ut nullam habeat dei notitiam: talemque pressuram incurrit, ut si vnquam benè habuerit, vel etiamnum Deum habeat, nec ne, prorsus ignoret: ac tanto denique dolore perfunditur, ut vastissima mundi spatia nimis illi angusta videant. Nihil sentit Dei, nullam habet notitiam Dei, & cetera omnia nihil eum afficiunt, nihilque sapiunt, estque ei velut inter duos parietes pendeat, aut (quod in proverbio dicitur) à fronte precipitium, à tergo lupi sint, vbi non est quod se vertat, nihil quod agat, nisi hoc tantum, ut se solum recipiat, & dicat: Salue amaritudo amarissima, omnis plena gratię. Certè si infernus in hac vita haberi posset, plüs sibi quàm infernus videretur, impensè scilicet amare Deum, & eodè dilecto penitus frustrari atque carere. Vnde quicquid illi dici potest, non magis eum consolatur, quam lapidem: nec potest patienter audire, si quid ei de creaturis, quasi pro capiendò inde solatio, dicatur. Quanto autem abundantiori prius gaudio & consolatione perfusus fuit, tanto nunc amaritudo & dolor in hac subtractione vehementior est intolerabiliorque. Verum quisquis hæc experiris, viriliter age, probè te geras: certo certius proxim⁹ adest tibi Deus tuus: tantum verè ac viuè fidei stipiti fortiter innitere, citò melius habebis, omnia prosperè cedent. Sed quid dicimus, quādò animæ eiusmodi desolatæ ac miseræ, quandiù in hac gemebunda afflictioe posita est, persuaderi non potest, intolerabilem hanc obscuritatem & tenebras internas vnquam in lucè posse mutari? Deinde vbi iam Domin⁹ hominem talem per hanc intolerabilem crucem satis superque preparauit, (magis enim hæc ipsum preparat, quàm omnia possent exercitia, quæ homines vniuersi

Quanta subinde amici Dei pressura afficiant.

Amati quod hic inferno durius.

agere queant) accedit pius Dñs, & ipsum ad tertium perducit gradum: vbi iam velut pallium omne aufert ab oculis eius, & veritatem manifestat. Et tunc lucidissimi in ipso solis radij oriunt, totusque ex oibus angustijs, miserijs, calamitatibus suis liberatur eripiturque: videturque sibi à morte ad vitam reuocatus à Deo. Interim dñs abducit eum extra ipsum in se, omni eum miseria & afflictione absoluens, abundè recreans, & vniuersa illius sanans vulnera. Simulque extra humanum modum trahit ac rapit ipsum in diuinum quendam modum, extraque omnem calamitatem in diuinam securitatem, vbi adeo homo deificatur, ut quicquid ipse est & agit, Deus in ipso sit & operetur: tamque sublimiter supra naturę suę effertur modum, ut quod Deus est essentialiter per naturam, ipse fiat per gratiam. Hic iam seipsum perdidisse se sentit, nec vsquam vel agnoscit, vel inuenit, vel sentit seipsum: adeoque nihil nisi vnquam quandam simplicem essentiam nouit. Hic sanè, dilectissimi, altissimum verè humilitatis & annihilationis fundum, quod sensibus capi non potest, attingitur. Hic enim omnium verissima homini proprii nihil sui cognitio datur, & hæc est profundissima in humilitatis fundum demersio, descensioque: quæ quanto fuerit profundior, tanto & sublimior erit. Profundum namque & sublimitas hic vnum sunt. Quod si aliquis ex hucusque; prouectis hominibus ab alterutra parte extra hanc sublimitatem cum aliqua donorum demerfione, vel ad seipsum, vel ad aliquid suum reflecteretur deuoluereturque, non minorem ille, quàm Lucifer, ruinam faceret. Hic denique vera orationis vnanimitas, cuius Epistola mentionem facit, obtinetur, dum homo cum Deo reuerà vnū efficitur. Ad quam nos vnanimitatè beatissima Trinitas perducatur, prouehaturque. Amen.

III. Post tristitia dñi mleta suggerere.

Arrogantia quate cuius ne obnoxia.

DOMINICA EADEM.

Ut nauicula, id est, mens nostra ab omnibus, quæ Deus non est, in altum ducenda & euehenda sit, primò quidè per sanctas meditationes, deinde per patientè resignationè in omnis solati ac dulcedinis subtractione. Et demum, ut eadem mens in nihilum increatum demergatur.

SERMO II.

Cum turbæ irruerent in Iesum &c. Luc. 5.

In

In hodierno Euangelio, dilectissimi, inter alia legitur, ut Dominus noster IESVS Christus ascenderit in vnā nauim, quæ erat Simonis, rogans eum à terra reducere pusillum. Et sedes, docebat de nauicula turbas. Ut cessauit autem loqui, dixit ad Simonem: Duc in altum, & laxate retia vestra in capturam. Et respondes Simon, dixit illi: Præceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus in verbo autem tuo laxabo rete. Et cum hoc fecissent, concluderunt piscium multitudinem copiosam: rumpebatur autem rete eorum. Et annuerunt socijs qui erant in alia naui, ut venirent, & adiuuarent eos. Et venerunt, & impleuerunt ambas nauiculas, ita ut penè mergerentur. Quod cum videret Simon Petrus, proci-dit ad genua Iesu, dicens: Exi à me Domine, quia homo peccator sum. Ista nauis, charissimi, quæ dñs in altum duci iussit, interna hois mēs est & intētio. Hæc nauis in periculoso, sæuo ac periculoso mundi huius mari, quod motu quodam & feruore continuo agitur, nunc prosperis, nunc aduersis, modo his, modo illis commouetur, concutiturque. Quam autem periculose agat cum illis, quorum corda huius maris vesaniæ & æstui cum amore & intentione addicta sunt, eidemque inherere, vix alijs sine cordis defectu & tabefactione posset agnoscere. Quæ citò potest futura sunt, minimè vobiscum perpenditis, sed cecitati ac stultitiz dediti, hoc tantum cogitatis, ut misera corpora vestra ornare ac vestire possitis, & interim vos ipsos negligitis, & metuēdi iudicij Dei, quod futurum minimè dubitatis, incerti licet quādò agendum sit, hodiè an cras, obliuiscimini. O si sciretis, dilectissimi mei, quantis in angustijs & periculis erit non solum mundus iste, sed etiam quicunque in fundo suo Deo omnipotenti, aut ad minus amicis illius non adhærent, (multum enim periculose agitur cum eiusmodi, sicut breui adhuc veris Dei amicis per reuelationem significatum est) quantum etiam fides ipsa deficiet, & quasi pessum ibit, naturales sensus vestri nulla id ratione sufferre possent. Quos viuere contigerit, vbi ista acciderint, cogitare poterunt hæc vobis olim perdidit fuisse. Sed ut ad propositum redeamus, quod Dominus Petro ait, Duc in altum: hæc prima via est, quam ante omnia

Nauis.

Quibus periculose agat.

Nauē in altum ducere.

præcedere oportet, ut videlicet mens, id est, amor, intentio & fauor mētis ab omnibus, quæ Deus non est, in altum ducantur. Necessarium est enim, ut quisquis in hoc horribili mari perire & submergi nō leuerit, mentem ab omnibus mortalibus creaturis, quocunque demum ille uocentur nomine, aut qualescunque sint, subleuare & attollere studeat. Respondes autem Simon, dixit Iesu: Præceptor, per totam noctem laborates, nihil cepimus. Planè optimè locutus est. Quotquot enim his externis dediti sunt & occupati, & in nocte laborant, & nihil capiunt. Vbi verò Petrus in Saluatoris verbo laxauit rete, tantam piscium conclusere multitudinem, ut rete ipsum rumpebatur. Et hoc ante Domini resurrectionem contigit. Post resurrectionem verò, cum iterum ad Domini iussionem rete ad dexteram nauigij misissent, & multos pisces ceperunt, & tamen rete minimè rumpebatur. Quæso, charissimi, quodnam est rete, quod Dominus laxari præcepit, quo tam multi pisces capiuntur? Non aliud sanè, quàm memoria & cogitatio hominis. Hoc rete primò per sanctas meditationes laxandū est, ita videlicet, ut quisque summo studio omnia illa sibi assumat meditanda, quæ ipsum ad deuotionem sanctam commouere, accendere & allicere queant: ut verbi gratia, dignissima vitam & passionem, sacratissimamque & amarissimam conuersationem & opera Saluatoris, amorēque illius, ex quo hæc omnia suscepit, fecit, pertulit pro nobis, adeo sibi imprimet ac imbibet, ut idè amor oēs vires & sensus suos tanto cum gaudio & dilectione penetret, ut ea occultare & continere non possit, quin erumpant in iubilum. Et hic est infimus gradus ducendæ mentem in altum. Verum altius euehenda ac ducenda est, si quis intus & foris resignatus, purgatus, illuminatus esse velit, qualem Dionysius illustratum ac deiformem hominē appellat. Ducitur ergo nauis longius in altum, quādò homo eò pertingit, ut cuncta illi excidant, quæ vires in firmam apprehendunt. Hic iam sanctæ cogitationes omnes, imagines, iubilus, gaudium, & quęcunque illi huiusmodi à Deo vnquam donata sunt, rudia crassaque ei videntur: & quia nihil illi sapiunt, eis inherere non potest, sed inde expellitur: nō enim ista eum afficiunt, & quæ liberent, non habet: sicque inter duo extrema positus, grauissimos

In nocte laborat.

Ioan. 21.

Rece.

Oia Christi gesta, quanto nobis studio insculpenda.

Infim⁹ ducendū in altum gradus.

FF in-

interim dolores & pressuras experitur. Ista nauis in altum ducta est. Iam enim in hac angustia & desolatione homine constituto, pressuræ omnes, aduersitates, imagines, tentamenta, miserie, calamitates, quæ iam pridem euicerat & superarat, iterum in eo consurgunt, denuò impugnant, totoq; impetu nauem illius magna cum tempestate concutiunt, & fluctibus suis impetunt exagitantq;. Sed obsecro, quicumque hæc sentis, noli timore deijci. modò nauicula tua probè ancora fixa sit, veti ei & fluctus obesse non poterunt. Ad mentem tibi veniat, quod Iob ait: Post tenebras spero lucem. Tantum ergò tecum maneat, non fors euageris: ad finem vsque tentameta & pressuram hanc sustine, nec aliud aliquid queras, quo hanc euadas molestiam, sicut faciunt plerique, qui dum hanc internam paupertatem & pressuram sentiunt, semper aliquid inquirunt, quo eam effugere possint: quod perfectò officit plurimum. Vbi quæ queruntur, & doctores consulunt, hoc solum reportantes, qd amplius intricantur, impediunturq;. Sicut ergò dixi, qd hæc patitur, secum maneat, & hinc se non extrouertat: haud dubiè post tenebras clara quandoquæ dies, & Solis splendor succedet: caueat tantum, si diligit salutem suam, ne ad aliud se transferat: quod si fecerit, si consilio sano morem gerens, secum perfliterit, futurum est vt diuina in ipso natiuitas propediem peragatur. Nunq; enim, quod tutò mihi credi poterit, aliqua in homine pressura cõsurgit, qn Deus omnipotens post eam, nouam in eo natiuitatem renouare velit. Vndè quicqd eum à pressura absoluit, aut eam sopit, hoc nascitur in eo, & illius in ipso natiuitas agitur, siue id Deus sit, siue creatura. Quod si creatura id agit, quodcunq; illa vocabulum habeat, Dei in ipso natiuitatem penitus destruit: vndè iam ipse colligat, quantum sibi hoc adferat detrimenti. Planè si nauicula, si mens illi⁹ firmam illam petram, de qua præclarus Apostolus ait, Petra autem erat Christus, fortiter comprehendere: neque mors, neque vita, neq; angeli, neq; principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia posset eum indè auellere vel separare. Immodò si dæmones & homines oēs aduersus eum cõiurassent, quãto ei essent infensiores, tanto plùs in nauiculam eum

Iob 17.

Pressura à deo immisfa, an fugienda.

Nil aduersi absq; beneficii singulari pijs imitti.

1. Cor. 10.

Rom. 8.

impellerent, ipsaq; tanto sublimiùs tenderet in altum. Et in hoc ampliùs ille proficeret, altiusq; ascenderet, q in cunctis exercitijs externis, quæ totus simul mundus peragere posset, si tantum patienter sufferat, & ad pressuram tolerandam sese resignet, qualicumque illa modo ipsum premat vel affligat, seu vndecunq; occurrat intus vel foris, nec interim aliquod releuamen experat vel inquirat: si deniq; vulnus suppurare sinat, omni solatio cõtempso. Tunc em certo certius liberabit eum Deus: quod tamen vtrum velit aut nolit, totum illius relinquet arbitrio, animum ad vtrumlibet habens resignat. Hæc est, charissimi, via proxima & compendiosissima ad veram diuinam natiuitatem, quæ in eiusmodi hominem sine medio luces radiatq;. Fit autem sepe numero, vt homini externo aliqua externa occurrat afflictio, vt qd fortasse, verbi gratia, aliquid ei siue dicitur, siue infertur, quod ipse ducit iniuriam, vndè plerunquæ ad eò coangustatur, vt totus ei mundus nimis arctus appareat. Hoc tamen si quis eiusmodi intra se comprimere posset, & ad honorem vultnerum Christi intra se suppurare sineret, nec alicui indè quereretur, nec ipsam hæc angustia immutaret, ad alia se inordinatius transferendo, mirabilem certè copiosamq; indè pacem acquireret. Quantam ergò putamus homini interno pacem & gaudium prouenire, dum seipsum ex integro Deo resignat? Certè nihil illi Deo minus præstatur. Et vos ergò, dilectissimi, si ex veris quibusdã signis vos ipsos, hoc est, quales sitis certò cognoscere vultis: diligenter aduertite, quænam sint illa, quæ vos ad amorè vel odium, ad gaudium vel dolorem commouere potissimum solent & possunt: & qualiacunq; sint illa, siue deus, siue creatura, hæc intus vos possident. Quod si Deus vestri possessor est, nauiculam, id est, metem vestram nec omnes poterit creaturæ impellere, vel perturbare. Quotquot enim eiusmodi sunt, his benignissimus Deus tam preciosum clenodium, tale videlicet gaudium, prestare solet, vt in interioribus suis tam veram sentiât pacem & quietem, vt de ea aliquid intelligere, nisi q accipit, nemo possit. Et licet istorum nauiculam crebre interdum tempestates & fluctus forinsecus pulsant, tantoq; cum impetu inuadant concutiantq;: ac si iam iamq; eam essent demersurq;: qli-

Quata ex aduersis spõte toleratis pax oriatur.

bèr

bèr tamen importunè irruant, non poterunt pacem ipsorum internam perturbare. Extrinsicus quidem non nihil inclinari ac moueri ipsorum potest nauicula, intus tamen veram diuinamq; pacem & gaudium immobiliter seruât. Quæso, dilectissimi, si qui sunt inter vos, quibus ista necdum sentire vel gustare contigit, ne perterreantur. Vt enim diuites, sic & pauperes, piscatores inuenire est. Interim hoc certum habetote, nullius tam parua esse exercitia, qn si amet & ex ipso fundo velit, intendat & exoptet magnus & sublimis esse Dei amator, atque in hoc studio perseueret, & eos qui tales sunt, diligat, curas interim simpliciter absque notabilibus impedimentis viuere, & Deum intendere in cunctis actibus suis, hic profectò pacem hanc quandoquæ obtinebit, vel in ipso saltem mortis articulo. Veruntamen ipsa verorum amicorum Dei pax, aliquo modo etiam perturbationem, seu inquietudinem habet adiunctam, dum vel Deo, quatum vellet ipsi, satis esse nõ possunt, vel Deus ipsis non ita satis est, vt eis perfectè sufficiat, ac plenè contenti sint. Et hæc est retis huius extensio. Sic legitur de eremita quodam, qd annis quadraginta manibus pedibusq; per syluam Dei amore reptarit, nec vnquam diuinam senserit consolationem: de quo tamen dubiũ non est, mille alijs plùs eum supernæ consolationis habuisse: sed minimè contentus erat, nisi excellentissimo, quo quidè sentiri potest, modo ea potiretur. In hoc enim supremo diuine consolationis gradu siue modo, pax est essentialis, de qua scriptũ est: Inquire pacem, & persequere eam. Hæc aut pax, inquam, omnem exuperans sensum, essentiali hominis ad Deum conversioni respondet. Enimuerò quando id quod in anima anonymũ est, ex toto se in Deum recipit, simul subsequitur, & vnà cum illo in Deum se recipit, quicquid in homine nomen habet: & huic conversioni semper respondet & id quod anonymum est, & quæcunquæ nomen habent in Deo. Et hæc Deus veram pacem loquitur in eiusmodi homine, qui iam ex sententia dicere potest: Audiam quid loquatur in me Dominus Deus, quoniã loquetur pacem in plebem suam, & in eos qui conuertuntur ad cor. Huiusmodi B. Dionysius deiformes hoies appellat. Et de his fortasse D. Paulus loquitur vbi ait: In charitate radicati

Amicorum Dei pax qualis.

Paradigma.

Psal. 33. Phil. 4.

Psal. 84.

Eph. 3.

& fundati, vt possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundũ. Quæ em sublimitas & profundum in his sese exercit & manifestat, ea nullus sensus, nulla ratio capit: quandoquidem sensus omnes superant, & in quandã tendunt abyssum. Hæc bona illis duntaxat intus reuelatur ac deteguntur, qui & foris purgati, & intus illuminati sunt, ac interiora sua nõrunt incole. His & cælum & terra & creaturæ oēs, nihilum quoddam & inane reputatur: qn ipsi sunt cælum Dei, quiescentis in eis. Et sedens, ait Euangelium, docebat è nauicula turbas. Deus omnipotens & quiescit, & sedet, & totum mundum, omnesq; creaturas moderat & iudicat in hominibus istis. Quando autem aliquis ad hoc fundum, & ad hanc essentiam ritè pertingit, necesse est rete dirumpi. Ne, quæso, putetis charissimi, ea me arrogancia præditum, vt credam me huc pertigisse. Quãuis enim nullus doctor ea alios docere merito deberet, quæ ipse necdum vita sit assequutus, ad necessitatem tamen satis est, vt ea diligat & intentione prosequatur, nec planè agat cõtrarium. Necessè est ergò, vt quomodò in illa naui tot piscibus captis rete rumpebatur, sic & quando homo hanc capturam assequitur, atq; ad hoc pertingit fundum, natura ipsa, quæ præ sui fragilitate istud non sustinet, dirumpatur, adeò vt deinceps nulla vnquam die plena corporis incolumitate gaudeat. Et hoc equè satis. Vt enim felicis memoriæ Hildegardis ait, Dei habitatio nõ est in corpore factum. Et Apostolus, Virtus, inquit, in infirmitate perficitur. Hæc aut infirmitas nõ ab externa exercitatione, sed ex abundantia diuine perfusionis, cõtrahitur, qua supra q fragile terrenumq; corpus ferre queat, eiusmodi homo perfusus est. Adeò nanq; totum hunc hoiem Deus in se rapuit, vt omninò deicolor efficiat: & quicquid in ipso est, modo quodam supessentiali perfundatq; format, ita vt iam Deus ipse cuncta illius agat opera. Vndè apparet q meritò talis, homo deiformis vocitetur. Si cui nanq; ritè eum videre liceret, vt Deum, non tñ nisi per gratiam ipsum cerneret. Deus enim in ipso amat, informat, moderatur & agit cuncta opera illius, adeoq; seipso fruitur in illo. Multus ex huiusmodi hominibus Deo accedit honor, dum & nauem suam satis duxere in

Luc. 5.

Requæ rûpa.

An qd doccat qs, ea oporteat.

Hildegardis oraculum.

2. Cor. 12.

DOMINICA EADEM.

Vt in verè obedientis hominis fundo Christus veraciter sedeat, in eodemq; eundè gratissimam suam doceat voluntatem. De suprèma quoquè deiformium hominum perfectione, qui non suæ vel actioni vel dimissioni innituntur, sed proprio nibilo.

SERMO III.

Affcendès Iesus in vnam nauim, quæ erat Simonis &c.

LVCÆ V.

N præsentì Euàgelio legimus, dilectissimi, qd Dominus noster IESVS Christus, quum turbis irruētibus staret secus stagnum Genesareth, videretq; duas naues stantes secus stagnum, affcēderit in vnam nauim, quæ erat Simonis, rogās eum à terra reducere pusillūm. Quod cum ille fecisset, sedens Dominus, docebat de nauicula turbas. Vt cessauit autem loqui, dixit ad Simonem: Duc in altum, & laxate retia vestra in capturam. Et respondēs Simon, dixit illi: Præceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. Et cum hoc fecissent, concluderunt piscium multitudinem copiosam: rumpebatur autem rete eorū. Et annuerunt socijs, qui erāt in alia naui, vt venirent & adiuuarent eos. Et venerunt, & impleuerunt ambas nauiculas, ita vt penè mergerentur. Quod cum videret Simon Petrus, procidit ad genua Iesu, dicens: Exi à me Domine, quia homo peccator sum. Hæc autē ante Domini passionem & mortem contigerunt. Post resurrectionem vero illius ex mortuis, iterum piscationi insistentes, ceperunt pisces centum quingintatres: sed cum tot essent, neque rete scissum est, neque vllum submersionis periculum patiebatur. Hoc euangelium, dilectissimi, multos in se admirandos & occultos continet sensus, ita vt cuius puro satisq; illuminato intellectu prædico, plures hinc sensus optimos elicere, modo veraciter secū sit & animo collectus, omninò pronum esse queat. Enimvero qd nauis ipsa Simonis fuisse dicitur, primò ipsum Simonē homo Deo perfecte obediēs significat. Deindè per nauim ipsam, qua Deus sedisse dicitur, mens intima, fun-

Ioan. 22.

Simon quid

Nauis Simonis.

fun-

Irrationabile Petro verbū vñ exciderit.

Psal. 41.

altum, retia longè extenderunt, & cepere plurima. Vbi verò nauis hac ratione in altum & profundū deducta est, simul cum reti submergitur, & vndiq; laceratur. Satis enim congruum & iustum est, vt omis horum destruat atq; rumpatur proprietates. Vt enim res quelibet id fieri possit, quod nō est: prius ab eo quod est, deficere habet. Sic ergò quodam modo anima & corpus in hoc altissimo submerguntur pelago, suaq; naturali operatione & virium exercitijs naturalib; destituuntur: iamq; in hac in istud abyssale pelagus immersione nec verba habent, nec modos. Itaque sicut D. Petrus, viso piscium miraculo, totum ad Dñi pedes se abiecit, & verbum irrationabile protulit, dicēs: Exi à me Dñe, quia homo peccator sum: sic & isti similiter faciunt. Verbis enim & operibus destituti sunt, quæ est prima huius ratio. Secunda autem est, qd hic adeò in abyssale nihilum suum collabūtur, adeoq; pusilli & nihil fiunt, vt omnibus vnq; à Deo perceptis ex toto renuncient, eademq; ita purè in Deum, cuius & reuerà sunt, refundant, quasi nunq; ea fuissent consecuti: simulq; cum omnibus his tam nihil & nudi efficiuntur, quasi q nihil sint, & nihil vnq; ceperint. Atq; hoc modo creatum nihil, in nihilum increatum demergitur & absorbetur, quod nec intellectus apprehendere, nec verba consequi possunt. Hic verissimè completur, quod in Psalmo propheta regi; ait: Abyssus abyssum inuocat. Creatam enim abyssum increata abyssus intrò vocat, simulq; vtraque abyssus vnicum vnū efficitur, vbi iam spiritus se ipsum in Dei spiritu perdidit, in abyssali ac profundissimo diuinitatis mari submersus. Quam benè autem hic habeat, qui eiusmodi est, non capit intellectus. Deindè verò idem hic totus essentialis & communis, virtuosus quoquè, pius ac diuinus efficitur, in conuersatione suaui & amabilis, communis ac socialis omnibus, ita tamen, vt nullum vnq; vitium, nullus in eo defectus notari queat vel offendi. Omnibus præterea & facillè adhibet fidem, & miserationis affectum impedit, nec est seuerus multum aut rigidus, sed clemens, pius, propicius. Vndè nec verisimile est, posse eum quandoq; à Domino separari atque diuelli. Quam nobis perfectionem idem ipse largiat Dominus Deus noster in secula benedictus. Amen.

fundumque hominis accipiendum est, in quo Dominus maiestatis veraciter sedet, vbi est quies & gaudium illius, si quis hoc tantum interius fundum studiose semper intus obseruaret, cunctisq; pro Dei amore valefaciens ac deserens omnia, ad ipsum sese introuerteret, quod, pro dolor, nemo facit. Hinc est, quod Deus omnipotēs quosdā interdum sub ipsis externis operibus admonet, vt sese ad interius cordis sui fundum recipiant: sed decies admoniti, vix semel acquiescunt. Cur hoc? Quia non sunt Simon, non sunt vera obedientia imbuti, sed in sua propria voluntate, antiqua cōsuetudine & proprietate persistunt. Quo fit, vt Deo obedire recusent, cui tamen præcipua debetur obedientia: Si quis ergò fortasse frater, aut monialis in choro psallens aut legens, sentiat in interiori fundo suo veraciter se à Deo ad sui introuersionem trahi & admoneri, & cantu seu lectione indè præpediatur: licebit ea saltem vice cātum deserere, sese ad interiora sua recipere, deo in sui introuersione se totum seu totam tradere, illiusque tractum sequi ex animo. Quod si vtrunq; simul agere posset, vt & intus tractum sequeretur spiritus sancti, & foris psalmodiæ seu cantui insisteret, præstaret semper vtrunque simul agere, quàm alterum. Et hic cātus ex profundo cordis procedēs, sursum tenderet vsque ad conspectum Dei. Plane si perspectum haberetis, dilectissimi, quāto cum periculo & damno vestro interius sancti spiritus admonitionib; non obtemperatis, immò & resistitis: fortasse præ dolore & immaniū purgatorij, quos hac de causa quandoquè sentietis, cruciatuum horrore corda vestra tremerent, tabescerentque. Eia ergò cæci, miseri, stolidi, quid est quod agitis, quod Deo benignissimo plena cum fiducia in omnibus inniti & credere trepidatis, *† & cor, animam, totamque spem vestram ipsi in ipso constituere pertimescitis? Dolenda satis conditio, quod saltem dispicere & examinare non vultis, quid causæ sit, quod tantum sincerè Deum intus amatis. Credite mihi, vbi electiores Dei amici intelligunt & aduertunt, quàm malè & periculosè cum multis agatur, qui tamè interim nihilo minus eternam beatitudinem securi expectant, facillè præ dolore extinguentur, cum sacra scriptura apertissimè dicat, luctum vix saluandum. Quod cum ita

Hec in uentis qbus dā manu scriptis exemplarib; decrat.

1. Pet. 4.

fit, meritò diuersis sceleribus obnoxij, & homines rebelles ac diuine gratiæ resistentes, trepidare semper & multum anxij esse deberēt. *† Sanè quotquot Deus ad sublimem perfectionis gradum præordinauit atque vocauit, & huic vocationi & fundo non satisfaciunt, oppidò quàm necessarium est pœnis eos supplere, quod vitæ minimè sunt assecuti. Vndè & multo maiores in morte, quàm ceteri, calamitates & angustias patiuntur. Quod quidem non sine immensa dei omnipotentis benignitate & misericordia agitur. Deindè verò ingens & acerbū nimis, supra quàm mortalium omnium linguæ explicare sufficerent, purgatorium subire coguntur. Hoc iam expleto, in celestibus lōgè supra eos, qui infimum virtutis tenuere gradū, splendidam accipiunt mansionem. Nauis autem ista, in qua Dominus sedens, docebat turbas, Simonis obedientis erat. Et hinc ergò certum habete, eundem dominum nostrum Iesum Christum in interno obedientis hominis fundo veraciter residere, ipsumq; in eodem gratissimam docere & instituere voluntatem suam. Tantam enim gratiam & instructionem istic Deus eiusmodi diuino homini conferre solet, vt si necessitas id exigeret, solus hic totum mundum docere sufficeret ac moderari. Rogauit autem Dominus Simonem, vt nauim à terra pusillum reduceret. Necessè est enim vt cor hominis, qui tamen infimus adhuc gradus est, à terra, id est, ab omnium terrenarum ac labentium rerum amore, in quibus aliquod homo solatium, gaudiū, oblectationē naturę inordinatiùs captare posset, ducatur in altum, ita vt hæc omnia ipse sibi homo conditoris sui amore libens interdicit, subtrahatque. Quisquis enim Deum immortalem & æternum feliciter apprehendere, eodemq; potiri desiderat, indefesso ac immobili conatu semper in diuini beneplaciti executione, persistere debet: non hodiè bona opera aggredi, cras eadem abijcere & indè auerti, sed progredi semp, & sine vlla cessatiōe vel pausa, stabilis bonis exercitijs omni tempore & horis ac diebus omnibus insistere & inherere, si tamen ad supremum salutis suæ gradum pertingere volet. Cauendum est illi, & maximoperè curandum, ne hodiè quidem Deo, cras verò carni vel creaturis uiuat. Cæterum terrere multos solet, quod, vti iam diximus, naturæ & creatur-

In obedientia Iesu quiescere.

Perseuerantia opus esse.

ris funditus mori oporteat, nec audet con-
fidere Deo, aut illi ex animo sese credere.
Videtur enim illis arduum id esse, & supra
vires suas. Vnde illo relicto, sese inde auer-
tunt, deinceps ita vitam instituerunt volentes,
ut illi & illi, quos naturę viuere conspici-
unt, & quę saluari sperantes, ut illi. Ad mun-
dum igitur denuo conuertuntur, (Mundus
est enim, quicquid Deus non est) & hic re-
te laceratur & rūpitur, aded vt quotquot
piscēs ceperit, rursū elabatur. Itā prorsus
charissimi, omnia opera, quanlibet illa
magna, quanlibet bona sint, quorum De-
us causa non est, idem ipse grata habere
non dignatur. Nec mirum, quando illa vi-
tij Simoniaci non nihil admixtum habet.
Est enim Simonia, quando aliquid spirita-
le pro rebus corporeis & temporalibus da-
tur. Et hæc vnum ex grauioribus peccatis
est. Quando ergo aliquis opera facit bo-
na ac spiritalia, quę & diuina meritō esse
deberent, & talia quoque esse videntur, ac
pro his nō nisi temporale quippiam & ca-
ducum, cuius tamen Deus vera causa non
est, cuiuscunq; id generis sit, siue intus, si-
ue foris, expetit & q̄rit, hic aliqua ex parte
nouerit se huius vitij spiritaliter reum esse.
Verū sicut alibi legitur, quod discipuli
reficiebant retia sua, itā & quando aduer-
tit aliquis rete suum per noxium excessum
siue extrouersionem disruptum, mox illud
per integram sui ad Deum conuersionem
seu reuersionem reficere debet, instar eo-
rum qui lignum recuruum ad rectitudi-
nem reducere volentes, etiam vltra medi-
um ipsum inflectunt, atque hac ratione,
quod curuum erat, rectū efficiunt: simulq;
cum vera cognitione & profunda humili-
tate cum diuo Petro Domino illud queru-
lus exponit, dicens: Præceptor, per totam
noctem laborans, nihil cepi. Quicquid enī
homo sine Deo laborat, totū nox est, nec
aliquid capit. Solet etiam in via Dei posi-
tos nonnunquam torpor quidā & somno-
lentia corripere, naturam ipsam ad bona
omnia prorsus ineptam & difficilem red-
dens. Et tunc similiter nox est. Quod ubi
accidit, homo exterior, manus atque pe-
des exercendi sunt, & hoc ipso id quęren-
dum, vt ad fundum interius redire liceat.
Ait deinde Simon Petrus ad Christum: In
verbo tuo laxabo rete. Sic omnes hominis
cogitationes, verba & opera in Dei verbo
facienda sunt, vt siue comedat, siue bibat,
siue dormiat, siue vigilet, siue aliquid ali-

ud agat, cuncta hac ratione, id est, in Dei
verbo cum simplici obedientia purē ad
Dei gloriā, facere nitatur. Iam quod Do-
minus Simonē nauim suam in altum du-
cere iussit, itā accipiendum est, quod suam
quisque mentem & vires omnes supra se-
ipsum & sensualitatem ac vires infimas,
cunctaque inferiora & sensibilia sustol-
lere debeat & subleuare. In fine namq; vi-
res angustiores sunt, quā vt deum capi-
ant, nec potest ille se in his præ angustia
mouere. Subtilis est enī Deus, & vires infi-
mę rudes & grossę. Quomobrem duc na-
uim in altum, hoc est, cum viribus supre-
mis supra tempus tete recipe. Ibi enim se-
det Deus, ibi reuera locus est dei, ibi præ-
sens est deus. Ibi verbum illud superessen-
tiale docet, in quo & per quod facta sunt
omnia, de quo diuus Iacobus ait: In mansuetudine suscipite insitum verbum. O si
quis, dilectissimi, verbo huic in mansue-
tudinę locum daret, quod cum primis ne-
cessarium est, & cum omnibus viribus su-
is in altum supra tempus in eternitatē se-
se erigeret & subleuaret: huic p̄fectō idē
hoc dulcissimum verbum intus suauiter
inspiraretur, ab eodemque longē supra q̄
sensibus capere liceat, illuminaretur. quę
enim diuitię, quę opulentia hęc præsta-
tur oriturque, dum hoc verbum Deus in-
tūs docet, riteque ab ipso suscipitur, tam
est excellens & supra vires humanę fragi-
litas, vt & rete scindat, & nauis submer-
gatur. Iamq; natura penitus destruendam
se metuit. Verū in hoc casu pro habendo
releuamine quisquis hęc sentit, minimē
huc illucque discurrere debet, sed ma-
gis diui Petri exemplū imitari. Qui cum
penē mergeretur, non aufugit, non voci-
feratus est, sed clam socijs alterius nauis
annuit, & singulariter coapostolo suo Io-
anni. Itā & ipse rationi illuminatę annue-
re, eaque in hac submersione debet vti.
Cum enim lux vera, quę Deus est, in ani-
ma exoritur, creatam lucem occidere ne-
cessē est: & luce increata micantes radios
suos effundente, ac coruscante, lumen cre-
atum non potest nō caligare, obtenebra-
rique: haud secūs quā ex fulgentissimo
corporei Solis splendore, candelę lumen
aded obfuscat, vt illustrare non sit ido-
neum. Huius verō superni luminis vel vna
scintillatione percepta, tantum in anima
gaudium, tanta delectatio, exultatioque
sentitur, vt ineffabiliter hæc omnia quę
mun

mundus exhibere potest, gaudia, delicia-
as, oblectamenta superent & excedant.
Interim tamen sensibilis hæc voluptas &
gaudium, in infimis adhuc viribus senti-
tur percipiturque. Apud Ioannem itaque
Dominus posteaquā a mortuis resurre-
xerat, vt in dexteram nauigij rete discipu-
li mitterent, iussisse legitur. Quod cum il-
li fecissent, cētum quinquagintatres, eos-
demque magnos, pisces ceperunt: & tunc
neque rete scissum est, nec ipsi mergeban-
tur. Hoc autem, vt dixi, post mortem Do-
mini contigit, quando stans in littore, q̄-
siuit ex discipulis, si quod pulmentarium
haberent: Pueri, inquit, nunquid pul-
mentarium habetis? Pueros vocat, vt in-
telligas eum, qui in Deum transformari
cupit, omnino purum, mundum, paupe-
rem spiritu, & seipso spoliatum esse oportere.
Respondērunt autem discipuli: Non.
Dixit eis: Mittite in dexteram nauigij re-
te, & inuenietis. Ergo in verbo tuo domi-
ne laxabo rete. In verbo, inquam, tuo. Hęc
iam inuenitur hoc, quod longē excellit
id, quod in infimis viribus sentiebat. Hęc
enim transformatur homo, & supra hu-
manę fragilitatis transfertur modum, ac
in diuinam formam transformatur, sicut
Apostolus ait: In eandem imaginē trans-
formamur a claritate in claritatem, tan-
quā a domini spiritu. Verū antequā
huc pertingit homo, prius in eo Domi-
nus & natus & mortuus est, & resurrexit.
Deinceps autem qui eiusmodi sunt, hoc
semper dicunt, quod discipuli memora-
ti Domino de pulmentario interroganti
responderunt, dicentes: Non. stantque in
verissima purissimaque paupertate & ni-
hilipensione suis proform, nihil omnino se-
se reputantes: neque volunt, neque habent,
neque appetunt, neque intēdunt aliquid
nisi Deum, non autem seipsos. Fit tamen
sepenumerō, vt & isti in noctis laborē in-
cidant, putā in derelictionem, in pauper-
tatem & inopiam, in validas ac densas te-
nebras & desolationem, itā vt nullum ha-
beant fulcimentum siue sustentaculum,
nullam illuminationem, nullū ardorē sen-
tiant vel gustent. In qua obscuritate, in-
opia & desolatione si tam perfectē se resi-
gnare queunt, vt si Deus perenniter hanc
eos sentire velit, animū habeant per omnia
paratum, velintque pro amore & benepla-
cito illius, spontē hanc ariditatem & ege-
statem æternaliter, sine spe alicuius lucri

vel cōmodi, sustinere, veri p̄fectō pau-
peres sunt, licet alioqui totum possideant
mundum. Quauis autem paucissimi ta-
les reperiantur, quicūque tamen eiusmodi
sunt, ad nihil respiciunt, nusquam hæ-
rent, nihil sperāt, nihil intendunt, nisi hoc
tantum, vt gratissima semper Dei volun-
tas in ipsis perficiatur, & non ipsorum vo-
luntas fiat. Atque itā excellenter faciunt,
quod Dominus ait: Cum feceritis omnia
quę p̄cepta sunt vobis, dicite: Serui in-
utiles sumus: quod debuimus facere, feci-
mus. Seruus autem inutilis, inutilia facit
opera. Sed heu ea nunc hominum imper-
fectio est, vt nemo seruus inutilis esse ve-
lit. Omnes scire volunt aliquid se fecisse,
& sic occultē suę operationi innituntur
atque confidunt. Sed quęso, dilectissimi,
non nisi merum nihilum vestrum atten-
dite, atq; cum hoc in abyssum diuinę vo-
luntatis vos immergite, illi ex toto com-
mittentes, quales vos facere velit. Facite,
inquam, quod Petrus Apostolus fecit. Ille
enim viso pisciū miraculo, procidens ad
genua Christi, Exi, inquit, a me Domine,
quia homo peccator sum. Sic & vos in ve-
stram paruitatem, in vestrum nihil posse,
nihilq; valere, corruite: & simul excellen-
tissime diuini beneplaciti dignitati ac no-
bilitati vos resignate, hoc summoperē se-
rantes, ne quid aliud sese admisceat: sed
miseri, desolati & inopes, in volūate ipsi-
us perseuerate. Credite mihi, quicunq;
tales esse potuerūt, tā scilicet perfecti, tāq;
deiformes, hi ubi sacri vel missæ vnus spa-
tio in fundū suum sese receperunt, omnia
sua disposuere, ac deinceps in cūctis ope-
ribus suis bona pace gaudent: totaque vi-
ta ipsorū, quieta, tranquilla & virtutibus
plena, mitis quoque, pia, benigna & resi-
gnatissima est. Et ipsi deniq; rete suum ad
dexterā miserūt, & amorē ceperūt vulne-
rantem. Præstet nobis Dominus DEVS, vt
omnes itā laboremus, vt simul etiam ca-
piamus. Amen.

DOMINICA VI. post Trinitatis.

*Vt omnem ex interiori templo nostro negocia-
tionem profligare, corruptū fundum simul cum
ipsis radicibus euellere, conscientiam liberā as-
sequi, eoq; demum peruenire debeamus, vt ani-
mum habeamus per omnia resignatū & indif-
ferentem, Deumq; inueniamus in omnibus, & il-
lius quoque iustitiam amemus.*

Mundus.

Simonia.

Quis spiri-
talisimo-
nię obno-
xius.Quibꝰ quō
nox mysti-
cē sit.Oia in dei
verbo seu
noie faci-
nda.

Ioan. 21.

Puer.

2. Cor. 3.

Ioan. 21.

In noctis
laborē my-
sticē quā in-
cidant.Verē pau-
peres qui.

Luc. 17.

Neminem
nō sibi ali-
quid videriPetri lo-
qui
annū suū
piculū in
nuere, p̄
sticē quā

SERMO VNICVS.

Euangelium huius Dominica est: Dico vobis, quia nisi abundauerit iustitia vestra plus quam scribarum & pharisaeorum &c. Mat. 5.

Auferte ista hinc, & nolite facere domum patris mei, domum negociationis.

IOAN. 2.

Vandoquidem, dilectissimi mi, in praesentis diei Euangelio Dominus noster Iesus Christus grauius nobis comminatur, quod minime simus regni caelestis beatitudinem consequuturi, nisi iustitia nostra plus quam scribarum & pharisaeorum abundauerit: (Horum enim iustitia omnis, in exteriori tantum specie quadam sanctitatis consistebat: intus autem in animae suae templo, peccatis & spurcitie multa onusti erant) scire nos oportet adeoque necesse est, ut intimum fundum nostrum expurgare, & in Deum dirigere debeamus. Hoc autem in de nobis discere licebit, quod apud Ioannem legimus, Dominum vice quadam Hierosolymis in templo inuenisse vendentes oves & boues & columbas, & nummularios sedentes. Et cum fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes eiecisse de templo, oves quoque & boues: & nummulariorum effudisse aeras, & mensas subuertisse: & his qui columbas vendebant, dixisse: Auferte ista hinc, & nolite facere domum patris mei, domum negociationis.

Quata animae dignitas.

Quaeso, charissimi, quata sit animae dignitas aduertite, quae nimirum & habitatio est Dei, quam ille libentius incolit, quam vel caelum, vel terram: & ipsa plus Dei intra se habet, quam caeli omnes, cunctaque materialia templa, & quicquid vniquam corporeum fecit Deus. Ipsum namque cor Dei, cum omni amore & fidelitate, cumque vniuersa voluptate & deli-

Quid Deum in nobis querat.

cijs suis, in anima est. nec quicquam aliud in creaturis omnibus querit DEVS, nisi hoc tantum, ut animae honorem conferat & dignitatem, eamque faciat beatam. Cum ergo sic Deus omnipotens & gloriosus, cum omni amore totaque intentione sua animae intendat, magis proprie eidem inest, quam vel caelis, vel quibuslibet materialibus templis. Nam & cuncta opera sua Deus non solum in anima, sed etiam ipsi-

animae operatur, eademque animae largitur: & Deus pater vniuersum filium suum in ipsa tam veraciter, nec plus nec minus, gignit, quam in beata aeternitate. Sed hic quaestio incidere potest, quidnam generetur, quando Deus in anima parere dicitur: vtrumne aliqua similitudo Dei, aut imago Dei, aut aliquid DEI generetur. Sed nihil horum est, quod ibi gignitur: Non imago, non similitudo Dei, sed idem ipse Deus, idem ipse Dei filius, quem pater in aeternitate gignit: nec aliud aliqd, quam amabile diuinumque verbum, quod est secunda in super sanctissima Trinitate persona, in anima generatur, animae a Deo patre donatur: & hinc tantam, tamque singularem habet anima dignitatem. Ait ergo Dominus illis, quos in templo reperit: Auferte ista hinc. Vbi notandum venit, quod non dicit, Auferte hinc illa vel illa, sed ista, id est, simul omnia remouete, & nolite facere domum patris mei, domum negociationis. Aduertite, dilectissimi, sensum horum. Quando aliquid in homine sese parit, cuius praecedens causa & formator Deus non est, ita ut pro illius duntaxat amore, laude & gloria fiat, cum illo negociatur homo, & in veritate amabilem hanc patris aeterni generationem diuendit. Quando, inquam, aliquid sese in homine parit, & imaginem suam illi imprimat, cuius tamen Deus causa non est, & ipse nihilominus secundum illud operatur, corque suum sponte illo occupat & depingit, libenterque illud cum quadam complacentia & propria recipit voluntate, tandiu nulla se ratione Deus in ipso parit: sed pro isto vniuersum dei filium vendit infelix, qualecunque etiam sit illud, siue bona temporalia, siue honor, siue homines, siue amici, aut quodlibet aliud, quod quidem sciri possit, creatum. Haec enim omnia nisi prius ex toto remoueantur eicianturque ab anima, verbum suum sempiternum pater caelestis in ipsa proferre ac parere non potest. Quod cum ita sit, statui mecum, dilectissimi, tria quaedam vobis exponere, per quae corruptum huiusmodi fundum, vna cum ipsis radicibus, quae memorata in homine impedimenta efficiunt, euellat extrahitque. quae quisque obseruat, certo certius ad eum ab his negociatoribus expedit, absoluit, euacuatur, ut nunquam illi incidat, & templum animae suae minime perturbent. Primum

Quid Deum in anima gignat.

Negotiatio mystica.

Tribus quibus fundum corruptum euellit.

Vera contritio.

mum est conscientia libera & secuta. Si quaeris, quid hanc efficiat: respondeo, quod irreprehensa & intacta puritas. Vbi vero puritas haec remorsum patitur siue contristatur, & animi libertas per creaturarum affectus & amorem viscosum, atque per aliquid vitij seu culpae perpetracionem perturbatur, haec ipsa vera sunt contritione diluenda. Quid est autem vera contritio? Ea ne, ut multum aliquis ploret, multo se dolore excruciet? Minime gentium. Fit namque, saepe numero, ut negligentes, viles & peccatores, vitijque dediti homines, acerbè lugeant & vberum lachrymas fundant, nec tamen veram habeant contritionem. Sicut e contra quosdam inuenire est & verè perfecteque contritos, nec aliquas tamen fundentes lachrymas. Quid est igitur vera contritio? Aduertite. Creatura quaelibet rationalis ex ipsa natura conditorem suum maiori, quam seipsum, dilectione persequitur: solus peccator seipsum plus quam Deum amat. Vnde hoc probamus? Inde nimirum, quod voluptatem & delectationem suam quaerit & expetit in creaturis, quantumvis hoc displiceat & molestum sit Deo creatori. Cum ergo seipsum homo peccator praeter omnibus amet, hinc est quod in genti cum desiderio quaerit & appetit nota & comoda sibi, & quae molesta & incommoda sunt, siue dolorem ingerunt, fugit. Porro quando peccatis suis vitam aeternam & summam beatitudinem perdidisse se sentit, ac praeter hoc etiam inferno & sempiternis cruciatibus adstrictum esse, ex horum consideratione dolet de peccatis suis: sed tamen à vera contritione remotus est, quam caelum à terra. Seipsum namque hic quaerit: sibi ipsi, non Deo, seruit: ideoque vana est contritio eius & inutilis, nec gratiam illi impetrat. Quare? Quia videlicet ibi gratiam quaerit, ubi gratia non est. Quisquis autem gratiam inuenire desiderat, illic eam quaerit oportet ubi est, hoc est, in Deo. In solo namque Deo gratia inuenitur, non in mortalibus creaturis, neque creaturarum imaginationibus. Quantuncunque ergo doleat aliquis pro solo priuato dano suo, gratiam haec illi contritio non promeretur. Adhuc enim totus sibi ipsi & creaturarum imaginationibus inhæret. Caeterum quantumlibet opus bonum sit quod agit, nisi intentio à creatura reuocetur & abstractatur, & in solum Deum fideliter referatur, eidemque inhæreat, gratiam non re-

Se plus quam Deum quis tantum amat.

Gratia ubi quaerenda.

portat neque meretur. Ut enim iam diximus, gratia in Deo est, non in mortalibus creaturis. Omnia igitur opera, in quibus Dei laus & honor tota fidelitate quaeruntur & intenduntur, idem ipse grata habet, & sibi deputat facta, quomodo manifestissime ipse dicit: Quod vni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Vbi quaeso pensate, dilectissimi, quam felix & iucunda vita sit, quando DEVS omnipotens opus quodcumque charitatis aut virtutis in hoc seculo proximis impensum, haud secus gratum habere dignatur, quam si in ipsum collatum fuisset. Sed & propheta Zacharias dicit: qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei. Vnde non attendenda est persona pauperis coram adstantis, sed potius Dei, qui omnia illa sibi facta reputat, quae pauperi fiunt, siue bona sint, siue mala. Itaque dum homo Deum in sua intentione praesentem habet, cor, animus & amor illius in Deum trahuntur, rapiuntur, eidemque vniuntur, & à creaturis omnibus abstrahuntur. Et in isto gratia est, non in mortalibus creaturis. Vnde quando cor hominis terrenis creaturis & fallaci creaturarum amore ac imaginatione depictum est, eidemque inhæret, gratiam non inuenit. Aliud adhuc adijcio, charissimi, quod notasse vobis proderit. Si scire vultis cui seruiatis, & à quo mercedem recepturi sitis, aduertite diligenter, cur opera vestra operemini. Intentionem vestram discutite, & quae sit operum vestrorum causa, qui scopus, attendite: & ubi haec didiceritis, eis vos seruire & subditos esse minime dubitetis. Haec autem nec omnes, quos in praesens mundus habet, doctores in dicare vobis poterunt, nec aliquis omnino, nisi vobis ipsi. Apparent quidem extrinsecus opera vestra, & idè opinari licet: sed cui facta sint, & cuiusnam sint, frustra ab alio aliquo praeterquam à vobis quaeritur, quoniam nulli hoc scire licet, nisi vobis. Quisquis autem alium actionum suarum scopum habet, quam solum Deum, nec ille quidem gratiam inuenit, cum, ut sepius dixi, gratia in Deo sit. Nec tamen in solo Deo positum est, ut gratia homini infundatur, sed etiam in ipso homine situm est, qui nimirum quanta erga Deum fidelitate & amore praeditus est, tantum & gratiam habet. Et iuxta hunc sensum, tantum quisque gratiam habet & percipit, quantum ipse vult, si tantum Deum amat, si patitur, si deuitat, si operatur in Deo, & propter Deum quantum vult. Et hac ratione gratiam

Matt. 25.

Zachariae.

Intentio cur sua cuique discutienda.

cui & quanta gratia fundatur.

gratiam inuenit homo, solusq; veram habet contritionem & dolorem, qui ex fidelitate & amore, quem erga Deum suum gerit, dolet se eundem pium, suauē ac benignum Dominum Deum suum offendisse & inhonorasse: & si nec infernus nec cælorum regnum esset, non minùs tamen doleret se vnquam peccasse in Deum. Et hæc est vera contritio, licet nullas homolachrymas funderet. Deinde contritione concepta, ad confessionem eundem est. Quid est autem vera confessio? Vt exponas omnia quorum te reum esse nosti, nec horum aliquid spontè scienterq; reticeas & occultes. Postquam quidē confessionem, satisfactionisque & absolutionis susceptionē, piè confidere potes cuncta tibi peccata remissa, quando ad maiorem Dei gloriam cedit peccata remittere, quàm punire. Itaq; eorum qui confessiones recipiunt, potestati & auctoritati fides adhibenda est, sicut & verbis dominicis, quibus ait: Quorum remisistis peccata, remittuntur eis: & quæcūque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo. In veritate dico, charissimi, vbi q; peccata sua ritè confessus est, & ex eisdem adhuc in conscientia remorsum patit, multo melius fecerit, si hac in parte Deo confidendo, & virtuti confessionis adhibendo fidem, denuò eadem non confiteatur, quàm si iteret confessionem. Quod hinc facile constabit. Cernis in templo Corpus Dominicum, & scis & credis dñi Corpus esse, & vel mortem subire paratior esses, q̄ indè dubitare. Quæso, quis hoc tibi dixit ita esse? Non superest homo, q̄ id vnquam viderit, sed solus Deus id locutus est, qui & seipsum verbi sui virtute in sacramento sub panis specie præsentem exhibet. Et idē ipse Deus, & illud ipsum os, hæc quoque iam paulò antè recitata de peccatorum remissione, pronunciauit. Vnde nec credere modò, sed etiã scire ea debemus, idque veriùs multo, quàm aliquid aliud sciamus. Nihil enim tam verum est, vt verbum & pollicitatio Dei. Hinc ipse dominus ait: Cælum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt. In hac autem certitudine & huius purissimę scientia veritatis ad magnam pacem & quietem conscientię peruenitur. Oportet enim diuinę pollicitatiõis fidem adhibere. Quod dum facit homo, dum confidit Deo suo, veracem eum habet, credens haud dubiè ser-

Vera confessio q̄d.

peccati remissionē, punitioni præstare.

Ioan. 20. Matt. 18.

An semel confessi, iterum in remorsu cõfirēda.

Quam certò ritè confessi sua dimittant peccata.

Luc. 22. Mat. 24.

vaturum quod ei in absolutione promissum. Secundum est, vt ad hoc studiosius q̄. II. que enitatur, vt in omnibus idem & indifferens sit. Tunc em̄ magna semper & multa pace gaudebit. Sed quærat fortassè aliquis & dicat: Qui hoc intelligat? Cunctane paria & æqualia æstimabo? Minimè. Grauius enim erraret, quisquis id agere vellet. Quis em̄ nesciat, melius opus esse orationi incumbere, quàm coquere? de Deo cogitare, quàm nere? in templo, quàm in platea esse? Nã si quis ita non sentiat, hereticus est. Sed idem eris, nec res vel opera discernes. Qui hoc, inquis? Ausculta. Si in templo vel oratione esse te contingat, totum animum tuum recolliges, eundemq; in Deum & ad Deum subleuabis. Si vero alijs in locis aut operari aut esse te contingat, vbi tamen cum Deo esse vel operari queas, eundem erga Deum, quem priùs, habebis animum: & qualis tunc eras Deo, talis & modò eris. Enimuerò quosdã inuenire est, qui, vt ipsi putant, satis amare possunt, quando vel in quiete, vel præclaris actibus, aut dignioribus locis positi sunt: quæ dum vel deserere cogunt, vel ab eis impediuntur, ita ea postponunt, ac Deo valefacerēt, donèc suæ quieti vel modo, quem elegerunt, restituantur. Verum quandiu hac ratione Deū in locis vel modis certis duntaxat intendunt & quærūt, nunquam veram pacem, nunquam in veritate Deum obtinebūt. Et licet hoc ipsis videatur, non est tamen nisi modus ipsorum assumptus ab eis, in quo & seipsum quærunt. Isti delectantur manè in templis esse, ad quæ tam incõpositè festināt, quasi nusquam nisi in tēplis Deus inueniri possit. Sed dum plùs satis festināt, fit plerunquē, vt tali & in ipsis templis festinatione vrantur, vnde & doleant, & damnus reportent, nec tamen Deum inueniant. Verbi gratia: nunc opus aliquod bonū agūt, mox orationem aliquam effundūt quandoquē fortè ad Deum, quandoquē ad aliquem sanctum: dumq; sic de vno ad aliud properant, in omnibus festinant, tam in vltimo q̄ primo. Quo fit vt nusquam requiem, nusquam in veritate Deum inueniant, dū importunè omnia agunt. Cæterum quenq; in singulis operibus suis animo ad Deū tam integrè erecto & suspensio esse deceret, vt ipsa operū imago animo excideret, solusq; De⁹ in intellectu seu ratione permaneret. Quicquid em̄ operis agatur,

Indifferens nō oia esse.

Indifferens quomodò sibi q̄ sit.

Quorumdã in orando importunitas.

Quò sibi q̄q; vbiq; gerendus.

agatur, id semper curandum est, & ad hoc enitendum, vt homo totus sit Dei: vt siue mulier domus suæ aut familiæ suę curam gerat, aut cuiuscunque demum aliquis vacet operi, hoc agat singuli, vt in eo quod faciunt, Deo se totos resignent, exhibeāt, offerant. Deus enim, qui noctū diuq; toto studio cum omni sapientia sua vnūquēque contemplatur, & qua singulos ratione trahere, quandò etiam paratos inuenire possit, vt seipsum eis præbeat, inquit & expectat, nec locum nec modum principaliter intendit. Quamquam & incertū est homini, vbi illi Deus occurrere velit, aut vbi ipsum inuenturus sit. Sit ergò Deo in omnibus, quæ illi eueniunt, idem semper, & qualiaqualia illa sint, in eis DEVM expectet: talemque se in eis Deo exhibeat, tanquam quæ optima sint. Et sic haud dubiè optima erunt. nec est quod timeat aliquid se in his negligere, aut aliquam facere iacturam, quando cum Deo nihil negligi potest. Itaque qui in rebus, locis & modis omnibus, ea ad minus, qua diximus, intentione semper æqualiter & totus Dei est, nihil negligit. Et hic solus pace integra gaudet: sine hoc autem, nunquam ad veram licebit pacem pertingere. Hæc em̄ duntaxat ratione & Deus & pax rectè veraciterque inueniuntur, nusquam alibi inuenienda. Nam qui non quærūt, nec intendunt Deum in omnibus, nunquam eum in vno aliquo rectè inuenit. Sic qui non est Dei modis omnibus in veritate, nec vno aliquo modo ipsum obtinebit. Poterit hac in parte quisque probare seipsum. Quamobrem in omnibus intendendus est Deus, nec magnopere curandum, per quos modos ad Deum perueniatur. Sicut, verbi gratia, aliquis Romam iturus, viæ inæqualitatem non attendere nec curare debet, quòd videlicet modò plana & recta, modò flexuosa, salebrosa, distorta sitiam ad montium cacumina, deinde ad profunda perducat vallium. Hæc enim si grauius ferre velit, & animo perturbatus eadem omnia circuire conetur, nūquam fortassè ad destinatum perueniet locum. Ità nimirum in modis omnibus Deum quisque desiderare debet, nec plùs satis curare, per quas gradiatur vias, & eadē quàm crebrò varientur, semper tamen peccato excluso. Nam qui Deum suum domi non quærūt, & domi inuenire & accipere nescit, certus sit, nunquam se rectè Deum in

Quò deus quæredus.

¶

templo accepisse. Denique in hac equalitate verorum est exuberantia gaudiorum: Sed quærat aliquis, quonam modo hanc liceat æqualitatem obtinere. Dicam hoc paucis: Discat abnegare seipsum, in nullo aliquid suum quærere, sed solum Deū, Dei que honorem in cunctis operibus suis. Sed & huc quomodò peruenitur? Ità scilicet, vt seipsum vigilanter obseruet, & vbi-cunque sese inuenit, statim ibi deserat seipsum, discatque crebrò se in multis vincere. Nam nisi hoc pacto non poterit hæc assequi virtutem. Vtrum autem DEVM, an se potius quærat & intendat, frustra ab aliquo alio, præterquam à seipso, vel donari sibi, vel se doceri, vel sciri etiam posse sperat. Cæterum qui sic indifferens est & equalis, hic vera pace potitur: ille autem indifferens est & equalis, qui nihil suum quærūt, tertium deniq; est, vt equaliter Dei iustitiam & misericordiam amemus & appetamus. Sanè plures inuenire licet, qui misericordiam Dei vehementer & ament & desiderant, contraque iustitiam illius admodum formident. Sed agè fili charissime, quisquis talis es, dic mihi, obsecro: quid enim illius tibi iustitia fecit? Certus esto, quia quicquid Deus ex misericordia facit, simul etiam ex iustitia id agit: & eduersò quicquid ex iustitia, simul & ex misericordia facit. Nam & iustitia cogit eum misericordem esse. Cum enim ipse pater noster sit, nosq; filij eius, hoc necessariò iustitia illius exigit, vt nostrū gerat curam, nobisque fidelitatem & amorem exhibeat, sicut & fecit & facit. Ergò & sic eius diligenda & appetenda iustitia est, vt hanc ipsum in nos pro omni dignissima voluntate, laude & honore suo, exercere perquam optemus. Verum ad hoc si quis pertingere debeat, omni eū propria voluntate prorsus oportet exutum, absolutum, vacuum esse, ad eò vt tam vehementer gratissimam DEI fiat, quærat, appetat voluntatem, vt gratum illi sit & placeat satis, quicquid vel cum ipso, vel cum creaturis omnibus alijs Deus agat. Enimuerò cui voluntas DEI dulciter & amicè sapit, ei tam gratum est, quicquid Deus & in ipso & in omnibus creaturis secundum iustitiam, quàm id quòd secundum misericordiam suam facit. Deum, inquam, non fallaciter amanti, omnia quæ vult Deus, tam in seipso quàm cæteris creaturis, abundè placent, siue

Indifferens & equalis, quis.

III.

miseriordia & iustitia DEI equè diligenda.

Qui iustitia Dei diligenda.

Quid no-
stra debe-
at esse vo-
luntatis.

sive ea prospera sint, siue aduersa. Quod igitur diuinæ constat esse voluntatis, etiã nostræ debet esse: vt sicut oramus quotidie, Fiat voluntas tua, hoc ipsum quoquẽ velimus & nos, vt voluntas eius in omnibus fiat. Immo & gaudere debemus in voluntate & cunctis, quæ facit in nobis, operibus illius, tam quæ iustitia, quàm quæ misericordia dictante facit. Hoc si nobis, dilectissimi, peculiare quoddam exercitiũ foret, beati planè essemus. Præstet ipsum nobis misericors iustitia, & iusta misericordia. Amen.

DOMINICA VII.
post Trinitatis.

Vt nos Deus respiciat, & ad finem vsque seculi maneat nobiscum per sacratissimi corporis sui sacramentum, quantosq; hoc nobis fructus operetur.

SERMO I.

Euangelium dominica huius est, vt Dominus quatuor hominum millia cibaret, Marci 8.

Eccè ego vobiscum sum omnibus diebus vsq; ad consummationem seculi.

MATTHAEI vltimo.

Uod hodierna die quatuor hominum millia septem panib; & pisciculis paucis dñs noster iesvs Christus pauisse legitur, spiritaliter, dilectissimi, accipere debemus, quod videlicet idem ipse sanctam ecclesiã suam non modò pane materiali, sed etiã sacratissimi corporis sui pane supersubstantiali, gratia quoquẽ & amore, & ad extremũ etiam diuinis verbis suis respiciat incessanter & pascat. Et in præsentiarum quidẽ de excellentissimo duntaxat dignissimi Sacramenti cibo, in quo tota consistit salus nostra, dicturi sumus. Sicut ergò paulò antè recitauit, Dominus & Redemptor noster discipulis suis ait: Eccè ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem seculi. Hoc vltimum fuit illius ad discipulos verbum, quod ascensionis suæ die, quando ab eis corporaliter discessurus, nimio eos pro suo habitu dolore torqueri vidit, locutus est, non solum vt eos, verum etiam vt omnes electos suos, quos in hoc exilio, magno sui desiderio & amore tenendos præsciuit, consolaret: ad me-

quo suam
christo pa-
scat eccle-
siam.

Mat. 28.

moriam eis reducens superfluentem illam charitatem, quæ ex fundo diuini cordis sui profluxerat, quando in vltima cœna sacratissimum & amabilissimũ pignus, superdulcissimam preciosissimi corporis sui præsentiam, nobis omnibus dereliquit. Ait ergò iam iam quæ recessurus: Eccè ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem seculi. ac si diceret: Agendum charissimi mei, videte vt me ipsum vobis reliquerim. Itã enim non immeritò omnis dolor vester in solenne vertè gaudium, cõtemplantibus vobis, vt ad finem vsque seculi per præsentiam corporis mei vobiscum in terris sim permãsurus. Quamobrem cum vniuersis animarũ vestrarum viribus superabundantè cordis illius, vndè hoc superessentiale vobis donũ profluxit, dulcedinem attendite, dignitatem quoquẽ doni preciosi corporis mei, quod in terris relictu sum, aduertite: & ad extremum utilitatem multiplicem, quam in terris ex me consecuturi estis, quamq; ex hoc frugifero capietis dono, etiam atque etiam considerate. Porro fidelis quisque hæc vltima domini verba haud secus accipiet, quàm si ad ipsum ab eodem fidelissimo animæ suę spõso Christo iesu in præsentiarum dicerentur, audiret quæ ab ipso: Vide fili, quãta cum gratitudine hoc ingens à me donum accipias, quod scilicet per præsentiam corporis mei, donèc ab hoc emigres seculo, tecum perseuero. Vide etiam, quali domicilium cordis tui puritate exornaris, sp̄paraueris, quàm ipsum mundum seruaueris, vt in eo mihi libeat & liceat cõmorari: vide demũ, quo amoris vinculo & me tibi, & te mihi in hoc ipso dono adstrinxerim, quam quæ spontanea fidelitate per iugem commemoracionem me tibi sociarim. Nimirum dum anima fidelis fideliter secum cogitat, in hoc dignissimo Sacramento præsentia adesse illius corpus, sanguinem & animam, diuinitati vnita, qui per diuinã præsentiam suam cælum cum omnibus amicis suis, & cuncta quæ in illo sunt, implet: quæq; idem omnia quæ ab ipso petierit, in ipsoq; quæsièrit, saluti suæ utilia & necessaria, & quicquid vnquam desiderare poterit, sibi velit impendere ac impertiri, meritò consolatoria sæpè fiducia, & interna dulciq; cordis & animæ pace repleri potest. Quando ergò ipsum ingenti cũ desiderio suscipit, quidni dicere queat: Venerunt mihi

Vltima
christi ver-
ba quo stu-
dio reuel-
uenda.

Sap. 7.
omnia

Que tria
nobis à
Chro spe-
cialiter
obueniãt.

omnia bona pariter cum illa, æterna videlicet sapietia Christo iesu, cuius anima & corpus diuinitati vnita sunt? Inter alia tamẽ bona, quæ mihi ab eo collata sunt, specialiter tria quædam cum ipso mihi veniunt. Primum est, quò tanto libentiùs & faciliùs mea mihi peccata remittit: & ab vniuersis vitiorũ maculis expurgare me, mūdumq; efficere potest. Secundũ est, quò aduersus quascunq; vitiorum omnium tentationes, seipso me roborare, & in virtutum exercitijs sæcundum valet redde-
re. Tertium est, quò ego me illi, & ille se mihi vniuit. Planè charissimi, quando fidelis anima sacratissimũ Christi corpus percipit & sanguinem, eademq; in sui cordis altari cœlesti patri obtulit, & conscientia & anima illius à peccatorum maculis abluatur & emundatur, sicut in Apocalypsi sua Ioannes ait: Lauert stolas suas, & candidas eas fecerunt in sanguine agni vitalis iesu Christi, cunctis vtiq; diebus vite suæ. Ipse nanq; amabile pignus est, per quod anima ab vniuersis debitorum suorũ vinculis redimitur: & ignis consumens, per præsentiam suam omnes animæ maculas, id est, vitia & peccata absumens & depellens. Vndè diuus Ambrosius ait: Quoties homo Dominum suscipit, toties ei peccata remittuntur. Et hac de causa seipsum nobis reliquit, vt ipsum patri cœlesti pro peccatis nostris offeramus. Tam illi hæc vniueri filij sui hostia accepta est, vt nobis peccata relaxet. Indè in forma cibi se nobis dedit, eamq; assumere voluit, vt hominem seipso spiritaliter reficeret, & in omnibus infirmitatibus suis confortaret. Singulariter autem in tribus animæ languoribus siue defectibus, hic cibus hominem confortat, quibus eum deus creberrimè videt subiaccere. Primus est, quò ex seipso & proprijs viribus tam parum diabolicis tentationibus & peccatis valet resistere: Alius est, quò in virtutibus bonisq; ac sanctis exercitijs tam parum proficit: ad quod ex huius cibi susceptiõne corroboratur. Tertius est, quò in vitiorum expugnatione, & virtutum profectu tam instabilis est, nec continuè perseuerat. Aduersus hos animi languores, vt opẽ nobis ferat, eapropter seipsum nobis spiritali quadã ratiõne in cibo equè spiritali tribuit, qui nos ad veras virtutes prosequendas obtinendasq; confortet. Vndè & ait: Caro mea verè est cibus. Quæ eum itã se habeant, seipsum quisque intus

Apo. 7.

Tres aq; lã
guores.

- I. subiacere. Primus est, quò ex seipso & proprijs viribus tam parum diabolicis tentationibus & peccatis valet resistere: Alius est, quò in virtutibus bonisq; ac sanctis exercitijs tam parum proficit: ad quod ex huius cibi susceptiõne corroboratur. Tertius est, quò in vitiorum expugnatione, & virtutum profectu tam instabilis est, nec continuè perseuerat. Aduersus hos animi languores, vt opẽ nobis ferat, eapropter seipsum nobis spiritali quadã ratiõne in cibo equè spiritali tribuit, qui nos ad veras virtutes prosequendas obtinendasq; confortet. Vndè & ait: Caro mea verè est cibus. Quæ eum itã se habeant, seipsum quisque intus
- II.
- III.

Ioan. 6.

examinare ac perscrutari deberet, vtrum ne alicui vitio vel imperfectioni obnoxius sit. Et quoties vel impatientia, vel aedia, vel inobedientia, vel superbia, vel inuidia, vel id genus alijs innumeris vitijs, quæ mediũ aliquod inter Deum & ipsum efficiunt, vinceretur, & in hac se infirmitate positum cerneret, ex imò cordis sui cum ingenti humilitate confortari desideraret, atque estuantissimo cœlestis & p̄clarissimi cibi huius, qui solus animæ ipsi robur adferre potest, flagraret desiderio, donèc diuinę gratię fretus ope, omnes defectus suos & vniuersam euinceret imperfectionem suam. Omnino enim demones omnes fugere oportet, nec quicquam sua oppugnatione proficiunt, vbi Dominus arcem tenet. Vndè qui rariùs ad hunc cœlestem cibum accedunt, infirmiores redduntur, & eorũ deficit virtus, siue ad Deum, siue ad deuotiõem, siue ad opera virtutum, siue ad exercitia, siue ad actus interinos, & ad bona omnia difficiles, torpidi, graues & frigidi efficiuntur, hac vtiq; de causa, quòd virium animæ incolumitate non nihil destituuntur, eo quòd hanc spiritalẽ Dominicũ corporis escam deuotè percipiunt. Sicut enim corporis vires & sanitas, ex diuturna cibi materialis abstinentia & subtractione minuitur, sic & animæ virtus ex cibi spiritalis defectu languescit. Vndè Propheta regius: Aruit, inquit, cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum. Aruit cor meũ, & meritò quidem, in omni deuotione, & præfame, cunctorum operum bonorum spiritali virtute destitutũ est: quia diu nimis oblitus sum comedere panem meum, panẽ, inquam, à Deo mihi in terris relictu in cibum, quo animæ meę vires restaurarẽ. Quando ergò aliquis hac se spiritali sentit egritudine correptum, ante omnia ad Dominum Deum suum, ad quæ sacratissimum corpus illius confugere debet, & eo percepto, iucundus, alacer, fortis, viuus ad bona quæq; efficietur. Hinc ipse Dominus ait: Qui manducat me, & ipse viuere propter me. Ego sum panis quò de cælo descendit. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem: in me manet, & ego in illo. Et Dauid: Misit, inquit, verbũ suum, & sanauit eos, & eripuit eos de omnibus interitionibus eorũ. Quod verbum est vnicus filius eius, Dominus noster iesvs Christus, hostia & sacrificiũ, quem

Vn seu vbi
dæmonib;
fugiendũ.

Psal. 102.

Ioan. 6.

Psal. 106.

Ite, Missa est, q & cur dicatur.

Qui aia de uota per Chm ex-citetur.

Cant. 8.

Cant. 2.

Iere. 31.

nobis per manus sacerdotū idem ipse celestis pater quotidie mittit, sanantem animas nostras: quiq; rursum Deo patri pro nostris delictis, miserijs, indigentijs mittitur ac offertur. Vndē finito sacro, dicitur: Ite, Missa est: ac si dicatur: Ite alacres & leti, & Domino laudes exoluite. Hostia nanque celestis sacrificij, nobis omnibus à Deo patre transmissa, eidem pro peccatis nostris remissa est. Quando igitur coram venerabili Sacramento consistis, finge tibi in animo tuo, quasi Dominum autem loquentem ad cor tuum, dicentemq; tibi: En ego doctor tuus sum, & comes fidelis ac indiuiduus peregrinationis & exilij tui. Hic præsens adsum tibi, ut per presentiam meam, vitæ, passionis & mortis meæ, quæ omnia pro tuæ amore in terris pertuli, te comonefaciam. Quamobrem cogita, quæso, quam patienter, quam sponte, quam mansuetè pro te passus sim: reduce mentem paupertatē meam, rerum naturalium defectum, vniuersam miseriam, exilium, laborem, fatigationem, contemptum, verba contumeliosa, dura verbera, pœnas graues, quæ ad mortem vsque sustinui: & ad extremū diligenter aduerte, ut in cunctis operibus & passionibus meis non me, sed te, quæserim ac intentione prosequutus sim: quo simul hæc admonitio cor tuum emolliat, & meo amore vehementer inflammet: idemque amor eò te adducat, ut mea sequaris vestigia, mei causæ solatium corporale negligas, & obliuioni tradas, labores omnes & passionem tuas propter me solum benignè toleres, hoc est, me solum intendas, me solum spectes in illis, me denique ponas ut amoris signaculum super cor tuum: quia fortis est ut mors dilectio, (Ego enim, dilecte mi, semper tecum sum: & hac de causa illum quem ergate gero, amorē tibi meum renouo, & ad mentem reduco) ita ut omnis intentio & cogitatio tua, meo solo amore signetur, gratissimamque voluntatem meam in cunctis spectes & intendas operibus tuis, quando ego in omni vita mea non me, sed te potius intendo. Ad hæc deuota anima in Canticis ita respondet: Dilectus me mihi, & ego illi. Sanè in hac perpetua diuina charitate sua, qua dilexit nos deus, adeo nos sibi attraxit miserans, ut ipse in nobis, & nos in illo veraciter simus: adeoq; se totum cuilibet animæ deuotæ comunicat & impendit, ut nihil sibi

referuet, quod non illi impertiatur, sicut & illa seipsam deserens, ad eundem exit amicissimum sponsum suum & amicum charissimum, ita ut nihil sibi præ illo referuet appropriet. Hoc est enim quod Dominus ait: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem: in me manet, & ego in illo. Manet ille in me absq; se, & ego in illo absq; me. Quotquot autem sic Deo vniuntur, per seipsum in Canticorū volumine docet, alloquens eos in huc modum: Comedite amici & bibite, & inebriamini charissimi: ac si diceret: Eia amici mei, amor & amicitia copulit me, ut desiderem manducari à vobis, carnemq; & sanguinem meum, animamq; diuinitati unita in vobis esse, atq; interiora animarum vestrarum penetrare, & mansionem suam facere in illis. Itaq; vescimini carne mea, & potate sanguinem meum: id em vobis perq; necessarium est. Panis enim quæ ego dabo pro mundi vita, caro mea est, quæ animæ vitæ subministrat, si ritè ac dignè in sacramento percipiatur. Hoc autem nemo facere potest, nisi in grā Dei sit. Sicut enim corpus Christi, vita animæ est in gratia constituta: ita & animæ mors est, si gratia sit expers. Enimvero grā & amor animam non sinunt permanere quod est, sed eam in id quod amat, transformant. Vndē Augustin⁹ ait: Anima veriùs est vbi amat, q̄ vbi animat. Dum igitur anima fidelis Christi corpus in charitate suscipit, in animā & corpus Christi transformatur, immò & in totum Christum, & vltra hoc etiam in diuinitatem illius. Sic ergo, ut antè diximus, amor & gratia animam in seipsa viuere non sinunt, quādò hoc amoris ingenium, eaq; natura est, ut animam supra naturam in infinitam ac immensam ferat & transformet diuinitatem, ita ut nihil vnq; de seipsa vel sciat, vel sentiat in spū, nisi quod in Christum nudè est transformata. Quæ anima iam ex sententiā dicit cū Apostolo: Mihi viuere Christus est, & mori lucrū. Planè felix & præclara mors, vbi anima in seipsa morit, ut in dilecto suo Christo Iesu viuat, qui est vita essentialiter, & in quo creaturæ omnes perenniter viuunt. Hoc igitur, dilectissimi, consilium meum est, ut Domini corpus, qui est vita eterna, in gratia & charitate Dei frequenter suscipiatis. Ipse nanq; ait: Si quis manducauerit ex hoc pane, viuat in æternum. In eam nanq; vitam, quæ Deus est, mutabitur, vbi

Ioan. 6.

Cant. 5.

Ioan. 6.

Qui corp Chri & vita & mors aia sit.

Amoris natura.

Phil. 2.

Ioan. 6.

cre-

I. corporis Chri sepi sumendi causa.

II.

III.

Libèter ac frequèter corp⁹ Chri sumendū.

creaturarum omniū vita formatur, in claritate sua, quæ nunq; terminabitur: quoniam quidem omnes animæ tales lumine diuinitatis perlustrantur. Et hæc prima ratio est, cur ad sacratissimum Christi corpus, secundum Ecclesie sancte institutionem, sæpius accedere debeatis. Alia est, q̄ gratia semper & charitas ex huius Sacramenti perceptione augentur: ita ut minima gratiæ portio animæ collata, quoties hoc cibo dignè reficitur, supra q̄ capere liceat, mirum in modum augetur, adeo ut si nullam aliam à Deo gratiam esset consecuta, hæc illi ad capiendam beatitudinem sufficeret. Quoties enim hoc saluberrimum dignè Sacramentum recipimus, nouum dilectionis gradum consequimur à Deo: & huic gradui nouus noui splendoris gradus in diuinitate respondet: quæ tanta dignitas est, ut omnem exuperet gratiam. Nemo ergo à tanta sacramenti huius utilitate & felicitate vos retrahat, nemo consilijs suis auertat, quælibet vos tædium pulset, vel premat infirmitas. Tertia adhuc ratio est, q̄ omnes cum spiritales tum carnales siue naturales tentationes, ex huius Sacramenti virtute sopiuntur & temperantur, ita ut quietem, tranquillitatem & pacem foris in corpore sentiat homo, oēsq; ad vitia propensiones restringantur. Ad hæc, veniales diluunt maculæ, & ea quoq; grauiora peccata, quæ obliuioni tradita sunt, quæq; si memoriæ redderentur, libes homo confiteri vellet, & pro eis agere poenitentia. Certū est enim, multa nos quotidie magna venialia peccata committere, quæ grauem in nos torporem & pigritiam adducunt, pluresq; à nobis suaues excludunt gustus, ita ut intus absq; viuæ fide viuamus: sed hæc omnia sacratissimū Christi corp⁹ teperat & moderatur. Ad ipsum ergo libes quisq; frequèter accedere debet. Sed dicet aliquis: Et q̄ sæpè me accedere oportet? Respondeo: cum diuo Augustino: Quotidie Euchariæ communione accipere nec laudo, nec vitupero: omnibus tamen Dominicis diebus comunicandum hortor, si tamē mens in affectu peccandi nō sit. Equidem securus id hortor & consulo vobis. Sed fortè respondebis, & dices: Ah Domine mi, nimis imparatum, nimis torpidum me sentio, omiq; desiderio & seruiore intus me inuenio destitutum. Magnum quoq; timorem incutit mihi, q̄ non satis benè dispositus sum.

Et ego citò respōdeo: Certus esto charissima: nihil hæc obesse tibi in anima poterunt. Quandiū enim affectum peccandi, & malè agendi propositū non habes, sed potius peccata omnia & omnem prauitatem fugere ex bona statuis voluntate, quæq; hætenus admilla sunt, & quorū tibi conscius es, in confessione dixisti, iam ad accedendum te præparatum esse nō dubites. Quis autem certū habere possit, se in gratia dei viuere? Quod ergo consulo vobis, dilectissimi, securi sup diuina misericordia id facite, vōsq; in Dei gratia esse sperantes, virtutum omnium actibus, quantum potestis, insistite, & omni die Dominico Christi Sacramentis comunicate. Equidem ceseo, Christi corpus vel semel percepisse, multo vtilius esse animæ, q̄ vel centum Missarum sacra auscultasse, vel totidem interfuisse concionibus. Immo aliquati Doctores in ea sententiā esse vident, ut dicant, eū, qui semel absq; mortali peccato hoc acceperit Sacramentum, plus dilectionis & gratiæ consequi, quam si trinā vice Dominici sepulcri visitandi gratiā vasta maris terrarūq; spatia fuisset emensus. Nihil ergo terreamini, sed alacres meo consilio acquiescite, sperantes quod omnis anxietas, timor & torpor discutietur ac minuetur in vobis, gustusq; & deuotio intus accipient incrementū. Præbyteros, obsecro, quotidie comunicantes attēdite, de quib⁹ tamē dubium non est, q̄ nō specialem semper & magnam erga hoc Sacramentum deuotionem sentiant, nec omnes libèter accedat, quando multi ex eis, nullam singularē p se ferunt sanctitatem. Interim nihilominus nulla dies abscedit, in qua, vbi confessi sunt, & Dominicū corpus acceperunt, nō aliquam specialem gratiam, charitatisq; & gratiæ gradum singularem, quem prius nō habuerant, consequantur. Sed & hic fortasse obijciet quis, Sacerdotes eos esse, se autē minime. Verū id pro certo habendum est, nihil eis prodesse, nec munire acturi eos, quod sacerdotes sunt. Non enim sacerdotium meliores eos vel sanctiores efficit: sed per officium sacerdotale hoc habent, quod corpus Domini tractare & consecrare queunt. Hoc autem ceteris quibusuis minimè concessum est. Fieri tamē potest, ut aliorum vita melior sit quam illorum. Dū ergo qui meliores sunt sacerdotibus, Christū in Sacramento accipiunt,

Preparatio ad mentem dicitur q̄ fiat.

Vna utilitas charitatis sit: pratio, quod Missarum aut concionū audientia omni p̄stet.

Sacerdotū bonitas aut sanctitas vndē.

plūs quoque gratiæ q̄ faceret in sacramento à deo fortiuntur. Iam & d. Thomę sententia est, eam esse veram ad hoc sacramentum præparationem, quando homo facit quod in se est. Huc aut̄ tria spectant: Primum est, vt opera vitiosa deferat fugiatq̄; Secundum, vt fixum habeat propositum deinceps in peccatum non consentendi: Tertium, vt studiosè in bonis operibus, quātum potest, sese exerceat ad honorem Dei. Non est autem ignorandum, in hoc sacramento quinque nos specialiter accipere, quorum primum est corpus sanctissimum, quod filius Dei ex intemerata virgine matre suscepit. Secundum, sanguis Dei, quem Christus in sancta cruce pendens effudit, qui verissimè sub panis quoq; specie continetur. Tertium, anima Christi, quam deus pater ex corde paterno misit in corpus illius. Quartum, vita Christi cum charitate illius. Quintum, Pater, Filius, & Spiritus sanctus, & tota Trinitas sancta. Primum igitur, quando fidelis Christi corpus accipit, particeps efficitur omnium bonorum illorum, quę Christus in sua vita, in pœnis, in morte promeritus est, immò & illorum omnium bonorum, quę ab Adę temporibus vnq̄ facta sunt, & ad vltimum vsque sicut electum. Secundò, quando sanguinem Christi sumit, ab omnibus peccatis emundatur, etiam mortalibus illis, quę nescit, quęq; si sciret, & confiteri, & pœnitentiam pro illis agere paratus esset. Tertio, quando Chri corpus recipiens, preciosum anime illius pignus in sinum Dei patris mittit, & offert in conspectu eius, omnium quę vnquam admisit, peccatorum libens ille vult obliuisci. Quarto, quando Sacramentū percipit, hoc est, vitam Christi cum charitate illius, in Deum transformatur, sicut cibus & potus in ipsum mutantur: hincq; robur accipit & virtutem vitijs omnib; resistendi, & cunctarum virtutū actibus insistendi. Quintò, dum Christi corpus sumit, in quo tota Trinitas totaq; deitas inhabitat, omni eiusdem beatissimę Trinitatis impletur gratia. Nihil autem explere animam vel satiare potest, nisi is qui condidit eam, hoc est, Deus solus. Vndè Bernardus ait: corpus Christi infirmo medicina, & peregrinanti viaticum est: infirmum roborat, delectat fortem, sanat vulneratum, & corporis ac anime sanitatem cōseruat. Et quisquis ipsum dignè & vtiliter susci-

Quę tria ad mensę pœnitentiam spectant.

Quinq; in sacro hoc accipi, & quę.

Cui primum particeps fiat coicās

II.

III.

III.

V.

pit, sit ad tolerandas irrisiones fortior, ad correptiones patientior, ad laborem studiosior, ad amorem iucundior, in omnib; circumspectior, ad obedientiam promptior, & ad laudandū Deū, gratiasq; illi agendas deuotior. Si ergò vtiliter accedere volēs, cura vt cum peccati contritione, cum corporis & cordis puritate, cum ardenti ac sitienti deuotione, cum cōmemoratione amoris, pœnarum & mortis Christi, cum prompta & alacri ad virtutes oēs voluntate, cum humili voluntatis p̄prietate in gratissimum Dei beneplacitum resignatione, cum studiosa deniq; vitiorum oīm mortificatione secundū perfectiōis regulam, accedas. Hoc est em̄, dilectissimi, & consilium & institutio mea. Quę nobis omnibus implere donet, qui celo terręq; dñatur, in secula benedictus Deus. Amen.

Quid conuincaturis p̄cipud curandū.

DOMINICA EADEM.

Quibus Christi Sacramentum accipere liceat, & quibus non. Vtq; ad ipsum nos præparare, & quonam modo veram cordis puritatem consequi debeamus.

SERMO II.

Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat.

I. Corint. II.

Scribēs Corinthijs Apostolus, inter cetera hortatur eos, vt ad Christi Sacramentū accessuri, seipsum discutiāt examinetq; dicēs ea quę iam thematis loco verba p̄posuim: Probet, scilicet, seipsum homo, & sic de pane illo edat, hoc est, diligenter aduertat, quibus exercitijs, qua deuotione cor suum præparet, vt ad hoc dignissimum præclarissimumq; dignus queat accedere Sacramentum. Quibusdā em̄ expe- dit sepius accedere, etiam si nō ita magno semper intus desiderio flagrent, quando per hoc quotidianos mores atque modos suos in bona consuetudine, & à peccatis abstinendi proposito, conseruant. Immo quotquot eiusmodi sunt, tãetsi quandoq; minùs se dispositos, minùsq; preparados & absq; desiderio sentiant, non tamen ab hoc salutifero debent edulio abstinere. Illi autem, qui pro suę viuunt arbitrio voluntatis, nec peccata deserunt, quiq; pro sola laudis captatione accedunt, & qui in seipsis tumidi & proprię perseuerant volun-

Qui facti sapienter accessuri.

Qui non accessuri.

luntatis, garruli, pleni iudicijs iniquis, impatientes, in suo sensu turbidi, alios corrumpere & murmurare assueti, voluptatibus carnis dediti, sensibus astuti & vatri, atque his similibus vitijs & culpis obnoxii, accedere non debēt. Vtrum autem nunquam accedere debeant, ipsorum iudicio relictum esto. Equidē cōsuluerim eis, vt non accedant, quando plūs indè detrimenti, q̄ fructus & vtilitatis reportare mihi videntur. Quo enim sapius communicant, eo piores & peruersiores intus efficiuntur, atq; à veris virtutibus longiùs recedunt. Hoc autem indè eis potissimum accidere solet, q̄ necdum veram vnquam resignationem adepti sunt, nec in ea se virtute dignè exercuerunt, quę vitam Christi necdum sequi cœperunt, licet id sibi persuasum habeant, eo q̄ interdum passionem illius meditari sciunt: quę dum illis sapit, putant se perfectionem adeptos: dum que interdum sensibili deuotione mouentur, putant hoc magnę cuiusdam sanctitatis esse indicium. Sed errant planè adhuc infimus hic gradus est, & facile hęc euanescent & abscedunt. Nisi enim amabilem Domini Saluatoris vitam & passionem in vera resignatione, & omnium tam spiritalium, quàm corporalium vitiorum mortificatione stabiliter perseueratq; sentiantur, omnia hęc non nisi sensualia exercitia sunt, proprięque conceptus, & assumptę consuetudines siue instituta, quę cuncta facillè rursus decidunt ac deseruntur, quando tentationes insurgunt. Quomodo autem saluberrimum hoc Sacramentum percipiendum sit, nunc paucis aperiam. Itaque manna hoc cęlicū, vt de Agno paschali precipitur, cum festinatione sumendum est, hoc est, cum ingenti desiderio, ita vt sapiat tibi, & appetas illud secundum interiorem hominē. Non enim obert, si fortassis exterior homo totus torpeat, & malè affectus & indispositus sit. Nam si voluntatem habes, peccata omnia, & quicquid diuino noueris honori, verisq; virtutibus repugnans, pro viribus & quantum ea scire licet, vitare paratam: si, inquam, illius propositi es, talemq; te intus non fallaciter sentis, si præterea peccandi occasiones omnes extrinsecus fugis, & ad extremum si virtutū actibus iuxta Ecclesię sanctę & statūs tui constitutionem foris incumbis, salubriter accedis, nec tamē sine deuotione multa, etiam si exterior homo

Sacra hoc quod accipiendū.

I.

admodum frigidus, torpidus, indeuotus sit: quod nihil refert, quum hęc omnia in sola natura agantur. Si verò interior voluntas recta non adfuerit, parum contulerit tibi. Deindè & cum lactucis agrestibus manna hoc cęlicum sumendum est, quę amaram significant pro peccatis contritionem, & internam sensibilem in meditatione passionis Christi compassionem, ita vt ad honorem illius ipse quoq; vitam rigidam & pœnitentialem assumes. Hęc autem pœnitentia primò quidem in afflictio, pœnis affecto & patiente corpore, in cibi potusque subtractione, in asperioris vestimenti, stratiq; durioris vsu, in ieiunijs & vigilijs consistit. In quibus si Christum, cuius omnis caro & sanguis nimis doloribus affecta erant, sequi volēs, etiam in hoc eum subsequi debebis, vt animam habeas tristem & compatiens, sicut & ipse habuit, quando ait: Tristis est anima mea vsque ad mortem: vt & tu similiter passionem illi intus induas, sensuum voluptates & oblectamenta tibi ipsi interdicendo, vanam repudiando complacentiam, cōcupiscentias & desideria noxia restringendo, propriam conculcando voluntatem, & omnem deniq; propriam prudentiam & exultationem funditus deserendo & abnegando. Hęc est, dilectissimi, vera passiois Christi meditatio, deploratio que: sine qua cetera exercitia vix vilius precij sunt. Est autem inuenire multos, specie quidem deuotos & sanctos, vtpotè qui pluribus externis eiusdemque celebribus & claris virtutibus ac donis, magnaq; forinsecus deuotione p̄diti sunt, sed omnem sanctitatem in hoc constituant, si sentiant & experiantur aliquid deuotionis, non autem vt reuera sancti sint. Hi ad intima sua nunquam reuera penetrare queunt, sed semper in externis herēt virtutib;. Ex his quidam tam copiosa deuotione sensibili perfunduntur, vt ferè quotidie totam Christi passionem ab initio ad finem vsque, meditari sciunt, atque p̄ multis alijs mirum in modum mouentur, & magnam dulcedinis spiritalis notitiam per experientiam acquirunt. Sed necdum suis ipsorum mortificationi studēt. Enimvero ad humilem resignationem, ad dilectionem communem, ad suis ipsorum abnegationem, ad mansuetudinē, ad cordis puritatē, & ad alias huiusmodi virtutes difficiles sunt, nec admodū his affi-

II.

Lactucę agrestis.

Pœnitentię in qb; cōstati.

Matth. 26.

Vera passiois Christi meditatio.

ciuntur. Vnde si quando occurrit aliquid, in quo se resignare debeant, cito apparet quales sint, licet ipsi sibi persuasum habeant, cordis puritatem & alias virtutes se se adeptos, dum memoratis occupantur cogitationibus, meditationibusve. Sed errant nimium, proprioque falluntur iudicio. Alia exercitia cordis adferunt puritatem, ut quae suas quisque cogitationes restringat, & cunctis ociosis immisionibus seu incidentijs resistat. Deinde iam, ut sensus suos vita, verbis & operibus Christi, sacra quocumque scriptura occupet, semper in hoc perseverans studio: quod ut melius possit, modo haec, modo illa cogitanda assumat. His intentum facile curae omnes superfluae & occupationes inutiles, cordis pacem & quietem perturbantes, deserunt ac relinquunt. Et hac ratione puritas cogitationum obtinetur. Hinc pro cordis puritate consequenda laborabit, ita videlicet, ut summopere curet cor mundum purumque servare ab omni corrupta intentione, ab omni prava & sensitiva voluptate & oblectatione, ab omni denique vitioso affectu & desiderio, ita ut haec illi intus dolorem ingerant, & displiceant in veritate, adeo ut nulli se vitio vel peccato, rebusque vitiosis coniungere queat vel accommodare. Hanc puritatem adeptus, non sinistre interpretabitur, non in peiorem rapiet partem, nec iudicare temere poterit, si quid vel audire de alio, vel videre contingat. quod inde fit, quia cordis puritatem adeptus est. Mundis enim omnia munda sunt. Non etiam facile ex quibuslibet rebus aut offenditur, aut patietur scandalum, quia pacem intus perpetuam habet cum omnibus illis, quibus conuivuit. Omnes ex illo comodum, nemo damnum accipit. Hac autem puritatem, qui eiusmodi est, & in infima, & in suprema sui parte possidet. In hac puritate venerabile Sacramentum mira & magna operatur, in eaque vera consistit virtus, non in multiplicibus propriae voluntatis conceptibus & institutis, non in magna specie vel ostentatione, non in deuotione sensibili, non in gustus alicuius vel experimenti in ipso Sacramento vel virtutibus, perceptione: quibus tamen plus satis aliqui confidunt, & quiescunt in eis, crebroque de eis contententur, & sepius ad viuificum Christi corpus accedunt, quasi qui bene digni sint, putantque se illo carere non posse, nec se apud Deum repulsam pati, vel

Puritati cordis q. studeatur.

Tr. i.

Vbi vera consistat virtus.

illi offensam incurrere, ob deuotionem suam: sed reuera cum natura sua in ipsius Sacramenti dulcedine quiescunt. Interim grauem quandoque indignationem concipiunt aduersus eos, qui vel inde eos reuocare student, aut in proprijs exercitijs & conceptibus ipsorum eis resistunt: immo etiam alios quosque contemnunt, iudicant, vilipendunt, & eorum famam denigrant. Superiores quoque suos, quibus obedientia debent, vix equanimiter vel adspicere queunt, vel de eis quippiam patienter audire, dum eis in ipsorum institutis, quae ipsi sancta arbitrantur, obstant & contradicunt. Prestet nobis Deus omnipotens, ut ad hoc dignissimum Sacramentum cum vera, tam interna quam externa, poenitentia salubriter accedere, & cogitationum cordisque munditiam & puritatem obtinere quandoque possimus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

DOMINICA VIII. post Trinitatis.

De recta intentione, & actione siue motione Sancti spiritus in operibus nostris: & ut curare debeamus, ne boni fructus nostri, hoc est, quicquid boni agimus, cariosum efficiatur: ad extremum de quatuor, quae huc conferunt.

SERMO VNICVS.

Euangelium huius Dominicae est: Attendite a falsis prophetis. Matth. vii.

Qui spiritu Dei aguntur, hi filij Dei sunt. ad Rom. 8.

Viciumque opera non modo homines vniuersi, sed etiam creaturae omnes & operari possent, & ad finem usque seculi acturi sunt, ea omnia non nisi merissimum nihil sunt, quanlibet alioque magna sint atque preclara, si ad minimum Dei opus conferant, quod ille in homine perfecto operatur per gratiam suam, siue ad quod homo ille diuino spiritu agitur atque mouetur. Quanto enim deus omnipotens creaturis omnibus praestat, tanto & opera illius, cunctis quae hominum vniuersitas excogitare posset, operibus, modis, institutis, proprijsque conceptibus potiora sunt praestantioraque. Frequenter ergo Spiritus sanctus homini illa bens, per seipsum admonet, cohortatur, mouet, impellit ipsum in interiori fun-

Qualia sint opera humanitatis facta.

Quanto diuina praestent humanis.

Spūs sancti suggestio.

fundo suo, aut etiam extrinsecus per ecclesiae doctores, & ita se gerit, ac si diceret: Eia dilecte mi, si te mihi relinquere ac resignare, meque solum ex animo sequi non pigeret, ad ipsam te veritatis viam perducerem, vbi iam & operari in te, & te ipsum quoque agere mihi liceret. Sed heu dilectissimi, quanta miseria est, tam paucos homines inueniri, qui sapientissimum & optimum hunc consiliarium, vel sequi velint, vel acquiescere monenti, dum suis quisque proprijs conceptibus, institutis, & assuetis modis, solisque sensuum caecis operationibus, & propriae prudentiae ac sensui proprio plus satis inhæret, quae tamen sancti spiritus amabilem actionem & operationem impediunt, ita ut quisquis eiusmodi vitij implicatus est, sancti spiritus vocem seu loquelam nec audire, nec intelligere, nec operationi illius locum spatiumve praebere possit? Verissimum autem est, sancti spiritus vocem melius audiri non posse, quam quiescendo, auscultando, tacendo. Ut enim loquatur deus, cuncta sileant oportet. Ut proprie & excellenter in homine operetur, locus illi & spatium necessarium praestandum, ipseque patiendus est. Duo namque opera in vno eodemque minime se copatiuntur, nisi alterum patientis, alterum agentis expleat vices. Absit autem ut haec ita suscipiantur, quasi dicere velim, fortes, robustosque & inexercitatos homines, praesertim iuuenes, in opere actionis se non exercere debere. His enim oppidum quod necessarium fuerit, ut & strenue multumque, se in pluribus probatis institutis, exercitijs, ac bonis operibus, maxime quae facere iubebuntur, tam intus quam foris exerceant. De illis potius loquor, qui iam probè exercitati sunt, & ad perfectionem charissimorum Dei filiorum aspirant, quorum profectio longe alia, quam incipientium, instituta esse oportet. Iam si totum mundum adspiciamus, maxima illius portio Dei inimicos continere videtur. Ex alijs alij sunt coacti serui Dei, quos ad Dei seruitium virgere oportet: & hoc ipsum parum quod faciunt, non ex amore Dei, neque ex deuotione, sed potius ex timore agunt: qui omnes sunt homines gratiae & dilectionis expertes, siue seculares sint, siue religiosi, utpote quos ad horum & Dei cultum exequendum, quasi cogere oportet. Alij sunt communes quidam mercenarij, ut sunt sacerdotes & moniales quaedam, & id genus alij, qui Deo pro

Quid ut Deus in nobis operetur, conandum.

Seruorum dei raritas ac varietas

mercede & presentijs suis (ut vocant) quaecumque seruitium impendunt, haudquam illi seruituri, sed potius ad vomitum & inimicorum Dei reuersuri consortium, si de presentijs consequendis, & reportando lucro certi non essent. Itaque omnes illos vix obolo supputat Deus, nec poterunt ob suum famulatum in filiorum Dei album referri: & quauis extrinsecus magna quaedam opera faciant, ea tamen Deus accepta non habet, quandoquidem non propter ipsum, sed propter seipsum illa agunt. Alij sunt filij Dei, non tamen charissimi. Ex horum numero sunt, qui suis proprijs internis vel externis institutis, conceptibus, modis inhærent, sua propria agentes opera, nec ad perfectiora nitentes. Illi inferius ad arboris corticem subsistunt, satisque fortiter ad eam sese tenent. Sursum verò in ipsam arborem nolunt conscendere, suis institutis & modis, quos cum proprietate quadam obseruant, abundè contenti, plurimumque ad huiusmodi sensuales modos anhelant, Deumque in suis institutis, modis & exercitijs circa imagines versantibus, non solum diligunt, sed etiam amant, & vicissim amantur ab ipso. Itaque, ut dixi, filij quidem sunt, sed non charissimi. Quare? Quia suis adhuc proprijs operibus plus satis inhærent, pacem alioque nullam habentes, nisi ea perficiantur. Qui verò charissimi sunt filij Dei, de quibus Apostolus loquitur, hi à spiritu Dei aguntur. Hoc autem qua ratione fiat, D. Augustinus explicat, dicens: duobus modis sanctus spiritus in homine operatur. Vnus est, quod hominem paulatim componit, ordinat & mouet, dum loquaciter ipsum exhortatur, in hominem impellit, allicit & trahit ad vitam benè ordinatam & virtuosam, idque facit omnibus, qui eum obseruant, quique locum ei praebent, ipsius commonitionibus obtemperando. Alius est, quo & proprie in filiis suis vititur, quod hospites velut sub momento supra modos omnes atque vias, supraque ipsorum virtutem suae facultatem, & supra omnia opera eorum, ad gradum longe sublimiorem, scopumque celsiorem repente trahit atque perducit: & hi sunt charissimi filij Dei. Sed heu multi diuinæ operationi sese credere & resignare, eidemque inniti non audent: sed suis potius institutis inhærent, atque plus æquo confidunt. Quibus ergo similes censendi sunt eiusmodi, nisi illis, qui preciosum thesaurum per mare vastum

Filij non charissimi, qui.

Filij charissimi.

Rom. 8.

Quot modis Spiritus sanctus in homine operetur.

Comparatio venusta.

atque profundum ducuri, multo cum labore iter deuium erratici ingrederentur, vbi tenebris & nebula operta esset omnia, & sordida maris guttulæ thesauros ipsorum scædarent, ac rubigine afficeret? Vbi tamen constitutis si grauis aliquis, & vir fide dignus occurreret, diceretq; vt versa nauis se sequerentur, promittens qd ad iucundissimum illos iter reduceret, vbi Solis claritas & splendor illustraret oia, vbi grata aëris blandimenta arriderent, vbi tranquilla & serena essent omnia, Solisq; micantis radij humectum thesaurum ipsorum non modò siccare, sed etiam priorem gratiam & decorem, omni decocta rubigine, illi possent restituere, & vbi denique non idem sint negocium, quod in hoc deuiio habituri: quis dubitet, libenti eos animo ipsi obtemperaturos, rectorisq; vię ducem alacriter secuturos? Itaq; nos sumus, qui thesaurum preciosissimum per procellosum huius seculi mare ducimus. nauis autē qua vehimur, nostra sensualitas, seu pars sensitiua est. Cū hac nauis longē in exteriora procedim⁹, ad externa videlicet, quæ ipsi nobis elegimus, assumptimus, instituimus opera, modos, exercitia, & nunquā non in his nostris institutis & conceptibus laboramus, simul in atras & obscuras nebulas, hoc est, mentis cæcitatem & nostris ipsorum ignorationē tendentes. Totius autem boni inimicus diabolus, putentes guttas quasdam nobis adspargit, quibus thesaurum nostrū conspurcat. Guttas autem dico, vanam in nostris operibus & modis, quæ cum proprietate tenemus, complacētiam, superbiam, voluntatem propriam, nostrū æstimationem, irrefignationem, inuidentiā, malam tristitiam, & id genus alia vitia guttas quædam sordidissimas, quibus proh dolor, iniquus ille præclarissimum thesaurum nostrum admodum defædat cōmaculatq;. Has autem maculas dum quidā in seipsis animaduertunt, festinatō per confessionem eas moliunt abstergere: sed per euagationes & excursus suos, dum foris duntaxat remedium quærunt, in ipsam nebulam profundius immerguntur. Qui si ad seipsos sese reciperēt, si infirmitatē suam agnoscerent, eamq; Deo quererent confiterenturq;, proclamantes corā eo culpam suam, facerēt quidem satis, doncē oportuno tempore sacerdoti cōfiterentur secundum Ecclesię sanctę institutionem.

Nauis qua vehimur, mysticē q.

Porro dum in hac nebula positi sumus, Spiritus sanctus intus nos alloquitur, dicens: Eia charissimi, si mihi credere, si me sequi non pigeret, ad securissimam vos viam reducerem deduceremq;. Et quis, obsecro, tam fideli consultori fidem adhibere, eumq; sequi nōlit? Sed vtiā tam felices, tamq; sapientes essemus, vt nobis ipsi relictis & abnegatis, Dei sequeremur spm, illiusq; admonitionib⁹, in formatiōibus, motionibus niteremur facere satis: benē tum profectō nobiscum ageretur. Sed heu miseri, id non facimus. Nostris perpetuō institutis, conceptibus, & quos forinsecus proprię voluntatis iudicio consilioq; suscepimus, sensualibus modis inhæremus. Verū vt, quod dico, meliūs capiatur, scire vos velim, dilectissimi, debere nos etiam bona quędam instituta, modos & exercitia interna assumere: sed itā, vt nulla hæc cum proprietate teneamus, in eisdemq; voluntatem & operationem Dei multa cum resignatione præstolemur: non autē opus illius per præsumptuosam ac immodicam actuum nostrorum existimationē, & proprijs intellectūalibus modis ac naturali intelligentiē inherendo, destruamus. Nam qui tales sunt, eis haud secus accidit, q̄ pomario arboribus speciosis vndiq; confito, quæ pomis essent refertissimæ, sed cariosas, & priusquā maturescerent, decidentibus. Idem autem pomarium herbas odoriferas preciosasq; contineret, quas vermes, ex pomis illis prodeutes, corroderent ac deuiastarent. Sanē quod omnibus notum est, poma huiusmodi aliquandiu, dum necdum continguntur, neque manibus tractantur, non minorem præ se ferunt pulchritudinē, quā ea quę omnis sunt corruptionis expertia. Sed quorsum hoc, inquis? vt scilicet hoc quisque summoperē curet, hoc agat, vt fundum habeat omninō purum, parūm alioquī DEO placiturus. Attamen, vt ad poma redeam⁹, nisi mea me fallit opinio, vix duo inter illa sana & integra inuenire licebit, q̄ cariosa non sint: & quanquā forinsecus admodum formosa videantur, intus tamen vitium offendes. Sic sic multa sunt mira bonaq; exercitia, diuersę viuendi rationes admodum sublimes, verbaque & opera, quę tamen intus in fundo vitiosa sunt & corrosa à vermibus, aut saltem adhuc corrupti possunt, siue actus vitę sint, siue

Proprietate vbiq; vitanda.

Comparatio lepida.

Externæ speciei nō statim credendum.

2. Cor. 12.

siue contemplatiue, siue iubilus, siue contemplatio, siue etiam raptus vsq; ad tertium cælum, (Itā enim de Apostolo legis datum illi angelum satanæ, qui ipsum colaphizaret, ne magnitudine reuelationū extolleretur) siue adhuc prophetia, siue operatio virtutum atque signorum exhibitio, siue curatio morborum, siue discretio spirituum, siue mysteriorum omnium notitia. Et vt multa paucis absoluam, modi omnes & vniuersę viuendi rationes, q̄ quidem haberi possunt, corrumpi facillē & corrodī poterunt, nisi multa se quisq; vigilantia obseruet, nisi stet super custodiam suam. Loquamur exempli gratia de his, quæ vsu quotidiano nota sunt omnibus. Multi faciunt elemosynas, aut magna vel opera vel officia exhibent charitatis, aut munera copiosa largiuntur. Hęc omnia si nulli omninō præterquā soli Deo, constarent, & ipsi hoc molestē ferrent, nec integra gauderent pace: in dicio est, latenter eos laudē expetere: quo fit, vt munera illa & obsequia omnia, cariosa sint & vitio obnoxia. Vis apertius videre, vt suas pleriq; elemosynas sibi appropriēt, & omnibus cupiāt esse manifestas? Adspice vt fenestras, altaria, vestes sacras ad templorum vsu cōferant, iisdemq; sua apponant insignia, vt scilicet omnibus ipsorum munificētia innotescat. Sed hoc ipse receperūt utiq; mercedē suā. At excusant se, dicentes hoc solum se querere vt pro eis oretur. Verū multo eis vtilior foret elemosyna aliqua parua, soli deo in sinū illius oblata, & abscondita prorsus ab omnibus, quā vel celebris templi extructio, scientibus cūctis, precesq; pro eis fundentibus. Facillē enim supplebit deus, quicquid omnes orare possent, si tm̄ bona opera sua illi soli relinquere, eiq; cōfidere curent. Sola nāq; elemosyna, resignata ac pura solius diuinitatis intentione facta, plus orat, q̄ omnes ad quorū notitiam perueniret, orare possent. Vndē constat, q̄ multi innumera sua perdiderint opera, & vix pauca toto vitę suę spatio vtilia bonaque opera fecerint, siue in obsequio & cultu Dei, siue hominū seruitio, siue in vigilijs, siue ieiunijs, siue elemosynarū largitionibus, dum videlicet occulte semper se ipsos quęstierunt, & aliqd siue à Deo, siue ab hominibus retributionis expectarūt. Ea em̄ multorū corruptio est, vt ex his q̄ faciūt, saltē videri & sciri velint, & aliquid

elemosyna qui faciendū.

Quatuor ne opera nostra cariosa fiat agenda.

suum retinere gestiāt. Ceterū quęcumque hoc affectu opera fiūt, cariosa sunt omnia, etiā si tot sint, vt mundū impleant vniuersum. Neq; verò mea hæc sententia est, sed ipse potius veritatis, q̄ hanc pluribus in locis confirmat, eidemq; apud mattheum Matt. 6. euidens fert testimoniū, dum sic ait: Cūm ieiunatis, nolite fieri, sicut hypocritæ, tristes. Exterminant enim facies suas, vt appareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis, quia receperunt mercedem suam. Tu autem cūm ieiunas, unge caput tuū, & faciem tuam laua: ne videaris hominibus ieiunās, sed patri tuo q̄ est in abscondito: & pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. Quod nō solū de ieiunio, sed de alijs etiā quibuslibet bonis exercitijs accipiendum est. Nam & paulo superius apud eundem Euangelistam itā loquitur dominus: Attendite ne iustitiam vestram Ibidem. faciatis coram hominibus, vt videamini ab eis: alioquī mercedem non habebitis apud patrē vestrum qui in cælis est. Cū ergo facis elemosynam, noli tuba canere ante te, (hoc facitis, signa vestris apponendo elemosynis) sicut hypocritæ faciunt in synagogis & in vicis, vt honorificent ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Te autem faciente elemosynam, nesciat sinistra tua, quid faciat dextera tua: vt sit elemosyna tua in abscondito, & pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi. Et post pauca: Tu autē cūm oraueris, inquit, intra in cubiculum tuum: & clauso ostio, ora patrē tuū in abscondito: & pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi. Ergo, charissimi, non vt mea, sed vt Veritatis verba hæc accipite: simulq; cōsiderate, si quem apud Deū fructū cōsecuturi sitis ex operibus illis, q̄ nō ei soli fecistis, & si nō, vt dixi, cariosa sint oia. Iā si placet, me docēte, quatuor accipite, q̄ si quis habere curauerit, nunq; opera illius caries infestabit. Primū est, vt opera sua in nullo precio habeat, hocq; animi affectu cuncta & externa & interna sua faciat opera, vt nihil ex illis consēq; nihil recipere cupiat nisi Deum, hūc solū amore & intētionē prosequatur: itā vt si illi chara sunt & accepta, gaudeat: sin minus, certō sit incassū illa se fecisse, eo qd dei laudē & amorē in illis minimē spectarit. Aliud est, vt animum habeat in infinitū humilē & obedientē, idq; nō sub deo tm̄, sed etiam sub hominibus vniuersis, minimō

nimo equè vt excellentissimo: Sicut de B. Thoma Aquinate legitur, qd cū vice quadam Bononiæ in cōuentu moraretur, & pro sua consuetudine per claustrum contemplaturus incederet, frater quidam alterius conuētūs, qd doctorem nō nouerat, venit ad eū, (petita prius & obtenta licentia à Priore, qd cū fratre, quem primū inueniret, ad ciuitatē pro expediendis negocijs suis ire posset) sicque affatus est: Bone frater, Prior mādāt vt venias mecum. Qui statim inclinās caput, secutus est eū. Post quem cū non posset pari celeritate incedere, frequēter ab eo repræhensus, humiliter se excusauit. Postea tamē frater ille, quis esset, ab alijs edoctus, veniam petijt. Ad tanti ergō viri exemplum quisq; se omnibus subijcere debet. Huc etiā pertinet, vt omēs credat meliūs sentire quā ipse sentiat, nec vlli quouis modo se opponat, sed omnibus potiūs humiliter cedat. Tertium est, vt profundissima sit humilitate præditus, suum semper nihilum, quod solum proprium habet, attendens, in illudq; sese demergēs. Si quid em̄ aliud præter istud nihilum habet, prorsus suum non est: cunctaque opera & omnes actus suos, quatenus sui sunt, malos deputabit, & seipsum similiter. Sic quidā sanctus nostri ordinis frater, per quem Dominus, ob vitæ illius meritum, per plura dignatus est mira operari, & signa facere, cū mihi in choro adstaret, ex imo cordis sui ita ad me dicebat: Certum habe, me maximum vilissimumque totius mundi peccatorem esse. Itā & quisq; de se sentire, & ex corde fateri debet: quia si Dominus scelestissimo peccatori tot bona præstitisset, quot mihi cōtulit, in sanctissimum poterat virum euadere. Quotquot autē hoc humilitatis fundum veraciter tenent, fieri non potest, vt aliquem quouis modo iudicēt, vel quouis opera illius. Nam si que prorsus mala adspiciūt, statim ad propriæ infirmitatis considerationem mentis oculos reuocant, & ita ab aliorū iudicio auertuntur. Quartum est, vt humilia semper ferretur exercitia, & occulta Dei iudicia pauidus formidet, non tamen instar eorum qui desperāt, sed vt amicus syncerus, cui hæc perpetua sollicitudo est, ne amicus offendatur. Ista quatuor D. Bernardus tradit, de quib; hoc scire vos velim, dilectissimi, quod quisquis ea habere non curat, etiam si tot bona faciat opera, quot facere

mundus posset vniuersus, omnia tñ certo certius carie infestabuntur. Iam & in S. Eclesiæ horto diuersæ præclarissimæ arbores positæ sunt fructibus plenæ, que sunt multi humiles homines, qd soli veros proferunt fructus. Inter has autē arbores, aliæ sunt constitutę, que nō nisi cariosos producant fructus, qui tamen satis gratū præ se ferunt colorem, immō quandoque gratiorem elegantiorēq; quā illi qui sani & integri sunt, & quandiu cælum tranquillum & serenum est, fixi arboribus herent: mox autem vbi tempestas oritur, & venti sæuiunt, repentē decidunt: palamq; omnibus innotescit, vermibus eos corrosos intūs, nec vlli rei vsui esse: sed & vermes, quibus scatenet, bonas quasque huius pomarij herbas depascunt, corrodunt atque deturpant. Iste arbores corruptis fructibus plene, homines sunt proprię voluntatis, irresignati, proterui & sui capitis, qui suis exercitijs, suo intellectui, sue apparenti sanctitati, & suis denique magnis operibus nimium innituntur atque confidunt, quæ & plura faciūt quā qui verē iusti sunt, suisq; conceptibus, institutis & modis, quos non ex præcepto ecclesiæ, sed suo capite sibi assumpserunt, plus satis tribuunt & inherēt. Hi, quandiu tranquilla sunt omnia, & sua pace gaudēt, dum Sol ipsorum modis allucet, recte que cum eis agitur, ipsorum opera maiorem præ se ferunt sanctitatem & splendorem, quā aliorum non fallaciter iustorū hominum. Sed vbi venti horribilium tentationum, vt est fidei impugnatō, quæ nostris adhuc temporibus oriri poterit, & aliæ seuq; tempestates irruunt atque grassantur, citō funditus collabuntur, quia intūs fundum habent cariosum atque corruptum, ita vt nulli possint vsui esse. Vermes quoque, quos habent, ex ipsis prodeunt, & fanas quasq; herbas conspurcant, id est, homines pauperes, indoctos, simplices sua falsa libertate & doctrina corrupta inficiunt atq; peruertunt. Sed quātę eos miserię in extremis, quantę calamitates & angustię inuoluēt, quandō in ipsorū fundo Deus essentialiter minimē reperietur, sed potiūs fictitium aliquid? Tum si quis ex eis seruabitur, felix admodum fuerit. Enimuerō lata spatiosaque via, licet occulte, gradiuntur, naturæ suæ propensiones, motus, affectus, desideria prosequentes. Angustiam autem veræ & abyssa-

Hominum corruptorum ac peccatorum collatio.

Lata aut angustiam qui ambulat viam.

lis resignationis semitam minimē tenēt, nec vnquam se funditus abnegare & relinquere, ac naturæ suæ valefacere voluerunt. Et licet interim hoc iter angustū arripiant, citō tamē ad viam latam, ad suāq; naturā reuoluuntur. Cæterum ne per occasionem istorum corruptorū hominum longius digrediamur, ad institutū redeundum est. Vt ergō dicere cœperā, qui spiritu Dei agitur, hi charissimi sunt filij dei. Tales sunt, quibus hoc perpetuum studium, summaque cura est, vt voluntatem, inspirationes & admonitiones Sancti spiritus non modō obseruent, sed etiā sequantur, eisdemque faciāt satis. His autem interdum deserta quædam & vasta proponitur via, vbi seipos periclitari cogitur. Quod si intrepidē ac fiducialiter facerēt, & Spiritui sancto credere atq; confidere auderent: dici non potest, quem inde fructum habituri essent, si tantum sese ad se intrō reciperent, & opera illius in seipsis obseruarent, vbi profectō deū mira intra se agere comperirent, & talia facere opera, que sensus, naturam, & intellectū oēm excedāt. Et si vni⁹ anni spatium nihil aliud agerent, nisi qd hanc dei intra se obseruarent operationem, etiam si nullum aliud opus bonum facerent, nullum tamen annum meliūs expendissent. Quod si occulte operis huius, quod Deus in fundo operatur, saltem tenuissimum quid perciperent, immō etiam si non detegeretur, adhuc tamen meliūs annū illum insumpsissent, quā omnes illi, qui multo cū labore plurima ex seipsis operati essēt. Vt em̄ alias dixi, cum Deo nihil negligi potest. Hoc autem, Dei opus est, nō hominis. nec dubium est, Deum creaturis multo nobiliorem, præstantiorēq; esse. Ergō & opus illius omnem creaturarum actionē longē superat. Huiusmodi homines omnē quasi extrinsecus operationem amittūt, quum satis superq; habeant, quod intūs semper agāt. Hic perfecta pax & securitas inuenitur. Sed quis hæc hominibus persuadere queat? Nec enim capiunt ea, causantes sui capitis debilitatem. Hoc certum habetote, charissimi, omnem plantationē quam nō plantauit pater cælestis, radicitus euellendam. Quo autem amore, putatis, Deus omnipotēs illū prosequetur, qui hoc pacto illi locum præstiterit, suū in ipso præclarissimum suauissimūq; opus perficiendi, atq; seipso perfruendi in illo? Tāto ni-

Rom. 8.

Mat. 17.

mirum, tamq; excellenti amore, vt omnem omnino humanum & angelicum superet intellectū, eodem scilicet, quo vnigenitum prosequitur filium suum. Deniq; hic agendi modus, quo à Dei spiritu homo agit, in quandā tēdit abyssum. Olīm cū beati Dionysij discipuli mirarentur Timotheum condiscipulum suū adedē præ se proficere, quum tñ nō minūs facerent bonorum operum quā ille, sanctus ille respondit, Timotheum hominem esse qui Deum pateretur. Hoc autem totum in viua fide agitur, ac in infinitum omnes totius mūdi externas operationes excellit. In hoc gradu siue modo nihil equè homini necessarium fuerit, qd vt sese in fundum annihilatiōis sui ipsius profundissimē demergat, ita vt diuinæ operationis nihil prorsus sibi arroget vel assumat, sed Deo relinquens quod illius est, sibi quod suum est, hoc est, vilipensionem sui & annihilatiōnem retineat. Nam si aliquid diuini operis sibi adscribat, arrogētve, tam periculosam ruinam facit, vt periculosiorem facere vix possit. Vt ergō ad opera illi⁹ nos, vt oportet, habeamus, ipse nobis præstare dignetur, qui solus id præstare & operari potest Deus omnipotens & gloriosus, cui est omnis laus & honor in secula seculorum. Amen.

An aliqd, & quid tantum, alicui arrogādū.

DOMINICA IX. post Trinitatis.

Vt quotidianam cum Deo rationem inire, peccata nostra funditus agnoscere, dānare nos ipsos, pro vitæ emendatione Deum precari, cunctaq; demum opera nostra ex humili resignatione perficere debeamus: super verbis illis Psalmi 36. Reuela Domino viam tuam &c.

Redde rationem villicationis tuæ. LVCAE 16.

S Aluator ac redemptor noster, instar pij patris, crebra nos exhortatione, dilectissimi, ad peccatorum nostrorum agnitiōem, vitæq; correctionē emēdationēq; inuitat, anteq; in illius districtū atq; pauendū iudicium incidam⁹, qñ anima à corpore separabit, vbi nos exactissimā de vniuersis cogitationibus, verbis, operib; immō de cūctis, q ab ipso nobis collata sunt, rationē reddere oportebit. Hoc aut benignissimus ipse

con-

conditor noster, quæ illius clementia est, etiam præuenire nobis concessit, & integra adhuc sanitate causam nostram componere, per quotidianam videlicet nostrorum examinationem, emendationem, iudicationem: quod si absque simulatione facimus, ut Apostolus ait, à Dño haudquaquam iudicandi sumus. Et diuus Augustinus, Sit, inquit, ante te, quod non vis esse ante Deum. Si autem post te feceris peccatum tuum, retorquet tibi Deus illud ante oculos: & tunc retorquet, quoad iam penitentiam fructus nullus erit. Quisquis ergo in morte sua rationem suam exactam esse voluerit, ea sibi in quotidiano suo exercitio verba proponat, quæ in Psalmo tricesimo sexto leguntur: videlicet, Reuela domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet. in quibus verbis omnium eorum, quæ ad bene beatèque viuendum, siue vitam spiritalem & diuinam exiguntur, via quedam inuenitur, si non desint, qui eam ingredi sciunt. Estque hæc compediōssima simul ac simplicissima via, in qua nemo facile aberrare poterit: est etiam finis & scopus omnium eorum exercitiorum, quæ hactenus à me audistis: in qua proinde vos exercere curabitis, si vnquam veram, viuam, fructuosam, Christianam fidem assequi, & intus veritatem ipsam feliciter sentire ac experiri voletis. Huc porrò, ut D. Bernardus, Isaac, & plerique alij sancti patres asserunt, externa exercitia exiguntur, ut sunt, verbi gratia, vigilia, ieiunia, silentium, interna omnium vitiorum, & amoris delectationisque; creaturarum mortificatio, necnon amorosa ac interna omnium animarum virium cum deo vnitio ad hæc quoque, idque cum resignatione persequi humiliter, ad exemplar vnigeniti filij dei. Sicut enim vinum bonum vas integrum possit, in quo conseruetur: ita natura bene composita ac ordinata, bona quoque & ordinata facit exercitia & iacet fundamenta. Sed dicat fortasse quispiam: Quia igitur ratione ieiunandum est? Ad quod ego respondeo: Qui absque naturæ lesione destructione ieiunare possunt, hi omnino ieiunabunt, & ad minus ieiunia quæ vocant regularia, & poterunt & debent obseruare. Quibus tamen ista viuendi ratio tenenda erit, ut in prandio naturæ suæ necessaria capiunt sufficienter, quolibet etiam bonus ille sit cibus, qui naturæ utilis erit ac necessarius: quod equidem bonis omnibus permitto, modò nullam ibi sensuum voluptatē ac

1. Cor. ii.

Quid ratione suam perfectam volenti, faciendum.

Ieiunandum qui sit.

Edendum q.

delectationem querat. Vespertino autem tempore aut parum aut nihil sument, virium tamen hac in parte ratione habita, quum Augustinus dicat, Deum tam rationabilem à nobis exigere seruitutem, ut postea opus non sit medico, aut medicinis utitur: tuncque ab hominum societate abstracti, aliquandiu ad seipsos sese recipient: quod nimirum tum spiritui, tum naturæ confert non minimum. Enimvero & Physicorum ea sententia est, quam plures ex intemperantia cibi, potus & somni, immatura morte obiisse. Deinde mox absoluto Copletorio, tempestiue satis ad quietem sese conferent, quo post noctis medium tanto sint vigilantiores, & viriliter maiori que cum strenuitate animo ad Deum sese conuertere queant. Quod si fortasse serotino tempore ægre obdormire poterunt, nihil omnino turbentur, sed tunc mente in id sese conuertant, in quod post noctis medium conuersuri erant: sicque in omnibus pacem in seipsis discant inuolabiliter retinere. Matutinarum tempore, aut alias (si extra monasterium degunt) circa noctis medium vel auroram exurgant, tumque ad deuotionem sese excitent, verbis, que quidem cantentur siue legant, maxime amabilibus: aut ipsa domini sacratissima passione, vel vulneribus, vel dilectione eiusdem, aut si quæ sunt alia, que ipsorum deuotionem vehementius accendant prouocentque, ut hoc pacto pars sensitua seu sensualitas restringatur & captiuetur, & mens atque natura in omni aduersitate tam sub hominibus vniuersis, quam sub DEO sese comprimere, & patientiam seruare discant. Tota namque vita hominis ad sui mortificationem referenda est, ipsaque hæc mortificatio naturæ, eque ut spiritus, præcedat oportet, si in Deo renasci debeat. Sin vero in Cœnobijs agunt, matutinali expleto officio, vnus Missæ spatio, aut saltem quadiu sine capitis sui perturbatione seu destructione poterunt, in choro remanent: & tunc intra semetipsos sese recipientes, ante omnia cor atque interius fundum suum diligenter obseruent, vitia seu defectus proprios inspiciant, quam dissimiles & remoti sint à perfectione, ad quam tenentur, & in quantum Deo obligati sint, quæ ille ab eis quandoque exacturus est, attendant, sicque sine vlla excusatione iudicent semetipsos, non tamen cum horribili quodam impetu, ne forte in desperatione

Dormituri non facili obdormientibus quod agendum.

Post matutinas quid faciendum.

nis profunda mergatur, sed cum pia quadam ac dulci strenuitate, quo ex defectuum suorum consideratione humilietur, funditus attendentes proprium nihil suum, & quid ex seipsis sint, sicque dicant: Eia domine Deus meus, en hæc ego sum pauper ac misera creatura tua, qui ex meipso neque possum, neque habeo quicquam præter vitia innumera, ideoque omni gratia tua indignus sum: sed queso Domine, dignare me recipere in seruum tuum. Atque ita profunda cum humilitate in fundo suo Dei sese pedibus prosternat, ac intus se reos, qui que ei seruiant, indignos fateantur: hanc denique sui iudicationem ferat patienter, sicque haud dubie facile etiam ipsis nescientibus, à cunctis vitijs & defectibus exuentur. Hoc vero exercitium non ea animi leuitate assumendum est, ut hodie quidem seruetur, cras autem in oblivionem abeat: sed perpetuum & quotidianum erit, ita ut cum amore, humilitate, veraque patientia ex huius, quod de seipso tulit, iudicij consideratione, cuncta opera sua cum pura quisque diuinitatis intentione perficiat: certus quod omnia illa operaque ex hoc fundo minime procedunt, parum aut nihil utilitatis adducant. Nec vlla se diabolus citius profligat, nec quicquam æque malignus ille formidat, ut humilem suum iudicationem, & multa erga Deum fiduciam. Vnde metuens versipellis, ne forte è suis manibus elabatur, hoc exercitium agenti ita plerumque intus suggerere solet: quid hic sensum vadis? ultra vires est id quod aggrederis: forsitan ad hoc minime electus es. Viue ergo instar aliorum vulgariter bonorum hominum, qui nihilo minus & ipsi celos penetrant. Verum hic dilectissimi oppidò quam necessariu est, ut cui talia à maligno spiritu ingeruntur, illius tentationibus resistat, dicatque: Recede procul à me scelestissime. Noui quis sis, ideoque te floccipedo: dominum quoque, ut sui misereatur, inuocet, verbis que poterit amabilissimis utatur. Verbi gratia: Eia mi amantissime Domine iesu Christe, omnino tuus esse volo. Caveat etiam, ne ex fraudulenti hostis consilio modum excedat, ne nimius sit, vnde naturam suam debilitet, destruatur. Proinde si vel ætas prouectior, vel capitis infirmitas cum in templo manere non sinunt, cellam repetat, & ubi natura sua quam minime præpeditur, ut vel ante lectum, vel in ipso

Quale religiosi exercitium quotidie seruandum.

Quid diabolus maxime formidet.

lecto sese reponat. Si enim ex animo desideretur, non minus deus cum gratia sua lecto decumbenti, quam in templo oranti, præstò est. Tumque cor suum ad sese conuertat: quod citra dubium, melius in quiete quam occupatione fieri potest. Enimvero quando natura inquieta est & supra vires torquetur, fit hebes & crassa, & grauiori altiori que somno deprimitur. Igitur ubi sic quisque, vel in suo cubiculo, vel in templo est constitutus, hunc sibi versum proponat: Reuela domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet. iam antequam sacerdotem confessori accedatis, domino prius confiteamini. Ea nimirum & huius versiculi sententia est, reuelare namque & confiteri, idem sunt. Hinc porrò vera procedit confessio, quam facimus sacerdoti. Neque vllus omnino sacerdos absoluere vos poterit, nisi quatenus ex hoc fundo confiteamini. Quod quum ita sit, in confesso est, omnes illos miserè falli, qui sola externa confessione, absque interna agnitione, contritione, dolore, ac deinceps ab omni peccato pro viribus sese continendi proposito, se putant satisfacere. Reuela domino viam tuam: quid est, charissimi, quod suam quisque viam domino reuelare iubetur, cui tamen manifesta sunt omnia, cuiusque notitiam nihil penitus effugere potest? Sed hæc est prophete sententia, quod suum quisque impurum, vitiosum, peruersum iter nosse debeat, & sibi ipsi reuelare. que vero est prima hominis ad Deum via, seu primus accessus? Non alia sanè, quam pura quedam propriarum culparum siue defectuum contemplatio, & vera, profunda, ac humilis eorudem agnitio. Hic est, inquam, dilectissimi, primus omnium electorum Dei amicorum accessus. Ceterum defectus istos siue vitia, qualia qualia ea fuerint, Deo gemebundo ac querulo corde intus aperiat, & dona quecunque à Deo obtinere desiderat, & quicquid demum illi quo minus proficere queat, impedimento est, eumque malè habet, ei tanquam vnico, intimo, & amantissimo suo proponat atque reuelet amico, cunctasque perplexitates suas illi lamentabiliter exponat. Reuelet, inquam, & detegat magno illi, potenti, misericordie domino, cui nihil impossibile est, vniuersa vulnera sua. Neque enim ægrotus quisquam tato perè medicinis indiget, quattu

Psal. 36. Quid, priusquam sacerdoti confitearis, agendum.

Que prima hominis ad Deum via.

HH ipse

Fidutię
magne vis
quanta.

Mar. 9.

quato de
paratior
ad dādum,
quām ho-
mo ad pe-
tendum.

ipse medicamine illius. Sic autē reuelet, ut & speret in eo, & ipse haud dubiē sacratissimis vulneribus suis ipsi medebit. Itā enim Propheta secutus ait: Et ipse faciet. Itaque sint duo, qui simul Dño precibus fundant. Et alter quidem rem ipsa est matione penē impossibilem, petat: confidat tamen, à Domino se exauditum iri. Alter verò pro re minima postulet, nec tamen plenam erga Dominum fidutiā gerat. Fidenter aio, is qui pro re penē impossibili rogauit, ob suę fidutię meritum citiùs multo, quàm alter ille propter modicam fidutiam suam, exaudietur. Omnia nāque, ut ipsa testatur Veritas, credenti possibilia sunt. Credat ergò, id est, speret atq; cōfidat quisque veraciter deo suo, & ipse faciet. Deus enim & propheta mēiri nesciunt. Adeoque sicut Deum nemo satis diligere potest, itā nec satis illi confidere quisquam valet. Itaque quicquid hoc est, quod vel mihi vel alteri amico fideli que sturus erat, id illi soli queratur, non hominibus: (Id enim ipse ferret indignē, quum per se ipsum magnificē & velit & possit, & desideret consolari) totumque illi hilariter offerat, & ipse faciet. Immo cētis millib; libentiùs faciet, quàm ipse desiderare queat, quando quidem in infinitū ille dare paratior est, quàm homo accipere. Breuiter ergò, si vis multa citò peccata expiare, vberemque à cælesti patre mereri gratiam, disce illi in vera dilectione fideliter confidere, itā tamen, ut interim nō viuas sceleratē & perditē. Tali nanque fidutiā virtutes comparantur, & diluuntur vitia. Porro si quis intrò sese, hoc est, ad intima sua recipere volens, speciale quoddam de Deo obiectum non habeat, agedum assumat ille consueta exercitia sua, ea præsertim, ad quę maiorem sentit deuotionem & gratiam: siue sit vita Christi, siue passio illius, aut sacratissima eiusdē vulnera, aut pro alijs preces effundere. Itā verò hæc aut alia quælibet assumet, ut nulla eis cū proprietate inhæreat, ut si fortassē Dominus eum ad interiora trahere velit, eum absq; renisu eue stigido sequatur. Quod quidem vbi contigerit, putā, ut à Domino ad aliquod vicinū, sublimius ac interius trahatur: cauendum illi summoperē erit, ne sensibus perscrutari velit, quid vel quale sit, quod ei præstatur, sed totum Deo simpliciter relinquat atque committat, seq; hac in parte funditus exeat, abneget, resi-

gnet: hoc vnum sollicitē cauens, ne qua tristitia mala seu animi grauitas ei subrepat, cū hæc pestis omē bonū certo certius impediatur. Cæterum si cuncta hæc is qui dedit, rursum auferat, ipsumque in vasta quadam, egena, miserabili, ac desolata relinquat obscuritate, nihil eū res ista perturbet. Quin potius speret in domino, & ipse faciet: sustineat interim æquanimiter, secumq; maneat. Hic nanq; princeps mundi huius eijcitur foras. Quod si Deum se ferit ad interiora se trahere, cum diis postpositis, illum simpliciter sequatur: postpositis, inquam, vniuersis imaginibus suis, etiam diuinis irradiationibus, nec quicquam tamen per sensus suos illius quod sibi donatur, vsurpare præsumat. Deniq; si omnibus his neque sufficere neque satisfacere poterit, securus imponat omnia humeris illi, & ipse faciet certissimē. Hinc iam circa Solis ortū somnus obrepit, per quem naturę vires reparantur, vnde ratio componitur, purgatur & ordinatur, confortatur cerebrum, & ipse deniq; homo per omnem diem tranquillior est pacatiorque, ex illa nimirum exercitatione interna, qua se DEO veraciter vniuit, in quo deinde cuncta illius opera ordinantur & efficiuntur ordinata. Enimvero vbi hac ratione in hoc suo exercitio de suis sese actibus premunijit, vti videlicet ea die suam velit instituire vitam, atque itā in virtutibus sese stabiliuit, & ad virtutes velut accinxit, dum ad actionem veniunt, cuncta illius opera diuina prorsus & virtuosa redduntur. Vnde tametsi fortassē contra voluntatem suam in hac sua introuersione non nihil dormitet, facile hoc incommodum reparatur, quando sepiùs vtilior est huiusmodi somniculosa introuersio, quàm plura actiuosa sensuum exercitia. Agat ergò, denuò incipiat, iterum atque iterum vna aut altera genuflexione sese excitet, dicens: Sursum corda. Sit que certus, non tam crebrò se redire ad dominū, quin is maiori sui desiderio teneat. Quapropter hac fide & spe animatus, interius fundum suum ad ipsum cōuertat, cū propheta regio psallens & dicens: Exquisiuit te facies mea, faciem tuam Domine requiram, ne auertas faciem tuam à me. Sicque faciem suam & fundum, ad Dei vultū nudè conuertat dirigatque. Dum enim interius ac in nominabile fundū illius Deo sese exhibet & offert, post illud aut simul

Nemini de
donis Dei
quidquam
vsurpādū.

Introuer-
sio sonicu-
losa quibus
præstet.

Psal. 26.

Ex Thre-
nis sum-
ptum do-
cumentū.

Externa
quies ope-
ri interno
qd cōferat

Cognitio
optima q.

Psal. 36.

cum illo quicquid in ipso nominari potest, se illi exhibet & offert, atq; ediuerso cunctis illis respondet, vicemque reddit in deo, quicquid in illo nec nominari potest neque cognosci: & simul etiam quicquid in eo aliquo nomine exprimit: cuncta hæc, inquam, vicissim in homine in intimo animæ fundo, eidem sese offerunt exhibentq;. Hic verò haud mediocriter confert homini, si exterior homo eius in quiete sit constitutus, si sedeat taceatque, nec foris in corpore ingetus sit. Indè est, quod Doctor quidam ait: Sede, inquit, & tace, & leua te supra te. Et Philosophi sententia est, animam sedendo & tacendo prudenter fieri. Reuera enim nō minimum externa corporis quies interno operi suffragat. Nā quo vniores collectionesq; sunt sensus, vires & natura, eo efficacior est operatio interna. denique pro hac interna quiete & silentio Deus Opt. Max. vitam perennem atq; adeò seipsum vobis dilectissimi suo tempore restituet. Sequitur nunc alius eiusdem psalmi versiculus: Et deducet quasi lumē iustitiam tuam. Et quęnā est, oro, iustitia nostra? nimirū sci-re & nōse nosmet ipsos, quę ad modum Bernardus ait, supremā & optimā cognitionē, post Dei notitiam, eam esse, si nos ipsos in veritate noscamus. Et deducet, inquit, quasi lumē iustitiam tuam. Vestra quidem iustitiā, charissimi, dignè colitis in obseruatione sacri ordinis vestri, maxime verò silentij. Vnde & ipse, quātū possum, hortor & obsecro vos, ut illud locis & temporibus vobis p̄scriptis studiosissimè obseruetis, abstracti disunctiq; ab omnibus, nec quicquam cū illis commercij habētes, q non id ipsum querūt, amāt, intendūt, quod vos inquirere desideratis: qualescunq; demū sint illi, grandes vel parui, nō prolixa cum eis colloquia misceatis: neq; tñ eos iudicetis vnq;, sed Deo penitus eos committatis, memores illius Davidici: Noli æmulari. Itā, inquam, charissimi, non moueamini aduersus eos, non emulemini, si pacem pectoris integrā seruare cupitis. Cumq; ipsi vos alloquuntur, breuiter, benignè tamē, eis vel itā, vel Nō respondeatis. Si id alij indignè ferant, nihil vos moueat, sed hilariter atq; libenter id Dei amore patiamini. Multo si quidem præstat, sempiterni Dei amicitia perenni perfrui, omnes illos à corde excludendo, qui in ipsum vos minimè perducant, im-

mò & abducant potius ab illo, q̄ omnium creaturarum fauore, dilectione, pace gaudere, & per hæc diuina interim pace presentiaq; lōgè dulcissima frustrari, nisi forsitan vestris ex animo consilijs morē gerere, seseque ad Deum conuertere vellēt. Tales nanq; sui possessores ego ipse complures reperi, qui licet extrinsecus magnum quoddā sanctitatis de se specimen præberent, adeò tamen multa proprietate detinebantur, ut quoquo modo, qualibet via eos ad seipsos reducere conarer, id æquanimiter ferre non possent: itaque quales ad me venierant, tales recedebant. Sed videant qui eiusmodi sunt, qua conscientia ad reuerendissimum Dominici corporis Sacramentum præsumant accedere. Meo quidem iudicio præstaret, eos non accedere, cum rei efficiantur corporis & sanguinis Domini, & D. Bernardus dicat, Christum manducare non debere, qui non manducetur ab ipso. Manduco, inquit, Christum, & manduco à Christo. Hęc idcirco dicta sint, dilectissimi, q̄ & impensius vos rogatos velim, & in fide Dei vobis consulo, ne cui extrinsecus familiares sitis, nec alicui ad vos præbeatis accessum, cuius vobis fundū perspectum non sit, sed quantum potestis, omnium consortia propter Deū fugiatis, si nō plurimum impediri, ac in errorē induci vultis: semperque intus & intra vos ipsos permaneat. Enimvero tanta iam non lectione modo, verum etiam auditu consecuti estis, ut si fructum in vobis factura sint, ea sola sufficere queant. Nec quicq̄ moueant vos plerique, qui verbis quidem fatis ac sublimibus abundant, sed sublimem ducere vitam nōlunt: quin potius interioris hominis vestri seduli habitatores estote, certi nihil Deo sapere, quicquid ex interiori hoc fundo minimè procedit. Adeoque nec vocales ille preces magnoperè curat, si non ex ipso fundo, aut certè ad minus ex pura intentione in Deum, ex spiritu & veritate tendente, fundantur. Sequitur: Et iudicium tuum tāquam meridiē. Quæri etiam hęc potest, quod nā sit illud cuiusq; iudiciū, quod propheta illuminandū dicit. Nimirum illud est, quo se omnino iudicat, sicut Apostolus ait: Si nos ipsos iudicemus, nō utique iudicemur. Sanè quisquis rectè considerat, q̄ celsus, quàm nobilis, quàm denique purus homo, necdum creatus, fuerit: & econ-

Proprietā
tis vitium
quāros oc-
cupet.

Consortia
hominum
quām sine
cauenda.

trā, in quantā iam creatus dissimilitudinē prolapsus sit, quāq; vilis effectus, habet, ni fallor, vnde sui ipsius misereatur, & iudicet semetipsum, immo vnde ad tantā, tāq; puram suā paruitatis cognitio ē adduci queat, vt si possibile foret, libēs etiā rediret in nihilum. Ex ista nanq; defectuū seu vitiorum suorum cognitione, incomprāhensibile quoddam iudicium atq; pressura exurgit. Nemo em̄ est, q̄ defectus suos, quales in seipsis sunt, sibi pponi seu exhiberi, salua sensuū integritate, ferre posset, nisi is purus admodū & excellēs homo foret, qui tñ miseriam cerneret. Itaq; in hoc graui iudicio homine cōstitutō, iudiciū illius tanq; merities fit. Vt enim estiuo tēpore sol plena virtute radians, si nullis cæli nubib⁹ calor illius tēperaret, nimio estu suo herbas, gramina, & quęq; terrę nascētia adureret: itā & misericordissim⁹ deus, nisi bonitate sua, quam in eiusmodi electo homine intūs micare sinit, horribile & asperum hoc iudicium sui que annihilationē temperaret, ea nulla ratione posset sustinere. Itā semel accidit cuidā, vt in seipso quodā vehementissimo ac immenso ardore succensus, in quandam rapere claritatem, vt se conflagrandum omnino, immo & in nihilum redigēdum, arbitraretur. Sed immodicum hunc æstum diuinam in ipso clementiam temperare oportuit. Sequitur deinde: Subditus esto dño, & ora eum. Oratio hæc, dilectissimi, nihil aliud est, quā subiectio quēdā, q̄ cū interno, & vt itā dixerim, obiectali ac rationali seu intellectuāli spirit⁹ ad spectu fiet, itā videlicet, vt homo cum vniuersis defectibus & vitijs suis proprioque nihilo subimmēse ac excellentissimę dei maiestatis portā sese collocet, vbi nimirū deus ipse cum infinita misericordia sua promanat, & ibi virtutes omnes cunctaq; bona opera sua, q̄ in præsentiarū habet, eidem humiliter offerat, atque cum his sub illa sese collocet porta, vbi deus æternus per modū perennis bonitatis ac suauissimi amoris sui, iugiter in omnes illius capaces homines largissimē profluentis, emanat. Hic iam volūtas prorsus captiua ducit, adeoq; subijcitur deo, vt ad omnem illam, quam deus illi euenire volet, miseriam, desolatam, egenam sese funditūs resignet obscuritatem, parata eam vel ad extremi vsque iudicij diem perpeti, si itā domino visum fuerit. Nec aliud omnino, nisi hoc à deo

Quis defectus suos æquo animo audiat

petere ac desiderare debebit. Hic verò quomodo quanta lux, quantum gaudium, quæ exultatio oriatur omnibus illis, qui in hoc exercitio siue modo ad finē vsque vera cum humilitate patientiam seruauerūt, animoq; benigno sustinere, cum hæc omnem humanum excedat intellectum, quis verbis explicare sufficiat? Hic planē vera charitas ipsam se cum potenti virtute sua manifestat, sicut D. Iohannes inquit: Quod factum est, in ipso vita erat, & vita erat lux hominū. Ista lux & hæc vita, quæ ipse homo ab æterno secundum ideam in deo fuit, istic i eiusdemodi homine lucet atq; coruscant, nec à tantę gratiæ largitiōe sese deus cōtinere valet, quippe cuius hæc æterna ordinatio est. Et lux in tenebris lucet. Hæc nimirum tenebræ ea dei caligo sunt, ad quā sacer ille Dionysius nos manuducit, quāq; subiisse moſen legimus. Hic prorsus merities oritur, id est, ardentissimus amor dei: atq; hic demum vera discretio & sapientia vera generatur. tantum curet quisque, vt eas modō diligēter obseruet, & consequatur. Veniet em̄ tempus, cum à doctōribus instituti homines desiderabunt, & obtinere non poterunt: vnde felices tunc erūt, qui intūs vera fuerint discretione præditi. Cæterum quotquot modō lucē illam intūs adipisci non satagunt, illius tum expertes erunt, & fortē vel æternaliter. Necessariū proinde est, vt quisque rationis oculus ad hunc continue fundum directum habeat & seruet, vbi deus in spiritu & veritate adorat, homo manducatur, conteritur, glutitur, decoquitur, digeritur à deo, eidemque incorporatur & vnitur, veluti cibus ab ipso sumptus, vnum cum ipso efficitur. Hunc fundum quisquis amat, ipsumque pro viribus sequi desiderat, huic quotiēs libuerit, ad excellentissimum christi corporis sacramentum accedere licebit. Nam qui tales sunt, per gradem & admirabilem ex sacra communione in puritate ac veritate diuina profectum & augmentum sortiuntur. Et quotiēs in hoc exercitio hacq; via positū se quis sentit, accedere potest: vbi verò ea postponit, etiam à comunione sacra abſtineat: quandoquidem tanta diuini amoris teneritudo est, vt nihil iuxta se diuersum aut dissimile patiat. Deniq; hoc modo charissimi, humilis cuiusque hominis subiectio & oratio ex intimis spiritūs, ipsaq; ratione seu intellectu debent

Ioan. 1.

Ibidem

Exo. 19.

Exo. 19.

Cui, quotiēs libeat, christi corpus sumendum.

Quid seu

debet procedere, quibus profectū externę lectiones orationesq; tam similes sunt, quā cursus sessioni. Totum igitur conatum & vniuersa exercitia sua introrsum in hunc fundum conuertat referatq; nec solis externis sensuū exercitijs immoretur, nisi prius intrō sese recipiat. Atq; inde tum sua & opera perficiat & exercitia, siue ea de summis ac excellentissimis rebus, siue de dignissima domini nostri iesu passione fuerint. Maximē verò in sacratissima christi iesu vulnera, quę immensi erga amoris illius euidētia signa sunt, singulari cum deuotione vos dilectissimi offerre discitote. Et primò quidē in vulnus sinistri pedis concupiscibilem vim vestram offeretis, immo & sepelietis in eo. dehinc irascibilem in vulnus pedis dextri. Tertio voluntatem propriā in vulnus sinistrę manūs. Deinde omnem sentitiuarum virium vestrarū multiplicatē, in sacratissimum caput illius spinis coronatū atq; cōpunctum, & post hæc rationē siue intellectum vestrum in vulnus dextre manūs immergetis, ea videlicet intentione, vt sempiternus dei filius deus ac dominus noster iesus christus, vos dirigat ac instruat, interioremque hominem vestrum diuina virtute sua regat ac moderetur. Tum verò cum vi amatiua seu affectiua in diuinum, patulum ac amorsum dñi nostri cor deuotissimē cōfugietis, eo nimirum desiderio, vt ibi vos perfecte secum vnire, amorē ac intentionē vestram ab omnibus, quæ ipse purē & essentialiter non est, funditūs auellere & abstrahere, vosq; totos cum vniuersis & externis & internis viribus vestris in se trahere, rapere, absorbere dignet: idq; per sacratissima vulnera & amarissimam passionem suā: quæ quidem omnia interno cū feruore ac studio exercere curabitis. Ab hoc vero exercitio nec etas nec infirmitas quęquam excusat. Omnes illud, modō velint, christi opitulante gratia, peragere valēt. Quamobrē iterum atq; iterum vos oro, charissimi, vt dum dies est, hoc ambulare ac terere discatis iter, anteq̄ occludat ac subtrahatur notitiā vestre. Credite mihi, si id vnquam necessariū fuit hominibus, iam vel maximē est. Præstet nobis omnipotens deus, vt hanc viā, istaq; exercitia itā in hoc fluxu ac incerto tēpore prosequamur omnes, quo per ipsa ad verē amabilem & felicissimam dei vnionem pertin-

Quid singulis christi vulneribus offerēdū.

Quo sibi quisq; exercitio occupandus.

gamus. Quæso dilectissimi, aliquādiū vobiscum manete, vt verbum dei, quod modō audistis, intra vos p salute vestra operetur, ad laudem & gloriam benignissimi & æterni conditoris nostri, qui est benedictus in secula. Amen.

DOMINICA X. post Trinitatis.

Vt quisque vocationem suam & officium suū, ad quod à deo vocatus est, attendere, ipsūq; ad dei gloriam & proximorum salutē itā exequi debeat, ut pax sua sibi integra semper perseueret: & de discretione spirituum.

SERMO I.

Diuisiones operationū sunt, idē verò deus, qui operat omnia in omnibus. I. CORIN. 12.

IN Epistola hodierna, dilectissimi, Paulus apostolus Corinthiis scribēs, inter cetera sic ait: Diuisiones gratiarū sunt, idem aut spiritus: Et diuisiones ministracionū sunt, idem autem dominus: Et diuisiones operationum sunt, idem verò deus, qui operatur omnia in omnibus. Vnicuique autem datur manifestatio spiritūs ad vtilitatem. Alij quidem per spiritum dant sermo sapiētie, & cetera quę ibi enumerat: post quæ subiungit: Hæc autem omnia operatur vnus atque idem spiritus, diuidens singulis prout vult, multaq; alia deinde ad fidei confirmationem adducit. Olim quidem spiritus sanctus multa atque stupenda in suis amicis ad teneræ adhuc fidei confirmationē operatus est, vt potē diuersa multiplicis prophetiæ signa, effusionem sanguinis, mortis perpeſsionem, quæ omnia istis temporibus necessaria nō sunt. Quāquam verē ac viuē & per dilectionē operantis fidei non plus hodiē pleriq; christianæ religionis professores habeant, q̄ iudei siue pagani. Sed apostoli verba inspiciamus, quæ & tractanda suscipimus: Ait ergo: diuisiones gratiarum, ministracionum, operationum sunt. Hæc autem omnia operatur vnus atque idem spiritus. Sicut enim, quod omnibus notum est, vnum idemque corpus membra multa, pluresq; sensus habet, vt verbi gratia, oculos, aures, os, nasum, manus, pedes, crura, &c. vnumquodque autem membrum suum officium, suumque peculiare habet opus: nec aliud alterius sibi nomē vel officium

Cur mirabilia, quę nunc facta sunt, olim facta sunt.

vsurpat, nec aliud esse qrit, quam ipsum Deus esse voluit: ita & nos omnes vnum corpus, & inuicem membra sumus: huius autem corporis caput est Christus. Et in isto similiter corpore magna est mebro- rum diuersitas, dum alia oculi, alia aures, alia manus, alia pedes, alia os, & alia deni- que, alia atque alia membra sunt. Et oculi quidem huius corporis, Doctores sunt: quod nihil ad vos attinet. Quotquot autem vulgares homines Christiani sumus, diligenter aduertere debemus, quod sit of- ficium nostrum, ad quod a Deo vocati su- mus, quae gratia siue donum, cui nos ac-

Quaui ar- te, dei do- num esse.

commodauit applicuitq;. Quaelibet em- ars & quodque opus, quanuis humilima, quanuis extrema sint, dona sunt, gratiae sunt, quae omnia operatur vnus atq; idem spiritus ad hominum vtilitatem. Adferamus, exempli gratia, quaedam vltima in me- dium. Alius nendi peritus est, alius futu- riae artis gnarus est, alius in exterioribus feliciter versari nouit & lucrū facere. haec autem multi non habent. Sunt ergo omnia haec, dona quaedam & gratiae, quae spiritus Dei in hominibus operatur. Et ipse qui- dem, si sacerdos non essem, & in aliqua con- gregatione degerem, magnū beneficium arbitrarer & deputarem in lucro, si cal- ceos conficere nossem, eosque libens omni- bus confratribus meis conficerem, sed & victum meum lubens manibus quære- rem. Caterum manus aut pedes oculi ef-

Sua cuiq; officiu, no- alius, exe- quendum.

se velle non debent: sed suum quisq; offi- cium, ad quod a Deo vocatus est, quan- libet vile & sordidum sit, tenere & exequi debet. Sunt qui egregie catere sciunt: isti psalmos suos decantabunt: & hoc quoq; Dei donū est. Itaque Augustinus ait, deū, vniformē, diuinam, simplicem essentiam esse, & tamen omnem operari multipli- citatem, esseque ipsum omnia in omni- bus, vnum in omnibus, & omnia in vno. nec est aliquod tam paruum opusculum, aut ars tam exigua, tamq; vilis & abiecta, quin a Deo donetur, cuius & singulare be- neficium & gratia est, eamq; alius alij mi- nus illam assecuto impertiri, atq; in alio- rū vsus conuertere debet, & ex amore gra- tiam dare pro gratia. Quisquis enim do- na sibi collata, in aliorū vsus minimē ex- pendit, certum habeat, multam se Deo ra- tionem redditurum: sicut Euāgelium te- statur, vbi Dominus a villico rationē exe- git villicationis illius. Enimvero q̄ a Deo

Sua quēq; dona alijs cōmunica- re debere.

Lucæ 16.

recepit quisque, alijs reddere debet, vbi potest, sicut a Domino collatum est illi. Quum ergo officia omnia a Deo sint, qd causā est, obsecro, q̄ omnes hodiē con- queruntur a suis se officijs impediri, quā- dō nulli Deus aliquod p̄stat impedimen- tum? Vndē, inquam, hęc conscientię ac- cusatio, perturbatio, reprehensio, quum a DEI spiritu sint officia? Ergo ne opera ipsa vel officia hanc perturbationē in ho- mines adducūt? Minimē. Quid ergo? Ipsa eorum inordinatio, qua opera faciunt. Si enim opera sua, vt deberent, exequeren- tur, nihilq; in eis suum, sed Dei solius glo- riam quærerent, nec hominibus placere cuperent, nec displicere formidarēt, nec aliquid demū vel metuerent vel ama- rent in eis nisi Deum, non voluptatē ne- que commodum propriū, sed solum Dei honorem: fieri non posset, vt aliquid con- scientiæ reprehensionem patierentur. Et meritō religiosus quisq; erubescere de- beret, opera se sua inordinatiū ac impu- rē fecisse, talemq; de ipso rumore spar- gi, q̄ ex suis operibus reprehenderēt. Fa- cile enim indē aduertit, opera illa nec in Deo, nec pura intentione, neque ex vero Dei amore & ad pximi vtilitatē peracta. Iam si cognoscere voles, vtrū solum Deum scopum operum tuorū habueris, aduer- te, si pacem quo ad illa habeas, necne. Ne- que ipse Dominus noster IESVS Chri- stus Martham non ob opera, quae bona & sancta erant, sed ob sollicitudinem illius immodicam reprehēdebat. q̄n ergo cer- ta alicui opera faciēda veniunt & exer- citia bona, curā omnem & sollicitudinem projiciat in Deum, & ipsa opera cū timo- re & ingenti custodia suscipiat in silentio perficiat, secumq; manens, Deum in illis praesentem habere conetur, & animo se- pius raptim & deuotē ad Deum introuer- so, se ipsum obseruet, attēdens vndē ad il- la opera faciēda moueatur impellaturq;. Sed & hoc cuiq; studiosius curandum est, vt intūs diligenter auscultet & obseruet, quandō a spiritu sancto vel quiescere vel operari, id est, vel ocio contemplationis, vel actionis negotio se tradere monetur: & prōptē vtrunlibet sequatur, ac modō agat, modō quiescat ex sancti spiritūs in- stitutione & instinctu: sicq; opera sua dul- citer & quietē exequatur. Quod si in mo- nasterio senex aliq; viuit infirmus, debi- lis, & q̄ sibi ipsi seruire non possit, huic ce-

Luc. 10.

Senibus & infirmis quo studio in- seruiendū.

teri

teri certatim occurrere debent, adeoque alius alium preuenire velle in exequendis operib' charitatis, vt sic alter alterius por- tet onera. Quod qui possunt, vtpotē vires consequuti a Deo, & nolunt: certi sint, q̄ Deus omnipotens, ablata sibi hac faculta- te & occasione, ablata virtute & gratia, quam mereri potuissent, alijs hęc offeret, qui & velint & possint ipsius exequi vo- luntatem. Porro in opere aliquo constitu- tus, si intūs a Deo moueri te sentias, hanc motionem in ipso opere suauiter obser- ues, discasq; Deum habere in operib' tu- is, non autem statim fugias opere relicto. Denique hac ratione sese quisque in vir- tutibus exercere discat oportet: necessa- ria est enim exercitatio omnibus saluari cupientibus. Nec est quod speret aliquis virtutes sibi absque labore a Deo tribuen- das. Vndē nec vlla vnq; virtutibus in exer- citatis adhibēda fides est, adeo vt si pater & filii & Spūs sanctus in aliquem proma- naret, non magnificandum esset, nisi ex- terna vel interna exercitatioe id assequu- tus sit. Vir quidā bonus flagellabat perti- ca frumenta sua, & in ipso labore raptus in spū, nisi angelus flagellum tenuisset, se- ipsum dirē verberasset. Quid ad hęc dicitis, qui omnes ocio vacare vultis? Singuli oculus esse appetitis? omnes contempla- tioni, non actioni, insisterē cupitis? quod aliud, vtp̄ plurimū ex vestra acedia nascit. Equidē noui summum quendam Dei amicum, q̄ omnibus vitæ suę diebus, annis plūs qua- draginta, agriculturę operā dedit, & eti- amnum agricola est: qui cū vice quadā a Domino sciscitaretur, vtrū huic labo- ri renunciare deberet, & in templo quie- tus sedere, responsum est illi a Domino, q̄ minimē, sed panem & victum sibi sudore suo pararet ad honorem preciosi sangui- nis sui. Caterū hoc vniciq; vel maximē profuerit, vt infra diem & noctem tēpus sufficiens & opportunū eligat, quo se in fundum suū recipiat atq; demergat, q̄q; pro modulo & cōsuetudine sua. Perfecti- ores ac illustriores quiq;, qui purē, absq; formis & imaginibus sese ad Deum con- uertere nōrunt, suo modo facient, & alij itidem suo. Singuli tamen ad minus hora vna in hoc sese exercebunt. non enim oēs oculi esse valemus. Ceteris horis ac tēpo- ribus quiq; bonis exercitijs pro Dei vo- luntate benigno incumbent animo, qua- lia eis Deo disponente obuenerint, idq;

Exercita- tio qb' & q̄ necessa- ria.

Paradi- gma.

Aliud,

¶

cum ingenti dilectioe & pace multa. Qui enim deo pro illius voluntate famulatur, illi Deus pro ipsius voluntate responde- bit. quisquis autem Deo pro suo seruit ar- bitrio, illi non pro eius, sed pro sua Deus voluntate repēdet. Ex hac proprię volun- tatis abnegatione pax essentialis oritur, quę ex virtutibus exercitatis generatur. Falsa autem pax est, quęcunq; sine virtu- tum exercitatione sentitur. Vndē necessē est intūs & foris quenq; exerceri, si veram cupiat pacem assequi. Et hęc pacem, quę intūs nascit, nemo facile eripere potest. Sed ecce veniunt nasuti quidam, & omnia pro suo capite disponunt, omnes pro suo iudicio & sensu instituire ac moderari vo- lunt. Hoc, inquiunt, ita esse oportebat, & hoc ita. Et isti interdū quadraginta & am- pliūs annos in religioso habitu & specie transegerūt, & vsq; hodiē necdū statum mentis suę nōrūt. Fateor, quia multo me audaciores sunt isti. Cū enim Doctoris fungar officio, quandō tamē alicuius cō- fessionem recipio, quomodō habeat & quonā modo in peccata collapsus sit, inq; ro: quibus auditis, adhuc sententiam fer- re non ausim: sed ad Deum confugio, qui si mihi consilium non subministrat, ipsi homini dico, vt ipse a Deo consilium pe- tat, & ille sibi dabit. Isti verō superciliosi quenq; iuxta suos ritus & pro suo capite iudicare volunt: quo fit, vt vermes bonas quasq; herbas, quę in Dei horto crescere debebant, miserabiliter depascant. Sed aiunt: Non hęc nobis consuetudo est, no- uus quidam hic nouorum spirituum mo- dus est: nec recogitant secum, occultas fe- cretioresq; Dei vias sibi prorsus ignotas esse. Ah q̄ malē ageatur olim cum multis, q̄ iam oia sua salua arbitrantur. Sed ad Apo- stoli verba redeamus. Ait enim: Alij per spm̄ datur discretio spūm. Quinam, ob- secro, sunt illi, quibus discretio spūm a deo donatur? ni planē, qualesquales sunt, modis omnibus per carnem & sanguinem exercitati sunt, tentationesq; omnes gra- uissimē ac horrendē ipsos penetrarūt, de- mon quoq; ipsos pertranijt, & ipsi demo- nem: ossa deniq; & ossiū medullę perex- ercitata sunt. Et isti discretionem spūm habēt. Si enim animum applicare velint, mōx vt hoies adspiciūt, ipsorum spiritus cognoscunt, vtrū ex Deo sint, nec ne: quęq; compendiosiores ad perfectionem vię sint, & quidnam eos indē retrahat im-

Labori cuiusque sua mer- ces adre- quada.

Pax falsa.

1. Cor. 12.

pediatq; liquidò cernunt. Heu quam miserè ac damnabiliter multi per friuola qdam & vilissima, à proxima nos & excellentissima veritate impedim; & innumera bona negligimus, quibus & in omne æuum carituri sumus: quicquid enim modò negligimus, certum est nunquam nos recuperaturos, qd diu Deus durarit. Præstet nobis Dñs Deus, vt ministeria & operationes, quas à Dei spiritu edocti & consecuti sumus, pro eiusdem spiritus intentione exequamur perficiamusq; ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

DOMINICA EADEM.

De duplici hominum genere, qui vtriq; per proprie voluntatis negociationem cum creaturis commercium habent, & alij noxia pace gaudet, alij econtra perturbationibus & vexationibus agitatur. Et vnde colligere liceat, qui electi, qui reprobi sint. Ad extemū, de verbo Dei, vt ipsum homini fructum adferre queat.

SERMO II.

Cum appropinquasset Iesus Hierusalem, videns ciuitatem, fleuit super illam.

LVCAE XIX.

Nillo tēpore: Cum appropinquasset Iesus hierusalē, videns ciuitatem, fleuit super illam, dicēs: Quia si cognouisses, & tu: & quidem in hac die tua, quę ad pacem tibi, nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis: Quia venient dies in te, & circumdabunt te inimici tui vallo, & circumdabunt te, & coangustabunt te vndiq; & ad terram prosterrent te, & filios tuos qui in te sunt: & non relinquent in te lapidem super lapidem, eo q non cognoueris tempus visitationis tuę. Et ingressus in templū, cœpit eijcere vendentes & ementes, dicens illis: Scriptū est, quia domus mea, domus orationis est: vos autem fecistis illam speluncam latronum. Et erat docens quotidie in templo. Hęc ciuitas, dilectissimi, super quam Dominus fleuit, primò quidem sancta ecclesia, seu vniuersa Christianitas est. Secūdo corda secularia, seu homines huic mūdo dediti, quos dominus deplorauit, sicut & meritò omni sunt lachrymarū fonte plāgendi, immò nunquam satis desleri possunt, eo q neque sciunt neque cognoscere volunt tempus visitationis suę. Quod vtinam cognoscerent. Sed prorsus reculant, & magna pace perfruuntur. Quando Dominus super Hierusalē fleuit, tranquilla ibi erant omnia, & gaudio ac pace multa illius vrbis incolę fruebantur. Quos autem alios nobis isti significāt, nisi eos oēs, qui iuxta desideria & pro voluptate sensuum externorum infeliciter viuunt? Isti enim pace magna gaudēt, quandò bonis omnibus affluunt, vt verbi gratia, domino, cognatis, amicis, rebus temporalib; honore, & id genus alijs, quęcunque pro sui cordis voluptate appetere queunt, in quibus aded securi sunt, tantoq; abundāt gaudio, ac si perenniter in hoc seculo victuri essent. Interim contentur quidem & orant, & omnia sua salua arbitrantur. (Ab sit autem, vt aliquis verbo vno, malè cum ipsis agi, illis indicare attentet. Tūc enim penitus desperationi se traderent) De sua nanq; iustitia presumunt, & in hac securissimi esse volūt. Sed quid post hoc gaudium, post hęc pacem & securitatem subsequetur? Circundabunt eos inimici ipsorum, & coangustabunt eos vndiq; & non relinquent in eis lapidem super lapidem. Cum enim tēpus visitationis aduenit, quo deus ipsos visitabit, quandò ex hac vita decessuri sunt, tartarei spūs crudelissimi animarum hostes aduolabunt, & vndiq; miserrimę desperationis fouea eos cingent, ita vt quoquò versum fugere velint, in ipsam eāt precipites, nec vnam saltem de Deo cogitationem concipere possint. Et hoc satis dignè: quandò nunq; deum per dilectionem intra se suscepere, nec illum pro fundamento cui niterent, cuiq; superstruerent, habere voluerunt: nec alia deniq; eis cura fuit, nisi vt suis vacarent voluptatibus, & affectibus indulgerent. Euerfo autem per dæmones fundamento ipsorū, pax itidem omnis quam illi superstruxerant, non potest non corruere. Cui deindè tam intolerabilis, eterna, ac perpetuis temporibus duratura perturbatio succedit, vt hanc meritò oēs formidare, & non flere modò, sed etiam ex illius consideratione tabescere, mentis defectum incurrere, & sanguineas etiam lachrymas vbertim effundere debeant & possint. Neque enim sine magna causa Dominus fleuit. Nam & plāgendum satis erat, & etiamnum est, quòd

Quata tēporis rō habēda.

Ciuitas à Chfo delecta quid.

mi-
seri hęc aduertere nōlunt, quò Dominus tunc ait: Quia si cognouisses, & tu, subaudi, fleres vtiq;e. An non copiosam lugendi materiam prebet, quod apud Ioannem legimus: Quoniam omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitę? Quale autem de his quandoquē iustus iudex iudicium feret, vtinam intelligere possitis: vtinam metuendi illius iudicij & perturbationis, quam nulla vnquam pax sequetur, cunctis mortalibus pauendum cognosceretis diem. Hęc aut non vt mea, sed vt diui Gregorij (cuius etiam sunt in Homilia) dicta suscipite. Deindè tēplum ingressus Dominus, cœpit eijcere vendentes & ementes, dicēs illis: Scriptū est, quia domus mea, domus orationis est: vos autem fecistis illam speluncam latronum. Attendite quęso, dilectissimi mei. Quod nō, putamus, est templum illud siue domus dei, quę latronum spelunca facta est? Nimirū anima & corpus hominis, quę magis propria templum Dei sunt, q quęcunque materialia templa vllis vnq; temporibus constructa, sicut Apostolus ait: Templum dei sanctum est, quod estis vos. Hoc templum vbi Dominus subire parat, in speluncam latronum & negociationis domū versum est. Quid est autem emere? quid vendere? Solent homines frumentum quod habēt, libenter cōmutare vino quo carent, & ita fit contractus quidā. qui sunt autem negociatores? qui commutant merces quas habent, illis quas non habent. Quum verò nihil eque proprium sit hominum, q libera voluntas, hanc transeuntium rerum, qualescunque demū sint illę, voluptatibus immutant. Hinc, verbi gratia, in cibo, in potu, in vestibus, in ornamentis, in vana sui ipsius complacentia, in hominibus alijs vbicunq; possunt, oblectationem quærunt. Et vt magis mireris, tandē etiam amasium vel amasiam expetunt. Eia, inquiunt, Domine mi: nihil obesse poterit dilectio spiritualis est, qua mutuo nos prosequimur: remittēdus interim animus est: planè his neq; possum; neq; volumus fraudari. Ergò certi estote quęcunq; huiusmodi estis, ita vos mercari, q diu his spontè per liberi arbitrij cōsensum inhæretis, quòd interim Deus magis ac magis alienus, extraneus & remot; vobis efficietur. Vt enim diuus Bernardus ait, tam tenera est diuina cōsolatio, vt nullo modo sub-

Pacem; dana qui gaudeant.

Inimico angustatur.

L. Ioan. 2.

Spelunca latronū ex templo facta, quid.

1. Cor. 3.

Negociatores.

Negociatorū voluntatū status.

mi-
seri hęc aduertere nōlunt, quò Dominus tunc ait: Quia si cognouisses, & tu, subaudi, fleres vtiq;e. An non copiosam lugendi materiam prebet, quod apud Ioannem legimus: Quoniam omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitę? Quale autem de his quandoquē iustus iudex iudicium feret, vtinam intelligere possitis: vtinam metuendi illius iudicij & perturbationis, quam nulla vnquam pax sequetur, cunctis mortalibus pauendum cognosceretis diem. Hęc aut non vt mea, sed vt diui Gregorij (cuius etiam sunt in Homilia) dicta suscipite. Deindè tēplum ingressus Dominus, cœpit eijcere vendentes & ementes, dicēs illis: Scriptū est, quia domus mea, domus orationis est: vos autem fecistis illam speluncam latronum. Attendite quęso, dilectissimi mei. Quod nō, putamus, est templum illud siue domus dei, quę latronum spelunca facta est? Nimirū anima & corpus hominis, quę magis propria templum Dei sunt, q quęcunque materialia templa vllis vnq; temporibus constructa, sicut Apostolus ait: Templum dei sanctum est, quod estis vos. Hoc templum vbi Dominus subire parat, in speluncam latronum & negociationis domū versum est. Quid est autem emere? quid vendere? Solent homines frumentum quod habēt, libenter cōmutare vino quo carent, & ita fit contractus quidā. qui sunt autem negociatores? qui commutant merces quas habent, illis quas non habent. Quum verò nihil eque proprium sit hominum, q libera voluntas, hanc transeuntium rerum, qualescunque demū sint illę, voluptatibus immutant. Hinc, verbi gratia, in cibo, in potu, in vestibus, in ornamentis, in vana sui ipsius complacentia, in hominibus alijs vbicunq; possunt, oblectationem quærunt. Et vt magis mireris, tandē etiam amasium vel amasiam expetunt. Eia, inquiunt, Domine mi: nihil obesse poterit dilectio spiritualis est, qua mutuo nos prosequimur: remittēdus interim animus est: planè his neq; possum; neq; volumus fraudari. Ergò certi estote quęcunq; huiusmodi estis, ita vos mercari, q diu his spontè per liberi arbitrij cōsensum inhæretis, quòd interim Deus magis ac magis alienus, extraneus & remot; vobis efficietur. Vt enim diuus Bernardus ait, tam tenera est diuina cōsolatio, vt nullo modo sub-

mi-
seri hęc aduertere nōlunt, quò Dominus tunc ait: Quia si cognouisses, & tu, subaudi, fleres vtiq;e. An non copiosam lugendi materiam prebet, quod apud Ioannem legimus: Quoniam omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitę? Quale autem de his quandoquē iustus iudex iudicium feret, vtinam intelligere possitis: vtinam metuendi illius iudicij & perturbationis, quam nulla vnquam pax sequetur, cunctis mortalibus pauendum cognosceretis diem. Hęc aut non vt mea, sed vt diui Gregorij (cuius etiam sunt in Homilia) dicta suscipite. Deindè tēplum ingressus Dominus, cœpit eijcere vendentes & ementes, dicēs illis: Scriptū est, quia domus mea, domus orationis est: vos autem fecistis illam speluncam latronum. Attendite quęso, dilectissimi mei. Quod nō, putamus, est templum illud siue domus dei, quę latronum spelunca facta est? Nimirū anima & corpus hominis, quę magis propria templum Dei sunt, q quęcunque materialia templa vllis vnq; temporibus constructa, sicut Apostolus ait: Templum dei sanctum est, quod estis vos. Hoc templum vbi Dominus subire parat, in speluncam latronum & negociationis domū versum est. Quid est autem emere? quid vendere? Solent homines frumentum quod habēt, libenter cōmutare vino quo carent, & ita fit contractus quidā. qui sunt autem negociatores? qui commutant merces quas habent, illis quas non habent. Quum verò nihil eque proprium sit hominum, q libera voluntas, hanc transeuntium rerum, qualescunque demū sint illę, voluptatibus immutant. Hinc, verbi gratia, in cibo, in potu, in vestibus, in ornamentis, in vana sui ipsius complacentia, in hominibus alijs vbicunq; possunt, oblectationem quærunt. Et vt magis mireris, tandē etiam amasium vel amasiam expetunt. Eia, inquiunt, Domine mi: nihil obesse poterit dilectio spiritualis est, qua mutuo nos prosequimur: remittēdus interim animus est: planè his neq; possum; neq; volumus fraudari. Ergò certi estote quęcunq; huiusmodi estis, ita vos mercari, q diu his spontè per liberi arbitrij cōsensum inhæretis, quòd interim Deus magis ac magis alienus, extraneus & remot; vobis efficietur. Vt enim diuus Bernardus ait, tam tenera est diuina cōsolatio, vt nullo modo sub-

Paradigmā.

Virorum fortū raritas quāta.

Sua relinqueret, nō se, an pfit.

mi-

multis. Ecce enim cibum potumque sumere, loqui, audire, videre, & id genus alia multa facere cogitur, quae tamen omnia imagines adducunt efficiuntque. Verum est, & inficiari non possum: sed in his omnibus, & in omni actione & dimissione sua, solum Deum querere, solum Deum intendere curet. Hoc ubi fecit, imagines huiusmodi actuum & rerum ex integro relinquat, adeoque templum suum ab illis omnibus euacuet, ac vacuum conseruet, quasi nunquam illa inchoasset: sicque cum sponsa in Cant. I. Canticis ex sententia dicere poterit: Lectulus noster floridus, id est, caelestium imaginum & cogitationum plenus. Enimvero si euacuatum esset homo templum tuum, si omnis inde exclusa & profligata negociatio, si omnes phantasiae quae ipsum occupant, eliminate forentiam Dei templum fieri posses, quod alioquin frustra speras, facias licet quicquid voles: iamque vera cordis pace & exultatione potireris, ita ut nihil deinceps te perturbare posset ex his, quae modo sedulo te perturbant, & multa rum tibi pressurarum afflictionumque occasio sunt. Sic in Ezechiele scriptum reperimus, ut Dominus prophetam illum iussit fodere templi parietem, & ingredi. Quod cum ille fecisset, vidit, & ecce omnis similitudo reptilium, & animalium abominatio, & uniuersa idola domus Israel depicta erant in pariete in circuitu per totum, de quibus per alium prophetam clamat Iere. 18. Dominus: Quis audiuit talia horribilia, quae fecit nimis virgo Israel? Quid enim templum varijs imaginibus depictum, nisi hominem animi inordinati designat, qui p inde multiplici inordinata tristitia vexari habet? Hinc autem electi a reprobis ita discernuntur, quod electi in rebus inordinatis perfecta gaudere pace & quiete non possunt. Et licet nonnunquam excedant grauius, diuinis omnibus penes valefaciant, ac in seipsis quadam mentis ariditate tabescant, magno tamen perpetuoque timore continuoque dolore & acerbis conscientiae remorsu cruciantur, quando ad sese redeunt, quod utique facit Spiritus sanctus, sicut Rom. 8. scriptum est: Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Itaque tandem aliquando veram de peccatis suis contritionem & dolorem concipiunt, & vanam inordinatamque vitam suam deplorant, sicque ad extremum salui fiunt, licet interdum diu ipsorum protrahatur conuersio. Hoc autem

immensum quoddam & ineffabile diuinae pietatis beneficium est, quod cui praestatur, felix admodum est, dum sic vel intus vel foris admonetur. Ceterum eod pro dolor ventum est, ut alia oporteat ratione uti. Ea namque ferè omnium peruersitas est, ut doceri vel praemoneri non sint, nec conuentionant equanimiter ferre queant. Iamque multis in locis ista pietatis cessant officia. Vnde vobis dilectissimi praedicens, hortor & obsecro, ut quod diu verbum Dei auscultare vobis licet, ipsum minime negligatis. Incertum est enim, quid diu illud habituri sitis: idcirco dum praesto est, in vestros ipsum usus conuertite. Nec sufficiat aure cordis illud percipisse, sed potius intellectu ipsum suscipite, ut quod forinsecus auditis, intus capere possitis. Nam pauci illud, pro dolor, ut oportet, intelligunt. Cuius haec potissima causa est, quod in sola sensualitate haeret, non intro suscipitur, non ipsas penetrat medullas interiores. Et hoc vnde accidit, nisi quod via, per quam ipsum ingredi oportebat, alienis imaginibus occupata, impedita & obsessa est, ita ut ad verum locum suum illi pertingere non liceat. Et reuera nisi imagines istae remoueantur, nisi extraneae voluptates & oblectamenta, & formae seu species creaturarum abscedere cogantur ac eliminentur, veritas ipsa minime capiet. Et quis hodie & cras itidem, & alij quoque vicibus eadem dicatur veritas, semper tamen cum amore & diligentia multa auscultari debet. Semper enim noua quaedam veritas latet, quae & semper inueniri potest, & nunquam tamen satis intelligitur. Illi autem maxime omnium capiunt, qui mundis ac denudatis mentibus auscultant. Nam qui necdum nudati sunt, ex his quae audiunt, multa non capiunt, & multa sine fructu illis abeunt. Ratio est, quia in solis sensibus & phantasia, quae audiunt, haerent, & ob impedimenta superiorum dicta, ad suum proprium locum minime pertingunt. Quod si haec impedimenta remouerent, si negociatores oes exterminarentur, si denique templum euacuaret, illic domus Dei fieret, quam ille praesentissimus inhabitaret. Superest nobis, ut quod oratio, quid item orare sit, explicemus. Sed hoc alteri concioni seruamus. Praestet nobis Dominus Deus, ut sic negociatores oes profligemus, abdicemus, deseramus, ut domus nostra grata & accepta illi fiat, quae est benedictus in secula. Amen.

Cant. I.

Eze. 8.

Iere. 18.

Rom. 8.

Peruersitas hodie na quata.

cur verba dei in paucis fructu ceter.

Qui maxime capies verbi dei.

DOMINICA XI post Trinitatis.

Ut se quisque aptare ac preparare debeat ad crebram communionem. Et ut in congregatione positi, amabilem vitam gerere, atque in vera humilitate in proprium nihil suum sese demergere debeat.

SERMO VNICVS.

Duo homines ascenderunt in templum vt orarent.

LVCAE XVIII.

templum.

Ofo q ritē fiat.

Ad ofonis pfectū qd maxime conducatur.

Sicut ex Evangelica lectione didicistis, charissimi, duo homines ascenderunt in templum vt orarent, quorum vnus phariseus, alter publicanus erat. Itaque primo videndum, quodnam sit hoc templum, in quod orationis gratia ascenditur. Hoc autem est superabile ac intimum animae fundum, quod beatissima Trinitas amabiliter inhabitat, in quo nobiliter & excellenter operatur, in quod omnes thesauros suos abundantissime congegit ac reposuit, in quo commorari deliciae suae sunt, & in quo denique ludit, praclarissimaque perfruitur imagine & similitudine sua. Huius templi nobilitatem & dignitatem nemo satis explicat. Ad ipsum verò orationis gratia pergendum est. Vt autem oratio rite fiat, duos pariter ascendere oportet, exteriorem scilicet & interiorem hominem. Hos ambos, inquam, oportet ascendere, id est, & supra seipsos & super omnia ferri, & ita ingredi in hoc templum. Quicquid enim exterior homo sine interiori precatur, aut nihil aut parum vtilitatis adducit. Ceterum ad huius vere orationis profectum nihil equè facit, nec aliquid vtilius & copiosius illam promouet, quam preciosissimum Domini Saluatoris corpus opportunè sumptum, cum omnimoda sui per illud renouatione & regeneratione. Vnde non immerito vberes ac singulares Deo gratias dilectissimi referre debetis, quod iam crebrius ipsum vobis percipere licet, quod olim permittebatur: & curate, obsecro, ut haec gratia pra omnibus in usus vestros referat a vobis, nec sine fructu abeat. Ea namque haec temporibus nature fragilitas est, & in diuersa vitia & lapsus pronitas, ut satis superque necessarium sit homini pra-

dium aliquod & auxilium singulare, quo retrahatur a vitijs, & in bono conseruetur, lapsusque erigatur: & hoc maxime omnium, haec diuina & saluberrima est esca. Vnus autem ex his, quos Euangelium introducit, phariseus erat, & alter publicanus. Hic à longè stans, nolebat nec oculos ad caelum leuare, sed percutiebat pectus suam, dicens: Deus, propicius esto mihi peccatori. Et hic felix abcessit. Vtinam & ego ipse in veritate facerem semper, quod iste publicanus fecit, vt mentis oculis proprium nihil semper adspicerem, quae nimirum praclarissima simul & vtilissima omnium ad perfectionem via est, ut potè quae DEVM in hominem semper sine medio adducit & importat. Quocumque enim Deus cum sua misericordia venit, eod simul cum tota essentia sua, & totus ipse venit. Est autem inuenire quosdam, qui instar huius publicani, ex agnitione peccatorum suorum confusi, à DEO & huius dignissimi Sacramenti communionem fugere moliuntur, dicentes se non audere ipsum percipere. Sed quicumque talis es, obsecro ne trepides: quin potius tanto libentius accede, certus quod peccata per hoc tolluntur. dicasque ad Dominum: Festina venire, prius quam moriamur in peccatis anima mea. Quum enim ex vitijs infirma sit, necesse est vt cito venias, priusquam omnino moriatur. Certè si quem huiusmodi publicanum scirem, qui se in veritate peccatorem crederet atque sentiret, & cum vera humilitate melior fieri cuperet, reuerentiali quoque foret timore praeditus, & pro gratissima Dei voluntate suam instituere vitam conaretur, atque ad extremum à creaturarum affectibus & amore inordinato pro virili sese auerteret, huic ego cum bona conscientia semper alternis diebus CHRISTI IESV saluatoris nostri venerabile corpus secure porrigerem. Et hoc sacrae scripturae auctoritate probari potest. Quando enim sacro baptismatis fonti immerfi, & DEO confederati sumus, omnes ad hoc sanctissimum sacramentum ius acquisimus, quod nec creaturae omnes eripere nobis possunt, nisi ipsi nobis illud auferamus. Nec perinde necessaria est, dilecti in Christo fratres atque sorores, magna sensibilis deuotio, satis est, nullius sibi mortalis peccati consciium esse, & ad meliora niti, casto quoque humili & reuerentiali timore sic esse pra-

Via ad pfectionē vtilissima q.

humilitatis quodammodo nimie erectio.

quid deuotionis sufficit.

præditum, ut huius perceptiōe Sacramen-
ti indignum te fatearis. Hoc uti satis est,
itā nihilominus & perquam utile ac ne-
cessarium est. Planè sic affecto, & absque
grauib⁹ peccatis perseveranti, admodum
necessarium fuerit, hoc interim præclaris-
simo cibo refici. Hæc enim esca magis ac
magis hominem ad vitæ spiritualis iter tra-
hit. Non ergò facilè ea de causa abstinere
debetis, quòd virtuosos seu defectuosos
vos esse conspiciatis: quinimò tanto ampli-
ùs ad hanc gratiam properandum est. In
hoc enim Sacramēto omnis virtus & san-
ctitas, omne solatium & auxilium, & vni-
uersa suauitas cōsistit, & ab illo procedit.
Ceterum nec q̄ accedunt, illos qui absti-
nent: nec rursum illi qui non accedunt,
illos q̄ crebrius sumunt, iudicare debent.
Nam secundum Augustini sententiā, ne-
mo alium, quicquid etiam agat, iudicare
debet, nisi fortè quem ecclesia vel spiri-
tuali vel seculari damnauit iudicio. Por-
rò q̄ & foris & intus superbum & elatum
præ se fert animum, atq; creaturā ipsam
impedientiū affectibus inordinatis spon-
tè perpetuoque deditus est, vtrum hic di-
gnè accedat, ipsius iudicio relicto esto:
vtrum vnquam securus id agat, ipse vide-
rit. Vos, charissimi, ista iudicare fas nō ha-
betis, ne, quod absit, phariseo illi, hypocri-
tæ similes efficiamini, qui mentis superbia
tumidus & inflatus, publicanum longius
stantem iudicabat. Quæso, huiusmodi iu-
diciū vt sempiternam animarū vestra-
rum perditionem caueat. Non autem ter-
rorem aliquem vobis ingerat, si qui cul-
pas & defectus vestros grauitè vobis ob-
ijciant. Hunc potius periculosissimū te-
merariè iudicationis lapsum, quantū po-
tektis, fugite. Ante annos aliquot cū quos-
dam sanctiores fratres conspicerem ordi-
nem nostrum distriētius obseruare, libēs
& ipse similiter fecissem: sed Dominus mi-
nimè permisit, quando me nimis infirmū
esse sensi. Timebam quoque, me per vanā
complacentiam pharisaicum morbū in-
cidere posse. Vos autem nihil terri de-
betis. Aded nanque fidelis est Dominus
Deus noster, vt sepe numero etiam bonæ
voluntatis hominem in notabili aliquo
defectu toto vitæ illius spatio permittat,
vt indè non modò in seipso, sed etiam in
oculis eorum quibuscum viuit, humilietur,
& per ipsum ad ppriū nihil sui agni-
tionem deducat. Nemo ergò propter de-

Quid aut
iudicadū,
aut nō iu-
dicandū.

Authoris
nri cōsef-
sio.

fectus suos abstinere debet, sed cum gaudi-
o potius & amore accedat, & dicat: Do-
mine, non sum dignus, vt intres sub te-
ctum cordis mei: sed tamē de sola immen-
sa misericordia tua, & opulentissimo me-
ritorum tuorum thesauro confusus, ecce
venio ad te. Video enim Domine deesse
mihi contritionem, amorem, gratiam, &
hæc plenissimè apud te in hoc Sacramen-
to tuo inuenio, in quo etiam virtutes, desi-
deria & bona cuncta reperiuntur. Enimue-
rò dilectissimi, vitia, peccata & pessimi
mores, ob quæ cælestis pater olim tempo-
rib⁹ beati Dominici patris nostri, tam gra-
uiter iratus fuit, vt mundum vellet delere
vniuersum, quod tamen eiusdem beati pa-
tris nostri precibus placatus minimè fe-
cit, hæc iam mala repullularunt. Quamob-
rem nescimus, quid nobis euenturum sit:
satis autem necessariū foret, si quem mo-
dum excogitare possemus, quo misericor-
diam Dominū ad pietatē inflecteremus.
Talis autem vel hic maximè omnium fu-
erit, vt relictis, postpositis & abdicatis
oibus, intus se quisque deuotissimè vniat
cum Deo in hoc suauissimo Dñici corpo-
ris sacramento. Itaque fratres & sorores,
immò & filij mei in Christo dilectissimi,
hoc ipsum quæso toto studio facite, quo-
tiès id vobis licet, semper tamen opportu-
no tempore, & animo perugili ac delibe-
rato, modò ita affecti sitis, quòd Deo li-
benter puro corde seruiretis: vbi verò ab
hac puritate excideritis, doleatis, luben-
terq; occasiones omnes, quæ puritati mē-
tis officere queant, pro viribus euitare ve-
litis. Sanè si externis siue secularibus ho-
minibus cōcionarer, nullo modo hæc eis
proponerem, nisi singularis vitæ & gratiæ
homines esse certo certius mihi cōstaret.
Hic autē sacer ordo, in quo & vos simili-
ter vt ego positi sumus, ad quem nos De-
us ab hoc seculo nequā & periculoso vo-
cauit, magnæ & dignitatis & celsitudinis
res est, vt meritò semper gratissimi illi es-
se, ipsumque iugiter expectare, & illi soli
omni cum fidelitate viuere debeamus. Et
hanc dignissimam vocationem vestram,
quæso, frequenter attendite, & ita viuere
curate, vt & vobis ipsis & ceteris profectus
vester, & quantum vocationi huic satisfaciatis,
quem item ex sacri ordinis huius
susceptiōe referatis fructum, innotescat:
cuius quidem ordinis statuta, leges & con-
suetudines omnes diligētissimè obserua-

Matt. 8.

Quid mlt
ricordiz
Dei pme-
redē pon-
simū cō-
ducit.

re

re debetis, non quo frater aut soror senio
prægrauati, ieiunijs, vigilijs, aut externis
operibus supra vires insistere debeāt, sed
silentiū vestrū oēs locis & temporibus qui-
buscūq; pro sacri ordinis institutione ser-
uabitis diligēter: quod nimirū quem fru-
ctum, quamq; adferat vtilitatem, nemo ca-
pere, nullus intelligere satis potest. De in-
dè verba vestra, suauia, benigna, pacifica
erūt: & si quod asperū seu durū verbū ex-
ciderit vobis, absq; mora culpā vestram
humiliter fateamini, & tam Deo q̄ homi-
nibus vos subiicitote. Porro si quis alius
duris vos verbis aggreditur, nihil prorsus
ediuersò illi respōdeatis, nisi fortè vnum
aut alterum verbū, idq; placido ac beni-
gno vultu. Ad hæc, fundum vestrum dili-
genter obseruabitis, ne quamcunq; rem,
siue libros, siue indumenta, siue ornamen-
ta, siue societatem humanam, cum dele-
ctatione possideatis, vel cū aliqua vestri-
ipsum seu quorunlibet aliorum cōplac-
centia habeatis atq; vtamini. Quæcunq;
autem ordinatè atque secundum rationē
necessaria sunt vobis, siue ea vestes sint,
siue pellicia, aut quælibet alia, ea quate-
nūs necessaria sunt, & Deus & ordo liben-
ter vobis admittunt suppeditantq;. Insuper
multa vos inuicem dilectione frater-
na prosequemini, & alter alteri humilem
subiectionem, amorem, pietatē nō gra-
ues ac toruos vultus prætendatis, nec pro-
quacūque occasione aut re qualibet, quæ
inter vos euenire, aut pacem mutuam in-
fringere queat, alienos vos inuicem exhi-
bebitis. Præterea in virtuosis operib⁹, ma-
ximè charitatis officijs & obsequijs, vos
mutuò exercebitis, ita videlicet, vt amicè
vos inuicè offeratis ad charitatis obse-
quæ alter alteri impendenda: idq; non vestris
tm̄, sed cuiuslibet etiam infirmo ac seniori
fratri siue moniali, quibus & onus ac la-
bor omnis hilariter præripiēda, vel etiam
è manibus tollenda sunt, & ipsorum loco
facienda. quod si vestris duntaxat facitis,
à Christo mercedem habituri non estis,
sicut ipse in Euangelio testatur. Quòd si
pro aliquo pietatis exercitio ab alijs irri-
deri, contemni, & malè tractari vos con-
tingat, minimè vos ipsos defendetis, nec
ad aliquē querelas deferetis. Silentii ve-
strum singulariter in choro, sicut & locis
omnibus, quibus loqui non est permis-
sum, strictè seruabitis. In choro etiā, quū
illic dominicū corpus in veritate præsens

Silentium
religiosis
q̄ sit diligē-
ter seruandū.

Status in
choro q̄
esse debeat

ad sit, multa cum reuerentiā, oculis in ter-
ram demissis, animoq; attento & ad Deū
conuerso, in regis æterni præsentia atque
conspectu consistetis. Si enim virgo pudica
coram rege adstaret, certūq; haberet,
illū in se oculos præ alijs defigere, si com-
pos animi & prudēs foret, haud dubiè mo-
res præ se ferret honestissimos, & mode-
stissima ac pudentissima staret. Quam er-
gò æquum est, hominē corā Deo ac Do-
mino suo, electissimoq; sponso suo, absq;
intermissione ipsum foris & intus cōtem-
plante, cum collectis viribus reuerentis-
simè semper adstare? Ad hæc, preces hora-
rias cū ingenti deuotione & animi quan-
ta potestis attentione decantabitis atq; le-
getis. Pro conscientia tamen securitate,
noueritis sufficere, quod ad præceptū at-
tinet, si verba integrè dicantur, nec opus
est aliquid repetere, quandoquidem ver-
borum prolatione præcepto sit satis, mo-
dò spontè non cogitentur ea, quæ verbis
lectis contraria sunt. Ita que, sicut Euange-
lium dicit, ex fructibus eorum cognosce-
tis eos, hi sunt, dilectissimi, externi fructus
vestri, ex quibus & à vobis ipsis, & ab alijs
estis cognoscendi. Ab his verò studijs ne-
minè vel ætas vel infirmitas impedit, quan-
do omnibus pronū est, si voluerint, amorē
& fidelitatē inuicem exhibere, & patienti-
am sectari ac mansuetudinem. Licet hæc
etiam in lecto, si quem in eo aduersa va-
letudo detineat, obseruare. Sed & inter-
nos quoq; fructus vestros hac ratione cog-
noscetis, vt ab omnibus, quorum Deus
vera causa non est, abstracti sitis, & tempo-
ris quantulacūque perditionem, vt virus
pestiferum fugiatis: libenter quoque soli-
tudini vacetis, in eademq; liberè & expedi-
tè vos Deo vniatis, primo qdè floridam
dignissimè passionis Christi arborē & ad
gloriosa vulnera illi, deindè verò ad p̄clā-
rissimæ diuinitatis eius celsitudinem con-
scendētes, sicq; & ingrediētes & egredien-
tes, plena pascua inuenietis. Porro dū ta-
lem vitam agitis, dum huiusmodi fructus
profertis, hoc dignissimum Sacramētum
non absq; grādi vtilitate & profectus ve-
stri incrementō, percipietis. Verū si bonis
q̄busdā fratribus aut monialibus, q̄ ex timore
abstinēt, quod etiā bonū est, hic mo-
dus nō placeat, & hac de causa aduersum
aliquid eueniat vobis, aut durioribus ver-
bis pulsamini, quomodò vix bonum ali-
quod opus agitur, quod non vel comite-

Preces ho-
rariæ qui-
tinet, si verba integrè dicantur, nec opus
absoluēdē

Matt. 7.

Temporis
perditio q̄
cauenda.

II tur,

timor, vel subsequatur aliqua afflictio, hoc dilectissimi mei humiliter & mansueto animo perferetis. Nec inficiās eo, bonum quidem esse, ad tempus ex profunda humilitate abstinere: sed multo melius fuerit, ex amore accedere. Qui enim egrotat, medico profecto opus habet, & eo praesertim medico, cuius praesentia, eius sanitas est. Itaque timor humilis non omnino vos abstergere debet, neque retrahere. Quod enim vitia siue defectus vestri ob oculos vobis ponuntur ac reprehenduntur, manifestum indicium est, hoc venerabile Sacramentum in vobis operatum esse. Emuerit sicut dum medicina morbum ad exteriorum carnem expellit superficiem, sanitatis futurę in homine indicium est: sic & quando defectus & vitia hominis, oculis rationis ipsius magna apparent, displicentque, verissimum signum est, sanitati ipsum restituendum. Unde quisquis talis est, ac talem se esse non fallaciter sentit, qui libenter pro gratissima Dei voluntate suam in stitueret vitam, lubensque iuste ac bene ageret, modo posset, quod non stupida temeritate, nec caeca praesumptione, nec propria reputatione, nec audacia accedat, sed etiam vnquam se peccasse dolet, hec omnia iam dicta si comperit adesse sibi, securus accedere potest: immo quo crebrius accesserit, eo melius, vtilius & maiori cum fructu id faciet. Caeterum si forte vel fratribus vel monialibus tempore matutino post sacram communionem fructus immesos ac innumera bona, quę dignissimum hoc Sacramentum in homine operatur, obseruare non licet, dum secum manere non sinuntur, eo fortasse, quod vel legere, vel cantare, vel in his quę aut consuetudo aut ordinis statuta volunt, conuentum siue ad refectorium, siue aliud quouis sequi habent, vel post prandium, vel post vespas, vel etiam post completorium ista obseruet. Aequę enim tunc Dominus operari potest, vt tempore matutino, si tantum sollicitudine obseruetur: & hoc venerabile Sacramentum, vbicunque ei praebet locum, operatur. Iam vero, quod ad veniales quotidianasque culpas attinet, a quibus dum hic viuimus, omnino liberi esse non valeamus, hoc monendi estis dilectissimi, ne multum solliciti sitis, neue perturbemini, si non omnes in confessione dixeritis: sed DEO ipsas humiliter ac serid confiteamini, & coram ipso vos vt reos contrito ac deu-

Timorem charitas pellit.

Quis mensam Domini securus accedat.

Consuetudo deuotiois tempora, discretē tractari possunt.

Quotidianam peccata confitenda

to corde accusetis. Illis nanque qui confessionibus recipiendis adhibetur, nimis multum temporis auferendum non est: & has culpas in genere exposuisse satis est. Nihil enim ex precepto siue necessario nisi sola mortalia peccata confiteri tenemur. Venialia autem peccata multis modis delentur, puta contritione, Dominica orationis prolatione, genuflexione, aquęustralis adpersione, &c. quod si alicui dolor siue contritio deest, saltem doleat se non dolere: & hoc quoque dolor est, dolere propter dolorem, siue dolere quod non doleas. Ita si desiderium & amorem non sentit, desideret amorem ac desiderio succendi, diligatque amorem propter amorem. Ante omnia vero charissimi, quod & supra quam dici queat, fructus & vtilitatis habet plurimum, in actuali vos dilectione exercere curabitis, ita videlicet, vt gratias immensas referatis Deo omnipotenti pro innumeris ac multiplicibus bonis, & vobis & hominibus angelisque vniuersis ab ipso abundantissime collatis: & oēs vires vestras ad contemplanda signa maxima amoris sui, quę generaliter in cunctis modis & operibus suis, specialiter vero singulis per seipsum in omni vita & passione sua exhibere dignatus est, quantum potestis, intendite & adhibete: atque ediuersis propriam vestram paruitatem & indignitatem, propriumque nihil adspicite: simulque caelum & terram, & quęcunq; caeli terręque ambitu continentur, vt vobiscum Deum laudare & gratias agere velint, inuitate, quando quidem ipsi hoc dignę facere non potestis. Huc vero simplici quodam intuitu Christianitatem vniuersam, omnesque tam viuos quam defunctos, maxime pro quibus orare specialius decreuistis siue intenditis, adducite, atque hos omnes intimo cum affectu & desiderio in singularem illum vite passionisque Christi amorę offeratis, semper tamen simplici cum intuitu, sicut vel mille homines vnica visione conspiciamus. Et hæc mentis introuersio atque oblatio, sapientius velut sub momento raptim renouanda est, per eamque simul in Deum actualiter ac intellectualiter cum actuali dilectione resuendum. Quicquid autem vnquam a Deo consecuti estis, nulla cum proprietate vobis assumetis neque arrogabitis, sed totum Deo vicissim ex integro offeretis: neque propterea vos ipsos reputabitis meliores, immo non nisi merissimum

Quę tantum peccata necessario confitenda.

Non dolere quomodo dolendum.

Nil cuiquam cum proprietate arrogandum.

num nihil, & pauperes ac mendicos vos esse sentietis: nec magnopere inquetis seu disputado inuestigabitis, vtrum ne ex deo sit, nec ne, quod intus vobis occurrit & exhibetur. Tantum exiguitatem, meramque inopiam & nihilum vestrum, quod & in veritate estis, attendite, & deo quod illius est, relinquite, vestramque vos recipite in originem Deum, sicut & Dominus noster IESVS Christus cum omnibus tam supremis quam infimis viribus suis, semper in Deum conuersus fuit: quem quisquis in hoc perfectius imitatur, hic optimus esse censendus est. Quanius autem vel leuissime vel celerrime inde deorsum tendatis, fieri vix potest, quin aliquam contrahatis dissimilitudinem & maculam, & a puritate non nihil excidatis, tum vero cum ingenti & profundissima humilitate denuo inchoabitis, iterumque in vestram vos originem per momenta raptim demergetis, & hoc per vitam passionemque Christi, per quę quanto sublimius, tanto & essentialius, diuinius atque verius id facietis, nec non cum perpetua vestrisporum extenuatione & parupensione, ac omnimoda annihilatione, cogitando semper siue dicendo cum muliere illa Evangelica: Si tetigero tantum simbriam vestimenti eius, saluus ero. Emuerit simbria vestimenti eius, significat minimum aliquid, quod ex Christi humanitate processit vnquam. Unde quum vestimentum ipsius sacratissimam eius designet humanitatem, per simbriam vestimenti, guttam vnę preciosi sanguinis eius accipere licet. Iam ea quisque humilitate praeditus esse debet, vt ex animo fateatur, se indignum esse praevilitate sua, qui vel minimum aliquid praedictorum contingat. Si enim praegritudine contingere posset, haud dubie perfectę sanitatis a cunctis languoribus suis beneficium consequeretur. Sic ergo ante omnia in suum sese nihilum quisque demerget atque demittet. Immo quum ad summum quę perfectionis euoluerit apicem, tum vel maxime necessarium illi fuerit, ad altissimum fundum, ipsamque verę humilitatis radicem, sese demittere ac inclinare. Sicut enim eminentior arboris ramus, a profundiori radice nascitur: sic omnis huius vite sublimitas, a fundo procedit humilitatis. Quare & publicanus iste quum in infimo cognosceret se indignum, qui vel oculos ad celum leuaret, ideo in sublime erectus fuit:

Quid cuiusque semper attendedi.

Quis optimus censendus.

Matt. 9. Marc. 5. Luca 8.

Descendit enim iustificatus in domum suam: Praestet & nobis Dominus Deus, vt nos cum hoc publicano ita in veritate humiliemus, vt nos quoque iustificari mereamur, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

DOMINICA XII. post Trinitatis.

Vt per verus testamentum, hoc est, per labores atque passiones multiplices, ad lenem iugum noui testamenti, vbi Deus iam simul nobiscum portat, & passiones omnes admodum tolerabiles, immo & leues, facit, per veram introuersionem resignationemque, nos praeparare debeamus.

SERMO I.

Litera occidit, spiritus autem viuificat: 2. CORIN. 3.

Litera occidit, spiritus autem viuificat: Vas quasdam rationes siue modos in populo fidelium & amicis DEI inuenimus, quorum alter veteri, alter nouo testamento significatur. Et vetus quidem testamentum, seu legem veterem, cum vniuersis caeremonijs ac ritibus illius, obseruare cogebantur Iudaei omnes, quotquot saluari cupiebant, quoad usque Christus veniret, per quem lex noua institueretur, cuius figura & ad quam via quędam fuit lex antiqua. Unde etiam nunc si veterem legem ritę consideramus, si vt oportet illam excipimus, per ipsam ad nouum testamentum praeparatur. Quod enim capere aliquid debet, prius capax fieri oportet. Habuit ergo lex illa vetus seueras quoque diuinę iustitię exhibitiones, seu demonstrationes per plures, ac obscuram nimisque remotam spem redemptionis futurę: omnibusque qui ante Christi venire tempora, adeo porta celestis patrię prorsus occlusa erat, vt quanlibet multa paterentur, & duris operibus insisterent, minimę tamen ingredi permitterentur. Suspirabant interim, & vehementissime desiderabant: sed nihilo minus, & diu & molestę expectare cogebantur. Lex autem noua, pax est & gaudium in spiritu sancto. Ad hanc quisque pertingere exoptat, haud dubie prius per veterem aptari seu praeparari debet, hoc est, prius aduersa multa patietur, onera graua portabit, & ex animo sese sub potenti manu Dei humiliabit, atque ad extremum quęlibet molesta siue contraria, intus vel foris, iure vel iniuria

Lex vetus.

Lex noua.

1. Pet. 5.

Salutis
cuiq; suæ
cura ha-
benda.

Audita
operi man-
cipanda.

occurrant, patientissimè discet per peti. Hortor & obsecro vos, dilectissimi, ut maiorem salutis vestræ curam habeatis, certi quòd alia omninò via gradiendum est, quàm vos persuasum habeatis. Curate, obsecro, ut quæ ex concionatorũ ore suscipitis, fixa apud vos maneat, & operi mancipentur: quandoquidem incertum est, quandiũ verbum Dei habituri sitis: & qui gratiam à Deo sortitus est, prudenter custodiat. Humiliamini, inquam, & incurvamini sub DEO, eundemque in modis omnibus, & per quoscunque vos affligat, sustinete. Ut enim antè dixi, si ad novam legem unquam pertingere debeatis, vetus prius toleranda erit. Itaque ex vera cordis humilitate, dum vel intus vel foris aliqd vobis præstatur solatii, pertimescite. Non enim per hanc viam, per oblectamèta scilicet terræ, per gaudia, perque labentium rerum appetitum, ad æternæ beatitudinis gaudia pervenitur: sed potius per dolores & pœnas multiplices, varias afflictiones & adversitates, perque tot discrimina rerum eò tendendum est, ita ut omni quocquè solatio renuncietis, nec ullam vel in ipsis Sacramentis, vel in spiritualibus illi stratigiis, vel dei sensibili amore ac sententia, vel quoruncunque demum hominum auxilijs, consolatione queratis accipiat: hac planè, hac via pergendum erit, & non alia. facite quicquid vultis: hoc iter arripere debebitis, si tamè unquam rectè vobiscum agetur. Quod cum ita sit, quæso veterem hominem vestrum laboribus vetustæ legis omni cū humilitate & animi resignatione supponite, ac æternum & pijsimum Deum in omnibus donis & oneribus illius patimini ac sustinete. In veritate enim iugum eius suave est & onus leve. Ipse vos, charissimi, ex imo cordis mei in Dominicæ crucis captivitatem cōmendo, ut ea & in vobis, & extra vos, ante & post vos sit per pressuras multiplices & graues, cū plenissima semper vestris ipsorum in gratissimam dei voluntatem resignatione, quo parati sitis sustinere quicquid ipse volet, & ab æterno illi placuit accidere vobis. Sit, inquam, crux ista ante vos, ut animum habeatis ad futuras quascunque afflictiones & adversitates tolerandas imperterritum atque paratum. Sit etiam post vos, ut omnes vos vilipendat, despiciant, nihili faciant, & detractionibus rodant. Itaque quæso veterem hominem

Vetus ho-
mo q. sub-
ingandus.

sub antiqua legē deprimite, donè Christus IESVS in veritate nascatur in vobis in lege noua, sub qua pax vera & gaudiũ non fallax oritur & exurgit. Quauis autè prisci illi patres & patriarchæ aduentũ Domini Saluatoris ardentissimè suspiraret, & per quinque nihilo fecius annorũ millia expectare cogebantur: vos tamen dilectissimi, si ea qua dictum est, humilitate vos ipsos resignare volueritis, nec vnum quidem annum expectabitis. Sicut ergo si quartana vos febris vno aut altero anno vexasset, patienter ferre oporteret, donè abscederet: ita & veterem legem tolerate, cuius adhuc alia passio seu pondus, horrenda sunt iudicia & districtæ iustitiæ dei exhibitiones, quæ se in homine varijs exerit atque declarat modis per duras passionibus & conscientie remorsus. Et hos quosdam crebra confessione depellere conantur. Sed si vel millies confiteantur, parum eis hac in parte contulerit. Peccatis igitur mortalibus in confessione sufficienter detectis, & satisfactioe peccata, cetera deo humiliter relinquenda sunt, ac interim donè ipse per gratiam suam liberet alieuietque remorsus isti patienter ferendum cum humili in diuinum beneplacitũ resignatione. Sed & hic alij sunt, qui internam obscuritatem multa interrogando querunt euadere, sperantes semper se aliquid audituros, unde remedium accipiant, & à sua molestia releuentur. Sed toto licet vitæ suæ spatio huc illucque discurrant, nihil omninò proderit eis: quandoquidem intus remedium expectandum est accipendumque, alioquin nihil unquam proficient. Fateor vobis, charissimi, vidisse me hominem, quo nullus mihi tam intus quàm foris sanctior visus est unquam, qui tamen cunctis vitæ suæ diebus non nisi quinque conciones auscultauerat. Cùm enim aduerteteret quid facto opus esset, deo inspiratè ita secum cogitavit, Sufficit modò. Sicque deinde & mori, cui moriendum, & cui viuendum erat, vivere cepit. Vulgo igitur ad audiendum Dei verbum huc illucque pergere permissum esto, immò & expedit illis, ne vel desperatione, vel infidelitatis crimen incurrant. Vos autè id certum habetote, quod omnes qui sese totos intus & foris deo tradere volunt, ad se ipsos & intra se ipsos sese recipiunt, quæque & vos, si unquam perfecti esse volueritis, excursus oēs evitare & intrò vos cōvertere debeatis. Quælibet

Quartana
febris & ve-
teris legis
collatio.

Qui con-
scientie
remorsus
patienter
ferendi.

Cōcioni
audienda-
rum modò
quis sit.

Nō deside-
rati qd de-
siderādū.

Dei & ec-
clesiæ mā-
data obser-
uanda.

libet enim multa audiat, verbis perfectionem non obtinebitis. Hoc potius agite, ut diligatis & intendatis ex fundo cordis Dominum Deum vestrum, & proximos quosque sicuti vos ipsos: utque cuncta in suo statu relinquatis indiscussa, hoc est, quæ bona sunt, sint bona: quæ verò mala, non iudicentur a vobis, nec exploretis ea: neque cum priscis illis patribus toto corde concupiscatis, aut si necdum desiderio æstuat, desiderij vos teneat desiderium, & relinquatis omnia. Aliud deinde legis antiquæ pondus seu onus fuit obscura & caliginosa spes remotæ redemptionis. Porta enim conclusa erat, nec propheta inueniebatur, qui certò prædicere posset, quo tempore præstanda foret redemptio. Sic ergo & fidelis quisque deo se omnipotenti ac æternæ voluntati illius cum perfecta fiducia & loganimo resignatione simpliciter relinquere debet, illius arbitrio committens, quoniam se liberare velit. Tunc enim certo certius veniet, & in ipso nascetur. Sed quando, inquis? Nihil ad te. Ipsi hoc relinquere. Alijs in iuuentute, alijs in senectute, alijs in morte venit. Hoc totum illius beneplacito relinquendum est. nec huc aliquid speciale exercitiũ necessariò requiritur, nisi hoc tantum, ut studiose mandata Dei & ecclesiæ obserues: articulos fidei catholice mordice teneas, & memoriter discas: humiliter aduersa quæque patiaris, & in omnibus tam foris quàm intus diuinæ beneplacito voluntatis te resignes offerasque: & tunc haud dubie nascetur in te Christus, lex noua, pax in veritate, & gaudiũ in Spiritu sancto. Sanè si angelicæ subtilitatis gratia intellectui tuo præstaretur, grande aliquid tibi consequutus videreris. Non tamen id optimum est. Sed multo maius est, si spiritus DEI verè diuinam, & suam ipsius viuificam vitam, omnem angelicam vitam, omnem humanum intellectũ, cunctosque sensus & omnem rationem excedentem, animæ præstet, & in animam oriri faciat. Hoc autem per hanc resignationis viam, non aliam profusus, obtinetur. Potest quidem eò pertingere aliquis, ut hanc præclarissimam vitam intellectu utcumque apprehendat, & sensibus ac ratione pulchre de ipsa queat differere: sed ut eam reuerà possideas, talisque efficiaris, non nisi per hanc verè resignationis viam cōsequi poteris. Hæc te certo certius ad ipsam perducet. Denique sub testamento veteri Le-

uitæ portabant arcam: sed hic sub hac viuendi ratione sacra nos potius arca portat. Certum habetote dilectissimi, quisquis Dei iustitiam & iudicia ferre renuit, absque dubio in sempiternam incidet iustitiam æternamque iudicium illius. Hoc aliter se habere non potest. Itaque ut ut volēs agas: resignare te ipsum in veritate, & pati te oportet. Quod si faceremus, sique deo & propter Deum pateremur, portaret nos utique deus in omnibus, in omni scilicet afflictione, aduersitate, mœrore, humerosque suos oneribus nostris supponens, simul nobiscum portaret, grauiori tamen pondere sibi seruato, & pro suo amore libenter nos contraria quæque pati faceret. Planè, inquam, si deo nos subijceremus, nulla nobis afflictio foret intolerabilis. Sed quia, pro dolor, sine deo sumus, & in propria infirmitate consistimus, inde est, ut nihil propter deum siue agere siue pati queamus. Præstet nobis Dominus deus, ut quò dictum est, iugum ipsius dignè portemus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Resignati-
one & pas-
sione opus
esse.

DOMINICA EADEM.

Quid hominem surdum efficiat, ut diuinam inspirationem nec audire possit, nec intelligere: & ut huiusmodi tentationi resistere debeat, utque charitas foris & intus exercenda sit, & de septem donis spiritus sancti, per quæ auditus hominis curatur.

SERMO II.

Benè oia fecit: & surdos fecit audire, & mutos loqui. Marc. 7.

Neuangelio Dominicæ huius legimus, dilectissimi, ut domino exenti de finibus Tyri adductus fuerit surdus & mutus. (Ita enim necesse fuerat, ut qui surdus natus erat, etiam mutus esset. Qui enim audire non potuit, haud dubie nec verba edere nouit) quem Dominus apprehendens de turba seorsum, misit digitos suos in auricular eius: & expuës, tetigit linguam eius: & suspiciens in cælum, ingenuit, & ait illi: Epheta, quod est, adaperire. Et statim aperta sunt aures eius, & solutum est vinculum lingue eius, & loquebatur rectè. Præcipiente autè Domino, ne cui dicerent, illi multo magis prædicabant, & admirabantur, dicentes: Benè omnia fecit: & surdos fecit audire, & mutos loqui. Principio hic nobis considerandum venit, quid sit illud, quod

Surditas
natura qd
incomodi
secum tra-
hat.

furdū efficit hoīem. Hoc autē primo quidē in Adā, ptoplasto, deindē verō in oib⁹ nobis auscultatio fecit diabolicæ vocis, quā idē ipse ptoplastus malignæ inspiratiōi p̄buit aurē. Hęc surditatis nr̄e causa ē in- deq; factū est, vt amabiles ac dulcissimas sempiterni verbi inspiratiōes nec audire qdē, nedū intelligere possimus, cū tñ hoc ipsum verbū æternū tā ineffabiliter intūs in aīe fundo ppinquū nobis sit, vt nec ipsi nobis, nec ppria natura nr̄a, nec cogitatiōes nr̄e, nec qcqd siue dici, siue cogitari, siue intelligi potest, tāta nobis vicinitate iungat, tāq; ppinquū & intimū nobis sit, vt hoc ipsum verbū, quod & sine intermis- siōe loquit in nobis, sed p̄ nimia surdita- te, qua detinemur, nihil eorū q̄ loquit, au- dim⁹. Quod si hui⁹ rationē a me poscitis, eā vobis reddo. Causa ē, q̄ aliqd aures no- stras obstruxit, quo min⁹ verbū istud au- dire queamus: vñ & aded excecati & muti effecti sumus, q̄ neq; nos ipsos cognoscim⁹. Nā si qd de interiorib⁹ nr̄is loq̄velim⁹, nō possum⁹: q̄ statū mētis nr̄e igno- ramus, nec ipsos qdē modos seu rit⁹ nr̄os p̄spectos habem⁹. Et hui⁹ quoq; ratio est, q̄a susurrijs inimici auscultauim⁹, indeq; surdi & muti effecti sumus. Quod est autē, ait fortē aliq; noxiū istud hostis antiq; su- surriū? Oīs vtiq; in ordinatio, quā ille no- bis inspirat, siue sit amor seu intētiō labē- tiū creaturarū, siue mūdus, seu q̄cūq; mū- do annexa sunt, vt verbi gr̄a, diuitiæ, ho- nores, amici, cognati, seu natura propria, seu q̄cūq; amorē siue fauorē creaturarum animo imprimūt: hęc oīa inimici susurria sunt. Sēper em̄ adest nobis, diligentissimē perserutās, ad q̄ q̄sq; siue int⁹ siue foris p̄- p̄sior sit, ad tristitiā mē, an ad gaudiū. Et vbi hoc didicit, mōx illis se admiscēs, per ipsa nos tētāt, & ea nobis intūs inspirat, ingeritq;. Dū autē imagines horū introre- cipimus, illę aurib⁹ interioris hoīs nr̄i alla- bun⁹, vt iā verbū sempiternū à nobis mi- nimē possit audiri. Quod si celeriter men- tis aures indē auerteremus, tētatio oīs faci- lē vincereā a nobis. Sed qñ eaten⁹ aures tē- ratiōi p̄bēmus, vt ipsam adspiciamus, ipsi blādiamur, & animi adhuc dubij simus, vtrū admittere an respuere velimus, iā p̄- p̄e victi sumus, & maximē viget tētatio. Dū autē festinanter indē viriliterq; cordis aures auertim⁹, iā penē victores sumus: & ipsum p̄stat nobis, vt verbū hoc internū audire possim⁹, oēm q; depellit surditatē. Cæterū hac pernicioſa mētis surditate nō

Surditatis nr̄e causa.

Diabolum semper no- bis instare

modō seculares hoīes, sed & religiosi te- nēt, illi videlicet, q̄ amore & intētiōe cre- aturas p̄sequunt, & à creaturis possident, quarū Deus vera causa siue ratio nō est. Quod vbi malign⁹ spūs aduertit, earū q- bus in ordinatiū afficiūt, creaturarū ima- gines illis suggerit, maximē dū eos plūs eis deditos & affectos cernit. Alijs surdita- tē hęc pprij ipsorū cōcept⁹, ppriāq; insti- tuta, in q̄ plūs satis cōplacēt sibi, quæq; ex pprio iudicio & cū pprietate quadam susceperūt, externi quoq; modi, quos fo- rins secūs à creaturis p̄ sensus assumplere, miserabiliter adducūt. Ita em̄ oīa aures internas obstruūt, itā vt verbū æternū nul- la ratiōe siue auditu siue intellectu eiusmo- di queāt hoīes p̄cipere. Interim tñ, quod & verissimū est, oportet quēq; bona qdā ac deuota habere exercitia & assumpta instituta, vt vel oratiōes, vel sc̄as medita- tiōes, vel id genus alia multa, per q̄ natura exciteē, agilitorq; reddat spūs erigatur ac subleuet, & homo ad interiora sua inuite- tur & accēdat: sed nulla hęc cū pprietate possidebit, semperq; magis interiori ver- bo atq; susurrio intūs vacabit percipien- do: nec quorundā steriliū, in eodēq; sem- per luto hērentiū hoīm vestigia sequet, q̄ ad mortē vsq; suis dūtaxāt externis modis & institutis inherēt, nec ad anteriora p̄- cioraq; sese extēdūt: sed quotiēs De⁹ ali- qd eis inspirare molit, alia semper aures ipsorū occupāt, vt nullas pateat suæ inspi- ratiōi seu verbo accessus, null⁹ p̄beri que- at auditus. Taliaq; media tam multa sunt, adeoq; hisce modis pleriq; sunt dediti, q̄ in sine cū oīa ppalabunt, videre miseria erit. Cæterū null⁹ aurib⁹ hoc verbū inspi- rat, nisi diuino sit amore p̄ditus. Itā em̄ & Euāgeliū habet: Si q̄s diligit me, sermonē Ioan. 14. meū seruabit. Vis autē nōsse, B. Gregorius ait, vtrū diligas deū? vide qd agas, qñ per- turbatio, m̄ceror aut afflictio tibi siue in- tūs siue foris vndeundē occurrit: intūs q̄- dē cū pressura qdā, vt neq; scias, neq; pos- sis huc illucve te vertere, nec quo in statu sint res tuæ, satis p̄spectū tibi sit, nec ali- qd discretionis habere possis: foris autē cū impetu passionis, modis improuis, ma- gnaq; cū pressura. Si em̄ his occurrētibus in fundo tuo, pacē integrā seruas, & q̄ ac imperturbat⁹ manes, itā vt nihil vitio- sum verbis, operib⁹, vel gestib⁹ importu- nis admittas, dubiū nō est, qñ deū amore p̄sequaris. Qui em̄ charitatē veraciter ha- bet, illū nec p̄spera foris eleuant, nec ad- uer-

Qua surdi- tate quam teneatur.

Quibus au- res interne obstruant.

Exercitia hoīs pij.

Quo inq- ri, diligit quis deū, nec ne, possit.

uersa pturbāt: & siue deī siue auferat illi, modō dilect⁹ ei remaneat, intūs plena pa- ce gaudet: & quis exterior homo non re- murmuret, vel etiā in lachrymas p̄rupat; serēdū id est, modō interior homo in pa- ce perseueret, & diuina illi volūtas place- at. Et reuerā q̄sq; talis nō est, surd⁹ efficit, nec verbū æternū intūs veraciter audit. Vtrū autē operatē dilectiōe q̄s p̄dit⁹ sit, eti- am hinc scire licebit: Si se in gratitudine exerceat erga Deū, p̄ immēsis bonis illis, q̄ Deus & ipsi & creaturis oibus tā in celo q̄ terra degētib⁹ exhibuit, idq; potissimū in sacratissima deificataq; hūanitate sua, p̄ multiplicib⁹ itē donis ab illo incessan- ter ad vniuersos hoīs p̄manantib⁹: Si etiā cōmunē oib⁹ dilectiōne exhibeat, i. non suis tm̄, sed oibus, putā sacerdotib⁹, mona- chis, monialib⁹, beguttis, & cuiuscūq; de- mū instituti & cōditiōis hoibus: (Oīmib⁹ em̄ amor actualis impēdēdus est. Nec de- bet q̄quā amore priuato se ipsum vel sua diligere. Hic autē cōmunis operās amor, suprā q̄ dici queat, vtilissim⁹ est. Sic oīm perfectōrū & illuminatorū Dei amicorū corda, hoc amore cōmuni erga oēs viuos & defunctos penitēs liquefūt: quos nisi haberem⁹, malē p̄fectō nobiscū agerē.) Si p̄terea dilectiōne suā erga alios, q̄tū po- test, extrinsecūs bñficia, solatiū, auxiliū, cōsiliū impēdēdo declaret, quāq; interim seip̄sū necessarijs spoliare nō teneat. Hęc em̄ tā studiose impēdēda sunt, vt etiā si fa- cultas nō ad sit ista p̄stadi, semp tñ amorē nr̄m excitemus, aimq; p̄mptū habeamus ad p̄standū ea p̄ virib⁹, si facultas adesse. Et hęc sunt verē dilectiōis signa, q̄ q̄sq; habet, surdus nō est. Iā de eo q̄ Dñs misit digitos suos in auriculas hoīs, & expuens tetigit linguā eius, quo facto, q̄ mut⁹ erat, loq; incepit, mira qdē dici possent: sed de septē dūtaxāt sancti spūs donis modō lo- quemur, q̄ nimirū per infusionē seu missi- onē homini cōferunt: q̄b⁹ adeptis, in veri- tate simul audire incipit. Primō itaq; dat illi spūs timoris dñi, q̄ oēm homini ppriā volūtatē aufert, ipsamq; fugere, seseq; in oibus, in oīi s. in ordinata pprij sensūs ac ppriorū cōceptū p̄secutiōe, & id genus alijs, relinquere & abnegare docet. Secū- dō p̄stat illi spūs pietatis, q̄ hoīem tā sua- uē, benignū, misericordē efficit, vt opera aliorū nullo aspero seu graui iudicio inse- cteē, neminē iudicet, & in oibus seruet pa- tiētā. Tertio digitus tertius, i. donū scien- tię mittit in ipsum, vñ sciēs efficit, i. intūs

Dilectiōis verē expe- rimentū.

Amoris operātis veilitas quanta.

Verē dile- ctiōis si- gna quæ.

Septē do- na spūs.

per experiētā addiscit, vt intūs & foris se- cundū gratissimā Dei volūtatē habere se- debeat. Quarto spūs fortitudinis illi in- fundit, q̄ tā deiformē ipsum reddit, vt faci- le sit illi qlibet p̄ Dei amore dimittere, pa- ti, operari. Quinto spūs cōsiliij ipsi p̄stat, v. quē q̄ obseruat, p̄opteq; sequūt, oēs ama- biles & electissimi sūt hoīes. Deindē duo oblogi digiti, intellectus scilicet & sapia, q̄ est sapida sciētia, mittunt in ipsum, q̄ tā sublimia dona sunt, vt de eis sentire ali- qd, q̄ dicere, potius sit. Donet nobis oīpo- tēs Deus, vt aures nr̄e in veritate aperiant, quo sempiternū illius verbū intūs audire possimus, ad laudē & gloriā ipsius. Amē.

III: VI: VII:

DOMINICA XII. post Trinitatis.

De visu interno, & vt ille in multis miserē obccatus sit & obductus dēsis spont. aneorū vi- tiorū pelibus: vt q̄, vel maximē propriū nihil & vilitatē propriā attēdere debeamus, & quo pa- tēto Dominica passio fructuosē cogitetar.

SERMO I:

Beati oculi, qui vidēt quē vos videtis.

LUC. 10.

Neodē Lucę capitulo, vñ p̄sens diei Euāgeliū desum- ptū est, legimus, dilectissi- mi, vt Dñs nr̄ Iesus Ch̄s vi- ce quadā, cum intūs a deo p̄se electos & p̄destinatos cōtēplaret, ex- ultauit in spūsctō, simul in hęc verba p̄rū- p̄s: Cōfiteor tibi p̄, Dñe celi & terre, q̄ abscōdisti hęc à sapiētib⁹ & prudētib⁹, & reuelasti ea paruulis. Et post pauca, cōuer- sus ad dilectos discipulos suos, diei huius Euāgeliū exorsus est, dicens: Beati oculi, qui vidēt q̄ vos videtis. dico em̄ vobis, q̄ mul- ti p̄phetę & reges voluerunt videre q̄ vos videtis, & nō viderūt: & audire q̄ auditis, & nō audierūt. Et ecce qdam legisperitus surrexit, tētās illū, & dicens: Magister, qd fa- ciēdo vitā æternā possidebo? At ille dixit ad eū, benignē qdē, licet ipsum fallaciter interrogāsse minimē ignoraret: In lege qd scriptū est? quō legis? Ille r̄dēs, dixit: Diliges Dñm Deū tuū ex toto corde tuo, & ex totā anima tua, & ex oib⁹ virib⁹ tuis, & ex oī mēte tua: & pximū tuū sicut te- ipsum. Dixitq; illi: Rectē r̄disti: hoc fa- c, & viues. Hic tā tractādū suscipio, charissi- mi, quod Dñs ad discipulos cōuersus ait, primā s. huius euāgelij sentētiā: Beati ocu- li, qui vident q̄ vos videtis. Duplices homo- nis oculi

Mat. 11.

Luc. 10.

Duplices hoīs oculi

oculos habet, internos videlicet & externos. Et si internū nō haberet, vilis admōdū & miser esset, solis externis p̄ditus oculis, nec à brutis aiantibus discreparet. Quā aut̄ ratiōe fieri potuit, vt p̄clarus intellectus, q̄ oculus internus est, tā miserè obcæcare, vt verū lumē nō videat? Vñ, inquā, dānū tā in cōparabile, traxit originē? Indē videlicet, q̄ crassa quadā dēsaq; pelle seu cute obductus est, amore s. & intētiōe creaturarū, quarū Deo vera causa nō est, siue sit homo ipse, siue aliqd suū. Indē nimirū & cæci & surdi effectū sūt hoīes, cuiuscūq; demū statū sint, siue religiosi, siue seculares, & cū his ad Chri venerabile corpus accedūt: sed quo ampliū id agūt, tāto surdiores cecioresq; fiūt, & pellis eo ampliū spissā. Emuerd qd causē esse putatis, charissimi, q̄ multi nulla ratiōe ad fundū suū pertingere queūt? Egdē nihil aliud in causa esse reor, q̄ q̄ plurib⁹ instar bouinē frōtis crassissimis horribilibusq; pellib⁹ ipso rū fundū obductū est, q̄ adeo ipso interiora cōtēxerūt, vt neq; Deo, neq; ipsis vltus ad ea pateat accessus, itinere p̄fū obstructo. Et fieri potest, vt quorūdā interiora vel triginta vel quadraginta spissis, atris, grossis pellib⁹ obducta sint. Vis nō sese q̄s ego pelles dicā? Ita s. oīa, ad q̄ se aliq̄s spōtē cōuertit, siue sit petulātia in verbis vel actibus, siue amor vel odium, siue superbia, p̄pria volūtas, vana cōplacētia in re qualibet extra Deū, duritia, leuitas, cōuersatio incauta siue intemorata, & id genus alia, q̄ oīa crassas gnant pelles & vasa qdā media, per q̄ oculi hoīs obcæcant. Mox aut̄ vt hęc cū dolore adspicimus, & corā Deo nos humiliter reos fatemur, indeq; nos ipsos accusamus, fixūq; in aīo habemus, p̄ virili corrigere vitā n̄ram, facillē salutē nostrē cōsulit, & oēs dēcidūt pelles istę. Quę tñ heu adeo quorūdā ob oculos & aures occalluerūt, vt qcqd eis dicat, minimē ad cor recipiāt, haud secūs q̄ si graui quodā somno depressi forēt: nōluntq; renūciare idolis suis, q̄cūq; sint illa, sed instar Rachelis sedēt superea, cū tñ imagines, q̄ indē suscipiūt, impedimēta magna, crassasq; pelles efficiāt, q̄ deindē aures & oculos interiores ip̄s intellectūs obstruunt, vt nec illę audire, nec isti videre queant, vñ beati forēt, de quo Dñs ait: Beati oculi, q̄ vidēt q̄ vos videris. Et reuerā q̄s sanę mentis est, facillē in seipso aduertere potest, q̄ bñ sit vanitatq; mūdānis hoibus cū creaturis, quæ tñ in veritate nihil sunt.

Vñ interi-
orū oculo
rū caligo.

Quib⁹ &
quot pel-
liculis oculo
li quorū-
dam obdu-
cti.

Gen. 31.

quā ergo bñ habebūt, q̄ summo illi bono sedulo vacāt, vñ cūcta hęc mira p̄fluxere? Iā q̄ Dñs beatos asserit discipulos vī su suo, si rectē perpendamus, & nos planē beatos eē sentiemus, qñquidē multo plura de vno Salvatore, q̄ illius discipuli, videmus. D. nanq; Petrus, D. Ioānes & ceteri apostoli, hoīem in opē, infirmū, passibilē, mortalē cōtuebāt: nos verò in fidei sacre symbolo cōsitemur eū Deū & Dñm oīpotētē, factōrē celi & terrę, q̄ cūcta de nihilo p̄duxerit atq; p̄lasmārit: quod si rectē intuemur, oculi n̄ri & aīa n̄ra perēniter beata efficiunt. Apud Doctores q̄stio mouet, vtrū cognitio amore p̄clarior sit, an econtrā amor cognitioe p̄stātor. Quorū sententias hīc discutere nōlumus. Cū eò peruenimus, qd sit verius, liqdō cognoscem⁹. Interim Dñm audiamus, dicētē, Vñ esse necessariū. Quod est aut̄ hoc vñ tā necessariū? Hoc s. vt cognoscas nihilum p̄prietuū esse, & qd sis ex teipso. Quod em̄ hoc vñ cognoscere reculas, tāto dñm pauore & angustia affecit, vt sanguinē sudaret. Indē & in cruce clamauit: Deus meus, deus meus, vt qd dereliquisti me? hoc ipso innuēs, vñ istud tāto perē necessariū, adeo ab oibus negligēdū deferēdūq;. Obsecro p̄indē vos dilectissimi, vt relictis oibus, q̄ vel ipse docui, vel q̄cunq; alij Doctores vñ tradidēre, postpositaq; omni actiōe & sublimi cōtēplatiōe, hoc vñ dūtaxat p̄discatis, hoc vñ asseq̄ totis viribus conemini: & feliciter p̄beq; laboraueritis. Sic em̄ Dñs ait: Maria optimā partē, immō totū optimū, elegit. Et q̄s hoc vñ solū assequi, nō modō partē vnā, sed totū oīdō obtinuisse, p̄bat. Nō ē tñ hoc vñ id, quod qdā pulchrē fatis & secūdū rationē dicere nōrūt, loquētes de suo nihilo tā hūiliter, ac si p̄clarissimā hęc virtutem, velut in habitu sibi versam, possiderēt, cū tñ in fundo suo, maiori tēplo grādiōres sint, cū piātq; magni eē & videri, fallētes alios, sed maxime semetipsos, cū ip̄s potissimū sua deceptiōe illaqueent. Credite mihi, paucis admodū istud vñ perspiciū est: fortē vix tres inter vos sunt, q̄ ipsum rectē intel ligāt. Neq; em̄ vel in memoria, vel in intellectu cōsistit: quanq̄ p̄sit nō minimū, sem p̄ ipsum ob oculos habere, semp̄ exerceri in ipso, donēc ex vsu habitus fiat & gnēf. Sedula nāq; exercitatio tādē formā habitūve adducit. Quoties igit̄ elationē aliquā siue int̄, siue foris sētis, cōfesti absq; vlla mora i p̄fūdissimū demergere fundū p-

Prestet ne
amori co-
gnitio, an
amor co-
gnitioni.

Vñ hoc
necessari-
um, quid.

Luc. 22.

Matt. 27.
Marc. 15.

Vñ hoc
paucis no-
tum esse.

Habitus q̄
gnetur.

priumq; nihil tuum. At inuenire est, q̄ dicant, meditari se quotidie vitam passio- nemq; Christi, & hęc atq; illa facere. Sed obsecro, quisquis eius modi es, certum habeto, si alicuius momenti aut precij ducis ea que facis, prestaret tibi nihil agere, nisi hoc tantum, vt merum nihil, nihilq; valere, nihilq; posse tuum attenderes, quā interim magna quedam siue intus siue foris operari, & nihili tui obliuisci. Vt aut aliqua proprię vilitatis habeatur noticia, loquamur parump̄ de exteriori homine. Vide ergo quid sis, & vñdē factus sis: Nimirum ex immunda fordidaque materia, quæ & in seip̄sa, & in cunctis hominibus abominabilis est. Vide etiam, quid factus sis: Vas vti que immudum & olidum, detestabili stercore & pessimo fetore plenum, quando nullus tam preciosus, tam mundus, tam elegans cib⁹ aut potus abs te sumitur, qui nō intra te intolerabilem fetorem contrahat: nec tanta quis alium quemcunque dilectione prosequitur, eius licet gratia, eterna seipsum beatitudine spoliārit, ac inferni torrim fecerit, vt vbi mortuus est, ipsum penēs se tolerare possit: immō multo eum ampliū q̄ canē mortuum fugit. Sed & Deus omnipotens cuncta hominis naturę contraria posuit, cælum videlicet, Solem & stellas: inde que esse nullus dubitat, quod misera mortalium corpora modō frigus nimium, modō calor immodicus, quandoq; pruina, quandoque niues, interdum pluuię affligunt. Sic modō sanus, modō egrotus es: nunc bene, nunc malē habes: quandoque gaudio, quandoque mœrore afficeris: modō fame, modō siti cruciaris. Indē & bestias, vermes, lupos, araneas, pulices, pediculos, multaq; alia admodum infesta pati- mur: adeo vt frequenter ab his non facillē nos tueri ac defendere possimus. Contrā si irrationalia pecora, ferasq; & animantia contempleris, videbis ea multo liberioris ac munitioris esse naturę, quod ad carnē attiner, quā sis ipse, licet homo. ab ipsa nanque natura tegimē illis collatum est, quo & æstiuo & hyberno tempore cōtēta sunt, siue æstus siue frigus adurat. Quæ verò est illa cœcitas, vt cum ab eis vestimenta commodatō accipere cogaris, in hac ipsa penuria tua voluptatem & oblectationem quæras, ex ipsaque superbien- di materiam sumas? Illa cibo, potu, tegu- mento, quiete, cubili, qualia à Deo prepa-

Quid vn-
de vho-
mo sit.

Hoīs sce-
tor quæ.

Quā mul-
ta homini
aduersent.

Irrationalia
qua in re
hoībus fe-
liciora.

Hūana su-
pbia q̄ sit
ridicula.

rata sunt eis, contenta sunt: tu verò quæ non requiris ad miseræ naturæ tuæ sustē- tationem? & in his ipsis magna delectatio capitur, grauesq; culpe in mortuorū ani- malium vsu admittuntur. Olim sancti ho- mines, quando cibum sumpturi erant, la- chrymas fundebāt: morituri, præ gaudio ridebant. Sed adhuc diligentius nihil tu- um attende. Vide, obsecro, quantis natu- ra tua miseris subiaceat. Si orare, si vigi- lare, si ieiunijs carnem afficere, si plorare attentas, quid aliud sentis, nisi quod Apo- stolus ait: Non enim quod volo bonum, hoc facio: sed quod nōlo malū, hoc ago? Quante, rogo, q̄q; multiplices sepe nume- ro in te tentationes oriuntur? quā diuer- sis, Deo permittente, intus & foris defecti- bus subiaces? Ergo ne floccipēdis ista? O si hoc vnum addisceres, q̄ id tibi necessa- rium fuerit. Attamen viriliter age: etiam ipsos defectus, pro salute tua Deo permit- tente, hac de causa incurris, vt vel per eos ad nihili tui cognitionem perducaris: & fortasse magis itā tibi expedit, q̄ interim multa sensibili deuotione affluere, & in magnis versari. Sed ecce accedunt hoīes, & toruo adspēctū durisq; verbis, magni verò & sublimis intellectūs, subtilibus & altis, te adoriunt haud secūs, q̄ si ex duode- cim apostolorum forent numero. In his omibus, dilecte fili, in fundum & nihil tu- um demergere: & vel turrim cum omibus campanis suis super te cadere, dæmones oēs quotquot in infern⁹ habet, immō etiam cælum & terram & creata oīa, in te irruere & debacchari sine: crede mihi, cuncta hæc mirum in modum tibi proficiēt, p̄de- runtq;, & optimā cōsequeris partem, im- mō totum, si tñ in nihilum tuum tete di- mittas. Sed aiunt qdam, meditari se dieb⁹ singulis passionem Christi, vt videlicet il- le corā Pilato, coram Herode steterit, vt ad columnā ligatus fuerit, vt illis atq; illis in locis sese gesserit. Verum quisquis id agis, si meę voles institutioni auscultare, Dñm Deum tuum, non vt purum hoīem, sed vt potētissimum, maximum, æternum Deum, contempleris, qui vt verbo cæ- lum terramq; de nihilo produxit, itā & in nihilum redigere potest: qui superessen- tialis & superincognitus est: q̄q; hic talis & tantus, pro misera creatura sua adeo vo- luit annihilari: si mulq; hæc cogitādo, eru- besce homo fragilis & canis putridus, vñ- q̄ te honorē, vel cōmodū, vel superbiam

Rom. 7.

Quātis ho-
mo subia-
ceat mise-
rijs.

Quid p̄ijs
de Chro
cōtēplādē

cogitasse, & subtus crucem, vnde unde illa, siue foris, siue intus occurrat, deprime ceruicem tuam. Incurua, inquam, superbum animum tuum subtus spineam coronam illius, & crucifixum Dominum Deum tuum, in vera tuis ipsius in modis omnibus tam foris quam intus extenuatione, cum subdita mente sequare. Posteaquam ille summus & altissimus Deus, ad eum nihil factus, damnatus, crucifixus, morti traditus est à creaturis suis, stude te ipsum cum omni humilitate & patienti quarumlibet afflictionum molestiarumque tolerantia, illius passioni imprimere, eidemque te pro modulo tuo conformare. Sed ita non faciunt homines. Meditatur quidem sacratissimam Christi passionem, sed cum tepido quodam, rudi, cæcoque amore, non autem ut cogitatio procedat in opus & exercitium, ut sua quiete, suo honore, sua superbia, sui corporis oblectamentis & voluptatibus propterea carere velint: quin semper iisdem perseuerant. Heu quam exiguos hodie fructus amabilis passio Saluatoris producit in multis. Fructus ipsos ex imitatione, ex vita, ex moribus, ex actionibus licet colligere. Ergo sic Christi passio meditanda est & exercenda, ut vitales in nobis proferat fructus, ita ut dignos nos iudicemus, quos terra portet, plurimumque stupeamus, quod non viuos nos absorbeat: cum haud dubie multos iam infernus deglutierit, qui forte non perinde, ut nos, peccarint: quique si tantum à Deo luminis, totique ut nos, beneficia fuissent consecuti, multo quam nos, meliores extitissent: & nihilo minus ubi nos misericorditer sustinuit, nobisque diu pepercit, illos omnipotens Deus iustissime condemnauit. Et hæc quidem, dilectissimi, sepius multumque consideranda sunt, ex eorumque consideratione ira compungi debemus, ut nec guttulam aque cum libertate ac presumptuosa audacia, sed potius cum humili timore sumamus: cunctisque rebus non pro voluptate, sed pro infirmitatis nostre necessitate utamur. At videas quosdam ita subtiliter de altis & ad intellectum pertinentibus rebus loqui, ac si iam celo oēs transcederint, qui tamen nec passum pedis vni extra se ipsos in sui nihili cognitione exierunt. Et esto quod veritatem, quatenus intellectu capi potest, comprehenderint: ad viuam tamen veritatem, quæ est ipsissima veritas, non nisi per hæc proprii nihili viam

Quantillū fructus Christi passio hodie producat.

Qui passio Christi meditanda.

Contra quosdam, subtiles quodammodo doctos, sed irrefragatos.

peruenitur. Vnde quisque hac non graditur via, magnam ibi confusionem sustinebit, ubi omnia propalabuntur. Et tunc huiusmodi velle incipiet, nunquam se vitam religiosam assumpsisse, nec unquam de rebus subtilibus, altis & intellectualibus audisse, nec in huiusmodi versatos esse, nec tantum sibi comparasse nomē, sed potius toto vitæ suæ spatio pauisse pecora, & victum sibi multo cum sudore quæsisse. Veniet veniet, charissimi, dies illa, quando Dominus seueram exiget rationem de donis suis gratissimis, quæ modò tam largè distribuit, quibus tam tepidè ac frigidè sine villo fructu utimur. Attamen hæc sui extenuatio non metum desperantem, uti solet in desperatis, sed humilè potius, tum sub Deo, tum sub creaturis omnibus, vera cum resignatione subiectionem debet in homine operari & efficere. Nihilominus si aliqua te putes humilitate perditum, hoc quoque vitiosum & falsum erit. Ideoque Dominus ait: Nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum cælorum. Vnde quicquid etiam agamus, nihil tamen de actibus nostris sentire debemus. Indè namque rursum Dominus inquit: Sinite paruulos venire ad me, talium enim regnum cælorum. Sic terra omnium elementorum infimum est, suaque humilitate cælum vel maximè fugit, ab eoque sese elogauit. Itaque vastissimum cælum ipsam amplius persequitur, & Sol, Luna, cunctaque sidera, præ cæteris altioribus elementis in ipsa vberimos præclarissimosque fructus operantur. Sic ubi vallis profundior, eò aqua copiosius confluit. Et ut plurimum, multo valles quam montes fecundiores sunt. Denique hæc vera sui extenuatio seu parvipensio præditi, in intimam diuinitatis abyssum sese demergunt, ibique in vera suorum ipsorum perditione seu amissione se ipsos totos perdunt. Abyssus enim abyssum inuocat, dum abyssus creata sui profunditate & proprii nihili cognitione, abyssum increatam in se trahit, ubi iam abyssus vna in alteram manat abyssum, sitque utraq; vnum, & nihil vnum in nihil alterum fluit, illud utique nihil, de quo B. Dionysius loquitur, dicens: Deum nihil esse eorum, quæ vel dici, vel comprehendit, vel intelligi queat. Ibi planè spiritus hominis tam resignatus efficitur, ut si Deo placeret, ipsum prorsus in nihilum redigere, si tamè hic annihilari posset, libes in nihilum rediret amore nihilum

Mat. 18.

Mat. 19.

Psal. 41.

Oculi beati qui.

Luc. 10.

li illius, in quod totus absorptus & liquefactus est. Nihil enim sapit, nihil amat, nihil nouit, propter hoc vnum. Huiusmodi oculi, dilectissimi, quæ sic vident, rectè meritoque beati dicuntur, & de illis forsitan loquutus est Dominus, ubi ait: Beati oculi, qui vident quæ vos videtis. Prestet nobis beatissima Trinitas, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus, ut & nos ita ex proprii nihili visione veroque ad specum beati efficiamur, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

DOMINICA EADEM.

De via, quæ ad veram ducit beatitudinem. Ut Deus ex toto corde, ex tota anima, ex cunctis viribus, & ex tota mente diligendus sit. Et quid sit mens sine fundum anima, de qua, felici nobilitate eius, & perpetua ad Deum propensione, sit tractu.

SERMO II.

Beati oculi, qui vident quæ vos videtis. Luc. 10.

NEuangelio presentis hebdomada, purissima (dilectissimi) veritas continetur, in qua suprema felicitas consistit. Hancque nobis veritatem ea Domini verba insinuât, quibus ait: Beati oculi, qui videt quæ vos videtis. Post quæ subiugit: Dico enim vobis, quod multi prophete & reges voluerunt videre quæ vos videtis, & non viderunt: & audire quæ auditis, & non audierunt. Et ecce quidam legisperitus surrexit, tentans illum. Quisquis alium tentat, fallaciter agit. Dixitque ad Dominum: Magister, quid faciendo vitam æternam possidebo? At ille dixit ad eum, humiliter quidem, tanquam illius peruersam intentionem ignoraret, atque ad sacræ scripturæ quam ipse legerat, testimonium eum benignè remisit. Tria enim quisque, ut hoc obiter admoneam, testimonia habere debet, si modò rectè cum illo agi debeat. Primum est à Deo. Secundum à seipso, à proprio viu spiritus sui fundo, tertium, à sacræ scripturæ diuinitate inspirata. Sed ex his hypocrita iste non nisi vnum, hoc est, vltimum sacræ scripturæ testimonium habuit, ad quod eum Dominus remisit, dicens: In lege quid scriptum est? quomodò legis? Ille respondens, dixit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &

Tria cuique testimonia habenda.

ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua: & proximum tuum sicut te ipsum. Et hic rectè respondit: videbatur enim illi ita esse, ut dixerat, sed indè in seipso extollebatur. Verum ista nunc missa facimus. Ut autem ad priora Domini verba redeamus, quibus ait: Beati oculi, qui videt quæ vos videtis, sciendum est, duplici ratione beatos dici oculos. Vna est, dum sublimem ac incomparabilem animæ nobilitatem siue nobiliorem portionem, quæ singularem habet affinitatem ad Deum, ab eodem inditam sibi, & in ipso fundo animæ constitutam, interio ac spiritali intuitu contemplantur. Reuera enim quisquis ritè veraciterque hanc intueri & adspicere nouit, multam indè gratiam, ingentemque beatitudinem, si tamen cor habeat diuino amore succellum, assequitur. De hac autem animæ nobiliori portione, doctores multi tum veteres tum recentiores multa scripsere. Albertus Magnus, Magister Theodericus, & Magister Eccardus de ipsa loquentes, diuersis eam nominibus appellant. Alius eam animæ scintillam, alius existentie cætrum, alius (qui est Albertus Magnus) beatissime Trinitatis imaginem vocat. Et hæc scintilla, modò benè habeat, in tam sublimem fertur, ut eam intellectus subsequi non possit. Non enim quiescit, donè in diuinitatis fundum, vnde profluxit, & in quo necdum creata, extitit, reuertatur. Nec ambigendum est, charissimi, quin doctores illi, qui hinc disseruerunt, vita & intellectu, quæ scriberent, assecuti sint, ex ipsaque purissima veritate hauserint deprompserintque, & ex præclarissimis sanctæ ecclesiæ doctoribus ac præcipuis sanctis, qui hinc multa locuti sunt, multaque scriptis tradidè, desumpserint. Præter hos tamen etiam gentiles quidam philosophi, qui longè ante Christi suere tempora, multum huic inuestigandæ & explicandæ scintillæ operam dederunt, ut verbi gratia, Plato, Aristoteles, Proclus &c. Verum ut sancti deuotique homines plurimum hinc ad æternæ beatitudinis amorem inflamman- tur ac puocantur, vehementiusque sese introuertunt atque conuertunt seu recipiunt in nobilissimam hanc animæ portionem, cuius admodum celsa generositas est, & per quam mirabili anima Deo affinitate coniungitur: sic illi qui falso corruptoque fundi perditum sunt, dantur hic sibi incôparabile & eter- num

Oculos beati qui dicitur beatos.

num

Via adve-
ra ducens
felicitatē,
quā.

num acquirūt. Sed nunc, dilectissimi, me
docente, quę sit ea, quę ad veram ducit fe-
licitatem, via, diligenter, quęso, attendite.
Hęc nimirum vera purissimaque humili-
tas est, perfecta que & omnimoda sui ipsi-
us in omnibus proprijs modis tam in spi-
ritu quā natura abnegatio, & vt nihil
sentias de teipso, neque de illis omnibus
quę vel fecisti, vel adhuc facturū es, non
nisi merissimum nihil te reputās, sicut &
in veritate non nisi nihil es. Si quę enim
bona habes, non tua, sed dei sunt omnia.
Ad hoc humilitatis fundū re ipsa pertin-
gas, ipsumque funditū inspicere discas,
oportet, si beati fieri debeant spiritales
oculi tui. Hunc enim eundem canonem
vnicus Dei patris iesvs Christus Dominus
noster omnibus electis suis pro monimen-
to reliquit, dum ait: Discite à me, quia mi-
tis sum & humilis corde. Māfuetudo nan-
que & humilitas sunt velut fodales & ger-
manę quędam duę virtutes, quę semper
iunctę sunt & pariter gradiūtur, quarum
tanta connexio est, vt si vna in fundo sit,
alteram quoque illic adesse necesse sit. Ei-
usmodi paruulis & humilibus deus pater
alta & occulta sua manifestat, quę à ma-
gnis & seculi huius sapientibus abscon-
dit. Et in hac sola pusillitate, nuda puraque
veritas diuina intelligitur, in qua æternę
beatitudinis essentia, non vsquam alibi,
latet. quod ergo Dominus ait, Multi re-
ges & prophete voluerūt videre quę vos
videtis, & non viderūt: per prophetas ac-
cipimus, grandes, elatos, subtiles, & circa
intellectū occupatos spiritus, qui suo na-
turali intellectui & subtilitati inhærent,
in eisdemque gloriantur. Horum oculi ne-
quaquam beati efficiuntur. Per reges au-
tem, potentes ac fortes homines accipi-
mus, qui suis ipsorum tam in verbis quā
operibus plenē potentes sunt, bonaque
opera pro suo libitu exercere possunt, pu-
tā, ieiunare, vigilijs & orationib⁹ insiste-
re, & id genus alia bona facere opera. Et
hęc omnia, bona & vtilia sunt: sed quod
ea magnificiunt, tanquā boni aliquid
egerint, ceterosque qui similia non faci-
unt, apud seipsos despiciunt ac nihili pē-
dunt, hoc vti que non potest non esse ma-
lum. Ergo nec ipsorum oculi beati fiunt.
Et hi omnes videre voluerunt, & non vi-
derunt. Voluerunt, inquam, videre, vt in-
telligas suę eos voluntati inhæsisse. Cre-
dite mihi, charissimi, in hominis volunta-

Matt. II.

Māfuetu-
do & hūi-
litas q̄ sunt
sibi famili-
ares.

Luc. 10.

Prophete
quos si-
gnent.

Reges.

te damnū omne firum est, & latet. Ipsa
enim voluntas ipsissimum impedimenti
subiectū est. Nam quomodo exterior ho-
minis oculus pelle obducitur, ita vt per
eam videre non possit, sic & voluntas in-
tūs animę oculos velat. Ideoque, sicut ocu-
lum externum, vt omēs possit cernere co-
lores, ab omni colore purum & liberum
esse oportet: sic & interiorē ad spectum, si
tamen purē feliciterque eterna diuinaque
contemplari debeat, omnis velle & nolle
penitūs expertē esse necesse est. Et in mun-
danis quidem & seculo deditis hominibus,
voluntas multicolor est, eo quod in eis
grossa, rudis & externa sit. In spiritualibus
autem hominibus suum colorem habet.
Ipse nanque homo, quasi tres homines re-
ferre videtur, cum tamē non sit nisi vnus
homo. Primus est externus, bestialis & sen-
sualis. Secundus, internus & intellectu-
alis cum intellectualibus viribus suis. Ter-
tius, mens, suprema animę portio. Et hęc
omnia non nisi vnus homo sunt. Sic & di-
uersę sunt in homine voluntates, quęque
iuxta singularem modum suum. Atoem
omniū volūtatem propriā exuere oportet,
sicut de seipso quoque Dominus ait:
Non veni, inquiens, facere voluntatē me-
am, sed patris mei. Quādiū enim propriā
voluntati inhæres, certum est necdum
hęc te preclarissimam beatitudinem ad-
eptum, quandoquidem omnis vera bea-
tudo, in vera duntaxat resignatione &
proprię voluntatis expoliatione consistit.
Hęc autem omnia ex nostrę paruitatis re-
cognitione, vbi propria voluntas perdi-
tur, originem trahunt pullulantque. Sa-
nē volūtas hominis veluti columna quę-
dam est, omem hominis in ordinationem
sustentans. Si ergo hanc perfectē veraci-
terque euerterimus, omnes totius inordi-
nationis muri funditū corrueunt. Quan-
to autem se quisque minorem reputat, tan-
to minus in agendo & in dimittēdo pro-
prię voluntatis habet, eo quod in his sem-
per humilitati studet. Loquamur nūc eti-
am, dilectissimi, non nihil de amore, &
qualis hic esse debeat, explicem⁹: Diliges
Dominū Deum tuum ex toto corde tuo,
& ex tota anima tua, & ex omnibus viri-
bus tuis, & ex omni mente tua. Magna
apud Theologos de hac dilectione con-
trouersia est, vtrum ipsa cognitione subli-
mior sit, vel potius cognitio amore pre-
stantior. Quod nos hoc in loco indiscuf-
sum

Voluntas
quā habe-
at motū

Quos tres
hōies ho-
mo refe-
rat.

Ioan. 6.

Beatitudo
vera i quo
consistat.

Amorē co-
gnitiōi p-
stare.

Amoris
materia,
forma,
act⁹, finis.

sum preterimus. Hoc tamen certissimum
est, amorem longē vtiliorem, meliorem,
magisque meritorium esse homini, quā
sit cognitio. Amor enim lætus ingrediū,
vbi cognitioem foris subsistere oportet.
Nec magnopē necessaria est amori subtilis
& multa cognitio: sed magis vera, pu-
ra, viua atque catholica fides. Deindē vi-
dendum quę amoris forma, quę materia,
quis finis sit. Materia quidem amoris, est
cor nostrum, anima, & vires illius. Forma
verō est dilectio. Actus est, ex tota & inte-
gra virtute diligere. Finis & obiectū est,
Deū sine medio amare. Essentia verō est,
amare. Amor enim diligit propter amo-
rem. Cæterum Richardus distinctionem
quamdam facit amoris, dicēs quod amor
in infimo gradu, est, diligere ex corde,
hoc est, in cogitatione, & ex anima, id est,
ex fauore & delectatione: & ex viribus, id
est, suppressere ac resistere omnibus quę
dilectioni aduersantur. Hic autem nusquā
dictum est, ex toto. Verum Albertus Ma-
gnus in huius Euangelij explanatione, de
hoc toto seu omni loquens, ita ait: Ex to-
to corde diligere, est deliberata, prompta
ac libera voluntate in omni se virtute, to-
to corde, tota anima, cunctisque viribus
exercere. Fit autem sepe numero, vt aliqd
homini veniat in mentē quod amare de-
lectet, cui tamen ratio sua libertate con-
tradicit. Contraque, alia sunt, ad quę nul-
la delectatione trahimur, quęque amare
non libet, quę tamen ratio nos diligere
compellit. Sic ergo amor iste ex delibera-
to, spontaneo, libero ac toto debet corde
procedere, ita vt semper intēdat, semperque
Deum pro obiecto habeat cogitetque
quantum in hac temporis mutabilitate
possibile est. Ex tota verō anima dilige-
re, est ex affectu, delectatione, fauore, to-
taque ac liberrima voluntate, & ex omnib⁹
animę locis, id est, tam exteriori quā interi-
ori homine, Deum amare. Et hic amor ex
veritatis cognitione nascitur. Ex omnib⁹
autem virib⁹ diligere, est ex omni studio
& exercitatione Deum amare, ita vt vires
bestiales, sensus, totumque externum ho-
minem deprimamus ac refrenemus, totis
viribus omnique cum facultate, tam foris
quā intūs, ad amorem nos cōuertamus,
hoc est, in dilectioe, quatenus naturę pos-
sibile est, serio nos exerceamus, cunctasque
demum vires erigamus & extēdamus, vt
arcum fortius distendere solet, q̄ longius

iacula missurus est, & scopū ipsum attiri-
gere gestit. Hęc est veri amoris integritas,
siue totalitas, supremusque dilectionis gra-
dus. Iam in eo quod sequitur, vt ex tota
mente diligamus, alia omnia includuntur.
Hęc enim mens tanquā mensura dicitur,
eo quod alia omnia metitur, dans sin-
gulis formam & pondus suum, cunctaque
distribuit atque partitur, & appellatur eti-
am habitus mentis. Denique Augustini sen-
tentia est, vnicum actum virtutem nō effi-
cere, nisi prius in habitū formet, adeoque
homini iucundus, facilis & consuetus sit,
ac si in naturā transierit: & is ex vero men-
talis dilectiois Dei fundo procedit. Cū
autē tanta sit mentis nobilitas, omnes stu-
diosius ac serio, quod ipsa sit, aduertere de-
bemus. Itaque & sublimior & multo, quā
vires, interior est. Vires enim animę omne
posse suum ab ipsa accipiūt, & sunt in ea,
ex eaque promanant: sed ipsa absque mo-
do longē supra eas est, cū sit omnino sim-
plex, essentialis & vniformis. Denique The-
ologorum siue Doctorum sententia est,
tantam huius mentis excellentiam esse, vt
semper operetur, siue dormiat, siue vigi-
let homo, & siue cōstet illi, siue ignoret.
Semper enim perpetuoque ac deiformiter
ad Deū, ex quo, p̄fluxit, adspirat. Adeoque
asserunt quidam, semper eam absque ces-
satione Deū contēplari, diligere & frui.
Sed hoc vti verum sit, modō discutere nō
lumus. Quāquam autem creatura sit, no-
uit tamen Deum in seipsa. Proclus genti-
lis philosophus vocat somnum, silētium,
& diuinam quietem: aitque occultam eam
esse vnicui vnus inquisitionem, quod scili-
cet vnum longē superius est ratioe & in-
tellectu: cumque anima purē in ipsam
se se intrō recipit, diuina efficitur, diui-
namque agit vitam. Cæterum quādiū ho-
mo foris circa sensibilia versatur, & ope-
ratur in illis, scire non potest, immō nec
plenē credere, esse ipsam intra se, cū ta-
men ita se veritas habeat. Enim verō no-
bilissima mens ista, seu fundum hominis
purissimum ita factum est & conditum,
tantaque nobilitate donatum à DEO, vt
perpetuō ad Deum adspiret, continueque
in suam cupiat redire originē, id est, Deū
in se presentem. Et hęc mentis ad Deum
p̄pensio, nec in ipso cessat inferno, quod
quidē vel maxima & acerbissima animę
p̄cena est, dum sibi eternaliter sentit abla-
tum, quod perpetuo carere debeat eo, vti
de

Mens.

Vnicō
actu virtu-
tē nō fieri.

mentis ex-
cellentia.

mentis cō-
ditio quæ.

dè purè veraciterque profuxit. Quando autem huc aliquis rationabiliter, strenuè ac feridè se intrò recipit, ipsa eù ratio sua instituit & informat, eademque omnes illius vires inferiores corrigit, voluptates, oblectamenta & desideria cuncta restringit, & quicquid rationi consonum non est, suadet propter Deum mortificare ac deferere, simulque ibi affectus omnes virium inferiorum, diuine contrarios voluntati deponit, ipsamque se ab his tanquam à rebus extraneis absoluit, à sensibus elògat, & omnem à se prorsus abdicat mœrorem tristitiamque. His autem omnibus sopitis, iam anima suam ipsius essentiam, cunctasque vires suas cernit, ipsamque se rationalem intelligit imaginem eius, vnde profuxit. Talium oculi rectè meritoque ex hac visione beati dicuntur, quãdò huc rectè pertingunt, & huic mente simpliciter essentialiterque adherent, in ipsumque demerguntur & absorbentur. Itaque, vt Albertus episcopus ait, Centrū anime quod hic inuenitur, maximè mirum, purissimū & certissimum est, & minimè omnium auelli, minimè omnium impediri potest, & omnium maximè inheret seu perseverat. Nec est vlla in ipso aduersitas, non imagines, non sensualitas, non temporalitas, non interitio: nec voluntur in ipso differentie seu distinctiones, que ex phantasia pueniūt, vt Dionysius ait. Iam quid ista sex memorata significant, idem Albertus Magnus exponit, dicens: Ideò omnium maximè mirum est, quia supra ipsum & extra ipsum nihil est mirum: & quisquis illud intuetur, nihil deinde mirari potest: estque supremum omnium, nec aliquid supra ipsum est. Indè verò purissimū est, quòd nihil cum materia seu rebus materialibus commune habeat. Ideò certissimum, quia istè viè omnibus vijs certitudinem præstant, nec à ceteris vijs certitudinem accipiunt. Ob hoc minimè omnium abstrahi seu auelli potest, quia nec à carne, nec à carnalibus vitiorum seu tétationum defectibus, ab operationis suæ exercitio auellitur abstrahiturque. Indè minimè omnium impeditur, quòd se ipsum in serenissima luce sentit, quam lucem nunc demùm ex multo studio, conatu & diligentia apprehendit, qui conatus iam illi in naturam seu habitum versus est, nec aliquā in ipso patitur difficultatem. Postremò, ideò maximè omnium perseverat seu inheret, quia

Sex qdam hic expoi.

I.

II.

III.

III.

V.

VI.

nullam sentit aduersitatem: & delectatio quæ hic sentitur, nulli est permixta dolor: nec insolescit, quia non in animæ sensualitate sentitur. Hæc planè purissima veritas, est in lumine & vita veritatis. Insuper ipsum etiam eterna beatitudo triplici ex causa dicitur. Primò, quia prorsus diuinum est, & imago dei in homine. Secundò, quia penitus in Deum immersum & absorptū est, vnde similiter diuinum est. Tertiò, quia huius exercitij opus, ipso Deo diuinaque essentia fruitur, quod ex illa parte, quam à Deo accipit, diuinū appellatur. Omnis autem hæc immutabilitas ac beatitudo, de qua memoratus Doctor loquitur, non in operatione, qualis in hoc tempore agitur, sed in essentialitate & in ipso fundo ita consistit, vt auelli non possit, sed iugiter perseveret. In tempore verò cuncta mutabilia sunt, & multa operationis infelicitas est. Atque hæc ex parte nonnunquam in opere labascit, sed non in essentia. Vnde cum benè istud habet, quisquis ad ipsum rectè pertingit, meritò indè beatus dici potest. Et hanc Dominus beatitudinem intelligi voluit, vbi ait: Beati oculi, qui vident que vos videtis. Porro vt hoc ipsum fundum felicitate sentiat, locus & tempus, silentium & ocium, necessaria sunt: præter quæ etiam hoc in primis exigitur, vt tecum maneat, & ipsi perseveranter intēdas. Nec parum huic nox ipsa contulerit, quæ & prolixa satis est & quieta. Sed heu miseri, quando aliquid huius matutino tempore experiri atque percipere deberemus, modò his, modò illis indigemus: sicque huc illucque discurremus, nec huic percipiende intus vacamus. Quod totius boni emulus diabolus cernens, vias omnes obstruit & obturat, ita vt fortassè nunquam indè aliqd percepturi simus: & Deus alios in locum nostrum subrogat, quos huic toto studio vacare conspiciat. Quæso, dilectissimi, certum habetote, prorsusque confidite, Deum Opt. Max. facillè necessaria vobis presturum, quando etiam regnum vobis tribuit, libenterque minima daturum, quæ maxima largitur. Ceterū nihil eque vobis officit, quam quòd vobiscum nō manetis, nec huic studiosè vacatis. Quotquot autem in hoc fundum probè pertigerunt, cum perfectissimi sint homines, nemo in eos dominium sibi vèdicare debet, quando nec summus Pontifex neque Ecclesia

Silentij & ocium ad quod necessaria sunt.

Quòd nox cōducit.

Matutini temporis cōmoditas.

In quos neque Pontifex neque Ecclesia que agat.

Psal. 4. Phil. 4. Apo. 8.

Mat. 22.

Iugum.

sancta id agunt, sed Deo potius ipsos relinquant. Sanè quecunque de hoc fundo diximus, ex diuersorum sanctissimorum hominum scriptis, modò tempus id finiret, facillè pbari possent. Et vt pauca adferamus in medium, David ipsum vocat, dormite in pace in idipsum: Sanctus Paulus, pacem que exuperat omnem sensum: diuus Ioannes, silentium quasi mediæ horæ. Et alij plures excellentissimi viri, vt diuus Dionysius Arcopagita, diuus Gregorius, multa hinc scripsere. Spatium autem & locum ipsi præbere, studiumque impendere oportet. Vt enim Augustinus ait, cū Deo in homine operari placet, operi illius studiosè vacare, intendere & adherere debet, Et eiusmodi audire cōuenit, quod Dominus ait: Discite à me, quia mitis sum & humilis corde. Iugum enim meum suauē est, & onus meum leue. Est enim iugum ligneum instrumentum, quo iunguntur boues, & adinuicem arctantur. Sic & pater cælestis huiusmodi præclaros homines intus quidem ad intima, & foris varijs aduersis casibus ac molestissimis modis trahit & ducit: quæ tamen omnia mirum in modum suauia eis sunt, & onera cuncta leuia satis. Vnde & pater æternus, vt placet, trahere eos potest. Et tu ergò sine vt alij te verberibus afficiant, tu intem tace. Deus enim onus suū tibi imponere vult. Si dixerint alij, sensibus te destitutum & malè te habere: nihil cura, sed sile tū. Istud nāq; onus Deo tibi imposuit, nō quo caput auferri tibi debeat, vt olim martyribus sanctis. Præstet nobis Dñs Deus, vt oēs ita sequamur & videamur, vt beati fiat oculi nostri, ad laudē & gloriā ipsius. Amē.

DOMINICA XIII. post Trinitatis.

Vt nouum induere hominem, & secundum Deum formari, in ipsumque transformari debeamus, potissimum iuxta proprietates quatuor, in quibus illi conformes efficiamur.

SERMO VNICVS.

Euangelium huius diei, est de decem leprosis quos Dominus curauit. Luc. xvij.

Spiritu ambulate, & desideria carnis non perficietis. Caro enim concupiscit aduersus spiritum, spūs autem aduersus carnem.

Ad Galat. 5.

Aluberrima planè, dilectissimi, ea quam audistis, Apostoli institutio est, cui si morem gerere volumus, si spiritu ambulare gestimus, expedito prorsus atque constanti animo à cunctis vitiosis defectibus atque peccatis, & omni creaturarum inordinato amore ac delectatione nos auertere, animamque cum vniuersis viribus illius amorosè ad Deum introuertere oportet, idque per orationem continuam, per abstractionem, & per discreta virtuosaque exercitia, hac ratione assumenda, vt caro spiritui subijciatur. His enim studijs nouum induimus hominem, qui secundum Deum creatus est. Iam vt aliquid de animæ nobilitate loquamur, hoc certum habete charissimi, quòd licet creaturæ oēs quecunque conditæ sunt à Deo, ad Deum pertineant, singulariter tamen cuiuslibet hoīs anima illi coniuncta est: quam dum conderet, nullius est vsus obsequio creaturæ: sed liberrima hæc voluntate, solius consilio bonitatis suæ, secundum similitudinem suam condidit: atque hinc præ ceteris creaturis hæc ipsi est coniunctior. Nam & imago similitudinis illius, tam altè ei impressa est, vt nulla possit vnquam ratione deleri. Indè & animabus damnatorum sempiternis gehēnæ flammis traditis, hæc similitudinis eius imago tam tenaciter inheret, vt nullo sit vnquam tempore delenda. Itaque sicut intus ad dei similitudinem propriè formati sumus; ita & foris in vita & cōuersatione nostra deo conformari debemus. Quatuor autē Deo in quibus conformes efficiamur, pro viribus annitendum est nobis. Primum est, quòd inuisibilis est Deus. Vnde legimus: nō videbit me homo mortalibus scilicet oculis, & viuet. In hoc ergò sic ei conformari debemus, vt vbi vitam spiritalem arripimus, deinceps inuisibiles simus, ita videlicet, vt deinde nunquam in tali opere aut eiusmodi moribus depræhēdamur, vt qui nos fortè adspexerint, è nobis scandali materiam sumant. Talis Apostolus erat, qui dixit: Mihi mundus crucifixus est, & ego mūdo. Quòd enim mundum sibi dicit crucifixum, nihil aliud significat, quam omne gaudium, molitiem, voluptatem, quanta mūdus hic totus prestare potuisset, ad eò illi contraria & exosa fuisse, vt minus illa eum, quæ crucis patibulum, delectarent. Rursumque, quòd

Spūs qui ambulatur.

In quibus conformari nitendū.

Exo. 33.

Gal. 6.

Spiritualiū perfectio in quo consistat.

Gal. 6.

II.

III.

se mundo ait crucifixum, hoc significat, quod se talem in moribus, in conuersatione, in habitu, & in cunctis demum operibus suis mundo exhibuerit, vt hic minor illius, quàm crucis, desiderio teneret. Et in isto spiritalium hominum siue religionum consistit perfectio: quod, quisquis in se sentit, ipsissimam se nouerit perfecti onis viam apprehendisse. Sanè multi sumus, quibus mundus crucifixus est, ita vt nihil illius appetamus: Sed inter mille vix vnum reperies, qui hanc perfectionē adeptus sit, vt mundo non cupiat placere. Nec tamen hoc de manifestis peccatis dixerim. Quisq; autem id perfectionis consecutus est, vt cum Apostolo dicere possit, Ego mundo crucifixus sum, hic in cunctis actibus, negocijs & modis, totiusque exterioris hominis compositione ita se gerere debet, vt nulli omnino preterquam soli Deo placere cupiat, nihil nisi Deū desideret, cogitetque. Idemque ex sententia cum eodem Apostolo & hoc dicere potest: Mihi mundus crucifixus est: quandoquidem talem se in omnibus foris & intus mūdo exhibet, vt hic nō magis ipsum, quàm crucem, petat. Secundum, quod ne inest, in quo etiam ipsi conformari debemus, hoc est, quod stabilis est & incommutabilis. Et nos ergo similiter in vita laudabili & sancta stabiles & incommutabiles perseuerare, atque deo nos resignare, eidemque perseuerāter inniti debemus, adeo vt si celi terre misceatur, nulla perturbatione pulsemur, nec ad vitia pertrahamur, nec vlla ratione Deum deseramus. O quam ille similis est Deo creatori suo, cui omnia eadem sunt, & que scilicet grata & accepta, tam aduersa quàm prospera, tam amara quàm dulcia, tam inopia quàm diuitiā, tam mala quàm bona: qui que per omnia immobilis in seipso, cūctis rerum creatarum motibus renunciauit. Tertium est, quod quecūque Deus creauit, eorum omnium in seipso, in vnigenito filio suo Domino nostro Iesu Christo, qui est creaturarum omnium effigiator, ideas ab æterno continet, que tamen non tales sunt in Deo, quales in seipsis. Vivunt nanque in Deo & sine initio, & absque fine. Et in hoc quoque ita Deo conformabimur, vt virtutum omnium effigiatore simus. Verbi gratia: Bonus quisque per status & gradus omnes hominum virtutibus refulgentium discurrens, & ab vno transiens ad ali-

um, à singulis quasdam sibi virtutes colliget, ab vno quidem humilitatem, ab alio patientiam, à tertio resignationem, modestiam, deuotionem, vitam spiritualem, veritatem, probitatem, castitatem, obedientiam, ceterasque virtutes addiscens, & quasdam sibi velut thesaurum virtutum colligens, vt omnium fiat virtutum in seipso effigiator, ita vt nihil vnquam in eo nisi vna quædam virtutum spectentur simulacra. Quartum est, quod Deus bonus est, & fons vnde bona cuncta procedunt. Quæcunque enim in hoc mundo bona dici queunt, inde bona sunt & bona dicuntur, quod Deus suæ bonitatis guttam quædam illis impertit. Quum ergo certum habeamus, dilectissimi mi, bona queque ex deo tanquam fontali totius boni emanare principio, nihilque bonum esse posse, nisi quatenus ex abyssali bonitate illius procedit profuitque: necessarium cum primis erit, vt si quidem influxum bonitatis illius in nos recipere volumus, ipsi nos coniungamus, applicemus, propinquemusque. Quanto autem fonti huic totius boni viciniore facti fuerimus, tanto plus bonitatis & gratiæ illius suscipiemus. Porro, quum mundo, id est, peccatis renūciamus, & vitam religiosam assumimus, tunc omnium gratiarum fontali propinquamus origini, si tamen perfecte & integre mūdo valefacimus. Is autem perfecte mundum deserit, qui quecunque mundi sunt, foris relinquit, propriam scilicet voluntatem, proprium sensum, priuatum amorem. Hæc enim omnia penitus abdicanda & foris relinquenda sunt, adeo vt nec sui corporis, nec rerum suarū, nec liberæ voluntatis suæ aliquid sibi referuet, qui verè bonus ac probatus fieri voluerit, sed voluntatem suam resignet alteri, eidemque ad mortem vsque obediatur: bona quoque sua alterius arbitrio relinquat, nihil omnino sibi proprium vel occultè reseruans: voluntatem denique suam alteri regendam tradat, & in omnibus illi faciat manifestā. O si quis ita faceret, si quis tam perfecte & in natura & in spiritu, quod suum est, abnegaret & exiret, totiusque boni & omnis gratiæ fonti propinquaret: quæ hic copiose ac largè viui fontis susciperet influxus, quæ cunctas anime suæ virtutes efficeret fructuosas? Et tunc ad essentialem idem ipse beatitudinem pertingeret, ita vt Deo cōformari, & nouum posset induere hominem, qui secundum Deum creatus est in iustitia & san-

III.

Vā bona oīa manū

perfectus mundi defector qs.

Corporis & aīe vitæ quæ.

Triplici ratione nobis ambulādū

sanctitate veritatis. Quod nobis omnibus præstare dignetur super omnia benedictus Deus in secula. Amen.

DOMINICA XV. post Trinitatis.

De triplici conuersatione, & vt seipsum quisque gerere debeat erga seipsum & erga proximum, iuxta perfectissimam vitam Christi exempla, & internam ab omni imagine nuditatem, per pressuras omnes & tenebras multas.

SERMO I.

Si spiritu viuimus, spiritu & ambulemus. Galat. 5.

Cribes Galatis Apostolus, inter cetera sic ait: Si spiritu viuimus, spiritu & ambulemus. Non efficiamur inanis gloriæ cupidus, inuicem puocantes, inuicem inuidetes. Fratres, etsi preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spirituales estis, huiusmodi instruite in spiritu lenitatis, consideras teipsum, ne & tu teteris. Alter alteri onera portate, & sic adimplebitis Regem Christi. Nam si quis existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit. Opus autem suum probet vnusquisque: & sic in semetipso tantum gloriam habebit, & non in altero & c. Hæc Apostoli verba omnia, sensibus grauida sunt, maximè que primo loco sunt posita, à quibus huius diei epistola sumit exordium, videlicet: Si spiritu viuimus, spiritu & ambulemus, spiritu vtique sancto. Quomodo enim corporis vita anima est, ex qua corpus viuunt: sic spiritus sanctus anime vita est, de quo ipsa viuunt. Ait ergo apostolus: Si spiritu viuimus, spiritu & ambulemus. Ceterum triplici nobis ratione ambulandum est: quarum prima externa est erga nos ipsos & proximos nostros: secunda, iuxta exempla Domini Saluatoris: tertia, absque imaginibus & formis est. De prima loquitur Apostolus, dum ait: Non efficiamur inanis gloriæ cupidus. Hanc inanem gloriam homines mundani & huic seculo dediti, nocturnè diuque omni cum conatu sectantur: itaque manifestum est, necdum eos spiritus sanctum esse adeptos. Non enim sunt membra dei, sed abscissi sunt & separati, nec aliquo in precio habentur apud deum. Alij deinde sunt, qui sub habitu & schemate religioso, mundana corda circumferunt, & in omnibus honorem & vanam gloriam querunt, putant in vestibus, in clenodijs, in amicis, in so-

cijs & consodalibus, in consanguineis, & id genus alijs multis: in quo quanto diutius perseuerant, tanto peiores efficiuntur. Nec ipsi enim Spiritum sanctum habent, & maiori viuunt in discrimine, quam vel ipsi credere possint. Est autem vana seu inanis gloria, quando ex re qualibet præ cæteris reputari, diligi, honorari appetimus. Quod quidem vitium tam subtiliter cunctis bonis institutis, modis, verbis, operibus, gestibus sese admiscet, vt merito summo cum studio super suam quisque custodiam stare, Deumque omnipotentem, vt se custodiat, quando quidem nullæ sunt vires nostræ, & ex nobis ipsis nil boni possumus, iugiter deprecari debeat. Hinc iam & cum proximis cautè nobis ambulandum est, vt non inuicem puocemus, non contedamus, neque contistemus quecunque proximum nostrum. Ad hoc enim ante omnia vel maximè cuique nitendum est, vt neminem duris, acerbis, asperis verbis aggrediatur, sed dulciter ac amicè in spiritu lenitatis, que dicenda sunt, dicat, considerans seipsum: & non offendat, nec affligat, neque perturbet proximum suum. Sed heu videas quosdam, pro leuissima re plus satis horribilibus verbis, nimiaque dicitia, amaritudine, indignatione, nimiumque feris gestibus uti. Sed quicumque tales sunt, nouerint se à Spiritu sancto minime moueri. Nam & si qua iniuria affecti sunt, nolunt obliuisci. Probet hinc vnusquisque vitam suam. Alter quoque alterius onera portabit, & omnes vnum corpus erunt in Christo Iesu, in vera fraternā dilectione: qui superiores sunt, subditos suos pie instituire ac informare, & amicè reprehendere debent. Hoc perfecte satis beatus pater Dominicus impleuit, cuius tanta lenitas fuit, cum sancta quadam nihilominus grauitate coniuncta, vt quoscunque reprehendisset ex subditis suis, licet peruersissimi forent, in melius vitam suam commutarent. Sicut ergo homo mansuetus per patientiam suam alterius duritiam emollit, & conuertit in mansuetudinem: ita qui in aliquo delicto preoccupatus est, iuxta Apostoli doctrinam, in spiritu lenitatis instrui debet, & indocti mansuetudinis exemplo sunt edocendi. Videat hinc vnusquisque, vt se habeat erga proximum suum, & caueat violare templum dei, ne disperdat ipsum Deum. Secunda conuersandi ratio, quam sectari debemus, circa imagines versatur, circa exempla videlicet Domini Saluatoris.

Vana gloria quid?

Cū proximis ambulādū.

Quanta lenitas.

Exempla Christi quod oculis obicienda.

ris, que nobis ob oculos instar speculi, ponere curabimus, veluti effigiatore quodam, ut omnes actiones nostras secundum ipsa, quatenus fieri poterit, informemus ac dirigamus. Respicemus igitur, quam patiens, quam mitis, quam benigna, quam taciturna, quam fidelis, quam pia, quam iusta, quam verax fuerit effluetissima charitas, totaque vita illius. Hæc autem ita considerabimus, ut inde orationes formemus, Deum ex intimo corde precantes, suaque abyssalis bonitatis perque sermo cum admonentes, ut, quandoquidem nihil possumus viribus nostris, nec quicquam sumus aut habemus ex nobis ipsis, auxilio nobis esse dignetur, quo in his ipsum imitari, hacque post ipsum via incedere possimus. Immemsam quoque dissimilitudinem nostram suæ rectitudini siue iustitiæ opponentes, simul adspiciemus, quam remoti & extranei sumus ab hac salutifera via: diebusque singulis multa cum deuotione patri caelestis filij sui rectitudinem, pro nostra dissimilitudine seu tortuositate, eiusdemque innocentissimas cogitationes, verba, opera, virtutes, conuersationem, amarissimam passionem, pro nostris, cunctorumque hominum tam viuientium, quam mortuorum, culpis atque peccatis offeremus. Credite mihi, dilectissimi: tanta est bonitas Dei nostri, ut si quis illi bene se applicare sciret, facile ab eo quicquid ille prestare posset, petendo obtineret; libens enim rogatur, & precibus facillime flecti potest. Exaudit libenter amicos suos, & omnem citra difficultatem purgatorium ex integro relaxat, si tantum funditus ac intus nos ad ipsum conuertamus, ita ut defectus omnes, vniuersaque dissimilitudo, cumque media per ipsam conuersionem penitus tollatur, & quicquid perijt temporis, recuperetur. Attamen hanc conuersionem Deus largiri & operari habet, pro ipsaque; eundem quotidie, quanta possumus cum humilitate & amabilitate, rogare debemus. Estque hoc vnicuique, diligenter obseruandum, ut cum ita se introuertere monetur intus à Deo, omnibus confestim impedimentis renunciet, & huic intus intedat. Sanè oratio mentalis siue interna celos penetrat, si tantum hoc curemus, ut dulcissima Christi sectemur vestigia. Adorabimus, inquit Propheeta, in loco ubi steterunt pedes eius. Et huc tendit, quicquid vel ego vel cuncti Doctores tradere possunt, ut scilicet amabi-

Bonitas dei quanta.

Que ofo celos penetret.

Psal. 137.

lissimis Domini Dei nostri vestigijs inhaereamus. Indè est quod Apostolorum princeps ait: Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia eius. Nec vnquam in tam sublimi aliquis proficiet, ut extra hæc Domini vestigia pedem mouere debeat. Quanto enim altius profecerit, tanto his arctius ac profundius, tam agens quam fruens siue cõtemplans, inhaerebit ac imprimetur. Sed videas dominas meas à foro redeuntes, statim fessum ire, quasi iam peracta sint omnia. Nolite, obsecro, errare: nondum ad id perfectionis cõscendistis, nec ocio ad perfectionem peruenitur. Qui sunt Christi, ait Apostolus, carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs. Queruntur etiam impediri se: dumque orationi insistere volunt, somnolentia pregruari. Nec id mirum sanè. Nullam præterea se dulcedinem experiri. Ergo ne illic dulcedinem queris & accipere moliris, o homo, ubi Dominus tuus immensa quadam & intolerabili fuit repletus amaritudine? Planè tepiditas & negligentia tua longè te facit à vestigijs illius, dum in omnibus & verbis, & operibus, & institutis siue modis, tuum duntaxat queris cõmodum. Ceterum noli, obsecro, delectationem querere nec in rebus, nec in formis seu imaginibus intellectualibus: potius te ipsum intus cum lachrymis illius subterne imagini seu exemplari, tuumque nihilum (reuerà enim nihil es) iugiter contemplare, certus, quod quanto humilior, tanto & sublimior eris. Qui enim se humiliat, exaltabitur. Satue nihil tuum in celsam illam ac superessentialè essentiam, & vide quod penitus nihil propter te effecta est: nec persuadeas tibi, villo modo vinci posse naturam tuam, nisi eam viriliter aggrediaris. Non enim hæc gratia è celo in sinum tuum delabitur. Attèn adeo quodam in donis dei quiescunt, ut opes internas Deus eis subtrahere cogat. Qui si resignati foret, non ab eis spiritalis tolleretur abundantia: quin potius multum in ea proficerent. Vulgò dicitur: quod nullo constat, nihil valere potest. Iam quoque hoies quodam iuuenes, robusti & incolumes, quoque seipsums nondum vicerunt, & adhuc in carne viuunt & sanguine, multa sibi incidere, varijs se motibus agitari, ac diuersas sibi imagines occurrere querunt: quod, oro, admirationis habet? Potest enim id fieri, eo quod needum probè quieserint. Alia igitur illis arri-

1. Pet. 2.

Ignauie igno.

Gal. 5.

Luc. 12.

Luc. 12.

Que solo sua cuique natura vincenda.

Prouerbi. um.

Luc. 23. Mat. 27.

Passio dñi quato affectu recognoscenda.

arripienda via est, si proficere cupiant, & à Deo gratiam obtinere. Enimuerò instar Simonis illius Euangelici, crucem quidè, sed, sicut & ille, coacti, non spontè neque ex amore, gerunt. Ceterum quilibet Christianus etiam in cunctis actibus suis, ex dilectione in crucem ipsam & crucifixum pro se Dominum suum imprimere se debet ac transformare. Si dormiturus est, in ipsam crucem se reponat, cogitans atque desiderans, ut amabilissimus Domini sinus, lectus suus sit: corque suauissimum, puluinar: & brachia gratissima, operimentum. In cunctis externis pariter & internis necessitatibus & angustijs suis, certum habebit refugium in brachia late distèta in cruce: & tutus erit. Si comedit aut bibit, singulos quosque morsellos in amorosa illius intinget vulnera. Denique & moniales nostræ dum psalmos decantant, singulos in singula vulnera distinctè collocaebunt. Atque hoc modo Dominum suum quisque sibi imprimere, seque in illum transformare curabit. Quid enim aliàs utilitatis habet, quod homines simpliciter quidem de se ferunt, meditari & orare preces Domini Saluatoris, nisi & exemplar illius vita ac moribus imiteris, & ita in ipsam quoque penetres ditinitatem? Tertia demum conuersandi ratio, absque imaginibus & formis est. Hæc planè subtilis admodum, angusta, tenebrosa, desolata & incognita via est, de qua S. Iob, immò dñs per Iob loquitur, ubi ait: Viri cuius abscondita est via, & circumdedit eum Deus tenebris. Que enim alia hæc via est, nisi ea de qua agimus? Hic scemine in viros abeunt: & quocumque viri Deum non sequuntur, rediguntur in nihilum. Est autè, ut dixi, tenebrosa admodum via hæc. Quocumque enim superius hinc dicta sunt, auferuntur istis, nec omnino sapiunt eis: quorsum autè tendere debeant, ignorat: sicque fit, ut magna hic presura sentiant, ut merito de eis dici queat: Ibidem. Circumdedit eos Deus tenebris. que verba D. Gregorius exponens, ait: tenebris homo circumdat, quia ignorantie sue caligine premis: & sepe, vnde placari iudex credit, indè ad irascendum placidus instigat. S. Iomone attestante, qui ait: Est via, que videt homini recta, nouissima autè eius ducunt ad mortem. In hac ergo, dilectissimi, via tenebrosa & incognita, ita spatiosum & latum deferendum est: hoc enim ad perditionem ducit: & sicut euangeliumhorta-

Iob. 3.

Ibidem.

Prou. 14.

Matt. 7.

tur, via arctior est arripienda, que quidem arcta & angusta via, cõpendiosior semita est. Via etenim, que hinc homini proponit, scientia & ignorantia est, per quas quisque vno oculo instar sagittarij, scopum suum que attingere cupit, vigilanter adspicietis, diligentissimè contueri debet, quo semper hanc angustam teneat semitam, & spatiosum iter pro viribus euitet. Deindè in hac eadem angusta semita, duo extrema occurrunt, per que medius gradus, scientia videlicet & ignorantia: quorum neutri inhaerebit, nec innitetur, sed simplici per ea fide transibit. Occurrit & certitudo & incertitudo, per que cum spe sancta gradiet. Est ibi & pax spiritus, & nature afflictio, per que vera cum resignatione transibit. Sic & interdum gradus quidam fiducia sentit, quæ paulò post timor inordinatus expellit: & per ista cum humilitate medius ibit. Itaque arcta hæc semita diligenter obseruanda est. Ceterum ignorantia, de qua loquimur, secundum interius fundum accipienda est. In exteriori autè homine, & in viribus uti habeamus, & circa que versetur studia, ignorantum non est. Turpe est enim homini aliena scire, & nescire seipsum. Porro ubi per hæc extrema alijs percurrat, ab horribili illo timore, de quo beatus ait Gregorius, securior fit: extrema dico, scientiam & ignorantiam, in quorum utroque errare posset, & ex vno plus satis extolli, ex altero immodicè deijci ac perturbari. In his ergo omnibus, & alijs quibuscumque, que scribi possent, nusquam omnino heredum, nulli prorsus innitendum est, sed quilibet extrema homini occurrat, semper vera cum resignatione in profundam humilitatem, atque in proprium nihil suum, fidem quoque sanctam, spemque, viam atque diuinam, sese demittet, cauens sibi quantum fieri poterit, à spurcissima desperatione, que plures pedem retrahere atque retrogradi fecit, dum in his perseuerare impossibile sibi crederet, atque ita à proposito resilliret. Quos, obsecro, ne sectari velitis dilectissimi mei, nec vos retrorsum impelli patiamini: sed cum amore & desiderio penetrare obuia quoque cõtedite, pie semper optimo atque fidelissimo Deo creatori vestro innitendo. Sanè cui natura siue cõplexio bona cõtingit, & gratia preterdit auxilium, non potest non celerrimè proficere, si tantum cooperari & ipse non recuset. Sic enim plures ipse noui, homines & etate iuuenes, annorum scilicet viginti quinque, & in matrimonio degentes, &

Qui mysticè per angustam cunctam viam

Qui inter spem metumque, tunc tunc eatur.

Seipsum nescire, quale.

Desperatio quato pericula.

Proficere quod facile quod possit.

generis nobilitate claros, qui tamē in hac via perfectē sunt constituti. quidam etiā, dum in hac ipsa semita scopum, id est, diuinam operationem, obseruare deberēt, pro mendicandis panibus exire compelluntur: sicque fieri potest, vt maxima interim ab eis negligantur. Crēdite mihi: difficile ac periculosum est regere eos, q̄ hanc tenebrosam gradiuntur viam. Facile nanque aberrare possunt. In operibus autem eiusmodi hominum, tria sunt. Primō quidem Deus omnia ipsorum opera, quatenus se illi resignarunt, in eis operatur: & ex hac parte boni sunt atq; laudabiles. Secundō ex ea parte, vbi in Deū cum omni mente sua sese receperunt, illiq; intra semetipsos per amorem & intētionem cooperant, similiter boni sunt. Tertio vero, quatenus cum arrogatione ac naturæ proprietate, & quadā sui ipsorum complacentia ad ista reflectunt, ibi prorsus malē cum eis agitur. Hinc enim tenebrę augentur, productioresque sunt: ex tenebris autem istis magnam natura pressuram & afflictionem incurrit. Hic nanq; veluti inter duo extrema, quæ sunt imagines & nuditas, medius homo consistit: & omnia superius memorata, illi exciderūt, nec omnino sapiunt, quæque illi sapiunt & querit, iam non inuenit: itaque magna quadam & forti stat pressura & angustia constrictus. Et hæc pressura, multos Aquisgranū & Vr̄bem accedere, multos pauperū conditionem suscipere, plerosque monasteria & inclusoria subire facit: sed quo plūs sese extrouertunt, eo minūs inueniunt. Quidam verō ad imagines suas in intellectu fabricatas reuertuntur, luduntque cum eis: dumque pressuram hęc ad finem vsque perpeti nōlunt, funditus collabuntur. At quicumque ad extremum vsq; desolatas has tenebras patienter ferūt, amabilissimi pariter ac præclarissimi efficiuntur homines. Verū in his hominibus natura inumeras subire mortes habet. Olim discipulus cuiusdam senis, eundem rogauit, quidnam facere debuisset. Cui senex ille respondit: Abi, inquit, & sede in cella tua, & plora iugiter cum Propheta, dicente: Fuerunt mihi lachrymę meę panes die ac nocte, dum dicitur mihi quotidie, vbi est Deus tuus? Necessē est enim, dilectissimi, vt in eis de quibus præfati sumus, Domini vestigijs fixus & stabilis quisque persistat. Nam quid alioquē prodest co-

Peregrinationes & religiones cur quidā suscipiūt.

Paradigma

Psal. 41.

gitare ac meditari ea, nisi & viuendo calicare & subsequi velis? Planē charissimi, non ocio vacant homines illi, quos paulo antē memorauimus. Sed dicit forsā aliquis: Et quid tandem fit eis? Dicā hoc paucis: Sub horula vna repente dominus cum fulgore quodam eis illabitur, in eodemque fulgore amicē admodū suauiterque occulta in ipsos bonitas venit: sic iam in admirando lumine & in eodē corpuscæ lucis in interius fundum radiantis fulgore, latens eis veritas manifestatur: simulque palām hęc eis innotescit, quō & qua ratione Dominus ipsos per præfatas vias tenebrosas deduxerit, & nūc tandem perduxerit ad lucē, in qua idem ipse benignissimus deus pro omni diutina ipsorum expectatione, multaque afflictione, abundē nunc eos consolatur, refouet, recreatque. Quibus deindē, si vnquam antē, vel maximē fuerit necessarium, vt in vera resignatione in altissimum humilitatis fundum sese demittant. Quo enim profundius sese demerferint, deiecerintque, tanto Deus omnipotens & ipsos & cuncta opera ipsorū, interius, vicinūs, abundantius sibi coniungit & assumet, seu de ipsis ipsorūq; operibus se amplius intromittet, cunctaq; eorum opera supernaturali quadā ratione operabitur in eis. Qui & nobis, omnibus præstare dignetur, vt sic eum per has obscuras & tenebrosas sequamur vias, quo ad veram lucem quandoque ab ipso perducimur, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

DOMINICA EADEM.

De damno incōparabili, quod inordinata pro temporalibus sollicitudo hominibus infert. Vt querēdum sit regnum Dei, & iustitia illius, & vbi inueniantur. Cur item suos Deus crebrō hęc in multa paupertate relinquat. Ad extremum de salubri quadam & vtili sollicitudine.

SERMO II.

Primū querite regnū Dei & iustitiam eius.

MATT. 6.

IN Euangelio hodierno vni-genitus DEI patris, noratu dignā nobis, dilectissimi, proponit similitudinem, hominemq; rationis participem, ad ornatum terrę nascentiū florum, & irrationales cęli aues inspiciēdas remittit: Respi-

Respicite, inquit, volatilia cęli, quoniā non serūt neq; metunt, neq; cōgregāt in horrea: & pater vester cęlestis pascit illa. nonnē vos magis pluris estis illis? et de vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri, quomōdō crescunt: non laborant, neque nent. Dico autē vobis, quā nec Salomon in omni gloria sua cooperatus est, sicut vnum ex istis. Nolite ergō solliciti esse, dicentes: Quid māducabimus, aut quid bibem⁹, aut quo operiemur? hæc enim omnia gentes inquirunt. Scit em̄ pater vester q̄a his omnibus indigeritis. Querite ergō primū regnū Dei & iustitiam eius: & hæc omnia adiicientur vobis. Iam antē in exordio Euangelij huius dixerat eis: Nemo potest duobus dominis seruire: (Qui sint duo domini, postea exponit, dicens: Non potestis Deo seruire & mammonę) aut enim vnum odio habebit, & alterū contēnet. Quibus simul om̄ib⁹ consideratis, dictū mirū est, & capi nō potest, quanta his verbis cōprehendant. Vndē & fidelis quisq; totū hoc Euāgelium veluti speculū sibi ob oculos iugiter proponet, & haud secūs q̄ dominicā tenebit orationē. Planissimis em̄ & apertissimis verbis; optimisq; similitudinibus ipsam hęc nobis veritatē veritas ipsa proponit atq; demonstrat, omnemq; nobis rerū labentium & caducarū sollicitudinē interdicat, dum ait: Quis vestrū cogitās, potest adijcere ad staturā suā cubitū vnum? Et, Si scenum agri quod hodie est, & crās in clibanū mitti, Deus sic vestit: quanto magis vos modicę fidei? Nolite ergō solliciti esse. Iam si penitiūs ista inspiciantur, liquet nimirū, quā omnes penē homines in toto orbe purissimę veritati nimis dissimilē gerant vitam. Sub hac autē sollicitudine occultum quoddam vitium latet, quod est execranda auaritia, quæ inter septē mortalia peccata numerat, quę occultē & inaduertenter tam grauiā infert damna hominibus, vt nihil eque noceat. Videat, oro, vnusquisque & diligenter aduertat, quātum laboris, quantam operā, quā multū tempore insumat, & q̄ multa demū subtiliter & mira excogitent ac machinentur singuli aduersus proximos suos, opū duntaxat & rerum labentium conquirendarū gratia. Quæ si per singula discutere atque latius profeq; vellemus, in immensum se noster sermo extenderet. Quęro tñ licet mihi,

Qui sint duo illi, quibus simul seruire nō potest, dñi

Sollicitudinis pie pte xtu auaritia sibi placere:

Quantum auaritia inferat mali.

pace vestra, saltē a latere ista rimari. Quātum, obsecro, malum est, q̄ tā pauci Deo Opt. Max. summē bono & omnipotenti pia cū fiducia inniti audēt, & vix aliq; inuenitur, q̄ huic purę erga Deū fidutię studere velit? Quod indē satis liquet, q̄ tam immodica pleriq; sollicitudine detinent, quos tñ Deo omnipotenti plena cum fiducia totos se relinquere ac resignare oportebat. Ecce em̄ tot curis distendunt, tot laboribus insudāt, tot negocijs implicantur, adeoq; sibi ipsis etiā necessaria subtrahūt, ac si perpetuō sint superstitites futuri. Quæ tamen omnia ex pessimo auaritię procedunt fundo. Quod si diligētius inspiceremus, nō possemus nō terrore cōcuti, considerando, vt omnes penē quod suum est querāt occultē in omnibus erga homines quoscūq; in verbis, in operibus, in donis, in obsequijs, semper aliqd suū spectantes & intentione prosequētes, putā vel honorē, vel cōmodum priuatū, vel delectationē, vel obsequiā, itā vt penē nihil sit, in quo nō saltē aliquid suum regram: adeoque & in Deo ipso, & creatis omnibus ista querūtur & intenduntur. Et hoc malū pestiferum, auaritiā dico, & terrena congregandi seu inquirēdi studium, tā altas in plerisq; radices iecit, vt oēs omnino anguli ipso abundent, & sicut mulier illa Euāgelica, quę habebat spiritū infirmitatis, annis decē & octo, inclinata erat, nec omnino poterat sursum respicere, itā & isti reuera incurui sunt; & cęci spiritualiter secundū animas suas: quid est, o miser & cęce religiose, nō in veritate, sed sola specie religiose: quid est, obsecro, q̄ pijssimo & veraci DEO, a quo tāta bñficia, corporalia simul & spiritalia, cōsecutus es, qui & eternę tibi beatitudinis gloriam promisit, & a pestifera corruptissimi seculi sollicitudine te exemit, cōfidere nō audes, q̄ & vilia quęq; natura necessaria subministrabit? Heu q̄ dolendum est, religiosos quosdam adeo sensus omnes, totumq; amorem suū atq; conatum solis externis laboribus & exercitijs noctū diuq; impēdere & adhibere, & perpetuo studio id solū curare, vt vel nēdo, vel alijs q̄busuis operibus externis bonis temporalibus sibi cōgrāt aut parēt necessaria, iterim tot imagines & distractiones ex ipsis operibus cōtrahentes, vt vix vnq; siue ad Deū, siue ad corda sua purē se conuertere queant: dumq; cōcepta opera feliciter eis procedūt, nullo proficiēdi desiderio;

Lucę 13.

Cōtra religiosos temporalium nimis sollicitos.

derio, nullo æternorū amore inardescūt, nec ad suam, vndē profluxēre, originem tendere curāt: sicque miseri per vilia hæc & friuola, haud secūs quā secularēs homines per maxima queq; à vero profectu impediuntur. Ipse nanque Dominus ait: Nemo potest duob; dominis seruire, Deo scilicet & mammonē. Sed querite, inquit, primū, id est, ante omnia & super omnia, regnum Dei & iustitiam eius, & hæc omnia adijciuntur vobis. Vbi notandū est, quod non dicit, dabuntur: sed, adijciuntur vobis: tanquā diceret: Indigna sunt q̄ dona vocentur. Itaque adijciuntur vobis. Et nihilo minūs, quantoperē ista vilia & friuola intendantur, amentur, querantur palam & occultē, quantaq; eorum gratia sollicitudo geratur, quā avidē desiderēt, quanta deniquē cum tenacitate custodiantur, neque dici neq; capi potest. Ideoq; missum illud facimus. Cæterū Prophetā hortatur, dicens: lacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet. Et diuus Petrus: Omēm, inquit, sollicitudinē vestram projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis. Enimuerd̄ ea, que pro terrenis rebus sollicitudo geritur, tria nō continentenda hominibus damna præstat. Primum est, quod intellectū & rationē obscurat & excæcat. Secundum, quod ignē diuini amoris, quod ad feruorem & strenuitatem attinet, extinguit. Tertium, quod vias interioris ad Deum accessūs obstruit, suffocatque haud secūs, quā densa nebula vel fum⁹ grossior hominis intercludit anhelitum. Itā, inquam, & sollicitudo hæc facit, quæ ex pessimo auaritiæ vitio trahit originem. Quamobrem dilectissimi, studiosē actus & occupationes vestras, dum in hoc gratiæ tempore positi estis, discutite, & ante omnia querite primū regnum Dei, vt hoc intra vos veraciter inueniatur ac detegatur, vbi ipsum occultum latet, & penē suffocatur in interiori fundo animæ vestræ. Certum est enim, quod quicquid in hoc tempore per rerum labentium sollicitudinem immoderatam neglexeritis, semper & æternaliter eo carituri sitis. Vt autem regnum Dei intra vos inueniatis, virili profectō eademque crebra decertatione, & aduersūs carnē, satanā & mundum strenua iugiq; dimicatione & pugna opus est. Nisi enim vitia omnia, & singulariter ea de qua agimus, sollicitudo immodica, funditus euellantur, regnum dei

Cur temporalia adijci potius, q̄ dari dicantur.

Psal. 54.

1. Pet. 5.

Sollicitudinis terrenæ damna tria, quæ.

Quanta preciosi gratiæ temporis habenda cura

veraciter inueniri non poterit. Nec hoc vnus diei opus est. Nam quæ per vim alicui obtinenda sunt, ea multo cum labore, studioque sagaci assequi debent, antequā exterior homo rerum transeuntium amorē & externa hac abstracta sollicitudine. Enimuerd̄ vitium istud siue defectus, tam altē & occultē suas in bestiali naturæ fundo radices fixit, vt semper aliquid ceu obiectum habere cupiat, in quo suum querat, idque tam in verbis, quā in operib; & modis, & in obsequijs, & in mutua familiaritate seu amicitia. Adeoq; destabilis hæc naturæ quæ sitio in omnibus latenter operatur, vt & in ipso deo, quod suum est, secl̄etur, cupiens ab eo consolationem, saporem, sensibilem deuotionē, & lumen, & ipsum quoque celorū regnū accipere, nec vult ei, nisi propter retributionem, famulari. Agē, o homo, fac opera magna & in cunctis te virtutibus exerce: & itā magnam haud dubiē mercedem à deo consequeris: nec est, quod pro mercede sollicitus sis, si tantum hoc curaueris, vt non iudices proximos tuos, nec te ipsum alijs censeas meliorem. Que si non caueris, nescio profectō, si vllum à DEO sis præmium receptorus. Iterum vos hortor, charissimi, occultam hæc subtilemque naturæ quæ sitionem cauete, & agite diligēter, ne qua bona spiritalia exercitia pro vilissimis corporalibus siue temporalibus rebus faciatis. Habet nanque hoc speciem quandam Simonie, quam ecclesia sancta vel maximē condemnat, eo quod iustitiæ penitus aduersatur. Cum enim Deus omnipotens ipsissimus rerum omnium finis sit, hic vilissima res temporalis atque caduca, in locum illius intruditur, & tanquā vltimus operis finis seu scopus spectatur. Primum autem iustitiam dei querere iubemur: at istud iustitiæ Dei è diametro repugnat. Hoc ergo fundum in vobis, dilectissimi, vigilanter obseruate, solumque DEI regnum querite & iustitiam eius, hoc est, solum Deum, qui est verissimum regnum, quod vnicuique fidei seruo illius præstatur. Quod etiā regnum desideramus quotidie, & querimus singuli in orationis dominicę decantatione. Reuera nanque ipsius Dominicę orationis tanta celsitudo, tamque immensa virtus & copiosa vtilitas est, vt ipsi quid oretis, nesciatis. Quod ergo dicimus, Ad-

Spiritalia propter corporalia facere, simonia olere.

Mat. 6.

suum

suum est, & in ipso & ex ipso regno omnes regnat creaturæ rationales: & itā, quod petimus, deus ipse est cum vniuersis diuitijs suis. In hoc regno Deus pater noster efficit, & hic paterna in nobis virtus atque fidelitas sese declarat atq; demonstrat, si tamen locum in nobis inueniat suum opus patrandi. Tum verò sanctificatur, magnificatur, agnoscitur intra nos nomē illius. Sanctificatur enim Deus in nobis, quoniam locum ei præbemus regnandi, atq; ipsissimū opus suum intra nos sine vllō impedimento perficiendi. Fit etiam hic voluntas eius sicut in celo & in terra, id est, in nobis sicut in ipso, i illo videlicet celo, quod ipsemet est: O quotiēs hic ex integro nos resignamus in beneplacitū illius, & citō nos ipsos resumimus, nec stabiles in eiusmodi resignatione permanemus. Sed quantūlibet sæpe relabamur, iterum viriliter inchoemus, iterum nos illi funditus resignemus & offeramus, iterum diuinæ nos voluntati vera cum resignatione dedamus, paternæ semper virtuti illius plena cum fiducia innitentes, cui nihil est impossibile, quā & totiēs intra nos experti sumus, atque horis diebusque omnibus etiānum experimur. Et quid causæ est, cur illi nos relinquere non ausimus? Planē, dilectissimi, resignemus nos illi, & gramus iustitiā eius. Emuerd̄ ea illius iustitia est, vt nō deserat eos, sed p̄stō semper adsit ijsq; ipsum rationabiliter querunt, ipsum intendunt, ipsique se resignant atque confidunt, & innituntur eidem. In his etiā regnat, præsidet & dominatur, qui vera cū resignatione illi inherent, eique innituntur. Qui quotquot sunt, ab omni inordinata sollicitudine eximuntur expediuntque. nec tamen itā hæc accipienda sunt, quasi tenendus sit Deus. Quinimō rationabili ac prudētī in rebus licitis & ordinatis prouidentia vti, permaximē licet, idque nō erga nos ipsos modō, sed etiam erga proximos, & in seruitijs communis dilectionis, itā tamē, vt singula queq; dum itā res postulat, opportunē, discretē, & secūddū rationem fiant. Curandū est etiā, vt quod in ocio sancto & in ede sacra querebatur & intēdebatur à nobis, hoc ipsum in qualibet actiōe & occupatione externa queramus intendamusq; siue (verbi gratia) edamus, siue bibamus, seu operis quippiā faciamus, siue dormiamus, siue vigilem⁹, vt in his cæterisq; omnibus solum Deum,

Qñ in nobis sanctificet Deus, voluntasq; eius fiat.

zapis non desperandū, sed viriliter surgendum.

Sollicitudo licita que.

non nos ipsos, nec aliquid nostrū intētiōne prosequamur, perq; instabile tēpus & temporalia cūcta omnesq; creaturas, cum libera quadam & expedita nostris ipsorum abstractione, ab omni affectu in hærente liberi, ad æternam patriam, in ipsamque originem & principium nostrum Deum Opt. Max. vndē in ipsa nostrī creatione profluximus, penetremus atq; nitamur. Ceterū hic quæstio incidere potest, quomodō verum sit, neminē relinquere Deo, qui speret & confidat in ipso, quādo tamen sæpenūmerō bonos quosque & electos amicos suos in hac vita multa finit egestate & inopia premi. Verū hoc, secundū Albertū Magnū, triplici ratione deus permittit. Prima est, vt tentet hominem probetq; vtrū sibi credere atq; confidere audeat. Hinc crebrō electos suos diuersis miferijs & rerū inopia grauiter premi sinit, vt se ipsos resignare discat, vtq; dum indē liberant ab ipso, illius agnoscat amorē, si delitatem, auxiliū, simulq; maiori illius dilectiōe, & erga ipsum gratitudine succendant, atq; itā Deo viciniūs coniungatur, charioresq; fiant. Secūda est, vt purgatorū minuat. tertia, vt grauius indē iudiciū incurrant, qui ipsorum miseriam & inopiā temperare possent, & nōlunt. Ergo, dilectissimi, querite primū regnū Dei, id est, purē Deū, nec aliud aliquid. Dum enim amor & affectus creaturarum siue labentium rerum, profus extinguūt ac profligant, fit tunc voluntas Dei sicut in celo & in terra, vti videlicet Deus pater hoc ab æterno voluit in celo, id est, in dilectō filio suo: Quod dum quisq; adeptus est, vt nihil aliud velit, nihil aliud intendat, nihil aliud desideret, quā vt ea voluntas fiat, iam ipse Dei regnum effectus est, & Deus regnat in ipso. Hicq; rex ille sempitern⁹ & immortalis, in regali solio suo sedet gloriosus, ambulatq; & imperat atq; dominat, & regni gubernacula in eiusmodi homine tenet. Istud regnum propriē in intimo animæ consistit fundo. Quā nanq; aliquis omī cum exercitatione hominem suum exteriorem in interiorem rationalem hominē trahit, tūc; simul vterq; ille homo, vires scilicet sensuales & rationales seu intellectuales, totas se in intimum hominem, in occulta spiritūs, vbi vera est Dei imago, recipiūt trāsferūtq; & hic cuncta hæc pariter in diuinā se traiciūt abyssū, in qua semp ab æterno necdū creat⁹ homo

Triplici ratione Deus suos affligi permittit.

II. III.

quō quis Dei regnū fiat.

mo

mo fuit. Cumque Deus tanta ipsum cum puritate & nuditate ad se conuersum cernit, mōx abyssus diuina in purum & ad se cōuersum fundum illius sese inclinatur atque demittit, idemque creatum fundum transformatione quadam in essentiā in creatam transformatur & rapit, adeoq; spiritum hominis vnū secum efficit, vt si homo ipse hoc in statu cernere se posset, tanta se nobilitate videret prāditū, vt Deum se esse crederet: atque in hoc regnū, istāq; nobilitatem seu dignitatem perfecte admittit, (si tamen id fieri posset in hac vita) vel centies millies nobiliorem se adspiraret, quā sit in seipso, cunctasque inuiper tam suas q̄ aliorū omniū hominū cogitationes, intētionēs, verba, opera & modos siue instituta, funditus perfecte cognosceret, atque ab omni profūso inani solitudine eximeretur. Et hoc est regnū, charissimi, quod ante omnia querere debemus, sicut & iustitiā eius, itā videlicet, vt ipsum sine omni cuiuslibet pprie questionis admixtione, omnium in cunctis actionibus nostris intentionum sine scopumque statuamus, & plena cum fiducia innitatur eidem. Sicut enim Deū nemo plūs satis diligere, itā nec quāquam nimium illi confidere potest, si tamen fiducia hæc debito modo non sit destituta, & itā omnem sollicitudinem suam projiciat in Deum, quomodo ipse Christus docuit. Alioquin & Paulus ait: Solliciti estote obseruare vnitatem spiritus in vinculo pacis. Planē siquidem, dilectissimi, ea que in spiritu seu spiritus vnitatem pax sentitur, solitudine multa opus habet. In ea nanq; pace cuncta iam dicta inueniuntur. In ipsa regnum Dei manifestatur, & iustitia illius reperitur. Hanc pacem, vt ut omnia eueniant, nemo sibi eripi aut perturbari vllomodo patietur, siue dānū, siue cōmodū, siue honor, siue contumelia occurrat, sed in omnibus & inter omnia hoc summoperè agendum est, vt homo interior in vera pace, & in vinculo pacis, id est, in comuni & indiuisa dilectione qua vnumqueq; sicuti seipsum amet, perpetuò conseruetur. Quod vt melius possitis, charissimi, ob oculos quāso vobis amabilissimum exemplar illud, Dominum IESVM Christum proponite, sedulò cōtemplantes, quantum illius charitas operata fuit, dum plūs eum pati fecit, quā simul oēs sancti, imò & homines vniuersi vnquam

Quod regnum ante omnia querendum.

Eph. 4.

Quanta p nobis ptulerit Chrs.

in hoc seculo perpeffi sunt: adeoque omni solatio per totam illius vitam ipsum priuauit, vt nemo vnq̄ hominum tam omni fuerit solamine destitutus, atque ad extremum acerbissimā, qualem nullus expertus est, mortem ipsum subire coëgit. Interim tamen supremæ vires illius nō minori quā in præsentiā beatitudine potiebantur. Et reuerà quotquot eum perfectiūs hac in parte secuti fuerint, vt omni forinsecūs solatio renuncient, atque intrinsecūs verè pauperes & desolati sint, nec aliquod foris sustentaculum, cui innitantur, requirant, & ab omni demum rerum labētium amore, & arrogatione immunes atque nudos se conseruent, illi purissimo & excellentissimo modo eò pertingunt, vbi regnum Dei manifestatur & inuenitur. Nam & hæc iustitia illius est, vt ipsum (regnum Dei loquor) in ipsissimis Domini Saluatoris vestigijs, in vera scilicet ac resignata omni tam internæ quā externæ derelictiōis ac desolationis perpeffione, inque voluntaria spiritus paupertate orbitateque, inueniatur. Denique vt omnes regnum Dei sic quæramus, vt & veraciter inueniatur à nobis, eò inprimis exigitur, vt & nos ipsos & omnem extraneam curam atque sollicitudinem abdicemus atque perdamus. Itā enim & Dominum dixisse legimus: qui perdidit animam suam, saluam faciet eam. Quod tum rectissime agit, quādò nosmet in omnibus, in quibus nos ipsos depræhendimus, foris & intus veraciter abnegamus, quod nobis præstare dignetur, qui ex purissimo amore seipsum propter nos perdere dignatus est, Dominus noster IESVS Christus in secula benedictus. Amen.

Qui regno Dei maxime propinquat.

DOMINICA XVI. post Trinitatis.

Vt per veram sui resignationem, nuditatem internam, & non arrogando sibi dona Dei, vera quisque humilitate vestiri mereatur, atque ad diuinam pertingat vnitatem, ad comprahendum cum sanctis omnibus, quæ sit latitudo, longitudo, sublimitas & profundum. Et quæ sit scientia Christi.

SERMO VNICVS.

Flecto genua mea ad patrem Domini nostri IESV Christi &c.

AD EPHE. 3.

De

Epresentis diei epistola locuturo mihi, charissimi, placet eā prius recitare totam. Itaque sic habet: Propter quod peto, ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis, quæ est gloria vestra. Huius rei gratia, flecto genua mea ad Patrem Domini nostri IESV Christi, ex quo omnis paternitas in celis & in terra nominatur: vt det vobis, secundum diuitias gloriæ suæ, virtutem, corroborari per spiritum eius in interiori homine, Christū habitare per fidem in cordibus vestris, in charitate radicati & fundati, vt possitis comprahendere cum omnibus sanctis, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum: scire etiam supereminentem scientiæ charitatem Christi, vt impleamini in omnem plenitudinem Dei. Ei autem qui potens est omnia facere superabundanter, quā petimus aut intelligimus, secundum virtutem quæ operatur in nobis: ipsi gloria in Ecclesia & in Christo IESV, in omnes generationes seculi seculorū. Amē. Hæc Apostoli dicta, tam vberissimis ac præclarissimis sensibus grauida sunt, vt superfluum sit, ipsorum gratia plures codices euoluere consulereq;. Et ipse quidem beatus Apostolus cum hæc Ephesijs epistolam scriberet, in vinculis detinebatur. Vnde ipsos, amicos vtique suos, orauit, ne deficeret in tribulationibus suis. Sicuti & ego si captiuus tenerer, quod ipsum non parum speciales quosdā cruciaret filios meos, ex ipsorum dolore multum affligerer, & hic pariter atque illic cruciaret, nec tamen ob hoc, quod scilicet vicem meam doleret, vel tantillo mihi forent chariores. Sic ergo & Apostolus in vinculis constitutus, ad resignatiōis viam amicos suos mittit, reuocatq;, docens eos, vt nec inde, nec quacunq; alia ex re, contristari debeant. Non uerat enim, vt plerisque; plūs amicorum, quā propria, mala torqueant, atq; hoc ipsum in sui excusationem adducāt, cum tamen nec sic rectè agant, quando omnia Deo committenda sunt. Quamobrem & in hoc, & in alijs omnibus, plenè eos resignatos esse voluit. Vera nanque resignatio, omnium donorum, virtutum, natiuitatum, charismatum, atq; bonorum, quæ vel dedit vnquam, vel daturus est Deus, capacissima est. Voluit, inquam, omnis eos tristitiæ atque mœroris expertes esse.

Resignatione sui quod docuerit Paulus.

Resignatio vera, quanta comprehendat.

Quare hoc? quod magnum tristitia homini impedimētum præstet, vitam suffocet, lumen obtenebret, & diuini amoris extinguat ignem. Ideò & aliās hortatur, dicens: Gaudete in Domino semper: iterum dico, Gaudete. Deindè secutus, ait: Flecto genua mea. Quod de interioribus, nō de externis, genibus accipiendum est. Interiora nanque hominis incomparabiliter latiora, sublimiora, profundiora sunt, q̄ externa. Crura autem, quibus genua cohærent, externum corporis fulcimentum sunt. Sic ergo vnusquilibet totum posse & esse suum, sub potenti manu & virtute Dei inclinabit humiliabitque, & tam naturale quā vitiosum nihilum suum funditus agnoscat. Naturale quidem nihil nostrum, est, quod ex natura nihil sumus: vitiosum verò, peccatum nostrū, quod nos ad nihilum redegit. Cum hoc utroque nihilo, humiliter nos ad Domini pedes abijcere debemus. Simul autem hæc inclinatio seu genuflexio, veram nobis insinuat quam sectari debeamus, sub Deo subiectionem, cum plena resignatione coniunctam; nuditatem item internam, & virtutem illam, qua nihil nobis donorum Dei arrogamus. Et hæc tres virtutes, quasi germanæ quædam sunt; vestitæ humilitatis indumento. Enimuerò quæcunque eueniant homini, & erga omnia, tam aduersa quā prospera, tam inopiam quā abundantiam, tam asperam quā leniam, ordinata debet animi æqualitate seu indifferentia præditus esse; & singula quæque nō à creaturis, sed de manu Domini suscipere. Cum enim, vt & aliās dixisse memini, quilibet homo quasi tres homines continere videatur, putà bestialem sensum, rationalem, & spiritalem secundum animæ supremam portionem: prior, id est, bestialis seu exterior homo, quantum fieri poterit, ad resignationem compellendus est, atque intrò in alium, id est, interiorem seu rationalem hominem pertrahendus, itā vt iam non pro bestialitatis seu sensualitatis suæ motu, sed rationalis hominis ductu ac moderamine quælibet agat, & à suis excursibus arceatur. Secundus verò, putà rationalis homo, curandum est, vt vera ac expedita sit resignatio præditus, & ab omni arrogatione immunis, semperque merissimo nihilo suo inhæreat & intendat, Deumque sempiternum & suum & creaturarū omnium

Phil. 4.

Eph. 3.

Nihilū nostrū quod simplex.

Tres vnū hoīem habere hoīes.

L.L. finat

III. **III.** finat esse Dominum, atque illi omni cum humilitate se subternat subijciatq;. Hoc dum agitur, tertius, nimirum homo totus, in Deum erigitur, ab omniq; absolvitur impedimento, ita vt liberè in suam se possit originem, in qua, necdum creatus, extitit ab eterno, conuertere recipereq;. Ibi verò & formis & imaginibus cunctis exuitur, & in vera consistit nuditate: Ibi dat illi Deus secundum diuitias gloriæ suæ, tamq; copiosis hinc munerib; donatur, vt inde & infimæ & mediæ & supremæ vires ditentur atq; corroborentur sensibiliter ac fruiuiue. Et hoc est quod Apostolus ait: Vt det vobis secundum diuitias gloriæ suæ. Nam & corroboratur hic homo virtutib; per spiritum Dei in interiori homine, & habitat Christus per fidem in corde illius. Habitat, in quâ, per fidem in corde illius. Quam enim fidem omnes intrinsecus ore profitentur, dum dicunt: Credo in Deum patrem omnipotentem, hæc ipsam fidem eiusmodi homo intus longè sublimiori quadam ratione sentiendo atque gustando tenet. Vt si puer aliquis sexennis symbolum fidei pronunciet, & doctor quispiam Parisiensis idem dicat, quanuis nulla sit in simbolo, quod vterq; recitat, diuersitas, multum tamen dispari ratione capitur ab utroq;. Sic & iste in interiori quidem homine fidem habet illuminatam, & perspicuè ac distinctè ipsam intuetur, in tertio verò supremo illo & occulto homine, supra lucem, supra formas & imagines absque distinctione in caligine quadâ & vniformi simplicitate ipsam tenet. Denique sapido quodam, sensibili ac fruiuiuo modo eandem intus habet. Ait ergo Apostolus: Christum habitare per fidem in cordibus vestris. Christus in Latino idioma vnctum sonat. Et Deus omnipotens cum hominis fundum, ea qua dictum est, ratione præparatum atque ad se conuersum reperit, præclarissimum hoc vnctum suum charisma, dominum nostrum Iesum Christum loquor, in ipsum manare facit, qui habitator illius effectus, tanta ipsum suauitate ac mansuetudine replet, vt eiusmodi homines nihil queat durius agere. Sic & quicumque tribus his virtutibus resignatione scilicet, nuditate interna, & ea virtute qua nihil nobis donorum Dei arrogamus siue vsurpamus, in fundo suo reuera peditus est, in eum suauissimum hoc vnctum Christus Dñs perpetuò

Eph. 3.

Eph. 3. Chrs quid sonet.

Tres speciales virtutes.

sine cessatione fluit, fundumq; illius tam dulce piūq; efficit, vt si ipsemet vnctum fieri posset, cunctisq; se impartiri hominibus, id ei foret optatissimum: adeoq; ipsius amor extenditur ac dilatat, vt complectatur omnia, cunctosq; saluos facere vehementer exoptet, instar sacratissimi Apostoli huius, qui Iudeis factus erat ludeus, vt Iudeos lucraretur: & ijs qui sine lege erant, tanquam & ipse sine lege foret, vt & illos lucrificeret: omnibusq; demum omnia factus erat, vt cunctos faceret saluos. Instar etiam Domini Saluatoris, qui cum publicanis manducabat, & familiariter crebrò cum illis cõuersabatur. Dulcissimum nanq; vnctum Christus Iesus, communi quadam suauissimaq; cum dilectioe permanat ipsum penetratque. Dehinc subdit Apostolus: In charitate radicati & fundati. Ità quæso, dilectissimi, hoc & vos totis agite viribus, vt in amore fundari ac radicari possitis. Nam quo arbor quælibet radices suas altius in terra icit, stabiliusq; fundata est, tanto & sublimius excrescit, & copiosioribus ramis diffunditur. Sed heu, quantæ arbores, q̄ nūc sola specie admodū florere videntur, funditus collabentur, cum procellosi irruerint venti, sicut & ipse Dñs ait: Omnis plantatio, quam non plantauit pater meus cælestis, eradicabit. Vndè curate, obsecro, charissimi, vt in charitate radicati atque fundati sitis. Sequitur: Vt possitis cõprehendere cum omnibus sanctis, quæ sit latitudo, longitudo, sublimitas & profundum. Latitudo in Deo hæc est, q̄ omnibus in locis, modis & operibus, præsentia illius inuenitur. Vndè Augustinus inquit: Non est, quò fugias, ò homo, à facie Dei. quòd si tranquillum fugeris, senties quandoq; iratum & seuerum iudicem. Et hæc latitudo in Deo finem non habet. In nobis autem charitas erit, & communis quædam erga omnes dilectio. Cæterum hæc plūs satis corruptissimo hoc seculo refriguit, immò & extincta est in multis, adeoq; & diuisa est, vt quisq; suum duntaxat fratrem, suum ordinem, suum monasterium, suos amicos & cognatos amet, eisq; solis bene velit. Sed non ità agendum est. Quin potius cõmunis esse dilectio debet erga oēs & singulos, quousq; mundi limites se extendunt. Nam & communis amor omnia complectitur: & si cunctis se impendere posset, id illi tam gratū foret, q̄ quòd gratissimum. Sicut de B. patre Dominico legimus, q̄ pro redemptione captiui cuiusdam, femèl & iterum, vt alterius inopiam subleuaret, vèdere se voluerit, ac sui precio miseris subuenire. Denique ex hac dilectione communi semper operari debemus, nec aliquem inde excludere, sed cõplecti omnia, parati prodesse omnibus, si id possibile foret. Lōgitudo verò est, vbi nos introuertimus in Nūc eternitatis, vbi lōgitudo nec prius habet nec posterius, & omnis est expers mutabilitatis, vbi demum sancti beatiq; omnes id ipsum in felicissima eternitate amant, cognoscunt, perfruuntur, quo & Deus ipse fruitur. Inter quos & nos cooperari ac sine cessatione tam agentes q̄ contemplantes, quatenus in hac vita fieri poterit, amorose deambulare debemus. Profunditas autem, quæ in Deo est, tanta abyssus est, vt hanc, quotquot sunt, creati intellectus nec capere nec assequi possint, adeo vt nec ipsa Domini saluatoris anima, licet sanctissima, fundū illius queat attingere: & omnino plenè non capiatur nisi à seipsa. Hæc verò profunditas ità persequenda, atque hac illi ratione occurrendum est, vt nos ipsos abyssaliter ac profus sine fine vilipēdamus & annihilamus: Atque hoc perfecti faciunt, qui si in merissimum nihil redigi possent, id eis æquissimū videretur: quòd ex profundissima nihili sui cognitione procedit. Isti inter miseros, obsecratos, & perditos peccatores gradiuntur, & miro cum affectu sensibiliq; dolore ipsorū compatiuntur cæcitati. Immò tam abyssalis ipsorum profunditas est, vt & in inferni eos trahat abyssum, ità videlicet, vt si possibile foret, atq; à Deo sic præordinatū esset, vt quotquot inferni claustris detinentur captiui, ex pœnis illis tartareis eximi possent, si ipsi pœnas illorum omnium in se reciperent, facerent id quidem ex amore perquam libeter. Cæterum hoc nemo attentare vel cogitare orando debet. Hoc enim diuine esset contrarium ordinationi. Istos verò, de quibus agimus, amor diuinus & profunda humilitas vsque adeo inebriarūt. Cuius simile quiddam etiam de Mose legimus, qui vel populo dimitti noxam, vel se de libro vitæ deleri precatus fuit. Et hæc profunditas, ex abisso imensem profunditatis Dei, quam nec angelorum omnium, nec hominum intellectus vlla possunt ratione attingere capereq;

1. Cor. 9.

Matt. 9. Luc. 19.

Nota. Mat. 15.

Latitudo

Qualis dilectio esse debeat.

trahit originem. Dehinc sublimitas consideranda venit. Hanc autem quis explicare sufficiat, quādò nec modum habet? Tanta est enim sublimitas Dei, vt quāuis omnipotens sit deus, talem tamen creaturam condere non possit, quæ tametsi præ sui nobilitate & Cherubin & Seraphin multis modis superaret, celsitudinem Dei ex sua natura ad plenum capere, assequi & agnoscere queat. Et quantalibet excellentia creatura eiusmodi prædita foret, diuinæ tamen altitudini collata, non nisi abyssale quoddam apparet nihilum. Quare? quia facta esset: Deus autem increatus est. Hanc sublimitatem, de quibus præfati sumus, homines perfecti hac ratione sequuntur, vt mentem suam tanta cum gratitudine & magnanimitate, vt etiā modū omnem excedat, in sublime supra cuncta & omnia sustollant trāsserantq;, vbi deus tam immensus & ingens eis efficitur, vt quæcūque deus non sunt, aut parua aut nulla eis esse videantur, de quo Psalmista canit: Accedet homo ad cor altum, & exaltabitur deus. Vndè quisquis aliquid in creaturis, quod sit infra deum, grande vel altum arbitrat, illi necdū exaltatus est deus. Et quicumq; Dei sublimitatem gustare potuit, illius animus tantum in amore & gratitudine multaq; erga Deum reuerentia subleuatur erigitq;, vt nihil eorum quæ infra Deum sunt, illius palatum queat afficere. Cuncta siquidē creata tam ineffabiliter longè infra deum sunt, q̄ est merissimum nihil infra perfectā substantiam siue angeli, siue spūs, siue quorūlibet aliorum, quæ deus condere possit. Atque hæc præclarissime & superessentialis huius essentię celsitudo, mētem hominis in tam sublime etiam supra seipsum cum amore, laude & gratitudine rapit, q̄ laus omnis, tam sua q̄ creaturarum omnium, angelorum & hominū, minus illi sufficit: dumq; amoroso cum desiderio laudando Deum percurrit omnia, fit omnibus superior, cunctaq; transcendit. Itaq; sicut ex multis prunis copiosus ignis conficitur, vndè flamma lucida consurgens, cunctis illis prunis superfertur, & in sublime super omnia naturę suę vi agitur: sic & eiusmodi homo mentem suam excellenti quadam ratione per cogitationes, imaginationes, operationes omnes tam superiorum q̄ inferiorum virium suarum, penetrare, atq; in sublime longè vltra omnē

2. nūc q̄ ta flagrantia charitate.

Lōgitudo.

Profunditas.

Miræ dilectionis species.

Exo. 32.

quiddam oipotenti impossibile.

Psal. 63.

Paradi-
gma.

Ephē. 3.

Eccē. 24.

Qua in vir-
tute iunio-
res aliqui
senioribus
præsent.

& suum & creaturarum omnium posse ac operari, in ipsam vsque superessentialis diuinitatis altitudinem ferri ac tēdere sinet. Tale quiddam iuueni cuidam scemine in matrimonio constitute, quam ipse noui, contigit. Huius enim animus siue mnes dū se in sublime raperet erigeretq; simul illi scemine fundū suum detectum atque ostensum fuit: quod illa ineffabili quadam claritate & altitudine incomprehensibili, cuius nullus erat terminus, infinita quoq; longitudine, & latitudine ac abyssali profunditate, conspexit. Itā nimirū, charissimi, eō pertingit homo, quod

Apostolus ait, vt cōprehendat cum omnibus sanctis, quæ sit longitudo, latitudo, sublimitas & profundū. Porrō quicumq; huc absque præfatis illis virtutibus, vera scilicet resignatione, nuditate interna, & ea virtute, qua nihil nobis donorum Dei arrogamus seu vsurpamus, iisdemq; profunda hūilitate vestitis, & in amoris claustro commorantibus perueniunt, nec in his virtutibus probē sunt exercitati, funditū collabuntur exciduntq;. Qui verō cum memoratis huc perringūt virtutib; stabiles hīc perseverant. Si tamē hinc excidunt, tantoq; bono priuantur, haud dubiē arrogationi ipsorum vel proprietati impūtdum est. Deniq; hīc gratia oritur, quæ semen suum spargit in hoc fundum, sicut scriptum est: Transite ad me omnes qui concupiscitis me, & à generationibus meis implemini. Nimirū trāseunda seu transcendenda sunt creata omnia. Ceterū quibusdam hęc generatio monstratur quidem, sed non perficitur, neque nascitur in eis. Qui verō cunctis externis pariter & internis exercitijs suis veram studet assequi resignationem, in eō generatio hęc compleri poterit, si tamē memorato itinere ingressus sit. Fateor vobis charissimi, fundi huius non nihil in quibusdā iunioris ætatis hominibus me reperire: in senib; autem prorsū exaruit. Quare hoc? Quod plūs satis suis conceptibus, institutis, & modis veterib; cum proprietate inhereant, inq; fundo suo asperi sint, & alios iudicare faciles ac pni. Quod indē accidit, qd fundo amabilis mansuetudinis carēt. Māsfuetudo aut potissimū huic fundo interiūs seruit, ac intūs magis operatq; resignatio, quæ ad exteriorem hominem potius spectat. Ideoq; fundū hoc interius, necesse est vt optertum maneat omnibus

illis, qui operādo in suo semper externo sensualiq; homine persistūt. Grossior enī rusticiorq; exterior homo est, qd vt ad hoc queat abyssale præclarissimumq; fundum pertingere. O quanti sunt, qui in sublimi quodam perfectionis loco positos se autumant, & necdū infimū interioris hominis sui gradum nōrunt, qui dum à deo ad interiora trahuntur, & resignationi ac nuditati internę studere monētur ab eodem, totis viribus repellunt eum haud secūs, qd demōnem, ac suis modis & institutis, suq; irrefignationi & arrogationi inhereant. Quod non absurdē scienti nebule comparāris. Vt enim hęc fruges terrę destruit, itā & ista fructus vniuersos, qui hīc nascituri erant, corrumpunt. Quātinuis autem in sublimē volēs, si prædictas germanas virtutes comites nō habueris, nullos referes fructus. Interim malignus spūs callidē explorat, si quid fortē suum in te reperire possit: & vbi te viscosum sentit, & donis Dei cum delectatiōe inherentem, ibi fortius se tenet, vt iam ruine proximus sis. Sed quid plura de hac præclarissima viuendi ratiōe dicam apud eos, qui exteriorem hominē suum ab inutilib; fabulationibus, ac multa nimis externa operatione abstrahere nōlunt, qui multas foris vocales tantū oratiōis fundunt, & negligūt potiora? Vos autem, dilectissimi, pro laudabili institutiōe Vigilias (vt vocāt) mortuorum, ore quidē vnas extrinsecūs, & intūs binas cū amabili ac introuersa mente perlegite: certi qd quīs multū hac ratione intūs loquamini, nimirū tamen esse non poterit: nec facile vos hinc abduci patiamini. Sic & interiorem hominem vestrum totum deo subiiciatis: exteriorem verō, profunda cum humilitate cūctis etiam creaturis, in omnibus licitis & honestis submitte. Ipse namque exterior homo, instar serui cuiusdam nutus Dñi sui obseruantis, itā perpetuō stabit expectans intūs, quid interior homo à se fieri velit, cui & prōptissimē semper in modis & operibus quibuscunque faciet satis, nihil pro suo libitu agere psu mens. Sed itā, proh dolor, non faciūt, qui solo exteriore homine semper extrinsecūs duntaxat pro sua sensualitate operantur, atque alios ad similia trahunt, qui & fabulationibus plūs satis dediti sunt. At vos, charissimi, silete, fugite, qd scite, sustinete. Reuerā si crebrō memoratis amabilibus

Arrogātia
cur nebu-
la cōparetQuinā nul-
la mūdine
gocia nō-
cere queat

Mat. 13.

Qua Chrs
astutia di-
abolū vi-
cerit.Matth. 27.
Marc. 15.

Luc. 22.

Chrs scien-
tia artes
oēs vincit.

libus virtutibus illis, resignatione scilicet, nuditate interna, & ea virtute, qua nihil nobis donorum DEI arrogamus seu vsurpamus, præditi estis, etiā si tunc omnibus mundi negocijs cunctisq; occupationib; quotidie impliciti essetis, nil id vobis detrimēti adferre posset: si tamē corporis vestri imbecillitas onera illa portare sufficeret: si minūs, abeundū foret. Planē, charissimi, quoscunque hoc vero fundo præditos inuenio, eis talia impēdo consilia, qualia Dominus ipse mihi subministrat, contentus interim, vt totin me quisque maledicta & conuicia congerat, quot volet. Itaque hac in parte non possum non laudare moniales nostras, quæ, si quam ex fororibus suis ad hoc fundum se recipere velle perspiciunt, gaudent, & qd tum placet, ocij faciunt. Et id satis iuste: longē enim hoc pleraque externa instituta excellit, estq; planē sanctissima occupatio, ab ipso Sancto spiritu instituta. Vndē & hortor vos, charissimi, vt in hoc prædictarum virtutū claustro perseueretis, cauentes vobis ipsi, quātū potestis, ab forore illegitima, donorum Dei arrogatiōe seu vsurpatione, & amore priuato, cui caput penitus asferēdum est. Hic enim noxiū amor semper aliquid suum requirit, hacq; de causa & concionibus interest, & venerabile percipit Sacramentum, vt videlicet aliquid suum accipiat. Qui aures habet audiendi, audiat. Postremō subiungit Apostolus, & ait: Scire etiam supereminentem scientiē charitatem Christi. Quæ hęc Christi scientia est, nisi qua & diaboli astutiam sefellit atque deuicit, quando mortem excepit vt acerbissimā, itā & turpissimam, qualem nullus vnquam hominum fuerat expertus, simulque per eam nos liberauit atque redemit? Qui etiam tunc, quando præ cunctis mortalibus maxime fuit derelictus, patri gratissimus fuit, præsertim cū diceret: Deus meus, deus meus, vt quid dereliquisti me? Nam & reuerā magis atque acerbius derelictus fuit, quā vnus aliquandō sanctorum. Hęc sui derelictionem præsentit atque præiudicet, cū in monte Oliueti sanguinem sudaret: interim nihilo seciūs eodē momento secundū vires superiores eadem, quæ etiam nūm fruitur, diuinitate sua, quæ ipse est, perfruebatur. Atque hęc est, dilectissimi, scientia Christi. Et ipsa cunctas superat artes, itā videlicet hominē foris & in-

tūs derelictum, miserum, & absque solatio, omniq; fulcimento seu sustentaculo, permanere, atque in vera æqualiq; resignatione persistere, ad instar Domini Saluatoris, vsque ad eōm solatio & auxilio destituti. Et qd in tali derelictiōe cōstitutus, omnis solatij plūs expers est, ac verius vndique destitutus, ille patri celesti amplius placet, & gratissimus est. Atq; in eiusmodi homine, Deus omnipotēs & rex & moderator est: in eiusdemque homine interiori pax essentialis oritur. Quā pacem illis præstitam à Deo, nec ab ange lo, nec ab homine, nec à demone sibi surripi aut perturbari patietur. Exterior nihilo minus homo semper sub freno continendus est, semperq; deprimendus subijciendusque, & nunquā non suspectus habendus, nec facile illi credēdum fidentemque. Semper, inquam, deprimendus est, ne aliquod homini interiori præstet impedimentum, idque in omnibus, maxime verō in sensualibus desiderijs suis.

Quantisp̄ enim in hoc seculo positi sumus, absque delectatione vix esse possumus: sed hoc discretio moderari debet, itā vt delectatio omnis quæ appetitur, aut in Deo aut propter Deum queratur. Interim diuinum implorādum auxilium est: nec dubium, quin Dominus se deuotē ac intimē inuocantes sua virtute corroboraturus, sua sapientia illuminaturus, & sua sit bonitate penetraturus. Præstet omnibus nobis Dominus DEVS, vt saluberima Apostoli sui monita tam studiosē si deliterque sectemur, vt veritatem certo certius apprehēdamus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

DOMINICA XVII. post Trinitatis.

De vocatione Dei. Quis sit ille, qui toties nos vocat, ad quid vocet, quæ sit eius vocatio, & vt illius vocationem sequi debeamus. De triplici item hominum genere, quos Dominus ad se vocat, alios per præcepta, alios per consilia, alios per intimam spiritūs vnionem in vinculo pacis.

SERMO I.

Euangelium huius diei, est de hydropico curato à Domino, Luc. xiiii.

Fratres, Obsecro vos ego vincus in Domino, &c.

Ad Ephē. 4.

LL 3

Ea

A quæ thematis loco posuimus, Apostoli verba sunt, dilectissimi, ex epistolari desumpta lectione diei huius, quæ talis est: Obsecro itaque vos ego vincit in Dño, vt dignè ambuletis vocatione, qua vocati estis, cum omni humilitate & mansuetudine, cum patientia supportates inuicem in charitate, solliciti feruare vnitatem spiritus in vinculo pacis. Vnum corpus, & vnus spiritus, sicut vocati estis in vna spe vocationis vestre &c.

Quatuor in vocatione notanda.

In huius lectionis prioribus verbis, quibus orat Apostolus, vt dignè ambulemus vocatione, qua vocati sumus, quatuor notanda veniunt. Primum est, quis sit ille, qui vocat nos. Secundum, quis vocationis eius scopus, siue ad quid nos vocet, vbiue nos habere velit. Tertium, quæ vocationis illius, & quis vocandi modus. Quartum, vt hæc vocationem dignè sequi debeamus. Primum itaque, si vocantem inquiramus, ipse est pater cælestis. Hic nos vocat per omnia, quæ est, quæ habet, & quæ potest. Hæc enim inuitant nos alluciantque. Verbi gratia, inuitat & vocat nos ad ipsum bonitatem eius, amor eius, & preclarissima essentia illius.

Quanto nri desiderio laboret Deus.

In veritate, charissimi, tanto nostri desiderio tenetur Deus, quasi tota beatitudo & essentia illius ex nobis dependeat. Vnde quæcunque idem ipse deus pater & in cælo & in terra per bonitatem & sapientiam suam fecit atque creauit, hac de causa condidit, vt per ea in nostrum nos principium reuocet inuitetque, ac in se nos reducat: cunctaque hæc creata non nisi voces quædam sunt, ad nostram nos originem reuocantes, inuitantesque. Hinc Doctor quidam ait: Quæcunque Deus siue fecit, siue facit adhuc, idem fecit & facit, vt animam eò reducat, vt & audire clamorem suum, seque diligere velit. Secundum est, quò nos vocet. Ad suum vtrique dilectum filium, vt eius fratres ac cohæredes simus. Ipse quidem primus & præcipuus est inter fratres, & hæc res naturalis: nos verò per gratiam cohæredes erimus. Quod vt consequi mereamur, vocat nos, vt sua sectemur exempla, quantum quidem humana sunt fragilitas. Ipse nanque via est, per quam ingredi debemus: Et veritas, quæ nos per viam deducit: Et vita, quæ finis noster perennisque felicitas erit. Vocat ergò nos, vt sua sequamur exempla, non tantum ea mente reco-

II. Rom. 8.

gitado, sed etiam moribus exprimendo, vt & vitam geramus virtutibus conspicuam, & aduersa omnia patienter sufferam. Tertium est, quæ sit vocationis illius, & quos vocet. Nam vna quidem, dilectissimi, sed diuersa est vocationis Dei, qua intus, in ipso scilicet animæ fundo, homines vocat. Ibi nanque, putà in fundo interiori, sine vlla cessatione noctu diuque vocat, tum exhortatione multiplici, tum commonitione interna, tum correptionibus duris, nec non extrinsecus cunctis illis casibus prosperis & aduersis, quos varijs modis hominibus accidere permittit: qui omnes, validè sunt ad se vocat. Qui si lenes ac suaves illius voces sequerentur, tot duris & asperis vocibus, tam multiplici videlicet afflictione, varijsque casibus aduersis, vocari eos opus non esset. Quartum est, vt hac vocatione dignè ambulare debeamus. Hoc Apostolus ipse insinuat, dicens: Cum omni humilitate & mansuetudine, cum patientia &c. Videamus nunc qui sint, quos Dominus vocat. Horum triplex genus est. Alij sunt incipientes, qui ad infimum: Alij proficientes, qui ad medium: Alij perfecti, qui ad supremum perfectionis gradum vocant. Nec hoc aliquis egrè ferre debet. Ipse namque Dominus est, cui pro sua libitu voluntatis cuncta facere licet. Est porro hæc illius voluntas, vt conformes efficiamur imaginis vnigeniti filij sui, simque: filij sui adoptiui. Vbi videndum est, quid factu opus sit, vt huic vocationi satisfaciamus. Quædam igitur præcepta sunt nobis, quædam prohibita à Deo. Ex his quæ præcepta sunt, hoc præcipuum est summumque mandatum, vt deum super omnia diligamus. Est sanè non paucos inuenire, qui se dicunt Deum præ omnibus amare, nec tamen abdicant ea à se, quæ maiori se sentiunt amore ac intentione prosequi, quam deum, in quibus etiam plus delectationis & voluptatis habent, quam in ipso Deo, quæque demum ab amore Dei prorsus eos impediunt. Videant isti, quanto diuinitatis amore præditi sint. Secundum verò ab hoc præceptum, est, vt diligamus proximos sicuti nos ipsos, hoc est, ad illud bonum capessendum, ad quod etiam nos amamus. Deinde alia sequuntur, putà: Honora patrem tuum & matrem, quibus nominibus omnes illi exprimuntur, quæ nobis superiores sunt. Non assumes nomē Dñi Dei tui in vanū. Me-

III. IIII. Ephe. 4. Tres vocatiois gradus. Dei voluntas quæ. Mandatum summum quod. Mandatum primosecundum. Pariter. Exo. 20. Me-

memeto vt diem sabbathi sanctifices. Hæc sunt, quæ præcepit nobis Deus: quæ ad eò obseruatu necessaria sunt, vt sine horum executione nulla nobis spes salutis supersit. Dehinc vetita subduntur, quæ licet plura sint, sub his paucis tamen includunt omnia. Non inferes damnū proximo tuo, neque corporis, neque rerū, neque honoris siue famæ illius, neque verbis, nec operibus, nec concupisces aliqd eorū, quæ illius sunt. Non mœchaberis. Iam quocumque hac gradiuntur via, sicut oportet, atque in vera & catholica fide ecclesie sancte constitutionibus, vt hoc ordinatū est, morem gerunt obtemperantque, in infimo sunt gradu constituti ex his, in quibus diuina vocationi obediunt. Et quotquot huic gradui faciunt satis, in ipsa via sunt, qua certò peruenitur ad Deum, vbi prius ignis purgatorij ad purum excoxerit, quicquid hic contrahunt impuritatibus, siue quod minus purè hic viuunt. Alius deinde gradus est, multo que iste sublimior atque cõpensionosior, cõsiliorū Dei. Quæ quocumque sectatur, prædictis legè efficiunt superiores. Nec aliud sunt cõsilia dei, que virtutū semitæ, putà, obedientie, castitatis corporis, & paupertatis. Ista, inquam, vocationis, & prioris celsior est, & multū diuersa ab illa, quæ ad præceptorum executionem vocat. Vt autem tem cõsilijs Dei in hac vocatione dignè obtēperet, Ecclesia sancta ex sancti spiritus instinctu atque suafu religiofas congregaciones & monasticos ordines instituit, in quibus memorata dei cõsilia possint adimpleri. Qui licet numerosas habeat constitutiones atque decreta, ad hunc tamen finem omnia tendunt. Horum ordinum quisquis aliquem spontè animoque deliberato suscipit, si postea vinculum, quo ligatus est, tum pere velit, in eum Ecclesia sancta animaduertit. Extra verò hos ordines cõstitutus, si quis deo se deuoueat seu obliget per votum, & postea vxorem ducat, non id ecclesia impedit, neque iudicat, sed diuino hoc iudicio & vltioni relinqt. Ceterum nunc, per dolor, magna ex parte laudabiles ordinum institutiones negligunt: itaque fit, vt multi ex his, qui habitum religiosum circumferunt, corda gerant secularia, & secularia quædam, religiosi sint cordis. De talibus Augustinus loquitur: Maledictus qui aberrat in via dei. Hæc autem est via dei, ad quam vocamur plerique à Deo, vt ipsum & cõsilia eius sectemur in ea. Videat nunc vnusquisque sibi, vtrū in hac via securus gradiatur, di-

Consilia præceptis præstare.

Consilia quid.

Cur monasticus ordo institutus.

Quæ votorum fratio Ecclesie iudicio subiaceat, quæ non.

Via Dei quæ sit.

uineque sic vocationi faciat satis, ne quod abfit, in die visitationis nuptiali veste inueniat destitutus, ac pindè tenebris exterioribus immergat. Videat etiam quisque vigilatibus oculis cordis, ad quæ prædictarū triū viarū à deo vocet. Sed quid dicemus, quæ ad iteriora vestra nunquam reditis, nec vocationem vestram, qualis ea sit, agnoscitis? Indè est, quod hodiè isto, cràs alio modo viuitis, vtrū vel audistis, vel vidistis, atque per sensus illatum est. Cumque non omnia conueniant vobis, non diu vni inheretis: sicque fit, vt nullos tamen fructus referatis. Ad eò minus circūspectè cuncta facitis. Credite mihi, charissimi, non omnibus omnia conueniunt: sed quod vni vita, alteri mors est. Itaque ad vos conuertimini, studia vestra occupationesque discutite, & nolite (quod so) negligere vosmet ipsos. Alioquin pro certo habete, esse in medio seculo per plures, quibus vxores prolesque domi sunt, & cõficiendis calceis vacent, suaque ad Deum intentionem referant, quod suis ac prolium suarum indigentibus labore suo consulere velint: multos ite ruri degere, qui agrorum stercoreatione, alijsque duris laboribus victum sibi parent: & tamen fieri posse, vt centuplo, que vos, melius hinc exeant, eo quod vocationem suam simpliciter sequantur, vosque vestram negligatis. Quod que dolendum sit, quis non videat? Viuit illi in timore Dei, in humilitate & paupertate sua, vocationemque suam, vt dixi, simpliciter sectant. Nunc igitur o religiose miser & cæce, prospice quæso tibi, obserua intus toto studio vocationem tuam, quod te vocet pater cælestis, & ipsam sequere, nec aberres in via Dei. Huius vocationis suprema via est, amabilia vnigeniti filij Dei exempla soris & intus sequi, non actiuo tamen, sed etiam passiuo modo, & per imagines, seu cõtemplatiuè supra oes imagines. Et quisquis hæc purior atque expeditior seu nudior sectatur, ille supremum attingit scopum. Atque hinc agnoscere se ipsum quisque poterit, & videre quantum distet adhuc, vel que vicinus sit exemplis memoratis. Deinde verò & intus sequi & inquirere debetis, charissimi, imaginem internam, vbi essentialiter & actiuè viuit in ipso fundo interiori. De quo introgressu apud Hieremiam dicitur: Patrem vocabis me, ego hodiè genui te, & post me ingredi non cessabis. Quod est, sine cessatione ingredieris. Post me, inquit, ingredi non cessabis. Et Abraham patriarche seruo seniori Laban ait: Ingredere-

Quanta & inter quosdam seculares religio.

Vocatiois Dei via summa que.

Iere. 3. Psal. 22.

Gen. 24.

re benedicte Domini: cur foris stas? quod nimirum & cuilibet homini, sue morem gereti vocationi, dici potest, qui & prius in mandatorum, ac deinde in consiliorum semita versatus sit, dignissimaque Christi exempla secutus, & quomodo apostolus ait, sua vocatione dignè ambulavit, omni cum humilitate, mansuetudine, patientia. Tali, inquam, dici potest: Ingredere benedicte Domini. Nam & reuera qui eiusmodi sunt, ad sua ingredi interiora debent, modo cum desiderio & imaginibus, modo cum silentio absque omni opere imaginibusque: ac esse solliciti seruare unitatem spiritus in vinculo pacis. Vnus spiritus, vnus Deus, in transformatione videlicet spiritus creati ab increato spiritu. Tanto plus aut spiritus creatus ab increato transformatur, quanto magis homo dignè studuit ambulare & instituire vitam suam secundum venerationem Christi exempla, omni cum humilitate, mansuetudine, patientia. Atque hæc mutuo sibi respondent, ut quanto est conuersatio vite Christi conformior, tanto sit & transformatio perfectior, neque magis, neque minus. Iam quod ait apostolus, solliciti seruare unitatem spiritus, de vigili quodam ac strenuo sanctoque studio siue conatu dictum est, quo nocturnè diuque & spiritum intrinsecum, & virtutes extrinsecum obseruamus, quæque iuxta modum suum, vni res ipsa postulat. Verbi gratia: Interdum in sanctis seruilibusque charitatis operibus, ubi necessitas exegerit, nosque ordo tetigerit, nos ipsos diligenter exercebimus: quoniam verò clam nos subducentes, sanctis deuotisque precibus, sacrisque meditationibus insistemus, & sanctas animo volumus imagines: modo nihil horum faciemus, sed hoc tantum, quod D. Anselmus hortatur: Abstrahere, inquam, ab externorum operum multiplicitate, & obdormi ab internarum tumultu cogitationum, & sedens ac quiescens, leua te supra te. Tum verò, ubi quietum intra nos silentium fecimus, & spiritus grandis atque commotio precessit, tum, inquam, sicut de Elia legimus, Venit Dominus in sibilo auræ tenuis, illucetque spiritui. Dicitque spiritus siue homo diuinam sentit presentiam, siue ei, quod olim Hester reginæ accidit, quæ ad regem Assuerum veniens, cum illum adspexisset, stuporem mentis incurrit, & penè exanimata fuit. Sic & in hac presentia Domini, & faciei illius, quanuis pallio vultum suum operiat, modo fen-

Eph. 4.

Gen. 24.

Eph. 4.

que nobis quotidie curanda.

3. Reg. 19.

Hest. 15.

tat presentiam eius, deficit à seipsa anima, & ecstasim incurrit: atque sicut rex Assuerus reginam Hester corruentem sustentauit vlnis suis donec ad se rediret: sic & eiusmodi homo penitus à seipso, id est, ab omni sustentaculo, & quicquid suum erat in modis ac rebus omnibus, deficit: inque merissimum nihil suum adeo se totum demergit, corruique, ut nisi amabilibus diuinæ virtutis vlnis sustentaretur, prorsus sibi redigendus videatur in nihilum: quantumque intelligere potest, sine vlla fictione in veritate omnium se creaturarum mortalium, bestialium, ac ratione ventium, & pessimum & minimum, immo & ipso Lucifero peiorem arbitrat: nec videt quod se debeat recipere: magis autem, si præ amore in nihilum redigi posset, faceret hoc ex amore perquam libenter. Itaque dum rex adeo reginam cernit defecisse, corruisseque, sustentat eam vlnis suis, diuinumque illi prebet amoris osculum. Vnde verò tanta animæ exaltatio? Nimirum ex humiliatione sua. Quanto enim quisque humilior est, tanto in sublime erigitur. Nam & ista mutuo sibi respondent. Hic porrò vnicui quoddam vnum efficitur. Denique celsitudo diuina proprie potissimumque humilitatis vallem cõtemplatur. Ceterum nonnunquam eiusmodi homini vsueneri solet, ut posteaquam in his iucundissimis vijs satis versatus est, atque in sublimi valde consistit gradu, diabolus eum cum spiritalis superbiæ tentatione adoriatur: qui tum, ut suum nihil adhuc penitus agnoscat, Deo permittente, defectum quendam minutulum incurrit, forte iracundiæ motum, aut durioris asperiorisque; verbi subitam prolationem. Inde verò & sibi ipsi & alijs, quos id videre contingit vel audire, vilescit: & ita suo nihilo magis adhuc immergit. Nec est, quod hinc terreat Christi seruus, modo in suum se nihilum amplius demittat, seipsumque penitus cognoscat: facile his defectibus mederi poterit, fietque ut deinceps cautior sit, & dignè studeat ambulare in unitate spiritus in vinculo pacis. Demum quisquis ea, qua dictum est, ratione suam curat vitam instituire, Christi que Saluatoris exempla per virili facta, omni cum humilitate, mansuetudine, patientia: in eo pax oritur, que oem exuperat sensum, eaque hic sumit in omni hois vita, modis ac institutis re-

Cur summi aliquando viri defectibus preoccupentur.

Phil. 4.

cebit. Præstet nobis Deus omnipotens & gloriosus, ut cuncti hæc consequamur, ad laudem gloriam ipsius. Amen.

DOMINICA EADEM.

Vt vera patientia ac mansuetudo obtineri queat. Itemque, vti eo pertingatur, ut unitatem spiritus seruemus in vinculo pacis.

SERMO II.

Obsecro vos ego vincus in domino, ut dignè ambuletis vocatione qua vocati estis.

AD EPHE. 4.

IN epistolari huius Domini cõlectione, charissimi, & ea que audistis, & que illis subditur, verba recitanti, apostolo dicente: Obsecro vos ego vincus in domino, ut dignè ambuletis vocatione qua vocati estis, cum omni humilitate & mansuetudine, cum patientia supportantes inuicem in charitate, solliciti seruare unitatem spiritus in vinculo pacis. Vnum corpus, & vnus spiritus, sicut vocati estis in vna spe vocationis vestræ &c. Hæc suauissima dicta, saluberrimaque monita gloriosi principis & apostoli Pauli, adeo suosque; semper ob oculos versaret, ut quequid ageret, seu quocumque foret loco, hæc nunquam ab animo sibi excidere pateretur: hoc sedulo curas, ut quomodo iam dictum est, vocationem suam iugiter attenderet ac obseruaret, idque omni cum humilitate, mansuetudine, patientia. Et vos ergo, charissimi, hæc apostoli monita arreptis auribus cordis excipientes, supportate inuicem alter alterius defectum in charitate. Atque hoc per omnem vos oro & obsecro dilectionem, qua habetis ad Deum. Immo si quod à vobis precibus obtinere, si qua in re aliquod vobis obsequium prestare queo: hoc oro, dilectissimi, ut in his, quas apostolus commemorat, virtutibus exerceamini, easque summo studio obseruetis. Quicquid enim bonorum operum tam intus quam foris potestis facere, licet ipsa sit præcipua corporis perceptio, vel alia quis quilibet magna opera, nullius apud Deum precij sunt, nec ea accepta habet, nisi his virtutibus præditi sitis. Has porrò virtutes nemo facile acquirat, nisi multa ei aduersa occurrant atque contraria. Vnde licet multum de humilitate cogites, nisi & deprimaris: multumque de patientia, nisi fortiter impugneris: nihil sola cogita-

quibus sine virtutibus nihil proficit.

tio predest, nec aliquid soliditatis siue habitus earum virtutes habet, quoniam potius decidunt ac euanescent, sicut intro illate sunt, nec aliquod fundum habet. Dum verò alicui siue cõceptus, siue indignum aliquid verbis seu operibus irrogat, amorosa cum mansuetudine, benigno ac resignato animo, amicum aliquod talia inferenti obsequium prestare festinet. Quod si ille aspernet, & tanquam expuat in ipsum, non tamen ideo cesset, quoniam aliquod ei singulare impedit obsequium, quatenus villo poterit modo. Erueret mansuetudo ac patientia non nisi per aduersa obtineatur. Si ergo me nullus infestet, quo pacto me in virtutibus his exercebo? Specialiter autem in mansuetudine sequeque plurimum exercere deberet. Hæc namque mansuetudinis virtus, magis intro ad fundum ipsum mentisque, exercitationes respicit, quam patientia, que plus exteriora spectat exercitia, actionesque hominis exterioris. Exepli gratia: Si falsus diceret, & doctrina mea vilipederetur, mihi que contempus irrogaret & iniuria: tum si quis meam doleret vicem, tantumque mihi quasi inuideret felicitatem, is certe nec tantillo mihi charior foret, immo potius hac de causa minus ipsum amarem. Quam enim prorsus indignus sum, ut Dei ac Domini mei vestigia secter, cuius omnis vita atque doctrina contempui habitata, & falsitatis incusata sit. Itaque ergo denuo vos, dilectissimi, per omnia per que possum, hortor & obsecro, ut in his virtutibus sedulo vos exerceatis, metemque vestram diligenter obseruetis, ita ut nulli unquam hominum aliquid imperfectionis, nec aliquid impatientie motum vel toruitatem asperitatemve, siue in gestibus, siue in vultu, siue in verbis exhibeatis, quicquid etiam inferat vobis ab alijs. Quin potius per communem dilectionem alter alterius infirma atque defectus portate. Deinde, quod apostolus monet, ut solliciti simus seruare unitatem spiritus in vinculo pacis, ad istas virtutes pertinet, que verissimum pacis vinculum sunt, & sicut exteriori ligamine queque vincuntur, sic istæ virtutes in pacem ac spiritus unitatem homines cõnectunt copulantque. Sed dicat forte aliquis: Quoniam nam modo ad unitatem spiritus pertinere licebit? Huic sanè nocturnum tempus, quod post Matutinas superest, dum longiores noctes sunt, potissimum suffragatur, & vel maximum prestat adminiculum, exercendi que precipuam opportunitatem.

Patientia qui obtineatur.

Mansuetudinis ac patientie discrimen.

Quod tempus vacationi spiritus maxime conducit.

Vnde

Vndè qui ad hanc spiritus unitatem adspirat, vespertino tempore citius cubitum ire debet, ut somnum pro naturæ necessitate, quantum satis est, capere possit.

Post matutinas quid faciendū.

Abolutis deinde nocturnis precibus, quas Matutinas vocant, fundum suum diligenter obseruabit, atque ad intima sui se cordis recipiens, ad ipsum videlicet centrum cordis, studiosè aduertet, quodnam potissimum suum in Deum amorem & deuotionem excitet. Siue id sit, verbi gratia, vita Christi, si fortè ex amore & consuetudine bona eam meditari ac paulatim reuoluere solet. Quod si nihil gratiæ singularis à Deo percipit, aegidum in nomine Domini bona sua inchoet exercitia, absque omni tamen proprietate: ut, vel dignissimam Christi passionem, aut sacratissimam illius mortem, aut vulnera sanctissima, aut facerrimi cruoris effusionem meditari. Simulque fundum suum perpetuò obseruet. Per horum verò contemplationem, suum in Deum amorem accendere conetur. Et quomodo ex prunarum atque lignorum congerie ignis copiosus efficitur, cuius flamma erumpens, in sublime tendit: ita & hæc pia exercitia, mentem diuino vehementer inflammabunt amore. Tum porro deserendæ imagines sunt, atque flammea dilectione penetrandæ, perque medium hominem in intimum nitendum, qui homo intimus nihil operis agit. Nam quod in illo fit, totum est opus Dei solius. Ipse verò patientis, & Deus agentis vicem explet. Sed & hic interim accidere solet, ut imagines quædam precedentium bonorum exercitiorum, animo leuiter occurrant ac ingerantur, puta, vel Dominicæ passionis, vel priorum defectuum, aut certè quoddam pro viuis seu defunctis preces fudere debeat: sed & cuncta hæc penetranda sunt, atque per ea purè, simpliciter, ac nudè in Deum nitendum est. Quo facto, hoc est, ubi cunctas has imagines, purè & passiuè animus penetrarit, tum demum veritas ipsa instar fulguris animæ illucet, mentemque post se in seipsam passiuo quodam modo trahit. Quod quidem celerimè agitur veluti sub momento, vel etiam multo celerius momento: haud secus quam conuersio olim & auersio angelorum ad Deum & à Deo, quæ citius multo quam punctum abeat, peracta fuit. Ità nimirum & istic fit. Quantoque celerius, tanto nobi-

Collatio ingeniosa.

lius. Cæterum hæc omnia hæc veluti raptim in ipsum diuinitatis fundum referenda sunt, atque nitendum ut vnus cum Deo spiritus fiat. Nam & Deus ipse spiritus est, cum quo vnus fieri spiritus debet. Iam quotquot eiusmodi sunt, hi veri sunt adoratores, adorantes patrem in spiritu & veritate. Hic demum vera pax essentialis oritur, superiusque memoratæ virtutes huc hominem perducunt. Dum autem in hoc exercitio positus est homo, mira paupertas & ariditas naturam occupat. Nihil enim ea hic suum habet. Iamque secum stupens & admirans, loquitur: Papæ, ubi sunt genuflexiones tuæ? ubi exercitia tua bona? cur à legendis psalterijs vacas? Cupit enim habere aliquid, nosse aliquid, & velle aliquid. Hæc verò tria antequam perfectè in ipsa emoriantur, hoc opus, hic labor est illi. Neque hoc vnus diei nec modici temporis negocium est: sed frangenda est in his paulatim natura, & in consuetudinem illi vertenda mortificatio sui, idque diligenter ac irremisso studio, immo & perseveranter. Perseuerantia demum, quod prius molestum ac difficile erat, iucundum & facile reddet: uti de sanctis in libro Sapientiæ scriptum legimus: Sap. 3. In paucis vexati, in multis benè disponentur. Cæterum ubi natura tota friget, ac torpore quodam deprimitur, tum iuxta D. Bernardi consilium, pijsissimis, suauissimis, atque amabilissimis, quæ quidè excogitari poterunt, verbis alloquendus est deus, in hunc videlicet modum: Vtinam o amantissime & vnice dilecte, dignus forem inter charissimos amicos tuos annumerari, teque in anima mea amplecti, & vel centies milliès osculari, totumque te intra me circumplecti, adeoque in intimis meis recludere, ut te nunquam amittere possem. Hæc atque his similia, ex intimis debent cordis medullis proferri ac cogitari. Nunc itaque, dilectissimi, corda vestra ex integro ad Deum conuertite, qualicunque demum ratione seu quibuscunque modis id facere libebit: (aliquid enim Dei, totus est Deus) per ea maxime, ad quæ speciali deuotione ducimini, & in quibus plus gratiæ sentitis. Certè ad preciosa Christi vulnera meditando, vel semel cum amore animum applicare, in illaque se totum recipere, cunctis organis atque cæpanarum pulsationibus, alto etiam cantu, & quæ vestibis sacris, quas

Ioan. 4.

Ibidem.

Sui mortificatio, quantitas laboris.

Sap. 3.

Quid omnibus, alioqui pijs, ecclesiæ casulas

ceremonijs præstet.

casulas vocant, insignia apponere, multis modis Deo gratius ac preciosius est. Et vos charissimi, si ex fundo cordis, omni studio intrò vos ad Deum conuerteretis, tentatio hæc, qua plus satis depicti estis, onerosam dico prolixius confitendi consuetudinem, tota decideret ac sopiretur, culpræque omnes leuiore paruo negotio per exercitia interna, vestrique ad Deum (vnà cum defectibus vestris, eorumque; agnitione, humilique; confessione & accusatione) introversionem, adeò penitus abolerentur expiarèturque, ut cum ad Confessorem veniretis, nihil dicendum animo occurreret, nec confitendum aliquid haberetis. Præstet nobis misericors Deus, ita se per virtutum exercitia sequi, ut ipsum feliciter apprehendamus, ad laudem & gloriã ipsius. Amen.

Locus confessiones breuiandi consiliū.

DOMINICA XVIII. post Trinitatis.

Quam periculosum sit, verbum Dei absque fructu audire. Qui hodie scribae sint & pharisæi. De profunda humilitate, et diuino amore, de quo, pseuododoctoribus.

SERMO I.

Diliges dñm Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua, & proximum tuum sicut teipsum.

MATT. 22.

Aepius quidè, dilectissimi, scribæ atque pharisæi dñm Saluatorem tentabant: verum, uti crebrò pluribus in locis historia pandit euangelica, nunquam vel in vno ipsum poterant verbo reprehendere. Quod autè ad ea, quæ modò audistis, verba attinet, quæ apud Matthæum dominus cuidam legis doctore ipsi equè tentanti respondisse legitur, nihil dubitandum est, quin in eis præclarissima, vtilissima, purissima institutio siue doctrina atque felicitas contineatur lateatque, quæ vel in tempore, vel æternitate possit haberi. Cæterum apud Lucam cap. 10. antequam hæc de dilectione verba protulisset, discipulos suos dñs misisse legitur, ut quibusdam ciuitatibus Dei verbum annunciarèt, hoc adiuncto pcepto, ut ubicunq; illud non reciperetur, citius inde abscederèt, atque ad alia se cõferrèt loca. Erant tunc, ut idem Euangelista loco

memorato testatur, ciuitates quedam, quæ ad sui correctionem, Dei verbum non susceperant, quibus hoc ipsum Dominus grauius exprobrauit, dicens: Væ tibi Corozaim, vè tibi Bethsaida: quia si in Tyro & Sidone factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio & cinere sedentes pœniterèt. Veruntamen Tyro & Sidoni remissus erit in iudicio, quàm vobis. Similiter exprobrauit & Capharnaum. Et nos ergò, dilectissimi, opportuna satis hæc occasione accepta, Coloniensem hæc urbem in medio statuimus. Equidè in toto orbe nescio si vllum superfit oppidum, in quo Dei verbum tam copiosè, tam apertè, tam pure annunciatum, propalatum, expositum sit, uti in hac urbe, iam indè ab annis sexaginta in hæc usque diem, per cõplures Dei amicos, & sancti spiritus gratia copiosè illuminatos doctores, in hoc ipsum missos atque ordinatos à Deo. Cui, quæso, loco vel urbi vnquam simile contigit? Sed videte, obsecro, charissimi, qua ratione Dei verbum, quod, ut dixi, præcunctis alijs totius Christianitatis ciuitatibus annunciatum est vobis, atque etiãnum annunciatur, susceperitis, & ut iuxta illud vestra institueritis conuersationem ac vitam, bonis operibus insudado. Si enim dignè illo viuere studueritis, per omnibus quos vnquam nasci contigit, populis felicissimi vos estis. Si verò tamen illud percepistis, nec moribus curastis exprimere, vè atque iterum vè vobis, quod vnquam illud annunciatum est vobis. Iam enim maledictionis perpetuæ sententiã & vobis & omnibus qui præclarissimum veritatis verbum absque fructu percipiunt, imminere quis dubitet? et quæ, obsecro, ratione hinc neo reddituri estis, o vos Colonien? Prospicite, quæso, vobis. Iterum moneo vos, prospicite vobis, charissimi. Ipsum Veritatis os Luc. 12. protestat: Seruus qui cognouit voluntatem dñi sui, & non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit multis. Vè vè vè vobis ab hac prophetia. Videte, oro, studia & occupationes vestras, ne fortè triplex ista super vos veniat maledictio. Nec est, quod putetis vel psumatis multas preciosissimas sanctorum reliquias, quas tenetis, solas saluandis vobis sufficere, si non & ipsi sancte viuatis. Fateor quidem Coloniam præclarissimorum sanctorum reliquijs Romæ equiparatam esse. Habet enim tres Magos, habet vndecim millia sanctorum Virginum, habet Gereonem & socios eius, id est, Thebeos

Quætopere verbum dei Colonien prædicatum.

Cõtra desideriam Colonienfium.

Luc. 12.

Colonia qua i re similibus Romanæ.

Plebs Coloniensis vnde sit.

An Coloniensis reliqua ac tepla aliqd profint.

Psal. 44.

Luc. 10. Mat. 11.

duo hominum genera

Thebeos martyres, pluresque alios. & hi omnes hospites sunt & aduenae: & haec ipsa plebecula, quae Coloniae versatur, aliunde huc commigravit. Carterum hoc, quae so, diligenter vobiscum expendite, quos fructus referatis, quas gratiarum exoluatistis actiones omnipotenti Deo tam pro his, quam alijs immensis beneficijs illius, quibus ille vos praecunctis alijs urbibus ac regionibus honoravit, & specialiter, quae tam multos ex charissimis amicis suis patronos vobis atque protectores dedit. Plane, dilectissimi, toto erratis caelo, si insigne Templum maius urbis huius, atque auream Turrim vestram, celebres quoque campanarum pulsationes, aliqd vobis profutura creditis, si gratiam Dei negligatis, & beneficijs illius sitis ingrati. Non enim hominibus tepla, sed teplis homines conferunt sanctitatem. Videte quid Psalmista dicat: Omnis gloria eius filiae regis abintus: simulque considerate singuli, si huic purissimae simplicissimaeque veritati vivere studuistis. Iam si qui forte sunt, qui verbum DEI & perceperunt, & intellectu sunt assecuti, nec non aliqua ex parte inde commoti, ipsique dediti fuerunt, ita ut etiam seculo valefecerint, atque hinc postea exciderunt, diuinam non immerito maledictionem formidare habent: recteque illis dicit: O Hierusalem, si cognosceres & tu tempus visitationis tuae. Verum antequam dominus ad hoc praesens Euangelium & suauissima de dilectione verba deueniret, adspexit discipulos suos, & quotquot ad hoc fundum nouerat peruenturos: exultansque in Spiritu sancto, (Obiter hic notandum est, nusquam prodere scripturas, dominum vnde alijs exultasse in vita sua, praeterquam hac vice) ait: Confiteor tibi pater, Domine caeli & terrae, quae abscondisti haec a sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea paruulis. Ac deinde post pauca conuersus ad discipulos: Beati, inquit, oculi, qui vident quae vos videtis. Hic iam principio ante omnia excludendi veniunt, siue pendendi, qui memorate beatitudini atque fundo huic aduersantur. Ea tempestate, qua dominus inter homines vixit, duo hominum genera erant, quae & nostris non desunt temporibus, qui Deo & purissimae obstitabant veritati. Hi erant Scribae in lege docti, ac Pharisei, qui speciem quandam praeseferrebant sanctitatis. Isti semper domino Saluatori, & dicitis atque amicis illius repugnabant. Ita & hoc nostro seculo complu-

res inuenire est, qui fundo huic, atque omnibus illi viuere, illudque sectari cupientibus, sedulo obstant. Veruntamen nemo facile alium talem iudicabit, sed seipsum potius attendet, si qua fortassis ex parte huic vitio subiaceat. Atque ut facilius dinosci queat, quos scribarum, quos pharisaorum appellationibus dicamus significari, ipsos apertius describemus. Itaque Scribae sunt, qui naturali acumine ac subtilitate praediti sunt, atque in suo intellectu seu ratione excreuerunt: & ex superbo quodam fundo de sua sublimi intelligentia, multaque eruditione, verbis item atque institutis sublimibus gloriantur: cunctaque per imagines intellectuales introrecipiunt, vnde mira cum subtilitate & pompa dicere nouerunt, ita ut omnes in sua admirationem rapiant. Pharisei vero, quos paulo ante speciem quandam sanctitatis olim praeseferre solitos diximus, qui que exercitia foris tanta sectabantur, ut maiora haberi vix possent: illi hodie recte vocantur, qui exercitia sua omnia in externis duntaxat, iisdemque specie bonis ac pulchre apparentibus, operibus constituunt, inque suis conceptibus ac institutis vehemens sunt & importuni, ac placentes sibiipsis: intus vero prorsus immortificati & gratia vacui manent, nec in fundo suo gratissimam Dei voluntatem obseruant, & si qui sunt, qui illam libenter in modis omnibus obseruarent, nec quelibet instituta sequi possunt, illos sedulo impediunt. Sed quae te qui eiusmodi es, si ipse ingredi non vis, cur alium introire non pateris? Qui enim nosti, quo pacto Deus alium trahere velit? & quid hoc ad te attinet? Praestaret quidem te tua tractare negocia, quam impedire alios, & ad rudem tuam externam viuendi rationem impellere. Atque hos quidem hinc utcunque nosse licebit. Sunt enim iudicij temerarij pleni, & omnia proximorum suorum, quam pessime interpretantur: propriae quoque voluntati seruiunt, & rixis, pugnis, contentionibus dediti sunt. Quae omnia ex superbo fundo, quo ipsi plus satis abundant, germinare dubium non est. Nam & irrefignati sunt, & placent oppido sibiipsis. Atque utinam miseri seipso potius attendere, & in suo sese fundo contemplantur. Neutri horum, id est, nec Scribae isti nec Pharisei, de illorum numero sunt, qui beatos oculos habent. Non enim verum con-

tuentur

Quorum oculi beati

Cur pij subinde in peccata labi sinant.

Matt. 26.

tuentur fundum, sed semper extra respiciunt. Isti Ecclesiae sanctae plurimum obfuerunt semper, & officium usque in hanc diem. Sed dicat forte aliquis: Qui ergo sunt, quorum beati oculi perhibentur? Illi nimirum pauci & paruuli, qui se in suo nihilo contemplantur, qui se in suo proprio veroque fundo tanquam nihil adspiciunt, atque in veritate nihil se esse fatentur atque cognoscunt. His solis exaltatur Deus. Nam ut in libra fieri videmus, ut quanto lanx altera deorsum tendit, tanto altera in sublime confurgat: ita & quantum quisque in interiori vera atque profunda subspiciat cognitione, non verbis neque glossis, sed in veritate in ima deprimatur, tantum in illo Deus exaltatur. Quare obrem hoc omnibus studium vnum esse debet, ut seipso ex vero cordis fundo subtus Deum & creatura omnia demittant atque demergant: ita ut ad omnia, vnde cunque seu a quocunque & modis quibuscunque, intus vel foris accidentia, sese resignare discant, siue bona illa esse appareant siue mala, peccato tamen semper excluso. Enimvero quid causae esse putatis, dilectissimi, quod Deus omnipotens non raro homines etiam bonos, in sua gratia positos, in peccata cadere permittit, nisi hoc tantum, ut suam inde paruitatem agnoscere, seipso humiliare, contemnerent, nihil pendere discant? Et quibuscunque hoc accidit, ut in peccata labantur, ubi ecclesiae sanctae confitendo & poenitentiam agendo satisfacere, si forte mortalia sint peccata quae inciderunt, deinde amorosa cum spe atque fiducia totis viribus ad Deum sese conuertent, nec immodice inde secundum sensus siue sensualiter turbari debent. Quis, oro, Apostolis Deo vnquam charior fuit? & ipsos tamen omnes, ut ad hoc humilitatis pertingerent fundum, in peccata corruere sinit. Modò in fundo suo Deum se super omnia diligere & praec omnibus intentione prosequi inueniant, non est certe quod terreantur. quin potius Deum nouerint pro sua id salute atque in bonum suum permisisse. Sed inuenias plerosque, qui ubi per exiguum aliquod vitium siue defectum inciderunt, statim ad Confessorem properent, ut illi totum effundant, quo ab illo, quem interim sustinent, remorsu conscientiae liberentur. Quae te miser & cetera homo, quisquis eiusmodi es, festina po-

tius ad interiora tua: fuge intro in fundum tuum, & discite huiusmodi labeculas Deo primùm confiteri. Quod enim ad ecclesiae praecceptum attinet, nihil illud a te exigit, nisi ut mortalia duntaxat peccata confitearis. Fateor vobis, si mei iuris tales essent, integrum mensum absque confessione transigerent. Itaque ut dicere coepi, seipsum quisque in suum iugiter nil posse, nilque valere, demittat deprimatque. Taceat & resignet se in omnibus, quae illi occurrunt eueniuntque. Perseueret, si leat, comprimatur sub temptationibus quibuscunque, tam quae intus, quam quae foris infestant. Non est alia ratio cuncta melius superandi. Id quod ab externo etiam exemplo facile probari potest. Si cerum ferocissimi canes in vnum aliquem insurgant hominem, si ille se deat quietus, totumque se in se comprimat, nec aliqua sui parte moueatur, nihil eum canes laedunt, quin potius abscedunt omnes, ita tamen, ut interim ad ipsum oculos retorqueant. Tum si vel manum ipsum mouere conspiciant, rursus ad eum omnes conglomerantur, & ut prius, morsus intendant. Quod ergo dixi, de omnibus quae occurrere possunt, temptationibus accipiendum est, illisque accommodari potest, ita videlicet, ut quicquid tibi eueniat, semper ad tuum te fundum recipias, semper quietus sis, Deoque te resignes, nec foras te effundas. Hoc si feceris, certo certius temptationes omnes decident ac euanescent, adeo ut si numerosa quoque demonum multitudo omnis quam tartarus habet, in tuum malum conspirasset, nil tibi poterit inferre nocementi. Quamobrem discite, quae so, dilectissimi, aduersa omnia equanimiter ferre, discite pati & resignare vos ipsos: auscultate, oro, vocem patris vestri, attendentes quid ille intus loquatur: auscultate etiam vocem matris extrinsecus, quae est ecclesia sancta catholica. Horum namque voces non nisi vna vox sunt, quas qui modo agnoscere non studet, neque addiscit, pereat necessè est. Veniet enim quicquid vox quaedam fallax & mendax, quae oes illos, qui voci paterne modo auscultare renuunt, miserè seducet. Nec ambigendum est, quin vox paterna per matrem, id est, sanctam ecclesiam, in cunctis illius institutionibus, doctrinis, consilijs atque praecceptis loquatur. Vnde vae atque iterum vae illis omnibus, qui hanc vocem audire contemnunt. Vox autem ista

MM si quae

si queratur, qualis sit, siue quid exigar, sub
 cōpendio respōdetur, id eam nostris in-
 gerere auribus, vt deū ex toto, ex toto, in-
 quam, & omni corde diligamus, & proxi-
 mos vt nos ipsos. Hanc vocē q̄ modō se-
 qui recusant, illi fallacē intūs vocē sibi lo-
 quentem sentient, itā vt quid egerint, aut
 quo in statu res suę sint, penitūs sint igno-
 raturi. Quæ enim vox, putatis, expectāda
 illis est, si verā ex toto dilectionem in suo
 non repererint fundo? Similiter hortatur
 vox ista paterna pariter atq; materna, vt
 humiliemus nos, itaq; fore promittens, vt
 exaltemur. Sicuti nāq; in myropolijs her-
 bæ quædam seu species in melle conser-
 uant, ne pereant: sic charismata omnia & bo-
 na quæq; ab omni corruptione & interitu
 in paruitate ac humilitate seruantur. Et
 huic ergō voci quotquot aures claudunt,
 itā vt humiles, imi ac parui esse nōlint, vo-
 cem quādoq; terribilē desperationis in-
 tūs percipient, ipsisq; pseudodoctores
 omnia illa, q̄ à magistris veritatis vnquā
 hic tradita sunt, mendosa & aliena à veri-
 tate esse persuadere nitent. Et quicunque in
 fundo suo humiles nō fuerint, nec ad ima
 sese demiserint, sed in sua poti⁹ vana com-
 placētia ac suspiriō ob acutos subtilesq;
 sensus suos æstimatione reputationeque
 perstitierint, de sua iustitia p̄sumentes, hi
 oēs deceptiōis laqueis inuoluent, ad eō vt
 omnia sanctę Ecclesię instituta, cęremo-
 niæ, ritus, erronea ac falsitati obnoxia il-
 lis videant. Quod potissimū ex corrupto
 falsoq; illis eueniet fundo suo, q̄q; veri ac
 vitalis fundi nihil intra se reperiant. Par-
 uum nāq; esse, & paruitati studere, Deūq;
 ex toto, ex toto, in quā, & ex omni corde di-
 ligere, hoc verū est totius boni fundum.
 Vos ergō dilectissimi, sicuti domin⁹ hor-
 tatur, dū dies est, dumq; lucē habetis, am-
 bulate, vt nō tenebrę vos cōprehendant.
 Sed quid ista dicimus, quādo vos huc il-
 lucq; vagamini, & modō hęc, modō illa
 negocia tractatis, omnia q̄dem per sensus,
 perq; propriā voluntatem vestrā, q̄ vos in
 hoc profundū demergit, nec vnq; ad inte-
 riora vestra, adq; fundū vestrum reditis?
 qui si proprię huic volūtati moreremini,
 Christus vtiq; efficere caput vestrū, im-
 mō & diuinitas tota. Ceterū hoc ipsum
 Dei verbū, quod vos modō tā infructuo-
 sē percipitis, alteri proficiet, per quinquā-
 ginta licet millaria ab hinc remoto, &
 vspiam fortassis sub gradu in angulo ali-

Mellis & humilitatis collatio.

Boni totius fundamentum.

quo latitāt, si ille in veritate paruulus sue
 rit. Enimuerō totius perfectionis verissi-
 ma regula hęc est: Sis humilis, & vbiq;
 te ipsum inuenis, te ipsum relinque. Hei,
 quā miseranda conditio, tam nihil nos
 proficere, cū tam multa ad proficiendū
 adminicula habeamus, ipsa videlicet san-
 ctissima Sacramenta, verbum Dei, & suf-
 fragia orationesque sanctorum. O quicun-
 que te ipsum modō negligis, miserere ani-
 mę tuę, dum gratię tēpus p̄stō est. Tem-
 pus enim omne, quod vanitati impendis,
 aut ociosē inutiliterq; transigis, seuerē abs-
 te quandoquē exigereus. Quamobrem,
 si meo consilio acq̄sciscis, conuertere, oro,
 ad veram sapientiam. Conuertere, inquā,
 per misericordem te Deū obsecro, & mi-
 serere miser tui ipsius. Certē misericors
 est deus, & non petit ille nisi salutem tuā,
 & vt humilis sis. Planē si humilis corde
 fueris, inuenies illum in anima tua. Quōd
 si illi animam tuam donare, te ipsumq; pa-
 riter & omnia pro illius amore relinque-
 re nōlueris, opinione tua citiūs deceptum
 te inuenies. Quid autē est, quōd tē agno-
 scere non vis, quōd non sis nisi puluis in
 hac vita? Miserere itaq; tui, & veni ad me,
 dicit Dominus, paratus sum recipere te,
 eroque amor tuus, tuumq; solamen, per-
 ducamque te ad vitam, nullum vnquā
 finem habituram. P̄stet nobis omnibus
 Dominus Deus noster, vt in illud cuncti
 fundum pertingamus, in quo purissima
 supremæ felicitatis veritas sita est. Amen.

Perfectionis totius regula que sit.

DOMINICA EADEM.

De triplici quorundam hominum corrupta intentione. De triplici amore Dei, quorum vnus dulcis & sensualis, alius rationalis seu intellectualis, tertius fortis & essentialis est.

SERMO II.

Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.

MAT. 22. & LVC. 10.

Pharisæus quidam Domi-
 num tentaturus, quæ suavit
 ex illo: Magister, inquiens,
 quid faciendū vitam eter-
 nam possidebo? Quem ille
 statim ad suā scientiā sensusq; suos remi-
 sit, dicens: In lege quid scriptū est? quomo-
 dō legis? Ille respōdens, dixit: Diliges do-
 minū Deū tuū ex toto corde tuo, & ex to-
 ta anima tua, & ex omnibus viribus tuis, &

ex omni

ex omni mente tua. Itā respondit iste Pha-
 risæus, à cuius tamen intentione, quæ cor-
 ruptissima erat, longē aberat Deus, longē
 aberat & vita æterna. tales hodieq; (proh
 dolor) pharisæi & pharisæicæ cōsuetudi-
 nes multę nimis reperiuntur, itā q̄ bona
 hominum pars, externa quædam intendit
 in verbis atq; operibus suis, quæ speciem
 quidem pietatis & sanctitatis habent, sed
 potiūs in eis exteriora quædam, vt, verbi
 gratia, bona temporalia, commoda, ho-
 nores, fauor, oblectationes, sciri ac repu-
 tari ab hominibus, & id genus alia, quæ-
 runt ac intenduntur. Ceterū (vt pau-
 cis multa absoluaemus) cuncta illa opera,
 quæ itā fiunt, vt ea apparere, sciri, videri
 velis potiūs quā nesciri, quæq; minūs li-
 bēter faceres, si ea ad nullius notitiā per-
 uētura scires, ideoq; libentiūs facis, q̄ vi-
 deantur ab hominibus, & grande tibi nō
 men concilient: ea omnia, quanlibet ma-
 gna, quanlibet celsa & alta videant, Deus
 accepta nō habet, nec de his ille se intro-
 mittit. Quod enim cuiuslibet operis cau-
 sa est siue scopus, quōdque ipsum gene-
 rat siue parit, illi & generatio deputanda
 est, non alij cuiquam. Finis nanque prin-
 cipio correspondet. Deindē & interior
 quædam pharisæica ratio siue modus est,
 quo pharisæus quisque in omnibus quæ
 agit, seipsum quærit, seipsum intendit.
 Sic & etiam nūm spirituales quidam ho-
 mines hunc pharisæicum modum plūs sa-
 tis imitant, qui tamen omnia inter Deum
 & se salua credunt: sed si opera ipsorum,
 qualiacunq; ea sint, siue oratio, siue locu-
 tio & alia quæq;, penitūs introspectantur,
 totus amor, omnisque intentio fundi su-
 ipsimet esse deprehenduntur: Hoc verū
 nec ipsi animaduertunt. Atque hoc fun-
 dum vix vnquā perfecte mortificatur,
 perfectiūs tamen in vno, quā in alio. Et
 licet multa isti opera grandia & apparen-
 tia perficiant, vt quōd pro indulgentijs (vt
 vocant) consequendis circumeunt, quōd
 orationi insistent, quōd pectora tundūt,
 quōd pulchras cōtemplantur imagines,
 quōd genua flectunt, quōd totam perua-
 gantur ciuitatem, nihil tamen horū acce-
 ptum est Deo in illis. Quare? Quōd amo-
 rem & intentionem suam in his omnibus
 non ad Deum referant, sed contorqueāt
 ad creaturas, putā vel ad priuatam com-
 modum siue bonum, vel ad quietē pro-
 priam seu delectationē, vel ad priuatam

Quantum sit & hodie pharisæi.

Pharisæus in-ternus.

Deuotio- nē externā absque in-terna pro- delse parū.

utilitatem, siue internam, siue externam.
 In his spontē scientesque sua constituunt
 oblectamenta. Verū non itā huius præ-
 cepti verba habent, quō dicitur: Diliges
 dñm deū tuū ex toto corde tuo, & ex totā
 anima tuā, & ex omni mēte tua. Ideoq; nō
 accepta sunt Deo opera ipsorū. Post hęc
 alij inueniunt paulo feliciōris conditio-
 nis homines, qui seipos à rebus seculari-
 bus atque prioribus vitę erroribus, quan-
 tū fieri potuit, auerterunt. Sed omnia
 eorum exercitia siue modi, prorsus sen-
 suales sunt, & in sensibus ac circa imagi-
 nes versantur. Nōrunt enim plurima co-
 piosissimē de amabili dulciq; humani-
 tate Christi, de illius videlicet natiuitate,
 de vita, de passione, & de morte medita-
 ri: atq; hęc omnia mira cum delectationē
 copiosissq; lachrymis vbertim eos permā-
 nant, haud secūs, quā nauis per Rheni
 alueum decurrit: verū omnia, vt dixi,
 per sensus siue sensualiter. Qui quidem
 amor in Homilia carnalis vocatur, nobis
 autem sensualem eū dicere placet: quan-
 doquidem de domino Salvatore, à supre-
 mo vertice illius vsq; ad ima pedum, per
 imagines siue imaginariē secundū sen-
 sus cogitant ac meditantur: sitq; non ra-
 rō, vt potiūs delectationē & ipso benē ha-
 bere, quā vero diuinitatis trahant amo-
 re. Itaq; & hęc quædā pharisæica ratio est;
 ac magis isti ad sua opera, quā ad eū qui
 finis siue scopus est operum, attendunt
 respiciūtq;: potiūsque suam oblectationem
 ac bene esse suū, intentione simul & amo-
 re prosequūtur, quā eum quem eos in-
 tendere oportebat, hoc est, Deum: sicque
 fit, vt magis ad accidentia, quā ad essen-
 tiam: plūs ad viam, quā viā terminū: po-
 tiūsque ad externa, q̄ illud quod internum
 est, respiciāt: atq; itā vsque ad eō acciden-
 tia ista diligant ab eis, vt Deus minima ex
 parte purē ametur ac intendatur ab ipsis.
 Amor siquidem naturalis & diuinus, tam
 sibi similes sunt in multis, vt vix alter ab
 altero discerni queat. Vndē etiam tutius,
 mea sentētia, fuerit, nullā sensibilem expe-
 riri dulcedinē, ac nihilo feci⁹ modis omni-
 bus, quantum vires sinunt, bonis actibus
 insudare. Hinc nāq; meliūs sibi ipsi q̄sq;
 innotescit. Ceterū licet huiusmodi sen-
 sibili deuotione atq; dulcedine affluere,
 non sit perfectior atq; sublimior gradus,
 vellem tñ plures huius generis homines
 superesse. Sanē de hac dilectione, quæ in

Delectati- onem in deuotione querētēs.

Aridorū; modō pio- rum, con- solatio:

precepto est, D. Bernardus loquens, ita eam distinguit, ut aliam dicat dulcem, aliam sapientem siue prudentem, & aliam fortem. Atque hic amor triplex, ex æque triplicis imaginis similitudine ut cunque agnosci poterit: ex imaginis videlicet lignæ, sed inauratæ: ex imaginis argenteæ similiter deauratæ, atq; ex imaginis purissimo ex auro fusæ. Quarum prior, id est, lignea, dulcissima siue affectuosum: secunda, id est, argentea, prudentem: tertia, id est, aurea, fortem amoris exprimit significatq;. Primum itaq; amor dulcis ac sensualis, qui circa imaginem versatur, similis est (ut dixi) imagini lignæ, sed inauratæ. Vt nãq; huiusmodi imaginem ex ligno fabricatã, si artificiosè formata & exculpta, atq; splendido auro vestita sit, mira cum voluptate contemplanur, à cuius tñ superficie si auri splendor atq; substantia deraderetur, vix duodecim valeret obolos: ita & ab hoc dulci sensualiq; amore, si intentio bona, qua inauratus est, auferatur: quicquid reliquum est, aut parui aut nullius est precij, tamen si naturæ ac sensibus iucundissimum sit, ac multam eis voluptatem seu delectationem subministrat. Porro Deus immensè bonus per huiusmodi dulcedinem allicit, inuitat, pertrahitq; hominẽ ad anteriora verumq; profectũ, donec per istam sensibilem suauitatem atq; deuotionem, vera tandem in ipso dilectio formetur genereturq;: simulq; per huc dulcem soporem, omnem in ipso saporem, delectationemq; creaturarum, aliarumq; rerũ omnium, penitus extinguat. Quamobrem cui ista dulcedo pstatur à Deo, non eam reijcere debet, sed reuerentiali potius eũ timore ac humilitate profunda suscipere, suæque imperfectioni, vilitati, paruitati ascribere, q; ita eum allicere oporteat & provocare: & quicquid eiusmodi illi donatur, nõ ibi hærebit, sed per ea ad altiora pertransibit, ita videlicet, ut per imagines supra oem imaginem, per externa sensualia exercitia, intrò seipsum in fundũ animæ suæ, in quo reuera est regnũ Dei, enitatur transcatq;. Quamplures em inuenire est, qui satis feliciter in hisce sensualibus siue imaginarijs exercitijs atq; modis versari nouerunt, multaq; in eis sentiunt voluptatem oblectationemq;: quibus tñ interiora sua haud secus q; mons ferreus, per quem nullus patet transitus, preclusa sunt: quod inde illis potissimum accidit, q; in suis inte-

Amor triplex triplicis imaginis similis.

comparatio luculenta.

Esse complures extus, nõ in te, deuotos

rioribus nihil sese exerceat, siue etiam, q; hisce sensualibus formis ac imaginibus plus satis inhæreat, ibiq; ad eodẽ subfissat, vltterius ingredi non curent, nec ad suum penetrare fundum, in quo vitalis ipsa veritas lucet. Duobus autem dominis, puta sensibus simul atq; spiritui, seruire nemo potest. Deinde alius amor est, de quo (ut supra dixi) D. Bernardus loquens, prudentem eum appellat, quem nos rationalem dicere possumus. Hic autẽ multis modis precedentẽ sensualem siue dulcem amorem excellit: ipsum nos imagini argenteæ, extrinsecus inauratæ, haudquaquam absurdè cõparamus. Vt nãq; imago argentea, in se ipsa preciosa admodũ est, ita vt si grandior sit, sola ad templi alicuius ornatum sufficiat: ita & amor hic rationalis ac prudens, quiddam preciosissimũ, atq; preclarissimum, immo & iucundissimum est. Vis autem nõsse, dilectẽ filii, quisq; ille es qui id scire appetis, quã ratione hunc amorem debeas adipisci? Ausculta me, obsecro. Mentem tuam ad eterna cõtemplanda introuertes, & sicuti prius nõ nisi imagines cogitasti, puta vel natiuitatẽ Christi, vel illos atq; illos actus siue modos eiusdẽ externos, ita nunc ad internos tete modos & opera inspicienda conuerteres. Quenam illa, inquis? Ad eternam videlicet generationem, vti verbum sempiternum in corde paterno generat, atq; ita inde pcedat, vt tamen semper in illo intus perseueret: nec non vti Spiritus sanctus cum ineffabili quædam amore cõplacenciaq; procedat: vtiq; demũ essentia diuina in personarum Trinitate nõ nisi vna simplicissima purissimaq; veritas sit: cui deinde oppones tuum non esse, nihilq; tuum, & varias multiplicesq; distractiones tuas. Intueberis etiam occultã diuinitatis incomprehensibilitatẽ, & q; illa intrinsecus abdita sit, atq; huic tuam ad externa oppones extrouersionem, siue exteriorẽ, vt ita dicam, eternitatem. Nec non illius eternitatẽ contemplabere, quæ nec prius habet, nec posterius, sed præsentissimè & seipsum & omnia in se, in recenti quodam atq; continuo Nunc possidet, idq; incommutabiliter. Et huic similiter tẽporis tui, mutabilisq; vitæ & animi tui, cui nulla penè stabilitas inest, fluorem & inconstantiam oppones. Deniq; hac ratione amor dulcis siue sensualis sese ad quãdam subleuat abstractionem, nititurq; ad altiora, do-

Introuersione opus esse.

ra, donec prudenti amoris efficiat, siue in ipsum transformetur transeatq;, vbi iam supra omnes transfertur imagines, formas, similitudines, atq; ita per imagines ultra omnes imagines transcendit. Enimvero amor iste, quem prudentem D. Bernardus diximus appellari, mentem hominis longè ab his externis extraneisq; rebus abstractit abducitq;, vt iam penitus harum omnium obliuiscatur. In priori illa dilectione, quæ dulcis & affectuosa Bernardo vocatur, cum labore quodam animus sese ab hisce rebus externis ac visibilibus auertit. Ceterum qui hunc amorem dulcem portauit, ei cuncta visibilia, atq; externa excidunt atque vilescunt, iamq; tẽdiũ quoddam & dedignatio aspernatioq; nascitur in ipso omnium eorũ quæ inordinata sunt. Hoc verò fauorem atq; dilectionem illius longè amplius ab hisce rebus temporalibus auellit, atq; maiori sub compendio sursum rapit dirigitq;, q; multa etiam exercitia externa: multoq; hic cõpendiosius nascitur, atq; diuinam speculatur caliginem, quæ præ abundantia incognitæ inuisibilitatis suæ, omni creato intellectui tam angelorũ quàm hominũ, obscura est caliginosaq;, haud secus q; Sol radians præ splendore suo oculos humanos obscurat: quandoquidem, vt n. Dionysius testatur, Deus omnia illa quæ illi ascribi possunt, siue nomina, siue modos, siue formas imaginesq;, longè superat, atque rebus omnibus superessentialiter eminet. Hęc itaque intus ab animo gustata, in suum eum nihil paruitatemq; liquefcere, seseq; demergere faciunt. Quo enim perspicacius lucidiusq; diuina illi magnitudo allucet, intrusq; resplendet, tãto & sua illi paruitas, nihilumq; suum euidentius innotescit. Atq; hinc scire licebit diuinæ huiuscemodi irradiationis veritatem, q; videlicet essentialis fuerit, & non per imagines, neq; in viribus animæ, sed in ipso fundõ, si profundius sese homo in suũ nihil demittat atq; demergat. Quod quidem maximè liberis illis spiritibus aduersatur, q; per fallacium quorundam luminum irradiationem, veritatis se existimant notitiam adeptos: statimq; eriguntur, ac in sublime feruntur in propriam suorum complacencia & estimationẽ, propriumq; videre ac sapere, seseq; ad fallacem nuditatem suam internam introuertunt, dicuntq; alijs, non absque iniuriã summĩ DEI, si

Quibus externa cuncta facile vilescant.

Qui diuinitatem caliginem potissimum speculeris.

Contra quosdã ex visionibus superbientes.

necdum cunctas transcenderint formas imaginẽsve: & id genus alia plus satis liberè effutiunt. Atqui bonus quisque, qui verè bonus est, nulla se transcendisse putat, quanlibet ea parua, qualibet vilia sint; modò tamen bona sint: & licet ea transcendiderit, non minori tamen ea in precio habet, nec minus reuerenter amat, quàm vnquam antè. Omnibus nãq; inferiorem se existimat, nec aliquid omnino excessisse seu superasse se credit. Sed ecce vani isti ac friuoli, de quibus præfati sumus, quibus quibusdã intellectualibus modis inherent, & extrinsecus sese ostentant, dum verba quædam rara, subtilia, ac peregrina in concione percipiunt, quæ nec viuendi rationem, nec modos quosdam siue exercitia secum intus adducant, laudant concionatorem, & purissimũ se illius ex ore bonum hausisse fatentur: atque ita nõ obscure, quales sint, deprehenditur. Viua autem nudaque veritas, quæ magis illis necessaria foret, nihil eis sapit. Quotquot igitur huius farinae sunt homines, nihil omnino in veris profecere virtutibus, sed de se ceteris magis, atque in suo naturali lumine persistunt, in quo etiam mirum in modum florent & gloriatur: in vita autem dignissima Domini Saluatoris non se strenuè exercitarunt, neque naturam suam per virtutum exercitia edomuerunt, nec demũ per verè dilectionis ingressi sunt iter, sed in suo (vt dixi) rationali lumine, ac in interna quadam falsa nuditate persistunt. Id verò, puta q; ita subsistunt & quiescunt, naturam magnoperè delectat. In suo nãq; fundo indepicta & ab imaginibus vacua, in multa quiete & silentio consistunt. Atque hęc quies ad eodẽ suas in natura radices iecit, vt, prohi dolor, hanc vltimum homines penè vniuersi sectentur. Hac nempe tempestate, qua infirmi plerumq; sunt homines, nemo ferè est, qui seipsum viriliter aggredi velit, aut aliquem sibi ausit inferre dolorem: adeo nunc omnes sui ipsorum detinentur amore. Ceterum amabiles illi homines, qui ad hunc prudentem amorem rectè pertingunt, passiones, aduersitates, & suorum contemptum ac paruipensionem sentiunt vehementer, plurimumq; desiderat & concupiscunt amabilia domini sui resv Christi vestigia doctrinamq; imitari. Isti fallam non incidunt nuditatem, nec fallacem libertatem; non gloriantur etiam, sed paruuli sunt &

Concionatores quales à quibus temerè effertur.

Quam dolenter minetur sui ipsius amor.

nihil in oculis suis: deo autem hac ipsa de causa & magni & chari sunt. Deinde tertius est amor, quem fortem appellari diximus, qui essentialis amor est, & per imaginem ex auro purissimo cōflatam, significatur. (Obiter hic monendi mihi estis, dilectissimi, quod quisquis nullū horum trium amorum in suo reperit fundo, nec aliquo horum præditum se sentit, ut periculosa, ita & anxie metuendam agat vitam, nec immeritò nocē diuq; lugere atq; plorare debeat.) Ut nanq; aurū purum diligenter expolitum, præ sui splendore, qui tantus est, ut aciem intuentis reuerberet, conspici vix potest: ita & spiritui in hoc forti cōtingit amore, idque ex præsentia diuina, quæ tã essentialiter fundum irradiat, ut spiritus præ humana fragilitate sua ferre non possit, quin necessario liqueſcat, & ad suam reuerberetur impotentiam. ibi verò nullū ei fulcimentum, quo sustentetur, superest, nisi ut totus in diuinam immergatur & absorbeatur abyssum: a deo que in illa se perdat, ut nihil sibi de seipso constet. Cùm autē diuinitatis obiectum, quod forti respōdet amori, prorsus illi incomprehensibile sit, nimiumq; ipsum excellat, facit instar helig, qui stans in ostio speluncæ, id est, propriæ humanæ infirmitatis suæ, in ostio præsentie diuinæ, operuit vultum suum pallio, quod significat, spiritū hic à propria cognitione operationeq; deficere. Deus namque cuncta hic in illo operari, nōsse, diligere habet, cū ipse in hoc forti amore à seipso defecerit, seq; totū in dilectum in quo & perdidit sese haud secūs q̄ guttula aque in immenso mari, immerſerit, multoque perfectius illi vnitus sit, quàm aër splendori solis plena virtute radiātis. Iam quæ hic aguntur, sentiri melius, quàm verbis exprimi, possunt. Sed dicat forte aliquis: Quid ergò hic in eiusmodi remanet homine? nihil aliud sanè, quàm infinita quedam nihilipensio suscipſus, & omnis proprietatis perfecta abnegatio, tam quæ in voluntate & mente, quàm quæ in modis siue institutis & vita habetur. In hac namque perditione siue amissione suscipſus, aded in ima sese demergit homo, ut si profundius sese demergere ac præ amore & humilitate in nihilum redigi posset, faceret id certè perquam libèter. Talis siquidem nihilipensio suscipſus, iam nata est in illo: a deoq; totus nūc sibi indignus vide-

Cuius periculosa sit vita.

3. Reg. 19.

Annihilatio sui.

quis sibi hominis vocabulo

tur qui homo sit, aut hominis vocabulo censeatur, qui tēpli subeat limina, & imaginem crucifixi in pariete depictam aspiciat: immò ipso quoque dæmone peiorem se ex animo reputat. Ceterum dominicam passionem, & sacratissimam filij Dei humanitatem vitamque omnem, nunquam tãto amore cōplexus est, quanto nūc eam complectitur, iamq; primū sibi meliorem vitā aggredi atque inchoare velle videtur, & sic nouo cum feruore à cunctis virtutibus bonisq; exercitijs denuò ordit. Atque hoc essentialē in ipso efficitur, tã in minimo quàm in maximo. Minimum siquidē & maximū, vnum in illo sunt: sicut & in naturæ ordine deus ita disposuit, ut infimū supremo respōdeat. Terra nanq; infimum est, cælum verò supremum. Nusquam autē ita vim operationis suæ cælum exerit, nec tantos efficit fructus, ut in terræ humilitate. Sic & dei omnipotentis immēsa celsitudo nusquam tam fructuose, nusquam tam deificè operatur, uti altissima hominis humilitate seu depressione. Et quomodo sol corporeus ex ima tellure vapores eductos ad se trahit, ita & Deus sublimis spiritum verè humilem sursum in se rapit, aded ut iam planè sentiat & credat, videaturq; sibi totus in Deum transformatus: qui tunc rursūm totum se in seipsum demittit atque demergit, ita ut multo minus aliquid, quàm hominē, se esse credat. quemadmodū enim verbi gratia, in ingenti cacabo bullienti aqua repleto fieri videmus, ut modò vi ignis supra se aqua iactetur agitetq;, quasi seipsam non capiat, sed fundere velit: dum verò ignis subducit, rursūm in ima sese demittit: sic & fortis hic amor spiritum impellit rapitq;, ut supra se ferat, totumque se extra se fundat, ebulliatque in nescire quoddā, vbi iam cognitione destituit: vnde rursūm ad proprii nihili sui cognitionem sese demittit. Denique fortis hic & feruidus amor, tres proprietates habet. Prima est, q̄ spiritum hominis excelsiue admodū subleuat in dilectum, longeque ipsum extra omē abstractit proprietatem, possibilitatem, actionem virum superiorū, intellectus videlicet, memoriæ & voluntatis: quod quidē omnem omnino modum, cunctosq; sensus transcendit. Secunda est, q̄ profundè admodū in ipsum eū fundum suū, hoc est, in abyssalem quandā annihilationē seu nihil-

videatur indignus.

Amicos Dei tētari, ac tētatos pficere.

Tres feruidi amoris proprietates.

II.

hilipensionem demergit deprimique: & hec humilitas sensibus incomprehensibilis est, suoq; hīc nomine destituitur. Tertia est, quod hominem deinde tam essentialē efficit, ut dictū mirum sit, ita ut nihil eum perturber, sed eadem semper pace & pectoris tranquillitate gaudeat, ut eueniant omnia, nec multa deinde actione occupetur, sed in tranquilla quadam quiete constitutus, ad omnem Dei voluntatem explendam paratissimus sit, quocunq; eum vel Dominus ducere, vel quocunq; per ipsum vel in ipso agere velit & operari, haud secūs quàm famulus potentis heri sui mensē assistens, nihil aliud agit operis, nisi hoc tantum, quod nutus Domini sui obseruat, ut quicquid illum velle perspexerit, promptus alacerq; exequatur. Verū vbi omnia iam dicta præcesserunt, cunctaq; hæc eiusmodi tam p̄claro homini magna & sublimia contigerunt, adhuc fieri potest, ut hostis maligni pessimam atq; spurcissimam illi ingerat tentationem, idq; grauissimo modo, quo ea cuiquam mortali possit occurrere. Sed per hanc ille, supra quàm dici vel cogitari queat, mirum iam modū proficit: simulq; in hoc tētationum impetū & spiritū grandi ac forti, petre adhuc subtilius cōteruntur, & si quod fortè adhuc in natura superest, nondū penitus perexercitatum, id modò per huiuscemodi tentationes perficitur, & abundè purgat. Deinde his omnibus ad extremum vsq; toleratis atque deuisis, adhuc instar sacerdotis ad altare consistentis se habet. Nōstis dilectissimi, quod à sacerdote in altari geratur. Licet em̄ ille, sacerdotem loquor, ex diuina ordinatione in Ecclesia sancta initiatus atque saceratus sit, sicut & omnia quibus induitur, vestimenta equè sacrata sunt: potest atq; habere Dominicum corpus leuandi atq; ponendi quocunq; velit, id est, modò sursum, modò deorsūm: inter hæc omnia tamē, Dominicæ oratiōis verba dicere non præsumit, nisi aliqua præfatione seu excusatione præmissa, ut dicat: Oremus, cum omni videlicet cælesti exercitu: Præceptis salutaribus moniti, & diuina institutione formati, audem⁹ dicere: Pater noster. Cur autem hoc, nisi ob immensam suā, id est, hominis paruitatē, & ineffabilem Dei patris dignitatem reuerentiamq;, quem nos tremulis vocibus compellare & alloqui oportet. Ad hunc ergò modum, & is de-

Deus cum tremore inuocad⁹.

quo agimus, secum stupens admiratur, quod sua vilitas atq; infirmitas Deum excessum & immensum, patrem audeat appellare. Eiusmodi deiformis homo, animā habet plenam Deo, & corpus afflictionibus. Ceterum omnipotens Deus tam crebros in fundū illius raptim celeriterq;, instar fulguris, dirigit fulgores, ut omnis dolor & pœna minor illi videatur: simulq; in ipso sui corusco aduētū in fundum, per fulgorem quēdam citius hominem instruit, quod agere debeat, pro quibus preces fundere, aut quod concionari, si id illi munus incumberat. Præstet nobis vera essentialisq; charitas Deus, ut sic omnes nostram instituemus vitā, ut vera dilectio è nobis reluceat ad laudem & gloriā ipsius. Amen.

Cuius aīa deo plena, corpus dōlore.

DOMINICA XIX. post Trinitatis.

Ut spiritu mentis nostræ renouari debeamus: quodq; hoc imprimis necessarium sit, ut mendacium, iram & furtum caueamus. Item de differentia animæ, spiritus & mentis hominis, utq; se ad internam renouationem quisque debeat præparare.

SERMO VNICVS:

Euangelium huius Dominicæ, est de paralytico à Domino curato, Matth. ix.

Renouamini spiritu mentis vestræ. Ad Ephe. 4.

Renouamini, inquit Apostolus, spiritu mentis vestræ, & induite nouum hominem, qui secundum Deum creat⁹ est, in iustitia & sanctitate veritatis. Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatē, vnusquisque cum proximo suo: quoniam sumus inuicem membra. Irascimini & nolite peccare. Sol non occidat super iracundiam vestram. Nolite locum dare diabolo. Qui furabatur, iam non furetur: magis autem laboret, operando manibus suis quod bonum est, ut habeat vnde tribuat necessitatem patienti. Hæc sunt, dilectissimi, verba epistolæ hodiernæ, quæ nobis multum amabilis ac venerandus princeps diuus Paulus apostolus describit, præclarissimis grauida sensib⁹, & optimis plena institutionibus. Ex quibus ea nobis specialiter obseruanda sunt, quibus tam dulciter nos hortatur, ut renouemur spiritu mentis nostræ. Quod ut fieri

debeat, & qua ratione ad hanc renouationem pertingat, idem ipse Apostolus docere volens, quædam nobis facienda, quædam fugienda insinuat. Primum quidem facienda proponit, ubi ait: Renouamini spiritu mentis vestre, & induite nouum hominem, qui secundum Deum creatus est, in iustitia & sanctitate veritatis.

Quæ tria præcipue fugienda.

I.

Deinde fugienda secutus explicat, quæ quædam ternario numero continentur, nobisque necessarid vitanda sunt, modò hanc consequi renouationem velimus. Principid mendacium omne deponendum est abijciendūque, & veritas dicenda unicuique ad proximum suum. Secundò, iræ impetus compescendus. Tertid, ab omni furto abstinendum. Hæc tria sese renouare cupienti ad eò necessarid fugienda sunt, vt nisi id fecerit, frustra ad sui renouationem adspiret. Itaque queri potest, quid mendacium sit. Cui breuiter respondemus, id omne mendacium esse, quicquid signis vel specie, verbis vel operibus aliquis præ se fert extrinsecus, quod intus in corde non intendit, siue quod alienum est à corde ipsius, & vbi os à corde, siue cor ab ore dissentit, sibi que hæc inuicem repugnant. Sic ergò plerisque cernere est, habitu ac specie deuotos ac spirituales, qui tamen prorsus omnis deuotionis & sanctitatis expertes sunt, quando corda gerunt secularia, deditaque creaturis, & ab eis obfessa. Non hic de secularibus hominibus, sed de mundanis cordibus loquor, de his videlicet, qui corda secularia gerunt, & in rebus temporalibus, fluxis atque caducis, quarum Deus vera causa & scopus non est, sponte animoque deliberato delectantur, & suas expetunt voluptates, vt vel in vestibus, vel in ornamentis suis, & alijs diuersis. Dumque fortè ab aliquo pro his reprehenduntur, indignè ferunt, stomachantur, caluas quasdam, immò & falsas excusationes obtinent, dicentes se in etate adhuc tenera ac iuuenili constitutos, animum interim remittere debere, idque se hac de causa facere, vt Deo tanto melius atque libentius promptiorique animo famulentur. Sed mentiuntur turpiter. Qui enim fieri poterit, vt melius Deo seruiat, si ea intrò admittant recipiantque, quæ Deum re ipsa excludunt, impediuntque à Deo? Quomodo verò non multo copiosius se liciusque Deus amabilis, diues ac gloriosus per seipsum eos reficeret, quæ istæ instabiles

Mendacium quid.

I.

miserique possint creature, quæ potius perdunt hominem, & in errorem inducunt? Itaque, vt dixi, falsa est huiusmodi excusatio.

Quod ipsum non obscure quoque videre & audire licet. Deinde sunt & alij mendaces, prioribus tamen religiosiores. Isti bona sanctaque exercitia habent, sed in eis non nisi seipsum, & quæ sua sunt, potius quam Deum intendunt: sicque triginta vel quadraginta & eo amplius annos transigunt, nec tamen seipsum, nec intentionem suam agnoscunt. Quæ tamen ignorantia nihil eos excusat. Debebant enim diligenter suam obseruasse intentionem, vt seipsum cognoscerent, intentionemque suam scopumque suum deum esse, non seipsum, nec aliquid suum, non mercedem suam, non regnum celorum, non oblectationem, non comòdum suum, pro comperto haberent. Huc verò, vt intentionem quisque suam probè riteque intelligat, ingens profectò, diligens, perpetuusque conatus exigitur, ita vt nocte ac die huic studeat, hinc imagine, seipsum curiosè discutiat, exploret, examinet, videatque vnde moueatur in cunctis actibus suis, totisque viribus vniuersa opera sua & quicquid agit, in Deum sine medio referat dirigatque. Hoc faciens, iam non mentitur. Cæterum quicquid bonorum operum aliò quam in Deum refert, in his omnibus mendacij reus est, cunctaque illa mendacium sunt. Oia namque hæc bona sunt, quatenus finis eorum & scopus Deus est.

Secundò ira ab Apostolo prohibetur. Itaque namque habet, quod & ante ipsum Prophetam regis inquit: Irascimini, & nolite peccare. Cuius sensus est, quod per vim irascibilem cuncta illa auersari, eisque repugnare debeamus, quæ Deo contraria sunt, idque suo loco & tempore re ipsa declarare, vbi & corrigere possumus, & nobis ea corrigere incùbit. Sed heu quosdam hodie inuenire est, quod dum aliena volūt errata defectusque corrigere, ipsi grauius in eadè vitia labunt. Quod illis vsuuenire solet, quod ex amaritudine quadam & passidone rephendunt, durisque & aspis verbis vtunt, toruū pferunt vultu gestusque indecetes, nec suam modò, verum etià eorum quos emédare volebāt, pacem perturbant. Sed hos quosdam excusant, dicentes eos infirmi esse capitis. Esto. Quid alijs cum ipsorum infirmis capitis? Si capite debiles sunt, parcat sibi ipsis, parcat & ceteris. Si irasci non vult, non irascat. Magna siquidè ars est, scire irasci. Quæ quod pediti sunt, irascuntur, sed non pec-

Qui religio osti mendaces.

Examinatio sui laboriosa.

Ira. Psal. 4.

Qui & quæ irascidū.

peccat, sicuti præceptum habemus. Quid prodest alienæ domus incédium auertere, & accendere suam? Parcant potius suæ domui, quam alienæ. Volūt isti paruo sui proximi vulnere mederi, & interim duo vel tria alia maxima infligunt. Deinde Apostolus ait: Sol non occidat super iracundiam vestram. Hoc vult dicere Apostolus, vt si cui aliquod dissidiū oriatur vel iurgium cum proximo suo, quantum in ipso est, ante solis corporei, immò & rationalis siue rationis (Nam & hunc intelligi vult Apostolus) occubitus, cum illo in gratiam redire studeat properetque, quam sanè B. Pauli institutionem quisquis obseruare contemnit, & proximos suos perturbat, is & Deum & gratiam illius, & que multo sibi tempore coaceruauit, certo certius perdet, omniaque hæc penitus euanescent. Tertid præcipit Apostolus, vt furtum euitemus. Hic principid videndum est, quid furtum sit. Hoc videlicet, aliquid sibi vel corporeum vel spirituale vendicare, quod suum non sit. Id potissimum religiosos siue ecclesiasticos spectat, qui se penuriam aut honorem, aut commodam, aut id genus alia sibi vsurpant ambiuntque, in quibus tamen nec Deum intendunt, nec ita illis vtuntur, vt meritò deberent, & exigat Deus: quin potius intrudunt sese, ingeruntque. Sed, quæso, dilectissimi, nemo talia sibi vendicat: sed si qua alicui commoda obtingunt, tremulo ea cum timore suscipiat. Fieri namque potest, vt postea turpiter expellatur, & alius in eius subrogetur locum. Equidem multis annis non ausus fui in animum meum inducere, me S. Dominici filium esse, nec me Predicatorij siue dominicani ordinis monachum existimare, quod me penitus indignum arbitrarer. Præterea & in eleemosynis hoc furtum accipiendum est. Periculosa sanè res est, eleemosynas percipere: satisque videndum est, qua de causa, quove scopo percipiantur, nec non quomodo pro illis satisfiat, ita vt iure meritoque recipiantur. Ipse ego, tametsi & vetus & noua lex ob sacerdotium eleemosynas mihi percipere concedat, 1. Cor. 9.

III.

Furtum.

Qui religio osti furem.

eleemosynarum fures.

1. Cor. 9.

✠

synis indignè vt. Redeamus nunc ad priora Apostoli verba. Ait enim: Renouamini spiritu mentis vestre. Anima hominis pro varia operatione diuersoque respectu diuersis quoque nominibus appellatur: Interdum namque anima dicitur, quatenus vitam corpori præstat, atque hac ratione singulis quibusque membris inest, motum illis vitæque subministrans. Quandoque spiritus vocatur, vbi tanta Deo affinitate coniungitur, vt omnem excedat modum. Et Deus namque spiritus est, & anima spiritus est: atque hinc perpetuam quædam propensionem habet, iugiterque adspirat respicitque ad fundum originis sue vnde profluit: ex ipsaque spiritualis nature seu spiritualitatis similitudine, in suam se originem, cuius similitudinem habet, reflectit atque propendet. Hæc propensio illius ad Deum, nullo vnquam tempore, nec in ipsis quidem damnatis cessabit. Deinde & animus appellatur. Mira certè & iucundissima res animus est, in quo vires omnes superiores colliguntur, memoria videlicet, Intellectus, & Voluntas: quibus tamen in seipso superior est, & plus aliquid habet. Habet siquidem internū quoddam essentialia obiectum supra viriū predictarum operationem: dumque bene ipse habet, ritèque ad Deum conuersus est, cetera omnia rectè similiter habent: si verò auersus est à Deo, etiam alia omnia auersa sunt, siue id scias, siue nescias. Insupèr & mentis vocabulo censetur. Atque hoc est fundum, in quo verissima sanctæ Trinitatis imago abscondita latet, cuius tanta nobilitas & dignitas est, vt nullo possit certo proprioque nomine appellari. Quandoque verò etiam fundum dicitur, quandoque & animæ centrum: atque vt Deo Opt. Max. nullum potest proprium nomen imponi, sic nec huic animæ fundo siue menti. Adeoque si cui cernere liceret, vt hoc fundum Deus inhabitet, in ipsoque existat, ex ipsa foret visione beatus: tantaque huius, tamque ineffabilis ad Deum affinitas & propinquitas est, vt multa hinc dicere nemo ausit, nedum possit. Itaque Apostolus ait: Renouamini spiritu mentis vestre. Quæ mens dum bene habet, quandam propensionem siue refluxum habet ad hoc fundum, vbi hæc consistit imago longè supra vires: eiusdemque mentis operatio tantum & magnitudine, & excellètia seu nobilitate, virum actiones superat, quatum cupa ingens vino plena gut-

Alia varia nomina esse.

I.

II.

Ioan. 4.

III.

III.

V.

gut-

Méte qui renouari debent.

guttulam vnā. In hac igitur méte renouari debemus, per continuā perpetuamq; nostrā relationem in hoc fundum, conuersionemq; nostrā ad ipsum cum actuali amore & intentione dei, omni prorsus medio excluso semotoq;. Nec hoc menti impossibile est, quin perpetuū possit inherere Deo, ipsumq; intentione perpetuū prosequi: sed vires sic iugiter deo inherere non possunt. Denique hac ratione spiritus mentis renouare se debet. Quandoquidem spiritus est Deus, creatus spiritus illi se vnire, & in increatum Dei spiritum nuda & expedita mente se erigere atque demergere debet, vt quomodō ab eterno fuit increatus in Deo, sic totum se creatus referat in illum. Hic quæstio moueri solet apud Theologos, num homine spontē se ad fluxa caducaq; conuertente, spiritus ipse pariter defluat. Atq; hoc omnes penē affirmant. Sed insignis atq; excellens qdam Doctor ait, qd eodem momento quo se se homo tota mente ac integra voluntate ad Deum cōuertit, spiritumq; suum supra tempus in dei refert spiritum, cuncta illa recuperantur, que vnq; perdita fuere: & si vel millenis vicibus per diē id facere posset, semper vera qdam renouatio ageretur. Immo in hoc opere interno verior puriorq; que esse possit, renouatio fit: (Hodie, inquit, genui te) quando videlicet spiritus in intimis suis totus immergitur ac liquefcit in intima Dei, ibiq; reformatur ac renouatur. Tanto verō amplius idem spiritus à dei spiritu perfunditur ac transformatur, quanto hanc viam ordinatius ac purius tenuit ambulatq;, & Deū perfectius atque purius intēdit. Haud secus enim Deus hīc spiritui sese infundit, q̄ Sol iste corporeus ac naturalis splēdorem suū effundit in aēra, totumq; aēre in suum splendorem trāsformat, adeo vt lucis & aēris differentiam nullus oculus capere, nec alterū ab altero discernere queat. Quāto ergō magis in diuina hac remota, supernaturaliq; vniōe spiritus creatus ab increato discerni nō poterit, vbi spūs in suę originis abyssum raptus, assumptus, absorptus est? Credite mihi, si in hac vniōe spiritum vidēri possibile foret, haud dubiē Deus esse crederetur. Porro in hac suā renouatione ac introuersione spiritus continuē supra se fertur nititurq;, adeo vt nulla vnquam aquila sic contra solem in sublime se erexerit, nec ignis æquē sur-

Ioan. 4.

sum ad æthera motus sit, vt hīc spūs contra diuinam tendit caliginem, de qua Iob ait: Viro cuius abscondita est via, & circumdedit eum Deus tenebris, tenebris vtique incompræhensibilitatis, siue (vt ita dicam) incognoscibilitatis dei, vbi is longē superior est omnibus, quæ illi ascribi queant, omnisq; & nominis & formæ & imaginis expers est, omnemq; modum & essentiam excellit. Atque hæc est, dilectissimi, essentialis introuersio, cui quāplurimum noctis silentium & quieti solitudo suffragatur. Quamobrem id imprimis vnicique consulendum puto, vt vbi ante preces matutinas bono potitus est somno, cunctis se sensibus ac sensualibus viribus suffuretur: absolutoq; matutinali officio, cum vniuersis viribus suis sese introreceptiat atque immergat supra formas & imagines omnes, & vltra cunctos sese sensus rapiat transferatq; ita tamē, vt ex suę paruitatis contemplatione, non cogitet nec proponat præclarissimę illi caligini propinquare, de qua gentilis qdam philosophus ait, Deum caliginē esse post omnem lucem: sed illi, de qua dixi, caligini incognoscibilitatis Dei, ibiq; se Deo simpliciter resignet, nec sciscitetur aliquid, nec postulet, sed deum amore simul ac intentione prosequatur, atque in eundem incognitū Deum, caliginosamq; & incognitam voluntatē illius, cum actiuo seu operante amore p̄iciat oīa, etiam defectus & peccata sua, nec non causas & negocia oīa que sibi occurrere possint. Extra hanc verō Dei incognitam voluntatem, nihil neq; velit neq; intendat, non modum, non quietem, nō actionem, non hæc aut illa, non istam vel illam rationē, sed huic eidem diuinitatis incognitæ sese resignet offeratq; voluntati. Quod si fortasse, Deo disponente, cōtingat, vt in tam celfo præclarissimoq; interno opere constitut⁹, ipsum postponere, & infirmo cuiuspiam fortē in forbitiuncule cōtione ministerium aliquod impendere iubeatur, cum ingenti id pace perficiat. Equidem si talis essem, atq; eiusmodi cogere opus relinquere, concionandi que seu aliquid eiusmodi faciēdi gratia me extrouertere, fieri posset, vt in ipso externo opere non modō p̄sentiorē se mihi Deus exhiberet, sed plura etiam bona impenderet, q̄ fortassis in cōtemplatione sublimi. Sic ergō homines isti præcellētes, vbi se nocturno

Questio.

Perdita oīa q̄ facile recuperantur.

Psal. 2.

dei & solis ad spm̄ & aēre habitudo.

tempore probè satis, manē verō aliquantisper in hac interna introuersione exercitarunt, deinde cum bona pace, quæ illis facienda sunt, facient, singuli, vt à Deo sibi fuerit cōstitutum. Interim in ipsis actibus suis Deum obseruabunt, certi quod interdum maiora DEVS beneficia in eiusmodi actibus externis, quàm in contemplatione, largiatur. Hoc nanque est, quod Apostolus ait, vt laboremus manibus nostris, quod bonū est, tum nobis ipsis, tum proximis, quocunq; modo illis necessarium fuerit. Atque hi tales verè pauperes spiritu sunt, qui & se ipsos & sua abnegarunt, Deumque, quoquid ille vocet, siue ad quietem, siue ad operationem, promptè alacriterque sequuntur. Cæterum iuniores quique & incipientes, Deo atque interioribus suis multo debent vacare tempore (Id enim eis perquam necessarium fuerit) donec habitum assequantur, siue essentielles fiant. Alioquin facilē sese ita crebrō poterunt extrouertere, vt perpetuū foris remaneant. Iam quando id alicui ex prædictis accidit, vt DEVM non sentiat, nec quicquam ei sapiat, cunctaque non satis feliciter succedant, seruet is in hac inopia patientiam. Multo enim amplius patiēdo & resignando, quàm habendo & operando, proficere atque ascendere poterit: sacræque fidei suæ simpliciter innitatur. Certè dici non potest, charissimi, immo nec credi nec cogitari, quantum eiusmodi homines proficiant, etiam in singulis quibusque, licet minutissimis, cogitationibus, verbis, operibus, quæ etiam si nullius momenti sint, dum tamen ab ipsis fiunt, supra modum dignissima sunt, multumque ex eis profectum fortiuntur. Istis diuturna vita immensos parit fructus. Mira nanq; ipso rum renouatio est, & indies crescunt, si tamen prædicta itinera rectè percurrerint, nec aliquo eorum quæ superius audistis, remorati sint atque detenti. nec ipsi quidem nōrunt felicitatem suam, sed simpliciter humiliterque incedunt, DEO ipsis occultante quàm optimè habeant. Citò nanque faciliterque natura in sublimē erigitur. Si quem tamen verè humilem cerneret, quales, proh dolor, paucissimi inueniuntur, illi reuelare non dubitaret. Nam qui verè humilis est, quo honorem suum amplius cognoscit, tātò in fundum suam altius demergitur, nec aliqd

Introuersio essentialis qdam maxime conducatur.

Resignatio vniuersi opus.

Cōtemplatio q̄ si p̄cedat.

Eph. 4.

Iunioribus quid opus

Patiendo alicubi magis q̄ agendo p̄fici.

Verè humiles pauci.

omnino sibi boni ascribit. Denique horum profectus potissimum in patiēdo consistit. Ipse nanque DEVS exercet eos, & quotquot illis conuiuunt, similiter eos exercet: ita vt si in cōgregatione aliqua vnus fortasse vel duo tales reperiantur, cæteri omnes duris grauibuscque modis & verbis tanquàm malleorū ictibus ipsos exerceant. Olim pagani & Iudæi sanctos quosque diris afficiebāt pœnis: nunc verò etiam qui multo sanctiores videntur, pluraque faciunt opera, quàm ipsi, istos excruciant & martyres reddunt. Quod quidem etiam ipsas ossium medullas penetrat. Aiunt nanq; malè eos habere, & errore seduci: se autem vidisse plurima, audisse cōcionatores egregios, & nōsse permulta. Quo fit, vt dubitare incipiant, qd aggrediendum sibi sit, aut quod se vertere debeant. Sed quæso te, quisquis eiusmodi es, sustine patiēter, resigna & cōprime te, digitoque compefce labellum: intus autem Dominum alloquere, dicens: Tu scis DEVS meus, quod te solum velim, te solum intendam. Heu volunt isti quosque pro suo crebrō regere, & omnes eadem ducere via: quod tamen fieri non potest, cum suæ quisque debeat vocationi inherere. Hac ergō ratione, dilectissimi, omnes renouari debemus in iustitia & sanctitate veritatis. Sanè omnis iustitia & sanctitas nostra, prorsus nihil est: immo Propheta teste, vniuersę iustitię nostræ sunt tanquàm pannus menstruatæ. Non itaque in nostra, sed in dei iustitia & sanctitate: neque in vllis nostris modis vel verbis, vel aliquo eorum que nostra sunt, sed in ipso Deo cōfidere debemus, q̄ nobis oībus p̄stare dignet, vt in ipsum funditus demergamur, nosq; ad eum perdamus in ipso, vt in eo in veritate renouemur ac inueniamur, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Patientię profectus.

Mira qdam tyranis.

Quid afflicti agēdū.

Esa. 64.

DOMINICA XX. post Trinitatis.

De vniōe & connubio Dei cū anima amantē, vtq; hanc ille prius lauet, & prioribus exuat vestimentis, quorū ritē ipsam denud vestire ac exornare queat.

SERMO I.

Simile factum est regnum cęlorū homini regi, qui fecit nuptias filio suo. Matt. 22.

Na.

Cordulae virginis martyrii quale.

cur homo sibi subinde relinquatur.

quo nulla tectatio noceat.

Rex. Sponsus. Sponsa.

Ataliciu hodie, dilectissimi, generosae virginis ac martyris Cordulae diem agimus, q̄ sibi ipsi ac propriae relictae infirmitati, p̄ omnibus alijs consodalibus suis, ad infimum ex humano quodam timore gradum sese demisit, ita vt fugam inire statueret. At hic non negligenter considerandum est, vt hoc ipso ad supremum pertigerit gradu, alijs omnibus facta superior. Vniuersa nanque illa sanguinis effusio, clauae ac tunctiones omnes, cunctaq; vulnera quae diua Vrsula cum beatissimis sodalibus suis pertulit, huius sacrae virginis cor phantasiaeque penetrarunt. Vnde factum est, vt vbi ceterae vnam exciperent mortem, ista numerosissimas obiit. Ac tandem omni cede peracta, prodicens in lucem, totam se crudelissimorum carnificum manibus obtulit, & mortis excepit gladium. Hic ergo immensa stupendaque Dei fidelitas, & occulta itinera illius, per que hominem ad se trahit, ac miro quodam modo per incognitas vias ignotosq; modos ad supremam perducit perfectionem, notaanda veniunt. O quoties ille hominem sibi ipsi relinquit in angustijs multis atq; pressuris, in tentationibus periculosis, & in propria infirmitate sua. In qua via si hic Deum sequi & obseruare vellet, si studium & diligentiam adhibere non negligeret, haud dubie p̄ ipsa molesta, duraq; certamina, infirmitatemq; suam, vel mille gradibus eum sublimius eueheret. Modò enim diuinae gratiae opem auxiliumq; attendat & obseruet, confidatq; Deo, nec etiam mala libertate resoluatur, nunquam tam execrabilis, tam molesta, tam ingententatio esse poterit, vt aliqua illi ex parte impedire queat. Sed nunc ad ipsum diei huius Euangelium veniamus, vbi sic habes: Simile factum est regnum celorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo, & vocauit multos. Rex iste, pater celestis est: Sponsus, cuius nuptiae celebrantur, & filius regis, est Dominus noster IESVS Christus: Sponsa vero nos sumus, mea scilicet & tua anima: cunctique ad has nuptias vocati sumus, & iam parata sunt omnia, quae ad unionem Dei cum amate anima, sponsa illius, pertinent: quam tanto ille, tam ineffabili, tam coniuncto, tam intimo, tam secreto, tam familiari, tam blando amore

prosequitur, vt omnem id omnino superet intellectum. Et quotquot Parisiensis academia eruditione insignes ac preclaros habet Theologos, cum omni subtilitate & acumine suo, hanc dei cum anima unionem capere non sufficerent: & si quod inde fieri vellent, prorsus obmutescerent: quantoque amplius dicere niterentur, tanto minus possent, multoque minus caperent. Nec solum intellectus naturalis, sed etiam quibuscunque donis & charismatibus praeditus, non angeli, non sancti oes, eam exprimere possent. Solus simplex, qui se Deo resignauit & obtulit, quemque gratia commedat humilitas, is non nihil hinc in suo experitur fundo interiori, nec tamen capere sufficit, nedum verbis exprimere quouis modo, cum omnem creaturarum omnium excedat intellectum, captum superet. Ceterum sponsa haec ita preparanda est, vt solent preparari nuptiae seculi huius. Est enim abluenda, & nouis amictibus vestibus, ac omnifario venustata decore, veteribus procul abiectis indumentis, tamen si bona sint. Iam quae ista sit lotio, puto vos intelligere. Non enim aliud est, quam a vitijs & peccatis atque defectibus vniuersis emundatio expurgatioque. Exiitio vero, pro rudi sensu, veteris hominis, vitiorum omnium, prauarum consuetudinum & morum depositio & abdicatio est. Noua porro indumenta, non uerum virtutes sunt, & diuina ac caelica vita, asumptioque noui hominis, qui secundum Deum creatus est. At pro viciniore sensu, ita haec accipienda sunt. Queri igitur potest, quandoquidem sponsae seculari indumenta eius, licet bona, ob vetustatem tamen auferuntur, vtrum & haec sponsa siue nuptia diuina, vestimentis veteribus, nouis scilicet virtutibus & consuetudinibus, eo quod vetusta sint, exuenda sit, & alijs sublimiori quadam ratione induenda: & si asseratur virtutibus eam exui, eisdemque superiorem fieri debere, defendi ne possit haec assertio, tanquam consona veritati, quod videlicet virtutes transcendere debeat. Quae sic quaestio absolui potest, vt dicatur & posse, & non posse hanc assertionem defendi. Nemo siquidem ita vel debet vel potest virtutibus fieri superior, vt eas & amare, & exercere, eisdemque praeditus esse non debeat. Verum tamen est, quod eo spatio, quo mens in ecclasi siue raptu posita est, in nullis sese homo virtutum

¶

Sponsa q̄ paranda.

Lotio.

Exiitio.

Vestes nouae.

An sponsa veteribus etiam virtutibus exuenda, nouisq; induenda.

Resignatione opus esse.

Que nuptiove stitioe melior.

tum actibus, puta vel misericordiae, vel patientiae, vel id genus innumeris alijs, exerceat. At mox vbi sibi ipsi restitutus est, cunctarum actibus virtutum, vt tempus exegerit, insistet. Quamquam & aliter adhuc accipi potest, quod dicitur, virtutibus nos exui debere. Sunt qui haec atque illa a deo cupiant obtinere, vellentque ita extremis pauperes esse, vt singulis noctibus alijs atque alijs hospitij vti cogerentur: optarent etiam omnis habere notitiam veritatis, magnum a Deo feruorem ac strenuitatem consequi, sentire multa, multaque sibi cum Deo familiaritatem & consuetudinem esse, & ita habere, vt habet ille vel ille. Sed his omnibus, quamlibet bona eis videantur, vel sint etiam, prorsus exui debent, in gratissimumque sese beneplacitum Dei (vt ille volet) cum vera suscipiorum abnegatione resignare, atque in diuinam se immergere ac demittere voluntatem. Nam quatumuis haec bona sint, quaedam tamen homini occulta corruptio inest, cuncta in illo bona annihilans, perdens, inficiensque, haud secus quam optimum cibum sordida peropis, aut vinum bonum cupa vitiosa aut putidum vas. Quod cum non lateat fidelissimum Deum, permittit huiusmodi accidere, quae nec volunt nec intendunt, vt & se ipsos resignare, & malum hoc pacto corruptionem vincere discant. Atque haec denudatio siue exiitio, multo sapientius illis vtilior est, quam si miris quibusdam & sublimibus vestiretur. O si quis fundum suum, & quid intra se lateat, corruptionemque suam sedulo obseruaret, se ipsum relinqueret, Deum sequeretur, quoquo modo & quacunque via ille traheret atque vocaret, omnia tam foris quam intus occurreret, de illius manu susciperet, occultaque demum iudicia & permissiones Dei, cum gratiarum actione obuijs exciperet manibus, is haud dubie omnia citius superaret. Et licet interdum absurda haec & a virtute aliena videatur, sed per ea melius gratiusque vestietur, quam per modos seu exercitia propria & externa, per quae mira se effecturum arbitrabatur. At aiunt quidam: Percuperemus, domine, nostri copotes esse, ac pace gaudere pectoris, & ita habere, vt habet illi atque illi. Quibus ego: Non sic, inquam, charissimi, non sic velle debetis. Secus habeatis oportet. Exiit vos & ad proprii nihil cognitionem deduci necesse est, vt quae in vobis lateant,

occultaque sint, videre possitis. Itaque vobiscum manere contendite. Rogabam ipse quadam vice hominem quendam sublimis vitae, & sanctitatis conspicuum, quod supremum foret obiectum suum, respondit ille: Peccata mea, per quae venio in Deum meum. In quo utique recte sensit. Et tu ergo, quod quisquis es, qui verè proficere cupis, sine & Deum & creatura tua tibi peccata indicare, ad tua te vitia remittere, & iudica te ipsum. Ita fiet vt non iudicaris a Deo. Apostolus testis est. Iudicabis autem te ipsum condemnabisque, non ex ficta humilitate, quae superbiae soror est, sed in veritate, omni prorsus commentatione vel excusatione semota, & ex ipso fundo, non cum impetu quodam, velut caput dirumpere velis, sed cum leni, tranquilla, resignata tui subiectione, cumque humili timore Dei, male possessum per attentissimas spiritus siue mentis preces exponens eidem fundum tuum: & ab ipso queres remedium, opem flagitabis. Quolibet aliò diuageris, operam ludes. Noli ad instar huius vel huius tuam instituere vitam, vt eadem velis, qua ille vel ille, ratione viuere. Grandis ista caecitas est. Quam enim dispares homines sunt, tam dissimilia quoque illorum ad Deum itinera sunt. Quod vni vitam, alteri mortem subministrat. Necnon pro complexionum & naturae diuersitate, gratia se penumerò in hominibus operatur. Vt ergo praefatus sum, noli modos seu instituta hominum attendere: potius virtutes illorum obserua, si quos his praeditos videris. Contemplare in alijs humilitatem, mansuetudinem, & id genus virtutes alias. Ceterum obseruandi modum talem elige & assume, qualem exigit vocatio tua. Hoc enim cum primis dispendendum est, obseruandumque tibi, quae sit vocatio tua, qua vocatus es a DEO, vt huic morem geras. Et certè si vel huius solius diligentem curam haberes, instar manus tuae notissima tibi fieret, & perspicue appareret. At prohdolor, non ita faciunt hodie homines, sed secum manere omnibus penè graue est, nec intus fideliter a deo querunt, sed potius ingiter ad exteriora respiciunt, seseque extrouertunt: vnde fit, vt nec Dei, nec suscipiorum veram notitiam consequantur. Tales vbi viginti vel triginta sub habitu ac specie religiosa vitaeque monastica annos exegerunt, post tot annorum curricula tam sunt vere perfectioi propinqui, quam

Apophthegma.

I. Cor. II.

Qua humilitate sibi quisque iudicandus.

Varijs ad Deum videri.

Sua cuiusque vocatio.

quàm erant prima conuersionis sue die. Adeò semper in eodem luto hæret. Quod quàm dolendum sit, quis non videat? Atque utinàm vitiorum suorum radices obferuarent, & ipsas potiùs quàm naturam destruerent occiderentq;. Quod dū non faciunt, fit sepe numerò, vt quod toto anno cum labore collegerat, vna hora perdant, idq; fortassis vel per verba, vel per opera, ex his vitiorum radicibus, in ipso fundo defixis, pullulantia. Planè dilectissimi, id certum habetote, quantispèr multiplicita instituta siue cõceptus atq; modi, vos iuxta vestrà occupant & possidēt voluntatē, eis dēq; vestiti estis, sponsum pro sua arbitrio voluntatis vos nulla posse ratione vestire. Ego ipse certè si passim oēs sectari voluissē, iā pridē vita functus essem. Nunc igitur amate, quæso, & intendite ex fundo animæ vestræ, Deum creatorē vestrum, honorēq; & beneplacitum illius, nō autem aliquid vestrū in re qualibet, non oblectationē, nō voluptatem, non commodum, nō vtilitatē: in ipsumq; vos diuinę caliginis & occultę abyssī ignorantis carcerē tradite, ac illi vos abyssos totos relinqte, quoquo illa modo vos ducere velit. Quod si feceritis, miro vos modo seipsa ineffabili cum exultatione vestriet, vt nunq̄ tale qd vel oculus visu, vel auris perceperit auditu. Præstet id nobis castissimus animarum sponsum dñs IESVS Christus, in secula benedictus. Amen.

DOMINICA EADEM.

Vt is, qui ad caelestes nuptias inuitatus est, internis & occultis vitijs, defectibus, prauisq; inclinationibus suis, omni quoque sollicita multiplicitate sese exuere, ac diuino amore purissimāq; diuinitatis intentione vestire debeat.

SERMO II.

Seu verius precedentis sermonis pars altera.
Eccè prædium meum parauī.

MATT. 22.

Esterna die, sicut nōstis, dixim⁹ vobis, in dominicę huius euangelicę lectione haberi, dixisse regem illum, qui nuptias fecerat filio suo: Eccè prædium meum parauī, venite ad nuptias. Vt verò illic de iisdem nuptijs, ab rege eodem celebratis, egimus: ita nunc, vt sponsa siue nupta, quo grata sit placeatq;ue sponso suo, veteribus exuenda sit vestibus, dicere sen-

quid maxime ex fundo animæ intendendū

Sponsa quibus & exuenda & induenda.

tentia est. Nimirum nouis eam ex integro vestibus indui, ac decenter satis exornari oportet. Itaque hac de causa & dat Deus & aufert, permittit & dissimulat omnia, quo videlicet sponsa sua exuatur, nudetur, expolietur, vt denuò eam excellēter, splendide, elegāter ipsissimis diuinę sponse indumentis vestire queat. Ceterū sponsa hæc, vt superius etiam dicere cœpi, cuiuslibet deuoti hominis anima est, cui cōiūgi, modò ipse homo velit, horis ac momentis omnibus, omniq; tempore, Rex glorię DEVS omnipotens concupiscit. Quamobrem multo magis necessariū nobis fuerit nudari & exui, quàm amiciri. Si enim exuti ac preparati essemus, haud dubiè benignissimus Deus mirū in modum elegantissimè ac ornatissimè nos vestiret. lam em̄, vt ipse ait, parata sunt omnia. Hæsterna autem die, si meministis, voce quadam vsus sum, quam fortassis non omnes intellexistis, cum dicerem vitiorum radices euellendas mortificandasq;ue, quod ita accipiendum est: Nōstis ipsi, quòd dum ager siue hortus à lolijs ac zizanijs expurgatur, vt plurimum radices quedā zizaniorum in terræ visceribus maneat, ita tamen, vt minimè deprehendātur. Interim humus diligenter conferitur atque farritur: vbi dum bona semina oriri deberēt, simul zizania ex radicibus terræ fixis succrescunt, & frumētum aliasq;ue herbas & semina bona destruunt opprimuntq;ue. Sic ergò & in præsentī loco radices dico, prauos quosque defectus & vitia in fundo latentia & necdum mortificata: quæ per confessionem & pœnitentiam, vt ita dicam, farrita quidem sunt, & per bona exercitia exarata, attamen vitiosarum radicem malę inclinationes seu propensiones, putā vel superbię vel luxurię, irę vel inuidię, seu odij, hisq;ue similibus, in ipso fundo relictae sunt, quæ postea exoriuntur, & vbi diuina, beata, virtuosa, laudabilis vita ex homine germinare, succrescere, oriri deberet, hæc pessima noxiarum radicum germina prodeunt, fructusq; illius, ac religiosam deuotamq;ue disperdunt, extinguūt, subruunt vitam. Quamobrem per omnia illa, quæ Deus omnipotens homini euenire permittit, prospera & aduersa, abundantiam & inopiam, hæc vitia persequitur ac insestat, vt hæ pestiferæ radices & cognoscantur ab homine, & extrahantur. Nam quandiu intus occul-

Sponsa que sit.

Vitia radicis euellenda.

Radices vitiorum q.

SERMO SECUNDVS.

Occultè latent, dum nihil minùs cogitamus aut suspicamur, ipsa hæc vitia erumpere solent. Quod liquidò satis apparuit in plerisque sexus vtriusque eremicolis & magnę opinionis hominibus, qui annos triginta vel quadraginta in locis desertis magnis in exercitijs operibusq; exegerant, sed interim corruptissimas has vitiorum radices minimè obseruārāt, minùs euulserant: sicque factum est, vt tandem exciderent atq; perirent. Nunc igitur, dilectissimi mei, studiosè, quæso, ac seriò attendite vobis ipsis, & tam intus q̄ foris diligentissimè caute. Sanè quisquis ille est, cuius fundum adhuc prædicta occupant vitia, quantumcunq; diū pacem ab illis habeat, quālibet diū quiescāt, aliquandò tamen certo certius erumpent. Semper igitur indefesso conatu perfequenda sunt explorandaq;ue, siue superbia sit, siue luxuria, siue odium, siue ira, siue inordinatus vitiosusq;ue amor creaturarum. Dumq; ea intra se aliquis deprehēderit, viriliter ac strenuè eliminanda sunt, statimq; inde animus auertendus, & cum seuerā sui ipsius iudicatione, profunda humilitate, ac intimis deuotisq;ue precibus auxilium à Deo poscendum. Solus nanq; Deus per gratiam suā ea extinguere potest, cui etiam semper inherēbit, quē precibus continuis pulsabit, id summoperè curans, vt neq; per verba, neq; per opera erumpat, nec faciat instar quorundā, qui mōx vt fructum orationis suę nullū sentiunt, orationē postponunt. Itaq; vitiosę hęc inclinationes seu propensiones, semper cum metu suspectę habendę sunt, & sui ipsius cura peruigil vnicuiq; tenenda: ita fiet, vt cum horribilis illa tempestas, quā pauidi semper præstolamur, ingruerit, omniaq;ue confusa perturbataq; fuerint, & vndiq;ue miserię calamitatesq; occuparint omnia, inueniat Deus nidulum quendam, in quo suos abscondat atq; cõseruet. Absq; his verò malis, certo certius est, multos in extrema illa angustia, quandò anima è suo habitaculo euellatur, miserijs & calamitatibus inuoluendos, qui has in se vitiosas inclinationes, prædictaq; vitia & peccata minimè obseruārunt, videlicet vbi iam fundum omne perfectissimè detegeretur, & absq; vlla misericordia iudicabit. Quocirca, dilectissimi, humiliamini, obsecro, sub Deo, prauasq; radices vestras patiendo seu passiuè contem-

Cur infirmitates aliquot erumpunt lapsi.

Intima cuiq; sua quam seculò persecranda.

plamini: & quas hinc tentationes sustinetis, pro purgatorio suscipite: atque tales vos ipsos in intimis vestris habetote, quales estis. Certè nō est aliqua tam leuis macula, nec tam minuta imaguncula, qua Deo intra vos obicē posuistis, quo minùs præclarissimum opus suum perficere poterit, si tamen spontè ac deliberata cum voluntate eam intrò recepistis, (Taceo hinc de grauibus manifestisq; peccatis), p̄ qua nō multo immaniores in purgatorio penas subituri sitis, quàm omnes vnq̄ martyres in hoc seculo pro DEI amore tolerarunt. Si ergò triginta fortassis vel quadraginta annis in purgatorij locis pœnas luituri estis, quanto satius fuerit hinc vitia defectusq; modo prædicto extirpare, seu eorum vexationem modico tempore humiliter perpeti, atq; interim simul magnā hinc mercedem, gaudium, exultationem, perennemq; beatitudinem & gloriā mereri? Videamus nunc, quid Euangeliū dicat: Iterum misit alios seruos, dicens: Dicite inuitatis: Eccè prædium meum parauī, tauri mei & altilia occisa sunt, & omnia parata: venite ad nuptias. Illi autē neglexerunt: & abiērunt, alius in villam suam; alius verò ad negociationem suā: reliqui verò tenuerunt seruos eius, & contumelios affectos occiderunt. Deniquè sic cõcludit: Multi enim sunt vocati, pauci verò electi. O quàm innumeros huius generis homines hæc quoq; ætas habet: quàm vbiq; toto terrarū orbe hæc studia abundant, non apud seculares modò, verū etiam inter ecclesiasticos & religiosos. Quātis negocijs, quàm innumeris occupationibus perpetuò mundus distrahit, immergiturq;? Puto, si q̄s hæc ritè perpendat, capitis vertiginem patiet. Tam mira omnium diuersitas ac multiplicitas est, & vestium & ciborum & edificiorum, quorū vel decima pars sufficere posset, cum tamē hoc ipsum, in quo positi sumus, calamitosum & instabile tempus, nō nisi transitus quidam ad æterna esse deberet, atq; tēporaliū vsus ita temperatus, vt vitę duntaxat conseruandę sufficeret: adeoq; potiùs in medio itinere præ fame emori q̄sq; deberet, q̄ innumeris his occupationibus distendi & excruciarī. Quæso, charissimi, curam habetote salutis vestrę, quando deus omnipotens ab hoc seculo fallaci & corruptissimo vos vocauit, vt illi soli famulari debeatis. Id em̄ exigit à nobis, vt omni-

419 Pro purgatorio etiam hinc aliquid sustinetis

quæte purgatorij pœnæ.

Quib⁹ hodie studijs mundus deditus.

Quid, si hodie viveret, esset dicitur?

diligentia serid & ex animo ab omni nos vana occupatiõe, multiplicitate, & ijs q̄-
cunq; nobis verè necessaria nõ sunt, auer-
tamus, atq; illicd̄ intrò nos recipiamus ad
nos ipsos, nostrã illic vocationẽ obseruan-
tes, explorãtesq̄, qui, & ad quid, quãq; ra-
tione vocati simus à Deo. Vocat nanque
Deus quosdam ad intimã contemplatio-
nem, alios ad actionẽ, nõ nullos ad inter-
nam iucundissimã quietẽ, tranquillum
silentium, ad adherẽdũ diuinẽ caliginĩ in
spiritũs vnitate. Atque interim idem ipse
ad externa, interim ad interna vocat. Sed
pleriq; nõ semper intus observant voca-
tionem suam: vnde fit, vt dum à Domino
ad exteriora trahuntur, ipsi sese introuer-
tant: rursumq; dũ illius voluntas est, vt ad
sua se interiora recipiant, ipsi ad externa
deuoluantur: atq; itã nihil proficiũt. Cer-
tẽ si nobiscum maneremus, diuinũ que
intra nos beneplacitum, solum deum, nõ
aliud aliquid spectantes seu intendentes,
seduld̄ obseruaremus, luce clarĩs nostrã
nobis vocationem suamq; beneplacitũ
Deus faceret innotescere, si tamẽ stabiles
perseueraremus. Iam si quis à Deo ad in-
ternum silentium, in diuinã que caligi-
nem vocatus est, hic si semper à charitatis
operibus vacare velit, (sicut iam pro ho-
lor vix paucissimi huiusmodi opera exer-
cere dignantur) dubium non est, qn̄ mul-
tũ à veritate aberret. Itaque vbi res po-
stulat, ipsiq; incumbit, amoris actibus in-
sudabit, idq; cum abnegatione suscipi-
tus, non ex actionis affectu, cum voluptate &
oblectatione sui, (cui tamen vitio per plu-
res subiaccere probatur) sed ex amore pu-
rissimo in abstractiõe, cum vacandi desi-
derio, seu ad vacandum festinatione. Nam
qui actioni abstractus insistit, huic omnia,
quã agit, multiplicitati obnoxia vident̄.
Nemo siquidem multiplicitatẽ que per-
spectã habet, vt is qui semper in abstra-
ctione positus est. Vitanda est aut̄ multi-
plicitas omnis etiam honestã societatis,
quandò videlicet animi duntaxãt gratia
cõueniũt homines, vbi de alijs, aliorumq;
factis verba fieri solent: vt, verbi gratia, Il-
le talis est, & Ille talis, atque Hęc itã fieri
oportebat, & Illa hoc modo: & id genus
alia futilia atq; inania verba fundunt. que
quisq; audis, si subducere te nõ potes, sal-
tem cor indẽ toris viribus ac omni cũ co-
natu auerte: alioqui certo certip̄ imagini-
bus depingẽris, & fies multiplex. Ceterũ

Quãta vo-
cationis di-
uinã vari-
etas.

Vocatio-
nem suam
nõ obser-
uãtib; qd̄
contingat.

Charitatis
opera exer-
cenda.

Qui chari-
tatis operi-
bus incum-
bendum.

Quomo-
dò vitã da-
focieras
etiam ho-
nestã.

vbi is, quem prædiximus, in actibus chari-
tatis sese forinsecũs discretẽ & ordinatẽ
exercitauit, deindẽ iterũ ad quietem in-
ternam vacationemq; festinabit. Quod si
vacatio non statim pro voto cõtingat, ad
aliquid sese internũ opus conuertere po-
terit: itã videlicet, vt immensã dei con-
templetur bonitatem, tam magnificẽ &
excellenter sese in miris atque diuersis in
ipsum hominẽ effluxibus suis, multipli-
ci ratione exhibentẽ declarantemq; idq;
potissimũ in operib; sacratissimẽ præ-
clarissimãq; humanitatis suã, in acerbi-
sima passione & amarissima morte sua, &
in actibus demũ electorum sanctorum
suorum. Atque hoc modo totus in Deum
cum desiderio, amore ingenti ac gratitu-
dine fluit atq; liquefcit. Quod tametsi bo-
num sit, hominẽ que nõ mediocriter ad
desiderandum & serid agendum inuitet
prouocetque, multũ tamen internẽ qe-
ti & silentio impar est, haud secũs quã
internis externa. Fitq; sę penumerò, vt in
his internis actibus æquẽ homines errent
vt in operibus externis, dum videlicet for-
mas & imagines intrò recipiunt. Cuncta
nanque que diximus, formã & imagines
sunt. Porro dum huiusmodi alicui operi
intus homo vacat, fatiscq; illi feliciter suc-
cedit, tum si in his sese cum voluptate ac
delectatione possideat, nullam in his ve-
ram spiritũs paupertatem consequi potest.
Ratio est, q̄ spiritalis siue interior homo,
diuinẽ hęc gratiã suauitati inheret, vt
vrsus mellis dulcedini, atq; hęc gradum si-
gat, cum tñ econtrã hęc non nisi via que-
dam ad præclarissimũ purissimũ que
bonum Deum Opt. max. esse deberet. Nul-
li em̄ omĩnd̄ charismati, nulli dono DEI
inherendum, nec quicquã in Deo qren-
dum vel intẽdendũ, præter solum hono-
rem gratissimũq; beneplacitum illius,
ne fortẽ eueniat nobis, quod seruo cuidã
accidit, cui dominus suus tradiderat oẽm
terram suam, cõstitueratq; super omnia bo-
na sua: sed cum comperisset seruũ illum
bona sua iniustẽ sibi vendicare, & ad pro-
prios vsus inflectere, repetijt ea ab illo,
infidelẽq; seruũ in crucẽ egit. Deindẽ ex
his ambobus operibus siue exercitijs, in-
terno videlicet & externo, si ordinatẽ p-
acta sint, præclarissimũ illud bonũ nascit̄,
interna scilicet quies animẽ, per quam ad
omniũ saporem siue silentium formarum
imaginũq; in diuinãq; caliginem perue-
nitur,

Quid solũ
in Deo q̄-
rendum.

Paradigma

nitur, vbi quiescimus simul & fruimur cũ
deo. Sanẽ de hoc nobilissimo fundo mul-
ta & in veteri & in nouo Testamento ha-
bentur. Exempli gratia, q̄ Moyses in cali-
ginem ascendit. Et in libris Regum, de
Helia propheta legitur, quod omnis ille
spiritus & commotio cessãrint, in quibus
Dominus non venit: deindẽ verò, in sibi-
lo aurã tenuis dominum venisse. Sic & in
Sapientia libro scriptum reperimus: Cũ
enim quietum silentium cõtineret omnia,
& nox in suo cursu medium iter haberet,
omnipotens sermo tuus Domine exiliẽs
de celo, à regalibus sedibus venit. Quam-
obrem cuncta hominis instituta, modi &
opera, huic p̄claro silentio perpetud̄ ad-
seruire & adminiculari debebunt, nõ vl-
li subiaccere errori. Sunt enim, qui circa
hoc obiectum errant nõ minimum, dum
cum naturali quiete, voluptate, oblecta-
tione ad ipsum deuoluũtur, eidemq; hoc
pacto inhærent: quod impendiõ sanẽ ca-
uedum est, in humiliq; semper ac intimo
metu persistendum, itã vt cũ subdita hu-
militate nihil pẽdamus iugiter nos ipsos,
perpetuoq; nos habeam; suspectos, haud
secũs quã in alijs omnibus quã præcef-
serunt, ac serid confugiamus ad Deũ, ob-
nixẽ precantes, vt opem suam auxiliumq;
nobis impendat. ea verò angustia & pres-
sura ingens, vehemensque desideriu sim-
plicationis ac nuditatis internã, q̄ hui-
usmodi habet, modò rectẽ processerint;
ipforum purgatorium est; per eãque ma-
gis ac magis depurantur, præparanturq;:
Verũ sic cui id eueniat, vt ab externa ex-
ercitiorum multiplicitate non itã facilẽ
neq; celeriter animũ suũ colligere queat,
minimẽ hac de causã turbetur, modò ea,
quã fecerat, opera ex vero diuinoq; p̄di-
erint amore. Tũ enim Deus ipse supplet
ac perficit ea, que sic impeditus interim
negligit, breuique spatio refarcit omnia:
quippe qui ad peragendũ opera sua, mul-
to non opus habet tempore. Raptim er-
gò tota mente intimẽ ad verum sese reci-
piat fundum Dei. Vbi nanque bonũ in-
nominabile in anima sese exhibet, simul
omnia illa, que in eodem innominabili bo-
no, hoc est, in Deo, nominari possunt, se
præbet exhibentq;. In eo nanq;, quod in-
nominabile est, in Deo scilicet, continen-
tur omnia, quã in eodem nominari pos-
sunt. Sin verò ad metis nuditatẽ & abstra-
ctionem tam citò pertingere nequeat, ea,

Exo. 19.

3. Reg. 19.

Sap. 18.

Quibus
quale hęc
terra pur-
gatorium.

de qua prædiximus, internã exercitatiõis
siue operis interni via, breuiter ac ordi-
natẽ gradiatur. hoc enim fortassẽ vtilius
illi fuerit, quanquã illud prius logẽ nõ
bilis foret. Certẽ si quis Deum solũ pu-
rẽ intenderet, non autem aliquid suũ, ne-
que in spiritu neque in natura: haudqua-
quã ipsum vlla ex parte aberrare per-
mitteret, quacunq; demũ via graderet̄.
Iam, qui verẽ boni sunt, dum istã audiũt,
vt ipsis videretur, nũc demũ incipere vo-
lunt. Semper enim inchoare, ipforum esse
& viuere est. Ceterũ homines soli intel-
lectui vacantẽs, omnia hęc ad sua trahũt
instituta siue modos, & in intellectu sui
subtilitate possident. Qui, dum hora mor-
tis ingruerit, fundum suũ vacuũ & ab-
que Deo inuenient: tum verò quãtis an-
gustijs, calamitatibus, miserijs corripien-
di sint, vt nemo explicat, itã fatis doleri
vix potest. qui tametsi in fide forsitan nõ
errãrint, sed in ea absque mortali peccatõ
decesserint, magnis peccatoribus in pur-
gatorio sociabũtur: sin aliter, haud dubiẽ
perennibus inferni flammis exurent̄. Sed
nunc, obsecro, videte, charissimi, vt Do-
minus preparãrit nuptias suas. Tauri, in-
quit, mei & altilia occisa sunt. Per tãuros, Tauri,
externa hominis opera licebit accipere:
per altilia, internas contemplatiuas ani-
mã actiões: per nuptias verò Domini, in-
timã quietem, vbi & actiue & contem-
platiue nos habemus, sicut & Deus seipso
actiue fruitur. Denique hic rex omni-
potens atque æternus, horis omnibus ingre-
ditur, & suas nuptias contemplant. Sic nã-
que & Euangelium, quibusdam interpo-
sit, subiungit: Intrauit autem rex, vt vi-
deret discumbentes: & vidit ibi hominem
non vestitũ veste nuptiali, & ait illi: Ami-
ce, quomodò huc intrãsti, non habens ve-
stem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc
dixit rex ministris: Ligatis manibus & pe-
dibus eius, mittite eũ in tenebras exte-
riores: ibi erit fletus & stridor dentiũ. Per
vestem nuptialem, quã huic homini de-
fuisse scribitur, vera diuinãque charitas,
& pura in omnibus diuinitatis intentio
accipienda est. Hęc porro omnis priuatus
& alienus excluditur amor, & aliena in-
tentio, vt nihil omnĩnd̄ nisi solus Deus ve-
racitẽr intendatur. Iam quosdam inueni-
re est, qui istã sibi arrogent, eo q̄ vtcun-
quẽ hęc intelligãt, & vel auditu vel lecti-
one assecuti sint. habent siquidẽ ea in so-

Quẽ Deus
errare nõ
sinat.

Tauri.

Altilia:
Nuptiã;

Vestis nu-
ptialis.

Scientiam
absq; ope-
re nõ pro-
desse.

lo intellectu, seu modo intellectu, non re ipsa, id est, nōrunt hęc, sed minimē tenent: scientiam habēt, essentiam siue rem ipsam minimē, quippe quam asseq haudquaquā studuerunt. Nōrunt ergō hęc, sed Deū propter seipsum in fundo suo pura intentione & amore haudquaquam profsequuntur. His ergō loquitur Deus: amici, quomodo huc intrāstis absque verę dilectionis indumento? Reuera nanque nihil veri amoris diuini habent, quum plūs donis Dei, quā soli Deo, innitātur. Porro donis Dei omnibus uti quidem licet, sed non frui. Soli nanque deo frui uē est inharendum. Itaque rex ait: Ligatis (citō) manibus & pedibus, id est, cūctis viribus atque potentijs eorum, mittite eos in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium. Quocirca, dilectissimi, purē (quæso) veraciterq; amate & intendite dominum vestrum, ne in tenebras, nullum unquam finem habituras, eiciamini, sed magis à pijsimo Deo in verā eius lucē perducamini, ad laudē & gloriā ipsius. Amen.

Donis dei uti, non frui, licere

DOMINICA XXI. post Trinitatis.

De armis militiæ spirituales, maxime verò de humilitate & mansuetudine, quibus tentationes omnes facile vincuntur. De ingenti fructu, quem tentationes & aduersa homini adducunt. Ad extremum, ut homines deiformes ac spirituales aduersum diaboli insidias & laqueos cuncti esse debeant.

SERMO VNICVS.

Euangelium, Dominus reguli cuiusdam filium curauit. Ioan. iij.

Confortamini in Domino, & in potentia virtutis eius.

EPHE. 6.

Confortamini, inquit Apostolus in Epistola hodierna, in domino, & in potentia virtutis eius. Induite vos armaturam DEI, ut possitis stare aduersus insidias diaboli: quoniam non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principes & potestates, aduersus mundi rectores tenebrarum harum, cōtra spiritualia nequitia in caelestibus. Propter eā accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, & in omnibus perfecti stare. Proximē, si meministis, dicebam vobis, dilectissimi, ut sponsam Dei rebus

Spōsam qbus exutē oporteat.

omnibus nudari & exui oporteat, si modo dēnuō veraciter atque perfectē debeat amicitia. Verūm sponsa dum tāta sponsum à se poscere & exigere cernit, dum tanta & facere & dimittere se iubet, hęc sibi credit impossibilia: atque hinc grauem quendam animi mœrorem contrahit, ac naturalem quandā desperationem incurrit, reputās se minimē præstare posse, quę ille petit exigitque. Tali igitur animę sic affecta, vas electionis Paulus apostolus sapientissimum præbet consilium, dicēs, quod iam antē recitatum est: Confortamini in Domino, & in potentia virtutis eius. Confortare, inq; dō anima sponsa DEI, in Domino: sic que fiet, ut quod tuis viribus non potes, per ipsum & cum ipso abundē possis. Itaque in ipsum duntaxat simpliciter te immerge, totūq; agere ac dimittere tuum, illi commenda, illi relinque, & poteris haud dubiē omnia: quere dō anima robur & auxilium in ipso, qui Dominus est omnium, & in potentia virtutis eius, cui præstō est, cūm voluerit, posse omnia: quare, inquam, in ipso, intimē, ex fundo, stabiliter que: mutua ab illo omne posse & omne robur tuum, & à potentia duntaxat virtutis eius. Occultat quidem ipse modō ad tempus omnipotentem virtutem suam, & tacer, dissimulat ac suffert hominum peruersitates. Vndē etiam haud secūs bona pars hominum insolescit, tanquā ipsi Deus esse velint, atque in hoc omnes intendunt neruos tam religiosi quā seculares, ut nullius ditioni subiaceant, sed faciant quicquid libet, immō & alijs dominētur, alijs præferantur, alios excellant: nec aliquam dignantur agnoscere potestatem subliorem. Verūm id certum habetote, non semper Deum taciturnum, nec suam perpetuō potentiam occultaturum. Sequitur: Induite vos armaturam Dei. Hoc dicit Apostolus, ut præmoneat animā, cautam que efficiat, atq; ad decertandum viriliter accendat: simulq; ostendit, quibus cum illi prælium ineundum sit. Ceterū arma hęc gloriosa & illustria sunt, ab ipso sponso illi præparata atq; donata. Quantē verō dignitatis & excellentię est, posse animam certare in armis Dei? hęc autem arma, si queras, quęnam sint, ipse tibi dominus respōdebit: Discite à me, quia mitis sum & humilis corde. Sanē inter omnia nihil equē animę necessarium est, quā

Deū tacere quidem aliquādiu, sed nō semper.

Nōsse se ipsum ubi maxime discatur. **C**ur in singulis quot eremite tentationi succubuerint. **r**etationū fructus. **vt certare & pugnare discat.** In tēratione nāq; discit nōsse se ipsam, qualis sit. Et reuera oibus illis aliog sublimis vitę eremicolis, qui in solitudine defecerūt, non nisi hęc dimicādū defuit sciētia. Vndē cūm quadraginta vel quinquaginta & eo amplius annis in magnis & mirabilib; vixissent, deinde tēratione irruente, ad nihilum redacti sunt & perierunt, cūm tamen miris tum virtutibus tum exercitijs pollebent. Verūm in tērationibus fundum suum cuilibet innotescit. Credite mihi, charissimi, tanta est tērationum utilitas, ut si quis benē se gerat in eis, easq; diligēter obseruet, non minūs illi cōferant, nec minūs necessarii sint, quā virtutes. Quā enim gratia homini necessaria est ad benē beateq; viuendum, tam & tērationes. Enimverō in tērationibus virtus nō modo inchoat, sed etiam perficitur: adeoq; tērationibus eam pulsari atque probari necesse est, si in habitum transire debeat. Immo & ex omnibus illis institutis siue modis, ad quos homo siue intus siue foris vocatur, tentari eum necesse est. Hinc insignis quidam Theologus ait: Ut caro non potest non putrefieri, nisi sale conspergatur, sic nec homo sine tērationibus durare potest. Certē Deus omnipotēs equē sese in tērationibus præbere potest, ut in virtutibus & venerandis Sacramētis. Interim in tērationibus maculę, vitiorumq; radices innotescūt, & cognitę diluuntur ac euelluntur: humilitas & Dei timor exoritur, atque homini Deus ad mētem reducit, illiusq; poscere opem, flagitare auxilium, ad ipsumq; cōfugere, & ipsi certamen omne imponere admonetur. Nūc igitur, dilectissimi, induite vos hanc præclarissimam armaturam Dei, qua quidem muniti, certo certius tērationum omnium palmas referetis. Sitis, inquam, mites & humiles, nō sub Deo tantūm, sed etiam creaturis omnibus. Sanē quisquis hęc arma indutus est, illū nec demones, nec homines, nec vlla poterunt certamina superare, etiam si creaturę omnes in illius necem conspirent. Sic eduersō qui his destitutus est, nullos poterit referre triūphos. Porro amaritudo seu amarulentia māsuetudini aduersatur, & ipsa ex proprietate ac priuato amore & impatientię vitio nascitur. Superbia verō & humilitati ē diametro repugnat: & hęc proprię complacentiæ, proprięq; voluntatis, quę humili-

que nobis induenda arma.

tati planē est contraria, proles est. Verus nanque humilis nil proprię voluntatis, nec aliquid proprii sensus siue capitis habet, sed pauper est spiritus: Deus autem & caput, & sustentatio, & proprietas illius est. Eia, dilectissimi, humiliamini sub potētī manu Dei, & ipse exaltabit vos. Sinite vos & à Deo & à creaturis omnibus iudicari, simulq; & ipsi vos iudicate. Depri-mite vos, obsecro, ac spontē animoq; resignato quælibet aduersa suscipite, abnegātes perpetuō vos ipsos, vbicunq; vos depræhenderitis, atque ad Deum plenacum fiducia confugientes. Si itā egeritis, citō tērationes omnes redigentur in nihilum. Quibus verō mansuetudinis armis teati sunt, quibus si vnum saltem asperius verbum dicatur, decē asperiora reddunt, ac ad temeraria iudicia prorumpunt: qui mōx ut leuiter punguntur, non se continent, sed pessima sese radix agitata exerit, atque alterius malitię tendit obuiam: nec secūs inter sese rixātur huiusmodi, quā duo canes rabidi, mutuis se lastratibus ac morsibus infestantes. Non sunt ista mansuetudinis arma, nec aliud istos dixeris, q̄ rabidos oblatratores. Qui si saperēt, gauderent potius, si qua afficerentur iniuria, eaq; se indignos arbitrarentur. Ex exercitatione nanque virtus nascitur, atque in habitum transit. Dum igitur durius asperiusque tractaris, dō fidelis anima, vertere ad fundum tuum, & in ipso multo te viliores existima, multoq; magis nihilipende, quā quiuis alius possit: simulque alterius amarulentiam & indignationem tua cura mansuetudine, ut & illius vulnerib; medearis, & ipsa illeſa euadas. Enimverō vitia hęc, cunctiq; alij defectus, oratione intimā ac precibus mentalibus siue spiritus, vincendi sunt, atque in veritate perseuerādum. Sic apud diuum Gregorium cūm Petrus diaconus quereretur, laboriosum esse valdē atque terribile, contra inimici insidias semper intendere, & cōtinuē quasi in acie stare, diuus Gregorius in hęc verba respondit: Laboriosum nō erit, si custodiam nostram non nobis, sed gratię supernę tribuamus: itā tamen, ut & ipsi, quantum possumus, sub protectione Dei vigilemus. Et reuera laboriosum non erit, si palmam nō nobis, sed Deo tribuamus, atq; hostilia tela humilitatis ac māsuetudinis excipiamus clypeo, si nō reddam; vicē affigētibus nos,

qui tērationes oēs facile vincantur.

Duri; tractato quid agendum;

seu contumeliam suae iniuriam irrogantibus, sed ad proprium nos recipientes fundum, quaeuis iacula tranquillae ac benignae patientiae & amoris scuto excipiamus, idcirco; similiter hostiles viuae fidei excipiamus clypeo. Hec enim sunt arma, charissimi, quibus vos muniri ac resistere oportet aduersus insidias diaboli. Nam, ut Apostolus secutus ait, non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem. Quod utinam attenderent, qui solam miseram carnem suam indiscretè affligunt excruciantque; & pessima vitiorum germina atque radices in ipso fundo latentia, negligunt. Quae te, quisquis eiusmodi es, quid tibi misera caro nocuit? quid commuerit? Isti capite suo velut muros penetrare moliantur. Quanto rectius facerent, si vitia potius, quam carnem enecarent extinguerentque; si hircum magis immolarent, & filium viuere sinerent? Iam si quaeras, quid sit igitur, aduersus quod perpetuo nobis decertandum est, Apostolus breuiter exposuit, dicens: Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principes & potestates, aduersus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiae in caelestibus, hoc est, aduersum demones & principes seculi huius, quos quidem optimos esse oportebat: sed, pro dolor, equi sunt quibus tartarei spiritus sedent, qui bella & tumultus excitant, homines affligunt, superbia tumidi, praeter equitatem potentiam suam exercentes, ac multifaria iniquitate insignes, uti hoc omnibus toto terrarum orbe cernere pronissimum est. Aduersus mundi rectores tenebrarum harum, heu, quam ineffabiles hodie tam religiosos quam seculares tenebrae occupent, videre miseria est: adeo ut Iudei & pagani pro suis ritibus ac institutis multo rectius se gerant, solo naturali lumine ducti, quam nos Christiani, cum tamè medijs illi versentur in tenebris ac mentis cecitate, nos verò tam numerosis imbuti simus institutionibus, habeamusque; & fidem sacram, & Euangelium, & vitam Christi pariterque; sanctorum: at nihilo secius omni hac luce circunsepti, densissima cecitate tenemur, omni plena vanitate & formis ac imaginibus creaturarum: itaque; fit, ut in eodè semper luto haereamus, dominum Deum nec amore, nec intentione pure prosequentes, quibus hoc solum superest, ut cum obcaeca-

Eph. 6.

Gen. 22.

Qua in re Iudei & pagani Christiani nis praesent.

tis infidelibus iudicemur. Alij tamè sunt, qui huius miserrimae cecitatis tenebras ex integro reliquerunt, atque tam à seipsis quam à rebus omnibus auersi, ad veram sese lucem conuerterunt. Hi cum intimo cunctarum virium suarum silentio, in sua sese demergunt & colliquefcunt originem Deum, atque in diuinae sese solitudinis caliginem, omnem intellectum superantè, projiciunt recipiuntque; vbi simul eatenus sese immergunt, rapiuntur & absorbentur, ut omnem amittant distinctionem. In hac siquidem vnitatem seu vnione diuina constituti, & seipsos & omnia perdunt, nihil prorsus scientes nisi vnum eundemque; simplicissimum Deum, in quem (ut dixi) absorpti sunt atque demersi. Hic verò quod diu persistunt, bene cum ipsis agitur, nec aliqua perturbatione pulsantur, nec aliquid eos impedit. Sed dum hinc dimissi, intellectui seu rationi, quae nihil horum capit, cum prorsus illi incomprehensibili sint, & ipsam omnemque; illius excedat facultatem, restituuntur: mox accedunt spiritualia nequitiae in caelestibus, id est, demones subtilis, alios malignos spiritus subtilitate ac malitia longe superantes, dumque; ex indicijs quibusdam istos plane diuinos homines suas in caelesti patria sedes occupaturos colligunt, miro aduersus eos odio succenduntur, ita ut nullo non eos infestent tempore. Atque; inter alia, quibus eos impugnant, persuadere eis conantur, per inspirationes malignas ipsosmet Deum esse. Cui susurratio si, quod absit, praesent assensum, dubium non est quin grauissimam facerent ruinam. Ibi verò fidei scutum arripendum est, fortiterque; diabolicis iaculis opponendum, ut fidei mente adspiciat, non nisi vnum esse deum, nec vnquam plures fieri posse deos. Hocque; validissimo fidei clypeo ignea nequissimi tela excipiant. Deinde & galeam salutis assumant, induti lorica iustitiae, ex omnibus contexta virtutibus, & calceati pedes, gladiumque; spiritus, quod est verbum Dei, tenentes in manibus, viriliter ac praesent omni se ex parte tueant atque decertent, cunctaque; hostilia tela, & subtiles demonum machinationes atque; nequitas omnes illae si euadere curent, vndique; illis strenue resistendo. Ut possitis, inquit, resistere in die malo, & in omnibus perfecti stare. Hi sunt dies mali, quos in dies pauidi praestolamur, quando seculi columnae contremiscent, omniaque; confundentur: quibus ad-

Diabolicè in hoies odiu quæ.

Tentatio terribissima quos infestet.

uenerint, isti securissimi erunt, ut potè qui in praedicta diuinitatis sese abyssis reperient immersos, absorptos, conditosque; & sicut à seipsis expediti, ita etiam ab omni metu immunes erunt, quotquot modò ea, qua dictum est, ratione decertant, & reserunt palmam tentationum. Hac etiam de causa quotidie ad hoc fundum sese recipiunt, secum edè pertrahentes omnes suos, & quotquot sibi specialiter commissi sunt: quos proinde metuere non oportet, quod sui obliuiscantur. Haudquaquam enim obliuiscuntur, sed pariter cum ipsis omnes velut sub momento, absque; tamè formis vel imaginibus, ingrediuntur, immò & tota simul Christianitas: atque; inde rursùm ad amoris reuertuntur exercitia, iterumque sese ad interiora recipiunt, traieciuntque; & colliquefcunt ac reserunt in amabilem ac infinitam diuinitatis abyssum: & quae cum que percipiunt, rursùm omnia in Deum refundunt, nihil inde sibi vsurpantes, sed illi potius, cuius & sunt, relinquentes. Isti sunt, dilectissimi, ipsissima Christianitatis columna, quibus ea sustentatur: quos nisi haberemus, pessimè profectò nobiscum ageretur. Quae charissimi mei, fortiter tenete fidei scutum, & vndique gladio spiritus, quod est praecclarum Dei verbum, vos tuemini ac dimiccate. Et si excidere vos, & exturbari cotingat, iterum ad belladum accingimini, denuoque; ad gratiam redite, idque; non modò septuagies septies, sed vel millies, immò sepius quàm dici queat, perseverantes in veritate vsque in diem salutis aeternam. Quod nobis omnibus praesent Dominus Deus omnipotens, in secula benedictus. Amen.

Christianitas colunt.

DOMINICA XXII. post Trinitatis.

Vt charitas hominis erga Deum & proximum, incrementum in dies accipere debeat, & quousque dilectio proximi excrescere queat. Itemque, ut internam erga Deum originem suam charitatem quisque debeat addiscere, & quam illa supra se in sublime excrescat.

SERMO VNICVS.

Euangelium huius diei, est de rege quodam volente rationem ponere cum seruis suis.

Matth. xviii.

Oro fratres, ut charitas vestra magis ac magis abundet.

Ad Philip. I.

Philippensibus scribens Apostolus, inter alia sic quoque; habet: restis mihi est Deus, quò cupiam oes vos in visceribus IESU CHRISTI. Et hoc oro, ut charitas vestra magis ac magis abundet in omni scientia, & in omni sensu, ut probetis potiora, & sitis synceri & sine offensa in diem Christi, repleti fructu iustitiae per IESUM Christum, in gloriam & laudem Dei. Iamque; paulo superius dixerat: Gratias ago Deo meo in omni memoria vestri semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis. Itemque; Eo quod habeam vos in corde & in vinculis meis. Hic in primis, dilectissimi, non negligenter considerandum venit, ut beatus hic Apostolus tanto studio, tamque; seridè dicat, Deum sibi testem esse, quomodò suos omnes in memoria & in corde gerat. Et reuera si nihil aliud haberemus, vel hoc solum maximè nos prouocare & ad amandum Deum mirum in modum accendere posset & deberet, quod amici Dei tam impensè ex ipso fundo cordis sui dignè Deo nos viuere cupiant: quorum nos desiderio oportebat satisfacere, etià si alioque; nihil nos inuitare posset. Ait ergo: Oro ut charitas vestra magis ac magis abundet, hoc est, ut ex minori dilectione ad maiorem proficiatis, & maior dilectio in perfectum traseat amorè, qui & abundet in vobis. Nobilissimum certè, altissimè, iucundissimum, quod dici queat, amor est. Hoc enim nihil vtilius doceri potest. Non existit Deus acutum intellectum, non sensus altos, non grandia exercitia: (quantum exercitia bona nunquam repudianda sint, quae tamen omnia suam ab amore dignitate siue precium fortiuntur) sed solum duntaxat amorem, qui iuxta Pauli sententiam, perfectiois vinculum est. Acutum sanè sublimemque; intellectum, & ingenij subtilitatem & acumen, Iudei pariter & ethnici habent. Opera grandia falsis & veris iustis communia sunt. Sola charitas falsos & fictos à bonis separat. Deus namque; charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. Prae cunctis ergo scientijs vere charitati studendum est. Cum enim ineffabili nos amore prior prosequutus sit Deus, hinc vicariam nos illi, teste Augustino, dilectionem rependimus. Neque; hinc charitas nostra vel minuitur, vel decrefcit, sed auge-

Quid nos vel maximè ad deum amandum prouocet.

Amor quàm precij res sit.

Col. 3.

I. Ioan. 4.

Charitate scientijs omnibus praesent.

426
 rur potius & increfcit: dum amorem me-
 retur amor, & quo plùs amamus, eo maio-
 ris dilectionis capaces fumus, tantoq; am-
 pliùs amare valemus. Duo porrò charita-
 tis opera funt, vnum internum, externum
 alterum. Hoc ad proximum, illud imme-
 diatè tēdit in Deum. Vt autem huic amo-
 ri fiat fatiſ, ſcientia opùs eſt. Sic nanq; &
 Phil. 1. Apoſtoluſ inquit: Vt charitaſ veſtra
 magiſ ac magiſ abundet in omni ſcientia, &
 in omni ſenſu. Quafi dicat: Nolo voſ bo-
 no contentoſ eſſe, ſed pro optimo cōten-
 dere, & dilectione abundare. Scientia ve-
 rò tertium eſt ſanctiſ ſpirituſ donum, quæ
 Sciētia eſſe
 qualiſ famu-
 la chari-
 tatiſ.
 haud ſecùſ præcedit amorem, quàm famu-
 la dominā ſuam. Cæterum vera diuinaq;
 charitaſ intùſ habenda, ex dilectione fra-
 terna, quā foriſ proximis exhibemus, col-
 ligenda eſt metiendaq;. Niſi enim diliga-
 tur proximuſ, fruſtrā nobiſ de diuinitatiſ
 amore blandimur, ſicut ſcriptum eſt: Qui
 z. Ioan. 4. non diligit fratrem ſuum, quem videt: De-
 um quem non videt, quomodò poteſt di-
 ligere? Deniquè in hiſ duobuſ mandatiſ,
 vt videlicet Deum diligamus ſuper omnia,
 & proximum ſicuti noſ ipſoſ, tota lex pen-
 det & propheta. Itaq; in omnibuſ & con-
 gaudere & compati proximis debemus,
 & cor vnū animamq; vnam habere cum
 illiſ, vt in Actiſ Apoſtolorum de diſcipu-
 liſ & fidelibuſ legimus, quibuſ & omnia
 erant communia. Quòd ſi quiſ extrinſe-
 cùſ ob defectum ſeu inopiam præſtare &
 exhibere nō poteſt, ſaltem in fundo, non
 particulatim, ſed veraciter id habebit: &
 quicquid hoc eſt, amore, benevolentia,
 fauore, promptaq; præſtabit volūtatē: &
 ſi nihil aliud impendere valet, ſaltem be-
 nignū aliquod & amabile ex pio veroq;
 fundo proferet verbū. Deindè & in per-
 uerſoſ proximioſ charitaſ declaranda eſt.
 Horū vitia & defectuſ cum amoroſa pa-
 tientia amicè ſufferenda ſunt, & cauendū
 magnoperè, ne ea grauiter & amarè iudi-
 cemur: ſed quæcunq; illa ſunt mala quæ
 patimur ab ipſiſ, miſericorditer tolerare
 debemus. Et certè plerunquè non ex ha-
 bitu vitioſo, ſed vel ex infirmitate, vel im-
 providentia, vel etiam, vt diuſ Gregori-
 uſ ait, ex diuina permiſſione huiuſmodi
 fiunt, quo per hæc humiliemur, & ad no-
 ſtriſ foruſ perducamur notitiā. Vtrum
 verò ex habitu vitioſo, an p accidens iſta
 fiant, ità diſcernere licebit: Qui per acci-
 dens peccant, mōx ad ſeſe redeū, dureq;
 Cur boniſ
 aliqñ iniu-
 ria fiat.

Sciētia eſſe
 qualiſ famu-
 la chari-
 tatiſ.

z. Ioan. 4.

Act. 4.

Cur boniſ
 aliqñ iniu-
 ria fiat.

ſe reprehendunt, & culpam ſuam fatent.
 Cæteri, id eſt, qui ex habitu vitioſo pec-
 cant, in ſua malitia perſiſtūt obſtinati, &
 vitia ſua defendunt tanquā rectè egerint,
 nec ſeſe abnegant vllō modo. Hæc porrò
 omnia in ipſiſ ſufferēda ſunt tolerādaq;
 atque hæc in parte ſeiſpſum quiſque pro-
 bare poterit. Si enim hæc cum animi qua-
 dam vehementia grauiter iudicat, vt mo-
 riſ eſt quibuſdam, qui tanto cum impetu
 de proximorum vitijſ ſententiam ferūt,
 quaſi capite murum penetrare velint: in-
 dicio eſt, ipſum in amore diuino aut aru-
 iſſe, aut certè aſcere. Quòd cum ita ſit,
 queſo, dilectiſſimi, circa proximoſ veſtroſ
 cauti eſtote, & nolite capite pallio oper-
 to temeraria in eoſ fulminare iudicia: qu-
 potiùſ ad voſ ipſoſ oculoſ veſtroſ contor-
 quete, & iudicate voſ ipſoſ, ſtudiaque ve-
 ſtra & actiōeſ diſcutite. Sed heu multū
 hic erratur, dum nemo ferè alium ex fun-
 do per amorem tolerat, nec illiuſ infirmi-
 tateſ equanimiter portat, quandò iſ for-
 taſſè vel debiliſ capitiſ eſt, vel inconfide-
 ratus, vel alijs quibuſlibet vitijſ vel miſe-
 rijs oppreſſuſ. Verū charitatem hæc fra-
 ternam abundare oportebat in omniſ,
 quantum cuiq; poſſibile foret, & creſce-
 re & augeri: atque ex hac alia charitaſ in-
 terior, quæ ad Deum originem noſtrā re-
 fertur, probāda eſt. Multū autem hic ſci-
 entia opùs eſt, quo in hiſ vtriſque operi-
 buſ, internis pariter & externiſ, ritè ordi-
 nemur. Hoc eſt em̄ quòd Apoſtoluſ ait:
 Oro, vt charitaſ vſa magiſ ac magiſ abun-
 det. Altera nanque charitaſ grauida eſt, &
 ex ipſa naſcitur altera, ſi tamen per ſcien-
 tiam ordinetur. Fit aut̄ plerūque, vt dum
 homo Deum ſuum amare geſtit, ſeiſpſum
 cōtemplāſ, & amoris & græ ſe ſentiat ex-
 pertē: tū verò ex fundo Deus illi amādus
 & intēdendus eſt: atq; nec hoc intra ſe re-
 perit. Hinc iā ſepenumero terribiliter ſe-
 ipſum intra ſe iudicare, & magnos aduer-
 ſum ſeſe rugit̄ edere incipit: ſimulq; infer-
 num ipſum aut immane purgatoriū ſibi
 metuit imminere: iterumq; mala omnia,
 quæ vnq̄ antè ſenſerat, in ipſo exurgūt. Et
 id rectè quidem. Debet enim homo iudi-
 care & condemnare ſeiſpſum. At quid noſ
 vermiculi facimus, qui adhuc in terra re-
 ptamus & cinere? Si noſ tale aliquid ſen-
 tire cōtingat, huiuſmodi Deum precibuſ
 queruliſ pulſamus: O Deus miſericordiſ-
 ſime, miſerere, obſecro, mei, redime me,
 &

Quò ſibi
 qſq; pro-
 banduſ.

Phil. 1.

Paucos ſi-
 ne purga-
 torio ſal-
 uari.

& ſeropem mihi, fac mihi hoc & illo mo-
 do: adiua me, vt ſine om̄i purgatorio in
 celū euolē. Quòd certè paucis ſanctiſ cō-
 tigit. Quāquā, quòd in ſiciāſ ire non poſ-
 ſum, bonū quidem ſit iſtud: quiſquis ta-
 mē vera charitate prædituſ eſt, cum ſui iu-
 dicatiōe cūctiſq; defectib; ſuiſ, per amo-
 roſam immerſionem ſui in Deum, omni-
 modamq; propriæ voluntatiſ abdicatio-
 nem, ſeſe in gratiſſimam Dei reſignat at-
 que tranſfundit voluntatem. Veruſ nan-
 que diuinitatiſ amor, hominē & ſeiſpſum
 & omnem facit abnegare propriam vo-
 luntatem. Atque hinc eiſmodi homo in
 prædicta ſui iudicatione & afflictione cō-
 ſtitutuſ, corruiſ ſimul ad pedes Domini
 ſui, atque hoc ab illo iudiciū ex amore
 poſcit, quo diuinæ iuſtitiaſ illiuſ & in ſe
 & in creaturiſ omnibuſ fiat fatiſ, volun-
 taſq; illiuſ pro gratiſſimo bñplacito eiſ,
 vt ipſe hoc ab æterno voluit, ac in peren-
 ni ſua præordinauit, vel adhuc ordinatū-
 ruſ eſt voluntate, in ſe cōpleatur, idq; ſiue
 in purgatorio, ſiue in ipſo etiam inferno,
 vt illi viſum fuerit: ex integro illi cōmit-
 tens, quid, vel quomodò, vel quandò, vel
 quantiſp̄, vel quām è vicino pati debe-
 at, hoc ſolū clamitans: Fiat volūtaſ tua:
 proruſq; illiuſ relinquēſ arbitrio, vt r̄m
 magnuſ vel exiguuſ, propè vel longè eſſe
 debeat. In hiſ enim omnibuſ, ſemper in il-
 liuſ ſe beneplacitū tranſfundit: letaturq;
 in ſe iuſtitiaſ diuine in paruitate ſua in di-
 gnioribuſ verò perfectioribuſq; homini-
 buſ, in excellentia ac vicinitate ipſorum,
 fieri fatiſ. Dumq; in illiſ eorum excellen-
 tiam & ad Deum propinquitatem amat,
 efficit vt illorum gratia atq; dona, etiam
 ſua ſint. Atque hæc eſt, dilectiſſimi, chari-
 taſ vera: Planè ſi quiſ in extremiſ conſti-
 tutuſ, hanc poſſet à Deo gratiam conſeq;
 vt tam perfectè ad Deum ſeſe cōuerteret,
 atque ità ex integro diuino ſe beneplaci-
 to cōmitteret ac reſignaret, taſiſq; ex hac
 decederet luce, etiam ſi om̄ia mortalium
 omnium, quotquot mūdus habuit, ſolūſ
 peccata perpetrāſſet, abſque om̄i medio
 euolaret in celum. Hanc autem omnimò-
 dam ſui in diuinum beneplacitū reſigna-
 tionē, non poteſt dare niſi ſolūſ Deus. Et
 ſicut nulla ſecuriſ, nulla felicior moſ
 eſt, q̄ ità defungiſ: ſic nulla præclariſ, nul-
 la vtilior vita eſt, q̄ ità ſemper viuere: nec
 dubium quin mirum in modum abſque
 ceſſatiōe proficiat, qſquis ità viuūt. Amor

Mors aut
 vita ſecu-
 riſſima q̄.

prætereà in dilectum facit immergi. Iam
 duo quedam obiecta ſunt. Alterum, pec-
 catum eſt: Alterum, tentationeſ grates ac
 horribileſ, varijs modis hominem fatigā-
 tes excrucianteſq;. Quòd ſic intelligendū
 eſt: Tentationeſ quidem, quatenùſ tenta-
 tionēſ ſunt, id eſt, vitioſe incidētię ſeu im-
 miſſioneſ, eligendę non ſunt, nec eaſ vel-
 le debemus: pœnam verò ſeu cruciatum
 illum, quem reſiſtendo ac ſuperando ſen-
 timuſ, in voluntate Dei eligere debemus,
 ſimulq; ex amore gratiſſimo illi ponderi
 noſtraſ ſupponere certiceſ, idq; tāta ani-
 mi promptitudine, vt ſi vel ad extremū
 vſque iudicij diem, illo noſ premi velle
 piſſiſſimuſ cōditor noſter, libet̄ ex amo-
 re in illiuſ gratiam & honorem ſuſtinere
 velimur: totumq; hoc quòd indè mereri
 poſſemur, ſiue noſtri purgationem, ſiue
 æternam beatitudinem, ſi ſic placeret altiſ-
 ſimo, vt gētiliſ aliquiſ, vel Iudeuſ, vel qſ-
 piam in traſmariniſ partib; degens, no-
 biſ incognituſ nec viſuſ, vnq̄ acciperet,
 non minùſ illi ex ipſo cordiſ fundo, q̄ no-
 biſ ipſiſ, pro Dei voluntate faueamus. Eſt
 porrò & aliud amoris obiectum. Cupim;̄
 interdū ſentire, cognoscere, guſtare dile-
 ctum, ipſoq; frui. Iam ſi & hæc & alia
 omnia quæcunq; à DEO vel petimus,
 vel petere poſſemur, ex illiuſ munere ha-
 beremur, poſſideremurq; repentè verò
 cuncta Deus tollere à nobiſ, tamque cu-
 pitum atque amatiſſimum bonum alteri
 inſenſiſſimo hoſti noſtro, qualem in hac
 vita habere poſſemur, tradere vellet, hoc
 illi ex amore, ex ipſo fundo, impēſe faue-
 re deberemur, gratulariſq;. Immo audi-
 ui ipſe ex magno quodam amico dei, qui
 mirabili ſanctitate polleret, non poſſe ſe,
 quin proximo ſuo ſecūdum affectum ma-
 giſ optet, velit, cupiatq; beatitudinem
 & regna celorum, quàm ipſi ſibi. Atque
 hoc ego charitatem dixerim. Deindè &
 alia multa ſunt charitatiſ obiecta; quæ pe-
 tere ſolet iſ, qui diuino amore ſuccenſuſ
 eſt. Vellet interim diuina pace gaudere,
 vellet aliāſ tam ſe pauperè eſſe, quàm mul-
 ti ſunt orphani & pupilli. Sed obſecro te;
 quiſquis ità affectuſ eſt, noli ipſe te collo-
 care: collocet te potiùſ amoriſ tu, quòd tu-
 um eſt, per amoroſam tuā reſignationem,
 humilitatem, puriſſimamq; abſtractio-
 nem, abnegare & exire contende. Hac ra-
 tione, dilectiſſimi, abundare debet cha-
 ritatiſ noſtra in omni ſcientia & in omni
 ſen-

Tentatiōeſ
 quatenùſ tenta-
 tiōeſ ſunt, id eſt,
 vitioſe incidētię ſeu im-
 miſſioneſ, eligendę
 non ſunt, nec eaſ vel-
 le debemus: pœnam
 verò ſeu cruciatum
 illum, quem reſiſtendo
 ac ſuperando ſen-
 timuſ, in voluntate
 Dei eligere debemus,
 ſimulq; ex amore
 gratiſſimo illi ponderi
 noſtraſ ſupponere
 certiceſ, idq; tāta
 animi promptitudi-
 ne, vt ſi vel ad
 extremū vſque
 iudicij diem, illo
 noſ premi velle
 piſſiſſimuſ cōditor
 noſter, libet̄ ex amo-
 re in illiuſ gratiam
 & honorem ſuſtinere
 velimur: totumq;
 hoc quòd indè
 mereri poſſemur,
 ſiue noſtri purga-
 tionem, ſiue æternam
 beatitudinem, ſi ſic
 placeret altiſſimo,
 vt gētiliſ aliquiſ,
 vel Iudeuſ, vel qſ-
 piam in traſmariniſ
 partib; degens, no-
 biſ incognituſ nec
 viſuſ, vnq̄ acciperet,
 non minùſ illi ex
 ipſo cordiſ fundo,
 q̄ nobiſ ipſiſ, pro
 Dei voluntate
 faueamus. Eſt
 porrò & aliud
 amoris obiectum.
 Cupim;̄ interdū
 ſentire, cognoscere,
 guſtare dilectum,
 ipſoq; frui. Iam
 ſi & hæc & alia
 omnia quæcunq;
 à DEO vel petimus,
 vel petere poſſemur,
 ex illiuſ munere
 haberemur, poſſideremurq;
 repentè verò
 cuncta Deus tollere
 à nobiſ, tamque
 cupitum atque
 amatiſſimum bonum
 alteri inſenſiſſimo
 hoſti noſtro, qualem
 in hac vita habere
 poſſemur, tradere
 vellet, hoc illi ex
 amore, ex ipſo
 fundo, impēſe faue-
 re deberemur,
 gratulariſq;. Immo
 audiui ipſe ex
 magno quodam
 amico dei, qui
 mirabili ſanctitate
 polleret, non poſſe
 ſe, quin proximo
 ſuo ſecūdum
 affectum magiſ
 optet, velit,
 cupiatq; beatitudinem
 & regna celorum,
 quàm ipſi ſibi.
 Atque hoc ego
 charitatem dixerim.
 Deindè & alia
 multa ſunt
 charitatiſ obiecta;
 quæ petere ſolet
 iſ, qui diuino
 amore ſuccenſuſ
 eſt. Vellet
 interim diuina
 pace gaudere,
 vellet aliāſ tam
 ſe pauperè eſſe,
 quàm multi ſunt
 orphani & pupilli.
 Sed obſecro te;
 quiſquis ità
 affectuſ eſt, noli
 ipſe te collocare:
 collocet te
 potiùſ amoriſ
 tu, quòd tuum
 eſt, per amoroſam
 tuā reſignationem,
 humilitatem,
 puriſſimamq;
 abſtractio-
 nem, abnegare
 & exire contende.
 Hac ratione,
 dilectiſſimi,
 abundare debet
 charitatiſ
 noſtra in omni
 ſcientia & in omni
 ſen-

Inſignis
 charitatiſ
 ſpecies.

An sectæ vocabulū in religio-
fos qdret.

Ioan. 16.

Excellentissima
charitas.

sensu, vt non sufficiat nobis bono quodam modo habere eam, sed optimo habere studeamus. Et rectè quidem dicitur, in omni scientia. Princeps nanque seculi huius vbiq; hodiè zizania rosis admiscuit, vt sæpenumerò spinæ rosas aut opprimât penitens, aut laceret ad minus & pungât. Vndè necesse est fugam arripere, necesse est singularitatē quandam seu dissimilitudinē assumere, siue in monasterio degas, siue extrâ positus sis. Neq; id rectè sectam dixeris, quòd amici dei diuersum ab amicorum seculi huius viuendi modum tenent. Ceterum amor, quem Paulus in nobis abundare exoptat, vt hæcendū indè locuti sumus, adhuc in viribus inferioribus consistit: & hinc crebros natura mellitissimos percipit morsellos, excelensq; ac magnæ dulcedinis vinum potat Cypriū. Sic contingebat discipulis, quando corporali Saluatoris præsentia gaudebant. Sed quid ait illis Dominus? Expedi vobis vt ego vadā, vt hoc modo me non semper habeatis. Vt enim sublimiori ac nobiliori quadam ratione ipsum suscipere, oportebat vt sic eum semper non haberent, sed priuarentur magis. Est igitur alia adhuc charitas, multo hac, quàm cælium terra, sublimior, quā deinde apostoli fuerunt cōsecuti. Ad hanc quisquis pertingit, benè pertigit. In hoc amore nō est nisi abnegatio, non confessio: nec consistit hic in habendo, vt discipuli prius habebant, sed in carendo potius ac merissima paupertate. Est enim in ipso ignorantia quedam ultra omnem cognitionem, omni ratione longè superior, superessentialis, cunctamq; scientiam transcendēs. Ibi verò miro quodā dolore natura corripitur, vt frequēter etiā vacillet titubetq; haud secūs quàm infans q̄ à maternis arceatur vberibus, eademq; ipsa nequam natura, quæ secundum beati Thomæ sententiam innumeros habet angulos, tota hic deseritur derelinquiturq;: quippe cum hæc omnes illius vires, omnemq; superet facultatem & transcendat operationem: atque adeò hic denudatur expoliaturq;, vt nec tenuissimam horum notitiam adipisci, immò nec aliquam saltem cogitationem, vel desiderium, vel intētionem habere queat: sed & ipsam hanc tantam penuriam Deo offerre haudquaquā potest. Tantūmodò autem cum ignorantia quadam istis inheret. In hoc si quidem amore

& abnegare seipsum, & cunctis illis, quæ in priori amore habuit, obiectis emori ac renunciare compellitur: quandoquidem seipsum hinc diligit Deus, & est obiectum suū. Breuiter, nō est hic nisi abnegatio & trāsformatio in occultam diuinam caliginem, de qua multa Dionysius habet ^{S. Dionysio} Areopagita. Iamq; natura misera per aliam hinc viam ducitur, expoliationis videlicet denudationisq; non intus modò, verum etiam foris, omnis sustentaculi solatiq;. Adeoq; & ipsa illi sacramenta ex ordinatione diuina subtrahuntur, & sicut ^{Cui Sacra piè suberantur.} olim, cum necdū ad hunc pertigisset gradum, libens illi vel quotidie corpus Dominicum tradidisset, ita modò nullo pacto id attentarem. Alia nunc prorsus, quæ supra ipsam est, via gradiat oportet, ibiq; spiritus illius in Dei spū, in occulto quodam silentio & tranquillitate, in essentia diuina quiescet, vbi iam lux in tenebris lucet. Ibi simplex diuinitatis essentia per se ipsam & in seipsa, non aliud aliquid, inuenitur. Ibi multiplicitas omnis in vnum redigitur ac vnitur. Atque hæc est dies Christi, de qua hinc loquitur apostolus. Ibi nūc primū Christus cum vniuerso omnium pœnarum suarum, mortisq; suæ fructū, in vera ac clara die, in ipsissima puritate rectè percipitur: non quòd pœnæ illius siue mors, vilo modo in ipso puriores effici queat, sed in nobis id agitur, dum nos eas hinc purius ac nobilius capimus, non sensualiter neque formaliter siue per imagines, vt per sensus illate, atque in phantasiā susceptæ sunt, sed intimè, nobiliter, diuinè, & occultè: non autem vt superius, in priori charitatis modo. Occurrit hic exemplum quoddam de Domino Salvatore, qui ante mortem suam passus est & caput & pedes suos à Maria Magdalena contrectari, abluī, extergi, inungi: deinde ^{Luc. 7.} verò omni iam mortalitate deuicta, eo modo haudquaquam ab illa se tangi permisit, immò & tangere volentem compescuit, dicens: Noli me tangere. nōdum enim ^{Ioan. 20.} ascendi (vobis) ad patrem meum & patrem vestrum. Sic ergo in priori illo modo, inque in fimo charitatis gradu, lauari, extergi & vngi se imaginariè patitur. In secundo verò gradu, nullo pacto isto imaginario modo, sed eo potius, quali ipse nūc est in patre suo, ad quem nimirum totus cum omni esse suo ascendit. Atque illic inuenire illū licet in vera die. Illic cernere

Christi lux
quò luceat

nere est, filium ante patrem amabiliter nimis ludentē, & vt ambo ex amore florentissimo sanctū spirent spiritum. Hic prorsus vera dies est. Hic deniq; vera charitas in ipsissima natura ac nobilitate sua nascitur: cunctaq; hæc, vt sepius D. Gregorius habet, per Dñm nostrum Iesum Christū. Scripsit hinc vice quadam excellens quidam Doctor & pater ordinis nostri, generali capitulo in hæc verba: Lux Christi Iesu lucet in interioribus nostris longè clarior fulgentiusq;, q̄ soles oēs quotquot in celo vnq; radiarunt. Lucet aut non ab extrâ intrò, sed ab intrò foràs. In hoc demū amore & luce, dilectissimi, supra q̄ diceat, non indiēs modò, verum etiam horis ac momentis omnibus proficere & crescere licet. Vndè etiā diligentissimam sui quisq; curam habebit, vigilanterq; se ipsum introspiciet, ac seriò proficere curabit. Hoc est enim, q̄ veri amici Dei, seriò admodum & ex animo cupiunt fieri à nobis, & quod Paulus hortatur, vt charitas nostra semper magis ac magis abundet. Quod nobis præstare digner, q̄ ipsissima charitas est, Dominus Deus noster benedictus in secula. Amen.

DOMINICA XXIII.
post Trinitatis.

Vt anima nostra templum, in quo Dei consistit imago, expurgare ac preparare debeamus, idq; per plenissimam nostris ipsorum & rerum omnium abnegationem, per introversionem continentiam ac obseruationem nostris ipsorum, per sensum inclusionem, ac viuam denique Christi Iesu imitationem.

SERMO VNICVS:

Cuius est imago hæc & superscriptio? Matth. 22.

ominus Deus omnipotēs suā animabus nostris imaginem ac superscriptionem indidit, quando illas fecit ad imaginem & similitudinem suam. Cunctis igitur Christi fidelibus oppidò q̄ necessarium fuerit, vt sepius introverti, cunctos animæ suæ, in qua sanctissime Trinitatis consistit imago, recessus & angulos explorent, videantq; si qua fortè illic vel imago, vel inscriptio reperitur, non impressa à Deo, hoc est, imagines peregrinæ & cogitationes de rebus caducis ac labentibus, quæ Dei vitiant ima-

Imagines vitia q.

ginem inscriptionemq;, quarū finis, scopus & intentio non sit purè Deus. Nam secundum eiusmodi imagines à Deo iudicandi sunt. Hoc autem facere nō possunt, qui huc illucq; vagantur, qui sensibus terras circumeūt & maria, & vana caducaq; solatia querunt, qui terrenis curis & solitudinibus distrahūtur, q̄ creaturis cum affectu, amore & delectatione inhærent, qui demum illis quæ ad se non pertinent, nec sibi commissa sunt, inanissimè occupantur. Ceterum quisquis Domino Deo suo nummum animæ suæ cum imagine ac inscriptione ei impressis ab eodem, pura illi ac munda exhibere cupit, perpetuus suū ipsius inhabitator sit, atque ab omnibus externis, ab omniq; solatio corporali sese abstrahat oportet, prorsusq; ab omni temporali oblectatione, amore, cura, solitudine, & quæstione propria, alijsq; id genus vitijs ac defectibus vniuersis, liber, nudus, expeditus sit. Semper verò perpetuoq; cum intimis gemitibus æternum atque præcipuum bonum, quod est ipse Deus, in quo bona omnia continentur, petat desideretq;: Sic enim fiet, vt nullū ipsi malū nocere queat. Scire aut vos velim, dilectissimi, imaginem hanc & inscriptionem feliciter perfici in intimis animæ, in loco illo, quem Dominus sibi ipsi sacrauit, adseruit, vèdicauit, vt neque angelis, neque hominibus, neque vili creaturæ ad ipsum accedere fas sit, hoc est, in ipsa purissima præclarissimaq; animæ essentia. Hunc nanq; locum soli sibi vindicat Deus, nec aliquem hunc secum vult habere communem: quādò ipse perpetuò ingenti cum affectu mundā inhabitat animam, cum suauissima consolatione diuinaque gratia sua, sicut & ipse testatur: Deliciæ meæ, inquit, esse cum filijs hominum. ^{Pro. 8.} Sciendum est itaq; per hæc intimum animæ cum altissime diuinitatis intimis vniri perficiq;, vbi videlicet Deus pater æternus suum incessanter verbum æquè sempiternum, hoc est, vnicum generat filium suum, æqualem sibi per omnia honore, potentia, dignitate, sicut Apostolus ait: ^{Heb. 1.} Qui est splendor gloriæ, & figura substantiæ eius. Sempiternū enim Dei verbum, hoc est, persona filij in diuinitate, & semper à patre gignitur, & perpetuò nihilominus in corde patris perseuerat. Per ipsum verò Deus pater omnia creauit, vt euangelista Ioannes testis est: Per ipsum, inquit, ^{Ioan. 1.} omnia

omnia facta sunt. Sicut ergo omnia ex diuinitate, ceu ex fonte siue origine, p̄terni verbi ex deo patre generationē p̄manarunt: ita & creaturæ omnes per eandem æquē filij eiusdem ex Deo patre generationem, in suo esse subsistunt, rursum que creata omnia in suam originem deum patrem per eundem filium redire habent. In hac autem sempiterna filij ex patre generatiōe, flammeus quidam eiusdem Dei patris erga diuinum filium suum, & filij erga patrem amor erumpit: & hic est Spiritus sanctus, qui est verissimus nexus quidam seu vinculum, patrem filiumque amore perenni connectens. Quanquam verò in beatissima trinitate tres distincte personæ sint, Pater videlicet, & Filius, & Spiritus sanctus, eadem tamē non nisi vnicum, purum, essenziale vnum sunt, quod non modò diuinorum, sed etiam gentiliū philosophorum atque Doctorum sententijs confirmatur. Ex his enim Aristoteles, ait: Entia nōlunt malè disponi. Quum ergo pluralitas principum mala sit, vnus tantum est princeps, qui omnia regit. Ex illis verò Moses, inquit: Audi Israel: Dominus Deus tuus, Deus vnus est. Quod cum ita sit, filij in Christo dilectissimi, quisquis verè ac purè Deo cupit vniri, is animæ suæ nummum cum vniuersis viribus ac sensibus suis, soli Deo sacrare, vindicare, vnire debet. Si enim supremū & excellentissimū vnum, quod Deus est, animæ debeat vniri, per vnitatem id fieri oportet. Vbi igitur anima & sibi ipsi & creatis omnibus renūciauit, eademque abdicauit abnegauitque, & ab omni se multiplicitate expe diuit atque nudauit, vnicum illud vnum, quod Deus ipse est, illius vnitati in veritate respondet, quando iam nihil in anima est præter solum deum. Vnde cum homo tam purè ordinatus est, aut tam ordinatè dispositus est, vt cor & anima illius, nulla re, præterquam solo Deo, sese occupet & inscripta sint, & quicquid pro corporis illi sustentatione necessarium est, propter Deum & cum Deo ordinatè percipere & habere sciat, tum nimirum tanta inter Deum & mundam animam vnio agitur, vt simul vnum efficiatur, sicut & Apostolus testis est, dicens: Qui adhæret Deo, vnus spiritus est. Qua vnitate & eiusmodi anima munda vnico illi vni, quod Deus est, felicissimè vnitur. Cæterum quosdam inuenire licet, prius volare gestiētes, anteq̄

Aristotelis apophthegma.

Deu. 6.

Deo vniri volentibus qd agēdū.

1. Cor. 6.

Præsumptio quo-

pennas produxerint, & fructus carpere necdum benè maturos. Hi sunt homines incipientes, qui mōx vt bonam vitam inchoarūt, vno eodemque itinere in sublime feruntur, meditando videlicet æterna diuinaque, insectari frustra conantes, que minime queunt comprehendere. His admodum graue est & amarū, perfectissimam purissimamque Domini Iesu vitam meditari, atque huic cogitandę insistere, & cor suum ea occupare nōlūt. Horum periculosa satis & minimū secūra vita est, quum id in primis eis necessarium sit, si modò proficere velint, vt supra firmam petram & fundamentum stabile, quod Christus est, edificentur atque fundentur, eundemque Dominum Deum suum humilem Christum Iesum imitentur, illius, quantum possibile est, vitę sacratissimæ, quā ipse in humana natura gessit atque perfecit, mūdissimis vestigijs inherendo, amarissimā passionem illius, pœnasque dolorum & ignominiosæ mortis eius multo cum desiderio magnoque studio recogitādo, & virtutum denique omnium exercitijs insisterendo. Nunquam enim nisi per hanc veritatis viam perfectionē obtinebunt. Vnde & ipse Dominus ait: Ego sum ostium. Per me si quis introierit, saluabitur: & ingredietur & egredietur, & pascua inueniet. Tanquam diceret: Qui non ingredietur per humilitatem humanitatis meę, nunquam ad celsitudinē meę diuinitatis pertinet. Sic enim & sacerdoti cuidam accidit, nolenti occupare se præclarissima Saluatoris humanitate, & non absque tedio & amaritudine illius passionem meditant: soli verò altissimę diuinitati illius, quam tamen comprehendere non poterat, contemplandæ vacare volenti. Hic nanque cum se securissimum crederet, prolapsus est, & in suo casu veram sui notitiam adeptus, tum demum exorsus est, sicque dixit: Satis modò intelligo misericors & æterne deus, quod stultè egerim, quando nōlui ingredi per humanitatem tuam: ita enim factum est, vt ad diuinitatis tuę celsitudinem haudquaquam potuerim adspirare. Qui si viam meam per te veraciter direxisset, purissimumque sacratissimę vitę tuę exemplar seu imaginem sectatus essem, non sic infeliciter corruissem. Nihil igitur melius, nihil vtilius homo deuotus facere vel habere poterit exercitij loco, quā vt perpetuò ignominiosę nimiumque acerbe passionis

rūdā reli- giosorū.

Imitatio- nē Chri- sti, verā esse vitę viā.

Ioan. 10.

Paradi- gma.

Passionē Chri medi- tādē vtili- tas.

&

& mortis domini Saluatoris meditationi incumbat, & pro suarum virium facultate, præclarissimę, mundissimę, perfectissimęque vitę illius vestigia sponte sectetur, viriliter post ipsum incedens. Hoc est enim ipsissimum, quo ad diuinitatem tendendum sit atque pertingi possit, iter. Nemo ergo temerarius ad diuinitatis alta euolare præsumat, nisi prius perfectè se in actiua vita, & strenua vitæ Christi imitatione exercitarit. Quod vt rectius capere possitis, eam quam propono vobis, dilectissimi, institutionem diligenter aduertite: Fuit doctor quidam Theologus vitæ & eruditione præcipuus, cui discipulus erat vitæ rectoris amore impendit flagras, qui & vice quadam ita illi loquutus est: Quæso te colēde magister, doceas me quippiam propter Deum, quod ad benè beateque viuēdum, aliquod mihi adminiculum præstet. Excepit hunc ille perque benignè, & familiaria cum eo colloquia miscuit. Inter alia, hanc ei præceptionem tradidit, dicens: Si, fili charissime, ad bonam beatamque vitam adspiras, crebro te ipsum studeas introuertere. Quę sanè præclarissima fuit, vtilissimaque præceptiuncula. Quum enim sese aliquis vertit ad externa, & causas atque negocijs terrenis in multa se distrahit, seu multiplicem reddit, quod diu in hac multiplicitate inordinatè persistit, & corde ac mente dispersus est & inquietus, nihil interim boni in interioribus suis perficere potest. Atqui per plures inuenire est, qui querantur & dicant, multa sibi officia demandari, & externis se occupari negocijs, que obedientię causa exequi oporteat, ita vt his impliciti, minime ad sese redire queant, & si vel semel introuertere se velint, huiusmodi externis actibus impediuntur. Quibus ego: Nulli hoc, inquam, charissimi, nisi vobis duntaxat, imputetis, cum nullius nisi vestro id vitio fiat, quando nemo æquè vos impedit atque perturbat, vt ipsi vos. Nam si vos ipsos sedulo obseruaretis, ita vt sex passus ex integra obedientia progressi, in septimo vos in veritate introuerteretis, nulla vobis externa negocia possent officere, si tantum (vt dixi) perpetuam vestri ipsorum curam haberetis. Quod ergo in exterioribus constituti parum proficitis, huic vni imputandum est, quod vos ipsos nulla sollicitudine custodiatis, cum tamen id iure meritoque nunquam nō diligenter facere deberetis. Cum

Paradi- gma.

Quę, modo velit, officia externa non impediāt.

enim aliquid vobis extrinsecus exequendum est, cor animumque plus satis illis adhibetis, & imaginamini indè permulta, siue immodicam impendendo curam, siue vanam ex officio complacentiam admittendo, dum plus officium quam obedientiam attenditis, siue aliquod in huiusmodi rebus externis querendo oblectamentum vel voluptatem, siue etiam cum tedio iniunctum exequendo munus, quod alioqui, si tantum præceptum abesset obedientię, animo perque lubenti promptoque administraretis. Atque hæc vitia multos, pro dolor, religiosos occupant, qui se ipsos admodum in eiusmodi iniunctis officijs quærunt, idque varijs modis: vnde fit, vt nunquam rectam habeant intentionem, & si etiam multum studiosè officia sibi demandata exequantur, sua tamen priuata commoda & vtilitatem, propriamque quietionem potius spectent, quam obedientiam puram ad honorem Dei. Quæ causa est, vt cordis eorum intima externis negocijs vsque adeo occupentur, vt sui ipsorum parum memores sint, quæ eiusmodi sunt, & vix vnquam ad sese redire queant. Et si interdum fortasse intro recipere se velint, impedimento illis sunt curę inordinatę & anxietudines nimie, quo minus id facere possint: idque propria ipsorum culpa. Si enim in suis operibus pura Deum intentione prosequerentur, atque illi duntaxat famulandi gratia, obedientię promptos atque voluntarios se semper offerrent, gauderent nimirum iugi præsentia Dei, vt nullæ eos phantasiæ, nullæ occupationes distraherent. Quod si fortassis tam multiplex illis exercitium occurreret, vt nulla ratione curas à se possent expellere, citius tamen ad sese redire, seque minori negotio introuertere quirent, si rectæ ac puræ forent erga Deum intentionis. Deinde prædictus Magister priori institutioni etiam hanc adiecit: Fili, inquit, si perfectā cupis obtinere vitam, stude quantum potes, cellæ & solitudini, diligenterque inuigila quinque: senisibis tuis, qui multas tibi noxias imagines adducunt. Oculos semper habeto ad terram ex profunda humilitate demissos, vt sic cunctis externis negocijs clausi, nullas tibi quæ officere possint, inferant imagines. Aures sermonibus vanis, maxime verò detractationibus, prius occlude, ne qua inde scandala cōtrahas. Os tuum vsque adeo refrenes, vt nihil nisi necessaria, &

Curis externis qui nimium occupent.

Qualibus etiā religi- osi curis implicent.

Cur quæ etiā religi- osi, sui im- memores fiant.

Quo studio sensus quinque custodiendi.

Oculi.

Aures.

Os:

Cor. que ad dei laudem, & proximi vtilitatem pertinent, loquaris. Cor tuum ita semper omnipotenti Deo paratum sit, vt perpetuò illud inhabitare possit. Voluntas tuam ab omni labetium rerum amore & affectu sic expedito, vt graue & amarum sit tibi, quicquid Deus nõ est. Intellectus tuus, vide, ab omni subtili speculatiõe & rebus mundanis liber sit. Memoriam denique ab omni vana cogitatiõe serua im munem, vt hoc pacto & voluntatem & omnẽ vitam tuam, vnico creatori & amatori tuo, puram semper & mundam exhibeas. Sanè si hac ratione inclusus vixeris, & Deo veram intus humili cum resignatione prestiteris obediẽtiam, certus esto, Deum re ipsa sedere in te, gratissimamq; per gratiam suam, quam in hoc tibi subministrat, vt scias qd tam in spiritu q̃ natura faciendum tibi sit, dimittendumq; te docere voluntatem suam. Ceterum non desunt hodiè, prohdolor, qui licet in cluforijs ac monasterijs inclusi sint, corde tamen & animo longè lateq; per seculum, in labentium negociorum multiplici-
 Vanitas in cœnobijs. tem euagentur ac distrahantur. Quocon- tra alios reperire licet, qui in publicis ver- sentur nundinis, vbi tamen omigena ex- ercentur negociationes, & varia multipli- citas est: q̃ adeò nihilominus cordi ac sen- sibus suis inuigilent, adeoq; ea includat, vt nec minimum aliquid ex his omnibus tam diuersis, tam multigenis negociati- onibus, pacem eorum internam pertur- bet, aut aliquid eis possit adferre detrimẽti. Quos proindè multo recti⁹ monachos dixeris, tã videlicet corde ac animo Deo vnitos, q̃ alios, licet in monasterijs degen- tes, septisq; cœnobij inclusos, sensibus ta- men & cogitationib⁹ ita dispersos, vt nec vnus angelicę salutationis spatio cor su- um ab euagatiõe integrum seruare que- ant. Rursus & hanc prioribus, is cuius su- pra mentionem fecimus, Magister præcep- tionem adiunxit: Si vis, inquit, in perfe- ctum euadere virum, perfectissimam do- mini Saluatoris vitam iugiter ob oculos cordis fixam habeto, contemplans in ea te ipsum velut in speculo, & iuxta illam, quæ sanè purissima fuit, dirigens institu- ensq; omnem vitam tuam: certus q̃ nunq̃ vitę perfectiõem obtinere queas, nisi per illum ingrediaris, qui de seipso testatus est, dicens: Ego sum via, veritas, & vita. Nemo venit ad patrem, nisi per me. Qua

Chri vita
p speculo
habenda.

Ioan. 14.

etiam de causa hãc ipsam præclarissimam vitam seriò quisq; ac strenuè imitandã si- bi proponet, ac moribus quantum pote- rit, exprimere curabit. Verũ sunt qdã, qui vbi multo se tempore in actiua vita exer- citarunt, deindè scire cupiãt, si ipsam me- tam attigerint, aut quandò eò peruene- rint, vt ab actiõe quiescentes, sublimib⁹ per cõtemplandi rationem meditationi- bus insistere, internaq; cum dulcedine so- li altissimę ac nobilissimę diuinitati con- templandę tutò vacare possint, debeãtq;. Hoc igitur, putã quandò eò quis reuera pertigerit, vt relictiõs actiue vitę operib⁹, cõtemplationi se tradere possit, ex rerum corporalium similitudine vtcunquẽ lice- bit aduertere. Videtis ipsi, dilectissimi, vt fructus arborũ necdũm satis maturi, eti- am crebrius pulsati, vix egrè ab arborib⁹ excutiantur: vbi verò iustam sunt maturi- tatem adepti, sponte sua decidunt, nec ali- qua vi, vt deiciantur, opus sit. Eadem pla- nẽ & spiritalis hominis ratio est. Vbi enĩ fructus, id est, opera bona ematurerunt, absq; vlla molestia suapte decidunt spon- te, hoc est, vbi veraciter quis ac purè di- gnissimam Christi vitam sectatus est, ita vt quantum humana finit infirmitas, illi- us sit similitudinem assecutus. Hoc verò indè aduertere poterit, si in ipso est p gra- tiam, quod in Christo per naturam erat, de quo princeps apostolorũ ait: Qui pec- catum non fecit, nec dolus inuẽtus est in ore eius. Si ergò, quod non negligenter illi aduertendum est, ab omni peccato, quod à Deo ipsum separare queat, liber est & immunis: siq; totis viribus ex animo venialia, quotidiana, minuta peccata eui- tare conatur, fugiendo locum, tempus, so- dalitium, & cetera omnia, quæ illi peccã- di occasionem præstent: si præterea cor & omnes affectus siue desideria sua, ita in Deo fixa sunt ac stabiliã, vt nec prospere, nec aduersa, nec circa cognatos & ami- cos, aut quilibet res corporales siue tem- porales occupatio, à Deo ipsum intus im- pediant, & per hæc neque à Deo, neq; ex- tra Deum abstrahatur: hæc, inquam, omnia si non fallaciter, sed reuera ex gratia Dei sibi sentit inesse, confidat, è vicino adesse tempus perennis requiei sue. Deindè af- sumpto speculo sine macula, quod est perfectissimum Saluatoris exemplar, iux- ta quod, vti prædiximus, omnem & foris & intus vitã suã instituere debebit: eoq; ob

Contempla-
tioi qñ va-
candum.

1. Pet. 2.

Passio
Chri, no-
bis speculi
vice futu-
ra.

ob oculos cordis veraciter cõstituto, ppe- tua meditatiõe circa acerbissimã nimitiõq; horredã passionẽ illi⁹, quã ex purissimo li- berrimoq; amore nri causa sustinuit, ver- setur: cogitãt seriò & attentè, vt plena gra- tiarum facies illius, tam scedẽ turpata fue- rit: vt elegantissimum corpus eius, dirissi- ma virgarum, flagellorum, pugnorũ ver- bera, atrum atque deforme reddiderint: vt viuacissimus corporis ei⁹ color, in an- gustijs mortis immutatus fuerit: vt omẽm penitus profuderit sanguinẽ suum: vt in- effabili cum dolore cuncta illius membra emortua fuerint: vt in cunctis deniq; do- lorib⁹, pœnis, angustijs suis, tam extremè suus eum pater reliquerit, vt hac de causa cum ingenti voce & lachrymis inclama- ret ad patrem suum: Deus meus, deus me- us, vt quid dereliquisti me? Simulq; studi- osè obseruet, si in his omnibus suo se dile- cto redemptori valeat conformare: si nige- r & marcidus effect⁹ sit, in stãr grani fru- menti, quod in terram iactum, prius defi- cere ac emori oportet, priusq; fructũ pdu- cere queat: Si etiam corporalia caducaq; omnia perpetuò in suo pœreant ac mori- antur corde, ita vt siue contristerentur, siue graui afficiantur iniuria & contemptu, pa- tienter huiusmodi ferre possit. Ad hæc, si vitia sua naturalia corporaliaq; adeò in se extincta & mortua sint, vt neutiquã erumpere vel sese exerere queant. Si præ- terea membra sua omnia, totum corpus & sanguinem suum, creberrimè morien- do, antequã ita perfectè se vincere pos- set, penitus mortificãrit. Ad extremum, si in suis afflictionibus vel angustijs totus à deo intus ac foris derelictus, maximè ve- rò intus omni solatio destitutus, animo voluntario ac patiẽti de pijsima hæc ma- nu Dei suscipiat. Vbi verò hæc omnia in se veraciter repererit, gaudeat & exultet, quia citra dubiũ metẽ illi appropinquat, vbi integram ac essentialẽ à cunctis la- boribus suis obtineat pacem & quietem. Posteaquã enim prædicta omnia & cor- poralia & spiritalia in ipso mortua fue- rint, poterit iam ex sentẽtia cum Aposto- lo dicere: Viuo autem iam non ego, viuit verò in me Christus. Quod tum fit, quan- dò qcquid ex natura habuit, diuina per- funditur gratia. Quod vbi factum est, cer- tus sit tum demũm viuere in se Deum: & quicquid deinceps agat & opereĩ, totum cum Dei se gratia facere, & Deum in se

Mart. 27.

Ioan. 12.

Gal. 2.

cuncta & foris & intus operari perficereq;. Et ipsi rectè cõgruit propheticum illud: Ego dixi, dii estis, & filij excelsi omnes. In Deo enim nihil est, nisi Deus. Iamq; feli- cissimè eò pertigit, cuius causa per plures acerbas hilariter perpassus est mortes. nõ ueritq;, quo plus fecerit, eo se minis age- re, quando hoc solum ipsi hic incumbit, vt tranquilla gaudens quiete, per intelle- ctum sublimi vacet meditationi, ac deindè ad superna se rapiat, euoletq;, transcẽ- sis creatis omibus, nec vnquã cõceptum intermittat ad superna tẽdendi studium, donèc ad rerũ omium pertingat creato- rem. Ibi porrò ingenti cum desiderio san- ctissimę atq; celsissimę Trinitatis immu- tabilitatem, immẽsamq; simplicissimam diuinitatem contemplantur: Deumq; su- um absque modo diligit, quando ipsum diligendi modus est, absque modo dili- gere. Simul autem vt hominum Deum su- um tam ardentissimo fuerit amore com- plexus, hic vicissim tam copiosissima eũ gratia perfundet, tamque diuina replebit consolatione, vt nemo hinc saltem cogi- tare aliquid, nedũm eloqui, possit: solusq; experitur, sentit vtcunquẽ quid sit, nihil tamen indè perfectè alijs referre potest, idemq; non nisi æterna ac diuina concu- piscit. Ad hanc sublimem perfectionem diuus Augustin⁹ magnoperè adspirabat: quam multo tempore ingenti cum desi- derio cordis sui assequi nitebatur, priusq; ad eam posset pertingere. Vbi verò eam adeptus est, in hæc verba domino loque- batur: Eia dulcissime Deus, hoc mihi te- cum pactum erit. Planè moriar mihi ipsi, vt tu solus in me viuas: totus intra me si- lebo, vt tu loquaris in me: totus denique quiescam, vt tu solus intra me opereris. Quę omnia & prestiterit illi Deus: sicut ho- dieq; præstantur omnibus, qui huc seriò animum suum applicat adhibentq;. Sed quærat forsitan aliquis, quidnã sit suaui- sima illius in anima loquutio. Sanè nihil aliud, quã immensę atq; largissimę gra- tię, donorumq; illius copiosa perfectaq; in animã infusio, per quam simul eidem gratissimę voluntatis sue, in natura ac spi- ritu perficiendę, puram veramq; largitur cognitionem, per cuius fidelem executi- onem vsque adeò cum diuina vnitur vo- luntate, vt hoc solũ perpetuò velit, quod vult Deus. Cumq; aduersa quælibet & la- bor subeunda illi erunt, aut sui contem-
 P. sal. 81.
 Dei dilige-
di modus
quis sit.

ptus pro Dei sanctissimo nomine perfectus, gaudio & exultatione replebitur: nec paruo eam dolore afficiet, quicquid siue palam, siue occultè à Deo ipsam p̄p̄dier, remorabitur ve: poteritq; iam ex sententia dicere cum Propheta: Audiam quid loquatur in me Dñs Deus, qm̄ loquet pacem in plebem suam, & in eos qui conuertuntur ad cor. Funditus nanq; hic in abyssalem præclarissime altissimeq; diuinitatis viam demergetur & absorbebitur: q̄p̄pe ubi semper noua quedam, quæ contempletur, mira reperiet. Quisquis igitur ad hanc sublimem deuenit perfectionem, illi iam tacere & quiescere, amare & cõtemplari Deũ in purissima suæ diuinitatis essentia incumbit. Et ipsum deinde omnipotens Deus ad quietè perennem, in perfectam cęlestis Hierusalẽ, quod est, visionis pacis, ciuitatè perducet, ubi tum demum vera ac integra pace & quiete potitur. Quandiũ em̄ anima nobilis in huius mortalis corporis ergastulo tenet captiua, perfecta pace & integra q̄ete gaudere non potest, cũ Apostolus dicat: Videmus nunc per speculum in ænigmate: eo q̄ cognitio quam de Deo in hoc seculo habemus, parua & modica sit. Vbi verò ante gratissimum Dei vultum fuerimus constituti, ubi incommutabilis ac supersanctissima Trinitas in suo nobis opere manifestabitur, sicut Augustinus ait: Qui dei claritatem intuetur, cernit quicquid ille in creaturis omnib; operatur: ibi Deũ sine villo medio perspicuè facie ad facie contemplantur, & amore vehementissimo ac estuatisimo sine omni modo diligemus, absq; termino videbimus, & sine fine laudatur sum; ibi profus noua semper mira p̄stò nobis erũt. Ibi deniq; gaudiũ est, omnis expers tædij, & reges absq; labore. Quæ nobis p̄stare dignetur dñs Deus omnipotēs, cui est omnis honor & gloria per infinita seculorum secula. Amen.

DOMINICA XXIII. post Trinitatis.

Vt per varios diuini amoris gradus magis ac magis ascendere debeamus: & de graui ruina & errore illorum, qui huiusmodi tractui morem non gerunt: è quibus tamen aliqui interdũ à Deo ad pristinam gratiam reuocantur.

SERMO VNICVS.

Euangelium Dominicæ huius, est de muliere à fluxu sanguinis curata. Matt. ix.

Psal. 74.
Cui diligē
dus & con
tēplādus
Deus.

1. Cor. 13.

Deus eripuit nos de potestate tenebrarum, & trāstulit in regnum filij dilectionis suæ.

Ad Coloss. I.

Haritas, charissimi, virtutum omnium initium, medium & finis est, propter quam oia & dimitti, & fieri, & ferri debet.

Quicquid enim ex charitate agimus, licet in se minimum sit, est tamen magnum coram Deo. Sicut e contra quicquid absque dilectione & extra charitatem facimus, quanlibet magnũ videatur, nihil est ante Deum. Quod cum ita sit, in defessa cura ac studio irremisso ad hoc anniti debemus, vt in dilectione Dei & proximi magis ac magis semper proficiamus. In hac nanq; omnis nostra salus consistit: rogandusq; nobis est Spiritus sanctus, qui essentialis charitas est, vt per sui aduentum, ignem sui amoris in nobis accendere dignetur, qui vitiosos naturalesq; defectus nostros vi sua penetrerit eliminatq;: quando fortis est vt mors dilectio. Quisquis autem huc pertingere cupit, vt amoris iaculo vulneretur, tres illi gradus attendendi veniunt, per quos paulatim ad superiora conscendere discet, donec ad huius diuine charitatis fastigium, Deo iuuante, perueniat. Sunt em̄ per plures charitatis gradus, per quos Spiritus sanctus suos trahit: & in quolibet ipsa, vt mors fortis est, hoc est, si reatè haberi debeat ipsa dilectio, multa homini sufferenda sunt, priusquam eam in singulis etiam gradibus suis essentialiter queat obtinere. Primus igitur amor, quem suis Deus amicis infundit, est timor Dei, primũ donum Spiritus sancti, qui, vt ante iam diximus, ipse amor est. hoc verò donum id cõfert hominibus, vt contemnāt peccata omnia diuinis & Ecclesiæ contraria mandatis, nec ab hoc eos timore vnquam recedere sinit, donè ex hac luce emigrent. Timor autem iste cum amaritudine quadam coniunctus atque permixtus est, cum penitentiam agere hominibus vitæ rectoris iter arripientibus in principio valdè amarũ sit asperumq;. Vbi verò ad sui conversionem, quanlibet molestam ac laboriosam, voluntarios eos DEVS animaduertit, nec vlli cedere difficultati, iamque peccatis ipsorum externis aliqua amaritudine à se, id est,

Cant. 8.

Tres charitatis gradus.

Feruidorũ in amore profectus.

est, à Deo expiatis, misericordia motus, mel, id est, piam dulcedinem, ori ipsorum instillat. Atque hinc secundus efficitur charitatis gradus, qui amor pius appellatur, qui penitentiam præteritam in tantam vertit dulcedinem, vt onerosa nõ sit, hominemque adeò reddit voluntarium, vt sine vlla naturæ suæ recalcitratione paratus sit & Dei & Ecclesiæ præceptis obtemperare: atque ita in multa lætitia viuit, quisquis eiusmodi est. Aduertens igitur Deus, hilarem ex beneuola deuotione & amore in hoc gradu animum gerere, tamque humiliter de se sentire, vt credat se nunquam adhuc fuisse perfectum, scientem ei charitatem infundit, qui tertius amoris gradus est, in quo intelligit debere se & ad intelligentiam introuerti, vitiorumq; affectus mortificare ac vincere: quod nihilo secius etiam nũm non nihil graue est illi, vt potè nunc primũ anxios intus dolores atque molestias sentienti. Itaque puto satis hinc constare, & dulcem esse amorem, & tamen in perfrendo molestum siue grauem: & hoc est, fortem esse dilectionem instar mortis.

Quidam verò ubi hunc experiuntur cruciatum, foris quidem in lucta perpetua aduersus peccata, intus verò in affectu mortificatione, faciunt quod faciendum est, vitijsque omnibus & foris & intus abdicatis atque relictis, moriuntur quibus moriendum est: & ab hoc studio nec delectatione propria, nec amoris tepiditate, nec re quacunque alia reuocari se patiuntur: nec quiescunt omnino, donè in cunctis rebus inueniant DEVM. Qua in parte manifestum est, quanto perè & ingentem fortitudinem à DEO, & sanum consilium tam à Deo quam ab hominibus subministrari illis necessarium sit.

Quæ equidem, modò intentio recta sit & bona voluntas, cunctaque faciant extrinsecus, quæ nouerint ad virtutes facere, nunquam illis denegabit Deus, cum deceat eum, sui que muneris sit, hæc ipsis impertire. Cumq; seduliseum precibus pulsant, ei que confidunt, licet non videant qui vterius progredi seu proficere queant, interim tamen semper hic magis ac magis ascendunt: idque multo amplius, quam vnquam antè in quolibet externo opere. Deinde ubi illuminantur à DEO in suo intellectu, maiori cum cognitione ad ipsum, id est, Deum sese vertunt: qui

tum intellectui ipsorum cum diuino quodam sapore illabitur, sed horum nihil ipsi sibi arrogat, nihil ascribunt, quin potius Deo omnem honorem ex cunctis virtutibus & omni famulatu suo reddunt, attribuntque, illi se absque electione ex toto offerentes. Interdum verò omnia hæc subtrahit illis Deus, atque ad tantam intellectus obscuritatem & gratiæ inopiam rediguntur, vt nihil iam sapiant, haud secus quam si nihil vnquam de Deo essent experti. Sed in his bono animo perseuerant, resignati per omnia Deo, cuius vni misericordiæ credunt atque innituntur, in omni aduersitate patientiam seruantes, donè DEO miserante euadant. Quibus oppidò quam necessariũ fuerit, pressuras suas passim omnibus minimè aperire, sed quam parcissimè superioribus suis, idque cum bona fide seu fiducia, & erga sanctam Ecclesiam obedientia ac subiectione: faciantque nihilo minus cuncta, quæ prius, exercitia sua bona, in quibus dudum magnam fuerant dulcedinem experti, dicentes cum B. Iob: Si bona suscepimus de manu DEI, mala quarè non sustineamus pro peccatis nostris? Hac igitur ratione, dilectissimi, amatores suos Spiritus sancti varijs ad se diuersisque bonis itineribus perducit. Enim verò bone sunt viæ omnes, quascunque ecclesia demõstrat & admittit, modò recta intentione teneant. Vnde non facillè damnandus est exterior cultus atque famulatus, tanquam qui optimus non sit: quando amor & intentio, ex quibus ille exhibetur, sanctos reddit homines, non autem solum opus externum, siue cultus exterior. Porro ubi huiusmodi opus facere quis nõ valet, licet id perquam vellat, sufficit hac in parte omnipotenti Deo voluntas & intentio, quanlibet tardè deinde opus ipsum inchoet: Ceterum quisquis ita non amat, is labitur in errores, in conscientia excecatur, nullo peccati mordetur odio seu displicentia, in amore exercitiorum suorum tepescit ac friget, leuium culpã & vitiorum fit negligentior, sibi ipsi impediò placet, vitur carnis prudentia, sensu affectibus indulget, aliorũ culpas leuiiores timet reprehendere, & ex falsa quadam miseratiõne sinit eos perseuerare in vanitatibus suis: & ne fortè eis displiceat, remittit interim animum vnã cũ illis. Deinde etiam benè sibi cupere atq; fauere optat, quoscũ illi

Quid sanctos reddat hoies;

Tepidore in amore defectus;

Quē homi-
nes difere-
tū dicāt.

cōsuetudo est. Atq; itā, pro dolor, timor Domini indiēs in ipso decreuit. Interim nihilo feciūs homo discretus dicitur, & laudatur ab hominibus, quōd illis se accommodare sciat. Et ipse miser, dum itā secū agi, vt homines prædicant, persuasum habet, præsumit de conscientia sua, atque in animum inducit bonum se esse, quādo homines id affirmāt: simulq; ad maiorem pœnitentiā agendam forinsecūs se accingit, hominum videlicet laudibus inuitatus, illius vitam & instituta, quæ grande aliquid præ se ferunt, cōprobantium: interioris verò obseruationis, & affectuum mortificationis profus obliuiscitur, & ad cogitanda bona torpescit. Si quid autem foris agendum sit, vndē honoris aliqd speret, multum serius est ac strenuus. Quicquid enim laboris agit, propter homines facit, qui, vt prædiximus, sanctum & bonum autumant, quorum ipse opinioni libens acquiescit, credēs se reuera bonum esse. Itaq; liberioris fit animi & cordis, satis sibi multa de Deo promittēs atq; præsumens, quōd minimē sit periturus. Et vt fama sibi maneat integra apud homines, & intus nullos patiatur cōscientiæ remorsus ac infestationes, nullo vitæ internæ desiderio tenetur, & quasquē recipit intrinsecūs admonitiones, surda aure dissimulat negligitque. Hinc ad falsam quietem internam perducitur, nec quicquā omnino in gratitudine, vel in contritione pro peccatis suis, se se intus exercet. Deinde iā de se præsumere incipit, multum cōfidēs de antea acta pœnitentia sua, & crebro sua secum opera bona mente pertractat, pluris ea faciēs. Si quādo ab hominibus risui habeatur, & pro actibus quibusdā suis inordinatis displiceat eisdem, bonis operibus suis multa cū fiducia innititur, atq; hoc pacto irrisionem atq; ruborem oēm depellit. Ad hæc, indiēs multa in ipso extrinsecūs in sensibus eius vanitas excreuit, in diuinoque obsequio & pœnitentiæ actibus ob vanæ laudis & gloriæ ambitum, admodum secundum sensualitatem deletatur. Quāquā & hæc interim molesta ei sint: atque itā tandem cuncta illi exercitia vertunt in amaritudinē, quæ tum priuatim relinquit omnia: foris autem, ne quam boni nominis sui iacturam Tætationū faciāt, ea omittere non audeat. Dehinc tentationes in ipso denuō exurgunt, haud secūs quā cum necdum gratiam esset

Hypocri-
sis.

Tætationū
in tepidos
reditus.

adeptus. Conscientia fit amara atque remordet. Tum verò vt tentationibus possit resistere, duriorē adhuc extrinsecūs pœnitentiæ laborem assumit, sperans se itā posse peccatum euadere: sed paruo hinc illi præsidio est, quando intus potius seipsum primò discutere & examinare, fundumq; suum vitiosis prauisque intentionibus plenum, euertere deberet. Ceterum vbi non videt quo pacto tentationum molestiā euadat, aut certè illis non magnoperè curat resistere, magno sepe numero mœrore carpitur, ac deinde sensuum suorum explet voluptates, & in pristinas denuō occasiones labitur. Nihilo feciūs in suis sese interim tentationibus excusat, dicens se infirmum esse, ideoque non nihil sibi parcere ac indulgere, & aliquid oblectationis expetere debere: rursumque vt fama boni nominis sui in nullo violetur, & quōd iam exercitiorū quendam vsum habeat, ad sua redit exercitia, prioresque repetit pœnitentiæ labores. Itaque non nihil iustæ causæ habere videtur, sed quia vitium à virtute non nouit discernere, proinde nec verum habet pro peccatis suis dolorem seu contritionem, nec etiam rectè confitetur. Quisquis enim sic bona agit pœnitentiæ opera, vt in his superbiam & vanam gloriam sectetur & querat, iusto Dei iudicio excæcatur in conscientia sua: at nihilominus alios docere ac regere, multisque se negocijs & occupationibus ingerere, & rebus spiritalibus immiscere molitur, cum tamen nec in seipso, nec in alijs vel parum proficiat. Quod vbi Dominus aduertit, duris eum conscientiæ vexationibus & inculpationibus affligi permittit, itā vt male cum ipso agatur, & in magno viuat periculo salutis suæ. Tum verò ex scripturis quæ pro ipso faciunt, animum capit: cunctisque repulsis admonitionibus internis, iterum ad pristinam viuendi consuetudinem reuertitur, satisque multa pace gaudet, nec non quandam interim illuminationem intellectu percipit, siue ex scripturis, siue in oratione, seu alijs exercitijs suis. Cumq; omnia sibi tuta & salua credit, & bono ac iucundo est animo, repete cōscientia redit, & iā ignorare incipit, quonā in statu res suæ sint. Succedunt illicō tentationes carnales, putā luxuriæ, auaritiæ, acediæ, & his similia. Quas ille existimās idēdē sibi, deo permittente, occurrere

Quis in illis
excæcetur.

Quosdam
excusatio-
nes ex scri-
pturis q-
rere.

re, vt maiorem sibi coronam acquirat: ad resistendum accingitur, sed cōfessim acrius insurgunt: itaq; omni consilio destitutus, & deiectus animo, nescit qua ratione illas possit superare. Quamobrem corporis ac sensuum quieti se tradit, incipitq; inordinate indulgere sibi in edēdo, bibendo, dormiendo, deambulando, animum laxando, & id genus alijs. fitq; nunc vel maximē secularis, nisi qd nullū forinsecūs mortale peccatum admittit. Dehinc multo grauius, quā vnquā antē, tētationes ipsum infestant, quibus dum resistere non valet, multis varijsque modis, opinione sua citius cadit, atque nihilo feciūs boni nominis sui iacturam facere erubescit. Interim malam intus conscientiam habet, exercitia illi sua non sapiunt, quinetiam in amaritudinem vertuntur, redetque eum diuinis interesse rebus & officio diuino, nisi fortè aliquod indē corporale commodum siue lucrum expectet. huius iam resin eum redijt locum, vt aut in externa eum peccata ruere necesse sit, aut nouam illi à DEO conuersionem donari, vt melius rectiusque admonitiones intelligat, quā eas, de quibus prædiximus, intellexerit: quæ nimirum in hoc duntaxat illi intus suggestæ fuerant, vt à suo errore conuerteretur. Posteaquā verò suum noluit errorem agnoscere, atque itā nec in melius immutare vitam, eō iam ventum est, vt aut nouam debeat inchoare cōuersionem, aut in enormia grauique peccata prolabi eum necesse sit. Itaque sæpenumerò id huiusmodi hominibus vsuenerit solet, vt foris DEO permittente magnam & publicam incurant ignominiam, & coram omnibus confundantur, vel graui corporis & cordis molestia atque dolore vexentur, itā vt nesciāt quō se debeant vertere, atq; itā deo cuncta resignent & offerant solatia sua. Quos tunc Deus misericorditer respicit, & tam peccatorum suorum cognitionem, q̄ de impetranda venia fiduciam præstat, itā vt prorsus secum statuam denuō vitam suam corrigere in cunctis inordinatis actibus & affectibus seu concupiscentijs suis, nec oculos hominū vereatur, sed in quibus Deo operibus, quaq; intentione displicuerunt, vt ex præsentī illius illuminatione cognoscūt, minimē illi repugnēt. Quidam verò admonitiones omnes floccipendunt, & afflictione seu tentatione

quem ten-
tationes &
qñ grauius
infestent.

Cui vel la-
pius ppin-
quus, vel
conuersio
oportuna.

Noua con-
uersio.

sopita, iterum ad peccata deuoluuntur: & quanuis conscientia repræhēdat eos, suis nihilo minus affectibus indulgēt, talesq; perseverant. Quibus tādē, quōd ad carnem & bona attinet, omnia pro voto succedunt, videnturque satis benè habere, quādo Deus dimittit eos secundum desideria cordis eorum, vt eant in adinventionibus suis. Attamen, vt præfatus sum, anteq̄ eos perire sinat, creberrimis eos & intus & foris cōmonitionibus ad sui conuersionem excitat & inuitat, itā vt cuius hæc ad salutem sufficere queāt, si animum adhibere & obsequi non recuset. Ceterum bonus quisque, dum diuinis cōmonitionibus acquiescit, atque eas studiose exequi curat, verēdū primū metu & anxietate corripitur, suamq; ingratitude contempletur, seipsum duntaxat & sua peccata, atque vt per corruptā, quam in bonis operibus habuit, intentionē errarit, adeoque in cunctis actibus & peccatis suis, de quibus tamē nihil audire voluit, admodum deo displicuerit, attēdens & obseruans: iamque præ multa gratitudine prorsus nescit, quam pro his omnibus debeat agere pœnitentiā. Sed vt prius fecerat cum primū illi à Deo cognitio infusa est, itā & nunc denuō sanctę ecclesię in fans efficitur: iterumque velut ab initio incipit discere ieiunare ac vigilare, discretè tamen, cuncta opera sua & exercitia in vera subiectione, humilitate, obedientia pro sanctę ecclesię & stātus sui, in quo degit, ordinatione ac moderatione perficere. Diligenter etiā in vita Christi sese exercet, eamq; sedulo contempletur, idque non semel, sed sæpius, à fine ad principium redeūdo, atque huic, quantum potest, sese conformare nititur, iuxta diuini consilij directionem, secundum scripturas & iudicium atq; consilia Confessoris seu consultoris sui, propriāq; conscientiam suā. Ad hæc, spiritum suum secundum Christi spiritū pro viribus ordinare, ac vitijs & defectibus cunctis intus & foris, omnibusq; rebus inordinatis mori discit, atq; in his indiēs pficere & doctior fieri appetit. Singulariter verò præ ceteris quibuscūq; defectibus siue culpis, maiore illi terrore incutit vitę religiosę tepor, qñ se suspicet per huc in omnia vitia atq; errores, lapsus est. reuera nāq; in magnū quendā peccatorum puteū corruerat, vndē suis viribus haudquaquā euadere potuisset, sed omni misericordia

Psal. 36.

Tepor vi-
te religio-
se

ricordia

DOMINICA XXV. post Trinitatis.

De differentia veri amoris a falso, quam col- ligere est ex signis quibusdam ac proprietati- bus, quibus prae dicitur esse debet verus Christi amator.

SERMO VNICVS.

Acceptit IESVS panes, & cum gratias egisset, distribuit discu- bentibus &c.

IOAN. 6.

Ominus noster IESVS Chri- stus, qui, vt audiuitis, dile- ctissimi, quinque panibus hordeaceis & duob' pisci- bus numerosam hominum multitudinem mirabiliter pauit: idē ipse quotidie corpora nostra viu necessa- rio, atq; animas nostras pane caelestis gra- tia & diuini pascit amoris sui, sine quo nimirum viuens mortua foret, & aeterna haud dubie morte moreretur. Atque hac de causa pro virili ante omnia id nobis impendio curandum est, vt diuinum as- sequamur amorem, in eo que crescamus ac perseueremus, quando tanta ille res est, vt in eo nostra omnino salus consistat. Amor, inquit D. Gregorius, ociosus esse non potest. Operatur enim magna, si est: si autem operari renuit, amor proculdu- bio non est. Sanē quae nobilior est homi- nis portio, cor videlicet, ipsam amor oc- cupat: nec vnquam cessat ibi amare De- um, laudare Deum, honorare Deum, Deo gratias agere, illius laudem omni tem- pore perficere, quae est illi voluptas: cum plus diligat amatum, quam semetipsum. Porro, vt verus a falso amore melius dis- cerni queat, sciendū est, quod ad vigilem ac viuum amorem tria requirantur, siue tria ad vi- uidū amo- rē requi- rē.

Quid ante oia maxi- mē curan- dum.

an amanti ex amore voluptas capienda.

Deus i ad- ueris que ac prosperis amatus.

dit, & adhuc indies impendit, atq; adhuc in posterū in vita beata, quod longē pre- stantissimum est optimumque, prestabit. Talis amor oia nescit, quiescere non no- uit, sed vigilat semper in gratiarū actione & laude pro beneficijs memoratis perpe- tua, vt qualemunque Dei erga se chari- tati reddat vicissitudinem. Atque ex hoc amore agitur, vt verus Dei amator nō mō- dō Deum dilectione ac intentione pro- sequi, sed cunctas etiā propter ipsum cre- aturas amare velit: & aduersa ac molesta omnia illius gratia perferre, ac omem ad illius honorem abdicare in ordinationē, nihil penitus suum quærendo, neq; in his quæ temporalia sunt, neque in illis quæ aeterna. Pertemporalia hic accipiendū sunt vitiosae quæque oblectationes, ad sensu- alem ipsum complacentiam pertrahen- tes: (Id enim ex ipsa homini natura indi- tum est, vt diligat pulchra, speciosa & gra- ta) & quæcunque voluptatem & gaudium naturæ adducunt. Quibus omnibus amās anima profusus emori, cunctosque inor- dinatos affectus vincere tenetur. Hæc ve- rō per facile quisque nosse disceret, si tan- tum sensibus suis externis diligenter in- uigilaret, obseruans in quibus excederet. Sed neque pro seipso vel sui causa vero- amatori in spiritali interna dulcedine vo- luptatem aut oblectationem quærere li- cet, tametsi imperfectis ac incipientibus Christi seruis id videatur esse permissum, perfectis verō minime. Puro namque amori nulla ratione conceditur, vt consolatio- nem, dulcedinem, saporem, deuotionem sensibilem, ac in cunctis exercitijs spiri- talibus prosperum successum propter se- ipsum quærat, ad quiescendum videlicet in his, eisque inhæredum, seu aliquam in eis fidutiā constituendum. Id enim magis esset donis Dei, quam ipsi Deo, cōfidere: quod mundo atque perfecto amori è di- ametro repugnat. Cumque non desint, qui seipso inordinatē diligant, hac ipsa de causa se penumerō cuncta hæc illis Deus spiritalia dona subtrahit, in multa eos ari- ditate, inopia, torpore, miseria relinques, vt ad ipsum cum omimoda spiritalium delectationum resignatione seu abnega- tione confugere discant, ipsi soli in fide, spe & charitate seruiant, seipso mortifi- care, ex amore omnem perferre contem- ptum, & in illius sola bonitate & immen- sa misericordia, vnde totum procedit, &

quod ille virtutes largitur, & quæ nos eas accipimus, quiescere & confidere discēt. Est enim hoc puri amoris, in omni dere- lictione nō minus fideliter amare Deum, quam eo tempore, quo gratia arridet. Quod quisquis nō facit, manifestum de se pre- bet indicium, plus se donis Dei, quam ipsi nudo Deo, confidere. Quæ quidem spiri- talis est cum gratia Dei fornicatio, quam toties incidimus, quoties in donis Dei p- priam voluptatem, priuatamque commo- dum seu lucrum, nostri duntaxat gratia, quærimus expetimusque. Quod tamē ple- runquē nō cognoscimus. Oportebat autē nos spiritalem gratiam in hoc solum mo- dō quærere & desiderare, vt per hanc me- lius Deum agnosceremus: atque idē, quæ ille bonus & suauis sit, gustare velle, vt tā- to facilius ad internum spiritale bonum, quod ipse Deus est, qui intimum inhabi- tat fundum nostrū, pertingeremus, per- fectæque ac penitus veras virtutes per re- signationem & exercitia earundem vir- tutum, per quæ Deus primū obtinetur, ex- exerceremus. Itā enim permissum est ho- mini bono, saporem sensibilem aut ali- am deuotionem æquē sensibilem vel pro se vel pro alijs petere ac desiderare, vbi id necessitas poscit, vel exigit deuotio, aut DEI honor seu animarum postulat fa- lus, quo hinc adiutus, tanto feruētius pro virtutibus assequendis laboret, easdemque tanto melius velociusque consequatur & impetret à DEO, quod tum impendit necessarium est, & pro honore dei, & pro salute animarum. Prorsus, inquam, per- missum est illis, qui adhuc in amore tene- ri sunt, & amare incipiunt, spiritalem in Deo gustum quærere, hac tamen inten- tione, vt in ipso discant vanissimis ac ci- tō trāseunti vitiorum saporis penitus emo- ri, & gustare quam bonū ac suaue sit Do- mino DEO adherere, nihilque extra IES- SVM quærere, quo sic peccata omnia, vni- uersam vanitatem, cunctam terrenorum affectuum seu desideriorum atque phan- tasmatum inhætionem prorsus depellat eliminatque, vt soli Deo per bona exerci- tia ipsos inhærere delectet. Qui tamē vbi à deo hoc spiritali sapore donati fuerint, tempore iam gustu nō nihil imminuto ac deficiente, tempus est vt ad hanc, quæ pau- lō antē vtcunq; ostendimus, viā sese con- uertant. Si enim primo illi (dulcedinē lo- quor, & gustū spiritalē sensibilemque deu- tionem)

Fornicari- cum gra- tia Dei, q- cōtingat.

Cui deuotio sensibi- lis expeti- licita:

440
Deuotio-
ni sensibili
quatenus
incubedu.

DOMINICA XXV. POST TRINITATIS.

An æternis
in bonis
amori pu-
ro sese q-
rere liceat.

tionem) tanquam bono optimo inherere velint, nunquam ad ipsum poterunt verum & optimum pertingere bonum, nunquam in virtutibus proficere, sed fallent miseri semetipsos, nec unquam ad veras virtutes, neque in sui vitiorumque suorum pertingent cognitionem: neque scire poterunt quid liceat eis, quidque prohibendum sit: atque ita nec tentationes illas, que in vita occurrunt spirituali, nosse valebunt. Unde etiam tandem quidam ex eis, in enormia absque ullo renisu peccata labentur. Hæc itaque sunt, dilectissimi, temporalia spiritus bona, in quibus per uigil & mundus amor seipsum querere fas non habet. Deinde & hoc paucis accipite, ut id purus amor nec in æternis sese bonis querere debeat, puta ut magnam cupiat in cælis gloriam, honorem, mercedem pro bonis suis actibus consequi: quæ sanè, & si qua sunt eiusmodi, propter se duntaxat expectare vel querere, nec perfectæ virtutis, nec puri amoris est: quin potius omnia diligere, appetereque & agere & pati & dimittere omnia simpliciter, pure ac nude pro sola gloria & honore omnipotentis Dei, nec quicquam ad verè purum amorem attinet, siue is dare celestia regna seu denegare: siue seruire, seu damnare velit. Hic enim amor, Dei honorem & voluntatem diligit, nec latet deum quid ipse velit: quodque vult ipse, id eius amor est, atque eius amor optimus est. Immo quæcunque verè amans anima, quæ hunc amorem perfectè adepta est, minimè cessaret & honorem Dei querere, & optimas quasque exercere virtutes, etiam si videretur sibi à Deo se condemnandam esse, proque vir-

tutibus puniendam, nec unquam suis peccatis veniam dandam, immo tanto magis virtutum exercitijs incumberet: quippe quæ nihil suum querit, sed in omnibus æternum Dei honorem spectat & intendit. Certè quicunque tales sunt, ij primum & maximum Dei mandatum ritè observant. Còtrà, priuatus, seruilis, & nouitius seu incipiens amor, metu quodam & anxietate permixtus est, atque is dicit: Nisi laboris & pœnitentiæ mex aliquod præmium sperarem, non illa agerem. Hoc itaque incipientibus permittitur, ne peiores fiant: veris autem amatoribus minimè, quando ea primi mandati sententia est, ut diligamus deum supra omnia, etiam supra nos ipsos. Iam quisquis huc adspirat, quisquis hanc amoris perfectionem consequi exoptat, fundum illum suum intrinsecus, & mores extrinsecus scrutetur examinetque: diligenter obseruans, in quibus ab hoc amore dissonet, corque suum ad emendationem & verum amorem conuertat: certus, fore ut hac ratione se gerens, copiosos ac vberes in diebus suis fructus proferat, & virtutes plurimas consequatur: sin secus agat, ut in falso ac corrupto amore suo, à quo nos liberet Deus, perpetuò perseueret. Præstet nobis benignissimus cõditor noster, ut ad viuum ac vigilem nos transferamus amorem, ne, quod absit, in falsa ignorantia obdormiamus, ad laudem & gloriam ipsius.
Amen.

Incipien-
tibus ali-
quid per-
mitti, per-
fectis ne-
gatam.

Quis sibi
& intrinse-
cus & ex-
trinsecus
perferen-
dus.

FINIUNT SERMONES
de Tempore.

ILLV-

ILLUMINATISSIMI 441

D. IOANNIS THAVLERI SERMONES DE
FESTIS ET SOLENNITATIBVS SANCTORVM.

IN FESTO S. AN-
dreæ apostoli.

De magisterio Christi, & quid ille boni nos doceat de suprema perfectione assequenda. vbi habitatio illius sit: quæ ratione & vbi inueniatur, qui omnes nos vocat & inuitat.

SERMO VNICVS.

Rabbi, (quod est, interpreta-
tum, Magister) vbi habitas? Di-
cit eis: Venite, & videte.

IOAN. I.

PVD IOAN-
nè primo ca-
pite legim,
vt die quadã
S. Ioannes Ba-
ptista stere-
rit, & ex disci-
pulis ei⁹ duo,
quorũ alter,
Andreas fuit
frater Simonis Petri. Cumque respiceret Ie-
sum ambulantem, dicit: Ecce agnus Dei.
Et audierunt eũ duo discipuli loquentẽ,
& secuti sunt Iesum. Conuersus autem Ie-
sus, & vidẽs eos sequẽtes se, dicit eis: quid
queritis? Qui dixerunt ei: Rabbi, (quod
dicitur, interpretatum, Magister) vbi ha-
bitas? &c. Ex quibus verbis tria discimus.
I. Primũ est superabundans sapientia Chri-
sti, dum aiunt: Rabbi. Secundum, imper-
scrutabilis essentię eius, quæ omnium es-
sentiãrum fundamentum est, habitatio,
III. vbi dicitur: Vbi habitas? Tertium, conso-
latio nostri ex benigna illius inuitatione,
qua allicit nos, ut ipsum quæramus in spi-
ritu, in habitaculo diuinitatis suæ, atque
discamus in fonte sapietiæ, id est, in scho-
la supersanctissimę Trinitatis. Unde ipse
ait: Veni anima, cõmorare mihi & in me,
& adiunge ad discendum animum tuum:
equidem patefaciã tibi diuini cordis mei
abyssum, in qua discas & contẽpleris vni-
uersum perẽne bonum tuum. Videamus
nunc primum, quod de Christi magiste-
rio est. Quæso magister bone, doce hanc
filiam (animam fidelem loquor) tuam, ne

Tria eadẽ
hic disci.

fortassè vna ex quinq; fatuis virginibus ^{Matt. 25.}
permaneat. Respondet ille animæ, & ait:
Filia mi, discẽ à me mitis esse & humilis ^{Matt. 11.}
corde, quemadmodum & Andreæ cæte-
risque discipulis ait. Sed ediuersò illa forsi-
tàn secum cogitat, difficiliorem hanc es-
se præceptionẽ, quàm vt eam assequi pos-
sit. Occupationes enim, inquit, curę, indi-
gnationes, auersiones, & his similia, reuer-
berant atque dolore quodam afficiunt
cor meum: atque ita spiritus perdo man-
suetudinem. Cui respondet Christus ma-
gister noster: quid proderit tibi, o anima, ^{Matt. 16.}
si ministerio tuo vniuersum lucreis mũ-
dum, te autem ipsam perdas, & detrimen-
tum tuũ facias? Hinc enim afflictionem ti-
bi & commotionem spiritus, anxietatem
& cordis amaritudinem, bonorum exer-
citiõrum nauisem ac tedium, spiritusque
torporẽ acquiris, per quæ nimirum man-
suetudinis virtute spoliaris, ita vt super-
dulcissimus Christi spiritus, neque gau-
dio, neque consolatione te perfundere
possit. Teneritudo nanque illius, amaru-
lentiam tuam ferre non valet, cum sit ipse
mellicior: Et quisquis cum felle fal-
laciis hominum consolationis nihil vult
habere commercij, is spiritus huius dul-
cedine perfunditur. Quamobrem o ani-
ma fidelis, incipe viriliter, & acquiesce
huic magistro, in illiusque conspectu in
humilitatis fundum te demerge, dicens
in corde tuo: Minimus sum Domine cum
ceterorum hominum, quos tu fecisti: simulque
spiritus mansuetudinem indue: atque ita
gustabis haud dubiè, breue quidẽ verbũ
esse Dominũ, sed prolixum sensum. Exer-
cere hinc diligenter, noli cessare: experie-
ris profectò, quod antè profus occultũ
& abditum tibi erat. Secundum est, habi-
tatio essentię diuine, ad quam inuestigan-
dam anima prouocatur. Adeoque creatu-
ræ omnes hanc quæstionem exoptat, quæ
nimirum idcirco & ipsæ esse cupiunt, quod
Dei esse comperiunt. Vniuersa nanque
opera naturalia, non nisi exploratio quæ-
dam & inquisitio sunt habitationis Dei.
quod nisi sic se haberet, non posset dura-
re cælum, nec subsisterent elemẽta. Quid
igitur, o anima, extrã te ipsam interrogas,
PP 86

& queris Deum in regionibus peregrinis mortalium rerum? Certè non illic ipsum ritè inuenire est: negant creata omnia, Deum se esse, atque à se te auertunt, alioque remittunt. Non sumus, inquit, Deus, vt Augustinus habet. Super nos quere, ad æterna animum sustolle: recipe te intra te, atque illic Deum reperi. Notandum hic venit, dilectissimi, Deum varijs inueniri modis, vnde quasdam anima institutiones capit. Primò inuenit anima Deum creatorem suum in fastigio contritionis & pœnitentię, dum videlicet totis viribus ad hoc conatur, vt liberę voluntatis suę proprietatem spontè propter Deum frangat, atque ab omnibus rebus, tam paruis quàm magnis, sese abstrahere atque subtrahere, rigidam agere pœnitentiam, se ipsam, vbi petulanti morem gesserit voluntati, corripere atque punire discat. In quibus actibus quanto amplius sese anima exercet, tanto magis & Deum intra se, & se inuenit in Deo. Quod nimirum in Cantorum volumine significatur, vbi amans anima dicit: Vadam ad montem myrrhę, & ad collem thuris. Mons siquidem myrrhę, quę amara est, celsitudo est spiritus subleuati, qui volutatem siue affectum omnis proprię oblectationis & fallacis dulcedinis, in amaritudinem vertit erga omnia, quę diuinę non sunt consona voluntati. Deindè in spiritu DEVS animam affatur: Tota pulchra es amica mea, suavis & decora, & macula non est in te. Quotquot autem suo animo obsequuntur, suis quę affectibus indulgent, hi non vt amicum, sed potiùs vt aduersarium, inueniunt Deum in cunctis operibus suis: quo fit, vt pereat quicquid boni mouentur. Corporalium nanque exercitatio operum, parùm admodum prodest, si voluntas & affectiones siue motus spiritus, priùs mortificata nõ sint, edomitaque.

Contra verò vel vnum cãtãlle psalmum, eum qui propriam nõrit frangere voluntatem, multos dixisse psalmos est: hoc est, minimum quod eiusmodi aliquis perficit opus, gratius acceptiusque est Deo, quàm vel maximum, ab homine proprię voluntatis peractum. Secundò inuenitur Deus in deserto, in rubo ardenti, vbi olim à Mose repertus est. Significat enim rubus iste mētem huiusmodi siue spiritum, qui in abstracta quadam erga creaturas omnes, vt ita dicam, alienitate viret siue

Cant. 4.
mons myrrhę.

Cant. 4.

Exo. 3.
Rubus.

Exo. 3.
Rubus.

floret in celsitudine sempiternę diuinitatis: & quomodò essentia diuina tres in se personas complectitur, ita & hic spiritus Deum intra se in tribus viribus suis complectatur siue comprehendit, haud secus quàm rubus flammam in viridibus ramis suis: id verò ex gratia agitur. Viror autem iste spiritus, animam in lumine & cunctis diuinis virtutibus indiēs continuè sine cessatione absque fine crescere facit, donec Deum contempletur in Sion angelici fulgoris. Tantum ergò quisque Deum inuenit, quantum in se diuinorum exercitiorum atque virtutum reperit, hodiè quidem plùs quàm heri. Sic autem quisque hic Deum inuenire appetit, huic sensus omnes bestiales substernendi atque minandi sunt vnà cum Mose sub magistrum rationis & luminis illius, quo ratio pœdita est. Caro enim & sanguis regnum Dei possidere non possunt. Equidem ita persuasum habeo, dilectissimi, defectus seu vitia vestra quotidiana omnia, indè potissimum accidere, quòd celeres motus illos, qui extrinsecus cor pulsant, verbis vel operibus sequimini, antequam lumen ratiõis accedat. Tertio reperire Deum est in monte, in nebula, vbi honor diuini luminis, & madata Dei exarata sunt digito illius in tabulis lapideis. Quo mōte spiritus excelsus ac subleuatus designatur, qui in nullis actibus suis vel delectari vel quiescere potest, nisi in cunctis operibus suis, ad instar beati apostoli Pauli, expresso diuinę voluntatis signo informetur, ita vt animę voluntas, non solum humanos secundum seipsam humano modo actus perficiat, sed etiam secundum impressam siue insculptam diuinę voluntatis formam, diuina ratione eosdem operetur, vt sic ipsa sua corpori sanctificet opera, hoc est, vt quod corpus agit, ipsa, id est, anima faciat, rursumque vt actus voluntatis diuinę sanctificent opera voluntatis animę, quo iam ex sententia cū Apostolo dicere possit: Viuo autem iam non ego, viuit verò in me Christus. Operor ego, iam non ego, sed gratia & virtus Dei in me & mecum. Istud porro in nebula fit, id est, in supersplendente radio diuinę lucis. Omne nanq; creaturarum omnium lumen, si ad diuinitatis diem comparatur, non nisi nox est. Deindè inuenitur Deus in spelunca cum Helia propheta. In libris Regum de Helia scriptum reperimus,

1. Cor. 13.

III. Exo. 19.

Gal. 2.

3. Reg. 19.

rimus, vt ille, quum in desertum venisset, quò pergebat, petierit animę suę vt moreretur. Iam em̄ spū lassus atque defatigatus erat, ob vitę huius molestias & æumnas. Cumq; se proiecisset, & obdormiret, accedens angelus Domini, posito ad caput eius subcineritio pane & vase aque, tetigit eum, dicens, vt surgeret & comederet, quòd grandis illi adhuc restaret via. Qui quum surrexisset, comedit & bibit: & ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus & quadraginta noctibus vsque ad montem Dei Oreb, vbi Deum inuenit. Cumq; venisset illuc, mansit in spelunca. Cui Dominus: Egredere, inquit, & sta in monte coram domino. Et ecce dominus trãsit & spūs grandis & fortis, subuertens montes, & conterens petras ante Dominum. Non in spū Dominus. Rectè quidem. Fugit enim Deus spiritum illum, quem exagitat ventus illi procellosus, quos Daniel vidit pugnare in mari magno seculi huius, hoc est, in corde mūdano, qui sunt indiscretus seu inordinatus timor, spes, gaudium, dolor, quę haud dubiè lumen spiritus, quo inquirendus est Deus, obcecant, obnubilantque. Quam & per spiritum hunc grandem & fortem accipi possit cor inquietum, quod in omnibus verbis & actibus suis amarum & turbulentum sese exhibet erga proximos suos, vt vel petras contereere possit, hoc est, vt homines pij bonęque voluntatis, pacis interne sepiùs hinc dispendium accipiant, nec modicè perturbentur. Sed obsecro, dilectissimi, quantum potestis, amore Dei, serocitatem huiusmodi ac impetū cohibete ac fugite: vos ipsos obseruate, naturam vestram indomitam & immortificatam frangite, ne tam impetuose instar ferarum indomitarum erumpat, quando id videre in homine ratione pœdito, satis horribile est, cui & tantum ex bonitate sua Deus pœstitit luminis, & nature illius quantum ad bonitatem, amorem & mansuetudinem, propensionem in seuit, ita vt feras quoque edomare possit, si tantum inuigilare sibi ipsi & rationis dictamini obtemperare velit. Interim, prohdolor, sepiùs inuigilare instar leonum seu vrsorum ferocimus, quod pœdò turpe nobis est in oculis conditoris nostri, dum sic contra naturam & ingenium nostrum viuimus, tantumquam minimè super nos signatum sit lumen vultus eius. Equidem pro certo vo-

Dan. 7.

Spūs grandis ac fortis.

Petras contereere.

Psal. 4.

bis affirmo, charissimi, districtam nos iusto iudici Deo quandoquē rationem redditorios de omnibus, quę per huiusmodi impetus conuassamus conterimusque, siue hoc sit quod nos ipsos destruimus, quod frequenter iracundis mentibus vsuuenire solet, siue quòd proximos perdimus, quippe qui non modò hinc perturbantur, sed scandalizantur etiam, & à multis prepediuntur bonis, quę omnia in caput nostrum redundant. Sed dicimus plerumque, dolere nos, & ab ipsa nobis natura id inditum esse, atque ita agere compelli. Sicque fallaces querimus caluasque excusatiões, & palpamus miseri nos ipsos: quò fit, vt nunquã natura sibi ipsi mori discere queat. Ceterum, quò certissimum est, si studium aliquod adhiberemus, si seriò diuinum precaremur auxilium, si humiliter resignarem nos ipsos, non preualerent vtique hæc vitia nobis, tantum abest vt inuitos cogere & ad sui consensum impellere possent, tametsi nos ita dicamus. Deindè post spiritum & commotionem ignis venit. Sed neque in igne Dominus. Ignis eiusmodi res est, quę nunquam dicat, sufficit. Itaque non absurdè nobis significare potest cor, cui nulla bona, nulla accepta dona Dei sufficiunt, sed semper insatiabili quodam ardore plura habere appetit, in quibus tamen nec tendit, nec purè querit Deum, siue ea solatia sint, siue alię quęlibet res temporales, vt frumenti vini que vbertas, & spiritus delectatio, in eisdemque amorem suum voluptatemque constituit. Quę omnia euidentis si gnium sunt absentię Spiritus sancti. Significatur & illi, qui omnia accepta Dei mūnera nihili faciūt ac vilipendūt, tantum nihil illis vnquam boni à Deo collatum sit, cogitantque intra se: Quam ob causam me creare voluit Dominus, cum bonorum omnium tam expers sim, tamque vacuus & inanis? nec attendūt, quòd ab innumeris ipsos casibus seu lapsibus pœseruãrit, à peccatis plurimis custodiãrit, quę haud dubiè incurrissent, nisi singulariter eos ille respexisset, atque à seculi abstraxisset vitijs & peccatis, vt totius Christianitatis efficerentur columnę: quòd & fierent, si eo, ad quem vocati sunt, statu dignè viuerent, ac vocationi suę facerent satis. Hęc porro ingratitude ipsorum, fontem exiccant pietatis diuinorum charismatū. Quã obrem & hortor & obsecro vos dilectissimi,

Ignis. Pro. 30.

euidentis absentię spiritus sancti signum.

mi, per eternam charitatem Dei, ut non cito moueamini à sensu horum, quæ multo cum studio cordis mei (Deus nouit) vos edocere curauit. Et si quis cuiusvis generis spiritus aliud ab his docere vos uoluerit, id haud secus accipite, quam perditionem coram Deo salutis uestræ, sicuti Apostolus Galatiæ populis scribens, ait: Sed licet nos, aut angelus de celo euangelizet uobis, propter quàm quod euangelizauimus uobis, anathema sit. Post hæc uenit sibilus aure tenuis, & in ipso aduenit Dominus. Per hunc sibilum accipere licet mentem, quæ cum equalitate quadam suauis ac spiritalis conuersationis in sempiterno ac iuxta eternum Dei uerbum, etiam rationalia seu intellectualia format uerba, per quæ spiritus desiderio æstuans, cum Deo absque alto clamore uel cantu sonoro canticum amoris, absque tamen sono, confusuratur. In quo susurratio Deus uenit. In hac nanque spiritali confabulatione, perpetuo, feliciter & clarè Deus animæ inferitur. Quia nimirum felicitate indigni sunt, qui per externas quilibet formas introreceptorum seu illatorum uerborum hominum, uel etiam angeli, ut Apostolus inquit, à sensu suo bono, quem ad DEVM conceperat, deturbantur ac deiciuntur. Hanc nimirum felicitatem anima in Cant. 4. ticus exoptat, dum ait: Surge aquilo, id est, creaturæ omnes in spiritum illatæ, quas introrecepisse, malorum omnium seminarium est, quando ab aquilone, ut Iere. 1. Ieremias inquit, pædetur omne malum: à cuius etiam facie idem propheta ollam succensam uidit, in qua uirentia cuncta spiritalia Dei dona contabescunt ac desiccantur. Tum uero spiritus sibij ipsi intolerabilis fit, cum iam non possit amplius interno Aquilonis odori inniti. Anima igitur in Deo quiescere cupiens, sequitur & dicit: Veni auster, qui lenis & dulcis est uentus, perfla hortum meum, & fluent aromata illius, hoc est, ut effluxiones seu actiones meæ diuinum spargant odorem. Cant. 4. III. Quarto reperitur Deus supra angelos. Ultra omnes siquidem spiritus angelicos animam eleuari ac sublimari oportet, tætes ex natura ipsis inferior sit, si Deum inuenire debeat. Dehinc reperit ipsum in patre. Ut nanque uerbum eternum perenniter sese refert in DEVM patrem, ita & animam, si tamen Deum reperire uelit, cuncta opera sua, à semetipsa prorsus

Gal. 1.

Sibilus aure tenuis.

Cant. 4.

Iere. 1.

Ibidem.

Cant. 4.

III.

liberam & expeditam, in eundem referre oportet. Atque ita ad extremum inueniet ipsum, ut reperit eum precessus ille atque altiuolans contemplator Ioannes, cum ait: In principio erat uerbum. Querit igitur Andreas, querit pariter & anima amoris facibus accensa, idque ingenti cum desiderio, & dicit: Rabbi, ubi habitas? Respondit Ioannes: In principio erat uerbum. Non enim reperitur DEVS in uerbis, quæ non introducunt in ipsum principium. Penetranda itaque ac transcendenda sunt omnia, quæ infra Deum sunt, & quæ Deus non sunt: principiumque, unde emanauimus, seriuo ac strenuè requirendum, cum in illo solo nostra sit habitatio, & futurum felicitatis æternæ hospitium. Sed querat forsitan aliquis, qua ratione fieri debeat. Cui planè respondemus, fieri id oportere per uelocem à creaturis auersionem, feruidamque ad diuinæ contemplationis essentiam, unionemque cum illa, conuersionem, quemadmodum ipse Dominus discipulis memoratis respondit: Venite, & uidete, tanquam diceret: Venite, id est, auertimini ab illis omnibus, quibus inordinate in hæretis & occupamini, à quiete uos interna sedulo præpedientibus. Nudos enim uos & expeditos esse oportet ab omni animaduersione, intellectu, sensualitate. Et uidete, id est, adiungite uos ad cognoscendam puritatem & nuditatem DEI, quo spiritus uester purissimè simplicissimèque seu nude essentiam illi applicari queat & accommodari. Itaque enim necesse est, prorsus expeditam, nudamque esse animam, quæ arcana secretorum illius debeat intelligere. Hac denique ratione amputanda & resecanda nobis omnia sunt, in quibus aliquid nostrum inuenitur. Sic enim & sacer ille Dionysius Timotheo scribit: Tu uero, inquit, Timothee charissime, intèrissimam cõtuendis spectaculis mysticis exercitatione, & sensus linque, & intellectuales operationes, & sensibilia, & intelligibilia oia, & quæ non sunt, & quæ sunt, oia: & ut illi iugaris, quæ super oem substantiam, oemque scientiam est, ignotè pro uiribus te ipsum intende. Emuero abs te ipso atque ab omnibus liberè & absolutè, ac purè excedendo, ad super substantialem diuinæ caliginis radium, sublatis omnibus, & absolutus ex omnibus, euolabis. Quod nobis omnibus pset deus, super omnia benedictus in secula. Amen. IN

Ioan. 1.

Quia de beat esse nuda.

Aie quibus pax habenda.

Psal. 75.

Cant. 2.

SERMO VNICVS.
IN FESTO D. BARBARÆ uirginis & martyris sanctissimæ.

Ut cum mundo, satana, & propria carne pacem habeamus, & per nuditatem seu denudationem ab omnibus creaturis sponsa effici Christi, Deumque perpetuo nobiscum habere possimus.

SERMO VNICVS.

Dilectus meus loquitur mihi: Surge, propera amica mea, & ueni. Cant. 2.

Dilectus meus, inquit Sponsa, in Canticorum seu amoris volumine, loquitur mihi: Surge, propera amica mea, & ueni. Quicumque, dilectissimi, singularis Dei amicus esse, scire etiam, utrum anima sua singularis Dei sit sponsa, exoptat, illis quæ sequuntur, si præditus sit, diligenter explorabit: quæ si habere se perspexerit, dubitare non debet, quod anima sua prorsus electa sit sponsa Dei. Primum est, si tantam cum Deo pacem habet, ut nulla hanc creatura in suis interioribus queat perturbare. In pace enim, ut Propheta habet, factus est locus eius. Adeoque singularem Dei sponsam ita perfectam esse decet, ut in omnibus animo semper resignato abnegatoque sit: quæ abeat: qui manet, maneat: ut diuina pax illius integra semper & incõcussa intus perseueret, omnibusque in DEO & propter Deum equissima mente carere possit. Sed querat fortasse aliquis, quibuscum pax illi habenda sit. Cum tribus uidelicet aduersariis. Quibus illis? Mundo, diabolo, carne propria. Cum mundo pax uti habenda est? Ut nihil pendat, quicquid illi mundus inferre possit, siue auferat ille, siue largiatur. Hoc uerè perfectamque præstat patientia. Cum diabolo quo pacto tenenda pax est? Certè cum hoc uix unquam pax haberi potest, quando perpetuo ille hominem impugnat, cunctis illius operibus, quicquid uel agat uel dimittat, semper aliquid admiscet, quod homini impedimento sit. Ignita huius aduersarij iacula, nulla realia tam perfectè eliduntur ac superantur, quam deuota ac interna oratione. Hæc enim exurit, profligat, & in fugam uertit hostem tartareum cum omnibus te-

chnis & insidijs illius. Vbi igitur senserit quispiam tela hostilia ignita aduolare, ut pacem suam spiritalem sibi eripiant, mox ad deuotam sese uolèter conuertet orationem, floccipendens omnia diaboli impedimenta, certus quod nihil hoste equè affligat: sicque ab omnibus citius impedimentis expeditur. Ita enim de diuo Bartholomæo scriptum legitur, quod cum ille oraret, demoni ex obfesso quodam homine uociferatus sit: Apostole dei Bartholomæe, incendunt me orationes tuæ, & cætenis igneis constructum me tenes. Cum seipso denique pax cuique habenda est. Id uero quomodo, inquis? Spiritui carne subditam habebit in omnibus, ut tam illius potens sit, tantaque illi auctoritate incunctis dominetur, ut nullum sibi impedimentum præstet in his, quæ Deus ab ipso requirit. Sic uirgo sacratissima & martyr Christi Barbara, sic & alij quidam sancti, tam sui corporis potentes erant, quod etiam in usum illi uerterant, ut ad omnem spiritus iustionem alacriter profiliret, promptissimumque se exhiberet, tanquam diceret: Prius te adesse uolo. Huc uero, ut tam sui quisque corporis potens sit, quatuor pertingitur. Primum est, ut subtrahat illi cibum, potum, somnum, & commodam quæque: & si inolescere ipsum perspexerit, chamo cõstringat immitium disciplinarum. Secundum est, ut siti seu affectui seculi renunciet, quo ad omnes res mundanas & curas seculares, si uens, iuxta Christi institutionem, mortuos sepelire mortuos suos, & sequens ipse Deum. Si porro moriantur amici, si adueniant, si decedant, si honore ac diuitijs sublimetur, & ex his uel dolore moueat uel gaudio, nouerit se huc necdum pertigisse. Denique Sancti cuiusdam sententia est: Quocum letaris & mæres, cum illo & iudicaberis. Si gaudes cum seculo, cum seculo iudicaberis. Et Apostolus: Mundo, inquit, uos mortuos existimate. Pulchrè nimirum. Qui enim mortuus est, prorsus nihil facit, utrum laudes eum uel vituperes, auseras aliquid uel largiaris. Immo mortuus quisque uel moriens, aurum omne, cunctos lapides preciosos, omnem honorem & gaudium, uniuersos amicos, cuncta denique seculi huius solatia, nec pili unius precio estimat: nec mercaretur, si posset etiam tam uili ea comparare. Faciat ergo instar eremitæ illius, ad quem in deserto

S. Bartholomei preces que fuerint ignite

S. Barbara quam fuerit corporis sui potens.

4. qdã notanda.

I.

II.

Matt. 8.

Rom. 6.

Paradigma:

commorantem germanus frater eius accedens, multo se in discrimine versari aiebat, quod vehiculum preciosis mercibus onustum, in cœnum corruisset: simulque obnixè rogabat, ut exiens è cella, in subleuando vehiculo suppetias sibi ferret: hæcque dicens, flebat multum & eiulabat, persistens in precibus. Cui monachus: Cur, inquit, mihi hac in parte molestus es? quin potius ora fratrem tuum adhuc in seculo degentem, ut ille tibi opem ferat. Respondit ille: Is ante annum vira sanctus est. Et monachus: Et ego, ait, ante viginti annos mortuus sum, atque ita eum dimisit, nihil deinde hac re animum suum occupans.

III. Tertium est, ut mentem habeat in Deum subleuatam, perpetuò Dei præsentia fruens. Certè quisquis creaturarum auctorem habere appetit, is creaturis omnibus renunciet oportet. Quod sanè aliter sese habere non potest. Quanto enim anima nudatior atque euacuatior est, quantoque minus creaturarum tenet, tanto plius Dei habet: quod fallere non potest. Impendit, inquit Augustinus, avarus est, cui non sufficit Deus. Quid enim desiderare possis, quod in illo non inuenias? Cogita quicquid excogitari potest, id millicuplum in ipso reperies. Vis amorem? vis fidelitatem? vis veritatem? vis iugem præsentiam? Hæc in illo ultra oēs sunt absque modo. Appetis pulchritudinè? pulcherrimus est: opes desideras? ditissimus est: potentiam quaeris? potentissimus est. quicquid demum cor humanum appetere potest, millicuplum in ipso inuenitur: inueniuntur, inquam, omnia in illo simplicissimo & optimo bono, quod Deus est. Cunctas igitur temporales expelle creaturas, omnia ipsarum solatia exclude ac respue. dicito: Procul à me recedite: non enim estis vos, quæ quero, quem volo, quem intendo, quæ diligo. Siue honores, siue diuitiæ, siue gaudia, siue amicitie sese offerant, vna omnibus voce responde: Abite, fugite, cessate, desistite: nolo vos, immò & floccipendo. Quæ enim, dilectissimi, alia ratio est, cur tam alienus & extraneus nobis Deus sit, eiusque gratissima præsentia toties occidat nobis, quæ mens nostra necdum nuda & vacua est, sed creaturis dedita, occupata, depicta? Contemplatio verò, ut d. Bernardus inquit, est adhesio mentis in Deo cum obliuione temporalium. Et diuus Augustinus: Qui, ait, à terrenis cogitationibus

Cōtemplatio quid.

liber est, quæ Dei sunt, liberè cogitare potest. Itemque: O bone ius, inestimabiliter affectat anima mea tuum amorem. Rapiatur, oro, ad te, ad crucem, ad cōtemplandam humanitatis tuæ sanctissimam dulcedinem, ut vanitatibus seculi & tentationibus resistere valeam. Rapiatur & in celum, ad perscrutanda mysteria Sacramentorum Dei, ut in virtutibus spiritualibus proficiam. Rapiatur ad intuitum diuinæ maiestatis, ut in omni actione tuam dinoscam voluntatem: ibique capiatur & vinculis innodetur, ut siue ad primū, siue ad secundum interdum redeam, in reascensu moram non habeam: & terrena quidem videam, audiam, sed non sentiam: seculo penitus moriar, & tibi soli viuam. Planè charissimi, si à creaturarum imaginibus absoluti & vacui essemus, absque intermissione præsentia diuina gauderemus. Non enim vel in celo, vel in terra continere se posset Deus, quin nostris illaberetur periculis: adeoque si iurasset nolle se adesse nobis, mutata illi essent verba sua, cogere returque venire in nos, & prorsus replere animas nostras, si tamen, ut dixi, vacuæ forent. Porro quantisper creaturæ interiora nostra occupant ac depingunt, quantalibet agamus, Deo nos vacuos esse necesse est, ipsoque carere oportet. Quod si parua nostram portionem illi offerimus, haud dubiè boni illius immèsi, quod ipse est, partem immensam & ipse tollet à nobis. Legitur, Paradigma olim speciosam quandam & candidam mulierem prole edidisse instar Mauri nigerimam. Quam calamitatem cum eadè foemina ad Albertum magnū retulisset, scire cupiens tanti casus rationem aliquam, Albertus magnus Mauri imaginem reperit, Miraculum quam mulier illa fuerat contemplata. dixitque illi: Inueni dñam patrem filij tui. Simulque apertò id exēplo adstruere volens, gallinam niso opposuit, ex cuius imaginis adpectu, oēs gallinæ pulli, nisi specie induerunt. Quorsum hæc, ait forte aliquis? Ut intelligatis, charissimi, imagines diuinas, partum quoque diuinū efficere: & imaginum creaturarum, creaturalem quoque, ut ita dicam, partum esse. Quartum est, ut III. sensus suos naturales ita subiectos atque edomitos habeat, ut eorū similiter nunquam non potens sit: ita videlicet, ut videat & non videat, nec vnquam oculos vel aures vlli patefaciat vanitati, os nunquam nisi vtilibus proferendis aperiat: manus, pedes, & cætera

Quid Deū à nobis impediatur.

Paradigma.

Miraculum.

III.

tera

teraqueque membra, gestusque suos omnes, sub freno contineat, diligenterque custodiat, & in tuto semper conferuet, ut nihil vnquam incidat, nihil videant oculi, nihil aures audiant, nisi quod prorsus diuinum sit. Moriar, inquit Augustinus, neque moriar. Ità planè & mori debemus, & non mori, naturamque ac sensus nostros etiam vi quadam deprimere & redigere in seruitutem. Certè si nostri potentes erimus, quod nobis ipse prestare dignetur, qui est super omnia benedictus in secula. Amen.

IN FESTO CONCEPTIONIS gloriosissimæ semper virginis Mariæ.

Ut proficientes, cuncta sua vitia & defectus, occultasque animi propensiones obseruare, mortificare, & ab eisdem expelli: utque imagines præteritarum consuetudinū, imaginibus vitæ Christi debeant profligari & expelli, & ut per hæc eò quisque pertingat, ut comprehendere possit cum omnibus sanctis, quæ sit latitudo, longitudo, sublimitas & profundum.

SERMO VNICVS.

Transite ad me oēs qui concupiscitis. Eccl. 24.

Am autè in alia quadam concione, si meministis, de his ipsis quæ modò thematis assumpti loco, verbis dixi apud vos, dilectissimi, verbis utique æternæ sapientiæ, quæ de beatissima recitantur domina nostra, cuius dignitatem & honorè nulla ratione, nullis verbis quisquam exprimere sufficit, cum tantæ sit dignitatis, ut hæc sensus oēs longè transcendat. Dixi autem modos & actus incipienti homini necessarios, ut ad veritatis pertingat iter: dixi item, quæ ad proficientes pertineant: dixi postremò, quis perfectorum, quatenus in hac vita perfectio obtineri potest, finis & scopus sit. Dixi, inquam, ut incipientes cuncta necessariò abradere oporteat. Quenam illa, inquit? Crassos videlicet & sordidos grauium vitiorum pilos, puta luxuriæ, auaritiæ, superbiæ, ire, mundanæ vanitatis cordis, ac vniuersè demum stolidæ in quibuslibet creatis reb' oblectatiōis. Et vt paucis multa per-

stringam, id pro certo habendū, est quisquis animo virili, imperterrito pectore, tota voluntate ita sese ad Deum non conuertit, ut huc in fundo suo pro scopo habes, eundem amare & intendere præ omnibus velit statuatque: eum, si talis ex hac vita decesserit, nunquam ad Deum perueniet, etiam si ea omnia solus agat opera bona & magna, quæ simul homines vniter si, quos profens habet seculum, perficiunt: etià si miro polleat intellectu, si linguis loquat angelorum, si corpus suum propter Deum ignibus tradat, si denique omnes facultates suas in cibos distribuatur egenorum. Quod cum ita sit, qui putamus, illi amorè & voluntatem suam ad Deum trāstulerunt, qui spontè corda sua creaturarum oblectationibus dedunt, qui suas in creaturis expetunt voluptates, cum tamen certi sint occupare eas (id est, creaturas) locum, cuius habitarem oportebat esse Deum, quæ ipsi indè liberrima voluntate scientes excludunt: quæ proinde, cum corde & dilectiōe priuatus sit, non magnoperè curat ea, quæ ab ipsis fiunt, opera? Quorsum enim illi palæ, ubi alius frumento ponitur? Cæterum grossioribus his pilis in homine inchoate abradatis, idque ferreo quodam, acuto & indefesso studio, de quo iam aliàs dixi, instar cultri rasorij exacuto, diligenter ad immensam iustitiæ Dei, quæ nec verbū vnū ocio-

Quorsum salutem bonam opera parum profutura.

1. Cor. 13.

Mat. 23.

Eccles 9.

Quæ vitia quibus virtutibus paliuntur.

lectualibus modis & verbis floretis ac gloriamini: metuendū vobis est, ne vbi mors aduenerit, tartarei spiritus irruentes, vnā secum vos abducant, etiam si omnia vobis tuta modō & salua credatis, quod illis præcipuē verendum est, quos occulta superbia in suis intellectuibus modis sub humilitatis specie tenet, quorum omnium subtus Luciferi caudā, sedes propria est: qui quanto hīc suo iudicio altiores sunt, tanto profundius cæno immerguntur. Quæso, dilectissimi, salutis vestræ curam habetote: nec enim ludicra seu futili de re agitur. Certè si in hypocausito immoderatiùs calefacto noctem & diem agere deberetis, res ea vobis, sat scio, videretur intolerabilis. Taceo, si in medijs flāmis plurib⁹ annis aut eternaliter iacendum foret. Itaque vos ipsos intrō ad vosmet ipsos recipite: (Regnū enim Dei intra vos est) studia vestra & occupationes discutite: vbi defeceritis, omni cum diligentia explorate ipsum fundum, & ex inolita consuetudine contractas intuemini propensiones malas. Enimvero si vitium aliquod vno vel altero anno in homine cum illius consensu perseveret, tam altas ipsum in eo radices figit, vt deindē omni cum conatu vix ipsum extirpare & vincere queat. Vndē sollicitē admodūm cauendum est illis, q̄ in tenera adhuc ætate positi sunt, ne suas vitia radices certè pessimas in ipsis mittant, sed in ipso statim ea elidant semine: atq; itā nullo negotio palmas referent vitiorum, quod postea non absq; ingēti labore facturi essent. Potissimum verō quatuor in viribus quatuor diligētissimē obseruanda sunt, in quibus etiam præter opinionem ac insensibilitēter noxiū quidam & pessimi solent vt plurimum villi succrescere. Primum est, oblectatio exteriorum sensibilium rerum: & hæc vim occupat concupiscibilem: Sanè charissimi, quāto perē quamq; perniciosè hæc omēs penē homines à vero profectu impediāt, verbis explere nemo sufficeret, homines, in quā, etiā bonos q̄ cupiāt fieri meliores: quos videas modō hæc, modō illa aggredi, semper in herere sensib⁹. vndē nec proficiunt quicquam, sed purissime semper manent veritatis expertes, nec in se ipsos perueniunt: interioraq; ipso- rum perpetuō illis occlusa manent, tanquā res longiūs, immō remotissimē vel mille ultra milliaria posite: sensibilia aut multa

in interioribus ipso- rum versantur: itaq; in eodem semper luto hæret, nec vlla sumit virtutis incrementa, & sic in vitia labunt: adeoq; sup̄ forum nullam habeant notitiam, vt quonam in statu res suæ sint, penitus ignorēt. Alia vis irascibilis est, quā plūs fati homines abutuntur: quando illam foris sese exerere non oporteret, nisi in ea quæ Deo aduersa atque contraria sunt. Est verō in se ipsa vis præclara admodū, sed in plerisq; hominibus pili valdē noxiū in ea excrescunt, dum illi impetu quodā & vehemētia falsaq; iustitia super res quasq; ferūtur. vndē fit, vt dum alios, aliorumq; modos & opera iudicare volunt, importunitate ac turbulētia sua, durāq; indignatione, toruisq; gestibus, & verbis asperis, pungētibus, mordacibusq; cū ingenti clamore prolatis, & se ipsos & alios perturbent potius & lædant. Tertia vis rationalis est, in qua tertium malū seu incommodum versatur, quod per plures ab omni profectu non absq; graui dāno impedit, dum suæ rationi innituntur, in eaq; florent & gloriātur: atq; ita per veritatem ratione apprehensam, viam ac essentialē veritatem amittunt. Non em̄ ideō veritas habetur, q̄ agnoscitur: in quo plerique fallunt semet ipsos, putātes tunc se veritatē apprehendisse, q̄ ea se rationi illius ut cunquē exhibet, cum nimium adhuc ab ea remoti sint maneatq; preciosissimi interim thesauri illius, qui est profunda seq; demittēs humilitas, expertes omnino, tametsi falsam quādam illius speciem & apud alios & semet ipsos præ se ferant. Quartum malum seu damnum, interior illa voluptas seu delectatio parit, quæ in spiritu capit. Cui vitio per plures subiacent, qui specie boni falluntur, dum potius voluptas eos & delectatio trahit & inflectit, quā amor Dei, ipsamq; oblectationem loco Dei accipiunt: itaq; fit, vt q̄ Deū esse, persuasum habēt, propria ipso- rum voluptas sit: quod vel indē constare satis potest, q̄ voluptate seu delectatione recedēte, omne pariter studium, omnisq; conatus intermittitur. Quocirca vobis ipsis, quæso, attendite charissimi. Sepē em̄ multa tanq̄ ex diuino vidētur amore procedere, quibus tamen per plura sese admiscēt, itā vt delectatio, sapor, sentire, frequenter etiam noua quædam commotio, seu animi propensio, vel inferni metus, aut beatitudinis, quā homines ex natura desiderant,

derant, appetitio, magis ad ea alliciāt moueantq; quā putemus. Cæterum quorum Deus intentio non est, eorum nec finis erit, nec præmium. Itaq; omnia hæc, q̄ nūc audistis, sagaci, immō & ferreo, vt sic dicam, studio abradenda sunt. Studiū verō seu cultus iste ratorius, ad districta iudicia Dei, & inflexibilem iustitiam illius, nihil impune abire sinentem, exacuenda sunt. Vbi verō exteriora hæc grossioraq; vitia refecata sunt, manent adhuc in fundo vitiosæ propensiones & imagines præteritæ cōsuetudinis: quæ per imagines seu exempla gratissima domini nostri IESV Christi, expellendæ sunt & extirpandæ, vt sic clauus clauo de pellatur: eadēq; Saluatoris imagines tanta cum deuotione in ore pectori inserendæ ac imprimendæ, in trorumq; trahendæ, vt omnis dissimilitudo in nobis penitus aboleat deletaq;. Si em̄ hanc virtutē radicibus, herbis ac lapidibus preciosis cōtulit, vt multos etiam graues depellant morbos ac egrotatiōes: quantā putamus viuo dei filio virtutē inesse ad sanandum cunctas animi egritudines, sacratissimis exēplis, acerbissima passione, amarissima morte sua? Cū igitur nihil ex nobis ipsis possimus, hæc vna omni- bus cura esse debet, vt sese q̄sq; diligenter per modum orationis in veneranda exerceat passioe filij Dei: itā videlicet, vt intimē ac deuotissimē pedibus se prosternat æterni patris, simulq; roget & obsecret per dilectū filium ipsum, & per quælibet passionis illius puncta, vt sibi opē ferat, q̄ sine ipso nihil possumus facere. Adeoq; in cōsuetudinem vertendum est, vt sanctissima Christi exēpla & imagines nunq̄ à nostris abscedant cordibus, quo nullus relinquat in eis alienis imaginibus locus. Deindē verō fundum & mens ipsa ad altissimā gloriosamq; diuinitatem erigenda est, eaq; cū ingēti ac humili timore desideratē cōtemplanda, simulq; illi obsecra ac desolata exponēda ignorātia nostra. Tū demū intelligemus, quod in Iob dicit: Cū spiritus, me præsentē, trāsiret, in horruerūt pili carnis meæ. ex quo trāsitu, tanq̄ vox quædā aurē lenis sentitur. Quāto autē transitus hic clarior, verior ac nudior est, tāto & opus, & impetus, & subuersio hominis vehemētiōr, fortior, velocior, purior & verior est, eoq; manifestius ac detectius suū agnoscit defectū, & q̄ nihil proficiat. Dehinc dñs repentino in ful-

gore veniens, fundū irradiat, in quo ipsemet iā vult esse artifex, id est, per semetipsum operari: cuius p̄sentia dum sentit, opus illi omne relinquendum est, & amplectendū ociū sanctū, deoq; vacandum siue feriandū. Et ipsi vires omnes silere, & quietem silentiumq; præstare debent. Cuncta siquidē hominis operatio cogitationesq; deo hīc impedimento forent. Vndē nihil prorsus hīc agendum est homini, nisi hoc tm̄ vt Deū patiat. Porro vbi sibi ipsi relinquit, & Dei actionem sensibiliter seu cognoscibiliter ampliùs nō percipit, ad sanctum redibit propriæ actionis studiū, & priuata sua sancta ager exercitia. Deniq; hac ratione modō quiescere, modō operari debet, secundū quod intūs à deo impulsus fuerit cōmonitusq;: quisq; verō id assumet, quod senserit se maximē inflāmare & excitare in Deum, siue id quies fuerit, siue operatio. Qui per quietem seu ocium ad interiora pertingere nescit, veniet eō per actionē, sanctis videlicet imaginibus & exercitijs insistentē: vt sic oēs in sancta charitate fundemur ac radicemur, vt possimus cōprehendere cū omnibus sanctis, q̄ sit longitudo, latitudo, sublimitas & profundum. Itā enim apostolus inquit. Ipsa tamen comprehendere impossibile est: sed comprehendere dixit, id est, cum amore puraq; intentione inherere. Debet enim mens sese recipere ac transferre in sublimitatem superessentialitatis celsissimæ diuinitatis, cunctisq; trāscens in finis ac sensibilibus rebus, speculari & intueri, vt deus gloriosus, cui nihil impossibile est, id p̄stare nō possit, vt creaturā aliquam tam nobilem cōdat, quæ altissimā suæ essentię dignitatē naturali suo intellectu vlla ex parte assequi vel cognoscere possit. Deindē est profundū diuinę abyssus: quod & ipsum inattingibile est omni creaturæ rationi: sed hoc profunda cū humilitate prosequendum est. Sic beatissima virgo maria, ommissis ceteris imaginibus bonis, ipsi à deo collatis & infusis, solam memorabat abyssalem humilitatē suā, q̄, quia dominus hanc solam respexisset, ideō beatā eam dicerent omnes generationes. Dehinc est latitudo Dei, q̄ in dē colligenda est; q̄ se idem ipse in cunctis locis & regiōibus, in operibus & modis omnibus, modō bona sint, largiat: nec aliquid tā promptū, tamq; cōmune sit vt deus, nihil eque propinquū seu vicinū, vt ipse

quid, rudibus vitijs refectis, agendū.

Curandū omnibus quid.

Ioan. 14.

Iob 4.

Que quatuor in viribus quatuor obseruanda.

I.

Qui autē quiescendum, aut operandū.

Ephē. 3.

Profundū

S. Mariz quanta humilitas.

Lucæ 1. Latitudo.

ipse intimo anime fundo, in quo si qs eū queſi erit, inueniet. Insuper & diebus singulis ipsum in venerabili Sacramento, in cūctis amicis illius, & in omnibus denique creaturis reperire licet. Hęc aut latitudo, studiosa, deuota, expedita, atq; ab omnibus prorsus rebus & occupationibus libera mente insequenda est, Deoq; pſenti cū vnuerſis nos viribus offeremus atque dedemus. Ibì verò preſtat homini libertas spiritus & gratia ſuſſentialis, per eleuationē mentis ſupra formas & imagines oēs, cunctarūq; rerū creatarū tranſceſſionem. Indè est quod D. Gregorius ait: Si ad inuisibiliū cognitionē pertingere velim⁹, viſibilia omnia tranſcendenda ſunt. Poſtremo lōgitudo est, que eternitas est, q̄ nec prius habet nec poſterius, ſed trāquillum est & incommutabile Nūc, in qua omnia preſentia ſunt, per continuā quandā preſentemq; Dei om̄ipotentis, & omnium in illo intuitionē. Hęc porro ſtabili quadā & incōmutabili, ac in Deum incommutabiliter immerſa mēte, proſequenda est, itā vt aduerſis & proſperis atq; omnibus demū creaturis renūcies, & animo ſis per omnia reſignato & immoto, pacēq; ſemper integrā ſerues, vt ut eueniāt om̄ia, cuncta Deo relinques. Hac nimirum ratione impleſ, quod preclarū illud verbū, tranſiſte, inſinuat, quod est, vt tranſeam⁹ ſeu tranſcendamus om̄ia, & diuinis impleamur generatiōibus dulciſſimē ac ſacraſiſſimē virginis huius, cui oēs honorē debēt precipuū impēdere, & quātalibet perfectiōe preſenti ſint, certū tñ tēpus & ocium, quo illi vacēt, ipſam honorent, ipſi ſeruitium aliquod exhibeant, om̄es eligere prorsus equiſſimum est. Preſtet nobis omnipotēs Deus, vt ſic eam ſequamur omnes, vt eius mereamur generationibus adimpleri, ad laudē & gloriā conditoris noſtri. Amen.

IN FESTO D. STEPHANI protomartyris.

Dē triplici gradu eorum, qui ſibiſiſ hęc & in natura & in ſpiritu mori diſcunt, per quod inſtar grani frumenti multos proferunt fructus: è quibus alij incipientes, alij proficiētes, alij perfecti ſunt.

SERMO VNICVS.

Niſi granū frumenti cadēs in terrā, mortuum fuerit, ipſum ſolum manet &c. IOAN. 12.

Er hoc frumenti granum, dilectiſſimi, Dominus noſter IESVS CHRISTUS accipitur, qui per mortem ſuam copioſiſſimos in hominibus vnuerſis protulit fructus, ſi tñ nō regnare duntaxat. cum illo velint, ſed etiam in vita moriente primū ipſum ſequi appetant. Vita autem moriens hęc dici poteſt, cū quis propter amorem DEI ſuſum oblectationibus, naturæ voluptati, & voluntati propriæ ſic renūciat, vt his vtī nōlit. Qui quot oblectamentis moritur, tot Deo mortes offert, totidemque ab illo vicifiſim vitales recipit fruct⁹. Quātum enim ſibiſiſ quisq; moritur, & exit ſemetipſum, tantum in ipſum ingreditur Deus, qui ipſa vita eſt. Sciendum eſt autem, quod morientium hominum profeſſus triplici diſtinguit gradu. Qui ad inſimum gradum pertigerunt, ob gehennę metum & beatitudinis ſpem, quibus nō nihil diuini amoris admixtum eſt, mortalia ſtudēt euitare peccata. Cæterum perquam rarō diuin⁹ in illis amor operari poteſt, niſi per inferni aut beatitudinis ſuperne conſiderationem: quod adhuc ex cæco quodā priuato amore ſibiſiſ emori admodum exhorreant, nec vllō ſeiſos viriliter aggrediendi deſiderio æſtuent, quod natura facit immortalitate, q̄ mortem hanc expaueſcit, & modicæ fidei eſt, vndè & ipſa hęc delicata puſillanimitas & vana formido procedit, quæ ſuæ ſemper pelli metuit. Et quomodo ſeiſam natura vbiq; & in omnibus querit, om̄igenis que carnis voluptatibus afficitur, vanitatibus & ſeculo delectatur, corporis afflictionem ex priuato amore ſubterfugere gaudet: ſic & iſti ob eundem priuatum amorem, quo ſeſe proſequuntur, ſtudēt vitare peccata, tū vt pœnas euadant inferni, tum vt premiū beatitudinis eternę conſequant. Cum que adhuc in diuino amore teneri ſint, nihil hęc eis ſapit, nihil afficit, niſi forſitan vbi aliquod ex ipſo commodum priuatum ſperant, putā vel inferni euationem, vel regni cæleſtis beatitudinē. Et licet fortasſe Saluatoris paſſionem multa cum cōpaſſione & lachrymis multis meditent, q̄ ſi tanta pro ipſis pati voluerit, ſuaq; eos acerbiffima morte vendicare in libertatem, qñ tamen modicus eorum ad Deum amor eſt, plūs afficiuntur paſſioni illius, q̄ hanc extrinſecus in

Vita moriens, quid.

Morientium hominum profeſſus triplex gradus.

L.

humana natura pertulerit, quā q̄ morte ſua præcelſam virtutum omnium, putā humilitatis, charitatis, patientię, ceterarūq; perfectionem in ſupremo exhibuerit gradu, atque hoc ipſo tam magnificē cæleſtem honorārit patrem ſuum. Iſti vbi mori incipiunt, ſuique mortificationē agrediuntur, cū ſeiſos immodicē diligant, necdū ſcīre poſſunt quid ſit, Deo contentum eſſe, illiq; ſe funditus reſignare & relinquere. Itaq; tametsi optimo modo cuncta Deus operetur, iſtis tamē nunquā hoc perſuaderi poteſt, ſatisque id moleſtum & graue eis eſt: quo ſit, vt ſeiſos querant & ſecum ipſi admirentur, cur dñs tanta pati voluerit, per eandemq; crucis & paſſionis viam ſuos quoq; amicos & ſectatores trahat. Cumq; adhuc inter initia verſentur vitæ morientis, & imperfecte verē perfectioni afficiant, ac necdum perfectum habeāt, in quo ipſa verā perfectio conſiſtat, crebris ſtudēt vigilijs atque ieiunijs inſiſtere, & in multa corpus naturāq; ſeueritate ac rigore cōtinere: id deo gratiſſimum, & maximi apud eū momenti eſſe exiſtimantes, quod corpori ſoris moleſtum ſit, & ingerat cruciatum. Et ipſum quidem gratum eſt Deo, ſed in eo quieteſcere non oportet. Deinde vbi aſpera queq; & dura, quantum ſufficiūt, libenti animo patiuntur, iam ſeſe ſupremū putant perfectionis gradum attingiſſe: itaque alios omnes iudicant, etiam illos, q̄ multo ſint quā ipſi perfectiores: & quotquot forinſecus ſeſe nōn affligunt, eos omnes paruipendunt, & rudes eos vitæq; ſpiritualis ignaros atq; expertes vocant: quæque etiam non eadē experiunt quæ ipſi, hos à vita ſpirituali aberrare exiſtimat: atq; itā omnes vellent ſui eſſe ſimiles, eorundemq; quorum & ipſi, ſtudioſū. Sed cū ſeiſos & quæcunque ad ipſos pertinet, ſeruili quadam cū proprietate priuatoq; amore poſſideant, valde ſeſe coram Deo negligunt in dilectione communi, quam eos ad omnes & bonos & malos oportebat habere perpetuā. Quando verò amor ipſorum diuiſus eſt, ſibiſiſ pacem ſuam eripiunt atque perturbant, retinentq; ſeſe in quaſitione propria, qua ſeiſos ſemper querūt, intendunt, & amat. Quo ſit, vt bonorum ſuorum ſpiritualium erga proximos perquam tenaces ſint, dum cūcta exercitia, vnuerſas preces ſuas, ad vſus priuatos trahunt referūtq;. Si quas verò pro

Quales, quibus ne Deus quidem fatiſcere videatur.

Qui ſua ſibi pacem quomodo turbent.

alijs preces fundant, aut alia querunt agere bona, plurimi id faciunt, grandeque ſe illis beneficium preſtiſſe arbitrant. Itaq; vt paucis agam, ſicuti parum introuertuntur, & nihil penē ad ſuiſpſorum illuminantur cognitionem, ſic etiā tenuiter admodum in diuino amore & proximi dilectione proficiunt, cū itā inordinato ſuiſpſorum amore detineant, vt intra ſeſe ſubſiſtant, nec alicui per veram ac mutuam ſe charitatem coniungere velint. Cuius nimirum ratio eſt, q̄ amoris diuini, quē ad Deum & cūctos homines comparare deberent, expertes ſint. Vndè tametsi preceptis Dei & Eccleſię obtemperare videantur, dilectionis tamē preceptum minime obſeruant. Quæcunque etiam agunt, magis neceſſitate quadā & timore coacti ea faciunt, q̄ ex puro & ſyncero amore: cumq; Deo intus infideles ſint, illi cōfidere non audēt. Quam em̄ in ſeiſis deprehendunt imperfectiōem, amorem ipſorum ad Deum labefactat. Ideoq; tota ipſorum vita plena intus curis, plena timoris, laboris & miſere cuiusdā infelicitatis eſt. Ex vna ſiquidem parte vitam æternam cōſiderantes, hanc ſibi perdere videntur. Ex alia verò parte adſpiciētes infernū, illum ſe metuunt incurſuros: adeoq; quecūq; agūt exercitia, quaſcūq; fundūt preces, hoc eos inferni metu ſoluere nequeunt, quandiu ſibiſiſ necdū mortui ſunt, quanto em̄ ſeſe impenſius amant, & ſeruare cupiūt, tanto in eis inferni metus ampliūs excreſcit. Hinc porro ſit, vt dū pro voto ſuo verum à Deo timorem nō conſequunt: querant, lachrymentur, alta ſuſpiria trahāt, & gemant: & ſi qua minima eis occurrat aduerſitas, putā vel ex vanitate, vel fabulis, aut his ſimilibus, q̄ parui etiā momenti ſunt, vehementer exaggerāt, & de grauib⁹ ſuis afflictionibus, miſerijs, calamitatibus loquunt, tanq̄ grandis eis iniuria facta ſit. Opera nāq; ſua, licet minima ſint, magni eſſe meriti arbitrant, putantq; Deum honorem & bona multa ſibi rependere obligatū. Sed dicere eis poterit dñs, quod & dicere ſolet, poſtea q̄ ſuo eos illuſtrauit lumine, pauperē ac fatuū quendam hominem baculum ſuū ligneū aut aliā quācūque viliffimā rem, nō minori in precio habere, nec minus diligere, q̄ virū ſapiētē & diuitē, gladiū ſuū aut aliam quanlibet re precioſam. Hui⁹ generis quotquot ſunt homines, in primo vitę morientis gradu poſi-

Dilectionis preceptū qui obſeruantur.

positi sunt: qui nisi plus sese mortificarent, vitæ que morientis intra se non maiorem habuerint curâ, metuendum est, citò eos extra hunc gradum prolapsuros. Tum verò, quod Deus auertat ab omnibus, ad grandem poterunt stultitiam malitiamque deuolui. Attamen priusquam corruant, magnam illis deus infundit delectationem: qua percepta, ita exhilarant, ut alacriter & exultantes, omnem penitentiam asperitatem ferant. Tumque perfectionem sese putant adeptos. Hinc iam proximos quosque suos iudicare incipiunt, cunctosque suis ipsorum instar regere ac instituire volunt: adeò de seipsis in fundo suo magnificè sentiunt. Ceterum deus omnipotens ad sui eos notitiam deducere volens, ex magna quadam misericordia quantis erroribus immergi sint, quantumque à veritate deuiarint, eis ostendit. Itaque malignis spiritibus peccati eis dulcedinem instillare permittit: unde fit, ut ad vitia queque redantur propensi, impugnati à singulis. nec possunt ab his sese excutere. Tum verò surgere ea volunt, ut infernum euadant: sicque extrinsecus opera quecunque bona facere agrediuntur, sed non absque labore pergrandi. admodum enim molesta sunt eis externa opera, ut (verbi gratia) labor, & subtractio cibi potusque & similia. Itaque durum quendam contra seipsum cruciatum sustinet, ignorantque profusè quod se debeant vertere, quod iam à remotis erroribus suum utcumque animaduertant. Hinc iam deum illis ex sua misericordia manum porrigere auxiliatricem oportet, cuius & ipsi opem serò flagitabunt, precipuumque ipsorum exercituum in vita erit & actibus, ac specialiter in passione domini Saluatoris. Secundus gradus morientium, siue in quo granum frumenti moritur, is est, quod dum sensibilis homini deuotio prestat & gustus, dum gratia affluit, simulque maior exigitur mortificatio, ac inter dum gratia & dulcedo sensibilis aridet, ad altiora totis adspirat viribus: ubi verò huiusmodi diuino destituitur pludio, cum à vera perfectione longissime absit, paupertatem hanc sustinere equanimiter non potest. Itaque ex infirmitate quadam erga Deum diffidentiam incurrit, tanquam ille sui oblitus sit, & ut viam perfectionis possit apprehendere, suppetias sibi ferre non lit. Varias sepe numero secum cogitationes voluit, quod vel agere, vel quid dimittere debeat. Cuique illi non nihil blanditur Deus, benè se

Cur quidam à malignis spiritibus impugnetur

res habet inter Deum & ipsum: adeoque nunc sibi diues esse videtur, quasi nunquam possit ad inopiam redigi. Et licet adhuc minimè probatus sit, ita tamen deo vult uti & frui, tanquam amicissimo ac singulari amico suo: gaudetque & per acceptum ei est, voto suo satisfacere, solatioque sibi esse Deum in aduersis, cumque se ditare virtutibus. Ceterum quoniam benignissimo Deo obscurum non est, quod facile proprie possit presumptioni inniti, atque ita cadere grauius, nec non quod tutiores melioresque fructus pereant, cum adhuc perfectionem minimè adeptus sit, quod eum perducere vellet: rursum illi ad tempus quecumque prius manifestarat, subtrahit, quod plus satis per priuatum sui amorem in sapientia, in sanctitate, in virtutibus ad seipsum reflectat: sicque per paupertatem ad suimet displicentiam, humilemque in scitiam & indignitatis ac vilitatis suæ, quod videlicet nihil sciat, nulla re dignus sit, cognitionem ipsum deducit. Tum verò maturius secum ipse expendit & animaduertit, quod deus benedictus summo iure manum sensibilis gratie retraxerit subtraxeritque. Videbatur enim dudum aliquid sibi esse, nunc porro liquidò cognoscit, quam nihil sit. nomen suum & honorem tueri inter homines & diligere solebat haud secus, quam vir uxorem suam: & si quis malè de eo locutus fuisset, hunc reipublicæ & communi bono detraxisse censebat. Ad laudes & sanctitatis opinionem instar mustelæ ad celestem rorem inhiatis, adspirare solitus erat, ita sibi persuasum habens, laudes hominum ex vera virtute, cordis puritate, diuina ordinatione seu dispositione procedere: adeoque totus aberrarat, ut seipsum in seipso minimè cerneret, cum totus vsquequaque vitiosus esset. Denique talè se esse credebat, qualis in hominum fuisset oculis & corde, nec aliud de se sentiebat. Hinc verò notandum est, dilectissimi, tria aduertenda esse, sese ab huiusmodi grauibus erroribus ac immortalitate excutere, & ea superare volenti. Primum est, si multum laboris insumperit, atque eò contenderit sedulo, ut omnem correptionem, oblocutionem, detractionem, opprobrium, pro virtute hilariter patiat, seseque humiliter resignet exeatque. Secundum est, quantum Deum & proximos suos in sui correptione, opprobrio, contristatione, aduersitate quacumque laudauerit, honorauerit, obsequium & amore foris & intus impenderit. Tertiū est, si ho-

Cur sua quibusdam dona Deo subtrahat.

Quæ tria qua in re animaduertenda.

mines vel creaturas, à quibus eiusmodi perfectiones sustinuit, hilari corde dilexerit, intuitus sit, fideliterque pro ipsis orauerit. Quæ si deesse sibi perspexerit, aut ea facere recuset, magis verò asperum & amarum in suis se passionibus sentiat: certus sit & habeat indubitatum, falsam esse vitam suam, delectari se laudibus hominum, in spiritali superbia & immortalitate se viuere, ac necdum secundum mortificationis attigisse gradum. Nihilominus benignissimus Deus instat misericordis ac patris matris, quæ plena amoris est erga filium suum, & experti medici, qui ægros quosque per fortes & efficaces medicinas perfectæ cupit sanitati restituere, crebro huiusmodi cadere permittit, quo ad suspensus agnitionem perducatur. Sicque fit, ut & spirituales & carnales incidat tentationes, quarum etiam antè nullam habuit notitiam, quando sibi totus sanus, spiritalis, & bonus videbatur. Piusque & sapientissimus deus omnem illi ex misericordia subtrahit intellectum: lumen omne, in quod dudum versabatur, obscurat: adeoque spiritum eum sepit angustia, ut nihil aliud de se in animum suum inducat, quam proiectum se esse à facie Dei. Itaque sæpius & multum queritur & vociferatur, & vbertim lacrymas fundens, dicit: Deus meus, quare oblitus es mei, & quare contristatus incedo, querens & desperans? Denique cum totum se foris & intus à supremo vertice vsque ad ima pedum, Deo dissimilimum ac rebellem sentiat, tantam suipsum indignationem, tædium ac nauseam concipit, ut iam spontè se ad toleranda quæque aduersa resignet, offeratque. Iamque multa sepe ex sacris desumpta scripturis, de seipso luctuosa cogitat, multasque ob malitiam suam deprehensionem cognitionemque lacrymas fundit, simul ex animo fortiter se Deo subternens. Clamat ergo & dicit cum manasse rege: Peccaui super numerum arenæ maris, & multiplicatæ sunt iniquitates meæ. Incuruatus sum multo vinculo ferri, & non est respiratio mihi: quia excitauit iracundiam tuam, & malum coram te feci, statuens abominaciones, & multiplicans offensiones. Hæc, inquam, & his similia multa dicit. Quandoque verò lacrymis & que relis eiusmodi priuatur: atque tum grauius adhuc ingenti quadam sollicitudine, metu, tentatione torquetur affligiturque: dum ex vna parte vehemens quoddam seipsum

Dei & patris matris colatio.

Psal. 41.

In fine secundi Paralip.

humiliter deprimendi ac mortificandi desiderium, ex alia verò rigidam quandam superbiam & de sese presumptionem sentit. Atque inde adeò in semetipsum exasperatur, ut nisi in iniuriam id cederet omnipotentis dei, facile semetipsum enecaret. Equidem ita sentio, certamen huiusmodi multas & spiritus & naturæ vires absumere: ipsumque adeò in eo viget, ut si ad gloriam cederet Dei, mortem subire quam ipsum perpeti mallet. Hac nihilo minus gratia se preditum sentit, ut in cunctis vel prosperis vel aduersis, quæ vnquam illi euenire possint, sciens & prudens Deum offendere non lit. Interdum gratiam recuperat lacrymarum: & tunc clamat ad Dominum, & ait: Exurge, quare obdormis Domine? Admonetque eum, cur fontem occluserit misericordie sue. Inuitat etiam commonetque angelos omnes, cunctosque spiritus beatos, ut sui misereantur. Rogat cælum, cur tam sibi æneum factum sit: & terram, qua ex causa tam sibi ferrea sit. Duros quoque precatur lapides, ut sibi compassionis impendant affectum. Dicitque: Nunquid mons ille maledictus Gelboë effectus sum, cui maledixit Dauid, ne aut ros, aut pluuia veniret super eum? Et qui fieri potest, ut sola malitia mea inuincibile vincat Deum, ut viscera contineat misericordie sue, cui tamen proprium est misereri semper & parcere? Hac itaque ratione exercitia & opera Dei, in secundo vitæ morientis gradu, tam diu per ignem & aquam circumaguntur, donec proprie presumptionis sensio, ex omnibus occultis angulis mentis exturbetur elimineturque: ita ut deinceps erubescat talis, & vilipendat semetipsum, adeò ut nunquam deinde grande aliquid de se presumere possit, ut potest omnem suam, & in qua fuit semper, & est etiam, planè cognoscit infirmitate: sed quicquid boni agit, aut agere possit, siue quicquid de ipso boni queat dici, nihil horum sibi ascribit, nec habet aliud quod de se dicat, præter quod omnibus plenus vitij & defectibus sit. Atque hic gradus iste optimè habet: & quisquis in eo positus est, non procul abest à porta copiosæ & excellentis gratie, ut ad cubiculum spõsi Christi admittatur, à quo etiam ubi mortis accesserit hora, iucundè hilariterque excipietur. Sanè mori durum est. Nouimus omnes, ut arbusculæ radices non altas mittant, unde nec diu queunt subsistere: quæ corda

Psal. 43.

2. Reg. 1.

Q. Q. signi-

significat humilia, quæ & ipsa non altas mittunt radices in terra, sed in cælo. Arbores verò celsæ ac grandes, quæ diù durare debeant super terram, & altè & latè diffundunt in humo radices suas. Sic & illos qui celebris opinionis fuere quandoq; & sunt adhuc in mundo, per varia certamina & mortes numerosas in seipsis mori oportet, quo vniuersa mentis eorù contera presumptio, atque ita diù & ipsi fortiter in humilitate persistere queant. Quanquam & interim spiritus sanctus faciliores, quam memoratè sint, ad manum habeat vias, per quas eiusmodi ad se trahat. **III.** Tertius demum gradus, in quo frumenti granum moritur, perfectorum duntaxat est, quod studio indefesso, conatu perugili, perpetuo desiderio ad perfectionem aspirant, eique magis ac magis propinquare appetunt. Horum status tribus & lectis permixtus est, quibus ipsi sedulo aguntur. Sanctus enim spiritus, duplicis eos tristitiæ, duplicisque gaudij contemplatione perpetua ad perfectionem impellit, agit, præparatq;. Primus dolor seu tristitia est, interna afflictio, & ineffabilis cordis cruciatus ex perceptione seu sensatione inelocubilibium iniuriarum, quæ sanctissime trinitati ab omnibus irrogantur creaturis, maxime verò à prauis Christianis in mortalibus peccatis constitutis. Secundus dolor in compassione consistit & cooperatione erga multitudine omnes & passiones, quas Christi humana natura ex hoc ipso obiecto in terris agens pertulit. Primum verò gaudium est, manifesta contemplatio, & plene corporis fruitio, ad quæ à spiritu sancto subleuantur in Christum, quo illo frui queant, & gaudere atq; letari in cunctis gaudijs, quæ se sperant & credunt post huius vite curricula perfecte contemplatos. Secunda lætitia est, in illis perfici gaudijs, quibus Christi humana natura fruitur, quibus & se tanquam membra illius sperant fructuosos. Et si diuinam nequeant abyssum comprehendere, in hoc similiter exultant. Cernunt enim Deum sua misericordia ineffabiliter captum suum excedere, simulque animaduertunt bonum sibi id esse quod vincuntur, quod illius capere potentiam non sufficiunt: atque ita subitus illum sese ad superiorum mortificationem demittunt. Ad hunc statum homo pertinere non potest, nisi voluntatem suam uniat cum Deo, idque cum omnimoda resigna-

tionem, perfectamque abnegationem superius, omniisque priuatus & ad seipsum reflexus amor, cuncta propriæ voluntatis complacentia per sancti spiritus infusionem diuino amore vincatur, deseratur, suffocetur, ita ut ipse spiritus sanctus suam per ipsum voluntatem & amorem perficiat: ipse verò nihil ex se siue sit, siue velit: adeoque & ipsum celeste regnum purè propter Deum deique petat honorem, quandoquidem illud Christus ad ipsum necessitate meruit, daturus id ipsum ei tanquam vni ex filiis suis. In hoc gradu diligit homo omnia recte ordine: Deum quidem super omnia, deinde dignissimam Christi humanitatem, postea venerandam illius genitricem, dehinc omnes sanctorum ordines, quosque iuxta gradum suum, secundum inspirationem Dei. Quæ dum ipsi illuxere, nouissimo sese loco in sponsi nuptijs collocat. Dumque spiritus aduenit, quod ipsum inuitat: Amice, inquit, ascende superius. Tum porro nouo quodam illustratur lumine, in quo omnem perspicue agnoscit infirmitatem & impotentiam suam: videtque, siquid, sese solum malitiæ suæ causam esse, nec potest eam, salua veritate, vel mundo vel carni vel diabolo imputare: quin potius intelligit Deum hos sibi tentatores & exercitatores ex amore precipuo adhibuisse, ut fortiter vincendo, abundantiorè Deo honorè, sibi coronam præcellentiorè mereretur. Cognoscit etiam & videt solum Deum sua se benigne seruire, efficereque, ut non delectent se amplius vitia sua: peccandi que occasione sibi auferre, ne vitijs succubatur. Iamque, quod multo peius est, se penumero se doluisse fateatur, quod in malitia sua copiosiorè non potuerit habere voluptatè. Sic igitur tota vita illius, in dolore contritionis & mœrore versatur. Adhuc enim infinita sua infirmitate circumdatus est. Gaudium verò & animi quadam recreationem id illi præstat, quod euidentius cernit bonitatem diuinam pro sua necessitate tam erga se immensam esse, ita ut vita illius ob gaudia memorata doloresque, vita moriens rectè meritoque dicatur, conformis atque consimilis vite domini Saluatoris, quæ ab initio usque ad finem, doloribus semper & gaudijs permixta fuit: dolore quodè, quod ex throno celesti in hunc descenderet mundum: Gaudio verò, quod à paterna gloria & honore minimè diuisus esset. Dolore, quod post susceptam humanitatem mortalis foret, & in cruce moreretur: Gaudio, quod deinde secundum

Ordo diligendi reus quis.

Luce 14.

dum eandem humanam naturam immortalis esset. Dolore, quod à diabolo tentaretur: Gaudio, quod angeli accederent, ei ministrarent. Dolore, quod crebro famem & sitim etiam multam pateretur: Gaudio, quod ipse angelorum esset & hominum cibus. Dolore, quod sepius ex labore fatigaretur: Gaudio, quod omnium amantium cordium, cunctorumque spirituum beatorum ipse quies foret. Dolore, quod in tam multis periret sacratissima vita & passio sua: Gaudio, quod per eam saluaret amicos suos. Dolore, quod ad crucem clauis affigeretur: Gaudio, quod latroni promitteret paradisum: Dolore, quod in cruce sitiret: Gaudio, quod per hoc electos suos ab æterna siti liberaret. Dolore, cum diceret, Deus meus, Deus meus, ut quod dereliquisti me? Gaudio, quod per hoc solaturus esset omnes mœrore correptos. Dolore, quod anima ab corpore suo discederet, & moreretur, sepelireturque: Gaudio, quod tertia die resurgeret à mortuis cum corpore glorioso. Sic igitur tota vita illius, à presens usque ad crucem, mœrore & gaudio inseparabiliter permixta fuit. Hancque vitam cunctis imitatoribus suis, sese vitam morienti tradentibus veri testamenti loco dereliquit, ut per hanc sui reminiscantur, & ambulent quomodo & ipse ambulauit. Quod nobis omnibus idè ipse prestare dignetur, in secula benedictus. Amen.

Mat. 27.

IN FESTO S. IOANNIS Euangelistæ.

Vt omnia, quæ donat atque permittit DEVS euenire illis, qui ipsum purè intendunt in omnibus, de illius sola manu tanquam optima accipienda sint. Vtque Deus libens ingentia præstet dona, si nos teneamus in imis in profunda humilitate. Et ut demum omnia merissimum nihil sint extra Deum.

Author d. eccardus senior.

SERMO VNICVS.

Hic est discipulus ille, quem diligebat IESVS. IOAN. VI.

Ameti, dilectissimi, DEVS personarum acceptor non sit, nec odiat quicquam eorum quem fecit, amicos tamè suos, qui gratiam ipsius studiose obseruant, totisque ad eum viribus sese conuertunt, specialius amat, quod verò omnes spontè ac libera voluntate id ipsum agere nolunt, ea in Deum in culpa conferenda non est, cum sit ipse paratissimus

semper suscipere nos, & solem gratiæ suæ oriri faciat super bonos & malos. Itaque D. Ioannes Euangelista gratiam illius à puero singulari quodam studio obseruauit: fuitque charissimus Saluatori discipulus, ob virginèam puritatem, perfectum amorem, sublimè contemplationem, ceterasque virtutes omnes. Et nos quoque si dilecti omnipotentis Dei discipuli fieri peroptamus, huius nobis Apostoli vestigia tenenda sunt: principio quidem in perfecta mortificatione & resignatione nostris superiorum vniuersæque proprietatis: ac deinde, ut suscipiamus omnia de manu DEI, cum abnegatione nostris superiorum, omniisque amoris & delectationis creaturarum extra Deum. Sanè quicumque ita se Deo resignant, & pati velle duntaxat omnino studio quærunt, quicquid his donat à Deo, id & est reuera, & ipsis quoque optimum esse videtur. Enimverò & hoc pro certissimo habendum est, non posse id non esse optimum, nec aliam quire rationem siue modum esse meliorè, ac tametsi fortasse melior esse videatur, non tamen perinde is illis bonus foret: quandoquidem hunc potius modum, non aliquè alium, vult Deus: atque ita non potest hic non esse illis optimus: siue is aduersa valetudo sit, siue inopia, siue famès, siue sitis, siue aliud quodcumque. Ex quibus omnibus, quod DEVS homini euenire permittit, id illi optimum est. Etiam deuotione & attentione si sis destitutus, modò tuè id negligentie vitio factum non sit, & quicquid demum siue habeas, siue non habeas, in omnibus honorem & gloriam Dei purè querere, ac pro scopo habere adnitaris: sicque fiet, ut quicquid ille tibi fecerit, id optimum sit. Sed dicas fortasse: Vnde scire licebit, si id velit Deus, aut non velit? Indè videlicet, quia nisi diuinæ id esset voluntatis, nec fieret quidem. Non enim vel malè habes, vel quilibet pateris aduersa, quin ita velit Deus. Cum hæc igitur scias, tantam in illis voluptatem caperes & delectationem, ut nullum cruciatum, nullam pœnam, vel cruciatum vel pœnam arbitrareris. Nam si pœna maxime intensa sit, si pœnam vel dolorè sentias, necdum rectè habes. Debebas enim eam tanquam optimum quid suscipere de manu dei, quando nec potest etià non esse optimum. Ea namque Dei natura est, ut optima velit. Ideoque & ipse ea velle debeo, nec quicquam equè mihi placere de-

Cur Ioannes Christus præcipue dilectus

Qui sciri possit, vnde sit Deus aliquid, an nō;

experimē-
tum nostri
erga Deū
amoris.

bet, vt illa. Si quis esset in hominibus, cui toto studio placere petcuperē, huic si pro comperto haberem, plus me in veste grisea, q̄ alia quacunq; quanlibet preciosa, placiturū: dubium nō est, quin præ cæteris q̄buscunq; licet p̄stantissimis, eadē vestis grisea gratissima mihi iucundissimaq; foret. Hinc ergo probate, obsecro, vos ipsos, qualis sit ad Deum dilectio vestra. Planē si verē Deum diligeretis, nihil vobis optatius, nihil iucundius esse quiret, q̄ quod illi placeret q̄ maximē, & in quo potissimū perficeret in vobis volūtas ipsius. Itaq; quanlibet grauis videatur dolor, aut molestia quam patimini, si non tātūdem in eis voluptatis habetis, quātū in requie & plena delectatione, nōdū rectē vobiscū agitur, eadem soleo frequēter dicere quiddam, quod & verissimū est. Quotidiē in oratione dñica clamamus: Fiat voluntas tua. Quę si fiat, irascimur, indignamur, nec cōtenti sumus voluntate ipsius, cū tñ quicquid ille faceret, id nobis deberet esse gratissimū. Qui verō tanq̄ optima suscipiunt, q̄ ille facit, in omnibus plena pace gaudent. Sed non nunq̄ dicere solentis: Ah, si secūs euenisset, præstaret id fanē: aut si itā nō accidisset, melius forsitan fuisset. Ceterū quādiū itā persuasum habetis, verā vtiq; pacē cōseq non poteritis. Vt em̄ dixi, quęcūq; eueniāt, tanq̄ optima de manu dñi suscipienda sunt. Quęso parūp̄r aduertite. Omnia dona largiē deus. & quęcunq; optima & summa sunt, ea p̄prie, im̄dō propriissimē, dona sunt. Nihil verō tam libenter dat Deus, vt magnifica & ingētia dona, ea siquidē natura illi est, vt grandia largiāt. Vndē etiam fit, vt quo quęq; meliora sunt, eo sint & numerosiora. Præclarissimę creaturę, q̄ sunt angeli, prorsus intellectuales sunt, nec quęcūq; habēt in se corporeū, eorumq; maximus est numerus. Vincūt enim multitudine & numero oēs corporeas creaturas. Itaq; quę magna sunt, ea propriē dona vocant, mihiq; maximē propria & maximē interna sunt. Dixi etiā quādoq; quicquid propriē appellari seu verbis exprimi potest, id ex interioribus forās procedere, & moueri habere à forma sua: nō quidē ab extrā intrō in cor, sed deintūs forās venire: idq; propriē viuūt in intimo animę, vbi omnia homini p̄sentia sunt, semper viuunt, ferūtur & sunt optimo & excellentissimo modo. Sed dicat fortē aliquis: Cur istud non sen-

Matt. 6.
& 26.

Dona p̄prie q̄ sint.

tio? Nimirū q̄ domi nō sis. Quāto quęq; nobiliora, tāto & cōmuniōra sunt. Sentire cōmune habeo cū brutis animantibus, viuere cū arboribus: esse, quod magis inest mihi, cum omnibus creaturis. Cęlū, cū magis sit, quā omnia quę infra ipsū sunt, nobilior quoq; illis omnibus est. Quāto em̄ quęq; nobiliora sunt, tāto & plura, & cōmuniōra quoq; sunt. Sic amor res valdē præclara est, q̄ cōmunis sit. Verū difficile videt, quod præcepit Dominus, vt diligamus proximos sicuti nos ipsos. Certē vulgares hoies dicunt, vt ad illum ipsos amemus Deū, ad quē diligimus nosmetipsos. Sed secūs sese res habet. Tñ nobis amādi sunt, quantū nos ipsos amamus. Nec id fanē difficile est. Si enim benē aduertamus, p̄ceptum hoc, p̄mium verius quā iustio est. Iustio quidē difficilis videtur, sed merces gratissima est. Sanē quisq; Deum diligit, vt is amādus est illi, im̄dō vt ipsū, velit nōlit; amare debet, vtq; creata eum omnia amat, hic & p̄ximū diligit oportet, sicut semetipsum; de illi p̄speris gaudeat eque vt de suis, illius honorem perindē vt suū appetat, nec secūs faciat extraneis q̄ suis. Quod q̄ facit, semp in gaudio, semp in honore, semp fructuosē & vtiliter, & quasi in regno cęlorū viuūt: atq; itā crebriori perfunditur gaudio, q̄ si de suis duntaxāt bonis lætaretur. Porro cui suus honor, q̄ alterius, charior est iucundiorq; is profectō non rectē habet. Et qui aliquid suū quęrit, cū nō purē quęrat Deū, deū nūquā inuenire poterit, quādiū talis perseuerārit. Quęrit em̄ aliqd cum Deo: & facit haud secūs, q̄ si candelam conficiat ex Deo, qua quęrat aliqd. Candela verō, vbi res quęsita reperta est, abijci solet. Sic & iste quicquid quęrit cū Deo, nihil est, qualecunq; etiā sit illud, siue cōmodum, siue p̄miū, siue deuotio, siue quiduis aliud. Cū autē nihil sit quod quęrit, nihil etiā haud dubiē inuenit. Quod em̄ nihil reperit, nulla alia ratio est, q̄ q̄ nihil q̄rat. Si quidem creaturę omnes nō nisi merissimum nihil sunt. Non aio quidem paruas aut saltē aliquid, sed merissimum esse nihil. Nam quod esse nullum habet, nec est quidem. Ceterū creaturę omnes esse nullum habent, quādo esse ipsorum ex diuina pendet p̄sentia, itā vt si Deus ad momentum ab illis sese auferret, redigerentur in nihilum omnes. Atq; si quis totum caperet mundum cum Deo, non plus ille habe-

Proximi quātū & quō diligendi.

Suum aliquid quęrentes, nequē nō inuenire.

Animę quā deo sint charę.

Dei naturam esse largiri.

Gal. 4.

haberet, quā si solum haberet Deum: & creaturę omnes non plus habent absque Deo, quā qui culicem, im̄dō minūs q̄ culicem, habeat. Eia nunc, dilectissimi, arrectis (quęso) auribus, quod verissimē didurus sum, accipite: Si quis mille talenta in eos p̄beret vsus, vt templa extruerentur ac eremitoria, grandē is profectō rem faceret: ille tñ plus multo largiret, qui totidem talēta pro nihilo ducere sciret. Cū creaturas omes omnipotens creator condidisset, tam ille viles, tam angustę erant, vt se in illis mouere non posset. Itaq; animam fecit ad imaginem & similitudinem suam, quo se ipsum illi daret, certus quod quicquid p̄ter se dedisset, id ipsa floccifaceret. Itā planē, charissimi, tam se Deus mei quodam modō iuris faciat oportet, q̄ sui est: aut nihil ipse accipio, nihil etiam sapit mihi. Quisquis autem totū vult Deū suscipere, is & se totum p̄beat, seseque exiērit oportet. Et is accipit à Deo totum quod habet, idq; tam proprium, quā illius est, simulque & virginem beatam, & quotquot cęli incolę sunt. Quotquot em̄ tam perfectē sese reliquerunt, & dedere semetipsos, illi & percipient æqualiter omnia in omnibus, nec minūs profectō. Sciendum est autē, nihil nos habere à nobismetipsis: sed hæc & quęque alia dona defursum veniūt. Iam quisquis defursum accipere aliquid concupiscit, per veram humilitatem subtūs sit oportet. Adeoque id certo certius habeatis, si aliqua sui parte exorbitet, vt non totus subtūs sit, nihil eum penitūs percepturum. Iam si aliqua ex parte vel sese, vel rem quāmp̄iā, vel aliquem respiciat, subtūs nō est, itaque nec percipit quicquam. Si verō totus subtūs sit, perfectē & suscipit. Hęc est enim natura Dei, vt largiatur nobis, si tñ humiles simus. Si humiles non sumus, atq; per cōsequens nihil accipimus, vim illi facimus, & quod in nobis est, occidimus eū, si quidem in eum id non possumus, in nos tamen id agimus, quātū in nobis est. Si cuncta illi daremus, id nobis curandū esset, vt per verā nos deprimeremus humilitatem, idque non subter Deum tantū, sed & sub omnes creaturas: deumq; extolleremus in cordibus nostris & in cognitione nostra. Misit enim Deus filium suū in mundum. Misit, inquam, filium suū in plenitudine temporis animę, vbi illa omne transegit tempus. Cū enim ani-

ma temporis & loci expert est, mittit deus omnipotēs, & gignit in ea filium suū. Nec quicquam impedit Deum in nobis, nec nos in illo, nisi q̄ mente loco & tempori inhæremus, nec erigimus nos ultra locum & tempus in æternitatem, quę deus ipse est, super omnia benedictus in secula. Amen.

IN FESTO S. AGNETIS virginis.

De puritate corporis, & spiritus castitate: & specialiter, vbi castitas spiritus, ab amore et amicitia hominum, maximē diuersi sexūs, custodienda sit: Vt nemo, quanlibet spiritualis, quādiū in hac vita positus est, satis se mortificatum censere debeat: Et de laqueis tribus, qui spiritualibus tenduntur.

SERMO VNICVS.

Virgo cogitat quę Domini sunt, vt sit sancta & corpore & spiritu. I. Corinth. 7.

DVo sunt, dilectissimi, quę ad virgines spectāt, vt sint castę corpore & spiritu. Ad corporis castitatē p̄tinet, carnem habere incōtaminatam, temperantiam seruare in vsu eorū omnium, quę corpori sustētando necessaria sunt, cibi videlicet & potūs, somni & vigilię: verbis parcum & modestum esse, moribus pudicū, à vana societate remotum, in exteriori conuersatione humilem ac simplicem, in honesto, congruo ac pio labore & p̄nitentię actibus strenuū studiosumq; atq; alijs demū huius generis p̄ditū virtutibus, quę oēs ad externam faciunt non mediocriter castitatem: sine quibus quisquis seruare se posse confidit carnis integritatē, fallitur desipitq;. Quę enim aperta sunt, manifestis eque vincere oportet, aut certē carnis spurcicies spiritus violabit puritatem. Patet autē, q̄ non possit non malē cedere, si caro carne dometur. Ceterū his ommissis, paulisp̄r de spiritus castitate loquamur, vt hæc & perdi & seruari queat: q̄ meo quidem iudicio vtilissima fuerint, ac p̄indē veris spiritualibus diligenter rumināda & tradenda memorię. Castitas itaq; spiritus, in mūda ac pura cōscientia, cū humilitate coniuncta cōsistit. Humilis porro cōscientia, purus sensus & mundū cor est. Sensus purus obtinet sacrarū exercitatione scriptura-

Quę dicit ad virgines spectant.

Carnē carne domari, malē cedere.

rum, quæ pias subministrant meditationes, quibus cor occupatum est, tanto facilius atque celerius vanas & noxias cogitationes depellit. Et est id pro certo habendum, dilectissimi, à grauibus eum luxuriæ tentationibus & periculis seruari, qui animum suum studio ac meditationi tradat scripturarum: quod ea D. Hieronymi sententia confirmat, qua ait: Ama scientiam scripturarum, & vitia carnis non amabis. mundum verò cor adipiscimur, si omnes creaturarum, maximè hominum, affectus ex corde profligemus. Facile namque etiam bonus quisque in corde suo inordinato hominum amore debilitatur ac perturbatur, ita ut sepe numerò, quem vno contraxit momento, vix multo possit tempore ex corde suo amorè extirpare, eijcereque. Vnde nisi eas, quæ carnem foueant, occasiones deuinet, fieri non potest, quin tale aliquod dānum patiatur, cuius eum postea poeniteat. Ex hac namque parte homo maximè infirmus est ob naturæ fragilitatem, quæ tam altè in inordinato hoc affectu radices fixit, ut satis superque multum homini toto vitæ suæ tempore negocij datum sit, quantum id plerisque minimè videat, qui grandem præ se ferunt audaciā & libertatem, tanquam omnia iam certamina superarint. Atqui si vel milliès victor euadas, si vel mille reportes triumphos, nec sic tamen securum te esse & quasi præsumere consilij est. Nam quousque caro & anima coherent, nulli in terris addicta securitas est: sæpiusque vno accidit momento, quod centum non fieret annis. Et fit non rarò, ut multi etiam boni & mundi cordis homines, ita seducantur & abducantur, ut ipsimet vix sciant, quo pacto id acciderit: non quod eiusmodi exterioribus actibus polluantur, seu quod aperta incidat fornicationem, (quantum & id soleat fieri nonnunquam) sed quod prægrauentur illis, quos contrahunt, prauis affectibus periculosè admodum temporalis carnalisque dilectionis, quæ oem illis obscurat rationem & intellectum, præteritque deuotionem: vnde infernalem quandam tristitiā incidunt, acerbamque conscientie remorsionem: ita ut animo deiecto ad portas inferni & perennium tenebrarum gradiantur, instar eorum, qui iam iamque morti tradendi sunt, quod præ nimio timore & horrore mortis, omni quasi ratione & intellectu destituuntur. Fit autem hoc, quod se negligenter custodi erunt: quoniamque verò etiam ex permissione Dei, ut in vera

Cormun-
dū quod adipi
searis.

✠

sefe humilitate fundent, magnam suam fragilitatem inspicere discant, & ceteris quibusque in cunctis eorum infirmitatibus compatiantur. Potissimumque id illis accidit, qui interiorè rationalem seu intellectualem hominem suum vincere & mortificare etiā cum dolore & labore adnituntur, & ad nudam peroptant spiritus paupertatem pertingere. Quibus & præ cunctis oppidò quam necessariū fuerit, occasiones cauere diuersi sexus hominum. subuersor enim, qui non dormit, vbicumque; aliquam nācisci occasionem potest, non cessat exercere nequitiam suam. Cum igitur in hoc isti sedulo se exerceant, ut interiorē hominem suum ad omnimodam redigant nuditatem, atque in vera simplicitate incedant proficiantque, simul etiam omne internū student grauamen vincere, quo in omnibus Deo absque contradictione subditi sint, uti & quæ illi placuerit, nē per suam proprietatem in suis illi operibus resistent, sed illius potius absque electione voluntas perficiatur. Hinc verò tantam cordis acquirunt simplicitatem, & pacem tantam intus ac foris, etiā in ipsa natura, ut penè in sentiēdo sine sensibus nullā sentiāt rebellionem: nullum etiā neque intus neque foris naturalem pudorem habeant, nullum conscientie pondus siue grauamen, sed ita iam habeant, (ut sic per cōparationem loquar) tanquam ad pristinam innocentiam & infantiam rationis expertem redierint, ac velut infantes effecti sint, quos nimirum constat facere omnia, quæ natura exigit, absque pudore. Quò verò si infans in huiusmodi innocētia exerceat, proficeretque, atque naturam eam verteret in consuetudinem, deinde autem nulla ei sollicitudo, cura nulla, sui que custodia nulla adesset, quibus inordinati motus edomarentur, facile eò deduceretur, ut quandam voluptatis delectationem ac titillationem magis ac magis sentire inciperet, quanto videlicet maiori foret præditus intellectu, plusque delectationis perciperet: tātò verò peccatū esset grauius, quātò & intellectus & delectatio maior foret: ita prorsus & huiusmodi puris spiritalibus hominibus, quolibet secundum prædictam innocentiam infantibus seu pueris, accidere potest: ut quis multo iam tempore vitam duxerint abstractam, externum internumque hominem suum in his superasse & edomuisse videat, ita ut nunquam vel tenuissimè siue in somno, siue in vigilia moueantur: licet occasio vel obiectum adesset, nullam

Cōmercia
diuersi sexus
quibus
quam cauenda.

Occasiones
cauendæ.

Principijs
obstandū.

SERMO VNICVS.
nullam in eis possent delectationem constituere, sed cunctis huiusmodi tentationibus & accidentibus liberrimè resistere quirent: immò si videatur eis, non magis se moueri aut delectari in talibus, siue videant, siue audiant, siue loquantur inde, quam defunctos & mortuos, si tamen id possibile foret. Nam si sic se res haberet, viderentur profectò naturam prorsus mortificasse. Verum nec sic quidem confidere seu presumere deberent, cuiuscunque sexus essent, siue mares, siue femine, quolibet vel audacia præditi forent. Si enim plus satis occasiones velint hominum admittere, immò si occasiones omnes fugere nolint, quolibet sanctissimi, perfectissimi, atque in his maximè mortificati sint, accidere, inquam, illis potest, immò non potest non accidere, quin corda ipsorum, sensuum voluptatibus vulneretur, & moueri, affici, tentari incipiant, amoremque familiarem maiore vni impendere quam alteri. Quod quod fiat, charissimi, ut hodieque tales incurrantur laquei, aduertere vos velim. Primum amorem concipimus ad homines, ob gratiam, ob probitatem, ob spiritalem vitam ipsorum, quæ omnia quandam intus cordi adferunt voluptatem seu delectationem. Et videtur quidem hoc rectè & spiritaliter adhuc fieri, & verberes interim gratie tum Deo, tum illis quos amamus, referuntur à nobis. Verum si principio non obstitatur, si affectum hunc fugiendo non repellamus, clam se nos in sinuat cordibus, ut hinc quos amamus, bonis deuotisque hominibus, aliquam forinsecus amabilitatem, & amicam benignitatem exhibeamus, gestus placidos, verba & signa amabilia, vultumque suauem præferamus, alloquamur familiariter, ardeamus, inclinemus nos ad ipsos, vestes contrectemus, manu apprehedamus, amplexemur brachijs, oblectemus mutuo, caput capiti iungamus, & id genus faciamus alia multa, quæ omnia naturalis seu carnalis amoris indicia sunt, & cor amore inordinato vulneratum significant. Qui si nec tunc adhuc vitetur, grauiora multo profundioraque cordi infligit vulnera, ita ut spiritalis delectatio in sensualem transeat voluptatem: adeoque hoc diabolico carnalium affectuum miser homo laqueo irretiat, ut sine graui iactura & periculo, quod ad peccatum cordis attinet, ægre possit euadere. Immò fieri potest, ut

tantisper in eiusmodi perferret voluptate, donec assensum præbeat, quod esset mortale peccatum: quod tamē aduerteret minimè: sicque in grauiā absque renifu suo peccata spiritalia corrumpere possit. Videtis ergo, dilectissimi, ut homo bonus, si occasiones fugere nolit, ad omnia queat peccata dilabi. Enimvero si vel supremum atque perfectissimum virtutis gradum ferme attingat, si occasiones vitare recuset, in maximo versabitur carnalium periculo peccatorum, multo etiam amplius quam vnquam antea: nec tam illi quandoque fugere necessariū fuit, ut modò: cum nemo ab his tentationibus securus sit, quod non in peccata & grauiā salutis suæ pericula cadat, quolibet alioqui bonus, quolibet sanctus sit, nisi vigilantem admodum sui curam habeat, quandiu spirare potest. Ut enim Doctores tradunt, tres spiritalibus hominibus laquei tenentur, quibus in hæc peccata carnis pertrahantur. Primus est, sanctitas hominum. Secundus, quod consanguinei & sanguine iuncti sint, puta quod sorores & fratres sint, aut eiusmodi. Tertius, proprie sanctitati, ac diuine virtutis exercitationi inniti atque cōsidere, ideoque occasiones fugere nolle. Quamquam eadem hæc sensualis amicitia nonnunquam etiam inter illos sit, qui nulla sibi sunt consanguinitate propinqui, siue femine illi sint siue mares, dum inordinatè in inuicem singularem quendam naturalem amorem concipiunt, ex quo fit, ut mutuo se oblectare ac recreare incipiant, & querere alter ex altero, de vitæ suæ statu ac ratione, & uti habeat, rectè an secus. Quæ tandem, fieri non potest, quin pessimè cadant, & malum sortiantur exitum, cordisque adducant grauamina, curas, vexationes. Dum verò diuersi sexus homines, talè inter se amicitiam colunt, nulla id recta & sana conscientia ferre potest: itaque multa hinc oriuntur mala, & grandis ignominia comparatur: puta suspiciones male, scādala, interne spirituales pacis perturbatio. Vnde quibuscunque ex officio incumbit necessarium, cum hominibus alterius sexus loqui, debent id quod possunt paucissimis agere, & se finatò subtrahere sese: quod tamen siue subditorum suorum conscientie expediens & utile fuerit. Denique quisquis & ab hoc casu, & alijs, quæ illic incidere possent, peccatis tutus & immunis esse peroptat, is, quemadmodum Bonauentura in-

qui tres laquei
spiritualibus
tēta

Quò cum dicitur
ueri sexus
hoibus lo-
quendum;

quit, ita aperto sedeat & loquatur loco, ut velit etiam videri ab omnibus, quid agat cum illa cui colloquitur: quandoquidem nihil inhonesti, nihil inordinati sibi cum illa commercij est, non magis quam cum alia quavis creatura. Deinde nulli singulari creature cordis sui affectu & amorem, unde male accedatur, adhibeat. Nulli postremo immodicam forinsecus exhibeat familiaritatem, maxime qui non eiusdem sexus sint, puta vel familiariter, vel etiam spiritualiter illis adherendo, sed quandam pre se ferat grauitatem, dum adest eiusmodi, atque celeriter se expediat ab eis, verbis quam parcissime vtens. Denique si per occasiones, vti predixi, etiam bonus quisque ad incontinentie vitium prolabi potest: quidnam, obsecro, de illis fiet, aut quam illi libidine pleni sunt, siue in cogitationibus, siue in voluntate, siue in opere, qui non student ex animo omnes occasiones deuitare, qui omni superfluitati, oblectamento, mollitie, teneritati, petulantie, atque alijs demum occasionibus cunctis, que manifesta peccata sunt, mori recusant? Si, inquam, hominem bonum hec turpitudine impugnat, quantum putamus negligentes, lasciuos, somno ac pigritie deditos, ad spiritualia queque plumbeos & inuoluntarios, lautos denique, in his stercoreibus computrescere ac volutari? Sed hoc soli DEO spectum est satis, qui, ut propheta ait, probat renes & scrutatur corda. Idemque ipse misereatur nostri, atque ab his periculosis impudicitie seruet laqueis, ut in conspectu suo casti & mundi inueniamur, in anima & in corpore, ac puram habentes conscientiam ab vniuersis cogitationibus vanis & prauis desiderijs, in nulla creatura quiescentes, preterquam in ipso solo, & ipsum demum super omnia feruentissime diligentes, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Ier. II. & 17

IN FESTO PURIFICATIONIS gloriosissime semper virginis Mariæ.

Vti nos ipsos nocte ac die per exercitia sancta, orando videlicet, meditando, contemplando, laudando Deum, & gratias agendo, instar beatissime virginis Mariæ DEO offerre debeamus.

SERMO VNICVS.

Eccè ego mitto angelum meum ante faciem tuam. Et statim veniet ad templum sanctum suum dominator quem vos queritis, & angelus testamenti quem vos vultis. Malach. 3.

Odiè, dilectissimi, solenne Ecclesia memoriam agit obedientie illius Domini Saluatoris, qua ille se, cum temporis ipse Dominus & legis conditor esset, & tēpori & legi subdere dignatus est, patrique celesti pro nobis in templo obtulit semetipsum: non quo ipse per hoc, vti alij recens nati infantuli, sanctificari opus haberet, cum omnia sacra tempora, cuncti dies festi, loca & templa vniuersa, suam ab ipso sortiantur sanctitatem. Sicuti nec beatissime matris sue, instar reliquarum mulierum, purificatio necessaria erat: quando ea ab omni fuit preseruata peccato, filiumque DEI per sancti spiritus operationem concepit & peperit, virgo manens perpetua, omni ornata puritate. Cuius nimirum tanta etiam supra omnium angelorum munditiam puritas fuit, ut sub Deo maior intelligi non possit. Nihilominus tamen & ipsa dure se legi submitit, charissimumque filium suum Deo patri per manus sacerdotis, atque se ipsam simul vnā cum eodem dulcissimo pignore suo hostiam viuam ad laudem Dei pro cunctorum obtulit salute mortalium. Ex quibus docemur, charissimi, semper nos per veram humilitatem deprimere, tanquam qui ex nobis ipsis nil nisi mala plurima habeamus atque possimus: in intimoque anime nostrę templo & nos ipsos, & voluntatem propriam, & quicquid denique sumus & habemus, Deo patri cum integra resignatiōe vnā cum filio in perpetuam suę laudis hostiam offerre. Quicquid enim habere pater potest, id omne dat filios: adeoque amabilis est filius, ut nihil diligat pater nisi filium, & quos inuenit filio vnitos, quos in eodem diligit. Debet igitur anima semetipsam cum vniuersis viribus suis referre in Deum, & offerre se patri in filio, ut diligat a patre in filio: idque iuxta preceptissimum sacratissime virginis Marię Dei genitricis exemplum. Cuius vti sanctissimam imitari vitam debeamus, presens explicabit concio: quandoquidem eadem hæc beatissimi-

Marię legi se subdidit se, quod nos doceat.

altissima virgo, omnis fuit gratie & virtutum plena, speculumque & exemplar totius sanctitatis. Quando enim in hac vita degeret, tam perfectio cum amore in Deum in intimum anime suę templum se recepit atque introuersa fuit, ut extra Deum nullam penitus diligeret creaturam. nec vlla vnquam cordi eius imago illapsa fuit, quæ in amorem illius erga Deum aliquid adferret medijs. Sed integro ac indifecto Deum prosequabatur amore, & in Deo creata omnia diligebat. Recipiebatque se cum vniuersis viribus suis in interiori fundo suum, in quo diuina lateret imago, atque ibi in intimo anime suę morabatur templo, trahens atque minans in ipsum cunctas vires suas, & adorans illum vnicum Dominum Deum suum in spiritu & veritate. Cognoscebat autem & fatebatur dignè se Deum laudare non posse. Itaque petebat atque poscebat, ut ille intra se laudaret & magnificaret semetipsum. Fundum & interiora illius prorsus deformia erant, ita ut si quis cor illius fuisse intuitus, vidisset illic Deum in omni claritate sua, vidisset itidem processionem filij & spiritus sancti essentialiter. Nec enim vel breuissimo temporis puncto vnquam cor illius extra Deum sese extrouertit. Dehinc aliqua de diuinissime virginis huius exercitijs dicenda sunt: quanquam ea tam diuina, superessentialia, precesita, incomprehensibilia fuerint, ut non hominum modo, verum etiam angelorum omnium intellectum excedant. Sed de simplicioribus illius exercitijs dicturus sum, quæ fuere eiusmodi:

I. Medijs semper noctibus surgebat, perque deuotissimas orationes, ipsum quoque celum penetrantes, & ad cor usque Dei patris pertingentes, cor suum erigebat in Deum, stans ita in oratione extensa, donec illucesceret. O quam ille felix est, cui suas impertitur preces, cuique apud dilectissimum filium suum materno singularique amore prestat patrocinium. Agnoscebat etiam, quantum pre ceteris creaturis omnibus diligeretur a Deo, quantisque ab eo ditata esset muneribus. Itaque noctis intempesto silentio surgens, humiliter precidens ad genua, gratias agebat omnipotenti Deo pro largissimis effluxibus eius, qui totam eam permanerant. Deinde & se & omnia sua in oratione sua offerebat Deo, & in piissimas illius manus commendabat, orans, ut gratissimam ille se cum & cum omni-

Exercitia S. Marię qualia.

bus suis ageret & perficeret voluntatem. Tertio pro vniuersis precabatur ecclesie membris, ut ad Dei gloriam singula queque in ea que eis optima ac saluberrima forent, dirigeretur: rogabat item pro peccatoribus omnibus, ut vera illis daretur conuersio ad salutem ipsorum: hinc sese per orationem ad miseram vertebat animas in purgatorio detentas, quas ex amore singulari, quo eas prosequabatur, ex penis eripere suis precibus adnitebatur.

Quarto loquebatur cum Deo, ut solet filius cum patre, aut amicus ad amicum: in ipsoque colloquio sæpenumero interioribus illius oculi aperiebantur, ut absque medio in omni illius claritate & amabilitate diuinam specularetur essentiam: contraque loquebatur illi Deus, ut electissime & amantissime sponsæ suę. Quinto, in precibus suis inter hæc, viuam quadam laude ex diuino ac florido actoque a Deo prodeunte fundo, DEVM benedicere ac magnificare incipiebat: quæ profecto laus tam pura, tamque suauis erat, ut iucundior ac delectabilior esset DEO, quam ea qua celebrabant ipsum astra matutina & filij Iob 38: Dei, cum celum terramque plasmarer.

Sexto, inter orandum in proprio se demittebat nihil suum: confitebaturque & agnoscebat, altissimum Deum nec adorare nec laudare pro illius se posse dignitate: itaque precabatur obnixè, ut ipse se laudaret in se: simulque omnes vires suas in intimum demittebat multa cum humilitate fundum suum, ex quo solo DEVS æternus gratissimam & laudem suscipit & preces. Neque verò ignorandum est, charissimi, quod cum oraret, mentem suam ab rebus externis omnibus, a cunctis formis & imaginibus abstraheret, sicque toto manebat animo collecta. Deinde quantus, quæque sublimis & excelsus foret Dominus, quicquid loqui volebat, contraque quam ipsa suo iudicio inutilis ex se ipsa creatura esset, meditabatur. Inde iam ad pedes collapsa immensæ dignitatis Dei, profunda cum humilitate, serioque & ardenti amore ac desiderio, veraque cordis in abyssalem bonitatem Dei resignatiōe precabatur, ut se non sua, sed pro ipsius exaudiret gratissima voluntate. In hac porrò oratione, a noctis medio usque dum aurora prodiret, persistebat. Inde verò ad Primam usque sanctis vacabat meditationibus, idque excellentissimo, præ creaturis

Meditationes S. Marię.

ris

ris omnibus, quæ vnquam fuerat, modo.

I. Primum autem magnitudinē meditabatur & omnipotētiam altissimi Dei, quam etiam supra angelos omnes liquidō perspectam habebat: simulque per humilitatem profundam, in suam sese demittebat.

II. paruitatem. Secundō abyssalem meditabatur & incompræhensibilem iustitiam & sapientiam Dei, quàm illę cunctis sint inuestigabiles & occultæ mortalibus.

III. Tertiō immensam cogitabat in perenni amore illius bonitatem Dei, vt videlicet illa largissimus totius boni omniumque charismatum fons sit. Quartō, superabundantem mente versabat dulcedinem Dei, ex qua tantam capiebat suauitatem, vt nisi à Sancto spiritu obumbrata fuisset, diuinum cor illius præ amoris dulcedine V. diruptum crepuisset. Quintō, lachrymantibus oculis filij sui ruminabat humilitatem, quàm scilicet præcelsa illa diuinitas se deiecerat, despectis gradiendo itineribus, idque tanta cum humilitate, vt amplius se demittere nõ posset. Sexto, eiusdem mente reuoluebat filij sui passionem, quæque uehemens, immanis & multiplex illa fuisset. Idque primō intima cum animi compassione faciebat. Ista nanque meditatio instar gladij virgineū secabat cor & animam illius: vnde multo verius, quàm vlli vnquam martyri, palma illi martyrij cessit. Secundō, viua cum imitatione. Cùm enim cogitaret vt filius ille suus semper contemptui, semper passionibus fuisset expositus, omnem vitam suam ad afflictiones & sui depressionem ordinabat: quibus & adeo se totam offerebat, vt nunquam vel abbreviari vel minui peteret afflictiones suas. Vnde semper in afflictionibus posita fuit, easque ad nouissimum vsque punctum tam voluntaria cum subiectione pertulit, vt parata esset etiam eternaliter in passionibus permanere, si id diuine fuisset placitum volūtati. Tertiō demum ita filij sui meditabatur passionem, vt attenderet, vt hanc ille plenissima cum patientia, absque vllō murmure, ex ingenti ac ardētissimo desiderio & erga nos amore, cum gaudio denique spiritus sui pertulisset. Atque ita & ipsa, quicquid ei patiendum occurrerat, flagranti cum desiderio, estuanti dilectione & gaudio perferebat. Vbi Primę tempus aduenisset, ad templum se recipiens, oculis depressis ad aliquem se conferebat angulum, perseue-

rans illic vsque ad meridiem, vbi mente ad eternitatem extensa, mandata Dei diuinosque meditabatur sermones. Ibi tum anima illius ad diuinam supra omnem intellectum transferebatur contemplationem, quæ in mente illius per vires omnes declarabatur. Memoria illius in simplici erat erecta lucem, supraque sensuales omnes incidentias in spiritus vnitate stabilita. Intellectus quadam perfundebatur claritate, in qua facili virtutes oēs, modos, exercitia & abdita scripturarum distincte didicit, agnouit, intellexit. Voluntas deuotissimo flagrabat estu quieti amoris, per quem supra creata omnia rapiebatur. In hac autem mentis eleuatione supra modos, supraque distinctiōem, posita erat: atque hic diuinum in silentio capiebat susurrum: spiritusque illius supra omnem proprię actionis virtutem, superessentiali perfundebatur fonte. Quiescebat hic præterea supra omnia in deo, vbi & semetipsam per immensi complexum amoris, in vastissima perdidit caligine diuinitatis: Deoque sine medio vnuebatur, vnus cum illo effecta spiritus, idque ultra creata charismata, dona, lumina, in simplici quadam luce perpetuò sese ac sine cessatione in intimo fundi illius, in suprema spiritus nobilitate renouate: in qua etiam futuram experiebatur beatitudinem: diligebatque Deum perenni increato amore, vbi iam creata omnia dona, virtutes, opera, exercitia, & quicquid demum creatū erat, foris subsistere oportebat. Diuina nanque transformabat hic claritate supra imagines omnes, ultra oēm rationem & intellectum. Conspiciebatque ineffabili ac diuina cum exultatione & voluptate luminaria eterna & imagines, vt illa in eternitate conspiciuntur. De quo id sciendum est, si vel cuncta mundi gaudia & oblectamenta voluptatesque, in vnū conflarentur, non tamē nisi merissimam fore amaritudinem vel minimo diuino comparata gaudio, quod vnquam virgo beata Dei genitrix perceperit. Ad hæc de quo quodam hæc ipsa virgo dignissima supra mortales omnes prædita fuit, hoc videlicet, quod quantumcunque sublimiter in contemplationis luce in Deum raperetur erigereturque, non minus tñ cetera quæque adspiciebat, nec minus illa obseruabat, sed eque hoīem suū exteriorem in sanctis moribus & gestibus absque interior-

VI. Multipliciter Mariæ filij sui passionem reuoluisse.

quid hora prima egessit.

quato de core maris prædita.

rioris hominis impedimēto nouerat continere ac moderari. Vires nanque eius sumpreme, absque medio in suam sese vertent originem, vnique eidem: infimæ verò supremis, instar Adam in originali persistentis iustitia innocentiaque, perseuere obtemperabant. Qui nimirum hinc illi accessit decor, quod culpæ originalis perpetuò expers fuit: à qua præseruatur illam filius eius, ita vt ne momēto quidem temporis vel ire filia, vel vas immundum, vel diabolico (sicut nos alij omnes) subiecta dominio fuerit. Præuenit hoc enim Sapientia eterna, nolēs electissimum templū suum aliqua labe adspergi. Vnde etiam in intima diuinitatis contemplatione & raptu posita, eque cultum diuinū extrinsecus multo studio, ingenti cum deuotione, & profunda sui cordis humilitate auscultabat: qui non modò nullam ei ingerat molestiam, nullumque tædium, sed præ omnibus quæ hæc vita habet, hic illi optatissimus & maximè voluptati erat. Deinde vbi circa meridiem domum redisset, sepius ab angelo præparatum capiebat cibum. Absoluto verò prandio, nisi dies festus ageretur, manibus suis benedictis operabatur ad tempus vsque vespere, & singula quæque opera, quanlibet etiam minuta, singulari intentione ad honorem faciebat omnipotentis Dei. Sin autem dies festus esset, vbi laudes Domino exoluerat, ad audiendum pergebat verbum Dei: quod quanlibet simpliciter depromeretur verbis, quanlibet ipsa quoque melius id perfectiusque caperet, summa tamen cum deuotione percipiebat, imprimens illud seriò virgineo cordi suo, summo cum desiderio tam minima quàm maxima quæque perficiendi. Ceterum si non fieret verbum Dei, aut loquebatur ipsa, aut loquentes alios auscultabat de deo vitaque diuina, aut certe sacrarum vacabat lectioni scripturarum vsque ad vespere: atque hinc ad completorium vsque psalms decantabat, & insistebat precibus. Postea noctis sese intendentibus tenebris, ad sanctas vertebatur meditationes, mēte reuolues perfectissimam dilecti filij ac Dñi sui vitam, & suauissimas institutiones: vnde cor illius sensibili eternitatis replebatur dulcedine. Dehinc flexis genibus gratias agere incipiebat Deo, quæ eā illo die alijsque diebus omnibus tam propicius respexisset. Quo facto, dignissima virgo ingenti

Quid meridiem, quid post meridiem ageret.

Quid sub vespere & completo.

cum gratitudine ac mansuetudine quieti se dabat, angelorum turmis sacratissimū cingentibus cubile, vt nulli ad eam maligno spiritui pateret accessus. Itaque nullum vnquam vanum phantasma vel somnium passa fuit, nec vlla ei incidit imago, nisi quam ex diuina suscepisset irradiatione. Semper enim beatissima Trinitas ipsam vndique protegebat. Nec aliquandò quietem virgo p̄clarissima capiebat, quin prius summo cum desiderio somnum suum ad honorem referret ac ordinaret omnipotentis Dei: sicque eidem vnita, caput suum benedictum ad pectus reclinabat patris celestis, suauiter obdormiens & quiescens. Cumque iterum noctis medium aduenisset, rursum diem totum, vt iam dictū est, in omni sanctitate & virtute trāsegit. Hęc iam partim de huius beatissimæ virginis vita dixisse sufficiat, quæ nos instar speculi nobis ob oculos proponere ac imitari debemus, vt, quomodò ipsa, fidelem Dño exhibeamus famulatū, in interiorique anime nostrę templo totos nos illi pro viribus offeramus, qua in re plurimum nobis contulerit, Deum sine cessatione inuocare, vt suam nobis diuinā gratiam impertiat & opem, similiterque amantissimam matrem illius, atque huic diebus singulis singulare quoddam seruitium & honorem impendere: sic enim & ipsa vicissim nobis fideliter inserviet in miseris & necessitatibus nostris, & præcipue in mortis angustijs. Est namque misericordię mater, & nullum peccatorem opem illius flagitantem spernere potest. Vnde Bernardus ait: Sileat misericordiā tuam virgo beata, si quis est qui inuocatā eam in necessitatibus suis sibi meminerit defuisse. Nos quidem seruuli tui ceteris in virtutibus cōgaudemus tibi: sed in hac potiùs nobis ipsis. Laudamus virginitatē, humilitatem miramur: sed misericordiā miseris sapit dulcius, misericordiā amplectimur charius, recordamur sepius, crebrius inuocamus. Hęc est enim quæ totius mundi repationem obtinuit, salutem oīm impetrauit. Foues, nec deseris miserum, quousque tremendo iudici eum noueris reconciliatum. Denique vt & nos virginē hanc beatissimā prolemque eius ita veneremur ac imitemur, quæ diu in hac mortali vita positi sumus, vt in futurum partem cum ipsis habere mereamur: id nobis præstet omnipotens Deus, in secula benedictus. Amen.

Cur Mariæ nullū phantasma somnium.

IN FESTO SAN-
tæ Agathæ.

*De proprietatibus octo veræ virginis, quibus
eam præditam esse oportet, ut Deo placeat.*

SERMO VNICVS.

Regnum mûdi & omnē or-
natum seculi cōtempſi, propter
amorem Dñi mei Iesu Christi.

Acc verba, dilectissimi, sub
cuiuslibet sponsæ spirita-
lis Christi, quæ se totâ eius
seruicio mancipauit, cū vo-
luntate illi perpetuè perse-
uerandi, persona, sancta canit Ecclesia.
Itaque aduertere vos velim, quib' huius-
modi sponsa & virgo proprietatibus de-
beat esse prædita, si deo velit esse grata, ut
ipse eam suscipiat, & tādē eò perducatur,
vb̄i sponsa eam sibi in sempiternum, vb̄i
tam tenaci anima ipsi illi vniōe copulet,
ut nūq̄ in eternū vel ipsa ab eo, vel ille ab
ipsa queat separari. Prima proprietates est,
non placere virginem Deo, nisi regnum
mûdi & omnem seculi spernat ornatū,
hoc est, ut studiose deuinet superbiam, va-
nam gloriam, extrinsecus placere homi-
nibus siue in corpore, siue per cultum ve-
stium, siue per quasilibet alias res caducas
& temporales. Hęc enim omnia profus
illi deferenda sunt, idq̄ non corporaliter
modò, verum etiam spiritualiter, mûdum
videlicet spiritalem cum omi illius orna-
tu despiciendo fugiendoq̄, qui consistit
in superbia, vana gloria, ficta intrinsecus
sanctitate, verbis spiritualib' ex corde mû-
dano prolatis, vana gaudēs in huiusmo-
di donis atque virtutibus exultatione, pro-
pria de sua bonitate complacentia: quæ
profectò tam varijs atque multiplicibus
modis Christi virginib' sese ingerunt, ut
non facile dictū sit, quantoperè munda
eiusmodi corda diabolus fallere atque
II. subuertere conetur. Secunda proprietates
est, ut sese diligenter custodiat, ne quos
mores irreligiosos admittat, ne conuersa-
tio illius minus spiritalis sit, ne quos foris
vel intus ritus siue modos noxios seruet,
ne mēte turbida sit, neve superbos coram
hominibus gestus præ se ferat, ne villa se
ratione iactet, aut magnificè de se sentiat,
quòd prudens & sapiens sit, ne se de-
fendere aut excusare vel vlcisci velle me-
ditetur, si despici vel deprimi contingat,

Prima ve-
re virginis
pprietas.

quin potius modestis atque lenibus ver-
bis & gestibus vtens, omni cum humilita-
te totam se emendationi exponat, agno-
scens & confitens culpam suam. Tertia
proprietates est: Nō satis est nōsse eam quæ
fugere debeat, sed exigitur adhuc, ut to-
tam se etiam ad ea quæ molesta ei sunt, &
pœnas seu passiones adferunt, vltro offe-
rat, inq̄; vinea Domini omni cum pati-
entia in purissimo humilis cordis, in quo
solo quiescit Deus, fundo collaboret at-
que cooperetur. Quiescit nanque DEVS
in virginis corde, sese per humilitatem ex
fundo cordis sub Deum cunctosq̄; homi-
nes, etiam ad mortem vsque, si ita res po-
stularer, deprimentis ac nihilipendentis.
Per hanc verò profundam sui annihilati-
onem facillè impetrat & consequitur à Deo
quibuscunque opus habet, immò etiam
plura quàm quib' indigeat. Occurrit em̄
eiusmodi hominib' Deus cum omni gra-
tia sua, cunctisq̄; illos dignitatibus subli-
mar, quibus extulit sanctos suos. Quarta
proprietates est, quòd in hac vita corripit,
despici, vilipendi, malè accipi, & durius
tractari debeat, quemadmodum mulieri
illi Chananitidi Christus fecit: sicut ho-
dieq̄; facit omnibus electis suis speciali si-
bi amore deuinctis, quibus singularem p̄-
staturus est gratiam, & in quib' rara que-
dam operaturus est. Hos enim durius in-
tūs arguit, & acerbè inuehitur in eos: atq̄;
foris à quibusuis eos pedibus cōculcari,
verbis pulsari asperis, & in faciem teme-
rarijs impeti mēdacijs permittit. Quæ vb̄i
eueniunt, simul cum his & ipsa se virgo
Christi funditū despiciat, atque ex vera
deprimat humilitate, gaudēs in huiusmo-
di propter Deum, immò se talibus indi-
gnam iudicans, gratiasq̄; Deo referens, q̄
se specialiter his tanquam suam donarit.
Quinta proprietates est, ut non solūm hic
ab hominibus contemnatur, sed ut etiam
ipsa se ex animo vilipendat, patienter oc-
currētia aduersa quæq̄; sustineat, eaq̄; sic
suo imprimat pectori, ut nulli indè quera-
tur. Est quidem inuenire virgines, quæ se-
se verbis sciant vituperare corā homini-
bus, dum se peccatrices confitentur, quæ
tamen molestè acciperent, si alius aliquis
id affirmaret: quòd ipsum quandam esse
superbię speciem quis non videat? Ceterū
virgo quæcunq̄; non sit humilis cor-
de, indè dinosci potest, q̄ mōx vb̄i aliqua
ei, quilibet leuissima, saltem verbi vnus
iniu-

Mat. 23.

V.

Q.

iniu-

iniuria inferi, perturbatur animo, & fert
ægrè quicquid ei dicatur, incipitq̄; excu-
sare sese, quòd equanimiter ferre nō pos-
sit, si vel ioco aliquid ad honoris sui iniu-
riam, aut vndè contemptui pateat, dicat:
interimque nihilo minus vult humilis vi-
deri ac reputari. Itaque quicquid sibi ipsi
contemptus aliquis irroget, quantuncū-
què despiciat semetipsum, non est certū
verè humilitatis indicium: sed dū ab alio
qui par illi sit, p̄cipuè verò à minori, con-
temnitur, cum id ipsas ossum medulas pe-
netret, indè quisq̄; se nōsse addiscet, q̄ hu-
milis & quàm patiens sit. Sexta proprie-
tates est, quòd nulla negligentia perdit tem-
pus suum, sed multa cum deuotiōe & in-
gēti cordis sui affectu dilectissimi Domi-
ni sui passionem & quinq̄; vulnera medi-
tatur, nec aliquid melius nouit, cum nihil
ei vtilius sit, quàm vt omne tempus suū in
vita & passione expēdat Dñi sui, propter
quem cuncta dereliquit. Atque hoc bonè
quæque virgines ingenio prædite sunt, ut
omnem vitam suam intūs & foris multo
cum sudore ad Dei gloriam transigant, ut
pro salute omnium deprecetur, ut se ipsas
deniquè pro cunctis vulgi peccatis, tã bo-
norum quàm malorū hominum, offerant.
Vb̄i verò virgo Christi sibi ipsi relinquit,
omnisque amor & deuotio ad Deum illi
subtrahitur, tum si nihilo secius proprijs
sumptibus nuda, pauper, desolata, omi-
q̄; mœre depressa, domino Deo suo in fi-
de vera ac firma seruiat, honoratur ab ea
Deus, & ipsa huic singulariter placet. Se-
VII. ptima proprietates est, ut solum Deum spe-
ctet, respiciat, intendat in omni actiōe &
dimissione sua, animū habeat ab quarū-
libet rerum exteriorū occupatione libe-
rum: sicq̄; faciat quæcunq̄; facit, tanquam
nihil faciat, & quasq̄; bonas occupatiōes
itā habeat, tanquam nihil ad se pertineat.
Sanè quæcunq̄; talis est famula Dei, omnē
ad Dei gloriam hominum contemptum
& opprobria perferre cupit, & ab omi ho-
noris & dominij ambitione profus alie-
na est: nec facillè in aliquo se extollere po-
test, cum spiritum sanctum habeat recto-
rem & moderatorem suū. Deniquè q̄ eius-
modi sunt, cogūt interdū præesse alijs,
inter quos amicè admodum multumque
humiliter viuunt, re ipsa implentes quod
Christus ait: Qui maior est inter vos, sit
Mat. 20. VIII. minister vester. Octaua proprietates est, ut
aduersus omnia mundana atque labentia,

aduersus omnem mundi honorē & con-
cupiscentiam decertet. Cumq̄; in corde il-
lius huiusmodi concupiscentiæ restin-
gui ac minui incipiunt, tum primū à su-
perbia spiritali impugnat, hoc est, à com-
placencia propria & honoris temporalis
ambitu, quam superbiam nemo perfectè,
nisi solus Deus, expellere & euincere po-
test. Quatalibet em̄ homo sanctitate præ-
ditus sit, quandiū tamen viuunt, donè vlti-
mum exhalet spiritum, semper certare ha-
bet, & præcipuè aduersus superbiam spi-
ritualem. Atq̄; tametsi verissimū sit in hi-
sce veris humilibusq̄; virginibus, neq̄; su-
perbiam, neq̄; auaritiā, neq̄; odium, ne-
que inuidiam, neq̄; id genus alia quæcun-
que peccata locum sibi vendicare posse,
grauiter tñ nonnunq̄ ab acedia, gula, lu-
xuria, quæ in natura siue carne consistūt;
& ex carnis tentatione pullulant, impu-
gnant: at non expugnant, immò multūm
hē illis tentationes conferūt. Cum em̄ ni-
hil magis ament, quàm afflictiones, igno-
miniā, & quicquid molestū est & pœnam
adducit, intūs atque foris pro Dei amore
perpeti, eademq̄; præ omni quoq̄; cōtem-
platione & interna dulcedine appetant;
maiusq̄; in his gaudium & voluptatē per-
cipiant; q̄ in omni solatio externo, quòd
cunctæ possent creaturæ impedere: indè
fit, ut nullę eis tentationes, nulli primorū
seu infimorum motuum impetus nocere
queant, qñ ea ipsorum voluntas & deside-
rium est, ut semper aliquid pati habeant,
quo in vera humilitate Deo amatori suo
gratę & acceptę inueniant. Præstet nobis
Dñs Deus, ut nos quoq̄; sic virginalē tene-
amus statū, ad laudē & gloriā ipsius. Amē.
IN FESTO ANNVN-
ciationis dominicæ.

*Vt nos ad instar virginis gloriosa, introner-
tere ad Deū, et illi resignare debeamus, ut ipsum
concipere & parere simus idonei in spiritu, ani-
ma & corpore nostro.*

SERMO VNICVS.

Aue gratia plena, dñs tecum:
Benedicta tu in mulieribus.

LVCAE I.

E immensa solēnitatis hui-
us dignitate, de ardentissi-
mo quoq̄; & eterno amo-
re, ex quo Deus Opt. Max:
dñs dominantū, filius dei;
RR. nōstrū

nostris miseris est, qui non nisi miserimi atque damnati eramus torres inferni: & cum in forma Dei esset, non rapinam arbitrat^r est, ut apostolus inquit, esse se equalem Deo, sed semetipsum exinanivit, formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inuentus ut homo, humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. De hoc, inquam, amore nemo satis dicere, nemo satis laudare & gratias dignas Deo agere potest, cum omnem & humanum & angelicum excedat intellectum, quod Deus & Dominus noster, supremus iudex noster, pater, frater, sponsum fieri voluit, quod omne debitum, & ipsam quoque damnationem nostram in se recepit, sua nos amarissima redemit morte, & filios aeternae vitae effecit, ad pristinum reduxit honorem, immo & ad angelorum nos euexit similitudinem, ut plus iuris habeamus ad Deum, maioriq; illi sumus affinitate coniuncti, quam ipse quoque supremus angelus. O summa & ineffabilis pietas, nunquid super his omnibus me aut amore & laude continere potero, quoniam super omnia te mihi amabilem reddit bene IESU calix quem bibisti, opus redemptionis nostrae, opus utique sine exemplo, humilitas sine modo, gratia sine merito, donum sine precio? Hoc opus amoris nostrum, teste quodam vero tui amatore, facile veditur totum sibi: hoc deuotionem nostram & blandius allicit, & iustius exigit, & arctius stringit, & vehementius afficit. Quid igitur gratiarum actionis, quid retributionis condignae pro his omnibus tibi retribuam ego omnium peccatorum maximus & ingratus? Pro eo enim quod in creatione animam meam mihi dedisti, eamque per me perditam in redemptione mihi reddidisti, me totum tibi debeo, & bis debeo. Sed pro eo quod mei causa tuam animam posuisti, quid tibi reddam Domine IESU? Nam etsi millies animam meam rependere possem, quid sum ad Deum meum pulvis & cinis? Interim nihilo minus, charissimi, tametsi dignum aliquid tanto amori rependere non possumus, in hoc oem debemus nauare operam, ut nos ipsos totos Deo, id est, quicquid sumus, habemus & possumus, propter optimum redam: quod equidem dilectissima genitrix illius, beatissima virgo Maria perfectissime atque fidelissime egit: qua de re nonnulli exempli

Quantus Dei erga nos amor.

Gen. 18.

gratia dicturus sum, ut & vos spirituales Christi genitricis fieri studeatis, totos vos offerentes Deo, ut in amnibus vestris & concipi & nasci queat. Dicam autem simplicissime, ut affecta atque preparata erat haec virgo dignissima, cum unigenitum deberet Dei filium concipere, quam sanctitatem illius nec angelicus quidem ullus capiat intelletus. Itaque iuxta quinque sui nominis Maria literarum significationem, secundum tres vires suas superiores in Deum subleuata & raptata, atque vnus cum eo spiritus erat, ab ipsoque agebat. Totam namque in illius sese gratissimam voluntatem flagrantissimo cum amore ad honorem illius, tanquam aptissimum instrumentum resignarat, eratque pauper spiritu, continueque se in Deum profunda cum humilitate & superius nihilipensione referebat, omnis omnino desiderij, voluntatis, actionis expertus, haud secus, quam cum necdum creata esset: quod ipsum liberum pandebat Deo accessum in spiritum, animam & corpus ipsius. Spiritu quoque purissima erat, quippe quae nulli vnquam dono Dei cum delectatione inhereret, nec ad spiritus sui voluptatem diuinis charismatibus utebatur. Erat & anima pura. Nulli enim vnquam creaturae inordinate affecta fuit, sed animam habuit cunctis virtutibus exornatam. Corde demum & corpore quoque pura fuit, ut potest quae nunquam ad vitia mouebatur. Atque per haec splendidis atque micantibus angelis similis fuit. Porro tametsi pulcherrima esset foeminarum, ob angelicam tamen puritatem illius, nemo eam vnquam hominum libidinoso potuit affectu intueri. Erat praeterea spiritu deuota, eiusque suauissimae adspirationes & ignita desideria summam commouebant diuinitatem, ita ut estuantissimus beatissimae Trinitatis amor dulciter eruperet, in ipsamque permaneret. Erat & anima deuota. Omnes namque animae eius vires, semper ad Dei laudem erectae erant. Denique & corde deuota fuit, quod ipsum amorose admodum ad Deum expansum erat, ignitaque per desideria incomprehensibilem diuinitatis abyssum penetrabat, ubi suum reperiens dilectum, intimaque dulcedine summam potentiae virtutem transfudit, eternam sapientiam sua vulnerabat pulchritudine, sempiternam bonitatem suo trahebat amore, ut tota in eam cum vniuersis delicijs suis profluere gestiret, cui iam super omnes opes atque diuitias suas plenam concesserat potestatem. Non enim sibi

Quia Maria, ut filium Dei conciperet, parata.

Maria, & si pulcherrima, a nemo libidine in se inspicere potuisset.

que fuerit S. Mariae resignatio

sibi viuebat, sed illi duntaxat, qui est vniuersum omnium vita. Postremo, omne initium, cunctusque finis omnium actionum dimissionemque illius, Deus erat: & quicquid vel ageret, vel dimitteret, totum pura diuinaque possidebat intentio. Semper enim deo vnita fuit, & extra presentiam illius nec ad momentum quandoque auerteretur. Vnde nulla vnquam creatura sua illi imaginem imprimere, aut ad ipsam intro accedere potuit: quippe quae omnia cum supernis spiritibus simpliciter contuebatur in deo, quae ipsum totum nudum reperit in fundo suo, in essentia animae suae, in intimo spiritus sui. Ideoque nec extroversa aliquando fuit per vires suas ad sublimitatem, multipliciter tamen, sed semper introuersa simpliciter, extra seipsam in Deum, qui vicissim se receperat in ea. Denique perfectissime cum vniuersis viribus suis in sua sese verterat origine: pauper, pura, deuota, diuina, magisque caelestis quam terrestris creatura. Erat enim caelum Dei in spiritu suo, paradysus Dei in anima sua, palatium Dei in corpore suo, diuinitatis transradiata claritate, ita ut nullum esset medium inter Deum & ipsam. Insuper scire vos velim, dilectissimi, dominum Deum in sacratissima hac virgine triplici ratione & concipi & ex ipsa nasci voluisse, in spiritu videlicet, in anima, & in corpore. Neque enim per solam corpoream generationem tam beata fuisset, quam per spirituales, ut Augustinus ait, & dominum in sinuare videt in Euangelio, ubi dicit: Beati qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud. Primum itaque Deum concepit & peperit in spiritu suo. placuit enim mirum in modum Deo per puritatem suam, eademque parauit locum humilitate sua, amore vero suo etiam coegit ipsum, ut se demitteret in fundum spiritus sui, in quietam & ociosam vacationem illam, ubi medium silentium agitur, ibidemque spiritum suum Deus vniret cum spiritu illius, & loqueretur cum ea arcanum verbum suum, vnicumque filium suum cum ineffabili gaudio & amore generaret in spiritu illius: quoniam nimirum aeterna est in hac beatissima virgine natiuitas, & obscura caliginosaque nox in spiritu, ubi intellectus obscuratur. Vbi enim lux increata exoritur, ibi lux aliqua creata durare non potest. Nox etenim vertitur in diem, id est, lux animae creata in aeternitatis lucem transit. Atque ita gloriosa dei genitrix spiritum suum increatae diuini-

Initium & finis actionum Mariae, quis fuerit

Luc. 11.

tatis essentiae resignabat, anima illius in profundam sese demittente humilitate. His vero studijs suae amoris profluuium, & aeternae sapientiae lucem deorsum trahebat in animam suam, in qua pater generabat vnicum filium suum, transformans illam totam in se. Simulque petebat pater ab ipsa in spiritu, ut in hoc consensum praerberet, ut unigenitus filius suus in ipsa naturam assumeret humanam, ex ipsaque per Sancti spiritus operationem corporaliter nasceretur. Quod equidem virgo sanctissima cum percepisset, ex vera humilitate territa est non minimam, taleque illi in spiritu cum timore responsum dedit: Mater, inquiens, ut sim tantae prolis, indignam me cognosco: Vellem autem tantae genitricis ancilla esse. Verum ita decretum erat Deo, ut ipsa genitrix esset. Quod intelliges, adhuc profundius in sui se nihilipensionem demisit. Interim manifestius ipsi datum est intelligere, ad hoc se electam a deo, cuius ea fixa voluntas esset, ut ipsa filij sui mater fieret. Tunc repente lumine super splendente, ac permanente claritate supersanctissima eam Trinitas circumfulsit ac perlustrauit, radioque siue iaculo diuini amoris omnia interiora illius traiecit, ita ut humiliter & amorose patris esse filij Dei consentiret. Itaque eodem momento sanctus gabriel archangelus assistens ei, cum ipsam in spiritu raptam inuenisset, reuerenter eam salutauit, dicens: Ave gratia plena, dominus tecum. Quae cum audisset, ex profunda humilitate turbata est, tum ob salutationis excellentiam, tum quod tota in Deum raptata esset. Deinde ubi dixisset, Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum: Spiritus sanctus de purissimo virginei cordis eius, vehementissime potentissimo amoris igne succensit, sanguine accipiens, perfectum mundissimumque licet exile, inde corpus creauit cum vniuersis membris eius, purissimaque illi animam inspirauit, atque illa pariter vniuit: quae persona filij Dei, qui est verbum aeternum & splendor paterne gloriae, ex vero amore & misericordia pro salute nostra assumpsit, sibi que in vnitatem personae copulauit. Sicque verbum caro factum est, & habitauit in nobis. Atque haec tertia natiuitas est, quae in virginali peracta est beatissimae Mariae vtero absque omni virgine iniuria puritatis, quo ipsa & filia Patris, & mater filij, & sponsa Spiritus sancti, &

Maria qui salutauit angelus:

Ioan. 1.

cti, & regina cælorum, & domina mundi creaturarumque omnium, & mater piissima atque patrona cūctorum hominum illius opem flagitantium, & templum dei effecta est, templum, inquam, in quo suaviter illa maiestas quieuit vti sponsus in thalamo suo, idque mira cum exultatione & voluptate, quam in virgineo cepit vtero, velut in horto omigenum aromaticum ac suauè fragrantium herbarum, cuncti generis virtutum atque charismatum pleno, quibus ipsa virtutibus & charismatibus beatissime Trinitatis cælū supra nos miseros mellissimum reddidit, solemque iustitiæ produxit, maledictionem

Gene. 3. Eux abstulit, & serpentis denique infernalis attriuit caput pestiferum. Denique ipsa altera eua totum reduxit cū filio suo, quicquid prior eua perdiderat destruxeratque, & multo insuper plus gratiæ diuitiarumque. Ipsa est nobilis stella ex iacob orta, de qua in mosi volumine legis, cuius radius vniuersum orbē illuminat: cuius splendor & præfulget in supernis, & inferos penetrat: terras etiam perlustras & calefaciens magis mentes quam corpora, solet virtutes, excoquit vitia. O, inquit D. Bernardus, quisquis te intelligis in huius seculi profluuiio magis inter procellas & tempestates, quam per terram ambulare, ne auertas oculos à fulgore huius sideris. Si insurgant venti tentationum, si incurras scopulos tribulationum, respice stellam, voca Mariam. In periculis, in angustijs, in rebus dubijs, Mariam cogita, Mariam inuoca. Ipsam sequens, non deuias: ipsam rogans, non desperas: ipsam cogitans, non erras. Ipsa tenete, nō corruis: ipsa protegente, non metuis: ipsa duce, non fatigaris: ipsa propicia, peruenis. Ipsi quidē nec facultas deesse poterit, nec voluntas. Regina cælorum est: misericors est. Denique mater est vnigeniti filij Dei. Nihil sic potest potestatis eius seu pietatis magnitudinem commendare: nisi fortē aut non creditur Dei filius honorare matrē, aut dubitare quis potest, omninō in affectum charitatis transisse Marię viscera, in quibus ipsa, quæ ex Deo est charitas, nouē mensibus corporaliter requieuit. Proinde quisquis vnquam verē internus fieri, principiumque suum, id est, deum sentire vult in anima sua, quæ ad Deum quandam habet propensionem cognationēque, & pēdet ex Deo, haud secus quam solares

radij ex sole: is beatissimæ virginis huius exempla speculumque, lucidissimum imitari debet, attendens vt illa se intus atque foris gesserit: atque ita grandē in seipso, tam in spiritu quam natura, ex ipsa percipiet opem. Principiō quidem ab omnibus se auertet mortalibus creaturis, & vniuersis animæ suę viribus collectis, sese introcipiet, ibique extra seipsum in deum in ipso presentem, in intimumque spiritus sui, vbi tres animæ vires superiores vnum sunt, transibit, vt illic vniatur Deo, fiatque vnus cum illo spiritus, & agatur ab eo. Ibi nanque memoria scēdatur, intellectus illuminatur, voluntas accenditur, & diuino inebriatur amore. Ibi tū Deus ipse alimentum spiritus, animæ vita, & corporis cōseruatio est. Ideoque semper nos ad imaginem seu fundum animæ, vbi tres animę vires vnum cum DEO sunt, introuertere debemus, vt in Deo vniamur, efficiamurque pauperes spiritu, spiritu simul & anima & corpore mundi, deuoti ac introuersi cunctis viribus in Deum: omnisque actionum nostrarum finis & initium, per puram diuinitatis intentionē ad Dei honorē referatur, vti iam superius de gloriosa virgine dictum est. atque ita nudi, liberi, expediti & abstracti maneamus, vt vniuersæ animæ nostræ vires, suo queque loco & ordine persistant, vt voluntas, desiderium & intentio nostra, Deo in omnibus subdita sint, vt cum illis Deus iuxta suam gratissimam possit voluntatem operari. Tum vero introrsum supra vires omnes à Deo, in diuinitatis rapiemur solitudinē, vbi spiritus profundē in diuinam immergetur vnionem, essentiaque nostra diuina perfundetur essentia, ita vt iam diuina generatio citra impedimentum agatur in spiritu & anima, immō & in corpore, spiritaliter tamen, per superabundantiam diuinorum charismatum ex spiritu & anima prorum pētium, promanantiūque, in corpus. quod vt & hic & in futurū per beatissimę virginis intercessionem feliciter experiri mereamur, agē cū diuo Bernardo ipsam inuocemus, dicētes: Per te accessum habeamus ad filium, o benedicta inuentrix gratiæ, genitrix vitę, mater salutis: vt per te nos suscipiat, qui per te datus est nobis. Excuset apud ipsum integritas tua culpam nostrę corruptiōis: & humilitas deo grata, nostrę veniam impetret vanitati. Copiosa charitas tua, nostrorum cooperiat

Bernardi
de B. marię
virginis
et
logium.

riat multitudinem peccatorum: & fecunditas gloriosa, fecunditatem nobis conferat meritorum. Domina nostra, mediatrice nostra, aduocata nostra, tuo filio nos reconcilia, tuo filio nos commenda, tuo nos filio repræsenta. Fac, o benedicta, per gratiam quam inuenisti, per prerogatiuam quam meruisti, per misericordiam quam peperisti, vt quite mediante fieri dignatus est particeps infirmitatis & miserię nostrę, te quoque intercedente participes faciat nos glorię & beatitudinis suę, IESVS Christus filius tuus Dominus noster, qui est super omnia Deus benedictus in secula. Amen.

IN NATIVITATE S. Ioannis Baptistę.

De diuina gratiæ ortu in anima ex humilitatis fundo: vt que possit homo magis atque magis sublimiter ad tam felicem & gratiā plenam nauitatem pertinere, & sacerdos Dei fieri.

SERMO I.

Ioannes est nomen eius.

LVCAE I.

Olennem hodiē diem agimus, dilectissimi, natiuitatis p̄cipui ac singularis sancti D. Ioannis Baptistę. Neque verō hac ratione cuiusquam alterius sancti dies natalitius celebratur, gloriosa tamen virgine matre excepta. Et ne longius diuager, Ioānes idem est, quod, in quo est dñi gratia. Porro vbi gratia oriri debet, eā necesse est p̄cedere viā, de qua hesternā die locuti sumus. dixi heri de duplici passione: quarum altera, quę in natura est, ex lapsu est protoparentis nostri: altera verō, p̄cens est. Prior passio est, quod ad vitia propēsi sumus: quę tamen naturę ista sit, nobis semper displicere debet, ab eaque nostram debemus totis viribus auertere voluntatem, quatenus ea Deo contraria est. Altera passio ex priori originē traxit, & ipsa est poena, calamitas, miseria: quę nobis grata & pro voto esse debet, vbi nobis fortē occurrit, vt aliqua ex parte amabile domini Saluatoris exemplar scētemur, qui quandiu vixit, semper grauissima maximaque in afflictione positus fuit. Ceterū crebrō id accidit, vt Dominus permultos passionem incurere sinat, ita vt in verbis grauiter offendant. Quare autem hoc? Nimirum, vt

Ioannes
qd sonet:

Passio duplex.

in ipso suo tam graui casu sese cognoscere discat: discant item amare & resignare sese spontē in via crucis, in afflictione seu tribulatione, dum illa se eis offert, ingeriturque. Planē, dilectissimi, magnę omninō felicitatis foret, si quis huic se vię resignare sciret. Vbi verō in hoc felicissimo crucis seu passionis itinere positus est homo, semper attendere & contemplari discet propriam infirmitatem, suū nil posse, nil valere, nil esse. O si quis prætermis-
Disciplina
optima q̄.
sis alijs exercitijs, hanc benē viā perdisceret apprehenderetque, atque id duntaxat haberet exercitij, vt sine cessatione perpetuō ad suum nihil, nil posse, & nil esse respiceret: haud dubiē gratia in illo diuina, re ipsa oriret. Neque verō aliquid omninō boni ex sese homo habet, sed totum hoc absque medio proprijsimē dei est: à quo & minima & maxima habet: à seipso verō nihil profusus, nisi hoc tantū, quod bona omnia & intus & foris destruit: si quid autē boni habet, id penitus suū non est. Ista quidem nullo non tēpore sedula deberet cogitatione versare, & suū adspicere nihil, quāque sit ad omnia mala procliuus, si naturę freno laxentur: magnumque profusus studium & operā adhiberet, vt suis ipsius posset notitiam adipisci: scire etiā, quid fundum, quid intentio, quid amor, quid conatus suus potissimum spectet, & pro scopo habeat, si qua fortē illis zizania intermixta sint. Oportet enim fundum purē simplicitateque in Deum tendere, nec aliud aliqd intendere, quā ipsum: discuteret etiā, dispiceretque exteriorem conuersationem suā, verba, actus, mores, gestus, societate, vestes, idque in modis omnibus: & si qua ex parte aliquid se virij tota illa die contraxisse aduerteret, lugēs & dolēs Deo querere, coram illo se reū fateretur, atque intimum ad ipsum illo pro vitio suspirium emitteret: sicque facile veniā reportaret & gratiam. Huiusmodi namque suspiria interna, siue gemitus ex ipso fundo procedentes, multum utilitatis habēt. Sic gemebāt etiam ipsi apostoli, nō pro peccatis suis, sed quod omnes ferē homines tam multipli-
Cur Apo-
stoli ge-
muerint.

ob vehemens desiderium, quo ad DEVM perpetuō adspirabāt. Dum em̄ aliquis homini eternitatis gustus vel fulgor præstatur, intus in illo gemitus nascit, qui in exteriores erumpit sensus. Isque non absurdē altare illud accipi potest, quod foris

Nulla exercitia hūilitati conterenda.

erat ante ostium tabernaculi, in quo arietes & boues immolabantur. Itā nanque & hīc homo offert Deo bestialem sanguinē suū, in qualem cūq; preciosi sanguinis illius compensationem. In hac autē propriorum defectuū atq; culparum cōtemplatione, valdē sese humiliare homo, & ad pedes Domini abijcere debet, orans, vt sui misereat. Deindē nihil ambigat, sed omnino certissimē speret, ea sibi à Deo remittēda, iāq; sine mora ex hoc humilitatis fundo nasci in illo Ioānes, id est, gratia Dei: & quo humilius se deiecit, eo in sublime erigit: quē sibi certissimē semper respondent. De hac humilitate Bernardus ait: Quęcūq; possint forinsecus exercitia agi, nō sunt cōparanda cū hoc, q̄ vallē teneas humilitatis. In hac valle mansuetudo, refignatio, modestia, patiētia, benignitas nascuntur: & ipsa est rectissima via, quā qui non tenet, erret necessē est: & quanlibet multa foris agat opera, nullū precij sunt, magisq; offendunt q̄ conciliant Deū. Sed ipsum agē nunc Euangelium partim tractemus. Vbi sic habes, Zachariam summū fuisse sacerdotē, & ipsum vxoremq; illius ambos steriles: quod ea tempestate maxime probro dabatur. Cūq; sacerdotio fungeretur Zacharias, ipsum quidem in sancta sanctorū ingressum, populum autem omnem foris remansisse. Cumq; munus vellet exeq̄ sacerdotale, adstitisse illi angelum Gabriel à dextris altaris incēsi, atque dixisse: Nē timeas Zacharia, quoniam exaudita est deprecatio tua: & vxor tua Elizabeth pariet tibi filiū, & vocabis nomen eius Ioannem, qui, vt dixi, interpretatur, gratia Dei. Quod cū Zacharias plenē non crederet, perdidisse eum promptē modulos loquele, donēc fierēt omnia, quę ab angelo prædicta erant, quod spatium erat nouem mensium. Itaq; Zacharias, in nostro idiomate, memoriā vñi sonat. Hic ergō memor vñi, id est, homo internus, sacerdos esse debet, & cuncto populo foris relicto, solus ingredi in sancta sanctorum. Sed attendite quęso, quod officium sit sacerdotale, vñdē sacerdos & est & appellatur. Hoc nimirū est, vt vnigenitū filium offerat patri cęlesti pro populo. Atqui vereor multū, quod ipsa quoq; luce clarius est, nō omnes sacerdotes esse perfectos, imō tales esse plerōsq; vt si in propria persona corā altari assisterent dei filiū immolaturi, quomodo ex persona id

Zacharias qd sonet.

Officiū sacerdotale.

agūt totius ecclesię, multo magis ecclesię impedimēto q̄ auxilio forent, & iram potius Dei omnipotentis succenderēt, q̄ sopirent. Sed sacrum hoc officium, ecclesię loco, & idēō sacramentaliter exequūtur: qua ratione nulli, nisi masculini sexūs sit, idemq; consecratus, officium illud peragere licet, quibus solis, nō vllis alijs, sacratissimum Christi corpus conficiendi data potestas est. Spiritualiter verō, quod ad sacrificium attinet, æquē scemine vt viro, in anima sua DEO patri id offerre licet. quumque id oblatura est, siue noctū, siue diū, sola ingredi debet in sancta sanctorum, omni foras excluso populo: hoc est, mente collecta intra seipsam se recipiet, cunctis sensibilibus extrā relictis: ibique hostiam amabilem cęlesti patri offeret, vnigenitū videlicet filium eius, cū omnibus verbis & operibus, cum vniuersa sanctissima vita & passione illius, idque pro omnibus, pro quibus ipsa desiderat & intendit: simulq; rota deuotione omnes huc pertrahet homines, & miseros scilicet peccatores, & bonos quosque, & in purgatorio detentos: quod, nullo dubitante, plurimum virtutis habet & efficacię. Scribit Albertus episcopus, hunc summū sacerdotis morem fuisse: Ingrediebatur in sancta sanctorum, deferens secum sanguinē vitulę rufę, & ignem ardentem: quumque intrō venisset, omnia vasa aurea sanguine vitulę adpersit, fecitq; fasciculum ex herbis preciosissimis, eumque succendit: vñdē odor erupit gratissimus in star nebule, in ipsaq; veniens Deus, loquebatur sacerdoti. Hic sacerdos summus, quilibet est homo benē internus, qui ad sua se recipiens interiora, deserit secum præclarissimum & gloriosum Christi sanguinē, & ignē deuotionis & amoris, ipsoq; Christi sanguine cuncta vasa aurea tinguntur, id est, omnes in gratia DEI constituti, & constituendi, miserę que anime illę in purgatorio detentę, beatitudinem expectantes, consolationem accipiūt atque ditantur ex hoc officio sacerdotali. Credite mihi, dici non potest, quantum id vtilitatis habeat. Simul autem & seipsum eiusmodi homo in cor paternum, eiusque gratissimam offerat voluntatem, vt secū faciat pro beneplacito suo in tempore & eternitate. Ceterū inuenire est, qui dicant: Si internum hunc modum sequemur, CHRISTI passionis imagines & excm-

quis summi sacerdotis nō.

Gabriel qd sonet.

Cū vita nullū sit momēti.

Sap. 18.

Iob 4.

Elizabeth qd sonet.

& exempla excidunt nobis. Haudquaquam charissimi, sed vbi vos introuerteritis (quod & hortor & moneo vt faciatis) intimum animę fundum, in quo solo gratia veraciter nascitur, simul cum ipsa gratia passio & vita Christi respondebit in vos, idq; cum amore sensibili, itā vt eam simpliciter, & simplici quodā adpectu, tanq̄ tota corā vobis posita sit, nō cum aliqua multiplicitate, sed quomodo ego vos omnes vno intuitu contemplor, adspiciatis, veluti si in vno cernatis omnia, tanq̄ singula corā vobis assistant: similiq; ratione ea patri eterno offeretis. Nec ambigendum est, quin hic simplex intuitus longē vtilior sit, q̄ si secundum sensum cum multiplicitate quadam circa eam discurratur. In huius porro amabilis sacerdotij seu officij sacerdotalis executione, vbi solus ingressus est homo intima anime sue, & vires habet expansas atq; erectas in Deum, ne vnum quidem verbum profertur. Sed Gabriel angel⁹ assistit altari, vbi hoc dignissimum diuinumq; officium peragitur. Gabriel nanque Dei fortitudinem significat, quę huic præstat sacerdoti, vt omnia possit in Deo ipsum confortante. Fasciculum deindē herbarum conficit & incendit, suffitum quendam gratissimi odoris excitans, in quo miscet colloquia cum Deo: Fasciculum, inquam, herbarū, id est, sanctorum virtutum, vt potē humilitatis, obedientię, mansuetudinis, & complurium aliarum conficit virtutum. quif quis em̄ virtutes nec habet, nec colligit, siue in infimo, siue in medio, siue in supremo gradu, huius ois vita falsa corruptaq; est, nec vllius omnino momēti. Ex harum autem collectione virtutum fit incensio per amoris ignem, & nebula caligoq; succedit, in qua clanculō abducitur huic sacerdoti spiritus, veluti ad dimidię salutationis angelicę spatium, itā vt sensibus ac naturali interm̄ ratione subtrahatur: in ipsaq; caligine re ipsa loquitur illi Deus, sicut scriptum est: Cū quietū (siue medium) silentium cōtineret omnia, & nox, id est, caligo in suo cursu medium iter haberet, omnipotens sermo tuus, Dñe, exiliens de cęlo, à regalibus sedib⁹ venit. Fitq; hic, quod dicitur apud Iob: Ad me dictū est verbum absconditum, & quasi furtiuē suscepit auris mea venas susurrij eius. Hic denique annunciatur natiuitas, quę gaudium ingēs, copiosamq; adducet exulta-

tiōem. Huius autē partūs mater erit Elizabeth, quę Dei perfectio interpretatur, cui à dei fortitudine huius dulcissimi operis, iucundissimi partūs natiuitas annunciat. Oia verō hęc, in infimis adhuc aguntur viribus. Hic iam homines subtilis intellectūs, & soli vacantes intellectui, cum naturali suo accedentes lumine, ad internum naturale suum lumen, ad nudum, vacuum & indepictum fundum suum sese recipiūt, atq; illic idem suum naturale lumen cum pprietate possident, existimantes ipsum Deum esse, cū non sit nisi nuda ipsorum natura. Delectatio verō quę hīc sentitur, omnem sensuum voluptatem excedit. Cū autem nō nisi seipsos querant isti, quęq; hic sentiunt, cum proprietate possideant, pessimi ac perniciosissimi omnium efficiūtur. quod si qua signa petas, ex quibus hos cognoscere liceat, & illa paucis subiungo: Per virtutū iter minime sunt ingressi: exercitia, quę ad vitę sanctitatem & vitiorum mortificationem pertinent, floccipendūt: falsam suam internam nuditatem & ocium diligūt, non cum actuali intūs & foris quęstia amore: imaginibus demū intempestiuē renunciarunt. quod non ignorans diabolus, fallacem eis dulcedinem falsumq; lumē intūs administrat, quo ad perpetuā eos seducit perditionem ipsorum. Ad quęcūque etiam procliues eos sentit secundum carnem siue naturā, siue id luxuria sit, siue auaritia, siue superbia, ad ea facile perahit miseros. Perea verō, quę intūs sentiūt, lūina à diabolo illis administrata, qñ hęc reuera Deum esse affirmant, eaq; cum pprietate possidentes, non sibi auferri patiuntur, peruersam quandam & vitiosam incidūt libertatē, qua liberē sequūt, quocūq; eos naturę affectio & voluntas carnis trahat. Itaq; magis hos fugiendos cen-

Per q̄ q̄q; tentetur.

quinā p̄ dñi abolis surgendi.

xilio esse velit. Cōtrā liberi illi spiritus, au-
daces, effrenes, contentiosi & irresignati
sunt, & vbi cūquē aliquid eis molestum
inferī, citō appāret, quales intūs sint, dū
ad amaritudinem, toruos gestus & adspe-
ctus, verba aspera & superbiam erum-
punt, nec se deprimi vel vilipēdi patiun-
tur. Heu, quē mira, quas miseras etiam de
illis, quē iam pulchra admodū & speci-
osa videntur, in illo futuro seculo, videre
erit, vbi iam nulla dabitur quōquē diuertē-
di facultas, sed perpetuō illic manere, co-
qui, torreri, & affari oportebit? Quod vt
solicite caueatis, etiam atq; etiam vos mo-
neo & obsecro, charissimi: simul exhor-
tans, vt ad verum vos recipiatis fundum,
vbi hic diuinus producit partus, vnde
ingens toti Christianitati, immō sanctæ
Christianitati gaudium provenit & exul-
tatio. Dehinc iam non opus est, charissi-
mi, vt ex aliquo q̄ratis, recte ne an secūs
vobiscum agatur. Ipsi iam diligēter, quæ
verē atq; falsō iustorum distinctio sit, au-
distis, & si velitis, potestis ipsi probare, si
recto vel distorto pergatis itinere. Vobis
iam aduertere & dispicere incūbit, si per
securam virtutum ingressi sitis viam, siq;
virtutes ipsas vel in infimo, vel in medio,
vel in supremo gradu teneatis. Erit, inq;
angelus, gaudium tibi & exultatio, & mul-
ti in natiuitate eius gaudebunt. Profrūs
dilectissimi, vbi hæc in spū natiuitas agi-
tur, tanto idem spiritus gaudio repletur,
vt nemō id verbis exprimere possit. Hoc
autem curādum est sedulō, vt quibus hæc
gratia præstatur, eos nemo turbare aut im-
pedire præsumat, euocando eos ad exter-
na, & in multa distrahendo: sed soli poti-
us Deo relinquuntur. Sic enim & Domi-
nus in Canticis ait: Adiuo vos filiē Hie-
rusalem per capreas ceruosq; cāporum,
nē suscitatis, neque euigilare faciatis dile-
ctam, doncē ipsa velit. Et ipsi diligēter
cauebunt, nē ab imperitis & inexpertis
Doctoribus consilia petant, q̄ hi eis ma-
ximo possent impedimēto esse, & pertur-
bare non minimum, itā vt fortasse sic se
vel semel extrouerterent, vt in viginti vel
quadraginta annis vix vnq̄ redirēt ad inte-
riora. Grādis præterea huiusmodi suūmet
cura habenda est, diligēterq; obserua-
bunt semetipsos. Istud nanque gaudium
tam ingens est, vt estuet intrinsecūs instār
musti in vase bullientis. Multoq; præstat
forās ipsum erumpere, quā naturā plūs

Spūalis na-
tūitatis
gaudium.

Cant. 2.

fatis debilitari: haud dubiē enim ex ore
& naribus sanguis prorūperet. Hæc por-
rō natiuitas longē adhuc à supremo di-
stat gradu, vtpotē quæ adhuc inferiūs in
sensualitate subsistit. Sed angelus prædi-
xit, quod puer nasciturus, id est, in quo
vera peragitur natiuitas, vinum & siceram
non biberet, nec omne quod inebriare
possit. In quibus enim hæc natiuitas su-
premo modo summoq; gradu peragen-
da est, hi longē sublimiori ducuntur via.
Est nanque bona, est melior, est & opti-
ma via. Isti non bibent omne quod inebriare
possit, vt illi de quibus præfati su-
mus, putā delectationem, qualem priores
illi ex obiectis sibi præstitis, siue gustan-
do, siue sentiendo, siue contemplando,
siue fruendo perceperunt. Quin potiūs
in arcta quadam & tenebrosa, omnisq;ue
solatij experte constituuntur semita, per
eamq;ue trahuntur: vbi intolerabili corri-
piuntur angustia & pressura, vt euadere
non possint, & quoquē se vertant, in im-
menso quodam, vasto, obscuro, & nihil
habente solatij exilio se conspiciunt, vbi
seipos periclitari coguntur, totosq;ue se
in hac via Deo relinquere, quandiu illi
visum fuerit: qui interim aded ipsos dere-
linquit, quasi nesciat quibus in miserijs
& angustijs versentur. Iamq;ue intolerabi-
le est illis, tam extremē carere Deo, cuius
presentiam mirum in modum sitiunt ap-
petuntq; in vtroque tamen sese resignāt.
Hæ nimirum essentielles dicuntur conuer-
siones, quibus solis essentielle respondet
premiū. Ceteris cōuersionibus acciden-
tale premiū respondet. Qua de re ita d.
loq̄tur Thomas: Externis quibusq; ope-
ribus, q̄libet magna sint, quatenus opera
sunt, non nisi accidentale premiū respon-
det. Quandō verō se spiritus intūs ad dei
spiritum ex ipso fundo cōuertit, itā vt ni-
hileorum quę accidere possint, spectet,
sed Deum duntaxat nudē ac purē supra
opera, supra modos, supra cogitationes,
supra ipsam deniq;ue rationem seu intel-
lectum, quęrat, quod sacer Dionysius ir-
rationalem & insanum amorem vocat:
huic conuersioni, cū sit vera ac essenti-
alis conuersionis, semper essentielle præmi-
um, & Deus ipse seipso respondet. Pos-
sunt tamen & alię conuersiones generali
quadam externa ratione essentielles dici,
putā in quibuscunq; homo purē ac nudē
solum Deum propter deū, non aliud ali-

Quibus,
quod inebri-
et, non
bibendū.

Quibus con-
uersionibus
quod premi-
um respondeat

quid

quid omnīō, nec aliqua alia de causa in-
tendit. Sed prior hæc conuersio, circa in-
ternam formę ac modi expertem præsen-
tiam Dei versatur, spiritumq; creatum su-
per substantiali quodam modo in increa-
tum Dei spm̄ introducit. Quā feliciter
actum esset cum homine, si in omni vita
sua vel semel hanc posset conuersionem
obtinere? Iam quicunq; Deum, itā vt di-
ximus, sequutus est, in eaq; de qua præfati
sumus, pressura fidem seruaui, illi dñs se-
metipso vicem reddat oportet. Itaque ra-
pit eum abyssaliter in se & beatitudinem
suam, ibiq; spm̄ eius tam feliciter, tamq;ue
totum sua permanat atque perfundit di-
uinitate, adeoq; in se absorbet, vt in vnita-
te diuina oēm perdat multiplicatē. Hi
sunt dilectissimi, quos Deus etiam in hoc
tempore ab omnibus interim releuat refi-
citq; laboribus suis, verissimam illis p̄gu-
stationē donans felicitatis illius, qua per-
enniter fruituri sunt. Ipsi sunt columnę,
quibus Ecclesia innititur, qui si in Chri-
stianitate non essent, ne vna quidem ho-
ra Christianitas duraret. Solum nanque
esse ipsorum, id est, esse eos, longē digni-
us, multoq;ue vtilius est, q̄ quicquid totus
simul orbis agit. Ipsi deniq;ue sunt, de q-
bus Dñs ait: Qui tetigerit vos, t̄git pupil-
lam oculi mei. Vndē videte, obsecro, cha-
rissimi, ne quam eiusmodi Dei amicis in-
iuriam irrogetis. Præstat nobis dñs Deus,
vt cuncti hæc perfectissimo sibiq; lauda-
biliori modo exequamur, ad laudē & glo-
riam ipsius. Amen.

quibus sine
Christianitas
non dura-
ret.

Zach. 2.

IN EADEM SOLEN-
nitate natiuitatis beati
Ioannis Baptistæ.

*Vt sese homo ad testimonium vere diuinę
lucis in fundo suo lucētis, & in infimis & in su-
premis viribus rectē gerere debeat, & de amo-
re diuino, in quo omnis nostra salus consistit.*

SERMO II.

Hic venit in testimonium, vt
testimonium perhiberet de lu-
mine. Ioan. I.

Olenitatē hodiē, dilectissi-
mi, Baptistę Ioannis sancta co-
lit ecclesia: quem nos si verbis
celebrare velimus, minimum
id fuerit, cū ipse Dominus sublimiter
ac dignē eum extulerit, dicens, quod in-

ter natos mulierum non surrexit maior
Ioanne Baptista: idemq;ue eodem loco di-
xerit: Quid existis in desertum videre?
Prophetam? Etiam dico vobis, & plus q̄
prophetam. Itemq;ue: Quid existis in de-
sertum videre? arundinem vento agita-
tam? Sed quid existis videre? hominem
mōllibus vestitum? quasi dicat: Non est
talis Ioānes. Et ipse de seipso testatus sit:
Ego vox clamantis in deserto: parate vi-
am Domini, rectas facite semitas eius. De
quo insup̄ hodiē sancta canit Ecclesia,
quod ipse lucerna sit lucens & ardens.
De quo ipse demū sanctus Ioannes Euan-
gelista, quod superiūs thematis loco au-
distis, p̄nunciavit. In testimoniū eū veni-
se, vt testimoniū de lūine perhiberet: de
qua sentētia nobis in præsentiarū sermo
est. Post tāta igit̄ tātorūq; p̄conia, qd nos
his excellentiūs dicere poterimus? Sed ad
thematis verba veniamus, quæ sic habēt:
Hic venit in testimonium, vt testimoni-
um perhiberet de lumine. Hoc lumen,
charissimi, cui diuus Ioānes testimonium
dicitur perhibuisse, essenziale, immō su-
peressentielle, omnem excedens cogniti-
onem, & excellentissimū lumen est,
ipsumq; in intimis ac profundissimis ho-
minis fundi lucet. Vbi verō lumen hoc
atque testimonium homini præstatur,
ipsumq; mouere incipit, ille, cū id ob-
seruare deberet, & attendere vbinām sit,
extra fundum suum sese auertit, peruer-
soq;ue ordine forās huc illucq;ue euaga-
tur: quo sit, vt testimonium hoc non reci-
piat, ob sensualem, ad quam se conserit, fo-
rinsecūs operatiōem. Sunt & alij, qui hoc
testimonium non recipiunt. In propria,
inquit, venit, & sui eum non receperunt.
Hi diuino sunt contrarij lumini, quod
corda gerāt secularia, sintq;ue, vt diuus Io-
annes Baptista Phariseis obiecit, proge-
nies viperarum, illis ecōtrā asserentibus,
Abrahæ se filios esse. Quandam enim ex-
trinsecūs præ se ferebant sanctitatem, sic-
ut & isti de quibus agimus. Hi planē omi-
bus hoc lumen amantibus aduersantur:
quod sanē horrendum, nimisq;ue pericu-
losum est. Deniq;ue vix tenuissimo filo
huic lumini, & ipsi quoquē fidei conne-
ctūtur. Ceterū cū natura infirma sit,
& ex seipso nihil omnīō possit, quoddam
ei supernaturale auxilium, virtutemq;ue
supernaturalem contulit Deus, id est, gra-
tię lumē, quod est lumen creatum, quod
na-

Matt. 16.

Ioan. 1.

Ioan. 1.

Matt. 3.

Lumē gr̄e
& glorie q̄
differat.

na-

naturam longè supra se euehit, sumptusq; omnes hac ratione nature necessarios secum adducit. Supra hoc lumen, aliud est lumen, quod lumè gloriæ dicit, per quod naturale lumen creati intellectus confortatur, ut videre possit lumen increatum, quod est lumen diuinum, immò Deus ipse. Si enim Deum cognoscere debeamus, id per Deum, cum Deo, in Deo fieri necessè est, ut Deum per Deum cognoscamus, quomodo Propheta ait: In lumine tuo videbimus lumen. Hoc est excellentissimum lumen, & ipsum illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum: diffunditurq; super omnes, & malos & bonos, haud secus quàm Sol omnibus lucet creaturis. Si qui ceci sunt, suo damno ceci sunt. Si quis in obscura foret domo constitutus, & vel tantum luminis habere posset, ut foram aut fenestram aliquam inueniret, per quam apertum caput protèdere quiret, iam haud dubiè versaretur in lumine. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine. Diligenter hic aduertendum est, ut nos principio ad ipsum lumen gerere debeamus, ut ipsum percipere simus idonei. Itaque abstrahere nos debemus ab omnibus, quæ temporalia atque caduca sunt. Præstatur namque hoc testimonium & in infimis & in supremis viribus. Infimæ vires sunt, concupiscibilis & irascibilis. Concupiscibilis, ad quam oblectamenta pertinent, si hoc testimonium capere debeat, necessè est, ut primum sese à naturæ & sensuum oblectamentis abstrahat, ubi-
cunque se delectari senserit, siue id homines sint, siue vestimenta, siue alia quæq; & ut paucis multa complectar, ubi-
cunque sensuum suorum voluptates seu oblectationes deprehenderit. (Vitæ necessaria nihil prohibet Deus quin capiamus, & ea libentissimè permittit) Et hæc vita abstractiua dicitur, quæ merito desertum vocari potest, in quo vox Dei clamat. Abstrahitur autem hic homo ab omni delectatione & naturæ & spiritus, & intus & foris. Secundò perhibetur hoc testimonium in vi irascibili, ubi præstatur homini stabilitas & fortitudo, ita ut, modò rectè hoc perceperit testimonium, instar montis ferrei, immobilis efficiatur, non autem velut arundo huc atque illuc agitetur, quod Dominus Ioannè esse negavit, addens quæ nec de illorum numero foret, qui mollibus vestirent, per quos accipere licet, qui sui cor-

Psal. 35.

Ioan. 1.

Quæ vita deserti vocatur.

Matt. 11. Mollibus vestiti.

poris quietem & commoda sectantur, diliguntq;. At inuenire est, qui hæc aspersionem. Sed arundo vento agitata plus satis estis, dum ob fatuum aliquod, vel durum vel scommaticum verbum, mox instar arundinis commouemini ac perturbamini. Et quid vobis, obsecro, verbum vnum nocere potest? Aut si inimicus modò hæc, modò illa inspiret, ingeratq; iam tristitia inordinata, iam gaudium immodicum vos occupat: & nunc ita, nunc aliter afficimini, ita ut rectissime populus arundineus diceat. Præterea & in supremis viribus, putat in intellectu, & in voluntate, siue in amore hoc testimonium perhibetur. In intellectu, propheta est. Propheta, procul videns dicitur. Et intellectus tam longè respicit, ut dictum mirum sit. Iam si quis illuminatus sit homo, qui tamè necdum huc pertigerit, si quæ arcana diuinæ; audiat, fundum illi suum testimonium perhibet, vera esse quæ audit. Sed de Ioanne Dominus ait, quæ plus sit quàm propheta: & hoc de isto accipit fundo, quod intellectus pertingere non valet. Vbi lumen videtur in lumine, id est, in interno creato lumine, quod est gratiæ & gloriæ lumen, videtur (id est, intelligitur) diuinum increatum lumè, id est, primò occulta & operata quadam ratione. Ad hoc fundum vel ad mille miliaria vires attingere nequeunt. Quæ verò latitudo in hoc sese fundo manifestat, & imaginis & formæ & modi expertus est, & neque hic, neque illic habet: sed immensa quadam abyssus est, quæ fertur in semetipsa absque fundo, velut fluxus maris, quomodo in ima merguntur, ita ut quasi nulla illic aqua fuisse videatur: post horulam verò magno cum impetu prumpunt, quasi omnia absorbere velint. Sic & hoc fundum in quadam tendit abyssum, in ipso quoque propria est habitatio Dei, multo veriùs, quàm vel in celo, vel in oibus creaturis. Ad ipsum quoque, si quis pertingere posset, inueniret illic veraciter Deum, & seipsum simpliciter in Deo: (Nunc enim ab illo separatur Deus) haberetq; illic presentem Deum. adeo quoque eternitas ipsa sentitur hic atque gustat, nec est hic præteritum vel futurum: sed nec lumen aliquod creatum in hoc fundo pertingere, vel in ipso lucere potest: quoniam quidem solus hic Dei locus est & habitatio. Hanc præterea abyssum nec creaturæ omnes emetiri, sed nec explere, nec plenè contentum atque pacatum reddere possunt, nec aliquid omnino

Propheta quid.

Vbi propria habitet Deus.

no id potest, nisi solus Deus omni immensitate sua: ad ipsam denique nihil pertinet, nisi abyssus diuinitatis, sicut scriptum est: Abyssus abyssum inuocat: Si non desissent, qui sedulo id obseruaret, radiaret profecto hoc fundum deorsum in vires, & tam supremas quàm infimas ad suum inclinaret alliceretq; principium & originem Deum: modò, inquam, id obseruaret homo, secum quoque manens, amabilissime illi acquiesceret voci in deserto, id est, in hoc fundo clamanti, & omnia ut magis ac magis ingredi studeant, inuitanti. Quid enim desertum dixerim, ubi tanta solitudo est, ut nulla vnquam, nulla prorsus cogitatio in ipsum peruenerit: omnium quoque illarum intellectualium cogitationum, quas vnquam habuit aliquis de beatissima trinitate, cuiusmodi nonnulli multum occupantur, ne vna quidem pertingerit in ipsum, quod maxime internum, & longè remotissimum sit, omnis & loci & temporis expertus, simplex quoque: & nihil habens distinctionis? vnde quisquis rectè ad ipsum pertingit, haud secus sentit, quàm se illic perpetuo fuisse, & cum vno eodem se prorsus vnum esse: & licet non nisi breuissimo illic momento sit, eodem tamen puncto & manifestat se, & sentitur illic eternitas. Procedit autem hinc extrorsum lux quædam, quæ testimonium perhibet, fuisse hominem ab æterno in Deo necdum creatum. Cum autem sic in Deo esset, fuit utique homo Deus in Deo. Diuus Ioannes ait: quod factum est, in ipso vita erat. Itaque hoc ipsum quod modò homo est post suam creationem, hoc ab æterno secundum ideam fuit in Deo increatus. Porro quandiu ad eam non redit homo puritatem, in qua ex sua profuxit origine, non creatus in creaturam, nullo pacto in Deum redire potest. Dicam apertius: Nisi omnis propensio siue affectio vitiosa, omne proprium videre & sapere, & quicquid fundum qualibet possessione aliqua labe adspersit & impurum reddidit, quæcunque præterea aliqua cum delectatione homo spontè vnquam siue in natura, siue in spiritu possedit, & quæ inordinatè ipsi inciderunt, & ab illo spontè scienter quoque suscepta sunt: nisi inquam, hæc omnia ita penitus abstergant diluanturq;, ut sit ea homo puritate, quæ erat cum ex sua origine promanaret, nunquam ad suum reuertetur principium Deum. Sed nec hoc quidem ad puritatem sa-

Psal. 41.

Ioan. 1.

Psal. 41.

Qui tunc quæ ad suum reuertitur quæ ad principium

tis est, nisi & spiritus lumine gratiæ primè transformetur. Quam transformationem si quis perfectè, plequeretur, & homo foret introuersus recto ordine siue ordinatè in intimum fundum suum, fieri posset, ut aliquis ei etià in hac vita supremæ transformationis fulgor præstaretur, sine qua transformatione in Deum pertingere nemo, nullus Deum cognoscere valet, quando is perfectè cognosci non potest, nisi in lumine increato, quod ipsemet est, de quo Propheta ait: Domine, in lumine tuo videbimus lumen. Iam si quis ad suum sese intimum fundum crebro recipere, ei quoque foret familiaris, perciperet ille nimirum inde per plures nobilissimos fulgores, per quos multo, quid Deus sit, lucidius apertius quoque cognosceret, quàm oculi eius corporei materialem huc visibilem quoque Solem cognoscant. Certè gentiles quidam ipsi huic fundo tam fuere familiares, ut contemptis caducis omnibus, hoc solum sectarentur, huic soli vacaret: vnde factum est, ut miram ex ipso notitiam consequerentur. Successerunt deinde præclari Philosophi, ut Proclus, Plato, & alij complures, & ipsi alij, qui per sese eam tam exactè reperire non poterant, planissimam apertissimam quoque huius notitiam tradiderunt. Vnde est, quod & diuus Augustinus Platonem fatetur sancti Ioannis Evangelium ad id usque loci, ubi dicitur, Fuit homo missus à Deo, integrè pronuciasse, licet abditis & tectis verbis. Itaque & ad beatissimæ Trinitatis distinctam cognitionem pertigerunt. Vnde hoc? Ex isto utique interiori fundo, cui vivebant & vacabant, cuius habebant curam. Hoc verò quàm nobis turpe est, quæque ignominiosum, dilectissimi, dum nos miseri ac steriles interim, tametsi Christiani simus, tantaque vndique quæ nobis auxilio sint habeamus, putà Dei gratiam, sacram fidem, veneranda sacramenta, & plura alia maxima adminicula, semper tamen velut cæcæ gallinæ circumimus, & neque nos ipsos neque quid in nobis sit agnoscentes, nec ullam fundi nostri vel tenuissimam habentes notitiam. Cuius si à me ratio postscatur, ipsissimam reddo, quod plus satis in multa distrahimur, plus satis externi sumus, plus satis sensibus operamur, ac nostris conceptibus & institutis inordinatè in heremus, solis externis exercitijs perpetuo incumbentes, ut potè multæ vocali oratio

Psal. 35.

Miri quiddam de Platone.

tioni, lectioni, studijs ex propria voluntate propriaque quæstione, neglecta vitiorum mortificatione, assumptis, quibus impeditur ac detinemur, vt ad nos ipsos nusquam ingredi, nec ad animæ nostræ fundum nudæ ac puri pertingere queam. Nihilominus, charissimi, id hortor & obsecro, vt si qui sunt, qui vasa sua vino Cyprio replere nequeunt, vel lapidibus, vel cineribus ea implere festinet, ne penitus vacua permaneant, & diabolus ea ingrediatur occupetque. Quod ne fiat, longè præstiterit quanlibet multæ vocali orationi vacare. Est deinde & aliud in supremis viribus testimonium, in vi scilicet amatiua, quæ voluntas est. Huc pertinet illud, quod cantat hodiè ecclesia de beato Ioanne, quod lucerna fuerit lucens & ardens. Lucerna, vt nōstis, & calorem habet & lumen. Calorem quidem sentis in manibus, & tamen ignem non vides, nisi fortè desuper inspicias: lumen etiam non vides, nisi per medium cornu. quæ vtinam, dilectissimi, solerter attenderemus, & calorem hunc atque lumen istud crebrius obseruaremus. Per ipsa nanque amorem accipimus vulnera: antem, qui nos ad hoc perducere fundum debet: in quo amore quandiu positi sumus, excitare nos ipsos, & ipso pugnare & vrgere, arcumque nostrum, quatenus fieri poterit, quam maxime intēdere debemus. Vbi verò ad ligantem in hac occulta abyssu amorem pertingerimus, ibi nos ipsos amori pro illius arbitrio relinquamus oportet, cum illic nostri potentes non simus, nec vlla ibi cogitatio, nullum virium exercitiū, nullæ denique sint virtutum actiones. Sin autem tantum nobis illic spatij, tantillaque libertas concedatur, vt vel vnam liceat cogitationem cōcipere, iterumque ad amorem vulnerantem recidamus, tum ilicō nos sursum erigere, excitare, inflammare, amore pugnare, desiderare & obsecrare debemus. Cogendusque tūc nobis amor est. Si quis loqui non valet, cogitet desideretque, dicatque cum diuo Augustino: Iussisti Domine, vt diligam te. Da quod iubes, & iube quod vis. Dicat inquam: Iussisti Domine, vt diligam te extoto corde, extota anima, ex oibus virib⁹, & ex omni mēte mea. Da mihi, vt te extoto, extoto, extoto diligam. Si quis autem adhuc tam rudis est, vt mente & cogitatione hæc agere non possit, vel ore depromat. Ceterum

Deuota & efficax S. Augustini oratio.

ita non faciunt, q̄ nihil exercitati, quieti se tradunt, quasi iam omnia peracta sint, cum nihil huius amoris habeant. Dehinc amor languens accedit. Quarto demum loco amor insaniens venit. Hic iam, dilectissimi, amor descendit, & intellectus afflucendit. Nec vnquam eiusmodi homines plus ad emendum & vendendum rationis, intellectus & prudentiæ habuere, quā modò. Comparatur autem hic amor in sa Lucerna que amor cur similes est, sentit quidem ardorem illius, quo sic estuat, vt durare vix possit, & omnibus viribus suis ad amorem incomparabiliter anhelat, neque tamen eo se præditum no- uit. Denique & sanguinem & ossium medullas absumit. Agat iā eiusmodi, satisque caueat sibi, ne externis propriæ voluntatis institutis & exercitijs naturam destruat, ne, quando amor sua est executurus opera, cedere compellatur: sed ita se gerat, vt ipsum in illius impetu & actione sequi possit. Sed aiunt quidam, velle se hunc vitare impetum, ne destruat, nec id magnoperè ad ipsorum attinere statum. Vbi verò amor hic insaniens hominem inuadit, omnis hominis operatio succumbit: tumque loquitur Deus verbum vnum per hominem, quod ipsum longè nobilius, multoque vtilius est, quam centies mille cunctorum hominum verba. De quo beatus Dionysius Areopagita sic S. Dionysio ait: Quandò verbum æternum in animæ fundo profertur, si modò tantæ capacitatis, tamque præparatum sit fundū, vt verbum illud æternum in sua integritate, vt generatur ipsum, non per partes, sed totum queat suscipere, tum fundū cum eodem verbo vnum efficitur, sitque idem ipsum in verbo, ita tamē, vt fundum semper creatura secundum essentiam permaneat. quod etiam Dominus noster IESVS Christus testatur, vbi ait: Volo pater, vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus. & cum Augustino dicit: Tu in me mutaberis. Huc autem, charissimi, nulla potest ratione perueniri, nisi per hanc amoris viam. Audiamus nūc quid ipse de se Domini Baptista loquatur: Ego, inquit, vox clamantis in deserto: parate viam Domini, quæ est via virtutum: rectas facite semitas eius. Via, trita & publica est. Semitæ, subtiliores sunt. Si quis enim modò in frumento semitas explorare deberet, sudaret ille plurimum, & præterea à recto de- uia-

Ioan. 17.

Ioan. 1.

Quo sine amore nihil fructus assequare.

uiaret tramite: tametsi semitæ compendiosiores sint, & iter multo reddant breuius, quam publicæ plateæ. Atque ò si quis semitas ad fundum deducens, attingere posset: quam ille breuiaret iter? quanto vteretur compendio? O si quis suum duntaxat fundum obseruaret, & ante omnia maneret secum, obseruaret etiam semitas ad fundum perducens, quæ vtiq̄ vasa sunt, & subtiles rareq̄, obscure & incognitæ: nulla profectò aduersitas, nulla pressura intus vel foris, nullus denique defectus siue vitium illi accideret, quin oia hæc perducerent, inuitarent, impellerent eum ad fundum suum. Sunt præterea & interiores dirigendæ semitæ, eademque diligenter obseruandæ: aduertendum etiam quæ sint viæ nostri spiritus ad Deum, & Dei ad spiritum. Hæ nanque semitæ, admodum subtiles sunt & occultæ. Quas plerique peruertunt potius, dum totos se semper ad externa exercitia, exterioresque actiones effundunt & extrouertunt, haud secus agētes, quam si quis Romam accessurus, quæ in superioribus sita est, ad Batauos descendat, tanto longius à recto deuiaturus itinere, quanto longius processerit. Cumque resipiscunt isti, & rectum cupiunt iter repetere, iam senio prægrauati, capitis debilitate laborant: sicque fit, vt amori in opere illius & impetu sufficere non possint. Ceterum vbi quis in hoc amoris impetu seu vehementia positus est, non de peccatis suis, non de humilitate, non denique aliud aliquid cogitabit, nisi hoc tantum, vt amori in illius actione sit satis. Pugnatur tamen etiam amore, atque contenditur in ariditate, in derelictione, in frigiditate, in duritia: ita videlicet, vt in illis nos amori resignemus, amori integræ seruemus fidem, continent nos in omni moda paupertate & exilio omnium quæ amor non est, perpetuoque suspiremus desiderio, plenamque & certissimam teneamus fiduciam, & inseparabiliter demum amori adhæreamus: certi quod ita agentes, tanta tamque multa percipiemus sentiemusque, vt nemo dignè exprimere possit. Quod si plenam amori fidem non seruamus, desiderium nostrum flaccescit, & tepescit amor: atque ita nullos reportamus fructus, sed vacui permanemus. Quauis autem habeat fortassè aliquis omnia quæ haberi possint amoris indicia & argumenta, si tamen hoc intra se amo-

ris testimonium non reperiatur, nihil sunt alia omnia. Colligat inde licet amore se præditum, nihil hoc diabolus moratur: quin & permittit illi adesse cetera, modò hoc verum non consequatur veri amoris testimonium, veri, inquam, amoris. Fallacem nanque amorem libes illi malignus spiritus relinquit, vt scilicet persuasum habeat amare se Deum. Atqui si fundum suum penitus scrutaretur, inueniret haud dubiè, quomodò suus se habeat amor. Et hoc est, dilectissimi, quod potissimum deest vobis, quod ad fundum minimè vos recipitis. Quod si perueniretis, sentiretis vtiq̄, vt continuè sine cessatiōe vos gratia adhortetur excitetque, vt mentem habeatis supra vos ipsos subleuatam. Sed huic admonitioni tam crebro grauerque plerique resistunt, vt indigni prorsus fiant, qui eam vnquam recuperent: cuius potior causa est, quod sibi ipsi plus satis placent. qui si gratiæ fulgoribus obtemperarent, perducerentur his vtiq̄ non ad fundum modò, sed ad tantam quoque cum Deo vnionem, vt in tempore sentirent, quo eternaliter sunt fruituri, vti crebra experientia probatum est. Quod nobis omnibus præstare dignetur deus omnipotens, in secula benedictus. Amen.

Quæ amoris facta homini non inuideat.

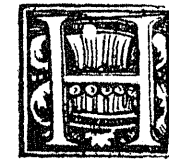
IN FESTO DIVI Petri apostoli.

De correptione & admonitione fraterna, quando ea licita vel illicita sit: & potissimum, vti se se superiores quique erga subditos gerere debeant.

SERMO VNICVS.

Argue, obsecra, increpa, in omni patientia & doctrina.

2. Timoth. 4.

Aec sunt, dilectissimi, verba Apostoli, quibus instituebat olim discipulū suum Timotheum, quæ episcopum & rectorem aliorum ordinaret: quæ nihilominus ad omnes spectant superiores, & eos qui confessiones recipiunt, quos nimirum his duob⁹ præditos esse oportet. Primum est, vt reprehendant externa omnia seu manifesta peccata, quæ corrigere possint, & præcipuè, vt eos, quibus præfuit, veritatem edocent. Id enim impendit necessarium est: & multa hinc conscripta sunt, vt subditi in-

Quæ duos confessionarijs necessaria.

stituendi, corripiendi, increpādi sint, singuli iuxta conditionem suam, præcipue à diuo Gregorio in Pastoralibus: vbi cum omnia plenissime habeantur, hic talibus superfedebat. Dicam aut de altero, quod magis spiritale est, docetq; hominem potius semetipsum intus iudicare: quando quidem id cum primis necesse est, vt qui internus fieri volet, alios non obseruet, maxime peccata ipsorum, ne quam displicentiam contrahat, vel mentis amaritudinem, aut temerariam aliorum iudicationem incurrat. Hęc enim tanta anime damna inferunt, vt satis doleri non possit. Vnde & vos moneo, charissimi, vt quam charus vobis est Deus, ab aliorum consideratione animam reuocetis, & totos vos recipiatis ad vosmetipsos: & si quæ in alijs vitia cernere contingat, studiose exploretis, fuerint ne præteritis temporibus eadem in vobis, aut sint ne etiam nūm. Si ea in vobis deprehendatis, diuina id prouidentia ac dispensatione factum cogitatis, vt in alijs ea conspiceretis, vt inde ad vris ipsorum cognitionem, ad cordis cōtritionē, ad morum denique vitiorumque correctionem adduceremini. Simulque & pro illis, in quibus ea notāstis vitia, preces ad Dominum fundatis, vt & illis Dominus pro suo diuino beneplacito cognitionem emendationemque largiatur. Sic plane bonus quisque etiam ex aliorum peccatis fit melior, & ab omni iudicatione, displicentia, ceterisque vitij se seruat immunem, vbi peruersus omnia in peiorem rapit partem, & pessime interpretatur quæcunque videt. Atque ita bonus quisque verum seruat amorem, & fidelitatem erga proximum: eademque dilectio etiam alios in corde illius innoxios reddit. Si quid enim infirmum, seu quod vitium in alijs aduertat, non ita esse cogitat, vt foris videtur, sed ex bona procedere intentione, aut ideò Deum id permittere, vt ipse inde commoneatur & corrigatur, vel vt se ipsum exercere, mortificare, & vincere discat, patienter sufferendo defectus aliorum, sicut & ipseus sepius mala Deus dissimulauit, & peccata patienter tulit. Quod ipsum profectò multo sepe homini vtilius, multoq; melius foret, quam alia omnia, quæ forinsecus monendo & corripiendo facere posset, etiam si illa ex amore fieret: sicuti crebrò sibi persuadent homines ex amore se corripere, cum tamē longē ali-

Quò sibi
quod recipi
endus.

ter se veritas habeat. Equidem in veritate vobis affirmo, charissimi, si vos ipsos per patientiam & pacem in cordis puritate vincatis, oēs vicistis aduersarios vestros: quod haud dubiè multo præstiterit vobis, quam si totum mundum scribendo & sapiētia vestra lucremini, vos ipsos interim perdētes noxia perniciosaque aliorum iudicatione. Ait enim dominus noster: Quid vides festucam in oculo fratris Matt. 7. tui, trabem autem, quæ in oculo tuo est, non consideras? Hic tamen excipio eos, quibus id ex officio ab sancta ecclesia iniuncto incumbit, vt alios corrigant, qui sagaciter aduertere debent, quomodo & quibus ex causis reprehendant, vt nos beatissimus apostolorum princeps Petrus scriptis & vita docuit, qui ipse totus mansuetus & misericors fuit: ne videlicet aliquem toruis gestibus, aut turbulentis & iracundis ac asperis verbis corripiant, quæ tristitiæ & indignationi somitem præbent, (neque enim id ipsos decet) sed (quod solū eis permissum est) ad emendationem & edificationem sibi subiectos reprehendant. Sed, proh dolor, ita nunc ut plurimum fit, vt prælati & superiores multum hac in parte negligētes sint, palpentque semetipsos, durius quam oportet subditorum mala castigantes. Vnde non modò nulla sequitur correctio, sed maior etiam peruersitas eorum quos reprehendunt. Qui si subditos suos in timore Domini cum mansuetudine instruerēt, vt aduertere possent, pro sola animarum suarum salute fieri, multo citius totos se emendationi exponerent, & manerent in pace sua. num autem vident, proh dolor, prælatos suos suum duntaxat priuatum commodum & honorem sectari, seque præter fas & equitatem opprimere, magis rebelles magisque inuoluntarij fiunt. Sunt enim reuera plerique, qui se ex iustitiæ zelo subditos corripere arbitrantur, cum tamen ex iracunda vltione & animo auerso id agant: quodque odio vitiorum se facere credunt, hominum potius odio faciunt. Sed obsecro vos, qui cunq; tales estis, discutite vosmetipsos, si in veritate diligitis, quos tam acerbè punitis: vt vos quidē persuasum habetis, ex deuotione & zelo iustitiæ, sed vt timendū est, potius ex auersa impatientia, quam ob iustitiam ex vero pietatis ac benignitatis fundo mouemini. Quod tamen de illis potissimum di-

Cur subdi
ti aliquoti
es rebelles
fiant.

xerim, qui necdum interna cordialis dulcedinis & diuini amoris gaudia experti sunt: quibus id vsuuenire solet, vt subditos suos tam importunè compellant & puniant, aut durioribus verbis toruocq; ad speciem immitius aggrediatur. Quæ enim anima amorem intimum diuinamque dulcedinem necdum experta est, discretiōem in modo, in verbis, dū corripit, seruare nescit: quæquidē vera charitas docet, vt tractandi sint, qui reprehensibiles sunt. Porro qui ratione officij arguere volunt, illi contemptum dei & animarū damna præuenire debent, atque ita blandis ac dulcibus verbis & mansuetis gestibus corripere qui corripiendi sunt, vt infirmiores notare possint, suam duntaxat salutem, non aliud aliquid, spectari. Quod si ex diuina permissione id accidat, vt nonnulli quàm subditi per immodestiam & temerariam erga prælatos suos irreuerentiam excedant, non id respicere nec villo pacto vindicare debent, quatenus absque aliorum subditorum suorum scandalo fieri poterit. Si enim viciscantur, seipsos suspectos reddunt, quod illis fortasse impedimento erit, vt nullum per ipsos fructum Deus facere possit. Sed maiori cum patientia ac benignioribus verbis & gestibus quàm alijs facerent, eiusmodi sese exhibebunt. Hęc enim ut plurimum ferè maxima superiorū tentatio est, per quam multum de martyrij gloria vel perdunt, vel merentur: vnde diligentior hic eis perpetuò cura adhibenda est. mansuetudo namque, & libeter hominum erratis ignoscere, sic decent prælatos, vt his virtutibus meliores habere non possint. quibus tamen & hoc summopere agendum est, ne priuatum honorem ambiant, ne quem singulari prosequantur amore, sed omnes sibi subiectos concordia dilectione, velut mater pijsissima filios suos complectantur: maxime verò infirmis ac malè habentibus amorem & fidelitatem impendant. Ad hæc corda sua iugiter ad Deum leuent, petendo ab ipso & seridè rogando, vt subditos suos conseruet, protegat, tueatur: nec vlla ex parte placeant sibi metipsis: & quātum fieri poterit, primum opere ipsi impleant, quod à subiectis fieri velint. Itā enim, diuina opitulante gratia, omnia facillè effectum fortientur, vbi prælati virtutibus dediti fuerint: quos nimirum, velint nolint, subditi sequi cogentur, etiam si ad-

Qui plati
vel marty
rium asse
quant, vel
perdant.

omnia sint vitia & mala procliues, & infenso in prælatos suos animo. Cæterum quibus nulla alios regendi autoritas commissa est, id est, qui in simplicitate absque officio vitam degunt, illis cum primis necessarium fuerit, vt seipsos intrinsecus occultè iudicent, & pro virili quæcunque externa iudicare caueant, quādo ut plurimum in huiusmodi iudicijs erratur: & plerumque secus sese res habent, quæ nobis forinsecus videtur, vt postea sepius cōperimus. Vnde vulgari fertur puerbio: Is sapiēs est, qui omnia nouit in melius interpretari. Quod vt & nos faciamus, præstet nobis Dominus Deus noster, in secula benedictus. Amen.

IN COMMEMORATIONE diui Pauli apostoli.

Ut perfectè nobis ipsis & omnibus emori debeamus. De afflictionum vtilitate. De amore, passione, & sanguine Christi.

SERMO VNICVS.

Christo confixus sum cruci. Viuo autem iam non ego, viuunt verò in me Christus.

Ad Galat. 2.

Diuus hic apostolus Paulus, cuius hodiè festa celebramus, tam perfectè sibi ipsi, charissimi, & omnibus mortuus erat, adeoque in essentiali quædam Dei & cun-

ctorum hominum amorem transformatus, vt paratus esset pro omni salute mortalium, etiā mille subire mortes: tam denique sui ipsius oblitus, vt nihil sciret nisi Christum, & hunc crucifixum, & omnem Christo hominem lucrari cuperet, tanquam totius mundi cōmunis esset pater, & vniuersum mundum ipse genuisset. Et vt tamen nos Apostolum in vera dilectione & resignatione sequi, Deoque placere possimus, inter ceteras virtutes, quibus studendum est, hæc quatuor nobis sectanda sunt. Primum est, immensa abstractio, exiliū, & oblitio ab omnibus rebus creatis extra Deum. Secundum, oblitio & ignoratio omnium creaturarum. Tertium, contentus in principium nostrum Deum respectus, idque cum lugubri ac penetrante desiderio & expectatiōe Dei. Quartum operatio, per quam vicinius Christo imprimi-

i. Cor. 2.

Quæ quatuor virtutes maxime necessariae.

abstractio.

mimur ac conformamur. Immenſa quidem ſeu abyſſalis abſtractio vel exilium eſt, vt prorsus oblitus ſis, ſi quis aliquid tibi debeat vel obſtrictus ſit, ſicuti omnia in obliuionem abibunt, vbi vltima miſere mortis ingruerit hora. Deinde ſi in tēpore ſupra tēpus viuere voles, & ab omnibus eſſe creaturis abſtractus, intelligentiam tuam obliuiſci docebis omnium que natura præſtare poſſit. Ceterum continuus in Deum reſpectus eſt, vt omnium eorum in quibus Deum inuenire non poteſ, præſentia vulnus tibi ſemper inſligat. Operatio demū, in qua Chriſtus viciniuſ nobis imprimitur inſculpiturq; ea in noſtris ſit interioribus, vbi Chriſtus ex patris ſui perſona eſſentiam ſemper & naturam ſuſcipit. Quantoque Chriſtus hominem in ſua ex patre emanatiōe magis reſpicit, tanto in illo puriūſ formatur. Sanè quicumque modò Chriſto ſe in pœnis & amaritudine per patientiam conformât, illi etiam percipiet cum eodem effluxum & influxum, in quo ille ſemper naturam & eſſentiam capit ex patre. Et quiſquis vitijs ſuis mori & interire poteſt, iſ etiam ex Deo nouam poteſt percipere fortitudinem. Qui in Chriſtum transfundit omnes humanę nature ſuę vires, in hunc ille diuinę nature ſuę vires refundet. Morte interiorum medullarum hominis, amoroſum dei cor ſatiatur. Felix & beata mens, que ab omnibus rebus creatis nudata, expedita & vacuata eſt: queque nulli ſe poteſt rei create imprimere, Deum commouet ad trahendum ipſam in intima diuinitatis ſuę. Abſceſſus omnium rerum creatarum extra mentem hominis, ingredi facit atque emanare in eandem diuitias diuinę virtutis. Nec poteſt quiſquam diuinam præſentiam & ſimilitudinem perfectiūſ capere, quàm iſ qui omnibus mortuus eſt: tam, inquam, mortuus & in mente & voluntate, vt id quod nunquam eſſe ſortitum eſt. Proxima ad perfectiōem via eſt, omoibus mori, & ſoli deo viuere. Qui ſemper moritur in ſeipſo, ſemper abſque ceſſatione viuere incipit in Deo. In veriſſima omnium rerum creatarum morte in anima, gratiſſima ac naturaliſſima vita lateret. Nulla tam propria, tamq; naturalis ad æternam vitam capeſſendam operatio eſt, quàm mortificatio & mors animi ſue mētis omnibus rebus creatis, & ſubiectio, demiſſio, nihilipenſio, abiectio ſuiſpſius

Cor Dei quo ſatiatur.

Proxima ad perfectiōem via q.

ſubter omem creaturam. Homo quidam cogitabat ſecum, vt Deus quosdam tam amabiliter ac dulciter, quosdã verò non niſi per pœnas trahat. Cui Dominus reſpondit: Quid, inquit, amabilius nobilitiſve tibi videtur, quàm quod mihi ſimilius eſt? Et hoc afflictio eſt. Cui, queſo, moleſtior ac multiplicior vnquam irrogata crux eſt, atque mihi? Aut vbinam magis propriè & excellentiūſ operari poſſum, quàm in illis qui mihi ſimilimi ſunt? Qui ſunt homines in afflictionibus conſtituti. Nemo vnquam tam acerbè paſſus eſt vt ego, nec tamen me quiſquam purior fuit. Quandò verò magis irriſus fui, quàm cum patrem meum celeftem q̄maximè honorarem? Certum id habe, diuinam naturam meam nihil vnquam tam excellèter in humana natura operatam, quàm afflictionem. Quanto autem afflictio operatur nobiliūſ, tâto & maiori ex dilectiōe donatur. Semper tamen humane nature fragilitate attendita, ex amore & iuſtitia nihil ei ſupra vires mihi perſpectas imponere poſſum. Oportet nimirū fortiter coronam imprimi, que perenniter coram patre meo virere atque florere debeat. Itaq; qui profundè cupit demergi in abyſſale diuinitatis meę pelagus, hunc & in acerbarum paſſionum profundum mare altè ſatis immergi neceſſè eſt. Equidem ſuper omnia emineo, & mira ac ſupernaturalia in meipſo opera ago: & quiſquis ſeſe ſupernaturaliūſ atque profundius ſubtus omnia deprimit, ſupra vltraque omnia ſupernaturalibus trahitur & effertur. Quidam nôſſe cupiebat, quandò quis perfectè mortuus ſit. Cui Dominus reſpondit: Tunc te ſcias perfectè mortuum, cum vitia cuncta tam tibi impoſſibilia & aduerſa fuerint, quàm ſunt celeftiſſimæ diuinitatis meę generoſitati. Tum iſte ad Dominum: Quid, inquit, piſſime Deus mortem hanc in homine operabitur? Reſpondit Dominus: Præſentia mortis ac morientis vite meę, in qua ſemper humani generis ſalutem operatus ſum. Nam & mihi præſens ſemp erat mors mea, cum æſtuantiſſima ſiti patiendi pro homine acerbiffima quæq; vti præordinatum erat & cōſtitutum mihi à Deo patre. Nec tamen ſufficiebat mihi, quod ego ſolus omium eſſem abiectio creaturarum: quin & omnes qui me conſitebatur, odio haberi, & exquisitis cōfici tormētis oportet.

Paradigma.

Paradigma.

Paradigma.

Paradigma.

Paradigma.

Paradigma.

Paradigma.

Paradigma.

Paradigma.

Paradigma.

Paradigma.

SERMO

VNICVS:

Sigilli & amoris collatio.

Paradigma.

Aliud.

tebat. Ardentiffima quoque ſitis illa, qua humanam ſitiebam ſalutē, effluxum quēdam & ebullitionem eruptionemq; amoroſi ac bullientis pariebat ſanguinis mei. Fuiffet enim hoc ipſa quoque cordi meo duriffima, quam patiebar, morte acerbis, ſi vel vnica ſanguinis vel vnde guttula in corde meo remaniffet, quam pro ſalutē hominis ex eodem flagrantiffimo corde meo non licuiſſet effundere. Vt enim ſigillum formam ſuam cere imprimi, ita & vis amoris, quo hominem dilexi, eiufdem hominis mihi, putā, manibus pedibusq; meis, ipſiq; diuino cordi meo, impreſſit imaginem, vt illius nunquam poſſim obliuiſci. Porro ſicuti vulnera mea acuti clauī & lanceę mucro forarunt, ſic eadē viciffim ſuauiſſimo diuinitatis meę baſſamo repleui, vt ſemper copioſè in hu mane nature promanent fragilitatem. Enimuerò ſanguis meus balneum eſt, ex diuinitatis ardore ſemper bulliens, vt abluatur in eo homo à peccatis ſuis. Quid verò iucundius, quidve gratius mihi eſſe queat in paſſionibus meis, quàm operari eas in illis, quorum gratia eas ſuſtinui, & fructum atque vſuram facere in charis mēbris meis? Planè nihil mihi maiori voluptati eſt, quàm vt videatur ab omnibus, quàm ſupernaturaliter per vim amoris mei pro homine operatus & paſſus ſim. Homo quidam deuotus, quum ſecum cogitaret, quàm graue fuiſſet domino videre hoſtes ſuos, quum ab illis caperetur, tale ab eodem reſponſum accepit: Hoſtes mei ſic coram me erant, vt apud aliquem amici illius, volētēs ei auxilio eſſe ad perficiendum gratiſſimum atque optatiſſimum, quod toto vite ſuę ſpatio patrāſſet, opus. Sic etiam cuidã Dominus miſerabiliter ſemetipſum oſtendit, quàm omni fuerat ſanguine deſtitutus & exhaustus, quandò à columna ſolutus fuit: dixitque: Vide, obſecro, quàm totum me hominis amor ebibit & exuxit. Quomodò ergò non mihi gratum ſit, ex ipſo bibere reſuſiōem ſeu cōpenſationē paſſionum mearum? Aduerte, queſo, quot amoris ſigna in me homo conſpicere poſſit, ſi me videat tam innumeris amoris vulnerib; cōfectum, ſacraſſimamque ruminet paſſionem meam. Tam nobiliter, tam excellenter DEO anima vnitur, & in primam transformatur originem vnde profluit, vt meritò cogitationes omnes aliquod in

hac vnione medium parietes, veluti mortē ipſam horrere ac fugere deberet. Neq; enim extraneum aliquid ea poteſt cogitatio ſuſtinere, que in ſe Deū ſuſcipere debeat. Ideoq; tantum inuiſibilia & ineloquibilia appetenda ſunt. In his verbis obliuiſceris omniū que verbis exprimi poſſunt. Occulta ſit conuerſatio tua, vt in te ſecretē queam operari: & occultum ſerua, quicquid ipſe in te operor. Indè enim cunctis ſum amabilis creaturis, q̄ creaturis omnibus inſtimabiliter occultus ſum. Quam verò naturale mihi eſt habitare in corde patris mei, tam quoq; naturale & gratum mihi eſt cōmorari in anima, in qua quietem reperio, & cruentorū ſimilitudinem vulnerum meorum, quam equidem perenni paterni cordis mei amoris cauterio notaui, immò & vulneraui: quod utique vulnus coram oculis meę diuinitatis perenniter florebit. Quem in hac vita doloribus, afflictionibus, pœnis excruciantū decreui, hunc & in beata æternitate ſuauiſſimo diuinitatis meę melle frui debere præordinauī. Sanè ad fundum animæ ſecundum eſſentiam pertingere non poſſum, niſi ſe homo cū humilitate exhibeat, offerat, reſignet, omnemq; expellat, vt ita dicam, naturalitatem. Ceterum vt D. Pauli exemplo perfectiūſ Chriſto conſigamur cruci, noteſ breue iſtud, ſed haud contemnendum, de cruce dñica exercitium: quod vos dilectiſſimi, familiare habitis & quotidianum, fructū indè, ſi non deſit ſedulitas & perſeuerantia, non minimum reportaturi. Itaq; crux ſancta, inſtār veri lectuli, quatuor habet angulos, ad quos ſacraſſima filij dei membra extenta fuere, quo per id nobis liquidò daretur intelligi, illum vniverſum mortaliū genus, id eſt, cunctos homines cōmuni quadam dilectiōe complecti, atq; ex quatuor mundi angulis cūctos ad ſe in lectulū ſuum inſtār feruentiſſimi amatoris pertrahere deſiderare. Pro omnibus em mortuus eſt, & omnes optat homines ſaluos facere. Quod ipſum & forma crucis illius præ ſe fert inſinuatq;. Eius nanq; pars ſuperior, angelorum eum ruinam inſtauratis quid.

Atq; domicilium q̄ deo ſit gratum.

Piū de cruce dñi exercitium.

Anguli crucis quatuor, quid.

2. Cor. 5. 2. Tim. 2.

Partes crucis quid.

Phil. 2.

Extremitas crucis
suprema.

Infima.

Charitas
nra quoti-

superiori, cæli referatio: in inferiori, de-
structio inferni: in dextra, gratiæ diffusio:
in sinistra, peccatorum remissio significa-
tur. Iam verò iuxta beatissimi apostoli hui-
us, cui hic presens dies sacer est, instituti-
onem, etiam in nobis sentiamus, quod est
in Christo Iesu, id est, huic cruci iam dictæ
spiritualiter nos conformemus, quo Chri-
sto in animabus nostris delectabile præ-
paremus lectulū, quatuor angulis instru-
ctum, quorum vnus sursum, ali' deorsum,
tert' intrò, quartus respiciat foràs. Hi ni-
mirum quatuor sunt vitæ semitæ, non mo-
dò ad paradysum nos pducentes, sed tam
grato quoquè nos decore exornantes, vt
ipsimet deo voluptatis paradysus efficiamur,
& instar terrestris illi' paradysi, qua-
tuor è nobis procedant flumina peramæ-
na, in vitam vsq; salietia æternam. Supre-
mus quidè huius lectuli angulus, seu extre-
mitas suprema, est, vt corda cunctaq; no-
stra desideria cum omni facultate nostra
expandere & extèdere debeamus ad De-
um, in amore, in gratitudine, in laude, in
reuerentia, in humili resignatione & obe-
dientia siue subiectione, ita vt momentis
omnibus tantū Deo laudis & honoris cu-
piamus impendere, quātum creaturæ oēs
in omnia seculorū secula exhibere se pos-
se desiderabunt. Sed neq; hoc pacto siti-
enti nostro desiderio satisfactum esse de-
bebit, sed Deum humiliter precabimur,
vt ipsemet perficere dignetur laudem su-
am, quā nulla perficere, nulla capere crea-
tura potest. Infima extremitas è, vt nos-
ipsum tam profundè cum ingenti deijcia-
mus, humiliemus, demergamus, nihilipè-
damus hūilitate, vt non modò vilissimos
ac indignissimos totius orbis nos iudice-
mus peccatores, sed tales quoq; ab omni-
bus haberi ac reputari desideremus. Em-
uerò adeò se quisq; deijcere in ima, adeò
se vilipèdere ac demittere deberet, vt De-
us cum omnibus donis suis eum non pos-
set extollere: quantoq; largioribus ac co-
piofioribus DEI donis perfunderetur ac
charismatibus, tanto & se ampliùs nihili-
facere & humiliare, Deiq; bonitatem eo
magis laudare deberet & extollere, hoc
ipsum impendiò secum admirans, q' De-
us sublimis & gloriosus, tam inutilis, indi-
gi, extremi vermiculi vel semèl meminis-
se, & vel aliqd saltem per eum operari di-
gnaretur. Extrorsum versùs tendès extre-
mitas, est, vt tam latè ad creaturas omnes

simus extenti, vt complectamur omnia, <sup>fariā exte-
di debet.</sup>
veraq; cum dilectione cunctos in cælis, in
terra, in purgatorio degentes, amplexemur.
Et primò quidem in cælis positos be-
atos spirit' amabili cum fauore circum-
plectamur, de illorum exultando gloria,
ac perindè gratias ob eam Deo referèdo,
ac si nos ipsi ea frueremur. Deindè animas II.
in purgatorio detètas, ita complectamur
per compassionem, vt tātum illorum pœ-
nis & cruciatib' compatiatur, ac si nos-
ipsi ea toleraremur, eisq; succurramus &
opitulemur pro viribus. Tertio, ad omnes III.
adhuc superstitēs hoies extèti erimus, ve-
ra eos complectendo charitate, nullo pe-
nitūs excluso, & opem ferendo, subueni-
endoq; singulis pro virili, idq; tanto cum
cordis affectu, vt doleamus esse aliquem,
qui nostra nō sit ope subleuatus: tam in-
genti quoq; cū amore cuncta nostra per-
agendo opera, vt tam ea pdesse optemus
omnibus, vt nobis ipsis: atq; sic demū nos
extrouertendo, vt semper maneamus in-
tūs, aut ad minus absq; impedimento nos
rursūm queamus intrò recipere, sitq; exi-
tus noster verus ingressus. Quarto nanq; IIII.
(quæ est ea extremitas, quæ intrò spectat)
cunctas vires nostras cum Mose tam altè Exo. 3.
ad vnicę quieti cordis nostri solitudinis
siue deserti interiora minari debem', do-
nec omnem multiplicatam & inquietu-
dinè euaserimus perdidimusq; simulq;
cum eodem Mose ad admirandum DEI
pertingamus vultum, vbi in silentio Do-
minum prestolabimur. Ibi tum internam
Dei vocem in deserto clamantem audie-
mus, Parate viam Dñi, rectas facite semi-
tas eius. De hoc deserto Dñs in Osee loq-
tur: Ducam eam, inquit, animā videlicet
amātem, in solitudinem, & ibi loquar ad
cor eius. Hi sunt, dilectissimi, quatuor an-
guli seu cornua quatuor sanctæ crucis, &
lectuli amoris. Et reuera quisquis suum
itā instruxit & preparauit lectulum, Chri-
stum amatorem suum cum anima amante
fidenter inuitare potest, ac dicere: Veni
dilecte mi, lectulus enim noster floridus. Cant. 7.
Deniq; sic suum instruxerat lectulum glo-
riosus Christi apostolus Paulus. Ideoque
confidenter ait: Christo cōfixus sum cru-
ci. Viuo aut iam nō ego, viuit verò in me
Christus, quod precib' & meritis eiusdè
apostoli, nobis omnibus pset deus omni-
potens, pius & misericors, cui est omnis ho-
nor & gloria in secula seculorum. Amen. Gal. 2.

IN

IN FESTO VISITA-
tionis gloriosissime fem-
per virginis Mariæ.

De duplici quodam hominum more: deq; ten-
tationibus hominibus abstractis occurrentibus,
& quæ eos prius oporteat experiri, quàm ad su-
premam perfectionem pertingant.

SERMO VNICVS.

A Thaulero in octaua Natiuitatis beatissi-
ma virginis Mariæ habitus, sed in hoc festum
translatu à nobis in gratiam lectoris.

Transite ad me omnes qui con-
cupiscitis me, & à generationi-
bus meis adimplemini.

Eccī 24.

Solennitatem hodiè celebra-
mus, dilectissimi, celeberrimæ
atque dignissime virginis Ma-
riæ, de qua D. Bernardus & ple-
rique alij sanctitate conspicui fatentur, se
eam dignè laudare non potuisse, sed præ-
laudū eius copiosissima exuberantia fuisse
tacere compulsos. Cui etiam hanc fun-
dit precem idem ipse Bernardus: Quāuis
d' sanctissima ad supergloriosissimę diui-
nitatis affinitatē subleuata sis, noli tamen
eam obliuisci cognationem, quæ tibi ad
homines est: nec itā in diuinitatis recedas
abyssum, quin & humanæ sis memor in-
firmitatis, quā & ipsa olim aliqua ex par-
te fenisti. Idq; genus alias cōplures de-
uotissimas oratiōes inuenire est, & ab hoc
ipso D. Bernardo, & ab alijs ad hanc bea-
tissimam virginem fusas: Est autè duplex
hominum modus siue mos: Alij nullas vo-
lunt preces fundere, dicentes se nihil pen-
nitūs orare posse, sed Deo sese duntaxat
resignare & velle & debere, vt ille tam se-
cum quàm cum omnibus suis negocijs &
causis pro suo faciat arbitratu. Alij studi-
osè admodum & virginem gloriosam &
cæteros quosque sanctos pro suis causis
omnibus precantur. Sed his vtrisque mul-
tū adhuc deesse potest. Prioribus qui-
dem deest, quòd non satis perspexere in-
stitutum esse ab Ecclesia, vt preces fiant,
id ipsumq; ipsum nos Dominum deū no-
strum & verbo docuisse & exēplo, quan-
dò ipse patrem suum cælestem orauit. Hos
tū simplex eorum fortassis excusat inten-
tio, quom aliter nesciant: & exaudiuntur,
si nihil mali intendāt, nec tales causę sint,

Duplex
hominum
mos aut
modus.

Non oran-
tibus quid
desit.

quibus Deus nisi rogatus, annuere nō lit:
de quibus D. Gregorius ait, Vult rogari
Deus. Immò charissimi, sepè Deus homi-
nem grauib' periculis & angustijs inuol-
ui permittit, vt ad orationē excitef: quem
tum Deus exaudit, & præstat auxilium, vt
hominis inflammetur amor, & de sui ex-
auditione solatium accipiat. Alijs oran-
tibus id deesse potest, quòd nimium ir-
resignati sint, velintq; prosperum sem-
per habere successum ea pro quibus orāt:
quos equidem orare oportebat, sed cum
vera sui resignatione, vt id in modis & re-
bus omnibus gratum illis esset, quòd do-
mino placeret. Iam de prima thematis di-
ctione, putā Transite, multa hisce diebus
locuti sumus: vt videlicet homines inci-
pientes, grossiores pilos, id est, grauiora
quæque peccata: proficientes, malas ad
vitia propensiones: qui verò perfectio-
ni viciniore sunt, internas vitiorum ra-
dices abradere debeant. Modò aliquid
de his postremis hominib', profusū ama-
bilibus, dicendum est. Qui vbi seipsum
abstraxere, toto ad Deum corde conuer-
so, ipsum solum amare & intendere sta-
tuentes; teterrimam quandam illis diabo-
lus tentationem ingerit, quam homines
seculares exhorreant. Hanc autem tenta-
tionem vtrique habent, & abstracti isti,
& seculares, siue seculo dediti: sed fun-
dum vtrorunq; longè diuersissimum est:
Seculo deditis tentatio hæc ex immorti-
ficato fundo, & carnis ac sanguinis natu-
ra procedit: vndè statim tentationi huic
obtemperates, opere eam perficiunt: nec
necessè habet spiritus malignus eos ten-
tare ampliùs: vbi tantum suggestit, nihil
illi negocij superest. Bonis verò homi-
nibus, qui in sua puritate constituti sunt;
ab extrā hæc tentatio accidit, non autem
ipsorum fundo: nisi leuiter admodum,
putā quòd diabolus quandam adhuc in
eis propensionem inuenit, tametsi puri
sint: vt quòd fortasse ex natura ad irā pro-
cliues sint. Hoc vbi nequā spiritus aduer-
sus laqueos tendit: quo illi labore ad superan-
dos seculo deditos opūs non est, quòd isti
statim sequantur. Itaque in hos congerit,
velut simittat quis lappas in aliqū, idq;
aliam post aliam, donèc totum lappè oc-
cupent hominem. Sic, inquam, tartare-
us hostis, dum ad iram hos propensos
conspicit, aliquam eis aptæ ad commo-
uendam

Quibusdā
orantibus
quid desit.

Quinam fa-
cile tenta-
tionibus
succubāt.

SS 4 uendam

uendā bilem materię imaginem ingerit, nec vnam tm̄, sed plures, aliam post aliā, donēc vsque ad eō tandē ira incandescāt, vt quosdam edant clamores, nec secūs se habeant, quā si eos contra quos mouentur, cedere & confodere velint. Qui si tū ad sese redire, & profundē se in humilitatis fundum demittere possent corā Deo, si confessoris illis copia nō esset, redirētq; in concordiam atq; satis facerēt illis quos fortē leserunt, moxq; sine omni excusatione in suum nihil, magnamq; (vt itā dicā) defectuositatem suā laborentur, hoc ipso certo certius totum hoc vitium siue defectus coram Deo haud secūs euanesceret & consumeretur, quā nix ad solis ardorem, redirentq; in omnimodā cum DEO gratiam, inimicus verō vacua manu confusus abscedere cogeret. Qua in re si prudenter sese gerere voluerint, multo puriores, multoq; ad ascendēdum paratiores efficiuntur. Dicam nunc aliquid charissimi, quod non ad omēs pertineat, quodq; nos miseri ob sui sublimitatem nō absq; terrore & tremore vel dicere vel audire debeamus, qui nō illi viuere studuimus. Qui id experti sunt, nouerunt ipsum: nec tñ, quod satis sit, indē effari possunt. Apud

Iob 4. D. Job legimus: Cū spiritus me præsente transiret, in horruerunt pili carnis meę. Sterit quidam cuius non agnoscebam vultum, imago coram oculis meis, & vocem quasi aurę lenis audiui. Vbi per spiritum, qui coram illo transierit, D. Gregorius sacratissimam Christi accipit humanitatē: per imaginē verō, quā viderit, nec agnouerit, incognitā eiusdem diuinitatē, quę ignota & occulta est omnibus creaturis. Simulq; huc adducit locum illū ex tertio Regum volumine, vbi angelus ad Heliam

3. Reg. 19. ait in hęc verba: Egredere, & sta in monte coram Domino. Et ecce dñs transit, & spiritus grandis & fortis, subuertēs montes, & conterens petras ante Dominum. Non in spiritu dominus, & post spiritum commotio. Non in commotione Dominus, & post commotionem ignis. Non in igne Dominus, & post ignem sibilus aurę tenuis. Quod cū audisset Helias, operuit vultum suum pallio, & egressus stetit in ostio speluncę. In omnibus his modis, charissimi, id est, neque in commotione, neq; in subuersiōe, neq; in igne venit Dominus: sed erant hęc omnia tantū via quadam & preparatio. Ceterū montes D.

Gregorius mentes elatas interpretatur: & petras contritas ante dominū, mentes irrefignatas, & homines sibi placētes, cum suis proprijs inuentis ac institutis, proprię voluntati ac irrefignationi mordicus inhaerentes, qui interim modos seu exercitia grandia habent, & magna quędā agūt opera, sed omnia cum proprietate. Ad hos quādō Dominus venire statuit, prius magnam quandam cōmotionem mittere habet, quę euertat omnia interiora ipforū. Sed pro dolor horum exiguus est numerus: cuius ratio est, q̄ omnes rebus temporalibus inhaerent, & in ea quę corruptę naturę inest, viscositate & sensuum oblationibus perfisat. In quibus verō, sicut oportet, id est, neq; plus neq; minus, hęc commotio viget, his accidit, quod illis quos ego per plures vidi, vt in illa hora vel cētēs eō adducant, vt putent se animā suosuros. Hac de causa quidam sciscitabatur ^{Paradigma} ex Domino, quid ad hęc facere deberet, quando quidem nocte ac die sibi propter hanc cōmotionem moriturus videretur: deberēt ne sic periclitari vitam suam. Cui Dominus respondit: Non potes tu intūs sustinere, quod ego tā immaniter & absq; modo corporaliter perpeffus sum, vt potē per manus, per pedes meos, & in toto corpore meo? Planē sunt quidam, dilectissimi, qui hanc commotionē ferre nequeāt, sed huc atq; illuc discurrāt, foris requiem quęrentes, vbi tamen minimē eam reperiuntur sint. Quos potius hanc sufferre oportebat, & ad ipsam passionem suam funditūs se resignare. Cui profectō morti mira responderent. Credite mihi, charissimi, etiā si ea quis puritate foret pręditus, quę erat quādō e baptisimatis fonte leuatus est, nec vnq; in peccata cecidisset, nihilo minus si ad proximā vitalemq; veritatem pertingere debeat, per hanc commotionem, & per hanc viā cū vera resignatione gradiatur oportet: alioquē certo certius in eodē semper luto hęrebit deficientq;.

Post hanc autē commotionē ignis venit: sed nec in illo fuit Dominus. Hic ignis ardentē nobis amorē significat, qui medullas ossium & sanguinē absumit: & in ipso homo totus extra se constituit. Hoc igne ^{Miri quidam de ardēti amore} quidam tam vehementer foris & intūs flagrabat, vt nusquam auderet straminibus propinquare, credēs, quod ex calore quo æstuabat, succenderentur. Alius similiter, qui etiam nūm superest, prę hoc ardore

Aliud magis mirū.

dore nunquā somnum capere potuit, præterquā hyberno tempore cū nix densior cecidisset, in qua se volutans, obdormiebat: moxq; vt attigisset niuem, & quę lōgē & quę propē erat nix, in aquā resoluebatur ac difflebat. Sic sic, charissimi, æstuans hic amor per spiritū in corpus erumpit penetratq;. Attamen nec in isto venit Dominus. Post ignem verō sibilus erat aurę tenuis: & in ipso Dominus venit. Eia quid illic factum putamus, charissimi, vbi Dominus venit? Nimirū quādō post omnia iam dicta, tam fortia, tāq; vehementia, quęq; tantā in homine commotionē & spiritum excitauerunt, tāq; omnibus tam quę in natura, quā quę in spiritu sunt, hoc igne cōcrematis, ipse Dominus venit, mira prorsūs & stupenda in homine aguntur, adeō vt nisi Dominus naturam supernaturaliter cōseruaret: si centum hominum vires illi vni suppeterent, haudquaquā suis viribus gaudiū illud & exultationem, miraq; ea quę intūs percipit, sustinere posset, tametsi non nisi fulgor quidam sit. In fulgore nanque etiam ad Heliam Dominus venit: sed tā ille vehementer, tam supra modum erat, vt Helias stans in ostio speluncę, pallio vultū suum operiret. Quę spelunca humanam signat fragilitatem: ostium verō speluncę huius, nō aliud est, quā vbi in diuinitatē respicimus, hoc significat, q̄ tametsi visio illa breuissima fuit, illius tñ saltem vnus minutissimus fulgor omnem vincit naturā, nec potest quisquam hominū ex sola natura illum sustinere vel comprehendere. Hic planē, charissimi, certissimē deus adest: hic in veritate præstō est dñs. Quęq; hic dulcedo sentitur, mel omne cūctosq; mellis fauos, quę apud homines dulcissima vocantur, incomparabiliter excedit. Transcendit enim hęc sensus oēs, omnem superat intellectum, cunctas excedit vires, & in quandam tendit abyssum prorsūs in finitam. Et quomodō infirma acies, solis claritatē ferre non valet: millecuplo minus natura ob suam infirmitatē ea quę hic sentit, potest sustinere. Certē quicquid hinc dici potest, quicquid sensibus, verbis, intellectu compræhendi, quālibet id grande, quālibet bonum sit, tamen magis ipsi impar est veritati, quā si de nigro carbone verba faciam. Hic est, charissimi, Sol lucidissimus, totum mundum il

luminans. Hic vera essentialis pax generatur, omnem exuperans sensum: qui quę hęc feliciter experitur, in tā essentiali constituitur pace, vt deinde vix quisquā perturbare eum, aut pacem illi eripere possit. Porro imago illa, quam Iob vidit, sed ^{Iob 4} minimē cognouit, amabilem designat filij in diuinitate personam: vox autem aurę lenis, in qua & ad Heliam Dominus venit, Sanctū spiritū significat. Quid autem sibi velit, quod hic in sibilu aurę tenuis: in Pentecoste verō, in spiritu vehemēti & sono in apostolos idē Spiritus sanctus venit, apud D. Gregorium habes, qui ait, idē eum in Pentecoste exteriori homini externa ratione & visibili modo venisse, vt per sensualia exercitia ad Ecclesię & Christianitatis vtilitatē, gratiā acceptam Apostoli alijs impartiri possent: quod hęc necesse nō fuit, cū hic in spiritum venerit. Felicē planē illum hominē, cui ad hoc tm̄ bonū vel semel ante obitū suū ad momentū vnum pertingere datur. Quāquid certissimē tenendum sit, quālibet bonū & grādē sit istud, tm̄ dulcedini illi, qua in vita eterna perfruemur, tā omnino impar esse, q̄ guttā minutissimā vniuerso mari. Sed q̄rat fortē aliq; vbi desinat isti seu qd agāt, quibus hoc ineffabile gaudiū & mirā hęc præstita & detecta sunt? Nimirū charissimi, in abyssale se nihil suū modo ineffabili demittūt, itā vt si possibile foret, vel cētēs eos pro Dei amore & ad laudē ipsi in nihilū redigi, id illis maximo foret gaudio, percuperētq; corā illa summa essentia, p reuerētia illius, ex amore eiusdem in nō esse redire, & de altitudine illius in profundissimū sese fundū deijcere demergerēq;. Quāto em̄ illi celsitudinē perfectius cognoscunt, tanto & suā paruitatē & nihilum penitius intuentur. Deniq; in hac sui ^{Qui sua cuiq; paruitas maxime innotescat.} annihilatione adeō suis ipsorum forma penitūs exuunt, vt si Deus hęc eis cōsolationem, & sentire hoc amplius p̄stare vellet, percipere recusarēt, quin & fugerēt. Nam si deliberata voluntate plus hinc capere vellet, nō rectē cum illis agerēt, possetq; fieri vt per hoc in aliquod vitium seu defectū caderent, cuius pœnas deinde in purgatorio luere deberent: essetq; hoc signū aliquod, non perfectē eos benē habuisse. Vis tamen amatiua vt fiti quadam & desiderio estuet, licet: sed ratio seu intellectus indē abscedunt. Istos, dilectissimi, vehementissima quędam patiendi sitis tenet:

grā-

gratiorque nunc eis & optatior est passio & crux, quàm quicquid vnq̄ gaudiorum & consolationum à Deo perceperunt, vt amantissimi Domini sui vestigia & dulcissima exempla sectentur: cupiuntq; grauissimo, ignominiosissimo, & qui maximè pœnis abundet modo, quatenus fieri possit, pati. Sitiunt prorsus crucem, & cum amore ac intimo desiderio subitus amabile dilecti sui crucē sese demittunt. Hic plañe crux exalta, hic exaltatio sanctę crucis in veritate agit, vtpotē quam mirū in modum amplectuntur & exosculantur: atq; hic demum passio & exempla Christi in sua nobilitate generantur. Indè est, quod cælicus ille princeps Paulus apostolus, q̄ ad tertium vsque cælū raptus fuerat, ait:

Vbi crux
mysticè
exaltetur.

Galat. 6. Mihi autē absit gloriari, nisi in cruce Domini mei IESV Christi. Et beatus Iob, Iob 7. Suspēdū, inq̄t, elegit anima mea, & mortē ossa mea. Hęc elegit ille pro bonis omnibus, quę præstiterat illi Deus. Hoc sūspēdium in cruce, maximā pœnā habet, quādo & Dominus suus pependit pro illo in cruce. Dehinc Dominus horribilissimas tenebras, & vastissimum exiliū eiusmodi hominem incurrere permittit, ita vt totus sit vndiquē derelictus. Iam verò quomodo se habet, obsecro, vis amatiua, quę dum amoris igne tā fortiter ardebat, nūc autem tota prostrata est, & omni solatio sensibili destituta? Sed ad eam ratio accedit & dicit: Hęc est hęreditas, quam Dominus dilectis suis dereliquit, animā ne plenam & naturam siue corpus afflictionibus repletum. Itaque quāto amor plūs vel minūs feruet, tanto & hęreditas magis atque minūs huic homini sapit, immò multo meliūs, q̄ omnis ei consolatio vnq̄ sapere potuerit. Hęc est hęreditas desiderabilis, quam Dominus per prophetā pollicitus est amicis suis: quā quanto hic precleariūs tenent ac diligunt, tanto & beatā celestemq; hęreditatem potentiūs, interiori, feliciūs eternaliter possidebunt. Hęc hęreditatem sancti martyres multo amore prosequuti sunt. Deniquē hic de quo agimus, iam nunc primū inchoare se velle viuere proponit, atq; ita se habet tanquā qui modò incipiat. Heu, charissimi, iucundissimum, maximum, verissimū, purissimum bonum hoc nō magis amarum, immò pro rebus tam vilibus & infirmis negligi. Videat hoc omnipotens deus, & miserecat. Qui idem ipse præstare no-

bis omnibus dignetur, vt recto gradiamur itinere, vt ad proximum pertingamus scopum & finem, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

IN FESTO BEATISSIMę Marię Magdalenę.

De vera abstractione ab omni creaturarum delectatione & amore: deq; miti in cunctis afflictionibus & pressuris resignatiōe, iuxta Christi & sanctorum eius exempla, per quas videlicet vera pax & suprema perfectio obtinetur.

SERMO VNICVS.

Et singularis, medullam continens omnium Thauleri institutionum.

Martha Martha, sollicita es, & turbaris erga plurima. Porro vnum est necessariū. Maria optimam partem elegit, quę nō auferetur ab ea.

LVC. IO.

M dulcissimo Salvatore ac dño nostro IESV Christo, & in sacratissimo fructuosissimoq; aduētū illius saluere vos iubeo, deuotissimi filij Dei, qui verbum Dei & compendiosiore ad perennem beatitudinē viā percipere huc pariter conuenistis. Quęro vos, dilectissimi, & corda vestra, & diuinā inspirationem studiosè ac seriò obseruate, nē (quod absit) per instabiles & fluxas creaturas, propriamq; naturam vestrā seducamini, & mentis cęcitatem incurritis. Si enim charissimi Domini nostri IESV Christi amici & discipuli fieri percupitis, id cum primis necessarium fuerit, vt cauducis creaturis omnibus, quarum DEVS finis non est, quatenus fieri poterit, vera ac rationabili necessitate, seu vsu necessario exclusis, prorsus renuncietis & abdicetis vosmetipsos: soli q; Deo absque omni creaturarū solatio in causis & rebus omnibus funditus vos resignetis: à quibuscunque etiā rebus & verbis superfluis & minimè necessarijs, ab omni externa hominum & personarum quarunlibet recreatione, & ab omnibus deniquē interiorum exteriorumque rerum imaginibus vosmet abstrahatis, expeditisq; ne quouis modo vestram naturam percipiatis: vt

quid discipulis Christi ante oia opus.

vti beatissima fecit Maria Magdalena. Ita nimirum fiet, vt opus suum supernaturale pro gratissima voluntate sua in vobis & per vos perficere, ardentissimoq; amore diuinaque gratia sua totos vos DEVS perfundere queat: quo facto, facile quantum necessarium erit, inter omnia discernere atque distinguere poteritis: sicuti & huic sanctissime Marię Magdalenę tunc, cum ad sacratissimos Christi pedes prostrata iaceret, collatum fuit. Certum est enim, charissimi, si intus nos sedulò obseruaremus, planè dilucideque nos intellegere posse, cuncta externa non necessaria opera & res, crebrò nos perniciosè admodum excęcare, vt diuinam inspirationem defecusque nostros & vitia, & quantum adhuc desit nobis, propriè obseruare non possimus. Quauis enim illa opera nonnunquam ex magno Dei amore fiant, & nihil prorsus mali in se habeat, non tamen in eis proxima supremaque consistit perfectio. Ipse nāque Saluator noster Christus Dominus Mariam Magdalenam pro sua laudauit expedita abstractione, quando ait: Maria optimam partem elegit. Martham verò repræhendit, quòd sollicitior esset pro corporali obsequio & cura, quę sibi electisq; discipulis suis ex ingenti ac estuantissimo impendebat amore, tametsi id prorsus condecet & æquum foret. Vndè & nobis, dilectissimi, si singularem à Deo consolationem, vtilè ac fructuosam institutionem, veram perfectāq; omnium rerum necessariarū tam corporalium quàm spiritualium discretionem, seu discretam cognitionē consequi optamus: id nobis impediō fuerit necessariū, vt omnibus non necessarijs modis & institutis, verbis & actibus, quę ex propria voluntate, iudicio ac sensu assumpsimus, & cū proprietate tenemus, & vniuersis quę non de iusta sunt necessitate, siue corporalia ea sint, siue spiritalia, ex integro renūciemus, abijciamusq; quicquid huiusmodi est: idque tam secundum Dei, q̄ proprię conscientię frequentissimas admonitiones, inspirationesque. Maximè verò & ante omnia, suprā quā dicit queat, necessariū nobis erit, vt seriò & ex animo fugiamus personas illas omnes, quę nimias nobis adferūt imagines & media per negotia causasque externas: quanlibet etiā sanctę sint vel videantur eiusmodi personę. Neque enim hi verè fideliterque & secun-

dum Deum nos diligunt, etiam si ipsimet nostri sint confessores, aut quælibet alię vel seculares vel religiosę personę. Nec Deus vsquam tam perfectè, fructuosè, veraciter inuenit, vt in abstractione & simplicitate. Indè est, q̄ gloriosissima semperque virgo Maria, sanctus Ioannes Baptista, & ipsa, cuius festa agimus, beatissima Magdalena, sed & alij per plures sancti & patres, mundum, humanamque sollicitatem, curas & adhæsiones creaturarū fugientes, sylvas ac deserta petierunt, ea maximè loca amplectētes, vbi potuissent abstractissimam ab omnibus ducere vitā.

Vbi Deus verè inueniatur:

Et reuerà, charissimi, multa societas, multa exterior confabulatio, & non necessarius conuictus siue cum hominibus conuersatio, non nisi malum fortiuntur exitum, & certo certius Deū expellunt, quælibet alioqui bona in his habeatur intentio. Cū enim corda nostra creaturis, & extraneis ac inutilib; formis & imaginibus replemus, Deum necessariò abscedere oportet, nec patet illi ad nostra corda accessus: veluti si qs vas aliquod immunis cineribus, aut ingrati saporis fecibus repleat, non potest vtique merum vel netar in illud infundi. Quocunquē autem nos vertamus, cuiuscūq; nos cōiungamus, nihil in hac vita, nisi falsitas, infidelitas & turbatio in omnibus externis & corporalibus personis inuenitur. nec rarò id vsuuenire solet, vt dum grande solatiū, multamq; foris recreationem quærere ac reperire speramus, internā perdamus consolationem, & cordis nostri pace priuemur, multo sudore multoque tempore in abstractione & solitudine, collecta: insuper & multam intus turbationem cōtrahamus, dum reos nos facimus, rebus non necessarijs & verbis superfluis vacando, tempus preciosum perdendo, multaque id genus alia faciendo, quę cordis nostri amorem tepesciunt & extinguunt, vndè intolerabilè postea cōscientię remorsionem sustinemus, quę consequenter efficit, vt facilè ad iracundiam & impatientiā commoueamur. O si diligenter aduertem⁹, re vtique ipsa cōprobaremus, nusquam omninò verā nos pacē, vel cōsolationē, nusq̄ verā recreationē vel perfectum gaudiū inuenire, p̄terq̄ in solo Deo, si toto nos corde applicaremus, ac miti longanimitate dñm p̄stolaremur, vti prophete sanctę & patriarchę i veteri lege multa cum

Vbi tantū pax vera inueniatur:

cum resignatione aduentum illius in limbo multis annorum millibus expectarunt, antequam redimi potuissent. Quanto equius est nos ipsum præstolari, si quando consolationem & dulcedinem suam, quibus prorsus indigni sumus, aliquandiu subtrahat, & abscondat se à nobis, cum hoc non nisi præcipue utilitatis & profectus nostri gratia faciat, volens per hoc amoris & desiderium nostrum perfectius & vehementius accendere & prouocare? Neque verò potest, sed neque vult præ amore & misericordia quicquam nobis vel spirituale vel corporale denegare, quod expediat & necessarium nobis sit: quod ipse, nullo dubitante, optimè nouit & intelligit, quid desit nobis. Verum ah piissime DEVS, quod omni lachrymarum fonte plangendi sumus, quod tam stupidi, fatui, amentes sumus, ut sæpe numero per friuola quedam & minuta, tam noxiè nos impediamus, negligamusque, putantes nos Deo placere & illius perficere laudè, si multis acutis, subtilibus & intellectualibus verbis utamur, cum tamen & ipsius & discipulorum eius verba omnia, breuissima ac simplicissima fuerint: vel si foris multum occupemur & preciosissimum absque ratione tempus perdamus: aut certe animum inducentes, esse è re nostra, si præter necessitatem multum cum mortalibus creaturis, quamlibet illarum sanctarum sint vel appareant, conuersemur, & recreationem atque solatium ex illis capiamus: quando amabilis prorsus domini Saluatoris species, eiusque fidelissima, paterna atque fructuosa presentia, discipulis eius noxia fuit & impedimento, sicut ipse ait: Nisi ego abiéro, paracletus non veniet ad vos. Aut denique persuasum habentes, nullo nostro spiritali incommodo fieri, sed & placere nos Deo, & in eius posse dilectione persistere, si multa cum delectatione & proprietate habeamus, possideamusque, siue ea, verbi gratia, bona sint temporalia, siue hominum societas corporalis vel spiritalis, licet consanguineorum, cum dominus ipse despectus, miser, exul, inops vixerit in hoc mundo: ipseque dixerit, Omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit. & alio loco: Si quis venit ad me, & non odit patrem suum, & matrem, & uxorem, & filios, & fratres, & so-

Ioan. 16.

Matt. 19.

Luc. 14.

rores, adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus. Hei dilectissimi, si amabilem domini doctrinam, ut oportet, attenderemus pensaremusque: agnosceremus utique, quam omnis vita nostra prorsus corrupta sit, nec usquam ita se habeat, ut nos arbitramur. Necessè est enim, si unquam ad veram diuinamque pacem pertingere, & perfectè cum deo uniri debeamus, ut omne fluxum ac temporale solatium & recreationem, & quicquid non verè atque rationabiliter necessarium est, siue corporale id sit, siue spirituale, eatenus prorsus abdicemus & reiciamus, quatenus inordinatè nos unquam intus depingere, vel inter Deum & nos mediū aliquod efficere poterit. Vult namque Deus, absque aliquo contubernio solus esse paterfamilias in cordibus nostris, quandoquidem diuina teneritudo atque puritas illius, nullam apud se dissimilitudinè, nullum vitium sustinere potest. Quamobrem, charissimi, honorate, obsecro, mortè domini IESU Christi, & dignissima merita illius, & breuissimum momentaneæ ac miseræ vitæ huius tempus, maximumque infidelis, malè muneratis, ac fallacissimi seculi huius fraudem & imposturam considerate, sedulo attendentes, quam periculosum sit hodiè aliquid cum quouis, siue seculari, siue religioso, habere commercij, quam citò ex hac luce migraturi simus, & ut mortis denique horam incertam indies expectemus, & magis magisque illi propinquemus: simulque corda vestra & inspiratiões diuinas seridè obseruate. Ita nimirum fiet, ut una horula plus à Deo verè atque diuinæ discretionis & intelligentiæ recipiatis atque edoceamini, quam à cunctis possitis mundi huius hominibus, etiam si vel mille annis superuueritis. Agite, charissimi, breue hoc, sed preciosum, tempus sapienter & fructuose expendite, nec aliquam vos creaturam, in qua Deus non purè queratur & intendatur, impedire, decipere, remorari patiamini, nè non absque graui damno æternam vestram salutem negligatis. Quamlibet enim multa temporalia bona perdamus, ea recuperari possibile est: nec quicquam ea conferunt nobis, nisi quandiu in hac volatili atque breuissima vita positi sumus. Si verò preciosissimi temporis huius quamlibet exiguum perdamus spatium, aut transigamus inutiliter, nunquam illud reuocare, nunquam recupe-

Quibus & cur domini morbo noranda.

Tempus breue ac preciosum quod expenditur.

recuperare licet: quin etià ob ipsum tempus malè expensum, immèso illo gaudio ac premio fraudabimur, quod interim mereri potuissimus. Ideoque vereor plurimum charissimi, adhuc periculosè admodum agi nobiscum, & cum omnibus illis, qui nimirum captant solatij ex labentibus creaturis, hisque plus satis adherent, quibusque immoderatio cura est & studium sciscitandi, audiendi, referendi rumores externos, non necessarios, ac peregrinos, unde tamen non nisi imagines sibi acquirunt. Et licet fortasse ex immèsa ac incomprehensibili Dei misericordia fiat, ut ipse nos à magnis & grauib' seruet custodiatque peccatis; ob huiusmodi tamen infrugiferas, steriles, externas fabulatiões & cordis depredationes, in quadam nos frigida, insensibili, irrationabili cecitate relinquit, ut ad viciniorum non queamus perfectionem proficere: & insuper grauissimum pro his purgatorium patiemur: haud secus quod asinus irrationalis, qui nullum aliud addidit cæcum, nilque aliud nouit, nisi tantum semper læto procedere gradu: nec aliquod aliud solatium aut dulcedinè capere vel sentire potest, quam quæ illi asperi & ois saporis expertes tribuli præstant: at nihilo minus innumera præterea dura & immitia ferre verbera & opprobria compellitur, tametsi ea non commeruerit. Certè, dilectissimi, si omnia, quibus foris afficimur, seu quæ nostro inherant affectui, intraque nos imagines pariunt, non pure propter Deum, nec æternæ salutis nostræ gratia renunciare volumus, saltè ob multam cordis pacem, quam etiam in hac vita inde consequimur, & ut complures internas, graues & parum meritorias pressuras & anxietates possimus euadere, libèter ea abdicare deberemus: quamquam hæc nobis potior esse intentio non debeat. Iam verò quisquis omnia quæ vel visu percipit vel auditu, iudicare, reprehendere, & sumam semper sententiam tueri, & ubique in oibus se excusare & defendere, nusquam verò cedere vult & inferior esse: non potest non multam semper in seipso turbationem & inquietudinem, mentemque sterilem, amaram, ac perplexam circumferre, immò & depasci semetipsum, licet omnis mundus ab eius afflictione absteat, & missum eum facies, nil aliud pressuræ adiugat vel exercitij. Quocirca si causas nostras omnes, corporales pariter & spiritu-

Asino qui cur similitè

ales, plena cum fiducia Deo commendaremus, ipsumque solum pro suo arbitratu nobiscum agere permetteremus, verè utique pacem quandoque consequeremur. Ipse nanque multo fructuosius, melius, vtilius moderari nos ac præparare posset in causis omnibus, tam quæ ad corpus quam quæ ad spiritum pertinet, sicut maxime è re nostrarum esset animarum & corporum, si tantum cerneret in nobis atque cognosceret, quod suam duntaxat laudem, honorem, gloriam, absque fraude in causis quibuscunque intenderemus, appetere: quod nimirum ex parte nostra sufficeret, nec opus foret vllà ob rem multa nos cura & solitudine forinsecus in sensibus distendi: sed hoc tantum curare, ut ipsi nos vera cum humilitate funditus resignaremus. Et ipse ubi opportunum crederet, modum & viam facile nobis suggereret, in corporalibus ac spiritalibus causis quid faciendum nobis, quidve dimittendum esset: quando ipse solus optimè nouit omnia quibus indigemus, nec vult ipse nisi quod maxime nobis prodest, si tantum ex integro illi confideremus. Sed heu omnes potius, pro propriæ voluntatis nostræ iudicio, & ut incidit & placet nobis, fortè ex nuda meraque natura, nos ipsos regere ac moderari, & quasi plus sapere volumus, quam ille qui totius sapientiæ fons est: semperque ita animum inducimus nobisque persuademus, si ab hac illave afflictione, vel persona essemus absoluti, sicque aut illo in loco, aut cum illa societate degeremus, id nobis optimum & vtilissimum fore. Quæ omnia, si solerter dispiceremus, cerneremus utique, malignum spiritum nobis insidias tendere & fraudem machinari, ad cordiumque nostrorum errorem, & inquietam instabilitatem nos velle adducere. Quum enim stabilitas ceteras virtutes omnes confirmet colligatque, malignus spiritus ubique potest, omni studio id agere non cessat in hominibus, ut in hac virtute minimè perseuerent. Quod si adhuc studiosius iam dicta obseruaremus, aduerteremus profectò, ut naturam nostram tam crebro insciji & occultè queramus, & ut plurimum hoc velimus ac intendamus, ut à cruce possimus exonerari, quam plerumque euadere cupimus, antequam ipse nos Dominus ab ea velit absolvere: quod tamè reuerà non potest esse.

Vera qui pax nobis consequenda.

Stabilitati hoim insidiari diabolum.

nec debet. Vult nanq; pijsimus Deus ex amore ingenti & ineffabili misericordia, electos suos in hac vita absque cessatione varijs iisdemq; occultis & incognitis modis, qui etiam sæpè nos lateant, excruciare, coangustare, comprimere, nec admittere vt quicquam eis prosperum eueniat, nè quã vnquam in eos potestatem maligni sibi spiritus vendicent. Itaque hunc illo, illum alio modo: & plus vnum, minus alium affligit & premit, iuxta quod singulis necessarium est, & quatenus quisque diuine gratiæ capax est, & Deo se in omnibus perfectius resignat. Ideoq; equè sustinere, & resignare nos debemus in afflictione vna vt in alia, quæcunque Deo permitte nobis occurrat: nec facile omnibus præbere fidem quæ nobis incidunt, nisi aliquod certum diuinumq; à Deo vel amicis eius testimonium & documentum habeamus, maiorem deinde pacem habituri. Fit enim nõ rarò, vt dum arbitramur magnam nos tentationis alicuius vel afflictionis partem euadere, totam incurramus. Qui si tam stolidi nõ essemus, si benè agnosceremus, quãto perè vel minima afflictio seu pressura Deo nos vniat & adstringat, quã; ingens nobis semperq; mansurum in cælis pro huiusmodi præmiũ reseruetur, quæ etiam celeriter demonem à nobis depellat atq; profliget, itã vt nullam in nos potestatem habere queat, ad multa certè miliaria cruci & afflictioni pergeremus obuiam, omnibusq; nos quoquo modo prementibus & exercentibus ex animo gratias ageremus, immò præ gaudio & gratitudine ad eam qua illi pergeret, desisteremus viam, illis nos offerentes: & impensem demum lætaremur, per plures nos inuenire & ferre posse cruces: vt de beatissimo Andrea Chri apostolo legimus, quanto ille gaudio crucem exceperit, & ardentissimo cum amore desiderarit, hac scilicet de causa, vt aliqua ex parte suo posset Deo & Domino conformari, qui pro nobis omnibus crucifigi dignatus est. O quãtam possemus in hoc breui & momentaneo tempore mereri gratiam, si liberè hilariterq; in diuinam nos voluntatem resignaremus. Enim uerò afflictiones & cuiusvis generis pressuræ, tam nobiles, tamq; fructuosæ & salubres sunt, adeoq; Deo hominem conformant, vt nullum amicorum suorum Deus à cruce & afflictionibus velit esse immunè: adeo vt potius quæ electos

Quãta qua in re hoim fit stoliditas.

amicos suos inexercitatos & impreparatos relinqueret, afflictiones crearet ex nihilo, cunctasq; irracionales creaturas eos affligere permitteret, vt vel sic intus præparentur. Verum, pro dolor, tam fructiferis Dei donis adeo hac tempestate indigni sumus, adeoq; ipsorum negligetes & incapaces, vt semper his reluctemur, semper ab illis nos excutere, quãtum villo modo possumus, annitmur. Quotquot enim sumus, ad vnum oēs sufferre nolumus, vt aliquis nos siue verbis, siue factis premat, exerceatve. Nam si quis nos secus quæ velimus adoriatur, semper instar furentiũ canum oblatramus, semper nos, siue iure siue iniuria reprehendamur patiamurve, aut per verba foris, aut per intentionem intus excusare & defendere nitimur, nulla ratione finetes, vt vspiam deprimamur ac superemur. Heu heu, quæ indomita, quæ fera, quæ immortificata est natura nostra: quæ adhuc stolidi & imprudetes sumus: quando potius omni nos passione ac pressura summoperè indigere & indignos arbitrarĩ, tantaq; Dei dona grato ac humili corde, & cum silente, mansueta ac humili patientia instar D. Iob suscipere, semperque in animum inducere & credere reos nos & dignos qui pateremur, & quantalibet nobis ab alijs pro nostra opinione irrogaret iniuria, nihil nos defendere deberemus. Itã enim & nos verã obtineremus pacem, & proximos ad virtutes omnes non mediocriter prouocarem: foretq; hoc tum Deo gratius & laudabilius, tum nobis utilius ac melius, quæ assumpta externa exercitia omnia, quæ ex propria possemus voluntate peragere. Planè, dilectissimi, etiam si doctores omnes sepulture traditi, & libri omnes igne absumpti forent, satis tamen superq; doctrine, eruditionis, discretionis in exemplari ac vita Domini Saluatoris, quãtum nobis modis omnibus necesse esset, inuenire liceret: si tantum studiosè ac seriò obseruarem, vt nos ille præcesserit, in silente patientia, in mansuetudine, in aduersitate, in tentatione malignorum spirituum, in resignatione, in suis contemptu, in paupertate, & in omnifaria acerbissima afflictione, cruce, dolore. Prorsus, inquam, si sæpius nos in hoc salutifero contemplarem speculo, multo vti quæ virilius & hilariùs omnem aduersitatem & pressuram sustineremus, cunctis etiam tentationibus & menti incidentibus, quæ-

quib' dicitur nis dei cur sim' indi.

Passio chri qua tis plena sic doctri nis.

qui adu sitas ois h cile sustineatur.

quacunque illa nobis via occurreret, longè melius resisterem, immò & superaremus: cunctaq; nobis afflictio & labor ois, multo toleratu foret leuiora facilioraq; & omnia demum intra nos bona fieri possent, quæcunq; vel videre, vel audire contingeret. Est enim & hoc cum primis necessarium, vt, si multam & frugiferam in Deo, in natura, & erga mundum pacem consequi velimus, omnia prius sedulo cum conatu, & ex animo in melius semper interpretari, & quoslibet hominum gestus, mores, atque modos amicè & mansuetè sufferre discamus. Solet nanq; vehementer nos torquere & exercitare, quæ gestus hominum & mores siue modi sæpius nobis displicent & rædium ingerunt, videnturq; nobis pro iudicio nostro, alium loquendo, alium tacendo, modum excedere: hunc tepidiorum, illum vehementiorum, alium talem, alium eiusmodi esse. Et plurima sunt diuersaq; huiusmodi, quæ nos varijs, occultis & ignotis modis aggrediuntur atq; fatigant: quibus omnibus viriliter resistendum est, nec admittendum, vt aliquem intra nos locum occupent. Quod si ex infirmitate necdum in corde seu cogitatione seruare possumus, ad minus totis viribus agendum est ac renitendum, nè villo modo in verba pruramur, ne quem reprehendamus, aut iudicemus, nè de alicuius vita vel institutione palam vel occultè multum loquamur, quanlibet etiam intus seuiat, & ad hæc instiget tentatio. Hac nimirum ratione & mereremur multum, & facilius tentationum ac passionum impetum confringemus, erimusq; in omnibus benigniores magisq; pacifici, & melius quæ in alijs nobis displicent, ferre poterimus. Hoc nanque ipse nos Saluator docuit, dum Iudam proditorum suum, & ceteros infensissimos persecutores suos, tam benignè & mansuetè tulit, & oem in super fidelitatem & amorem eis impendit: tametsi ferale erga se odium & fraudem ipsorum (ob quæ vti quæ, cum innoxius & sine peccato esset, iure meritoq; eos reprehendere & punire potuisset) minime ignoraret. Sic nemo est in hac vita tam perfectus, quin, si diligenter semet ipsum obseruet, multa satis in seipso vitia defectusq; reperiat, itã vt opus ei non sit quenquam alium reprehendere. Quapropter, dilectissimi, ex meis vitijs etiam vestra nõsse & abdicare discite: cunctaq; hæc, quæ modò ex ore meo audistis ver-

quã no bis verba noxia vitanda.

An irreprehensibilis quã sit.

ba, non autem opera mea, purè propter Deum seriò obseruate: quandoquidem omnia hæc ex libro collegi vitiorum memorum, pro amica vestri commonitione potius quàm institutione, cum summoperè mihi necessarium sit, vt ipse non à vobis tantum, sed & à cunctis hominibus edoclear. Sed vt finem faciam, id certum habetote, charissimi, qui nõ sedulo secum manet cum animo in purum fundum veracum humilitate collecto, cum tentationibus viriliter nõ posse resistere, nec ipsam purè cognoscere veritatem. Spontanea paupertas cunctis mundi præstat opibus, & vnitum esse cum Deo, quàm cælum & terram plena diuitijs propter Dei iussionem pauperibus distribuisse. Aeterna semperque perseverans pax DEI vobiscum sit, dilectissimi, & nunc & in perpetuum. Amen.

Spontanè paupertatis laus.

IN FESTO D. LAVRENTIJ martyris.

Vt veri Dei ministri fundum suum purè ad Deum conuertere, Deum in modis omnibus, quocunquè eos Dominus trahere velit, promptè sequi, Deo plena cum fiducia inniti, sapius examinare fundum suum, & sine intermissione proficere debeant.

SERMO VNICVS.

Qui mihi ministrat, me sequatur: & ubi ego sum, illic & minister meus erit.

Ioan. 12.

Erba hæc, quæ modò audistis, dilectissimi, per claris grauida sensibus sunt, itã vt de singulis singula possent describi volumina. Ex quibus tamè postrema hoc loco tractanda desumimus, quæ & thematis loco proposita sunt, videlicet ista: qui mihi ministrat, me sequatur: & ubi sum ego, illic & minister meus erit. In his verbis, charissimi, aperte significatum est, qui sunt veri ministri Dei, Domino in veritate seruietes, illi videlicet, qui Dominum sequuntur. Quomodò, inquis, sequuntur? Quocunq; & qualitercunq; ille eos trahit. Neq; enim ad vnam viam vel vnũ modum, nec ad vnum opus, ministros suos trahit Deus. Quorsum ergò trahit? ubi ipse est: hoc est, ad

Chri mini
ster quis.

omnia opera, vias & modos. In his enim omnibus, si tñ bona sint, haud dubiè uerus est. Vndè nō propriè minister est Chri sti, qui huic nō nouit, nisi in suis proprijs & à se assumptis modis & institutis, seruire: ut verbi grā, in choro, siue in oratione, iuxta suum proprium institutum siue consuetudinem. Vbi enim his destituuntur, & Deus alia eos trahere via molit̄, retrocedūt, & sensibus ad ea quibus adsunt & commorantur, miserabiliter desfluunt: nec sunt ibi veri ministri Dei. Auertūtur nanq; à Deo, cui eos in locis, operibus, & modis om̄ibus seruire oportebat, cum in omnibus utiq; prestō sit Deus. Cæterum cum Deo in cunctis existēti non purè in omnibus seruiant, nec intūs eum, veraciterq; sibi proponāt, nec intimum sibi habeant: indè fit, ut multiplices eos & exteros reddāt atq; perturbent opera, modi, loca, homines, & res quælibet. Quæ autē huius turbatiōis ac dispersionis ratio est? Ea nimirum, quod Deū, ut itā dicā essentialium non habent in fundo suo: sed potiùs fictitium quendam & cogitatiōe formatum deum, quem in suis habeant modis. Qui cum radicatus nō sit, siue essentialis, mōx ut suis destituuntur modis, etiam Dei præsentia amittunt: nec sunt ibi veri ministri Dei, qui ipsum sequantur. Alia quoq; ratio est quod in ea quæ ante eos posita sunt, sensibus ferūtur, & super ea sese effundunt, eisq; tenaciter inherēt. Verum si quis ex multiplicitate non multiplex fieri uolet, curandum est illi, ut externa sensibilia quæq; uelut præterfluere sinat, eaq; repente pertransseat siue penetret, tanq̄ quæ non admodum curat: nec altiùs ad cor recipiat, q̄ præsens poscit necessitas: nec immoretur diutiùs, quasi intūs collocaturus eis, aut disputaturus, aut ratiōem putaturus cum eis: sed itā habeat, quasi quæ nihil impedat, quæ non velit, non quærat, non intendat. Si quæ incidāt uel accidāt, ea rursum decidāt excidātq;: nec secus se talibus exhibeat, quàm si dicat: Equidem quæro, intendo, insequor Deum meum. Quæcunq; mihi occurrāt, salua sint, valeant, transeāt. Mihi quis maior infernus, aut infensor cacodæmon esse queat, quàm si illum nō amem, quem insequuntur & venantur omnia? Sicq; totis viribus per omnia quæ sibi accidunt, per quascunq; demonum machinationes penetret in Deū, nec ullo modo com-

Quo sensus
quorū
dā itā disp
gantur.

mittat, ut uel prosperum aliquid uel aduersum detineat: sed potiùs omnia, ut dixi, præterfluere sinat: nec iudicare deniq; uelit, quæ ad se nihil attineant, sed illis indiscussis atq; neglectis, ratione Deum insequatur. Sensualitas ipsa homo non est. Hoc pacto, dilectissimi, id assequitur homo, ut cūcta opera sua absque sui dispersione peragere, & Dei semper præsentia etiam in multiplicitate gaudere, & ipse demū in multiplicitate non multiplex persistere queat: Indè hoc, inquam, duntaxat assequitur homo, ut mente non tenaciter inhæreat rebus externis, sed nudè ac purè feratur in Deum, nec huc aut illuc: non uel trō citroq; uagetur: non delectationem, non commodum, non placere uel displicere, sed purè Deum intentiōe prosequatur. Interim uerò si quid inuito secus incidat, mōx ut aduerterit, ratione transcendat, nauemq; suam rationis gubernaculo regyret, quando quidem opus suum tam puerse itinere non inchoarit. Sanè si huc modum Dei seruus constanter tenuerit, quicquid in opera uel modos eius multiplicitatis inciderit, ipsum multiplicè non reddet: nec est quod vnquam hac in parte turbetur, quanlibet multa illi incidāt & occurrant. quanuis enim fortasse non tam quietè præsens illi sit Deus in ipsi ratione, est tamen quàm proximè ac intimè præsens in mente illius. Vndè nisi quod vitium uel creatura fundo illius sese infinet ac illabatur, neque opera, neque accidentia quæuis pacem illius vnquam turbare poterunt. Si qua uerò ex his opera seu modi ipsum turbārint, certum habeat, siue de seipso, siue de quocunq; hoc perceperit, hoc sibi fundū deesse, & opera sua non rectè peracta, actionesq; suas non purè in Deū tetēdisse. Quod si deprehendat Deum sibi non unicum & solum inesse, id totis agat viribus, ut illius præsentiam recuperet, fugiens oīa, quæ hanc ab ipso possint excludere uel impedire, qualiacunque uel quælibet illa, aut quocunq; uocentur nomine. Alioquē fit ei haud secus, quàm si quis telū habeat infixum corpori: quod utique absque dolore educi non potest: qui si dolorem exhorreat, & telum faciat missum, multo grauiorem acerbiorēq; ex vulneris suppuratione dolorem sentiat necessè est: caroq; paulatim computrescet, cum non sit illi teli locus, proprius. Sic planè si quicquam in-

Dei p̄sentia
q̄ semp
gaudere
queas.

In Deū qui
a se mētē
tēdendū.

Eccles 4.

intra ipsum fuerit, quod non sit purè Deus, uel cuius Deus uerissima causa non sit, cum non sit illius in ipso proprius locus, nisi primū dolore, qualisqualis ille fuerit, pro remedio sustinere uoluerit, tantus postea succedet dolor, ut nullus hunc humanus sensus capere sufficiat. Itaq; dilectissimi, oportet omninō mentem liberè, purè ac nudè tendere in Deum, solum Deum, non aliud quicquam, intendere, nec quærere aliqd suum: oportet, inquam, hominem in cunctis actibus & modis seu institutis suis mētē esse prompta & deuota, ut quasi dicat: Deus meus, o si possem aliqua in re gratum tibi facere, idq; in locis omnibus, & apud quoscunq; uel sic euenerit. Si tamē optio illi detur, semper potiùs ab omni multiplicitate secessum & quietem amabit, eliget, capietq; & cum uniuersis viribus sese ad se recipiet ac introuertet. Seruiet autem Deo suo in omnibus tam intūs q̄ foris, non pro sua, sed pro illius uoluntate. Quocunq; uerò pergat, seu quicquid agat, si Deum intūs secum non habeat, periculose & incaute satis graditur, ut scriptura quædam ait: Væ soli, quoniam si ceciderit, non habet subleuantem se. Rectè solus dicitur, qui Deum non habet, secum in omni actione & ommissione sua, cooperatorem in anima sua. Porro ubi se præmunierit cum Deo, & arcem suam militibus stiparit, licet hac impugnet, expugnare tamen hostes non poterunt. Cumq; Deum tam præsentem in se trahit, firmat, retinetq; etiam minimis contentus est, & omnia tunc illi uia sunt ad Deum, sufficiuntq;: Cæterum in tentationibus & aduersis, quocunq; locorum uel apud quoscunq; sit, seu quicquid agat, modò deus benè intūs habeat, magis proficit homo, citiusque uirtutes adipiscitur, q̄ in lætis & prosperis: quanq̄ in illis, id est, aduersis & tērationibus longè maiore natura sentiat molestiam, multoq; impēsius studiū, maiorq; mētis attentio adhibenda sint, q̄ in prosperis, ubi sua spontè omnia succedunt: attamen in his, id est, prosperis, non perindè probare potest, sit ne uerus Dei minister, an non. In aduersis autem & tentationibus longè amplius proficit, & quāta sit sua erga Deum fidelitas, multo meliùs deprehendit, q̄ in prosperis. Simulq; præmonetur, ut si quam culpam incurrerit, non diū illi inheret eam reuoluendo, sed suæ paruitati ac ni-

hilo ascribens, celeriter in Deum reuertatur: quod quo citius fecerit, eo meliùs: atque ita omnis citius macula diluitur & aboletur. Sin autem defectibus suis diutiùs immorari, secumq; scrupulosius perquirere uelit, uel illos contraxerit, & sic ne, an aliter facere debuerit, ab his interiorim detinetur ac impeditur. Itaque non discutiatur, non dijudicetur, non attendatur, sed rectè pergatur in Deum. Si quam enim dissimilitudinem contraxerit, ubi meliùs hac, quàm in Deo, deponet? A morte quomodo longiùs aberit, quàm ad ueram essentialē fugiendo uitam? Qui vnquam meliùs calefiet, q̄ iungendo se ad ignem? Id præterea diligenter curandum est, ut oēs causas & negocia sua homo in Deū projiciat, Deoq; imponat, & Deus in omnibus illi modo optimo providebit: quod & certissime illi confidat, atque ita omnia de manu Domini suscipiat tanquàm optima, & in omnibus plenam semper retineat pacem. qui enim Deo confidere, & illi se credere nō uolunt, sed ipsi magis externis se curis, actibus, & negocijs immiscēt, hos Deus sæpenumerò magnam sinit inopiam & miseriam incurere, ut uel sic aduertant, quantum suis uiribus & propria industria possint. Si uerò totum se homo Deo in omnibus causis & actionibus suis plena cum fiducia resignet & credat, multo sanè meliùs & uerius tam intūs quàm foris Deus illi providebit, quàm omnes possent creaturæ. Est nanque plenus gratiæ & ueritatis. Vndè quicquid cum fiducia in illo quæritur, id haud dubiè inuenitur. Hæc tamen fiducia, ex uera debet fidelitate procedere, ita ut Deum & Dei uoluntatem homo intendat. Tunc utique optima fiducia est. Ut autem Deus nimis amari non potest, sic nec quisquam plus satis ei confidere potest, si tamē hæc confidentia ex fide seu fidelitate procedat. Hos modos, dilectissimi, per quos omnem fiduciam, pacem & gaudium inuenit homo in modis, operibus, & locis omnibus, non nisi intūs, in mentis ad fundum introuersione, discimus ac reperimus. Hæc autem mētis introuersio, cum primis ocium sanctum & animū ab omnibus expeditum, locum etiam & tempus requirit. Ex hoc uerò interioris hominis fundo, arbor ista cum uniuersis frondibus & fructibus suis succrescit: & in hac expedita ac libera sui in fundum introuersioe

Quo suæ
cuiq; cul-
pæ reuol-
uendæ.

Ioan. 1.

Deū nimis
amari non
posse.

Introuersio
mētis q̄
requirat.

aperiuntur homini atq; ostenduntur viæ & modi, quib; pertingatur ad Deum: intelliguntur etiam viæ ac modi Dei ad hominem, quantoq; magis ab omnibus expeditus & liberius introuersus est homo, tâto veriùs lucidiusq; has vias cognoscit. Quisquis autè vel in seipso, vel in aliquo alio istam gratiam minimè reperit, nouerit hâc se vel alium viam non tenuisse, id est, non locum, nec tempus, nec ocium illi præbuisse, nō etiam quæ sisse eam intus.

Falsa ref-
gnatio q.

Tales plerunq; omnibus diebus vitæ suæ in habitu religioso in suis proprijs persistunt institutis: & vbi in his consenuerūt, nesciunt adhuc quo in statu res suæ sitæ sint. Hi si Deum non sentiant, non admodum curant, & id putant esse resignationem, cum potiùs sit dissoluta quedam & remissa negligentia: atque interim alia se ipso interioribus insinuant, siue id ipsi sint, siue aliquid suum, & Dei locum occupant in eis. Quam enim impossibile est, hominem absq; anima viuere, tam fieri non potest, ut nō aliquid intrō recipiat quod amet, siue id sciat ipse, siue ignoret. Sicq; in cæca quadam ratione perpetuò perseuerant, præsumentes de religioso statu, in quo degunt, seu de operibus quæ agunt, fundum autem suum prorsus negligentes: & nihilo minùs recta se pergere via arbitrantur. Sed vbi ad terminum pertingūt, in æternæ mortis profunda merguntur, cum non ingressi sint per illâ viam, quæ Christus est, qui de seipso testatur: Ego sum, inquiens, via, veritas & vita: qua via qui non pergit, deuiet necessè est. Heu quam turpe & probrosum est, dilectissimi, multa alia scire hominem, & nescire seipsum. Certè nemini æterna vita seu beatitudo sua vlla ex parte dubia esse debet, sed certò scire atque veraciter sentire debet, q̄ illi intus sit Deus, & ut ipse erga Deum affectus sit, qua vera scientia si quis præditus non est, quærat ex sanctis & prudentibus hominibus, ut certò sciat, non autem opinioe ducatur. Quod enim modò quis neglexerit, id nunq̄ postea consequetur: adeò ut nec omnes quidem sancti & vniuersæ creature etiam sanguineis lachrymis, vel quantum capillus vnus est, ei poterunt mereri. Deniq; quæ paratæ erant, intrauerunt cum sponso ad nuptias. Quæ verò parare se volebant, & tandè serò reuertebantur, illis cum iuramento respondit: Amen dico vobis, quia nescio vos. Et-

Ioan. 14.

Matt. 25.

gò nesciebat eas? Vtiq; quò suos nouerat familiares, amicos, sibiq; propinquos, ita eas nesciebat, nec in horum numero ipsas nouerat. Vnde quantumcumq; pullarent, ingredi tñ non potuerunt. Hinc D. Augustinus ait: Nihil morte certius est, mortis hora vel genere nihil incertius. Itaque nihil equè necessariū est, q̄ ut semper parati simus. Hoc verò scire, nō opinari, debemus. Ideoq; in hoc tempore positi sumus, non ob opera sola duntaxat, sed propter essentiam, ut videlicet opera ipsa ex essentia veluti fructus ex arbore procedât. Debet igitur in hac vita hoc nostrum esse exercitium, ut plùs assequamur essentia, & magis ac magis ad perfectiōem accedamus. Quamobrè qui modò oia viriliter perperunt ac penetrârūt, quiq; seipso supra tempus benè sustollere nōrunt, oemq; vitam suam ordinârunt ad Dei familiaritatem capeendam, & iuxta illius instituerunt beneplacitum & voluntatem, hos eo minùs temporalia quæq; & quæ à tempore accidunt, dispergunt, distrahunt, multiplicant, impediunt. Quanto enim mens eorum intus in deo fixa est, tanto in omnibus quæ agunt, tranquilliores, ordinationes ac immobiliores sunt, minùsq; intricant ac impediunt. Et hoc est boni hominis indicium, ut omnis actio sua talis sit, ^{Hois boni indicium.} qualis ipse cupit esse, ut vbi corpus terræ mandatum fuerit atque sepultum, anima absq; mora in abyssali diuinitate sepeliatur. Hac planè de causa, dilectissimi, in hoc tempore positi sumus: & quicquid hinc modò negligim; id æternaliter neglectum erit. Deniq; cuius est in nummo superscriptio, illi absque contradictione nummus soluetur, siue Dei, siue creature fuerit. Videat ergò quisq; dieb; singulis, & crebrò in fundo suo, quæ sit sua superscriptio, id est, qd potissimum quærat, amet, intendat: quid maximè se consoletur, afficiat, exhilaret: quid crebriùs & abundantius in animo suo versetur, quanto perè Deo, diuinisq; rebus omnibus, ut potè vel amicis Dei, vel cultui diuino, aut quicquid ad Deum spectat, afficiatur, ut mente ad Deum conuersus sit: quo pacto se habeat voluntas, institutio vitæ, conuersatio, verba & opera sua: & quid deniq; de seipso sentiat: si plùs sibi sapiat, plùs adferat voluptatis & delectatiōis intus siue foris, propria oblectatio seu voluptas, priuatū cōmodum, suum solatium, suum lucrū, am-

quid sum-
mē nobis
necessariū

Qua perdi-
tè oēs sua
quærant.

1. Cor. 7.

ei sui, bona sua, quies sua, quam ea q̄ DEI & diuina sunt. Quæ quidem omnia cum discretionē perspecta, discussa, examinata, scientiam præbent, non opinionem, quònam pertineat, quæque sua superscriptio sit, id est, fundum seu scopus intentionis suæ in fundo anime suæ. Idq; certū habetote charissimi, si quid in fundo hominis sit, quod non purè sit Deus, cuiusve deus pura causa non sit, siue id ipsemet sit homo, seu aliud quodcumque, quanlibet paruum & exiguum, quandiu id in fundo hominis perseuerat, nunquam eū Deum funditus posse adipisci, licet tot fundat lachrymas, quot vniuersū mare aquas habet. Sed semper Deo careat necesse est, quandiu indè purgatus non fuerit. Heu quibus sese occupant homines, & non attendunt nec perferuntur angulosissimā naturam suam, tam nimis occultè rebus creatis & seipsa possessam, & quod suum est, in omnibus, in Deo pariter & in creaturis, quærentē ac intendentem, semperq; ad sua & ad seipsam reflexam. Cæterum oportebat omnes sine intermissione ad anteriora contendere ac properare, cum vt Apostolus ait, tempus breue sit, & aliquid Dei, quantumuis minimum, plùs in se contineat, quàm omnia quæ infra Deum sunt, cuius quanto plùs capimus, tanto illi magis propinquamus. Præstet nobis idem ipse omnipotens Deus, ut omnes sic illi famulemur, sic eum sequamur, ut vbi ipse est, & nos quandoquē peruenire digni simus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

IN FESTO ASSUMPTIONIS gloriosissimæ semper virginis Mariæ.

Vt in nullis rebus siue corporalibus siue spiritualibus, sed in solo incognito Deo nostro cum delectatione quiescere, cum amore & gratitudine vitam passionemq; Domini nostri hinc possidere, & in illius commorari vulneribus debeamus: per qua videlicet præclaram diuinitatis eius hæreditatem consequi poterimus.

SERMO VNICVS.

In omnibus requiem quæsiui, & in hæreditate Domini morabor. Ecclesiastici 24.

Væ modò audistis, dilectissimi, sapiētis cuiusdam verba sunt, quæ de gloriosissima legūtur virgine Maria. Neque enim de aliquo tam propriè accipi queunt: quandoquidem ipsa, ratione sua seu intellectu gyrum cæli circumiens, profundum abyssi penetrans, ambulans in fluctibus maris, & stans in omni terra, nusquam in his omnibus requiem inuenit. Decet planè, charissimi, vt nemo in hac vita ad tam sublimia se extendat exercitia, quin vnâ quotidiè horam sibi deligat, qua amabilissimæ & sacratissimæ huic virgini ac Dominæ nostræ speciale quoddam & gratum impendat obsequium & laudem, ipsamque intimis pulset precibus, vt nos trahat & perducatur ad dilectissimum filium suum. Enimuerò dignitas illius modum omnem & mensuram excedit. Quid enim non admirationis habet, quòd Deum & Dominum creatoremque suum in sinu suo gestaret, brachijs constringeret, haberetque eum optatissimis ac iucundissimis modis, qui etiam omnes vinceret sensus: nec ququam omnino hæsitaret, immò certissimè sciret, esse eum Dominum Deū suum: ageretque cum illo pro suo arbitrato, & ipse præterea vt filius illi commoraretur, in omnibus filij officio functus: nec tamen vnquam in omni vita sua cor suum in his omnibus aut aliquo horum cū delectatione vel ad momentum quiesceret, sed mens illius sine cessatione in diuinam recederet atque transcenderet abyssum, in qua sola quiescebat, quæ eius erat hæreditas, requies, habitatio? Sanè ex primi lapsus infectione, in ima & ad extrema natura depressa est. Homo verò à Deo conditus & inter duo extrema cōstitutus est, quæ sunt, tempus & æternitas. Ex quibus tempus non nisi transitus quidam ad finem nobis esse deberet: æternitas verò, finis & habitatio nostra. At contra miser homo ob primi casus naturæ vitium, ex quadam cæcitate semper ad infirmiorē tendit partem, & requiem capit in itinere, ipsissimū verò finem suū obliuiscitur: adeoq; natura, delectationibus dedita est, vt in omnibus siue corporalibus, siue spiritualibus, intus & foris requiē capere velit. Quatoperè hodiè seculares hoies quietē & voluptatē sectent, manifestū est omnibus: qd autem quæquē illis euenturū sit, ipsa eos post hâc

Hand

Tempus &
æternitas
qd nobis
esse debe-
rent.

In quo solo nobis delectatio querenda.

vitam experientia docebit. Quæ verò illos mala maneant, quantoque in discrimine versentur, cuiuscunque status sint vel conditionis, maximè qui sub habitu religioso corda gerunt secularia, qui in rebus temporalibus, qualesquales illæ sint, requiescunt seu quietem capiunt, si id ipsi prederent, forsitan præ pauore & anxietate corda eorum tabescerent. Certè DEVS omnipotens condidit omnia, non ad voluptatem, non ad oblectationem, sed ad necessitatem: nec vspiciam vult nos delectari, præterquam in se solo. Compellor hinc, charissimi, obiter ex dilectione quiddam dicere: Quidam me malè ceperunt, tanquam dixerim, nolle me cuiusquæ recipere confessionem, nisi fidem mihi dederit, facturum se quod ego voluero. Hoc planè absurdissimū fuerit, vrgere me aliquem, vt faciat, quod ego velim. Equidem nihil exigo à quoquam, præter id quod DEVS exigit. Id verò non peto, vt aliqis mihi se facturum polliceat. Certè neminè à peccatis suis queo absoluerè, immò nec summus Pontifex id potest, nisi quem factorum suorum pœnitet, quiq; & peccata, & peccandi occasiones, in posterum vitare statuit. Sed sunt proh dolor, qui spòtè scientes que inter occasiones peccandi remaneant, & interim n. hilo minùs confitent, & Christi se sacramentis ingerunt, culpam suam fateri & agnoscere recusantes: & quædiu furtum vel fornicationis crimen non admittunt, nò admodum leuiora peccata curantes. Hi quo pacto confiteant, quantumq; doleant de peccatis suis, ipsi viderint: & certè scient tempore suo. Tales suã quietem, suam delectationem extra Deum querunt, siue in hominibus, siue in vestimentis, siue in cibo & potu, siue solatijs creaturarum, immò etiam in rebus quandam præ se sanctitatem ferentibus. Cūq; aliquod vitium incurrunt, valdè ad faciendam extrinsecus confessionem properant, anteq̃ Deo intrinsecus cum humili culpe suæ agnitione cõfiteant. Sed etiã in hac externa cõfessione natura suã querit requiẽ, vt scilicet pacem recuperet, & interna conscientie accusatio atq; remorsio sopianẽ. Vbi em̃ confessi sunt, conscientie cessat inculatio, & iam multa pace gaudet. Sed ipsa remorsio ac reprehensio, tanq̃ vulnus recens & mordens, mirabiliter peccati aufert rubiginẽ. Querit etiam natura eiusmodi hominũ requiẽ in spiri-

In cõfessione qui se quis q̃rat.

talib; exercitijs, in internis modis seu institutis, & abstractis item exercitijs suis: eisq; tam mordicis inheret, vt dño impedimẽto sint, quo minùs ad proximam eos veritatẽ perducere queat. Sed ne diffusior sim, id pro certo habetote charissimi, quicquid id est, in quo homo quietem suam querit, quod nò sit purè Deus, id omne cariosum esse. Planè dilectissimi, non satis est, si hic vili pellicio, alius preciofo religionis habitu tegatur. Alia in super adfuit oportet. Sed eccè videas quosdam de pulcherrimis ac simplicissimis reb; verba facere, vt videlicet oia eis tã benè succedat, q̃ eis cūcta facilia sint & minimè onerosa, immò etiã iucunda: verbi gratia, orationes, vigilię, ieiunia, & venias, vt vocat, capere. Sed in his adhuc aliqd vitij sentio, quod eos à pfectu impediatur. Sanè quicquid id sit, quantlibet etiam bonũ videri vnq̃ aut esse queat, etiãsi imaginũ, formarum & modi expers sit, siue intellectuale sit, siue quo sensibilibiter frui possis, id omne in quo homo cū delectatione quiescit, quodque sic possidet, cariosum efficit: præter nudã ac simplicẽ suã demissionẽ ac demersionẽ in nudum illud, simplex, incognitum, innotabile, & occultum bonũ, quod Deus ipse est, idq; per abnegationẽ suã & omniũ que se in homine manifestare queant, vt facer inqt Dionysius: Tu verò Timothee S. dionysii charissime, & sensus linque, & intellectuales operationes, & sensibilia, & intelligibilia omnia, & que nò sunt, & q̃ sunt omnia: & vt illi iungaris, q̃ super oẽm substantiã, omnemq; scientiã est, ignore pro viribus te ipsum intẽde. Etenim abs te ipso atque omnibus liberè & absolutè, ac purè excedendo, ad supersubstantialẽ diuinẽ caliginis radiũ sublatis omnibus, & absolutus ex omnibus euolabis. Neq; em̃, vt idem ait, aliqd ex his est, q̃ nobis aut alteri cuiquam in mũdo sunt cognita, neq; aliqd eorũ que nò sunt, neq; eorũ que sunt, est. Nã & super oẽm positionẽ est perfecta & singularis omniũ causa, & super ablationẽ oẽm excellẽtia ipsius illius, q̃ simpliciter absolutus ab omib;, & vltra oia est. (vide plura de his in Dionysio de mystica theologia.) In hoc ergo incognito Deo q̃sq; requiescat, & neq; saporẽ, neq; lumẽ querat: potiùs canẽ imitetur, qui sicubi carnem bonam reperit, cõtingere nò audet, sed fugit, duris itã verberibus doctus. Inueniet hæc omnia postea copiosissimè. In-

Lepida parabola.

rim suo duntaxat merissimo nihilo, quod tamen reuera est, inhæreat. Nam si quid ibi est, id Dei est, non suum: nec attendat ad omnia quæ lucere illi intus possint, etiam si formæ, modi, imaginis expertia & supersubstantialia sint. Sed aiunt quidã: Domine mi, presentissima se mihi exhibent; nec aliam quàm ipsius Dei speciem præ se ferunt: Quibus ego: Nihil, inquam, ea tanquam quieturi in eis, attendatis: sed finite ea esse quod sunt, nec ampliùs aliquid perquiratis nec perscrutemini, sed in imis vos continentes, in nihil scire, nihil quicquã velle scire vestrũ, vos dimitte, & in vera paupertate occulto & incognito adherete Deo vestro, itã vobis psuedetes, nò esse vos dignos, qui immesum, ignotum & absconditum Deum aliqua ex parte cognoscatis. Sicque in eo duntaxat commoremur & quiescitate, non autem vel in lumine vel in sapore. Sic in Ezechiele propheta scriptum legimus, vt illis qui ingrediebantur sanctuariũ & sancta sanctorum, nulla debuerit dari possessio, quando ipse Dominus se possessionem & hereditatem ipsorum fore promisit. Quod tamen de sacerdotibus dictum sit, iuxta sensum tamen spiritalem, de omnibus illis accipi potest, qui ingredi volũt in sancta sanctorum, id est, in arcana occultæ diuinitatis, qui nullam habebunt hereditatem, nisi diuinã, absconditam, & omnis modi, formę, ac nominis expertem essentiam Dei, que sola ipsorum hæreditas erit, nec ad aliud aliquid caput ipsorum vel intus vel foris sese reclinet: alioqui certo certius cariosum efficietur. Nec magnoperè attendere debent, sint ne plana & læta omnia. Quin potiùs aspera & aduersa mālunt, magisque diligant, quàm sapere & sentire, nec quiescant vspiciam, nec aliquid suum querant. Cū deus æternus omnia creare statuisset, nò nisi nihil ei propositum fuit. Nec fecit cuncta ex aliquo, sed ex nihilo. Sic nimirum vbicunquẽ Deus propriè & diuinè operaturus est, nullo ad hoc opus habet, nisi nihilo. Nihilum em̃ passiuo modo, operationis eius, quàm quodlibet aliquid, capacius est. Itaque si omnis illius vitę & essentię, quam dare vel operari possit aut velit Deus in electissimis ac singularissimis amicis suis sine interpositione capaces esse vultis, si optatis etiã, vt omnia ille in vos effundat dona sua: hoc ante omnia

Deum ex nihilo creasse omnia, qd mystice innuat.

agite charissimi, hoc cūprimis curate, vt in fundo vestro in veritate nihil sitis. Nostri em̃ aliqd, nostraq; donoru Dei arrogatio & vendicatio, Deum impediunt, quominus pclarissimum intra nos opus suum queat perficere. Indè est quod sanctus ille Iob, que dñs ipse suo ore cõmendat, dicens ad satan: Nunquid considerasti seruum meũ Iob, q̃ nò sit ei similis in terra homo Iob 1: simplex & rectus, ac timens Deũ, & recedens à malo? Et de quo scriptura testat, q̃ Iob idem: nò peccauerit labijs suis, neq; stultũ quid cõtra Deũ locutus sit, de seipso ait: In profundissimum infernũ descendent omnia Iob 17: mea: putas ne saltẽ ibi erit requies mihi? Omnia sua dicit, nò vtique; secundũ nihil suũ creatum, quatenus ea ex parte hominũ nihil est: sed iuxta nihil suũ, ex culpa & peccato cõtractũ. Itaq; ob sua peccata in profundissimã inferni abyssum, in sequissimam carnificinã & desissimas inferni tenebras descendere volebat, tanq̃ diceret: Incertũ est, dignã ne vel illic peccata, q̃ cõmissi, pœnam recipere possint. Hanc autem inferni pœnã intensissimo atque grauissimo modo ferre volebat, etiã sine spe vnq̃ euadendi, donèc meritas pro culpis pœnas lueret. Ad hunc modum etiã quiddã ex fratribus nostris, cuius vocabulum erat Wigmã, ad tantam sui nihili cogni- paradi- tionem peruenit, vt nunquam cõgruum gma. sibi locũ, præterquam in profundissimo inferni sub ipso Lucifero, reperire posset. Quò cū se demississet, audiuit vocem è supremo celo elapsam, dicentem: Wigmã, citò huc ascende ad thronũ altissimum, in cor Dei patris. De huiusmodi D. Gregorius ait, q̃ mortẽ querant, sed minimè inueniant. Deniq; huic amori & immesæ annihilationi ac deiectioni vita in veritate respondet etiam non optata, non que sita, nec in intẽtione habita. Quo em̃ se que magis in ima deiicit, eo magis exaltatur: quoq; se minorẽ iudicat, eo maior efficitur. Sed videamus nunc sequentia thematicis verba, que sunt hæc: Et in hereditate Domini morabor. due sunt, charissimi, due hereditates nostre, in quibus commorandum nobis est. Vna temporalis est, in qua in hac vita morabimur: & ipsa est dignissima Domini Saluatoris vita, passio, exemplar. Altera, æterna est, quam expectamus, que est præclara deliciosissime diuinitatis hereditas. Hęc nobis pmissa est, q̃ eius coheredes & domestici erimus æternaliter. S.

Vulnera
christi quoniam
que, nobis
quoniam; por-
tas esse.

Si igitur fideliter modò tēporalem illam hereditatem, id est, Christi vitam & passionem cum amore & gratitudine possederimus: quāto in ea magis fuerimus exercitati & confirmati, tanto æternam hereditatem abundantius atque felicius perenniter possidebimus. Vulnera quidem, dilectissimi, Saluatoris nostri abolita sunt omnia, quinque illis exceptis, quæ ad extremi iudicij diem perdurabunt. Ex his verò quanta diuinitatis resfulgeat claritas, quantamque indè & sancti & angeli oēs capiant beatitudinem, non est qui verbis consequi possit. Hæc igitur quinque portæ, nostra hæc erūt hereditas, & per eas ad æternam hereditatem, ad patriam nostrā tendendum nobis est. Ad has autem portas Sanctus spiritus est: cuius utique, dulcis amor nobis portas has aperire paratissimus est, pulsantibus ad eas atque petentibus, ut nobis ingrediendi præbeat facultatem, & per eas ad æternam Dei patris nostri tendendi hereditatem. Quas nimirum portas quisquis ordinatè & ut oportet ingreditur, errare non potest. In his autem ipsis quinque dulcissimis vulneribus, quinque nobis discenda sunt, quæ nos sine ullo medio introducunt. Hæc sunt, fugere, pati, silere, cōtemnere, & abnegare seipsum cum

- I. vera sui resignatione. Primò itaque immergat se quisque in vulnus sinistri pedis, indeque exugat gratiam & virtutem fugiendi voluptatem omnem & delectationem, quam extra Deum capere possit.
- II. Secundò totis viribus in dextri se recipiat pedis vulnus, ibique discat pati quecumque sibi intus vel foris, & vnde cumque accidat.
- III. tertio ex dextræ manûs vulnere suavissimum exugat & petat succum, gratiam videlicet tacendi intus & foris. Sanè quæ hanc filendi virtutè adeptus foret, ut ad omnia taceret, nihil hunc unquam perturbare, nihil impedire posset. Quarto, ex vulnere sinistræ manûs fugat & petat virtutem contemnendi ac paruifaciendi foris quidem temporalia omnia, intus verò quicquid accidit & incidit animo suo. Est enim hoc necessarium & utile, ut quicquid nec amat, nec intendit, tamen si animo sui imaginem ingerat, penitus non curet, sed ut incidit, ita excidere & abire sinat. Quintò, totum se in amorosum ac suavissimum cor, in gratissimum sponsi thalamum recipiat, (quem ipse omnibus qui sua ei corda præbere volunt, aperuit, suis eos ibi no-

bilissimis amoris sui brachijs constricturus, in quo & ipsi perpetuò ipso perfruuntur) ibique discat abnegare seipsum modis omnibus, in prosperis videlicet & aduersis, in abundantia & inopia, in tempore & eternitate, ut Dominus volet, & diuino eius cordi placuerit, tam in ipso quam in creaturis omnibus. Sinat mori & auolare omnia, hoc solum curans, ut ipse soli ne placeat. Sic itaque dilectissimi & alijs pluribus deuotis modis amabilem hanc colatis hereditatem, & in ipsa vos exercentes, per securissimas portas has ad æternam hereditatem ingrediamini. Offerite DEO patri immeritam mortem eius, pro meritis pœnis vestris & afflictionibus: innocentes cogitationes eius, pro noxijs cogitationibus vestris: sacratissima verba eius, pro illicitis verbis vestris: & breuiter omnem actionem illius, omnem humilitatem, patientiam, mansuetudinem, amorem eius pro omnibus, quæ ex his vobis siue intus siue foris deficiunt. Certè charissimi, si hanc modò iucundissimam & amabilissimam hereditatem benè & optimè hæc possidebitis, futuram hereditatem perennem securi expectatis: nec est quòd dubitetis malfuros vos, & habituros ac quieturos cum virgine gloriosa in hereditate Domini sine fine & in omne æuum. Præster nobis Dominus DEVS, ut sic quæramus requiem in omnibus, ut ad hanc pertingamus hereditatè, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

IN FESTO S. AVGVSTINI Episcopi.

Ut in pernicijs quisque vitæ suæ custodiat, & omnis voluptatis seu delectationis abdicatone persistere debeat: Vtque, Deus se seruo ac strenue expectantes, mirabiliter suscollat: ac deinde varijs tentationibus in bonum ipsorum, eos iterum deiciat humilietque. De falsa item libertate.

SERMO VNICVS.

Vigilate, quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit.

MATT. 24.

Non abs re, dilectissimi, Dominus noster tãtoperè vigilare nos admonet. Ipse enim aduersarius noster diabolus, omnes quos potest dolos & fraudes machinatur, cunctosque in hoc

Quid tamen
nobis curandum.

Quot & quibus
sanctos propriam
cōplacētiam perdat.

Vigilate
curatōperè
moneamur.

SERMO VNICVS.

in hoc sine intermissione intēdit neruos suos, ut æternis nos miserijs & perditioni inuoluat. Ideoque omni qua potest diligentia explorat & obseruat, si qua hora seu quo momento studiū deuotionis negligamus, aut quam exteriorum sensuum nostrorum fenestram relinquamus aperitam, nec super custodiā nostram stemus. Cumque horum aliquid animaduertit, repente irrepit: & quicquid boni collegeramus, furatur. Quamobrem agite, quæso, charissimi, custodite fenestras vestras. Vigilate etiam, ne instar furis effodiat domum vestram. Totis, inquam, viribus & animo collecto, absque cessatione vigilate. Sanè quoties alicui in mentem incidit vel superbia, vel suspensus complacentia, vel iactantia seu præsumptio, vel propria voluntas, mōx adest inimicus, & locupletem bonorum operum crumenam illi refecat. Heu quātos olim videre erit, charissimi, qui in hoc seculo magnorum operum & exercitiorum, magni etiā nominis fuere, quique grandem præ se tulere sanctitatem, quibus tamen propria complacentia omnia sic abscidit, ut in lucro deputaturi & gratissimum habituri sint, si vel inter rudes idiotas, nullorumque exercitiorum rusticos homines collocari mereantur. Contraque alios quosdam cerne erit, simplices ac inopes homines, quos nemo in aliquo precio habere dignatus est, qui nullorum operum esse visi sunt, nec aliquid præ se tulere sanctitatis, qui tamen ob humilem susceptorum deiectionem ac depressionem, tã longè supra priores illos erunt, ut etiam vix eos visu sint assecuturi. Itaque, vigilate charissimi, mente peruigili & oculis apertis: & cernetis haud dubiè nudam veritatem discretè & indiscretè, in cogitationibus, in verbis, in operibus, in his quæ vel agitis, vel dimittitis, in actionibus virtuosis, & in patienti demum aduersorum tolerantia: tãtum vos ipsos diligenter & foris & intus obseruate. Certè nescitis dilectissimi, quanto in discrimine versemur, tũ ob naturalem infirmitatem, tum ob proprias graues atque horribiles culpas & defectus nostros, tum ob ingentium & inestimabilium bonorum illorum, quæ sine intermissione à DEO consequi possemus, negligentiam: tum denique ob hoc, quòd lucidissimi diuinitatis oculi, coram quibus nos tam impuri apparemus, fundum nostrum di-

uino ad spectui eregionè oppositum, tam liquidò inspiciunt perspiciuntque, quòd ipsum fundum nostrum vel indè maxime impurum est, quòd synceritatis & veritatis est expertus. Id verò quantum nobis merito pudorem ingerere potest, quàm etiam districte quandoque iudicabitur, sicut scriptum est: Si iustus vix saluabitur, impius & peccator ubi parebit? Vnde & Augustinus dicit: Vt etiam laudabili vitæ hominum, si remota misericordia, discutias eam. Quocirca si constaret vobis, dilectissimi, quàm periculose agatur cum omnibus illis quibus aliquid sapit præter DEVM, humani sensus vestri id ferre haudquaquam possent. Indè & D. Iob: Vt quequid, inquit, Domine non parcis mihi, nec dimittis me, ut glutiam saluam meam? Peccaui. Quid faciam tibi o custos hominum? Quare posuisti me contrarium tibi? Sed ad Euangelium redeamus, ubi sic habes: Sint lumina vestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus vestris, & vos similes hominibus expectantibus Dominum suum, quando reuertatur à nuptijs, ut cum venerit & pulsauerit, confestim aperiant eis. Beati serui illi, quos, cum venerit Dominus, inuenerit vigilantes. De vigilando iam dictum est: Sunt autem tria hæc vobis notanda, charissimi. Primum est, lumbos debere accinctos esse. Quod nimirum significat, haud secus esse restringendos lumbos, quàm equus freno constringitur ac retinetur, si fortè in foueam per præceptum abire velit, aut instar eorum qui fortiter vincuntur, ut possint quòlibet etiam inuiti trahi. Ceterum per lumbos sensuum voluptates accipiuntur, quæ refrenandæ semper & constringendæ sunt, nec suæ unquam libertati relinquendæ. Secundum est, lucernas debere nos ardentes gestare in manibus nostris, quòd est, amoris nos actibus seu amorosæ actioni insistere debere. Itaque quæso charissimi, videte diligenter, ne veræ ardentisque charitatis actus & opera, siue intus siue foris, ubicunque ea exercere poteritis, aliquandò è manibus abijciatis, maxime verò in inuicem ea alter alteri omni cum deuotione pro viribus impendite. Tertium est: Et vos similes hominibus, expectantibus Dominum suum, quando reuertatur à nuptijs, ut cum venerit & pulsauerit, confestim aperiant eis.

1. Pet. 4.

Iob 7.

Luc. 12.

Tria que
dã notanda.

II.

III.

Bea-

Beati & nimium beati serui illi, quos, cū venerit, Dominus inuenerit vigilantes. Amē dico vobis, quod super omnia bona sua constituet eos, præcingetque se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis. Hæ nuptiæ, ex quibus Dominus reuerti dicitur, in intimis animæ, id est, in ipso animæ fundo, in quo præclarissima Dei consistit imago, aguntur: vbi quanta sit animæ ad Deum cognatio, & Dei ad animam, quamque stupenda & mira illic Deus operetur, quantas denique delicias, & quantum gaudium ibi capiat deus, id sensus omnes & omnem superat intellectum: licet nihil inde sciat, nihil sentiat homo. In quibus verò hoc gaudiū & has nuptias Deus celebrat, illi sunt, qui corda & fauorem suū à mundo & creaturis omnibus ad Deum transtulerunt, cum voluntate fixa & perpetua illi soli viuendi. Cæterum qui spontè scienterque vlla in re creata, cuius ipse causa non est, suam capiūt delectationem, cum his nihil illi commercij est. Et vos, inquit, similes hominibus expectantibus Dominum suū. De his expectantibus sciendum est, dilectissimi, quod malignus spiritus & eis sedulo insidiatur. Vbi enim Dominum morā facere videt, & differre aduentum suum, aliquā eis voluptatē intus vel foris adducit, vt per hanc illaqueantur & impediuntur. Sed quæso te fili mi, quisquis eiusmodi es, floccipende voluptatem diabolicam: & ita perseveranter super custodiam tuam. Beati enim serui illi, quos, cū venerit, Dominus inuenerit vigilantes. Quare autem non vigilent, qui nesciūt quando Dominus eorum venturus sit, sero, an media nocte, an gallicantu, an mane, an primā ne, an secundā, an tertia vigilia? Sic porro expectantibus & vigilantibus Dominus transiens ministrabit, id est, quandam eos experiri faciet prægustationem occulti gaudij illius, quod in cælestibus nuptijs agit, quo simul eos confortabit, vt præstolatio eis plus satis molesta non sit. Dat enim hinc eis sentire amoris sui dulcedinem, vt per hoc ipsorum dilectio roboretur, & ipsi expectantes perficiantur. De hac expectatione D. Gregorius loquens, & versum illū psalterij exponens, Ecce elongauit fugiens, & mansi in solitudine: ait, quod postea quam homo interior, sic, vt dictum est, expectans expectauit, ab omnibus se elogare debet, & manere in solitudine. Hæc autem so-

Quib⁹ expectantibus Dominum suū. De his expectantibus sciendum est, dilectissimi, quod malignus spiritus & eis sedulo insidiatur. Vbi enim Dominum morā facere videt, & differre aduentum suum, aliquā eis voluptatē intus vel foris adducit, vt per hanc illaqueantur & impediuntur. Sed quæso te fili mi, quisquis eiusmodi es, floccipende voluptatem diabolicam: & ita perseveranter super custodiam tuam. Beati enim serui illi, quos, cū venerit, Dominus inuenerit vigilantes. Quare autem non vigilent, qui nesciūt quando Dominus eorum venturus sit, sero, an media nocte, an gallicantu, an mane, an primā ne, an secundā, an tertia vigilia? Sic porro expectantibus & vigilantibus Dominus transiens ministrabit, id est, quandam eos experiri faciet prægustationem occulti gaudij illius, quod in cælestibus nuptijs agit, quo simul eos confortabit, vt præstolatio eis plus satis molesta non sit. Dat enim hinc eis sentire amoris sui dulcedinem, vt per hoc ipsorum dilectio roboretur, & ipsi expectantes perficiantur. De hac expectatione D. Gregorius loquens, & versum illū psalterij exponens, Ecce elongauit fugiens, & mansi in solitudine: ait, quod postea quam homo interior, sic, vt dictum est, expectans expectauit, ab omnibus se elogare debet, & manere in solitudine. Hæc autem so-

Psal. 54.

litudo est, non tantum exteriorem reliquisse multipliciter, sed etiam interiorem, virium videlicet internarum, que sunt vires imaginatiue, & imagines earum, phantasia item & cogitationes, atque ab omnibus se auertere formis & imaginibus, & sic manere in solitudine. Cumque omnem quæ hinc occurrit, molestiam & poenam ad extremum usque homo pertulit atque superauit, tum dominus quem expectauit, in repentino fulgore quodam adueniens, in eodem fulgore rapit eum, euehitque super omnia, & ibi pro diutina recreat eum expectatione sua. Sed paulopost, ne ex eis que hinc sentit, extollatur, rursus prosternit ac deiecit & deprimit eum. Et hoc est quod Ieremias ait: a facie manuum tuarum solus sedebam, quonia comminatione replerunt me. Quid est hoc, charissimi? Aduertite. Vbi quis ad hanc intimam pertingit quietem, & intra seipsum in fundum suum peruenit, comminatione & terrore replet eum Dominus, tanquam si utroque illi pugno minetur. Et alter quidem pugnus est, caligo & tenebræ & profundum ac desolatum iter, quæ illi intus occurrunt, ita vt nihil sciat, nihil habeat: & insuper adhuc omnem malum, vehementissimè quoque tentationes superbiæ, luxuriæ, perfidiæ seu infidelitatis, & aliarum plurimarum ac diuersarum impugnationes, que omnia se iam pridem euasississe ac superasse credebat, rursus in eum irruunt, & fortiter oppugnant. Et hinc comminatione simul & terrore repletur. Alter verò pugnus est, horrenda iudicia Dei, que illi intus Deus proponit. Quibus consideratis, non habet iam quo se collocandum censeat, præterquam in profundissimo inferni. Hi pugni mirabiliter hominem premunt: nec aliud cunctis his comminationibus querit Deus, nisi vt pestiferum superbiæ fundum euertat destruatque. Hos pugnus qui rectè contemplantur, magis in eis omnem extinguunt voluptatem & delectationem, quam cuncta que exteriora exercitia, quæ multis annis peragi possent. Sic porro homine ex toto cum Propheta ad solitudinem introuerso, & ibidem manente, omni que in ipso cogitationum, formarum & imaginum sedato impetu ac tumultu, deus & sanctus angelus repente velut in icu oculi amorem illi operantem inspirant, mouentque illum ad orandum, pro certa aliqua quam suggerunt, causa, siue pro Ecclesia, siue pro

Iere. 15.

Vtroque qui pugno minetur nobis dūs.

Que cogitationes diabolicæ hominibus etiam pñt.

Medium quod tenendum.

pro viuis, siue pro defunctis. Hæc autem instar fulgoris ei in mentem veniunt. Facitque tunc DEVS, tanquam illi oraturo confestim diceret: Non opus est, vt aliquid mihi dicas. Scio quid velis, quid desideres. Et sic eius desiderio satisfacit. Hæc est oratio, dilectissimi, quæ in spiritu funditur, qua veri vtuntur adoratores. Interim & diabolus huc aduolat, diligenter explorans, si quid fortè suum hinc reperire possit. Itaque pulsat eum, & quasdam molestas ingerit cogitationes, easque illi proponit. Sed has ille contemnat ac floccipendat, & præterfluere sinat. Cùm enim nec amore nec intentione eas prosequutus sit, confusus & inanis diabolus abscedere cogitur. Tales verò vexationes seu impugnationes mirabiliter hominem præparant. Ceterum in quibusdam regionibus homines inueniuntur, falso cuidam ocio vacantes, & ab omni tam intus quam foris operatione abstinentes, bonas etiam à se excludentes cogitationes. Aiunt enim se pacem adeptos: nec exercere se volunt in actibus virtutum, dicentes se virtutes transcendisse. Isti diabolus quædam sibi asfidem habent, prohibentemque & repellentem ab eis omnes, tam cogitationes quam modos seu instituta, que pacem ipsorum infringere possent, vt in hac eos falsa pace detineat, & postea secum ad eternam abducatur perturbationem, ad ipsum videlicet infernum suum. Non hunc iusti modum sectantur. Quin potius intus & foris sese exercent: seruantque patientiam in vijs omnibus, per quas eos dominus ducit, in tentationibus, in tenebris: nec sibi arrogare audent, se ad pacem pertigisse. Nec tamen in perturbatione viuunt. Sed arctam quandam semitam gradiuntur, mediam inter pacem & perturbationem, spem & metum inordinatum, certitudinem & dubitationem. Et licet interdum vera illis pax & certitudo, seu spiritus libertas intus resurgat, mox tamen absque inhaesione in ipsum eas reieciunt fundum. Hæc arcta ingressuris itinera, ante omnia videndum est atque curandum, vt in vestigijs Domini Saluatoris fixi & fortiter persistant: in quibus quanto fortius ac firmitus steterint, tanto puriores efficiuntur. Hinc pugni minaces remittuntur, & in benignissimas atque gratissimas mutantur manus. Denique hos dominus tenerrimè suis hinc paternis adstringit bra-

chijs, & longè ultra omnia subuehit. tam verò cuncta eis creata excidunt, & tædet eos omnium que non sunt purè Deus. Itaque dominus difficiles & obscuras eis vias & angustas semitas ostendit, per quas transierunt. Dehinc nullus eis nocere potest: simulque ab omni hinc recreantur miseria & derelictione, quam prius experti sunt. Hæc certè, dilectissimi, profus incognita & remotissima sunt liberis illis spiritibus, qui de falsa libertate gloriantur: & illis similiter, qui falso vacant ocio, & falsam sibi arrogant pacem: nec non & illis denique, qui suis proprijs institutis plus equo inhaerent, eisque fortè quadraginta vel amplius annis vivere contenti, & magna interim extrinsecus fecere opera, interiorum passionum & vitiorum sordibus contaminata. Hi enim omnes hanc, quam diximus, strictam tenere viam noluerunt. Denique in magna licet congregatione vix vnum reperias aut alterum, qui hac via ingredi velint. Quotquot autem reliqui sunt, hos videas ad hanc exercere, vrgere, preparareque. Si enim vel leuissimè delinquant, durius ab alijs increpantur. Sed queso te fili mi, quisquis ille es, cui id accidit, sustine id animo benigno ac patienti. Si quod verò durius responsum aut asperius verbum tibi excidat, statim ad te reuertere: agnosce culpam tuam, & dole. Tace, obsecro, & ipsum lapsum tuum suscipe de manu Dei tui, tanquam idèd permissum, vt te ipsum cognoscas. Nam si multum patienter sustinuisse, forsitan superbia subrepisset animo tuo. Itaque humilia te, & cæpto perge itinere: etiam ipsi lapsus tui te præparabunt, etiam recta omnia & obliqua cooperabuntur tibi in bonum, si tantum diligenter obserues, & peruiilem adhibeas conatum & operam. Sanè quisquis ita vigilantibus Dominum oculis instar D. patris Augustini, cuius hodie festa colimus, expectarit, illi ministrabit, & plenissimum impertietur gaudiū, sicuti & eidem sanctissimo præfati fecit Augustino. Quod nobis omnibus idem ipse prestare dignetur, super omnia benedictus Deus in secula. Amen.

IN NATIVITATE gloriosissimæ virginis Mariæ.

Vt rerum temporalium, putà delectationum creaturarum, peregrina natiuitas, diuinam in hominè

Quarta vna re perfectiorum raritas.

homine generationem impediatur, utq; pravarum inolitarum consuetudinum inhaesiones abradi oporteat, si divinam in nobis natiuitatem agi velimus.

SERMO VNICVS.

Transite ad me omnes qui concupiscitis me, & a generationibus meis adimplemini.

Eccī 24.

Diem hodiē solennem agimus, dilectissimi, quo diuina prorsus & intemerata virgo Maria Domina nostra, munda, pura, & sancta de materno processit vtero. In qua restitutum est, quod in paradiso perditum fuit: praeclarissima videlicet imago, ad dei patris imaginem facta, sed perditam in paradiso. Voluit enim DEVS, vt virgo haec sanctissima vnā secū membra sua omnia in suam regeneraret ac reduceret originem: & ex immensa quadam misericordia, per eam nos ab aeterna voluit releuare & eximere abyſſo, in quam cecideramus omnes, quantum ex nobis fuit. Itaque leguntur de ea quae iam audistis verba, quae ipsius Sapientiae sunt, ista videlicet: Transite ad me omnes qui concupiscitis me, & a generationibus meis adimplemini. Proprie autem haec verba DEO patri congruunt, inuitanti nos & allicienti ad suam generationem. Nihilominus proprie conueniunt etiam huic beatissimae virgini & Dominae nostrae. quam enim ab aeterno Deus pater prolem edidit, eandem & ipsa peperit: & idem vtriusq; partus est. Inuitat autem nos, vt tranſeamus, & ab amabili sua generatione impleamur. Transite, inquit, ad me omnes qui concupiscitis me. Reuera nanque omnibus hac generationem in veritate concupiscentibus, scintillula quaedam illius interim praestatur, quae ipsorum excitat & allicit desiderium, & ad maiora appetenda inflammatur: vt iam ex sententia dicat cum S. Augustino: Domine, fecisti nos ad te, & ideo inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. Ceterum inquietudo haec, quam in nobis semper & absque intermissione esse oportebat, peregrinis quibusdam detinetur ac impeditur generationibus, in nobis sese parientibus, quae sunt temporalium, labentium ac sensibiliū rerū oblectamenta, & delectationes crea-

Verba deo propria, qui congruat Mariae.

turarū: vt verbi gratia, familiaritatum, societatum, vestimentorum, cibi ac potūs, & breuiter omnium in quibus voluptas capitur, quae omnia se generant in nobis, & ea partus eiusmodi genitores sunt: quae quādiū intra nos generationes, nobis scientibus & cōsentientibus persistūt, Deus suum in nobis partum non edit: quādiū, inquit, horum aliquid cum delectatione intus possidemus. Quae quālibet minuta & vilia sint, impediunt tamen & excludūt a nobis iucundissimam & dulcissimā Dei patris generationem, quā ille & vellet & deberet peragere in nobis: insuper & si tim illam ac desiderium, quibus nos ad eum & hac generationem gēstare oportebat, extinguunt ac remorātur. Interim nihilominus querunt homines & dicunt, amoris se & desiderij esse expertes. Cuius haec sola, quam dixi, ratio est, quae labētibus creaturis cum delectatione inheret, quod ipsorum amorē & desiderium detinet. Iam ipsum est videre, quid eos potissimum impediatur: neq; enim melius id alicui quam ipsis constat. Non id ex me querat, sed se ipsos potius interrogēt, cur amorē & desiderium nō sentiāt. Si tñ audire non recusent, dicā equidē eis. Causa est quae Deo pariter & creaturis gaudere volunt, quod tñ impossibile est. Delectatio DEI & delectatio creaturarū, in eodem simul perfistere nō possunt. Emittant licet vel sanguineas lachrymas, at istud obtinere non poterunt. Hic tamen de ijs nō loquimur, quae homini necessaria sunt, vel quae propter Deum, vel in Deo habent, vel etiam quae ex natura abijci nequeūt, vt est in sa melico cibi, in sibi budo potūs, in lasso quae etis, in somnolēto sōni appetitus & delectatio. Si tñ ista cum quadā exquisita electione, & propter voluptatē ac delectationē potius quam pro necessitate vel utilitate naturae capiant, impediunt vtiq; & ipsa hanc natiuitatē, licet minus quā aliarū rerum oblectamēta, quae his natura opus habeat, & vix aut omnino non possint absque delectatione percipi, quatenus natura operatur. Ceterū qui eterne generationi non vult esse impedimēto, & in desiderio magis ac magis excreſcere & proficere exoptat, ille haec impedimēta, quae voluptates & delectationes sensu ac naturae, & creaturarum praestāt, diligenter obseruare debet. Quo enim minus huiusmodi delectationum habuerit, tanto plūs illius percipiet

Quantilla diuina in nobis ipediant generationem.

Delectatione diuina cum humana, quam non conueniat.

piet generationis. Quātum abscesserit frigoris, tantum succedet calor. Curabit praeterea, ne per desidiā, aut incuriā seu negligentiam, vel propriae quietis & commoditatis studium, aut fictam infirmitatem a profectu retrahatur. Sic sunt, pro dolor, quidam qui in densa quadam caecitate ingrediuntur: & ea ipsa quae faciūt, tam caeco ac irrationabili quodam modo agunt, tanq̄ profectus sui nulla prorsus eis cura sit. De his porro defectibus & vitijs, vt de creaturarum in animo possessione, de incuria & alijs vitijs quibuscunque, id pro certo sciendū est, si in eis perseverandi non deseratur voluntas, nullam super ea confessorem habere absoluendi autoritatē. Nam si vel decies ea per diem confitearis, nihil proderit, nisi ea vitare proponas. Immo si quis in mortis articulo ex peruersa volūrate, creaturarū amore nimio, qui etiam Dei amorem superet, possessus depræhensus fuerit, nunquam Dei vultum contuebitur. Hoc enim omnis clamat scriptura, hoc Euangelium vbiq; testatur, vti passim in ipso cernere licet. Hoc veteris pariter & nouae legis praecipit est, vt Deus super omnia diligat. Sic quodam loco ipse Dominus ait: qui nō reliquerit omnia quae possidet, non est meus. Et alibi: Non omnis qui dicit mihi, Domine dñe, intrabit in regnum caelorum: sed qui facit voluntatē patris mei, qui in caelis est, ipse intrabit in regnū caelorum. Putatis ne, dilectissimi, dominum deum regnum caelorum brutis animantibus praestiturū, pro quo preciosissimum fudit sanguinē suum, & tradidit in mortē vitā suā? Quaeſo, attendite vobis, nec arbitramini quod Deus tam immodicū creaturarū amorem inultū abire sinat. Certē si sciretis, quae grauiter hunc quandoq; dñs vlciſcetur, forsitan praeparate anxietate tabesceretis. Creauit nimirū omnia Deus & contulit homini, vt tñ via quaedam sint ad ipsum, ipse vero duntaxat, non aliud aliquid, omnino finis & scopus sit. Nunquid lusum haec iocūq; creditis? Nō vtiq; iocus sunt. Credite mihi, solus habitus sanctum nō efficit. Non cucullus meus, non caput rasum, non coenobium, non sancta societas sola me sanctum efficiunt: sed si sanctus fieri debeā, omnino adfit oportet sanctum, purū, vacuum, liberū, & a nulla prorsus re creatura possessum fundū. Crebro me labijs p̄streperē & dicere sapientius Dñe Dñe, multas

que peccata confessonari? absoluere nequeat.

Luc. 14. Mat. 10. Mat. 7.

qui sanctū quid fiat.

preces extrinsecus fundere, multum studere, verbis pulchris affluere, acutē subtiliterq; lecta intelligere, sanctitatis demum praeme ferre speciem, nō vtiq̄e satis est: alia insuper exigunt. Si quis sese fallit, suo id, non meo, damno fecerit. Proh tam secularia vos corda mentesque mundanas gerere, tamq̄ vanitatibus deditos esse in habitu religioso. Hec verò prauae consuetudines & huiusmodi vanitates haud secus vobis inseruntur, quam surculi truncis arborū: & sicut fructus inde nascentes, non trunci, sed surculorum naturam induūt: sic & omnes fructus vestri, peregrinas illas externasque, quae vos possident, imitantur generationes, aded vt etiam ipsa bona facta vestra, quae diuina esse oportebat, creaturalia, vti dicā, & nullius momenti redantur. Pariunt enim sese in omnibus viribus vestris tam intus quā foris. Hinc D. Iob ait: In horrore visionis nocturnae, quando solet sopor occupare homines, paor tenuit me & tremor, & omnia ossa mea perterrita sunt. Et cum spiritus me praesente transiret, inhorruerunt pili carnis meae. Horror nocturnae visionis, caeca & obscura est possessio, quam horrendum pauendumq; sequitur iudiciū, tremor & anxietas, vt omnia merito ossa perterreantur. Spiritus verò, illo praesente, transitio, Dei transitus est. Et superius quoq; de transitu quodam audistis, vbi verba epistolae recitata sunt, ista videlicet: Transite ad me & c. Itaq; duo transitus sunt, alter spiritus, id est, Dei ad nos, alter noster ad Deum. In vtroq; autē hoc transitu quidam decessus necessarius est, vt alias saepe dictū est. Ait nāq; Theologi, duas formas simul in eodem subsistere non posse. Si debeat ignis fieri, lignum deficiat oportet: si granum transire in arborem, prius grani speciem corrumpi necesse est. Sic etiā si Dei transitus, & generationum eius impletio, in nobis agi debeant, mortales creaturas intra nos deficere oportet. Vnde D. Gregorius praedicta D. Iob verba exponēs, illa videlicet, Inhorruerūt pili carnis meae, locum illum ex Numeris adducit, vbi Leuitae p̄ci piuntur radere omnes pilos carnis suae, & vtrunque exponens, ait, vt quomodo piluli ex carne, sic in viribus tam supremis quā infimis aliqua homini de vitae vetustate seu pristinis consuetudinibus nasci, quae tollatur. Sed haec sanctae sollicitudinis ferro, seu sancto quodam studio refecanda

Iob 4.

Horror visionis nocturnae.

Transitus duo.

Numer. 8.

504
Pro minimis peccatis quanta purgatorij pena infligenda.

IN NATIVITATE S. MARIAE.

sunt. Hoc autem ferrum exacuendum est ad fortia, tremenda & occulta DEI iudicia, districtamque iustitiam illius, ne vnam quidem cogitationem indiscussam abire sinentem, & pro minima quaque imaginula sponte possessa, intolerabilem infligentem purgatorij penam, antequam ad suum liceat venire conspectum. Ceterum, ut D. quoque Gregorius ait, raris his noxijs & sordidis pilis, in carne radices permanent & crescunt, ut iterum radantur: Quia magno quidem studio superflue cogitatione amputandae sunt, sed tamē amputari funditus nequaquam possunt. Semper enim caro superflua generat, quae semper spiritus ferro sollicitudinis recidat. Itaque mox, ut pili succreuerint, rursum nouo studio radendi sunt. Sic quosdam inuenire est, hac in parte tam diligentes & sedulos, ut mox ubi aliquā superflua vel malam cogitationem senserint, euestigio ferro sollicitudinis rescindant. Factorem quidem dilectissimi, perpetuo semetipsum obseruare, & stare iugiter super custodia suam, in principio non nihil difficile esse & molestū: sed ubi quis in consuetudinem verterit, facilimum erit, adeo ut quod prius ferreum requirebat studium, tunc leui statu possit auferri. Debet praeterea vnusquisque ad uos amo dare operam, & esse communis omnibus, non tantum certis quibusdam & singularibus personis, nec bonis duntaxat, sed etiā cum

Quales S. Mariae fuerint parentes.

Luc. 6.

ignorum sunt exercitiorum, sed pili isti latent in fundo, quod nec ipsi quidem satis nouerunt, nisi quod in illa inhaesione irrefrenatos se comperiunt. Vnde ualde tutum foret homini ueritati uiuere cupienti, ut aliquem haberet Dei amicū cui se submitteret, quique eum secundum Dei spiritum regeret & gubernaret. Non enim facile vitia haec seu pili deprahenduntur, nisi aliquandiu cum illo conuersatus sis, qui sic intrinsecus dei donis inhaeret. Deberet profecto talis aliquem expertū Dei amicū etiā ultra centū milliaria inquirere, qui rectā nosset uiam, & ipsum dirigeret, institueretque: quod si talis aliquis tam singularis Dei amicus haberi non posset, sufficeret etiam simplex confessor, quantalibet ille rudis foret: (loquitur enim & per tales sepe Spiritus sanctus, ratione officij ipsorum, licet ipsi quandoque rudes sint, & nesciant neque intelligant quid dicant) atque illi se submitteret & obediret, nec ex seipso, suo uidelicet sensu suoque iudicio, uiuere. Huius perfectissimum in gloriosa diuinaque uirgine maria exemplum habemus, quae cum puella esset tenera, subdita fuit parentibus suis. Deinde post paulum in templo sub pontificis, postea sub D. Ioseph, inde sub ipsius Saluatoris, ad extremum sub D. Ioannis Euangelistae, cui Ioan. 19. eam Dominus pro se commendat de cruce, cura degebat. Caestis autem huius ac beatissimae uirginis Mariae cella, fuit caelum in quo cum uniuersis desiderijs suis tota inclusa fuit. Schola illius, fuit aeternitas. Enim uero à rebus temporalibus prorsus remota & libera erat. Paedagogus eius, diuina ueritas fuit. Cuncta namque ipsius uita, iuxta hanc solam dirigebatur. Liber eius, conscientiae ipsius fuit puritas, in qua nunquam non inueniebat uide delectaretur in Domino. Speculum illius, diuinitas fuit. Nullas namque imagines, nisi in deum transformatas, & Deum indutas, in se recepit. Ornatu eius, deuotio illius fuit. Soli quippe interiori uacabat homini. Quies eius, unitas ipsius cum Deo fuit: quandoquidem cordis illius locus & thesaurus, solus Deus erat. Hanc deuotissimis nunc, oro, pulsemus precibus, ut in suam nos ipsa curam suscipiat, & sicut ipsa hodie nata fuit, ita & nos omnes in nostram regeneret originem & principium Deū, cui est omnis honor & gloria in secula seculorum. Amen.

IN

SERMO PRIMVS.

505

IN FESTO EXALTATIONIS sanctae Crucis.

De salutifera cruce, quae est ipse Dominus noster IESVS Christus, secundum humanitatem suam. Ut ille nos abstrahat post se ab omnibus uitijs seu defectibus & malis propensionibus uirium nostrarum, & confortet nos sacratissimo corpore suo. Utque illius intra nos crux exaltetur. Et de bonis constitutionibus.

SERMO I.

Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum.

IOAN. 12.

Odie, dilectissimi, Exaltationis sanctae & amabilis Crucis solennitatem celebramus, in qua cruce totius mundi salus ex amore pependit, per quam crucem nos oēs in sublimitatem, in qua fuimus etiam ab aeterno. Plane, inquam, ad hanc regenerabimur & reducemur nobilitatem per crucis amorem, de cuius excellentissima dignitate satis dici non potest. Itaque in Euangelio hodierno Dominus ait: Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum. Quae sunt illa, quae se trahatur ad se dicit? Vtiq; terrena corda nostra, terrenarum rerum voluptatibus & oblectamentis, amore ite creaturarum possessa: similiterque superbae & elate mentes nostrae, cum nostris ipsorum complacentia, & cum amore in fluxis ac temporalibus nostrae sensualitatis delectationibus. Quae omnia ad seipsum Dominus trahet, ubi sic exaltatus fuerit in nobis, & magnificatus in cordibus nostris. In quo enim unquam magnificatus est Dominus, illi creaturae omnes exiguae sunt, & labentia cuncta tanquam nihilum uidentur. Porro crux ista amabilis, id est, crucifixus Dominus noster IESVS Christus, longè & incomprehensibiliter ultra angelos & sanctos omnes, ultraque gaudium, exultationem, & beatitudinem omnem, quae simul uniuersi habent, exaltata est. Et sicut proprius & essentialis locus eius in supremo est, ita & in nostro supremo uult commorari, id est, in excellentissimo, intimo, & maxime sensibili amore & intentione nostra. Et in simas quidem vires nostras in supremas, & utraque simul in se trahet. Itaque si quod in nobis supremum, intimum

Cruz.

atque potissimum est, id illi presterim, etiam nos in id quod in ipso summum & intimum est, trahet. Ita enim necesse est, ut si nos in id quod illius est, pertingere uelimus: ipsum hic in id quod nostrum est, suscipiamus. Quantum uero nunc ipsum nos in nostrum, tantum tunc ipse nos in suum recipiet. Sed heu pro dolor, quam nimis haec crux sancta & amabilis ubique in obliuione abiit: quae illi fundum & intimum anime occludit, & accessus denegat, dum creaturis potius fauemus, magisque creaturas diligimus quam ipsam: quae uita haec periculosis temporibus nimium in religiosis inualuerit, & obtinet dominatum, ita ut corda plurimorum pereat per creaturas. Quae profecto pessima miseria est, quam cor sensusque hominis capere queant: eaque quid olim sequatur, quanta uidelicet ira & uindicta omnipotentis, si prouideri posset, pro metu ac tremore forsitan aresceremus. Interim in his ridemus & sustinemus haec, & quasi lusum ducimus: iamque pro dolor in consuetudinem abiierunt, & dissimulant ab omnibus, & uelut inter honesta numerant, quasi uero iocus sit, ita cor suum tradere creaturis. Credite mihi, modò id fieri posset, sancti omnes etiam sanguineas hinc lachrymas sunderet, & Christi amerosissima uulnera ex hac miseria dirumperent, quod uidelicet cor hominis, ob quod amabilem, iuuenilem ac florentem uitam suam, dilectamque & sacratissimam fudit animam suam, tam turpiter sibi auferit, & ignominiose inde profligat. Quod utinam ipse uideat, & miserescat. Neque uero, tunc mea, haec dicta suscipite charissimi. Haec omnis ubique, uobis scriptura clamat. Nonne ipse dominus in euangelio dicit, nemo potest duobus dominis seruire: Aut enim unum odio habebit, & alterum diliget? Itaque: Si scandalizat te oculus tuus, erue eum, & proijce abs te. Et alibi: Ubi est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum. Videat nunc vnusquisque, quantum sui cordis occupet deus, si ille thesaurus suus sit. Et Augustinus ait: Si terram diligis, terra es. Magis enim est anima ubi amat, quam ubi animat. Sic & D. Paulus: Si linguis, inquit, hominum loquar & angelorum: si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Et alia plura in hanc sententiam, quae recensere longum est. Quamobrem dilectissimi, multa attendite: cum gratitudine, actualique cum amore

Quanta sit & quam periculosa crucis obliuio.

Matt. 6.

Matt. 5.

Matt. 6.

1. Cor. 13.

VV 3 ma

magnam stupendâq; hanc gratiâ, & à pijs-
simo Deo, & ab ordine vobis concessam,
Christi dico sacratissimum corpus, susci-
pите. Et ipse quidem toto corde & anima
peto & exopto, vt sanctissimum hoc exer-
citiū periculosissima hac tēpestate non
deficiat, nec decreseat, neq; tepescat. non
enim nunc ea naturæ fortitudo est, quæ
olim fuit. Oportet planè vt aut fortiter
nūc adherēas Deo, aut totus collabaris &
dēcidas: quod olim non fuit. Vndē iā mul-
to ac forti opus est hominibus fulcimen-
to, quod eos ab hoc terribili & periculo-
so p̄seruet casu. Nec est q̄ putet aliquis
ob multā hominum perfectionem, nos ad
crebram eos hortari cōmunionē, sed po-
tius ob nimiam humanę naturę fragilita-
tem subleuādā. Aegrotis enim medicus
necessarius est, non rectè valentibus. Itaq;
crebrius his, id est, infirmis accedendum
est, vt à periculo hoc retineant atq; ser-
uent lapsu, qui iam inter religiosos dñi-
um obrinet. Nec debet quisquā idēd hos
repellere, aut iudicare indignos, q̄ nō ma-
gnę sint perfectionis, nec magnorū ope-
rum. Sufficit enim, vt seruent sacrum ordi-
nem suum, quatenus poterunt: & vt illius
sint animi ac voluntatis, q̄ illum seruare
velint pro viribus: vbi verò non poterūt,
quod cum superiorum suorum consensu
dimittent. Sed neq; multo hīc intellectu
opus est: sed satis est, quod libenter benè
& rectè agerent, q̄q; eatenus eis oculi ape-
riant, & hactenus maneant aperti, vt hoc
mortiferum damnum velint cuitare. Atq;
hac de causa iuniores moniales nostrę li-
bēter ac studiosē ad venerabile debēbūt
accedere sacramentum. Quod autē ad se-
niores attinet, habeo quod ad illarū excu-
sationem & defensionem dicam. Eę nimi-
rūm in multa vixere sanctitate tēporibus
illis, quandō nō tam malè habebat natu-
ra, vt in p̄sentiarū: ordinemq; suum &
statuta siue Canonē mira cum distric-
tione seruārent. Et quia leges ac constitui-
ones omēs grandi fauore & amore ac in-
tentione quoq; prosequēbantur, libenter
antiq̄ hāc legē pro veteri bona consue-
tudine obseruārent, vt quōdecimo quo-
quē die ad sanctam cōmunionē accede-
rent: satisque id grandi ipsarum perfecti-
oni & sanctitati temporis sufficiebat, q̄n
melius quā nūc habebat natura, mi-
nusque tam rara communio incommodi
seu damni adferebat, quā modò corru-

Quo cuiq;
suis ordo
seruāndus.

Quoto
quoq; reli-
giosos olim
die coica-
re solitū.

ptissimæ iuniorum hominum naturę in-
ferat, quæ multo nūc ad mala queq; pro-
cliuior est, quā tunc erat. Ideoq; & plu-
ribus nūc adminiculis opus habet, quā
tunc habebat. Neque enim absque speci-
ali fulcimento in iummi & optimis qui-
busque modis, seu institutis modò persi-
stere valem⁹, sed delabimur (proh dolor)
ad ima bestialium voluptatū & delecta-
tionum pro desiderijs sensualitatis. Quo-
circa filiæ mi dilectissimæ, non magnam
à vobis exigo perfectionem vel sanctita-
tem: sed hoc duntaxat, vt diligatis sacrum
ordinem vestrum, & amabiles constitui-
ones seruare, p̄ponatis pro viribus, & p̄ser-
tim, vt silentium seruetis in locis omnibus,
vbi loqui vetitum est, maximè in mēsa &
in Choro: libenterque omnium illorū fu-
gere velitis familiaritatem, qui Dei à vo-
bis familiaritatem excludunt. (quod ipsum
seniores quidem ex sanctitate, istæ verò,
iuniores dico, ob infirmitatem suā faciūt)
Enimverò si omni cum deuotione ita ege-
ritis, Dei vobis comparabitis amicitia &
familiaritatem: & omnes illas fugietis oc-
casionēs, vndē hoc damnū provenit, cor-
dis dico perditionem. Credite mihi, into-
lerabiles quēdam monasteria afflictiones
cōprehenderunt, quę nisi olim hoc ama-
bile exercitiū tam studiosē & sedulo te-
nuissent, forsitan redacta fuissent in nihi-
lum. Iam si contingat, dilectissimi, vt nul-
lam sentiatis dulcedinem, obsecro, ne id
vos conturbet, neve terreamini. Vbi enim
fecit quis quod in se est, & nihilo min⁹
intus derelinquitur, hæc ipsa derelictio
omne gustare & sentire quod haberi pos-
sit, superat: Vbi, inquam, omnes hominis
vires ad Deum extensæ sunt, & ille totus
relinquitur. Cumque sitit & appetit sen-
sibiliter amare Deum, & tamen in tene-
brosa & frigida quadam cordis ariditate
seu duritia dimittitur, hæc crux cruce
omēs quæ haberi possint, p̄cedit: hæc q;
amarissima derelictio & exilium, vicini⁹
multoque compendiosius hominem ad
purissimæ veritatis fundum introducit,
quā omnis sensibilis perceptio. Itaque
& ipse Dominus clamauit in cruce: Deus
meus, DEVS meus, vt quid dereliquisti
me? Et pri⁹ in horto: Non mea, inquit, pa-
ter, sed tua voluntas fiat. Obsecro ne ter-
reamini charissimi. Ipsum Dominum au-
dite dicentem: Si quis vult venire post
me, abneget semetipsum, & tollat cru-
cem

Ariditas
quam dul-
cedinē su-
peret.

Cruce ma-
xima que

Matt. 27.

Matt. 26.

Luc. 9.

cem

Ego si exaltatus fuero à terra,
omnia traham ad meipsum.

IOAN. XII.

Ies hodiè est, dilectissimi,
Exaltationis sanctæ crucis,
cuius dignitatem non est
qui verbis cōsequi possit,
in qua omnis consistit ho-
nor & dignitas, quę vel in tēpore vel eter-
nitate cogitari queant: quando quidē per
crucem is accipit, qui in ea mori dignatus
est. Vndē etiam religiosi quiq; ab hac die
crucem in humeros suscipiunt, regulare,
vt vocant, ieiuniū inchoates: quod vtiq;
multum cōfert, & iucundū est omnibus,
qui id ferre valent. Ceterum solennis nūc
memoria agitur facti illius, quādō impe-
rator Christianus Heraclius sanctam cru-
cem pagano regi Persarū abstulit, omi-
q; cum honore & reuerentia, quæ magnifi-
centia potuit regalis impendere aut exco-
gitare, pro sua, inquam, non crucis digni-
tate, ipsam Ierusalem reducere voluit.

Crucis ho-
nor in quā
redundet.

Heraclius.

Heraclij
pietas.

Cumq; Hierosolymorum portis propin-
quasset, & de monte Oliueti descendens,
per portam qua Dominus passurus intra-
uerat, equo regio sedens, & regalibus ful-
gens ornamentis, ingredi veller, repente
lapides portę sese demittentes, in murum
densissimum coiērent, quod cum omnes
stupentes mirarentur, angelus dōmini si-
gnum crucis in manibus ferēs, supra por-
tam apparuit, dicens: Tu multa cum ma-
iestate huc venis crucem deferens, cum is
qui in ea mortuus est, ingenti cum igno-
minia & contumelia hinc eiecū fuerit,
ferēs crucem in humeris suis, & nudis am-
bulans pedibus. Quibus imperator audi-
tis, lachrymis in sulcus, repētē ex equo desi-
liens, abiectis calceis & vestibus nudatus
vsque ad indusium, leuatam in humeros
crucem, ad portam vsque humiliter tulit.
Mōx verò portę sese subrigentes, vltro
aditum ingredientibus p̄buerunt. Itaq;
cruce in locum suum restituta, pristina
miracula renouantur: mortuus quidā vi-
tæ redditur, paralytici curantur, leprosi
mundantur, cæci visum recipiunt, dæ-
mones pelluntur, & varijs detenti lan-
guoribus, sanitatis beneficium gratula-
bundi reportant. Sed ad Euangelij ver-
ba veniamus. Itaque inter cætera sic Do-
minus locutus est: ego si exaltatus fuero à

Vires quā-
tuor.

em suam quotidie, & sequatur me. quę
cruce Dñs noster est iesvs Ch̄sus crucifi-
xus, quem nasci oportet per vires oēs, pu-
tā intellectū, voluntatē, per hoīem quoq;
exteriorem, & per sensus: specialiter verò
per has quatuor vires, quarum prima est,
I. Concupiscibilis & externa oblectamēta
seu voluptates, per quas vtiq; crucem hāc
nasci oportet, vtī Apostolus inqt: qui autē
sunt Christi, carnem suam crucifixerunt
cum vitijs & concupiscētijs, quas restrin-
gi & edomari necesse est. Secunda est ira-
scibilis, vt videlicet in oibus te resignare
scias: semperq; tibi videatur melius senti-
re alium q̄ te, nec cōtentioni & rixę dedi-
tus sis, sed potius abnegare & relinquere
tete discas, iugiterq; getus, patiens, beni-
gnus perseueres, vnde vndē vētus afflaue-
rit: vt verbi grā, si in cōgregatiōe positus
sis, vbi videas quosdā cōfabulantes, & vix
vnq; tacētes, te ipsum ibi relinquere & suf-
ferre siue pati discas, & recipere te intrò
ad te ipsum. Ridiculum certè est, si artē qs
scire velit, & eam recuset addiscere. Si gla-
diator fieri quis cupiat, & in ea se arte ex-
ercere nōlit, in grande vitę suę discrimen
venire poterit, si athleticæ imperitus, in
arenam descendere volet. Sic ergò in omi-
aduersitate viriliter certare discendū est.
III. Reliquę due vires, per quas crucem nasci
III. oportet, subtiliores sunt, & sunt istę, intel-
lectus, & internę spūs delectationes. Bre-
uiter ergò, & per externum & per internū
hoīem nostrū amabilissimus hic Ch̄s cru-
cifixus, intra nos & extra nos nasci debe-
bit: sicq; & nos in ipso, in nouitate spūs il-
lius renascemur, quò scriptū est: Sitis q̄ si
modò geniti infantes. Deniq; si hoc pa-
cto vestram dilectissimi vitam instituitis,
quotidiana in vobis dedicatio agitur, &
plenè oīa vobis in hac sanctę crucis nati-
uitate p̄tā remittunt. P̄stet nobis oibus
Dñs Deus, vt sic dulcissimæ cruci huic, q̄
Christus est, adhæreamus, vt ipse sine in-
termissione recēns nascatur in nobis ad
laudem & gloriam suam. Amen.

1. Pet. 1.

IN EADEM SO-
lennitate.

Vt Christus ab omni nos delectatione & vi-
scosa adhesionē ad se trahat, variāq; nos ac mul-
tiplici cruce diuersisq; afflictionibus p̄paret,
quo tandem animo ad occulta seu arcana diui-
ni fundi sui pertingamus.

SERMO II.

Omnia cur homo dicatur.

Quoties quotidie crux inueniatur.

Quo suam quis cruce exaltet.

Cu Simone cruce portare.

terra, omnia traham ad me ipsum. Vbi per omnia, homo intelligi potest: qui idcirco omnia dicitur, quod cum cunctis quandam habeat similitudinem. Sanè inueniuntur qui crucem reperiunt, & ad crucem à deo trahantur, per varias afflictiones, passionis; & exercitationes: quas idè deus illis euenire permittit, ut per has eos ad se trahat. Verù has afflictiones exaltari oportet, uti de sancta cruce factum hodiè recolimus: non, inquam, reperiri tantum, sed etiam exaltari. Sanè si sese quisque crebris obseruaret, & ad sese intrò reciperet, vel vicies inueniret crucem per diem, crucem utique diuersarum malarum incidèntium cogitationum, & occurrentium aduerforum, quæ ipsum affligerent, excruciant, crucifigerent; modò secum foret. Sed hanc crucem plerique non exaltant, nec utuntur ea quomodo debent. Quotquot enim crucis onera alicui occurrunt, exaltare ea debent, id est, referre in Deum, simulque cum illis se in Deum subleuare, animoque libenti atque spontaneo recipere ea pro cruce sua, siue intrinsecus illa, siue extrinsecus acciderent, & siue corporalia forent, siue spiritualia. Atque ita nimirum traheretur in Deum, omnia se tracturum pollicentem ad se, ubi exaltatus fuerit à terra. Ceterum inuenire quosdam est, qui hanc crucem extrinsecus quidem ferant, externis quibusdam ijsque bonis exercitijs insistentes, & onus forsitan ordinis cuiusdam portantes, ubi cantare, legere, chorù & refectorium accedere, coguntur. Atque ita Domino tenuem quandam exteriori homine, cantando videlicet & legendo, impendunt famulatum. Sed obsecro vos charissimi, putatisne hac duntaxat gratia vos Deum condidisse? Certè vellet ipse atque perciperet, in singulares vos recipere sponfas & amicas suas. Hi itaque crucem portant, non cum Domino, sed cum Simone, qui eam coactus in humeros recepit. Nihilò secius prodest eis plurimum, vel sic portare hanc crucem. Seruat nanque eos à vitijs multis, & ab horrendo purgatorio, forsatis & ab inferno. Omnia, inquit Dominus, traham ad me ipsum. Notum est, ut hi qui tracturi sunt aliqua post se, prius ea colligant & redigant in fascies, & sic collecta trahant. Sic ergo & Dominus noster facit. Primum colligit hominè ab excursibus & dispersionibus illius: colligit, inquam, omnes sensus, vires, verba

& opera eius, & intus cogitationes, intentiones, imaginationes, affectus seu desideria, fauorem, intellectum, voluntatem & amorem eius. Hisque benè collectis, trahit hominè ad se. Oportet enim ut quibuscunque intus vel foris viscosè & cum affectu inhaeremus, ab omni quoque delectatione abstrahamur. Hæc autem abstrahio grauem adfert crucem, tantoque grauiorem, quanto fortius & tenacius rebus creatis adhæsimus. Profrus, inquam, oportet ut & delectatio & amor omnis, quæ ex creaturis cepimus vel habuimus, ad mortales creaturas, quolibet illæ vocetur nomine, qualesquales videantur, quantumlibet religiosè, quantumlibet sanctæ, penitus mortificentur & abdicentur, si vnquam ritè exaltari vel in Deum trahi debeamus. Et hic primus idemque infimus gradus est, & hæc in exteriori adhuc homine aguntur. Deindè & interiori homine crux exaltanda est, ita ut hunc ab omni interna delectatione, & viscosa ad spiritus voluptates, etiam quæ ex virtutibus nascuntur, adhæsiõe abstrahamus. Soler esse in Scholis disputatio inter Theologos, utrum aliqua virtute frui liceat. Et concludunt, utendum duntaxat, non fruendum virtutibus: solo autem Deo fruendum. Atqui fieri vix potest, ut in his delectatio non sentiat. Sed ea absque proprietate sentitur. Quantum putatis, dilectissimi, delectationis & voluptatis habeat, posse seiuinare, vigilare, precibus insistere, & ferre ordinem suum? Hac tamen me voluptate Dominus gaudere noluit, ut possim satisfacere Ordini meo. Quid verò causæ esse creditis, cur permittat Dominus, ut vix ita quis vna habeat nocte vel die, ut alia: ut quod hodiè ad deuotionem incitabat, cras vel hac ipsa etiam die nihil proficit: ut denique multas quis imagines patiat, & plurima illi incidant, & vix parum proficiat? Quæso te fili mi, quisquis hæc pateris, suscipe hanc crucem de manu DEI tui, & sustine patienter: ingens illa crux gaudium tibi adferet, si tantum sciueris illam vera cum resignatione recipere de manu DEI tui, & referre eam in ipsum, gratiasque illi agere & dicere ex sententia: Magnificat anima mea Dominum in omnibus, siue auferat, siue largiatur. Oportet, inquit Dominus, exaltari filium hominis, utique in cruce. Sunt plerique puri quidè fundi, sed præterea viscosi

Interno homini crux qui ferenda.

quo utendū, quò fruendū.

Crucē patietē latè, gaudium afferre.

Luc. 1.

nimirum sunt, cupiuntque sentire & gustare, & intellectu percipere multa, quibus tamen immoderatus inhaeret. quibus præstaret hoc potius adniti, & in hoc omnem nauare operam, ut veram possent adipisci resignationem: magisque terreretur, si qualia eis contingerent, & eis se iudicarent indignos, eligerentque potius crucem tentationum, quam florè dulcedinis. Sæper enim aliqua homini crux ferenda est. Nonè oportuit, inquit Dominus, Christum pati, & ita intrare in gloriam suam? quicquid ergo alicui intus occurrat, siue lux, siue sapor, missum illud faciat, non sibi attrahat, non discutiat, non exploret quidnam sit, sed in suum sese nihil demittat, suum nihil esse ob oculos sibi statuatur, illi inhaerere, non ulli alij rei. Qui vult venire post me, Christus Dominus ait, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me. Non ergo benè habèdo, sed crucem ferendo Christum sequimur. Ideoque D. Andreas apostolus ad crucem damnatus, cum ad supplicij locum venisset, sic crucem affatus est: Salue crux quæ in Christi corpore dedicata es, salue diu desiderata, sollicitè amata. Accipe me ab hominibus, & redde me magistro meo. Sic autem hæc agenda sunt, ut non hodiè fiant, cras rursum intermittantur, sed quotidiana erunt. Sine intermissiõe sui quisque curam habeat, & obseruabit perpetuò semetipsum in omnibus, quæ vel intus, vel foris, vel vn decunq; illi acciderint: etiam defectus & peccata sua numerabit, & si vel septuagies septies in die ceciderit, semper reuertatur ad Dominum: nec timeat se nimis sæpè redire, quin potius tãto magis festinet, tamque fortiter & efficaciter tendat atque nitatur in Deum, ut omnia absumentur peccata sua, adeo ut ubi ad confessorè ea recitatur aduenerit, nullam ipsorum memoriam habeat. Nec est quod hinc turbetur. Non enim ad aliquod incommodum suum, sed tantum, ut nihil suum cognosceret, utque se ipsum contemneret, non cum aliqua tristitia seu animi mœrore, sed cum vera resignatione, tam crebro labi permittitur: si tamen bonæ ac præoptæ erga Deum sit voluntatis. Non enim impeccabilis est homo, uti virgo beata fuit. Omnes ergo has cruces & afflictiones æquanimiter & quieto corde ferat. Ait enim Apostolus: Scimus quoniam diligètib; Deum, omnia cooperantur in bonum: ubi

Luc. 24.

Luc. 9.

Christi quæ sequamur.

S. Andree ad crucem anhelatio.

Cur quodam toties labi sinantur.

Rom. 8.

Glossa habet, etiam peccata. Sileat tantum & fugiat ad Deum, suumque nihil attrahat, secumque intus maneat: nec statim ad confessorum festinet. D. Matthæus apostolus, imparatus & minimè instructus, Dominum sequebatur. Dumque se ita labile, defectuosum & imperfectum conspicit, non nimis crucem suam in sensibus suis exterioribus exaggeret, ipsam potius veritatem id facere sinat, ipse magis in quiete fidelis perseueret. Nihil enim damnationis est his qui sunt in Christo Iesu, sed illis duntaxat, qui ex peruersa voluntate ad creaturas se conuertunt. Ipsi verò, & alijs oibus Deum amore & intentione prosequi desiderantibus istud non nisi exercitium est. Ceterum si qui estis spontè creaturis possessi, easque supra Deum diligitis, & ad hoc occasiones præstatis vobismet ipsis, quod possum fideliter vos commoneo, vobisque prædico, cedere hoc ad vestram perditionem. Et si fortasse verum quandoque ob hoc dolorem à Deo consequemini, quod valde incertum est, tantum nihilominus, tamque horribile ea de causa purgatorij sustinebitis, ut si id modò prouideri possent, natura vestra deficeret. Interim nihilo secius tales ad venerandum Christi corpus acceditis: sed facitis haud aliter, ut precipuus quidam sanctus ait, quam si quis tenellum infantulum in cœnum demergat, & calcet pedibus suis. Itaque, inquam, vos facitis vnigenito altissimi Dei filio, qui in hoc sacramento seipsum nobis ex amore largitur. Et confessionem hinc facitis, sed tantum occasione vitare non vultis: itaque nec summus Pontifex cum vniuersis Cardinalibus suis absoluere vos poterit. Quare? quod nulla in vobis cordis contritio sit. Immo si sic Christi sacramentis vos ingeritis, rei estis corporis & sanguinis Domini. Qui vult, inquit Christus, venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me. Credite mihi, charissimi mihi: hæc abnegatio, istaque crux, per multis excellentissimis dei amicis adeo proponunt, adeoque ad ipsas vrgent & impelluntur, ut dicere non ausim, quod funditus, quamque exatè se eiusmodi relinquere & abnegare cogantur, vbi cunq; sese repererint. Et meritò: Quod enim nullo constitit, nec valere aliquid potest. Et qui parcè seminatur, parcè & metet. Et qua mensura mensus fueris, ea & remetietur tibi. Quam hæc non spectanda vel intendenda sint, sed purè solus deus. Verum quid hæc

Matt. 9.

Rom. 8.

Luc. 9.

2. Cor. 9.

Matt. 7.

702

vobis dicimus charissimi, qui non vultis pristinos modos seu instituta ex propria voluntate assumpta, & veteres relinquere priuatas consuetudines vestras, sed semper soli externe per sensus operatiōi cum proprietate inheretis, nihilq; nisi psalteria & alias multas preces vocales legere nouistis, tanquam id solum abunde sufficiat. Ceterum oportet adhuc, vt discatis abnegare, relinquere & mortificare funditus vosmetipsos. Qui vult, inquit Dñs, venire post me, abneget semetipsum, & sequatur me. Me, inquit, sequatur. Sequitur enim seruus Dominum, non pro sua, sed pro domini voluntate. Planè si nullas alias haberemus institutiones, sed studiosè dūtaxat adspiceremus, quàm nihil ferui sua possint vti volūtate, sed omne tempus, studium, & virtutē suam modis omnibus ad dominorum suorum voluntatem & obsequium referre cogantur, sufficeret id quidem ad institutionē nostram. Itaq; frumenti granum, vt fructus ferre queat, moriatur necesse est. Sic & proprię funditus est voluntati moriendum. Nunquam verò & seipsum & voluntatem propriam tam quisq; exire deberet, quàm quandò se intrò ad Deum conuertit. Tunc enim haud secus se gereret, quàm si nunquam haussisset voluntatem. Sic virgo quedā stans in Choro & psallens, ad Dominum inquit: Tempus hoc Domine, & tuum & meum est: Vbi verò me intrò recepero, tuū erit tempus, non meum. Cū igitur Deo quis intrinsecus vacaturus est, cum omnimoda proprię volūtatis exuitione se illi totum & integram exhibebit, ita vt nullum penitus velle habeat. Quasi enim tres homines quilibet homo cōtinet. Primus est bestialis, secundum sensus. Secundus, rationalis. tertius, supremus deiformis homo. In hunc ergò supremum & intimum hominem sese quisque recipere, & cum illo diuine se abyssu prosternere, totumq; se exiens, illi se & omnia sua dēdere debet, calcatis atq; transcendens duobus inferioribus hominibus, bestiali videlicet & rationali. Ceterum quàm durum atque difficile est, D. inquit Bernardus, hominem bestialē cum suis sensualibus delectationibus à rebus creatis, quas ille cum amore possidet, abstrahere atque auellere: (quod q̄ acerbissima crux sit, ipsi nōstis) tam durum atque difficile est, externum hominem ad internum pertrahere, & à visi-

anvocalis
preces suf-
ficiat sole.

Marc. 9.

Paradi-
gma.

Tres quēli-
bet hoīem
hoīes ha-
bere.

bilis? & formis ac imaginib' abstractum, ad inuisibilia, id ē, ad ipsum fundū, quod D. Augustinus mentis appellat habitum, introducere. Quęcunq; verò duobus inferioribus hominibus cruce & aduersa occurrerint, quę sepius eū ab hac introuersione retrahere ac impedire ipsi vident, ea omnia pro sua accipiat cruce: & qualia illa vel vnde cunquē fuerint, siue à sensib', siue à ratiōe, in infimis relinquat viribus, & ipsis ea commēdet: ipse autem totis virib' supra illa sese ad vires recipiat subleuetque superiores, instar patriarchę Abraham, qui pueros & asinum, filium in monte immolaturus, inferiūs reliquit, solus ipse vnā cum filio montis verticem conscendens. Sic, inquam, & ipse dimittet inferiūs asinum suum, hominem dico bestialem, qui benè asinus appellatur, & puerum siue seruum, id est, naturalem rationem seu intellectum, qui rectè hīc seruus dicitur, quandoquidem homini supremo hīc seruit, ducens ipsum ad huius ascensionis montem: sed hīc subsistere debet vnā cū asino: solusq; homo superior cum filio, id est, mente, in arcana & in sancta sanctorum ascendat, offerēs ibi holocaustum suum, id est, seipsum totum Deo resignans dedensq; occultamq; mentē suam, quam sic vocat Augustinus, in abditis diuinę abyssi abscondat, de qua Propheta in psalmo, Abscondes, inquit, eos in abscondito faciei tuę. In hoc abscondito spiritus creatus in suum esse in creatum, in quo fuit ab æterno antequam crearetur, reducitur, ibiq; se veluti Deum cognoscit in DEO, in seipso tamen non est nisi creatura atq; creatus. In Deo autē omnia Deus sunt, in quo se hoc inuenit fundum, seu spiritus hominis. Huc quisquis pertigit, ait Proclus, quicquid deinde exteriori homini occurrat, paupertas, afflictio, defectus seu penuria, seu quicquid demū sit, id ille nihil pendit, quod & propheta innuit, cū dicit: Abscondes eos in abscondito faciei tuę à cōturbatione hominum. Deniq; hi tales dominū sequuntur, vt ipse etiam alibi ait: qui mihi ministram, me sequatur: & vbi sum ego, illic & minister meus erit. Ceterū ne fortè aberremus, etiā vbi sit, ostēdit nobis, dicens: Ego sum in patre meo, & pater in me, & vos in me, & ego in vobis. Præstet nobis benignissim' De', vt oēs trahamur à filio suo, quomodò is omnia ad se tracturum se dicit:

Gen. 21.

Asinus my-
sticè quid.

Seruus.

Filius.

Psal. 30.

Ibidem.

Ioan. 12.

Ioan. 14.

15. 17.

ei: sicq; crucem exaltemus seu subleuemus, vt per sanctam crucem in verum illud pertingam' fundum, quod ille nos processit, qui in eadem cruce pro nobis omnibus mortem oppetit, Iesus Christus Dominus noster, cui est cum Patre & Sancto spiritu omnis honor & gloria in secula seculorum. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

De spiritali quadam cruce ex quatuor constante virtutibus, puta diuino amore in parte superiori, resignata humilitate à sinistris, interna puritate à dextris, spontanea obedientia in imo. Quodq; crux nobis necessaria sit.

SERMO III.

Quasi cedrus exaltata sum in Libano, & quasi cypressus in monte Sion. Eccī 24.

Estum hodiè, dilectissimi, exaltatiōis dignissimi & amabilissimę crucis celebramus diem, de cuius dignitate nemo cogitare, nemo dicere satis potest.

Ipsi q; rectè congruūt ea Ecclesiastici verba, quę iam iam audistis: Quasi cedrus exaltata sum in Libano, & quasi cypressus in monte Sion. Quod enim ad Libanum attinet, in ipso thus nascitur, quod diuinum ac spiritale signat sacrificium, innuitq; deo nos speciale esse debere holocaustum: fumus autem cedri, serpentis venena depellit. Sic & hoc sanctę crucis lignū, omne virus diaboli aspidis venenosi cum vniuersis profligat insidijs & fraudibus illius. Iam quod sequitur, Et quasi cypressus in monte Sion: cū cypressus illius nature sit, vt si q̄s cibum retinere nequeat & ipsa vtatur, cibū facillè retineat, id nobis significat, quod quisquis hanc crucē suscipit & leuat in humeros suos, in eo præclarissima diuini verbi à prophetis & sanctis prolata esca permaneat, nec aliquid hinc pereat in ipso, sed optimè illi proficit. Vt enim excellentis est cypressus odoris, qui nō tantum suauissimus est, sed etiam vim habet confortandi: sic & odor sanctę crucis omem vincit suauitatem, & cor hominis ad se trahit, vt Dominus prædixit: Ego si exaltatus fuero, inquit, à terra, oia traham ad me ipsum. Nam vt per crucem

Libanus.
Thus.

Cypressi
natura.

Odor cy-
pressi.

Ioan. 12.

trahit, in qua tūc exaltatus erat: sic etiam per humilitatem, patientiam & amorem meritò traheret omnes, vt quomodò ille passus est, sic & nos cum pro virili sequamur, & cum illo simul spiritaliter capiamur, ligemur, cōdemnemur. Sicut autem ipse tam nudus in cruce suspensus fuit, vt ne filium quidem corpori illius adhereret: vestes verò, quas habuit, ipso videntē milites forte diuiserunt: ita pro certissimo habendum est, quisquis ad supremam vult perfectiōem pertingere, ad eò hūc ab omnibus extra Deum, vel quę non sunt purè Deus, nudari debere, vt horum nec pilum saltem retineat: hoc ipsum autem, ab alijs in lufam verti, nihil pendendi, irrideri, & pro stultitia atque insania duci oportere. Sic ipse Dominus ait: Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucē suam quotidie, & sequatur me. Et adolescenti illi diuiti, Si vis, inquit, perfectus esse, vade, & vende omnia quę habes, & da pauperibus, & veni: sequere me. Tollat, inquit, crucem suam, & sequatur me. Legimus in Apocalypsi, dilectissimi, graues & indicibiles quandoquē fore plagas, non minores illis quę in extremo iudicij die grassabuntur, licet non sint ipsę extremi iudicij plage. Tēpus autem quo venturę scribunt, iam elapsū est, & singulis eas diebus & annis & omni deniq; tempore expectamus, nescientes quandò futurę sint. Cū autē venerint, nemo seruari poterit, nisi qui signum thau, quod crucem significat, habuerint in frontibus suis. Sic enim in Ezechiele legimus Dñm præcipere sex illis viris, quos Propheta ab Aquilone venire vidit, vt transeant per ciuitatem, & percutiant, & nec pareat cuiquam oculus ipsorum, neque misereant, nisi super quem viderint thau. Quod est, nullum euasurum, nisi qui vel intra se, vel in frōte sua crucem gestauerit. Porro per crucem, cruciatum seu dolorem accipimus. Itaque non iubetur hī parcere grandi pēditis intellectu, nō cōtemplatoribus, non actiuis, sed tm̄ crucem gerentibus, id est, in qualibet passione vel afflictione cōstitutis siue patientibus. Sic neque Dominus ipse ait in Euangelio: Si quis vult venire post me, sequatur me contemplado, sed abneget semetipsum, inquit, & tollat crucē suā, id est, abnegado & patiēdo me sequatur. Quamobrē statui mecum, charissimi, dicere vobis de cruce quadam, quam

Luc. 9.

Matt. 19.

Eze. 9.

Luc. 9.

quę

quarta huius
seculi corrup-
tio.

qui in se receperit, ex optimis efficietur huius mundi hominibus, nec vlla ei vnq̄ plaga, immò nec totus mūdus nocere poterit, sed nec vnquàm purgatorium subibit. Neque tamen poenam magnam crux ista habet. Ea nanque, proh dolor, huius seculi corruptio est, vt nemo sit, q̄ se aliquem cruciatum ferre posse arbitretur. Multa est hodiè hominum infirmitas: & studium, sedulitas, atque strenuitas, quæ olim fuere in hominibus, iam penitus teperunt & restincta sunt, nec est qui aliquid laboris & difficultatis subire velit. Vndè si quem modum reperire possem, qui nemini aliquam inferret molestiam, hunc liceret proferre, & esset forsitan qui illum sectaretur. Omnes enim suspensorum detinentur amore. Non ergò crux, de qua loquimur, in venijs capièdis, aut ieiunando, aut vigilando, aut duriùs cubando, aut peregrinando, aut largiores tribuendo elemosynas, aut pauperem ducendo vitam, sita est, quanquam hæc omnia ad hæc crucem faciant, & hætenùs assumenda sint, quatenùs ad eam faciunt. Sed nec ququam vel erate, vel infirmitate, vel hebetudine præpeditur, quo minùs hanc nobilissimam in se crucem suscipere queat. Et ne longior sim, ex quatuor crux ista lignis compacta est, vno superiori, alio inferiori, & duobus à lateribus. Lignum superius, diuinus amor est. Sinistra manus, profunda humilitas est: quæ affigitur paruipensione nostris, & omnium quæ nobis accidere queant, quæ paruipensio plus est quàm contemptio, quòd hæc (contemptio nem dico) aliquid superbiæ admixtum habeat. Dextra manus, interna puritas est: & ista manus, vera spontanea omnium, quæ hanc puritatem vel cõtaminare, vel ad multa distrahere, vel obscurare valeat, siue id terra sit, seu aliud quodcunque, carentia (vt ita dicam) affigitur. Pedes denique, vera perfecta quæ humilitas sunt: & ipsi voluntaria affiguntur resignatione omnium eorum, in quibus te ipsum aut aliquid tuum habes, qualia qualia ea sint. Ad hanc resignationem pertinet, vt vbicunquè te inueneris, ibi cõtinuò te relinquant exeatque. Porro ligna hæc in medio, vbi inferuntur sibi mutuò, compinguntur per FIAT VOLUNTAS TUA, id est, per veram & perfectam propriam ac liberam voluntatis derelictionem abnegationemque. Iam, vt ad sinistram manum redeamus, per quam humilitatè acci-

Crux è
quor cõpa-
cta lignis.

Sinistra.

Dextra.

Pedes.

Matth. 6.
& 26.

Sinistra.

pi diximus, de qua Augustin⁹ ait: Qui graditur in humilitate, seruatur in afflictione: sciendum est, omnino necessarium id esse, vt homo prorsus nihil fiat, non tantum in animo suo, sed etiam in cunctorum oculis hominum: vt quæ totus ab omnibus, quibus in nititur seu inheret, & ab omni illo quod est, denudetur: vt quæ hæc ipsa, alijs, ipso vidente, lusus fiant, quomodo pijssimo contigit Saluatori nostro, hoc est, vt prorsus derideatur, vilipendatur, contemnatur ab alijs, vitæque eius penitus despiciatur, & pro stultitia ducatur, aded vt illi etiam quibuscum viuit, in faciem ipsum contemnant, vitamque illius errorem appellat & heresim, ac tandem odio ipsum prosequantur. Quod vbi ipse aduerterit, ac manifestè deprehenderit, neminem ex his contemnet, vt cogitet secum vel dicat: Facile huic malo remedium apponitur: Ecce enim talis & talis est iste, & mihi iniuriam facit: sed potius cogitabit, nunquam se dignum fuisse, vt tam excellens homo se cõterneret, inclinabitque se humiliter, & contemptum illum ducet pronihilo. Dextra verò manus, vt dixi, vera puritas est: & ipsa, spontanea omnium que non purè Deus sunt, & quæcunque puritatem in multa distrahere queant, & cunctarum denique sensuum voluptatum seu oblectationum carentia cruci figitur. Pedes verò, quos veram significare dixi obedientiam, quam superioribus nostris & sancte Ecclesie exhibere tenemur, resignatione affiguntur, vt videlicet in omnibus & singulis spontè te resignare & relinquere scias. Medium deinde, vt equè præfatum sumus, libera est propriæ voluntatis resignatio & abnegatio vera, quamlibet molestia & graui tibi vel à Deo vel ab hominibus imponantur, vt hæc omnia libenti animo feras, & illis te inclines, gaudensque cruci occurras. Sed dicat fortasse quispiam: Domine mi, cum multa sit infirmitas mea, facere istud non possum. Audi pariter, quisquis ita cogitas. Noueris duplicem in te esse voluntatè: superiorè vnã, inferiorem alteram, quæ & Christo vtraque fuit. Naturalis quidem, id est, inferior voluntas, semper cupit à passionibus & aduersitatibus esse libera: sed superior dicat cum Christo: Non mea, sed tua voluntas fiat Domine. Caput denique, amor est. Notum est omnibus, quam nihil habuerit Christus cui inniteretur, aded vt nec ha-

Dextra.

Pedes.

Medium
crucis.

Voluntas
duplex.

Matth. 26.

haberet vbi caput suum inclinaret: ita erat omni solatio, adminiculo, fulcimenò destitutus. Sic & nos nihil, cui innitamur, habere debemus, sed plenissimè exire nos ipsos, & derelinqui à deo & omnibus creaturis, vt dicamus cum Christo: Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti? Nihil, inquam, sustentaculi Christi caput habuit. Si quæ em in sua derelictione & omnis solatij subtractione, Dei amore sensibili flagraret, ipsumque Deum sentiret, atque in illum se recipere posset, quæ tunc illi molestia foret? Nulla certè. Ideoque omni eum solatio destitui oportet. Sic vir quidam sanctus sciscitabatur vice quadam ex Domino, cur amicis suis tam horrenda semper patienda imponeret. Cui Dominus respondit: Semper homo ad sensuum voluptates & noxias delectationes peliuis est: ideoque viam eius spinis sepio, vt solus ego sim delectatio eius. Sic & Christi caput, per quod amore accipimus, deorsum herabat pendulum, nihil habens cui niteret. Prorsus, dilectissimi, ita necessè est, quòd nos vertamus, si boni esse velimus, si ad Deum peruenire cupiamus, semper nos aliquid pati, semper crucem nos aliquam gerere, qualisqualis ea sit. Quod si fugerimus vnã, in aliam incidemus. Credite mihi, nunquam tam facundum, disertum & eloquentè hominem mundus iste produxit, qui dicendo efficere posset, nos nihil habere aduersi. Itaque quacunque libet fugiamus, faciamus quicquid placet: ita necessè est, ita se veritas habet. Fieri tamen interim potest, vt Deus gratissimos supponat humeros suos, onusque crucis ea in parte vbi grauius imminet, ferat, nec non sentiri se atque gustari permittat, atque ad tempus pondus oneris abscondat. Tum verò tanta homini exultatio suboritur, tam illi facilia & leuia fiunt omnia, vt nihil sibi vel pati vel passus esse videat, & omnis repente doloris & passionis obliuiscat. Sed rursus mox vbi Dominus suos retrahit humeros, ad pristinam onus amaritudinem, grauitatem, intolerabilitatè redit. Huiusmodi crucis onus Dominus non ster IESVS Christus grauissimè, & grauissimo modo sustinuit: & tulere post ipsum, quotquot illi charissimi fuerunt. Denique crux ista, curus ille igneus est, in quæ Helias assumptus fuit, quandò Heliseo proiecit pallium suum. Dicam hic obiter exemplum quoddam: Fuit nostri ordinis mo-

Cur pijs
multa fe-
renda.

Omnino
aliquid pa-
ti oportet.

4. Reg. 1.
Paradi-
sa.

nialis quædam deuota, quæ sepius pe- tièrat videre Dominum nostrum in ea forma, qua fuit cum infantulus esset. Cumque semel suæ vacaret deuotioni, apparuit illi Domin⁹ noster in specie infantuli cuiusdam, in fasce acutarum veprium inuoluti, ita vt ipsum minimè posset adipisci, nisi viriliter manum in vepres mitteret. Vndè ad se reuersa, intellexit, quòd quisque hunc puerum vellet obtinere, ad aduersa sufferenda debere parato illum esse animo, & aspera quæque subire. Cæterum nunc quosdam inuenire est, qui dicant: Si tantæ puritatis & innocentie essemus, quæ culpis nostris non meruissemus flagellari, forsitan cruces nostræ prodesse nobis. Sed illis ego aio, reum aliquem & peccatorem hominem eo pacto atque ita pati posse, vt melior, vtilior, magisque meritoria sit illi passio sua, quam multis innocentibus. Quomòdò hoc, inquis? Ausculta. Est quispiam egregium facturus saltum: hic retrocedit, & capto spatio, simul vires sibi addit ad saltandum. Sic ergò & peccator quisque, reum se & iniquum fatebitur, & à longè stabit: atque hoc ipso quo se remotius constituit, fortius atque vicinius salit in Deum: quantoque se in veritate & ex ipso fundo absque vlla fictione remotius stauit, & longius à Deo abesse iudicat, tanto in veritate propius ad Deum salit: ingressusque illius in Deum, perfectior veriorque efficitur. Præstet nobis misericors & pius Dominus, vt omnes sic à sancta trahamur cruce, vt vniuersas cruces nostras cum amore & gaudio feramus ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Saltatoris
& pecca-
toris lepi-
da colla-
tio.

IN FESTO S. MAT-
thæi apostoli & euangeli-
stæ.

De duplici modo, quo Deum cum vera resignatione sequi debemus: puta cum humilitate, mansuetudine, & patientia in infimis: & fide, spe, charitate in supremis viribus.

SERMO VNICVS.

Sequere me. At ille, relictis omnibus, secutus est eum.

MATT. 9.

Mabilis hic apostolus & Euangelista Matthæus, cuius hodiè festa agim⁹, dilectissimi, cunctis fuit exemplū mortalibus. Et pri-

XX mmm

Mat. 9. mūm quidē, vt de seipſo ſcribit, in ſignis peccator fuit, ſed deindē ex maximis Dei amicis vnus effectus eſt. Loquebatur em̄ illi Dominus in fundo eius: & tunc relictis omnibus, vocantem Dominum ſequebatur. Quę nimirū ſumma eſt omnium, vt Dominū in veritate ſequamur. Huc verò pertinet, vt verè & ex integro relinquam⁹ quicquid Deus non eſt: qualecunq; ſit illud, quo ſe q̄s intūs poſſeſſum reperit in fundo ſuo, ſiue id ipſe ſit homo, ſiue aliquid ſuum. Deus enim amator eſt cordiū, quę ſi illi auferantur, non magnificat exteriora quęq; tantummodò requirit interioris hominis viuum quēdam fauorem & amorem in ſe tendentem, & voluntatis promptitudinē ac propenſionē ad om̄ia, quę diuina ac virtuofa ſunt. Quę quiſquis in ſe habet, plūs indē veritatis habet, q̄ ſi ſolus tm̄ extrinſecū oraret, quantum totus ſimul mundus orat: & tam alta pfalleret voce, vt ad cælum vſque pertingeret, aut quęuis alia externa faceret, putā ieiunaret, vigilaret, & huiuſmodi, quę tamen ſi bona ſint, non tamen placent Deo, niſi & cor illi tribuas. Ait ergo Dominus: Sequere me. Sex autem ſunt, in quibus Dominum ſequimur, quorū tria in infimis, tria in ſupremis viribus ſita ſunt. In infimis ſunt, humilitas, manſuetudo, patientia. Reliqua tria vires omnes tranſcendūt: & ſunt, fides, ſpes, charitas. Ait ergo: Sequere me. Itaq; vno modo ſequimur Dominum, ſecundū gratiſſima humanitatis eius exempla, quādoquē ſanctis ac internis inſiſtēdo cogitationibus & deſiderijs, gratias agendo & laudando: quandoquē verò compendioſiori illum ſequēdo via, vtpotē abſq; his om̄ibus, vt neq; cogitationibus neq; aliquo ceterorum inſiſtamus, ſed cum interno, prorfus reſignato, quieto ſilentio in mēte in Deum introuerſa, purē expeſtādo, qd̄ deus in nobis operari velit puriſſimo, proximo, ſibiq; gratiſſimo modo. Certē inueniunt, quos externa exercitia mirum in modū delectēt, multaq; cum alacritate illis incūbant, tantamq; in his capiāt voluptatem & gloriā, vt propterea multo min⁹ grata ſint deo: & tanta poſſet eiſmodi eſſe delectatio, vt prorfus ingrata forent deo, ſeſeque ab illis auerteret, quando in illis ſeipſos poti⁹, q̄ Deum quęrerēt. Quod indē accidit, q̄ tales opera ſua ex ſeipſis, & cum quadam proprietate & arrogatione faciāt, cum tñ

Quid deus à nobis requirat.

Que bona qui DEO nō placeāt

In quibus ſex domini ſequēdus.

Gloriari in bonis, deo aliqui non placere.

bona om̄ia ſolius Dei ſint, & ex illis ne pius quidem homini ſit tribuendus. Sed dicat forte aliquis, quānam fieri poſſit, vt delectatio à bono ſeparē. Huius ergò capiamus ſimilitudinē ſiue figurā: In veteri lege cautū fuit, nē ſacerdotes adipe vel pinguedine hoſtię oblatę veſcerent, ſed cōburerent ea igni, & domino immolarēt. Quę verò pinguedo in carnibus veſci licitis, intrinſecū erat, eam ſumere in cibū eis permittebatur. Itaq; hoc nobis ſignificatur, delectationem omnem, quę in virtutum exercitijs & actibus haberi poſſit, amoris igni cōcremandam & immolandam rurſus Deo, cuius & reuera eſt, abſq; vlla proprietate, arrogatione, vendicatione q; illam autem delectationē, quę naturaliter operibus, quaten⁹ bona ſunt, inſita eſt, licitē in eiſdem, cum quadam tamen ſimplicitate, abſq; vlla proprietate vel arrogatione haberi poſſe. Ceterū de eo quòd hīc dicitur, Sequere me, & de B. Matthæo, quòd hoc audito verbo, relictis omnibus Dominū ſecutus ſit, id nobis notandū venit, q̄ vbi quis omnia & ſeipſum in omnibus relinquit, Deum ſuper om̄ia ſequi debeat: cum externo quidem homine per cunctarum exercitia virtutū, & cōmunem dilectionem: cum interno verò, in vera ſui reſignatione in modis om̄ibus, qualesquales ſeſe illi obtulerint, quosq; illi deus intūs & foris permiſerit euenire. Quod vt reſtiti⁹ intelligatis, dicā hīc quędam tanq̄ de meipſo, quę nihilo minus de omnibus dicētur. Equidem ex gratia Dei ab ſancta Eccleſia ſacrū hunc ſuſcepi ordinem, in quo viuo: hunc itē habitū meū, & veſtes quibus vtor, nec non & ſacerdotium, & prætereā docendi recipiēdiq; conſeſſiones munus. Iam ſi itā eueniat, vt Summus pontifex, & Eccleſia ſancta, vndē hęc habeo, his me priuare velint, ſimul omnia libēs illis reſignare debebo, & nec ſciſcitari quidem (ſi ſum verè reſignatus homo) quare me priuare velint, grifeūq; ſi habere queam, amiſſū aſſumere. Quòd ſi prætereā iubeant, vt nūquā deinceps in monaſterio degam inter fratres meos, exire debebo: vt non ſim ſacerdos, nō recipiam conſeſſiones, non habeam cōciones vllas, omnia paratiſſimo abdicare animo debebo. Ipſi enim mihi hęc contulerunt, haud dubium quin & auferre queāt: nec fas habebo interrogare, cur auferant. Nōllem tamen vel hæreticus dici, vel ex-

Leuit. 23

Delectatio ex operibus bonis, cuius ſit.

relinquere omnia que ſequēdus.

Hand

Hand

com-

communicationis ſententia feriri. Si quis verò alius hęc ſeu aliquod horum mihi eripere velit, ſi homo ſum verè reſignatus, poti⁹ mortem eligere, quā id permittere, debebo. Quòd ſi Eccleſia ſancta & ipſa nobis Sacramenta forinſecū auferre vellet, deberemus in hoc reſignare noſipſos: vt autem ſpiritualiter ea non ſumamus, nō eſt qui nobis interdicerē poſſit. Denique quicquid Eccleſia nobis dedit, id & auferre poſeſt: qua in parte, ſi qd̄ tale euenierit, animo debebimus reſignato permanere abſque omni murmure vel contradictione. Et hęc de externis dicta ſunt. Idem autē, & multo quidem ampli⁹, in internis faciendum eſt. Quid enim habemus non collatum nobis à deo? Ideoq; quicquid ipſe nobis dedit, cum vera illi reſignatione tanquā nūquā accepifſemus, relinquere ac reſignare debemus. Ceterū quę iam dicturus ſum, de vobis non loquor, quicunq; ſanctis imaginibus reuoluendis, ſanctisq; cogitationibus, modis & operibus inſiſtitis: nihil, in quā, ad vos iſthęc attinēt, nec de vobis dici potetis. Ne illis poti⁹ ſingularibus hominibus dicentur, qui obſcura itinera & anguſtas ſemitas ingredi habent: quod utique non eſt omnium. His nimirū longē aliā calcāda via eſt, quā illis de quibus hæc nūc loquuti ſumus. Dicitur autem, quomodo ſupradicta habere debeant. Enimvero quędam his faciēda, quędam dimittenda ſunt. In viribus quidem ſupradicta habebunt, ſed abſq; proprietate: ſuprà vires autem nihil omnino, nec aliquid habebunt proprietatis. Atqui omnium eò procliu⁹ eſt natura mortaliū, vt habeant, ſciāt, & velint, quę operationes ſeu actus virium ſunt. Huc iam pertinent ſex illa, quę in concionis huius exordio attigimus, ea q; hīc ſtudioſi⁹ veniūt aduertenda, obſeruandaq; que. Horum autem, vt tūc diximus, tria in infimis, tria in ſupremis viribus ſita ſunt. In infimis quidem eſt, humilitas, manſuetudo, patientia. In ſupremis verò, fides, ſpes, charitas. Itaque fides primū excæcat intellectum, omnem illi auferens cognitionem atq; ſcientiā, quibus renunciare cogitur intellectus. Deindē ſanctus quidam & humilis timor, & honorifica anxietas ſeu ſolicitudo cū ſpe ſancta coniuncta, priuat hominem omni habendi ſecuritate ſeu certitudine. Poſt hęc charitas omnem volūtati aufert pro-

Illorū ſex, in quibus dñs ſequēdus, diſtinctio.

prietatē, & quicquid poſſidebat. His iam in infimis viribus alia tria, vtpotē humilitas, manſuetudo, patientia, reſpondent. Humilitas in quandam ſe demittit abyſſum, perditq; vocabulum ſuum, ſuoque meriſſimo inheret nihilo, nec ſcit quęquā de humilitate. Manſuetudo amorem voluntatis proprietate ſpoliavit: vndē iam omnia illi indifferentia ſunt, nec quicquā habet aduerſum: vndē nec ſcit ſe virtutē præditam: atque itā in om̄ibus eadem pace gaudet: perdidit autem & ipſa nomen ſuum, & in habitum tranſiit. Sic deniq; & cum patientiā ſe habet. Amant enim ipſa præditi & ſitiunt aduerſa, cruceſ, afflictiones: nec tamen nōrunt ſe patientiā præditos. Fieri verò poſeſt, vt poſt om̄em hanc reſignationem, alicui tali verbū etiam valde aſperum excidat. Sed nihil hinc terreatur, certus quòd Dominus in bonū ſuū id permiſerit, vt videlicet adhuc profundius in ſuum ſeſe nihil demittat. Sic & ad iram quādoquē mouetur. Sed omnia hęc ad maiorem perfectioremq; eum remittunt ſui abnegationem, adeoq; eum nihil ſuum faciunt intelligere, vt ſe indignum iudicet, vt aliquam ei bonam cogitationem Deus inſpiret. Et reuera in hoc om̄ia conſiſtunt, vt noſipſos in infinitum abyſſale nihilum demergamus. Iam quicunq; eiſmodi ſunt, non multę forinſecū operationis, non multorum modorum ſeu inſtitutorū ſunt, nec multis imaginibus occupantur. In quibus tñ, quot huc minimē pertigiſtis, diligenter exercere debetis. Remittet nimirū vobis Deus peccata veſtra, cæleſteq; vobis regnum impertietur, vbi purgatorij ſolueritis pœnas. Attamen id pro certo habeatis veſtris vos proprijs cōceptibus vel eò minimē poſſe pertingere, vt iſtorū hominū ſeruorū ſerui ſitis. Et vbi iſti feliciter pcedūt, ipſumq; ſcopū attingunt, eſſe ipſorū ſuprà modū iucūdiſſimum eſt: ſed periculoſum valdē eſt, & tā periculoſum, quā diſſolutiſſimi hominis alicuius ſecularis iuxta modum ſuum. Via nanque hęc, admodū obſcura & tenebroſa eſt, itā vt rectē illi congruat, quod aliās ex D. Iob adduxi: Viro cuius abſcōdita eſt via, Iob 3: & inuoluit eum Deus tenebris. In hac autem vaſta & incognita via, ſemper hoſ in abnegatione quadam perſiſtere oportet, omnium videlicet eorū obiectorū, quę illis intūs occurrere poſſint: audiuntq; con-

Cur ſubiā dē etiam optimi labantur.

continuè sibi dicentem Dominù: Seque-
re me, transi omnia, nihil horum ego sum:
perge, procede, sequere me. Sed aliq; ho-
rum forsàn dicere possit: Quis es Domi-
ne, qui me tã profunda, vasta, deserta via
sequi te iubes? Cui Dominus respondere
poterit: Homo & Deus ego sum: immò
multo plùs quàm Deus. Iam si homo iste
ex essentiali & bñ cognito fundo respon-
dere illi posset: Ego verò nihil sum, & pl'
multo quàm nihil, iam penè nihil super-
esset. Superin nominabilis nãque diuini-
tas, nusquàm magis proprium habet ope-
randi locum, quàm in altissimè annihila-
tionis seu nihilipèssionis fundo. Sic enim
& doctores scribunt, si nouam debeat res
aliqua formam induère, pristinam omni-
nò deficere oportere. Aiunt enim, vbi in-
fantulus in matris utero concipitur, pri-
mùm nudam esse materiam, deindè huic
materiè animalem addi formã, instar ani-
malis viuentem. Deindè tempore præor-
dinato creare ñeum animam rationalem,
eamq; huic infundere materiæ. tum verò
omnem aiunt priorem abscedere formã,
qualitatè, quantitatem, colorem, habitù,
prorsusq; hæc aboleri, nec nisi nudã per-
manere materiam. Sic ergò & ipse hïc aio:
Si debeat quis in hanc superessentialem
trãformari essentiam, omnes omindò for-
mas vnquàm in viribus susceptas, necessa-
riò abscedere oportere: verbi gratia, Sci-
re, nõsse, velle, sentire operationem, obie-
cta, proprietatè. Sic D. Paulus cum nihil
videret, Deum vidit. Hoc etiam est, quòd
Helias vultum pallio operuit, quãdò Do-
minus venit. Deniq; hïc petræ omnes cõ-
teruntur, & quicquid hoc est, in quo spi-
ritus quiescere possit, id omne hïc dece-
dere oportet. Formis autem omnib' abo-
litis, in momento homo transformat. Hac
itaq; ratione semper procedendum est. Et
hoc est, quod Dominus per prophetã di-
cit: Patrem vocabis me, & post me ingre-
dieris, propiusq; ac profundius te de-
merges in incognitam & innominabilem
abyssum meam, supraque modos omnes,
supra formas, imagines, vires oës te ipsum
perdes, abnegabis, & ab omnibus omni-
nò imaginibus denudabis. Ceterù in hac
hominis perditione nihil nisi fundù per-
manet in seipso essentialiter subsistens,
vitaq; vna, & vna essentia. Huc qui perti-
git, dicere potest, & amore & cognitione

Humane
gnationis
exordium.

Adu. 9.
3. Reg. 13.

Ierc. 3.

& actione & spiritu se desituerit: non qui-
dem ex aliqua naturali proprietate, sed
transformatione, qua spiritu Dei increa-
tus, creatum hominis spiritum ex gratui-
ta transformauit bonitate sua, non abys-
salem spiritus creati perditionem & cõfi-
gnationem sui. Iamq; de his rebus dicitur
dici potest, qd Deus sese cognoscit, amec-
fruat in eis: quandò nihil hïc est, quàm vi-
ta vna, vna essentia, operatio vna: semper
tamen anima manente creatura. Porò si
quis in hunc modum falsè cum libertate
vel falso cum lumine respiciet, foret ni-
mirùm iste modus omnium periculosissi-
mus, q in hac vita haberi possunt. Via au-
tem, qua ad hunc finem seu scopum per-
ueniatur, non alia est, quàm per dignissi-
mam Christi IESV vitã & passionem. Ipse
nãq; via est, per quam pergendum: & ve-
ritas, quæ luceat in hac via: & vita, ad quã
peruenièmus. Ipse deniq; ostium est, quo
neglecto, quisquis ascenderit aliundè, il-
le fur est & latro. Ceterùm per hoc ama-
bile ostium cù naturæ mortificatione ac
edomatione, & per exercitia virtutù, pu-
tà humilitatis, mansuetudinis, patientiæ,
pergendù est. Et reuerà quisquis hac non
graditur via, ille tandèm certo certius de-
uiabit. Et quotquot eiusmodi sunt, q hoc
non ambulant itinere, graditur quidè co-
ram illis & per illos Deus, sed tñ cæci per-
manent. Quicq; verò hanc tenent semi-
tã, in eos nemo sibi facile dominium vsur-
pare debet: quandoquidem Deus ipse si-
bi eos vèdicat, asseritq;, quomodò Paulus,
inqt: Si spiritu ducimini, non estis sub le-
ge. Deniq; nullum histèpus prolixius est,
nec aliquod vnq; tedium patiuntur. Quod
certè, vt videlicet nullum sentiant tediù,
procùl abest ab amatoribus seculi huius,
qbus & sæpenumerò tēpus prolixius est.
At isti, q in hoc statu positi sunt, secundùm
supremam sui portionè supra tēpus sunt:
secundùm infimam autem sui partè, tan-
ta semper pace gaudèt, tãq; resignati sunt
in omnibus, vt quoquo modo singula q; q;
eueniãt, semper essentialem teneant pa-
cem. Cuncta siquidè de manu Dei sui ac-
cipiunt, & in illum omnia purissimè refun-
dunt referuntq;, integra semper pace gau-
dentes, vtut Deus omnia disponat: quanq;
interim homo exterior grauiter pati, &
etiam moueri possit. Isti planè felicissimi
sunt homines, & vbiq; sint, laudandi
sunt, vereor aut multùm rarissimos eos fa-

chisti per
ho qui no
bis sit via.

Joan. 14.
Joan. 10.

Gal. 5.

tos esse. Rogemus nũc dñm, dilectissimi,
vt eam nobis gratiam largiatur, vt sic eũ
sequamur, vt purissimum hoc bonum re-
ipsa & in veritate apprehendamus, ad lau-
dem & gloriam ipsius. Amen.

IN SOLENNITATE S.
Michaelis, & omnium San-
ctorum angelorum.

De differenti seu distincta nouem ordinum
angelorum in homine operatione, secundùm tri-
plicem statum illius, putã, vt externum, ratio-
nalem, & deiformem hominem, ad supremam
agant moueantq; perfectionem.

SERMO VNICVS.

Angeli eorum semper vident
faciè patris mei qui in cælis est.

MATT. 18.

Estum hodiè diè agimus, cha-
rissimi, sanctorum venerabi-
lium angelorum: qui vt pri-
mùm ex apparitione D. Mi-
chaëlis archangeli, quæ in monte Garga-
no contigit, sumpsit exordium, lectum
est vobis hodiè, ideoque illius repetitio-
ne super sedeo. Ad eã me verba confero,
quæ iam ex Euãgelio audistis: Angeli eo-
rum semper vident faciè patris mei, qui
in cælis est. Itaque quibus verbis de his pu-
rissimis spiritibus aut possimus aut de be-
amus dicere, equidem ignoro: quandò nec
manus habent, nec pedes, nec imaginem,
nec formam, neque materiam. Quæ autem
nihil horum habent, ea nec sensus, nec cõ-
gitatio compræhendere potest. Et quo-
modò indè loqui poterimus? Sanè quid
sint, nos latet: neque id mirum, quãdò qui
dem nos ipsos ignoramus, spiritum videli-
cet nostrum, secundùm quem homines su-
mus, & ex quo habemus, quicquid boni ha-
bemus. Quomodò ergò hos excellentis-
simos præclarissimosque spiritus cognos-
ceremus, quorum utiq; nobilitas multis
modis omnem, quam totus simul mūdus
conflare possit, nobilitatem excellit? Sed
dicimus hïc, non de essentia ipsorum, sed
de operatione erga nos. Enimverò ope-
ratio ipsorum est, qd perpetuò nos cõtem-
plantur intuenturq; in speculo diuinita-
tis, idq; formaliter, essentialiter, actuali-
ter, & distinctè: habetq; præterea speciales
ac distinctas in nobis operationes, attamè
deus ipse sine intermissione multo magis

Angelici
spiritus
sint incõ-
præhensi-
biles.

propriè & excellentiùs operat in nobis, &
ipsi Deo in nobis cooperant: quemadmo-
dum, verbi gratia, Sol iste corporeus con-
tinuè agit, & quosdam emittit influxus in
terram, simulque stellæ & sidera perpetuò
vnà cum sole in terram & quaslibet terre
creaturas cooperantur. Stellæ nanq; singu-
læ iugiter solem respiciunt, & sol vicissim
stellas, & hinc operationes ipsarum inde-
parabiles sunt, adeò vt si minima stellarũ,
modò id possibile foret, ex cælo tollerè-
retur, creaturæ omnes, id est, homines, bestiæ &
animantia cuncta, vt aliqui volunt, in ni-
hilum redigerentur. Sunt aut nouem cho-
ri seu ordines angelorum, qui tres efficiunt
hierarchias. Habet em queq; hierarchia
tres choros: eademque singulæ specialem
quandam exercent operationem, specia-
lemque ac distinctam habent ad tres ho-
minis cuiusque statũ respectum. Est hã-
que in vnoquoque homine, primò homo
externus, est secundò homo rationalis, est
tertiò præcellus, nobilis, deiformis & ma-
ximè internus & occultissimus homo: &
hi tres, nõ nisi vnus homo sunt: in ipsisq;
speciales sancti angeli exercent operatio-
nes. Insupèr nihilo minùs specialem sin-
guli quiq; hominum angelum habet, eis
in baptismo assignatum, cui ad eũ cõmissi
sunt, vt perpetuò sine cessatiõ illis ad-
sint, nec vnquàm eos deserant, sed custo-
diant vigilantes, dormientes, & in omni-
bus vijs & actibus eorũ, siue boni sint siue
mali. Et reuerà si nihil aliud superesset, p
quo magnificè Deo gratiarum ageremus
actiões, & ingenti eum prosequeremur
amõre, id solum abundè id exigeret à no-
bis, qd sublimes illas, præclaras & incom-
præhensibiles creaturas nobis pauper-
lis adeò voluit sine intermissione esse ad-
strictas atq; deuotas. Habent aut ediuèr-
sò singuli specialem demonem suum, qui
eis semper aduersatur, & quæ eos exercet
vt bonus angelus: immò si saperent homi-
nes, si studium & diligentiam adhiberèt,
multo eis dæmonum quàm bonorũ ange-
lorum exercitationes vtiliores foret, nec
parùm eis vexationes malignorũ adfer-
rent emolumentum. Vbi enim pugna nulla
est, ibi nec victoria est. Ceterùm vt aliqd
de hierarchijs supernorum spiritũ & ea-
rum actionibus loquamur, primè hierar-
chiæ in simus ordo siue chorus, angelorũ
est. Isti omnes externo homini famulant,
hortanturq; ipsum ac præmonent, auxi-
lium

Ordines &
hierarchie
angelorũ
quot.

hierarchie
prima or-
do I.

lium impendunt, ad virtutes & gratiam dirigunt, continuoque & actuali exercitatione custodiunt. Quæ nisi custodia nobis adesset, quanta, putatis, quamque innumera homini mala & aduersa acciderent, quando tartarei spiritus, supra quæ dici possit, homini iugiter insidiantur, & ipsum perdere nituntur vigilantem atque dormientem? Hæc igitur sancti angeli auertunt præpediuntque. Secundus chorus, archangelorum est, quos pictores in sacerdotali solent habitu pingere. Horum actio propria est, quod venerabili Sacramento seruiunt, hominibus suadet & auxilio sunt, ut ipsum percipiat, adiuuantque; eum fideliter, ut dignissima præcelli huius Christi corporis sacramenti operatione dignus sit. Tertium chorum Virtutes tenent. Hi spiritus seruiunt, hortantur, consuluntque homini, ut virtutibus tam naturalibus quam moralibus cumulatis insistat, impetratque illi à deo virtutes theologicas, fidem, spem, charitatem. His beatis spiritibus quicunque obtemperant & familiares sunt, adeo virtuosum efficiuntur, ut tam illis iucundum & facile sit virtutes exercere, quasi in essentiam & naturam ipsorum versæ sint. Sed contra hos omnes illi demones, qui ex hoc ordine collapsi sunt, grauiter insurgunt, vniuersos quos possunt dolos, fraudes, insidias machinantes, ut eos retrahant atque subuertant, ne locum illum, vnde ipsi extrusi sunt, assequantur: nec dici facile nec credi potest, quætas in hoc absque cessatione nequitias adhibeant, exerantque. Vnde ingenti ac admirabili cum studio, suæ hos perpetuo custodiæ aduersus hostiles nequitias, tam miro modo illis insidiantes, insistere oportet. Occultissime namque & subtilissime eos subuerrere querunt, idque sepe numero per ea que valde bonam habent speciem: maximè verò trahere nituntur hominem ad multiplicatam: & si nihil amplius possint, statum aliquem seu modum, sanctitatem præ se ferentem, illi suggerunt, deinde intus illi loquunt, esse eum in bono statu, quo satis superque debeat esse contentus, nec niti ad anteriora. Atque hæc periculosa tentatio (est enim reuera periculosa) nunc magis quam vnquam ante grassatur. Vt enim D. Bernardus ait: Aut ascendas necesse est, aut descendas: si attentas stare, ruas necesse est. Itemque: In via Dei non progredi, retrocedere est. Hac autem pestifera persuasionem omnes

Quid demones ex 3. choro la pti, moliantur.

Qui stant dum nobis non sit.

cor seculare gerentes seducuntur, qui dicere solent: Certè tot bona agimus opera, ut illi & illis idque abundè sufficit nobis: melius nobiscum quam cum illis agatur: nos in nostris perseuerabimus insiditibus & consuetudinibus, ut fecerunt illi quante nos fuere. At vbi horrendæ illæ plagæ ingruerint, maximè erit videre miseriam in illis, qui iam omnia sua satis salua arbitrantur. Venient enim tartarei spiritus, quos modò sequuntur, & ad stupendam eos adducent calamitatem, tandemque absque contradictione secum eos ad infernum adducent. Ipsaque hæc mala & lapsus istius, hisce nostris temporibus incipiunt. Vbi verò horribiles istæ plagæ & casus transierint, sancti angeli hominibus purgatis admodum erunt familiares, cum ipsis conuersabuntur & viuunt familiariter, palamque & amicè quid agere, quid dimittere debeant, indicabunt. Dehinc est secunda hierarchia, quæ actualiter ad secundum hominis statum, id est, hominem rationalem respicit: qua in parte multum homo corporeas omnes excellit creaturas, & est quodammodò par angelis. Primus autem huius hierarchie chorus, Potestatum est, secundus Principatum, tertius dominationum. Et hi omnes in illis operantur, quos iam cernunt in virtutibus proficisse, efficiuntque illos & foris & intus admodum potentes sui, sensuumque suorum, & sensualium operationum suarum in omnibus: nec non & hominis sui interioris, cogitationum, & intentionum suarum, verborum denique & operum suorum: faciuntque eos mira pollere libertate, & potenter admodum vitijs omnibus dominari: quemadmodum de B. Francisco legimus, adeo eum exterioris hominis sui fuisse potentem, ut mox vbi proponeret aliquod agere exercitium, corpus alacriter sese exhiberet, tanquam diceret spiritui: En prius te hic adsum. Et quomodo principes huius seculi liberrimi sunt, & nullius subiacent ditioni, ita & isti liberrimi efficiuntur in spiritu suo, adeo ut cunctis tam interioris quam exterioris hominis sui motibus dominantur. Hoc verò vbi maligni spiritus animaduertunt, mirum in modum odio prosequuntur, indignè ferentes, quod hi in locum ipsorum debeant succedere. vnde & omni in eos suæ malignitatis studio debacchantur, tamque horribiles eis tentationes ingerunt, ut simi-

hierarchie II. ordine

Qualis principu seculi libertas,

ut similes nunquam in cor hominis ascenderint, & quales nec illi qui mundo & diabolo seruiunt, vel nouerunt vnquam vel audierunt: alijque eos nequitias adoriuntur, ob id duntaxat, ut eos, quod maximè cupiunt, hinc retrahere & deijcere possint. Cumque adeo eis molesti sunt, ut aut sensibus aut vita se destituendos putent, præclarissimi ac potentissimi spiritus isti, Potestates dico & Principatus, accedunt, hostesque tartareos profligant: sicque hi victoria potiuntur. Sanè si quis hoc pacto eos semel superaret, nunquam fortasse ad eum animo tentandi reuerti præsumeret, tumque superbiore sint quam ut id facere velint, tum quod huiusmodi tam potentes homines, in quibus hæc hierarchia dominatur, pertimescant. Deinde nominationes accedunt, & operantur in istorum secundo homine, id est, rationali, tamque eos perspicaces, prudentes, sapientesque efficiunt, ut nequitias omnes malignorum spirituum perspicue cognoscant, ut apostolus inquit: Non enim ignoramus astutias illius: ita ut iam neque mundus, neque caro, neque demon, neque vlla eos possit creatura superare. Hinc iam tertia hierarchia est, quæ in intimum ac deiformè respicit hominem: cuius primus chorus Thronorum est, secundus Cherubin, tertius Seraphin. E quibus throni id in hoc intimo fundo operantur, quod homo veluti thronus regius efficitur, in quo deum habitare & regnare delectat: qui etiam iudicia sua decernit, & præmia largitur, operaturque intra & extra ipsum cuncta opera eius. Huiusmodi homines in fundo suo tam immobiliter in diuina quadam pace constituntur, ut nec prospera, nec aduersa, nec dura, nec mollia eos perturbare queant: sicuti apostolus inquit: Certus sum enim, quod neque mors, neque vita, nec creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu. Immo nec centum mortes istos mouere, perturbare, aut à statu suo deijcere possent: non magis quam si homini morienti honores omnes ac dignitates, omnisque ignominia proponantur, quæ ille vitæque contemnet omnia, quod iam aliò mente transierit. Sic minirum & de intimo hoc anime fundo seu centro sentiendum est, quod in deum totum se recipit, eiusque tam fixus, firmus ac stabilis thronus est, ut nulla eum vel aduersa vel prospera turbare aut de-

1. Cor. 13.

hierarchie tertie ordine.

Throni quod operent.

Rom. 8.

gradu suo deijcere queant: sed semper essentialem retinet pacem, in qua est locus Dei, quemadmodum propheta regis ait: In pace factus est locus eius. Hanc & vos pacem, dilectissimi, seruate, huius curam habetote, ne quis eam vobis eripiat, ne Dei locus turberetur in vobis. Quod ut melius possitis, scilicet, fugite, patimini, & in dolore ac mœrore fideles perseuerate, vobiscum manete & obseruate vos ipsos, nec multum huc illucque euagimini, cessent discursus omnes, curæ omnes superflue & occupationes inuolutionesque. Agant hæc quibus agere ex officio incumbit: vos magis vobiscum manete, obseruantes in fundo anime vestre Deum ac Dominum vestrum, sedentem in eodem fundo anime vestre, ne ipsum (sundum dico) perturbetur, & pax ista minuatur. Enimvero vbi in hac quis pace positus est, veniunt Cherubin cum claritate sua, fundumque illius deicolore suo illustrant lumine, idque repentina quadam coruscatione, que adeo totum ipsum peradiat, tantoque fundum ipsi lumine perfundit, ut si res posceret, omnibus abundè hominibus satisfacere posset. Ipsa autem illustratio tota quasi sub ictu oculi perficitur: quoque celerior est, tanto & verior, nobilior, certior, securior est. Dehinc ardentis Seraphin flagrantissimo suo amore fundum illius incendunt, quod & ipsum repente veluti in ictu agitur: vnde sic amor illius dilatatur & extenditur, ut omnia in se concludat, videaturque sibi tanquam omnes sit homines inflammaturus: & hoc similiter repente celeriterque in ipso agitur, ipse verò sibi omnino conflagrandus videtur. Fiunt autem hæc in intimo fundo siue centro anime hominis illuminati: at nihilo minus lux ista etiam in reliquos illius status, rationalem videlicet & externum hominem, sese effundit: vnde adeo totus diuinus, compositus, ordinatus, quietus, pacificus, virtuosus, tranquillus efficitur, ut nulla vnquam in ipso inordinatio vel in verbis vel in actibus eius notari possit. Denique quotquot tales sunt, se ipsos prorsus nihil reputant ac nihili ducunt: adeoque nihil sibi eorum que intra se sentiunt, usurpant arrogantque, ac si in aliquo fierent mille ultra milliaria constituto: & quicquid in eis Deus vel operatur, vel etiam posset operari, sine vlla arrogatione semper ab illo se seruat alienos, id est, nihil penitus inde sibi ascribunt

Psal. 77.

cherubin

quid Seraphin operentur.

vendicantq; Nihil enim de se sentire no-
uerunt, praterq; merissimum se nihil esse:
ideoq; infra omnes sese statuunt homines.
Hos nimirum recte caelos dixerim, quos
Matth. 18. pater inhabitat, de quibus Euangelium di-
cit: Angeli eorum semper vident facie pa-
tris mei, qui in caelis est. Praestet nobis pijsi-
mus conditor noster, ut omnes huc pertin-
gamus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

**IN FESTO D. VRSV-
la & sacrae societatis eius.**

*Ve cordis obtineatur puritas per omnium mor-
tificationem vitiorum, cui puritati idcirco stu-
dendum est, ut Deum hic videre, & spirituales
eius suggestiones agnoscere possimus.*

SERMO VNICVS.

**Beati mundo corde, quoni-
am ipsi Deum videbunt.**

Matth. 5.

Deo place-
re volentib;
qd cauedu

Hanc cordis puritatem be-
nignissimus Deus largissi-
me praestitit D. Vrsulae &
amabili societati illi, quas
ad hoc Deus elegerat ab
aeterno, ut per hanc puritatem cum palma
martyrij ad se venirent. Est autem pal-
ma hic obseruandum, dilectissimi, omnes
qui Deo placere velint & debeant, a cun-
ctis externis & internis maculis debere
esse puros ac immunes, aut certe floccipede
dit eos Dominus, & per varios internos exter-
nosque abduci & perire sinit errores. Iam
quisquis a vitijs cupit expurgari, purusq;
liberum, expeditum & abstractum obti-
nere cor, quo hic Deum in hac mortali vita
spiritualiter cernere, instinctusq; illius &
inspiratioes ita obseruare possit, ut ipsum
post hanc vitam in beata eternitate per-
spicere & absq; medio videre dignus sit,
huic diuina in primis gratia necessaria
est, quae eum trahat ante omnia ad proprie-
conscientiae diligentem perscrutationem
contemplationemq;, & ut hanc expurga-
re discat per vitiorum omnium, quae vel
foris vel intus vnquam peregit, mortifica-
tionem. Quid est autem, quae fortasse
aliquis, bona ac munda conscientia? Non
aliud certe, quam tranquilla, pacifica ac pu-
ra mens, in seipsa parua & humilis, dei vo-
luntatem sitiens & honorem, in omnibus
sine vlla electione, siue det, siue auferat
Deus, eodem semper animo statuens per-

Cōscia bo-
na quid.

seuerare, quo salutem obtineat, & diuina
in se voluntas perficiatur. Ceterum ante-
quam ad hanc pacem, resignationem, q-
etem ac puritatem conscientiam pertinge-
re possit, multa prius eam acerba pati, cre-
berrimasque intus reprehensiones atque
remorsiones sustinere oportet. Deinde
primum ad grandium suorum criminum
atque peccatorum notitiam perducitur,
quae tunc lugere & deplorare incipit: iamq;
primum vitare ac fugere mala studet, vi-
tiosque vitiorumque resistit occasibus,
hisc omnibus emori discens, ut munda
fiat, nec vnquam illis praebat consen-
sum. Dehinc in bono sese exercet, bel-
lumque voluptati & sensualitatis deside-
rijs & concupiscentijs indicit, subtrahens
sibi sancti dauidis exēplo etiam licita &
concessa, verbi gratia, de cibo & potu, in
eundo, stando, videndo, audiendo, ambu-
lando, quiescendo, & id genus alijs pluri-
bus permittis, ut per talia sese corrigat, &
euangelij cōsilia sequeatur: ut vbi prius sen-
sualitas multam cepit voluptatem, & suis
indulget affectibus, ibi modò torqueatur,
affligatur, excrucietur. Atque per hanc se-
se cōsciētia ab affectibus seu concupiscen-
tius malis discit expurgare, sicuti prius gra-
uia studuit euitare peccata. Post hanc verò
multa homini exteriori incommoda oc-
currunt, quae corpus ipsum fert perquam
grauiter & molestè. Vbi nanq; eò per dei
gratiam ventum est, ut grauia iam profligata
& superata peccata sint, spiritusq; sibi
in huiusmodi solitarum voluptatum
subtractione magisterium atque domi-
nium vendicare incipit, cum id bestiali
corpori insuetum sit, ipsum in rugas con-
trahitur, obmurmuratque: tum verò egrè
admodum, simplex rectus, & patiens ho-
mo perseuerare potest. Scipsum nanque
inquietum & pacis expertem, plenumq;
vitios ac defectibus reperit, cernitq; per-
uersum animum suum nolle consilij ac-
quiescere, se quoq; forinsecus in illis quae
sensualitatis sunt, modum seruare non
posse, egrè se silentio vacare, non posse se
continere quin fabulationib; tempus ter-
rat, quin molestias & angustias suas alijs
exponat, quin bona sua iacet opera.
Quae non amat, vituperat: quibus infen-
sus est, reijcit: ex quibus damnnum susti-
net, accusat: ex quibus lucrum accipit,
impediò ei placent. Dulcia illi gra-
ta sunt: quae acerba & grauia sunt, admo-
dum

quam dif-
ficile sim-
plex q; p-
seueret.

dum abhorret & inuitus aggreditur. Quae
laudat, vituperari non sustinet: quae vitu-
perat, non est qui ipso praesente laudare au-
sit. Atque ita, charissimi, seipsum iam per-
scrutari incipit, & discit ingredi seipsum,
ut sciat & agnoscat quoniam sit, quidq; ex
seipso possit. Cuperetq; tunc haec atq; eius-
modi expellere de cōsciētia sua, ipsamq;
ab his emundare: sed hoc opus, hic labor
est illi, quandoquidem cruciatum & mo-
lestiam, depressionem & ignominiam na-
tura illius adhuc egrè sustinet. Et licet de
his atque huiusmodi, grauer in consci-
entia mordeatur & doleat, fateaturq; cor-
ram deo & hominib; malè se facere, quo-
rius his praebet assensum: cum tamen nec-
dum sciat quid sit, mori cupiditati seu con-
cupiscentijs, facile fieri poterit, ut data oc-
casionem, affectibus & concupiscentijs su-
is indulgeat obtemperetq;: quandoqui-
dem intus in fundo illius prauae adhuc cō-
cupiscentiae latet, ad quas forinsecus adeò
procliuus est: unde maximè illi necessari-
um est, ut sese iuxta corporales Domini
Saluatoris virtutes, externumq; illius ho-
minem exercent diligenter, & fugiat occa-
siones vitiorum illorum, ad quae propen-
sus est. Hinc iam non nihil incipit spiri-
tualis fieri in vita actiua, virtutum actibus
incumbente. Haec autem cum seruida illi
oratione, ex vitiorum certamine nascentem,
ut praedictum est, inchoanda est. Ex hui-
usmodi namque oratione verior de pec-
catis omnibus dolor & contritio, & suis ipsi-
us ob vitiosam vitam contemptio oritur.
Post quae ex bona voluntate spontè sese
offert ad sufferendum cruciatum omnem,
poenam, molestiam, depressionem, aduer-
sitatē, ignominiam, & omnis generis tri-
stia, quibus vel in praesentiarum premitur,
vel olim premedus est: totum se ad hanc
Deo suo offerens atque resignans: simulq;
ex amore verè incipit addiscere resigna-
tionem & patientiam in fide & spe Iesu
Christi. Aliquid deinceps habere propri-
um recusat, ne quo modo cordis sui pu-
ritas commaculetur. Dehinc odium hu-
militatisq; sui contemptum concipit: Ex qu-
bus ulterius nascitur, quòd cor suum ab
omni iudicio custodit, sensusq; suos oēs
claudit forinsecus, vbi quam sentit tenta-
tionem: id est, vniuersas diligentissimè oc-
casionem deuittat, ne quem maligno spiri-
tui locum praestet. Toto etiam corde soli
Deo, non alteri alicui rei, adheret. Ad ex-

Vera sui
cōceptio
vō oriat.

tremum vsque suffert patienter, quicquid
illi patiendum venit, donè à Domino li-
beretur: neque enim seipsum eripere vel
excutere, aliquod admittendo solatium
spiritalē vel corporale, consentit. Undè
haec ulterius illi gratia accrescit, qd libet
superiorum suorum consilij vtitur & ac-
quiescit, faciens quod illi suaerint faciē-
dum, potestq; subdere se Deo, & illi obe-
dire. Praeterea attendit ea quae in presenti-
arum illi adsunt, in eisq; sese exercet: ver-
bi gratia, si bona sunt, gratias agit: si ten-
tationes sunt, viriliter reluctatur. Deinde
nulli praeterq; soli deo, suas discit queri &
aperire miseras atque angustias, quae eti-
am pro stabilitate & perseuerantia exo-
rat: nec vnq; de re qualibet sese extollit;
nec placet sibi ipsi, sed in omnibus & su-
per omnia placet illi Deus. Gratus est sem-
per & bonae voluntatis, siue malè, siue be-
nè sibi eueniat, & vtut habeant omnia. Di-
ligit quoque proximos suos, & in eorum
infirmis compassionis eis affectum im-
pendit. quicquid tolerari non potest ex-
trinsecus, & omnem cordis euagationem
seu extrouersionem, maximè ad latitiam
inordinatam, deuittat. Teporem etiam in
exercitijs exequendis, & interna velle ab-
undare voluptate fugit. Quaecunq; enim
Dei sunt, bona sunt. Undè in metu sem-
per & in sui custodia illi persistendum est,
nec sublimiter, sed modicè, de se sentien-
dum. Quaecunq; alteri vitare ac fugere
suadet, fugit & ipse, specialiter propriam
voluntatē, quam penitus exit, abnegatq;:
studetq; suae semper paruitatis & imperfe-
ctionis meminisse, & in omni afflictione
offerre se Deo, vitamq; & passionē Chri-
sti in suo iugiter pectore circumferre, nec
vlli extra Deum creaturè inherere, ut so-
lus Deus amor & amator suus sit, qui cor
suum expurget, ut sic eum in veritate hic
contemplari & cernere discat, ut quandoq;
purè dilucidèq; in perenni ipsius beatitu-
dine cōtueri mereatur. Quod nobis omi-
potens praestet clementia Saluatoris me-
ritis sanctarum virginum. Amen.

**IN FESTO OMNIUM
Sanctorum.**

*Ut sancti Deum secuti sint, qui que in statu
suo: Vtq; beatitudines octo in nobis exercere
debeamus.*

SERMO PRIMVS.

Videns

Videns Iesus turbas, ascen- dit in montem: & cum sedisset, accesserunt ad eum discipuli eius: & aperiens os suum, docebat eos, dicens: Beati pauperes spiri- tu, quoniam ipsorum est regnum caelorum &c. Matt. 5.

Mons.

Turbæ.

Honor san- ctorum ma- xim⁹, quis.

Patriar- chæ & p- phetæ.

Mons iste, dilectissimi, in quem Dominus ascen- disse dicitur, ipsa est be- atitudo & essentia illius, in qua vnū est cum pa- tre suo. Et sequebantur eum turbæ: quæ multi- tudinem sanctorum omnium significat, quorum hodiè solennia agimus: qui oēs eum secuti sunt, singuli in sua vocatione, vt à Deo vocati fuere. quod & nos imita- ri debemus, vt quisque ante omnia suam obseruet vocationem, attendens qualis il- la sit, in qua vocatus est à Deo, ipsamq; se- quatur. Sunt autem nobis excellentes hi- sancti studiosissime honoradi. Et si quæ- rat aliquis, quis sit potissimus honor, què sanctis impendere possimus, breuiter res- pondeo, hunc esse, vt in expedita ac libe- ra ab omnibus abstractione vnà cum illis in præclarissimum illud fundum nos im- mergamus, in quo ipsi se perdidere, & in quo suprema ipsorum felicitas sita est. Ità prorsus, in quâ, in hoc & tu cum ipsis im- mergere, certus, q̄ nec maiori eos honore afficere, nec aliqd grati⁹ eis p̄stare queas. Sed videamus nunc per singulas sanctorū turmas, vt singulæ Deum pro suo tractu secute sint. Primò ingressi sunt post eum patres veteris instrumenti cum ardentissi- mis desiderijs, credentes q̄ haud dubiè ve- niret, erātq; à Deo per sanctum amorem & spem possessi, & non quidem foris, sed intus liberi ac nudi ab omnibus extra De- um: multaq; & ingenti cum dilectiōe q̄- quid habebant, electo illi populo impar- tiebantur: omniq; hoc studio agebant, ne quam illi penuriam paterentur, ex quib⁹ Christus erat nasciturus: nec aliquod sui corporis sibi ius retinebant, quin omnes parati essent huic seruire partui, ex qua- cunq; etiam esset tribu oriturus. Horum autem, qui sequebantur, duodecim mil- lia de qualibet tribu signati fuisse legun- tur hodiè. Erant autem tribus duodecim,

atque ita grandis sequentium turba fuit: ceteram autem multitudinem nemo di- numerare poterat. Dehinc secunda turba subsequitur, quæ apostolorū est, qui post Christi natiuitatem floruerunt, ad multo vtique celsiorem à Domino statum, ma- ioremq; perfectionem, q̄ præcedentes pa- tres, vocati: ipsiq; non modò cuncta intus reliquerunt, sed etiam foris, quod ad pos- sessionē attinet, in vera degētes corporis & spūs paupertate, idq; in supremo ac p- ximo gradu, qui quidem possit apprehen- di. Post hos sancti martyres venēre, quo- rum in gens admodum turba fuit Christi sequentium: & ipsi non modò rebus ex- ternis omnibus renunciarunt, sed etiam animam pro Christi amore fuderūt, que- cunque illis mortis obueniret conditio, & à quibus, & vt id DEO placebat. Post istos maxima Dominum Confessorū tur- ba sequitur, qui vocationem suam diuer- sis modis singuli secuti sunt. Isti soli Deo in abstractione vixerunt, solamq; verita- tem intus in tranquillo silentio obserua- runt, auscultātes, quid Dominus verbum æternum in eis loqueretur: atq; ex his alij deserta & antra petierunt, alij monasteria & sacros subire ordines, quales tunc erāt ordines, & vt seruabantur: alij in commu- ni sancta Ecclesia vixere, cōcionibus insi- stentes, scribentes codices, confessiones recipientes, docentes atque corripientes alios, semper tamen cum resignata in Dei beneplacito volūtate, parati diuino be- neplacito morē gerere, cum vera suis ipso- rum & omnium quæ non erant Deus, resi- gnatione. Hinc sequitur dominum ama- bilis ac iucundissima castarū, & tam cor- pore q̄ animo immacularum, virginum turba. Hoc verò quid pulchritudinis, qd exultationis habet, in corpore intactum inueniri instar angelorum? Sanè cui- que id à Deo collatum est, vt in hac veste inueniatur, quam ipse & dignissima parēs eius præ omni ornatu gessere: is tm̄ hinc gaudium meritò cōciperet, vt nemo eum in hac vita mœrore posset afficere, nec vl- la aduersitate aut damno, aut ignominia moueretur, dum hunc potuit seruare the- saurum. quem certè quisquis in vera sua nobilitate & integritate seruare voluerit, huic certandum & patiendum erit, multa- que in corde vulnera accipienda, tum à sensibus & naturæ petulantia, tum à mun- do, tum etiam à diabolo. Attamen scien- dum

Apostoli.

Martyres.

cōfessores.

Virgines.

Cōiugati ac vidui.

quāta pur- gatorij sit pœna.

Beitudo I.

Paupertas spūs qua- druplex.

dum est, quamlibet tentationum impu- gnationem, nouam semper parere purita- tem, si modò sit qui obseruet: atq; hæc ten- tationis merces est. quam vtinam merce- dem & partum sedulò attenderemus. De- hinc turba est vulgarium hominum, qui iuxta suum quicq; statum proficere studu- erunt: qui & ipsi saluant per fidem & ora- tiones amicorum Dei: attamen in purga- torio prius eos expurgari oportet, quàm ad regnum Dei admittantur. Vndè sicut hodiè dies puerorum agitur, ita crastinus purgandorum seu impurosum dies erit, vt expurgētur. Sanè in purgatorio maio- rem pro aliqua terrena delectatione, & vno peccato veniali pœnā luemus, q̄ sint omnium illorum martyrum, quorum ho- diè festa colimus, pœnæ, etiam in vnum conflata. Ità prorsus necesse est, dilectissi- mi, tantam nos soluere pœnam pro mini- ma, qua Deo resistimus, culpa, nec satisfa- cimus vocationi illius, & media inter nos & ipsum admittimus. Hæc igitur turbæ sunt, quæ Christum Dominum sequuntur ad- montem beatitudinis suæ. Ibi deinde aperiens diuinum os suum, de octo beatitu- dinibus sermonem habuit: quas singulas nos breuiter perstringem⁹. Ait itaq;: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum. Hanc virtutem idcirco primam posuit, q̄ caput sit & initium oīs perfectionis. Enimuerò quoquò vos ver- tatis, charissimi, fundum hominis prorsus nudum, ab omni possessione vacuum, li- berum, expeditum, pauper, & omnis curæ superflue expers esse oportet, si Deus p- priè in ipso debeat operari: oportet, in- quam, à proprietate ipsum esse liberum: atq; ita poterit, immò & debet, propri- us illi esse Deus. Poterit autem hæc pau- pertas quadruplici ratione accipi & ob- seruari. Primò sunt pauperes, quos, inui- tos paupertas premit. Horum facta nemo durius aut seuerius iudicabit: quando qui dem ipse Deus ob inopiam ipsorum, vitia defecit: eorū mitiori ferit iudicio. De secunda paupertatis specie dicit S. Tho- mas, eatenus amanda ac vsurpanda bona tēporalia, quatenus quis ea sibi sentit esse adminiculo ad obtinendam citius liber- tatem & nuditatem mētis. Multorum em̄ mentes puriores ac expeditiores sunt, vbi necessaria illis suppetunt, q̄ si quotidie ea ostiatim mendicare cogent. Et qui ne- cessaria habet cum licentia, & vitur cum

timore, multo nimirum expeditior est, q̄ qui ea querere cogitur. Si quis tamen fen- ti ret possideri se inordinatè etiam à neces- sarijs, nec inflectere se ea ad vsum & exer- citia virtutū, putà pietatis, tēperantiæ, hu- militatis, liberæ ac nude puritatis, necessa- rium illi foret potius cuncta relinquere, & pauperem etiam forinsecus cum pau- perib⁹ esse. Tertia paupertatis species est, cum Deus homini tam intimè charus est, vt nulla res impedire eum possit, sed oīa potius ipsum promoueant prouehantq;, sicut Apostolus inquit: Scimus quoniam Rom. 8. diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. huiusmodi ab omnibus rebus creatis, & quicquid non est purè Deus, li- ber, nudus intactus & pauper manet, po- testq; cum Apostolo dicere ex sententia: Tanquam nihil habentes, & omnia possi- dentes. Qui tales sunt, etiam regnum ci- tra interioris hominis sui damnum possi- derent. Quartum denique paupertatis ge- nus est, ex vero sinceroq; amore foris & intus pauperem esse, cum desiderio præ- clarissimum & amabile dōmini Saluato- ris exemplum, purissimam videlicet & nu- dissimam paupertatem illius, imitandi: prorsusq; liberum, & ab omni occupati- one, cura, adhæsiōe tam foris quàm intus expeditum se seruare, nec curare aliquid, nisi hoc tantum, vt mens liberè, purè, nu- de ac immediatè, sine intermissione reflua- atq; recurat in originem suam atque principium Deum. Indè verò tam se cele- riter homo extrouertere non potest, quin fundum illius id aduertat, quod tum eue- stigio rursum se recipit in ipsum. Et hæc est, charissimi, purissima paupertas. Excel- lentissima nanque paupertatis nobilitas in hoc sita est, vt refluxus mētis in Deum, liber, nudus, & minimè sit impeditus: quantoque magis talis is est, tanto & pau- peres isti & nunc & perenniter beatiore sunt. Secundò dicitur: Beati mites, quoni- am ipsi possidebunt terram. hæc vno gra- du propi⁹ ad beatitudinem ingredimur. Per paupertatem nanq; impedimēta de- ponimus: sed per mansuetudinem propi- us in ipsum fundum accedimus, omnem indè amaritudinē, iram, asperitatem ex- pellentes, sicut scriptum est: Omnia mī- da mundis, & mitibus nihil asperū. quòd enim omnia sunt bona bonis, id ex bono puroq; illorū fundo cōtingit. Oīm qui- dem pagani Dei amicos cruciabant, tor- que-

2. Cor. 6.

Beitudo II.

Tic. 2.

Quinā hodie piori tyranni.

quebant, præparabant: at nunc Christiani, etiam bonæ opinionis sanctitatem præseferentes, adeoq; & vicini eorum, ipsos cruciabant, quorū vulnera ad ipsum quocūque fundum pertingūt. Si enim ad Deum te cōuertas, aiunt te laborare ex cerebro, te furere, te singularem quandam sectam sequi, deceptionem esse vitam tuam. Hic iam mansuetudo te reuocat, dirigitq; intrō in fundum tuum ad te ipsum, docens vt hæc omnia accipias de manu Dei tui, non autem ab hominibus: quod dum facis, pax tua tibi integra perseuerat, dicitq; tibi mansuetudo: quis est qui nocere tibi possit, si Deum amicum habeas? Atque ita mitis possidet terrā suam, semper manens in pace, quicquid sibi eueniat. Sin autem irā non facis, & virtutem perdis mansuetudinis & pacem, dicerisq; instār canis rabidi oblatrator. Tertio loco lugētes constituitur, dum Dominus dicit: Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. qui sunt autem lugentes, de quib; hic loquitur? luxta vnum quidem sensum, qui in afflictionibus positi sunt: secundum alium verō, qui sua peccata deplorāt. Cæterum præclari Dei amici, qui hac in parte beatissimi sunt, sua iam plangendo deleuere peccata, nec est quod pro eis lugeant amplius: nec tamen absq; luctu sunt. Deplo-rant enim amarissimè peccata & defectus proximorum suorum. Sic de beato Dominico legimus, quod cum vidisset quendam socium suum amarè flentem, sciscitatus fuerit cur ploraret. Cui cum ille responderet, flere se peccata sua, respondit vir sanctus: Illa iam lachrymis abolita sunt fili mi: magis obsecro vt illos lugeas, qui ipsi flere recusant. Sic, sic veri amici Dei, semper mundi cæcitatem, peccata, miseriae plangunt. Si quando Deus iudicium & iram suam in nos peccatores effundere decernit, vt multa horrenda iam olim prædicta sunt, vt potè ignis, aquarum inundatio, densæ tenebræ, venti ac tempestates, annonæ caritas, isti DEI amici lachrymis iram Dei cunctaq; hæc mala deprecantur & auertūt, nocte ac die ipsum exorantes: quos tum ille exaudiēs, parcat, & differt iram suam, expectatq; si fortè corrigere nos velimus. Quod si iam non facimus, credite mihi, charissimi, longè maiores, grauiores, perniciosiores plagæ certo certius imminēt nobis. Iam nubes succensæ sunt, vt feriant: retinent tamen eas

Beatitudo III.

S. dñici apophthegma.

amici Dei lachrymis suis. At si non corrigimus nos, nimirum citò nos grauius ferient: eritq; tanta miseria & calamitas, q̄ extremi iudicij hominib; memoria subibit: & qui iam multa pace gaudent, magnas sustinebunt pressuras: neiq; verbum peruertetur, & cultus Dei rarus admodū erit, ibitq; vnus huc, alius aliò, nec scire licebit quem hæc mala finem sint habitura. Inueniet tamen pijsimus Deus nidulū, vbi suos abscondat. Quartò dicitur: Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur. Hæc virtute, dilectissimi, pauci hodiè veraciter præditi sunt: quando rarissimi sunt, quorum omnis fames, omne desiderium non nisi iustitiam intendat, quærat, gustet, qui non amore vel odio ducantur, qui nō potius cognatis benè velint, quos non proprium commodum, proprius honor, laus, contumelia moueat, qui non pro fauore vel odio temerè quandoquē iudicent. Si qui verō tales inueniunt, qui ab his immunes sint, illos ego iure meritoq; laudandos censeo, quod in sublimi quodam gradu haud dubiè positi sunt: quib; nihil sapiat, quos nil iuuat, nihil deleat nisi iustitia. Meritò certè tales beati dicuntur. Quintò beati dicuntur misericordes, quoniam & ipsi misericordiam consequuntur. Misericordias Domini, Propheta ait, super omnia opera eius. Ergò quisquis verè misericors est, hic quoq; verè diuinus est. Misericordia nanq; ex amore nascitur. Ideoq; veri Dei amici, multum in veritate misericordes sunt, faciliusq; peccatoribus & afflictis fidem adhibent, quàm alij charitatis expertes. Et quia misericordia, vt dixi, ex dilectione, quam nobis inuicem, alter alteri, debem; nascitur: si misericordiam alterutrū non impendamus, exiget hoc specialiter Deus in extremo iudicio suo: & quos egenis ac miseris impendenda hac virtute repererit destitutos, illis æternam suam misericordiam denegabit, vt ipse in Euāgelio apertissimè testatur, vbi omni tacita perfectiōe, sola misericordiae opera neglecta impijs exprobraturum se dicit. Porro misericordia hæc non in hoc duntaxat consistit, vt tribuas indigentis: sed etiam vt compatiaris & subuenias, proximis tuis in omni afflictione ipsorum, q̄ vel accidit eis, vel adhuc accidere possit: & reuerà quicquid ibi veram charitatem & compassionē non impendit, afflictionesque

Quata sit amoris puritatis dignatio.

Psal. 144.

Matt. 23.

nesque cuiuslibet & defectus non misericorditer respicit & portat, timere haud immeritò poterit, & Deum suam illi misericordiam denegaturum. Qua enim mensura, ait Dominus, mensi fueritis, eadem & remetietur vobis. Vndè videndum est cuique, ne temerè iudicet aut cōdemnet proximos suos, si nō velit ipse æternæ damnationis sententia feriri. Sextò beati prædicantur pacifici, quoniam, inquit, filij Dei vocabuntur. Sanè quos vera pax occupat, homines sunt multum amabiles: eisq; hæc pacem suam nemo vel in tempore vel in æternitate eripere potest, quod omnem voluntatem suam prorsus in dei beneplacitum transfuderint, idq; tam in aduersis quàm prosperis, in lætis & tristibus, in tempore & æternitate. Ad hæc, operatio & vita ipsorum, tota in Deo versatur, nec humano, sed diuino ac supernaturali modo viuunt & operantur. Suntque præterea in virtute patris, in sapietia filij, & in dulcissimo sancti spiritus amore baptizati, hisq; adeo vndique perfusi, vt pace sua nemo eos priuare queat. Insuper præclarissimæ hæc diuinitatis personæ, adeo eos totos penetrarunt, vt si necesse foret, etiam regionem aliquam sua pace administrarent, & satisfacerent omnibus in ea constitutis. Aded nanque æternæ sapientiæ, quæ eos permanauit, lumine & etiam amore pleni sunt, vt si fieri posset, præ vera proximorum suorum dilectione foris & intus prorsus liquecerēt, diffuserēt, superfluerētq; nec quicquam in eis, vbi cūque pulsentur, nisi dilectio & pax, inuenitur. Hi sunt corde pacifici, quos pax illa quæ omnem exuperat sensum, adeo occupat possidetq; vt nemo hanc ex eis expellere queat: meritoque Dei filij vocantur, quando quod vnicus habet ex natura, id eis ex gratia confertur: & reuerà in Deo & ex Dei corde nascuntur. Neque enim vsquam alibi pax ista nasci potest, nō in proprijs institutis, nec in aliqua re exteriori. Fieri tamen potest, vt qui hanc pacē adepti sunt, multas in exteriori homine diuersisq; modis secundum sensus impugnationes sentiant. Septimò dicitur: Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Hic querat forsattè aliquis, quid sit cor mundum. Hoc est cor purum, liberum, & ab omni re creatā absolutū & abstractum, vt quotiè Deo ingredi placet, vacuum semper nudum, & expeditum fundum reperiat.

Matt. 7.

VI.

Verè pacifici, quales

Phil. 4.

VII.

cor mundū

Sic mundi, Deum veraciter videbūt. Hæc autem cordis mundities scèdatur, cum quæ spontè cor suum & delectationem transfert ad instabiles creaturas, & quiescit in eis: quantam autem quietem capit & percipit in illis quæ Deus non est, tantum se separat à Deo: sicq; dei in illo visio obnubilatur, vt Deum quietè in se videre non possit. Porro exterior carnis puritas & castitas, multum ad hanc facit cordis puritatem, vt Apostolus inquit: Virgo cogitat quæ Domini sunt, vt sit sancta corpore & spiritu. quod non perindè possunt, quæ matrimonio iunctæ sunt. Vt autem corporis castitas per externæ integritatis incuriam & negligentiam perditur: sic & præclari ac deiformis spiritus integritas, spontè se illis rebus, quæ non sunt forma & origo sua, immiscendo, violatur. Multa enim indè media cōtrahit inter Deum & se, adeoq; obscuratur & tenebris perfunditur, vt originem suam Deū in puro fundo suo cernere non possit, quum tamè ad hoc creatus sit, sicq; indè effluerit, vt cōtinuè in eandem originem suam reflueredebeat, & contemplari illic Deum suum oculis spiritus & mentis suæ. Deniquè plurimum indè commédanda virginitas est, quod perpetuum liberrimumq; semper in Deum accessum habeat. Vndè Christi sponsa ita se gerere debet, vt in nulla re cuiquam, præterquam soli Deo, placere cupiat, si modò sponsa illius dici aut esse velit. Octaua beatitudo, est eorum q̄ persequutionem patiūtur propter iustitiam. Credite mihi, dilectissimi: nec verbis exprimi, nec sensibus capi potest, quàm ineffabilia in afflictionibus bona lateant: Ideoq; Deus omnipotēs amicos suos, quos ad tantam, tamq; vicinam ipsius beatitudinis suæ fruitionem elegit, vbi eos quomodò oporteret, hac dignè non viuere conspicit, grauib; & vehemētissimis eos afflictionibus ad eam pertingere facit, vt his compulsi, velint nolint, beatitudinem consequantur. Quæ certè immensa & ineffabilis Dei nostri fidelitas est: deberetq; id homini esse gratissimū, & ingētes ageret deo gratias, si quid pati habeat: immò hoc se beneficio prorsus indignum iudicaret, magnamq; indè spem conciperet, quod hoc eum Deus honore dignetur, vt in hoc similis sibi fiat, & in passionibus se imitetur. Enimuerò diui Bernardi sententia est, multo ac incomparabiliter dignior

1. Cor. 7.

Virginitas vñ potissimū laudanda.

Afflictionū utilitas

Patientiam multis operibus bonis antestare.

gniolem esse exigua afflictione seu crucem patienter toleratam, quae grandia multaque bonorum operum exercitia. Et D. Thomas: Non est, inquit, aliqua tam parua passio, quae vel intus vel foris homini occurrere possit, quae non aliquam habeat imaginem excellentissime passionis Domini nostri Iesu Christi: valdeque possibile est homini, mereri in qualibet passione sua perfectam Dominice passionis participationem. Ceterum alia adhuc est passio, quae (tametsi ea de qua iam diximus, supra quae capere quis possit, utilis, fructuosa & digna sit) longè adhuc nobilior digniorque censetur. Hæc autem est interna passio Dei, id est, qua Deum patimur. Quanto verò Deus omni creatura celsior est, tanto & hæc passio, qua Deum patimur, omnem humanam excellit operationem. Unde vehementissimè nobis Deus amandus est, quæ æternam nostram salutem in se patiente constituit. Hoc autem opus Dei erit, non nostrum, nos verò ipsum hinc capiemus. Nam & ex natura id habet homo, ut plus pati possit quae agere, plus accipere quae dare. Quodlibet autem donum, desiderium ipsum ad cetero plura capienda dona præparat, extendit, dilatat, si tamen essent, qui sese euacuarent, & in interna quiete feruarent, diuinam expectarent intra se operationem, Deo locum præberent, patienterque intra se Deum, ut ipse in eis diuinum & excellens opus suum peragere posset. Est enim Deus mera actio: & spiritus creatus, in seipso merè pati. Itaque si in sua homo nobilitate persisteret, seseque directè sub Deo purum ac nudum seruaret, ut Deus opus suum in ipso posset peragere, ad ipsumque peragendum nullum is ei præstaret impedimentum, admodum ille felix & beatus efficeret. Præstet omnibus nobis benignitas Dei nostri, ut sic eum intra nos patiamur, ut ipsi in nobis sentiamus operationem, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

IN EADEM SOLLENNITATE.

De paupertate duplici, corporali videlicet & spiritali: utque ex his posterior, id est, spiritalis paupertas, longè corporali perfectior sit.

SERMO II.

Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum. Matth. 5.

Duplex est, dilectissimi, paupertas: vna externa secundum hominem exteriorè, quæ in omnium rerum temporalium propter Deum abdicacione & abrenunciacione sita est: quæ est consilium Evangelicum. Altera spiritus est, & est humilitas cordis, ad quam omnes obligati sunt, quique secundum suam vocationem. De vtraque autem aliqd disturi sumus. Itaque ad priorem paupertatem non omnes sunt adstricti, sed illi duntaxat, quibus Deus inspirat & suggerit, ut Christi humanitatem exteriorè in supremo gradu sequantur, ob ipsamque renunciant omnibus, & medici fiant, ita ut omnibus vitæ suæ diebus vitam sibi medicando conquirant: quemadmodum de beatissimo patre Francisco legimus, & sancti socii illius. Qui nimirum supremus gradus est, sequi hac in parte Christum forinsecus. Ceterum nemo suis viribus huiusmodi institutum arripere potest: quoadmodum omni hinc proprio carere, multo in rigore viuere, bona omnia externa abdicare oportet. Quod sanè natura admodum exhorret, quoniam graue est illi, sed tanto coram Deo maius meritum habet, quanto naturæ molestius est. Et est reuera sanctissima vita, si pura cum intentione & mundo corde agatur. Per tales namque, plurimos Deus conuertit per bona ipsorum exempla, quæ miseris præbent peccatoribus in magnis sceleribus constitutis. Eaque de causa copiosissimè hanc Deus paupertatem remunerat. Porro si ipsa hæc externa paupertas, ad supremum suum gradum pertingere debeat, necesse est ut & intrinsecus teneatur. Unde hoc nomine tanto melior est externa paupertas, quæ ad interiorè consequendam adminiculo est. Altera verò paupertas, ut dixi, in spiritu & in vera cordis humilitate consistit, & in abdicacione omnis solatij & oblectamenti. Et quomodo exterior paupertas ad omnes temporales solatij abdicacionem facit, incitaturque, ita hæc interior paupertas omnino docet internæ consolacioni, quæ ex virtutibus & deuotione sensibili capi queat, ac vniuersæ interioris gaudij oblectacioni seu voluptati renunciare. Qua autem ratione hæc obtineantur, quæso, me docente accipite. Equidem rogo Deum meum, ut & huius internæ & illius externæ vobis paupertatis desiderium largiatur.

Quis.

Paupertatis
voluntarie
stat? quis.

Quisquis enim absque interna animi propensione, dum fortassis inde vel legit aliquid, vel audit, vel etiã ex anxietate quadam hanc assumit paupertatem, nihil proficit. Nam qui absque Dei tractu & impulsu eam arripit, ad veras virtutes minimè pertingit, sed exteriori modo seu statu voluntarie paupertatis contentus, non ad eum finem contendit, ob quem Christus hinc paupertatis statum, qui excellentissimus est ecclesie status, instituit, & quosdam ad ipsum arripendum vocauit, ut videlicet primò extrinsecus pauperes fiant, ut inde etiã interioris queant paupertatis gratiam adipisci. Hoc, inquam, plerique sine neglecto, paupertatis statum forinsecus duntaxat obseruant, nec ad sua se interiora recipiunt, externa inopia abundè contenti, dum sibi persuadent, nihil à se amplius exigi. quumque his interdum deuotio quædam interna sensibilis aut dulcis sapor præstatur, ea ipsi contemplationem seu vitam dicunt contemplatiuam, cum adhuc in infimo hæc naturæ gradum secundum virium inferiorum spiritualitatem seu rationalitatem agantur: atque ita non contendunt ulterius ingredi ad sua interiora, putantes nullam sublimiorem viam superesse. Itaque conformantur quidem non nihil Domino Saluatori secundum eius humanitatem: sed deinde etiam secundum spiritum eius & veritatem illi se conformare debent: ut quomodo ille spiritu patri suo vnitus fuit, ita & ipsi, quatenus in hac vita possibile erit, eidem intus vniantur. Et hæc interna paupertas, multo quæ externa, sublimior est: cum illa ad Dei, ista ad humanitatis duntaxat similitudinem tendat, multoque illa quæ ista securior est. Si quis verò vtraque apprehendere possit, id excellentissimum fuerit. Ceterum tales, prohi dolor, pauci hodie reperiuntur, quæ natura hominum admodum infirma sit. Si tamen altera earum deferenda sit, præstat externam relinquere, & internam pro viribus se tradere, cuiuscunque aliquis status sit. Pauperis siquidem & humilis cordis ut sunt, omnibus necessariū est, sed non omnes extrinsecus pauperes esse sunt adstricti, nisi quos Deus ad huiusmodi vocat institutum. Ceterum internam hanc viam siue paupertatem tenere, tam arduum & difficile est, ut si quis etiam tanta, quanta vnquam aliquis fuit, fortitudine præditus sit, satis hac opus habeat, si in ea

Quo pauperes esse oporteat omnes.

ad finem usque vitæ suæ debeat perseverare. Unde nihil absurdum est, sed omnino rationi consentaneum est, ut foris curam & quietem suo impendant corpori, ubi aduersa valetudine laborat, maximè qui exteriorè hominem suum longa cruciarunt penitentia. Quum enim difficile sit in ea perseverare, ipsamque persequi, ipsam ægrè possunt obtinere, si naturæ suæ necessaria subtrahant, si immoderatas agant vigilias, si duros extrinsecus labores exerceant. Externæ siquidem abstinentiæ, si rigidiores sint, ipsos impediunt, quum tantos cordis dolores, angustias, pressuras, afflictiones sustineant, ut vix sufferre possint. Unde si duram præterea extrinsecus penitentiam agere velint, destruent haud dubiè naturam caputque suum: atque ita diuinas non poterunt intus admonitiones sequi. Proinde usus rerum necessariorum ob melius quiddam eis permittitur, si hæc in se deprehendant: licetque eis, cum metu & timore naturæ quietem & commoda capere. Enim uerò & in sublimi quadam seculi dignitate & statu positi esse, rebusque ac bonis temporalibus, proprio statu abundare possunt, & nihilo minus hac interna præditi esse spiritus paupertate. Quanto enim plus forinsecus honoris, bonorum, & quietis habent, tanto etiam magis inde intus premuntur: simulque & extrinsecus quod suum est, ad hanc obtinendam paupertatem coguntur facere. Quod quum absque naturæ confortatione ad finem usque persequi non possint, cum anxietate & amaritudine naturæ fomenta, commoda & necessaria capiunt, secreto tamen & quæ fieri potest occultè, ne cui offendiculum præstent. Atque hac ratione poterit quis etiam regnum possidere absque suo damno, aut alium quemlibet tenere statum, & nihilo minus pauper esse spiritu & exul. Ceterum paucis id persuaderi potest, tanta posse quæque per hanc paupertatem comparare sibi merita, cuiuslibet etiam status sit vel conditionis, si tamen naturæ suæ voluptatibus emori, & huic sese paupertati spontè tradere non recuset. Ad ipsam autem pertingere, & viuere in ipsa, neminem vel diuitum, vel celsitudinis, vel inopia prohibent. Omnibus eam apprehendere licet, si ferid illi se tradere velint. Porro quisquis ille est, quæ vtraque ferre non potest, alteri se tradat, & in sua perseveret vocacione, discatque pauper esse.

YY 2

esse

De passio
seu de paupertate,
virtutis quod sit

Pati hominem
ne facilius
quae agere.

Qualis S.
Francisci
paupertas

regè & spiritu
pauperè
esse posse.

esse spiritu, id est, humilis corde. Optimū autem ad ipsam, spiritus dico paupertatem, obtinendam, exercitium est, ut Deiquis auxilium impleret, petatq; ut se seruet à peccatis, & perseverantiam sibi tribuat in afflictionibus & aduersis. Ista namque spiritus paupertas in his sita est, ut patiaris, ut deprimaris, ut intus totus derelinquaris, & ista tamen nulla externa oblectatione vel solatio depellas. Sic ubi te in cunctis virtutibus pro virili exerces, nec id prosperè tibi succedit: ac insuper & ab hominibus aliqua tibi patienda veniunt, nec non & à Deo flagellaris atque puniris in corpore, ad hæc à cunctis etiam hominibus tam spiritualibus quàm secularibus abijceris, contemneris, irrideris, ac nihilo secius in omnibus his & id genus alijs patientiam tenes, nec excutere te queris, sed præstolaris donec intrinsecus ipse te Deus releuet, hoc est, inquam, pauper esse spiritu. Hic iam expendite, quæso, charissimi, sitne maiori opus labore ad hanc internam tenendam paupertatem, quàm externam. Certè & acceptior Deo & multo nobilior est quàm externa: & quotquot hanc internam paupertatem docet, & è suggestu hominibus commendat, longè gratius Deo præstant obsequium, quàm qui externam tantummodò docent. Illam namque seruare, quàm hanc, Deo similis est: sed & centuplo maiori ad illius, quàm huius, observationem labore opus est. Vnde etiam vel centum qui externam teneant paupertatè, facilius, quàm vnus qui in interna viuat, adduci atque cõuerti possunt. Quòd autem potior ac dignior vita sit internæ, quàm externæ, paupertatis, non admodum probari indiget, quum maiori cum molestia & labore interna, quàm externa, seruetur. Cæterum quæ externa plus homines mouet, inde accidit, quod illis quæ videtur, facilius, quàm auditis & minimè expertis, fidem adhibemus. Est quæ hoc voluntatis diuinæ, ut quidam externam teneant paupertatem, quod id impensè illi placeat, cum apud vulgares homines magnum eiusmodi possint fructum facere, qui ob occupatiões suas, quod interna sit paupertas, capere nõ possunt, ideoque externam præcipuè iudicant: cūque hanc quosdam tenere cõspiciunt, eorum institutionibus & doctrinæ obtemperat: commouenturque; conuertere sese à scelerata & vitiosa vita sua ad agendam penitentiam. Et reuerà qui externam hanc di-

Quanto
paupertas
externa
interiori
facilior.

ligit paupertatem, in ea quæ se strenuè exercent, copiosè interim à Deo spiritualibus diuitijs intus ditantur, ut nullam forinsecus afflictionem molestè ferant, quandoquidem in spiritu multam percipiunt voluptatem: adeoque quibusdam id penè impossibile videtur, ubi audiunt debere se ab huiusmodi internis delectationibus auerti: putantque; non magni precij externam esse inopiam, sed longè huic præferunt internam, in qua seipsos immodicè diligunt, & naturæ suæ oblectamèta & voluptates in ipsa prosequunt, credentes se deo in huiusmodi voluptuosa vacatione seu ocio seruituros. Nimirum vsuuenit hoc illis, charissimi, qui internas pressuras & angustias non sentiunt, & externam paupertatem fugiunt, ut sine intermissione decipiatur, & homines fiant admodum perniciosi. Qui verò eam, quæ in afflictione & miseria versatur, vitam experiuntur atque degustant, in ea quæ; vera cum resignatione rectè procedunt, multo illi maiores sentiunt pœnas & cruciatus, quàm qui externam tantummodò inopiam tenent: & si vel decem hominum vires habere possent, forent illis vtiq; necessariæ. Vnde, ut iam superius dixi, opus illis est, ut benè comedant & bibant, ne capitibus incurrant debilitatem. Non enim ea nunc, quæ fuit olim, naturæ virtus ac fortitudo est: nec potest internam & externam simul paupertatem persequi, nisi quis singulararem à Deo hac in parte gratiam adeptus sit. Cæterum qui à Deo ad externam trahuntur paupertatem, diuino freti auxilio, ipsam arripiant: sentient haud dubiè gratiæ cælestis opem. Deinde totis se viribus interne quoque; tradant, ut vtraque possint apprehendere. Quòd si ambas adsequantur, seruent alteram: & non naturam, sed vitia sua disperdant, enecentque; qui verò ad externam vocati non sunt, pro interna Dñm Deum precentur, illique; se tradat, ut in statu suo, qualisqualis ille fuerit, vnum semper timeant. Non enim est personarum acceptor Deus: sed qui timet eum & operantur iustitiã, chari & accepti sunt illi. Præstet nunc ipse nobis dilectissimi, ut in iustitia, & vitiorum omniumque; sensuum voluptatum ac spiritalis dulcedinis abnegatione, illi seruiamus, ut veram possimus paupertatem spūs obtinere. Ad hæc enim omnes hominum status vocati sunt: maximè verò religiosi omnes & specialiter sacerdotes, vti vita B. Ioannis Bap. te-

Ad quos
vocati pau-
pertatem,
sta-

statur, qui rigidam vtiq; & austeram tenuit vitæ rationem, subtrahendo sibi forinsecus, quantum corporis imbecillitas ferre potuit: nec non & interna præditus fuit spiritus paupertate, id est, humilitate, profunda: despectus etiam fuit ab hominibus, nec seipsum quicquam in Christi comparatione reputauit: quod ea manifestissime verba indicant, quibus ait: Non sum dignus ut soluiam corrigiam calcamenti eius. & ea similiter, Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me? Quòd autem ab hominibus contemptui habitus fuerit, æquè manifestum est, cum, vti Dominus inquit, quidam ob vitium paritatem, à dæmonio eum possideri dixerit: ac tandem pro veritate in carcere decollatus sit, & latenter occisus, tanquam à Deo foret alienus: quod equidem nullam spiritalem sensibile deuotionem illi adferebat, sed mortem pro Dei amore patieter excepit. Patet hoc similiter etiam in sanctissimo Papa Gregorio, qui minus capiebat solatij, tam in interiori quàm exteriori homine suo, ex omnibus diuitijs & honore suo, quæ eremita quidam ex seculo suo. Præbetur etiã huius exemplum foeminis & laicis omnibus in beatissima & gloriosissima semper virgine Maria, quæ nullum in terris temporale solatium habuit. Denique; super hos omnes, ipse nobis Christus Iesus Deus ac Dñs noster, huius in seipso formam præbuit, qui pauper forinsecus, & in spū pauperior fuit, & a præsepi vsque ad crucem, nullam vnquam temporalem sensit consolationem. Quia in parte secuti sunt eum pro viribus omnes discipuli & sancti illius, singuli in sua rigida & pœnosa vita, quantam & ipsi ferre poterant, & Deus ab æterno præordinat. Itaque ut & nos hanc vitæ assequamur perfectionem, ille nobis præstare dignetur, qui est super omnia Deus benedictus in secula seculorum. Amen.

IN FESTO D. CATHARINÆ VIRGINIS AC MARTYRIS.

De ingenti fructu, quem passio Christi præstat diligenter meditata & exercitata.

SERMO VNICVS.

Inuenta vna preciosa margarita, abiit, & vendidit vniuersa quæ habuit, & emit eam.

MATTH. XIII.

A quæ audistis verba, dilectissimi, dupliciter possunt intelligi. Vno quod modo, quod virgo Christi, ob castitatem, quæ lapidi precioso comparatur, cuncta reliquerit, ut ipsam integram seruaret. Altero verò, quod virgo huius passionem inuenerit, eamque sit imitata, & pro qualicumque gratiarum actione, omnitemporali renunciauerit voluptati. Compendiosior Deo seruiendi via seu ratio, charissimi, in duobus sita est. Primum, in communium sanctæ Ecclesiæ institutorum ac exercitiorum, in paupertatis item, castitatis ac obedientiæ, & aliarum bonarum consuetudinum obseruatione, quas nobis Christus in Euangelio seruare consuluit, aut que inde eliciuntur, quas sancti patres instituerunt, que certè impediri faciunt ad exteriorum hominem coercendum, & virtutibus applicandum. Secundò, in passionis Christi exercitatione, cum illius imitatione coniuncta, ita videlicet, ut eam quotidie semel totam meditemur, & iuxta singulos quosque; illius articulos, quatenus fieri poterit, vitam nostram componamus, instituamusque; specialiter verò eas obseruemus occasiones, quæ ex diuina nobis dispositione obueniunt, ut in eis nos abnegemus, exeamus, & Dominum ac Deum nostrum imitemur. Quod quisquis studiosè fecerit, inueniet nimirum, Deum piissimum ex immensa quadam misericordia sua tales sibi absque intermissione subministrare occasiones, per quas ad altiora possit conscendere, & domino suo, tam in agendo quàm patiendo, conformari. Deinde, ut corde cuncta nostra perspiciamus opera, eademque; omnia ad Dei gloriam faciamus: sicque; nostros coercemus ac refrenemus sensus, ut breui tempore mundi amor totus in nobis restringatur. Vnde non immeritò Christi passio, preciosa dicitur margarita, quam virgo Christi seruare debeat, & ea sese exornare, ita ut quotidie totam hanc à Cœna vsque ad Ascensionem in cælos, mente pertractet, ipsamque; omnibus quæ habet, queque; vnde cumque; conquirere potest, vniuersis operibus, omni gratitudine, & toto desiderio suo sibi comparet. Enimvero per huiusmodi studiosam illius meditationem, facile omnes naturæ vitiose propensiones ac malæ phantasie vincuntur, citoque;

Chri passio cur preciosa sit margarita;

Cui sese
nōsse diffi-
cile.

citoq; ad intimam & cordialē suā quis infirmitatis ac defectuositatis notitiam, profundamq; potest humilitatem pertinere. Vnde deinde ad intimā erga Deum cunctosque homines ex vera dilectione compassionem peruenitur. Et reuera quicquid hanc negligit Dominicæ passionis meditationem, nō facile potest seipsum intus nōsse discere, sed vtpurimum foris in externis hæret exercitijs. Et quantum fortasse in externis actibus & laboribus plurimum exerceatur, illi tamen intus ipsum suauem non efficiunt, nisi etiam in hac sese Dominica passione strenuē ac viriliter exerceat. Ex hac nanque preciosa passionis huius margarita, fructus optimi proueniunt, vt quod gratiam obtinemus Deo nos resignandi & offerendi in aduersis & afflictionibus cunctis, Deoq; absque dolo simpliciter confidendi. Qui tum haud dubiē regit nos, & onera nostra atque curas fert ipse pro nobis, atq; ita nos veram discimus nostrī resignationem: sitq; Deus potens succurrere nobis, & opem ferre in defectibus nostris. Deinde hac charitate sua, quæ in passione maximē relucet, incipit ab amore nos creaturarum abstrahere: ac dehinc inter agenda & demittenda veram incipimus habere discretionem: Deoq; tanto magis cōfidimus, quod iam intellectu percipim⁹, nihil nos de nobis ipsis sentire, non confidere, nec inniti nobis ipsis, sed in sola Dei grā sperare, ipsiq; inniti debere, ita tamen, vt non negligamus facere quod in nobis est. Atque hinc securē iam fidenterq; credimus minimē nos decipiendos: quandoquidem qui sibi ipsis innituntur, fallendi sunt. Inde verō adhuc potior nobis gratia accedit, putā qd iam intelligere incipimus atque discernere, quid gratia, quidve sensualis affectio seu motio sit. Emuerō multi sunt, qui vitam ducunt sanctitatis præ se speciem ferentem, & sunt extrinsecus humiles ac simplices, intus verō nonnihil sibi videntur, & tamen vani & nihil sunt. Ceterum quæcunque bonæ sunt virgines, cōmunes sanctæ Ecclesiæ & sacræ scripturæ constitutiones & ordinationes intus & foris pro viribus obseruant, semperq; mente Deo adherere nituntur, cui soli suas exponunt & queruntur miseras, non autem hominibus. Cumq; sic ab hominibus sese auertunt, premunt ab illis grauius & confunduntur: ipsi nihilo minus, quælibet il-

Bonorum
virginum
descriptio

lis molesta ac tristitia occurrat, tacent humiliter, & non hoibus, sed deo ea queruntur. Ad hæc iugiter sese in vitæ & passionis Christi meditatione exercent: Vnde etiam per eandem Christi passionem, virtutem & fortitudinem eis Deus subministrat, vt secum manere possint: quanq; & hoc vitio eis vertitur, & in eis contemptui habetur, qd priuatam suam in hoc deuotionem sectetur. Faciunt autem ipsi hoc cum timore Dei & quadam coram Deo verecundia, quando homines hypocrisis & insaniam id arbitrantur. Sed quia Deum testem habent conscientia suæ, magnam concipiunt erga ipsum gratitudinem, ita vt præ amore illius, etiam gaudio & lætitia perfundantur. Et malignus quidem spiritus nō facile hos mala tristitia capere potest, eo quod continuē sese introuertant, nec in lumine naturali, aut hominum locutionibus, vel rebus pulchram præ se speciem ferentibus sperent, nec suauibus introversionibus aut sensibili deuotioni innitantur, quasi tunc rectē habeant, ac Deo vniti sint, quādō intus omnia illis aridēt ac prosperē succedunt. (Qui enim sic sentiunt, illis vel maximē diabolus imponit) sed potius in ipso Deo & exercitijs, & diligenti sui ipsorum foris & intus obseruatione, & pro viribus ad Deum recursu, quem nihil detineat, suum statuūt profectum. Et licet corpus interdū à bonis exercitijs forinsecus q̄scat, cor tamen non cessat gratias agere deo, honorare deum, & vitijs omnibus & quicquid illius amoris aduersatur, resistere. Deniq; orant Deum, vt is sua sibi peccata remittat, non quo pœnas inferni euadant, aut celestem obtineant beatitudinem, sed quia illi peccata displicent. nec orant, vt ipsi peccata non displiceant, sed vt veniam tribuat, ne ea gratiā illius à se excludat, p̄p̄diantve, in qua discere poterūt in virtutibus p̄gredi. Orant etiam, vt Deus faciat secum, quicquid sibi placet: quo & hic, & in seculo futuro honor ei⁹ in se perficiatur. Orāt, inquam, non pœnæ, sed peccatorū, remissionem: pœnam verō diuino reliquūt arbitrio. ecce charissimi, hi fructus proueniunt illis, qd Dominicam rectē meditantur & exercent passionem, si in hoc studio perseverent. Sed heu pro dolor, per paucos homines religioſi hos percipiunt fructus, cuius causa est, qd nimium in solis externis propriæ voluntatis operibus occupentur, nec

quibus fa-
tan facile
imponat.

qui q̄b⁹ ex
chri passi-
one p̄ue-
niat fruct⁹

pu-

purē se ad Deum introuertant. Sic & multum dispar est hominum vita, hac vtique de causa, quod vnus non potest absq; externo labore & interno exercitio esse, alteri abunde sufficit externus famulatus. Ideoq; & inæqualiter hanc homines margaritam accipiunt, atque inde fit, vt sese mutuo non capiant, & interdum alter affligat alterum. Et qui id aduertit ex igno- rātia fieri, debent ipsum ferre patienter, & cæcitatem huiusmodi hominum equanimiter tolerare. Enimuerō per eiuscemodi pij cordis homines, plures alios DEVS instruere, & ad veritatis vult iter reuocare, vbi satis ipsi intus versati fuerint. Quicunque verō seipſos non probe exeunt, antequam ingrediantur, aut qui non bene ingressi sunt, sæpē in multos labuntur errores, anteq̄ ipsi sciāt. Facile enim tales reperiūt, quod naturam ipsorū delectet, & sensibus placeat: seq; prorsus ab omni spiritali profectu retrahunt, deficiuntq;: et si forte eueniat, vt ferat vtcūq; deus externum ipsorum famulatum, non tamen hic satis est illi. Ingentium nāq; fructuum illorum, de quibus præfati sumus, & ipsi & omnes qui ex illis corrigi poterāt, si priorem sensibilibus deuotiōis viam exissent, ac deinde ad sua se recepissent interiora, manent expertes. Et quia solo exteriori, qui per sensus exhibet, seruitio perpetuō inheret, interioribus suis neglectis, vix aliquos referunt fructus: expedit aut, immo & necessariū fuerit, vt sese tota virtute diuino submittant, resignent, tradant beneplacito, vt sic Deum honorent, & impendit pro sint hominibus, qd Deū offenderūt, & multos traxere ad vitia & peccata. Sicuti ergō iam dictum est, vt margarita hæc, qd primō in dulcedine, in cognitiōe, in amore, quibus potitur homo, illā inueniens in cūctis exercitijs suis, sita est, quādoq; frugifera fiat, & prosit multis: rursus à dulcedine ad amaritudinē, ad derelictionem, ad passionē ex amore tolerantiā descendendū est, & omni omnino proprietati moriendū. Quanto em̄ quis à propria voluntate nudior, & à dulcedine seu delectatione derelictior est, tanto & à diaboli laqueis & tentationibus, & tristitia mala insenti, & ab inferno ac purgatorio in vita futura liberior atq; immunior fit. Nec facile talis ex DEI gratia in peccata recidere potest, nisi spontē ac studiosē se ad peccata cōuertat, quod difficulter atque

quid q̄bus
summe ne-
cessarium.

egre fit. Ceterū vt prior deuotiōis gradus, virtutū est actibus cū dulcedine insistere: sic & iste posterior egre est virtutū actus perficere, sed maiore cū labore, cūq; cōscientiæ remorsu & duris reprehensionibus, qd patienter ferendē sunt in fide simplici: prorsusq; confidendū, Deū nos minimē derelicturū. Et si videat nobis qd ille nos relinquere velit, spes firmissima tenēda est, Deoq; fidendū, quicquid etiā nobiscū agere velit in tēpore & eternitate. Ecce videtis, charissimi, quod Christi passionis meditatiō perducatur ad summam vtiq; perfectionē & vnionē tantā, vt vnus cum Deo spiritus simus. Præstet nobis idem ipse benignissimus cōditor noster, vt sic preciosam hanc reperiamus margaritam, vt ipsa simul in nos omnē secū adducat Dei bonitatem, ad laudem & gloriā ipsius. Amen.

Christi
passionis
meditatiō
quib⁹ quō
conducatur

SEQUITVR COMMUNE SANCTORUM, ET PRIMUM DE APOSTOLIS.

De omni priuati amoris, propriæ voluntatis, & delectationis in rebus creatis extra Deū mortificatione cum vera resignatione.

SERMO VNICVS. Si diligitis me, mandata mea seruare. IOAN. 14.

Dominus noster IESVS Christus, dilectissimi, qui cū dilexisset suos qd erāt in mundo, vti D. Ioannes inquit in Euangelio suo, in finē dilexit eos: post multa cōsolatorij amoris sui signa & argumenta, quæ præcipuē in vltima illa cœna, quam multo cum sui cordis desiderio peregit cū ipsis, eisdem dilectis Apostolis suis exhibuit, illius eos admonuit charitatis, quam pro tanto suo amore iure sibi vicissim debebant: asseuerans, qd tum illam duntaxat rectissime possent exhibere, si doctrinæ suæ & præceptis obtemperarent: promittensq; illis, rogaturum se patrē suum, vt mitteret illis aliū paracletum, qui maneret cum eis in eternū, spiritum veritatis, quem mūdus nō potest accipere, quia neq; vidit eum, neq; scit eum: quāobrē & ipse, charissimi, iterum de dilectione dicere statui, quādo de ea loqui dulce semper & iucundū est: experiri verō eam atq; sentire, multo suauius. Itaq; percipit deus amatoribus suis, vt diligāt se per suorū obseruationē mandatorum. Quis-

Ioan. 13.

YY 4 quis

Quos de odio ha-
beat.

Matt. 26.

Tria ad
amorem
requiri.

I.

II.

III.

quis em mandata illius transgredit, ipsum non amat. Manifestum autem est omnibus, odio habere Deum omnes in peccatis permanentes. Unde de his dicere super se deo, de illorum potius vita pro meo captu disturus, qui Deo excellentissimo in amore seruiunt. Sane quocumque amare Deum cupiunt, his mandata illius seruanda sunt, id est, deo obtemperabunt, nec aliquid propriae habebunt voluntatis, sed ex sententia dicent: Non mea domine, sed tua voluntas fiat. Voluntas autem Dei, bonus amor est: & amor bonus priuatum amorem nescit, sed diligit se propter eum quem amat. Ad hunc porro amorem tria requirunt. Primum, diligens externorum sensuum custodia, ut videlicet portas quinque obseruare, & multa cum solitudine custodire discamus, omni quocumque inordinato affectui seu desiderio absque cessatione reluctemur, sensibus denique perpetuo inuigilemus, ne quem illis vitia prebeamus assensum. Secundum, ut interne discamus propriae complacentiae, & proprijs reprehensione dignis institutis ac viuendi rationibus emori, nec his villo pacto consentire. Specialiter vero ab his quinque spiritualibus inferni portis nos custodire, ut potest voluntate propria, priuato amore ac delectatione, propria concupiscentia seu praesumptione, propria spiritali usurpatione, seu vendicatione, & iudicio proprio seu propria sapientia. Tertium, ut quotidiana habeat amans anima opera & exercitia sua erga Deum & semetipsam, seseque ex amore purissimo Deo hostiam viuam offerat in perfecto timore perseuerans coram cunctis etiam hominibus. Quod quidem tam admirabili fit ex amore, ut verbis exprimi difficulter & egre possit, quantum gustare & experiri liceat. Sensus namque & vires naturae omnes excedit. Immo & se ipsam anima hic transcendit in spiritus libertatem, qua donata est, & ad patrem usque caelestem accedens, ut melius potest, illi se vnit, cum intima suscipiens vilipensione seu annihilatione ad supremam & dignissimam illius laudem, totamque se illi tanquam immensum nihil in abyso diuinitatis eius subiicit, rogans eum, ut se fructuosam efficiat in seruitio suo, atque ut ab aeterno se amauit & elegit, & ob quod sese creauit & omnia, ut hoc & in se & in creaturis omnibus, ut ipse nouit gratissimam esse voluntatem suam, quaecumque id sit, absque sua electione perficiat, impleatque. Aequum em iu-

stitit ut misericordie, si sic illi placet, exemplum esse parata est: non tamen quodammodo sui velitis prauis actibus mereri. Denique rogat Deum patrem, ut virtutem sibi tribuat gratissimam suam exequendi voluntatem. Deinde a patre transit ad filium aeternam sapientiam, eique similiter se totam vera cum simplicitate, veluti quae nihil sit, nihil sciat, nihil cognoscit, nihil sapiat ex se, quid faciendum sibi, quidve dimittendum sit ad laudem ipsius, iuxta acceptissimam eius voluntatem: oraturque, ut ipse hoc & in se & in ceteris creaturis omnibus diuina sua perficiat sapientia, ut ipse nouit ad maximam esse laudem suam, & fructuosissimum hominibus vniuersis. Non enim ad se ipsam respicit. Hic iam in vera simplicitate animo quieto, tranquillo, resignato est ad omnia, diuinamque expectat operationem: credens firmiter, & absque haesitatione sperans ipsum facturum, & ab ipso venire quocumque sibi eueniunt, ea que ad laudem ipsius de manu illius suscipit, nihil inquirens, nihil discutiens, nihil inuestigans, sed simpliciter id agit, quod deus credit esse voluntatem. Nec id certum habet, sed credit. Si namque pro suo videre vel scire agere deberet, se penumero eiusmodi rationi illius absurda viderent. Sed id illi minimè permittitur: quin per fidem & amabilem in Deum fiduciam, eidem se relinquere cogitur & resignare. Itaque exaltatur hic Deus in ea pro illius sapientia, & humiliatur ipsa pro suo intellectu. Ipsoque hoc exercitio eadem haec amans anima etiam in paruis & vilibus actibus vitatur. Denique sic cum Dei sapientia anima in vera simplicitate vnitur, simulque in vastissimam & immensam pertingit diuinitatem, & illius incognitae essentiae caliginem, ubi creaturis omnibus exaltat & incomprehensibilis est: quoniam quidem nuda essentia est, quod vires hominum creaturae pertingere nequeunt, quantum vniri illi possint per fidem, spem & charitatem. His vero peractis, amans haec anima ad Spiritum sanctum, ex utroque, id est, patre & filio, procedentem, accedit, ipsique similiter ex toto se subiicit, tamque perfecte illi se vnit, ut rebus creatis omnibus superior fiat, spemque, fidemque, transcendens, per amorem transeat in Deum. Vbi iam idem amor cuncta charismatum atque donorum munera excedit, tamque profunde ac propè isthuc anima in abyso increatae essentiae Dei vnitur, ut nullus queat crea-

Qui Deus
in anima
exaltetur,
& anima
humilietur.

Cur hodie
tam pauci
verè spiri-
tuales.

SERMO VNICVS.

933

tus intellectus consequi. Siquidem vnio & libertas, quas hic anima sentit, creaturis omnibus incomprehensibiles sunt. Atque ita non nihil, ut sic dicam, transit homo in Christi humanitatem: ideoque non iam erubescit, sed liberè Christo se sociat, iungit & vnit. Cumque aliquem patitur defectum, patrem pro illo rogaturus, Christum secum ducit patrem exoratum: idque praecipue in venerabilis perceptione sacramenti, ubi se simul offerunt patri aeterno in eadem virtute, cum eodemque sanctae Ecclesiae fructu quibus ipse se Christus obtulit in cruce, quando ait: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum, Dicitque hic anima secundo, anxio ex amore ad ipsum Christum: Obsecro mi domine, ea in me libertate vttere, qua in te vsus est pater tuus, mecumque pariter ora, ut beatissimae Trinitatis voluntas pro modulo vilissimae imperfectionis meae, tam in me perfecte fiat & impleatur, quam in te vnquam perfecta est: patiarisque vnium me esse tecum pro salute Ecclesiae tuae. Ipse iam semel passus es, & mundum redemisti, nec poteris crebrius pati: ego vero adhuc tui loco pati possum. Unde quae so ne mihi parcas, quomodo nec pater tuus tibi pepercit. Paratum est enim cor meum ad omnia, quae placent tibi & in tempore & in aeternitate. Melius ipse nosti, in quo laudes tibi & grates praecipuas referre queat, & cuncti magis prodesse hominibus, & eodem, quae so, ut dirigas me. Itaque iam Deo confidit, Dei gloriam & honorem in se perficienda. Caeterum antequam eodem pertingat anima, ut ita se totam Deo offerre queat, multas prius in cognitae & penosas mortes, desertasque vias subire habet. Vbi vero priores duas absoluit vias, iam Deus ipse veniens, eam per se ipsum introducit, docetque eam tertium amoris iter. Ibi vero tota cum Deo vnitur, sicut iam dictum est. Heu heu charissimi, quod hodie tam pauci verè spirituales reperiuntur, inde accidit, quod has hisque similes vias homines ingredi nolunt, ideoque non omnibus hominibus fructuosi efficiuntur. Si quis autem ad charitatis praecipua, ea, qua dictum est, ratione conuertere se vellet, maiorem ille fructum faceret, quam plures alij, qui nihilominus Deo seruire volunt, sed cum incustodita sui ad impatientiam introuersione, non in simplicitate, & in externo duntaxat ad vultu famulatu, non in amore introuerso, quomodo iam dictum est.

Denique hoc pacto ex somno tenebrarum ad veram lucem peruenitur. Enimvero gratia noua nunc nobis proponitur: quam si non apprehenderimus, fugiet nimirum & elabatur ex manibus nostris, ut nec ipsi sciamus quo pacto recesserit. Quamobrem omnes in comune, dilectissimi, Deum pro vera simplicitate ac humilitate inuocemus, quo nos ex vero corde profundè humiliemus, despiciamus, & omnium quos mundus habet, minimos, abiectissimos, contemptissimos, indignissimos, arbitremur utque omnes qui viderint nos, moueant super nos capita sua, & irrideant ac despectui nos habeant: & ut demum in oculis omnium tam efficiamur viles, indigni, ac nihili, ut creaturae omnes in nos insurgant: quo sic omni discamus propriae mori voluntati, simulque custodire nos ipsos & foris & intus ab omni impietate, ac deinde offerre nos ipsos Deo ad honorem ipsius in gratissimum beneplacitum eius, absque nostrae resumptione & electione omni in tempore & aeternitate. Denique, ut haec non ex propria assumptione, sed ex desiderio placendi deo, de quo iam non nihil diximus, faciamus: idem nobis praestet Deus sublimis & gloriosus, cui est omnis honor & imperium in secula seculorum. Amen.

IN FESTO PLVRIMORVM martyrum.

De duplici passione morientis ac desolati hominis, per quam spiritaliter martyr fieri potest ad exemplum Christi.

SERMO VNICVS.

Calicem domini biberunt, & amici Dei facti sunt.

Estum hodie diem celebramus charissimi, sanctorum martyrum N. & N. quos Deus pater caelestis singulari honore dignatus est atque donauit, ut conformes fierent imagini vniuersi filij sui, per amaritudinem & poenam preciosi atque pulcherrimi calicis, quem ipsi, sicut & idem Dei filius, biberunt, dum cruciatus oes pro confessione nominis eius libenti animo perpepsi sunt. qui nimirum singularis ipsorum honor est, quod ad hanc potestatem dignitatem ex gratia pertingere, ad quam vnicus Dei patris, per acerbam passionis ac dirae mortis, quam & pro ipsis & pro nobis

Martyriū
duplex.Cruce du-
plex.

Gal. 5.

bis omnibus sustinuit, calicem, subleuatus est. Vnde & sancta Ecclesia de imperterritis ac inuictissimis his Christi militibus & amicis Dei longè charissimis, ita canit: Calicem domini biberunt, & amici dei facti sunt. Et quia de martyribus loquimur, duplex esse martyrium, hoc est, passionē duplicem, vobis charissimi notandum est. Fit enim aliquis martyr gladio extrinsecus, & amore mortificante intrinsecus, quem admodum de B. Martino legitur: Quāuis persecutoris eū gladius non abstulit, non tamen honore martyrij fraudatus est. Ceterum, dilectissimi, Christi passio vtcunque probanda seu experienda est per dignæ pœnitentię laborem in vita moriente, atque ita ad Dei amicitiam pertingendum. Quisquis enim Dei cupit esse amicus, ad tolerandas cruce & afflictiones animo parato & imperterrito sit pectore oportet. Duplex porrò vitę morientis crux seu afflictio est. Prima externa est, dum quis voluptatibus ac vitijs suis reluctatur, de qua Apostolus loquitur: qui autem sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs. Altera spiritalis quædam pressura est, & macritudo, seu ariditas & sensibilis gratiæ priuatio, in qua vel maximè sese perdit homo, cogiturque interdum per hanc magis, quàm per aliud aliquid, ad Deum se cōuertere. Sunt namque qui omnia tunc sibi perisse arbitrantur, quando non multa sublimiter per intellectum capiūt, multamque intus deuotionem & gratiam sensibilem non percipiunt, nec experiuntur multa. Quæ ut ad incipientes pertinent, eisque permittuntur, ita minimè petenda sunt illis, quæ præclarissimam amoris virtutem, cupiunt apprehendere, cuius nimirum comparatione vix alicuius præcedentia momēti sunt. Et licet vtcunque præparent hominē ad sublimem illam dilectionem capessendam, in seipsis tū perexigui precij sunt. Sanè perquam raros hodiè inuenire est, puros atque perfectos dei amatores. Plures sequi Deum volunt, sed non nisi per dulcedinem. Quam si nō sentiant, si non amore vulnerate trahantur, Deum sequi renunt. Itaque vbi aduertit Deus nō posse se adducere eiusmodi vel trahere ad se imitantem, nisi per dulcia, amore vulnerante ipsos allicit, donèc ad ligantem eos perducatur amorem, vbi iam aufugere nequeunt. Deindè ad amētem seu insanum

perueniunt amorē, ibique tantum accipiunt roboris & fortitudinis, vt parati sint ad omnia, totosque se ad Dei gloriā, ad oēm despectum, irrisionem, afflictionē offerant, quæ illis Deus occurrere volet. Simulque in occultā diuinitatis sese abyssum precipiunt offeruntque, multa cum fiducia dicentes: Si nos o deus piissime vel seruare vel perdere volueris, potestas penēs te est, fiat de nobis sanctissima voluntas tua. Vbi verò huc pertigerunt, iā adepti sunt, quod dñs volebat, cui etiā perindè est, quibus modis quaque via huc perueniat. Ceterum vt quilibet animā Deus, quæ pietas illius est, ad se trahere possit, idèo tā largè confert munera sua, seruitque nobis tā blandè ac familiariter gratia sua, hoc solo fine, vt anima sese illi absque vlla vel cōtradictione vel subtractione totā in omni desolatione seu derelictione offerat & resignet. Cūque illi, vt p̄dictū est, ingentē gratiam & dulcedinis sensibile largit perceptionē, idèo id agit, vt per hanc eam trahat extra semetipsam. Vbi verò à dulcedine abstracta ad ariditatem vocat, in alio eā gradu vult cōstitueri. Iam em̄ ablaturus est omnia, quæ vnquē dedit. Quibus ablatis, in multa hominem paupertate ac mœrore in seipso relinqt, nō alia vtiq; ex causa, quā vt discere incipiat animo esse per omnia resignato, nec vspici nisi in solo DEO quiescere. Ad hunc verum dei amorem duplici via peruenitur. ^{duplex ad amorem dei via.} I. Prior est delectatio affluentis gratiæ Dei. Hic iucundum est homini, in bonis desudare exercitijs. Facit autē hoc idèo Deus, vt voluptas carnis in eo tāto citius restringatur. Itaque vendit hic seipsum homo ex amorē, dum strenuo ac virili animo cuncta tēporalia oblectamenta fastidit, ad eā præ amoris magnitudine paruipēdens despiciensque, vt in sui admirationē rapiat omnes, quos ipsum videre cōtingit. Quomodo & de sanctis quibusdam legitur, quæ tā celeriter ab omnibus huius mundi gaudijs, solatijs, delectationibus se abstraxerit, tātaque cū strenuitate auerterint, vt videre mirū fuerit. Facit hoc nimirum Spiritus sanctus potentissimo amore suo, qui instar mortis fortis est. Altera via, resignationis & crucis seu afflictionis est. Hic, vt p̄fati sumus, omni homo spiritali solatio priuatur. Hinc porrò spiritalis nascit istorum martyrum fortitudo: estque hæc via ariditatis & siccitatis deuotionis. Quāuis autem spiritalis martyres isti diuersis abundent

Quo alio-
rum gratia
torquean-
tur etiā pij

dent afflictionibus, amant nihilo minùs Deum suū, nec minori veras virtutes studio & intentione, quàm præcedētes, prosequuntur. Habent autem curas & angustias multas in hac vita, ad eū vt sepe ignorent, quò se præ huiusmodi mœroribus vertere debeant: & nudè duntaxat fidei, spei, charitati in obscura quadam caligine innituntur. Ceterum peccato consentire penitus nō lūt, quælibet iam ipsis eueniant. Semper namque in pectore suo contritum & humile gerunt, multumque ex aliorum hominum gratia torquentur, nō quo hanc illis inuideant, sed quòd vitio fieri credant, quòd ipsi eandem gratiam non habent, nec satis se pro illa obtinenda exercitauerunt. Cum que maius adhuc studium & conatum adhibent, multo adhuc intus aridiores & lapide duriores efficiuntur, ita vt nonnunquam vix ferant patienter, & magis magisque animo deiciantur excrucienturque. Hinc iā metuere incipiunt, inuidere se alijs gratiam ipsorum, atque ita dolorem super dolorem accipiūt. His verò seu similibus ad eū plerūque fatigantur, vt quid agendum sibi sit, penitus animo dubij sint. Nō illent equidē Deo in virtutibus esse ingrati, nec tamen eos queunt apprehendere. Videtur autem illis non posse se non offendere deum vel per impatiētiam, vel per desperationem, vel animi grauitatem seu mœrorem. Id verò dolēt ex animo, cum odio habeat oēm iniquitatem, (quādoquidem solum Deo peccatum displicet) quod ipsi non ignorant, cum Deum offendere nō lint, tandem, licet non absque graui labore & difficultate, totos se resignant, & omnia sufferūt patienter, donèc Deo placeat mutare. Videt enim nihil posse se ampliùs. Sic itaque docet eos Deus resignationem sui subiectionemque, vt videlicet ita se sub Deo relinquat, exeantque in omnibus iamque illis prioribus gratia affluentibus fiunt similes, & quodā modo longè nobiliores excellentioresque, cum hic gradus multo sit Christo conformior, cuius omnis vita passionibus abundauit. Isti martyres spiritalis pro ipsorum iudicio omnium pauperissimi, sed corā Deo locupletissimi sunt. Sūt etiam, vt ipsis videtur, omnium à Deo remotissimi, sed verè proximissimi sunt. Sic & omnium se credunt coram Deo abiectissimos esse, cum sint electissimi. Omnium denique se Deo infidelissimos sentiunt,

cum tamē fidelissimi ac strenuissimi sint ad illius promouendum honorem, contempnumque præpediendum, ob quæ & patiuntur hæc omnia. Varijs quoque tentationibus ob hanc spiritus paupertatem se sentiūt impugnari, quæ licet ipsa quoque morte grauioribus ipsos doloribus excrucient, maximè quādò pro ipsorum iudicio non nihil ab his superantur, omnino tamen consensum præbere recusant. Vellent etiā & percuperent ex animo vitia sua extirpare ac vicerere, & exercere virtutes, sed nō possunt. Quod ipsum & huic similia, tantos interdū dolores, curas, angustias intus eis parit, vt sibi infernales pœnas pati videantur. Id verò ex ingēti cordis ipsorum erga Deum amore & fidelitate eis accidit, tametsi id ipsi de se ignorent. Vnde omnium, quos mūdus habet, se sceleratissimos reputant, cum tñ coram Deo purissimi sint. Offendunt autem sepius Deum, quòd tñ in his internis profuris & afflictionibus dolent, & nonnunquam vindicat hoc in eis, vt ipsos quandoque in impatiētiam pluresque alios defectus, puro cōtrarios amori, labi permittat, quos vtiq; haudquāquā incidere vntquam, si in his verè essent resignati. Stunderent namque in his plena pace gaudere, idque si facerent, mirum in modum supra cunctos in his proficerent homines: quo se profectu sua mœstitia inordinata & immodica animi grauitate priuant. nascitur autem hic in eis mœstitia & dolor, quòd necdūm veros illos cognoscant fructus, qui hinc proueniūt: aut certe ex suis ipsorum irsignatione, quòd ad patiendum minimè sint resignati, vel quod nimium eis molestum ac diuturnum videatur, ad finem vsque istas pressuras & afflictiones tolerare. Sed certum habeat, nisi ad finē vsque pertulerint, se ipsas prolongare, multoque ampliùs exaggerare seu aggrauare, vero quoque fructu illo priuare semetipsos, qui hinc propediem exoritur, si tantum innocenter animoque voluntario sufferre & ex amore se resignare possent. Quod quo facerent simplicius, tanto nobilius fructum illum mererētur, longeque excellentius illustrarent. Enim verò post hanc noctem obscuram ac tenebrosam, lux profectò clarissima succedit, (si tantum rectè se gerat homo) quæ vniuersum illius fundum intus æterna veritate illustrabit. Atque hinc non foris in

Qui cur
interno
deum of-
fendant
dolere.

oculis hominū, sed intūs coram Deo certus efficietur, ad summum illum atque purissimum se posse amorē pertingere, vbi seipsum perdit homo, & abnegat atq; relinquit propter Deum, cum omnibus quæ sua sunt, simulq; vnus cum Deo fit amor, quem nullus in ipso destruere, nullus vnquam poterit violare: quandoquidē deus in illo cum omnibus electis suis quiescit, & omne hīc velle & nōlle prorsus amittitur. De hac felicitate vt vterius aliqd inuestigemus, agē quæso meditare, & iterū atq; iterū meditare, δ anima mea, quā ingens, quāq; ineffabile gaudium, beatitudinem, gloriam, honorem illi consequentur, qui sine medio perspicuē iucundissimum & amabilissimum Dei vultum contemplantur, summoq; illo & optimo bono, quod deus ipse est, in quo omnis voluptas, potestas, gaudium, pulchritudo cōtinetur, felicissimē perfruent, in ipsoq; quicquid bonū, quicquid appetibile est, perenni cum gaudio & securitate possidebunt, & in ipsum transmutabuntur, nunquam ab illo separandi. O quā ineffabiliter ingens erit gaudium illud, quo beatissimam conspicient Trinitatem, domini nostri IESV Christi gloriosam humanitatem, beatissimam & gloriosissimā semper virginē Mariam, eiusdem Dei ac domini nostri genitricem, cum omnibus sanctorum angelorū agminibus iuxta ordinem ipsorum, patriarchas omnes atq; prophetas, apostolos, martyres, confessores, virgines cum omnibus sanctis: quorū tanta cōcordia & vnanimitas est, vt si possibile foret, qui inter eos præcipuus & maximus est, libēter extremo & minimo sua vellet gaudia impartiri: & q̄ minimus est, sua ex animo gaudia, maximo ac excellentissimo ad ea quæ is habet, gaudia cuperet superaddi. Cæterū quā vehementer & excessiue diuino succēdantur amore, haudquaquā cogitari, nedūm verbis

Quanta se exprimi potest. Quā igiſ stolidi, quā rē omnium obtusæ & prorsus emotæ mentis sunt homines illi, qui pro modica carnali delectatione, seu bono aliquo temporali vel honore vanissimo vsque ad obliuiscuntur, amittunt & procū à se repellunt æternam beatitudinē? Cogita hæc anima mea, quā potes seridē ac studiosē, dum adhuc in gratiæ tempore posita es. Agē insiste, quæso, bonis actibus, ne perenni gaudio frauderis. Festina, p̄pera absq; mora vir-

tutibus incubere, nullius te tædeat laboris, sed labora fideliter, vt in hoc breuissimo tempore bonum æternum ac perennem lætitiā merearis. Nihil in hoc seculo tam tibi charum sit, ob quod sempiternam DEI amicitiam & amorem perdere velis. Estq; hoc summoperē tibi animaduertendum, afflictiones omnes, tristitias, aduersitates, miseras seculi huius, prorsus non esse comparandas vel estimandas ad futuræ vitæ & sanctorum omnium gaudium ac beatitudinē, qui vtiq; sancti per iustam & optimam vitam suam eō pertingere, quos & ipsa tibi imprimēs, & velut exemplar quod imiteris, vitam ipsorū tibi ob oculos propones, vt simul cum illis incomprehensibilis ac immensi præmij illius participem te facias. Cogita, quæso, anima mea, quātus honor, quantum gaudium, quanta dignitas est esse in cælesti illa ciuitate Hierusalem, cum sanctis omnibus illic congregatis, qui tutissimum sanē reperere iter, per quod ex hoc fluxo ac deciduo exilio, ad vitam æternam ingressi sunt. Sed vt eō vndē paulisper digressi sumus, redeamus: sciendum est, resignatos hos homines quinq; vt Dominus ait, subsequi signa. Primum est, quod dæmonia eiiciunt in nomine Saluatoris. Id nimirum faciunt omnes, quotquot mortalia sua peccata vero cum dolore & cordis contritione cōfitentur. Secundum, quod linguas loquuntur nouis. Hoc agunt, quicūque vitiosa ac inutilia verba deuitantes, vtilia loquuntur, vt verbum dei & sacrum Euangelium: quicq; deuotas fundunt orationes, peccantes corripunt, instituūt insipientes. Tertium, quod serpentes tollunt. Id faciunt illi, qui studiosē ac sedulo prauis cogitationibus resistunt, easque de corde extirpant. Quartum, quod mortiferum si quod bibant, non eis nocet. Id ipsis rectē congruit, qui persecutionē patiuntur propter iustitiam: qui dum in sui persecutione & opprobrijs patientiā tenent, nihil eis persecutionis venena nocent. Quintum & vltimum, quod super v. ægros manus imponunt, & benē habent. Id de omnibus illis rectē dicitur, qui inimicis suis, quæcunq; aduersum se iniquē egerunt, ex toto eodemque benigno corde remittunt, & elemosynas pauperibus & egenis impertiuntur. Denique quotquot hæc quinque Euangelij signa in se reperiūt, de illis dici potest, quod verē fideles

deles siue credentes sint, à Christo ad æternam beatitudinem assumendi, quam nobis omnibus diuina largiatur clementia. Amen.

IN FESTO VNIVS martyris.

De triplici spiritali tentatione, id est, triplici spiritali fornicatione, purā, luxu vel luxuria, auaritia, superbia: deq; triplici aduersus has cā noue.

SERMO VNICVS.

Beatus vir qui suffert tentationem. Iaco. I.

Vod diuus Iob ait, militiam seu tētionem esse vitam hominis super terrā, ad eō verum est, dilectissimi, vt sancti vitam nostrā, non vitam, sed tētionem

appellent. Dum enim vna abscedit tentatio, mōx aliam expectamus: cui ratio est, quod ea domini voluntas sit, vt eamus, & fructum afferamus: Qui fructus est, vt progrediamur seu proficiamus in via DEI: idemq; in tentationibus situs est, ex quibus nimirum occultam spiritalem dulcedinem, tanquā mel ē spinetis cunctiq; generis floribus, sugere licet. Porro qui non est tētatus, vt Salomon inquit, & deuotissimus doctor diuus Bernardus, quid scit? Adeoq; plus mille in sacris literis de ingenti tentationum vtilitate testimonia reperiuntur. Et est planē singulare diuini erga hominem amoris indicium, tentari ipsum atque probari. Sic enim corona illi apprehendenda est, in stār sancti martyris huius, cuius hodiē sancta Ecclesia memoriam celebrat, & canit de ipso, idcirco beatum eum esse, quod tentationem sustulerit, in eaq; probatus, coronā vitæ adeptus sit, quam repromisit Deus diligentibus se. Notandum est autem, charissimi, duplicem esse tentationem. Prior carnalis est, & foris in sensualitatis regno aliquandiu dominatur, dum videlicet tentatur homo secundū sensus exteriores, delectationem quærere in creaturis, siue in amicis, siue cognatis, siue alijs mortalibus hominibus: siue etiam in curioso ornatu, in vestibus, in ornamentis, in codicibus, in instrumentis, iucūdis habitationibus, cibo, potu, aut alia quauis mortali crea-

tura. Sic enim miser homo varijs sepē rebus spontē inhæret per amorem, & haud secūs, q̄ lappē vestibus, adheret. Quādoq; verò sensus ab omni huiusmodi viscosa adhesionē prorsus liberi sunt: sed rursus nonnūq; homo mirum in modum in carne & sanguine, & per illicitas cogitationes impugnatur. Attamē quantunū spurcæ ac sordidæ tentationes sint, & quilibet horribiles videantur, nihil tamen homini obesse queunt, vt d. Gregorius testis est, dum ait: Tentatio non maculat hominem, nisi penitus negligēs sit, & negligenter indē se auertat. Altera tentatio, spiritalis & interna est, & in regno intelligentiæ dominatur. Hic aduertendum est, dilectissimi, opera spiritūs & carnis ad eō permixta & sibijnuicem connexa, vt cuncta interna exercitia, & ad Deū cōuersio, ipsaq; opera naturæ, quādiū in hac vita sumus, simul in nobis agantur. Atque interim in bonum nostrum permittit omnipotens deus, angelum satanę intūs ob animę oculos, trāsformare se in angelum lucis: idq; potissimum, cum quis vires suas in sui introversione trahit ad operandum in Deo. Deindē & id vobis notandum est, charissimi, d. Ioannem Apostolum peccata oīa in trēs partes distinxisse, dum ait: Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ. Vt autem tria hæc singularia peccata, inter mūdanos penē omnes dominantur in carne, itā & intūs in spiritu sub habitu religioso plūs satis regnant. Et extrinsecūs quidem si fiant, manifesta sunt, & nullo negotio dinoscuntur, modo quis ea in seipso obseruare velit: Spiritalia verò peccata magis latent in multis, & plerūquē etiam sub illis, quæ specie bona sunt, itā vt vix aduerti possit, qui iam præ forib; adest, grauissimus casus siue lapsus. Enimuerò spiritalis fornicatio siue luxuria dicitur, cum quis seipsum immodicē querit, multoq; cū desiderio ad sensibilibus deuotionis affluentiam inhiat, cupitq; perpetuō suo arbitrio, paci ac libertati relinqui, vt nemo ipsum ausit corripere, nec laborem debitum exequi cogatur, semperq; in priuatis quibusdā ac singularibus, quas ipse sibi absque boni intentione elegit, precibus & exercitijs permanere queat. Cumq; iste eiusmodi non potest dulcedine potiri, totis perturbatur ac malē habet, & impatiens est etiam

Cur sensibile gnam deo aliquo vel det, vel auferat.

in rebus modicis, quæ illi accidunt, tametsi nullius omnino momenti sint, queriturque; nihilo secius graua damna & grandes tentationes se sustinere, quando pace sua intus p suo voto ac delectatione frui non potest. Et de ista quidē sensibili gratia seu deuotione Bernardus ait, conferre eam deū illis, qui nec meruerint eam, nec ipsa digni sint: facere aut hoc ipsum misericorditer, quo tanto eos facilius ad suum possit amorem pertrahere. Rursū verò quibusdam hanc ipsam denegare, qui tamen multum diuque laboriose exercitati, & ipsius impendiō capaces sint: immò talibus eum quandoquē omnibus vitæ ipsorum diebus hanc denegare, & postea in vita futura copiosissime remunerari. Quare autem id faciat Deus, ista ratio est, quod spiritalis noster fructus, supremaque beatitudo, in eiusmodi delectationibus internis minime sita sunt, sed potius in interna fiducia & amorosa adhesionē ad Deum, & ut nos ipsos neque in prosperis, neque in aduersis queramus, sed Deo nos per aduersa & prospera mancipemus, & ut pauperculos ac indignos seruos exhibeamus, offeramusque nostris nos illi sumptibus, si id nobis possibile foret, perpetuo libentissime famulatuos. Quam iuueni & infirmo adhuc tyroni, & recens inchoanti talem à pijsimo Deo gratiā petere permitti potest, si ideò petat, ut ipsum tanto viriliter laudare, in eiusque amore tanto fortius corroborari queat. Vbi verò deuotionē huiusmodi, pacemque, iucundam ac voluptuosam, quæ utique dona Dei sunt, non merita nostra, nostri causa plus quam ipsum datorem diligimus: luxuriam haud dubie spiritalē, & ingentem incurrimus infidelitatem, quam deus pijsimus tam plenissima sui & foris & intus propter nos abnegatione, haudquaquam de nobis meritis est. Spiritalis porro auaritia est, dum quis plura semper appetit, quam sibi in huius temporalis peregrinationis itinere necessaria sint. Cur autem plura secum peregrinus in via deferre velit, quam quibus ad propria, commodè remeare queat? Ingens profectò, mihi credite, in exteriori paupertate macula est, aliquid ultra necessaria appetere. Id ipsumque intrinsecus spiritus paupertati labem non minimam adspargit. Quis, queso, vnquam pauperior fuit, quam qui ex vera nudaque paupertate, à rebus cælestibus & ab omnibus creaturis penitus

Auaritia spiritalis.

fuit derelictus, Iesus Christus Dominus noster, in tanta miseria & desolatione relictus sibi ipsi, cum gemebundus ac voce lugubri diceret: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Idque haud dubie ad nostri institutionem, ut in nostra paupertate animo semper resignato simus, & consolemur nos ipsos. Sed aiunt quidam in hac positi paupertate: Nisi mea id culpa actum esset, nisi ipse Dei gratiam neglexissem aut minus curassem, ferrè utique mitius, nec esset quod quererem. At nunc omnia hæc meo vitio patior, totumque ipse destruxi. Quibus ego: Nihil hoc, inquam, vos perturbet, nec vobis curæ sit. Nescitis scriptum esse, septies in die cadere iustus, & resurgere? Et vos semper stare vos posse confiditis? Equidem vnà vobiscum fateor culpam, esse vestram, vosque Dei gratiam neglexisse, & meruisse satis hæc omnia: attamen multo adhuc presterit, benignissimum vos Deum ac Dominum vestrum, qui & agnoscit infirmitatem vestram, & peccata vestra vel septuagies septies per diem vobis remittere parat est, firma cum fiducia pro gratia ac venia deprecari, quam tali vos pusillanimitate à vestro profectu deijcere ac remorari. Si cecidistis, charissimi, iam resurgatis, ac filiali cum fiducia accedatis ad patrem vestrum, instar filij illius prodigi, humiliterque corde & ore dicatis: Pater, peccaui in cælum & coram te. Et hic quid putatis aliud facturum patrem, quam tunc fecit? Haud dubie ob peccata vestra pro consueta benignitate sua, non mutabit essentiam suam. Est tamen hic, proprius illius profusissimus thesaurus, & parum est illi remittere vobis debita vestra, si tantum id ipsi confidatis. Nec enim abbreviata est manus illius, ut vos saluare nequeat. Itaque caute, obsecro, spiritalem auaritiam charissimi. Quanto enim in vestris oculis pauperiores ad illius conspectum veneritis, tanto illi eritis gratiores acceptioresque, & ipse ex bonis suis copiosius vos munerabitur ditabitque. Spiritalis denique superbia est, cum quis ob defectus & vitia sua in seipso confundi recusat, sed in omnibus sibi parcere, sese palpate & excusare, nunquam nec vlla in resuscumbere vult. Indè verò vsuenerit solet ista superbia inflatis, ut pluribus nedum inutilibus, sed etiam noxijs verbis ad se

ex-

excusandi, ut cogatur, & ad omnia velint satisfacere, tanquam non sint ipsi, quibus hoc aut illud debeat imputari. Nec aduertunt miseri nec attendunt, quod cui veritas minimè suffragatur, ei nec mendacium, quod vtrplurimum hæc sese admiscet, quidquam posse prodesse: quod verè humilis sub Deo, multo melior ac potior sit sit verbo ac presumptuoso iusto, qui sua se iustitia vbique defendere & excusare molitur. Et quid, obsecro, est omnis iustitia nostra? Dicat id Esaias propheta. Vniuersæ, inquit, iustitiæ nostræ quasi pannus meus struatur. Qui verò aut iusti vnquam fuimus aut esse poterimus, si secundum iustitiam suam nos Deus iudicare velit? Planè reos nos fateamur oportet, & omne bonum nostrum in illius gratia constituamus. Et sepe Deus omnipotens preparat hominè per illius infirmitatem, dum in ea se humiliat, & pròcidit ad pedes illius, quandoquidem omne ille sibi genu curuari vult, & ex cunctis virtutibus solus gloriam & gratiarum actionem sibi vendicat iure suo. Itaque hinc aduertere licet, sepe numero occultam quandam intra nos superbiam versari, ex qua deinde multa incomposita & inordinata fiunt opera. Ceterum quis tria hæc vitia, id est, spiritalem luxuriam seu fornicationem, spiritalem auaritiam, & superbiam spiritalem, studiose deuitare, nunquam poterit à via Dei exorbitare, nec errare intus in exercitijs suis. Vt verò peccata hæc & tentationes declinanda sint fugiendaque, tres illæ, quas subijcio, regulæ vos poterunt edocere.

I. Prima est: Aduersitates omnes, quæ intus homini occurrunt, ipsumque urgent, trahunt, impellunt ad conformandum se humilimo Saluatoris nostri & sanctorum eius exemplari, idque non modò extrinsecus, sed etiam intus in intellectu, eas nec demon nec natura potest excitare seu operari: sed citra dubium à Deo sunt, quod summum & excellentissimum est bonum. Ex summo autem bono nil nisi bonum promanat, & quicquid inde largitur DEVS, quod in ipsum reuertetur, id haud dubie totum ab ipso procedit. Ad locum enim, ut Sapiens inquit, vnde exeunt, flumina reuertuntur, & letantur omnia in reuersione sua. Contra verò, quæcunque nos ab huiusmodi conformatione ac similitudine retrahunt & auertunt, ea profectò ab iniquo spiritu procedunt, cuius perpetuo

Excusandi
onis caluz
in pccis,
origo.

Huius peccator
supbo pstatu
sto.

Esa. 64.

Pro. 14.

Matth.

Luc. 11.

Tres fugiendæ
dori pccis
râ regulæ.

Supbia
ritalis

Ecclesi.

um opus est, abstrahere dispergereque. Sic enim Dominus ait: Qui non est mecum, contra me est: & qui non colligit mecum, dispergit. Et iste canon aduersus primum est spiritale vitium, quod est luxuria seu fornicatio spiritualis, de qua supra diximus. Secunda regula est: Quicquid intus homini occurrit, per quod vicinius ac notabilius ad cor suum vrgetur atque compellitur, & ad mentis suæ colligitur simplicitatem seu vnitatem, ad constanter viriliterque amandum, & confidendum paternæ bonitati Dei sui, non autem vel proprijs potissimum operibus, vel proprio sentire seu experiri, id totum similiter ex Deo est. Cumque se iugiter pauperem & medicum ex animo sentit, quanlibet aliqui pulchra videantur opera sua, quantoque magis accedit ad cor suum, fitque virtuosior, tanto se ab omni virtute repellit nudiore, intraque semetipsum deprehendit non aliud esse se, quam vas inane ac perditum, non ad honorem, sed ad æternam damnationem pertinens, quod vas solus Deus gratia sua debeat & velit implere, atque illi denique adheret, ipsumque in se operari permittit, nec ipsum seipso tuet atque defendit: istud, inquam, opus cum hinc ad suæ homo paupertatis agnitionem, velit nolit, intus pertrahatur, ex Deo esse minimè est ambigendum. Ceterum per inspirationes diabolicas & naturæ, si illis consentiat, cunctis homo bonis & virtutibus suis despoliatur, exiitque: quod fit, dum seipsum non cognoscit, creditque se habere quod non habet, dicens illud Apocalypsis: Diues sum & locupletatus, & nullus ego: sed audit ibidem, Et nescis quia tu es miser, & miserabilis, & pauper, & cæcus, & nudus. Hic canon aduersus spiritalem militat auaritiam. Tertia regula est: Quicquid homini occurrit, per quod intus sentire illius seu experiri humiliatur, ipsumque facit incuruare se ac humiliare sub potenti manu Dei, & sub omnibus creaturis per veram humilitatem, nec non & nihilipedere & deprimere semetipsum, id citra dubium ex Deo esse censendum est. Quomodo enim Lucifer & cuncti complices illius, ob superbiam & mentis elationem è cælo detrusi sunt: ita nos per nostri humiliationem deiectionemque cælis inuehimur, ut de tribus Magis legimus, quod per aliam viam ad propria remigrarint. Ità verissimum est, cha-

Luc. 11.

Apoc. 1.

III.

Matth. 23.

rissimi, quod qualis cuiusque vita est, sic & faciat, sic doceat, & ad sui similitudinē trahat omnia quęcunque potest. Vndē & malignus spiritus adeo in obstinato suo proposito intumuit, adeo per superbiz suę elationem in proprio rigidissimo sensu ac voluntate sua induratus est, vt neq; pro regno cęlorum recuperādo, nec alia quauis ex causa velit aut possit se vel ad momentum humiliare: tam rigidē in suo proposito intensus est. Quem superbi oēs imitantes, vt ab ipso didicerunt, proprio sensui suo plūs quā omnium hominum vel sensui vel rationi confidūt tribuūtq;: vndē fit vt aduersus proximos suos sine causa decertent, contendant, dimicentq;: quod tum multā cordis inquietudinem & molestias parit, & fraternum dirumpit ac discindit amorem. Neque enim ab vilo se patiuntur reprehendi: a deo quē in rigida ac inflexibili mala voluntate & proposito suo roborantur, vt & Dei omnipotētis & omnium amicorum illius admonitionibus audacter resistere nil vereantur: quod ipsi Saluatori à pharisęis & principibus sacerdotum vsuuenisse legimus, & propheta Esaias ex eiusdem persona factis queritur, dicens: Expandi manus meas tota die ad populum incredulum, & contradicentem mihi, qui graditur in via nō bona post cogitationes suas. Ediuersō dominus ac redemptor noster, mitis & humilis est: immō humilitas ipsa, ad quam sine intermissione omnes trahit, quā aut possunt aut volunt trahi. Ipsus quē essentia, rerum omnium causa, essentia & origo seu principium est. Ipse vita est viuentium, ipse resurrectio mortuorū, ipse reparator destructorū, qui seipsum peccando perdidit: ipse reuocator eorum quā ab ipso recesserunt, exciderunt quē: ipse erectior ac confirmator eorum, qui in tentationibus positi sunt: ipse stabilitas perseverantium, ipse excitans manu ductio omnium ad ipsum contendētium, ascendētium quē: ipse omnis lucis fons & exordium, ipse illuminatio omnium illuminatorum: ipse occultorum, quę quidem nos scire expediat, reuelator: ipse deniq; omnis principij principium. Essentia eius, incomprehensibilis, ineffabilis & absque nomine est. Vndē & ipsam cętera quē incomprehensibilia arcana illius, sancta cum modestia & silentio honorare atq; laudare debemus, nec vnquā ea vel scrui-

Esa. 65.
Rom. 10.

tari vel gustare appetere, nisi quātūm ipsi honorificum est, & nos decet, semper quē nos discreta cum modestia ac deuotione & verecundia cum reuerentia ad incontaminati lucidissimi quē speculi ipsius irradiationem pro viribus conuertere, itā tamen, vt illa semper verba metuamus, quę per Mosen Dominus ait: Bestia vel homo si tetigerit montem, lapidabitur quod est, sensus bestiales haudquaquā pręsumere debere montem diuinę essentiz ascendere, sed potius inferiūs permanere, & locum vltimum petere, doncē dicatur homini: Amice, ascende superiūs. Tum verō montem non per seipsum ascendit, sed sursum duci se sinit, ipsius quē sensualitas Dei lumine purgatur atq; donatur, in quo vti quē lumine plūs accipit luminis, quā alio quē grandi consequeretur externo labore. Diuina siquidem Christi natura, vis est attractiua mentium & cordium omnium ipsi similitium, & quotidie per amorem se ipsi vnientium. Hinc Doctor quidā ait: Fidenter accipi Christum non in cruce tantūm, sed etiam in transfiguratione eius in monte Thabor, vbi tamen non pręsumo eum accipere, nisi Iacobum, Petrum & Ioannem, Mosen & Heliā: penēs ipsum reperiam, qui mihi testimonium perhibeant, esse eum veraciter Christū: hoc est, in angustijs omnibus, omni quē pœnali interna nuditate fidenter nobis credere licet, Christum illic adesse: si verō in monte internę contemplationis appareat, isti nobis testes necessarij sunt, vt videlicet pro nostra voluptuosa concupiscentia, donis illius non fruamur per luxuriam seu superfluitatem, nec per auaritiam plūs appetamus bonorum eius, quā digerere possimus: semper quē nos tam humiliter deprimamus, vt nullam incidamus spiritalem superbiam. Isti, inquam, veri testes sunt, posse nos Christū in claritate illius in vertice montis Thabor, liberē absq; vilo impedimento & errore suscipere: & cuius quē hi ad sunt testes, eū impostor angelus decipere non valet. Quod nobis omnibus pręstet clementia Saluatoris. Amen.

IN FESTO VNIVS confessoris & pontificis.

Vt homo solum Dei nomen honorare, suum verō proprium honorem & nomen vera cum humilitate ac sui resignatione despiciere debeat.
Quod

Quod quę homines iuniores in isto ab exordio instituenti & exercendi sint.

SERMO VNICVS.

In nomine meo exaltabitur
cornu eius. Psalm. 88.

Nostis ipsi, dilectissimi, vt nullum æquē omnipotenti Deo peccatum displiceat, atquē tumida superbia, & atrogas proprii nominis iactantia, quā dō hęc vilis homuncio honorem, qui soli debetur Deo Opt. Max. sibi ascribit, nec sui nominis contemptum ferre æquanimiter potest, quod vti quē nomen & quicquid honoris habet vel dignitatis, idē ipsi cōtulit Deus, vt multi per ipsum corrigentē & prouocarentur ad meliora, dum cernerent ipsum pręlatum seu superiorem suum, dignitate atque dominio suo ad Dei duntaxat gloriam vti, nec quicquam omnino suum vel querere vel desiderare. Quemadmodum sanctum hunc pontificem, cuius hodie festa celebramus, fecisse, ex sancta vita ipsius, quam gessit in terris, apertissime cernere atq; addiscere licet. Vndē etiam sancta mater Ecclesia de ipso ex psalterio canit: In nomine meo exaltabitur cornu eius. Tanquā diceret de ipso deus: Non in suo nomine, quando hoc nec querere nec appetere debet, sed in meo, exaltabitur cornu honoris eius. Idem verō propheta, vndē hęc verba desumpta sunt, alio loco sic dicit de deo: Exaltatum est nomen eius solius. Itaq; nihil tam displicet, nihil tam aduersum est deo, quā magnum velle nominis esse. Quod tamen vitium in multis tam occultē dominatur, vt quanto in discrimine ac periculo versentur, vix queant agnoscere. Fit quē non raro, vt id hoies floccipendant, persuadeant quē sibi Prelati seu in dignitate constituti, iure id sibi deberi, vt de ipsis magnifice sentiantur: nec ferre valeant aliquid vel dici vel fieri, quod honorem ipsorum lædat, aut minuat existimationem. De huiusmodi occultis vitijs David loquitur, dicens: Ab occultis meis munda me Domine, id est, à magni nominis ambitione. Item quē: Non veniat mihi pes superbiz, id est, desiderium seu procliuitas ad superbiam: & manus peccatoris non moueat me. Quoniam ibi ceciderunt, qui operantur

Psalm. 148.

Psalm. 18.

Psalm. 35.

iniquitatem. Credite mihi, nisi quis huic nomini & existimationi renunciet, nihil cętera illius omnia, quālibet alio quē bona sint, respicit Deus. Et Chrysostomus ait: Renuncia grandi nomini tuo, & facile molestias & afflictiones omnes superabis. Sanē si id aliqua ratione ab hominē Deus impetrare posset, vt tantūm intūs, tam quē amarē ac ignominiose deprimere tur, quantū foris, quē superbe ac petulāter se extulit & in sublime cōtendit, hoc nimirum esset quod maximē vellet deus: & quęcunque homini accidunt vel occurrunt, per quę flagellatur seu corripitur à Deo, idē illi eueniunt, vt in seipso deprimatur, humilietur quē. Quod si Deus huiusmodi castigatione ac humiliatione consequi & efficere non valet, sapius eiusmodi amicos suos in manifesta finit pbra & ignominia, vel etiam in miseria incidere, vt tales fiat, quorum misereat oēs, vt vel sic in semetipsis humilietur. Iam si quis ab hoibus nimium extollitur, plus quē illi virtutis aut sanctitatis tribuitur, grandioris quē: apud homines nominis est & opinionis, quē sit in veritate coram Deo, fortē ob aliquod occultū vitium seu defectum in ipso latētem, soli Deo cognitum, huic grandis hęc fama & existimatio dāno fit & dedecori, & pœnam cumulat hęc vel in futuro. Spiritale siquidem hoc honoris impensū iniustum bonum, necesse est per opprobria, ignominiam, vel derisionem seu illusionem refundi restitui quē, si perire non debeat homo. Si quis verō de grandi opinione seu nomine non se extollit, nec id sibi placet, (aliās nanquē grauius haud dubiē indē damnū acciperet, & diuina in ipso iustitia vindicaret) & multi indē non minorem vtilitatem, vitę correctionem, seu felicitatē capiunt, non solum ipsi nō nocet, sed purum etiam in ipso atque meritorium est illi, quālibet alio quē grandis sit existimationis, si interim diuina fretus gratia, indē non intumescit, sed potius ex humilitate semper stat in timore, propriam quē suam vilitatē, infirmitatē & peccata agnoscit: nec se ex cunctis virtutibus suis, quas de ipso homines opinantur, aliud reputat quā nuncium quendam seu ministrum indignum istorum Dei donorum, nec se propterea meliorem aut digniorem arbitrat quē fuerat antē: sed simpliciter ad DEI facit honorem, & vt salutem pmoueat animarum,

Lapsus
quorundā
causa.

quod ratione officij sui ex obediētia Dei & sanctæ Ecclesiæ facere debet. Prorsus, inquam, magnū hoc coram Deo fructum facit, multamque in hominibus operatur utilitatem. Et licet magnus habeatur ab hominibus secularibus, nihilominus coram Deo & in corde suo non alius est, q̄ qui nouissimum petit & semper occupat locum. Et si fortasse id eueniret, vt à suo statu vel honore deiceretur, id ipse nihil penderet: quandoquidem ad omnia resignatus est. Quamobrem, dilectissimi, grande spiritualis vitæ nomē seu opinio, periculosa admodū est, multumq; fugienda, aut saltem despicienda. Si quis enim non ita viuit qualis ab hominibus optat haberi, de suoq; nomine & honore indignus extollitur vel letatur, hūc vel in isto vel in futuro seculo per ignominiam vel tristitiam hęc diluere & expiare oportet, quanto grādiōris fuit apud homines existimationis, quā vitæ coram Deo. Ceterū si qui interdū de magno suo nomine pusillanimes redduntur, vt dum timēt vel putant non satis puram esse intentionem suam, sæpiusq; se nominis potius dignitatem, quā obedientiæ iussione spectare, hi propterea non minus boni faciunt. Semper enim benè agendum est: & si fortasse in principio non ita recta sit intentio, adhuc mutari poterit: & tunc virtutes meritorie fient. Quod si cuiusquam fama longè lateq; spargatur, & ipse iam hoc sine, vt hoibus placeat, aut alia peruersa intentione, bona sua faciat opera, hic iam superbus fit & tumidus, & à laudis appetitu seducitur, ita vt iam nihil facere vel exercere velit, nisi vnde magnū sibi comparet nomen: & in cunctis actibus suis hominum venatur laudem, & vt præ alijs in honore habeatur. Ideoque serid & omni studio ad id contendit, vt spiritaliter ac religiose se gerat, & moribus ac gestibus compositis sit, maximè apud homines, vt ab illis videatur. Nec iam aliquid facere consentit, nisi quod melius omnibus nōrit, vt palmam ipse ferat. Porro quod eiusmodi homines non nisi hominibus ex vitioso quodam fundo placere cupiant, nec fidei, spei & charitati dei innitantur, id inde manifestè licet aduertere, quod nihil diuinæ dilectioni confidunt, nec credere Deo, neq; considerare auiunt, fidelissimum ipsum veris seruis suis esse adiutorem. Vnde etiam facilè in diffidentiam

Falsi honoris aut famæ piculū

Intētio minus recta, q̄ rectissime tur.

ac desperationem prolabantur, & viuunt certè periculose: metuendumque est, ad pessima queque eos posse deuolui. Quod hinc euidentius probare licet, quod quoties aliquid eis iniungitur vel mandatur, ad quod peragendum minus sunt idonei vel animo inuoluntario, minimè, vt id faciant, possint adduci. Metuunt enim ab alijs suam ineptitudinē & inutilitatem notandam, & ob eam minori se in precio habēdos, paruosque se ac modicos, quales & reuera sunt, fore in oculis hominū. Et nec scriptura quidem omnis immensam DEI fidelitatem, quam ille præstat sperantibus in se, eis satis potest exponere ac demonstrare, vt DEO se auiunt credere ac resignare, ipsique confidere vt velint, & propter ipsum suam ineptitudinem patiantur manifestari. Certè si vel decē adhibeas concionatores, non hanc, Dei, inquam, fidelitatem, satis eis probare poterunt. Ideoque in sua antiqua manent duritia & mentis elatione, nec cum aliquo pio ac beneuolo homine possunt familiariter & amicè viuere. Qua in parte si abnegarent semetipsos, forsitan euestigiod singulari quodam nouo diuino illustrarentur lumine, vnde omnis illa torua, quæ eos occupat, tristitia prorsus interiret, & iucundam quandam ad omnes homines quibuscum viuunt, aut aliquid habent commercij, animi benignitatem & dilectionem consequerentur. Quod cum non faciant, semper in quadam amaritudine & cordis maleuolētia erga proximos suos maneat necesse est, adeo vt omnis fraterna dilectio, crux illis fiat, & excunctis bonis & ex amore procedentibus actibus, torqueantur excrucienturque. Vnde etiam solitudinem coguntur expetere, & ab hominibus se segregare, quo nec videant, nec audiant, vnde tristitia ipsorum accipiat incrementum. Vitantq; diligenter, ne aliquid cum quouis commercij habeant, sperantes se ita ad pacem posse pertingere. Sed errant nimirum. Non enim hæc pacis via est. Quanto enim magis se ab omnibus abstrahunt remouentque, & soli secum degere moliantur, tanto minus pacis habent, eoq; magis pestifera inuidia, temerarijs iudicijs, & huiusmodi malis abundant. Diabolus nanque in ipsorum superbo quiescit fundo, qui nunquam vilum paci ad ipsum permittet accessum.

Nota.

Thre.

5

5

Qui pacis amatores, ea minime assequantur.

Cz-

Ceterum si ad veram vnquam pacem & gaudium pertingere velint, fundū suum nōsse, & ab omni superbia & propria estimatione expurgare discat oportet: alijsq; quatenus expedit & decet, sua manifestet vitia, suam vilitatem, inutilitatemque, talesque haberi velint & appetant, quales & sunt, vt potè viles, inutiles, fragiles, vitijs ac defectibus pleni, atque in his tandiū se exerceant, quādiū in fundo suo vitiosam illam ad placendum hominibus propensionē repererint. In his nimirum si se exerceant, ad veram pertingent pacē & dilectionem, & gratiam ac aptitudinem conuersandi cum illis quibuscum viuere habent, obtinebunt, quam alioqui nūquam consequentur. Confiteantur licet quotidie tribus horis, nihil eis proderit: manebunt eque inquieti, amari, tristes, & odio pleni erga proximos suos. Immo quanto plūs cōsistentur, tanto maiorem odij, iræ, inuidiæ, tristitiæ, & animi rancoris, tam erga seipsos quā alios, fomitem eis diabolus subministrat. Quæ enim ante decem, viginti, triginta annos dicta factaue sunt, interdum eis ad memoriam reducit, multoq; amplius per horum rememorationem eos subuertit atque seducit, quā olim ipsis actibus facere potuit. Hæc verò tandiū sustinere cogitur, quādiū suam nōlūt agnoscere infirmitatem, sed de suis externis gestibus moribusque, hominum laudes affectant. Sed consuetudo eis est dicere, debere se omnibus bonum præbere exemplum, nulli præstare scandalum vel offendiculum. Quibus ego: Si vultis, inquam, eis quibuscum viuitis, bonū præbere exemplum, nulli scandalum, tales vilitis haberi quales estis, quantumque expedit, vos reddite manifestos, sitisque modesti, patientes, compositi, & amicabili ex amore ab omnibus contemni, despici, reijci desideretis: atque ita melius quandoque habebitis. Heu, dilectissimi, istiusmodi homines in suæ conuersionis exordio negligunt, dum nō satis per irrisiones & aduersa multa exercitatur, sed nonnunquam etiā aduertere eis datur, placere hominibus quæcunq; agant vel qualescunque appareant: vnde adeo plerunq; induantur & animo fiunt ita obstinato, vt postea nec velint nec possint facere, nisi vnde laudem & opinionem expectent: nec quæquam ab eis, nisi rogando & blandiendo, potest obtineri. Heu heu, quā malè isti

Irisiones & aduersa quibus vtilia.

neglecti sunt, quā negligenter instituti. Videre id, miseria est. Hi nanque de illorum numero sunt, de quibus Dominus ait: Receperunt mercedem suam. Istos q̄ laudant, coram Deo latrones censent: quandoquidem fallunt & seducunt simplices istos, satis alioqui aptos atque propensos ad diuinum duntaxat in omnibus querendum honorem, vt ad obstinatam quandā humanæ laudis appetitionem, propriam complacentiam, propriam existimationem, quæ sempiternam animæ mortē inferunt, ipsamque à vita beata & omnium sanctorū consortio excludunt, repellunt, excommunicantq; miserabiliter deuoluuntur. Quod idē seductores isti faciūt, vt huiusmodi simplices homines per laudes vanas ad suā possint inflectere voluntatem, quo tanto studiosius rebus se temporalibus immisceant occupentque, priuati alicuius commodi sui contemplatione, quod hinc sperant, sibi que promittunt. Heu, charissimi, temporalium rerum appetitio, verā ab æternis rebus parit auersionem: sicq; deinde fit, vt vtraq; simul & temporalia & æterna perdamus. Quod si ea primū quereremus, quæ ad æterna nos prouherent, nostramque salutem & beatitudinem promouerēt, haud dubiè temporalia nobis omnipotens Deus non modo non subtraheret, sed etiam adijceret & cumularet. At nunc pro paruo quodam commodo perdimus seducimusque simplices homines ad pestifera humanæ laudis desideria, propriamque complacentiam, quæ pessimum superbiæ fundum est, cui Deus perpetuò aduersatur, nec vnquam eo infectos recipit in gratiam, sed à malignis spiritibus ad oēm finit malitiā impelli. Vixem aliquod tam inhumanum & abominabile scelus est, quo nō impugnetur, quod totum ex hac diabolica proprie superbiæ complacentiæ radice procedit, quæ, quia in principio illi non restiterūt, à teneris annis adeo profundas in ipsis radicibus diffudit, vt ad prouēdiōre perducti etate, satis superq; negocij habeant, vt hoc possint vitiū extirpare. Vñ diligēter satis in principio eiusmodi simplices ac incipientes hoies & pbadi forent & instituēdi, vt pro nulla laude aliqd agerēt, sed omnia pro solius dei honore, q̄ nostra laude non indiget, sed pro nostra recuperada salute, ad mortē vsq; humiliavit semetipsū. Sic & vires corporis, sciētia, intellectū seu rationē,

Mart. 6.

temporalia q̄ nobis facile adijcerentur.

5

ZZ 4 plu-

Laudes quibus perniciosa.

pluraque alia dona nobis contulit, ut per hæc mereamur ac operemur salutem nostram. Prestaret sanè, dilectissimi, istos benignè reprehendere, & in conspectu eorum aut parui eos aut nihili pendere, in abiecta que humiliatione sedulo exercere sperari posset, in homines quandoque sanctissimos eos abituros. Laudibus verò quas prædiximus, destruantur ita, ut posteaquam grandioris sūt ætatis, si tum eos benè instituere velimus, aded in hoc pestifero ac inordinato sint fundo obstinati, ut nullam possint informationem in bonam partem accipere. Si quis eos non laudat, odio se prosequi dicunt: atque ita sæpius turbantur, & animo fiunt amaro & aspero in superiores & Confessores suos, & perpetua quadam tristitia, rancore ac sinistris falsisque suspitionibus occupantur, se nihili pendi, se negligi credentes, sæpiusque graui cum exprobratione magna sua proferunt opera & labores quos fecerunt, itemque studium ac diligentiam suam, aliaque similia multa, ut quantum profuerint, quam vtilis fuerint, ea que ad alios referunt, & querunt simul ac murmurant, se nullo in precio haberi, se floccipendi. Ad hanc, inquam, charissimi, miseriam simplices isti laudibus & adulationibus perducuntur, ut in magno salutis suæ discrimine viuant. Quisquis enim in hoc seculo concordii, amicabili, fraternæ erga proximos suos dilectioni, & erga superiores veræ obedientiæ ac resignationi se tradere & applicare non potest, in magno profecto æternæ salutis suæ periculo positus est. Qui enim ab his alienus, extraneus & expers est, illi nihil profunt ieiunia, vigiliæ, labores, cantare, legere, genuflectere, inclinare, corpus castigare, & alia quælibet, quantumuis alioqui magna videantur. Per cuncta verò hæc foris reluctantia opera exercitiaque, ante omnia veram humilis resignationis & dilectionis virtutem studere deberent adipisci, nec non & intentionis rectitudinem, ut pro solo Dei & proximi amore ea facerent. Cæterum ubi quis in se non fallaciter apprehendit, sublimem statum & grande nomen se nihil pendere, & semper cupere occultum & incognitum manere, omnem

Per quem Deus præcipue magna operetur.

quoque se desiderare humiliationem ac simplicitatem, despici quoque, & abijci inter homines, per illius nomen magna citra dubium Deus operaturus est. Quisquis nullum ve-

natur honorè, nec sublimem statum aut nomen appetit, & si nemo illi honorè exhibeat, id non accipit grauatur, sed semper infimus esse cupit, si id se deceret, iam grandis existimatio & celebre nomen illius inter homines, nullum ei adfert detrimentum, sed in hoc potius vincere se habet, ut patienter audiat nomen suum celebrari, quo proximos suos lucrari queat. Emuerò & hic gradus quidam internæ mortificationis est, ut in hac parte seruat æquanimiter, & propria hic abneget & resignet voluntatem. Et haud dubie multo se maiorem inueniet in Deo, quæ & singulariter diuino suo eum lumine transradiabit illuminabitque. Ibi iam reperiet, quæ nihil intelligens seu rudis sit omnium illorum intellectus, qui hoc prius itinere non ambulauerunt. Ut autem magnam quiddam est, non abnuere hic honorè impensum, ita & periculosum valde est, si de suo nomine sibi complacere incipiat, in ipsoque delectetur. Consultissimum igitur fuerit, quoad fieri poterit, omnem fugere honorè & dignitatem vite huius. Quem enim eodem Deo perduciturus est, varias eademque incognitas & tenebrosas vias ingredi habet, ubi iam nudè duntaxat spei ac firmæ fidei innititur, dicens domino: Tibi DEVS eterne seruire statui: ideoque spero nihil habere fraudis vel deceptionis, quæ ista mihi tam varijs ac miris modis eueniunt, in quibus, ut potero, etiam patiens perseuerare conabor. Interdum etiam spe, fide, & charitate sensibili destituit, & sola iam intentio vultuque eum sustentat. Nonnunquam in duabus inferioribus suis partibus, ut potè in natura & ratione intellectuali, nihil sentit dilectionis, quæ tunc in illis partibus maxime latet occulta. Attamen quandiu aliquid habet erga Deum fidelitatis in sua derelictione, aduersus sensualitatem & rationem inferiorem, in eademque sua derelictione quieto & resignato est animo, nec in desperationem, quam vitia vel sensus suggerunt, labitur, ut à molestia vel afflictione sua se excutiat, tam diu adhuc benè se res habet. Sin verò in rebus sensibilibus delectationem querat, aut ad externa se negocia & occupationes conuertat, etiam si bonæ illæ sint ac spirituales, ut per hoc pressuram, quam sentit, euadat, charitatem haud dubie discindit dilaceratque, atque ita de die in diem magis ac magis ab amore defluit deciditque, licet id ipse ignoret. Porro si fixus & immobilis perseueret, deoque in obscura ac tenebrosa sua derelictione

Honorem aut dignitatem appetere, quale

one fidelis permanere statuat, in supremo charitatis gradu, licet occultè, positus est, quam id ipse nesciat. Quumque omnia prædicta finem habent, & ad extremum usque ea sustinuit, iam fundum illius ab omni expurgatum est proprietate, & tunc magnos deinde etiam apud alios fructus facit, inuenitque deum in se suaviter quiescentem, & se in Deo in omnibus: quod experiri fatuus foret, quam inde fieri. Et quisquis id expertus non est, neque gustauit, nunquam rectè intelligere poterit, quid sit deum in veritate habere: quod nobis prestare dignetur, ut quomodo dictum est, non nostrum, sed suum duntaxat nomen exaltemus ac honoremus, nos ipsos verò, ut oportet, vera cum resignatione humiliemus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

DE VNO CONFES- fore non Pontifice.

Vt nemo solis externis operibus, institutis ac gestibus seu moribus suis considerare debeat, cum præterea necesse sit ante omnia, interius cordis fundum agnoscere, & vitiosas propensiones ac defectus mortificare.

SERMO VNICVS.

Lucerna corporis tui, est oculus tuus. LVCAE II.

Memoriam hodiè celebramus, dilectissimi, sancti N. famuli DEI, qui Christiana vita sua laudem & dignitatem Christi IESV, Dei ac Domini nostri, confessus est, demonstrauit, & longè lateque dilatauit, non modò per externa virtuosæ conuersationis ac vite suæ exempla optima, sed per hoc etiam, quod intus cor, sensus & animus illius, in vera resignatione & puro mortificatione sensualitatis fundo posita fuere, cum fixa DEO studiose famulandi, eique soli placèdi, voluntate. Que nimirum verè spiritualis sanctaque vita dicitur. Cæterum aduertendum vobis est, charissimi, multos hodiè esse, qui religiosi vocentur, & religiosum circumferant habitum, qui inordinatè ac indiscretè magna quædam adsumant exercitia, per quæ alios se fieri posse sperant ex gratia, quam sint ex natura: verbi gratia, ieiunia, vigiliæ, orationes, crebras confessiones, frequenter venerabile altaris percipere Sacramentum, dignissimam Chri-

quales plerique hodiè religiosi,

si vitam meditari, opera misericordie exercere, multas promereri indulgentias, & id genus alia facere multa, quæ quidem in seipsis bona & laudabilia sunt: at per ea nihilo fiunt meliores, sed suas duntaxat vires absumunt absque Dei laude, & suarum utilitate animarum, immò etiam in salutis suæ discrimen veniunt, propter falsam vitiosamque intentionem suam. Nimirum enim sese extrouertunt, nec cognoscunt semetipsos: unde fit, ut unde proficere deberent, inde potius deficient, & reddantur deteriores. Existimant enim se aliquid esse, quum nihil sint: multumque incircumspectè & incautè Deo seruiunt. Putant namque Deum se querere, sed secus se res habet. Cui igitur semper pro suo appetitu cum propria questione coniuncto, & sensualitatis sibi ipsi placetis imaginatione viuunt, ex cunctis operibus suis fieri nequeunt meliores. Immo quato fiunt seniores, & tales diutius perseuerant, tato & impatientiores redduntur, minusque se custodiunt à peccatis & defectibus, in verbis & actibus, etiam qui multum sibi placet, & grande aliquid se esse arbitrantur. Quod inde nimirum accidit, quod Deo ex naturali quadam delectatione & inordinato affectu seruiant. Verbi gratia quæ voluptas quædam vel affectus bona opera peragendi eos inuadit, etiam si prauis, id est, plus quam tandem ferre queant, sæpius bonis actibus insistant: & nunc hoc, nunc illud eis placet: iam hoc impedire, aliud sibi prodesse videtur: sicque incautè de vno exercitio se ad aliud transferunt, putantes omnia sibi intus prodesse, quæque eis pro sensualitatis affectibus facere libet, ea & impendit eis placent. Quæ verò intus non delectant, ea nec expedire sibi arbitrantur. Ideoque instabiles sunt, & nulla eis diu placent exercitia: quatoque amplius sic pergunt, verum tamen fundum nequeunt adipisci. Quicquid enim tam inordinatè assumitur, quantumlibet bona sit propositio ad illud, fallit hominem, licet isti persuasum sibi habeant, solum deum se intendere & velle. Et quis est, obsecro, quod diabolo velit famulari? nemo vtiq; nemo. Non est mentis nostre, ut eum velimus habere dominum, & tamen eius facimus voluntatem. Quandiu enim externis tantum operibus, absque pura dei intentione, Deo seruiamus, necdum deo in veritate vera cum deuotione seruire incipimus. Ipsum namque Christianæ perfectio-

Quid diabolo etiam à nolentibus seruiatur.

Atque vite fundum, non in externis duntaxat exercitijs, licet hec aliquod ad ipsa consequendam adferant adiumentu, sed multo magis in internis bonis operibus situm est, per que vitant peccata, & virtutes oriuntur. Preterea inveniuntur in monasterijs, qui ordinis sui rigorem in externis corporalibus rebus teneant: reperiuntur & in seculo, qui corpus ieiunijs, vigilijs, & id genus alijs, pijs utique & bonis exercitijs, affligant, qui elemosynas faciant, & nullam penitus fundi sui interioris habeant curam, ut is a vitijs expurgetur: sed in omnibus his, magnis quidem, externis operibus equè sint iracundi, invidi, superbi, detractores, vanæ gloriæ & magni nominis atque similibus cupidi: quæ nunc vitia nimiru, pro dolor, & inter religiosos & seculares abundant, per quæ diaboli irretiuntur funibus: & hi omnes desipiunt miserè, falluntque semetipsos. Credunt tanque se ob sola externa opera iustificari & saluari posse, quod utique fieri non potest, etiâ cor exigit Deus. Istos nimiru haudquaquam absurdè imaginibus forinsecus inauratis, intus verò vel lapideis vel ligneis comparaueris: & Christus dealbatis eos mortuorù sepulcris similes esse dicit, quæ a foris parent hominibus speciosa, intus verò plena sunt ossibus mortuorum. Ità, inquam, non sufficit ieiunare, vigilare, cæteraque spiritualia opera facere, nisi & mens à malitia expurgetur. Karum, pro dolor, hodie est, ut quæ benè viuat, cum tamen id ad eò impossibile nò sit, si modicum saltem adhiberemus conatum. Verum quod maximè cõferret sanctitatem, id negligimus, nec tale iudicamus: quæ verò minus conferunt, ex illis magnam speramus salutem cõsequi, & in eis laboramus ac desudamus plurimum, & multum diu quærimus Deum, & rarò uti oportebat, ipsum reperimus. hoc est, quod defectus seu verius indispositiones quasdam naturales, quæ intus nos molestant, abijcere conamur, cum id penè impossibile sit. que verò facile fieri possent, nec aliquem impedirent, ea nolumus, ea penitus non libent: at impossibilia quærimus, & ad ea inhiamus: ut que vel amamus ea vel odimus, iuxta hoc etiam cum inordinato amore ac desiderio, maximè secundum exterioris hominis motus, gerimus nos: & dicunt quidam id eò sic se habere, quod nesciant quid faciendù, quid

que hodie vitia dominentur.

Matt. 23.

ve dimittendum sibi sit. Sed hoc sciunt, utique & addicerent, si, ut oportet, viam veritatis & iustitiæ tenerent. Nec ex sola ignorantia id accidit. Si enim ea potior causa esset, non eos reprehenderet conscientia ipsorum de negligentia, si id omne facerent quod intelligunt faciendù: quod siue parum, siue multum foret, nihil amplius exigeret ab eis Deus, nisi & plura daret intelligere. Aduertite, quæso, charissimi, quæ diciturus sum. Quisquis alius fieri cupit per gratiam, quam est per naturam, huic summoperè studendum est, ut DEVM ex fundo cordis sui querat, amet, intendat, nihil verò prorsus semetipsum. Et hæc est iustitia, veraque deuotio ad omnem pertinens Christianum. Et quid est vera deuotio? Sunt enim qui putent dulcem esse affectum. Quod licet interdum verum sit, sepius tamen secus se habet, cum non raro talis dulcedo purè naturalis sit: ideoque multi errant & decipiuntur. Vera autem deuotio, voluntatis est promptitudo ad ea que diuini sunt cultus. Deinde & hoc ad vitam verè spiritualem pertinet, ut quis semel ad minus in die vel nocte intrò in semetipsum se recipiat, diligenterque cogitationes, verba, actus, & omnem denique vitam suam examinet & obseruet, vitiaque sua & defectus agnoscere discat. Vix enim fieri potest, quin semper aliqd inueniatur, qualequale illud sit. Quod si à vitijs & defectibus cupimus liberari & expediri, prius ea noscimus oportet: ac deinde talem cognitionem dolor & contritio sequitur de peccatis sic agnitis. Deinde summoperè curandum est homini, ut à veteri sua vita expediatur, vitia in se mortificet, mandatis Dei strenuè viriliterque adhareat, quæ quidem mandata non eadem ratione religiosi & secularibus idiotis data sunt, sed multo ad ea magis obligantur religiosi, quam simplices laici homines. Spontè etiam sese per vitam actiuam sanctæ Ecclesiæ vniet, secundum regulam & instituta ordinis sui. Hæc ante omnia in cunctis exercitijs necessaria sunt, ut potè in ieiunijs, vigilijs, laboribus & hisce similibus, quæ omnia sunt velut baculus quidam, vel manu ductio ad vitam spiritalem inchoandam: sed in seipsis perfecta spiritualitas nò sunt. Est enim complures inuenire, qui in his se exerceant, & nihilo secius omnibus maneant vitijs pleni, putà voluntate pro-

Vera deuotio quid.

Quid maxime iter sit hominis deuoti.

propria, inobedientia, superbia, iracundia, & his similibus. Præstet nobis Dñs Deus, ut ea, qua dictum est, ratione omnes nos verè deuotioni tradamus, ad laudè & gloriam ipsius. Amen.

DE VIRGINIBVS.

Ut prudentes virgines foris & intus ornate se debeant, quo ad eternas mereantur nuptias introduci. De vera quoque humilitate & amore, ad quæ non nisi per resignare, pati & diligere, peruenire licet.

SERMO VNICVS.

Quinque ex eis erant fatue, & quinque prudentes.

MATT. 25.

Dominus noster iesvs Christus, regnum celorum decem comparat virginibus, exornantibus lampades suas, & exeuntibus obuiâ sponso & sponsæ, ex quibus quinque prudentes, quinque stultas fuisse dicit. Ipsæque multum inter se dissimiles fuere: quãdoquidem stultæ carni secudum seculum & tentationes viuunt, prudentes verò omnia hæc deuotantes, secundum spiritum viuere adnituntur. Prudentes, inquam, in omnibus & foris & intus se refrenat & coërcet, quod stultæ nihilipèdunt. Ceteru ad exterioris hominis moderationem vel regimen quinque pertinet, virginibus obseruatu necessaria, si prudetes esse velint. **I.** primum est, ut modum obseruet, & teperrantiz metas non excedat, in edendo ac bibendo, in vestibus, in vigilando, in ieiunando, & in cæteris omnibus naturæ necessarijs, sed ea ita capiant, ut natura sustentetur, non autem ad vitia & peccata nutriatur corroboreturque. Secundum est, ut in omnibus simplicitatem sectent, vestes gerant simplices & asperas, in eundo & stando simplices sint, graues quoque seu maturos & simplices gestus siue mores præ se ferant, & in omnibus denique anxij sint. **III.** tertium est, ut omnem fugiant vanam societatem, maximè eorum omnium, qui verbis suis solliciti sint. Quartum est, ut manibus suis victum sibi parent, nunquam vacent ocio, etiamsi diuites sint: quãdo ocium omnis impuritatis ianua est. Quintum est, ut perpetuo quodam studio, labore, diligentia omnia sua membra ac sensus co-

virginibus seruatu necessaria.

erceat, contineat, & auertant ab omnibus que fortè sibi occurrunt tétationibus, ijsque viriliter ac seriò resistant, nec vnquam illis velint p̄bere cõsensum. quò nihil equè cõtulerit, quam ut tentationes suas radicibus humiliterque sancto cuidam homini reuelent, & iuxta consilium illius, corpus suu discretè ac rationabiliter castigent, & deuotis vacent precibus ad Deum. Sanè quecunque ita se secundum exteriorè hominem non gerunt, coram deo fatue virgines cõsentur. Deinde & hoc ad prudentes spectat virgines, ut & secundum interiorem sese ornent hominem, cuius ornatus fundamentum, cordis humilitas est: Eruntque sorores Dei, per hoc videlicet, ut faciant voluntatem eius: nec iudicabunt eas que malè viuunt in matrimonio. Nulli præterq̄ soli Deo in spiritualibus virtutibus suis placere velle debent: alioqui phariseis similes foret. Virginitas quidem præcepta non est, humilitas omninò præcepta est. Vnde superba virgo plus q̄ centuplo peior & putentior est coram DEO, q̄ nitati. vxor humilis. Neminè præterea odio habebunt, sed amore prosequuntur omnes: nec magnificè de se sentient, sed semper in metu & tremore erunt. Vbi enim peccata crescere & placere incipiunt, tepescit amor, tepescunt & relique virtutes omnes. Que verè virgines sunt, solè agnū sequuntur quocunq; ierit, si castitate simul & humilitate vera prædite sint. Si enim superbia vel alijs grauib⁹ peccatis infecte sint, prohi seculares in matrimonio positi, longè illas præcedunt, multoque sunt eis superiores. Trahit autem virginitas originem ex ipso Deo, à quo eam didicerunt angeli: quandoquidè in celestibus reperta est, & ibi perpetuò perseverabit post extremi iudicij diè, vbi corpora resurrexerint à mortuis: neque enim ibi nuptiæ celebrantur, sed erunt omnes sicut angeli dei, & nuptias ibi perennes celebrabunt virgines cum DEO. Ab omnibus namque hominibus absolutæ, soli DEO coniunctæ & copulatæ sunt, & æternos profertur fructus. Multam quoque in demones habent potestatem: solæque cantant canticum nouum, quod nemo alius cantare potest. Denique in his delicatis filiabus DEVS posuit thronum suum, delicatæque illius sunt esse cum eis, si tamen secundum intimum suum hominem viuunt in humilitate, pietate, resignatione, & cor-

Humilitas quato p̄stet virginitati.

Apoc. 14.

Virginitatis origo.

Mat. 22.

Apoc. 4.

Prou. 8.

& corde ad Dei amorem inclinato atque submisso. Ad Dei nāque amorem nemo, nisi per humilitatē, peruenire potest, quæ quidem humilitas donum Dei est, cuncta præcellens temporalia dona. Ipsa namq; cor hominis in vera constituit pace: nec aliq; pacis expers est, vel defestuosus, nisi qui humilitate caret. Si quis enim verè humilis esset, nullum vnquam peccatum admitteret. Ideoq; beatissima semper virgo Maria peccatum nullum committere potuit, quod verè humilis esset. Et vbi veram Deum humilitatem reperit, ibi mira & magna operatur. Denique diuus Augustinus ait, eum esse sanctissimū, qui humilimus sit. Signa porrò verè humilis hominis ista sunt, q̄ semper primū respicit semetipsum, & omnibus se donis indignum iudicat. Immo indignum se sentit, de quo Deus cogitet, vel qui homo ab illo credatur, qui pascatur & sustentetur à Deo sine intermissione: at nihilo minus pro cūctis his beneficijs multa cum humilitate sine cessatione Deo gratias agit. Adhęc, de nulla se re, qualisqualis ea sit, extollit, iactat, prædicat, laudat, sed Deo se potius debitorem fatetur pro omnibus donis illius: eundemq; finem habet & scopum vltimū in omnibus. Decet enim, vt virgo prudēs nō sibi duos statuat fines vel intentiones in rebus suis: vt quod Deum intendat & etiam seipsam, aut aliquid temporale simū: sed si quid diligit cum Deo, adminiculo ei esse debet ad perueniendū ad Deum, ipsumq; ad Dei gloriam referet ordinabitq;, & habebit infra Deum. Tales nimirū, dilectissimi, prudentes sunt virgines, non aliæ omnino. Magis enim nōs diligendus est, quā nuncijs omnes, quos ille mittit, quos nos dona vocamus. Insuper virgo prudens quātislibet polleat donis, non pluris indē se facit, q̄ erat cū necdū nata esset. Et quæcūq; huic Deus dona largit, cum eis pariter dat semetipsum: neq; em̄ aliquod in ea patit̄ obstaculum vel impedimētū: ideoq; operari in ea potest, quomodo sibi placet. Vndē & perfectissimā eā facit. Neq; em̄ præ bonitate sua continere se potest Deus, quin id faciat, vbi nos fideles reperit, locumq; illi p̄bemus, & patimur ac sequimur ipsum, & absque omni amore priuato operamur cum ipso. Verus præterea humilis, loco illo in quo est, & contubernio illorum quibus cum viuit, indignum se iudicat: semperq;

Hominis verè humilis signa.

locum nouissimum quærit, & vilissimam ex omnibus in necessarijs omnibus sibi petit portionem. Nulli suas queritur afflictiones, sed nec apud Deum vlla in reuel qualibet afflictione, nisi multo cum metu & tremore, putā dum nimīū crux eius inualefcit, conqueri audet. Cūctā siquidem de manu domini accipit: vndē nihil habet, quod de vlla creatura quærat, quātalibet ipsum iniuria afficiat, nec alicui imputare nouit si quid ei irroget: quando quidem cuncta, vt dixi, de manu iusti iudicis Dei accipit, certus quod nihil deus cuiquam euenire permittat, nisi quod optimum illi sit. Sic itaque virgines istæ, dilectissimi, absque tædio vitam agunt & moriunt̄. Et istud compendiosius est iter, quo ad Deum perueniatur & prudentum virginum agmen. Qui verò talis non est, aut esse laborat, ad stultarū pertinet virginum turbas, licet id ipse ignoret. Quisq; enim veraciter vult esse in Deo, & in suis & in om̄ium hominum oculis stultus fiat oportet. Nam qui seruare cupit animam suā, hic eā perdere debet per vanę gloriæ repudiationem exhibitionemq;. Deniq; ad veram quicūq; humilitatē pertingere exoptat, tria illi obseruanda sunt, humilis videlicet resignatio, pati, & amare. Cæterum qui resignationem voluerit addiscere, non modò graua foris & intus peccata vitabit, sed etiā intus in rebus internis ac spiritalibus nullā cū proprietate quæret delectationem: sed omnia bona exercitia sua, verbi gratia, vigilare, ieiunare, precibus ac lectioni meditationiq; insistere, consolationes internas, dulcedinem, lumina interna, gustare, cognoscere, sitire & appetere mercedem, ad venerabile Sacramentum adspirare, iubilare, cōtemplari, & id genus alia semper relinquere, paratus esse debet, quotiēs Deus voluerit: prorsusq; in animū inducet, nullum viliorem, ineptiorem, tepidiorē, neglectiorem, quā sit ipse, hominē superesse: ac nihilo minus sciens nihil negliget, nec ocio vacabit in cunctis actibus suis. Hac ratione, charissimi, nihil sit seu annihilatur homo in semetipso: quando quidem propria voluntas, priuatus amor, proprium sapere & videre, propria (id est, ex propria voluntate & sensu assumpta) instituta, & om̄is denique in bonis actibus sui complacētia, hic prorsus intereunt & amittuntur. Quantoque ista sui annihilatio,

Que tria ad humilitatem conducant.

tio, seu in ima depressio, abyssalior est, tāto & verior in se est, adducitq; hominem ad ipsum Deum, quando Deus humilitatis abyssus est: ibique anima illius, Deum profunda cum humilitate complectitur, & vnitur cum Deo. Sicque totus transformatur in Deum, quasi iam alius homo effectus sit: quod utiq; facit Spiritus sanctus, qui viuit in eo, ipsumque gubernat & regit. Alterū, quod obseruandū diximus, patit est. Et hoc maximè est necessariū ad humilitatē, vt patienter ac tranquillo corde (vt melius possumus) feramus irrisionem omnem, grata & inuisa omnia, tam quæ cōtra nos, quā quæ pro nobis sunt, prospera cuncta & aduersa, despectum oem, vilipensionem, lucrum & dispendium, & eiusmodi alia quæque: quoquo modo res fiant, siue foris siue intus, aut à quocūq; nobis quælibet irrogentur, etiamsi interdum nobis videantur non esse ea optima, vel etiā mala pro iudicio nostro, aut certè à virtutibus & salute animę nos præpedientia pro videre nostro. In his, inquam, & id genus alijs curandum nobis est, vt ea om̄ia simpliciter ac libet̄i animo (vt melius possumus) feramus, Deoque confidamus: & si necdū capere valemus, quare quod magnos hoc humilitatis nobis p̄feret fructus. Proprium namque sapere & videre nostrum, hic exarescet, & cūctā nobis cedent in bonum, si tantum patienter sustinuerimus. Et si interdum videat nobis, damnū nos hinc passuros, siue in temporalibus siue spiritalibus rebus, quas propria ex voluntate & sensu assumpsimus, contemendum id est, & pro certo habendum, cētuplo maiorem nos in Deo verisque virtutibus per huiusmodi humilem patientemque resignationē fructum facturos, quā si propria instituta, dei beneplacito neglecto, prosequeremur. Tertium denique nobis obseruandum, amor est, qui & ipse impediō facit ad humilitatem. Neque enim vsquam tam excellenter amor exercetur, vt in resignādo se patiendoque. Nam tametsi verum sit, aded nos in amore posse proficere in sublime, vt Deum per voluntatis vnionem amplexemur, nihilo secius tamen verū est, Deū totum cū vniuersa essentia sua in resignatum ac patientem hominem descendere. Ibi verò amplexatur eum eiusmodi amās anima, & ipse eam vicissim complectit̄,

totamque in se absorbet. Sicq; amittit semetipsam, & reuertitur in originem suam vndē profluxit: adeoque secunda efficitur, quatenus in hac vita fieri potest, se post hanc vitam æternaliter Deo suo fruiturā. Quod certè cuiq; veraciter obtingere debet, illi vera humilitas impediō necessaria est, vt & hic deū cōtemplari discat, quatenus fas est. Ad hanc porrò contemplationē tria necessaria sunt. Primū est, vt puram habeamus intentionem, vt videlicet nil nisi Deum desideremus, nihil diligamus nisi Deū, ipsiq; soli placere, ipsiq; solum amare studeamus. Qui tales sunt, illi Deum hic verè cōtemplantur. Alterum est, vt Dei beneficia cōtemplamur, aduersa omnia humiliter sufferamus, Deo nos funditus ex amore resignemus, & quilibet demum ex dei munere intelligamus, quālibet etiam illa occulta & abdita sint, ex ipso cordis fundo nos humilemus, nec quocūq; omnino erigamur in sublime. Tertium est, vt in exercitijs spiritalibus strenui, serij, studiosi simus, cordaq; nostra ad Deum erigamus, per materiā quamcūq; vel quālibet speciem siue modum, quæ magis nobis sapiant, magis ardeat, & quāmaximè nos trahant, siue sint ea de Christi humanitate, siue diuinitate eiusdē, siue de beatissima trinitate, siue de vita & passione Saluatoris, vel virginis gloriose, aut aliorum sanctorū, cōtemplando videlicet, vndē omnia illi fecerint. Quodlibet namq; sacrę scripturę punctum, diuinum quendam sensum continet, qui deinde in affectum trahendus est. Sanè consequetur quis à Deo quæcūq; vellet, si his tribus præditus esset: putā, intētionē verā, patientia, resignatione ex amore & humilitate ac strenuitate in exercitijs spiritalibus. Quod certè nō parū cōferunt natura bona, caput forte, & sensus apti atque subtiles. Quæ quisq; ex diuina gratia adeptus est, multum in vita spiritali proficere poterit. Deniq; virtutes oēs, cūctāque in quibus virtuosa opera in his sex posita sunt: Primum est, humilitas vera: Secundum, patientia equanimiter: Tertium, resignatum esse in omnibus: quartū, vero amore præditū esse: Quintum, diuinā in cunctis habere intentionē: Sextum, strenuum ac serium esse in exercitijs spiritalibus. Præstet nobis dominus Deus, vt omnes de prudentum virginum numero simus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Que tria cui cōtemplationi necessaria.

III.

Quo quis omnia que vellet, à Deo obtineret.

In quibus virtutes sex, omnes posite sunt.

IN FESTO DEDICATIONIS ECCLESIAE.

De renouatione exterioris interiorisq; hominis: Vtq; natura abnegare seipsam, & mori sibi ipsi debeat, in omni viscosa ad creaturas vel qualibet creata extra Deum adhaesione, & vti deinde Deus suu in homine locum sibi statuatur, sumpta comparatione vel similitudine a triplici genere pennarum, super quas (teste propheta) Dominus ambulat: & arbore sycomoro, quam omnes ascendere habent, qui Deum excellentissimo videre modo velint.

Psal. 103. Luc. 19.

SERMO I.

In domo tua oportet me manere. LVCAE 19.

Estum hodie dedicationis templi huius agimus, dilectissimi. Ita que ritus omnes & exercitia externa sanctae ecclesiae, quae in huiuscemodi festis obleruat, omnia nos ad interiorem remittunt diriguntq; hominem, vbi vera semper dedicatio & innouatio vera perpetuo esse debet: simulq; inuitat nos & adhortantur ad veram nostri praeparationem, vt Deus omnipotens perfecte in nobis conuiuium seu nuptias celebrare queat. Iam quod ad vocabulum Dedicationis attinet, per ipsum nobis innouatio significatur. Hec autem innouatio vbi fieri debet, naturam semetipsam abnegare & deprimi prorsus oportet in omnibus viscosis affectionibus & adhaesionibus suis ad quaelibet creata extra Deum, vbicunque id notatur & deprahenditur, siue id amici sint, siue cognati: necno & ea omnia prorsus abdicari necesse est, quae extrinsecus naturae immodice placent, & in quibus ea delectationem capit in quibus suis sensibus ac viribus, & quibuslibet institutis & operibus suis. Huc porro faciunt no minimum exercitia corporalia, vt sunt, ieiunia & vigiliae, si ea natura sufferre queat. Certè non aduertitis neque probatis, charissimi, quam occulte, quam latenter natura quod suum est querat, sepiusq; suam capiat delectationem & voluptatem, vbi nos necessaria sumere credimus. Itaq; id agendum est, vt homo noster rationalis studiosè bestialem hominem contineat in officio, ipsique in omnibus dominetur, modereturque. Idque multo cum studio comparandum est. Et in principio qui-

dem valde molestus est & dolet plurimè, mori cunctis oblectationibus inordinatis, in cibo & potu, invidendo, audiendo, stando, eundo, in verbis & operibus. Verum si inimicae hae, foetidaeq; ac bestiales voluptates delectationesq;, quatenus inordinatae sunt, in nobis mortificatae forent, optimus profectò Christi odor efficeremur, quomodo apostolus inquit: Bonus odor Christi sumus. Vbi enim haec naturae impedimenta abiecta & eliminata sunt in hoie, fit illi quod in psalmo quodam legitur: Qui ponis nubem ascensum tuum, qui ambulat super pennas ventorum. Hoc est, posteaquam terrenas in se affectiones seu propensiones homo mortificauit, locum suum Deus in ipso constituit. Triplex verò genus quoddam pennarum in scripturis reperimus, super quas Deus ambulat. Primae sunt columbae, Secundae aquilae, Tertiae ventorum. Pennae columbae, homines puros significant, sancta simplicitate praeditos, absque felle temerarium iudiciorum, prauarum suspicionum, & in peius interpretationum omnium quae in alijs sunt: mites quoque & modestos, quietos ac patientes, mansuetissimam Domini nostri IESV Christi vitam & conuersationem imitantes. Super horum pennas, cunctosque ascensus eorum, id est, super intentionem, amorem, desiderium ipsorum ambulat Deus. Secundò ambulat idem super aquilae pennas. Aquila, quod notum est omnibus, in tam sublimem fertur, vt videri nequeat. Itaque hominem designat qui cum vniuersis viribus suis intus in sublime euolat, qui que & interiori & exteriori hominem suum pro viribus intendit siue extendit, sursumq; ad superiora contendit per cognitionem & amorè, siue cognoscens & amans, vt nulla eum vis sensibilis consequi possit. Et super horum pennas similiter ambulat Deus. Tertiò & super ventorum pennas ambulat. Ventus celer, velox, & subtilis est, ita vt sciri non possit, vnde veniat aut quò vadat. Per hos igitur ventos homo intimus, occultus, supremus, deiformis, Dei imagine insignitus, accipit: qui omnem omnino excedit intellectum, & quocunque ratio sua operatione pertingere potest: & omnes quoque superat sensus: reuolatq; in originem suam, & in esse suum non creatum, siue ideam: ibique lumine efficitur in lumine, in quo lumine re-

2. Corin. 2.

Psal. 103.

Triplex pennarum genus.

Pennae columbae.

Aquila.

Ioan. 3.

stinguuntur modo quodam, & velut tenebrae sunt cuncta naturalia & infusa lumina, quae infra hoc lumen vnquam emicuerunt, haud secus quam ad splendorem Solis lucidi, omne stellarum lumen obtinebratur. Et quomodo stellarum splendorem, qui vix vnquam tantus fuit, quantus hac nocte elapsa, ingens Solis lumen obtinebravit: ita & hoc lumen, quod in isto fundo lucet, cuncta naturalia quae vnquam apparuere, obscurat lumina: adeoq; in eodem fundo splendor illius inualefcit, vt adeò spiritum excedat superetque, vt in comparatione illius, spiritus tenebrae videatur, ob luminis illius immensitatem & excellentiam, cum id & ipsi & creaturis omnibus incomprehensibile sit. Ita enim creaturarum omnium intellectus ad hoc sese lumen habent, vt hirundinis oculi ad lucidissimum Solem: & quomodo si quis infirma acie in Solis axem intendere velit, Sol ipse tenebrae oculis eius videt, tum ob luminis fulgorem nimium, tum ob imbecillitatem ad spectus. Hinc gentilis quidam rex ait, Deum tenebras esse post omne lumen, ipsumque mentis ignorantia cognosci. Hoc verò nobis, qui Christiani dicimur, no parum dedecori & probro est, potuisse hoc gentilem, & in super regem, intelligere, cum nos tam nihil in de sciamus. Heu quid agimus miseri? quae studia, quae occupationes nostrae sunt? Ceterum vt in hoc dedicationis festo de Zachaeo legimus, magnoperè eum desiderasse videre Dominum, sed non potuisse, quod statura pusillus esset, ideoque arbore sycomorum ascendisse: ita nimirum & homo iste intimus videre appetit eum, q haec in ipso mira tempestatesque excitauit: sed ad hoc statura breuior est & minor. Quid ergò faciet? Nimirum arborem ascendet sycomorum, hoc est, omnia ea faciet, quae iam ante diximus, putà, sensus naturamq; mortificabit, & homini interiori viuet, super quem, vt audistis, Deus ambulat. Hoc verò maxima est stultitia apud seculi huius sapientes, quam vnquam audièrunt: immò insania quaedam eis videtur, & mera quaedam fatuitas: idq; illis etià, qui fortè tot libris, quot centum marcis vix cõparentur, abundant, eorumque lectioni studiosissimè vacant: qui vti què meram id stultitiam ducunt. At certum habetote, charissimi, hanc esse stultitiam, quam DEVS elegit. Audi ipsum Dominum dicentem:

Luc. 19.

Confiteor tibi Pater, Domine celi & terrae, quia abscondisti haec a sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea paruulis. Fuit hinc reuelatù quiddam admirabili virgini S. Hildegardi sub iucundissimis quibusdam speciebus, quae in eiusdem sanctae virginis libro, & in monialiù nostrarum refectorio depictae cernuntur, in huc modum: Duè quaedam imagunculae sunt: Harum altera cerulei coloris vestimèto obuoluta est, & nullos in se oculos habet: sed vestis eius vndique plena est oculis, significatque sanctum Dei timorem, non quomodo vos timorem dicere consueuistis, sed timorem illum, qui hominè facit sollicitè ac studiosè obseruare seipsum in locis, institutis siue modis, verbis & operibus cunctis: qui idcirco faciem & oculos non habet, quòd obliuiscatur sui ipsius, pro eodem ducens, siue ametur, siue odio habeatur, laudetur an vituperetur: & absque manibus, quòd nihil omnino sibi assumat arrogetque, sed in omnibus semper ex animo se resignet & omnia. Iuxta hanc altera posita est imaguncula, veste pallida operta, manibus sursum erectis, & ambae nudis stant pedibus: istaque posterior caput non habet, nam desuper diuinitas posita est sub auri purissimi specie, quae faciem omnino non habet, sed purum duntaxat aurum est, & incognitam signat diuinitatem, ipsumq; aurum in hanc dorsum manat imaginem, capitis in ea locum occupas, sicq; diuinitas caput illius est. Imago quidem haec, veram nudamq; spiritus paupertatem significat, cuius caput propriè Deus est. Pallida verò vestis illius, conuersationis designat simplicitatè, quae nihil sibi arroget vel vsurpet, & expedita purissimamq; resignationè. Quòd autem vtraque nudis stat pedibus, nudam exprimit verissimè Saluatoris nostri IESV Christi vitæ & conuersationis imitationè. Porro cerulea vestis imagunculae prioris, immutabilitatem significat, hanc videlicet, vt non hodie te exerceas, & cras in termittas, sed continuè ac immutabiliter ad finem vsque perseueres. Deniq; manus erectae, id notant, vt ad omnem simus Dei voluntatem, siue agendum siue patiendum sit, prompti atque parati. Ista planè dilectissimi, arbor illa sycomorus est, quam omnes illos ascendere oportet, qui Deum & in presenti & in futura vita modo excellentissimo visuri sunt. Sed iam in arbore

Matt. 13. Luc. 10.

visio quaedam S. Hildegardis.

Imagunculae duarum significatio.

Luc. 19.

posito Zachæo, videamus quid Dominus dixerit: Zachæe, inquit, festinans descende. Ità prorsus descendas hinc oportet, id est, ex omnibus his nec pilum tibi referues, sed descendas in merissimum nihil tuum, nil posse, nil valere tuum. Quia, inquit, hodie in domo tua oportet me manere. Id enim necessariū est mihi. Iam si fortasse ascendit quis in arborem, & quandam veritatis percepit irradiationem, eamque non possedit, nec propriè tamen percepit, id eodè factum est, quod adhuc quandam naturalem habeat ad eiusmodi affectionē seu adhesionem, & natura ac gratia simul adhuc in ipso operentur, & necdum veram resignationem adeptus sit. Quicquid verò natura operatur, semper quandam maculam habet, nec perfectè purum est. Huic igitur dicit Deus ut descendat, id est, perfectè abneget, exeat, mortificet naturā in modis omnibus, in quibus aliquid habet proprietatis. Quia, inquit, hodie in domo tua oportet me manere. Hoc est hodie semper iterum. Sic & postea dicit: Hodie domui huic salus facta est, quam nobis omnibus præstet benignitas & clementia conditoris nostri, qui est in secula benedictus. Amen.

IN EODEM FESTO.

Vt interiora hominis munda valeant domus orationis fieri. De negociatoribus, id est, pravis incidentibus cogitationibus, quæ in hoc templo negociantur, & bonis ingentem adferunt fructum. Quid oratio & deuotio sit. De tribus denique, per quæ ad internum perueniatur regnū, quæ sunt, vera fides, rationalis Dei cognitio, & oratio deuota.

SERMO II.

Domus mea, domus orationis vocabitur. MATT. 21.

In euangelio illo, dilectissimi, vnde hæc, quæ iam audistis, verba desumpta sunt, ipse nos Dominus ac redemptor noster instituit, edocuitque, quid factū opus sit, ut eodè pertingamus, quod interiora nostra domus orationis fiant. Templum enim Dei sanctū est, ait Apostolus, quod estis vos. Nimirum ementes & vendentes, primū ex hoc templo expellēdi sunt, id est, imagines, phantasmata, & delectationes omnes creaturarū, propriaque voluntas: necnon & lachrymis abluendum est, ut mundum sit. Sanè

1. Cor. 13.

Ementes ac vendentes

quæcunque sunt templa, siue istud in quo nos sumus, siue quæ Romæ sunt, siue alio quouis loco, non id eodè sancta sunt, quod domus sint, sed ob inhabitantem in eis Deum. Sic anima templum est gratissimū & amabilissimū Dei, in quo in veritate idem ipse moratur, cum omnis inde difformitas expulsa & eliminata est. Nā quæ illic DEI habitatio esse queat, ubi priuilegium vna de DEO, quadraginta de alijs friuolis rebus cogitationes habētur? Itaque & hoc diligenter expositum est, qui ementes & vendentes fuerint, quæque eorum negociatio, ea videlicet, quæ in propria voluntate sua, & voluptatibus ac oblectamentis creaturarum vixerint. Atque extra omnem id controuersiam est, quisquis Deum intra se habitare & operari voluerit, cuncta eum necessariò extra se media omnemque difformitatem, id est, amorem omnem & delectationem mortalium creaturarum, quarum Deus ipsissima causa non est, expellere debere. Iam si quis diceret, decem media minus quam vnū nocere, ut verbi gratia, decem hominum familiaritatem, amorem, amicitiam minus adferre dāni, quam vnus: stultus ille censeretur, & quiuis etiam puer facile aduerteret, non rectè illum sentire, faciliusque vnū vinci & expelli, quam decem. Attamen sciēdum est, charissimi, decem vitia, quæ quis credit & certò cognoscit esse vitia, non perinde periculosa perniciosaque esse, ut vnū, quod quis cognoscere recusat aut habere pro vitio, & in eo semper pertinaciter & obstinato animo perseuerat. Enimuerò humiliter nos occulta nostra peccata timere oportet. Vnde cum se quis diuinæ misericordie humiliter prosternit, vitiosumque agnoscit & confitetur, facile illi remedium præstari potest: Si verò pertinax sit, semperque se excusare velit, nunquam illi medicina adhiberi poterit, sicut nec illis facile succurri potest, quibus omnia sua reuera iustaque videntur. Quamobrem cauere hæc, quæso, charissimi, haud secus, quæ in infernum ipsum seu mortem nunquam finiendam. Quod si quis sanctissimum totius orbis hominē sciscitare-tur, tantum ne plorauerit, quantum plorare debuisset: responderet haud dubiè, minimè se id fecisse, sed necdum millesimā se, quam debuisset, fudisse lachrymā: iam verò se primū incipere. Si ergò sic sanctissimi quique sentiūt, vobis ipsis quæso caue-

Anima que le sit DEI templum.

An semper legendū.

uetè charissimi. Cæterum querat hic fortasse aliquis, quandoquidem ita de se semper sentiunt boni, quasi nunc primū plorare incipere debeant, vtrum semper plorandum sit. Cui respondemus, flendū esse & nō flendum. Nec quisquam in animum suum inducere debet, aliquid se, quantumlibet minimum, superasse vel excessisse. Vnde verò ubi sic templum animæ mundatum est, negociatoresque inde profugati, id est, ubi omnes creaturarum imagines & oblectamenta eliminata sunt, ita ut plena voluntate, plenoque cum cōsensu seu permissu ea minimè rursū intro recipias retineasque, tum si nihilo minus hi peruersi negociatores rursū suis cum mercibus irrumpant, euestigio abscedere cogitur: & licet fortasse aliquam ibi præter voluntatem tuam permissumque tuum moram faciant, nil tibi nocent: sed quantumlibet diū sic ibi hæreat, per idem ostium, quo ingressi sunt, rursus exire compellunt: & quod plus est, si quæ mala, si quem finem ibi reperiant, qui etiam vel vigin-ti illis annis hæserit, vnā secum abspotare, templumque tuum mundare cogunt, si tantum ut dixi, absque tuo consensu & permissu ibi moram faciant. Siue enim id sit, verbi gratia, superbia, siue auaritia, siue luxuria, siue alia quæuis, quandiu contra voluntatem tuam sunt, nō modò non maculant, sed etiam mundant te purificantque. Scimus enim ait Apostolus, quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Deinde Dominus inquit: Domus mea, domus orationis vocabitur. Ad orationem deuotio requiritur. Et quid est deuotio? Deuotio est, quasi vouere se deo, & intus obligare cum intentione vel affectu æternitatis. Dum ergò sic te DEO deuoues & obligas, deuotionem habes, ubicunque etiam sis, aut quæcunque bona opera agas, cuiuscunque illa generis sint. Neque necessarium est ad deuotionē, ut semper iudices, aut magnam dulcedinem experiaris. Sunt ea quidem accidentia quædā. Sed substantia vel essentia deuotionis, in hac interna sui oblatione, vel vnitione, vel obligatione cū deo, sita est. Hæc deuotio multæ virtutis & efficacie est: per ipsamque arietes ad murum applicant: in proximo est, ut homini pateat ingressus in regnum Dei, quod intra nos est: vicino muri collabent. Apud diuum Hilarium tria leguntur, per quæ compen-

rom. 8.

Deuotio quid.

Deuotiois substantia ubi sita.

Luce 17.

diò ad hoc regnum peruenitur. Primum est, fides vera: Secundum, intellectualis seu rationalis Dei cognitio: Tertium, oratio. Et quid est fides? Sanè non omnes Christiani, fideles sunt. Immodò ut in cæmeterio multi mortui iacent, ita intra sanctam ecclesiam per plures sunt qui viuere videntur, & reuera mortui sunt. Quid ergò est, inquam, viua fides? Non aliud prorsus, quam viuus quidam fauor ex interioribus procedens, erga Deum & quæcunque diuina sunt. Videat interim aliquis vel audiat quilibet ad fidem pertinentia, ut vel de diuinitate, vel humanitate Christi, vel supergloriosissima venerandaque Trinitate, vel alijs quibuscunque, si viuam intra se fidem habet, hæc eadem multo ei melius ostēdit esse Deum, eundemque longè sibi lucidius apertiusque inesse per illam intelligit, quam omnes illi Theologi suis rationibus probare possent. Viuit nanque & commoratur in intimo illo regno, ubi vita hæc erumpit scaturitque, ex ipsissimo fonte suo. Ceteri homines, quorum heu maxima multitudo est, adhærent quidem vite, sed facillè fieri poterit, ut nubecula, quantumuis parua, eam operiat & abscondat. Ut si splendor Solaris viua quædam res foret, quæ moueret semetipsam, & nubes hunc interciperet, vita haud dubiè interiret: Sic & facillè accidere potest, ut aliqua peccati nubes hanc in eis vitam prorsus operiat & extinguat, quod admodum fragilis sit in eis. Sin verò illos qui verè viuunt, & fide sunt viua præditi, aliqua peccati nubecula inuoluat, quum omnes defectuosi & ad vitia procliues simus, sol ipse seu vita ipsa nubem illam perrupit penetratque, celeriterque reuertuntur, eo quod vita in eis radices stabiles miserit. Vnde & redit & penetrat nubem huiuscemodi, citiusque inde se auertit. Quumque illi alij collabuntur, isti perseuerant. Cur autem alij excidant, ratio est, quod ad interiora sua minimè pertingant: si verò eodè se recipiant, mortuum ibi quendam reperiūt, & quidē carnem mortuam, etiam putentem. Ah efferrant eum, quia mortuus est: hominem, inquam, reperiunt tepidum, frigidum, aridumque, extinctum, cui graue est ac onerosum, quicquid diuinum est, & ad Deum pertinet. Faciles nimirum forent, si vitæ stabiles, quantumuis alioqui tenuiter, adhererent: saluaretur utique, si tales decederent, & tandem, licet tardè admodum, beatitudinem

tria quædam notanda:

L.

Viua fides quæ quidam

consequerentur. At facile euenire poterit vt decidant: quandoquidem nullam neque viam neque modum habent ad sua interiora pertingendi, sed semper in his exterioribus versantur, prorsusque steriles, inanes, aridi, ac sibiipsis nimirum extranei, ignoti, peregrini sunt. Cæterum præclari illi viuique homines in vita habitant, eademque intus sentiunt: ipsique rerum internarum & veritatis notitiam habent: & quicquid eis forinsecus occurrit, quod diuinum sit, vitam interiorè excitat cum quadam ad hoc propensione, cum amore, cum complacentia. Et hæc in istis sunt, non in alijs. Enimvero in interiori regno commorantur, ipsumque gustu contingunt: quod omnino abditum & occultum est illis, qui in ipsum minimè perueniunt. Secundum est intellectualem seu rationalis cognitio Dei. Et hæc isthic in hoc regno inueniunt. non est quod se extendas, vel hanc longius inquiras, o homo. Isthic eam inuenire est, seipsamque reuelat detegitque: hinc lux ipsa lucet: hinc ad regnum istud per dextrum ostium viamque rectam, non per posticū, intratur. Qui huc pertigerunt, de illis verissime dici potest: Regnum Dei intra vos est: & ipsi veritatem reperiunt, omnibus illis incognitam, qui secum domi non morantur, illisque duntaxat notam, qui illic habitant. Inueniunt, in qua, hinc, quod Dionysius ait, quod rationem, cogitationem, intellectum omnem longè lateque excedit, lumē ipsum in lumine. Parisienses quidem Theologi insignes, ingentia legunt volumina & folia voluūt: quod equidem non abnuo factum bene: sed isti librū vitæ legunt, in quo omnia viuunt: peragrātque cælum & terram, & in ipsis stupenda legunt opera Dei: ac ulterius ad angelorum procedunt discretos ordines, & deinde ad supremam & excellentissimam literā venerandæ semper Trinitatis perueniunt, contemplantes ibi, vt pater filiū ab æterno genuerit, vt verbum æternum perenniter luserit in corde patris, vt sanctus spiritus ab utroque promanet, vt beatissima Trinitas in omnes se beatos spiritus effundat, vtque hi rursus mirabili cum beatitudine in ipsam se refundant. Et hæc est

beatitudo, de qua Dominus ait: Hæc est autem vita æterna, vt cognoscant te solū verum Deum, & quem misisti IESUM Christum. Hæc prorsus vera est in hoc templo vita: hic verus ac præclarissimus ludus est: hic summus pontifex in proprio suo palatio est: hic denique regnum istud adeptum est & apprehensum: quandoquidem cuius præsentiam molestiæ, dolores, miseræ, afflictiones omnes euanescent: quod soli experti satis nouerunt. Non norunt hoc, iuxta hunc modum, omnes etiā eruditissimi Doctores, qui non ipsum experientia assequuti sunt. Quisquis autē plus inde percipit, viciniorque ad ipsum pertingit in hac vita, ille & in futuro seculo deo vicinior erit, magisque id in eo detegitur: & DEVS in eo magis laudabitur, & omnium semper beatissimus erit. Tertium, quod hic sanctus commemorat, oratio est. Quid autem est oratio? Primum quidem, vt alij tradidēre, mentis est ascensus in Deum: sed iuxta spiritaliorem seu viciniorē quendam sensum, oratio est vnitiua spiritus creati in increatum Dei spiritum introuersio cum proposito, quod à diuinitatis æternitate mouetur. Qui sic orāt, veri sunt adoratores, patrem in spiritu & veritate adorantes: quales & petit pater, qui sic eum adorent, vt Dominus inquit. Isti quecunque petunt, accipiunt: & inueniunt quicquid querunt. In hac oratione & inuenitur aliquid, & amittitur. Quid, inquis, amittitur? repletur, & spiritus, & omnia ea de quibus supra diximus. Quod autem ista abeunt? Nimirum in Deum profluxere, & vnus cum illo spiritus facta sunt, vt beatus Apostolus inquit: Qui adheret deo, vnus spiritus est. Quod quid sit, quæue ratione fiat, melius sentiri, quod dicitur potest. Et quecunque hinc dicta sunt, minus sunt ad rei veritatem, quam acies acūs vnus ad vastissimum cæli orbē. Experiri id magis faciat nos Deus. quod nobis prestare dignetur sublimis & adoranda Trinitas, Pater, Filius & Spiritus sanctus. Amen.

VTI

AD RECTE CONFITENDVM, EXHORTATIO.
VTI SIMPLICITER
& rectè confitendum sit, & fundum interius obseruandum,
optima D. Thauleri institutio exhortatioque.

ORATOR ET obsecro vos, & consulo vobis, dilectissimi, vt antequam sacerdotē confessori accedatis, Deo discatis intrinsicè ac purè confiteri omnes defectus & vitia vestra, eique vos ex imo cordis reos fateamini, & intus coram ipso grauiter exaggeretis ac ponderetis defectus vestros cum dolore & contritione cordis: nec in consuetudinem trahatis forinsecus minores defectus prolixius confiteri, & scrupulosius ac distinctè quotidianas exprimere culpas vestras: quandoquidem per quædam minima, aut fortè superuacanea, & ad confessionem non pertinentia, quæ confessioni intermisceri solent, illis qui audiunt confessiones vestras, preciosum tempus perditis, & tædium ac nauseam ingeritis. Cæterum diffusa & inordinata huiuscemodi confessio defectus non tollit, nec (quod sæpius dixi) Confessores, immò nec Pontifex ipse, in eiusmodi defectu, quos corrigere non vultis, auctoritatem habent. Vnde ad vos ipsos intrò vos recipite cum vestri ipsorum cognitioe. Externa siquidem hæc prolixa & inordinata enarratio, absque interna confessione, perexiguos parit fructus in illis quæ mortalia peccata non sunt: estque indicium, negligere hominem vel minus studiosè facere internam confessionem. Quam si, vt oportet, faceret: ad eò quotidiana hæc incidentia vitia vel defectus intus abolerentur, vt vbi ad confessionem perueniret, aut parum, aut fortasse nihil omnino, quod inde distinctè diceret, memoria completeretur. Cui tum facile remedium foret, vbi sic prius causam suam cum deo complanasset. Hæc autem omnia de venialibus culpis dicta sunt: à mortalibus custodiat vos Deus. Cæterum interna sui obseruatio, maximopere ho-

Obserua-

mini necessaria est. Multas siquidem pelles intus habet, fundum eius operientes, quæ desuper excreuerunt. Vnde fit vt sibi ipsi abditus & ignotus maneat, & veritatem similiter non cognoscat, licet & ipse ignoret: & cum alia multa sciat, seipsum nesciat. Habent quidam vel triginta, vel quadraginta eiusmodi pelles istar bouinarum pellium crassas ac duras, ita alias alijs adherentes, vt in cepa sibi mutuo iunguntur atque succedunt tunicæ illæ siue pelliculæ ad intima vsque illius. Hæc verò non confitendo tantum, vt vos arbitramini, deponi queunt. Quod si quæras, quænam istæ pelles sint, nimirum omnia illa sunt, in quibus te ipsum & aliquid tuum habes, intendis, capis, quæris, vteris, quorum Deus vera causa & finis non est. Quæ omnia, idola sunt: vt verbi gratia, imagines rerum, propria delectatio seu voluptas, propria voluntas, oblectamenta sensu ac naturæ, quæ haud secus possidet homo, quæ Rachel idola patris sui, quibus desuper insidebat. Ad horum numerum pertinet & ista, videlicet præsumptio seu iactantia, irrefignatio, negligentia, & incuria omnium rerum diuinarum. Ista has omnes faciunt pelles: quæ quidem omnia in confessione dici non possunt: sed intus ea homo diligenter obseruabit, & humiliter agnoscet coram Deo, simulque ex toto corde se pedibus illius prosterneret. Quod dum facit, dum sic omnino se reum illi fatetur, facile illi remedium est, si tamen pro viribus inde se per Dei gratiam auertere velit.

BREVIS QVAEDAM
ratio seu formula generalis cul-
pas confitendi, pro illis qui
in Religione aliqua de-
gunt: & vt indulgentiæ promerenda sint.

Cæterum his verbis quotidianas generatim culpas in confessione exponere licebit: Confiteor me peccasse vanis & inutilibus cogitationibus, etiā sub horis & precibus meis, quas me bonis cogitationibus peruenire oportuit, quod per incuriam meam mihi accidit. Confiteor quoque me verbis peccasse inutilibus & infructuosiss, frangendo

silentium meum locis & temporibus phibitis paucis verbis: peccavi etiā ociosis, nimis, duris, scōmaticis, incautis, dubijs, imperfectis, & minis pacificis verbis. Cōfiteor pręterea me operibus peccasse, negligendo seu minus studiose obseruādo meipsum, ordinem meum, chorum, statuta: itemq; inobedientia & ingratitude. Confiteor me non amare & laudare Deum meum, non obedire inspirationibus & admonitionibus illius, confratribus & conforibus meis non bonum me p̄buisse exemplū, vt meritō debui, castitatem denique, paupertatem, obedientiam & quęcunq; deo & ordini promisi, non me obseruasse. De his igitur & alijs omnibus dico culpam meam. Porro indulgentias hoc pacto petere licebit, vt mēte vel ore dicatis: O Domine Deus meus, si eō peruenire possem, & mei iuris essem, quęrerem & mererer indulgentias illas vel illas, etiam per pluuias, per niues, per gelu, per frigora. At nunc p̄dulcissime & amatissime pater, quum id non possim, pergo illuc affectu seu desiderio, orans & obsecras, vt largas mihi p̄beas eleemosynas indulgentiarum illarum, bonorumq; omnium quę in illo templo & quibuslibet alijs locis fiunt, cunctorumq; que mihi ex amore amantibus vulneribus tuis, ex quibus gratia omnis profluxit, peccatorum meorum veniam & indulgentiam largiaris. Sanē posset quis ea hęc fide & confidentia desiderare, vt tantum acciperet, quod etiam totum mundum posset locupletare. Pręstet nobis omnipotens deus, vt ita ipsum cognoscamus, & diligenter obseruemus fundum nostrum. Amen.

VTI PROFICERE debeamus, ex singularibus proprietatibus & distinctis nominibus illis, quę Deo attribuantur.

Moses inquit: Audi o Israel, Deus tuus, Deus vnus est. Deus, inquit, vnus est solus & simplex deus, Quod tamen verum sit, nihilo minus multum nos profectū facere possumus in singularibus, proprijs, distinctis nominibus illis, quę ei attribuantur, in essentiaq; ipsius, quibus nos nihil nostrum opponere debemus. Vt enī aliās dixisse me meminī, sicuti olim ea

quę temporalia sunt in Christo, vt potē natiuitatē, opera, instituta, vitam deniq; illius omnem, meditari consueuimus: ita nunc mentē nostram semper ad superiora subleuare, supraq; tempus ad aternam essentiam & modum nos rapere debem. Potest autem in his proprietatibus mentem suam homo velut in speculo contueri actiuo quodam modo, vt videlicet aspiciat Deum esse essentiam puram, quę omnis essentię essentia sit, & tamē rerum omnium nihil sit. Enimuerō quicquid est, & quod esse habet, & quicquid essentia quędam est, & bonum est, Deum in se habet. Vndē Augustinus ait: Si videris bonum angelum, bonum hominē, bonum cælum, tolle angelum, hominem, cælum: & quod reliquum est, bonorum essentia est, id est, Deus. Ipse nanque est omnia in omnibus, & tamen longē supra omnia. Habent quidem creaturę omnes bonitatem quandam, habent quędam amorem, sed nec bonitas, nec charitas sunt, & c. sed solus deus bonitatis, amoris, & omnium quę essentia dici queat, essentia est. Huic iam sese opponet homo, in ipsamq; totis viribus, actiuo, sensibili, & contemplatiuo modo immerget semetipsum, suum videlicet omnimodum nihil, vt ipsum accendatur, renouetur, & vt ita dicam, essentietur in essentia diuina, quę sola essentia, vita & actio est omnium rerum creaturū: deinde vnice vnitatis essentię huius proprietatem contempletur. Deus nanq; in vltimo ē simplicitatis seu vnitatis termino, in ipsoq; multiplicitas omnis vnitur, & ad simplicitatem redigitur in vnice vna essentia ipsius. Ceterum essentia eius, illius operatio, illius cognitio, illius p̄mium, illius iudicium, iustitia, misericordia est, quę omnia in ipso vnum sunt. Cui diuerso opponat homo incomprehensibilem multiplicitem suam, vt hęc in illius simplici essentia simplicem reddat, & ad vnum reducat. Hinc iam quā ineffabiliter occultus sit DEVS adspiciat, quemadmodum Esaias inquit: Verē tuus DEVS absconditus. Cunctis nanque rebus secretissime inest, multo magis quā sint ipse sibi: & in ipso quoque animę fundo omnibus manet sensibus occultus, prorsusque ignotus. Huc verō totis viribus longē supra cogitationes oēs introducat homo pertrahatq; oēm suam exteriorem extēritatē, haud secus remota,

quidnam deo sit, cōphēdi non posse.

Esa. 45.

nam, extraneamq; & sibi ipsi & vniuersę interiori intēritati, atq; animal brutum quod sensibus viuunt simulq; immergat se & abscondat in abditijs Dei sui à creaturis omnibus, & quęcunq; huic essentię peregrina, seu extranea & dissimilia sunt. Hoc verō totum non imaginaria tātummodō ratione, vel per modum cogitandi, sed essentiali & actuali, atq; etiam sensibili seu perceptibili modo, totis viribus, totoque desiderio supra sensus fiet. Post hęc proprietatem licebit diuine solitudinis in silenti seu tranquilla vnitate contueri, in qua nimirum nullum vnquam verbum in ipsa essentia modo essentiali dictum, nullū opus actum est: sed quietissimum ibi silentium est, omnia ibi maximē secreta sunt, & ineffabilis quędam solitudo, siue desertum: deniq; nihil ibi nisi solus idemque purissimus Deus est, nec eō aliquid vnquam extraneum seu peregrinū, nulla creaturę imago seu modus peruenit. De hac solitudine loquitur Dominus, vbi per prophetā Osee dicit: Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor eius. Non enim aliud ista solitudo est, q̄ tranquilla, silens, deserta diuinitas illius, ad quam perducit omnes, qui huius diuinitatis inspirationis seu internę allocutionis eius, & in presenti & in futuro seculo perēniter capaces erunt. Ad hęc desertam, silentem, ob omnibus liberrimam diuinitatem, suum homo inane fundum, desertumq; seu vacuum à Deo & bonis omnibus, atque vndique zanijs opertum, plenumq; feris bestialiu sensuū viriumq; suarum perducit pertrahatq;. Dehinc diuinam caliginem contempletur: quę nimirum p̄ nimia sua claritate, omni tū angelico, tum humano intellectu obscura est ac tenebrosa, haud secus q̄ ad aspectū orbis solaris radiorumque illius, infirma acies caligat. Omnis nanque creata intelligentia, ita se ad hęc habet ex natura claritatem, vt oculi hirundinis ad aspectum solis radiantis. Vndē non possunt nō reuerberari & repelli ad ignorantiam & cecitatem suam, quatenus quidem creaturę sunt, siue creaturę. Huic iam opponat suas abyssales tenebras omnis veri luminis expertes, quo sua abyssus, tenebrarum videlicet suarum, & omnis luminis inopię seu egestatis, diuine inuocet caliginis abyssum, sibi duntaxat notā, & creaturis omnibus incognitam: quę incognita &

Osee. 2.

innominabilis abyssus, beatitudo est, magisq; amatur, plusq; allicit & puocat animam, q̄ alia quęcunq; in eterna beatitudine in diuina essentia cognoscere queat.

D. ECKARDI NOTABILES aliquot institutiones.

Tanto Deus optimus maximus hominis amore tenet, vt haud secus se gesserit, quā si ex illius salute tota sua diuinitas pendeat. Hinc seipsum totū impendit & tradidit pro homine, nihil aliud ab eo requirens, nisi vt se vicaria dilectione totum volūtariē tradat & resignet pro deo; idq; non pro Dei, sed ipsius hominis salute, cui nihil acceptius offerre potest suę proprię voluntatis abnegatione. Nam si duo vno eodemq; pergetes itinere, flosculum in ipsa offenderent via, cogitaretque alter: Decerpe eum, quia mirę elegantię est: sed melius deliberans, Etā diceret, dimitte illum propter Deum: alter verō nihil p̄meditatus, illum carperet florem: iste quidem non peccaret, sed prior ille, qui propter Deum illum dimisisset, tantum p̄ isto decerpente obtineret meritum, quanta est distātia cęli à terra. Quod si pro tam minutis operibus tantam Deus mercedem restituet, quantum ergo illis daturus est, q̄ se & omnia, illi amore contemunt & abijciunt? Ceterum quę tria, ne separeris à deo, seruanda: I. Nunquam à deo separari vult, hęc tria seruabit: Primum, vt puritati animę Christi adeo se conformare studeat, vt nullam vel leuem peccati maculā in se ferre queat, vt spiritus eius Christi exemplo, perpetuō diuinam bonitatem contempletur, & mente ad DEVM liberē trañseat, illique semper adhæreat. Sicque fiet, vt non tam crebrō in vitia sit lapsurus. Secundum est, vt tam simplex sit, vt omnia II. verba ipsius non aliud sonent, quā Ita & Non. Tertium est, vt tam perfectus sit, III. vt si plures in eum, quemadmodum olim Pharisęi in CHRISTVM, oculos intenderent, nihil aliud in eo cernerent, si tantū intelligere valerent, quā vitam deiformem siue diuinam. Hęc tria quisquis in se habet, vix vnquam posset à deo excidere. Quod autem diuus Paulus ait, I. Cor. 5. vnum nos debere fieri spiritum cum deo, Eph. 4. hoc nimirum tum fit, quādo anima nullum medium, nec imaginem vllam sustinere potest. Tum verō anima in spiritum transf-

tria, ne separeris à deo, seruanda: I.

II. III.

I. Cor. 5. Eph. 4.

transisse dicitur, quando nulla delectatio vel amor sensibilis in ea durare potest. Denique sciendum est, in verissima omnium rerum creaturarum morte seu extinctione in nobis, amabilissimam ac naturalissimam in Deo vitam latere. Neque enim aliquid est, quod naturalius, veriùs, ac magis propriè vitam operetur æternam, quam mentem semper gerere morientem erga quælibet creata, & seipsum subitus creaturas omnes nihilipendere, deprimere, annihilare. Et quisq; semper moritur in seipso, semper in Deo à nouo viuere incipit.

ALIA EIVSDEM institutio.

DECKARDUS in extremis constitutus, rogatus à quibusdam amicis suis, ut aliquid monumentum recessus sui illis relinqueret, quandoquidem iam ab eis discessurus esset, ita ait: Equidem modum quendam dicam vobis, qui epilogus sit omnium quæ vnquam dixi, & in quo veritas omnis, quæ vel dici vel vita exprimi queat, suo quodam modo contineatur. Fit sæpenumerò, ut per exiguum nobis videatur, quod tamen coram Deo maius sit, quam quæ nobis prægratia videntur. Ideo quæ cuncta, quæ nobis Deus euenire permittit, de illius manu æqualiter suscipere deberemus, nec respicere vnquam vel cogitare, quodnam maius, vel sublimius, vel melius sit: id tantum modo obseruaremus, ipsumque sequeremur, quod nos vocat Deus. Id verò illud est, ad quod crebrius ab eodem intus commouemur. Hoc si sequeremur, Deus vti quæ maximum in minimo nobis largiretur, nec posset id vnquam non facere. Cæterum fit plerumq; ut maximum homo repellat, & à maximis sese impediatur in minimis: quod vti quæ non rectè fit. Deus namque modus omnis est, & modis omnibus æqualiter inest, si tantum æqualiter eum capere quis sciat. Sæpè quoque dubium incidit homini, vtrum p̄pensio sua à Deo sit, an non. Id verò hinc notare debet: Si in omnibus ita se affectum sentit, ut si Dei voluntatem perspectam haberet, illam præ omnibus sequeretur, quo tunc sæpius se trahi vel vnde se crebrius intus commoveri sentit, id esse sciat à Deo: modò à sacris literis & ecclesiæ dogmatibus non

discordet. Et certè præstat, in rebus grauioribus ab expertis consilium petere & humiliter sequi, ob fallacias dæmonis, sese non raro in angelum lucis transfigurantis. Quosdam etiam inuenire est, qui Deum suscipere volunt, dæm eis lucet & sapit: sed hi lumen & saporè capiunt, non autem Deum. At scriptura quædam dicit: Deus in tenebris lucet, vbi plerumq; minus cognoscitur. Et vbi minimè lucet, ibi sæpenumerò maximè præsens adest. Itaque in modis & rebus omnibus æqualiter ipsum accipere deberemus. Sed dicat forte aliquis: Equidem accipio Deum æqualiter in modis & rebus omnibus, sed mens mea noua ita habet in isto vel illo modo, ut in illo: Cui ego: Non rectè, inquam, id se habet. Deus namque modus omnis est, & modis omnibus æqualiter inest, si tantum æqualiter eum capere quis sciat. Quod si plus Dei capias in vno quam alio modo, laudò id quidem, sed non id optimum est. Cæterum qui modum accipit, quique hoc capit aut illud, non ipsum Deus est. Sic qui hoc aut illud capit, non Deum accipit. Deus namque modus omnis est, & modis omnibus æqualiter inest, si tantum æqualiter eum capere quis sciat. Atqui dicat fortasse quispiam: Si Deum in cunctis modis & rebus capere debeo, nullò ne ergò ad hoc peculiari seu singulari modo opus est mihi? Et hoc notandum venit. Dico ergò: Illum quisque modum teneat & sequatur, in quo plus Deum sentit & sæpius experitur. Quod si aliquis ei alio modo occurrat, huic omnino contrarius, si tum hunc modum deserat, & Deum in illo sibi occurrente æquè capiat, ut in isto quem relinquit, iam rectè habet. Sanè & excellentissimum & optimum id foret, si quis in hac æqualitate seu indifferentia ad tantam quietem & securitatem pertigisset, ut Deum in modis & rebus omnibus capere, ipsoque in eisdem frui posset, nec opus haberet vel expectare, vel persequi quiddam. Is nimirum apprimè mihi placeret. Denique ob hoc & propter hoc cuncta sunt opera, & ea omnia huc faciunt: quæ verò huc non faciunt, ea suo modo dimittere licet. Gratias agimus tibi DEVS pater cælestis, quod vnicum nobis dedisti filium tuum, in quo & te ipsum largiris & omnia. Sed & obsecramus te pater cælestis per eundem vnicogenitum tuum dominum nostrum Iesum

sum Christum, per quem & in quo cuiquam denegare aliquid neque vis neque potest, exaudi nos in ipso, & libera nos, solue nos, euacua & nuda nos ab vniuersis multiplicibus vitijs ac defectibus nostris, & vni nos tecum in ipso.

¶ Cæterum quoties homo ad eam cum Deo voluntatis cõformitatem pertingit, quod tam illi charus Deus efficit, ut funditus p̄ amore illi abneget semetipsum, & quod suum est, nec in tempore nec in eternitate quærat, toties ab omnibus peccatis suis, ab omni quoque purgatorio totus fit liber & immunis: etiam si omnia cunctorum solus hominum peccata commisisset. Quod enim gutta vna est ad vniuersum mare, hoc sunt peccata omnia mortalium omnium ad immensam & infinitam DEI bonitatem. Quamquam tam perfectam sui abnegationem nemo sibi promittere debet, quandiu vel vnã habet sanguinis guttam, necdum in vera sui mortificatione & diuini amoris igne, nec non acri, vario ac diuturno cõtra vitia certamine decoctam & concrematam.

¶ Deus superessentiale quoddam bonum est, quod singulis quibusque creatu-

ris interius ac presentius est, quam sint ipse sibi: contraque voluntatem illius res nulla vel ad momentum subsistere potest. Vnde vix illis est, qui semper diuinæ relictantur voluntati, suamque propriam percuperent semper voluntatè facere, si possent. Hi pacem habent, qualè illi qui in inferno sunt. Denudato verò spiritui Deus & pax semper præsentialiter respondent in aduersis & prosperis: quandoquidem reuera ille præsens adest, qui facit seu permittit omnia, & est omnia. Qui ergò fieri possit, ut ingruens aliquis dolor vel molestia siue afflictio grauis illi sit, quando in his Deum cernit, Deum inuenit, DEI voluntate fruatur, & propriam suam ignorat voluntatem? Qui tales sunt, regnum cælorum & hic & in futuro seculo habent, multamque à Deo secretam percipiunt consolationem. Denique quicquid illis fit vel non fit, quæcunque Deus in creaturis omnibus facit vel non facit, ea omnia illis cedunt in bonum. Vnde laus, honor, virtus & gloria summo sit & altissimo Deo in infinita seculorum secula. Amen, Amen, Amen.

FINIUNT Sermones D. Ioannis Thauleri de Festis & Sanctis. Si quis plures Conciones siue de Tempore siue de Sanctis desiderat, ex sequentibus petat, ubi salubria multa & utilia offendet.

AD LECTOREM.

EA quæ sequuntur, non eo, quo hic conspiciuntur, ordine ab ipso authore tradita atq; conscripta sunt, sed per nos ex diuersis illius scriptis vndecunque collecta & confarcinata, atque in hunc digesta ordinem: quibus nihilo minus & aliorum æquè illustriū virorum quædam hinc inde admixta sunt, quæ certè legis se iuuabit. Vale.

560 **D** IOANNIS THAV-
LERI SVBLIMIS ET ILLVMINATI THEO-

LOGI, SALVBERRIMAE AC PLANE DIVINAE IN-
stitutiones aut doctrinae, recens inuenta: quibus instru-
imur, vti per spirituales exercitationes virtutesq; ad
amabilem Dei vniionem pertingatur.

*De enormitate peccati, & quomodo per ve-
ram essentialem poenitentiam, ad amorem Dei
vniionem perueniendum sit.*

CAPVT I.

Mat. 3. & 4. Poenitentiam agite, appropin-
quauit enim regnum caelorum.

MATTH. III.

IDELISSIMUS Deus ac
Dñs noster IESVS
CHRISTUS, q nobis cõpẽ
diosiorem ad
eternam bea-
titudinem vi-
am sanctissi-
ma vita, præ-
ceptis cõsilijsq; suis diuinis, fatis superq;
in Euangelio demonstrauit, sacram præ-
dicationem suam hoc pacto exorsus est:
Poenitentiam agite, appropinquauit em̃
regnum caelorum. Hoc enim nobis om̃i-
bus ante om̃ia perquam necessarium est,
si vnquam saluari velimus, vt poenitenti-
am agamus, & à poenitentia actibus, dum
vita superest, nunquam recedamus, quip-
pe q nec sine peccato viuimus, & in mul-
tis offendimus omnes. Porro sciendũ est,
veram nos poenitentiam agere non posse,
nisi prius peccati enormitatem recte ex-
pendere ac ponderare sciamus. Quilibet
enim peccator tantam omnipotenti deo
iniuriam & contemptũ, sibi ipsi verò tam
incomparabile damnũ irrogat, vt si hæc
plenè cognosceret, sciens & prudens, nec
minimum peccatum, neq; pro caelo, neq;
pro terra, neque pro omnibus quæ in eis
sunt, perpetraret: immò mortem potius
quotidiè subiret nouam, quam aliquod
peccatum admitteret. Peccatum nanque
est separatio à Deo, & cõuersio ad vanis-
simas creaturas, neu^s siue macula anime,
mors spiritũs, laqueus diaboli, temporis
amissio, diuinæ gratiæ omniumq; virtu-
tum ac æternæ felicitatis priuatio. Pecca-
tum est mæror conscientia, intellectũs
obfuscatio, voluntatis peruersio, cordis
perturbatio, & sensuum inquietudo. Pec-
catum est idolorum seruitus, fidei abne-
gatio, inimici exaltatio, dulce venenum,
damnationis initium, pluriũ peccatorum
occasio, breue gaudium, pœna protrahi
or, perennis confusio, mũdo qdem ama-
bile, Deo verò cunctisq; amicis eius odi-
bile ac detestabile. Quid multa? Nullis
verbis peccati enormitas exprimi potest.
Damnũ eius incomprehensibile, confu-
sio indelebilis, & pœna intolerabilis est.
Et quia quisque peccator per peccatum
eligit ad amatq; bonum vile & caducum,
propriumq; voluptatẽ suam præ summo
ac incommutabili bono, Deo videlicet
Opt. Max. suamq; voluntatem Dei volun-
tati præponit, quo vtique Deo superglo-
rioso infinitam ac ineffabilem irreueren-
tiam contemptumq; irrogat: (quanto hic
vilissima huiusmodi voluptate, vanissi-
maq; creatura, melior est præstantiorq;) <sup>quid ad v-
rã poenitẽ-
tiã requirãt.</sup>
vnde etiam non minoris quam æternæ da-
mnationis reum se facit: ideoq; ad veram
poenitentiam exigitur, vt peccator pro tan-
ta Dei irreuerentia atque contemptu co-
ram Deo se funditus recognoscat, humil-
liter reum fateatur, gratiã precetur & ve-
niam, deum ex imo cordis sui laudet, glo-
rificetq;, se ipsum sub vniuersos homines
deprimat atque submittat, & in gratissi-
mam Dei voluntatem pleno se corde resi-
gnet. Et quia malam in creaturis volupta-
tem ac delectationem quæruit, quam in
solo conditore quærere debuisset, ideo
cum amara cordis cõtritione peccata sua
deslere, & cũ vero dolore, veròq; se emen-
dandi proposito, coram sacerdote (q solu-
endi ligandiq; habet auctoritatem) lo-
co Dei in confessione sese accusare, & iu-
xta sanctæ Ecclesiæ institutionem, poeni-
tentia & satisfactionis iniunctionẽ susci-
pere, & dignos poenitentia fructus facere
debet. Cæterũ dolor iste siue contritio, dolor nõ
non

Poenitentia
q sit neces-
saria.

Peccati de-
scriptio.

CAPVT PRIMVM.

561

per vnde
peccare
debeat.

non ex seruili quodam timore, pœna-
rum videlicet inferni siue purgatorij, ne-
que ex sensuali dolore, cum amaritudine
seipsum & damnũ suum plũs, quam dei
iniuriam & offensam, lugente, procedet.
(Talis enim dolor hominem in quãdam
desperationem adducit, quasi nõ sit Deo
cura de ipso, nec vnus saltẽ peccati me-
retur veniam, quantũlibet etiam magnus
sit, eo quòd ex vero Dei amore, qui om̃is
veræ contritionis causa est & origo, mini-
mè procedat.) Sed dolor noster atq; con-
tritio, diuina, pr̃sus ac supernaturalis erit,
quia videlicet homo pro peccatis suis do-
lens, plũs omnipotentis dei fidelissimi pa-
tris sui (qui ipsum creauit, redemit, ac in-
numera ei beneficia exhibuit exhibitq;) tam
grauem multiplicemq; inhonora-
tionem, contemptum & offensam, quam
suum ipsius damnũ, ponderet atq; de-
ploret, dum autem minimum quodq; pec-
catum in Deum admissum, plũs omni da-
mno, pœna, confusione, quæ ipsi indẽ eue-
nire poterant, deplangit ponderatq;, in-
dẽ vera ad Deum confidentia in ipso ex-
oritur, quòd videlicet omnipotens Deus
libens ei peccata sua dimittere velit. Ista
nanque contritio ex amore nascitur, qui
nunquam absque dulci quodam gustu &
consolatione est. Dum verò consequen-
ter pro magno ducit, q Deus excelsus, al-
tissimus vtique & maximus Dominus, pec-
cata sua nõ solũ sibi dimittere, sed ipsum
quoq; tam vilissimum peccatorẽ ex im-
mensa bonitate sua consolari dignatur,
indẽ tanta contritione accenditur, vt nõ
quam se satis dolere posse credat: rogatq;
Deum, non solũ vt per misericordiam
suam peccata sua sibi dimittat, sed vt etiã
ea per iustitiam suam in se vindicet ac vl-
ciscatur, si hoc sibi laudabilius sit. Quan-
to enim maiorem in se Dei bonitatẽ expẽ-
ritur, tanto magis ponderat, quicquid ad-
uersus eum se meminit deliquisse. Quis-
quis autem hucusquẽ pertingit, vt dei iu-
stitiam eque, vt eius misericordiam, amet
ac veneretur, ei peccata omnia simul cum
pœna extemplò remittuntur. Et reuerã
plũs solatij adfert, diuine se iustitiæ, q mi-
sericordiæ, resignare, eo quòd plũs in illo
quam in isto mortificationis sit. Vbi au-
tem mortificatio maior, ibi & diuina con-
solatio abundantior. Quãto verò se ipsum
quisq; defectuosior inuenit, tanto for-
tius atq; feruentius cũ inseparabili amo-

Iustitiæ &
misericor-
diæ colla-
tio.

re, ac perpetuo nunquam peccandi pro-
posito, sese cum Deo vnire ac conscede-
rare debet. Si quis autem fortassis tantum
adhuc dolorem minimè sentit, aut habe-
re potest, ille de peccatis suis doleat: desi-
deretq; veraciter velle perfectũ se pro
peccatis suis dolorẽ habere, magis videli-
cet ob omnipotentis Dei iniuriam, quam
proprium damnũ suum: sicque pia cum
fiducia speret, Deum omnipotentem per
misericordiam suam, quæ finem non ha-
bet, peccata omnia sibi remissurũ. Adspi-
ciet igit talis peccata sua, & ad pedes Do-
mini prouolutus, cum amara cõtritione,
magna cum eorum ponderatiõẽ, firmãq;
fiducia, coram eodẽ ipsa accusabit: qui
quanto magis ea ponderauerit, tanto ci-
tius eorundem à domino veniam obrine-
bit. Licet enim mater obliuiscatur inter-
dũ vnici sui, Dominus tamẽ, prout ipse
testatur, haudquaquam nostri potest ob-
liuisci. Tanta siquidem eius misericordia
est, vt stippa aliqua siue linum in immen-
so igne positum, non tã citò incendi pos-
sit, quam ipse peccatori veraciter dolen-
ti peccata omnia donare paratus est. Em̃-
uerò inter dei bonitatem & poenitentem
peccatorem neque tempus, neque mediũ
vllum interest. Deinceps aut inter Deũ &
huiusmodi poenitentem tã perfecta sub-
oritur fidelitas, ac si peccata cõmissa non
essent: tamque bonus & super omnẽ æsti-
mationẽ pius est Dominus, vt quẽ semel
condonauit, nunquam ei iproperare, nec
vllum propter ea dispendium, siue pœnã
eum sustinere velit, si tamen in vita cor-
rectiore persistat. Porro fundus verẽ poe-
nitentiæ, qua Deo quàm proximè recon-
ciliamur, hic est, vt homo poenitens, verè
ac amorosè de omnibus & singulis pecca-
tis suis dolens, ad Deum, cunctasque vir-
tutes propter Deum, sese conuertat, per-
petuoq; & viriliter ab omnibus deo con-
trarijs auertat, cum firmo & inconcusso
proposito nõquam eã nec pro morte, nec
pro omnibus quæ accidere possint, com-
mittendi: totoque corde diuinæ bonitati
confidat, & in meritis sanctissimæ vitæ &
amaræ mortis illius, spem suam constitu-
at: ardentissimumque seruorem, perpe-
tuumque Dei laudandi assumat exerciti-
um, gratias ei immensas agens, quòd sibi
in peccatis pepercerit, veram contritio-
nem, bonumq; deinceps à peccatis absti-
nendi propositum contulerit, cũ tamen

Esa. 49.

interim plurimos iusto quidem & equif-
 simo iudicio tartareis flammis immerse-
 rit, q tot haudquaquam scelera, quot ipse,
 commiserunt, seque meliores multo fue-
 re. Ex hoc deinde fundo exteriores pœ-
 nitentiæ actus & opera procedunt, vt sunt,
 ieiunia, vigilia, orationes, elemosynarū
 largitiones, atque similia: quæ tanto sunt
 Deo acceptiora, quanto plūs de hac ama-
 bili ad Deum conuersione sortiuntur, ha-
 bentq;. Proinde quæcūq; opera diuinam
 tibi bonitatem magis insinuant, teque ad
 plangenda peccata, ea que magis ponde-
 randa, & deo amplius confidendū aptio-
 rem efficiunt, ea sectare, & in his esto: que
 quanto plura feceris, tanto plūs vere pœ-
 nitentiæ facis. Ad veram siquidem pœni-
 tentiam spectat, vt dei bonitatē & incom-
 parabilē illius erga nos fidelitatem, pluri-
 mū pōderemus, nosq; ipsos eū magna no-
 stri aspernatiōe deprimamus, & bona
 opera nostra habeamus pro nihilo, nosq;
 planē indignos tanta DEI misericordia,
 quam nobis exhibuit exhibetq;, nec pro
 minimo illius beneficio dignas ei vnquā
 grates rependere posse fateamur. Et quid
 ei p inestimabili infidelitate nostra, quā
 pro tāta fidelitate sua ei exhibuimus, re-
 spōdere poterimus? Ideō sicut dixi, bona
 opera nostra nihili facere debemus, etiā si
 tot ageremus & tāta, quot & quanta crea-
 ture faciunt vnuerse: cunctaq; illa q nobis
 adhuc defunt bona, pro magnis du-
 cemus, deūq; in multo semper honore ac
 reuerentia, nos verō in magna dedigna-
 tione ac despectu habebimus. Quāquam
 nunquā nobis intermittere liceat qcqd
 boni facere potuerimus, id tñ soli DEO,
 qui illud in nobis operat, acceptum purē
 referendū est: Et certē nullum, hoc exerci-
 tio ad delendam pœnā omēm simul cum
 culpa, efficacis est. Immo posset q; breui
 spatio ex vero Dei amore cum tāta displi-
 centia ac suspensus indignatiōe seu asper-
 natione, purē ad Dei gloriam seipsum ab
 omni peccato tā strenuē ac fortiter auer-
 tere, vt cuncta ei peccata sua etiā cum pœ-
 na dimitterentur, itā vt si sic mori eū con-
 tingeret, ad Deum sine medio euolare, li-
 cēt etiam totius mundi peccata solus ad-
 misisset. quod enim parū nobis sepē de
 pœna etiam post absolutionem à culpa,
 remittitur, indē accidit, quōd nostra con-
 tritio, & ab omni peccato auersio, atq; ad
 Deum conuersio, & amor noster ex toto

Cur non
 pœna sem-
 per eū cul-
 pa remitta-
 tur.

corde, ex tota anima, ex omni mente, cum
 ctisq; viribus nostris minimē procedunt,
 sicut à Deo præceptum habemus. Verus
 etenim amor, veraque ad Deum confiden-
 tia, perfectio odio, displicentiæ, ac nostri-
 ipsorum despectui coniuncta, preciosis-
 simus est thesaurus, quo faciliē quicquid
 desideramus, immō plūs quam desidera-
 mus, mercari ac obtinere valeamus. Nō em̄
 continere sese Deus potest, quin det no-
 bis quicquid appetimus, sauciatus videli-
 cet hinc in latere illo, vbi se defendere nō
 valet. Porro hanc pœnitentiam nemo ve-
 rius assequitur, quā is, qui ad sacratissi-
 mā passionem, amarissimos dolores, igno-
 miniosissimam mortem, sanctissimam &
 omni fidelitate plenissimam Domini no-
 stri IESV Christi vitā, sese conuertit. quam
 nimirum passionem, quanto meliūs pro-
 piusque poterit, sibi quisque attrahere &
 imprimere studebit, simulque recogita-
 re, quis sit ille, qui eam pro nobis subire
 dignatus est: idque aliū profundiusque,
 quā hīc scribi queat. Et reuera suauissi-
 mum est iucundissimumque, eam animo
 reuoluere: & plūs satis mirum est, nos vel
 ad momentum obliuisci posse excellen-
 tissimam Dei maiestatem fidelitatemq;
 & nostram econtra paruitatem & infide-
 litatem, vel aliud aliquid præter hæc, audi-
 re siue loqui. Horū enim attēta frequēsq;
 consideratio, vtilissimū quod haberi pos-
 sit, exercitium est, ad obtinendum nostri-
 ipsorum contemptum, veramq; de omni-
 bus peccatis, omni que in ordinatione no-
 stra, contritionem. Semper itaque in do-
 mini nostri passione nos exercere cure-
 mus, itā tamen, vt plūs eius ad nos immen-
 sum amorem ac fidelitatē, quā ea quæ
 passus est, ponderemus. Sed & in omni
 actione ac dimissione sua quisq; fidelis-
 simum amorem, vitam ac passionem do-
 mini nostri IESV Christi imitari studebit,
 & in afflictione constitutus, quicquid ei
 acciderit, hoc pacto orabit: O amantissi-
 me ac fidelissime Domine deus meus, sic-
 ut ab æterno & priusquam ego esē, istud
 fieri voluisti, itā quæso fiat, non iuxta me-
 am, sed secundum acceptissimam volun-
 tatem tuā, que mihi in omnibus nūc &
 æternaliter charior est, quæcunque vel-
 lem eligendi potestate. Optima demum
 pœnitentia est, eleuatam ab omnibus, quæ
 nos impedire possent, Deoq; prorsus vni-
 tam mentem habere: ad quod obtinen-
 dum

Pœnitentiā
 optima q;

dum quecunque opera te magis promo-
 uerint, ea libētius agas: quæ verō in eo te
 impediērint, diligētē euita, hoc interim
 maximoperē curans, vt in his nullo pacto
 teipsum quæras. Denique securissimū est,
 semper Christi & sanctorum vestigijs in-
 herere, & via, qua nos ipsi præcesserūt, am-
 bulare. Si quis autē itā infirmus est, vt eos
 per dura exercitia sequi non possit, ille fa-
 ciat quod potest, & sufficit Deo, qui non
 tam opera pensat, quā amorem, inten-
 tionem & fundum, quanta videlicet illa
 sint erga se & ad se in cunctis operibus
 nostris, ea que super omnia petit deside-
 ratque. Resigna proinde & offer teipsum
 totum Deo tuo, permittēs eum facere te-
 cum, quod ipse voler, & sic absque dubio
 reformabit in te, quod peccatis tuis ipse
 destruxisti. Cum enim corpus, animā, sen-
 sus, vires, & omnia que in te sunt, destruxe-
 ris, idcirco fuge cōfidenter in ipsum, qui
 defectum nullum nouit, qui te magis dili-
 git quā tu teipsum, immō & tunc dile-
 xit, quādō tu teipsum odiens destruebas.
 Si ergo etiam tunc, cum per inobediētiā
 ei rebellares, te dilexit, multo magis cōfi-
 dere potēs eum te dilecturum, adiuturū,
 necessaria præstiturū, si ei obedire volue-
 ris. Fuit quidā dei amicus, cui Deus per
 internam illuminationem totam sacram
 scripturā, omēsque sensus ac intentiones il-
 lius reuelabat, edocebatq;: isup̄er & quo-
 modō viuerēt eo tempore homines, & vt
 aliquorum opera corā hominibus magna
 apparerent, quæ coram Deo nulla essent:
 quomodō item homines morerent, vtq;
 nonnulli, qui hīc ducebantur pro nihilo,
 sicut & adhuc vtplurimū bonis euenire
 solet, apud Deum cunctis illis, qui magni
 videbātur, maiores essent. Sed & alia mi-
 ra ac magna Deus omnipotens interdum
 ei præstabat. Rogabat itaq; dominum, di-
 cens: Domine, nec hæc, nec illa volo. Au-
 fer ista, obsecro, à me, quia me vehemētē
 cruciant. Subtraxit itaq; Deus ei præfata
 omnia, & per quinquennium absq; omni
 consolatione in magnis tētationibus, an-
 gustijs, calamitatibus eū dereliquit. Con-
 tigit ergo, vt vice quadam vehemētē fle-
 ret, & angelis duobus eum consolari vo-
 lentibus, dixit ad Dominum: O Domine
 Deus meus, nullam consolationem peto,
 sed abundē sufficit mihi, vt custodiam lo-
 cum tuum, vbi tu ipse habitas in anima
 mea, ne quid aliud in eo appareat, illum

Paradi-
 sma.

¶

ve ingrediatur. Quo dicto, tanta eum lux
 subito circumfulsit, vt nec verbis exprimi
 possit. & cælestis pater ad eum: Filium,
 ait, meum dabo tibi, vt vbicunque fueris,
 ipse tibi comes indiuiduus adsit. Et ille:
 Non, inquit, pater, sed in te, in ipsa essen-
 tia tua esse desidero. Tunc pater cælestis
 respondit: Filius meus es tu, in quo mihi
 benē complacui. Hic idem amicus DEI,
 interrogatus quid facere vellet, si vt mul-
 ti peccatores, omnibus diebus vitæ suæ
 in magnis iniquitatibus vixisset, respon-
 dit: Si omnia, que sapiens & discretus cō-
 fessor mihi iniunxisset, fecissem, & pecca-
 ta, sicut oportet, dimisisssem, nunquā de in-
 ceps vellem indē cogitare, nec cor meum
 eis contaminare: sed tam purē deinde co-
 narer viuere, vt omnium eorum peccato-
 rum in me Deus penitēs obliuisceretur.
 Peccatum enim nihil est, nec essentiam vl-
 lam habet, nec operatur aliquid, nisi ma-
 lum. Eos autem, qui ipsum faciunt, nihil
 efficit. Quando igitur illud amplius nec
 volumus, nec perpetramus, prorsusq; ab
 eo auertimur, dignos pœnitentiæ fructus
 facientes, tunc & Deus ipsum obliuioni
 tradit. Si enim nos illud nunquā agimus,
 tunc & Deus ipsum nunquā cernit, quia
 & ipsum nunquā est. Vbi verō extra Dei
 notitiā excidit, tunc anima perfectam
 recepit sanitatem. Et idē ipse addidit ad-
 huc: Si quadraginta, inquit, annis in pec-
 catis vixissem, & iam tempus resolutionis
 meæ instaret, si peccata mea purē cōfes-
 sus essem, meq; ipsum cū perfectio amore
 itā ex fundo cordis mei, saltem vnus an-
 gelicę salutationis spatio, in Deum reci-
 pere & cōuertere possē, vt totus ad ipsum
 conuersus, & ab omni peccato auersus es-
 sem, tunc planē sicut purus & innocens
 homo ex hac luce migrarem. Si verō non
 nili vnum peccatum admisisssem, & in do-
 lore, contritione, mœrore hinc exirem,
 tunc vtique sicut pœnitens morerer. NO-
 lo, inquit, laborare, vt cognoscam Deum
 meum. Hoc enim in hac miseria excedit
 vires meas. sed me potius præparari sinā,
 vt totus illius efficiar, & tunc meum in eo
 quod illius est, cū eo quod illius est, abs-
 que meo accipio. Resignare, meum est: Il-
 luminare, suum. Cognitio & amor, bona
 sunt: sed vnio vera animæ cum Deo, mul-
 to melior est. Quādō dormio, nihil equi-
 dem ago: sum tamen. Cum autem deo me
 totum resigno, ad eius felicem pertingo

Cōsolato-
 ria verē cō-
 fitentiā, seu
 tentia.

Peccatum
 quale quid
 sit.

Alia non
 minus cō-
 solatoria
 sententia.

Noscere &
 amare quā
 differant.

Notioni
 amorē lon-
 gē p̄stare.

vnionem. Quando verò vnium cum ipso per gratiam effectus sum, nemo tunc mihi nocere potest. Qui enim Christo vnitus est, ille absque dolore ab omnibus se elongat abstrahitque. Quisquis aut hucusque peruenit, ille seipsum in omnibus diligenter obseruet, ne hinc excidat, nec vlli creaturæ cum amore ac delectatione inhæreat. Sanè quicquid cum Deo possidemus, absq; dolore relinquimus. Quod verò dolentes amittimus, signū est, q̄ contra Dei beneplacitum possideamus. Denique vera pœnitentia nemo dignus est, nisi qui eam ex corde desiderat, idq; deus donare habet. Deus enim donū est, quod seipsum largiri: & lux, que seipsam in nobis accendere habet: Estque gratiæ operatio, vita in seipso, omnisq; essentia creaturæ. Ipse nobis præstet, vt iuxta eas, quas diximus, institutiōes, doctrinas, exempla, veram essentialē pœnitentiā obtineamus. Amen.

De nocentis venialium peccatorum, & quibus modis omne peccatū euitare possimus.

CAPVT II.

Vanuis omnia peccata venialia euitare nō possimus, itā tamen nos ipsos ex gratia Dei & possumus & debemus sollicitē custodire ac obseruare, vt rarò ex improviso, ex proposito verò nunquam, etiam pro morte euitanda, illa incidamus. Sicut enim densa nebula oculos carnis impedit, sic peccata venialia mentis oculum obfuscāt, vt deum inspicere nequeamus: diuinę quoque dilectionis feruorem extinguūt, orationes nostras difficilius, quā si ea non admitteremus, exaudiri faciunt: animam deturpant atque commaculant: vnde Spiritus sanctus contristatur, malignus verò spiritus exultat. Dei ab anima familiaritatem, quandiū non emendant, excludunt: ad maiora grauioraq; peccata hominem pertrahunt: vires animæ, ad resistendum prauis inclinatioibus, debiliores reddūt: hominem ad benè agendum pigrū & acediosum efficiunt, desideriaque ad temporalia inclinant: Purgatorij cruciatus prolongant, & à Dei presentis intuitu diutissimè retardant. Perpendat iam quisque, vtrum parua sint hæc detrimēta, maximè peccato vi si ex pposito vel praua consuetudine peccata huiusmodi fiant. Porro sex sunt

Peccata etiā venialia, quid incommodi ferant.

Sex, vt sine peccato vi si ex pposito vel praua consuetudine peccata huiusmodi fiant.

modi, qbus homo gratia Dei fretus, absq; omni tam veniali, quā mortali peccato potest viuere, quandiū in his perseuerat. Primus est, quandò Dei virtute protegitur, omnesq; vires illius diuina virtute roboratur: hoc est, cū Deus pater vnicū filium suū in animæ eius essentia gignit, tunc gratia diuina omēs penetrat animæ vires, itā vt vis quælibet animæ, diuinam quandam virtutem percipiat ad resistendum omnibus, que vel Deus non sunt, vel Deo aduersantur. Secundus est, quandò vires infimę semper in vires supremas erectæ sunt, quod quidem hominē in rectitudine iustitięque cōseruat: sicq; proptoplastum Deus creauerat, cuius cū vires inferiores à superioribus auerteretur, ipse statim in culpam cecidit. Sic & nos quandò sine superioris rationis permisso, ad sensualitatem cōuertimur, necesse est vt corruamus. Quandò verò cum rectę rationis permisso extrouertimur siue aliquid agimus, à lapsu securi sumus. Sed hīc multa diuina illuminatio, magnaq; necessaria humilitas est, ne ab inimico decipiamur. Tertius est, quandò voluntas hominis tota in diuinam voluntatem resignatur, & continetur in illa: ratioque diuinam semper voluntatem obseruans, secundū eam absq; propria voluntate viuere curat. Tūc enim homo peccare non potest. Quartus est, quandò quis in omnibus medium tenet. Qui enim in cunctis actibus suis medium potest attingere, absq; vitio est. Vitiā nanque ex inordinatione procedunt, quōd videlicet aut plūs, aut minūs quā oportet, faciamus. Qui verò & quod faciendum est facit, & quod dimitendum est dimittit, ei Deus semper respondet. Quintus est, quandò homo spontaneam v. intūs & foris paupertatem sectatur. Pauperes enim in perpetua quadam afflictione positi sunt. Dum ergò fortè aliquod vitium ab eis cōmittitur, ilicò pœna adest, quæ illud ipsum in ardenti paupertatis camino consumit. Sextus est, dum cor hominis viuax concremauit flamma Spiritus sancti. Magna quippe Dei dilectio, omnia hominis peccata absumit, eumq; ab omni reddit peccato immunē & mundum, aded vt si quis semper hoc igni arderet, semper etiam absque peccato viueret. Amor enim & odium simul in eodem subsistere non possunt. Qui ergò deum perfecte diligit, omnia Deo contraria vitare

Mediū seruare.

Quid precipue peccata prohibeat.

vitare compellitur. Denique quisquis verba & actus suos puia consideratione discutens, ea quæ nihil utilitatis asferre posse conspicit, ad Dei gloriam dimittit, seq; pro viribus modo supradictis ab omni peccato custodit, ille ab angelis omniq; cælesti exercitu honoratur atque defendit: Oratio eius munda est, & à Deo citius exauditur: Liberum ipse ad DEVM accessum, Deiq; familiaritatem adipiscitur: & pro temporali delectatione, quam cōtempsit, internam pacem atque consolationē inuenit in Deo. Coreius & vires aded confortantur, vt malę cogitationes eum nequaquam superare, nec ad magna peccata pertrahere queant: & si sic mortuus fuerit, absque purgatorio ad cælestis patriæ gaudia intromittitur.

Do duobus fundis, vno falso, altero bono, & quomodo falsum fundum iugiter obseruare & cognoscere, etiā, resistere & mori debeamus.

CAPVT III.

Vandoquidem omnia tam bona quā mala opera, virtutem & premiū ex ipso fundo, intentione & amore, ex quibus extrorsum procedunt atque perficiuntur, accipiunt: totaque salus nostra in bono fundo, & bona ac Deum quærente, seque ipsam abnegante intentione (quam tamen paucissimi habent) sita sit: cuncta quoque peccata, & mala omnia, perpetuaq; damnatio, ex malo, falso, seipsum quærente, ac irrisignato fundo procedat: idcirco deo nos adiuuante, qualiter hæc duo funda, malum scilicet & bonum, abinuicem discerni queant, aperire conabimur. Sanè ipsa veritas dicit: Nisi granum frumenti cadēs in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet: Si autem mortuum fuerit, multum fructum adfert. Hęc, inquam, ipsius os veritatis, æterna sapientia dei patris, in quadam similitudine proferens, hoc insinuarē voluit, nos omnino mori debere, si vnuquam in virtutibus fecundi perfectique esse velimus. Sicut em̄ granum frumenti, vel quælibet alia res formam aliam recipere non potest, nisi prius in seipsa prorsus moriat ac pereat formę illi, quā in præsentiarū habet: sic & nos Christo iesu incorporari ac vniri, eiusq; virtutibus exornari nō valemus, nisi prius deponamus ac mortificemus in nobis defectus & vitiā

Ioan. 12.

vniversa, nosque ipsos penitus resignemus & abnegemus in omnibus, in quibus nos ipsos querere, amare, intēdere, tam in spiritu, q̄ in natura inuenimus. Istud autē facere nemo potest, nisi prius agnoscat, quęnam sint illa, quibus inheret, quęque inter Deum & ipsum media intercedunt, vt sic ea deponere, eisq; mori possit. Quātum enim seipsum quisq; cognoscit, tantū mortificare sese & abnegare valet. Et quia multi prohdolor in his errāt, pauca quādam de totius malitię fundo dicam: ex quo nimirum omnia inter Deum & hominem media trahunt originem. Et reuera fundi istius cognitio, multo homini vtilior fuerit, quā sine hac vel angelico pollere intellectu, vel quantum omnes beati spiritus intelligūt, nōsse. Fundum igitur istud vitiosum, neque Deum, neque creaturam diligit vel intendit, nisi propter semetipsum. Et licet interdū aliquem erga Deū & proximum amorem præ se ferat, reuera tamen nō nisi immensa quędam fraus & deceptio est, & quilibet ex eo damnum patitur, decipiturq;: Fūdum istud iustum & bonum sibi esse videtur, de suis actibus ac dimissionibus sepe gloriatur, de illis præfertim, que virtutis ac bonitatis quādam speciem habent, de quibus itā in seipso extollitur, ac si præclare virtutes ferrent, fallens in hoc semetipsum, sibiq; & non Deo bona sua omnia ascribit: & licet virtutes non amet, de virtutibus tamen laudari & honorari appetit. Alios quoque ob defectus eorum, sepe etiā propter bona opera iudicat, quod indē illi vsuuenit, quia neminem se putat meliorem, & aliorum infirmitatem & ad mala pronitatem attendere recusat, semper aliquid videre cupiens, cū tamen reuera totius malitię fundo sit prægrauatus. Peccata nulla grauiora vel magna reputat, immò quasi nihil facit, quod euidentissimum argumētum est, multū adhuc illic deesse, q̄ppe quod sic est omni vero lumine destitutū, adeoq; excecatur, vt neq; quid sit peccatū, agnoscat. Si enim peccatum esse auersionem à Deo summo bono, intelligeret, fortè cor eius citius rumpeteretur, quā illi præberet assensum. Insuper & bona opera, de quibus aliquod sue opinionis seu existimationis sperat incrementū, citra difficultatē perficit: qui si pro solius Dei gloria, nullo sciente, eadem deberet facere, præ infirmitate facere non posset. Quod autem

Cuius fundi cognitio, quā sit vtilis.

Quis cur ad iudicandum alios tā sit p̄uus

Peccatū descri- prio:

Apoc 3.

voluntas tam facile amore vel odio labentium creaturarum, siue vndeunque accidentium rerum permouetur, totum ex falso & seipsum quaerente fundo oritur. Porro quisq; opera sua magna reputat, & ex modica virtute grande conatur opus efficere, ille hoc ipso sic excęcatur, vt dñi pauper & miser & miserabilis est, diuitem se nihilominus esse arbitret. Fundum etiam istud semper bonū videri appetit, quanlibet multa mala peregerit, nec vlla ei malitia possit imputari, quam vel non commiserit, vel si diuina bonitate protectus non esset, committere non potuerit. Ex hoc fundo accidit, quod multi nec verbis, nec operibus aliquem contristare audent, q̄ ferre nequeant, vt sibi respondeatur, vel vt ipsi vicissim ab alijs corripiantur. Præterea fundum istud tantum sibi Deum diligere videtur, vt quę contra illius honorem sunt, in proximis ferre non possit: ideoque eos pro defectibus eorum multa cum asperitate reprehendit: sed si defectus proprios recte agnosceret, defectus aliorum quanlibet etiam magnos, facile obliuisceretur, & sui indefessam curam agens, vitia propria prius extirpare neruis omnibus contēderet. Insuper hoc fundū quoties reprehenditur, absque fine & modo seipsum defendere & excusare conatur, nec se deprimi dirigive permittit, sed ait: Etiā alij defectuosi sunt, & ego ex pia intentione, siue ignorantia, siue infirmitate hoc feci. Verum id pro comperto habendum est, quod vbiūque fundum nostrum à vera humilitate, ac abyssali nostris foris extenuatione ac vilipensione nos abducit, ibi etiā, nobis licet ignorantibus, nos iugulet, perimatque. Præterea fundum istud in omnibus quę diligit, speciem seu apparentiam solam diligit, vt videlicet homo iste ab omnibus magnus habeatur. Vnde etiam quandoque accusat sese, vt inde laudetur, & humilis videatur. At verò si alij eum accusent, præ superbia ferre non potest. Hominibus se placidum & amabilem exhibet, quo ab alijs diligatur, ac præferatur alijs: correptus verò ob culpas suas, ne fundum istud vitiosum in ipso notetur, iniuriam sibi fieri queritur. Sed & alijs quoquo modo lacessitus vel offensus, dumve ei resistitur, per iram se ferociter erigit, bonorumque omnium tam à Deo quam ab hominibus ipsi collatorum, obliuiscitur: qui tamen

Humilitatis fidei depictio.

eundem in alijs motum gestusque considerans, citò aduertit iudicatque, haud secus quam si ipse à talibus immunis sit. Denique quantunius fundum istud supprimatur, nunquam tamen perfectè in hac vita emoritur. Quanlibet enim sæpè seipsum quis exeat & resignet, adhuc tamē inuenit, in quo seipsum denuò mortificare ac resignare debeat. Fundum namque istud sese in omnibus querit. Enimvero si corporalia ei subtrahantur, ad spiritalia bonaque exercitia conuertitur, eisdem inordinatè cum delectatione in heret: virtutes cum proprietate possidet, & nõ pure in Deo bonorum omnium largitore, sed in ipsis potius donis requiescit. Sin autem fundo isti quis intus moriatur, & eū grauiora quæque opere admittere non sinat, tunc ita subtile & aptum sese exhibet, vt satis benè secum agi putet, qui eo præditus est: Deumque se in omnibus dilexisse, & seipsum funditus exisse credat, cum tamen vix vnquam ad passum pedis sese exierit: Deumque in omnibus sese quęsisse arbitretur, cum tamen nunquam vel ad momentum verum amorem habuerit. Omnes isti, & alij innumeri defectus, ex falso fundo trahunt originem, quod per peccata corruptum, cum priuato amore, propria voluntate atque sui reputatione & complacentia propria, ad seipsum reflectitur & inclinatur, suamque delectationem & commodum querit in omnibus: quod in centum modis, in bonis temporalibus atque caducis, in cibo & potu, in vestibus & quiete, in recreationibus vanis, in percipiendis rumoribus, ac leuiscierate, in solatio & amore hominum: sed & in interna deuotione, suauitate, oratione, ac diuina consolatione, in quiescendo in donis Dei intus aut foris, in regno quoque cælorum, & in ipso Deo, alijsque modis innumeris, vt satis desleri non possit. Et si fortè vnum aliquod ei subtrahatur, aliud statim obiectum querit, in quo cum delectatione quiescat.

¶ Ceterum quisquis hoc fundum vitiosum intelligere & cognoscere cupit, ea quę sequuntur, obseruare studebit, & cum deo placuerit, & opportunum ei videbitur, seipsum in hoc fundo manifestabit. Primò itaque seipsum, sensusque suos interiores & exteriores, viresque suas diligenter obseruabit, vt videlicet nihil videat, audiat, loquatur, tangat, siue de-

Que fundi iustitiam persequantur, obseruanda.

sideret, quod ei necessarium non sit: totaque virium suarum facultate sensus suos interiores custodiet, ne qua exterior imago illos occupet siue depingat. Solitariū, occultum, & abstractum ab omnibus seruabit hominibus, seque iugiter intra seipsum recipiet, nec sensus suos ad creaturas effluere & euagari patietur. Omnem seculi huius vanam recreationem ac voluptatem euitabit diligenter, omnibusque creaturis incognitum & occultum se seruabit, quo tanto minus creaturarum imaginibus depingatur. Vitam quoque & passionem Domini nostri Iesu Christi iugimeditatione, cum voluntate ac proposito ipsam imitandi, ob oculos versabit animæ suæ, omneque agere ac dimittere suum iuxta perfectissimam vitam ipsius instituet, dirigetque: sollicitè attendens, quam illi similis sit in agendo, in dimittendo, in patientia, in humilitate, in resignatione, in maturitate, in temperantia, in iustitia, in veritate ac cæteris virtutibus vniuersis: & vbi seipsum illi dissimilem inuenit, in profundam se humilitatem demittet, suamque paruitatem ac nihilum agnoscens, cum ingenti resignatione diuinæ se misericordiæ prosternet, rogans Deum, vt sibi tanquam verè pauperi ac egeno succurrat. Interim etiam quicquid potest, & quod in se est, adhibere sataget, vt huic fundo vitioso possit mori in cunctis vitijs, in amore scilicet priuato, in propria voluntate, propria delectatione, priuato commodo, & proprio iudicio ac reputatione sui. Quato autem hoc fundum citius mortificatur, tato etiam celerius nobile illud fundum, quod Deus inhabitat, in anima detegitur. Ceterum fundū hoc vitiosum nemo cognoscere potest, quando diu ipsi vnitus ac fœderatus est, seque ab ipso moueri duci que in agendo ac dimittendo permittit, & seipsum in omnibus tam in spiritu quam in natura querit diligiteque. Omnino enim necessarium est, vt seipsum quisque semper diligenter obseruet, & vbiūque se querere ac amare seipsum inuenit, verbi gratia, in eundo, in stando, edendo, bibendo, cogitando, quiescendo, in verbis aut operibus, ibi in his alijsque similibus se semper continuo resignet, mortificet, exeat, solumque Deum ac eius honorem & beneplacitum in omnibus pure querere discat. Sed discet aliquis: Si ergò meipsum debeo in omni-

bus relinquere, quomodo Deum meum amare poterò? O si te Deo tuo in omnibus relinquere velles, absque dubio citò te eò perduceret, vt ipsum quoque amares in omnibus. Quando enim omnem tibi spiritalem ac corporalem consolationem atque dulcedinem subtrahit, putasque tunc omne agere ac dimittere tuum Deo acceptum non esse, nec aliquid mereri præmium, ac pro cunctis operibus tuis nihil tibi restituendum, teque omnium hominum vilissimum & pessimum esse, & DEVM ac creaturas omnes iure tui odio succendi, teque condemnare debere, & denique te à Deo & sanctis omnibus esse derelictum, si in hoc casu siue obiecto cū humili resignatione sub Deo cuncta hæc patienter sufferre posses, tuamque paruitatem funditus agnosceres, vt videlicet nihil nisi defectus & peccata habeas ex teipso, & consueti tua virtutum exercitia & charitatis opera continuares, nec propter inopiam & afflictionem tuam vllum virtutis intermitteres opus: nimirum eò te dñs quicquid tuisimè perduceret, vt in omnibus ipsum diligere, te verò abnegare disceres. Quando diu verò teipsum queris, diligis, intendis, ac pro operibus tuis mercedem appetis, nec qualis es, ab alijs haberi equanimiter suffers, tam diu nihil nisi infinita in te falsitas est. Sic & quando aliquem ob defectus eius despicias, nec deus tibi ita charus est in ariditate, vt in dulcedine, teque aliqd esse putas, & ob vitā tuam aut intellectus tui perspicacitatem alijs præferri cupis, quæ vel tuo more non viuunt, neque faciunt, neque intelligunt ea, quæ tu facis & intelligis: tandiū profectò nunquam benè habes, sed tibi ipsi manes incognitus, teque falsum istud fundum possidet & excęcat: quod nimirum omnia bona opera ac exercitia tua corrumpit, teque in morte in magnas adducet calamitates & angustias, cū iam illud tibi detectū ac reuelatū fuerit: & fortè mortis eterne periculis inuoluet. Dum igitur tempus gratiæ tibi præstò est, ipsum euellere ac funditus cum Dei auxilio mortificare discet: quæ quidè optima ars ac potior sapientia est, quam in hac vita discere possis: in cuius etiam comparatione, omnis alia sapientia non nisi mera stultitia in veritate censenda est.

¶ De mortificati hominis humilitate, patientia, resignatione: & de signis quibusdam, quæ in se habere debet, ne decipiatur.

BBB

4

CA

Quis quò facile Deū amet.

Quæ tria
mortuo
cõueniãt.

Ortuo homini tria conueniunt. Primum est, quod in terra sepelitur. Secundũ, quod vsque ad extremi iudicij diem pedibus ipsum calcare licet. Tertium est, quod corpus illi in puluerem redigitur. In his ergo cognosci potest verè diuinus.

I. ac perfectè mortuus homo. Primò nanq; cum profundissima humilitate seipsum sub Deo ac hominib; adeò profundè demittit, vt nunq; in animo suo erga quencunq; proximum sese extollar: magis autem omnes se multo coram Deo meliores sanctioresq;, se verò omnium hominum vilissimum ex animo arbitratur iudicatq;. Secundò equanimiter tolerat cum patienti resignatione, vt ab omnibus ad vltimi vsque iudicij diem conculcatur: hoc est, ad mortè vsq; simplici quodã modo libenter sustinet omem aduersitatem, omnem cõfusione, dedecus & ignominiam, omnem pœnam & cruciatum, vnde cunquè ei eueniant, siue à Deo, siue à creaturis, iure vel iniuria: nec quicquam se excusare, defendere, vel lugere aut vindicare conatur: sed omnibus, instar alicuius in sepulcro cõditi, se subijcit atq; substernit. Quicquid ei accidat, vel ab aliquo fiat, siue bonum, siue malum, charum siue aduersum, laus vel vituperium, oia equaliter suscipit, & absque omni vindictæ appetitu immotus ac imperturbatus permanet. Tertio omnibus illis quæ Deus non est, penitens annihilatus, ardentè ac strenuè in Deum sese recipit, omnemq; temporalium siue corporalium rerum cõcupiscentiam desideriumq; extinxit in seipso: ita vt siue det, siue auferat ei Deus, in solo Deo perfectè & omninò stet resignatus. Necessaria, & quibus natura carere non potest, ex creaturis accipit: scq; cũ sua voluntate diuinæ captiuum tradit voluntati, scq; ipsum & quicquid habere potest, deserens ac exiens, omnibus illis in quibus sese habere, quærere, inuenire posset, nihil fit, quo diuina in ipso voluntas absq; omni perficiatur impedimẽto. Ceterum est adhuc alia quædã mors spiritalis, quæ est formæ nescia illa afflictio, quæ neque viam, neque fundum, neque modum habet: & desertæ ac aridæ semitæ illæ, in quibus Deus omnipotens amicos suos pro-

Mors spiritalis.

bare consuevit: quos dum in nobis sentimus, nos ipsos in eis mortificare debem; non foras erumpere, nec vllum solatium, gaudium, delectationem foris expetere: sed obseruare iugiter, quid per hanc pressuram DEVS parere velit, & ad eam nos ipsos offerre voluntarios, ita vt nobis cõscientia nostra testimoniũ reddere queat, nos cum CHRISTO veraciter in cruce mortuos esse: qui absque omni opæ atque solatio intus & foris in maxima angustia & afflictione sua desolatam pendebat, & in manus æterni patris sui exhalabat spiritum suum. De istiusmodi hominibus Paulus ait: Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in deo. Cũ autem Christus apparuerit vita vestra, tunc & vos apparebitis cum illo in gloria. Laudabile sanè bonumq; factis est, Christi passionẽ meditari, & orationem dominicam cum multis lachrymis sepius iterare: sed Christum humiliter sequi, Deo acceptissimum est. Eas, eas quocunquè volēs: ad sequendum Deum ab ipso vocatus es: & idè crux aliqua, quæcunquè sit illa, post ipsum ferenda est tibi. Si vnã fugere volueris, in aliam incurres, multò fortassè grauiorem. Nemo vnquam tam sapiens, aut ita facundus fuit, qui hanc eloquẽtia sua crucem à te potuisset auertere. Si Christi discipulus esse cupis, patiaris oportet. Non enim est seruus maior Domino suo, nec filius patre, nec discipulus magistro. Perfectus autem omnis erit, si sit sicut magister eius. Hæc est summa omnium, quæ scribi vel dici queant: & in hoc omnis consistit sapientia, vt pati discas & aduersa sufferre. S. Petrus verus Christi imitator: Christus, inquit, qui peccatum non fecit, passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, vt sequamini vestigia eius. Hæc ergo est verior, securior, compendiosior via, quam habere possimus, quã summus ille totius veritatis magister inuenit, & per seipsum ambulauit, nosq; illa edocuit: nec aliqua melior laudabiliõrve via esse credenda est, quã ea, per quam cum filio reuertimur ad patrem. Verum ne quis in hac via seducatur, vt quæ natura & gratia simul cõcorditer operentur, eò tria exiguntur signa, quæ quisquis in se inuenierit, ille nec à falsa libertate, nec à lumine naturali, nec à pseudopropheta decipietur. Poterunt quidem, DEO permittente, fun-

Col. 3.

Esse omnino aliquid ferendum.

Ioan. 13.

Luc. 6.

1. Pet. 2.

Signa quæ tria, nec deducaris, exigi.

fundum illius impugnare: sed hoc non ad aliquod incommodum, sed æternam potius salutem ipsius. Primum signum est, quod homo multum serio veram omnium peccatorum suorum cognitionem, cum debita cõtritione ac integra omnium peccatorum confessione, à Deo postulabit: & in hac voluntate sine cessatione persistet, quod videlicet libenter iuxta catholicæ Ecclesiæ constitutionem satisfacere pro peccatis suis, omnemq; peccandi occasionem pro viribus euitare velit: in hac, inquã, voluntate ac desiderio conrinuè perseuerabit. Deus autem cum gratia sua per ipsum opera perficere habet. Et sic homo ambulat extra omnem malam libertatem, quod ad peccata attinet.

II. Secundum est, quod proximi sui equè, vt suam salutem ac beatitudinem desiderabit, eiq; tam corporaliter quàm spiritaliter propter Deum, ad placendum videlicet illi, succurrat pro viribus, & opem auxiliumq; impendet, Deumq; fideliter tam pro inimicis, quàm amicis suis, omnibusq; illis, pro quibus deus rogari vult, deprecabitur. Et hæc vera est ratio proximum vt seipsum diligendi, atq; per hoc à naturali lumine haudquaquam decipietur. Tertium est, quod omninò serio desiderabit amabilem domini nostri vitam & cõuersationem intus & foris imitari: patremq; cælestẽ rogabit, vt se tam perfectè secum vire dignetur, vt in fundo suo nihil inuenire vel agnoscere possit, nisi Christum Iesum, & hunc crucifixum: qui se per sanctissimam vitam & passionem suam, ad patrẽ deducat, euehatq;. Non enim alia via est ad vitam, nisi per filium, sicut ipse ait: Ego sum via. Per me si quis introierit, saluabitur. In hac via nullus nobis pseudopropheta, nulla falsa libertas, nullum lumẽ naturale nocere potest. Deniquè sunt adhuc alia tria signa, quæ quisquis in se habet, in gratia Dei est.

I. Supernaturaliter. Primum est, quod homo diligit inimicum suum, eiq; benefacere studet, qui ipsi malum optat: quod utique supra naturam est, eiq; penitens contrarium: ideoq; seipsam in hoc exire sub gratiam compellitur. Hanc inimicorum dilectionem Christus verbo nos docuit, & exemplo demonstrauit, cùm pro suis crucifixoribus orãs, dixit: Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt.

II. Secundum est, quod homo Deum suum

I.

II.

III.

1. Cor. 2.

Ioan. 14. & 10.

alia adhuc tria signa.

Matt. 5.

Luc. 23.

tam fideliter diligit, quod ex imo animæ suæ desiderat omnes homines tanto creatorem suum amore prosequi, vt is in eis acceptissimam voluntatem suam perficere possit, sicut hoc ab æterno in nobis omnibus intedit ac desiderauit, vt sic nomen eius sanctificaretur, sicut in celo & in terra: quod etiam voluntati ac naturæ hominis aduersatur. Quicquid enim natura diligit, libenter sibi soli reseruat, nec alteri id ipsum fauet. Gratia verò haudquaquã amore suo sola vult perfrui, sed in cunctis operibus suis communis est gentib; Iudeis, & Christianis: nec aliud desiderat, quàm vt Deo placeat. Hic natura succumbit penitens, nec quidquam proprietatis seruare potest. Tertium est, quod homo ita serio Deum suum diligit ac intendit, q; cum Apostolo dissolui cupit, vt DEO sine medio possit vniri. Nouit em, quod vnio hæc immediata neque fieri, neque stabilis esse queat, nisi per mortem corporalem. Quisquis ergo hoc in se desiderium deprehendit, gratiam supernaturalem esse non dubitet. Gratia enim naturam superat, dum se vltro ad moriendum offert, cupitq; in nihilũ redigi, sicut Apostolus ait: Infelix ego homo, quis me liberabit à morte corporis huius? Cũ autem multi per internas commotiones siue instinctus decipiantur, existimantes se à Deo moueri ad hæc vel illa faciendã, dimittendaq; cùm tamen vel à natura, vel à maligno spiritu moueantur: (neque enim bona intentio sufficit) ideo omnibus illis, q; boni esse videntur, summoperè necessarium est, vt diligenter explorent atque obseruent, vtrum in diuino, an naturali, an alio quouis fallaci lumine ambulent. Cuncta nanque opera, quæ ex sola natura absque gratia fiunt, nõ sunt meritoria vitæ æternæ. Sciendum est itaque, quod instinctus siue lumen naturæ, quod in intellectu exoritur, commouet ac mittit nos ad formas & imagines, & ad quærendum possidendumq; in omnibus delectationem, complacentiam ac laudem nostris ipsorum. Lumen verò atque cõsiliũ boni angeli, suggerit ac dirigit nos ad nostrũ & naturæ mortificationem in omnibus, cum vera discretionẽ. Mali spiritus cõsiliũ atq; lumẽ, commouet ac ducit nos ad extremum in superbiam, vt aliqd simus, aliqd sciamus, aliqd habeamus, aliquid possimus: ad vanam quoquẽ

III.

Phil. 3.

Rom. 7.

Instinctus naturæ.

Instinctus angelicus.

Instinctus diabolicus.

com

complacentiā, propriā reputationem, ad alta sublimiaq; subtiliter comprehendendum, sciendumq;: nec non ad vanam gloriam, ad amaritudines, aliaq; peccata oīa, ea præsertim, ad quæ natura peluioꝛ est, quibus etiam robur addit & vires. Diuinum lumen instigat nos ad humilitatem, resignationem, castitatem, nuditatem ac vnitatem. Ex his iam perpendat quisque, quo agatur spiritu, & ex cuius opere in institu. Omne nanque lumen, omnis cognitio atq; commotio, quibus homo intus & foris mouetur, totius sacræ scripturæ excellens scientia, vniuersa rationalis sapientia ac subtilitas intellectus, hominem in vera pace & tranquillitate in intimis eius cōstituere nō possunt. Sola duntaxat lux diuina hoc valet, cum profunda humilitate ac amore diuino suscepta, quæ est lux gratiæ Dei. ¶ Vt autem melius natura à gratia discernatur, sciendum est, qd Ego, me, meum, mihi, hoc & illud, formæ & imagines, voluptates, propria volūtas, subtilitas, seipsum quærere ac possidere, omnia hæc naturæ ac naturalia sint. Iam ex his, quæ sequuntur, obserua & agnosce operum illorum quæ ex natura, & eorum quæ ex gratia Dei sunt, discrimen atque differētiā. Natura corruptibilibus vult viuere creaturis: Gratia verò desiderat, vt homo eisdem moriatur. Natura oēs actus & opera sua cūctis optat innotescere, atq; ob ea appetit honorari: Gratia verò semper latere, nesciri, ac negligi petit. Natura diū viuere cupit, mortemq; veretur: Gratia ab omnibus expediti, dissolui, & per mortem ad Christum peruenire concupiscit. Natura pro temporalib; multa tenetur sollicitudine: Gratia temporalium curam non habet, quippe quæ per amorem summo bono firmiter in hæret. Natura in bonis operibus instabilis est: Gratia tam in aduersis, quam prosperis cōstans perseverat. Natura delectatur in seipsa, in rumoribus seculi, in deductione temporis, atque in labentib; creaturis: Gratia non suspensus vel creaturarū, sed Dei sanctæq; vitæ tenetur desiderio. Gratia hominem facit humilem, patientem, & iustum absque illius scitu vel experiētia: Natura verò omnia scire appetit, gustumque internum & consolationē percipere exoptat. Itaque in hoc omnis vita spiritualis consistit, vt opera naturæ à gratiæ operibus discernere scias. Natura enim & quicquid

Grām à natura qd discernas.

¶

naturale est, sicut paulo ante iam dixim; in omnibus dicit: Ego & me, mihi & meum, libenter & inuicē: quærētq; seipsum, & in sua immortificatiōe permanet. Deus autem & gratia illius, semper excludūt Ego, me, mihi & meum. Vndē fit, vt homo in humili resignatione & suspensus mortificatione in omnibus persistat. Verum cum lumen siue instinctus naturæ ac maligni spiritus, ob sui subtilitatem, Sancti spiritus inspirationi valde similes sint: idcirco Deum humili cum resignatione pro veri luminis agnitione inuocare, & in causis grauioribus à superiori vel confessore consilium petere, nec in aliquo nostræ prudentiæ inniti debemus, nē circunueniamur à satana.

¶ Demum & in hoc agnoscere licebit, si institutum siue propositū tuum, malum vel bonum sit. Si enim propriæ delectationis, propensionis, voluntatis tuæ mortificationem ac depressionem quærīt, hoc vt plurimum ex gratia est. Natura enim semper solatium ac delectationem quærīt, sibi ipsi iugiter inniti desiderans: quicquid autem ad sui depressionem, eam instigat, ei suas semper excusationes opponit. Idem facit & diabolus. Dei verò sanctique angeli instinctus, continuē ad sui depressionem ac humiliationem hominem inuitat, nec vllam excusatiōem præterdit. Secundum signum est, quod inspiratio Sancti spiritus nos ad diuina precepta & CHRISTI consilia adimplenda hortatur, eademque nobis cum dilucida discretione, bonoq; medio, ne quid plus minusve faciamus, inspirat. Natura verò & diabolus, discretionis excedunt limites. Sed quia etiam huic natura subtiliter sese conformare posset, si adhuc penitius cognoscere cupis, vtrū sit vel non sit natura, super vltiori inspiratione huiusmodi aliquid delectabile tibi assume: & si hoc suauiter blandeque ingreditur, signum est, primum instinctum tuum, naturæ fuisse, ipsamque sese quæsiisse. Simile nanque sui simile diligit: & similitudinem cōiunctio, delectationem parit. Si verò ipsum cum amaritudine recipis, prior inspiratio sancti spiritus fuit. Tertium signum est, si instinctus non ilico perit, sed in eodē diū modo perseverat. Natura nanque cum ex suo genere sit instabilis, si aliquo modo illi resistat, non diū in eodem statu persistit. Idem etiā accidit

quib; technis Satā incautis imponat.

Instituti boni discernēdi signum primum.

In dubijs qd maxie eligendū.

CAPVT V:

Impedimētum.

I.

Primum quod Deo & gratiæ illius in nobis obicem ponit, natura est immortificata & inordinata, quæ cum amore & delectatiōe

rebus creatis inordinatē inheret. Hac qui p̄diti sunt, citō temporalium siue vndecunquē accidentium rerum odio vel amore permouentur: sicq; dei dilectionem amittunt, & in suis vitijs ac passionib; immortificati perseverant. Secundum est amor priuatus, propria voluntas, proprius sensus, & propria quæsitio, quæ sepe pacem auferunt, & corda diuidunt. Quisquis enim deum super omnia, etiam supra seipsum, non diligit nec intendit, ille diuini honoris, virtutum omnium, ac ipsius Dei incuriosus, ad seipsum, ad suū videlicet cōmodum, honorem, delectationē semper reflectitur, atq; à diuersis tentationibus erroribusq; nullo negotio superatur. Tertium est, quod per sensus nimis facile extrouertimur, humana societate delectamur, in verbis superflui sumus, & absque

necessitate multis nos ingerimus ac immiscemus, quæ utique secreta dei familiaritate ac dulcedine nos priuant. Quartum est, quod vehementes, impetuosi, audaces sumus, minoresq; culpas atque defectus paruipendimus, per quæ cordis puritatem & pacem amittimus. Quintum est, quod de virtutib; ac bonis operibus, quæ tamen reuera nostra non sunt, citō nimis cum vana complacencia ac propria reputatione extollimur, & ex superbo fundo ab alijs quoque in precio haberi appetimus: quo sanè veram humilitatem perdimus, & à Deo sepe relinqui meremur. Sextum est, quod ad iudicandum visa vel audita, ad suspiciones quoq; malas & inuidiam, nimis proni sumus: quod fraternam in nobis destruit charitatem. Septimum est, quod in oratione pigri ac tepidi sumus: & per hoc intima ad deum suspiria desideriaq; amittimus. Octauum est, quod fundum nostrum intus minimè obseruamus, neque diuinis instinctibus per nostrisq; abnegationem conamur satisfacere, nec viua quadam cum strenuitate diuinę presentię assistimus. Et quia mentem nostram à simplici illo lumine, quod in nobis est, auertentes, ad multiplicatam extrouertimus, idcirco nec à deo illūinamur, nec nobis ipsis innotescimus, intusq; multiplices ac instabiles, foris autem in sensibus inexplēbiles permanemus. Nonum est, quod cuncta opera nostra magis ex bona consuetudine, quam interno affectu siue sentire interno perficimus: plurisque æstimamus singulares quosdam modos siue instituta, bonorumque operum magnitudinem ac multiplicitatem, quam puram intentionem ac Dei feruentem amorem: ideoque nec experimur, quomodo Deus ipse cum plenitudine gratiæ suæ commoretur in nobis. Decimum est, quod ea quæ à solo deo accipere deberemus, à creaturis suscipimus: multa que in huiusmodi electione ac sollicitudine distendimur, nec deo vera cum fiducia innitimur: quo sanè fit, vt nunquam veram resignationem, nunquam veram pacem cordis obtineamus. ¶ Contra sunt quædam magnæ perfectionis puncta: quæ quisquis viuendo quoties & exercendo seruare contenderit, fructum non contemnendum, immò immensum reportabit. Primum est, quod homo in omnibus purè DEVM suum

necessitate multis nos ingerimus ac immiscemus, quæ utique secreta dei familiaritate ac dulcedine nos priuant. Quartum est, quod vehementes, impetuosi, audaces sumus, minoresq; culpas atque defectus paruipendimus, per quæ cordis puritatem & pacem amittimus. Quintum est, quod de virtutib; ac bonis operibus, quæ tamen reuera nostra non sunt, citō nimis cum vana complacencia ac propria reputatione extollimur, & ex superbo fundo ab alijs quoque in precio haberi appetimus: quo sanè veram humilitatem perdimus, & à Deo sepe relinqui meremur. Sextum est, quod ad iudicandum visa vel audita, ad suspiciones quoq; malas & inuidiam, nimis proni sumus: quod fraternam in nobis destruit charitatem. Septimum est, quod in oratione pigri ac tepidi sumus: & per hoc intima ad deum suspiria desideriaq; amittimus. Octauum est, quod fundum nostrum intus minimè obseruamus, neque diuinis instinctibus per nostrisq; abnegationem conamur satisfacere, nec viua quadam cum strenuitate diuinę presentię assistimus. Et quia mentem nostram à simplici illo lumine, quod in nobis est, auertentes, ad multiplicatam extrouertimus, idcirco nec à deo illūinamur, nec nobis ipsis innotescimus, intusq; multiplices ac instabiles, foris autem in sensibus inexplēbiles permanemus. Nonum est, quod cuncta opera nostra magis ex bona consuetudine, quam interno affectu siue sentire interno perficimus: plurisque æstimamus singulares quosdam modos siue instituta, bonorumque operum magnitudinem ac multiplicitatem, quam puram intentionem ac Dei feruentem amorem: ideoque nec experimur, quomodo Deus ipse cum plenitudine gratiæ suæ commoretur in nobis. Decimum est, quod ea quæ à solo deo accipere deberemus, à creaturis suscipimus: multa que in huiusmodi electione ac sollicitudine distendimur, nec deo vera cum fiducia innitimur: quo sanè fit, vt nunquam veram resignationem, nunquam veram pacem cordis obtineamus. ¶ Contra sunt quædam magnæ perfectionis puncta: quæ quisquis viuendo quoties & exercendo seruare contenderit, fructum non contemnendum, immò immensum reportabit. Primum est, quod homo in omnibus purè DEVM suum

VII.

VIII.

IX.

Puncta alia

fructus.

in-

intendet, sese omni tempore abnegabit, nec in vlla re queret seipsum. Secundum est, q̄ omnia in melius interpretabitur, & ex cunctis quæ videre vel audire contigerit, suæ capiet salutis augmenta. Tertium est, quod omnes homines communi dilectione prosequetur, omnes fratrum habit loco, nec aliud absens quam præsens de villo loquetur. Quartum est, quod oia de sola manu Domini suscipiet, eique se cum creaturis omnibus offerens, cuncta in illum in perenne sacrificium perpetuamq; referet laudem: sicq; Deus ei vicem reddet, & ipse in omnibus pacē inueniet. V. Quintum est, quod pacificus erit, & patiens in his, quæ Deus ei toleranda miserit, ita vt nec de Deo, nec de hominibus villo pacto queratur sibi aliquid minus aut grauius obtigisse: sed in omnibus cōtentus, sine vlla intrinsecus electione, in eisdem æquanimis persistet: & ita pace ac gaudio perfructur. Sextum est, q̄ sic intus dispositus ac ordinatus erit, vt ipse Dei sit totus in omnibus, & deus illi vicissim sit oia in omnibus: Deumq; in cunctis creaturis & creata omnia in DEO cognoscat diligatq;: creaturas quoque omnes nobilissimo modo adspiciet capietq;: sicut videlicet ex Deo sua profluxere origine. Septimum est, quod puram, expeditam, incommutabilem mentem super omnia caduca ac transitoria in Deum subleuatam habebit, semperque solus, vnicus, indiuisus in seipso, & constans ac deuotus perseuerabit in exercitijs suis: Deoq; omnipotenti cum amore cunctisque viribus suis intus inhærebit, ita vt omnibus hominib; virtutum ac sanctæ vitæ exempla præbeat in seipso, & vniuersos in Deū verbis, operibus, modis ac vita reducat dirigatque. Erit præterea spontaneè pauper, in aduersis patiens, voluntatem propriam abnegabit, Deo sine medio obediet, & amore prosequetur etiam inimicos. Hæc enim diuinum amorem, omnemque spiritalem vitam in homine latentem, manifestant.

¶ Quo autem prædictas virtutes melius obtinerē simul & conseruare possit, in his quæ sequuntur, sese exercere curabit: Cor suum frequenter ad Deum eriget, cum feruentissima oratione pro diuina gratia & ope illius, eo quod ex seipso nihil boni possit. Lapsus verò etiam in minima peccata, statim diligentissimè cum magna cordis cōtritione sese intra se reci-

quis in quibus exercendus.

Lapsus in peccata, quid agendum.

piet, atq; ad Deum suum reuertetur cum firmo consistendi proposito, seque pro viribus emendandi. Insupèr omni die sacram vnum siue Missam deuotissimè ingenti cum gratitudine audire non intermitteret. In illo nanque sacrificio stupenda charitas illa quotidie renouatur, ex qua seipsum Dominus verè suauissimus nobis pauperculis reliquit. Ibi verò, cum actuali ad hoc mentis conuersione puraque intentione, dignissimum Christi corpus omni die toto corde suscipere desiderabit, per omnia omnium totius orbis sacerdotum exercitia, illudque simul cum sacerdotib; ipsis Deo patri tam pro se, quam pro viuis ac mortuis, illis præsertim, pro quibus desiderat, offeret, immensum inde fructum reportaturus. A cunctis nanque sacerdotibus vltra citraque mare constitutis, ipsi idem corpus dominicum præbetur spiritualiter, & fortè multo excellentius vtiliusque, quam sacerdotibus ipsis. Sepè quoque (præsertim festis diebus) ad dignissimi sacramenti communionem sese præparabit: & si fortè obtinere non potuerit, in vera resignatione tranquillus maneat ac imperturbatus, & in proprium sese nihil demittat, præparans nihilo minus sese ad spiritalem eiusdem susceptionem, quo immensa illi Dei sui dilectioni vel tenuiter, p suo modo viribusque respondeat. Præterea summo cum desiderio verbum DEI secundum communem sanctæ ecclesiæ expositionem in concionibus auscultabit, & per seipsum, tam sciendi studio, quam imitandi affectu, leget: ac deinde aliquandiu secum morabitur, ac si sacratissimum Domini corpus percepisset, quo verbum Dei, quod cibus est animæ, in ipso operari queat. Omnem denique societatem, quamlibet sanctam, quæ ei prædictas virtutes negligendi, siue peccata quælibet incurrendi occasionem præbere posset, toto studio deuitabit.

¶ Virtutum vitiorumq; radix siue catena.

CAPVT VI.

¶ Vm Deus omnipotens, prout certa fide tenemus, intra nos sit, immò etiam viciniornobis, q̄ nos ipsi simus, quid cauere est, q̄ ipsum minimè sentim? Quia scilicet gratia illi in nobis operari non potest. Cur gratia in nobis non operatur? Quod

missa quotidie audienda.

quotidie spiritualiter cōmunicadum.

quoties & quā seipsum dñi corp sumēdū.

Verbum dei quò audiendum.

Quod hanc humili corde, deuotè ac intimè, non desideremus. Quare eam humili corde non appetimus? Quia Deum toto corde cunctisq; sensibus non amamus. Quare Deum toto corde sensibusq; non diligimus? quod ipsum non cognoscamus. Cur eum non nouimus? Quia & nos ipsi nobis incogniti sumus. Quare nos ipsos non cognoscimus? quod vitam nostram attendere ac obseruare dissimulemus. Cur vitam nostram nec attendimus, nec obseruamus? Quia oculus intelligentiæ nostræ excæcatus est. Quamobrem intelligentiæ oculus est obcæcatus? Quod telluribus ac luto rerum transuentium plenus sit. (Pulueres dico, amorem ac delectationē inordinata ad nos ipsos, ad creaturas, ad mundum, & ad propriam carnem) Cur oculus intelligentiæ, luto pulueribusq; respersus est? Quia sensualitati nostræ emori, atque ad neum toto corde conuerti nolumus. Ideò nimirum lumen gratiæ diuinæ in nobis haudquaquā operatur. ¶ Nam econtrā etiam virtutum (agedum) catenam attendamus. Quisquis luce gratiæ veræq; discretionis à Deo perfundi appetit ac illustrari, mundi amorem, delectationem, prudentiam contemnat atque deuitet. Quātum enim diuinæ discretionis adeptus sum, tantū & me ipsum abnegans, mundi amaritudinem diligo. Quātum mundi amaritudinem diligo, tantum Deo meo obtempero. Quātum Deo obedio, tantum pace cordis & conscientiæ serenitate gaudeo. Quātum internæ pacis & cōscientiæ puræ possideo, tantum sensus sapiens, & intellectus meus purus est. Quātum intellectus meus puritatis habet, tantum quoque cognosco Deum meum. Quātum de dei mei cognitione habeo, tantum in illius timore casto ambulo. Quātum in timore casto coram DEO ambulo, tantum eius amore perfundor. Quātum Deum meum diligo, tantum illius obseruo præcepta, doctrinam, institutiones. Quātum illius institutiones & præcepta custodio, tantum etiam peccata deuito. Quātum à peccatis abstineo, tantum & mecum permaneo. Quātum mecum sum & maneo, tantum & me ipsum cognosco. Quātum in mei cognitione proficio, tantum & despicio memetipsum. Quātum me ipsum despicio, tantum ab honoris ac quarūlibet rerum ambitu alienus sum. Quātum hono-

Pulueres mysticè quid.

rem ac bona quælibet non ambio, tantum volūtariæ sum paupertatis adeptus. Quātum spontaneè pauper sum, tantum à querimonia eorū, quæ mihi desunt, abstineo. Quātum à querelis mihi tempero, tantum & patiens sum. Quātum patiens sum, tantum & humilis sum. Quātum humilitatis habeo, tantum à cōtemptu eorum, qui me spernunt, me cohibeo. Quātum à contemptu me spernētium mihi caueo, tantum & spiritu pauper sum. Quātum pauper sum, tantum omnis propriæ sum expers volūtatis. Quātum omni propria volūtate careo, tantum hoc solum volo, quod vult Deus: quātum hoc solum volo quod ego: sicq; illuminor atq; illustror, vnusq; cū deo spūs efficior. Sed huc expedita nudaq; ab omni creatura abstractio exigitur. Certè homo ex tempore & eternitate compositus est. Quanto igitur temporalib; rebus magis inheret, & quiescit in eis, tanto ab eternis amplius elōgatur, quæ tunc ei parua videntur: sicut res aliqua longè posita, procul intuenti modica apparet: nec vnquam ad veram potest pacem pertingere: quin potius excæcatur, ac in diuino tepescit amore, & instabilis ac insatiabilis simul cum ipsis instabilib; rebus, ad quas sese conuertit, efficitur. Proinde quæ ab omni vitio siue defectu cupit absolui ac liberari, ille prius ab amore & affectu quarūlibet rerum labentium & creaturarum sese exoneret oportet. Aegrè se simul in eodem patiuntur amor Dei, & abundantia temporalis. Amor quippe ignis est, cuncta temporalia consumens, & vacuitatem in homine efficiens. Cunctorum igitur temporalium desertio, in eterna ac diuina introitus est.

¶ Ut in originem istam, quæ Deus est, quisq; reuertitur, cunctaq; vitia sua debeat superare.

CAPVT VII.

¶ Quisquis à peccatis eximi, quis in quibus exercendus.

atq; in viam virtutū suarūq; huius exercitū salutis pertingere, in eademq; proficere voluerit: diligenter ea quæ sequuntur, obseruare, seque in eis exercere curabit. Primū, in quo se exercere debeat, est libera quædam ac expedita auersio à seculi voluptate & vitijs vniuersis, eademq; vitia in seipso sepius studiose scrutabitur, radicitus agnoscer, ac humiliter coram

Deo accusabit: cunctis que viribus anime suae ad Dominum Deum suum cum iugi oratione, abstractione, virtuosus ac discretis exercitijs, corporisque castigatione ad subdendum illud spiritui, sese conuertet.

II. Secundum est, quod seipsum sponte ac patienter offeret ad sustinendum innumeram omnium poenarum, afflictionum, aduersitatum, quae ei a Deo vel a creaturis accidere possint, multipliciter. Tertium est, quod passionem Domini sui pro se crucifixi, sibi imprimet, eiusque suauissimas institutiones, mitissimam conuersationem, vitamque sanctissimam, qua nos praecessit, impigre sequetur, atque per ipsum ulterius ingredi conabit. Deinde externas quasque occupationes deserendo, seipsum in mentis silentio collocabit: idque cum virili & efficaci propriae voluntatis resignatione & abnegatione in omnibus, in vera humilitate, instar mortui alicuius, sese in nullo penitus querens, sed Christi duntaxat caelestisque patris illius laudem spectando, & intendendo gloriam in omnibus: cunctisque tam inimicis, quam amicis, humile ac amabilem sese exhibedo. Dehinc iam exercens homo, ad quadam externorum sensuum suorum quiete pertingit & oculum, qui quidem sensus prius in extrouersione plurimum operosi & adiuui erant: ac Spiritus viribus suis supremis secundum earum floridam naturam excidens siue elabens, in quadam supernaturalem peruenit experientiam. Hicque iam ulterius penetrare ac ingredi nitens, cum adhaerentis ei naturae quadam velut exuitioe amissioneque, per circulum aeternam diuinitatem significantem, in opulentissimam perfectionem deducitur. Supreme nanque spiritus diuitiae, in eo proprie consistunt, ut absque vitiorum pondere cum diuina sese virtute erigere queat in luminosam intelligentiam suam: in qua perpetuum quandam caelestis percipit consolationis influxum, cunctaque virtuosae adspicere, ac prudenter exequi nouit: statque ordinatè liberatus per filium in filio, quamquam in sui extrouersione creaturas adhuc in earum propria adspiciendo natura contempletur. Istud verò, mentis siue spiritus excessus dici potest. Hic nanque tempus & locum Spiritus transgressus, amorosa ac intima contemplatioe excessit in Deum. Sed antequam huc peruenire liceat, naturam prius mortificatione multiplici vin-

ci ac edomari oportet, ita ut homo cuncta opera sua ex pura bonitate ac veritate perficiat: habeatque exploratam, quomodo sensualis ac immortificatus homo adhuc in ipso viuat, eiusque adhaerenti: (tamen si bonus & sanctus esse perquam vellet in proprio instituto seu proposito suo, quod etiam sepe sanctitatis quadam habet specie in multis sanctis magnisque exercitijs) Quoad enim proprius sensus, mens atque voluntas, non mortificata, neque satis exercitata sunt corporaliter ac spiritualiter intus & foris, tandiu homo rudis permanet, nec illuminari nec baptizari meretur in Spiritu sancto: ideoque omnis ei iustitia & veritas sensualiter, siue secundum sensum in ordinationem sapiunt. Si quae autem ex diuina permissione corporaliter vel spiritualiter prospera ei vel aduersa, per eius probationem eueniant, seu etiam proximis eius afflictio, vel probrum aliquod occurrat, omnia haec iuxta suam impuram sensualem iudicat iustitiam, idque illi bonum esse videtur. Inde verò in suis ipsius vitiis, suorum labitur ignorantiam, & proximos suos graui iudicio condemat. Si quis autem fortassis ei resistere velit, mox in illo ira, contentio, & multa oritur impuritas: toties que pax eius inter Deum & ipsum perturbatur, quoties contra suam voluntatem ab alio quouis pulsatur vel leuiter. Et licet misericordissimus Deus istiusmodi homini quoad cum dolorosa sui ipsius cognitione ad sese reuertitur, amabilem restituat pacem suam, fundum tamen virtutum omnium, perfectumque proxima veritatis gustum non attingit, dum sic quod suum est, retinet. Humiles verò ac resignati homines, seipsum Deo, cunctisque creaturis ob Dei voluntatem, in vera resignatione subiecerunt. Attamen paucissimi sunt, qui non in aduersis primos saltem patiantur motus, immò & Deus hos ipsos primos motus in hominibus istis saepe multo etiam tempore durare permittit, quo per hoc funditus humilietur, quoad prouidens nihilo minus eis in hoc etiam alia plura bona. Tamen quicquid eis siue in corpore, siue in spiritu eueniat, mox ut in fundum suum sese recipiunt, amabiles, pijs, patientes efficiuntur: ac spe bona in DEVM erecti, ex vero amore cunctis resistunt vitijs, sensuum in ordinatione moriuntur in omnibus, ac seipsum in patientem, amorosum, humilem fundum

Qui p q & quot vincant.

motu pri moru vi quanta.

dum suum immergunt atque dimittunt: ubi tunc a Spiritu sancto sapida scientia siue sapientia perfunduntur, quae eis auxiliium, ducatum, directionemque praestat ad omnem perfectam veritatem instituens eos, qualiter sese ad Deum, ad seipsum, & ad creaturas omnes tum bonas tum malas habere debeant. Ipsi verò adeò in profunda sunt humilitate radicati, ut aliqua vanæ gloriae cogitatio siue incidentia eis facile nocere non possit. Statim nanque in suum sese demittentes nihilum, eam penitus extinguunt, paruo quoque negotio in omnibus superant. Cum enim pure per veritate decertent, Deus ipse pugnat pro eis. Seipsum in nouissimo loco constituunt, unde nec ab aliquo inferius deici possunt: quibus assurgere siue ascendere, quam descendere siue labi, vicinius est. De seipsis tenuiter sentiunt: ideoque multas acres tentationes & laqueos diaboli euadunt subtiliter, instar pisciculorum quae de reti facile elabuntur, dum maiores interim pisces rete conclusos tenet. Omnibus quoque naturae vitijs & propensionibus ad peccata, ad delectationem, ad comoda carnis inordinata, moriuntur atque resistunt, omnem vitam suam ad omnimodam sui ipsorum mortificationem, resignationem, abnegationem referentes: sicque potissimum per haec tria subiecta superant, & victores euadunt in omnibus.

I. Primum est, quod diligenter sensuum suorum curam habentes, eis libertatem aliquam non permittunt: sed freno quodam perpetuo eos constringunt atque concludunt, nisi quando Dei honor aliud fortasse exigat. Secundum est, quod in continua feruidaque sese oratione exercent, quae profectò instar aquae purissimae fundum ipsorum abluit & emundat. Tertium est, quod in Christi se passionem introuertunt, spiritumque suum illius amorosissimo imprimunt cordi, atque per hoc oes malas occidunt cogitationes, prauaque carnis desideria. Mox enim ut aliquam sensualem affectionem siue desiderium sentiunt, ad Christum confugientes, eius se vulneribus imprimere festinant: ibique oia mala coguntur desideria cedere, nec aliquid eis officere queunt. Atque hoc modo cunctis imaginibus & formis expediuntur, & cum munda conscientia veram obtinent pacem, atque a summo bono circumdantur simplici quodam, occulto & su-

peressentiali modo, in libera, resignata, & ab vniuersis imaginibus nuda caligine, ad quam seipsum iuxta supremum Dei beneplacitum resignarunt, in perfecta sui ipsorum abnegatione in tempore & eternitate. Semper itaque nos ipsos in cruenta Domini saluatoris vulnera immergamus: & intus quidem eius immensos cruciatus, poenam, amorem nostris imprimamus cordibus: foris autem, salutiferæ signo crucis frontem & pectora muniamus. Nulla enim potentior arma, ad vniuersa pericula tentationesque superandas, in hac vita vel haberi vel excogitari possunt.

Ad vulnera nri qh cofugiendu

Quomodo donis Dei vti, gratiamque perditam recuperare debeamus.

Et de nuda fide.

CAPVT VIII.

DEVS omnipotens ac immensus nunquam dona sua in hoc solum largitur, ut ea habeam, sed ut operemur cum eis, perspiciamus que cui vsui, vtilitati siue profectui dona nobis concessa deseruire possint, & quod cum eis Deus fieri velit. Semper enim semen ille suum propter fructum seminat. Neque etiam consolationem aliquam propter consolationem largitur, sed ut per eam alliciat hominem, & tam seipsum quam cuncta deserere faciat, quo seipsum illi donare possit. Si quis autem ita fidelis esset & Deo & sibi ipsi, ut omnia absque solatio & releuamine faceret, hoc utique & Deo gloriosius, & ipsi homini multo foret vtilius amabiliusque, & maius sibi praemium compararet & meritum. Gaudio nanque & solatio perfundi, non huius est temporis, sed praemij illius, quod in futuro seculo speramus. Hic potius recusanda & abiicienda merces est, cum nihil ad exilium istud pertineat, nisi desolatio, aduersitas siue afflictio. Mündus siquidem iste, non consolationis, sed lacrymarum vallis est. Caeterum per facile contingere posset, ut per consolationem bona nostra destrueretur. Quinimò hoc ipsum quod Deus pijsimus consolationem infundit, saepe ob humanam fragilitatem ac pusillanimitate facit. Certum est enim, quisquis hic a Deo continè consolari appetit, eum in futuro seculo minus consolationis habiturum. Tales enim irsignati sunt, qui suis sumptibus Deo militare re-

Dona que sua det Deus.

Vbi merces speranda.

Suo q sum ptu Deo militare nolint.

Fides & scientia quorum sint.

Qui potissimum in fide proficiant.

Cur sua quibusdam sub-

culant, quorum merces est scire, sentire, experiri aliquid: qui tamen merito gaudere deberent, quod saltem nudam ac puram fidem absque omni cognitione habere possent. Nam quo fides purior, simplicior, nudior est, eo vel cetero laudabilior, nobilior, magisque meritoria est. Fides ista deum ipsum miris modis in seipso, in sua admirabili essentia, sibi manifestari meretur. Nuda puraque fides, huius est exilij: Scire verò & intelligere, futuro seculo debentur. Omnis itaque salus & actio nostra, ex fide trahit originem. Si quæras aliquem de parentibus suis, dicitur ei ab alijs, illos vel illos esse. Credit ille quod dicitur. Similiter audit ab alijs, hos vel illos mortem obiisse. Dicitis adhibet fidem, & tamen quæ dicuntur, ignorat. Sic sunt & sacramenta Ecclesiæ. Credas illa oportet. Quam ergo verè præclara res est fides nuda? Nuda, inquam, non quæ bonis operibus destituta sit, sed quæ nihil scire, nihil sensibilis consolationis experiri appetat. Quod autem in consolatione & reuelatione nulla vera perfectio sita sit, vel inde constare potest. Fit enim sepe numero, ut consolatione deuotioneque recedente, ac deserente quempiam, magis quam aliàs ad vitia sit procliuis atque defectuosus. Vt plurimum etiam nouellis plationibus ac incipientibus hæc contingere solent. Qui cum ad meliora proficiunt, non aliud remedium solatiūve inveniunt, quam ut nudæ simpliciter fidei inhæreant: & licet rariores Dei percipiant illuminationes, ipsum tamen deum nunc uberiorius habent. Proinde qui seipsum viriliter & in prosperis & in aduersis mortificare student, & frangere, illi multo citius per veram resignationem in fide simplici ad magnam perfectionem, quam omnes alij, pertingunt. Veruntamen & imperfectis ac incipientibus Deus dulcem illam sensibilem deuotionem & gratiam sæpè subtrahere solet, ut sic humiliari discant, prioremque illum deuotionis feruorem & affectum ad Deum, se non à seipsis habuisse cognoscant: simulque ut per hoc probentur, utrum ob amorem dei in vera sint patientia perseueraturi. Sed & ea de causa nonnunquam deuotio illa subtrahitur, quæ fortassis in donis acceptis homo gratitudinis immemor, seipsum in bonis desiderijs exercere neglexit. Subtrahuntur itaque ei dona, ut per hoc purgatus, ad maiora

suscipienda reddatur aptior, gratiamque Dei deinceps grato accipiat animo, & sapienter expendat, solumque Deum purè in omnibus illius donis querere discat. Ceterum quæstio hic incidere potest, quomodo gratiam amissam homo recuperare, eiusque denuò valeat esse capax. Hoc iam edocebo. Ingenti quidem multaque cum humilitate coram Deo se gratiæ illius ingratum fuisse confitebitur, nec illam recipere dignum se esse: atque in vera resignatione seipsum offeret ad permanendum absque omni deuotione sensibili ac desiderio, quadiu Deo visum fuerit. Deinde magna cum diligentia omnem sensualem delectationem atque solatium, vel ipsam deuitabit mortem, seque introcipiet, & etiam vi quadam bonis exercitijs applicabit, atque in Dei cultu & seruitio fixus permanebit & stabilis. Christi quoque passionem simplici meditatione pertractans, eidem etiam violenter inhærebit, siue sapiat, siue non sapiat. Ad hæc ingenti cum humilitate dignissimum corporis Domini percipiet sacramentum: quo æterna Dei dilectio per sanctissimi virtutem sacramenti in ipso accendatur, omnis aboleatur dissimilitudo, ipseque totus felicissimè transformetur in Deum. Certè quisquis in his omnibus, siue aliquibus ex eis, exercere sese curauerit, ille gratiam Dei haud dubiè recuperabit: nisi forte ob maiorem illius salutem, ad tempus eum Deus carere, & inopia premi permittere velit: sicut & charissimos amicos suos in hac vita in paupertate & consolationis inopia intus & foris esse, seque totos in tempore & eternitate iuxta suum beneplacitum, ad ignem vult amoris offerre.

Ut veram humilitatem & charitatem obtinere ac exercere, Deique bonitatem & nostram malitiam funditus agnoscere possimus.

CAPVT IX.

Humilitas fundamentum est virtutum omnium: quam etiam Dominus noster IESVS Christus (quæ essentia est & speculum virtutum omnium) ad debellandam & expugnandam diaboli superbiam specialiter elegit, nobisque velut charissimum pignus, viamque securissimam æternæ salutis obseruare præcepit, dum ait: Discite a me quia mitis sum & humilis corde. Quam & Apostolus, Christi virtutem nuncupat, dicens:

Matt. 23

2. Cor. 12.

Humilitas vera quid.

Humilitas quotuplex.

cens: Libèter gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi. Non est igitur, cur quisquam de sui contemptu vel de humilibus operibus erubescat, cum per hæc ipsi regi gloriæ conformetur. Cæterum absque humilitate omnes aliæ virtutes abeunt in vitia. Quid est autem vera humilitas? Profecit nil aliud, quam profunda cordis & mentis in conspectu diuinæ maiestatis demissio ac inclinatio. Quæ quidem & iustitia imperat, & ad eam nos amor impellit. Est autem duplex humilitas: Vna clara & non feruida, Altera clara & feruida. Clara humilitas magis ex ratione, quam ex amore exercetur. Cum enim adspicit homo Dei magnitudinè, suamque paruitatem, Dei fidelitatem, suamque infidelitatem: quid item sit Deus, & quanta sibi beneficia contulerit: & diuerso quid sit ipse, quidque Deo mali fecerit: multas utique & certè pulcherrimas, si volet attendere, rationes illi inuenire licebit, quod se merito deprimere debeat ac humiliare. Sed quia homo iste magis secundum rationem quam amore, sese exercet, ideo humilitas ista clara magis quam feruida est. Licet enim ex his seipsum iure meritoque contemnat, non tamen equanimiter ferre potest, si ab alijs contemptui habeatur. Dum enim ab alijs despicitur, facile commouetur, ratio illius obfuscatur: quodque prius ratio illi demonstrarat, obliuiscitur, quomodo videlicet dignè ab oibus contemni deberet. Sanè humilitas ipsa ceterarumque virtutes omnes, actus sunt voluntatis & sicut per rationem virtutes cognoscimus, ita nobis sapiunt per amorem. Nam siue charitate nulla virtus sapit supernaturaliter. Altera humilitas, quam clara & feruidam esse diximus, magis ex amore, quam ex ratione, non tamen absque ratione, exercitatur. Cum enim verus humilis omnes vires suas per amorem colligens, seipsum ex toto ad Deum conuertit, atque à Deo impellitur ac mouetur ad considerandum quid sit Deus, quæque tam ineffabiliter magnus sit & admirabilis, ut omnes eum creaturæ capere non sufficiant: quod item solus tam celsus ac potens sit, ut creaturas omnes fecerit ex nihilo, & quicquid velit, possit, quod insuper nos ad tam sublimem condiderit & elegerit dignitatè, ut nulla creatura saltem cogitare præsumeret, Deum altissimum ad tantam ipsam nobilitatem electurum: sed neque nos ipsi

excogitare possimus, qua ratione maiores nos facere potuisset. Cum enim, ut ex natura Deus essemus, facere non posset, (hoc enim ipsi soli competit) fecit ut deus essemus ex gratia, ad possidendum simul cum ipso in perpetua dilectione vnam beatitudinem, vnum gaudium, idemque regnum. Ideoque fecit nos ad imaginem & similitudinem suam, quo videlicet in illa imagine ipsius capaces essemus, & in virtutibus ipsi, quantum humana finit conditio, similes efficeremur. Cælum quoque & terram, & quicquid cæli ambitu continetur, in nostrum creauit usum & obsequium, ut sibi soli seruiremus, suamque colendo præcepta, secum æterna perfrueremur beatitudine. Quando verò ipsius per inobedientiam ex propria malitia spontè scientesque præcepta transgressi sumus, eo ipso beatitudine superna priuari, & perennes infernalis incendij titiones esse meruimus. Id verò magnus ille Dominus considerans, nos videlicet perpetuæ damnationi addictos, nec ab vlla nos creatura posse redimi, misericordia tactus, proprio & vnico filio, qui est incomprehensibilis illa claritas, in qua & seipsum & omnia Deus pater perfectissimè cognoscit, & per quam facta sunt omnia, quique est vnum cum ipso in essentia & natura, exemplar omnium creaturarum, & speculum sine macula Dei maiestatis: huic, inquam, tali ac tanto filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum vsque ad mortem crucis, quo nos ad æternam illam postliminio reduceret felicitatem, ad quam ab initio nos creauit. Cum igitur, ut dicere cœpi, humilis & Dei amore flagrans homo, oculis amoris considerat tantam dei sui magnitudinem & fidelitatem, quidque sit idem Deus, quantaque fecerit pro nobis, & quare fecerit, quæque ex amore purissimo fecerit, cum nihil inde ipsi felicitatis accedat: & e contra seipsum, quidnam sit ipse, quantaque in fidelissimum ac immensum illum Dominum peccata commiserit, ex hac consideratione seipsum ad seipsum, cum tanta suspensus indignatione & aspersione, conuertit, ut ignoret quod cogitare debeat. Nullum enim locum tam humilem aut abiectum, nullam vilitatem tam extremam nouit, quin se & locum abiectiorem, & maiorem fateatur meruisse vilitatem: multumque mirari non desinit, quod se non magis queat despicerè:

Ex gra dij esse qui possint.

Rom. 8.

& quid ad hæc faciendum sibi sit, animi dubius est. Dumq; perpendit omnia, nulum ei rectius consilium occurrit, quam vt hæc ipsa fidelissimo amico suo Domino Deo suo queratur: eique iam in acceptissimam illius voluntatem ex toto se resignas, seipsum funditus abnegat, Deumq; tam de se quam alijs creaturis omnibus, quod volet, facere permittit. Atq; in isto veram inuenit pacem, quam nulla creatura turbare potest. Ad eò nanque se demisit in ima, vt aliquis eum inuenire nõ possit. Si tamen fortè contingeret, vt ab aliqua creatura inueniri posset, quæ & inuentum deprimeret & aspernaretur, atq; ille hinc moueri inciperet, (paucissimi nanque sunt, quos dolor siue tristitia non interdum afficiat) id non ab homine fragili suscipere, nec ob hoc aduersus illum ira succendi, sed potius de manu Domini tanquam sibi optimum, quod in hoc per illum hominem velut per instrumentum suum D E V S. operetur, recipere deberet, magnasq; pro huiusmodi DEO omnipotenti humili corde gratias agere, multumq; gaudere, quod Deus æternus sui memor esse dignatus fuerit. Reuerà nanque in mundo sentire pressuram, & aduersitatibus exerceri tutius est, quam afflictionibus carere. Iuxta est enim Dominus his qui tribulatio sunt corde: & aduersa citius ad nostrum nos cognitionem perducunt: quod nobis vtilius est, quam cæli motu, & quicquid sub cælo est, nõ esse. Vbi verò humilis ac Deum amans homo, rursus ab eodem mouetur ad laudandum ipsum, eiq; gratias agendum, hæc q; obseruans, eisdem totis viribus satisfacere instituit, diuinoq; amore succenditur: tunc multa cum diligentia quæ Dominus maiestatis in humana natura patrare dignatus est, considerando percurrit, attendens videlicet, vt ille nostrum causa omnium pauperimus, abiectissimus, despectissimus fuerit. Ac deinceps omnem illius humilissimam, fidelissimam, veritate ac pietate plenissimam inspiciat vitam, obseruans vt nullius vnquam ipsum desiderantis voluerit petitiõ deesse. In qua sanè vita mirabilia multa, immò plura q̄ scribi queat, inuenire licebit, si tantum ipsam attendere & oculis amorosis inspicere non pigeat. Deinde iam diligentissimè considerat, vt fidelissimus idè Dominus Deus suus, turpissima, ignominiosissima, acer-

Indolentiã
rarã esse.

Tristitiã
hic quã
gaudere,
felicius.

Psal. 33.

Vita Iesu
quãtis ab-
undet mi-
rabilibus.

Christi pas-
sio qui re-
uoluenda.

bissima præ omnibus morte vitam finiret, ad eò vt vix vna cruoris guttula illius in corpore remaneret: vtq; idem eius tenerimum corpus ad eò vulneribus confectum vndiq; atq; disceptum fuerit, vt penè nec tantum integre carnis, quãtum acus acies occuparet, in eo posset reperiri: q; hæc omnia ab eis perpeffus fuerit, quos ex nihilo ad ineffabilem beatitudine frueretur: q; item vniuersa hæc ex immenso amore pro eorundem sustinuerit peccatis: vt præterea ingenti erga ipsos fidelitate plenissimus, in cruce pependerit in magna acerbissimaq; cõfusione, cum expansis brachijs, ad suscipiendum inimicos suos: cum inclinato capite, ad deosculandum eosdem: cum aperto corde, vt in illo cõmorari possemus: & cum profuso sanguine, quo nos in illo candidaret, ablueretq;: nec non cum alijs pluribus signis amoris, q̄ hic latius cogitare satagit. Econtrã verò sollicitè attendit, quomodo pro his omnibus miris atq; stupendis, quæ in hũana natura facere ac pati dignatus est, amantissimo domino suo non solum gratias nõ reddiderit, sed totus ingratus permanens, eundem sæpenumerò peccatis ac sceleribus suis denuò crucifixus: q; nihilominus ipse talia facienti pepercerit misericorditer, creberrimosq; bonarum admonitionum, exemplorũ, institutionum nuncios ei mittere dignatus fuerit: quos tamen omnes, vt suis inordinatis voluptatibus deseruierit, suis indulgeret affectibus, contumelia affectos trucidat. Cum igitur hæc omnia mira atque stupenda humilis ac amans anima in seipsa depræhendens, vterius Dei maiestatem atque erga nos fidelitatem, & ediuersò nostram exiguitatem atque erga ipsum infidelitatem intuetur, quanquam omnis fidelitas, quam nos de Deo estimare siue intelligere possim, nihil sit, si ad ipsam veritatem spectes. DEI enim fidelitas tanta est, quantus est ipse deus: immò est ipse deus. Noster verò intellectus, creatus est. Et licet magna sint opera redemptionis nostræ, parua tamen sunt, si componantur cum immensa fidelitate & dilectione illius, quæ hæc ipsum coegerunt perficere. Dum ergò his ediuersò humilis anima suam exiguitatem opponit, eãq; simul & multiplicia peccata sua aduertit, q; omnia illa, quæ de sua paruitate comprehendere potest, logè sint infra

fra rei veritatem, immò nihil sint, ad id, quod illa reuerà est, attentè considerat: tanta in ipsa despectio, ac suis ipsius indignatio aspernatioque exurgit, vt nesciat quidnam cogitare debeat: miraturq; q; & deum suum in maiori habere reuerentia, & seipsam magis contemnere non studeat. Licet enim omnipotenti Deo tantum singulis quibusque momentis, quantum omnes possent creaturæ, honorem exhiberemus, hoc ipsum tamen nihil nobis videri deberet: sicut & econtrã si nos ipsos tantum despiceremus, quantum oēs possent creaturæ, etiam nobis parum videri deberet ad hoc, quod meruimus, eo quod modici ac foetidissimi vermiculi, tantum tamq; pijsimum Patrem (qui nos tam pure dilexit) toties tam graui iniuria affecerimus & contemptu. Planè si hæc fideliter inspexerimus, tanta hinc & erga Deum in nobis reuerentia, & ad nos ipsos dedignatio oriatur, quod nihil aliud cogitare poterimus, quam vt nos ex integro resignemus, funditus abnegemus, atque in Dño moriamur. In his enim tunc vitam beatam diuinamque percipimus saporem, quem nemo vnquam obtinere potuit, nisi qui seipsum funditus abnegando, omnibus vitijs ac defectibus in domino mortuus fuerit. Hic per amorem in deum subleuamur, vnumq; cum ipso efficimur, nos ipsos per humilitatem in deum demittimus immergimusque, ibiq; perfectè morimur in deo nobis ipsis: nõ quod creatura esse desinamus, sed per gratiam vnã cum Deo vita efficiamur, vbi nos ipsos supra nos ipsos per amorem in Deum erigimus, funditusque morimur, & per humilitatem immergimus in Deum: quod totum vna est altitudo, & est ipse Deus. Tantum enim infra nos, quantum supra nos, Deus existit, licet diuersa sint exercitia & actiones quæ ducunt ad ipsum. Hæc verò diuinæ maiestatis atque fidelitatis, nostræque paruitatis & infidelitatis cõsideratio, tam amabile, sapidum probatumque est exercitium, vt mirũ sit, eius nos vnquam posse obliuisci. Semper igitur in eo nos occupare curemus. Nullum etenim, quod equidem sciam, melius exercitium haberi potest, ad obtinendum celeriter tam humilitatem ipsam, quam cæteras virtutes omnes. Et licet in principio egrè, nec absque difficultate nos ipsos contemnamus, per istud tamen exercitium & Dei gratiam ad nostrum resignatio-

nem aptiores propensioresque efficimur, neq; tam vehementer aduersum eos, qui nos iniuria afficiunt, commouemur, neq; vsque ad eò dedignamur eos, vt faceremus si hoc exercitium non vltaremus. Dum nanq; tentati mentem nostram ad Deum conuertentes, quãta passus sit ipse, & quò instar vermiculi pedibus omnium calcati, despectus & abiectus fuerit, adspicimus: multũ despiciamus nos ipsos, quod pro amore illi vel modica pati graue nobis sit, qui propter nos tanta facere patiç voluerit. Atque hinc tantam erga nos ipsos dedignationem cõcipimus, vt vix nos tolerare queamus. Et inde fit, vt aduersum eos, qui mala nobis irrogat, nullo dolore mordeamur. Istud autem exercitium pure ad Dei honorẽ, ex vera dilectione magis, quam ob virtutis fructum, continuandum est. Amorem nanq; exercere in Deo nobilius est, quam virtutes exercere propter Deum. Siquidem amor compendiosissima ad Deum via est, per quem celestius in Deum pertingitur. Nec aliqua virtus absque amore supernaturaliter sapit. Amor nanque virtutum forma est. Atque per hoc amoris exercitium tantam hominis suscipimus acquirimus dedignationem, vt iam non modò ipse se despiciere, sed etiam ab alijs se despici patienter ferre queat: immò & se contemni gaudeat non minimũ, si absque sua id culpa fiat: omnem quoque afflictionem siue dolorẽ, qui illi inferri possit, ob æternum Dei sui honorem ducit pro nihilo: & quo grauius est quod patitur, eo melius ipsi sapit, magisq; consolatur. Inde nanq; & Deo fit similis, & placet ei plurimum, cum nihil sub sole nobilius sit, quam ex amore propter Deum patienter aduersa perpeti. Si enim melius aliquid fuisset, Deus omnipotens vnico filio suo sine dubio hoc ipsum præstitisset. Quo igitur fidelissimo Deo redemptori nostro conformes esse possimus, libetè sufferamus aduersa: immò hoc ipsum quod patimur deprimimurque, paruifacientes, illud potius p magno habeamus, quod Deus nos dignos iudicat, qui pro amore suo aduersa patiamur. Hinc siquidem veram nostris ipsorum cognitionem assequimur, præteritamque vitiosam atque fallacem vitam nostram plangimus, & quam nihil vel nos, vel alia omnia sine extra deum, quæ magna quandoque reputauimus ac dileximus, liq; videmus:

in quo nimirum vera consistit humilitas. Quisquis autem sui cōtemptū equanimiter ferre non potest, & de oblato sibi honore hilarescit: sibi ipsi necdū verè displicet, nec perfectè humilis est, sed adhuc superbię radices intra se gerit. Verus insuper humilis, nō humilis, sed vilis & indignus appetit haberi: lætatur dū despicitur, dolet dum honoratur. Et sicut mundo dediti homines, odio habent aduersarios suos: ita hic odit semetipsum, dum nullū sibi seipso capitaliorem perniciosiorēq; fuisse hostem intelligit. Mundus enim & satanas, nō nisi nobis ipsis nos impugnat. Dum ergo nos ipsos vincimus, oēs haud dubiè superamus hostes nostros. Deniq; si quis virtutem humilitatis perfectè possidere desiderat, discat ardentissimè diligere Deum, & hoc ipsum continuis feruidisq; desiderijs à Deo petat. Virtutem nanq; dilectionis nobilissimam deus ipse specialiter donare habet. Amor autē, humilitatis est parens. quantum enim in nobis Dei crescit dilectio, tantum etiam nostri sanctum odium augetur. Amor quippe, & quā in iustē nos antè dilexerimus, & ut deinceps nos amare debeamus, intelligere nos facit. Tantum enim nos ipsos verè diligimus, quantum corā diuina maiestate nos humiliamus despiciamusq;: quantum verò pro Deo nos deijcere valemus, tantum ipse DEVS in nobis extollitur ac subleuatur. Et sic exaltare, est deijcere: & deijcere, exaltare. Quantum enim per superbiam ac priuatū amorem extollimur, tantum Deus in nobis, quod ad gratiam & virtutem attinet, imminuitur: & quantum nos ipsos pro Deo deijcimus despiciamusq;e, tantum ipse in nobis cum gratia sua augetur. Verus quoque & probè exercitatus humilis, quandam ad ima in se sentit propensionem: nec quiescere potest, donèc in fimo loco potitus sit. Ibi iā contentus est: sicque virtus humilitatis in ipso vertitur in habitum. Infimus autem locus est, nil proprium retinere. Et quia quādiū mortales sumus, multa nobis deponenda & abijcienda supersunt, idè infimū semper locum inquirere debemus. Nec tamē quisquam ita humilis est, quin esse possit humilior: nec tanto quis Deū amore prosequitur, quin magis diligere queat. nunquam igitur profundè satis locum infimum inquirere valemus: nec vnquam ab vteriori profundiori que nostri humilia-

Humilitatis natura quæ.

tione ac deiectione nobis cessandum est. Reuerà nanq; fundus humilis, aptissimū vas est, cui Deus gratiam suam virtutesq; copiosè infundat. Humilitas quoq; tantę nobilitatis est, ut à Deo doceri mereatur, percipiatq; quod nullis potest verbis exprimi. Itaque vbi Deum nostris peccatis offendimus, eiusq; perdidimus læsimusq; charitatem, humilitas sola ipsum reconciliare aptissima est. Humilis nanque peccati nostri agnitio, tam grata est DEO, ut omnia nobis delicta omnino remittat. Verus humilis quātum crescit in virtutibus, tanto se minorem, defectusque suos maiores reputat. Denique in omnibus lucrū facit. Si aduersa laborat valetudine, cum gratiarum actione de manu Domini suscipit. Si sanus & incolumis est, gratias agit Deo, tantoque in diuino obsequio studiosior esse conatur. Si despicitur, similiter Deo gratias agit, sciens se multo maiora meruisse. Si honore afficitur, indignum se sentit: seque tanto amplius aspernat. Oēs in se aliquid habere iuris putat, se verò in neminem. Et ut breuè expediā, ad seipsum callidus est & astutus, ad extenuandum & occultandum bona sua, exaggerandumq; peccata sua: erga proximum verò benignus & misericors est, ad exaltandū etiam minimam illius virtutem, ad extenuandum defectus eius, excusandumque pro viribus, quòd videlicet vel ex infirmitate, vel ex bona intētionē, vel certè ex ignorantia fecerit, & iam seipsum fortassis correxerit.

Rursus de vera humilitate.

CAPVT X.

PRoindè quisquis verā humilitatem, que ad omnem sanctitatem ac Dei amorē rectissima via est, obtinere appetit, ille (sicut iam antè dictum est) agnoscere debet, se sine gratia Dei nil posse, potiusque Dei magnitudinem atque erga se fidelitatem, suam verò econtrā paruitatem & erga Deum infidelitatem attendet, sese funditū despiciere discet, sibiq; persuasum habebit, neminē se satis despiciere vel affligere posse, etiam si solus tanta pateretur, quāta simul omnes creaturæ vnquam perpessæ sunt. Hinc verò magna quædam libertas & fiducia ad DEVM in ipso orietur. Quanto enim humilitas profundior, tāto libertas copio-

Rectissima ad sanctitatem via q.

copiosior. Mentem quoque suam cū vniversis viribus ad laudandum Deum, ipsiq; pro omnibus gratias agendum, subleuabit erigetque. Et licet Deum suum etiam singulis momētis tantum laudare, tātasq; illi gratias agere posset, quantas simul oēs ei vnquam creaturę egērūt, parum tamen aut nihil ipsi videri debet. Atq; ita nec se ipsum satis despiciere, nec Deum suum satis laudare ac honorare se posse videbit. quòd autem in his omnibus ob Dei maiestatem ac dignitatē deficit, hoc ipsi erit dulcissimum: neque enim vllum saporem siue consolationem in quouis exercitio querere, sed cuncta quæ agit, purè ad dei honorem facere, debet. Cumque in DEI seruitio grauamen aliquod vel aduersitatem experitur patiturque, & hoc quoque de manu Domini suscipiet, credens eum hoc idcirco permittere, ut humilis sit maneatque: & ex vera humilitate, omni spiritali sapore siue diuina consolatione se iudicabit indignum, Deumque sicut voluerit in tempore & æternitate secum facere permittet: atque hoc ipsum gratius sibi erit, quā vel eternaliter eligendi habere libertatem. Quāuis enim super omnia opera iucundum sit Deum laudare, multo tamen iucundius est, Dei esse propriū. Hoc siquidem hominem altius in Deum deducit: magisque Dei passio, ut sic dicē, quā actio est. Porro si hæc humilitas vnquam transire debeat in habitū, satis eam exercitari oportet. Assidua nanque exercitatio facit alteram naturā, id est, naturæ inclinationes immutat. Et si hoc sola potest exercitatio, quanto magis gratia, que in exercitatione operat? Deniq; in istiusmodi hominem micantes radios suos Sol diuinus absque medio diffundere potest, quòd ille seipsum altissimè demerserit, atque sub Deo collocarit, non iam retro se, nec ante se, sed Deum duntaxat supra se aspiciens intuensque. Huc verò solitudo tā corporis quā animi, deuotūque silentium conferunt non minimum. Insuper homo iste tam sub deo, quā creaturis omnibus ad minimum vsque vermiculum, qui nec Deum vnquam offendit, nec tanta sicut ipse beneficia ab eo recipit, collocat constituitque: Deumq; creatorem suum, & quicquid in illo uiuit, dignissimam videlicet Christi matrē, omnes angelos & sanctos, Ecclesiam sanctam, & omnia Dei sacramenta in multo semper

honore, magnaque habet reuerentia. Humilitas omnem cordis dolorem pellit & angustiam: nec vllus vnquam dolorē vel pœnam incurrit, nisi qui verè fuit expers humilitatis. Pœna siquidē & dolor ex superbia nascuntur. Si nanque Lucifer humilitate fuisset præditus, nunquam in diabolum versus esset. Quòd autem cecidit, superbia illius in causa fuit. Maria verò dignissima Dei genitrix, quia perfectè humilis erat, idè nullam vel minimā peccati contraxit maculam. Et reuerà si quis verè humilis esset, nec ille peccatum vllū admitteret: & Deus, quicquid veller, absque impedimento in ipso operari posset & perficere. Ideoque sanctus ait Augustinus: Si quis ex me percontaretur, quisnam optimum sit optimus: responderem, humilimus. Et si centies quæreret, semper idē responderem. Sed iam nunc gestus ac mores veri humilis, id est, quomodò se in omnibus habeat, attendamus. Primò à seipso incipiens, propriam indignitatē, vilitatem, nihilque suum funditū agnoscit: quomodò videlicet seipsum per peccata sua indignum fecerit omni gratia ac beneficijs, que à DEO possit recipere, cunctisq; pœnis, afflictionibus, pressuris illis adstrinxerit, dignumque se fecerit, quas illi Deus ipse cum creaturis omnibus infligere queat. Indignum se fatetur quem Deus crearet: eidemque pro refectiois ac sustentationis beneficijs, quantum potest, gratias humiliter referre non obliuiscitur: Dona quoque gratiarum & bona omnia, quæ DEVS illi contulit, nulla ex parte se meruisse fatetur. Omnia igitur & seipsum quoque Deo omnipotenti ad illius offert honorem, ut potè que purè ex ipsius pijsissima misericordia promanarunt. Nec ex aliquo Dei dono siue gratia extollitur, siue sit scientia, siue sapientia, fortitudo, pulchritudo; diuitiæ, siue quiduis aliud: sed se omnibus DE donis censet indignum, eaque hac tantum ratione accipit, quòd videlicet Deus bonus est, absque alia causa. Constantè itaque affirmārim, in istiusmodi homine, Deum in omnibus donis & operibus suis nullum pati impedimentum: ideoq; & ad summam vsq; perfectionem ipsum perducere. Dum enim in ipso Deo operari placet, liber est & expeditus, Deū patiens, DEVM sequens, ei que cooperans velut instrumentum. Omni præterea loco, quem

Quis quæ conditiō non peccaret.

Optimus omnium quæ

quem vel sedendo, vel stando, vel etiam iacendo occupat, se indignū semper cōfiteretur. Nihil enim aliud sibi tribuit, quā quod ex seipso habet, peccata scilicet, multiplicesque defectus. Et licet multū se humiliet, nihil tamen aut parū sibi fecisse videtur. Siue ergo comedat, siue bibat, siue quiduis aliud agat, locū vilissimum in domo, postremū in mensa, & minimam cibi potusque portionē capit eligitque: & breuiter, in omnibus ipsi necessarijs minimam abiectissimamque sibi partem optat cedere: quodque vel alijs superest, vel ab alijs fastiditur, ipse lætus suscipit, nec ei parū nimis esse videtur: sed eo ipso indignum se reputans, illud nec meruisse, nec mereri se posse fateā Deo. Ad hæc, in verbis humilis, brevis & mitis: in respondendo simplex & verax, in conuersatione & vestitu similiter simplex, omnibus sine fictione seruire paratus, in cunctis exercitijs operibusque suis, intus & foris, tam coram DEO quā hominibus vniuersis, humilitatē obseruat, itā vt nemo in ipso vllum queat capere offendiculum. Atque hoc modo superbiam totius iniquitatis fontē, originē & causam, euincit, superat, depellit. Per humilitatē namque retia & laquei omnes siue dæmonis, siue mundi, siue peccati, dirimunt ac dissipantur, & homo in seipso ordinatus efficitur, ac in proprio suo virtutis cōstituitur loco, eique cælestia regna panduntur: & orationes illius Deus libenter exaudiens, gratia sua ipsum copiosè perfundit & implet. Et ipse Dominus IESVS Christus lapis angularis, fundamētum eius est, super quo virtutes omnes profunda cum humilitate construit: nec facillè corrumpi potest. Denique homo iste in omnibus sine querela est, & absque dolore. Cuncta namque de manu Domini suscipiens, de nulla creatura queritur, quanlibet indignè vel iniuriōsè tractet ab alijs, immo si etiā perturbarent, expellerent, cæderēt, transfoderent, & morte demū ipsum afficerent, nunquā sibi ab eis cogitaret iniuriam fieri, nec alicui parū vel multū de qualibet iniuria vel de re quacunque sibi illata imputaret: & sic absque pœna moreretur. Dum em̄ cuncta de manu Domini suscipit, eadē sibi optima & vtilissima esse intelligit. Nulli em̄ aliquid Deus largitur, nisi quod ei optimum sit: quod itā certum est, sicut viuere Deum. Hæc igi-

tur compendiosior, rectior, melior reuera via est ad diuinæ charitatis, omniumque virtutum perfectionem, nullo negotio obtinendam.

De externa patienti resignatione in omni afflictione tentationeque. CAPVT XI.

X humilitate porro resignationis duplex. ^{resignatio duplex.} Ceteræque virtutes oēs trahunt originem. Patientis autem resignatio, duplex est. Vna externa, interna altera. Externam resignationem itā obseruabis: Quicquid tibi in exterioribus quibuscunque occurrerit, totum de manu Dei omnipotentis, velut ex æterna paterni cordis eius dilectione tibi transmissum, non autem a creaturis, accipies. Atque hoc modo breui spatio perfectè cum DEI voluntate vnieris, & electis amicis eius sociaberis: cū itaque aduersa, quæ tibi euenerint, ex paterno illius fauore nasci, & ex suprema illa dilectione, qua te vel prosequutus est, vel vnquam prosequetur, immo etiā ex qua dilectissimo filio suo dura & aspera quæque in hoc mūdo degenti patienda transmissit, tibi euenire ipsum permittere cognosces. Neque enim alia ratione tibi aduersa quælibet euenire permittit. Nec tibi vel afflictionis, vel iniuriæ indignitatem, resignationis patientis eripere fructū. Neque dicas intra te, hæc atque ista mala faciunt mihi peruersi & obcæcati homines illi. Quin potius itā dicas, hæc & hæc bona facit mihi pijsimus Deus per amabilia instrumenta sua, ex paterno beneplacito suo, ad supremam vtilitatem meam: quæ licet incognita sit mihi, nota tamē est illi. Ideoque & libens ista patiar, & eius in hac afflictione beneplacitū præstolabor: qui etiam si per instrumenta sua me occidat, in paterno tamen fauore illius, qui semper vivit, nec mori poterit, sperabo. Sic faciebat sanctus Iob patientiæ exemplum, qui bonorū suorū direptionem non imputabat prædonibus, sed itā potius aiebat: Dominus dedit, Dominus abstulit: sicut domino placuit, itā factū est. Sit nomen Domini benedictum. Ceterum plerofque inuenire est, qui ex naturæ vel complexionis bonitate, itā modesti & quieti sint, vt exigua cum gratia Dei in qualibet aduersitate resignati sint & patientes. Elementa siquidem in eis satis temperata sunt. Sanguis eorum resignationi deditus,

tus, & vis irascibilis quæta & tranquilla est. Ideoque citra difficultatem erga omnes, & cum omnibus resignatam & tranquillam vitam ducere possunt. Et istud quidē laudabile & bonū est, sed parū meriti apud Deum, nisi locupleti gratia deuret. Muliebris est enim ista resignatio. At bonus quisque virili resignatione præditus erit, quæ æternæ vitæ meritoria est, per quā ratio virilis vim irascibilem deifica resignatione moderatur. Et licet etiā sanguis ipse ira præferuida ex rerum externarum aduersitate incandescat, ignem hunc ire effervescentis aqua gratiæ cælestis restinguere debet: atque itā natura in illo suo ordine constituitur, in quo olim à Deo condita est & collocata. Vis namque animæ irascibilis, modò virilis sit, præclara certè vis est. magnum siquidem rationi subsidium præstat ad altissima quæque capeienda, ad quæ anima secundum optimam ac supremam sui partem, indefinēter adspirat. Inuenire est canes quosdā venaticos itā generosos, vt ex naturæ suæ nobilitate omnes vires suas pro nobilioris bestię alicuius captione extendat: quæ verò deiectionis sunt generis animalia, ea penitus ex ingenuitate nullo insequedi studio dignentur. Hi canes, raros edunt latratus: sed tacitè ac sub silentio magnam ex venatione prædam referunt. Ecce contra, qui ex natura ignobiliores sunt canes, multos habent latratus, & capiunt parū. Isti similes sunt homines, sese vèdicare, rixari, irasci faciles & assueti: qui profectò non virile, sed muliebrem cor habere probantur. Tu verò, o anima nobilis, viliores quosque expellendo, eos tantum, qui generosiores sunt, tibi serua canes venaticos, viresque tuas inferiores, irascibilem scilicet, concupiscibilem, rationalem, itā institue, vt in quodam interno silentio, in Spiritus solitudine clam nobilioris feræ vestigia explorent, æterni videlicet verbi dei, intima spiritus inhabitantis, quod totis viribus ac omni facultate sua insequantur, donec ipsum apprehendant: de quo vescantur rationabiliter, & pascentur ac cibabunt delectabiliter in beata ac essentiali fruitione ex diuina natura ipsius. Omnem verò bestialem vsum siue fruitionem vilioribus illis canibus pro eorum necessitate relinque, ad sedandum latratum atque bilem ipforum: sicque benè ordinata, tranquilla, sedata intus, & pacata ac

benigna foris esse coneris. quod si fortasse aliqua in aduersis impatientia te mouerit sentias, resiste quantum potes, & sustine: sicut & omnium hominum perfectissimus Christus IESVS, aded ab imminētis ei passionis præmeditatione pulsabatur, vt in multa cordis angustia diceret: Tristis est anima mea vsque ad mortem. ^{Mat. 26.} Et quid dicam? Pater, saluifica me ex hac ^{Ioan. 12.} hora. O quantum pulsabat animum eius imminēs passio, vt in agonia positus, etiā ^{Luc. 22.} sanguinem sudaret. Itā ergo & tu in afflictione constituta, sub quanta potes celeritate, vires omnes recollige, ipsamque afflictionem in sua origine regenerans, (Ex amore siquidem illo, qui Deus ipse est, originem duxit) ipsam velut auream oblationem offerre rationabiliter, patrique cælesti exhibere humiliter contendē, sic dicens: Omnis paternitatis pater, en ego pauper & infirma filia tua, afflictionē hanc hodiè de paterna manu tua velut nobilissimum preciosissimumque dilectionis munus suscipio. O pater dilectissime, si me passionis huius calicem bibere oportet instar infirmi alicuius, qui pro egrotationis molestia releuanda amarū poculū sumere compellitur, non mea, sed tua voluntas fiat. Hoc tantum rogo & obsecro amantissime pater, vt quæ sine te nihil possum, virtutem & gratiā mihi tribuas, eam iuxta tuum beneplacitū sufferendi. Dūque istud feceris, certa esto, æterni ac clementiss. patris oculos apertos atque directos esse ad respiciendum angustias tuas, tibi que oportuno tempore succurrendum, si saltem expectare voles: sicut pater aliquis dilectum filium suum diū in pœnis & angustijs relinquere non potest, quin ei succurrat, ipsum in eius afflictione, paterna pietate foueat recreetque. Præterea in aduersitate posita, neque desperare, neque de paterno corde diffidere debes, dicendo: Oblitus est mei Deus, reliquit me Dominus. Cogita potius, quia quem diligit Deus, castigat, & flagellat omnem filium, quem recipit. Enimvero videbat ipse dilectissimum filium suū præ angustia sanguinem sudare, ad columnam ligatum, flagellis atrocissimè cædi, & demū in cruce velut scæmū arescere: nec tamen in tanta passionem constitutum, minus eū amabat: immo tam ei tunc charus erat in cruce suspensus, quā modò in calis in paterno ipse sine constitutus. Et eodē planè modo omni-

similitudo venusta, à canibus venaticis similitudo.

Heb. 12.

Heb. 11.

Mat. 10. & 24.

Fidium grossarum aut exiliū sonus, quis.

organista. Fistulae. Folles.

do omnibus eius charis amicis accidisse costat: quorum alij affati, alij decocti, alij in cinerem, alij in puluerem redacti sunt. Et ita demum etiam tecum agitur o anima nobilis. Si enim Domino Deo tuo singulariter complacere, & ab eo familiariter diligi cupis, ab ipso quoque singulari dilectione singularem haud grauatē passionē suscipe. Quae si in finem vsq; perseveraueris, perfecta & salua eris, sicut ipsū veritatis os Christus dominus testatur. In afflictione nanque, animi resignatio est ante deū velut cithara dulcifona, vel suavis harmonia. In eius siquidem chordis, id est, animae viribus, tam dulciter in intima deuotione canit ipse Spiritus sanctus, vt suauiter earum voces, caelestis patris aures occulto quodam & interno silentio penetrent. Duplex enim in hac cithara vox siue cantus auditur. Grossiores siue bassae fides, bassum: exiles vero, acutum sonum faciunt. Dum enim corporis vires vndiq; dolor occupat, velut bassum ac lugubre sonum faciunt. Porro animae vires, quia plena deuotione in spontanea patientiq; resignatione persistunt, suauem sonū efficiunt. In hac autem dulcissima diuersarum vocum melodia, Sancti spiritus organista gerit officium: & animae vires, grossae tenuesque sunt fistulae: angeli vero sancti, huius organae folles calcant: qui etiam spiritalem sanctae deuotionis delectationem in viribus tam animae quam corporis excitant commouentque, quoties in eis Spiritus sancto altissimum intimae deuotionis cantum canere placet. Et quis suauitatem cantus Spiritus sancti explicet? Sane quisquis hunc audire potest, intus angelico quodam gaudio perfusus, velut nuptijs caelestibus interesse sibi videtur. Atque istud est Sancti spiritus pluidiū quoddam, & in hoc seculo purissimi perpetuique gaudij illius, quod in futura vita expectamus, prelibatio felix atque iucunda. Iam vero deinceps attende, quomodo verē resignati ac patientes homines diuini plane dignissimi que sint milites Christi. Quis enim aestimare sufficiat, quam ineffabilem in corde suo delectationē rex ille caelestis concipiebat ex adpectu noui illius purpurei ac militaris habitus dilectissimi filij sui, quo ille recenter vestitus fuit, omniam inde ab illo tempore & internorum & externorum martyrum factus signifer? Qui quidem habitus militaris, eidem ex tem-

pore ob illius militarem cessit strenuitatem. In aeternitate nanque sua constitutus, hunc sibi habitum deesse perspicens, de regali sede palatioque caelesti descendit, non vt rex aliquis, sed vt humilis seruus: atque in militari certamine anima haec & insignia militaria fortiter dimicando sibi comparauit, quae eū vltra quā dici possit, in oculis aeterni patris totiusque caelestis exercitus exornant, qui eum vtiq; iam plus quam quinque millibus annorum elapsis, haud dū in eiusmodi purpureo ac militari conspexerant habitu. Vnde & ipse plurimum delectabatur in eo, quā amantissimos electosque amicos suos simili habitu conspiciebat exornari, gaudebatque vehementer, caelestem patrem suum coram intueri pœnosam militiam & agonē patientium martyrum suorum, qui modo tam multiplici ex eorum gloriosis corporibus micante gloria refulgēt. Omnia nanque caeli regna, singularemque claritatem, decoramque gloriam illam pro ipsorum patientia Deus eis omnipotens contulit atque donauit. Hunc autem militarem habitum & martyrum aureolam angeli sibi vsurpare nequeunt: quippe qui in sublimi illa angelica natura virtutem resignationis in patienti sufferentia haudquaquam exercuerunt. Porro ob ineffabilem gloriam illam, quā supra angelos anima in corpore per temporales afflictiones mereri potest, cor illud paternum ad eū illi fauet & cupit, vt si electus aliquis amarissimam illam passionem sustinere posset, quae ipsum quoque cordis fundum attingat, vitaeque naturalis radicem arefaciat, suffocetque (quae quanto est pœnalius, tanto & Deo gratior est) si, in quam, afflictionē hanc absque interno externoque solatio ferre posset, Deus eā illi ex summo favore largiretur: sicut & dilectissimo filio suo eā largitus est in cruce pendenti, atque dicenti: Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me? In qua quidem resignatione & ipse Deus pater, & totus caelestis exercitus quoddam perennis gloriae habuit responsum. In vera nanque resignatione desolatē afflictionis, quae vel vnus duntaxat horae spatio duraret: fieri posset, animam patientem gradum perfectiorem assequi, quā bonis actibus insisteret, etiam vnus integri anni spatio obtineret. Quisquis igitur in afflictione resignatior est, ille Christo similior est. Christus enim nunquam verbis passioni restitit: nunquam,

Mat. 27. Mar. 14.

Phil. 21.

Luc. 24.

Ioan. 15.

Luc. 21. Mat. 10. Mat. 13.

Luc. 21.

Phil. 4.

nunquam, siue nutu oculorum, siue quouis gestu, aliquid resignationis exhibuit. Manus & pedes clauis perforari, & caput spinis atrocissime configi permisit. Se ipsum denique & omne naturale solatium deferens, per passionem, vt propheta ait, in puluerem mortis deduci se passus est. O quam necessaria erāt rationalia illa instrumenta, & ferocia ac immitia corda, quae Christum fixere cruci, dum per illorum crudeles actus, & ipsi & nobis plena est cōsummata gloria. Sed ad extremum vsque iudicij diem, huiusmodi instrumenta & amara atque ferocia corda, ad electorum preparationem necessaria sunt. Sicut enim (vt Euāgelium ait) Christum oportuit pati, & ita intrare in gloriam suam: ita & sancta electaque membra illius, patiēdo venire oportet in gloriam suam. Veruntamen o anima nobilis, in afflictione qualibet constituta, ad memoriā reuocare studebis omnia Christi suauia dicta pro cōfortatione tua, vt est illud: Sicut dilexit me pater, & ego dilexi vos. Et sanctissima promissa illius, vt verbi gratia: Omnes capilli capitis vestri numerati sunt. Et: Capilli de capite vestro non peribit. Et: Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. Et: Caelum & terra transibunt, verba autē mea non transibunt. Et: In afflictione & mortis angustia suspicite, & leuate capita animarum vestrarum in gaudio, quoniam appropinquat redemptio vestra. Denique quicumque tales sunt milites Christi, cum Apostolo fidenter dicunt: Gaudete in Domino semper: iterum dico, Gaudete. Si vero o amās anima, non illic sub oratione tua, in qua crucem & afflictionem tuam Deo obrulisti, diuinam tibi sentis adesse consolationem, ne quae so mireris. Magis enim ille vas tuum adhuc expurgare constituit, antequam in illud diuinae cōsolationis suae infundat balsamum. Secura tamen esto, si in orationis ac deuotionis instantia persistiteris: diues ac liberalis est rex tuus. si non illic forte tibi preberit merum, ad minus certe vinum dilutum siue infirmorum, id est, solatium internum in lachrymis compunctionis per ministros suos, id est, angelos sanctos, etiam te ignorante, tibi prestabit atque miscebit. Quod si forte Deus omnipotens aduersa tibi infligere dissimulat, non hoc ob tuam siue probitatem, siue strenuitatem facit: sed quia satis ipse no-

uit, quā indigna sis miles esse Christi, quā cum rex dignissimus sit, indignum ac pauidum habere militem non debet. Veruntamen amplum & augustum est regale palatium eius, diuersaque mansiones habet. Si igitur inter nobiles ac generosos milites annumerari constituique recusas, saltem in curia eius stabulari, aut ignis sufflator, aut certe cocus esse coneris: ignemque sufflare, id est, oratione deuotionem tuam excitare, cibumque deuotionis excoquere, & in operibus misericordiae te exercere contendas. Omnibus perfectionis & sanctitatis exemplum prebe, & vultum placidum, conuersationemque honestam exhibe. In conuersatione tua medium obserua, vt nec dissolutus nimium, nec plus quam oportet serius sis: nō in letitia, non in tristitia excedas modum. Cuncta opera & verba tua ita temperata sint & moderata, vt in eis honorificent omnes patrem tuum qui in caelis est. Quodlibet opus bonum tanta cordis tranquillitate facere stude, ac si ipso facto statim caelestia regna sis petiturus. Intentio tua in cunctis operibus tuis ita inter te & Deum tuum sit directa, vt purē omnia pro honore & beneplacito ipsius, non ad hominibus complacendum, facias. Nam secundum intentionem cordis tui, iudicabit ac remunerabit Deus cuncta opera tua. Si ergo intentio tua pura est, omnia quoque opera tua, pura & in ordine bona sunt: Si vero peruersa est intentio tua, cuncta quoque opera tua impura sunt, siue ea ordinata sint, siue inordinata. Intentio nanque peruersa, fel quoddam pestiferum est, quae omnia felleo humore inficit destruitque. Vbi vero, quod ad tuam attinet personam, omnia tibi eueniunt ex sententia, vt & sanus sis, & necessarijs abundes, atque hominum laudibus extollaris, cunctaque eis placeant opera tua, beneque te geras cum proximo tuo, cunctaque tibi cedant prosperē: ex his omnibus virtutem tibi elice, naturam in gratiam commuta, & in fundo tuo excidens tibi ipsi, ita loquere in corde tuo: O pater piissime, en dilectissimi milites tui inter spinas & tribulos per viam angustam incedunt. Ego vero extremus omnium seruientium tibi, totus immundus, in palatio tuo inter rosas & lilia, per viam latam & mollē iter facio. Satis aduerto Domine, ideo te mihi ex paterna prouidentia tua temporalem impartiri sufficienti-

Ioan. 14.

Mat. 5.

Opa oia secundū qd iudicada.

am, quia me infirmū seruulū tuum, itā fra-
gilem cognoscis, vt nisi me pomis, paruu-
lorumque tuorum temporalis sufficiētiae
donis alliceres, facilē à te ad perpetuū da-
mnum meum exciderē, dilabererq;. Nūc
igit me ipsum tibi offero Deus meus, cum
omnibus quæ possum per gratiam tuam,
paratus om̄em perpeti miseriam, crucem,
afflictioem, quam mihi euenire volueris:
tibiq; laudis cantica persoluens de omni-
bus donis tuis, psalmo cū puerulis illis Isra-
eliticæ plebis in corde meo: Osanna in
excelsis. Atque hoc modo rationabiliter
etiam ipsam prosperitatem tuam, profun-
da cum humilitate offer cælesti Patri tuo.
Nam & ista q̄dam resignatio est, per quā
etiam ad eō acceptus Deo fieri poteris, vt
ex paterno. fauore suo de ancilla reginā
gratissimam, id est, intimam ac secretam
in copiosa deuotione amicā te suam effi-

Mat. 27.

Index ami-
corum aut
inimicorū
peiq; sit.

ciat: Attamen reuerā si sine multa tribula-
tione deus vitam ducere te permittit, ve-
ri simile est, te necdū ex charissimis ei⁹ re-
ginis esse. Quecūq; em̄ anima eterni sp̄s
si illius p̄dilecta ac specialis regina esse
voluerit, hoc omninō fieri habet per ar-
dentes ac ignitas afflictiones siue aduer-
sitates, ipsam ossium medullam deuastan-
tes, q̄ ipsam haud secūs p̄parant, quā
ignis cerā, vt capere possit formam, quā-
cunque ei artifex imprimere voler. Si em̄
supremus ille artifex nobilissimam gau-
diosę perpetuāq; essentia suæ imaginem
ei imprimere debeat, necesse p̄culdubiō
est, vt vetusta illius aboleatur imago, atq;
ex propria ratioe sublimis illius transfor-
mationis in supernaturali operatione ve-
tustam formam suam penitus deponat.
Nam & secundū naturam & secundū
gratiam impossibile est, vt res aliqua no-
uam & p̄claram accipiat formam, nisi
prius antiqua ignobilis forma exuatur.
Huic igitur iam dictæ formæ immutati-
oni in animæ trāsformatione, Deus om̄i-
potens puram quandam p̄parationem
p̄disposuit ac destinauit, per intensissi-
mas videlicet & intimas vitæ medullas
attingentes afflictiones. Quam enim ani-
mam cælestis ille pater donis potioribus
exornare, & sublimiter transformare de-
creuit, eam nō lauare molliter, sed balne-
are etiam, & submergere ac immergere in
mare consueuit amaritudinis. Sicut & Io-
nam prophetam in mare p̄cipitari fe-
cit. Et Dauid ait: Omnia excelsa tua & flu-

Ion. 1.
Psal. 41.

ctus tui super me transierunt. In veritate
dico, priusquam deus impræparatam re-
linqueret animam, quam tam sublimiter
elegit, sibi que tam singulari cordis fauo-
re segregauit, citius vel centum millia ho-
minum ex huius animæ occasione da-
mnum aliquod incurrere permetteret: im-
mō etiam potius mille sanctis hominib⁹
occluderet interim oculos, vt vel ignorā-
ter vas istud electionis grauib⁹ iudicijs
suis p̄pararent. Qui tamen, sancto vase
isto iam expurgato, ab oculis eorum vela-
men auferit, eorumq; defectus mitius pon-
derat, eo quod ex occulto cōsilio suo mi-
ro quodā modo factum fuerit. Qui tum
perspicuē in diuino lumine, vas istud de-
auratum, & preciosis lapidibus opertum
esse cognoscunt. Plus aliquid dico, prius-
quam deus vas istud nobile impurum
relinqueret, citius è cælo angelum suum
huius vasis per tribulationes p̄paratio-
ni destinaret, sicut beato illi patriarchæ
Iacob legimus cōtigitisse. Sanē electorum
hominum passio, nō semper vulgaris est
passio: sed frequenter itā insolita ac inau-
dita est passio, quam eis etiam improuisē
deus euenire permittit, vt nihil tale vn-
quam cogitārint, nec quicquam indē vel
suspicati sint. Veruntamen æquanimis ac
bono animo esto o anima patiens. In cun-
ctis nanque amaritudinibus istis Christus
electus cordis tui ex millibus, clausis ia-
nuis (id est, cunctis virib⁹ tuis duritia con-
clusis) introire, tibi que nouam quandam
& inexpertam nouit infundere suauita-
tem. Amaritudinē verō quam sentis, pro
inferno & purgatorio tuo suffer patienter.
Verē nanque pura, resignata, patiens
anima, nuda ac munda de ore ad regni cę-
lestis palatia, vbi mille anni die vno bre-
uiiores sunt, euolat atque conscendit. At-
tamen nullam crucem infructuosam ab-
ire sines, sed itā in corde tuo dicas: O no-
mine Deus meus, en offero tibi meritam
quidem, sed inuoluntariam afflictionem
meam, ipsamq; hodiē tuę sanctissimæ pas-
sioni admisceo inferoque, quo eius virtu-
ti vnita, cælesti patri tuo reddatur acci-
pta, sicut & latronis illius tecum crucifi-
xi passionem, tua passio fecit fructuosam.
Porrō in aduersitate constitutus, omnem
inordinatiōem deuota. Vna siquidem in-
ordinatio parit aliam, & vtp̄ plurimum in-
ordinatio turbulentum reddit animum.
Animus verō inordinatus, grauior animę
cruce

Gen. 31.

Luc. 23.

cruce intus est, q̄ ipsa passio foris. In qua-
libet igitur aduersitate ordinatus esse co-
neris: quoniam quidem hac ratione deus
electos suos p̄parat, qui dum se penume-
rō nihil aliud, quā passionis molestiam
foris, & intolerabilem amaritudinem in-
tus sentiunt, tūc vltius diuina in eis gra-
tia in virtute passionis operatur: & foris
quidem vetustam peccati deponit abra-
ditque rubiginem, intus verō animam ab
immundo bestialium inclinationum mu-
core purgat & emundat. Interim quoque
spiritus Dei faciem animæ reuelās, ipsam
in eandem transformat imaginem à clari-
tate in claritatem. Deniq; & ipsius scēdæ
ac putridæ carnis, dæmonis quoque ma-
ligni tentationes, animæ quędam sunt p̄-
paratio: in quibus nimirum posita, constan-
ter deificę resignationi in hērebit. Quan-
libet enim multæ peruersę & iniquę cogi-
tationes suboriātur in anima, si vel sub
ipsis, vel post eas anima per bonas cogita-
tiones ad Deum sese conuertit, peruersæ
illæ cogitationes depelluntur decidūtq;
quæ, quanlibet sordidę sint & immundę,
nihil animæ contagionis siue maculæ in-
gerunt, quandiu voluntas rationalis con-
sentire recusat. Vndē sanct⁹ ait Augusti-
nus: Caro ipsa carnales parit cōcupiscen-
tias, sed non nocet, quandō ratio consen-
tire non vult, sed eis potius resistit, mālēs
in puritate similari angelis in cælo, quā
in immunditia iumentis in cœno, siue de
monibus in inferno. Idq; satis approbat
iustissimus ille iudex deus, nec vnquam
irremuneratum abire finit, quod anima
pro illius amore quem non videt, abne-
gat, & deserit proximum amicum suum
quem videt, quiq; ei iugiter adheret, cor-
pus videlicet suum, quod pro amore Dei
arescere, in spurcisq; desiderijs suis velut
perire facit. Vult igitur & exigit iustitia
illius, vt hoc ei centuplū in purissima de-
lectatione æternaliter in gloria, & in hoc
seculo in gratia restituatur. Nunc igitur
o anima, dum immundis pulsaris tentati-
onibus, te ipsam deo in vera resignatione
offerens, itā in corde tuo dicas: O Domi-
ne Deus meus, qui intima cordium om̄i-
um intueris, & nōlli intentiones omnes,
tu scis quia libenter tibi cęlestem ac pu-
ram exhiberem animam. Iam verō nō ni-
si immundum vas habeo, quod licet spur-
cis plenum sit tētationibus, ipsum tamen
tibi offero, quale illud habeo. Si melius

cōcupiscē-
tiæ quous-
que non
noceant.

haberem, melius utique offerrem. Rogo
igitur te Deus meus, munda illud sanctis-
simo sanguine tuo, vt diuini influxus tui
capax efficiatur, tibiq; in gratia acceptū
fiat, ipsumq; omni illo diuino dignare or-
nato, ad quem me & elegisti & p̄ordi-
nasti in paterno fauore, eterna que prou-
dentia tua, priusquam cæli fierent, & for-
maretur terra & orbis. Postremō adhuc
alia quędam est resignatio. Hęc est, qua
cor bonæ voluntatis ad eō se ad obedien-
tiam inclināt, vt ex seipso viuere nōlit: vi-
uit autem, & cuncta opera sua ex salubri
sanctōq; spiritualis ac illuminati cuiusdā
confessoris agit consilio. Hęc planē via
ad cælum tutissima est, per quam facili-
mē ac simplicissimē retia diaboli euadun-
tur. In hac siquidem resignatione cuncta
opera gratia abundāt. Ea verō opera, quę
homo bonus ex proprio facit iudicio, dif-
ficile est discernere, vtrum ex natura, an
gratia fiant. Ei autem qui voluntatem p̄-
priam abdicauit, inferni iter p̄clusum
est. Vndē sanctus Bernardus ait: In infer-
no nihil nisi propria voluntas ardebit.
Tolle hanc, & infernus non erit. Vbi em̄
seipsum homo deserit & exiit, ibi deus in-
greditur. O q̄ multi religiosi, infructuosi
sunt martyres, dum propria volūtate re-
plet, sibi ipsi in propria quęstione & iu-
dicio duces sunt, paruaq; aut nullam ma-
gnis suis exercitijs merentur beatitudinē:
qui si omnia opera sua in obedienti resi-
gnatione perficerent, insignes nimirum
apud Deum sancti efficerentur.

Psal. 89.

Via ad cæ-
lū tutissi-
ma, quæ:

Quid solū
in gehēna
arturum.

De interiori suprema resignatione & ex-
cessu in Deū, per quem spiritus omninō in De-
um immergitur, vnumq; cū illo efficitur, in ve-
ra p̄upertate & sibi ipsius nihilipensione.

CAPVT XII.

Vcusque de illa resignatione
dictum est, quæ ad animam
pertinet, quatenus illa vitam
subministrat corpori, quæ &
exterior resignatio nuncupatur. Iam ve-
rō de illa vltius interna resignatione di-
cendum est, quæ ad spiritum refertur, qui
in suo opere, corporeo non vtitur instru-
mento: sed eius opera, pura, incorporea,
& supra tempus sunt, erecta ad incorpore-
um increatum que bonum illud, quod est
ipse deus, vbi nimirum spiritus sursum
tractus, & cum omnibus viribus suis in-
tensus, quadam vi supernaturali opera-
tur;

tur, in lumine supernaturali contem-
platur, supernaturali dilectione feruet & ar-
det, purissimèque illi & abstractè in heret
substantiæ: non lucens tempori, sed inhi-
ans æternitati, sibi ipsi omnino excidens,
ac deferens purè & nudè quicquid est, po-
test, scit, præualeat, amat, possidet, contem-
platur & fruitur. Hæc, inquam, omnia illi
in hac intima sui resignatione & inexhau-
sta diuinitatis abyssio exciderunt: submer-
sa, deperdita, abnegata sunt nudè i quod-
dā nō moueri, nō viuere, non valere, non
posse. De hac altissima interna resignati-
one dignum aliquid dicere nulla sufficit
lingua, quin & cum Hieremia fateri co-
gitur omnis: *A, a, a Domine, nescio loqui,*
quia puer sum ego. Attamen ex infinita
nei potentia possibile est hanc obtinere,
cū nihil ei sit impossibile. Ceterū cū
multi sint sanctioris vitæ modi, paucissi-
mi tamen sunt homines, qui vero absque
deceptione tractu huc intrahantur. Cui-
us equidem ratio est, quia ferè omnes p-
priæ complacentiæ proprioq; sensui in-
nituntur, & priuato ducuntur amore.
Quisquis autem hunc purissimum fun-
dum ingredi voluerit, omnem priuatum
amorem ante omnia necessariò debet
abijcere. Amor nanque priuatus, ingens
quoddam & incompositū onus est, quod
resistèdo impedit omnino, nec penetrare
sinit spiritum angustam Christi portam,
id est, priorem illam iam antedictam ex-
ternam resignationem, quæ via quædam
est, ad hanc sublimem internam resigna-
tionem perducens. Deniq; sunt non nulli
sola specie spirituales, qui ad eò sibi ipsi
placent, vt tanta tamque multa de se sen-
tiant, vt sibi in ea, quam cum proprietate
quadam possidēt, sanctitate sua primam
illam viam pertransisse videantur: qui ta-
mē intus & foris multa proprietate & sui-
ipsum immortalitate plus satis ab-
undant. Hi planè ad hanc proximam in-
trouersionis viam sunt inepti, ad quam
tamen falso quodam lumine introducti,
in suprema se perfectione consistere arbi-
trantur: quibus reuera multo foret meli-
us, rudes adhuc & incipientes esse. Mali-
gni nanque spiritus, qui à gratia excide-
rūt, quorum ipsi ludus sunt, in eis & cum
eis falsum ac perniciosum spiritus ludū
in ficto atque phantastico exercent lumi-
ne: quod tamen miseri intus pro suo Deo
habent, colunt, adorant: qui quidem ca-

Hierem.

Luc. i.

sus est perniciosissimus, dum in hoc falso
lumine diabolū adorāt, quod maximum
esse peccatum, in confesso est. Ex centum
nanque latrocinijis facilius quis emerge-
re atque resurgere posset, q̄ ex hoc grauif-
simo lapsu. Fit tamen iusto Dei iudicio,
quod nemo capere potest, vt aliq̄ in hoc
summo perfectionis gradu cōstituti, cum
summis nihilo minus spiritibus cadant
excidentq; aliqui etiā cum supremis an-
gelis summam assequantur obtineantq;
beatitudinem. Et hoc est quod Christus
ait, In tēpore illo erunt duo in lecto vno:
qui lectus est quietus, dulcis, delectabilis
vita contemplatiua: & vnus assumetur, &
alter relinquetur, deletus nimirum deli-
bro vitæ, & ridens ad æterna lamenta pro-
cedens. Huius igitur tam periculosæ atq;
grauissimæ rei gratia, cor bonū ac pium
traçui Spūs sancti resistere caueat. Sicut
enim almus iste Spūs, sublimis artis huius
magister est: sic Deus pater fidelis conser-
uator, & deus filius verus dux & modera-
tor est horum charissimorum discipulo-
rum suorum: quos velut pupillam oculi
sui custodit, sicut ipse per Prophetam di-
cit. Cor igitur illud, quod à Spiritu nei in
hoc interno ac sublimi opere agit, amo-
rosus quendam, feruidus ac diuinum ti-
morem habere debet omnium verborum
Dei, quæ & tanti faciet, vt cælum & terra
citius ei in obliuionem abeāt, q̄ aliquid
Dei verbum paruipendat. Ad neminem
enim Domini spiritus respiciet, nisi ad
pauperulum & contritum spiritu, & tre-
mētē sermones eius, sicut ipse per Pro-
phetam attestatur. Sanè contra errores
omnes pijsimus Deus primò quidem pu-
rissimam Christi doctrinam & Aposto-
lorum, omnemq; sacram scripturam, de-
hinc lucidissima exempla institutionesq;
sanctorum nobis sua concessit: prouiden-
tia, in quibus omnibus velut in tutissima
via securissimè ambulatur. Præter quæ si
quis fortè mundo cordi, sensus rarus ac
sublimis, aut reuelatio, aut phantasia inci-
dat & occurrat, non ea cum proprietate
possidebit, sed bonum amicorum DEI
vel confessoris sui consilium ac testimo-
nium quæret atque sequetur, sicque secu-
rus erit. Sed & hæc optima quædam cau-
tela, verusque in spiritu profectus est, vt
Dei magnitudo & excellentia in fundo
tuo crescat, vt videlicet spūs in intelle-
ctuali sua consideratione atque in ipso
fun-

Luc. 17.
Matt. 24.

Zach. 4.

Esa. 66.

cautelaf-
ue pfectus
optum q̄Quædā S.
Benedicti
visio.

fundo suo Deū magis ac magis magnum,
abyssalem, immensum apprehēdat & in-
telligat: idq; non cū opinione, sed re ipsa
itā esse sentiat: atque iuxta hoc suum diri-
gat intellectum siue captum, quātum po-
test, & quātum deus illi in hac caligino-
sa luce, & lucida caligine seipsum actuali
seu existente bonitate exhibere dignabi-
tur. In hoc interiori spiritus incremento,
omnis externa creaturarum cedit consi-
deratio. Quanto nanque deus spiritui sit
magnus, tanto omnes ei creaturæ decre-
scunt ac euanescent. Denique in hac lu-
ce gloriosus pater Benedictus totū mun-
dū, velut sub vno solis radio, ante se addu-
ctum vidit. Hic amor omnis creaturarum
exiuit: atque in hoc supermirabili spiri-
tus miraculo, vbi ipse supra omnem sensu-
um ac intellectus capacitatem, à deo in-
admirabilem lucem suam deducitur, rapi-
turq; ita vt supra naturam & etiam su-
pra seipsum, extra id quod factus est, in
quædam deformitatem eleuetur: ibi pla-
nè spiritus præ lumine absque luce, præ
cognitione absq; cognitiōe, & præ amo-
re absque dilectione efficitur: non quòd
absque dilectione sit, sed in sua cogniti-
one, vbi contemplationis oculum ad se-
se reflectit, omnis ei essentia, vita, vires, co-
gnitio, amorq; suus, nimis parua videtur
ad summum Deum comprehendendum.
Sicut em̄ culex modicus ad vastissimam
cæli molem, intra se comprahēdendam,
omnino impar est: sic & iste spiritus ad
Deum comprahēdendum nimis agno-
scit se ducitq; imparem: sicq; in Dei celsi-
tudinem sustollitur attrahiturque, quòd
seipsum in suam demittat paruitatem,
dum naturalem in se facultatem non in-
uenit, quæ ad dei comprehensionem pos-
sit pertinere. Nec tamen hanc omnipo-
tentis Dei immēso profususq; infinito ho-
nori iniuriā facere præsumit, vt eum hoc
supernaturaliter efficere posse diffidat,
denegetq;. Atq; hoc modo perfectè stat
resignatus in propria imperfectione sui-
ipsum, confitens Domino omnem pater-
num honorem, infinitamq; illius domi-
nationem. Hic iam internum quoddam
mutumq; silentium fit, nec vllum hinc ver-
bum eloqui licet. Sed nec intus, nec foris
quicquā hic operari permittitur: sed ipse
spiritus patitur dulcem quandam insen-
sibilem & ineffabilem passionē in super-
mirabili miraculo lucidissime, supersplē-

Silentium
spūale.

dentis, ac abyssalis deitatis. Hic planè fe-
lix ac stupendus est dei ludus, qui spūs ca-
pacitatem ad suprema illius pascua coar-
ptat præparatq;. Quanto nanq; seipsum
deus magis ac magis purè in hoc sublimi
coruscoq; manifestat lumine, tanto am-
plius Spiritus diuinitatem esurit sciēs ne-
sciēsq;: quanto autem deitatem plus esuri-
rit, tanto Deus vacuum eius capacitatem
amplius implere desiderat appetitq;. Et
sic infinitus quidam hic circulus est, dum
& spūs capacitas ex repletiōe famescit, &
esuriēs implet: ac vndiq; pascua inuenit,
in qbus & esuriēs & repletus pascit. Est p-
terea mirus qdam hic intellectualis circu-
lus in circulo. Nam & ipse Deus spon-
tè spiritui se comprahensibilem reddit,
dum se illius capacitati in supernaturali
quodam contemplabili luce tēperat, seq;
per contemplationem in intellectu illo
circulo, id est, in circulari siue ambien-
te spūs capacitate, comprahendi sinit. Est
præterea Deus ipse verus, immēsus ac in-
terminabilis circulus, qui amplissimū ho-
minis spiritum (qui in sua comprahensi-
one cælo terraq; latior est) in se velut pun-
ctum includit, qui tamē spūs ad illius ma-
ximè ac incomprahensibilis immensita-
tis Dei comparationem, ita paruus cense-
tur & exiguus, vt vix aliquid dici possit.
Ideoq; hic ipse spūs suo rursus nihilo sese
immergit, manet tamen sua illi creata es-
sentia: atq; in illo duntaxat excessu & ele-
uatione, in incomprahensibile ac immē-
sam in finitè diuinitatis claritatem lique-
scit profluitq;: in qua etiam viciniū inef-
fabilitè vnitur, quàm ipse purus aer So-
lari lumini, dum ab eo in meridie perfun-
ditur ac illustratur: vbi licet splendor so-
lis & aer ipse sine medio sint vnita, non tā-
men splendor aërem sua natura & essen-
tia priuat, sed ipsum purgat, illustrat, no-
bilitat, trāsformat. Eodem sanè modo &
hominis spiritui cōtingit. In Deo siqui-
dem purissimè illustratur, nobilitatur, &
in diuinæ conformitatis trāsformatur si-
militudinem, nec tamē in sublimi illa ad
deum vicinitate vel propinquitate crea-
tam essentiam suam amittit. Deo quippe
suum tribuens honorem, creatam essenti-
am suam ex illius increata essentia origi-
nem traxisse, deq; nihilo factam esse, &
naturali quodam exitu ex deo profluxisse,
ac supernaturali introitu in Deum re-
measse ac refluxisse fatetur. Hicq; iam in
DDD 3 abys-

Circulus
in circulo.

Absorptio
spūalia.

abyssali diuinitatis pelago spūs ipse submergit & absorbet, ita vt dicere possit: Intra me Deus, extra me Deus, & vndiq; circa me Deus. Totū mihi Deus, nec quicq; no ui nisi Deum. Porro bonę voluntatis ac virtuosum cor, quod ista diligit, nec tamen ea quandoquē gustat vel experitur, nihilo minū ex intimo sui altissimas Dei diuitias, quas suis exhibet electis, fideliter laudare studebit: sicque horum omnium erit particeps, & desideriu ipsius pro eius capacitate implebitur. Sanē si pater aliq; nouem dilectas sibi haberet filias, & vna saltem ex eis ad regni fastigiū sublimaretur, & diademate coronaretur regio, octo relique sorores meritō pro coronatę illius amore & patris honore, magnificē exultare ac gratulari deberēt, quanuis illa vna duntaxat regię celsitudinis coronam perciperet. Ita planē & hac in parte, munda quęque corda facere debebunt. Hanc autem viam altissimam, introitum suauissimum, scientiam excellentissimā, abyssalem sapientiam, illi soli docendam relinquimus, prout antē diximus, qui omnium supremus doctor atque magister est. Nec tamen ignorandum est, altissimos, deuotissimos, maximeq; spirituales hoies istos, tantā interdū intrinsecūs paupertatem experiri, vt nulla sit mors temporalis tam acerba, quam non libētissimē, si deo placeret, pro desolata illa interna paupertate exciperent. Reuerā nanque interior illa afflictio siue crux, ipsam quoque in eis ossium medullam deuastat. Magna planē est afflictio eorū, dum eos velut in suspendio tabescere, & viuos in mortis angustia emori oportet. Nec vlla eos vel in tempore vel eternitate creatura solari potest. Sed inter tempus ac eternitatē velut suffocari ac strangulari eos oportet, donē ab hoc suspendio DEVS eos pijsissimus absoluat. Horum dolorem creaturę non alleuiant, sed graui eis sunt oneri. Generoso nanque spiritui ex nature suę ingenta nobilitate, gratięque proprietate, pœna non modica est, quod creaturis habeat implicari, quippe qui non ignorat se, si ab omni materia denudatus, abstractus, absolutus esset, tum demū nudē ac purē sine medio & accidentibus in nobilissimo statu suo posse cōsistere. Vndē ipsum corpus, quod anima vegetat viuificatq;, spiritui tenebrosus, horridus, pœnalis carcer est. Argentum quoque, aurum & diui-

cōparatio
pulchra.Quanta
subindē
spūalium
hoim pau-
pertas.

tias omnes, ceu fimum ducit, vt potē in quibus nullam delectationē, nihil quod suo sapiat palato, inuenire potest. Certē generosa aquila sēno nō delectatur, nec pacitur, sicut bos aut equus. Et Propheta ait: Omnis caro scœnum. Omnis deniq; tēporalis delectatio, ei amaritudo amarissima est, sicut valdē sitibundum, acetum amarum refrigerare non potest, quandō is vinum forte purumque appetit. Porro in omni hac amaritudine regula diuina internę resignationis deuotum spiritum in quadam æqualitate consistere, diuinumque beneplacitum in pace prestolari cogit, vt quomodō deus vult, ita & ipse velit. Et quia iam deo placet vt patiat, vt similiter & ipse hoc absque tædio velit: immō vt penitēs omnis sit expers voluntatis, paratus etiam sustinere quod ipse Dominus, in omni hac sublimi resignatione ita se illi exhibeat, ac si diceret: Non te noui, nescio quis sis: omnis via tua extranea & incognita est mihi, quę quidem ingens probatio atque tentatio est. Hic planē probatur, quis seruus, quisve filius sit. Dum enim aduersitas imminet & vrget, seruus retrocedit. Filius autem patri tam in aduersis quam prosperis adheret immobiliter: adeō vt si etiam pater irascatur, paternumque ei solatium subtrahat denegetque, ipsumque verberibus afficiat, nequaquam tamen ab ipso auertatur, sed ei perpetuō fixus adhæreat. Talis nimirū Apostolus erat, altissimę vię huius verus calcator, qui dum a deo scēdissimę ac immundissimę tentationi tradetur, acceptissimū Dei beneplacitum studebat exequi: simulq; in seipso, vase utique rationali, & tentationem impurissimam, & lucidissimum gratię lumen circunferebat: nec minū deo charus in immunda illa tentatione, quam in tertij cæli raptu, fuit. Et iuxta hūc modum etiam in alijs suis amicis deus operatur. Sepiūs nanq; in interiori quadam penuria & inopia eos derelinquit, adeō vt videat eis, nullum Christianum tam parū grę, fidei, dilectionis, oisq; boni habere, vt ipsi. Attamen ipsis ignorantibus, latenter eos in fundo ipsorum deus conseruat, atque in hoc paupertatis graui cruce pparat, in quo sepiūs ipsi multo cum desiderio mortem suspirat, & ea longinīs fugit ab eis: atque in hac cruce p gratissimo suo beneplacito deus eos perficiens, ad summam

Eh. 40.

Quō seruo
a filio dif-
cernatur.

2. Cor. 14.

60-

eorū felicitatem ipsos perducit. Semper igitur o anima nobilis, huius institutionis atq; doctrine memor esto, vt in vera iugiter resignatione persistas, veram quoque proinde perfectionē semper habitura in Christo IESV Domino nostro. Amen.

De obedientia sub Deo, sub superioribus, & hominibus vniuersis: de laude ipsius, & quomodo eam obtinere & exercere debeamus.

CAPVT XIII.

Cum in confesso sit, omnes ex humilitate virtutes oriri: ipsaq; obedientia, humilitatis filia siue virtus sit, de ea iam consequēter dicturi sumus. Est igitur obedientia virtus, qua homo propriam voluntatem suam abnegans exiensque, quod ei in deo & secundum deum præcipitur, facere statuit eligitque. Item, Obedientia est submissę flexibilitas voluntatis & ad omne bonum infatigabilis animi promptitudo. Obedientia præceptis ac vetitis, Dei que voluntati hominem subditum facit, sensusq; & vires sensitivas rationi subiicit superiori, ita vt homo modestē ac rationabiliter viuat. Insuper & Ecclesię & ecclesiasticis hominem subdit sacramentis, ac superioribus eius cūctisq; Ecclesię dogmatibus, institutionibus, pceptis, consilijs, institutis, cōsuetudinibus vniuersis: omnibusq; hominibus in dandis cōsilijs, auxilijs, obsequijs tā corporalibus quam spiritualibus, secundum discretionem & cuiusq; necessitatem, promptum atq; flexibilem reddit. Ipsa in congregatione pace continua scederat vniuersos. Neq; enim potest aliquis verē pacificus esse, nisi qui veraciter obediens est. Talis autem diligitur ab omnibus, quibuscum viuat. Omni nanque velle & nōlle prorsus abnegato, præceptum neque expectat, neque in exequēdo moras facit: sed mox vbi aliquid ei iniungitur, promptus atque paratus est omnibus. Sed o quam pauci verē & perfectē obediētes nunc inueniuntur, q omni propria voluntate abdicata, non deum & creaturas sibi obtemperare cupiant, sed ipsi magis alterius velint facere voluntatem, dicētes sine cessatione cum Apostolo: Domine, quid me vis facere? Sanē obedientia tanta virtus est, vt vel minimū aliquid opus ex ipsa factum, qualecunq; illud fuerit, multo melius deoq; acceptius

Quid obe-
diētia vir-
tutis sit.Quis tātū
verē paci-
ficus.

sit, alio quanlibet magnoperē sine ipsa perpetrato, siue sit Sacrę Missę auscultatio, siue lectio, oratio, contemplatio, seu quodlibet aliud opus, quod excogitari possit. Ipsa omni tempore quod optimum est, in omnibus & ante omnia operat. Ipsa errare non potest. Nec negligit quicquā. Opera illius correctione non egent, nec aliquod ei bonum deest. Quātū em per obedientiam seipsum quisque non querit, seipsum & quod suum est, deserit abnegatq;, vitijsq; moritur, tantū quoque deum ipsum cum gratia virtutibusq; suis ingredi oportet. Et quātō in vitijs nostris magis ac magis abnegamus nos ipsos, tanto quoque nostri potentiores efficiuntur. Quis enim magis suus est, quā qui seipsum potens ac liber, animam suam habet in manibus suis, dare eam valens cui-cunq; voluerit? Hic nimirū absq; impedimēto ex integro cor suum ad deum potest erigere, (quod profectō nemo facere potest, nisi qui sibi ipsi in deo mortuus est) nec perire potest, quia a deo per gratiā illius liberatus est: dumq; seipsum non vult, deus ipsum vult. Siquidem in homine obediēte penitēs morari, immō nec offendi debent, Volo & nolo, sic vel sic, hoc atque illud, sed seipsum omninō purē exire studebit: & ibi quicquid optat, assequitur: dum videlicet Dei beneplacitum omnibus illis que deus dare possit, amplius amat. Ideoq; & hec optima oratio est: Da mihi domine deus meus quicquid volueris, & fac mecum in omnibus secundum gratissimam voluntatē tuam. Ista oratio, quā cælum terra, celsior est. Quanuis enim dum pro gratia & virtutibus oramus, a deo in precibus nostris exaudiri iucundum sit: multo tamē delectabilius est, potissimo se DEI beneplacito resignare, eiusq; ante omnia, in omnibus, & post omnia voluntatē appetere. Inter omnes nanque Christi orationes, quas in hoc seculo fudit, illa summa fuit & excellentissima, quā imminēte passione fundebat, dicēs: Pater, non mea, sed tua voluntas fiat. Hęc quippe oratio præ omnibus q; vnquam dixit, & deo patri acceptissima honorabilissimaq;, & nobis vtilissima, & demoni terribilissima fuit. Per illā siquidem voluntatis suę, secundum humanitatē eius, resignationē, nos omes, si tamē velimus, seruati sumus. Atq; hoc modo gratissima dei voluntas, verē humiliū summum

Qui opti-
mē oraturMatt. 26.
Mar. 14.

præcipuumque gaudium est. In isto namque & natura extremè deprimatur, & Deus altissimè extollitur, diuinorumque charismatū homo capax efficitur, ut potè qui omnia pro omnibus dedit, ac seipsum abnegavit funditus: nec tamè pro hoc aliud aliquid requirit, quàm quod velit Deus. Dum ergò nos ipsos diuino beneplacito resignamus, in spiritu sancto baptizamus, filijque Dei constituimur: dumque huc orationem nostrā referimus, satis benè precari sumus. Vndè & Augustinus ait: Fidelis Dei seruus non affectat, ut sibi dicatur præcipiaturve, quod libèter audit: sed potius, quid sibi dicatur præcipiaturve, eum audire delectat. ¶ Sciendum est autem, ad obedientiam veram atque perfectam multa requiri. Primò namque prudens & discreta esse debet, ut videlicet intelligat, nihil sibi cōtra Deū vel eius præcepta præcipi vel prohiberi posse. In alijs verò omnibus, siue sit orare, vigilare, ieiunare, laborare, siue quodlibet aliud, in his, inquam, quanto obedientia simplicior, tanto & fructuosior erit. Secundò simplex erit, ut pro solo Dei gloria & honore, non aliquo priuato cōmodo, hic vel in futuro percipiendo, fiat. Licet enim, vitam æternam appetere sit concessum, quo tamen obedientia purius pro Dei exhibet gloria, eo melior atque suauior est. Purè namque ad Dei gloriam obedire, nõ seruorū aut mercenariorum, sed filiorum est, quibus nimirum ipse patris honor qualibet mercede dulcius sapit: ideoque vel in vno saltè opere maiora virtutis incrementa percipiunt, quàm mercenarij qui Deo pro mercede seruiunt annis etiam mille. Tertiò hilaris erit. Hilaris quippe datorè diligit Deus, & parum aut nihil illi coacta placet seruitia. Ut igitur cū hilaritate obedire queas, multum amare discas. Amor siquidem omnia reddit facilia, ita ut quælibet etiam opera, ad offerendum dilecto suo, parua ipsi videantur. Quartò, velox esse debet. Non enim moras nouit vera obedientia, sed ad omnia pròpta atque parata est: magisque se inclinari sentit ad exequendum ea quæ sibi præcipiuntur, quàm quæ sua voluntate susceperat. Dum enim paruū aliquod obedientiæ opus, magis etiam magno propriæ voluntatis actu, dilecto suo placere sentit, ea de causa seipsam semper exire & abnegare desiderat, ut tota fiat, at Dei. Quintò virilis erit, ita ut quicquid

Quot ad veram obedientiam requirantur

I.

II.

III.
2. Cor. 9.

III.

ei præcipitur, forti animo aggrediatur, & vix quicquam impossibile vel nimis difficile ducat. Quòd si etiam omnia quæ vnquam facta sūt, vel sola facere posset, hoc ipsum tamen suo iudicio ducet pro nihilo. Talis nimirum obedientia, tam virtuosa, tamque honesta est, ut omnium quæ vel fecit, vel facere posset, oblita, hoc solum spectet, quid illi debeat, propter quæ omnia facit: sicque plura adhuc facere desiderat, paratior ad obediendum, quàm alius ad præcipiendum. Sextò deuota esse debet. Vera namque obedientia quicquid agit, ex recta intentione pro sola dei gloria, non ad placendum hominibus, facit: & quicquid ei præcipitur, totū de manu Domini suscipit reuerenter: vndè et si fortassis ex seipsa melius aliquod opus inchoasset, citra tamen difficultatē ipsum intermittit, dum ei aliud imperatur. Plus enim ei obedientia in paruo, quàm proprietas in opere magno sapit. Quisquis igitur obedientiam difficilem esse causatur, necdum quid sit obedientia, gustauit. Quanto enim sapor diuinus omnem naturalem saporem excedit, tanto etiam obedientia omni proprietate melius sapit. Cunctis namque quæ pro Deo fiunt vel dimittuntur, ipse cum seipso vicem habet reddere. nihil itaque, quamlibet magnum, cum tali proprietate possideamus, quin illud, Deo vel hominibus aliud exigentibus, hilariter dimittere possimus: in quo sanè non modò nullam facimus iacturam, sed etiam meremur plurimum. Intentionē quippe diuini honoris, quam in maiori opere habuimus, & si bonum esse debeat, habere in quolibet opere tenemur, nihilo minùs retinemus, dum ad aliud nos opus ex obedientia cōuertimus, alterique nos subdimus subiicimusque: & insuper virtutē lucratur obedientiæ, quæ Deo proculdubio multo gratior est omni opere, quod ex propria voluntate facere potuissimus. Septimò, vera obedientia etiam humilis erit, cū sit ipsa humilitatis filia. Dum enim humilis obediens, sanctos quosque considerans, aduertit, quomodò illi concorditer magno desiderio ad hoc peruenire contenderint, ut verè obediens esse, propriumque sensum totaliter obliuisci & extinguere possent: ac ubi propriam fortassis quæstionem deprehenderent, seipsos continuo abnegarint: specialiter verò dum fidelissimi

VI.

VII.

VII.

fimi

simi amatoris sui perpendit obedientiam, attēdens qualiter ille, cū rex regum esset & Dominus dominatium, ad mortem vsque crucis obediens ac resignatus fuerit: indè nimirum estuanti obedientiæ desiderio succensus, ad omnia bona promptus, alacer, paratus efficitur: idque non tantum sub Deo & superioribus suis, verum etiam sub omni humana creatura, hominibusque vniuersis, qui etiam quanto inferiores sunt, tanto ei subiectio amplius sapit, libentiusque obedit: cū maior utique mortificatio sit in isto, quàm sub superioribus inclinari. Quanto autem nos ipsos magis ac magis abnegamus, tanto similiores efficiamur ei, qui propter nos nõ tantum cælesti patri suo obediuit, sed etiā in manus peccatorum tradidit semetipsum, liberè eis sine querela, quicquid vellent, secū facere permittens. Porro quanto ei similiores sumus, tanto & eidem amplius placemus. Venique licet magnum sit atque laudabile, superioribus propter Deū obedi: multo tamè maius est, equalibus: maxime autem, inferioribus DEI intuitu obtemperare. Istud quippe mortificationem ac humilitatem maiorem exigit. nec tamen ita hoc accipiendum est, quasi inferioribus contra superiorum iussa parere debeamus: aut quasi verus humilis, aliquem se minorem vel inferiorem debeat ducere. At tamen pro statū dignitate, sacerdos maior est homine plebeio: & subdiaconus Prælato, ac sene iuuenis, inferiores sunt. Neque enim scire possum, quo pacto aliàs verè humilis, alique se viliorē inferiorēve posse credere, nisi pro statū conditione. Nemum, quoniam exempla fortius mouēt quàm verba, quata per obedientiā sancti miracula fecerint, multis est codicibus posterorū memorię commendatum, & inter cetera, ut frater quidam iunior, ex obedientia longius allata aqua, tam diu lignum aridum fixum irrigaret, ut fructum ex se produceret. Itā plane nec modò quisquam adeo aridus & diuina gratia vacuus est, quin si obedientiæ iugo suaui colla submittere velit, virere ac florere, copiosumque fructū produceret possit. Obedientia namque ad omnis gratiæ susceptionem locus est aptissimus capacissimisque. Quisquis igitur ea quæ hic scripta sunt, equo perpenderit iudicio, & sanctam obedientiam amaerit, nõ grauatè feret eius iugū, sed voluntariè & cū ingen-

Qui seipsum
qua in re
Christo
maximè
mitemur.

K

ti gaudio, aliorum parebit voluntati, sentietque; in obedientia duriori gustum spiritus dulciorem, fietque; ad obediendum pro Dei honore promptior, quàm quicquam esse possit ad præcipiendum.

De propriæ voluntatis abnegatione, atque rebus temporalibus vti, exteriora opera ex fundo bono & sancto peragere, ac spiritu pauperes esse debeamus.

CAPVT XIII.

Porro ex obedientia, propriæ voluntatis ac sensus proprii nascit abnegatio. Non enim potest aliquis nisi verè obediens, propriam voluntatē suam in omnibus alterius resignare ac subdere voluntati, quauis externa opera etiā cum propriæ voluntatis retentione perfici queat. Hęc autē propriæ voluntatis abnegatio siue resignatio, (de qua iam antè plura dicta sunt) hominem sine electione huius aut illius in agendo & dimittendo, ad Dei honorē iuxta superiorū voluntatem, omniumque bonorum hominum, quibus scū viuit, consiliū, cū vera discretionē viuere facit. Quis igitur in proprietate viuit, nisi qui Deo bonisque omnibus communis non est: nec quicquid animo concipit siue proponit, tam tenaciter ac mordicè, tantaque cum proprietate tenet, ut vix aliquis indè eum possit abducere: adeoque de se magnificè sentit, ut se difficulter relinquere possit. quod profectò totum venire ex superbia, dubium non est. Vndè nec pacem aliquandò habet, nec opera bona: quæcunque tandem agat, sapiunt ei, eo quòd ad diuinæ gratiæ susceptionem idoneus sit. Vndè etiam nunc hoc, nunc illud eligit appetitque. Quandoquē enim multa libenter experiri, cum DEO pacem ac fortem ad eum conuersionem habere perciperet: iam verò libens pauper & mendicus esset: Aliàs vel eremitorium, vel meliorem optat congregationem accedere. Et in his omnibus benè secū agi arbitrat. Sed reuera nõ nisi à seipso mouetur, nec quicquam hic est nisi propria voluntas, licet ipse hoc neque sciat, neque cogitet, sentiaturve. Rarò siquidem vel nõ quàm aliqua in homine suboritur perturbationis, nisi ex propria voluntate, siue aduertitur. Vndè ser. 3 turbatio omnis orationis venenū propria voluntas est, eique è diametro re-

In proprie-
tate viuere

Vndè ser. 3
turbatio
omnis orationis

Quod sit
amoris venenū

trō re-

tro repugnat. Nec quicquam DEVS ita odit, sicut propriam voluntatē. Cesset voluntas propria, (ait Bernardus) & infernus non erit. In quē enim ignis ille desuet, nisi in propriam voluntatem? Ceterū sunt plerique qui multa quidem fugiāt, & singulares quosdam viuendi modos, loca & opera inquirent. Sed his non res ipsa impedimēto sunt, sed ipsi potius seipsum impediunt in rebus, dū eas inordinato amore prosequuntur. Quisquis igitur talis es, incipe primū à teipso, & abnega teipsum. Reuerā enim nisi tuipsum inordinatum ac priuatū in rebus amorem euuleris & abieceris, quocunque etiam pergas fugiasve, quod te impediāt, quodque perturbet, inuenies. Qui em̄ seipsum non abnegat, nec abnegare conatur, quo longius fugerit, eo minus, quod quærit, inueniet: (haud secus quā is qui à recto aberrauit itinere) quantoq; magis hoc aut illud eligit, tanto plūs proprietatis habet, & aberrat amplius. Quid ergo faciendum est in istis? Hoc nimirū, vt quā primū aliqd nobis occurrit, in quo nosipsum inordinato cū amore quærimus, ibi statim nosipsum abnegemus & exeamus: & tunc reliquimus omnia. Sed iam quid sit amor inordinatus, explicemus. Si qua mihi cōfussio occurrat, vel incōmodū, si res meæ mihi auferantur, aut alia queuis accidant mala, & hæc me multo dolore ac tædio perturbent: signum est euidēs, me priuatō meipsum amore teneri. Si enim alteri hæc fortassē contingerent, quem minus amare, non me tanto dolore vel tædio afficerent, etiā si ille me multo esset melior. Et hoc totum utiq; ex inordinato, priuatoq; amore procedit. Qui em̄ melior est, hunc iure plūs quā nosipsum amare debemus, cū & deo charior sit & acceptior: maioremq; ad ipsum cōpassionem habebimus. Quæ nanq; Deus plūs diligit, ea & nos amplius diligemus: nec quicquam in nobis diligere deberemus, nisi quæ Deus amat in nobis: & odire, quæ ipse odit in nobis. Si igitur nosipsum inordinato non prosequeremur amore, gauderemus nimirū, si persecutio vel oppressio nos aliqua molestaret. Ille nanq; deprimatur, & persecutionem sustinet in nobis, qui & nobis quā maximē aduersatur, & à nobis meritō odiri deberet. Et quis, quæso, molestē ferret, si capitale eius hostem aliquis cū illo persequi conaretur? Planē igitur in-

Amor inordinatus

pietate sumus, si dum ea quæ cum proprietate possidemus, nobis auferuntur, ira succendimur ac perturbamur. Et quid, quæso, magis odiri possit, quā ipsa nostra proprietates, quæ nobis tot læta & aduersa, tantumque tædij & molestiæ irrogat, vt corda mentesque nostras pro nostro desiderio ad Deum liberē non queamus erigere? quid autem deus ipse magis diligit in nobis, quā ipsam nostrā, vt sic dicam, totalitatem, vt videlicet ipse sine impedimento gratissimam in nobis queat perficere voluntatē suam? Quisquis igitur minus proprietatis habet, hunc Deus amplius amat, isque Deo simillimus, & ad gratissimā voluntatis illius executionem aptissimus, sed & sapientissimus, & tā Dei quā sui ipsius, iuxta ordinatā dilectiōis rationē, maximē proprius est. Quanto em̄ plūs Deum diligimus, eiq; placemus, tanto & nosipsum verius amamus. Vbi notandum, quod licet om̄i inordinatæ proprietati renunciare simus adstricti, ordinatā tamen proprietatem, Deum videlicet laudandi, amandi, ei in perpetuum seruiendi, om̄inō retinere debemus: nec hanc abnegare licet, cū sit ipsa vita nostra æterna. Semper nanque & eternaliter DEVM nostrum amabimus, laudabimus, & in illius obsequio corā ipso assistemus. Et hanc vitam intra nosipsum habebimus, & per gloriam suam in nobis Deus ipse regnabit. Porro quando per amorem in DEI laude deficimus, nescientes quo pacto satis illum præ excellentia maiestatis eius laudare, satisq; diligere possimus, & nosipsum in DEVM excedimus: ibi sanē magis patimur, quā agamus, vnaque cum DEO vita efficiuntur supra nosipsum, atque in Deo morimur nobisipsis. Vbi verō per amorem in DEVM excessimus ac mortui sumus, ibi vna vita & vnus amor sumus cum Deo. Huncque triplicem vitæ modum perenniter experiemur, ac sine cessatione habituri sumus. Nec vnus modus impediēt alium. Vbi nanq; Deum per gratiam vel gloriam amamus siue laudamus, ibi actualiter coram ipso semper assistemus, perpetuam quandam famem ac desiderium sentientes. Vbi verō per amorem nos excedimus, ibi magis patimur quā agamus. Opus nanq; quod hic agimus, simplex quedā & amorosa est inclinatio in illum æternum amorem, qui deus ipse est, & hoc supra actionē est & desiderium

Quæ deus maximē amat.

Qui semper coram Deo assistamus.

desideriū virtutis amatiū. At vbi per amorem hoc ipsum quod sumus, excessimus: ibi planē satiamur, nec quicquam deficit nobis. Sed iam vltiū de proprietate dicamus. Sicut isq; in proprietate viuūt, difficulter abnegat seipsum, qn̄ semper malit alterum sibi obtēperare, quā ipse velit (superbus quippe est) acquiescere alteri: ita econtrariō is qui propriā voluntatem studuit abnegare in omnibus, tam in agendo, quā dimittendo, vel etiam patiēdo, prior est obedire alteri, q̄ velit alterum obedire sibi. Atq; per hoc omnis superbix causa & materia profligatur penit, humilitas in supremo suo gradu perficitur, Deus pro suo beneplacito hominis fit potēs: hominisq; voluntas sic diuinæ copulatur voluntati, vt nihil aliud, q̄ deus velit, velle queat vel appetere. Hic planē veterem exuit hominem, & nouum induit, qui iuxta Dei gratissimā creatus est voluntatem. Sanē si quis augustum imperium, aut etiam totius orbis abdicaret à se dominium, & relinqueret possessionem, seipso retento, nihil aut parū ille relinqueret. Qui verō seipsum funditū abnegat & relinquit, quanlibet multa sibi retineat, siue sint diuitiæ, siue honores, seu alia queuis, quæ sibi reseruare cogitur, omnia tamen dereliquit. Omnibus nanq; ad dei gloriam pro sua stricta necessitate uti nouit, tanquā is cui mutuo data sunt atq; commissa velut seruo, ad impertiendum, quod superest, egenis & pauperibus, non ad inordinato cum amore possidendum. Dumque alium rebus quas possidet, plūs quā seipsum indigere considerat, illum ad bona sua seipso quoque plus aliqd iuris habere arbitratur. Ex ipso autem cordis fundo ab omni re & negotio temporali penitū auersus, magis contēni quā honorari, & subesse potius quā præesse appetit. Mundus siquidē iste, crux illi est, dum quod mundus amat, ipse nō quærit: quod aut ipse diligit, mundus auersatur. Verū cū aliquē in externis operibus fructū sibi facere posse videtur, siue promouendo aliquem ad deum, siue infirmis ministrando, siue alijs quibuslibet actibus charitatis, tūc quanlibet solitudini deditus sit, seipsum hilariter extrouertit. Charitas enim nō quærit quæ sua sunt: nec est vlla vita præclarior vita communi cū vera dilectione coniuncta. Et quia ad interiora propensior est, idē seipsum tutius

quis omnia relinquit.

Quinā mūdus crux sit.

1. Cor. 13.

ac minori cum impedimēto extrouertit, quā alij qui ad exteriora sunt faciles ac proni. Ad hoc autem, vt exterioribus quibusque per amorem ac delectationē homo non inhæreat, omnis om̄inō diligentia ipsi possibilis exigitur, quo ab omnibus fluxis ac transitorijs rebus alienus intactusque permaneat. Non enim vel tantillū nos habere propriū vult deus, quantum oculus possit capere. Eapropter quod modō auertit nobis, modō largit: quodq; diuersis nos vrget & exercet molestiis, totum idē facit, vt ab omnibus profusus nudi & pauperes efficiamur, sicque nostram ipse in nobis valeat salutē operari. Quando igitur homo resignat & mortuus, seipsum extrouertit, tunc nihilo minus & in intimis permanere, & oculos suos interiores semper ad Dominū directos habere conatur: cumque aduertit inutiliter se extrouersum, ilicō ad Deum sese conuertens, cum ingenti seipsum ob suam instabilitatem dedignatione considerat. Et quia nihil possidet per amorem, idē nullo se negotio & extrouertit, & recipit intrō. Sanē Petrus apostolus ait: Domine, ecce nos reliquimus omnia, cū tamen non nisi nauem vnā & retia reliquisset. Quod S. Gregorius exponens, ait: multū dimisit, qui cum re possessa, etiam cōcupiscētijs renunciavit. A sequentibus ergo tanta dimissa sunt, quanta à non sequentibus cōcupisci potuerunt. Qui enim voluntatē suam & seipsum dereliquit, omnia tam verē reliquit, ac si sua fuissent propria, & in sua ea potestate habuisset. Cūcta siquidem quæ propter deū non vis cōcupiscēre, reliquisti. Idē Dominus ipse dicebat: Beati pauperes spiritu, id est, voluntate. Reuerā si via alia hac ipsa fuisset melior, eā nobis haud dubiē fidelis n̄s indicasset. Nam & alio loco dicit: qui vult venire post me, abneget primō semetipsum: quippe cū in hoc sita sint omnia. Teipsum igitur diligenter obserua, & sicubi propriæ quæstioni aliquid inuenieris, ibi cōfestim abnega teipsum. Quāto enim celerius teipsum reliqueris, tāto & facilius id facere poteris: quātoq; sepius te abnegaueris, tanto ad tuā abnegationem magis ac magis redderis idoneus. Quoties aut in hoc te abnegationis studio exercueris, magis id pro Dei gloria, q̄ pro ipsa virtute facies. Attamen sciendū est, neminē in hac vita ita penitū in omnibus abnegatū, quin iterū

Matt. 19.

Matt. 5.

Mat. 16.

iterū

iterum aliquid inueniat, in quo se debeat abnegare. Sed pauci diligenter obseruat, vt ab isto incipiant, cum tamē aqua sit in hac parte precij & rei emptæ conditio valiorque. Quantum enim te ipsum & omnia deseris & exis, tantum (& non plus neque minus) Deus cum omnibus diuitijs suis intima tua ingreditur: quantumque moreris tibi ipsi, tantum intra te uiuit Deus. Quicquid igitur habes & potes, totum pro tui abnegatione impende: sicque, & non aliter, vera pace fruēris, quam etiam, utpote in Deo firmatam atque fundatam, nemo facile turbare poterit. Planē nō tam quid faciant, quā quid sint, homines attendere deberent. Si enim in fundo suo boni essent, & opera ipsorum facillē bona forent. Si in fundo suo iusti essent & recti, & opera ipsorum iusta rectaque forent. Multi sanctitatem suā in agendo cōstituant: sed hoc optimum non est: quippe cum in essendo, vt sic dicam, sanctitas sit constituenda. Quālibet enim sancta sint opera nostra, non tamen nos sanctificāt, quatenus opera: sed quādiū nos ipsi sancti sumus, & fundum sanctum habemus, tātum etiam omnia opera nostra sanctificamus, siue sit edere, siue bibere, vigilare, dormire, orare, loqui, carnem ieiunij afficere, & alia que quis: que omnia, quantum ex amore abundantiora ad perpetuum DEI honorem fiunt, tantum etiam magna sunt. Qui enim Deū maiori amore prosequitur, fundum quoque sanctiorem habet. Hoc igitur tota nobis diligentia curandum est, vt bonum ac magnū habeamus fundum, & ex illo quātum possumus, bona operemur. In ipso namque animæ fundo, & essentia & beatitudo hominis sita est: omniaque opera illius indē virtuosa redduntur, quōd animus ipse bonus est, ac per amorem in Deum impendit subleuatus. Porro huc omnia studia totusque conatus noster sine cessatione referenda sunt, & in hunc finē quicquid agimus vel omittimus, facere ac dimittere debemus, vt Deus nobis magnificet, id est, magnus fiat. Quod quanto plus adepti fuerimus, tanto etiam omnia opera nostra, quecunque tandem illa fuerint, maiora diuini oraque erunt. Nunc igitur o fidelis anima, inhæreas Deo tuo, & cuncta tibi bona uicissim adhærebunt. Si solum Deum quefferis, omnia simul bona in ipso reperies. Qui enim deserit omnia, nec quicquam

Quid hominibus maxime attendendum.

sibi dei amore reseruat, cuncta procul du bio in Deo habet, sicut Apostolus ait. Nec 2. Cor. 6. quicquam deo acceptius, & nobis utilius aut iucundius est, quā omnia que vel agimus, vel dimittimus, vel sustinemus, purē pro Dei gloria facere, dimittere, sustinere. Hoc siquidem nunquam absque ingeniti fructu fieri potest, nec vllum aptius ad virtutes perfectē obtinendas opus est. Ei quippe qui Deo per amorem & laudem inheret, cum ad diuinæ gratiæ susceptionem sit aptissimus, Deus omne bonū copiose infundit. Huc igitur ubi peruenimus, quod prius, cum adhuc nos ipsos intenderemus, magno cum labore ac dolore quærebamus, nunc ingēti cum gaudio nobis præstatur, dum videlicet nos ipsos abnegantes, Deum obseruamus, eique per amorem continuē adhæremus. Et tunc omnia nobis cooperantur in bonum. Libenter igitur omni proprietati renunciare debemus, cum nihil hac peste virulentius ac perniciosius sit. Quantum enim in ipsa est, Deum fidelissimum omni potentia, sapientia, iustitia illius spoliare cuperet, quippe cui gratissimum foret, Deum nec velle nec scire peccata sua uicisci, sicque vellet eum nec potentem, nec sapientem esse: & quia pro peccatis suis penam sentire nōlet, eo ipso nec iustū eum esse appeteret. Sicut enim amans anima omnem potius difficultatem ac penam subire vellet, quā Deo superglorioso minima eius gloriæ decederet portio: ita fundus proprię voluntatis lepra infectus, DEVM sua excellentia priuare vellet, vt suam posset seruare proprietatem. Quod procul à nobis auertat ille, qui propter nos ad mortem vsque crucis obediens factus est. Amen.

De patientia in omni aduersitate, ad exemplum Christi & omnium sanctorum.

CAPVT XV.

X ipsa autem, de qua iam diximus, propriæ voluntatis abnegatione, patientia oritur, de qua & antē iā dictum est, ubi de patienti resignatione disseruimus. Estque patientia virtus, quæ oēm aduersitatem & omnium persecutionum ac contumeliarū perturbationē equanimiter ferre potest. Patientia quippe quasi pacis opus dicitur, cum sine hac nemo veram pacē habere queat.

Ipsa

Ipsa nimirum ægritudinum omnium vera medicina est. Quālibet enim caro diuersis afficiatur cruciatibus, spiritus tamē verē patiens, in sua quiete & tranquillitate perseuerat. Vnde & Dominus ait: In patientia (corporis vestri) possidebitis animas vestras. Nam ipsa patientia multum etiam dolores ac pœnas corporis mitigat alleuiatque. Quanto enim quisque in anima impatientior, magisque inuoluntarius est, tātō & in corpore amplius cruciatur. Qui igitur virtute patientiæ magis abundaret, ille vel in maxima persecutione & contumelia, gaudio maiori diuini orique sapore perfrueret. Pro æterno siquidem Dei honore etiam aduersa qualibet ipsi placent, sapiuntque. Reuerā si sanctorum grauissimas libere afflictiones inspicere, non solum patienter, sed gaudenter etiā aduersa que libet sustineremus, considerantes qualiter ipsi in maximis pœnis atque pressuris præcipue exultarint. Nonne gloriosissimus CHRISTI Apostolus Andreas, visa cruce, in qua suspēdi debebat, in hæc verba prorupit? Salue crux quæ in Christi corpore dedicata es, & ex membris eius tanquam margaritis ornata: gaudens venio ad te, vt & tu exultans suscipias me, accipies me ab hominibus, & reddens me magistro meo &c. Item sanctus Vincentius in grauissimis doloribus constitutus, ita subridens iudicē alloquebatur: Insurge miser, & toto malignitatis ipiritu debacchare: Videbis me Dei virtute plus posse dū torqueor, quā te qui torques: Quo enim putas te grauius irasci, eo melius mihi incipis misereri. Planē si & nos verē patientes essemus, nihil nobis magis ex vsu nostro esse posset, quā vt omnes nos persequerentur despicerētque: & quo tunc nobis alij plura inferret mala, eo nobis reuerā utiliores benignioresque foret. Enimvero nihil vnquam, quālibet paruum, pro Dei honore patimur, quin nobis longē sit utilius, quā si totius mundi dominio potiremur. Quālibet enim exiguum sit quod ad Dei sustinemus gloriā, pro illo tamen nō minus nobis, quā se ipsum, Deus retribuet restituetque. Si igitur sanctos quosque cōsiderare velimus, quanta videlicet ipsi pro DEO perpassi sint, qui tamen, sicut & nos, fragiles utique homines fuere: & attēdere nihilo minus, quomodo non sit abbreviata manus Dei, sed idē nobis, quod & illis, auxilium gra-

Luc. 21.

Quantū S. Andree ad crucē desiderium.

S. Vincētij patientia fortis.

tiæ suæ impendat: meritō sanē in nobis ipsis confundimur, quōd non solum nō possumus, sed nec volumus quicquā pro Deo sustinere, qui non minus nūc nobis, quā olim illis, est potens & paratus auxiliari. Ceterum quā non solum quid sancti pertulerint, sed ipsam quoque Domini passionem omnis solatij expertē, mortemque ignominiosissimam, durissimūque cruciatum, qualem nemo vnquam expertus est, consideramus, attendentes qualiter ipse cum sceleratis deputatus fuit, & nec vnā quidem sanguinis in corpore suo seruauit guttulam, nec quicquam in ipso non lacerum atque discerptum extitit: perpendentes etiam quisnam ipse sit, quodque hæc omnia ex amore purissimo sustinuit pro illis etiam peccatis, quos ipse de nihilo ad magnam fecerat gloriā: quod insuper tam amorosē vera cum fidelitate ad hostes suos, qui mortem ipsi inferebāt, conuersus fuit, brachia sua ad suscipiendum illos extendens, caput ad osculandum inclinans: cor, quo in ipso habitare possent, aperiens: multaque alia dilectionis præferens signa, quæ hic enumerare longum foret. Quādo igitur hæc omnia consideramus, ex ipsis magis quā ex aliquo alio ad patientiam roboramur, in flammamur, accendimur. Sanē dum attēte perspicimus, quæ & quanta maiestas illa in humana natura pro nobis perpassa sit: mirū est, si vel grauissima queque, immo vel infernū ipsum, perenniter pro illius amore pati recusamus, attendentes quid pro nobis ipse sustinuit, pro ipsis eisdem planē iniquitatibus quas in eum admiseramus, summum utique dominum, qui solus est, & absque illo non est amplius: quod ipse nō modo nostræ est patientiæ exemplar, sed victorię quoque corona erit & præmium. Non enim vult gratis & absque fructu nos aliqua pati. Et non solum copiosum nobis pro aduersitatum tolerantia parabit præmium, sed oēm quoque suę nobis passionis fructum largietur, in qua nimirum multo securius, quā in nostris passionibus, respiramus consolamurque: quippe cum sine suæ passionis fructu, nulla nobis nostra utilis esse queat. Cū igitur Christus IESVS fidelissim⁹ amator noster, (quæ nulla infidelitas nostra mouere potest) se ipsum ita funditus abnegarit, & nō tantum patienter, sed & gaudenter pro gloria pa-

Mar. 19. Luc. 22.

Cur nihil nō pro dei amore patientiendum?

EEE ria pa-

ria p̄ris sui & salute nostra passus sit, ideo & nos de manu illius ad honorem ipsius, quicquid nobis siue ab ipso, siue ab hominibus possit accidere, paciēter accipere debemus. Si enim verē patientes fuerimus, nihil nos neq; rerum temporalium amissio, neque propinquorum, charorū, affinium extinctio, neque infirmitas, neque ignominia, neque mors, neque vita, neq; purgatoriu, neq; dāmon, neq; infernus ipse cōtristare poterit, eo quod nos ipsos ex vero amore diuinæ resignauerimus ac subiecerimus voluntati & beneplacito. Quisq; etenim mortalis sibi peccati conscius non est, seque in manus Domini commendauit: facile est illi, quicquid Deus ipso facere volet in tempore & eternitate, sustinere: estq; hęc illius continua oratio: Pater, non mea, sed tua in me voluntas impleat. quę quidem verba & deo gratissima sunt, & quisquis ea dicere potest ex sententia, is nec turbari vnquā, nec mōerore affici poterit, sed in præcipua sui resignatione maximum gustum pacemq; præcipuam experietur, eo q̄ Deus fundus abnegationis sit, & in qualibet sui resignatione, vbi seipsum ex integro resignat, ipsum incōmutabilem resignationis fundum inuenit. Deniq; hac patientia aduersus subitos iracundię motus, facilięque impatientiam in aduersis, quę sæpē intūs & foris occurrunt, animumque ad diuersas tentationes inflectere possent, homo armatur corroboraturq;. Vera siquidem diuina exercitatio nunquā in illo poterit inueniri, qui non est plenē resignatus ad sustinendum potiūs omnia, quamlibet difficilia, quā diuinam inspirationem, summumq; dei beneplacitum ob ea opere adimplere, eiq; pro viribus satisfacere negligeret. Porro quisq; in aduersis impatientię succumbit vitio, non hunc aduersa malum efficiunt, sed eam q̄ in ipso latebat, impatientię malitiā produnt: fitq; ei velut cupreo, sed deargētato, nummo: qui, priusquā igni examinandus traditur, totus ex puro argento constare videtur: dum verō igni iniicitur, nō eum ignis cupreum efficit, sed q̄ intūs cupreus sit, omnibus reddit manifestū. Sanē iure optimo Deus noster amanti animę sic dicere potest: Ecce ego vobis homo fieri dignatus sum. Si ergō vos mihi dii nō estis, oīdō iniuriam patior à vobis. Diuinitatē meam sic in vestra, quam assumpsit, natura oc-

Mat. 16.

Fundi & nūmi falsi collatio.

cultarā, vt potētia mea & virtus vix à paucis intelligeretur, quippe cum oēs multa me aduersa, calamitates, miseria ab infantia ipsa ad crucis vsq; passionē perperit, & inter alios quasi vnū ex eis ambulare conspicerēt. Itā ergō & vos humanā naturam vestrā atq; vos totos in mea sic diuinitate abscondere debetis, vt humanam fragilitatē vestrā nemo aduertat, sed vita vestra adeo prorsus diuina sit, vt nihil in vobis aduertere liceat, nisi Deum. Id verō nō in eo sitū est, q̄ verborū suauitate affluimus, q̄ gestus religiosos, & grandē quandā sanctitatis atq; virtutū præ nobis ferim⁹ speciem, q̄ longē lateq; opinionis nostrę fama diffunditur, q̄ magno dilectionis affectu etiam spirituales quique & Dei amici nos prosequuntur: q̄ denique tam delicate ac molliter à Domino souemur & educamur, vt Deum velut omnium oblitum, nostri duntaxat curam habere, nobisque, quicquid ab eo petierimus, haud dubiē sine mora concedendum fore credamus. Hęc, inquam, omnia Deus à nobis præcipuē non exigit. Aliud planē est, quod vita & doctrina sua Dominus in nobis efficere voluit & intendit: id nimirum, vt nihil nos neq; læta, neque tristia permoueat, & libero, resignato ac immobili ferre discamus animo, si ab alijs fallaces ac seductores vocemur, seu alia quęlibet verborū in nos congerantur iacula & iniurie: quibus hōne famę & existimationis nostrę vitie integritas: si præterea non verbis tantum, sed operibus quoque infestemur, si corporis nobis subtrahant necessaria, si non solū temporalia, quibus carere nō possumus, nobis denegentur, sed ipsis quoq; corporibus nostris iniuria inferatur & læsio, cui infirmitas succedat, aut alia quęuis pœna seu dolor irroget, q̄ iisdē corporibus nostris molestiam possit adducere. Si præterea omnes actus nostros meliori, quo possumus, modo perficiam⁹, & ipsos nihilo minus alij quāmpessimē interpretentur. Insup̄ vt hęc non solū ab hominibus feramus equanimiter, sed ipsa quoque Domini flagella patienter toleremus, si nobis præsentię suę consolationem subtrahat, adeoque se à nobis elonget, ac si inter ipsum & nos murus sit interpositus: & si in labore & angustijs nostris pro solatio & ope ad ipsum venientibus talē se nobis exhibeat, velut si oculos ad nostrū occludat occursum, neq; videre,

Quid vita & doctrina sua Christus in nobis efficere voluerit.

Externa cui nō itā fugienda.

dere, neq; audire nos volens, solosq; nos in afflictionibus ac miserijs nostris certare sinat, sicut & ipse à patre suo relictus fuit. In his omnibus in eius nos diuinitate abscondere debemus, vt in ipsa nostra desolatione immobiles permanentes, in nulla mortali creatura vel negotio solatium

Mat. 16. quæramus, nisi in illo duntaxat verbo, Mar. 14. quod & Christus ipse dicebat: Fiat voluntas tua.

De interna abstractione, per quam in omni loco & opere in Dei presentia & vnione permanemus.

CAPVT XVI.

Visquis verē abstractā obtinere vitam desiderat, hunc in ciuitate Hierusalem, id est, in pace habitare, sine mortalis peccati conscientia viuere, ab omni inordinato creaturarū affectione, ab amore quoque & odio liberum esse, mentem suam absque impedimento in Deum erigere, Deum continuē obseruare, illius inspirationibus ac commotionibus satisfacere, & ad ipsum denique semper propensum, eiq; deditū esse oportet. Vita nanque abstracta, magis intūs q̄ foris agitur. Porro sicut imperfectus quisq; si ex integro ad Deum suum sese conuertit velit, exteriora fugere habet, idq; nō sine multo labore ac dolore: (Ea nanque quæ per amorem possidemus, velimus nō limus, fortiūs nobis inherēt) itā qui perfectus est, externa fugere non p̄ndē opus habet, cum nihil inordinato amore possideat, eiusque ad Deum introuersio, per amorem Dei que diligentem obseruationem, aliaque continua pietatis exercitia, tam ei facilis, tamq; parata sit, vt in sui ad Deum introuersione, nullam sibi violentiam inferre cogatur. Et licet, quādiū graui carnis huius mole deprimimur, impossibile nobis sit, in eodem semper animi vigore ac in Deum suspensione persistere, quisque tamen bonus mōx vbi ad inutilia sese conuersum deprehendit, ab eis illicō sese cum magna sui ipsius ac instabilitatis suę dedignatiōe auertit: & quia sine animi affectione illis intendebat, ideo citra difficultatem ab illis auertitur, quippe qui ad introuersionem, quā extroersionem, propensior est. Sunt tamē, qui ex ipsa natura præ alijs quietiores sint, nec tñ ob hoc ampliori sunt sanctitate prædi-

ti. Sed qui plūs diuini amoris habet, Deumque sollicitius obseruat, eidemq; obseruationi studet satisfacere, pro DEO virilius decertat, & vitijs ac defectibus suis amplius perfectiusque emoritur, ille nimirum sanctior est. Hic nanque magno quodam erga Deum amore ac strenuitate succensus, etiam minimos quosq; defectus adeo pōderat, vt seipsum, præ ingenti cordis contritione ac summetaspernatione, ferre vix possit: ideoque tota mentis intentione solū ac purē ob gloriam Dei, defectus omnes & vniuersa peccata deuitat. Nec mirū, cum vel minimum quid eorum quę Deo contraria sunt, grauiori ipsum doloris premat pondere, quā quodlibet priuatum dāmnū siue incommodum, quod illi accidere possit. Quanto autem seipsum in dilectione magis ac magis exercet, tanto illi & accedit sanctitas vberior. Quantum igitur possumus, omēs forinsecus homines & impedimenta, intusque cogitationes, occupationes, affectiones omnes euitare, surdi ac muti esse, quęcunque accidentia, siue prospera sint, siue aduersa, nō attendere, in cordis & spiritūs vnitate cum Deo commorari, aliorum actibus nos haudquā admiscere, ex benigno ac misericordiam animo & amore erga omnes cuncta interpretari in melius, & sagaci demū consideratione defectus proprios obseruare & attendere conemur: sicque, & non aliter, ad veram licebit cordis vnitatem pertingere. Sed quærat aliquis: Multi seipsum ab omnibus abstrahentes, soli permanēt, & in hoc ipso satis bona pace fruuntur. Estne ergō hoc optimum? Planē laudabile est, occasiones fugere. Sed id non sufficit. Qui em̄ verē ac perfectē iustus est, in omni quoque loco & apud omnes homines iustus est. Qui autem iniustus est, in omni etiam, licet alioqui sacratissimo, loco iniust⁹ permanere poterit. Quis est autem iustus? Is nimirum, qui Deum reuerā habet & tenet vbiq; præsentem in omni loco, & apud quoscunq;, haud secūs quā in Ecclesia & solitudine sua. Hic nanque super omnia deum in spiritu & veritate adorat, id est, Deo perpetua cum dilectione inheret, eumque veraciter amat, atque itā in spiritu eum adorat & veritate. Qui ergō Deum verē diligit, ipsum longiūs requirere opus non habet, cum ipsum intra sese præsentem semper inuenire possit.

Quis maxime sanctus.

Iust⁹ sit.

Ioan. 4.

fit: quando deus vicinior nobis est, quam nos ipsi nobis, omniumque nostrum conseruator, & essentiae nostrae essentia sit. Quapropter cum Deum aliquis verè ac solùm, seipsum autem & omnia in deo & propter Deum habuerit, Deumque solum intentione ac amore prosecutus fuerit, nihil eum impedire poterit, & omnia in eo diuina efficiuntur: ipsumque Deum, quoties voluerit, in omnibus inueniet, eundemque in cunctis actibus suis, locisque omnibus praesentem habebit, & cuncta bona opera illius Deus ipse operatur. Quisquis enim opus aliquod agit, illius & propriae & re ipsa est: idemque ipse illud potissimum operatur. Quò ergò nos Deum in omnibus purè intendimus, eumque fideliter amamus, fieri non potest, quin ipse praecipue nostra operetur opera. Impossibile namque est, Deum sine Deo purè intendere & amare. Nec potest homo sola natura extra naturam supra seipsum pertingere, ita ut Deum diligat, & abneget semetipsum, cum haec sint supernaturalia. Sanè qui Deum veraciter in omnibus operibus suis intendit ac amat, illum nemo impedire, illi nemo Deum praeripere potest, nec ipsa hominum frequentia, nec locorum conditio. Dum enim Deum in omnibus quaerit & gustat, nihil ei facile impedimento esse potest, sed in omni multiplicitate collectus, & in deo vnitus ac imperurbatus permanet. Hoc ipsum autem non turbari, supra vires est: à Deo est, in quo omnis multiplicitas vnum est. Deum igitur in omnibus quaere, intède & amare: sicque dominari assuesce animo tuo, ut Deum semper & vbiq; in amore ac intentione praesentem habeas. Vide quanta cum deuotione in Ecclesia vel cella Deo intendebas, Deumque habebas praesentem. Hunc eundem animum serua & adhuc tecum ad homines, in occupationibus, in aduersis. Ceterum qualè te in oratione inuenire optas, talis cura ut extra orationem sis. Si quid enim cum amore extra orationem gesseris, hoc ipsum (velis nòlis) orationis tempore tuo sese importunè ingeret animo. Hic sciendum est, quò dum de aequalitate loquor, nò hoc intelligi volo, quasi omnia loca, opera & homines, equalia ducere aut pro eodem habere debeamus. Quid enim hac opinione stultius esse posset, quàm citra conuersionem, vnū opus vel locus vnus alio melior & sanctior sit? Sed hoc dicere vo-

Deum veraciter intendenti nihil posse nocere.

lo, quò in omni loco & opere semper eundem animum, eandem fidelitatem, amorem, strenuitatem erga Deum habere debeamus. Quisquis enim talis est, ut sic in omni loco equalis sit, Deumque in omnibus amore ac intentione prosequatur, hunc proculdubio nemo impedire, nemo huic Dei sui praesentiam subripere potest, qui autem sic Deum praesentem nò habet, sed ipsum extrinsecus quaerere & accipere compellitur, hic dum in equali societate, loco vel operi iungitur & admiscetur, cum Deum praesentem non habeat, praepeditur facile. Et quia non purè solum Deum, sed seipsum simul cum Deo inordinate amat & intendit in omnibus, idèd non tantum maiorum, sed frequenter etiam bonorum societate, & non in platea modo, sed etiam in Ecclesia impeditur. In seipso namque, quod eum impedit, circumfert. Et quocumque inordinate diligit, eis sicut impedimento. Necdum huiusmodi deus factus est omnia in omnibus, id est, ipsum Deum nec intèdit, nec amat purè in omnibus. Iam porro aduertere debemus, in quo situm sit, ut Deum reuera habeamus in omnibus. Deum enim habere in animo, in interna intellectuall conuersione in Deum, & in pura Dei intentione situm est. Planè siquidem cogitare Deum, sufficere homini non debet: alioquin ipsa cogitatione cessante, etiam deus illi excideret. Sed essentiali siue existentem Deum habebimus, creaturas omnes ipsamque nostram cogitationem longè transcendente, id est, mentem per amorem erigere, & Deum intra nos ipsos, virium actione cessante, inuenire debemus. Ibi nimirum in nobis ipsis simplicem quadam amorosam perpetuamque in Deum sentimus propensionem, vbi à creaturis non impedimur, eo quòd omnem istud creaturae actionem, omnem aduersitatem siue prosperitatem, omnemque mutabilitatem transcendit. Iste, inquam, simplex, oculus, cum omnem discretionem cunctasque excedat imaginem, solumque Deum pro obiecto habeat, nò multum ab imaginibus & distinctionibus praepedit. Sicut enim intellectuallis oculus Deum in spiritalibus obiectis, in eius videlicet misericordia, bonitate & alijs huiusmodi contemplatur: ita simplex iste oculus Deum supra omnem intuei imaginem, qui eiusmodi est, semper magis in Deum, quam foras ad creaturas propensus est: ipsaque eius propensio nullo nò loco, nullo non

Oculi simplici obiectum.

lo nò comonet tempore, nisi forte se ipsum data opera auerteret à Deo, quod tamen facere vix posset. Quisquis autem sic Deum fixum & (ut ita dicam) essentialium in se habet, ille eum diuino quodam modo suscipit, & Deus in ipso in omnibus lucet. Dum enim omnia ad Dei refert gloriam, Deus ei sapit in omnibus: dumque omnia de manu Domini suscipiens, Deum omni tempore laudat, eique gratias agit, deus in omnibus illi se praesentem exhibet: dumque postremo Dei magna cum strenuitate curam habet, nullis se scièter & ex proposito rebus admiscens superuacaneis, deus in ipso micat atque resurgit. Qui tamen quoties ad inutilia se conuersum deprehendit, illico ab eis cum magna erga seipsum indignatione, auersus, Deo sua instabilitatem querulus recenset, firmumque denuò propositum facit, nunquam se ad inutilia conuertendi. Inutilia autem & vana sunt omnia illa, in quibus nec Dei gloria, nec propria, nec proximi utilitas vlla sita est. Quisquis ergò talem sui curam habet, nò facile impeditur. Suum quippe dilectum, immò dilectissimum Deum, praesentem habens, illius perpetua tenetur siti. Sicut enim in illo, quò magna correptus est siti, quicquid agat, cogitet, dicat, potius non deletur imago siue memoria, sed quandiu sitis permanet in ipso, similiter perseverat: et sicut is qui magni rei alicuius amore tenet, vbi cunque sit vel quicquid agat, rei dilectae non obliuiscitur, sed in omnibus quae illi occurrunt, eius sibi effingit imaginem: quae & tanto illi interior praesens est, quanto amor est vehementior: nec ocio indiget, nec occupatione praepeditur, quin semper ad id quod amat, propensus sit atque paratus. Ità planè & nos Deum amare debemus, ut amoris ac praesentiae illius imaginem intra nos nullo nò in opere ac loco, apud quoscunque siue quocumque circumferamus. Et sicut deus in omnibus est, eique praesentia sunt omnia: ita & nobis ipse praesens esse debet in intentione, desiderijs, exercitijs nostris: immò & in cunctis actibus ac dimissionibus nostris, ut videlicet horum omnium ipse solus causa sit & intentio. Porro deum vbiq; & semper habere praesentem, non exteriori tantum ab omnibus abstractione discitur & obtinet: sed & interior quaedam solitudo comparanda est, ut vbi cunque siue apud quoscunque sit homo, omnia sic penetrare contendat;

Quomodo Deus nobis esse debeat praesens.

ut nullum ei ad dilectum Deum suum pertingendi praesentem impedimentum. Huc autem requiritur, ut Deum ita intra se recipiat, eiusque amorem & imaginem tam fortiter essentiali quodam modo in se retineat, id est, ut Dei sui ita capax, ad eumque adeo sit propensus, ac si naturale ei foret, Deum semper & vbiq; praesentem habere. Sicut enim is qui scribendi scientiam cupit adipisci, magnam initio diligentiam adhibere, seduloque aduertere pingentis manum, & in ipso sese scriptionis exercere studio, saepiusque magno cum labore literarum sibi imagines imprimere cogituri: & quanuis in initio perquam difficile & penè impossibile ipsi videatur, ut possit eam arte adipisci, si tamè saepius exercitare se velit, deinde à diligentiori attentione literarumque imaginibus absolutus, faciliter literas pingit, quod similiter & in alijs artibus atque scientijs ita se habet: ita & deus per continua exercitia in homine fixè stabiliterque praesens fieri debet. Ipse namque adeo nos vbiq; & semper mouet, admonetque, ut si illius saltem curam habemus, nec ad alia plus satis essemus effusi; ipsum vtiq; vbiq; in omni re, loco & opere praesentem haberemus, in nobis sentiremus, imaginis suae forma transformaremur, & in ipso vniti ac (ut ita dicam) habitati essemus, adeo, ut citra difficultatem nulloque negotio & absque alia quavis imagine, eius nos amabilis omni in re, loco & opere possideret praesentia, nosque pro ordinata in Deum propensione prorsus liberi ac expediti maneremus. Quisquis autem ad ista volet pertingere, diligens sit oportet; Deumque magna cum diligentia obseruet: eidemque observationi faciat satis: nihil cum amore inordinato, sed omnia purè ad Dei honorem possideat: nec aliqua demum inutilia, vana, friuola sciens ac volens tractet, agatque. Cumque aduertit inutilibus sese occupari, statim illa cum magna contritione ac suspensus instabilitatisque suae deignatione, deserat abnegetque. Enimvero si veram voluerit stabilitatem consequi, nihil omnino proprietatis seruare debet. Dabit autem omnia pro omnibus. Sicque illi sapient omnia in omnibus. Et licet forsitan in initio difficile huc attingere possit, nequaquam tamè ob hoc facere, quod in se est, desistet. Nec enim magno fructu labor eius fraudabitur. Sine labore magno ad magnam sanctitatem non peruenitur.

Friuiliosae cupato quod curandū.

nitur. Quisquis tamen feruida dilectione succensus est, hic aut laborē nō sentit, aut si sentit, ipsum ad dei gloriā amat & amplexatur. Certē quotquot nos praeceſſere ſancti, difficultates plurimas experti ſunt: de ſectisq; ſuos grauit̄ ponderabāt. Sicut & ante hos dies cuidam contigit, qui dum preces veſp̄tinas, ſomno obrepen- te correptus, tempore ſuo perſoluere neglexiſſet, idipſum poſtea deprahendens, cū tanta ſuiſp̄ſus ſe ad ſeipſum dedignatione conuertit, vt ſe dignum iudicaret, qui pro tali negligentia per totam illam circumactus prouinciam puniretur. Quae quidem ſui deiectio, plūs illi ad verā humilitatem cōtulit, quā ſi veſperas ipſas ſuo tempore perſoluiffet. Quo igitur diligentiores ſimus ac permaneamus, negligentias noſtras non minimū ponderare debemus. Proinde ō anima mea, ſi veram optas virtutum perfectionem conſequi, abſtrahe te ab omnibus, eiq; vni te vnicā ſerua, qui te elegit, & à te electus eſt ex milibus, immō prae mūdo vniuerſo, vt ſponſa ſis illius, q̄ totius vniuerſi rex eſt & dominus. Quid tibi cum mutabilibus creaturis? Solum ſponſum tuum, qui omnium eſt author creaturarum, expectans, hoc age, vt cor tuum ille liberū & expeditum ſemper inueniat, quotiēs illi ad ipſum venire placuerit.

Vt quis omnia opera ſua modo perfectiſſimo faciat, vt in omni loco & opere intus nullū patiatur impedimentum.

CAPVT XVII.

Inuenire eſt quosdam, qui dum diligentiam adhibere curant, ad hoc perueniunt, vt exteriora quaelibet quibus occupātur, ſiue quibus iuſtis ex cauſis adſunt, nihil eos impediunt, nec aliquam eis nociuam intūs pariant imaginem. Quae enim mens & cor Deo plena ſunt, in eis creaturæ locū non habent. Sed hoc nobis ſufficere non debet. Quinimō ex omnibus virtutis augmentum ſumere, cunctaque noſtris deſeruire perfectibus facere debemus, quaecunq; etiam ſint illa, & vbiq; ſimus, & quantlibet aliena ſiue diſtorta vel inaequalia ſint illa quae nobis occurrunt. Enimvero dum demū, nec vnquam antē, rectē nobiſcum agitur. Nec hīc vllum vnq̄ terminum reperire eſt, quin ſine ceſſatione, in

Paradi- gma.

isto crescere, atque in hoc profectu magis ac magis augeri poſſimus. Quisquis autem huc peruenire volet, ille cūcta opera ſua, & res omnes prudētī quadam conſideratione attendere, atque ſuiſp̄ſus & interiorum ſuorum veram notitiam habere, Deum ſupremo, quo poteſt, modo accipere, & demū, vt dominus ait, hominibus ſemper vigilantibus & expectantibus dominum ſuum, ſimilis eſſe debet. Porro ad hoc, vt omnia excellētiffimo capiamus modo, id requiritur, vt omnia quae occurrunt, de manu Domini ſuſcipiētes, illi pro eiſdem gratias agamus, ipſum laudemus, vtpotē qui ea pro ſuprema noſtra diſpoſuerit ac permiſerit vtilitate: vtque omnia, quae vel audire, vel videre, vel percipere contingit, ad Dei referamus gloriā, totaq; mētis intentione perſcrutemur, vt ea quā optimē interpretari, & ad noſtrā ſupremam vtilitatē inſectere poſſimus. Scimus enim (ait Apoſtolus) quoniam diligētibus DEVM, omnia cooperantur in bonum. Requiritur etiam, vt noſiſfos ſagaci conſideratione attendentes, deprimere ſemper ac ſub Deo humiliare, & de manu illius, vt iam dictum eſt, quaecunq; accidentia ſuſcipere conemur, ea quae patimur, longē noſtris demeritis eſſe minorā ſentiamus: proximos quoſque benigno ac miſericordi reſpiciētes oculo, eorū facta in melius interpretemur. Hoc autē difficile nobis nō erit, ſi fundum bonum habuerimus, quippe qui ſolus idoneus eſt omnia in melius vertere, & Deū in omnibus magnificē laudare. Sanē qui talis eſt, verum Chriſti diſcipulum dicere nō dubites, cui & ipſe occultas ſemitas ſuas manifeſtat. Hic ſemper alacer & vigil perſeuerans, diligētiffimē obſeruat, vndenā ſiſ quem expectat, dominus videlicet ſuus, venire velit, & in omnibus quae ſibi occurrunt, quantlibet aliena & peregrina ſint, diligenter explorat, ſi quid fortē illi, quē preſtolat, in eis liceat inuenire. Bonus ſiquidē fundus, Dei in omnibus peruigilē ac doctā habet curam, cū integra ſuiſp̄ſus abnegatione. Huc autē diligentia magna requiritur, nec minūſ quam omnis in hoc nobis eſt noſtra expendenda facultas. Itā nanque facientes, iuſti ac recti efficiamur: Deumque in rebus omnibus, & in qualibet actione vel perpeſſione noſtra, diuina quadam ratione capimus ac inuenimus. qui ergo opera ſua in vera mentis æqualitate

Luc. 11.

Rom. 8.

Verus Chriſti diſcipulus quis.

Quo deus oib' inſit.

Quo in oibus inueniat deus.

æqualitate operatur, cuncta illius opera æqualia rectaq; ſunt. Quod ſi omnes hoc agerent, itā nudē deus omnipotens in maximē mundanis, ſicut in perfectiſſimis ac deiformibus, reſluceret hominibus. Deus nanq; itā veraciter malis, ſicut bonis, in eſt per eſſentiam, cū ſit omnium conſeruator creaturarum, viciniōq; ac interior illis, quā ſint ipſæ ſibi, & eſſentiae illarum eſſentia. Qui proinde ſeipſum viribus actiuis per amorem nouit excedere, ille Deū in ſupremo creatæ eſſentiae ſuae, vbi cum ipſo ſine medio vnum quodammodō eſt, inueniet. Sicut autē ipſum intra ſe, itā & in alijs eum creaturis omnibus reperire poteſt, ea ratioe, quod & ipſe cum Deo ſupra creatam eſſentiam ſuam, ſuo quodam modo vnum ſunt. Atque hoc pacto Deum in rebus omnibus creatis, bonis quoque ac malis hominibus, æqualiter deprehendet inuenietq;: in malis quidem per iuſtitiam atque vindictam, in bonis verō per gratiam. Sicut autem in iſtis diuinam extollit miſericordiam, itā in illis diuinam iuſtitiam, vel etiam bonitatem, illorum malitiam benignē tolerantem, ipſosq; protegentem, ac vt quandoq; peccanteant, miſericorditer expectatē, prædicat & laudat. Ruſſus, ſicut in his qui ſaluantur, dei clementiam ac bonitatem: itā in damnatis, illi efferit iuſtitiam. In ſuper ſicut pro his, qui & ſibi & alijs benigni ac benefici ſunt, Deo gratias agit ac laudis offert ſacrificium: itā nihilo minūſ & pro illis, qui vel ſibi vel alijs duri, aſperi, moleſti ſunt, Deum laudare, eiq; gratias agere contendit, cogitans Deum omnipotentem hoc pro ſua & aliorum præcipua vtilitate permittere. Sic ergo bonus quiſq; Deum in omnibus inuenit hominibus, & ipſi omnia cooperant in bonum. In omnibus autem excellentiſſimo, quo poteſt, modo Deum ſumit. Nec tamē hoc itā accipi velim, quaſi huiuſmodi homo deſectus aut vitioſum aliquid ſiue tortuoſum admittere debeat. Sed in omnibus quae illi videre extrinſecus vel audire contigerit, Deū ea, qua iam dictū eſt, ratioe præſentē habere nitē. Qui em̄ ſic Deū in oibus præſentem habet in intelligentia ſua, id eſt, nuda eſſentia, ſeu intenta acie animæ ſuae, Deum ſupra omnem imaginem conſeplante, quiſque ſeipſum in vitæ ſanctitate cunctisq; ſtudit exercere virtutibus, itā vt eiſdem per ſimplicē ac amo-

rosam ad DEVM propenſionem, ſupra omnem virium operationem, omnemq; diſcretionem potens ſit vt hic ſolus, qd vera pax ſit, nouit, ac veracem & felicem prorsus agit vitam. Quisquis enim iuſtus eſſe voluerit, alterum ei e duobus congruat oportet, vt vel Deum ipſum in ſuis capiat, diſcat, intēdat operibus: vel ſupra omnia opera per amorē erectus ac ſublimatus, Deum magis patiat, quā agas ad illum. Et quia ſine opere eſſe non valemus, idē ſummē neceſſarium eſt, vt ne um in omnibus præſentem habere, & in cunctis operibus ac locis liberi & abſque impedimento eſſe diſcamus. Quotiēs ergo perfectō alicui ſiue ſpirituali homini foris aliquid cum hominibus agere incumbit vel operari, ſeipſum totis obſeruabit viribus: Deumque in memoria ſua tam ſibi fortiter proponet, vt eodem memoria ac intellectus ipſius, nullis alienis imaginibus aut formis, vel depingi queant, vel occupari.

Iuſtitia cu pieti oport tunū qd.

Ut bona voluntas diuinae voluntati imita, ac Deum in omnibus purē querens & intendens, omnia poſſit, & de interno ſolatio ac delectatione.

CAPVT XVIII.

Vandiu bona ſe quiſpiam volūtate ſentit præditum, ex nulla re turbari immodicē, nec plūs æquo dolere, nec à Deo ſe remotiorem arbitrari debet. Omnis nanque virtus & bona omnia, ex voluntate dependent. Nihil ergo deficit illi, qui verē iuſtam poſſidet volūtatem. Proinde ſi humilitatem, ſi charitatē, ſi quaſi bet alias appetis habere virtutes: tantum fortiter ac tota voluntate velis, & haud dubiē habes eas. Nec poteſt iſtud quiſquam ſubripere tibi, ſiue Deus, ſiue creatura, modō voluntas tua recta ſit & deiformis. Eſt autem voluntas deiformis, ſiue deifica, qua quicquid volumus, purē ad dei volumus gloriā. Hoc quippe voluntati naturaliter non ineſt. Nec poteſt in villo deiformis hæc ſiue deifica meliūs agnoſci voluntas, quā ſi in omnibus purē Dei gloria quaeratur. Hanc volūtatem nihil ſuperare poteſt, neque mors, neque neque vita, neque dæmon, neque infernus, neque purgatorium, neque alia quæuis creatura. Veruntamen non ſatis

Bona oſa ex volūta te pēdere.

Voluntas deiformis.

Quatuor
litas ha-
beat ino-
meti.

est ita leuiter dicere, Vellem me tale aut talem esse: sed tota intentione ac fortiter oportet velie, dicendo: Sic plane facere vel esse volo. Si virtus aliqua vel bonum spiritale per mille abesset milliaria, atque ego hoc perfecta voluntate habere vellem, magis hoc proprie meum esset, quam quae finu inclusa teneret, nec tamen habere vellem. Neque enim minus coram Deo ad bonum efficax est bona voluntas, quam ad malum mala. Constat autem, quia licet nullum fortassis opus impiu agam, perfecta autem voluntate aliquod malum opus velim, haud secus coram Deo reus sum, quam si opus iniquum reuera perpetrassetem. Unde etiam fieri posset, ut tanto voluntatis affectu in multorum necem consentirem, ut etiam si re ipsa nil tale perficerem, coram Deo tamen reus illorum tenerer scelerum, effem quae illius iudicio homicida. Nec tamen hic asseuerare velim, peccatum opere perpetratum, non maius esse illo, quod sola voluntate admittitur: Sed quod ipse voluntatis consensus peccatum constituat, etiam si nullu vnquam opus subsequatur. Magis siquidem in voluntate, quam in opere, peccata posita sunt. Cum quae haec ita se habeant, cur non eadem sit bonae voluntatis efficacia? Plane id ipsum multo magis in bonis possumus. Deus namque bonae voluntati cooperans, eius opus leuius ac tolerabilius reddit. Malae autem voluntati sola duntaxat illius suffragatur iniquitas. Quanto autem gratia diuina bonae voluntati coniuncta, sola peruersa voluntate amplius potest, tanto & bona voluntas, diuinae gratiae freta auxilio, quicquid volet, efficacius poterit perficere, quam mala voluntas, sola duntaxat propria peruersitate adiuta. Aio ergo, & quidem constat, quia per voluntatem possum omnia. Per hanc omnium labores sustinere, cunctos alere inopes, omnia omnium opera exequi, & quicquid demum cogitari potest, facere queo. Si enim haec perfecte volo, & sola deficit exequendi facultas: libenter autem, si possem, facerem, & quantum possum in his, facere non omitto, nimirum omnia coram Deo fecisse iudicabor. Nec potest quisquam hanc mihi voluntatis efficaciam vel ad momentum eripere. Immo si voluntas mea maior ac intentior foret ad opus aliquod ab alio perpetratu, quam ipsius facientis: & ego ad operis illius executionem id, quod possem, adhiberem:

licet illud forinsecus non omnino perficerem, maius tamen illo pro opere a iusto iudice Deo reciperem praemiu, quam alius ille qui magno hoc labore peregrisset. Hoc tamen affirmare non ausim de operibus illis, in quibus amor atque voluntas paria per omnia forent, quod videlicet in his idem sit praemium agentis, & non agentis. Aureolam siquidem, quae martyribus praestatur, non habebit is, qui martyrij dolores non sustinuit: licet alioqui tanto feratur martyrij affectu desiderioque, quanto illi qui reuera poenas subire martyrij. Si quis autem affirmare vellet, perfectam voluntatem absque opere tantumdem valere, quantum bonam voluntatem simul cum opere: haud equidem contentiose huic sententiae refragarer, cum magna sit bonae voluntatis virtus & efficacia, hoc quod in se est, ex toto facientis. Si enim reuera tantum ad Deum laudandum voluntatis ac amoris habere potes, quantum vnquam aliquis potuit, id ipsum habes haud dubie, si modo voluntas tua integra sit, recta, perfecta quae. Denique iusto ac recto homini ob bonae voluntatis suae perfectionem, nullum tempus nimis breue esse potest. Quando enim sic voluntas est affecta, ut quicquid potest, facere velit, idque non solum nunc, sed etiam si mille adhuc annis oporteat superuiuere: tunc plane coram Deo totum hoc illi imputabitur, quod tanto interim annorum spatio opere perfici posset. Tunc autem recta est & integra voluntas, quando nihil omnino vitiose habet admixtum proprietatis, id est, quando nihil scienter malitiae continet, quando a propria vitiositate auersa, immo segregata penitus, in diuinam est voluntatem transformata ac immutata; ita ut nihil iam velit, nisi quod pro suo iudicio & cognitione Deo gratum credit: atque hoc ipsum, prout potest & fieri debere iudicat, & agendo & dimittendo declarat. Quanto autem his voluntas abundat magis, tanto verior & rectior est. Et hac voluntate nihil est quod non possis, siue sit Deum amare, siue quodlibet aliud. Veruntamen non est ignorandum, quod licet fortassis tantam quis habere sanctitatem appetat, quantum vnquam habuit, non tamen ideò statim eam habet sanctitatem. Tantum autem sanctus est, quantum voluntas illi ad Deum magna est. Unde si tanta illius, tamque per-

Aureola
quibus de-
beatur.

quasi volun-
tas sit re-
cta.

Vbi Mar-
tha praeter
Mariae.

Quae duo
hic conside-
randa.

Esse & de-
uotione
aliquam
suspecta.

perfecta voluntas esset, quam alicuius vnquam fuit: eadem quoque illius, quae perfectissimi, foret sanctitas: quam licet aliqui plurimum affectat, non tamen maior est sanctitas illius, quam voluntas. Sed quae rat aliquis: Quae ergo ratione iam dictam sanctitatem assequi poterit, cum eam neque sentiam, neque aliquod illius in me deprehendam vestigium: multos quoque grandium quorundam operum esse & exercitiorum, ac mira quaedam facere videam, quorum in me nihil inuenio? Hic iam duo consideranda sunt, quae congruunt amori. Vnum est, ipsa essentia: Alterum, opus ipsum siue effectus amoris. Porro amoris essentia, eius est magnitudo, quae in voluntate duntaxat sita est. Unde qui bona voluntate est ditior, plus quoque verae dilectionis habet. Haec autem in anima latet abscondita, nec quisquam eam in proximo facile discernere potest. Unde & praecipuum habemus a Domino, ne temerarium super alios iudicium feramus. Effectus vero siue opus amoris, quandoque magnum aliquid esse videtur, ut est iubilatio, deuotio, & alia huiusmodi: sed haec non semper potiora melioraque sunt, cum & sine vera possint charitate subsistere, & natura sepe huiusmodi sapor ac dulcedinem ministrare soleat, vel etiam, Deo permittente, malignus spiritus ea in homine excitare queat, ut aliquo ille in precio ab alijs habeatur. Nec ille sanctior ducendus est, qui his amplius abundat. Unde solenter est discutiendum, utrum a Deo, & cur a Deo, praestetur. Sepe namque huiusmodi deus pro sua pietate largiri solet, ut hominem ad altiora prouocet, & in vite contineat integritate. Dum vero is, cui haec conferre solebat, in vera dilectione proficit, hanc ei dulcedinis instillationem paulatim subtrahit. Porro etiam si quis in hac consolatione Deo fidem seruet, adhuc tamen me vigilanter satis inspiciendum est, utrum ex vera dilectione procedat: & licet hoc esse constiterit, at nec sic quidem optimum est, quod inde satis apparet, quod huiusmodi consolatio pro dilectionis aliquo opere, alteri vel spiritaliter vel corporaliter necessario, est postponenda. Si enim ad illum quis contemplationis pertigisset excessum, ad quem vnquam vel b. Petrus, vel Paulus, vel Apostolorum aliquis peruenit, sciret autem pauperem quendam infirmum calida egerere sorbitiuncula, aut

alio quouis seruitio habere opus: multo quidem melius foret, ipsum a contemplationis interim quiete exurgere, & pauperi illi in vera charitate dilectionis impendere obsequium, quam praesenti contemplationis dulcedini immorari. Dei namque praecipua, pro nullo qualibet magno exercitio sunt negligenda: & Deo gratius est, ut ipsum propter ipsum relinqueres, eius membrum ex charitate seruamus. Nec sane credendum est, aliquod hinc nos detrimentum accipere. Quae enim ex animi benevolentia deseruntur, multo excellentius restituantur a Deo, sicut ipse in Evangelio testatur, dicens: Qui reliquerit patrem vel matrem &c. propter me, centuplum accipiet, & vitam eternam possidebit: ubi plane centuplum, saporum illum significat, quem experitur is, qui aliquid pro Dei gloria deserit, abnegat, relinquit. Hic namque sapor spiritualis, omni illo sapore, quem rei alicuius propria passio habet, longe (immo centuplo) nobilior est atque preclarior. Unde si quis magno opere affectaret diuinum intra se solatium, Deique praesentiam, instar aliorum piorum hominum sentire, Deus autem hoc illi negaret, & ipse in hac parte se ex toto diuino pro Dei gloria resignaret beneplacito, multo ei verius hoc ipsum praestaret, quam si sensibiliter idem percepisset. In propria siquidem voluntatis abnegatione centuplo plus saporis est & praemij, quam in ipsa sensibili consolatione, proprietate retenta. Sane quicquid a Deo aliquis sperare vel desiderare potest siue corporale sit, siue spiritale, totum in ipso reperit. Deum autem pati, multo, quam propter Deum operari, preclarior est. Quod autem interim ex charitate contemplationis studium intermittendum sit, etiam Apostolus testatur, cum ait: Optabam enim ego ipse anathema esse a Christo, pro fratribus meis, quod quidem non de vera dilectionis, sed sensibilis illius consolationis diuinae subtractione intelligit. A vera siquidem charitate, pro nulla re mundi vel ad momentum separari voluit. Attamen amici Dei nunquam diuino carent solatio, quando quicquid eis Deus siue largiri, siue cum eis facere velit, id summum eorum solatium est, qualecunque demum sit illud, iucundum vel triste. Caeterum multos inuenire est, qui se bona habere voluntatem arbitrentur, quam tamen minimè habent. Dominatur autem eis voluntas propria,

Matt. 19.

Rom. 9.

qua

quid tñ a deo petendum.

Act. 9.

Luc. 1.

qui potissimè maria dei mater facta.

qua sic vel sic Deum secum agere debere volunt. Sed hi aberrant penitus. Talis em̄ voluntas à bona volūtate prorsus abhorret. A deo nanq; non solatium internum, siue dulcedo, non hoc aut illud, sed eius dūtaxat gratissima volūtās est votis omnibus expetenda. Alia siquidem licet in gratia peti possint, ea tamen immoderatiū affectare, imperfectio est. Planè super oīa Deus ipse à nobis id exigit, vt nostram illi penitus voluntatem offerentes, quicquid volet, ipsum facere permittamus: & per hoc in omnib; verā gaudemus pace. Præter hoc autem, quicquid siue nos cum Deo siue ipse nobiscum loquatur, parū aut nihil prodest, donèc cū Apostolo ex sententia dicere possimus: Domine, quid me vis facere? Tunc nimirum sciet dominus, quid facere debeat. Et hoc illi multo acceptius est, quàm si mira quædam ex voluntate ppria pro illius amore nos libenter facere velle dicamus. Super omnia nanque quæ vel dicere vel facere possemus, hoc vel maximè deus poscit, efflagitatq; vt intus in corde dicamus: Domine, fiat gratissima volūtās tua. Cū angelus Gabriel virgini matri summe Trinitatis nunciaret consilium, parū omnia illa, quæ cū eo loquebatur, ad hoc vt mater Dei fieret, conferre poterant. Mōx autem vt propriam voluntatem resignauit, & obtulit Deo, vera Dei & sempiterni verbi mater effecta est: Dei que filium concipiens, eundem quoque & ipsa filium habere, eiusque vera genitrix & dici & esse meruit. Nec enim aliquid est, quod hominem securum aut verè iustū reddere queat, donèc propriæ renunciēt voluntati: quod quandiū non facit, nihil profectò apud deum, quod quidem ad perfectionem attinget, se nouerit profecisse, tæctsi hoc aut illud eligere, etiam cum gratia subsistere possit, modò Deus omnib; antepōnatur. Cū autē ad hoc peruenerit, vt seipsum ex toto resignans & offerens Deo, omnia propter ipsum intus & foris, pati ac subire paratus sit, tunc benè cum ipso agitur, & non antè. Tunc enim de omnibus ita quodamodò securus efficitur, vt est ipse Deus: & omnia magis illi propria sunt, quàm vnquam aliquid fuit: talemque hīc saporem percipit, qualem nemo absque hac voluntatis abnegatione sentire meretur. Heu igitur, tam paucos inueniri, qui sic perfectè omnem voluntatem suam diuini

subtrauerint voluntati. Nemo iam propè est, q; funditus mori velit, siue sentiant, siue non. Plurimi sunt, qui hunc aut illum viuendi modum, aut illa vel illa bona appetant: sed reuerà totū quod agunt, ex propria plerunquē voluntate procedit. Qui autem integra resignatione oēm voluntatem suam in Deum transfudit, & in ipso firmavit, omnia quæ illi Deus in tempore vel æternitate euenire, siue ipso facere velit, libens suscipit, suamque in omnibus voluntatem diuino beneplacito conformat. Itaque nihil equidem dicere verear, vnam saltem angelicam salutationem, cum suis ipsius abnegatione ad perpetuam Dei gloriam prolatam, etiam multis psalterijs ex propria volūtate atq; cum proprietate propter seipsum cantatis, multo meliorē, immò & vtiliorem esse. Nam & is qui perfectè seipsum & omnia exijt deseruitque, ad eō in Deum est receptus, vt quisquis eum contingere volet, Deum prius tangere habeat, cū sit ipse in Deo, & Deus vicissim in ipso: & quicquid ei euenit, totum de manu Domini suscipiens, eundem ob id laudare, ei que gratias agere contendit: sicque velut per Dominum suscipiens omnia, in omnibus quādam experitur suauitatem. Non enim potest aliquid amarum transire per dominum. Sicut enim exempli gratia, potus palatum non afficit, nisi prius per linguam defluat: que si infecta vel acida fuerit, quanlibet alioqui in seipso vinum dulce sit atq; suaue, non potest aliū quā ingratum, saporem ingerere, ob lingue infectionem: ita nimirum quisquis seipsum quod ad vitia attinget, funditus abnegauit, reliquit, exijt, & in Deo iam mortuus est, ita à Deo vndique circumdatur, vt nulla eum creatura, sicut iam dixi, contingere possit, nisi prius Deum tangat. Quicquid enim ei euenire debeat, prius per Deum transire habet: vbi saporis condimentum accipiens, totum diuinum efficitur. Vndè quanlibet magna sit, que illi occurrit, afflictio, quādò prius illam Deus portat, & ipsi pro sua vtilitate euenire permittit, facile illam sustinet, dum eam non de illius qui hāc ipsi irrogat, sed de manu Domini suscipit. Hoc autē nō à seipso habet. Denique nulla vnquam cuiquam occurrit aduersitas, quin eam permittente, diuinæ quodammodò naturæ repugnet: vndè nec vllō eam pacto admitteret, nisi homini

comparatio lepida.

qualibus affectibus in hac vita carere nequeamus.

Afflictio placeat Deo. mini eam sciret vtilem & fructuosam. Afflictio enim, quatenus afflictio est, DEO non placet, nisi ob hoc duntaxat incomparabile bonum, quod indè nobis accrescere nouit, & ipse ab eterno constituit & ordinavit. Cumque ipse, sicut iam antè diximus, simul cum illo, qui se ipsi perfectè resignauit, onus aduersitatis ferat, ipsaq; aduersitas non nisi per Deum istiusmodi eueniat homini: sit indè nimirum, vt ipsa crux seu afflictio, dulcis omnino ac deifica reddat, & iam perindè sit homini despici vel honorari, amara experiri vel dulcia: quippe cū hæc omnia in Deo condiantur, & diuina fiant ac deiformia. Immò gratior illi foret amaritudo, quàm dulcedo, ut potè qui illam se magis meruisse, & idè potius sibi deberi, existimat: quia tamè seipsum ex toto diuino resignauit beneplacito, gratum est illi, quicquid ei Deo permittente, occurrit, omniaque de manu illius studet accipere. Cū enim nihil ipse querat, nihil diligat, nec quicquam illi sapiat nisi Deus, ita hunc in amarisque contrarijs, sicut in maxima dulcedine, capit. Hic planè lux in tenebris lucet, & eam hīc sentire licet. nec enim fieri potest, vt aliquis pro Dei gloria quicquam sustineat, quin in eo ipso quod patitur, saporem quandam diuinitatis percipiat. Et licet fortassis nihil illi sentire, id è, gustare contingat sensibiliter, Deo se ad tempus occultante, hoc ipso tamen benè illi quod patitur, non potest nō sapere, quo se hoc ad eternam Dei gloriam ferre velle cognoscit. Enimverò Deo purum impendere honorem, diuino sapore carere non potest. Sed obsecro, cur hæc & alia plura, salubria utique, dicuntur, nisi vt eis in afflictione siue mentis obnubilatione positi, vt conentur? Quem enim alioqui hæc fructum afferre poterunt? Addo igitur adhuc: Si quis seipsum ex toto, quod ad vitia attinget, exiens, in Deum trāsisset, diuina presentia nunquam in quocunq; etiam opere fraudari posset. Nam etsi in verbis forte vel operibus suis oblitus excederet, aut alia ei mala in mentem incidere, minimè tamen ob hæc, bona studia & opera sua iam inchoata deberet intermittere. Cū enim Deus operis eius initium sit, & ipse hoc ad illius honorem inchoarit, facile quoque illis q; se operi immiscerent, defectibus siue incidentijs veniam dabit, sicut hoc & in diuo Bernardo,

& alijs sanctis videre licet. Neque enim, quandiū hīc sumus, ab huiusmodi incidentijs prorsus esse liberi possumus. Nec tamè ob aliquarum admixtionem peccatarum, frumentum reijciendum est. Reuerà huiusmodi prauæ immisiones diaboli siue incidentiæ malæ, homini recto, reformato, & cum Deo viuere scienti, non solum non officiunt, sed & magnum insuper adferunt emolumentum. Sicut em̄ Apostolus ait, diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Rom. 8.

¶ Vt in vitiorum impugnatione & tentationibus habere nos debeamus.

CAPVT XIX.

Psa vitiorū impugnatione, & ad mala propensio, bonis hominibus nunquam absq; fructu & profectu magno dilabitur. Est autem duplex bonorum hominum genus. Quidam ita habent, vt vix aut tenuiter à vitijs impugnentur. Alij verò, dum sese occasiones offerunt, tentatur forinsecus, & ad peccata commouetur: verbi gratia, vel ad iram, vel vanam gloriam, vel gulā, vel luxuriam, vel alias quaslibet culpas: intus autem in viribus supremis, horum nihil patiuntur, nec quicquam mouetur, immò etiam peccata huiusmodi auersantur penitus. Fixum nanque atq; statutum est illis, nunquam vel iræ, vel superbiæ, vel alicui alij vitio cōsentire: dumque ab his impugnantur, resistunt viriliter. Et licet fortassis ex ipsa natura quædam eis vitia insita sint, sicut quidam ex natura in superbiā vel iram, aut alias culpas proclives sunt, illis tamen nulla ratione prebere consensum acquiescunt. Hi longè amplius à Deo laudantur atque probantur: ipsasque virtutes multo illis alijs excellentius nobiliusque possident. Virtutum namque perfectio, strenua ac legitima decertatione comparatur, sicut & Apostolus ait: Virtus in infirmitate perficitur. Vndè & 2. Cor. 12. necessaria nobis tentatio est. Non enim 2. Tim. 2. coronabitur, nisi qui legitime certauerit. Certare autem non potest, qui non impugnatur: & absq; certamine nemo victorię palmam obtinet: immò & turpe foret, sine bello & victoria triumphum agere, aut vsurpare coronā. Cū igitur vita nostra plena tētationibus ac prelijs, militia sit super terrā, nec tamè ex nobis ipsis vlli ten-

duplex bonorum hominum genus

Iob 7.

tationi resistere possimus: (quod quidem satis nobis placere & gratum esse debet, cum optatius sit, à deo quam à nobis ipsius virtutem accipere resistendi: eiusque magis voluntati prestò esse, quam eligèdi habere facultatem. Nihil enim vel in tempore vel in æternitate iucùdius, nihil est securius, quàm proprium esse dei. Nam sicut deus in omnibus plena gaudet securitate, ità & is qui proprius est Dei, securissimus est, & vicissim maiori Deù proprietate possidet, quàm rem vllam vnquam occuparit.) Cùm ergò, vt dixi, sine DEO nihil possimus, omninò necessarium nobis est, vt & ipsius & gratiæ eius curam habeamus peruiabilem atque perpetuam, quo per ipsum tentationes oēs superare queamus. Enimuerò quotiès de tentatiõe referimus palmam, totiès & Deo gloriam, & angelis sanctis lætitiã exhibemus, ingerimusq; . Denique ipsa ad malum propensio, peccatum non est. Sed perficere velle peccatum, id vitium est. Sunt tamen aliqua peccata, vt verbi gratia, cogitationes immundæ, quibus diu immorari absque peccato non possumus, etiam si fortassis ad actum procedere nolim. Nimis enim ad mala hominem inclinant. Vndè mox vt illas advertere contingit, indè citius multa cum diligentia est recedendũ, & animus auertendus. Cætera nanq; peccata omnia, resistendo: carnalia aut, melius fugiendo vincuntur. Planè si quis rectè valeret in anima, etiam si optio ei daretur, nequaquam tamen vitiosis propensionibus tentationibusque velle deberet absolui. Quibus enim ista desunt, sine sollicitudine & circumspectione sunt in cunctis actibus suis, nec aduersum aliqd suspicantur, & coronam illam quæ datur probè certantibus, minimè percipiunt. Ille autem pugil est optimus, qui vitiosas propensiones & tentationes superat, & dominatur animo suo. Vitiosæ præterea propensiones, ipsas virtutes in animum inducunt, & nos in Dei seruitio studiosiores efficiunt, mentemque ad Dei & suissus obseruationem & perpetuum quoddam virtutis studium & exercitium excitant: atque ipsa demùm sedula vitiosæ propensionis obseruatio, in virtutibus nos confirmat, stabilitque. Quanto autem nos infirmiores cognoscimus, tanto diuinam nos gratiam & benedictionem ardentius suspirare, ac studiosius obseruare cõuenit. Vir-

que resistendo, q fugiendo vicèda sint vitia.

Pugil optimus, quis.

tus nanque & vitium in nostra consistit voluntate.

¶ Vt Deo gratiæ referenda sint, quòd nobis non solum peccata dimiserit, sed etiam à multis nos præseruauerit vitijs, & vt nos cum dolore & contritione ad ipsum conuertere debeamus.

CAPVT XX.

Vm peccatum aded sit detestandum, vt pro nulla mundi vel prosperitate vel aduersitate quodlibet vel mortale, vel veniale committi debeat, nos tamen interim heu multa nimis admiserim, mirum pfectò est, quomodò nos continere possimus, vt non penitus per ingetem ac feruidam dilectionem resoluamur, deficiamusque: attendentes vt pius ille & fidelissimus Deus, omnem à nobis impietatem auferens, in nouam nos gratiæ vitam transtulerit, & de inimicis amicos fecerit: quod quidem maius esse, quàm mūdum creare de nihilo, certum est: vt præterea etiam ipsa peccata nostra, per bonitatem suam ad nostros inflexerit vsus & vtilitatem nostram, ità vt, si nos velim, ipsa quoque nostræ salutis cooperetur. Nec tamen hoc ità intelligendum est, quasi pro peccatis nostris dolere nõ debeamus: sed ideò nobis illa prodesse, quòd nos ad pœnitentiam adduxerint, & humilitatis ac deiectionis nobis præbuerint causam. Est autem & alia humilitatis causa, quam ignorare non debemus. Intemerata nanque dei genitrix gloriosa semper virgo Maria, cum ab omni peccato sit præseruata, maiorem se humiliandi causam habet, quàm beatissima maria Magdalena, quæ sic diuina bonitate à peccatis liberata, sicut virgo gloriosa ab ipsis præseruata fuit. Maius etenim beneficium est, à vulneribus illesum seruari, quàm inflicta curare vulnera. Ità ergo & nos deo gratias agere tenemur, non solum de peccatis nobis misericorditer indultis, sed multo magis de ijs quoque, quæ incidere poteramus, nisi sua nos bonitate ipse custodisset: & non tantum de beneficijs iam collatis, sed de omnibus quoque bonis illis, quæ nobis collaturus erat, nisi nostra hoc malitia præpedisset. Quæto autem cumulatiora sunt in nos beneficia Dei, tanto & nos illi cum humilitate ac reuerentia gratias abundantiores agere sumus adstricti. Vndè si quis solertè advertere velit, ex ipsis quoque virtutibus

Maxima humilitatis causa, q;

qualis contritio maxime gratia sit Deo.

Cur labi suantur etiã summi

tibus ei à Deo collatis, & ex dei bonitate, quæ à profundiori ipsum ruina præseruauit, maiorem præclarioremq; humilitatis rationem, q̄ ex hoc, q̄ lapsus, à Deo veniã meruit & indulgentiam, habet inuenitq;. Cùm autem omnia iam nobis à Deo peccata tam misericorditer remissa sint, vel hinc confidere licet, haudquaquam ipsum, vt in ea caderemus, permissurum fuisse, nisi & ex ipso casu nostro nostram vellet salutem promouere copiosius, & aliquod indè bonum nostrum elicere, si tamen nos ipsi cooperari velimus. Dum enim quisq; peccator à vitijs resurgens, & ab eis integrè se auertens, Deo perpetuò seruire, eiq; soli viuere statuit: aded se illi benignam exhibet æterna illa ac immensa bonitas, ac si nunquam in peccata corruisset. Omnia nanque peccata illi perfecte remittit, nec vnquam illi ea imputabit, etiam si tot essent, quot omnes simul homines commiserunt, si tñ ex animo doleat purè ad gloriam Dei, & ideò potissimum suæ illi iniquitates displiceat, quòd eas Deo displicere intelligit. Feruentissima quippe charitas illa, ex qua dolor iste promanat, oem peccati absumit rubiginem, dummodò magna satis sit charitas ista atq; contritio, ex omnibus, vt decet & oportet, viribus procedens. Quamlibet autem parua sit contritio, purè Dei intuitu concepta, Deo tamè multo gratior est omni illo dolore, quem propter seipsum omnes simul homines habere. Denique huiusmodi cõuerso peccatori Deus familiaritatem omnem & secretorum suorum reuelationem, quã vnquam alicui impendit, exhibere iam potest. Si enim paratum eum & idoneum inueniat, non magnoperè attendit qualis antè fuerit. Nam Deus, præsentis Deus est: qualem vnquenq; reperit, talem eum suscipit & assumit. Nec respicit, qd olim fuerit, sed quid modò sit. Ideoq; cõtemptum omnem & iniuriã, quæ sibi per peccata inferuntur, Deus misericordissimè libenter tolerat, & multis annis benignissimè tollit, vt homo quandoq; ad peccatorum suorum, & eterne charitatis Dei veram perductus agnitionem, ex his suis amor, gratitudo, reuerentiã, strenuitas erga suum cõditorem augeant, fiantq; meliora, & vehementius accendant. Ista quippe nõ rarò ex peccatorum cognitione oriuntur in homine. Vndè vitiorum probra & contumeliã libenter ab electis suis deus tolerat, vt eos olim ad

magna quædã & sublimia perducant. Quis, quæso, Domino nostro iesu Christo vasis illis misericordiæ suæ, Apostolos dico, charior aut familiarior fuit, quorum tamè nemo perstitit, sed omnes in peccata ceciderunt, vnus tamè grauius alio? Huiusmodi lapsus tã in veteri quàm nouo Instrumento sæpè Deus etiam in illis sustinuit, qui ipsi postmodum fuere chariores. Et perrarò contingit aliquem ad magna quædã prouehi, qui non prius in aliquo lapsus sit. Cur autè hæc ità circa nos fidelissimus ille amator noster disponit, nisi vt ex his immensitatem misericordiæ suæ attendentes, ad profundiorum humilitatem ac diligentiam seduliorum accendamus, ipsiq; deinceps perpetuis temporibus per amorem inhæreamus, & in ipso nos exercere curemus? Quotiès enim per peccati commemorationem dolor & contritio renouatur, totiès & amor & seruens in DEO exercitatio augeri debet. Vndè mox vt in aliquo te excidisse cognoueris, totis viribus amorosè te ad Deum cõuertas, idque profunda cum displicentia tuus ipse: & ab omni peccato serio te auertens, minimum illud quod contra Dei gessisti honorem ac beneplacitum, magis q̄ oem illam confusionem, damnum, pœnã, ignominiam, quæ illo ipso meruisti, poteris studeas, atque ad Deum, vt dixi, ex vero amore, cum stabili perpetuoq; nunquam deinceps peccandi proposito, te conuertas. Ista autem conuersio, cum immobili quadam ad deum fidelissimum amicuum dilectione coniuncta erit: cuius nimirum tãta fidelitas est, vt neminem deserere possit, nec potuerit vnquam, qui plena illi fiducia inniteretur. Magna quippe dedignatio & displicentia erga nos ipsos cum vero ac serio nunq; peccandi proposito, & amorosa ad deum conuersione, firmitateque fiducia ex amarissimæ passionis ac immensæ charitatis illius cõcepta intuitu, vera pœnitentiã est. Nam dum pœnitentiã sua suo damno grauiora ducit, & amplius lugeget, indè verus amor & magna erga Deum in ipso cõsurgit fiducia, qua iã sentire incipit, Deum sibi peccata sua libentissimè remisurum. Et hæc cõtritiõ non ex timore seruuili, sed ex pura dilectione trahit originem. Atq; per hæc anima spiritali quodã repleto gaudio, quòd ipsam extra oem miseriam & dolorè in Deum subleuat, cum quo foedus

Pœnitentiã vera, quæ

FFF quod

quoddā inuolabile iniens, ab eodē con-
solatur. Porro quāto maiori cōsolatione
perfundit, tāto etiam vera in ipsa augetur
cōtritiō: ita ut iā hilariter sese ex amore di-
uine iustitię offerat atque resignet, parata
sustinere, ut ipse se Deus secundū iusti-
tiam suam ad perpetuam gloriā suam pun-
niat atq; castiget. Dumq; per hanc deifi-
cam cōtritiōē sese in Deum subleuat, fie-
ri nō potest, quin peccatorum suorum ab
ipso obtineat veniā, si saltē hoc ei con-
fidere nōrit. Nulla enim, quanlibet insi-
gnis malitia, vel minimo diuine bonitatis
puncto præponderat. Quod cū itā sit, mi-
rum profectō est, quomodō continere se
possit homo, ut Deum ex totis animæ suæ
viribus non diligat, qui ipsum expectauit
ad pœnitentiā, & pœnitentiē suscepit mi-
sericorditer, atq; pro peccatis ipsi in mor-
tem tradidit animā suam. Planē nimis aua-
rus est, cui Deus non sufficit, in quo bona
omīa continent vltra q̄ desiderare possis.
Diuitiē nāq; Dei, oēm modum & estimā-
tionē excedūt. Sufficiat ergō tibi deus, &
in illius sacratissima vita, amabili passio-
ne, morte amarissima te exerce. Sufficiat
quoq; tibi, q̄ ille opera tua misericordi-
ter remunerare nouit. Quę em̄ ipse igno-
rat, aut perpetuę obliuioni traduntur, aut
certē ipse ea secundū iustitiā suā punire
statuit. Deniq; recogitādū nobis est, Deū
generalem omīū redēptorē esse, pro quo
vtiq; magis eū amare, & seruētius laudare,
ac gratias agere sumus adstricti, q̄ si quēli-
bet nostrū duntaxat redemisset. Singu-
lare nāq; gaudiū de quolibet beato in cæ-
lis habituri sumus: & quotiēs eū in illa cæ-
lesti patria aliquis beatorum laudabit, to-
tiēs noua exultatione perfundemur, q̄ il-
lum laudari sentiemus, quē super omīa to-
ta mentis intentione diligimus, quiq; hoc
ipsum quod peccatis nostris destruxim⁹,
saluare, restituere, reformare dignatus est.
De hac deifica cōtritiōe & pœnitentia,
plura superiūs in priori offendes capite.

*Quod qui vitam districtiorem agere nō pos-
sunt, non ideo se à Deo alienos aut remotos iudi-
cave, sed Christum in vera dilectione & omni
virtute imitari debeant.*

CAPVT XXI.

Anfirmiores quidam, dum vitæ
Christi & sanctorū eius distri-
ctionem & laborem attendūt,
se q; talia nō posse, nec ad hui-

usmodi intūs impelli atq; moueri sentiūt,
redduntur pusillanimes, & à Deo nimīū
se remotos arbitrant, ut potē q̄ vitā distri-
ctiorem non agant. Sed in hoc non satis
prudenter faciūt, neq; em̄ vlla ratione vel
ob defectus quosdā minores, vel ob natu-
rę imbecillitatē, vel quia forinsecūs aspe-
riorem viuendi modum seruare neq; vel
ob inæqualitatem, quam in seruitio DEI
& virtutū sentit exercitio, à Deo se remo-
torem homo bonę voluntatis æstimare
debet. Hoc autē summo curabit studio, ut
vitia grauiora maioresq; defectus suos itā
radicitūs euellat, ut pro nulla re, neq; pro
vita, neq; pro morte quicq̄ aduersū pœ-
pta Dei facere consentiat. Quę voluntas
quandī in ipso perseuerat, non est vndē
se à dño longiūs abesse suspicetur. Nam si
rigidiorē adhuc pœnitentiā agere ne-
scit, hoc tantū faciat quod potest: & sa-
tis est, nimirū & Apostolus ait: Corpor-
alis exercitatio, si quidem sola fuerit, ad
modicum utilis est: pietas autem ad omīa
utilis est. In omnibus quippe, quod opti-
mum est, facit. Dum enim pius aliq; aliū
magna quēdā operari cernit, gratias agit
Deo, quod hanc illi gratiam & virtutem
dederit, ut Christum IESVM, & alios san-
ctos in pœnitentię & bonę vitæ austeri-
tate sequi possit: dumq; se talia non posse
animaduertit, indignū se faretur cui deus
illam, quam alijs dedit, gratiam largiatur:
& seipsum coram DEO despiciens, vel in
alijs colere & amare satagit, quod se mi-
nimē sentit habere vel posse. Qui si iterim
maiori vitę asperioris desiderio & amore
teneatur, quā fortassis ille, qui magna
opera & duram agit pœnitentiā, & ipse
quoque si vires haberet, eadem libēs age-
ret: veriūs ea proculdubio habet, & ma-
iori dignus censetur præmio, atque is, qui
ipsa opera facit. Nequaquam igitur ob ea,
quæ facere non potes, à Deo te remotio-
rem arbitrabere. Nam etsi longiūs ab illo
te abesse suspiceris, ipse tamen tibi proxi-
mus est, comes indiuiduus peregrinatio-
nis tuæ: & si fortassis ad eor̄ illi non datur
accessus, ad ostium (sicut ipse in Apocaly-
psi testatur) stat pulsans: cui si quis volun-
tatis ianuam aperuerit, intrat ad illum, &
cœnat cum illo, & ille cum Deo. Post cœ-
nam autem succedit requies. Nec potest
aliquis veram animi quietem obtinere,
nisi cum quo Christus cœnare & conui-
uari dignatur, id est, cuius animam Chri-
stus

*Pusillani-
mum con-
solatio.*

Tit. 4.

Apoc. 3.

*Cuius tūm
& quō ve-
ra qes ob-
tinenda.*

Christus

*Quanta di-
ligēdi Dei
necessitas*

Q

stus inhabitat. Illius autem habitator est
Christus, qui vitam ipsius cum vera pati-
entia, amore, ceterisque virtutibus imita-
ri & intra se possidere studet: sine quo alia
omnia, dura licēt, opera magna æstimandā
non sunt. Attamen de vitę districtiōe
hoc tenēdum est, ut obseruet quisque, ad
quid à Deo ampliūs impellatur atque tra-
hatur. Non enim omnes eadem ad Deum
via ingredi intūs monentur, nec eundem
omnes viuendi modum tenere possunt,
nec singuli modos omnes. Bona igitur stu-
dia & sua quisque laudabilia seruet insti-
tuta, ad eaq; alia quęq; reducat, in suisq;
institutis cuncta instituta bona comprē-
hendat. Crebra nanq; exercitiorū & con-
suetudinū immutatio, animum instabi-
lem reddit. Porro quicquid boni in aliquo
viuendi instituto contingere tibi potest,
id ipsum & in alio reperies, si tamen bo-
nus & laudabilis fuerit. Denique qui pu-
rē Deum nec aliud quicquam intendit &
amat, & similiter omnes alios in suis exer-
citijs & modis hunc solum intendere &
amare desiderat, hoc ipso omnium bona-
rum consuetudinū atque institutorum
fit particeps. Quod etiam intelligi licet
de quorundam sanctorum aspera & au-
stera viuēdi ratione. Caritas quippe omī-
um bonorum illorum, quę in alio diligis,
participem te reddit. Veruntamen licēt
omnes non eundem modum seruare, nec
eadē forinsecūs via possimus ingredi, in-
tūs tamen eadem omnino via, via vtique
amoris, omnes incedere oportet. Quisq;
enim Deum non amat, ille necdūm mo-
dum aliquem habet, & claudus est. Sed di-
cat aliquis: Cū ipse Dominus ac redem-
ptor noster sublimissimū viuendi mo-
dum tenuerit, non proinde meritō ipsum
sequi debemus? Itā planē. Exemplum em̄
dedit nobis, ut sequamur vestigia sua. Et
quanto ei similiores, tanto & sanctiores
sumus. Sed tamen in omnibus ipsum for-
ris sequi non possumus. Exempli gratia:
Ieiunauit ille quadraginta diebus & toti-
dem noctibus. Non hoc præsumit infir-
mitas nostra. Sicut enim alia plura, itā &
istud ea intentione fecit, ut ipsum in hoc
non corporaliter, sed spiritualiter secte-
mur. Vndē summo studio nobis eniten-
dum est, ut sciamus quomodō ipsum pru-
denter & rationabiliter sequi possimus.
Sanē in imitatoribus suis hoc semper pœ-
puē dilexit, ut se in DEI & proximorum

*Quō ho-
norū oīm
quis parti-
cipe fiat.*

Ioan. 13.

Matt. 4.

omnium fidei dilectione sequerent. Vn-
dē etiam ait: In hoc cognoscent omēs q̄
discipuli mei estis, si dilectionem habue-
ritis adinuicē. Ideoq; rationale siue spi-
ritale opus, soli exteriori operi præfere-
ndum est, meliusq; censendum. Interim
nihilominus, quantum facultas admittit,
ipsa dilectio operibus comprobanda est.
Ieiunauit Christus quadraginta diebus.
In hoc illius & tu imitator factus, ab omī-
bus quidem vitijs spiritualiter, & p̄ter hoc,
quantū potes, etiam corporaliter ieiuna.
Huc autem necessarium est, ut cuiuspsi-
us curam gerens peruigilem, vbicunq; te
ad mala inordinatū propensum repere-
ris, ibi statim te deserās, ac præuē affectio-
ni propensioniq; resistas. In corporalibus
nāq; ad quæ procliuius sumus, seipsum
quisq; studiosiūs abnegare, vincere, & dei
amore mortificare debet, ut verbi gratia;
in accuratiori cibo & potu, & id genus
alijs, quibus necessariō nō indigemus. Sæ-
pē etiā fit, ut quidam minūs patienter fe-
rant verbum aliquod asperius prolatum;
quod nullius alioquē momenti est, quā
pleriq; alij etiam dura verbera & contu-
meliosa verba. quisq; igit pro æterna Dei
gloriā minora quęlibet sufferre discat, cū
ipse pro salute nostra grauissima quęque
perpeti non refugerit. Deniq; hoc pactō
Christum in omnibus pro nostrarum te-
nuitate virū sectari debemus, à quo etiā
nos haudquaquā remotos suspicabimur,
quandī illius præcepta seruare, & volun-
tati morem gerere volumus. Quanto au-
tem obedientia & humilitate excellētius
p̄rediti fuerimus, tanto etiā plura sustine-
re, & Christū melius seq̄, valebimus. Neq;
em̄ Christo aliquis aut obediētior aut hu-
milior fuit, q̄ est bñdictus in secula. Amē.

Ioan. 13.

*Christi iei-
uniū qui
imitādum.*

*Saluberrimas hās institutiones Christus
singulari quādā gratiā D. Ioanni Thaulero scri-
bere cōcessit. Quibus edocemur, ut vires nostras
interiores exterioresq; Deo captiuas tradere,
cuncta opera nostra per ipsum, & cum ipso hu-
militer ac animo resignato exequi, & ut nos in
Dei donis ac visitationibus gerere debeamus.*

CAPVT XXII.

Visquis DEI familiarē
optat amicitia, ille sen-
sus suos exteriores mul-
ta cum diligētia freno
quodam semper con-
stringere, nec vnquam

FFF à eis ha-

eis habenas laxare, debet, neque admitte-
re, vt in vllis rebus vel operibus sua que-
rant, foueant, seclētur delectationem. Ea
planē quæ recta ratio necessaria censet &
cōmoda, illa quæ pro interna spūs qete fa-
ciūt, omnibus capere permittitur. Immo
quicquid huic conferre potest, hoc ea, &
non alia, cōsideratione sumere licet, non
vt commoditati vel delectationi, sed vt
spiritui seruiatur. Id quæ de omnibus ho-
nestis ac licitis intelligendum est, vt est ci-
bus, somnus, iacere, sedere, dormire, & id
genus alia. Præter hæc etiam vires interio-
res refrenandæ sunt, nec propria eis earum
est actio permittenda, donc edomitæ ac
sua libertate spoliata, ad eod subiectioni
assuefiat, vt Deus suum in eis queat opus
perficere. Denique non multis retrō die-
bus quidam in tali virium suarum restri-
ctione constitutus, à Deo audire meruit:
Eccē in hac tua resignata derelictione ab-
undantius ac efficacius me precaris, quàm
vnquam in omni vita tua, siue verbis, siue
modis, desiderio, voluntate vel intellectu
me rogaueris. Quantum igitur potes, in hac
interiori captiuitate persiste, hoc sedulo
agens, ne quod sine necessitate appetas, nul-
quam sine necessitate exeat, nihil inane
cogites, nihil quod necessitas non exigat,
loquaris. In omnibus quoque institutis &
operibus tuis, hoc præuia cogitatione per-
pende & obserua, quid vel quomodo ve-
lit Deus: atque hæc perpetua sit oratio tua,
cui nec addas aliquid, nec minuas: Fiat, in-
quiens, voluntas tua. Ad hæc, omnem ex-
teriolem occupationem, etiam in sanctis
ac licitis rebus, & cum bonis hominibus,
& internam externamque sollicitudinē siue
curam, prudenter ac honestè à te reijcias:
hoc solum obseruas, vt domino Deo tuo
perpetuum agens sabbatum, ipsi, quo
minus suū intra te queat opus agere, obi-
cem nō ponas. dum verò necessariò foris
aliquid agendū est, peruigilē Dei tui in ipso
opere curā habeas: & quod tuū est, abne-
gare & perdere etiā cū diligentia coneris.
Opera namque quæ foris faciendā sunt, nec vlla
ratione declinari possunt, nō cū proprie-
tate, sed nudè: non ex propria virtute vel
meditatione, sed humili, resignato, quie-
to, ac paupere spiritu: non, in quā, ex pro-
prietariū viriū præsumptione, vel proprio ha-
bere seu velle, sed ex vera in diuinum be-
neplacitū resignatione, perficiendā sunt.
Vt verbi gratia: Si plena mihi à DEO au-

Vires interio-
res qui
& quous-
que refre-
mandæ.

Matt. 6.

Opera ex-
terna qui
peragēda.

thoritate concessa, nouem angelorū ordi-
nes pro meo arbitrio regere mihi liceret,
& insuper adhuc alios eiusdem numeri or-
dines, qui nō minùs quàm isti Deum laudibus
& amore prosequerentur, & equè ipsius
essent vt isti, creare possem, (quod nemo
dubitat magnū quod & ineffabile esse) hoc
ipsum ex amore libens exire ac resignare
deberem, quando id per alium deus per-
ficere vellet, aut saltem nō per me, vel nō
omnino per me. In his enim & alijs omni-
bus mea prorsus abnegata, illius me vo-
luntati cum timore humili subijcere de-
beo, tam in agendo quàm dimittendo. Quod
dum facio, sæpè meipsum minùs in ope-
ribus externis quæro retineoque, quàm for-
tassis in ipsa me quiete & ocio retinebā.
Porro in omni exercitio vel instituto, vbi
natura fouetur vel seipsam querit, eadem
deprimēda est & mortificāda: & hoc etiā
in actibus internis, in exercitijs intel-
lectus, aut imaginarijs cogitationibus, quas
phantasia cōponit congeritque, & vbi-
quē intellectus suas querit oblectatiōes,
etiam in proprijs actibus, in quibus inor-
dinatius delectatur, & magnum quēdam
sensibilem experitur saporem atque dul-
cedinem, in his, inquam, omnibus omni-
nō propter Deū nobis ipsis emori, & sim-
plici quadam puritate ac pura simplici-
tate & fide simplici Deo inniti debemus.
Atque hanc fidem etiam ore interim, itā
vt à nobis audiri possit, præferre, (quod ni-
mirum hostem tartareū recedere cogit)
dulcissimum Saluatoris nomen IESVS, sæ-
pius compellare curabimus. Vbi etiā hoc
notandum est, vitam & passionem Chri-
sti, modo quodam essentiali & in formis
meditatam exercitatamque, centuplo ma-
iorem afferre fructum & vtilitatem, quàm
in formis & imaginibus tantum, non etiā
essentialiter exercitatam. Et hoc plurimū
quoque prodest, si quis fortè in horarum
perfolutione fuerit negligentior. Cū au-
tem necessariò & per gradus aliquid ali-
cui faciendum incumbit, quo tūc omnia
maiori sui ipsius cum nihili persione & ab-
negatiōe facit, eo & vtilius fecerit: quoque
humilius, eo sublimius: quo arctius, eo la-
tius: nec in his facile nimius esse potest.
Quo citius extra seipsum, extra verū ni-
hil suum in Deum trāsierit, eo fecerit me-
lius. Hic namque omni suo nihilo deperdi-
to, in ipsam superessentialē Dei essen-
tiam immergitur, cuius essentia agnitio
quan-

Natura
vbiq; mor-
tificanda.

opera cui-
que sua q
fiat magis
meritoria.

quanto magis negatiua, deficiens & mu-
ta est, (sicut D. Dionysius ait) tātō vtilior,
preclarior, verior est. In hac caligine ipsa
lux diuina clariùs inuenitur: & quanto ca-
ligo obscurior, tanto & verior cognitio,
nisi fortè Deus ipse seipsum manifestare
velit. Quod dum facit, quis est qui negare
possit? Sed huic reuelationi innitendū nō
est, & ipsa nec peti, nec recusari debet. Vt
illa possumus, sed frui omnino non licet.
Soli Deo ex toto & purè est innitendum.
manus ad aratrum mitti debet, sed nec re-
trō, nec sursum, nec ad nos ipsos, nec ad vl-
la dei dona respiciendum est, siue lux ali-
qua, siue sapor sit, vel quicquid spiritui do-
nari potest: sed hæc omnia, siue in spiritu,
siue in natura cōtingant, veluti in somno
suscipientes, nihil inde penitus nobis as-
scribemus, nec in ea cum aliqua æstima-
tione nostros figemus obtutus, aut ea cō-
siderabimus, sed cum simplici humilitate,
amorofo timore, abnegata resignatio-
ne, vera mortificatione, & pura demū ac
nuda tam nostris ipsorum, quàm rerum omni-
um paupertate, quæ & destituta sit ab omni-
bus, in ipsa nos immergemus: imò & huic
ipsi paupertati renunciabimus, excide-
musque. Certè neque nucleus arborem, neque
flos fructum producere potest, nisi prius
hoc ipsum quod esse vidēt, penitus mori-
at & pereat. Quis autem, obsecro, tam sa-
piens vnquam fuit, qui vel in nucleo ar-
borem, vel in flore fructū conspiciere po-
tuerit? Aliena sunt hæc, & dissimilia val-
dè: sed tamē quo flos amplius emarcescit,
deficit atque perit, eo magis ac magis fru-
ctus apparere incipit & crescere. Itā planè
qui seipsum & omnia sua studiosius ab-
negat & exit, & tã à seipso quàm ab omni-
bus perfectius deficit, moriturque, ille in
Deo verius, essentialius, ac fructuosius ef-
se inchoat. Itaque ad dona Dei, & ad omnia
illa, quæ ex Deo procedunt profluuntque,
neque essentialiter, neque experimentaliter
respiciendum est: sed cum fide simplici
DEO nos penitus subijcere, & ipsum so-
lum velle & intendere debemus. Hæc quæ
voluntas vel intentio, qua solum Deū
purè volumus, nunquam errat, nunquam
Deum negat, siue mediteris, siue non me-
diteris, siue ores, siue non ores, seu quid-
uis aliud agas. Quanquam ista voluntas,
vel (vt dixi) intentio, nō propriè dicatur
id, quod nos cōmuniter Intentionem &
Intendere dicimus, cū intendere sit, aliquid

Quis in
Deo maxi-
mè esse
incipiat.

Intendere
quid sit.

quod actu velle: nec hoc etiā innuat, quod est
propriū venari cōmodum. Attamen quia
aptius vocabulū non occurrit, ipso nos
interim vt oportet. Sanè est quiddā, sed
occultum valdè, in ipsa natura, quod pro-
prium semper in omnibus querit & intēdit
cōmodū. Huius nec ipse Saluator nos-
ter omnino expers fuit. Sicut em̄ in Euā-
gelio legimus, plurimū illius natura siue
sensualitas mortē exhorrebat. Sed spiritus
plena autoritate carni præsidens domi-
nansque, in hæc fecit verba Dominum pro-
rumpere: Pater, non mea, sed tua volūtas
fiat. Sic ergo semper naturæ siue sensuali-
tatis rebellio, spiritu vincēda est ac edo-
manda, vt ad minus deliberata voluntate
in nullo propria siue priuata vtilitas, seu
aliquid nostrū à nobis queratur. Porro quæ
pura ac nuda solius Dei intētiōe & que-
sitione ferunt & aguntur, & ipsius tractum
sine certo sequuntur modo vel exercitio,
quod tantum perfectorum est, hi grauif-
simè dijudicant ab illis, qui suis lucris de-
seruiunt, sua venantur commoda, qui ma-
gnam quādam præ se ferunt sanctitatem,
multosque peculiare, propriæ voluntatis mo-
dos & exercitia habent, quibus illi alij, sicut
dictū est, carēt, vt potè qui Deo Opt. Max.
in quolibet euentu promptè & ex animo
subditi sūt, nulli certo externo modo vel
exercitio cum proprietate inherētes, sed
omnia suscipiētes de manu domini, eidem
rursus omnia offerunt, nec aliquid sibi de-
re qualibet vsurpant. Eodem modo cū
donum aliquod speciale à deo alicui im-
peditur, & is foris occupari habet, siue in
capiendo cibū, siue aliquid faciendo ope-
ris, itā purè studeat donum illud in crea-
torē refundere, vt nec imaginē illius apud
se residere patiatur: relinquat omnia illi
cuius sunt, & quod faciendū est, faciat hu-
militer, simpliciter, rationaliter, & quā-
tūm potest, ad interiora festinus redeat. In
externis quoque operibus hoc obseruādū
est, vt tam opera quàm loca, quæ humilitati
& charitati quàm maximè cōgruūt, quis-
que magis expetatur & assumat. Et hæc vir-
tuosa opera ex oculis, manibus, auribus,
pedibus, habitu, cunctisque externis simul
& internis actibus relucere debēt. Simulque
cauendum est, ne quis alios docere vel
instituire, iudicare vel reprehendere fa-
cilis sit: quin potius, quantum fieri potest,
ab omnibus quisque se prudenter excutiat,
& in omnibus sese humiliter subijciat crea-
tori.

Mar. 14.
Luce 22.
Mat. 26.

Quid in
operibus
externis
obseruā-
dum.

tori. Omī quoq; cognitioni intūs sese offerenti renūciet, & deum suā excedere cognitionem mālit. Dei nanq; cognitio siue confessio, subsistere facit. Eo autem quo omnem cognitionem transcendere intelligitur, & omnia de ipso negantur, magis p̄ficimus & prouehimur ad altiora. Quanto enim Deus omnem intellectū nostri captum excedit, & ampliū in nobis exaltatur, tanto nos ipsos ad ima dei ieiunamus, vilipendimus, abnegamus, ad eō ut ipsā quoque excedamus humilitatem. Si quidē itā pura, simplex, essentialis hęc nihilipensio est, ut ipsam quoq; humilitatem transcendat: & tanta eius est excellentia, bonitas, raritas, ut certum ei non possit nomē imponi. Quanto nāq; Deus illi ampliū exaltatur, & ipse ad quandam inattingibilem, incōprehensibilem caliginosam magis ac magis pertingit cognitionem, tanto quoque spiritus in quoddam nihilum & sui abnegationē descendit. Et quo magis si bijpsi moritur, exciditque, eo in deū ampliū submergitur, perditque semetipsum. Porro sicut nemo dignē explicat, quā hęc in Deum pręclara submersio sit, itā nec dici potest, quāta ibi malitia & pruerfitas oriatur, dum ad se se quis reflectitur. maius hęc, quā superbia sit, crimē admittitur. Sanē Luciferi excessus & auersio, non propriē superbia dici potest, cum & peior & iniquior superbia fuerit. Itā & hęc tā graue & enorme posset crimen admitti, quā fuit illud Luciferi. Omnis igitur actio tua, ex ipso interiori fundo in deo & spiritū paupertate, & tuis ipsius reſignatione fiat ſtabiliaturque: & ſecurē diuinę bonitati confidas, quōd tē nec falli, nec ruinam facere permittat. Ceterū interdū, ſupernaturale quoddam in ſpiritu Dei fulget deſideriū, quod adeō ſe ma-niſteſtum exhibet, ut dubitari non poſſit quin ſit ipſe Deus, velut ſub repētino fulgore conſpiciendum ſe prębens. Iſta nāque viſio tam ſubita, adeoq; velox eſt, ut nulla rei viſę imago remaneat: nec omnino quidnam fuerit, ſciri poſſit vel intelligi, hoc ſolo pro certo cognito, quōd aliquid fuerit, quanuis deſiniri, quid fuerit, non poſſit. Quōd autem aliquod ingens ſui deſiderium in anima nō excitārit, nec aliquam intra ſe renouationē iſis, cui contigit, experiatur, non ideō accidit, q̄a fallax lux viſa fuerit, ſed prę illius ſubtilitate neque intellectus, neque ſenſus ipſam

Luciferi arrogantię, ſuperbię vocē non ſufficere.

Adio oīs q̄ futura.

Viſionis diuinę natura.

apprehendere potuere. Vnde nec aliqua illius remāsit imago. Quæ nimirum si inheſiſſet homini, aut intellectus aliquid illius apprehēdiſſet, Deus proculdubio nō fuiſſet: diuinū tñ aliquid eſſe poterat. Ipſi nanq; animæ fundo nec angelus, nec dæmon, nec quicquam omnino niſi ſummus ille qui hęc creauit, ſpiritus illabi poteſt. Deniq; lucis illā coruſcationē, ſi tñ lux di-ci debeat, prę ſui incomprehensibilitate & cæcitate noſtra, etiam tenebras vel caliginem appellare licebit. Quod autē adeo momentanea, breuis, ſubita eſt, hoc tum ob eius nobilitatem & exiguitatē noſtrā, tum etiam ob intellectū perſcrutationē, cuius omnem omnino capacitatem excedit, accidere nouerimus. Dum em̄ ipſam intellectus apprehendere nititur, ſubito illi elabatur, auolatq;. Quod tñ & hac ratioe ex magna erga nos fidelitate ſua Deus permittit, ut quod præcipuē diligit, in electis ſuis excitet, actualē videlicet proprii nihili cognitionē, p̄ſentem ſub Deo ſubmiſſionē in vera ſuiſſus abnegatione, & illius ſubmerſionis in animę fundo renouationē. Iam ſi fortaſſis hac ſingulari, amabili, occulta percepta gratia, ſcediſſima qdā intūs ſeſe animo tētatio ingere-ret, quod fieri poſſe dubiū non eſt, & hac ille, cui occurreret, ſapiēter uti nō ſiſſet, maiore hinc proſectō vtilitatem, q̄ ex donis quibuſlibet, animo iucūdis & gratis, perciperet. Huiusmodi nāq; tētatio & queuis alia actio vel paſſio, ad illius puriſſimi boni ſuſceptionē preparāt atq; coaptant hominē: quod quāto ineffabilius, incomprehensibilius, magis incognitū, ab omni imagine remotius atq; velocius eſt, tanto quoq; verius, ſecurius, rectius, puri, profundius, interius, vtilius eſſe probatur.

Que lux tenebrę dicenda.

¶ *Ut externa opera in Deo agere, & in ipſum per humilem omnium rerū abnegationē ſeu reſignationē, iugiter redire ac manere debeamus.*

CAPVT XXIII.

Votiēs ex rationabili cauſa Marthę nos officium gerere, & foris occupari oportet, quantum fieri poteſt, magna ſub celeritate ad interiora redeundum nobis eſt, & Marię exercitia reſumenda, omnis ad exteriora ſenſuum excuſus reſtringendus, nec vllę omnino quarunlibet rerum retinendę imagines, in quibus natura ſeu ſenſualitas

A Marthę q̄ ad Marię p̄paratū.

litas occultē fouetur & libenter immoratur, caluz quædam interim excuſationis obtendēs velamina. Vnde conſultū cuiq; eſt, ut citius hinc auerſus, & ad interiora reſſus, intimū anime ſuę fundum, vbi deus ſemper illi præſentiſſimus adeſt, introeat: & illic cum perſeueranti ſtrenuitate, humili timore, & ſuiſſus vilipenſione Dominū præſtoletur, ac intellectum ſuum Deo continenter immorando deprimat, idq; magno ſtudio & multa diligentia obſeruet. Natura ſiquidem & intellectus nimirum rationibus abundant. Ideo que totis viribus intellectus in obſequium Chriſti captiandus eſt, ac omnino deprimendus & excæcandus, Deoque ſubſternendus in ſtār ratiōem alicuius, nec ipſam Dominicam orationem ſcientis: nec penitus quicquā de magna illa & multiplici luce & illuminatione, intūs ſeſe offerete, ſentiendum. Noli ō fidelis anima, intūs diſputādo perquirere, quænam illuminatio gratiæ ſit vel naturæ, nec vſquam niſi in ſolo nudo & incognito neotuo quieſcas. Hunc ama & intende. Huic puro amoris & intentioni nulla ſe falſitas miſcere poteſt. Et licet fortaſſis exceſſus aliquis hęc contingat, ſicut & interdū accidere ſolet, facile illi remedium eſt, ſi in hac ſaltem intentione perſiſtas. Huiusmodi cruces multiplices ſufferendę ſunt. In hac nanque multiplici infirmitate, ſi ſtudioſe propoſitū tuū renouare & ad interiora ſæpē velocius redire ſatagas, ipſa veritas exoritur. Hęc autem introuerſio cum omnibus tam ſupremis quā infimis viribus, cum natura & abſque natura, cum tota demū anima fieri debet. Quod quantæ nobilitatis ſit, quantumq; afferat emolumentum, quis explicet? Nam ſi per diem millenis vicib; hanc introuerſionem renouare foret poſſibile, ſemper ibi vice qualibet noua puritas, noua gratia, noua lux, noua virtus naſceretur. Hoc tantum quiſque curet, ut hęc introuerſionem ſimplici quodam modo in Deo ſuo, cui credit, exerceat: nihil attendens omnia illa quæ ſibi occurrunt, ſiue lux aliqua ſit, ſiue guſtus. O ſi quis intūs & foris ſtultus fieri, & humana iudicia ſurda vellet aure negligere. Hoc autē vel maximē illis fructum adferret incomparabilem, quiſque nūq; & intellectus acumine pollent, quibus proſectō mirum aliquid breui experiri contingeret, quod nemo capere, nemo

Introuerſio qui faciendā.

verbis poſſit conſequi, idq; longē excellentius, quā alicui natura ſimpliciori. Nam & labor eis grauior incumbit, magisq; ſudandū eſt. Prætereā quicquid foris neceſſariō agēdū eſt, itā certis & cōgruis horis deputandum eſt, ut cum natura aliocui melioribus vacare non poteſt, tunc huiusmodi fiant, ſiue ſit legere, ſiue ſcribere, ſiue manibus operari: itā tamen, ut ſine neceſſitate diū in his non immoremur, ſed ad interiorē animę fundum ac deum illic præſentem redeamus quāpropere. In omī quoq; externo opere obſeruandum eſt, quid Deus intūs nobis facere permittat, quidq; placitū ſit illi. In cunctis nanque operibus & exercitijs, diuinę ſemper voluntatis intūs eſt ratio curaque habenda, nec illi vnquā in re qualibet vel deeſſe vel aduerſari debemus. Mori & deficere, q̄ præclarum in te habes eſſe & fieri in cluſum. Ad hęc, Dñicę paſſionis amaritudo, quotidiana eſt meditatione reuoluenda, idq; nō arida quadam conſuetudine, ſed eam cum ingenti dilectione percurrendo, atque in ipſam ſeſe immergendo, nec in hoc niſi ſolum Deum purē quærere, ipſumq; tota mētis intentione ſuſpirare. Quōd ſi fortaſſe deſiderium non ſentiatur, hoc ipſum à Deo ſummoperē deſiderandum eſt, ut deſiderare queas. Similiter ſi nō nihil occumbat dilectio, in eaq; te deficere ſentias, amor in amore renouetur, ac in perpetuam dei dilectionem te immergendo, ipſum, quo ſe hac eadem pro te diligere velit, attētius ora, cumq; vera te illi intentione reſiſſigna. Quiquid autē dehinc ab ipſo percepis, ſiue lux ſit, ſiue tenebrę, ſiue per verba, ſiue per ſilētium, eandē in omnibus animi tranquillitatē obſerua, hoc iugiter cātans: Dñe, quicquid vis, & ſicuti vis, itā planē fiat. Nunc igitur, dilectiſſimi, ex vero corde deſidero, utq; & vos idipſum vnā mecum deſideretis: vehemēter aueo, me mortalium oīm nouiſſimū fieri, & inter oēs in ſimū vbiq; gradū locumq; tenere. Et q̄n me in ſublīiori cōſtitui loco contingit, ex imo cordis me ad vltimū nouiſſimūq; detruſi peto, & ſub viliffimo abiectiſſimoq; nebulone vel ſcurra colloca-ri. Sed & hęc ipſam nihilo minū volūtatē reſigno ac deſiderium. Quanuis em̄ hoc ex animo vellem, & cum omni gratitudine letitiaq; velut excellentiſſimū quiddam ſuſciperem, hoc ipſo tñ penitus reſi-

Exercitia quotidiana qui ora dinanda.

Chriſti paſſio q̄ reſiſſiganda.

Reſignationis verē ſpecimen;

gnato, in potissimum Dei me immergo beneplacitum, quomodò vel vbi me ipse habere voluerit, animo gratissimo recepturus. Hicq; iam in eadem dei gratissima dulcissimaq; voluntate, pro eodem mihi est sublime & humile, prospera & aduersa, honor & ignominia. Vndè iam nò mihi tantùm, sed & cunctis amicis meis impensè cupio, faueo, exopto, vt nihil vobis sapiat, nihil vos delectet, nisi eadem ipsa acceptissima voluntas Dei. Fateor, sæpè in me volùtates & desideria multa, etiam bonorum operù & exercitiorum, vt verbi gratia, nunc eò proficiscendi, nunc hoc aut illud molendi, oriùtur: sed his omnibus extemplo dimissis, diuino me per oia beneplacito submitto. Ipsaque bona voluntate mea (si tamen perfecta fuit) ea oia coram Deo compleui, manens interim vbi illi placet, in quo mihi loca omnia factis accepta grataque sunt. Ità planè vehementius oro & exopto, vt vos qui amici mei vel dici vel esse vultis, omnem omnino tam vestri quàm illorum omnium quæ vel habetis, vel potestis adipisci, in cunctis reb; abijciatis proprietatem, & à creatis omnibus, viris & sceminis, animum vosq; totos expediatis, nisi quatenus ibi Deum quæratis & inuenitis. Vnum sanè è duobus eligendum est, aut naturæ repudiare consuetudinè, aut Deum. Mihi profectò longè gratius foret, sicut & vobis omnibus esse debet, magni cuiusdam & tetri facinoris innocèter notam sustinere, quàm vel leuissimi alicuius peccati coram Deo reos esse. Quæso, discamus omnes solum Deum intùs ex fundo diligere, & etiam abiectionem viuendi modum sectando forinsecùs amare. Et quia, pro dolor, omnes hoc à se abiectionis vitæ recedere studiù, amici Dei ex amore ipsum reuocare ac præferre debent in vestitu, in apparatu, & in omni actione sua, nitètes, p virili, vt in his non nisi vera humilitas & perfectus mundi contemptus reluceat. Subijciat se quisque nò Deo tantùm, sed & omni creature: & quæ sibi comissa non sunt, nemo iudicet, nemo reprehèdat, nè fortè, dum vni vult incautè vulneri mederi, decem alia infligat. Neminem pro defectibus quibuscùque dijudicet, sed se viliissimo cuique in vitijs parem arbitretur. Si quid enim præ illo virtutis habet, non suum, nec de suo, sed Dei solius esse fateatur, ipsiq; illud omni cum gratitudine in

Quid vatrijs desiderijs agitatio, facièdù

Quid, vt vnum in Christo sim, requirat,

Cui virtus ois accepta ferèda

humili timore acceptum ferat, & referat in ipsum. Quantum in se est, pacem cum omnibus se ceteretur, atque vt sibi à Deo remitti optat, & ipse cunctis det veniam: à creaturis mortalibus & occupationibus quibuscunque intùs & foris liberum se feruet, se ad sese in fundum suum recipiat: quæque sua sinat tractare negocia, & ipse suam in omnibus salutem ac profectum operetur. Deum ex toto ac indiuiso cordis fundo, purè simpliciterque diligit & intendat: verborum pompam & intellectus abijciat fastum ac curiositatem, nè erroribus implicetur, sed in vera humilitate ac resignatiõe fixus permaneat. Quicquid aduersitatis vel doloris intùs aut foris occurrit, totù de manu Domini suscipiens, pro amore & laude ipsius ad extremum vsque patientissimè ferat. Accusatus non se excuset, nisi fortè paucis iisdemq; simplicibus verbis: sed se ipso abnegato, omnem discat accusationem æquanimiter perpeti.

¶ Vt vnum cum Christo fieri, & in celis conuersari debeamus.

CAPVT XXIII.

SCio (inquit apostolus) hominem in Christo. Pauci verba hæc, vt oportet, intelligunt. Ad hoc planè, vt vnum simus in Christo, illud omnino requiritur, vt quicquid vnum non est, & aliò, quàm in Christum, respicit, siue exterior, siue interior homo sit, penitus resignemus ac deseramus. Quotquot in illa cælesti agunt beatitudine, adeò vnum sunt, vt singuli ex totius cordis sui ingenti fauore ac beneuolètia, ità de aliorum gloria gaudioq; sicut de proprijs, letent. Adeò ipsorum diuinę voluntati concors voluntas est, vt qui minimus est inter oes, excellentissimi beatitudinem non ambiat. Sic planè & nostram voluntatem, diuinę vnitam esse oportebat. Non enim est apud Deum distinctio Iudei & Greci. Si vas electiõis Paulus adhuc superesset, dubiù non est, quin vnum fortassè maiori q; alium dilectiõe ac familiaritate psequeretur: nec tamè hoc vel in minimo, nisi Christi cõtemplatiõe per oia, sicut quæq; vel in Chro inueniret, vel in Chrm reducere vellet atq; deberet: nec amplius villo modo. Ità nec in nobis aliquid esse debet, quod diuinę non sit cõsonum voluntati.

2. Cor. 12.

Quid, vt vnum in Christo sim, requirat,

Rom. 10.

ti. Immo nec propriã beatitudinem, nisi in Christo amare vel intendere, nec vicinũ vel remotiũ, altiũ vel humiliũ, in illa superna patria collocari velle debemus, quàm & nunc & ab æterno summo placuit & altissimo Deo: idque tam nobis in eodem commune, charum, gratumque erit, vt nihil appetamus aliud. Huc verò nihil ità mihi conferre videtur, quàm vt velut clausis quisque sensib; viuat, & extra carnem & mūdum abstractus, sese intra se recipiat, curas omnes rerum transientium penitus excludat ab animo, sibi ipsi & creatori suo assiduè loquatur: de rebus inuisibilibus nunquàm non libenter audiat, mente versetur in cælestibus, cælum quandoquè hæreditario iure possessurus, quo sensus illi; rerum cælestium imaginibus ac diuinis formis repleatur: atque ab omni se terrena specie disungat & auertat, quo diuinę imaginis immaculatum efficiatur speculũ, de eius lumine semper lumen accipiat, & in ipsa initium quoddam futuri inueniat seculi. Et licet corpore his infimis coniunctus sit, societatem tamè & familiaritatem sibi ciuium supernorum per qualemcunque fructuonem flammigeris intimisq; cõciliat precibus, ac terrenam denique despiciat, repudiet, deserat vanitatem, quo sensus illius ad superna rapiantur. Quisquis hæc & experiri feliciter, & interiori spiritus sui odoratu sentire meruit, solus ille, nec alius quisquam, plenè ista capit. Vndè & Dominus sancto Augustino dixisse legitur: Si me, o homo, recipere voles, da te ipsum pro me: & tunc ego te suscipiens, me ipsum tibi restituum, atque me ipsum mihi auferens, tibi re ipsa impertiar. Vir quidã spectatæ eruditionis, à virgine quadam perfectæ vitæ, quibus exercitijs ad sanctitatem peruenisset, seiscitabatur. Illa ex simplici humiliq; obedientia, decem quorundã obseruatione hanc se obtinuisse respondebat. Primum est, ait, quod vbiunque proprię quæstionis aliquid reperissem, ibi me ipsam ilicò relinqui. Secundum, quod nihil excusatiõis illis quæ de me falsò dicebantur, opposui, sed veritati me excusandam reliqui. Tertium, quod semper paupertati studui, & omne labentium creaturarum solatium declinaui. Quartum, quod honoris exhibitionem semper refugi: vbi verò contumelia vel contemptus mihi obtingebat, illic permansti.

Beatitudo cuiq; sua qm diligen- da

Quis Deu potissimè recipiat.

Decem qdã notabilia.

Quintum, quod nunquã ità doloribus, pœnis & pressuris obruta fui, quin maiores expecterem, & his ipsis me indignam iudicaret. Sextum, quod nullo vnq; lumini, nulli à Deo infusę veritati (illis contenta) in hęc, nec in vllis omnino donis, præterq; in omnium donorum largitore Deo, quiescere volui. Septimum, quod in immensum illud bonum, quod Deus ipse est, cū ingenti amore me ipsam iugiter inclinabã. Octauum, quod quando homines verbis vel operibus aliquid veritati aduersum dicere vel agere sentiebam, cū eos sibi ipsis damnatum perpetuum irrogare viderem, ipsorum defectus ex pura dilectione correptionis censura castigabam. Nonum, quod posteaq; perpetuę salutis meę iter calcare cœpi, nunquàm me ad instabiles retrò conuertere intùs & foris modo excellentissimo exercitata sum. Nam & sub cælo & in cælo, inter angelos & sanctos, quæ mihi, vt honesto viro familia sua, notos, commorata sum. Vndè & quotiès me intro recipio, in me ipsa summę reperio trinitatis imaginem, in qua & me & creaturas oes vnum cum Deo inuenio: atq; huius non minor mihi, q; articulorum meorum, notitia est. Hęc cū virgo sancta retulisset, vir ille doctus Deum pro suis muneribus impendit laudabat. Tunc illa: nocè me, inquit, Domine, quomodò viuendum mihi sit. & ille: Corpus, ait, tuum blandiũs confouebis, quo nullũ spiritui præstet impedimentum. At illa, vt virgo prudentissima, sic respondit: Absit vt ità fiat in me. Dñm meum Iesum Christum, qui mollioris vitæ blandimenta non admisit, in omni me paupertate, miseria, fame, siti, frigore, estu, pœnis, ignominia ad mortem vsque sectari, prorsus æquissimum est.

¶ De totius perfectionis scopo, qui est, vnire animam cum omnibus viribus eius cum Deo.

CAPVT XXV.

Bonorum omniũ origo homini spirituali est, iugiter commorari in cella sua cum recollectiõe cordis sui, & attenta priorum defectuum consideratione: atque per ignitas deuotasque ad Christi vulnera & pœnas orationes, perque virtutes morales, omnia tam aduersa quàm prospera, discere æquanimiter cum gratiarum actione de manu Dñi suscipere.

Bonorum oim fons.

suscipere, & in huiusmodi studio perseue-
rare. Ete contrā, fons & origo totius mali,
inutiles sunt exteriorum interiorumq; oc-
cupationes sensuum, discursus inanes, &
infructuosa hominum familiaritas ami-
citiāq;. Proindē quantum humana sunt
infirmas, profunda cum humilitate &
integra suspensus in dei beneplacitum res-
ignatione, ab omni quisque vitiosa affe-
ctione & delectatione extra Deum auer-
sus, ad cor suum redire festinet: & abstrac-
tus ab omnibus, oculum cordis sui in ve-
ra iugiter puritate & tranquillitate con-
feruet. Intellectum à cunctis rerum laben-
tium phantasys & visibilium formis cus-
todiat, & ad æternorum subleuet impel-
latque cōtemplationem. Voluntatem &
desiderium à terrenorum sollicitudine,
delectatione, timore & amore expediat
penitus, & in flammigeris cogitationib;,
intimis deuotisque desiderijs, ac seruenti
ad Deum oratione, se indefinenter exer-
ceat. Voluntatem, ad summo bono cum
amore feruido semper inherēdum, assue-
faciat excitetque. Bona quæque tam spi-
ritalia quàm temporalia, cum vera spiri-
tūs paupertate possideat. Ad hæc, memo-
riam iugiter sursum habeat eleuatam, &
in summo illo, essentiali ac increato bo-
no stabiliat, itā vt tota illius anima cum
omnibus potentijs suis & viribus in De-
um collecta, vnus fiat spiritus cū eo: sicq;
præ Dei amore suauiter in diuina dulce-
dine obdormiat, & in illa intima requie,
quid in se Dominus loquatur, ausculet,
Moxq; vt aduerterit Deum sese ad magis
interiora velle rapere, omni sua contem-
platione & priuatis exercitijs, quæ ex-
propria actione procedūt, dimissis, permen-
tis excessum in eruditi transeat silentij ca-
lignem, vbi iam vltius à deo tam ad sui
quàm creaturarum omnium nihili cogni-
tionem, in supersubstantiali, indeficien-
te paterno illo lumine, in quo Deus ipse
verissimè est, pertrahetur. Alia verò exer-
citiā omnia, sicut est cōtemplatio, me-
ditatio, oratio, inclinatio, ieiunia, vigi-
lie, ad prædictā cum Deo amorosam vni-
onem velut ad scopum suum referenda
sunt, & eatenus verā cum discretione as-
sumenda, quatenus ad ipsam conferunt.
Quodd autem tam pauci huc pertingunt,
ea potissimum causa est, quod in hoc stu-
dio minimè perseuerant, & pro delecta-
tionum & vitiorū extirpatione, pro cor-

Ad cor
cuiq; suū
qui festi-
nandum.

dis obtinenda puritate, & ad Deo perpe-
tuo inherendum ea, qua dictum est, rati-
one, paruam aut nullam nauant operam.
Et quia nemo mortalium huic cōtempla-
tionis excessui, dum in hac corruptibili
viuit carne, continēter immorari potest,
ideò saltem hæc dicta sunt, vt sciam; vbi
mentis nostræ intētionem habere fixam,
& ad quod studium, exercitium, destina-
tionem, cordis nostri deuotionem & in-
tuitum, quotiēs nos turbari ac indē aber-
rare contigerit, reuocare debeamus. Cæ-
terum vbi in hac se cum Deo vnione mēs
inuenit, exultet satis, Deoq; gratias agat:
quandò verò ab ea se excidisse sentit, do-
leat, suspiret, ingemiscat, & iterum atque
iterum sese recipiat ad interiora. Et licet
in initio difficultatis alicuius molestiam
sentiat, non tamē idcirco cesset. Sæpē nan-
que itā vsuuenire solet, vt illud, ad quod
fortassē quispiam in principio cum vio-
lencia quadam & difficultate sese adtrin-
xit, postea faciliter, & tandem etiam ma-
gna cum delectatione, operetur, dum mo-
dò à cœptis non desistat. Et ne longior
sim, si vnquam proficere quis voluerit,
semper hæc vox pij patris, tanquam co-
ram ipsum alloquentis, sicut & reuera
vbiq; p̄sentissimus adest, in auribus eius
resonet: Fili mi, ad cor redeas, ab omnib;
quantū possibile est, te ipsum abstrahē-
do, cordis sectando puritatem, intellectu
à rerum infimarū p̄seruando imaginib;
voluntatē & affectū ab amore visibilium
compescendo. Ad hæc, memoriā iugiter
dulci quādam affectione in Deum erigas,
summo bono per amorē feruidū semper
absq; medio inherendo, quo sic tota ani-
ma cum vniuersis virib; suis ac sensibus,
sicut & antè dictum est, collecta, vnus fi-
at cum eo spiritus. Hæc nimirū totius san-
ctitatis summa est, per quam facilè vera
perfectiois supremus scopus & finis at-
tingit, ad quā inter mille vix vnus adspi-
rat, dum quisq; in medijs parūm frugife-
ris tēpus & vires absumit, & multos ple-
riq; annos inanissimè trāsi gūt, nihil in spi-
ritu p̄ficientes, atq; istud bonū incōpara-
bile miserè negligūt, quisq; igit & à pec-
catis oibus absolui feliciter, & cūctis exor-
nari virtutib; cōcupiscit, semp ille in deū
fugiēs, in ipso cōmoret. Figat in deo tēto-
ria sua, & in omni bello victor euadet. Nā
quo suā q; vilitatē, imbecillitatē, impo-
tentia perfectiūs agnoscit, cūctaq; opera
sua

Cōtemplati-
ōni cōti-
nenter im-
morari nō
posse.

Difficile
qui dele-
ctabile fiat

Summa san-
ctitatis
omnis q;

qui cuius-
que opa fi-
ant diui-
noria.

sua absque vlla arrogatione Deo veriūs
offert & ascribit, eo & ipse & cuncta ope-
ra illius diuiniora redduntur. Quid igitur
superest, nisi vt nos ipsos, cælum quoq; &
terram, & quicquid in eis est, abnegantes,
omnia in Deum iactemus, & in ipso com-
moremur, ad cuius essentialē (si dici fas
est) vnionem suspiramus? Cur, obsecro,
amorem nostrum & delectationem inor-
dinatiūs in mortalibus constituamus cre-
aturis, quibus tamē vniri non possumus?
In Deum autem transmutari quodam mo-
do valemus. Nos ipsos igitur & creaturas
omnes, cum amore earum & affectibus,
Deo offeramus, & ad honorem eius, ipsi-
us resignemus voluntati, plus haud dubiè
tali ratione vno die veri profectūs assecu-
turi, quàm vel triginta & eo amplius an-
nis cum nostra proprietate.

¶ Omnis Thauleri institutio, tribus punctis
comprehensa. Et vt à nobis ipsis desicere, & in
Deum modo perfectissimo excedere debeamus.

CAPVT XXVI.

Ria iam quædam subiūgere li-
bet, in quibus ea, quæ diffusius
in hoc tractantur opere, velut
sub compendio spectanda p-
ponuntur. Primum est, quod quisquis ad
excellentiorem sanctitatis gradum & sin-
gularem Dei adspirat amicitia, Deumq;
ex totis animæ suæ viribus, & proximum
sicut seipsum diligere, Deum quoque ve-
raciter in hoc seculo in seipso sentire de-
siderat: ille planè in seipso extinguere, &
extinctam habere debet omnē extra De-
um creaturarum mortalium delectatio-
nem & voluptatem, qualescunq; demum
sint illæ. Quicquid enim hoc est, in quo
naturæ delectatio atq; voluptas intus vel
foris inuenitur, fouetur, queritur inordi-
natè, cuius tamē vera causa Deus non est,
& quo alioqui necessariò nō indigemus,
cuiuscunq; tandem conditionis sit, il-
lud prorsus abijciendum est repudian-
dumque, nec in vlla re sensuum ac natu-
ræ querenda siue sectanda est oblectatio.
Hic nimirum omnia illa includuntur, quæ
non ob veram & rationabilem necessita-
tem, sed pro sola delectatione queruntur
& appetuntur. Secundum est, quod quis-
quis & in hoc & in futuro seculo ad sum-
mæ volet veritatis peruenire notitiam,
intus ab omni quoque spiritus delectati-
one in omnibus in quibus ille aliquid su-

um vel habere possit vel querere, sese cō-
tinebit expedietque. Sæpē nanque dum
exteriora abdicantur, intus in spiritu ma-
gnæ quædam delectationes in intellectu-
alibus exercitijs & formis oriri solent, in
quibus dum seipsum spiritus possidet &
querit, seseque velut pro obiecto ac sine
constituit, vero lumini ad se præcludit
aditum, itā vt neque excellenter neque
perfectè in ipsum radiare queat, ob illam
nimirum delectationem exercitijs ipsius
admixtam, quod hanc & in natura pro-
pria & in operibus suis sectetur inordi-
natiūs, qualiacunq; demum sint illa, si-
ue in cōtemplando, siue in meditando,
siue in imaginibus & formis, siue modis
alijs & exercitijs, in quibus aliquid senti-
re vel experiri contingit, siue in obiectis
intellectualibus, siue in agēdo, & quicquid
tandē est, in quo delectatio vel quies spi-
ritus itā intenditur ac suscipitur, vt Deus
purè pro obiecto & scopo non habeatur,
neque nudè, syncerè & ex animo quæra-
tur teneaturq;. Ista spiritus denudatio &
mortificatio, longè illa priori difficilior
est, nec est in his vlla comparatio. Magna
nanque externa exercitia, vt est multum
orare, genua flectere, ieiunare, vigilare, &
alia huiusmodi pia opera, naturæ, quod
ad spiritum attinet, iucunda sunt & dele-
ctabilia, cum in his ipsa natura domine-
tur, eis occupari gestiens, atque seipsam
in huiusmodi plus satis inordinatè refer-
uans. In hoc verò statu propriæ delectati-
oni valefacere, ipsam abnegare & extin-
guere, propriæ quæstioni prorsus mori
ac deficere, omnes imagines, formas, vo-
luntatem, delectationem, modos, in hui-
usmodi bonis actibus interim deponere
compellitur, itā tamen, vt bona quælibet
opera haudquaquam postponenda arbi-
tretur. Istud planè nihil aliud est, quàm
quædam suspensus mortificatio, annihila-
tio, interitus, perditio, abnegatio, qua ni-
hil iam sibi, nisi solum Deum homo pu-
rè proponit, nec vsquam nisi in illo qui-
escit, in nullo & super nullo, præterq; in libe-
ro, puro, nudo heret ac inuitur nihilo,
quo sic & in ipso & cū ipso omne diuinæ
sue voluntatis bñplacitū DEVS perficere
queat, idēq; solus in eo velit, operet, luce-
at, existat, & nihil iā ipse velit, operet, lu-
ceat, imò & aliquo modo, nō quæp essen-
tiā, sed iuxta quādā rationē, nō existat, sed
totū sit Deus, nihil ipse, in modis, in ope-
ribus;

delicē in-
ternæ q;
quā obli-
sins.

Grad^o san-
ctitatis su-
mus q ob-
tineatur.

ribus, in intentionis obiecto: nihil, in qua, in his suum quærat in tempore vel æterni III. tate. Tertium est, quod posteaquam homo ab omni inhæsiõe perfectè & integrè intus atque foris est absolutus, suocq; didicit inniti nihilo, idq; ea, qua iam dictum est, ratione, iam tunc ei libera pater ad purum illud simplicissimumq; bonum, Deum Opt. Max. conuersio. Hæc autem conuersio, essentiali quodam modo fieri habet. Hic nanque spiritus non aliqua sui parte, sed totus & integer in Deum sese recipit. Vndè & ista cõuersio non solum dicitur, sed est etiam reuera essentialis, integra, indiuisa, perfecta. Ex sui nanque parte nusquam abstrahitur: ideoq; essentialis dici potest, eique Deus ipse semper essentialiter respondet. Enimuerò homo hic non per imagines, aut meditationes, aut intellectualem modo in Deum essentialiter, nec ipsum iam quasi sapidum siue coruscum, sed ipsum planè in seipso suscipit, ubi omnem saporem & quicquid vel ei vel alicui creaturæ lucis potest infundere, omnem quoque rationem, modum & intellectum longè transcendit. Hanc caliginem Deus illustrat essentialiter, & hic ipse, quicquid nominis illi imponi potest, ineffabiliter excedit, in propria substantia sua purè simpliciterque subsistens. Dei nanque essentia in seipsa, nomen ali- quod non admittit. Quæ autem illi imposta sunt, ex creaturarum parte accepit, vocabula. Verbi gratia: Ex eo quod omnium ipse creator est, Deum eum, què Germani Gott, id est, bonum vocant, sicut & reuera est, appellamus. Indè autem, quod creatura ipsius indiget, ipsum misericordem, piū, clementem, propiciū dicimus. Ex eo verò, quod in vitia sæpè creatura labitur, Iudicis ei nomē imponimus: & alia similiter diuersa illi vocabula tribuimus, quæ ex sua quidem natura, illius minimè sunt, cum sit in seipso absque nomine, absque imagine, absque formis, absque modo, & ab omnibus absolutus. Hoc pacto si Deus capiatur, in ipsum talis cõuersio, vera essentialisq; rectè dicitur: quæ tamen & momentanea & muta est, hæcque perfectus aliquis sub vnus diei ac noctis spatio vel millenis vicibus renouare potest, ita vt cui libet tali conuersioni & Deus essentialiter, & essentialis beatitudo respondet. O quam amabilis est huiusmodi conuersio, quam libenter quisque ex-

Dei essentia, q non-
mè nõ sit.

Amabilis
cõuersio q

peditus, & ab omni captiuitate liber & absolutus esse debet, vt huic introuersiõni in hanc amabilem, licet momentaneam, coruscæ lucis irradiationem, vacare queat. Homines perfecti, sicq; absoluti ab omnibus, ab ista introuersione nunquam recedunt, nisi quantum vel humana fragilitas, vel mutabilitas temporis exigere videtur, ob quæ ista momentanea coruscatio breuissimo quodã spatio interim interrumpitur. Quod tamen mox ubi aduerterint, omnibus valescentes, sine intermissione in verum hunc essentialem denuò sese fundum recipiunt, huic soli studio tota virtute intenti, nec aliud omnino vel appetentes, vel expectantes, nisi vt amorosis diuinitatis effluxibus nunquam non locum præbeant, ipsiq; Deo intra se viam sternant præparentque, vt ille suum in eis gaudiosissimum opus perficere, idemque pater cælestis ab æterno à se genitum paternum verbum suum in eis absque vilo effari & producerè medio, diuinæque voluntatis suæ effectu in nobilissima atque purissima animæ portioe intus in omni loco, tempore, modo potiri queat. Ad hæc alia compediōsior via dari vix potest, quam vt homo perpetua se Deo subiectione in profunda mentis humilitate, vera sui extenuatiõe, sincera ac integra suscipit abnegatione submittat, scienterq; sese in fundum suum & æternam originem suam, Deum Opt. Max. in quo ab æterno exitit, immergat: suscipit & omnium hominum & quicquid verus non est, obliuiscatur: à formis & imaginibus & rebus omnibus se absoluat & expediat: Deum perpetuum essentialē obiectum habeat, donèc ipsum Deus in se trahat, rapiatque, eique sic vnatur, vt obiecta quælibet excidant ac elabantur, qualiacunque sint illa, siue essentialia, siue cognitionis, siue saporis, nihilque iam omnino per rationem vel experientiam sciat nisi vnum. Planè quotquot tales sunt, nobilissimi sunt huius vitæ homines, quæ vna breui hora plùs Ecclesiæ sanctæ vtilitatis adferunt, quam omnes alij extra hos, etiam pluribus annis. In hunc nanq; animæ fundum & Deum ipsum vel vna introuersio, multis extra huc etiam magnis exercitijs operibusque præclarior atque præstantior est. In hoc solo fundo vera deformis vita & pax secunda habetur. Et hæc est breuis quedam summa totius voluminis

quæ strotio
uerho quæ
tis exerci-
tius plet.

nis huius, paucisque hic velut ob oculos positum est, quod hinc inde in toto hoc opere tam in præcedentibus, quam his quæ sequuntur, latius diffusiusq; tractatur. Liber hic paucis visionem quãdam subiungere: Cuidam magnæ perfectionis homini duæ quædam non vulgariter bonæ forminæ, in spiritu ostensæ fuere: simulque per reuelationem significatum, quis vtriusque status, quæve perfectio foret. Habebat vtraque immediatam quãdam introuersionem in Deum. Sed tamen alteram tam sublimiter ferri atq; volare perspexit, vt eã vix notare posset atq; discernere, quippe quæ instar tenuissimi radij ex candela emissi, apparebat. Alterã verò longè inferius positam vidit. Cumque id non parum stupès admiraretur, eo quod ambigere eodem se modo introuerterent, ex diuina irradiatione intellexit, quæ ea quæ altius volabat, ad id perfectiõis peruenerat, vt ex omnibus donis Dei, qualiacunque ea essent, nec pilũ sibi vsurparet: sed eodem momento quo ea susciperet, sine mora nudè ea in Deum referret refundereque: & sicut diuinam consolationem sine vsurpatione aliqua vel inhæsiõe capiebat, ita & passiones omnes & incommoda, contemptus quoque & alia queuis aspera molestaque, sine medio purissime de manu domini sumeret: atque cum hac immediata refusione relationeque donorum Dei in Deum, ipsa simul cum eisdem in eundem proflueret, nullam ab aliqua propria vsurpatione moram sustinens, aut patiens impedimētum, nec inherens alicui, præterquam soli, puræ, nudæq; essentialis Dei. Quod verò altera inferius remansit, id causæ fuisse cognouit, quæ super dona à Deo percepta, cum voluptate & delectatione ferebatur, eisdemque inhærebat, quod ab influxu diuino, sublimique in Deum eleuatione, ipsam sedulè remorabatur. Dauid ait: Si mei non fuerint dominati, tunc immaculatus ero, & emundabor à delicto maximo. Et erunt vt complacent eloquia oris mei, & meditatio cordis mei in conspectu tuo semper. Domine, adiutor meus & redemptor meus. Beatus homo quem tu erudieris Dñe, & de lege tua docueris eum. Tu enim, o dulcissime Domine Iesu Christe, ineffabilis, abyssalis, æterna atque suavis dilectio es, cunctasque animas sese in abyssalem, patientem, pœnalem, resignatã, humilemque

Vitio quã
præclara.

Psal. 18.

Psal. 92.

paupertatem demergentes, nudè in cor paternum perennem originem suam, ducis, deducis, dirigis, ac refluere facis. Amen.

Ut ordinatè incipere, & in spiritali vita ascendere, simul etiam vt loqui & tacere debeamus.

CAPVT XXVII.

Ria sunt, quæ hominem bonum efficiunt. Primum est cõsciẽtiæ puritas sine moralis criminis accusatione. Idcirco quicumque bonus effici volet, sese examinare debet, & discretionem multa perspicere ab eo tempore quo peccare potuit, & ab omnibus interim commissis, iuxta Ecclesiæ sanctæ constitutionem, sese purgare. Secundum est, vt verè sit obediens in omnibus Deo, sanctæ Ecclesiæ, & rectæ rationi suæ. His quidem tribus necessè est eum promptam exhibere obedientiam. Quod dum facit, absque timore & sollicitudine viuit, & nullã intus reprehensionem sentit in omnibus actibus suis. Tertium verò, à quo nullus esse debet immunis, ipsum est, quod in cunctis operibus suis dei honorem præcipuè debet intendere. Quod si fortasse præpediente operum suorum multitudine, Deum non semper ob oculos habuerit, ita ad minus affectus erit, vt intèdat & desideret viuere secundum gratissimam dei voluntatè. Hæc tria sic possessa, hominem bonum efficiunt: ex quibus cuiusque vel vnum defuerit, profectò bonus non est, & gratiæ Dei se nouerit expertem. Quandoquæ autem hæc tria quis exequi in corde suo statuerit, quanlibet malus antè fuisset, eodem ipso momento bonus efficitur, & Dei ac diuinæ gratiæ capax. Porro, si iste bonus homo fieri debeat interius ac spiritalis, ad hoc quoque tria alia exiguntur. Primum est, cordis ab omni imagine puritas. Secundum, interni spūs libertas. Tertium, sentire vnionem cum deo. Nunc ergò consideret quisque seipsum, qui sibi spiritalis esse videtur. Nam quicumque vult puritate cordis gaudere & ab omni absolui imagine, non poterit cū amore vel delectatione rem quanlibet possidere, nec cuiquam spontanea adherere promptitudine, nec aliquis ipsi, nec ipse cū aliquo ex affectu inordinato commorari. Omnis nanq; familiaritas, vel cõ-

quæ tria
hoiẽm fa-
ciat bonũ.

tria, vt bo-
nus homo
fiat iternus
exigi.

uersatio, vel amor, quæ nõ sunt purè propter honorem dei, cor hominis depingüt & commaculant: quando quidem non ex Deo, sed ex carne nata sunt. Quamobrem si debeat quisquam effici spiritualis ac diuinus, opüs habet omni carnali amori valere, soli; Deo affectu & dilectione adherere, & possidere adherendo. Sic em̄ profligatur omnis depictio cordis & impuritas, omnisq; creaturarum inordinata dilectio. Dum q; sic Deus per amorè possidetur, à cunctis homo intüs expurgatur imaginib; Spiritus enim est Deus, quem nemo certò effigiare, nec certa imagine vel figura exprimere potest, cum omnem ille in immensum imaginem excedat. In ipso tamè accessu suo & exercitijs potest quisq; bonas sibi sanctasq; imagines intüs pponere: sicuti est dominica passio, & omnia illa quæ interiora ipsius ad maiorem queant deuotionem accèdere. Sed in ipsa Dei passione nudæ cuidam & indè pictæ puritati, quæ Deus ipse est, innitendum est. Estq; hoc primum, & fundamentum quoddam vite spiritualis. Secundū, vt dixi, est interna libertas, quæ in hoc sita est, vt sese homo promptè, liberè, indèpictè, expeditè, omnibus rerum omnium formis & imaginibus exclusis, in Deum erigere possit in quibuslibet interioris hominis exercitijs, vt potè in gratiarũ actione, in Dei laude, in reuerentiæ exhibitione, in oratione deuota, in intima dilectione, omniaq; amoris opera per Dei gratiam cum delectatione, & intima erga omnes spirituales exercitationes strenuitate, perficere sciat. Cæterum per hæc interioris exercitationem hominis ad tertium peruenitur, quod est sentire vnionem spiritus cum Deo. Sanè quisquis in interioribus ac exercitijs suis, liberum huiusmodi & ab omni imagine expeditum ad Deum accessum habet, nihilq; nisi solum Deum intendit: fieri non potest, quin diuinæ bonitatis gustum quendã percipiat, & veram intüs cum deo sentiat vnionem, in qua & vita interna ac spiritualis perficitur. Ex hac nanque vnione semper à nouo desiderii impellitur, & ad interna excitatur, atque tum amando, tum operando renouatur. Operando autem spiritus in nouam ascendit vnionem cum Deo: sicq; spiritus opus & vnio, atque in Deo profectus, renouantur. Et hæc renouatio operis & vnionis, vita spūalis est. Sic ergo

Ioan. 4.

I.

II.

III.

Vita spiritalis, q.

iam perpendere licet, vti bonus fieri debeat quisque per virtutes morales, & vti spūalis quoq; possit effici per rectã intentionem, virtutes internas, & vnionem cum Deo, sine quibus nec bonus esse poterit, nec spūalis. Virtutes autem morales sunt, hūilitas, castitas, patientia, resignatio &c. Quisquis autem prædicta omnia in se depræhedit, sperare potest se spūalem agere vitam, quod nullus alioquã alius de se præsumere debet. Porro virtutes theologice, vt est fides viua, spes & fiducia firma, & vera diuina charitas, hanc vitam perficiunt. Huc autem vel maximè necessarium est, vt linguam quisque suam compescere discat, sicut Sapiens quidam in finu are videtur, dum ait crebrò se de sua locutione, nunq̄ verò de silentio doluisse. Lingua profus, sicut D. Iacobus ait, malum est inquietum, plena veneno mortifero. Multos turbauit pacem habètes. Et in manibus lingue, mors & vita. Sit p̄inde q;q; velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum, ad eò vt priusq̄ ad loquendum vel respondendū lingua laxetur, ex hisce tribus vnum ad minus attendatur, putà, Si expediat loqui, Si ad Dei cedat honorem, Si auditori pacem adducere queat. Vnde sapiens quidam ait: In ore fatuorũ, cor illorum: & in corde sapientium, os illorum. Eapropter qui pro Dei gloria ab omnibus optat sapiens haberi, is caueat sibi à multiloquio: & dum loquitur, nihil reprehensibile verbis suis admisceat. Qui enim in verbo non offendit, vt D. Iacobus ait, hic perfectus est vir. Attendat quoq; ne quem verbis suis lædat siue perturbet, ne verba sua non verba, sed verbera potius sint. Mendacia perpetuò excreetur. Et quantum potest caueat, ne vel laudando vel vituperando aliquè excedat modum, cum vtrunq; eque vituperabile sit. Sicut enim in laudis excessu adulationis nota incurritur, ita ex vituperio iudiciũ temerarium & inuidia succrescit. In reprehendendo eque vt docedo, à durioribus semper verbis abstineat: & sermo suus vbiq; lenitatis præ se ferat gratiam. In loquedo sit breuis, circūspectus, verax, modestus. Præsentem honorare, absentes laudare cõsuescat. Nõ sit querulus, nec rixosus. Quantum fieri potest, alterius assertionibus cedat, & opponat silentium, nisi fortè ex fraternæ charitatis debito ipsum vel instruere vel docere meritò debeat. Postremò, quic-

Cato.

Iac. 3.

Ecc. 10. Pro. 10.

Ecc. 10.

Iac. 3.

Qui vita deiformis obtineat.

Am verò vt bonus iste homo, de quo supradixim; in prædicta vita spūali sine cessatiõne proficere, vitam obtinere deiforme, & vnus cum Deo spūs fieri queat: hoc illi impendit curandū est, vt se magis ac magis exerceat, tam in vera, integra, perpetua ab omnibus extra Deum auersione, q̄ in perfecta ac amorosa in Deum introuersione, cum libera spõtanèaq; virium oim totius animi, sensuumq; suorum recollectione, quo soli huic integræ ac veræ introuersioni, quantum in ipso est, sufficere possit. Sed ista nequaquam sufficiunt, nisi Dei accedat cooperatio, Deusq; per gratiam & opem suam, introuersionem hanc reuerà perficiat, ipsi fundo illabatur, & sic hominem vltra vires eius naturales subuehat, vbi iam ipse homo in Deo constituit. Quod si querat aliquis, vti ad hæc compendiosius aptiusq; coaptemur: respondetur illi, per hoc q; quisque sui esse inhabitator sedulus, ac perpetua quadam introuersione sese in se recipere discat. Ibi nanq; reuerà lux radiare sentitur, ibi inspirationes, motus, instinctus sancti spiritus audiuntur, quos & cum diligetia homo sequi debet. Sanctus quippe spūs absque intermissione suos trahit, vrget, impellit: Sed hoc exterior homo non intelligit. Inuitat ille & mouet ad nuditatẽ, puritatem, simplicitatem, quietem. Contra verò natura & sensualitas, mundus quoque & satan, ad multiplicatẽ, externas occupationes, inquietudines, hortantur incitatq;. Hęc autem omnia internus quisque & deuotus in seipso diligenter aduertere debet, quo Deum suum intra se sentire possit: iugiterq; secum habitans, Deo locum præbeat, quo suũ ille in ipso queat opus moliri. Locus enim Dei, non nisi intüs est. Regnum quippe Dei intra nos est, qui proinde eò venire recusat, vbi thesaurus est, non est certè q; se queratur pauperẽ, seq; thesauro frustrari.

quò deus, quò mundus & satan hortetur.

Luc. 17.

Sicut prohdolor multi inanissimè eoque runtur, nihil sibi præstari à Deo, se à Deo non trahi, nec se ipsum intra se sentire. Quid enim solli imputare habet, si radios suæ lucis ad interiora domus minimè diffundat, qui se nestras omnes, per quas lumen recipiendum erat, obstruit & occludit? Hinc beatissimus Augustinus ait: ego erraui sicut ouis quæ perièrat, querens te exterius, qui es interius. Circuui vicos & plateas ciuitatis huius mundi, querens te, & nõ inueni, quia malè querebam, & vbi tu eras, ego non perueniebam: Tu intüs eras, & ego foris: Tu propè, & ego longè. Quod si ego peruenissem vbi tu eras, ilicò te inuenissem. Et rursus idem ait: Serò te amaui veritas tam antiqua & noua, serò te cognoui veritas eterna. Sanè quisq; veritatẽ omnem inuenire desiderat, intüs querat oportet, interioremq; animæ suæ fundum per amorosas adspiratiões & affectuosas suspiria ad Deum, cumq; humilli resignatiõne nunq̄ non patefaciat, se directè sub Deo collocet, & nec retrò, nec antè, nec circa se, sed cõtinuè sursum adspiciat. Et tunc diuinitatis effluxus, eiusdemq; faui dulcissimi, qui sine cessatione manãt, nec vnq̄ manare desinũt, in ipsum profluere poterunt. Sicut enim aqua fluida spontè vasi aptè supposito, debiteq; collocato illabitur: sic & quando interiora nostra deo subiiciuntur & accommodantur, Sol diuinitatis, qui occasum nescit, nec obscuratur vnq; micantes radios suos in fundum ad se conuersum dirigit, instar solis huius corporei, qui splendorem suum in terram sibi directè substratam diffundit: & sicut hic, vbi nullum obstat medium, ibi primò oēs humores, exhalationes, sordes ex terra attrahit, ipsaq; calefacit, purgat, exiccãt, & ad sphærã usq; suã adducit, vbi crassi illi vapores in tantam abeunt lucem & puritatem, vt instar stellarum fulgeant: sic & homini interno ac introuerso, Deoq; sine medio substracto, vsuenerẽ solet. Enimuerò sol diuinus in eius præclarum fundum cõtinuè lucis suæ mittit radios, dulciq; splendore suo omnem impuritatem & terrenæ delectationis vaporem extrahens, ipsum spm̄ magis ac magis sustollit, donèc ad suæ diuinitatis adducat sphærã, ipsumq; profus diuinum efficiat, ad eò vt iam huiusmodi homo Deum sibi multo p̄sentiosem sentiat, inueniatq;, q̄ sit vel ipse sibi, vel ali-

Similitudo pulcra.

ud quodcunque: ipsumque in fundo suo multo fulgere lucidius, quam sol iste corporalis oculis suis externis resplendeat, atque adeo se cum ipsa luce vnum experiat. Inquis cuiusdam Theologi sententia est, multos ad eternam admittendos beatitudinem, quibus familiaritas & viciniora queque Dei adeo incognita erunt, ut alicui in pago semper enutrito, prorsusque rustico homini, qui nunquam versatus in palatio, nunquam ut se illic gerere deberet, institutus esset, quibus eum verbis & moribus regiam oporteret salutis & alioqui maiestatem. Neque id cuiquam mirum videri debet, quando multos inuenire est, quod pluribus annis religiosum gestarint habitum, & ab omnibus inter bonos numerari, immo & esse cupiant, qui tamen adeo sibi sola putant externa sufficere, ut de secretiori familiaritate & vnione cum Deo, non magis scire aliquid, vel percontari, vel experiri studeant, quam de Soldano Aegyptio. Ita, inquam, hæc ab eorum memoria & amore aliena sunt, quasi nihil ad ipsos attineant. Et si fortassis de rebus diuinis sermo habeatur, ita hunc intelligunt, ut Græcus aliquis Latinum. Psalteria multa & preces suas longas solis labijs persoluisse, aridaque obedientia suæ opera sensibus externis utcunque peregrisse, factis abunde sibi credunt sufficere: vniat se Deus quibus volent, nihil hoc ipsorum interest. Si verò foris aliquid in oblati vendecunque vel honoribus, vel commodis, vel rebus delectabilibus proficere se posse speraret, nimirum cerneret, quam hæc ad se pertinere arbitrarentur. Et quid mirum, si dum isti ad Deum quandoque perueniunt, veris ac deuotis Dei amicis & sint & erunt semper nimirum inæquales? Cæterum internus quisque super custodiam suam diligentissimè stabit, attendens, ne quid fortè extraneum, inæquale, vel alienum luci illi intus coruscanti sese admisceat, siue sint imagines, siue cogitationes, siue quælibet multiplicitas intus vel foris. Sepè nanque fieri solet, ut dum hæc Dei dona negliguntur, densissimas hominibus incurrat tenebras, siccitatem, insensibilitatem, insipiditatemque, adeo ut omnia virtutum exercitia in nauisem illi vertantur, & iam diuinorum omnium propè sit inscius: quæ Dei sunt & diuina, cruciatum illi magnum & poenam ingerant: & se nec cogere, nec extendere, nec vrgere possit

Abac. 2.

in Deum, nesciens propemodum, quò se vertere debeat. Sed in his omnibus patiente se exhibebit. Neque enim ob huiusmodi casus asperos, spes omnis salutis ablata est. Ideò nanque, fidelissimus Deus ista interim permittit, ut cautiorem reddat hominem, quo sibi deinceps tanto sollicitius attendat: (quod enim facile obtinetur, iam adeptum, minori custoditur diligentia) vel idcirco etiam, ut gratiam suam homo sibi minimè ascribat, suam exiguitatem agnoscat, Deo tanto sit gratioꝝ, omniaque diligentissimè cum vniuersis viribus ac sensibus, omniaque voluntate ac facultate sua in Deum refundat referatque. Sanè quanto ipsa reuersio ac introuersio fortior, efficacior, purior fuerit, tanto queque in eternitate Deo vicinius, sublimius, dignius, interius perfruetur. Et quantum illius defuerit, tantum & huius deerit. Sic enim omnes illi beatissimi spiritus, omnem dignitatem ac celsitudinè suam sola fortissima ad Deum conuersio meruerunt, qua nimirum velut sub vno momento tam id quod habent, quam quod vnquam habituri sunt, obtinuerunt: ita & hominibus singulis id à Deo concessum est, ut innumeris vicibus sese ad ipsum conuerrere queant, donec & ipsi plenam obtineant felicitatem & beatitudinè. Nec enim aliud quod momentum est, quo non homo mirabiliter ac ineffabiliter vicinius profundiusque in Deum perungere possit. Ipsa autem conuersio siue introuersio si integra veraque sit, solumque Deum purè ac nudè intèdat, quoties renouatur, toties nouam gratiam, nouam puritatem, nouam lucè, nouam confert vicinitatem. Hic iam, oro, attendat quisque quantum illi negligat, quod sine vilo timore ac sollicitudine, & absque his vitam agunt, quod facile ad hæc sublimia possent pertingere, sed ob suam negligentiam, torporem, ignauiam, eis perpetuò sunt carituri. Planè si quis singula semina dum fortasse vel auenam, vel viciniam sereret, pro voto vel arbitrio suo in smaragdos, sapphiros, aut margaritas mutare posset preciosissimas, & tamen nollet: dubium non est, quin ab huius mundi amicis stultissimus ac negligētissimus iudicaretur. Sed longè incomparabiliter maiora negligit, qui se non totis viribus, totaque voluntate ac desiderio ad Deum Opt. Max. dulcissimam originem suam, intro recipit, eius se gratissimè resignare

Facile acq̃ sitū, facile perdi.

Momento omni ad deum pertinēgi posse.

Negligētia homi q̃ta.

Quibus ser. vitijs obnoxij etiam amici Dei.

- I. terquam in me solo, delectationem queerunt, nec mihi soli aduersa quælibet sua querunt, ut eos per meipsum consolares, qui tamen eorū vnica & omnimoda esse volo delectatio. Secundum est, quod in vnum congregati, de rebus vanis vanissimè loquuntur, & mei nominis nec parua mentionem faciunt. Tertium est, quod dum ad ipsos venio, cor, animam & sensus eorum meipso, omniaque delectatio & amore repleturus, adeo sunt distracti & occupati, tot rebus impliciti, tot imaginibus depicti, ut citius per dolor retrocedere compellar. Quartum est, quod sub habitu sanctæ religionis, nimis molliter, sicque tepidè mihi seruiunt, & vix paucissimi pure intentione & amore prosequuntur: singuli verò, quauis latèter, que sua sunt in me queerunt: suumque, & non meum, honorem affectant expetuntque. Quintum est, quod suis mihi sumptibus militare nolunt, sed eorum me obsequia vel consolando, vel sensibilem deuotionem aut scientiam infundendo, vel aliquid tribuendo, redimere oportet: dumque ista cessant, simul omnes eorum conatus frigescit & diligentia. Sextum est, quod omnium eorum cordibus præstò sum, meque sine cessatione omnibus cum omni dilectione, solatio, bonis atque donis meis exhibeo, & tam per meipsum que creaturas omnes adhortor, ut me pauperem mendicam & fidelem commonitorum suscipere velint: & non est penè qui faciat. Omnes non me, sed mea, queerunt & amant: dumque vehementissimum erga se meum nolunt amorem perpendere, ineffabile sibi damnum irrogant. Homo quidam à Deo scire cupiebat, queenam illi vita gratissima foret. Vidit ergo in visione quadam Dñm Saluatorem in forma

Paradigma seu vitio.

speciosissimi adolescentis, & ante ipsum tres positos homines. Vnus coram ipso in terra ad pedes illius iacebat prouolutus, extendensque manum suam Dñs, tenebat eam super illum. Alius illius aditabat vultui, & licet illi admodum vicinus esset, non tamen adspexit Dñm, sed tergum illi in faciem vertebat. Tertius à terra ante dei vultum subleuatus, caput illius vndique circumuolabat. Tum ergo homini illi reuelatum fuit, quod is qui in terra iacebat, illos designaret, qui suis semper conceptibus, institutis, exercitijs externis, vitæque ac iugè laboribus, ut est, dicere, cantare, legere, venias accipere, & his similia, per sui capitis iudicio inhærent, qui pro sua inquietudine, suaque multiplicitate ad Dei conuersionem faciem suam attollere nequeunt. Super ipsos tamen piissimus Deus benignam manum suam extendit, in eis cupiens operari, expectans interim, si fortè tandem expeditos quietosque eos inueniat. Cæterum instituta ipsorum & exercitia relinquit eis: non enim cogit aliquid maneat qui manet. Qui verò diuino assistebat vultui, illos designare cognouit, qui amplius eleuati expeditique sunt, non iam suis proprijs conceptibus ac institutis, ut priores illi, inherentes. Verum sæpè eos ad virtutū exercitia extrouerti oportet, dum alijs præesse coguntur, eisque docendo, consolando, diuersis modis inseruendo, loquendo, scribendo, aut sibi impositis obsequijs subuenire habet. Et licet in hac multiplicitate puram habeant intentionem, homo tamen interior sensuali operatione non nihil cōstringitur, capitur, obsecratur, ut pro ea vice Deum in spiritu clarè nequeat intueri. Mox autem ut sese verterint, diuino vultui coram assistunt, ipsumque Deum in spiritu suo, & in ipso fundo expeditæ ac liberæ mentis suæ, nihil nisi Deum, volentis & intendētis, velut sub ictu vno adspiciunt, & tunc ipse in eis repente velociterque operatur. Porro tertius ille à terra subleuatus, & huc illucque circumuolans eos exprimit, qui ab omni actu exteriori terrene occupationis sese excutiunt, custodiuntque, & à cunctis rebus exterioribus sese expediunt, quo Deus ipse sine cessatione, sua in eis opera pro gratissima voluntate sua peragere queat. Hi planè inter cælum & terram volat: profectus eorum instar nubium velocissimus est, nec vlli omnino creaturæ vel tenuissimè affi-

Tres hominum formæ diuersæ, quid sibi velint.

I.

II.

III.

ciuntur, liberi & expediti prorsus ab omnibus, nec vlli omnino quomodolibet adstricti. Ceterum vt vniuersis melior est Deus, ita & actio opusq; illius cuncta mortaliu omnium precellit opera. Et quia isti Deo locum in se prebent operandi, prae cunctis ei mortalibus gratissimi sunt: ipsorumq; esse, & hoc quod ipsi sunt, iucundius acceptiusq; est illi, quam omnium hominum actus & operationes.

De passione Dominica, & quaedam aliae pie institutiones.

CAPVT XXIX.

Pia aliquot Christi monita.

I. **D**ominus noster Iesus Christus sic cuidam ait in spiritu: Cum deuote orationi vacas, tunc me a summo caelorum ad te vsq; adducis: ibiq; iam ita familiariter tecum ago, vt loletamicus cum dilecto. Secundum, quoad te ipsum ex amore vel in commodo priuato, vel in proximi obsequio, qualiacunq; sint illa, pure mei solius causa exis & abnegas, tunc mihi conformaris in eo, qd me sponte ad crucem obtuli, quo tibi succurrerem, & caelesti patri meo plenissime reconciliarem. Tertium, quando me interioribus animae tuae contemplaris oculis, prout sancti omnes fecere, ceu arbor verno tempore florum amoenitate gratiosa in oculis meis appareas. Quartum, quando mihi pro admirabili illo de paterno corde processu, & in hoc teterrimum exilium & ad crucem vsque & turpissimam mortem descensu, gratias agens, me tibi velut ob oculos constituis, quasi haec omnia coram intuereris, mecumq; simul haec ipsa & quicquid vnquam amici mei sustinuerem, perpeti velles, iam tunc ita intra te habitare me scias, sicut rex potentissimus in suo palatio comoratur, qui dum in omni regno suo iusta decernit iudicia, ab omni bellico tumultu suae ditioni subiectos vindicat. Quintum, cum impedimenta omnia remouens, ac creaturarum labetium omnino obliuiscens, cunctis viribus tuis te subleuas, atque supra tempus in me subuolas, raperis, excedis, adeo me totius meae obliuisci facis excellentiae, vt me in animam tuam demittere cogar, quo in ipsa a caelesti patre meo ineffabili modo generer: quo simul & te mihi adopto in filium, caelumq; & terram intra te dispono, moderator, gubernor. ¶ Cuidam vero Dei amico

Paradigma.

preclarus quidam diuinus que apparebat spiritus. Inter alia, quae ille cum isto loquebatur, hoc quoq; interrogabat, quoniam maxima purissimaq; ad proximum pertingendi finem via foret. Respondit spiritus, Hanc esse, si quis cum ingenti amore ac gratitudine, Saluatoris intra se passionem circumferat, atque illam vitam & moribus intus & foris exprimere curet, attente considerans, in quo culpabiliter agat, in quibus vitam Dnicam sit dispar, quid vel odio vel amore se afficiat, vt huiusmodi imperfectionibus, ex dilectione pro qualicunq; sacratissime mortis Christi compensatione moriatur, & quia foris pro Christo animam ponere iam necessitas nulla indicit, (quod ex vehemētissimo diuinitatis amore sanctos martyres fecisse legimus) saltem voluntati delectationiq; propriae intus simul & foris renunciet. Hoc namque prae omnibus, quae a nobis ipse requirit, deo nostro perquam gratissimum est. Nec dubium est, quin per hanc viam gradientes, clementia saluatoris ad compediosiores secretissimasq; semitas suas, & ad occultissima, singularissima, felicissima, intima diuinitatis suae perducatur, per hancq; susurrata: quibus alioqui percipiendis nemo secure se applicat, nemo ad contemplationis quietem tutum adspirat, nisi qui per hanc viam, per naturam suam in spiritu quam in corpore mortificatione, intus & foris vigilanter incessat. Porro quis in huiusmodi mortificationis studio seipsum perfectius veriusq; deserit, exit, abnegat, in ipso quoq; aeterna veritas sese aperitissime ac lucidissime manifestat, simulq; ipsum in secretam caliginem, quietum silentium, profundam diuinitatis abyssum, vbi vera est in Deo requies, perducit.

De virium anima distinctione, & earum in Deum intrusione, & vt quisq; sua debeat vocationi satisfacere.

CAPVT XXX.

Ante omnia hoc vel maxime curandum est, vt suam quaeque vocationem attendas, simul diligentissime obseruet, qui modi, quae ve exercitia diuinitatis in se amorem accendant vehementius, seq; fortius viciniusq; in Deum perducant: atq; haec ipsa prae omnibus sebetur. Quod si ea solum in actione, in formis ite ac imaginibus sita sint, nouerit plane

Quid a nobis praeceptum exigat?

Vocatio cuiq; sua attendenda, & quod deinde obseruandum.

ne haec viciniora non esse, si ad excellentissimum illum modum ultra omnes formas & imagines in ociosam quietem, in solitariam illam vnionem, in quam suos electos dominus se ducturum, ibiq; ad corpus locuturum promittit, attingere possit atque confurgere. Hic namque modus, longe illo priori excellentior est: ad quem tamen qui assurgere non valet, priori illi recta puraq; cum intentione insistat. Sicut namque Dominus ait, In domo patris eius mansiones multae sunt. ¶ Porro diuinus ille Dionysius quatuor homini partes inesse dicit: quas, si ad excellentioris vitae statum pertingere velimus, diligentissime nos obseruare conuenit. Prima & infima est ipse exterior homo, in quo multiplex est numerositas sensuum, virium sensitiuarum atque membrorum, & horum singula suum modum suumque actum habent. Secunda, hanc excedens, est ipsa anima cum diuersis viribus suis & actionibus earum. Tertia, quae & praecedentes longe superat, & est supra tempus, ipsa est intelligentia. Quarta, his omnibus superior, est ipsa deiformis vnitas, quae est excellentissima quaedam deiformitas, & inestimabilis ineffabilisq; DEI in anima vicinitas, ad quam si quis pertingere vult, in alijs praedictis partibus quodammodo transformetur oportet, ita vt corpus suum castigans, velut in animae conditionem transferat, & animam in intelligentiam in spiritu, & intelligentiam in deiformem transformet vnitatem. Quod quae ratione faciendum sit, iam edocebimus. Primum itaque exteriorem hominem suum, id est, propensiones, consuetudines, mores, verba, actus, conuersationem, gestus discutiet, probabit, perscrutabitur, vtrum videlicet haec omnia sicut oportet, in captiuitate redacta, religata, restricta, edomita, castigata sint, sicut Apostolus ait: Ephes. 5. Fornicatio autem & omnis immunditia aut avaritia, nec nomine in vobis, sicut decet sanctos, aut turpitudine, aut stultiloquium &c. Sic namq; corpus cum vniuersis viribus, sensibus, actibus suis, in omni exteriori opere, quantum fieri potest, omnino spiritale erit, & spiritus quandam proprietatem assumet, ita vt vnde cunq; magis spiritale, quam carnale appareat: prout de S. patre Dominico legitur, quod corpus illius frequentissime in aera subleuabatur, ac si caro ipsa diceret: la meae cras-

S. officii in aere rapere.

itudinis & ponderis oblita, spiritus quandam proprietatem indui. Legitur de eodem sanctissimo patre, qd sero domum rediens, foribus vndique monasterij occlusis, & fratribus iam fortasse quiescentibus, ipse & socius illius clausis ianuis ad interiora monasterij penetrarint. Ibi plane moles carnis, spiritus quandam fuerat proprietatem adeptus. Alia pars hominis, quae vel anima vel spiritus dicitur, in duas partes secari potest. Prima, eademque superior, pars est pura quaedam substantia, vbi & anima spiritus habet vocabulum, & sursum operatur. Altera pars infra ad corpus respicit, vbi & hoc ipsum animae sortitur nomen. Iuxta hanc sui partem deorsum agit, vitamque & motum corpori subministrat, illuminat, & rationabiles sensus efficit, sensualem habet prudentiam, in phantasia agit ac operatur, & rerum exteriorum confert discretionem. Animae vero suprema portio, haec alteram longe excedit, nec aciem suam vnquam ad inferiora reflectit: pura autem substantia existens, in superiora suos defigit obrutus: nec villo loco, tempore vel materia, in suo opere indiget: penitus namq; spiritale & abstractum quid est, veritasq; se ad intelligentiam. Porro inferior animae pars, quae deorsum respiciens, naturae ipsi afficitur atq; blanditur per sensibilibus imagines & phantasias, creaturarumque oblectationes, illa plane seipsam cum vniuersis viribus suis, totaque facultate sua, sursum ad spiritum atque intelligentiam deberet conuerrere, vbi iam non nisi intellectualia, aeterna, spiritalia bona saperet, eique intus relucere, vt omnis omnino conuersatio illius cum D. Paulo ageretur in caelestibus, ac fidenter cum eodem dicere posset: Vt Gala. 2. uo autem iam non ego, viuit verum in me Christus. Sane dum sic inferior ista portio in superiorem, id est, intelligentiam, sese erigit, & tempus excedimus, & spiritus quandam synceritatem puritatemque in eadem gustamus intelligentiam. His autem, vt dictum est, longe adhuc superior est deiformitas illa, siue vnitas deiformitatis. In hanc altissimam (vt ita dixerim) supersensualitatem, intelligentiam sese recipere, lumen suum obscurare, a suo interim vacare opere, ipsumq; abnegare, totamque se velut cecam & mutam, in vastissimam illam occulte ac immense diuinitatis immergere debet caliginem. Atq; hic intellectus ipse, GGG 4 omni:

miri quiddam

Philip. 3.

Gala. 2.

omnino mutus efficietur. quod em in hac caligine sentitur, nulla capit ratio, nec verbis explicat vllis. Nec enim modus aliq; aut forma ei tribui, nec sermone quolibet enuciari potest. Huc quoties, Deo fauete, homo admittitur, pro illa sui parte nec in hoc seculo neq; in hoc tepore est, sed tempus omne transcendens, quandam aternitatis assumpsit, proprietate. Hic, prius vera quedam aternae vitae dat degustatio seu pguatio: adeoq; saluatoris hic illa coplef sententia, qua ait: Petite, vt gaudiu vestrū sit plenu. Reuerā nāq; iuxta Bernardum, plenum hic gaudium est, sed tamen necdum vsquequaq; perfectū. Hoc em in illa sola aterna vita speramus, vbi ipsum gaudium firmū ac stabile perseverat in quodā immobili Nūc aternitatis, nec vnq; interrūpitur. Hic verō in isto tepore, in quodam cōtinuē dilabete Nūc positi sumus. Quisquis aut seipsum profundius in illud immobile Nunc, cum omni mēte, omniq; interna actiōe sua erigere ac immergere studuerit: ille proculdubid etiam perēniter longē pfundius, sublimius, verius, nudius superessentiali diuinitate perfruet, eiq; profūdus immerget. Deniq; modus iste, licet vnus sit, & quaedam immersio siue liquefactio dicatur in Deum, multos tamē diuersosq; gradus habet, itā quod vnus in isto longē precellit aliū. Quanto em quis huc verius, diligētius, ardētius accedit, & in ipso accessu suo, omni ppria quāsitio- ne depulsa, solius dei intētiōe mouet, eo & in Deum conscēdit sublimius. Cæterū melius veriusq; nō accedit, quā per dominū saluatorē, eiusq; supdignissimā passionē, per filiū videlicet in patrem. Aiunt Theologi, patrē in diuinis, fontē & principiū esse. Ex ipso nāq; verbū illius aternū relucet & Spūssanctus, pcedit, pmanatq;. Tria hec lumina (si sic dicere fas est) in vna simplici diuina subsistēte essentia refulgēt. Quisquis autē lucis huius fulgores optat suscipere, omnis in eo lux alia obfcurata sit oportet, quiq; hāc intueri desiderat, eū ad oēm alienū adspēctū ceu cæcutire necesse est. Deus enim libera quā- dā ac nuda essentia est. Vndē & spiritū illū q; huic purissimā nudāq; essentiae iungi debeat & accōmodari, nudū similiter, vacuū, liberū esse oportet, adē vt si im- mēse illius sanctitatis arcana & occulta ve- lit intelligere, ab omnibus etiā illis, quē ali- quod eius sensualitati fomētum præstare

Ioan. 16.

Fons Tri- nitate, quis.

possint, nudum esse necesse sit. Inde est, qd & facer ille Dionysius, cōepiscopo suo Ti- motheo scribens, ait: Cū iam deinceps, amice dilectissime, charissimi instituto- ris nostri Pauli suauia atque solatij plena verba, corā audire nequeamus, omnibus postpositis, nudē ad Deū ipsum acceda- mus. Id autem fieri nō potest, nisi omnino clausis oculis, & sensibus ad interiora re- ductis: sicq; supra omnē cognitionē in oc- cultā illius pertingamus vnitatē, ad instar sacratissimi Hierothei, qui per hoc quod Deum patiebatur, ad diuinorum perue- nit notitiam secretorum, ad quam nos so- la operatione nostra haudquaquā ac- cedere valemus.

S. Diony- sius.

Rationes aliquot diligendi inimicos.

CAPVT XXXI.

Eptē rationes sunt, ob quas dominus ac redemptor no- ster Iudam proditorē, capi- talēq; inimicū suū, apud se benignē pertulit. Prima est, vt dum cōtinuē illum ob oculos haberet, passio dolorq; suus assiduē renouaret & recrudesceret. Sicut enim in diuina perpe- tuaque sapientia sua, quæ passurus erat, omnia præsciebat: itā nihilo minū & ho- minis à se assumpti oculis hęc eadē semp esse volebat obuia. Vndē & continuē sua illi passio renouabatur. Secunda est, vt qd de inimicorum dilectiōe verbis doce- bat, exēplo adstrueret. Tertia, vt nos edo- ceret, nullam nobis subterfugiendā cha- ritatis occasionem superesse, quin in ea nos semper exercere possimus. Quarta, vt toti mundo, qui ex sua malitia ad bo- norum extermiū propensior est, exem- plum præberet, nē, dum quandoquē Iu- dā imitatores exurgerent, quos ipse plu- rimos fore non ignorabat, bonos simul cum malis ille extingueret atque deleret. Quinta, vt si fortassis inter veros ami- cos suos Iudas aliquis oriatur, non idēo desperent, nec animo deiciantur amici sui, sed ipsum benignē tolerant, sicut & ipse Iudam. Sexta, vt quia ex aterna dile- ctione in hunc mundum aduenerat, suq; nobis infinitā misericordiē & amoris ad- duxerat exercitiū, hoc ipsum in suo pro- ditore cōpbarer, cui æquē vt electis ami- cis suis beneficia multa cōferebat, ne quā illi facinorosi operis, quod ex peruerfa volūtate suo animo cōceperat, occasione præberet.

I. II. III. IIII. V. VI.

præberet. Iam enim ab aeterno præsciue- rat, ab illo se in mortem esse tradendum. VII. Septima, qd quauis ab aeterno præcogni- tum haberet, Iudam sui proditorē fore, tāq; enorme scelus suapte malitia aggressurum, nequaquā tamen ad illud ipsum crimē legitimoq; sceleris illius ipse cau- sa fuisset, quod nefas est credere, cū Iudas potius causa fuerit, sed ipsum instar alio- rum electorum suorū benignē pertulit, quo ipsum non ad desperationem, sed ad fiduciam & spem bonam erga suam mise- ricordiam prouocaret, quod ex illis aper- tissimē verbis colligitur, quæ in nocte ca- ptiuitatis suę protulit: Amice, inquit, ad quid venisti? Quibus utiq; verbis ex abyf- so fidelissimæ charitatis suę, ipsum ad sui cognitionē, & ad fidendum diuinæ mise- ricordię ac bonitati suę, inducere molie- batur. In hac planē dilectiōe sua nō ver- bo, sed opere & veritate, nos Christ' edo- cuit, eundem erga amicos & inimicos di- lectiōis affectum habendum & beneuo- lentia. Ad quod alioquē etiā alijs decē & I. septem rationibus incitatur. Prima est, quod inimici nostri equē, vt amici, sacro baptismatis fonte abluti sunt: Ideo que fi- dei dignitas in ipsis veneranda est. Secun- da, quod eundem omnes patrē habemus, III. à quo & omnes conditi sumus. Tertia, qd omnes ad imaginem summe Trinitatis fa- cti sumus. Quarta, quod omnes in eius di- uina sapiētia permanētē quandā ideam V. habemus. Quinta, quod creator ac Do- minus noster omēs nos aeterno perpetuē dilectiōis suę incendio prosequitur. Se- xta, quod in perennis charitatis suę ebul- litione equalem nobis omnibus dilecti- onē in humanę naturę assumptione exhi- buit. Septima, quod in eodem amore suo pro nobis omnibus mortem excepit ama- rissimā. Octaua, quod verisimiliter spe- rare licet, immō & præsumere debemus, inimicos nostros ex gratia Dei, aut esse, aut fore quandoq; excellentissimi meri- ti, dignissimēq; mortis Christi ac aternæ illius capaces hereditatis. Nona, qd ipse fi- lius Dei, cunctiq; amici illius, huius nobis dilectiōis exēpla copiosissima relique- runt. Decima, qd idem dominus ac Salua- tor noster hunc nobis amorem præcipe- re ac per seipsum docere dignatus est. XI. Vndecima, qd amicos diligentes, amorem hunc ex natura procedere vereri possu- mus: inimicis autem dilectiōis affectum

Matt. 26.

Rationes decē & septem.

& obsequia impendentes, hanc ex gratia charitatem oriri, certō cōfidere valemus. Duodecima, quod quisquis iniuriam ir- rogat conditori, omnes similiter creatu- ras iniuria & cōtemptu afficit. Vndē cū nos spontanea malitia nostra sepē contu- meliam intulerimus creatori, primō quidē nobis ipsis vel maximē infensi erimus: dehinc inimicos nostros tanquā dignif- simum DEI flagellum, quod nostris ini- quitatibus iuste meruimus, humiliter ad- spiciemus. Decimatertia, quod etiā nul- lius malitiæ nobis conscij sumus, ex verā tamen humilitate, ne fortē DEVS eam in nobis agnoscat, verendū nobis formi- dandumque est, atque hac consideratio- ne quancunque inimicorum persecuti- onem, tanquā dignissimum Dei flagel- lum, ex amore nobis ab ipso transmissum suscipere curabimus. Decimaquarta, qd tametsi non solum nostro, sed & DEI si- mus iudicio innocentes, ipsum tamē ini- mici odium, tanquā dignam Dei corre- ptionem, ex perpetua nobis ab ipso dile- ctione transmissam suscipiemus, certi qd per hanc cautos nos efficere parat, quo in humili semper, prouida, tremulaq; nostrā custodia persistentes, illius iustam iram haudquaquā incidere mereamur. De- cimaquinta, quod inimicos nostros ne- que purius, neq; deo gloriosius, neq; ipsis salubrius, neq; nobis vtilius, quā studi- osa diuinaq; possumus dilectiōe lucrifa- cere. Decima sexta, qd nec inimicos effica- cius compescere, nec exteriorem hominē nostrum melius in quietem redigere, nec animę maiore pacē ac tranquillitatē asse- qui, nec ipsum deniq; spiritum Deo vici- nius vnire possumus, qd vera illa diuinaq; charitate, qua inimicos peridē vt amicos diligimus. Decima septima, qd ea diuini amoris conditio est, vt amet. Vndē si ex ipso amore queras, cur amet: respondet, eo qd amor ipse sum. Et si pereontari per- gas, cur & inimicū diligat: respondet, Oēs ego & amicos & inimicos amore comple- ctor: & idēo diligo, qd diuinus amor sum, qui in me ipso omnia amo in omnibus: im- mō idēcircō prorsus amo, quia nō possum non amare. Virgo quāsdā sanctioris vitæ, Paradi- cū iam morti esset proxima, quibus vfa gma. fuisset exercitijs, requisita, respōdit, in qua- tuor se potissimē exercitatā, quibus & Dei pro suo arbitrio potēs semper fuisset. Pri- mum est, inquit: Quisquis me iniuria vel mole-

XII.

XIII.

XIII.

XV.

XVI.

XVII.

Quatuor notabilia.

molestia quavis afficiebat, huic ego specialiale quoddam beneficium rependere curabam: quod, nisi læsa prius ab ipso, minime contulisset. Secundum: Omnes equè ut meipsam dilexi. Tertium: Nulli quælibet aduersa mea, nisi soli Deo, quæsta fuit: & euestigiò aut consolabar, aut confortabar à Domino. Quartum: Corde semper liberalissima fui, & si quandò foris dare non poteram, saltem animo dabam.

De paupertate rerum temporalium, carnis, animæ ac spiritus: deq; perfecta mortificatione.

CAPVT XXXII.

Riplex hominũ genus est, eorũ qui spiritu dei aguntur siue impelluntur. Primi sunt, qui hoc neque sciunt, neque sentiunt, & tamẽ eis

Spiritus dei acti, quotuplices.

Gene. 27.

Act. 12.

Paupertas quadriformis.

impediò prodest, sicut iacob à fratre suo Esau impellebatur. Alij nesciunt quidem, sed tamen libenter accipiunt, sicut Apostolus Petrus ab angelo de carcere educabatur. Tertij & sciunt & diligunt: & hi sunt perfecti imitatores Christi i vera suspensorum & rerum omnium paupertate. Hęc verò paupertas quadriformis est. Prima est I. omnis terrenæ possessionis, quę rursus in tribus sita est. Primò, ne quid proprij habeatur: Secundò, ut his quę DEO nobis prouidente obueniunt, pro sola necessitate utamur: tertio, ut nulla nobis sollicitudo sit laboribus terrena coaceruandi. II. Secunda est paupertas carnis, quę similiter in tribus consistit. Primò, ut ab omni carnali affectione: Secundò, ut à quavis temporalis comoditate: Tertio, ut ab omni terrena dilectione liberi simus. Tertia paupertas est anime, quę equè tria exigat. Primò, ut à cogitationibus: Secundò, ut ab affectionibus ac desiderijs anime liberi & expediti simus: Tertio, ut ipsa anima omni diuinæ consolationi atque dulcedini renūciat. Quarta paupertas spiritus est, ad quam etiam tria spectant. Primum est, memoriam ab omni creaturarum imagine: Secundum, intellectum à visibiliũ formis expedita habere: Tertium, nẽ voluntas vllam vel in donis Dei, vel in quibuslibet creaturis delectationem habeat siue requirat, sed in diuinum prorsus resignata sit beneplacitum, immò & amissa in illo. Hinc insignis quidam Theologus ait, non deesse qui clariora quędam agant miracula, quàm vel ipse gregis Apostolici

vertex Petrus, vel omnes alij sancti, mortuos suscitado, cęcis visum & claudis gressum restituendo, patrãrint. Hi sunt qui suis reluctantur voluptatibus & oblectamentis, & in omnibus illis quę non necessitas, sed sola poscit delectatio, suę renunciant voluntati. Et reuersà huiusmodi superflua & delectationis fomenta, pro Dei amore despiciere, ac seipsum in illis frãgendo superare, dubium non est, quin Deo longè sit acceptius, quàm vel mille defunctorum reuocare ad superos. Quãlibet enim exiguum sit, in quo sibi ipsi quisq; resistit, ut est, vel verbum excusationis seu defensionis superprimere, vel aliquod similiter verbum, quod neq; contristare, neq; officere, neq; tamen etiã prodesse alicui possit, sed pro sola sui inani recreatione cum aliqua voluptate diceretur, pro DEI amore nõlle proferre, & sibi ipsi viriliter resistendo, illam in seipso delectationẽ extinguere & mortificare: dici non potest, quãtum placeat æterno iudici Deo. Immo dicere nõ vereor, posse huiusmodi studio animam de purgatorij educi carcere. Sanẽ mira illa quę sancti olim faciebant, non sua, sed Dei virtute, nec absq; delectatione perpetrabãt. Hic verò suę quę nature, licet infirmę, quam hic funditus mori oportet, relinquit. Hęc aut mortificatio si ex amore procedat, longè Deo gratior est, quàm vel innumeris vita defunctorum vitam restituere. Sed dicat fortassẽ aliq;: Cum summa hominis perfectio in integra sui mortificatione, & interioris hominis expedita ac libera quiete, cum sopitis & ineffabili puritate ad angelicam similitudinem sursum attractis viribus, sita sit: quid causę est, quòd rara de huiusmodi perfectione volumina sunt edita, quę non passim ad hanc omnes instituantur? Huic quæstioni supernaturali quoddam modo à Deo hoc pacto responsum fuit: Rudiora quęq; præcedẽtium amicorum meorum duntaxat scripta sunt. Nam quę potiora sunt, vulgus hominum nõ capit. Deindẽ si passim omnibus interna illa requies & ocium innotesceret, omni profectò exteriori exercitio ac mortificationis studio, quod dura sunt imperfectis, posthabitis atq; neglectis, ante tẽpus sese interioribus traderet exercitijs: vnde postmodum grauẽ acediam & bonorum incuriam operũ incurfuri essent. Quotquot em nunc temporis viuunt, omnes ferè quę sua sunt, querunt in omnibus: potissimè verò

Cur de mortificatione spiritus tualis pauci scripserint.

com-

commoditatem suam, idq; iam multo magis, quàm vllis retrò temporibus.

Quomodo nocte ac die exerceri debeamus, ut Deus intra nos nasci, atq; per nos operari queat. Et de quinq; donis Dei, & sex alis Seraphim.

CAPVT XXXIII.

Visquis ad hoc pertingere volet, ut Deus in ipso sine cessatione nascatur, sicut in illa æternitate à cælesti patre suo gignit, tali se preparatione ad hoc coaptare debet: Interioris exteriorisq; hominis sui indefesso studio curam geret perpetuã, ipsumq; exteriorem hominem cum externis sensibus, corporeis viribus, ac naturæ suę oblectationibus, quas illa querit in cibo vel potu, siue somno, in sedendo siue iacendo, siue qualibet sensuali voluptate vel societate, quam nulla comitatur necessitas, quoruncunq; etiam sit illa, fratrum, aut sororum, aut aliã sanguine iunctorum, omninò prosternet, deiciet, extinguet. Similiter prauos mores & consuetudines suas pessundabit, omnemq; externam naturæ sensuumve abijciat curam seu sollicitudinem, omnibus istis velut mortuum sese exhibendo atque ducendo, sicut Apostolus ait: Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Porro interiorem hominem suũ supra se in Deum referet dirigitq; neq; ad dexteram, neq; ad sinistram respiciens, quo cũ Apostolo dicere possit ex sententia: Quæ quidem retrò sunt obliuiscens, ad ea verò quę priora sunt, extendens me ipsum, ad destinatum persequor. Semperq; in Deum Deiq; beneplacitum cum vniuersis viribus, omniq; mente sua, supra oẽ modum in profunda subiectaq; suis ipsius humiliatione erectus erit: seq; velut Domini pedibus prostratum reputans, neq; ad dona illius, neq; ad omnia illa quę ex ipso queant procedere, neque ad modos villos, sed purè ac nudè ad Deum suos dirigit obtutus, aded, ut si vel omnia dona sua Deus illi infundere velit, suo semper nudo meroq; in hæreat nihilo, hoc solum iugiter dicẽs: O domine Deus meus, nihil omninò meum, sed te solum, tuũq; beneplacitum, & tuum quæro & intendo honorem. Huc verò nullis propriæ voluntatis cõceptibus pertingi potest, sed Deũ absque certo modo sequi oportet. Sæpè

Quid, nasci se deũ vole itij, agendũ.

Col. 3.

Phil. 3.

Deũ sequi oportere,

nanque in hoc statu, quòd heri proderat, hodiẽ officit. Vnde sicut dixi, absque certo modo Deum sequi oportet. Quæ verò ex obediẽtia & debita ordinatione facienda incũbunt, ut est vel legere, vel cantare, vel preces fundere: hæc omnia ita facienda sunt, ac si non fierent, id est, breuiter ac internè. Atque id ipsum etiam in cibo & somno obseruandum est. Et primò quidem somnus breuis erit. Quo absoluto, corpore simul ac mente cum pauore atque dolore sese alacriter erigat, quasi diceret: Proh dolor, etiam nunc hæc putrida mihi caro imposuit. O dulcissima, amabilissima, nobilissima abyssus, fidelissime amator ac Domine Deus meus, en iam iterum tuũ oblitus sum. Post hæc exurgens, cum ingenti humilitate ac tremula timidaq; strenuitate, ter quater veniam sumat, crucem exprimat: dehinc cum vniuersis viribus ac sensibus, totaq; facultate ac virtute sua, sese supra se eleuet, multaq; cum alacritate & viribus extensis in diuinam se abyssum recipiat. quòd autem ad corporis situm attinet, eum modum obseruet, quo magis in Deum promoueri sentit, ut si sedendo magis quàm vel stando vel genuflectendo adiuuatur, (quod probari facillè potest) sessionem potius eligat. neniquè qui hoc pacto Deo vnitur in spiritu, non est quod timeat hic se aliquid negligere, dũ interim suas priuatas preces, vnitiones & exercitia, quanlibet circa imagines sanctas, postponit. Quæ enim ratione exercitia cuncta melius in suo præcipuo vigore cõseruari possent, quàm illum apprehendendo finẽ, ad quẽ tendunt ac referuntur omnia, quęq; omnia pro scopo habet, à quo iam cũ beatis omnibus obtẽto, cuncta reflecti oportet? Ad huius verò exercitij actũ, tres noctis horę sunt eligendę, in quibus ipsum speciali cũ feruore ac deuotione renouandũ est. Prima hora erit vesperti post Cõpletorium: Secũda, media nocte: Tertia, in crepusculo ante solis ortũ. In his singulari studio ac diligentia maiori nos obseruabimus, sicut à domino monemur, dicente: Vigilate ergò. Nescitis enim quandò Dominus veniat, serò, an media nocte, an gallicantu, an manẽ. Nec dubium, quin si ita egerimus, magnificè quandoquẽ veniat ad nos Dominus DEVS, à quo id summoperè petendum est, ut diuinum opus suum, quòd in sanctis suis age-

Sua cuiq; officia q peragẽda

quis cõteplantiõ debeat in raptu situs.

Cõteplantiõ quod maximè congruat tempus.

Mar. 13.

re con-

re cōsuevit, supremo in nobis modo perficiat. Huic verò diuino operi, ne qua id à nobis ratione p̄p̄ediatur, locus, tempus, ocium, spatium tribuenda sunt. In alijs autem operibus, quę per diem agenda sunt, amorosa adspiratione ac desiderio huc cordis oculus est retorquendus, vt in ipso fundo nostro nihil omnino, nisi solus Deus, intendat: & si fortè sensualitas aliò tendere, aut aliud querere vel sentire volet, indè citius est retrahenda, donèc per internum p̄dagogum suum, ipsam videlicet rationem, temperatior moderatiorq; reddatur. In quolibet etiam opere, verbo, ac exercitio, vel breui spatio ad interiora redeundum est: videndumq; si opus illud, aut verbum, aut exercitium intus permittatur, si vel omittere vel exequi liceat: ac deindè, quę hac ratione fiunt vel omittuntur, copia videlicet vel licentia intus obtenta, Deo placere omnino confidere licet. Inter comedendū verò quilibet morsus ea ad minus intentione sumendus est, vt desideremus etiam simul cū quolibet morsu de manu patris æterni dignissimū Eucharistię sacramentum suscipere, nec delectatio vlla, sed pura necessitas ac naturę sustentatio in cibo potuq; requirenda est, ipsumq; dulcissimum nomen IESV simul cum ipso in fundum animę est introtrahendum, atq; dicendū: O amabilis atque dulcissime sanguis Domini IESV Christi, qui ex vehementissimo amoris incēdio effusus es, meo (obsecro) duro ac arenti fundo illabere, qui heu omni magis vigore destitutus es, quam vel ipsa caro cibo corporeo. Atq; huiusmodi adspirationibus inter prandendum, interioris potius hominis semper victuri, quam putridę carnis citò periturg, recreationi refectioiq; studendum est. Sanè quisquis hunc viuendi modum se ipsa seruaerit, si desiderat, si ex corde desiderat, sentiet intra se diuinam illam generationem, de qua p̄diximus: specialiter autem quinque à Deo dona percipiet. Primū est, exterioris corruptibilis hominis neglectus, ac omnis corporeę commoditatis, sensuū, rerumq; labentium oblectationum incuria atque contēptus, ita vt nulla ipsi prorsus honoris vel commodi temporalis, cibi potiusve lautioris, blanditiarūve corporis, fauoris aut inuidię, amoris vel odij, laudis vel vituperij, muneris vel subtractionis cura sit, dicatque cum Apostolo:

Quid cuiq; interdū agendum.

Edēdo qd cogitādū.

Quę quęq; dona quis à deo percipiat.

Omnia arbitratus sum vt stercorea, vt Christi Phil. 3. stum lucrificā. Secundum est, q̄ momen- tis singulis DEO in suo spiritu magis appropinquabit, fietq; p̄sentior, quam vlla res corporea sensibus p̄sens esse queat: Paratusq; efficietur absque cessatione, quoties vel spiritum attrahit, seipsum cū scientia & experimento recenter exhibere & erigere in Deum. Tertium est, quòd veram in hoc seculo pacem obtinebit, ac illius pacis æternę, qua perpetuò fruiturus est, degustationem quandam habere merebitur, hęcq; tanta possidebit auctoritate, vt nemo eam sibi p̄cipere possit: aded, vt si vel omnia destruantur aut pereant, moriantur aut viuant, in suo fundo tranquillus sit perfeueraturus, eo quòd simul cum his omnibus intus in fundo suo diuinę se voluntati immerget, quę dū ei quàm optimè placebit, hoc ipso pacem consequetur verā in omnibus. Quartum est, vera similiter in cunctis foris vel intus ipsi necessarijs discretio, tamq; copiosa illuminatio, vt impulsus omnes, motus ac p̄p̄siones interiores exterioresq; vndè veniant, è spiritu scilicet, an ex natura, facillè sit intellecturus. Alię quoque purę discretiones & occultę veritates, in ipsum & extra ipsum radiantē, ei manifestabuntur. Quintum est, quòd DEVS pater æternus sine cessatiōe æternam in ipso generationem suam perficiet, generationem, inquam, illius æterni verbi sui, quod in sua gignit æternitate, nec plus nec minus hęc, quam ibi. In hac generatione spiritus illius in seipso mutationē quādam, eleuationem, exaltationemq; suis ipsius in singularem quietē æternitatis p̄sentis, & creaturarum labentiumq; rerū decessum experietur. Quęcunque enim ex hac natiuitate non exeunt, neque in eam reuertuntur, desipere illi incipient, omniaq; in ipso iuxta hanc generationem æternam & fundum illius mutabuntur, omnisque multiplicitas redigetur ad vnū. Sanè hęc ipsa, de qua loquimur, via etiam in Esaia designat, vbi sanctus ille propheta duos Seraphim vidit, sex alas habentes, & alterum audiuit clamare ad alterum: Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus exercituum. Seraphim quippe ardentes interpretantur, & animam sanctā diuinitatis amore succensam significant, quam nimirum sex alis p̄ditam esse oportet. Prima est, quòd mundum hunc & omnes illius concupiscen-

Seraphim quid. Quib; sex alis cui sit opus.

Mar. 6.

II.

Phil. 3.

III.

Luc. 9.

III.

V.

VI.

Phil. 1.

Rom. 7.

Esa. 6.

cupiscentias despiciet & habebit exofas, Christo dicente: nemo potest duobus dominis seruire, diuersa p̄cipiētibus: nec Deo simul & mundo huic famulari, cū nimium sibi inuicem repugnent. Secunda est, q̄ eterna & bona perpetua fortiter amabit, & patriam cęlestē supernaq; gaudia sapius cum gustu quodā interno contēplabitur, ita vt conuersatio illius, iuxta Apostoli sententiā, in cęlis sit. Tertia est, q̄ seipsū exiens, & intus ac foris resignās, abnegāsq;, in nullo prorsus vel se, vel aliquid suū retinebit, memor illius Domini p̄cepti: Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suā quotidie, & sequatur me. Quarta est, q̄ tota animi intentione puritati vbiq; conscientię dabit operam, hoc potissimum curās, vt liberam semper, immaculatam, nullisq; erroribus implicitam ac inuolutam cōscientiam habeat, assidueq; noua ad Deum principium suum conuersione sese renouabit. Quinta est, q̄ rationabili studio gratissime Dei voluntatis in fatigabiliter curam habēs, illi momentis ac horis omnibus, dum intus admoneri se senserit, satisfacere conabit. Sexta est, q̄ ardentissimo sēper affectu ab omnibus rebus caducis ac transitorijs, à patre, matre, fratribus, sororibus, atq; ipso corpore suo, quod velut pro carcere habebit, absolui cupiet, & desiderio Christi videndi, ipsa quoq; mortem optabit, quo cū Apostolo dicere queat: Mihi viuere Christi est, & mori lucrum. Infelix ego homo, quis me liberabit à morte corporis huius, vt Christo valeā sociari? Istis sex alis amans anima, in stār Seraphin illorū, quos Esaia vidisse se memorat, ad supergloriosiss. Trinitatis continenter subuolabit solitū, psallens cum eis dē, Sanctus pater in sua omnipotētia, Sāctus filius in sua immēsa sapiētia, Sāctus pater ac filij Spiritus in bonitatis suę ardentissimo amore. Sanè quęcunq; anima sic tempus excessit, sic delectationi omni mortua est, sic exijt se metipsam, sic denique sui duntaxat conditoris amore æstuantissime flagrat: dubium non est, quin Seraphicis illis spiritibus consimilis sit, cum quibus simul in ipsorum admissa ordinem ac societate, diuina semp claritate perfruet, in amore incomparabili diuinę fruitiōe gaudebit essentię, atque in illius dilectione in eius diuinitatem sine cessatione liquefcet, &

in abyfso illa seipsam amittet. Quod nobis omnibus pater æternus, rex regum & dominus dominantium, p̄stare dignetur. Amen.

¶ Vt Deū in anima nostra quærere, p̄sentem iugiter sentire, ipsiq; considerare debeamus. Et de mente siue fundo animę.

CAPVT XXXIIII.

Votiēs diuina se p̄sentia in anima sua ita quis destitutum reperit, vt hanc minimè sentiat, non cesset, non quiescat, donèc eam in mēte sua rursū percipere mereatur. Enimuerò non parū tempus est bono cuiq; homini, si vel vna saltem horula transeat, in qua Dei sui p̄sentiam intra se non experiatur. Hoc autē vel maximè sibi turpe ducet, nec quicquam ita sibi vitio verti persuasum habebit, q̄ si in creaturis mortalibus vel solatiū proprium, vel aliquid omnino querat extra Deum: quem profectò dum in mente sua fixum retinet, fideliterq; conseruat, securus quòlibet pergit, & agit omnia prospere atque benè: sine hoc verò, nulla vnquā securitate potietur, vbi cunquē etiam vel apud quoscunq; fuerit. Solet interdū velut occultare sese Dominus Deus, & si tūc alia aliqua scētemur, nec illius curam habeamus, abscedit lōgius, p̄sentię suę dulcedinem diū subtrahit, & vix vnquā cōsolationem infundit. Solus igitur ipse querendus est & intendendus. Qui aliqd spectat, Deum nō spectat. In ipso planè nec dona, nec gratia, nec quęlibet alia desiderabilia p̄cipue quæranda vel intendenda sunt: (Omnia nanq; in ipso habentur, siue gratia, siue dona, siue peccati remissio, siue temporis neglecti recuperatio, si fortè vel oratio, vel exercitium, vel tempus aliquod neglectum sit, siue quęlibet alia, quę excogitari possint) sed in ipsummet ilicò nos recipiemus, atque in illius diuinū totos nos submergemus beneplacitum: ipsumq; ferè sine intermissione non in cogitatiōibus tantū, sed & in mente continuè p̄sentem scire atq; sentire consuescemus. Ceterū vbi ex qualibet nostra negligentia culpam nos aliquam contrahere accidit, tum quo ve lociūs citiusq; ad DEVM conuertimur, eo meliūs. Proindè non confessio, non oratio, non quiduis aliud p̄stolandū, sed ab ipso mōx casu in DEVM conscientia erigenda, & absq; p̄paratione in-

1. Tim. 6.

Quę cōuersio optimā.

Ad Deum
semper no-
bis redeun-
dum.

formatione; ad Deum confugiendum: sacerdoti vero opportuno confitendum tempore. Non exasperatur Deus defectibus nostris. Veniamus saltem ad ipsum cum nihilo nostro. Quo sapius venimus, eo bonitatem illius, propriumque vilissimum nihil nostrum, melius agnoscimus. Nec verendum est, ne nimis sepe ad ipsum redeamus. Semper enim ille nostrum acceptat reditum. Hæc verò magnum intra nos dilectionis ardorem succendere debent, quod nos ille toties tam benignè suscipit: magnam quoque humilitatem inducere, quod illi gratia ac repetita susceptione toties opus habemus: quæ non solum ad vitia verbis vel operibus crebro prorumpimus, sed etiam per negligentiam ea quæ faciendæ sunt, modo meliori non peragimus, ac bona innumera non tantum inutiliter, sed & perniciosè negligimus. Relinquamus ergo nos ipsos, & in Deo penitus ab omni propria deficiamus voluntate. Dum quis quod in se est, facere studet, haud dubium quin & Deus cooperetur: & ubi natura succubuit, ibi gratia illi fert suppetias. Non impediatur quæquam, quod vitiosum seu fragilem se conspiciat. Ab ipsa siquidem natura & conditione, nihil esse, nihilque posse habemus: & nisi sua nos bonitate Deus incessanter conseruaret, absque dubio citò rediremus ad nihilum. Plerumque & in electissimis amicis suis aliquid semper vitij Deus residerere permittit, & ut plurimum ad iram & vehemètiâ proniores sunt, quo & sibi ipsis innotescant, & alijs, atque per hoc gratia sua, quam illis infudit, velut ignis sub cineribus occultetur ac cõseruetur. Indè est, quod interdum quidem ita Dei ab undamus notitia, ut nihil equè nobis ac ipsum nosse videamur: interdum verò ad eò hac notitia destituimur, ut omni satis auxilio ad Deum recuperandum opus habeamus. Id autè ex nimia dilectione permittit Deus: tuncque nobis fides nuda multo utilior, magisque meritoria est. Nam quo minor experientia atque probatio, eo fides purior. O si in huiusmodi paupertate maiori quidem spe, scientia verò minori soli Deo purè inniti, atque nos ipsos resignare vellemus. Et sanè dum incolumes sumus, meritò nos ipsos in vera erga Deum fiducia exercere deberemus, ut dum illa potissimum necessaria est, eam velut ex usu habeamus. In illo siquidem extre-

Cur & in
sanctis vi-
rij aliquid
offendatur.

mæ necessitatis articulo & plurimum confert, & securè mori facit eos, qui ad hanc sese assuefecerunt, & deo per exercitia crebra atque continua didicerunt inniti. Et hæc multo labore parta fidutiæ virtus, longè illa communi confidentia præclarior atque utilior est, quæ & in inopia æquè, ut in abundantia, Deo confidere non audeamus. Reuerà autè nec in casibus asperis minus, nec in prosperis successibus magis confidere deberemus. Ambo siquidem ista, ex eadem bonitate & equali dilectione procedunt: & quæ utraque æqualiter de manu Domini suscipere possent, tantundem in inopia haberet, quantum in abundantia: quicquid ex multa Dei cognitione & gustu ad quandam sterilitatem ac ignorantiam deuolutus, ad hæc ipsam spontè se resignaret, & ad alia discursus effugeret, grande ille proculdubio breui virtutis acciperet incrementum: & si seipsum ex toto in Deum submergeret, omnis quoque profectus illius, diuinus efficeretur. Porro sicut eiusmodi perfectorum hominum profectus maior est ac mirabilior, ita & eorum negligentia perniciosior atque deplorator est. Denique quicquid ab extrâ in animam ingreditur, instabile fluxumque est: quod verò ab intus procedit, verum ac stabile est. Sanè Deus omnipotens quædam sibi specialem in anima locum præparauit ac retinuit, qui est ipsa essentia siue mens, unde vires superiores promanant: quæ tantè est excellentiæ, ut hæc creaturæ quælibet nec attigerint unquam, nec vlla possint ratione contingere. Nam si eam unquam attigisset, ad eam conditor eius nunquam accederet. Et in ipsa Dei imago relucet, quæ ad eò similis est ipsi conditori Deo, ut qui illam nôrit, istum nouerit. In hoc animæ fundo siue mente DEVS præsentissimus adest, suumque in ipsa filium sine intermissione generat. Ubi namque pater adest, ibi & parere ipsum oportet, paritque filium suum: immò nos quoque tunc generat, ut simus per gratiam adoptionis filij ipsius adoptiui. Ex hoc fundo omnis hominis vita, actio, meritumque procedit, quæ nimirum tria Deus ipse in homine operatur: & quandiu hic persistit in gratia, hæc quoque in ipso perseverant, siue comedat, siue dormiat, siue sciat, siue nesciat, siue quodlibet aliud agat, quod tamen gratiæ non repugnet. Hanc verò natiuitatem Dei que præ-

qui securè
moriatur.

deo si aspe-
ris perin-
dè ac pro-
speris, fi-
dedum.

dei quis
aita locus.

A seipso
deficere,
quale quod
sit.

Vitam in-
ternâ feri-
as nô pati.

1. Co. 15.
Col. 3.

Psal. 137.
Quæstio
pia.

sentiam si quis intra se sentire volet, multumque hæc in ipso fructum facere debeant, id imprimis necesse erit, ut vires ad suam originem fundumque recurrant ac reflectant, ubi ipsam animæ nudam essentiam contingunt, ad quam naturali quodam refluxu remeant, ibique Deum presentem cõperiunt inueniuntque. Ex hac verò reflexione vires deficiunt, & essentielles ac diuinæ quodammodo efficiuntur: unde deinceps & opera omnia, quæ inde promanant, diuina sunt, & ipsi fundo perquam similia, excellentissimum verò nobilissimumque opus est, à seipso deficere, seipsum abnegare ac resignare, & abstrahere se ab omni hoc vel illo, id est, ab omnibus quæ Deus non sunt. Et nullum opus utilius est, quod æquè huic fundo conferat interiori, quam valescere omnibus, quæ per sensus diuiduntur, caduque ac transitoria sunt. Sed hæc minimè adhuc sufficiunt. Oportet namque, ut hæc omnia purè propter Deum fiant, & in ipsum tédant, ipsique inhæreant: utque deuotis apud Dominum precibus instemus, quo nos vltèrius ipse promoueat prouehatque: tum quoque diligentissimè cauendum est, ne quæ forinsecus animo ingeratur, quod mediū aliquod efficere possit, & ne quiddam hoc vel illud fiat: quandoquidè quicquid hoc aut illud est, Deus profectò non est. Præterea vita hæc interna ferias non patitur, otium non admittit. Cæteræ quidem artes omnes, requiem interdum & cessationem petunt. Hæc verò cælestis ars atque scientia, totum hominis tempus exigit. Ubi namque est, aut integra est, aut penitus non est. enim verò nullam hæc propriam quæstionem patitur, sed solum Deum purè vult intendi, qui in rebus, locis, atque temporibus singulis præsens adest, in minimis æquè ut in maximis, quippe qui nec augmentum suscipit, nec diminutionem, sed est omnia in omnibus. Undè perspiciuū est, nos in isto & ex isto & cum isto, in quolibet opere semper id quod optimum est, facere, cum nihil hic omnino boni deficiat: quin & incunda quædam hic requies ac recreatio est, sicut Propheta ait: Hæc requies mea in seculum seculi. Sed quærat aliquis: Cum nobis ita proprius vicinusque sit Deus, tamque intra nos lucidus festiuusque habitet, cur nobis ita incognitus, ita remotus est? Plana responsio: Nostræ hoc incuriæ, nostræ ne-

gligentie imputandum est. Præcipue namque diligens & arcta nostri obseruatio huc exigitur. Cum verò sentire istud recedit, nosque extrouersi sumus, fides grandior assumenda est, eique innitendum. nec enim tam facile qualibet alia ratione in infidelitatis vitium corruere possemus, quod ita destituti ac extrouersi sumus. Sæpe itaque primò quisque in Deum, & deinde cum Deo in seipsum sese recipere debet: & tunc solus Deus, inter ipsum & cuncta alia, medium optimum constituetur, prout ipse ait: qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum. Omnisque conatus noster eò iure deberet tendere, ut Deus omnipotens cunctorum operum, atque ad eò totius vitæ nostræ, principium, medium, ac finis esset. Præter hæc, tria quæ sequuntur, diligentia multa sunt addiscenda: Primum est, ut semper ita nos geramus, ac si iam primò inchoarem: hoc torporem profligat & ignauiam. Secundum, ut Deo iugiter familiares atque secreti simus: quod conscientie serenitatem, pacem, gaudium præstat. Tertium, ut omnia eodem animo de manu Domini suscipiamus: hoc pacem quædam perpetuam adducit. Quilibet etiam tam crebro, tamque studiose DEO se resignare, offerre, dèdere, cum ipsoque incipere discat, ac si deinceps nunquam horum aliquid acturus esset, & velut in quolibet opere perpetua salus præmiumque illius consisteret. Idque vel millenis per diem vicibus facere quis potest, & semper cum omni illo quod est, incipere. Quamobrem si omne studium suum, tempus & opera aliquis sibi perdidisse videatur, eaque minus recta esse persuasum habeat, mox absque vlla dilatione denuò incipiat, denuò se totum DEO offerat, & referat in illum tanto animi cum vigore, ac si mille perditos annos, vnica illa conuersione recuperaturus esset, sicut & haud dubie facere poterit, si non desit studium & diligentia. Vnica talis conuersio si rectè fiat, centum alias excedit. Nouum autem est, quod suo ortui vicinum est: & quo vicinius, eo magis nouum. Totum verò siue integrum est, quod indiuisum est, sicut huiusmodi renouatio. Angeli sanè vnica conuersione totam suam beatitudinè assequuntur. Quod cum nos minimè possumus, nec ea sit nostra conuersionis operumque nostrorum effecacia, ideo sæpe nos opera nostra reno-

Ioan. 15.

Tria nota
bilia.

1.

2.

3.

1

Nouum
quid sit.

Conuersi-
onis ange-
lice & hu-
mæ disci-
men.

HHH & uare

uare ac iterare oportet, donde multiplicata conuersione, veram illam essentialē ad Deū conuersionem obtineamus. Semper equidem equē nobis vicinus est Deus, sed nos illi ob diuersa media nostra seper equē vicini nō sumus. Ideoq; quantum licet, per media omnia ad ipsum penetrare ac niti debem. Et reuera in quolibet opere, vbi nos ipsos ex toto deferentes in Deum referimus, miro quodā modo proficere valeamus, etiā si vel minima sit cogitatio, vel precatio, vt verbi gratia, vna oratio Dominica, vel op^o quodcunq; quanlibet exiguum, etiam sapius eadem intētionē repetitum. Omnia hæc magis ac magis nos promouent prouehuntq;. Qui artem aliquam addiscere volunt, toties ineptē, debiliter, ruditerque opus aliquod artis illius faciunt oportet, donde tandem longo vsu magistri efficiantur, & artis illius habitū obtineant. Sic planē & in ista scientia fieri necesse est. Vtrum verō Deum quisque habeat, indē probari potest, si omnia illi facillē sufficiant: & rebus quibusuis quanlibet optatis, citra difficultatem pro Dei amore renunciare atque carere possit: vt si quid illi presteretur, gratū sit: sin minus, equē placeat: Si in omnibus pacem habeat, siue in campo, siue in sylua constitutus sit, siue cātetur illi, siue dicatur: solus equē, vt comitatus: siue elene aliquid illi contingat, siue asperum, dulce vel amarum. bona quidem omnia diligit & amet, quando & eis opus habet. Dumq; Deum habet, omnia illi bona ac pacatissima sunt. Porro si quis laudabilem actiuam vitam agat, indē sciri potest, si quælibet aduersa eodem animo de manu Domini suscipiat. huc verō vel maximē facit, vt paucis quis sese immisceat, & quibus, carere potest, non se implicet. Et hæc quietem adferunt copiosissimam, & quenq; suis ipsius curam habere faciunt: deinde ex suis ipsius cōsideratiōe & illud obtinetur, vt libet apud sese quis remaneat. Optimus deniq; modus hic est, vt nullam penitus electionem siue optionem habeamus, adeo vt si insentiarum vel excellentissimi sumus, illic vel minimi esse possimus, eoq; nos tantum simplicitate accommodare atq; conuertere, ac si melius aliquid nūquam vel agnouissemus, vel habuissemus: & conuerso, vt ab infimis ad suprema parati simus.

aut, an de
um qd ha
beat, expe
riare.

Optim^o vi
te modus,
quis sit.

De imaginibus, quas meditari, & in quibus exerceri debemus: vtq; cunctis imaginibus abdicatis, ad nudam spiritus paupertatem perueniendum sit.

Capit XXXV.

Verat forsan aliquis, Vtrum omnes sint imagines abijciendæ, & nudo spiritu DEO adherendum. Respondetur, duob^o modis imagines abdicari posse, & fideliter, & noxiē. Si enim priusquam eas plenē cognoscam, bonis imaginibus valefaciam, stolidē quidem ac noxiē ago. Cur hoc? Quia veritas, quæ per quilibet mihi bonam imaginem innotuisset, cognitiōi meæ subtrahitur. Quæ autem, ait aliquis, sunt vtilissimæ imagines? Primū quidem, vt quis intimo cordis cum dolore, perfectaque auersione, malē transactam, immō & præsentem malam vitam suam rectē cognoscat. Secundū, vt vitæ & institutionum Saluatoris nostri discat habere notitiā. Tertio, vt eiusdem acerbissimam passionem ac mortem ex inefabili amore susceptam, quantum potest, scire conetur. Hæc planē sunt vtilissimæ imagines. Fieri quippe non potest, vt ad altiora proficiat, qui non prius has imagines sapienter percurrerit. Quæ verō nobilissimæ sunt imagines? Primū, altissima & incompræhensibilis vnio diuinæ humanæq; naturæ. Secundū, nobilitas, excellentia ac diuitiæ spiritus vel animæ humanæ. Tertio, præstantissimum Saluatoris corpus. Hæc si benè perspiciantur, nobilissimas esse imagines facillē constabit. Quæ demum purissimæ, mundissimæq; sunt imagines? Primū, trium personarum superlancissima trinitas. Secundū, æterna filij ex patre generatio, & eiusdem in eodem immāsiō: atque ex vtroque, patre scilicet & verbo, Spiritus sancti processio atq; immansio in eisdem. Tertio, immensa maximē existēs, simplicissimaq; diuinitatis essentia. His nimirum, quatenus licet intendendo, purissimæ imagines esse cōprobantur. Quod si quæretur, cur omnibus imaginibus renunciandū sit: Respondetur, eam ob causam, quod non nisi via quædam sint ad nudam ac simplicem veritatem. Si ergo ad veritatē ipsam pertinere velim, paulatim abdicanda via est, cunctaq; imagines recto ordine percurrendæ, vt videlicet ab infimis ad medias, & à medijs ad supremas cōscendam, quo

Imagines
vtilissimæ
quæ.

Nobilissimæ.

Purissimæ.

Tria notabilia.

I.
II.
III.

Iob 7.

Amoris
crux.

Triplex
filium.

Columnæ
crucis
quot.

Verè suspen
sus qd.

nulla me veritas subterfugiat. Inter nobilissimā quippe opera, quæ in hac vita fieri ab homine possint, etiam illud est, ratiōabiliter in diuinas imagines transformari. Ceterum tria sunt, ex quibus adueriti potest, quādō iam dictæ imagines abdicandæ sint, ne vel citius quam oportet, repudientur, vel nimis diu eisdem inhæreatur. Primum est, quādō quicquid vnquam auditu percepimus vel intellectu, cum tædio respicimus. Secundum, quādō quicquid audimus vel intelligimus, nulla nos delectatione afficit. Tertium, cum intra nos esuriem desideriumq; summi boni illius, quod tamen apprehendere non valeamus, magis ac magis crescere sentimus, ita vt dicamus: Domine DEVS meus, vltra iam procedere nequeo. Orare meum est, annuere ruū. Hæc tria quisquis in seipso depræhenderit, non solum poterit, sed & debet eas, de quibus prædiximus, imagines sanctas, & opera ratiōabiliter abdicare. Sed dicat aliquis: Cui ergo spiritus inhæret, cunctis repudiatis imaginibus? Planē nulli omnino inhæret, sed totus ab omnibus nudus est. Si em̄ alicui inniteretur, hoc ipsum imago foret. Spōtē ergo amoris elegit suspendi suū, à quo nec ab solui vnq; desiderat, nisi finem eū cōditor absoluat, sicut & Iob sanctus ait: Suspendiū elegit anima mea. Sed quæstio hîc incidere potest, quodnam sit illud amoris patibulū, in quo anima sancta suspenditur. Istud nimirum. Est enim, quod se illi spontē offert, sed ipsum illa renuit: (hoc autē est creatura) & est aliud, quod totis illa viribus cōcupiscit, sed obtinere non potest: (& hoc est DEI visio fruitioq;.) Huius autem patibuli funis, triplici filo contextitur. Vnum est, purus diuinitatis amor. Aliud, pura diuina desideria. Tertium, pura ac diuina intentio. Tres quoq; huius patibuli columnæ sunt, Pater videlicet, Filius, & Spiritus sanctus. Sicut autē sur in patibulo suspensus, columnam aliquam apprehendere nequit, ita nec spūs aliquam harum personarū, nisi sola dūtaxat fide potest cōtingere. Et sicut furi oculi velant, os liberū dimittit: ita & spiritui oculi intellectuales cōcluduntur atq; obtegunt, vt Deū sine medio videre nequeat: volūtas autē absq; omni medio Deū amat. deniq; si quæretur, quis sit de seipsum totis viribus exercet in excel-

lentissimo illo, quod ipse capiat intellectu, & tamen desolatus à Deo, & à creaturis omnibus relinquitur, ita vt nihil omnino vel à Deo, vel à seipso, vel à creatis quibuslibet, solatij percipere queat: immō adeo totus deseritur, vt ad nihil penitus foris aut intus sese possit conuertere. Et reuera nūquam essentiali intra se veritate frui quis poterit, nisi ita exerceatur atque p̄betur, vt Deo suo tam resignato ac libero carere possit animo, sicut ipsum appetere vel desiderare. Et hoc ad omnem verè resignatum ac liberum spectat hominem, vt & Deo, & seipso, & creaturis omnibus carere, nulla re frui, & intus i vera ac nuda paupertate, quādō Deo placuerit, viuere possit.

Vnde aduertere liceat, quādō voluntas nostra penitus mortua, & in Deū transfusa sit.

CAPVT XXXVI.

VM in præcedentibus de perfecta resignatione, propriæq; voluntatis abnegatione, quæ nimirum ipsissima ad omnem sanctitatē via est, plurima dicta sint, iam sex quædam subiiciuntur, ex quibus aduertere cuique licebit, si voluntas sua penitus mortua & in DEVM transfusa sit. Primum est, si nulli paruo vel magno peccato consentire velit, sed fugiat ea, semperq; illis resistat, suamq; ab eis auertat voluntatem. Nam qui iuxta propriam voluntatem viuit, absque peccato esse nō potest. Secundum est, si se ad virtutes omnes, quæ quidem ad ipsum spectant, quasq; Deus ab ipso exigit, paratum inueniat. Hoc enim à seipso aliquis non potest. Tertium est, si nullum omnino mortis vel tormentorum expansecat genus, sed omnia pro DEI amore sustinere paratus sit. Quartum est, si omnia illa quæ medium aliquod inter ipsum & Deum efficiunt, siue spiritalia sint, siue corporalia, deserat abnegetque. Hoc enim Deus ipse in homine operari debet, eiq; illa omnia auferre. Et hoc excellentissimum opus est, quod quidem in homine Deus operatur. Quintum est, si voluntas illius diuinæ conformis sit voluntati: si honorem & gloriam Dei semper velut pro scopo & obiecto habeat in omnibus quæ ipsi eueniunt: diligens in his semper id, quod optimum est, iuxta supremum sui conditoris honorem. Dum enim sic quis afficitur, vt nihil aliud, quam DEI glori-

Voluntatis mortuæ indicat.

I.

II.

III.

III.

V.

am ac beneplacitum vbiq̄e p̄ualere, p̄ prium verò honorem ac voluntatē suam vbiq̄e pessimū ire atque succumbere cupiat, iam in eo gloriæ lumē exortum est. Facile quidem dictū est, Opto ac desidero, vt in me & in creaturis om̄ibus diuin⁹ honor perficiatur: sed ad hoc continuis niti exercitijs, & ipsum opere probare, id verò perquā difficile est, nec quisquā om̄i nō illud habere potest, nisi perfecti, qui om̄i proprię quæstioi funditus mortui, in omni euentu, in prosperis & aduersis, in inopia & abūdātia, in vita & morte imobiles eodē aīo in essentiali semper veritate persistūt. **VI.** Sextū est, si sic in essentiali persistēdo veritate, seipsum iugiter in occultā, cęlestem, & incognitā Dei voluntatem introuertit, & in ea aded suam amittit atq; deponit volūtātē, vt om̄i voluntate suo modo penitus destituatur, itā vt neq; bonum velit, neq; malum, sed nihil omnino, omni prorsus voluntate nudatus. Atque hīc voluntatis obiectum, ipsum est nihilum, eo q̄ in illo Nunc, nūdam DEI volūtatem minimē cognoscit, atque eapropter, omni voluntate deposita, Deum intra se velle finit. Et hęc summa est voluntatis humanæ cum Diuina vnio, & immersio in eandem. Horum autem om̄ium causa potissima, Christi passio est, ad quā huiusmodi se introuertit, & in ea ab omnibus extra Deum, sese purgat, abluat, emundat: simulq; in incomparabili hoc, in Dominica passione recondito thesauro, perfectē ac integrē DEO colligatur & adstringitur, sicq; ad supremum perfectionis conscendit gradum. Vbi iam quicquid à Deo postulat, facile impetrare potest. In omnibus enim, quæ DEVS ab ipso exigit, sufficiens est illi. Vndē & DEVS vicissim illi in om̄ibus q̄ petit, non potest non satisfacere. Diuinā siquidem voluntatem perfectē adimplenti, nihil DEVS ipse negare potest. Vbi enim arca cordis bona volūtate abūdāt, manus summi conditoris à munere nunquam vacua est.

Quam vtilis & frugiferi sint mundo occulti Dei amici, & vt illi agnoscere debeant.

CAPVT XXXVII.

Sane quotquot tales esse potuerunt, vt prædiximus, hī veri, licet occulti, sunt Dei amici, q̄ deuotissimis orationibus suis Christianita-

quorū orationib⁹ sustentet Christianitas.

tem sustentant. Ingenti nanque erga peccatores quoslibet cōpassione mouētur, aded vt pro illis etiam mortem subire cupiant, si eos ad Dominum reducere possent. Quid enim causę esse putamus, q̄ iustus ille iudex peccatores rādiū sustinet, nec celerem eis vltionem infligit? Id sanē potissimū, q̄ homines isti mēte Saluatoris vulneribus adhærentes, copiosissimam indē gratiam hauriunt & exugunt, atque cum eadem gratia in Deum refluentes, ipsum pro peccatoribus deprecantur. Sicut autem gratia eos orare, & DEI vbiq̄e voluntatem exequi compellit, itā & ipsi Deum quodammodō se exaudire, suāq; cogūt morem gerere voluntati. Et quia in veteri testamento sub legis rigore nō tam perfectē copioseq; vt in noua lege, Christi vulnera gratiā manabāt, ided mōx vbi peccatum fuisset admissum, diuina sequebatur vltio. Nunc verò sub nouo testamento perfectus diuinę gratię effluxus est, omnia munda corda circumfluens, eaq̄e vera dilectione compellēs, vt suo adhæreant conditoris idq̄e faciēdo, Deum & ipsa vicissim compellūt. O si quis tanta foret sapientia præditus, vt hos, q̄e quibus loquimur, perfectos homines, Deiq; amicos, agnoscere, eisq; familiaris esse posset, & qcquid illi ab ipso peterent, siue etiam imperarent, festinus implet: faceret ille nimirū quā rectissimē. Quicquid enim à DEO illi petunt, nullo negotio consequuntur. Sed nemo eos satis nouit, nisi qui fortē illorū similis sit, eo quod sanctitas ipsorum videri nequeat, quippe quam velut aurum sub terra occultatum circumferunt. Vndē nulla ratione cognoscūtur ab illis, quorū corda terrenis prægrauantur rebus. Et quicquid habent, intus in animę fundo latet: eaq; de causa, qui externus est, eos minimē cognoscit. Sāctitas quoque ipsorum omnes transcendit formas & imagines. Vndē qui res quaslibet adhuc per imagines contuentur, eos agnoscere nō valēt. Insup̄er quicquid habent, ex Christi suxere vulnerib⁹: nec intelligitur vita ipsorum ab illis, qui similiter indē non suxerunt. Ad hęc, quicquid habēt, sine verborum strepitu in quadā purissima & tranquilla quiete possidēt. Vndē nesciunt ab illis, qui adhuc impuritatē & inquietudinis vitij laborāt. Nullum prætereā singularem modū habēt vel exercitiū: & ided qui

Cur quādam excellentes hoīes nesciantur.

Ignota nō diligi.

que quib⁹ grauissima cruz.

Ican. 4.

qui speciales quosdā modos sectant, hos modinefcios ignorāt. Vndē fit, vt hī reuerētiā nobilissimi hoīes, indignissimi censeantur. Quod enim nescitur, nec amari potest. Denique exercitia ipsorū, verba oīa ex verbis iudicare aut metiri volunt, sepiūs falluntur. Magnę proindē sapiētīę fuerit, hoīes istos plenē cognouisse. Hęc verò sapiētiam nō in Parisiorum collegijs, sed Christi passione discimus: ad quā quis intellectū suū probē conuertit, oēm illic diuinā addiscit sapiētiam. Verūm licet istiusmodi Dei amici, mundo sint incogniti atq; despecti, eis tamen mundus ipse satis cognitus atque perspectus est, & abundē nōrunt, quibus ille peccatis iacet irretitus, q̄q; horrendum quādoque iudiciū illi imminet, nisi à suis prauitatibus cōuertatur. Et hoc maximā eis cōpassiois materiam præbet, nec aliqd tanto eos dolore afficit, estq; hęc eorum grauissima cruz & afflictio. Semper autē in quodā presenti Nunc cōsistunt, & neque p̄teritis neq; futuris inordinata cum solitudine intendunt & occupātur: Deū verò itā in minimis, sicut in maximis, obsequant. Denique iam nō sub lege seruili exitimere ceu coacti ex sanctę ecclesię agūt obedientia, hoc ipsi ex puro Dei amore, spōtanea q; resignatiōe, multo humilius atque maiori cum subiectiōe exequuntur. Huc autē paucissimi absq; virium suarū consumptione pertingunt. Diuturnum quippe mortificationis studium, ipsas ossium medullas absumit. Foris autem, qui eiusmodi sunt, cōmunib⁹ sanctę Ecclesię institutis & exercitijs incumbunt, idq; plus minusve pro suarū virium facultate. Ipso rum actio, resignatio est: & opus ipsorum est, intus expeditum liberumq; permanere, ac perpetuō obseruare Deum. Alijs quidem hominibus sese coniungunt absque imaginis impressiōe: amant eos sine inordinata affectione vel inhaesione: & cōpatiuntur absque cura & solitudine. Cōfessio ipsorum ex pura charitate fit: qualis profectō, ea quæ timori seruili mixta, de culpis fit, longē præclarior est. Dum orant, sensibus ad interiora nituntur: (Spiritus nanque est DEVS) solerterque discutunt & aduertūt, si quod sibi medium repererint, si in vilo seipos quærant. Tum verò lux quædam viribus sup̄remis

illabitur, per quam edocentur, DEVM in ipsis essentiam, vitam, operatiōem esse: se verò illius duntaxat esse adoratores. Comedunt quidem & bibūt, dormiūtq; extrinsecus: sed iuxta inspiratiōes internas non comedunt, sed ad DEI gloriam cibo somnoq; vtuntur, eundemq; in alijs omnibus scopum habent. Plures modos siue instituta externa, verbaq; multa non habent: ea verò q̄ habent, simplicia sunt. In conuersatione honestatem sectantur, itā vt res quælibet ex ipsis sine ipsis procedant. Sensibus quieti sunt. Verūm his DEI amicis nō omnibus idem est viuendi modus, sed vnus illo, alius alio modo viuunt pro accidentium diuersitate. Essentialia verò centrū, interiorq; fundus ipso rum, equalis permanet. Et quidem vbi in seipsis subsistunt, ibi opinantur & putāt: vbi verò in Deū excesserunt, ibi iam opinio omnis abscedit, eo quod veritatem ipsam iam certō sciant: nec quicquam sibi de seipsis vsurpant cum proprietate. Sed hęc dixisse sufficiat. Non enim huc verbis peruenitur, sed vita sincera, resignatione humili, & præferuida dilectione. Postremō, liberam semper introuersionem & cum DEO in vero amore expeditam vnionem retinet: in quibus multis, pro dolor, ob inanes atque superfluas res & occupationes, seipos negligunt miserē, & damno afficiunt nunquam recuperando. Quisquis enim amotosam illam ad Deum introuersionem conuersionemq; amittit, maiorem ille breui horula bonorum spiritalium iacturam facit, q̄ si totius interim Orbis principatu deijceretur. Immo si quis etiam omnem sacram caperet scripturam, hęcq; alios doceret, atque per hoc omēs ad æternam reduceret beatitudinem, omnium quoque inopiā subueniret: parū ille ex his om̄ibus referret emolumētū, si seipsum Deo subtraheret, atq; in proprietate permaneret, atque itā sibi ipsi fieret impedimētū, quo minus liberē sese ad DEVM introrecipere, eidemq; penitus resignare, & ad honorem illi⁹ offerre posset, cum in hoc omnis vtique scriptura diuinitus inspirata sit, vt viuum internumque DEI sacrificium & simus semper, & permaneamus. Amen.

Cur amicorum dei non idem viuendi modus.

Quo festi- ptura oīs data.

De preparatione ad Eucharistia dignā susceptionem, & quāta in ea gratia fructusq; la- tent.

CAPVT 38.

Nter omnia exercitia, quæ quidem haberi possint, nullū tam excellens, tam diuinum, tamq; ad summū bonum consequendum, & intimam cum eodem obtinendā vnionem, certum securumque esse arbitror, quàm sãpius Dominici corporis sacramentum deuoto corde percipere. Vndè desiderabat quidam instrui à Deo, q̄s, & quandò, & qua ratione ad tanta mystèria accedere deberet. Et responsum est illi à Domino, hoc pacto: Qui non habet quod suum est, & appetit quod suum nõ est, & cui satis placent omnia quæ à me fiunt, is me, quandò volet, percipere poterit. Nec expectare debet, qui eiusmodi est, donèc magna sensibili deuotione perfundatur: attèdat autem & diligenter obseruet, quantus erga Deum amor, quantavoluntas, quanta intètio sua sit. Planè, inquam, non multum curet quid sentiat, sed quid velit & intendat. Quisquis ergò securè accedere cupit, ante omnia munda illi à peccatis conscientia habenda est. Dehinc voluntatem & affectum illius siue desiderium, ad Deum ex toto cõuer-ti oportet, ità vt nihil omninò nisi solum Deum & gratiam illius ex corde desideret, velit, intendat. Postremò, omnibus illis quæ DEO displicent, cum humili voluntatis suæ in gratissimam DEI voluntatem resignatione valefaciet renunciatibiq;. Hinc verò aduertere quisq; potest, quàm propè, quàmq; longè sit à DEO. Sentiet etiam intra sese, ex frequèti communione & amorem ac reuerentiam erga tantum sacramentum augeri, & timorem filialem in nullo deficere minuiue. Quisquis hæc iam dicta in seipso depræhendit, ille quo sãpius accedit, eo meliùs: nec facillè tantam sibi gratiam subtrahi permittet. Deliciæ nanque DEI sunt omnipotentis, esse, cum filiis hominum. Sed & quandò frigidum, pigrumque & absque desiderio ac deuotione erga dignissimum hunc cibum, se sentit aliquis, non ideo abstinere debet, tantum si peccati conscientia non mordeatur. Tūc em̄ celesti hoc suffragio donoque præclarissimo magis indiget, in quo nimirum oem sanctitatem, dilectionem, & quicquid ei necessarium est, copiosè inuenit: si cum ingenti desiderio & affectu, ab omnibus libero & expedito, solique Deo applicato & vnito, ad illud accedat, ipsumq; per-

Oraculum euidè exhibitum.

Quid Sacramentū sumpturo necessariū.

Pro. 8.

cipiat, nec vsquam gratia tam copiosa ita propriè inuenitur, sicut in hoc dignissimo sacramento, vbi omnes dispersiones sensuū & virium animæ colliguntur vnunturque per efficacem corporalis præsentia Domini nostri IESV CHRISTI virtutem. Et specialiter qui ad cadèdum proniores sunt, eriguntur, & ad interiora reducuntur, atque à rerum temporalium expediuntur impedimentis, cælestibus inflammantur desiderijs, & per diuinam in eis inhabitatiõem ad diuina corroborantur: & corpus denique ipforum per illius sacratissimum corpus reparatur renouaturque. Adde, quòd per hoc sacramentum in DEVM transformamur, eiq; felicissima vnione cõnectimur, ità vt omnia illius nostra fiant, corpusque & cor ipsius & nostrum, vnum efficiantur: sensus quoque & membra, amor, voluntas, intentio, & omnes vires nostræ, ad eò ipsum dirigantur referanturque, vt id ipsum in cunctis animæ & corporis sentiamus viribus. Dum igitur miserijs & peccatis grauatu se quis reperit, cum humili suæ vilitatis ac nihili agnitione, ad hunc thesaurum omnibus diuitijs atque delicijs plenum accedat: & sentiet haud dubiè in seipso, posse illum & diuitem se facere, & omnem suam in opiam abundè supplere. Accessurus autè, ità secum meditetur & dicat: O superdulcissime Domine DEVS meus, en tanta est multitudo iniquitatum mearum, vt eas emendare nesciam. Vndè dilectissimum filium tuum, qui perfectam tibi in cruce hostiam sese exhibuit, suscipere, tibi que pro peccatis meis offerre desidero, quo tibi pro me ille satisfaciat. Nihil enim vel in cælis vel in terris ipso tibi charius est, nec vllus omninò alius pro me tibi satisfacere potest. Cupio etiam, ò cælestis pater, eundem dilectissimum filium tuum suscipere, quo per illum tibi gratias ac laudes referam, exhibeamque pro cunctis donis, gratijs, ac beneficijs tuis, mihi indigno collatis, pro quibus nullas vnquam tibi grates dignas psoluere queo. tertio secū recogitet, q̄ nimiu procliuus sit ad malū, & tardus ad bonum, dicatq;: O pater eterne, ecce filium tuum chariss. suscipere volo tibi in sacrificium, quo per ipsum hostes meos vniuersos, mundū, carnè & dæmonem, euincā superemq;. Volo præterea, ò fidelissime pater, suscipere nūc eundem

Quid Sacramentum iam accensuro dicendum.

dem filiū tuū, quo diuitiæ illius meā inopiā suppleant, infinita bonitas ipsius meā p̄fliget malitiā, & incõpræhensibilis diuinitas eius destruat atq; debilè meam restituet, impleat, perficiat hūanitatem. Postremò desidero, ò superdulciss. pater, suscipere eundè dilectiss. filiū tuū, quo me in te confirmes stabilitasq;, sicut & ipsum in cruce figi permisisti, à qua etiā recedere noluit, donèc me plenissimè redimeret, tibiq; reconciliaret. Per quā illius charitatem immensam & me adiuuare digneris, vt ità tibi semper fixus inhereā, atq; in te stabilis perseuerè, vt si vniuersū quocūque mundū à te deficere cernerè, tñ haud quaquā à te deficere queam. Et hæc oia fidelissime pater, etiā pro cunctis illis desidero, pro quibus specialiter orare adstrictus sum, immò & pro hoibus vniuersis, viuis pariter atq; defunctis. Post hæc iam attentā cõsideratione perspiciat, quātus sit Dñs ille què suscepturus est, & q̄ sit ad hoc ipse indignus, vt potè q̄ potius inferni esse titio, q̄ Dominum intra se Maiestatis recipere dignus foret. Cogitet etiam, vt virgo sanctissima, dignissima DEI mater MARIA, quæ peccatum nullum admiserat, expauit, quum angelo nūciantè didicit, q̄ DEI filium cõceptura esset, quomòdò etiam S. Ioannes Dñi præcursor intremuit, cum sacratissimam Domini Saluatoris humanitatem cõtrectare manibus, & Iordanis aqua tingere deberet. Quanto magis ergò nos miseri atque deperditi peccatores, omni qua possumus reuerètia, timore & amore, Dominū Maiestatis suscipere debemus? Qui ergò à vitijs & defectibus vniuersis erui & liberari, omni gratia & virtute decenter ornari, & in suā reduci originè appetit & affectat, ità suam instituat vitam, vt præstantissimum dñici corporis sacramentum crebrò sumere dignus sit, per quod tam intimè cum Deo superglorioso vnietur, sicut guttula vna aque, vini dolio infusa, ità q̄ nec creature omes vllam inter Deum & animam illius distantia seu distinctionè inuenire poterunt. Quòd verò talem intra sese vnionem nõ sentit, non id magnoperè curet, sed firmam DEI verbis fidem adhibeat. Quo enim Deum minùs sentit, & tamen fortiùs credit, eo & fides illi⁹ melior est, & à Deo copiosius remunerabit, si modò faciat quod in se est. Planè adhuc omnibus propè nobis vera, fortis & cõstans fi-

Quid eisdè postea cõsiderandū.

Luc. 7.

Mat. 3.

Cuius fides optima.

des deficit. Sed dicet aliquis: Et qua ratione magna aliqua sperare vel credere poterò, qui me tã vitiosum & tot culpis obnoxium, & ad peccata pronissimum, re ipsa experior? Duo igitur in seipso quisque considerabit, quæ & Dominus noscitur IESVS Christus reuera habuit, vires scilicet superiores inferioresq;. Superiores vires Domini nostri in eterne beatitudinis vera possessione fruitioneq; iugiter versabantur: inferiores autem vires illius, eodem tempore in magnis afflictionibus, multoque cum p̄onis luctamine persistebant, nec alterum horum impediabatur ab altero in suo obiecto. Ità planè & in nobis esse debet. Enimverò vires nostræ superiores in Deum erectæ, eiq; prorsus vnitæ erunt: Afflictio verò & cruciatus omnis corpori, viribus inferioribus sensibusque relinquendus est. Spiritus, inquam, fortiter atq; potenter sese erigere, & in Deū nudè ac expeditè profluere debet. Nihil em̄ omninò eorum ad vires inferiores pertinet, quæ viribus supremis contingunt: sed ad illas, vires scilicet inferiores ac sensus, passiones duntaxat corporis spectant: vt verbi gratia, fames, sitis, frigus, afflictio, tremor, curæ, & cætera quæ vel grata eis, vel contraria sunt. Porro quāto pugna acerbior, tanto & victoria gloriosior. Et quo vitiorum impugnatio fortior, & tamen superatur: eo & virtus maior, Deoq; acceptior est. Si ergò præstantissimum Dominici corporis sacramentū dignè suscipere velimus, attèdendum nobis est, vt vires nostræ superiores in DEVM directæ sint, vt voluntas nostra ipsi querat, quid in ipso amemus ac purè intèdamus, & quanta demū illi fidelitate obstricti, ad ipsumque firmati simus: id que nõ iuxta hoc quod sentimus, sed ex ipso fundo. Sanè qui eiusmodi est, nunquam in hac vita Dominici corporis accipit sacramentum, quin singularem quoque & magnam reportet gratiam: & quo sãpius accedit, eo & plùs inde gratiæ adipiscit. Immò posset hic tanta semèl cum deuotione ac desiderio, taliq; intentione accedere, vt si ad infimum angelorum ordinem prædestinatus foret, ad secundum, immò etiam ad octauum vel nonum Chorum, prouheretur ordinaretq; à Deo. Vndè si duo æquè perfecti, æquè sancti in omni vita sua sint, quorum tamen alter frequentius altero Dominici cor-

Quid corporis, qd spiritus sit.

poris sacramentum dignè percipiat, ob hoc ipsum velut sol fulgentissimus præ illo altero peréniter erit, singulariq; & admirabili præ ipso, Deo suo vnione copulabitur. Ceterum hi præstâtissimi Domini corporis fructus, non solum in exteriori illa, sed multo magis etiam in spiritali communionem, sitienti; animo, intentione ac deuotione erga ipsum dulcissimum sacramentum siti sunt & obtinent. Spiritualiter autem posset quis, ubicumque sit, sanus & infirmus, vel millenis vicibus in die, aut sæpius etiam, tanta cum fidelitate ipsum suscipere, quod præ cunctis hominibus diuina gratia copiosius ditaret. At sacramentaliter pro Ecclesiæ institutione & suo quisque desiderio percipere debet. Et si fortassis desiderio nõ flagrat, pro suis tamen viribus ad hoc sese coarctet præparetq; & iuxta illud suam instituat vitam: sicq; & in isto presenti seculo veram sanctitatem, & in illo futuro perpetuam obtinebit beatitudinem. Deũ nanq; sequi & imitari, sanctitas est: ipsum vero perfectè adipisci, beatitudo est.

De duodecim magnis ac ineffabilibus donis atq; gratijs, quas diuina clementia dignè communicantibus largitur.

Caput XX XIX.

Author D. Eccardus senior.

duodecim percepti Sacri fructus.

S. Eucharistia extinguit affectu terrenæ delectationis.

Philip. 3.

quinque notabilia.

Aternus quisq; duodecim excellentes in Domini corporis perceptione fructus obtinet, quos omne penè vulgus hominum, & multi quoque religiosi, penitus ignorant. Primus est, quod per virtutem illius superdignissimi Sacramenti, nõ possibile modò, sed & facile illi sit, terrena caducaque omnia relinquere, ita vt cum Apostolo dicere queat: Omnia arbitratum sum vt stercora, vt Christum lucrificiam. Qui enim nihil habet, nihil appetit, nec vllò indiget: ditior profectò illo est, qui licet abundet omnibus, plura tamen semper concupiscit, pluribusque opus habet. Sunt autem quinque, quæ diligentius cõsiderata, caduca omnia in fastidium vertunt ac amaritudinem. Primus est, quod creaturarum delectatio, intellectum in DEI cognitione obfuscat. Quandiu enim in rebus fluxis ac transeuntibus delectatio capitur, tandiu cælestia & æterna neque amantur, neque cognoscuntur. Perfecti verò homines quãdò ex infimis loquuntur viribus, eorum supremæ vires

in sua veritate nequiquam impediuntur, quippe quæ supra omne tempus in eternitate sunt assumptæ, vbi veritatem ipsam, & in hac eadem & se & omnia cognoscunt: ibi planè virium inferiorum remota distantia, & quelibet creaturæ hac ratione nec promouent aliquid, nec impediunt. Vbi verò in seipsis & cum discretionem veritatem intelligunt, ibi profectò vires superiores ab inferiorum actione vel opere aliquid sustinent impedimenti. Si enim vires inferiores ordinatè quippiam agere debeant vel operari, hoc ipsum vires superiores moderari atq; dirigere habent. Dum verò exteriora quæq; disponunt ordinantque vires supremæ, interiora procul dubio interim disponere nequeunt. Secundum est, quod rerum labentium amor, Dei amorem imminuit & quo creaturæ amplius diliguntur, eo creator omnium minus amatur. Vnde necessarium est, vt amor quarumlibet rerum creaturarum, cuius DEVS causa non est, ab anima penitus profligetur. Non enim est creatura aliqua, quæ omnem in se perfectionem habeat: dumq; in vna simul omnia reperire non licet, ad aliam sese anima conuertit: nec quiescere valet, donec eò pertingat, vbi omnia in omnibus, perfectionemq; omnem simul & indiuisam (quod in solo Deo est) reperiat. Vnde licet sanctos quosq; inuocemus, & ipsi haud dubiè suis nos precibus apud Deum adiuuare queant non minimum, (vnus em̄ cū ipso & in ipso, non extra ipsum, spiritus sunt) in eis tamen ceu in vltimo fine, qui solus Deus est, nequaquam requiescere fas habemus. Tertium est, quod creaturarum delectatio vtplurimum amaritudine permixta est, quæ si foris non sentitur, intus tanto cumulatior est. Et reuerà potius quisq; vulnus aliquod in suo corpore, quàm inter ob peccatum admissum reprehensionem sustinere deberet. Quartum est, quod delectatio creaturarum in seipsa diuisa est, nec in vna simul omnis inuenitur. Cultioris quippe habitus delectatio, nõ eadem est, quæ cibi potusq; voluptas. Ità & in spiritalibus rebus accidit. Orationis delectatio nõ eadè est, quæ deuotionis. Ità planè expedit homini, vt non omnem vna aliqua creatura perfectionem contineat. Si enim omnem omnino in creaturis delectationem obtinere posset, nunquam creatorem suum inquireret.

Quin

Quò san- cti inuoc- di.

An aliqui non martyres, martyres transcedant.

Felix ac beatus quis.

II. Infundit amorem æternorũ.

quibus 4 modis hominem trahat Deus.

I. Cor. a.

Quintum est, quod facillè tediũ ingerunt creaturæ. Nõ enim aliqua tam iucunda, tam plena solatij est, quin si diutius ea vtaris, eamve inspicias, nauseam tædiumq; generet. Qui ergò liber est & absolutus ab omnibus extra Deum, felix planè & beatus est: hic quidè, in dulcissima vitæ eternæ degustatione: in illa autem cælesti patria, in totius beatitudinis fruitione nunquam finièda. Diuini sanè luminis in aia per sumptam eucharistiã presentiam, omnium transeuntium creaturarum tenebras dissoluit, dissipatq;. Secundum dignæ coionis fructus, est æternorum profectus. Quatuor modis trahit hominẽ Deus. Primò, dulci bonitate, quam sapiētissimè creaturis indidit, quo per hanc ipsum hominem, præcellentè utiq; creaturã, ad summi boni Dei Opt. Max. cognitionem, adducat alliciatq;. Ad ipsum enim, creata omnia, via quædam sunt. Vnde sanctus quidam ait: Miraris altitudinẽ cæli & latitudinẽ firmamētis. Sed his, o homo, excelsior es, qui in corpore Dñi, ois altitudinis excessum & ois latitudinis ambitum suscipis, quæ cæli & terra capere nõ possunt. Secundò, trahit animã Deus eternæ felicitatis pollicitatione, sicut Apostolus ait: Nec oculis vidit, nec auris audiuit, nec in cor hois ascenderunt, quæ præparauit Deus diligētibus se. Horum qui saltè punctum aliquod hinc in veritate sentire meretur, potest securè cū S. Augustino dicere: Quicquid in mudo est, pro nullo duco præ cælestis illius domus amore. Tertio trahit hominẽ Deus sanctis martyribus suis. Memini quoniam mihi dictum, Martyrum beatitudinẽ quosdam transcendisse. Eadem in sancti spiritus dilectione aio, me excellētiss. generosissimūque martyrum amorè amplius diligere. Quo enim causam alicuius bonæ reitius exploratã habet, eo & abudantiori ipsum dilectione psequitur. Et hac ratione facillè crederim, neminẽ sanctis martyribus esse superiorẽ. Alia verò ratio, singulari quodam modo omnia transcendendo, dum spūs ipse supra tẽpus in eternitate assumitur, attrahiturq; vbi singulari quadam vnioe vnũ cū Deo efficitur, ibiq; iã nõ nobilius aut ignobilius, sed oia in oibus in illo nobilissimo cui vnitè est, in quadã æq̄li nobilitate cognoscit & amat. Ibi planè spūs & seipsum excessit, & omnia, & in quadã tranquillã æternitate consistit, in qua & ipse immobilis est. Et quantum æternitatem

illam cognoscit amatque, tantum & ipse in eadem immobili æternitate æternus est. Quarto demum trahit animam Deus excellentissimo precioso corporis sui dono, in quo nimirum & carnem illius in cibum, & sacratissimum sanguinẽ in potum accipimus. Ad cuius perceptionem ipse nos hortatur, dicēs: Comedite amici & bibite, & inebriamini charissimi, quo videlicet omnis molestia obliuiscamini. Tertius Eucharistiæ fructus, est animæ supra omnia, quæ Deus nõ est, eleuatio. Ipse namq; Deus animã supra omnẽ omnino tam corporalem quàm spiritalem, delectationem sustollit, atq; in diuinitatis suæ rapit dulcedinem, quæ omnẽ in ipsa creaturarum delectationem extinguit. Omnia quoque, quæ in diuinæ veritatis cõtemplatione, ac suauitatis diuinæ fruitione ipsam impedire queant, supprimit. Vnde oportet vt ipsa cū quadã violentia ad ea exeat, quibus pro humana fragilitate carere nõ potest. Quanto enim spiritalia corporalibus præstantiora sunt, tanto & in his abundantiorum voluptatè atque dulcedinem experitur. Vnde & tãto maiorem vim sibi facere habet, vt quandoquæ à spiritalibus ad corporalia declinet: vellet enim libenter cõtinuè huic dulcissimæ puritati immorari. Dumque ab hac impeditur, haud secus accipit, quàm si se à paradiso & ab ipso introitu gloriæ conspiceret deturbari. nescio, inquam, an vel ipsam gehennam ad tempus experiri, horribilius pœnalitèr ducat, quàm si à spiritalis studij huius gustata semel suauitate, & in diuinæ veritatis cõtemplatione experta dulcedine, impediretur. Eleuat quoque animam Deus supra omnes corporales atq; labentium rerum imagines. Quandiu enim vel minime creaturæ imago cum delectatione animæ inhæret, tãdiu suus ei conditor nulla ratione vnitur. Porro vbi aia deo reuerà vnita est, ibi nihil ei præritum, nihil futurum est, nihil eam vel tædio, vel delectatione afficit. Omnia namq; in illo incomutabili nunc, in æternitate illa quæ Deus ipse est, habet. In hac nimirum felicissima vnione, & suspensus & omnium extra Deum obliuiscit. Deniq; & supra omnẽ actionem interiorem exteriorẽq; deus animam sustollit. Sanè dum animã supra omnia est eleuata, quicquid operatur, absque vilius, quæ ipsi cõtingere possit, vtilitatis intuitu, solo diuinitatis amore, nulla

Can. 5.

III. Eleuat animã supra oia quæ Deo nõ sunt.

Quanto spiritalia corporalibus præstantiora sunt.

alia

Quousque homo exi-
git quid-
am sit.

alia ratione ducta, perficit. Exiguum quod
dam homo est, quoad supra seipsum,
& supra omnia non eleuatur. quanto autem
altius supra cuncta anima extollitur, tan-
to purior efficitur ab omnibus extra De-
um, eisdemque tanto minus permiscetur.
Porro quo meliorem puritatem assequi-
tur, eo aeternitatis splendorem, qui Deus

III. Cōfortat
spiritū ad
oīa bona.

ipse est, perfectius suscipit. ¶ Quartus eu-
charistię fructus, est corroboratio spiritus
ad omnia bona. Siquidem primo Deus ani-
mę memoriam ab humanis rebus auertit,
eamque in spiritualibus cogitationibus tam per-
fecte vegetat atque confirmat, ut ad naturę
sue obliuionem propere homo perducatur,
ita ut natura sapientius agat absque scitu suo.
Sed huiusmodi tunc neque peccatum illi
sunt, neque meritum. Hęc autem sunt obli-
uio, ex tribus causis originem ducit. Prima

Obluio
sui, quot
habeat
causas.

est ipsa gratia diuina, talem etenim sui ob-
liuionem, tanquam felicissimum diuinę pi-
etatis munus, nec creaturę oēs alicui pro-
mereri possent, qui enim eiusmodi sunt, re-
uerentia non tam homines, quam terrestres ange-
los iure meritoque dixeris. Quodam nanque
modo eandem, quam & angeli, puritatem
atque munditiam habent, dum natura eorū
sine scitu ipsorum operatur, & cogitationes
eorum magis circa spiritualia, quam corpora-
lia versant. Secunda causa est, naturę re-
gimen temperatum. Sicut enim ignis quo
plura materię habet, eo plura voracissimo
ardore suo deuastat, absument, & in se trans-
mutat: cōtinetur autem etiam sub cineri-
bus ignis, ita ut parum aliquid lucis aut ca-
loris inde habeatur: sic & natura quo mo-
deratius regitur, eo & naturales infirmita-
tes pauciores habet. Tertia causa est, co-
gitationum in rebus spiritualibus iucunda &
diligens occupatio operatioque. Hinc ad-
eō in bonis cogitationibus animus solida-
tur, ut nihil nisi bonum mente tractet, &
si qua alia fortassis secum meditari vellet,
sine violentia non posset. Unde utilissimum
est, ut suas quisque cogitationes introrsum
convertere discat. Et mirum profecto est,
multos tot iniquis & ociosis cogitationi-
bus immorari posse. Quo enim hęc plures
animi infederint, tanto minus perfecte
veritatem cognoscit: quo vero pauciores
sunt, tanto plura in rebus omnibus diluci-
de percipit veritatis. Denique ad eō per-
fecte Deus vires atque memoriam homi-
nis in rebus cōfirmat celestibus, ut pro-
pere obliuionem quandam & incuriam seu ne-

Quę cogi-
tationes ab-
igendæ.

glectum rerum omnium incurrat, & sola
concupiscat celestia & eterna. ¶ Quintus
Eucharistię fructus, est illuminatio intel-
lectus siue rationis in ipsius Dei & rerum
omnium in eternitatis speculo cognitiōe.

VI. Illuminat
intellectū.

Hic enim intellectus siue ratio, creaturas
omnes ob ideas, quas in diuina mente ha-
bent, & Deum in Deo cognoscit, ubi oīa
suo quodam modo Deus sunt sine incre-
mento vel defectu, in illa videlicet eter-
nitate, quę Deus ipse est. In tempore ve-
ro crescunt & decrescunt omnia, Porro
quanto res quęlibet in Deo perfectius
agnoscitur, tanto & perfectius in eodem
amatur, tantoque plenius atque perfectius
omni diuina perfectiōe ac beatitudine fru-
imur. Quantum, inquam, omnia in Deo
perfecte cognoscimus, tantum in omni
perfectiōe sumus. Et quanto hic Deum
ipsum perfectius scimus & amamus, tan-
to & beatiōres erimus hic in quadam fe-
lici p̄gustatione, & illic in fruitione per-
petua. Eleuat hic interim quandoque De-
us animam supra seipsam, ut hoc totum
capiat ex gratia, quod ipse est ex natura.
Et lux diuinę claritatis ita animam suble-
uat transradiatque, ut per omnem hanc vi-
tam ex ipsa in omni sanctitate & vite p̄se-
ntione reluceat. Et sicut lux ista visibilis
in tenebris lucet, & bonis atque malis com-
munis est: ita & eiusmodi homines com-
munes sunt omnibus, prout quisque idone-
us & aptus est illuminationem lumenque
diuinum suscipere ab ipsis. Insuper lux il-
la diuinitatis animam non solum efficit di-
uinam, sed ipsa (id est, anima) fit deus per
gratiā, manens nihilo minus creatura. In il-
la quippe eterna ac incommutabili essen-
tia, non est nisi Deus in Deo. Postremo lux
illa diuina & iucundam animam reddit,
ut potest quę in seipsa supra omnia iucundis-
sima est, cum sit eterna veritas illa, quę De-
us ipse est. Immo diuina lux, omnium ra-
tionalium creaturarum ad specus mira vo-
luptate afficit: & quanto hanc plenius co-
gnoscunt, tanto & delectatio atque beati-
tudo earum cumulatior est. Specialiter autem
anima bene reformata, in simplicis illius
veritatis, quę Deus ipse est, cognitiōe, ma-
iori delectatione perfundit. ¶ Sextus eu-
charistię fructus, est diuini amoris incen-
dium & ardor. Solus Deus est, qui dignus
sit omnibus. Amat seipsum deus propter
seipsum amore diuino. Ita & anima diu-
nitatis amore succensa, Deus propter De-
um, &

queles
sine diuina
luce illu-
strati.

VI. Incendit
affectum.

1. Ioan. 4.

um, & omnia similiter propter Deum, &
in deo, pure ac diuino quodam modo di-
ligere debet. Deus reuera charitas est, &
charitas vere Deus est. Qui manet in cha-
ritate, in Deo certissime manet, & Deus in
ipso, non tantum ut vitę illius conserua-
tor, (sic enim deus creaturarum omnium
essentiam suo esse conseruat) sed & ut ami-
cus cum amico. Amicus enim secreta sua
omnia suo amico communicat. Ita & De-
us electis & predilectis amicis suis arcana
sua omnia amabiliter manifestat. Nec
quicquam ita habet in sua essentia occul-
tum, quod animę sanctę pro illius capa-
citate non reuelet, si saltem ad gratię suę
influxum suscipiendum ritę sit prepara-
taciuis quotquot vel tenuissimum ali-
quid percipere merentur, & seipsos &
omnia extra Deum nihil pendunt. Ami-
cus etiam suo gaudet ad esse amico. Et re-
uera solus Deus, stabilis perpetuusque ami-
cus est, quod nos in perpetua, ut ipse ait, cha-
ritate dilexit & diligit, quę nec principium
habet, neque finem: & usque ad secu-
li consummationem nobiscum erit. Sanę
pręclarissimum hoc sacramentum, inges-
sus bonis omnibus confert gaudium: & bea-
tus planę est, qui mundo corde, conscien-
tia secunda, sapientius illud percipere studet.
Hic enim per virtutem Dominici corpo-
ris in omni sanctitate & perfectiōe con-
firmatur. Anima in Deo per cognitionem
& amorem habitat. Magis enim illic esse
censenda est ubi amat, quam ubi animatur.
Amor vero, ut Gregorius ait, nunquam
ociosus est: operatur etenim magna, si
est: si vero operari renuit, amor non est.
Operatur autem amor in anima cum mo-
do, & absque modo: Ipse facit hominem
omnia propter Deum æquanimiter susti-
nere: quod tamen, si diuinam maiestatem
ac dignitatem attendas, nihil est: pro cuius
viti que amore deserenda omnia, omnia
sufferenda sunt. Amor denique sine mo-
do operatur. Anima nanque supra tem-
pus, in eternitatem rapitur, & illic diu-
ino quodam modo supra tempus & supra
cunctas animę vires operatur.

Iere. 31.

Aīa ubi pō-
tissimū sit.

VII.

Dat perfe-
ctā purita-
tē & liber-
tatem.

¶ Septimus Eucharistię fructus, est totius
beatitudinis perfectiō. Sacer ille Diony-
sius ait, quod sanctitas est perfectiō, puri-
tas atque libertas. Deus enim omnem in
anima puritatem perfectiōemque ope-
ratur, ita ut ipsa sic purificata atque perfe-
cta, nullius omnino creaturę admixtio-

nem siue inhæsiōem sustinere queat. Ex-
empli gratia: Pura aqua est, cui nihil aliud
admixtum est. Si vinum illi admisceatur,
iam pura non est: nec potest vini prestantia
suam aquę conseruare puritatem. Sic
& animam ab omni, tam spirituali quam
corporali, creatura mundam & impermi-
xtam esse, necessum est. Immo & in felicis-
sima illa hora, qua superpurissimus Deus
animam cum vniuersis viribus eius in se
rapit, & vnit, omnes quoque angelos &
sanctos cedere, & in obliuionem abire
oportet. Hęc vero felix hora, in hoc exi-
lio diu durare non potest. In hoc lucidis-
simo speculo, rerum imagines quam opti-
me cognoscuntur. Speculum autem eter-
nitatis patris, est intellectus, in quo suam
ipse imaginem exprimit, quę est verbum
siue filius eius. In hac porro imagine, id
est, in filio Dei, omnium rerum imagines
seu ideę continentur & agnoscuntur. Id
autem supernaturali quadam ratione fit.
Ibi nanque non est nisi Deus in Deo.

Secundo, aeterna illa libertate, quę ipse
est, liberat animam deus ab omni propri-
etate. Non enim quiescere potest anima,
donec omnia extra Deum penetret dese-
ratque, & in quandam diuinam perueni-
at libertatem: ubi eadem ipsa libertate di-
uina absque impedimento perfruatur. Et
hoc fieri potest, quatenus ipsa eterna est
in illa immobili eternitate, quę deus ipse
est. Liberum autem id appello, quod nul-
li inhæret, neque adstringitur, & cui nihil
extra deum adhæret, neque adstringitur,
& cui nihil extra deum adhæret, siue ob-
strictum est. Ea ergo perfecte libera est
anima, quę omnia extra Deum transce-
dit. Hęc enim nulli creaturę, immo nec
sibi ipsi, cum affectione inhæret: sed crea-
ta omnia cōtinuè a se remittit ad Deum,
qui solus omni amore dignissimus est.
Præterea perficit quoque deus animam
diuina similitudine sua, quę est ipse filius
eius, Dominus noster Iesus Christus. Quo
ergo hanc Dei similitudinem, dominum
videlicet Iesum Christum, anima frequen-
tius suscipit, eo & omnipotenti Deo in
omni perfectiōe fit similior. Est au-
tem anima nobilissima in illa tranquilla
vnitate, ubi nullam omnino Dei vel re-
rum diuinarum similitudinem, nullam
perfectiōem, neque bonum, neque me-
lius, neque optimum habet: quippe quę
omnem in Deo amittit distinctionem. Ibi
iam

liberū qd.

Perfecta
aīa libera
tas.

VIII. <sup>Dat thesau-
rū diuinæ
sapie &
opulentie.</sup>

iam non efficitur, sed est omnino perfecta in summa illa perfectione, quæ Deus ipse est. ¶ Octauus Eucharistiæ fructus, est omnium thesaurus diuitiarum. Dicit enim animam deus sapientiæ dono siue thesauro: quam quidem sapientiam in hoc animæ largitur, ne quoquo modo faciat, quod eam postea poeniteat admisisse. Est autem sapientia in Deo, qua seipsum idem ille in illa cognoscit luce, quæ nulli est creaturæ accessibilis. Anima verò quantum diuinæ cognitionis & amoris habet, tantum & ipsa Deo, & Deus ipsi vnitur: nec plus, nec minus. et ipsa non solum in illa diuini amoris vnione Deus est ex gratia cum Deo, sed & Deus est in Deo per gratiam. quod tamen sanè intelligendum est. Certè cuius sapientia ipsa habitatrix est, is velut hospitiū est omnipotentis Dei, in quo idem ipse comoratur. Diligit enim Deus eum, quem sapientia inhabitat, & illius desiderijs satisfacit, cum sit ipse sapientia. Agnoscit enim & amat seipsum Deus in omnibus. Et hæc sapientia in omnibus comendatur, quippe quæ non solum totius fons beatitudinis, sed ipsa quoque beatitudo est. Nec potest Deus maius aliquid hac sapientia homini largiri, cum sit ipsa summum gaudium, summaque beatitudo super sanctissime trinitatis, qua eadem perenniter fruatur. Omnes quidem hanc sapientiam naturaliter appetunt, sed paucam in veritate vel ad momentum, immò vel minori spatio, si quod tale dari possit, percipiunt. Si enim alicui etiam breuiori quam sit momentum, spatio sapientia ipsa præstaretur, totam ille procul dubio sapientiam obtineret, quippe quæ nec plus, nec minus aliquid sibi reseruauit. Sed & in seipsa est, & in omnibus illis, quibus sese manifestat. Ipse nanque Deus sapientia est. Et quantum eam cognoscimus, tantum, & non plus, nec minus, de Deo habemus. Habemus autem ibi & Deum in Deo, & nos similiter in Deo.

IX. <sup>Dat ppe-
tuā lætitiā
cōsciētiæ.</sup>

¶ Nonus Eucharistiæ fructus, est animæ continua exultatio. Secura mens atque conscientia (ait Sapiens) quasi iuge conuiuium. Munda nanque conscientia nulli creaturæ permixta, plenum cordi gaudium præstat. Hanc quisquis habet, in commodis & incommodis, in prosperis & aduersis æquè lætatur, & interiora illius in Deo viuo magnificè exultant: adeoque certus atque securus est, quicquid sibi aduersita-

tis occurrerit, in perpetuam quandoque pacem eternaliter conuertendum: immò & ineffabile illud gaudium, quo in vita beata perpetuò securus perfruitur, quadam hinc ex parte degustat: quæ quidem degustatio quanto maior atque crebrior fuerit, tanto & beatitudo illius cumulatio erit: quoque hinc perfectioris fuerit cordis, eo & in presenti, & in futuro seculo omni diuinitatis perfectione, certum est, copiosius eternaliter perfruiturum. Sanè si vel quicquid vnquam gaudij creaturis omnibus collatum est à Deo, in vnū conflaretur, nihil penitus esset in comparatione minimi gaudij illius, quod in hac vite æternæ degustatione percipitur. Porro tunc ad optimum quis statum peruenit, & in præstantissimo illo bono quod Deus ipse est, habet quam optimè, cum se in illa incommutabili vita, quæ similiter deus ipse est, certus & securus esse, eique in totius perfectionis supremo omnimodis, quatenus ei possibile est, conformatur, similisque efficitur. Et hæc perpetua continuaque felicitas, bonis quibusque iugiter præstata est, & in lingua ipsorum Maiestas Dei nostri velut fauus mellis, & in auribus eorum tanquam suauissimus chordarum concentus, & in cordibus animabus eorum, gaudium ineffabile & iubilus inenarrabilis est. Excellentem & inexcogitabilem perfectionem, stupendumque gaudium illud, quod anima munda ex felicissima Dei Opt. Max. in sacramento præsentia habet, creaturæ omnes nec ad momentum præstare vel exhibere re ipsa possent.

¶ Decimus Eucharistiæ fructus, est felix certitudo siue securitas. Triplex certitudo est. Prima est in fide. Credimus enim ea, quæ sensibus nostris minimè sunt explorata. Inde verò bonus quisque securus & certus est, per virtutem veritatis illius, quæ est in sancta fide. Credenti nimirum omnia possible sunt: & iuxta suam quisque fidem in orationibus suis exauditur. Omnia profectò mira illa signa atque portenta, quæ sancti fecisse leguntur, in fidei virtute eos fecisse certissimè est. Sed Saluator noster omnia signa sua per veritatis efficaciam, quæ quidem veritas ipse est, faciebat. Quantum de virtute & efficacia fidei habemus, tantum etiam in fidei virtute operamur: & quantum in nobis veritatis est, tot etiam in veritatis vir-

Certitudo triplex quæ dat hoc faci-

Marc. 9.

Ioan. 14.

tu-

2. tute operamur. Alia certitudo est in vera futurorum in spiritu reuelatione. Inuenire quosdam est, quibus raro aliquid accidat, quin prius illud in spiritus reuelatione præviderint. Bonum hoc utique est, sed optimum non est. Rerum enim illarum imagines, inter ipsos & Deum, medium quoddam efficiunt. Tertia certitudo, est vitæ æternæ & felicitatis illius, qua creaturæ omnes rationales in illa beatitudine, quæ & sibi ipsi & creaturis omnibus Deus ipse est, perpetuò felicissimè perfruuntur. Et hæc certitudo in suprema Dei cognitione, dilectione & vnione præstatur: quam qui obtinere potuerunt, fidenter cum Apostolo dicere queunt: Certus sum, quod neque mors, neque vita, nec aliud quodcunque separabit me à charitate Dei. Hoc autem felicissimum donum nemo ex se dignè promereri potest: immò nec omnium simul hominum merita ex se vel vni illud impetrare sufficiunt. Nec dat illud, nisi his quos ad hoc ab æterno Deus elegit, qui & à seipsis & ab omnibus liberi sunt & expediti. Hic quidem inchoatur, & in cuncta perseverat secula.

XI. <sup>Pax tri-
plex & pfe-
cta hic dat</sup>

¶ Undecimus eucharistiæ fructus, est perfecta pax, quæ hic in electis incipit, & perenniter perdurabit. Bonus quisque triplicem pacem meritò habere deberet. Prima est cum proximo. Nunquam enim pacem cum Deo habebit, nisi quantum in ipso est, pacem cum proximo habeat. Ipse Dominus & creator omnium, tantam cum discipulis suis pacem & concordiam festabat, ut nihil magis optarent, quam ut illi perpetuò commorari possent. Hoc exemplo adductus, sic quisque viuere curabit, ut quotquot ei conuiuunt, de illius contubernio sibi gratulentur. Porro licet istud non possit non esse bonum, reuerà tamen parum est, cum sui similibus pacem seruare integram. Similitudo enim, pacis causa est. Cum dissimilibus verò atque contrarijs pacem colere, cum nulla hinc, præter solum diuinitatis amorè, pacis causa sit, nullo dubitante, multo præclarius atque præstantius est. Alia pax est mundæ conscientie, quæ pace quadam perpetua intus & foris gaudet. Est autem munda conscientia, quando Deus & homo sibi mutuo iunguntur atque concordant. Duo cõscientie pacem & quietem tuentur. Primum est perpetua fuga omnium illorum, quæ Deo & conscien-

tiæ repugnant, siue magna sint, siue parua. Secundum est cõtinua quædam omnium illorum exercitatio & vsus, quæ ad Dei laudem, sanctæ Ecclesiæ & proximorum vtilitatem, spectant, idque pro cuiuslibet vocatione, statu & ordine. Quicquid enim suo modo & ordine fit, laudabile profectò est. Nec vnquam opus aliquod, licet minimum, suo modo & ordine perficitur, quin & foris & intus requiem præstet, siue hoc sentiat, siue non. Tertia pax, est perfecta pax à quibuscunque vitijs & culpis. Hanc habet, quisquis nec nocere alijs, nec damnū ab alijs suscipere potest. Et hac ratione nemo pacem hæc, nisi solus Deus, habet: cui quanto per imitationem quis similior fuerit, tanto amplius per gratiā obtinebit, quod DEVS per naturam possidet: & eo ipso perenniter in illa pace quæ Deus est, felicissimè perfruatur.

Laudabile quid sit.

Inseparabile cum Deo dat vnionem.

¶ Duodecimus, idemque postremus Eucharistiæ fructus, est vnio inseparabilis cum Deo. In hac admirabili vnione omnis diuinæ perfectionis anima particeps est: tamque profectò omnis illius perfectionis, quæ Deus ipse est, suprema virtute repletur, ut nullius omnino rei capiatur desiderio: habens nimirum in illa felicissima vnione quicquid vult, DEVM videlicet ipsum & omnia, supremamque perfectionem suam supra modum & tempus in illa æternitate, quæ Deus ipse est. Hæc vnio animæ cum Deo, felix quædam degustatio est omnis illius beatitudinis, qua ipsa perpetuò supra modum & tempus in illa beatitudine & vnione, quæ Deus ipse est, perfruatur: habetque omnem illam perfectionem, qua creaturæ omnes rationales sine fine in beata illa æternitate, quæ Deus est, perfruatur creduntur. Denique & degustationem quandam in tempore gratiæ habet, quæ inchoatio est diuinæ illius vnionis, qua ipsa perenniter DEO Opt. Max. in æternitate illa, quæ idem ipse est, felicissimè copulabitur. Itaque nec omnes simul mortales, verbo vel scripto vilitatem, fructum atque beatitudinem illam, quæ anima sancta ex Dominici corporis digna perceptione consequitur, plenè atque profectò exprimere possent. Ut verò supradictos Eucharistiæ fructus diuina nobis misericordia præstare velit, ante & post communionem deuotissimè est obsecrandus. Amen.

*Omniū illorum qui iuxta gratissimam Dei volūtatē, suam uitam in-
stituere, eiusq; gratiam sine impedimento suscipere volunt, institutio uti-
lissima, secundum perfectam atque uiuam sacrae scripturae ueritatē, sicut
illa in sanctis & bonis omnibus lucet, in perfecta imitatione Domini
nostri IESV Christi.*

*Ut in Cenobio spiritaliter ac religiosè vi-
uentium sit.*

EPISTOLA I.

IN CHRISTO
lesu & in per-
enni dilectio-
ne ipsi salue-
re vos iubeo
oēs diuinita-
tis amore suc-
censos, q̄ Do-
mino Deo ve-
stro, non solū

iuxta p̄cepta, sed & secundū fidelissi-
ma consilia eius, militare statuitis: speci-
atim uerò, qui in sanctis congregationi-
bus agitis, & alij quique pauperes ac deso-
lati. Vos, inquam, omnes tota strenuitate
ea quae sequuntur, attendere, & attenden-
do moribus exprimere curabitis. Sic em̄
& Deo laudabiliter, & uobis ipsis utiliter
uiuetis. Primò itaque scire & admonitos

Quib; po-
tissimū di-
aboli infi-
dicantur.

vos esse uelim, spiritus malignos religio-
sis cōgregationibus atque personis plū-
quā mundo uniuerso, periculosos ad-
modū laqueos tendere & insidias mo-
liri, non solū, ut eos in capitalia p̄cipi-
tent uitia, sed etiam ut eos ad quādam
exteriorem uirtutum omnium & internae
ac spiritalis uitae, iuxta uerū diuinitatis
amorem ducēdā, incuriam & neglectum
adducant. Vndē non rarò in plura graua
crassaq; peccata labuntur, quae etiam ad
mortem usque ab eis cum uera contritio-
ne minimè agnoscuntur. Cumq; ex ele-
mosynis uiuant, & domus congregatio-
num Deo dicatarum hoc pacto occupēt,
grauissima deindē tormēta subire cogun-

tur: p̄staretq; eos nomen & habitum re-
ligionis nunquā suscepisse. Nūc igitur
me explicante, attendat, oro, dilectio ue-
stra, quibus institutis sancta quaeque con-
gregatio moderanda sit, ut in Dei volun-
tate persistat. Primò in hoc omni cum co-
nato, qui simul degunt, operam dabunt,
ut inter se pacis, amoris & concordiae iu-
ra inuolabiliter obseruēt: nec ulli omi-
nò permittent, ut extra monasterium su-
um diuagetur, aut alicui extraneo famili-
arior sit, vndē cor illius inordinatis fortē
imaginibus, quas ei uel amor stolidus, uel
temporis inanis deductio parturiret, de-
pingi possit. Et hoc ipsum, etiā intra mo-
nasterij septa seruādum est. Et si fortassis
hac in parte aliquis, uel infirmus uel reus
fuerit, id intra cōgregationis parietes be-
nignè pieq; corrigendū & emendandum
est, tamq; ab omnib; fideli silentio regen-
dum, ut ad nullius perferatur notitiam, q̄
indē scandali materiā sumere posset. De-
hinc tota strenuitate septimum illud Do-
mini saluatoris de uerborum simplicitate,
ut nihil p̄ter Non & Itā loquantur, con-
siliū obseruabunt: nulloq; non tempo-
re, p̄sente Conuentu, itā silentij sui cul-
tores erunt, ut nihil penitus loquantur, ni-
si uerba duntaxat purè necessaria, q̄ tunc
in aurem secretius dicentur, & nisi fortē
cum licentia de deo uerba faciant, aut bo-
ni quippiam Conuentui legant in unum
congregato. Et tūc nemo alius iniussu Su-
perioris, aut non impetrata prius copia,
loqui p̄sumet. Certissimū est enim, lin-
guam indomitam & infrenē maxima reli-
giosis ac spiritalibus hominibus damna
infigere, quae nec intellectu ualeant ap-
prehendi uel estimari, sicut D. Iacob ait: Iaco. 2.
Si

quò domi
religiosè
moderādē

Matt. 21

Iaco. 2.
Si

Si quis putat se religiosum esse, non refre-
nans linguam suam, sed seducens cor su-
um, hui; uana est religio. Præterea nemo
alium in cibo & potu uel somno, uel si ma-
gnis corporalib; exercitijs foris non per-
indē inhæreat, sicut ab Apostolo doce-
mur, iudicabit: nisi fortē robusto quis &
iuuenili sit corpore p̄ditus, q̄ benignè
uel (si res postulat) etiam serid monendus
est, ut corporalibus occupetur exercitijs,
& corpus suum, cum uera tamen discretio-
ne, moderatè castiget, & in seruitutē re-
digat: cumq; paulatim ex diuina gratia
internae ac spiritalis in ipso exercitijs
oriri cœperint, tantū de corporalibus
exercitijs retinebit, quātū aduertere pō-
terit, interna illa ac spiritalia p̄scere ex-
ercitiā ad p̄fectum suum: discetq; fun-
dum, intētionem, & amorē suum intus in
Deum, cum perfecta sui nihili agnitione
leuare. Ex hac porrò sui cognitione, se-
ipsum non tantū DEO & superioribus
suis, sed & creaturis omnibus submittet ac
resignabit. Ceterū primus internarum
exercitationum gradus, est suspensus & ma-
lè trāfactae uitae humilis agnitiō, & coram
Deo accusatio lugubris & dolorosa, abs-
que tamen de diuina gratia & misericor-
dia desperatione pestifera. His tandiū im-
morari quisque debet, donc eam de deo
fidutiam concepit se sentiat, ut hūc sua
sibi peccata remissurū maximè speret.
Utilius est eiusmodi exercitiū nouiter
conuersis & incipientibus, quā alij quē-
libet orationes & exercitiā, quae sine isto
peragere possent. Attamen ab incipiente
sano atq; robusto, exteriores quoq; cor-
poris exercitationes castigationesq; dis-
cretas tamen, & quatenus interna promo-
uent exercitiā, eisq; conferunt, Deus exi-
git atque requirit. Ab incipiente uerò p̄-
uectioris ætatis, aut infirmo, iam dictum
internū p̄scit exercitiū, ac p̄ter hoc
ut egritudine molesta & quicquid affli-
ctionis ei Deus euenire permisit, sp̄tē
patienterq; de manu illius suscipiat p̄se-
ratq;: nec non ut in silentio & abstracti, si-
ne ociosa temporis deductione, uitā trāf-
igant. Et hæc omnia, ex Dei uolūtatē eun-
ctis facienda incumbunt, qui uitā beatā
cupiūt esse hæredes. Sanè quotquot huic
perutili institutioni morem gerūt, eamq;
sequuntur, eis lux quaedam supernatura-
lis à Deo infunditur, in qua ab eodem ui-
tiorum & uirtutum edocentur discretio-

nem, & amabile Dñi saluatoris exemplar
sive imago, passiuè & actiuè eis summa
cum utilitate proponitur, exigitq; Deus
ab eis, ut cum perfecta suspensorum abne-
gatione resignationeq; benignissimū re-
demptorem suum Dñm Iesum Christum
per illius humanitatem in diuinitatē usq;
sequantur. Reuerà, quicumque nomen &
habitum religionis circumferunt, nec ta-
men per hanc gradiūtur uiam, seipos de-
cipiunt, & omnis uita eorū falsissima est.
Ad hæc, qui in sanctis agunt congregati-
onibus, nec seipos, nec alios uocali ora-
tioni, per quam interior ipsorū deuotio
turbari posset, moderatè adstringere de-
bent: nec iudicabit quisquā aliū, siue mul-
tū ille, siue parū oret extrinsecus, nisi
fortē talis esset, qui nec strenuitatem aut
feruorem ullum haberet, nec eundem po-
stularēt à Deo. Hunc enim p̄stat sepius
orationi uocali insistere. Porrò infirmis
omni cum diligentia haud secus inserui-
endum est, q̄ ipsi Dño saluatori, cum di-
cat ipse: Quod uni ex minimis meis feci
stis, mihi fecistis. Vndē etiam fides eis ad-
hibenda est, Augustino dicente, q̄ cum
seruus Dei dolore uel egritudine se affe-
ctum asserit, indubiè illi credendum sit.
Ceterū sit nōnunq; ut aliqui intimè ac
perq̄ serid cum amore p̄seruido ad De-
um conuertantur, & singulari quadam ra-
tionē moueantur à Deo: ex quibus alij itā
diuinae gratiae perfunduntur opulentiā,
ut sese continere non possint, quin diuer-
sis ac insolitis ea erumpat gestibus: quod
tamen sepe numero & ex naturē debilita-
te quibusdam vsuuenire solet. Et hoc alij
fratres siue sorores benignè capient, &
equanimiter ferent: celabuntq; id extra-
neos, nec passim eos in publicum prodire
uel templum accedere sinent, si huius-
modi eruptiones comprimere nesciant.
Quòd si frequenti cōmunionē opus ha-
beant, libenter & occultè Dñicum corp⁹
eis tradendū est. Nonnulli etiam singulari
quodam modo in quadam tranquillitate
siue silentio mouentur: & cōtingit eis in-
terdum copiosè hæc gratia cum insolito
motu in æde sacra: qui si, dum alij abscē-
dunt, eos absque p̄sentis gratiæ offensi-
onē amissionē sequi ualent, recedant
cum discedentibus, domiq; secum mane-
ant, donc ad finem usque gratiam pertu-
lerint. Sin autem id fieri nequit, ut uideli-
cet absque gratiæ amissionē recedere non
pos-

Matt. 25.

Quid circa
deuotos
quosdā mi-
rorū gestū
um fieri
debeat.

possint, in tēplo remaneant, quousq; sine gratiæ præpeditioe domū repetere queant. Nec hoc aliquis facillè iudicare debet. Et eiusmodi, quādiū singulari modo agunt, nemo eos ad externa vrgebit opera, quo tanto meliūs in gratia corroborētur, atque nascantur. Hoc enim est quod **Cit. 2. 3. 8.** Dominus in Canticis ait: **Adiuo vos filie Hierusalem per capreas ceruosque camporum, ne suscitatis, neque euigilare faciatis dilectā, donec ipsa velit.** Cū autem maligni spiritus singulari quodam in istos debacchentur odio, admonendi sunt, ne quælibet lumina & instinctus sequantur, quæ per sacram scripturam & vitas sanctorum confirmari comprobarique non possunt: & vt toto studio mortiferum spiritalis superbiz virus, aliorumq; contemptum, fugiant horreantque. Immoderatis quoque ieiunijs & vigilijs haudquaquam sunt adstringēdi: cumq; infirmitatem aliquam incurrisse deprhenduntur, ad cibi sumptionem, licet alioqui ieiunium sit, etiam cogendi sunt. Monendi præterea sunt, vt in sui ad deum introuersione, nullam sensibilem dulcedinē, nec sublimem intelligentiam, nec reuelationē, nec omnino aliud aliquid, quàm Dei honorem gratissimumque beneplacitum querāt & expectant: vtque per Dei gratiam, prædictos insolitos & erumpentes modos paulatim compescendo, in pura & eleuata mente viribusque supremis cum libero & expedito in Deum introitu & accessu sese exercere discant. Hi nanque exteriores insoliti modi, in inferioribus animæ viribus aguntur. Euenitque hominibus istis, quod vino mero ac forti, quod equidem corruptis infusum vasis, non perindè bonum ac salubre est, atque bono & sano vasi infusum. Itā & isti dum insolitos illos gestus modosque suppressere, ad altiore puritoremque pertingunt vitam, & contenti quietique permanent, sibiipsis dominantur, & multo quàm antè excellentiūs perfectiūsque; Deo vniuntur. Insuper, dilectissimi, sollicitè curandū vobis est, vt in nulla re, siue in superiorum electione, siue in construēdis ædificijs, aut alijs quibuscunque, hostis tartareus pacem vestram dissipet atque perturbet. Omnia opera vestra ex Deo procedēt, & quicquid agitis, cunctaque vobis accidentia, Deo committetis, deuotis ac integris eum obsecrantes cordibus, vt omnia pro acceptissima vo-

luntate sua disponat, dirigatque. Caueat etiam qlibet vestrum, ne suo sensui suę voluntati pertinaciter inhæreat. Quisquis autem hoc agit, certus sit, spiritū Dei nec esse nec reqescere in se, sed maligni eum spiritus vrgeat agitantq;: & quādiū talis perseuerat, nulla eum requie, nulla pace gaudere sinūt, sed ad plura maioraq; eum peccata impellunt, donec tandem suam cum eo faciant voluntatem. Postremò, multa cum strenuitate & contritione, per continuam intime voluntatis & intentionis vestre discussionem, cordis puritati studebitis. Possem equidem his plura superaddere, quæ à presenti materia nō abhorrent. Sed id necessarium esse non arbitror. Qui enim prædicta omnia viua quadam exercitatioe secutus fuerit, omnem ille veritatem, scitu ipsi necessariā, à Deo edocebit. Et ipse ego per merita sanctorū oim, & in cælis & in terris agētium, oro & peropto, vt oēs illos, qui hæc sequi & iuxta ea viuere voluerint, Patris potētia cōseruet, eterna Filij sapientia eorum profectum illuminet, & immensus Sancti spūs amor eos circundet & amplexei in Christo Iesu. Amen.

¶ Vt diuerse in interna vita erroneæ vic agnosci, & agnita, denitari debeant: & quo pacto rectorē ad perfectionē viā reperire liceat.

EPISTOLA II.

Nosse vos velim in Christo Iesu dilectissimi, quod cum aliquis toto corde & ex animo sese ad Deum cōuertit, cum eleuata, libera, & integra mente ac voluntate creaturis omnibus, quę ipsum à suo retrahūt impediuntq; creatore, valesaciēdi, Deoq; & amicis illis vera, humili, subiectaq; cum resignatione, ad mortem vsque obtemperandi, Deoq; se totum intrepidus offert, & viriliter sese ad æternam conuertit veritatem: ex nimia amabiliq; misericordia sua tātā Deus erga eiusmodi hominem dilectionē concipiat, vt se continere non possit, quin suam ei gratiam abundè largiat, q̄ tūc eiusdē vires inferiores fortiter cōmouet. Hæc aut cōmotio non eodem modo fit in oibus. Vndè planè necessariū est q̄buscūq; vt ex huiusmodi modis materiam scandali non accipiant. Exerit em̄ Deo oipotēs in amicis suis plures occultos & insolitos modos, qui vix à paucissimis intelligunt. Cæterū ex hisce magnis eximijq; græ donis, qdā in mētis veniūt iubilatorij

lum,

lum, nec continere se valent, quin verbis aut gestibus erumpant. Qui tamē, si ad viciniorem volent salutis adspirare viā, modos & gestus eiusmodi, quāmcitissimè poterunt, in seipsis reprimere & occidere nitentur. Alij rursus alio modo se habent, & stuporem siue excessum mentis incurrūt, & hi Ecstatici siue Dormientes vocantur. hic verò somnus, ex nimia illa gratiæ opulentiā, quam Deus anime præstat, accidere solet. Et hi similiter si ad altiora volent pertingere, iuxta amicorum Dei consilia, & istud quoq; perumpere discēt. Adhuc alij sunt, qui alio ducant modo: & hi sunt, quę natura ingenio subtili & intellectu acumine pollent, & verbis abundāt: cūq; hi larga quadam gratia copiosè perfundunt, fit plerūq; vt intumescant in superbiam, & in multa prorumpant verba. His vel maximè necessarium est, vt sese deprimi ac humiliari patiantur. Quod si facere recusant, & in suo persistunt modo, periculosè satis cum eis agitur, & fieri potest, vt perniciosissimi quandoque sanctę Ecclesię reddantur. Præterea sunt & alij, quibus deus omnipotens sub alio quodā modo præclaras quasdam donat imagines cernere, itā vt se vel angelum, vel aliud aliqd vidisse omnino persuasum habeāt. Hi statim impendiò exultant, arbitrantes se coram DEO magni cuiusdam meriti esse. Equidem talia videre, malum esse haudquaquam dixerim. Potest enim bonum esse, sed à viciniore & proximo adhuc nimium distat. Quod em̄ larga hæc eis præstatur gratia, eorum potissimum in causa infirmitas est. Nouit enim Dominus, tanta adhuc eos pusillanimitate teneri, vt a superiori adhuc via incedere nequeant. Sunt præter hos & alij alterius modi, qui ex natura tam molli teneroque sunt corde, vt excellētī illa gratia tacti, mox in inferioribus viribus suis ex toto commouentur. His se penumerò Lucifer admisce-re se cōsuevit, & occultè naturæ ipsorum sese adiungere, totis enitens viribus, vt eos à bonis cceptis reuocet retrahatque. Naturam enim delicatiorē aliqua molestia afficiens, occultè eiusmodi hominibus suggerit, dicens: **Eiā tenerioris imbecilliorisq; complexionis es, nec perindè necessè habes plura sustinere: alioqui opera quę simul tecum Deus operari constituit, impediēs.** His verò susurrij satis illi exhilarantur, credentes diuinā suis-

Ecstatici.

Eruptorij

Visionarij

Cur visiones plerique exhibentur.

visiones cur periculis obnoxie.

se inspirationem, cū tamen reuerà Luciferi proprięque naturæ persuasio sit. At tamen Deus omnipotens & misericors, amicos suos in his positos nequaquam deserit, sed auxilium eis solita benignitate impendit, perducens ac remittens eos ad sapientem aliquem & illuminatū amicum suum, maiori, quàm sint ipsi, discretionē præditum. Hic ergò Dei amicus talem aliquem intuēs, ait ad ipsum: **Dic mihi charissime, quānam agitur inter Deum & te?** Respondet ille: **Omnia de manu domini cum gratiarum actione suscipio.** Et Dei amicus ad ipsum: **Quodnam est exercitium tuum?** Ad quod ille subito respondens: **Non est, inquit, quod deinceps exercitiam patiāre, vel cui mori debeā, quando iam omnia superauī.** Indè verò nō nimium perturbatus Dei amicus, benignè eum alloquens, dicit: **Eiā charissime, queso, ne grauatè accipias id, quod dicturus sum. noueris sanè, vehementer me verba tua perterritisse.** Si em̄ hoc pacto pcedere volueris, toto aberras cælo, & imponis tibi ipsi, cū è diametro & Deo & sacrę scripturę repugnes. Vndè si in hoc viuēdi modo persisteris, malè & periculosè tecū agetur. Si ergò Christi verbis acquiescere volueris, conuertaris oportet. Ipse nanq; ait: **Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.** Ipsi Apostolo Paulo, ab illo raptu dimisso, & sibi restituto, illic crux imposita est, quam ad mortem vsq; sustinere cogebatur. Attēde (queso) dilectissime, quo pacto ipse dominus omnium nos præcesserit, & omnes electi amici eius ipsum subsequuti sint. Sacra quoq; scripturam his copiosa ferēt testimonia inspicere, nouerisq; oēs veros Christi imitatores adhuc superstites, (licet pauci admodū sint) cū nihil aduersi sentiūt, tremere ac perturbari satis. Christi nanq; & omnium illius sectatorum cōtemplant exempla, eamq; Dñi sententiā metuūt, qua ait: **Multi quidē sunt vocati, pauci verò electi.** Rursus alij adhuc alterius modi sunt, quibus ex diuina largitate tale quiddā per imagines cernere datur, vt se beatā Trinitatē cum personarum distinctione vidisse omnino persuasum habeāt. Ex his alij in superbiam efferuntur, putantq; se iam superasse omnia. Sed reuerà ne pilum quidē perfectionis habēt, & in infipientes. id quod verbis exprimi, vel intellectu ap-

Matt. 16.

2. Cor. 12.

Matt. 23.

Ex visioibus super-

prehendi potest, summę veritati atq; perfectioni proximum arbitratur, is plurimū à veritate aberrat. Omnia namq; hæc non nisi imagines sunt. Secum quisque expendat. Si DEVS noster eiusmodi est, vt vel verbis exprimi, vel intellectu capi possit, exiguum sanè modicumque deum habemus. Immodò quisquis hoc credit, haud dubiè in fide debilis & erroneus est. ¶ Denique adhuc alij in alio reperiuntur modo, quibus dum ea confertur gratia, vt in infimis viribus suis commoueantur, aliqui ex eis ex opulentia illa quam intra se sentiunt, satis intumescunt. Sed cum hæc eis benignissimus Deus eousq; concessit, quoniam iam eos ad altiora prouehere statuit, dum opportunum ipsi videtur, omnem hæc ab eis gratię opulentiam auferens, in tanta eos paupertate relinquit, ac si nunquam aliquid de DEO fuissent experti. Et hoc ingens profectò & haud vulgaris gratię beneficium est, quod proinde dei prouidentia haud facillè cuiquam largitur, nisi qui illius bonitati vticūq; iā confidere nouit. Verum plerique dum hac ditantur gratia, immodico terrore concutiuntur, cum tamen gaudere potius & exultare deberent, illius Dominicę sententię memores, quae ille ait: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum: memores etiam, vt

Matt. 5.

e. Cor. 2.
Act. 14.
& 16.

his haberet. Hi enim seipso Deo ex toto offerunt, nec in vlllo proprię quæstioni morem gerunt. Verūtamen longo adhuc interuallo à felicissimis illis distant hominibus, qui coluntur sunt Ecclesię, quorum & meritis precibusq; sustentatur. Sed tales paucissimi supersunt. Cæterum si & horum aliquis, qui quelibet de prædictis tenent modis, ad altiora proficere appetit, cum beatissima Magdalena pedibus dominicis prouolutus, eiusdem inexhaustę misericordię, vera, humili, subditaq; cum resignatione sese offerat atque resignet, permittens ei facere secum quicquid uoluerit, non solum in isto, sed & in futuro seculo. Voluntatem quoque suam perfectè funditusque relinquens, humiliter sese illuminato, seu alicui in viribus supremis Dei amico, incipiens, qui de Deo nihil vnquam senserit, submittat subijciatq; agnoscens humiliter in seipso, quod hactenus compendiosiori ad veritatem via non inceserit, sed ex proprio fundo suo uixerit. Vnde iam Deo Opt. Max. ex animo & ex ipso fundo sese offerens atq; resignans, siue dare sibi, siue auferre uoluerit, ad sufferendum equanimiter omnia se illi exhibeat. Sanè quisquis talē se reperit, vt hac humili cum resignatione seipsum ad dei gloriam, eidem fidenter offerat & relinquat, & in nullo prorsus aliquid suū querat diligatq; magnam ille nimirum erga Deum meritò fiduciam concipere potest: ita tamen, vt in humilitate fundatus, omni diuina gratia se sentiat prorsus indignū. Cumque iam eousque in hac perstiterit via, quod iam infinitę Dei misericordię, excellentis illius ac ineffabilis gratię capax esse uideat: tunc eū Deus assumens, ad viuū illū perducit fontem, qui ab æterno manauit, & manat etiam nūm in omnes quae illius capaces sunt. Reuerà quicumque eodē modo pertingit, vt huius fontis in hoc exilio vel vnā percipiat guttulam, omnia illi subito temporalia uilescunt: adeoque à se abducitur, vt id quod perducitur, nec intellectu capere, nec verbis cōsequi possit: quippe cum hoc & sensuum omnium notitiā & cūctas quoq; formas & imagines trascendat. Mox quoq; à Deo in viribus supremis illuminatur, plusq; ei uerę lucis ac discretionis infunditur, quam prædicti omnes, suo proprio uiuentes modo, habeant. Cæterum qui tales sunt, id est, qui ex uero illo fonte vel guttulam vnā percipere meruerunt,

Qui coluntur sunt
hodie ecclesię.cuiusmodi
na omnia
cile uilescant.

runt, non facillè dinoscuntur. In uerbis enim cunctisq; moribus ac institutis suis, simplicitatem præ se ferunt: nec libenter absque certa rationabili causa, diu hominibus colloquuntur. Simplicissimè quoque sanctę Ecclesię obediunt, multo uero dolore afficiuntur, quoties eis colloqui debent, qui uerbis abundant subtilibus, nec facillè per sacram scripturam retundi ac deijci possunt. Interiores quoque oculi eorum latissimè panduntur, ita ut longè lateq; prospiciant: dumq; circumspiciunt, & proximos suos vel afflictioni vel peccatis subiacere uident, ex pia compassione, quę gerunt erga omnes, nimio dolore corripiuntur. Et hinc liquidò constat, quod illi falsa libertate gaudere uolentes, bonos quoque decipiant atq; subuertant, dum eis uerbis fallacibus persuadere moliantur, nihil eos amplius pati debere. Qui enim uerè spiritu Dei agunt, non mediocriter sibi metuant, nec parum conturbantur, si quādò eis prosperè cedit, & natura absq; egredituris molestia sana perseuerat & incolumis: dum autem hæc ipsa pressuram aliquam sustinet, animum resumunt, & magnificè exultant. Christi enim, & omnium uerorum imitatorum illius, exempla contuentur. Et nunc o vos omnes, qui syncerè ac uerè deum amatis, misereatur uos, obsecro, quod hisce nouissimis temporibus tā paucos ueros sui habeat imitatores, qui ad dignissimum hunc & supereffluentem fontem inuitari sint idonei. Necessariū profectò est Christianis omnibus, ut tota sibi solitudine caueant, fugiantq; Multi enim seductores in mundum exiēre, qui compositis subtilibusque uerbis plurimos seducunt, ita ut iam vix vnum Dei amicū reperire uideat, in cuius sinu secreta cordis tu tū queas effundere. Consultum proinde est pijs omnibus, ut ad Christum conueniant crucifixum, qui neminē se uerè querentem, in necessitate deserit. Has commonitiones, exhortationesq; pauperculus quidam, à deo ad hoc compulsus, quo proissent omnibus, in scripta redegit.

¶ *Ut gratia Dei, Castitas siue puritas, Amor & Abstractio obtineantur.*

EPIST. III.

IN Christo IESU lumen gratię, animę corporisq; puritatem, cordis amorem, humilem abstractionem in uitę nouitate uobis omnibus in deo perfectissimè

possidere cupio & exopto. Ad impetrandum gratiā Spiritus sancti, nihil equè efficacius, quàm ut quis iugiter erga Deū in timore persistat, metuens ne fortè minus Deo, plus autem mundo, satisfaciat. Qui ita agit, nouum semper gratię acquirit lumen. Castitatem uero siue puritatem animę & corporis à Deo obtinet, qui spontè cogitationibus, uerbis & operibus uoluptuosus, delectabilibus, & Deo cōtrarijs, minimè inheret. Qui ea puritate præditus est, in eo summa & altissima Trinitas, Pater, Filius & Spiritus sanctus, habitationē extruit, ad commemorandum illi cum inexhausto amore, ad suum totiusque cęlestis exercitus gaudium. Porro amor siue dilectio cordis, à Deo impetratur per meditationem cum gratitudine coniunctam, corporalium ac spiritalium donorum beneficiorumque illorum, quę vnquam ille homini contulerit, & adhuc in beata eternitate, felicique & superdeliciosissime uite perennis gaudio collaturus est. Per hæc diuino amore succendimur. Denique uitam humilem, patientem & abstractā habere uolenti, oppidò quàm necessarium est, ut iugiter & externos & internos sensus suos includat, perpetua uigilię cura seipsum obseruet in omnibus, semper intra sese cōmorando, cunctasq; hominum suspiciones & aduersa omnia ducat pro nihilo. Patienter itaq; sufferte, dilectissimi, quęcunque uobis à fallaci seculo aduersa ingerunt, eaq; pro munere à Deo suscipite. Sic enim & uos ipsos omni uirtute exornabitis, & preciosissimę dominicę crucis arbori inseretis, eternum uobis ex ipsa fructum prolaturi. Inexhausta misericordia Dei nostri, uos omnes perenniter in se & in Christo IESU includat. Amen.

¶ *Ut ignis diuini amoris excitandus sit.*

EPIST. IIII.

IN Christo IESU. Superfluens amor Spiritus sancti, in omnipotenti patris uirtute, cum filij superlucidissima sapientia, perenni uos incendio conflagret. Amoris illum carbonem, quem Spiritus sanctus hoc frigidò tepidòq; seculo in uobis per seipsum succedit, idē ipse in diuina dilectione sua feruere iugiter & cedere, & cū ingenti æstuatq; desiderio ac languore oēs animę uires penetrare, ipsumq; exteriorem hominē ordinatē sese exercere, & modestiam seruare exoptat in agendo quæ-

Cuius
qualis ca-
uendus.

do quolibet & dimittendo, in rerū omni-
um siue temporalium siue spiritualium ino-
pia & abundantia, cum vera in Dei bene-
placitum resignatione. Hic etiam amoris
carbo, iugiter à rore nebuloso ac impo-
sitore voluptatum omnium quarunlibet
rerum fallacissimi seculi huius, custodien-
dus est, illis duntaxat exceptis, quibus natu-
ra carere non potest. Insuper idē iste amo-
ris carbo, continuè excitandus & prouo-
candus est, perpetuò immorando cog-
nitioni excellentissimi clenodij illius, quod
Deus ipse est, ab eodē vobis prestiti, omni-
umque rerum temporalium, æternorumque;
ac spiritalium donorum, que vobis ipse vn-
quam impendit, & adhuc impendet, quæ
profecū multa sunt, & vobis præ alijs plu-
ribus singulariter tribuit atque largitus est.
Ne, queso, ea negligēter transeat, sed vi-
gili ea cura attendite. Speciali enim ac mi-
ro quodā modo ad diuinitatis amorē vos
merito prouocabūt, ad hęc, idē iste amo-
ris carbo, fauorabilis, mitis ac resignatæ
in omnibus intus & foris humilitatis cine-
ribus perpetuò est contegendus. Cumque;
hoc pacto amoris hic carbo sese habet, to-
tum in se transmutat hominem, ipsumque;
sine intermissione ad paternum illud atque;
diuinum cor impellit, subleuatque; vbi tan-
dem pereuniter cum immenso ac ineffa-
bili est gaudio quieturus. Pro hoc sanè be-
neficio Deus, qui vos à fallaci secularis læ-
titie ac vanitatis mendacio abstraxit &
eripuit, in æternum sit benedictus & vltra,
qui & perpetuam vobis pacem in diuina-
rum & occultarū diuitiarum suarum pa-
latio, omnibus electis amicis suis largiri di-
gnetur in Christo IESV domino nostro.

¶ *Ut & nobisipsis & omnibus excidere de-
beamus.*

EPIST. V.

IN Christo IESV vetus illud & nouum
ab æterno genitum verbum, quod in
diuina natura plātatum, rursū in se-
ipso omnes rationales, æternos & electos
producit spiritus, qui pura quadam, ama-
bili ac resignata subiectione, seipsos in
omnibus, & omnia extra Deum resignāt
abnegantque; in humilitate profunda, abyf-
sali, ac sursum tendente ad superdiuinif-
simum illud obiectū, cui omnes sese spi-
ritus per gratiam Christi IESV immergūt,
vnicę videlicet, arcanę, diuinęque; essentia:
hoc, inquam, vetus & nouum verbū, pro

iucundo vobis & antiquo & nouo: exo-
pto anno, qui quidē est æternitas in deo.
Adhuc in eodem Christo IESV comun-
dum, Deoque plenum, in occulto vobis
ac intimo fundo precor & opto. Deus pa-
ter vnico filio suo humanam despondit
naturam. Arrhabonem illius nemo æsti-
mare sufficit. Dotem eius vidualem & oc-
culti & publici thesauri omnes compen-
sare nequeunt. Solum cor omni creaturæ
mortuum, & anima pura, humilis & amo-
rosa, arrhabonem hunc æstimat, dum pa-
rūm eis est, quicquid creatum est, respec-
tū creatoris: & dotem hanc vidualem vt-
cunque exoluunt, dum omnes Dei pro-
prietates modis coniunctas, & seipsa &
creata omnia resignant deseruntque. Ad
has felicissimas nuptias vos inuitati estis,
quo scilicet cum corde creaturis omnibus
mortuo, & pura, amorosa, humilique; ani-
ma ad arcana & immensa gaudia illa, que
Deus omnibus se timētibus largiri digna-
tur, in Christo IESV peruenire adnitamini.

¶ *De humili resignatione, vera contempla-
tione perfectione.*

EPIST. VI.

IN Christo IESV. Satiari appeto cum
Lazaro illo mendico de micis oratio. Luc. 16.
num omnium DEI amicorum, que
cadunt de mensa excellentissimæ atque
per sanctissimæ Trinitatis. Sed nemo illi
dabat, ait scripturā de Lazaro illo. Proin-
de, dilectissimi, laxate in dexteram nauis-
gij rete, id est, abstractam humilitatē, vo-
ta discreta, & illuminata amoris incen-
dia. Sic, inquam, vos ipsos totos ad dexte-
ram nauigij partem, id est, in sempiternæ
voluntatis DEI laxate beneplacitū, idque;
cum imitatione, quantum fieri potest, omni-
um virium tam interioris quam extero-
ris hominis vestri: & ita haud dubiè inue-
nietis, quod nec oculus vidit, nec auris au-
diuit, nec in cor hominis ascendit: id ni-
mirū, quod preparauit Deus his, qui eius-
modi sunt, in Christo IESV filio suo. O fi-
lij charissimi & amici Dei, gaudium & co-
rona animæ meę, quicquid vnquam & in
cælis & in terris amicis suis præstitit deus
in Christo IESV filio suo, id equidē precor
& opto vobis. Neque enim ignorare vos ve-
lim, animā & corpus meū pro vobis expo-
sita. Sed ne, queso, terreamini. Enimvero
predico vobis, quia multa adhuc certamina
debent vobis, tanquam audacibus ac robustis
Chri-

Matt. 8.

Christi tyronibus in virtute Dei, & in mor-
te eiusdem domini nostri. Sed omnium san-
ctorum meritis atque auxilio freti, securè
cū hostibus vestris congregiemini, & vir-
tutum omnium augmenta capietis: non
instar quorunlibet aliorum vulgariū ho-
minū, sed vt singulares electi dei amici. In
his igitur estote, sinētes interim mortuos
sepelire mortuos suos, & bonitatis ac be-
neficiorum Dei seduli sitis obseruatores,
idque; amore eiusdem domini vestri, sic in-
tra vos loquentis: Omnes qui voluntatis
mihi conformitate iunguntur, ego inha-
bito, ad ipsorum perpetuam salutem, ad
omnium sanctorum gaudium & exultati-
onem, & ad æternum supergloriosissimæ
Trinitatis honorem. Vnde si puri ac syn-
ceri esse appetitis, mihi intra vos per vos
vivere liceat, & vos in me addiscitote. Re-
uerā, quisquis vnico illi vni secretus ac fa-
miliaris esse desiderat, omnis illi à corde
creaturarum mortaliū familiaritas exclu-
denda est. Et qui diuinæ veritatis contem-
plationi immorari cupit, hūc prius in hu-
mili obedientia probè exercitatum, & in-
firmis ac contemptibilibus virtutum ope-
ribus benè fundatum atque extructū esse
oportet. Quique summa & perfectissima
optat calcare itinera, prius in infima sese
via exerceat. Vt verbi gratia, in derelicti-
one ab omnibus creaturis, quo solus Deus
ipsum solatium sit: omnemque; tristitiā, pau-
peratam, contemptum, & quicquid ei ad-
uersitatis pro iustitia occurrere potest,
subire nil trepidet. Tali quippe exercitio
ex Dei gratia ad veritatis quis cōtempla-
tionem preparat, & aptus efficitur, qui ve-
rō eiusmodi abiecta & humilia opera ad
exemplum Domini Saluatoris peragere
recusat ac despiciat, dubium non est quin
diuinam ille gratiam contemnat. Cæterū
perfectio, ad quā in hac mortali vita con-
scendere quis possit, in tribus sita est. Pri-
mum est, vt rationabiliter vnū solū Deū,
& quicquid sancta credit ecclesia, confi-
teamur. Secundum est, vt vnū hunc so-
lum Deum feruenter atque suaviter dili-
gamus. Tertium est, vt in humilitate cor-
dis & spiritus, totum id quod sumus, in oc-
cultam, incognitam atque; notam eiusdem
vnici vnus voluntatem, immergamus ac
resignemus. Infimum em̄ humilitatis, su-
premum perfectionis attingit: ipsaque; per-
fectio, in se omnium virtutum omittit distin-
ctionem. Syncero quidē & puro contem-

Perfectio
huius vite,
I quot sita

platori ocium & abstractio ab omnibus,
ab exteriori præsertim consideratione, quo
purè ac perseveratè diuinę veritatis spe-
culationi queat insistere, oppidò que; neces-
saria sunt. Dum tamen sensibus restituit,
in memoratis sese virtutibus exercebit ad
exemplum Domini nostri IESV Christi, Ioan. 13.
qui suavi cum humilitate discipulorum
suorum pedes abluuit, multaque; alia humi-
lia ac virtuosa pro nostri institutione ges-
sit opera. Cæterum complures inueniuntur
contemplatores, qui in duplici sese lu-
mine exerceant. Alij cum seipsis in agno-
scente ascendunt cognitione, seipsos in
summo bono quærentes, & cū errore in-
uenientes ac possidentes semetipsos. Ob
affinitatem enim illam & similitudinem
quam in Deo habent, etiam eò adspirāt,
vt instar illius per se sibi satis sint, nec vl-
lius omnino indigeant. Sed errant planè,
& Deo contumeliam inferunt: ideoque
& ipsi merito confunduntur. Alij verò per
negationem, seu cognitionis abnegatio-
nem, seu abnegantem cognitionem, sur-
sum tendunt, quærentes in sincera spiri-
tus humilitate, & tremula ac excidēte sui-
ipsum & nihili sui abnegatiōe vnicum
ac solum Deum suum, & proprietates ac
excellentiā ipsius, que ineffabiliter omnē
creatum excedit spiritum, de sua impo-
tentia gaudentes, & solum Deum omnia
posse impendi gratulantes. Et hos con-
templatores diuina pietas nullo fallaci lu-
mine in errorem abduci permittit: sicut
econtrariō spiritus mēdacijs, priores illos,
qui seipsos quærun & ducunt, Deique; cō-
fundunt honorem, haudquaquam erro-
res euadere sinit. Spiritus sanctus ex im-
mensa misericordia sua, vero ac diuino
suo nos illustret irradietque; lumine.

¶ *Ut nos die ac nocte exercere, afflictionesque;
nostras in dominicā passionē referre debeamus.*

EPIST. VII.

IN Christo IESV domino nostro. Omne
studium vestrum, dilectissimi, in per-
fecta resignatione ad habendum at-
que carendum non solum omni rerum
temporalium delectatione, sed & spiritali
cōsolatione, cū humili perpetuaque; cordiū
vestrorū in habitatione, versetur. Per hoc
siquidē anima & corpus ab omnibus mūdi
huius maculis & inquinamētis, omique; ho-
stis tartarei fallitate purgantur. Et hic ratio

tio vestra in cunctis agendis dimittēdisq; inuigilet, ac bona quæque & mala obseruet, & voluntas à malis auersa, sese ad bona conuertat. Quoties enim his animum adhibetis, toties ratio vestra nouo à paterna filij virtute illustratur lumine, voluntas ad omnes Christi IESV virtutes dirigitur, & cor in iucundissimo Spiritus sancti amore Deo vnitur: sicque anima vestra supersanctissime Trinitatis templum fit, & habitatio grata satis. Quisquis autē hoc templum dignè seruare cupit, ita vt suum in illo opus Deus ipse nunquā non peragere queat, ille se eidem semper & in omnibus corde recollecto offerre ac resignare debet: sic videlicet, vt omne tempus antemeridianum, ad prandium vsq; cum Deo expendat, idque in meditationibus diuinis, quibus vehementius excitari se senserit: orationibus quoq; & alijs bonis operibus, sicut à Deo trahi atq; moti se intellexerit. Post prandium verò, elemosynam suam, putà Vigiliis mortuorum decantando, mittet ad purgatoriū. Illis expletis, vel quiescere parumpèr, vel aliquid foris operari poterit, prout se noverit ex obedientia teneri: & hoc vsq; ad Vesperas. Tum verò meditationibus deuotis iterum sese ad Deum excitabit atq; conuertet. Post Vesperas eodem sese habebit modo, & corde recollecto cū Deo simul ad quietē se reponet obdormietq;: & tunc Deus in anima ipsius dormientis, eque vt diuinis operibus inuigilatis, operabitur. Semper etiam & vbiq; cordis recollectio dabit operam, maximeq; dum hominibus adest. Sui ipsius curā vigilantissimā habebit: Semper in Domino gaudebit, absq; tamen sensuum dissolutione: Nunquā vel aduersis, vel prosperis plūs equo moueri se patietur: & potissimū immoderate tristitię resistet ex animo. Contumelias omnes fatuorum huius fallacissimi seculi hominum, omnem naturę molestiam, & cūctas animi aduersitates, quæ illi accidere possint, in illā Domini Saluatoris afflictionem offeret, quam sustinebat ille ex Iudeorum contumelijs, cum eum dæmonium habere calumniarentur: & in illam quoque eiusdem molestiam & aduersitatem, quam in horto persequebar, cū ex nimio animi dolore sanguinē sudaret: dicetq; cum eodem: Non mea, sed tua Domine voluntas fiat, siue hoc gratū, siue molestum mihi sit. Itā faciendo, dile-

Tempus diurnum qui trās-gendum.

Ioan. 8.

Luc. 22.

ctissimi, copiosum semper & immensum in præclarissima Dominicæ crucis arbore fructum facietis. Potentia dei patris su peret in vobis atque debeller, quicquid vos impedire possit. Claritas dei filij & sapientia, in omnia vos bona illa deducant, quæ ad ipsum vos prouehere queāt. Amor denique Spiritus sancti, perpetua vos deo vnione coniungat in Christo Iesu. Amen.

¶ *Ut cor ab omni creatura abstractū, ad Deū conuertit debeat.*

EPISTOLA VIII.

IN Christo IESV domino nostro, multa vos dilectissimi salute impertio, & felicem vobis vitam exopto. Ea q; de causa paucis ad vos scribere volui. Ad bonam igitur beatamq; vitam id cum primis exigitur, vt sensus includant, à mundo & carne abstrahantur, soli confabulentur Deo, nihil intra se torpentis seculi huius contineant, nec vlla temporalibus cura vel solitudine distrahantur: vtq; cogitationes celestibus formis ac imaginibus absque aliqua occupent admixtione. Requiritur etiā, vt in terris oim vobis creaturarum societas in nauseā vertatur ac tædium. Et vt ad superiora atque cælestia per virtutem Sancti Spiritus post hanc momentaneam reduci vitam mereamini, quæso, indefessis à Domino precibus obtinere studeatis. Interim sedula cogitatione ex animo Deo vos desposos attendite, nec vllam in terris tantæ excellentiæ creaturam esse, quæ digna sit, vt Deo neglecto, illa cor vestrum debeat occupari. Omnem verò diem inter amissos deputetis, in quo Dei amore propriam non fregistis voluntatē. Dolenda planè & omni lachrymarum fonte plangenda coaditio, cor illud, quod solus Deus occupare debeat, diuisum esse: & regna cælestia consideranti, aliquid graue videri. Absit absit, vt vel quelibet creaturæ vnquam illius satisfaciant voluntati, qui Deo Opt. Max. pro voto potius cupit.

¶ *De resignatione in paupertate.*

EPIST. IX.

IN Christo IESV, temporalibus ac spiritalibus siue diuinis rebus in tempore & æternitate carere & abundare. Apis quadiū in floribus quiescit, neque mel neque ceram conficit. Itā sanè quanuis excellentissimum vtilissimumq; exerci-

Ad bonam quid exigitur vitam.

Qui dies amissus putandus.

Similitudo lepida.

exercitium, quod quidem in hac mortali vita habere quis possit, sit intrinsecus in spiritus vnitate cū Deo quiescere & operari, quod & iucundum satis est ac delectabile: huic tamen immorari non oportet. Etenim aliud adhuc lōgè excellentius vtiliusq; exercitium est, in quo nimirum à Deo probamur & exercemur: & hoc est resignatio in perseueranti continuoq; languore, in sterilitate, obscuritate ac paupertate spiritus. Quid in his à Deo efficiatur, nulla vnquam lingua dicēdo cōsequi, nullus intellectus capere potuit: nec quilibet naturalia, quāuis excellentissima, ingenia scire potuerūt. En charissime hoc p̄sentē tēpore singulariter vis & efficacia solis æstiuæ fertilitate in cunctis seminibus radices excitat: quæ tñ si fructū p̄ferre debeant, crebra prius duraq; frigora multiplicemq; pruina sustinere oportet.

¶ *De Vulneribus Saluatoris.*

EPIST. X.

IN Christo IESV. Manantia iugiter amorosaq; eiusdem vulnera, ad æternam nos vocacionem nostram perducāt. Proh dolor, plerisque hodiè nimis ingratos, dicere non vereri: Eia qd his occupari nos atinet, quæ ante plures annos perfecta nouimus? Intelligūt autem Dominicam passionem, cū tamen reuera vulnera illius, liber vitæ & mundissimum speculū sint. Si quis ea cum Apostolo rectè penetrare sciret, inueniret equidem in eis quicquid diuinitas ipsa exhibere potest, & perfectum libri vitę sigillum. In hoc libro omnem tam in tempore quàm æternitate perfectionem reperire licet, sicut ipsa de se æterna Sapientia testatur: Ego inquam, sum via, veritas & vita. Væ igitur, & iterum vè omnibus, aliā viam ambulanti. Possent hęc profectò secretiores Dei amici vel sanguineis deplorare lachrymis, quod in toto vbiq; terrarum orbe itā prorsus excellentissima Christi vulnera in obliuionē abiēre. Hęc nimirum causa est, cur à DEO non exaudiamur, quia extra fructum mortis ambulamus. Vbi cūquē ordinata institutione viuatur, diabolus tentare quidem potest, at superare non valet. Vbi autem inordinatè agitur, diabolus per negligentia nostram vires accipit nobis præualēdi. Spiritus DEI nostri cum vnuerfis opulentis charismatibus suis, possideat atq; con-

Alia nō minus efficax

Vulnera christi, vti te librum esse.

Gal. 6.

Ioan. 14.

tineat se in vobis in CHRISTO IESV. Amen.

¶ *Rursum de nostrā abnegatione, & de vulneribus IESV.*

EPIST. XI.

IN Christo IESV. Deus omnipotens & excelsus, tam incomprehensibile bonum est, vt à nulla creatura in tempore perfectè agnosci queat. Immo quicquid omnes DEI amici de ipso in hac mortali percipiunt vita, Deus non est: aliquid tū diuinū siue de Deo, est, sicut beatus Dionysius & Gregorius aiunt. Est, inquam, nubes quædam caliginosa, sensus oēs & oēm excedens intellectū: ad quā ipse quoq; mo ses in monte à domino vocatus atque introductus fuit. Ad hanc viam omnes DEI amici adspirant atque cōtendunt: ad eāq; omnes nos introduci oportet. Quicquid libertatis in nobis ratio parit, totū in æterna morte deficit. Quæ verò pater cælestis intra nos gignit, ea magno cum fructu in vitam æternam proficiunt atque succrescunt per abstractum silentium, afflictionem, & vires ad superna erectas. Vnde iugiter à domino postulare debemus, vt veram nobis subiectionem largiatur, quæ omnem à nobis proprietatē excludat. Planè inspiēs est, qui in aliquo alio, præterquam in humilitate, sperat. ¶ In mellifluis amabilibusq; Christi vulneribus commorari, & veritati immorari iugiter in actionis & contemplationis operibus, eisquæ quæ omnes Dei amici magnis cum desiderijs animæ tuæ quotidie inspirant, tota viriū facultate morè gerere & obedire in omnibus, in quibus Dei voluntatem intus vel foris intelligere queas. Optamus charissime, vt solus Deus cunctis beneficijs tuis, per tuā absorptionem vicem reddat, satisfaciatq;. Disce, quæso, tecum supra omnia habitare atq; manere, & abnegare te ipsum: semperq; se stare mansuetudinē. Offer te iugiter occulto & abscondito deo tuo per tuipsius & creaturarum omnium abnegationem, quo domino tuo iugiter intus cōmorari valeas. Et licet hęc nulla interdum deuotio sentiat, non idē nullius esse momenti vel efficacis censendum est: quippe quod tunc sæpenumerò vtilissimum est, cū hęc naturam ex integro se resignare oporteat. Qui be-

Exo. 19.

quid ante omnia descendunt.

Deuotio nem aliquā non sentiunt bonum.

KKK denter

denter se obiecto illi, omnis formę & im-
ginis experti, committere & applicare po-
test, in quo thesaurus ille absconditus la-
ret, quem soli delicati specialesque DEI
amici concupiscunt. Discretum & ordi-
natum serua naturę regimen: quod omni-
bus hunc thesaurum effodere cupienti-
bus, impendit necessarium est. Amor in
omnibus mundis cordibus ludens, te-
ipsum tibi auferens, in necessarium atque
felicem Christi IESV carcerem te abdu-
cat. Amen.

*¶ Vt erga proximos misericordes, & erga De-
um feruidi esse debeamus.*

EPIST. XII.

IN Christo IESV saluere vos iubeo cum
feruidis, illuminatis, ac sursum tēden-
tibus omnium electorum Dei amico-
rum spiritibus, in excellentissimam illam
diuinamque paterni cordis originē, cum
minimē prepedito ac supereffluenti abyf-
salis diuinę misericordię refluxu, q̄ qui-
dem ibi æternus & incommutabilis, hic
verō & est & non est, prout quisque dis-
positus fuerit. Magnam dilectissimi, erga
proximos vestros compassionem, verāq;
dilectionem gerere, eisque misericordes,
vnanimes, ac modestos vos exhibere de-
betis. Benefacere quoque malefacienti-
bus vobis, per quod semen æternę hære-
ditatis possidebitis. Supremum hominis
in hac vita exercitium est, Deum pati. Cæ-
terum hac tempestate de suis amicis De-
us queritur. Primō, quōd corporis neces-
saria cum solitudine à creaturis cōqui-
rant. Secundō, quōd creaturis dolorem
suum querantur. Tertio, quōd spiritalis
solicitudinis inopiam per creaturas sup-
plere velint. Sed vos dilectissimi, si cum
communitate errare non vultis, commu-
nes abhorrete vias. Felix & prosperū ini-
tium est, Deo perpetua & abyssali cōne-
xione in hære cum abstractis, quietis, pa-
tientibus, & erectis viribus. Temporibus
diui Gregorij Papę, Imperator quidam
erat Mauricius nomine, qui & ipsum &
Ecclesiam implacabili odio persequeba-
tur. Huic B. Gregorius benignam admo-
dum epistolam scripsit, in qua inter alia
sic ait: Credo quia omnipotentem domi-
num tanto vobis ampliùs placatis, quan-
to me ei malè seruientem districtiùs affli-
gitis. Sanè, cum pontifex, & quidem sum-
mus pontifex, totiusq; Ecclesię caput es-

Quid ho-
diē Deus
queratur.

B. Grego-
rius.

set, irasci, & iniuriam repellere potuisset:
sed hoc omni studio deuictabat. Eius ergō
& nos vestigijs inhærentes, omnem iniu-
riam patientissimè toleremus.

*¶ Vt IESVM infantulum circumplecti, ei-
q; vniui debeamus.*

EPIST. XIII.

IN Christo IESV. In eiusdem recēter or-
ta infantia, & in dilectione omniū san-
ctorum illius, saluere vos iubeo. Cūm
in hoc instabili fluxoque tempore, dile-
ctissimæ in Christo filię & ordinis soro-
res, deuia multa & erroneę vię, fraudesq;
flexuosę, ac mille labyrinthi, multipli-
cesq; tenebrę sint, ab incōmutabili sum-
mi boni veritate abducentes: nihil mihi
potius, nihil securius esse videtur, q̄ oēm
vanam ac superfluam multiplicatē, cun-
ctaque verba, opera & conuersationem,
quorum Deus vera causa non est, infati-
gabili deuotare studio, atq; cum asino ve-
ra in simplicitate, & cū boue ardentibus
desiderijs ad præsepe humilitę q̄etis re-
currere, ibiq; animā se cū innumeris mul-
tiplicibusq; defectibus suis includere &
arctare, idq; cū eleuata scēni mortiferarū
malitię suę commotionū ruminatiōe.
Hic nanq; Christus natus inuenitur non
tantūm ex materno vtero, sed etiā ex cor-
de paterno diuinę illius ac ineloquibilis
vnionis, cū incōprehensibili ac ineffabili
supereffluentia in ipsum fundū, cūctasq;
animę vires, & cū gratia copiosa in omnia
munda corda, que hoc modo per innume-
ra exercitia preparantur. Ille Deum dili-
git, qui propter ipsum omnia sustinere po-
test. diuinissima fides est, omnem spem &
fidutiam suā in Deo constituere, & ipsum
perseueranter ac longanimiter expecta-
re. Rursus, ille Deum amat, qui huic secu-
lo mori, & Deo suo viuere nouit: qui De-
um amat, cui Deus est id quod est, cui
cælestia sapiunt, terrena desipiunt & tæ-
dio sunt: qui sensus suos exteriores con-
cludere, interiores ab omnibus expedire,
vires omnes Deo applicare nouit: cui de-
niquē dulcedo creatoris, creata omnia ver-
tit in amaritudinē, prorsusq; desipere se-
cit, in Christo IESV.

*¶ Vt Deo occurrere, & peccata nostra expi-
are debeamus.*

EPIST. XIII.

IN

¶ De flammigeris desiderijs diuinę vnionis.

EPISTOLA XV.

IN Christo IESV saluere vos iubeo di-
lectissimi, affectans atque desiderans
in ardenti, flammigero ac æstuantissi-
mo Dei amore, vt ipse vos succendat, cū
etasque animę vestrę vires cum tam eui-
denti eiusdem animę vestrę experimen-
to ac sensu, perlustrat irradietque, vt tota
mens vestra ardentissimo circūdet amo-
re, copiosaq; & perfecta subsecutiōe dul-
cissimę vocationis, & sempiterni tractūs
amoris, in quibus superbeata Trinitas ab
eterno vos esse, agere, ac pati debere præ-
ordinauit, in æternitatem suam & iucun-
dissimam sempiterni filij sui essentiā. Nūc
igit dilectissimæ in Christo sorores meę,
omnes vires vestras per cuncta opera, per
quælibet accidentia, per omnes deniquē
afflictiones atque dolores, sursum erigite
cum sitiēti amorosaq; expectatiōe, quo
iugiter à solo Deo agi duci que idoneę si-
tis, extra vos ipsas & creata omnia abstra-
ctę & auulsę. Ne, quæso, desideria vestra
vel torpore, vel durtia, vel qualibet de-
summo & optimo bono desperatione in-
terrumpi patiamini. Ecce enim paratissi-
mus est liberalissimus Deus, seipsum totū
perfectissimè & excellentissimè vobis im-
partiri. Semper itaque vos ipsas, per men-
tis vestrę eleuationem & dei desiderium,
renouetis: sicq; Deus & mentem & deside-
rium vestrum nouis semper gratię suę do-
nis abundè replebit. Enimuerō scire vos
velim charissimę, in vnitate salutis nostrę,
quōd si ego & creata omnia omnem vo-
bis animę vestrę nobilitatem absque ces-
satione ediceremus, nullū id in vobis sem-
per mansurum posse fructum producere.
Sed quicquid in nobis vitales fructus &
salutem eternam operari debet, per urgen-
tibus desiderijs & actiuis viribus coram à
Deo mendicandum & obtinendum est.
Perseueranti autem in amorosis deside-
rijs semper opus illud diuinum sese exhi-
bet, quod pati oportet singulos, prout ab
eis exigit DEVS. Nec potest huiusmodi
amorosis desiderijs error aliq; admisceri,
nec quicquam eis negari potest. Ab ho-
rum autem exercitatione nulla etas, nulla
infirmas, nulla excipitur mentis hebe-
tudo. Et reuerà Deus benedictus se desi-
derantibus præ nimietate amoris sui, se-
ipsum non potest non impartiri. Cæte-
rum

Luc. 17.
Psal. 44.

Rom. 8.

Quis De-
diligat.

Qui eter-
na salus
obtinēdas.

rùm ego ipse ab æterna veritate peto ac desidero, vt ita suo vos amore moueat possideatq; quo verbum suum æternum ita nudè intra vos eloqui possit, vt nullius creature verbis opus habeatis. Valet semper & orate.

¶ Vt sub Missa dotem nostram ac munus viduale postulare debeamus.

EPIST. XVI.

IN Christo IESV, & in ipsius sursum tendente ac viuo amore, & paternâ diuina vnitate, perpetua vos salute impertio electæ filie dei & spõse nominis nostri IESV Christi. Consulo vobis dilectissimæ, vt multa cum aueritate munus viduale, dotèq; vestrà augere studeatis, quam pater cælestis sponse sue sanctæ Ecclesie in nuptijs siue desponsatione vni geniti filij sui contulit. Sunt autè hæc dona matrimonij, eius sanctissima opera & exempla: vt verbi gratia, natiuitas, passio, sepultura, resurrectio & ascensio. Dos autem, ipsa sunt septem dona Spiritus sancti. Hæc spõsa sancta Ecclesia, in quolibet Missæ sacrificio, per ora sacerdoti à patre cælesti postulat spiritale incrementum atq; profectum actualis nostris ipsorum resignationis in prosperis & aduersis in diuinam vnitatem. Et hæc etiam ego sacerdos immeritus & indignus, vobis omnibus in meo quotidie sacrificio deprecor, rogatur & obsecro, vt & vos eadè per me & sacerdotem oēs, mihi & vobis & omnibus, quos deus ab æterno dilexit, cū amorosa ac illuminata distinctione postuletis, nec dubito quod id mirabilem vobis fructum & gratiam sit adducturum, maximè si cum isto exercitio ad quinque amoris vulnera Dñi nostri IESV Christi vos cõuertatis. Sollicitè quoque sitis virtutum actibus ordinatè insistere: & peccata oia, quauis minima, summo studio deuitetis, id præcipuè curâtes, ne cum aliqua perseueranti proprietate ea vobis inhererent. Deniq; munus hoc viduale in ignita extenuatione ad altare descendit, vbi sacerdos corpus dominicum conficit, donec idè illud à sacerdote sumptum sit: & tunc in omnes sui capaces promanat animas, sicut & S. Hildegardis restatur. Paternus sinus perpetuè vos conseruet, contineatq; Amen.

Alteri inuicè p altero orandum.

ad Christi vulnera cõtugendum.

¶ De recta via ad querendum Deum cum seruire.

EPIST. XVII.

IN Christo IESV vobis, in eodem mihi charissimis virginibus, precor & exopto amorem intimum, abundè excitantes actiones, sub compendio in vera resignatione cuncta penetrare, & deinceps in diuina absq; modo immorari caligine, cunctaq; alia interna & externa exercitia, nõ ex arida quadã cõsuetudine, nec sensu proprio, sed ex vera discriptione, diuina intètionè, in mansuetâ expeditaq; resignatione peragere. Rogo, dilectissime, per Dei amorem, vt vobiscum manere & abstractè viuere curetis, atq; vos ipsas nõ Deo tm, sed & creaturis omnibus in vera obedientia & resignatione humiliter ac mansuetè subijciatis. Vestris ipsarum & cordis vestri, diuinarumq; intra vos operationum strenuam habeatis curam. Deo vos in omnibus quæ intus & foris occurrunt, funditè resignetis, eiq; tota cum fiducia inheretis, quibuslibet etiã timoribus ac tenebris natura obruat. Præcipuè verò intentioni vestræ inuigiletis, ne quod omninò aliud, quàm dei honor & eius gratissima voluntas, à vobis queratur aut intendatur. Et tunc haud dubiè stella diuina, index itineris, & lux vera, quæ deus est, oriatur in cordibus vestris: monstrabitq; vobis, vbi, quomodò, & quid à vobis habere velit. Idem ipse & per vos ipsas, & per creata omnia vos in se perducatur. Amen.

¶ De cordis puritate & seruire.

EPIST. XVIII.

IN Christo IESV mori omnibus, & cum ipso perenniter resurgere. Opto vobis, dilectæ virginibus Christi, annumibileum in exteriori simul & interiori vos complèsse homine, ita vt sine vlllo timore vel trepidatione, omni cõsideratione iam extincta in vobis, audèter vos intimo, simplicissimo, in depicto, atq; purissimo fundo, cū essentiali ac illuminato amore tradere ac resignare possitis. Quicquid verò ab isto vos impedit, aut in dè reuocare molitur, id repudietis penitèter, & huic securè acquiescatis. Vocationis etiam vestræ, in qua à Domino vocatè estis, & vestris ipsarum diligentem habeatote curam. Quisq; enim diuinam vocationem electionemq; neglexerit, spreuerit, eiq; restiterit, non solum perpetuum ob hoc damnum patietur, sed & immensas in purgatorio pœnas luet. Immò & p qualibet imagine ipsum à Deo remorante, Deique in ipso occupante

pante locum, quam spontè intra se morari permittit, tantos perferet cruciatus atque miseras, vt si eas modò cognosceret, etiam si pro voto suo omnem delectationem illam in vnum conflata, quam ab exordio mundi ad finem vsque seculi, & habuere & habituri sūt homines vniuersi, solus obtinere posset, multo sanè libentius & ea careret, & omnium in super pauperimus atq; adeò leprosus fieret, quàm vel minimas purgatorij pœnas, quas vnam vna saltem horula aliquis perpessus est, experiretur. En desidero, charissime, vt ineffabilis dei amor ignitis vos cogitationibus perfundat, sibiq; vos totas in gaudio cõcrematione sua vniat copuletq; ita vt ea quæ retrò sunt, cum vestris ipsarum & mortalium creaturarum omnium contemptu obliuiscètes, ad superiora vos anterioraq; hominis interioris, in abyssu humilitatis, puritatis & eternitatis vniatis, extendatis, impellatisq; hominè verò anteriorem ab omni custodiatis externa sollicitudine, naturali affectiõne, propria voluntate, & ab omni denique macore vel delectatione presentis, prosperitatis aduersitatisque. Hæc porro & in me & in vobis verus ille artifex, qui id solus potest, perficiat & operetur. Amen.

Philip. 3.

¶ Quod cum seruire in via Dei ambulandum sit.

EPISTOLA XIX.

IN Christo IESV, eiusdem incontinentissima, ineffabilia, ac benignissima dona salutis loco. Quæso, dilectissime in Christo virginibus, discite in omni castitate & humilitate continere, purissime, feruētissimeq; illa ingredi vitam, quæ ad summum perducit bonum, quod omnia ea, quæ mundus hic totus & creaturæ vniuersæ præstare possent, longè excedit: totamq; mentem & desiderium, cum vniuersis viribus vestris, ad cælestem vitam conuertite dirigiteq;. Hæc autem via in omnium delectationum subtractione, ex purissima ac impermixta intètionè inchoatur, feruidisq; ac æstuantissimis continuat desiderijs, & in ardentissimo amore, feruentissimoque fauore & ineffabili quodam incontinentissimæ bonitatis diuinæ gustu perficitur atque completur. In hac iucundissima via vetus homo non ster cum vniuersis consuetudinibus, mo-

dis ac leuitatibus suis emofitur, & nouus homo noster viuificatur, & transformatur in id ipsum, & in similitudinè super excellentissimæ Trinitatis Dei. Vndè omni cum dilectione, qua possum, vos oro & obsecro, quo eundem per seipsum deprecemini, vt nos oēs introducat, deducat, & perducatur in eadè hanc super excellentissimam viam, quæ Christus ipse est, dñs ac redemptor noster, in secula benedictus. Amen.

¶ Vt per Christi passionem, diuini amoris seruire obtineamus.

EPIST. XX.

Virginibus Christi seruis earum eum, quem suam salutem gaudium & desiderium esse agnoscunt, pro salute mittit, quo huc eundem totius salutis magistrum, ex intemissis omnium virium suarum ardentissimo complectantur amore, eius præceptis atq; consilijs fidelem exhibeant obedientiam, ac eius denique amarissimæ passioni, secretisq; imaginibus & exemplis se totas applicent, humiliterque conforment. Quid his amplius, o Christi virginibus, vobis scribere potero? In his em tribus, sanctorum omnium asperitatis conuersatio, & cuiuslibet hominis exercitia cõprehenduntur. Et qui his magis abundat, deo viciniore atque coniunctiore est. Et quid, obsecro, deum amantibus deesse possit, quando nec timentibus eum aliquid deest? Quid autem ille exigit à nobis, nisi vt mandatis atque consilijs illius nos totos tradamus, eiusq; vitam & passionem imitemur? Quod vt faciliter in nobis & per nos fieri queat, Christi passio & exemplar ad extremum & laudabiliter in nobis perficiant, facies nostras continua meditatione sursum erigere, eiusq; passionem in conclauis cordis nostri, omnem inde contrariam excludendo occupationem, in intimoq; mentis nostræ hospitio, & in supremo spiritus sui fundi nostri domicilio, fideliter recogitare ac ruminare debemus. Sanè anima quæ sic à Christo duci meretur, ceu apotheca fit suauissimi odoris, quem preciosissima Christi virtutis spirant aromata. Hæc autem aromata, in mentis nostræ pyxide simul congesta, circūferenda sunt. Credite Deo & expertis, charissime, quia hic amantis anime vox insonat, nec vocem tantum emittit, sed & in intimo æstuantissimorum superiorum impulsu, quasi cū impati-

Psal. 33.

ti desiderio vociferat: O vnice amor meus. O tutum refugium laborantium ac fatigantium. O salutaris medicina languentium animarum. O aurea consolatio atque directio te suspirantium. O dulcissima ac prestantissima te esurientium esca, & suavissime te sitientium potus. O vernas cō-claue in te quiescentium. O speculum sine macula contemplantibus te. O vnica & summa sufficientia mea, trahe me post te, extra me & extra omnes creaturas veraciter, ardēter, purē atque suaviter: & sic dulciter ac indefessē curremus in suavissimo odore vnguentorū tuorum, nec cessabimus, donēc eodē hoc præcipuo odore, qui Christus ipse est, in amabili paterni cordis apothecaviribus collectis in intimo spiritūs nostri liberē fruamur, ipsūque sentiamus abundē.

Cant. I.

¶ Breues, sed haud vulgares, admonitiones.

EPIST. XXI.

Charissima in Christo filia, veniet tempus & nunc est, quo multa quærentur, quibus ore saties fieri ac responderi nō poterit, sed in spiritu duntaxat & veritate. Et quotquot tunc supererunt homines puri ac DEVM quærentes, in omnibus pro pace cordis sui sapienter se gerent, & in vera dilectione perseverabunt: in qua & ego servus tuus ero, tibi que, quantum coram Deo poterō, obsequium impendam. Amicus enim fidelis in Domino, amicum suū in errore relinquere non potest. Dic, obsecro, charissimis filiabus nostris, me eas ad scholam humilitatis resignationis remittere, ut illic & sibiipsis in corporalibus ac spiritalibus rebus, & vitijs quibuscunque perfectē mori, & seipsas in nulla vel gratia vel donis Dei quærere discant. Quod si hanc artem probē didiceritis, in nudo ac essentiali amore illo, qui DEVS est, reuiuiscetis, nec opus erit vobis deinceps vel me, vel quenlibet alium quæstionibus pufare. Iterum oro, dic filiabus nostris, me eas rogare & hortari plurimum, ut ab omnibus externis rebus expeditæ & simplices perseverent permanēque, & cordis sui, operumque suorum & suis ipsarum pura cū discretionē & pace mansueta, curam habeant. In hoc enim gratissima DEI voluntas cognoscitur perficiturque.

¶ Ut per vulnera Christi, verum amorem assequamur.

EPIST. XXII.

IN Christo IESU saluere vos iubeo. Animæ cognitio & compræhensio, in vno illo necessario consistit, ut eodem cum sanctis omnibus perenniter perfruamur, quæso electissime Christi sponsæ, idem hic sponsus vester solus vobis sapiat, nec quicquam illi comparare audeatis. Hoc planē & vobis, & omnibus mihi in Christo coniunctis, vobisque, commemoratibus, equē ut mihi ipsi & animæ mee cupio & exopto. Quicquid per diē agendum vel dimittendum est, id iuxta ordinis vestri Canonem ac statuta dispositis efficiatisque, idemque, rursus in Christi IESU offeratis vulnera, iuxta exercitium quinque virtutū illius, quod à me edoctus estis, quomodo videlicet per has ingredi debeatis. Et in his sedulo vos exercere curabitis, quantum experientia sancta vos docuerit, informaret, direxeritque. Tantummodo gratiam Dei, quæ in vobis est, non negligatis: sed magis vobiscum disquirite, ut amplius augeri ac diligentiores fieri possitis, in gratia, in pacis gustu, in gaudio spiritali omnem sensum exuperante, in illuminatione simplicis cordis, in conscientie puritate & mentis eleuatione, in celesti dulcedine impendiō feruentis ac æstantis spiritūs, in visceribus Christi, & demum in sancta omnium sensuum vestrorū custodia. Sic enim celesti patri per IESVM Christum vos ipsas hostiam immaculatam, viuētem, sanctam ac beneplacentem offeretis. Præterea cunctis hominibus, maxime tamen domesticis, id est, consorioribus vestris vos ipsas totius perfectionis, cūctorumque bonorum operum ceu viuum quoddam simulacrum, omni in humilitate, mansuetudine, patientia exhibebitis, sufferētes eas in charitate, sicut & vos à Christo & amicis illius hucusque toleratę estis. Vndē etiam in Christo vobis precipio, & ex parte mea humiliter vos oro & obsecro, ut cōsodales vestras i oratione mentali ac interna, crebra admonitione promoueat, eas corrigatis intus, cum cordis pace ac lenitate corripatis, semper tamen potius interiori & exteriori exemplo & cōuersatione vestra, quam verbis eas instituat. Cætera omnia Christus IESVS sponsus vester & electus sanctæ Eccle-

Ecclesiæ amor in secula benedictus, vos abundē edocebit.

¶ Ut quis celestis, angelicus, & diuinus homo efficiatur.

EPISTOLA XXIII.

IN Christo Iesu: Si fili charissime scire exoptas, quod ed requiratur, ut quis planē celestis, angelicus, atque diuinus efficiatur homo, ea quæ sequuntur, attende: Talis ergo ita se exhibebit, ut semper omnis introitus illius, verus & perfectus sit exitus & abnegatio sui ipsius & omnium in veritate: & rursus, ut omnis exitus illius, purus ac verus sit introitus in Deum. Qui eiusmodi est, is summam perfectionem obtinet, tantęque ab omni proprietate paupertatis est, ut nec tantillum habeat spatij, quo eleemosynam recipere possit. Nihil enim omnino sibi usurpat.

Qui si quicquam sibi esse videretur, haud dubiē in hoc periculosissime caderet, & noxius ille si foret. In illa verō paupertate constitutus, etiam regnum habere posset. Et sicut nihil sibi in suo introitu usurpat, vel ascribit boni, ita & nihil omnino ex his quæ foris sunt, sibi vendicat, etiam si omnia suo dominio subiacerent. Vndē verō, ait aliquis, huiusmodi amabiles homines nōsse licebit? Indē videlicet, quod abundē illis sufficit & arripet, quicquid eis deus euenire permittit. Et in hoc ipsorum hinc beatitudo incipit, & perēniter perseverat, quando in omnibus veram ac integram pacem habent.

quod quid aliud est, quam hinc inchoasse, quo eternaliter in Deo sunt perfruuntur? relinquunt etiam Deo quod illius est, & seruant quod suum est, id est, sui ipsorum nihil inpenionem. Vndē & Deus eis auferēs quod ipsorum est, restituit illis quod suum est, id est, omnipotentiam in se. Itā enim Deo quodam modo dominari incipiunt, ut extra illos nihil ipse faciat: sicut & Deus econuerso ita eis dominatur, ut nihil illi extra ipsum facere presumat. Denique isti homines non ex subtilitate intellectus, nec ex inordinatis magnisque exercitijs, nec ex specie aliqua externa, neque ex habitu vel vestitu, qualiscunq; sit ille, siue diuites sint ipsi, siue pauperes, siue in monasterio, siue extra degant, cognosci possunt. Non enim grāde aliquid præ se ferunt. In vera duntaxat, diuinaque essentia, ubi & reuera inueniuntur, agnoscuntur. Dumque magna eis vel aduer-

fitas occurrit, vel afflictio, spontanei inueniuntur. In ipsa nanque anime essentia sunt, tantoque profundius in ipsum sese demittunt fundum: suumque nihilum contemplantes, ei cuius sunt, ex integro sese resignant atque relinquunt. Nunc igitur, fili dilectissime, mecum simul in dulci nomine Iesu coram patre celesti, & me, & te quoque, & omnes qui hanc viam neglexerint, plange atque deplora: nec unquam celsus, donēc vitalis sapientia sapientia virtus preualeat, ita ut in nobis id totum perficiatur, quod hucusque pro dolor negleximus. Nihil enim Deus ipse libentius largitur, nec quicquam illi preciosius, nec nobis vtilius ac potius est. Ad hoc verō suā ipse nobis opem porrigat, & celestis auxiliij dextram pretendat. Amen.

¶ Quæstio & Responso de suprema perfectione.

EPISTOLA XXIIII.

Quæstio.

Charissime in Christo pater, sicut nōsti, orphana sum atque destituta, tibi ac soli deo derelicta, & ignoro quid facere debeam. Sicut iussa fui, per aliquot dies abstracti vixi, & me ipsam in occulta desiderij scintilla & omnium paruipensione mecum exercitavi, omnesque inspirationes, cuncta lumina, vniuersam intellectualium imaginum dulcedinem, & bona omnia quæ anima per naturam vel delectationem intra se formare potest, transcendere atque excessi. Et in hoc solo desolatā illam paupertatem, vastamque & interiorē, in qua phantasię omnes bonæ vel malę locum habere nō possunt, inuenio ac deprehendo solitudinem. Hinc verō iam velut mendicans ante fores Domini mei prostrata, illius beneplacitum expecto. Neque enim intelligo, quid sibi velit, quod hæc affectus siue desiderij scintilla non quiescit, donēc omnes cordis & capitis mei vires consumantur, exhaurianturque. Quo facto, si vel parumpar quiescere possim, ilico vires consumptæ reparantur. Et quanto abstractius viuo, tanto interiora mea interiorque homo meus, in hac paupertate delectantur amplius, licet exterior homo, si facultas ei præberetur, fugam potius modis omnibus iniret. Quorū autem hæc eua-sura sint, in mortem videlicet, an vitam, incomperitū habeo. Meo tamen iudicio multum hinc fides, spes, charitas roborantur. Vndē si inclusorū aliquid vel solitariis

Vn amabiles Dei homines nō se queas.

mihilocus esset, histotam me traderem, magis quam nunc possim.

Responsio.

Ad hæc ego ex Dei gratia respondeo, exigihuc solitariè viuere cum incommutabili mente & libera volutatis tuæ in gratissimum Dei beneplacitum resignatione, ita vt cum sancto Paulo prostrato dicas: Domine, quid me vis facere? Idq; iterum atque iterum renouare, & in eo ad mortem vsque persistere. Huc verò nulla hūana actio per se pertingere potest, nisi hæc vera inherensq; perseverantia & fides Dei. Aded nanque larga atque libera sunt opera Dei in homine, vt omnia ad summam perfectionē perducāt, nisi ipse hoc homo prepediat. Vndē si vel quadraginta annis in hoc desiderio, siti, & expectatione Dei quenquam morari oporteret, meritò hoc libenter ac patietè in vera resignatione pro acceptissimo Dei beneplacito pateretur. Amen.

De perfecta resignatione & oblivione nostris ipsorum & omnium, qua in schola Dei adiscuntur.

EPISTOLA XXV.

Author D. Eckardus iunior.

IN æterno ac ineffabili celestis patris & sempiterni verbi illius amore, saluere te iubeo dilecte in Christo fili. Rogau dilectū Deum meum pro felicis ac securæ mortis preparatione: & ecce ab ipso velut pauper discipulus, ad immensam ac opulentissimam scholam missus sum, vbi ineffabilia, magnaq; mira quotidie & horis omnibus addiscuntur. Pro hac autem felicissima ac benedicta schola, omnia penitus deserenda sunt. qui enim in ea amabili lectori illius subditus esse voluerit, eum & à seipso, & à creaturis omnibus expeditum, vacuum, ac liberum esse oportet. Denique in hac schola à dignissimo magistro in summo ac excellentissimo libro hæc quotidie institutio seu prelectio discitur: quod videlicet in vera resignatione voluntatis nostræ in gratissimam Dei voluntatem per mentis immobilitatem, iucundum semper & perinde nobis esse debeat quicquid simus, & vtrum abundemus, vel patiamur inopiam, sciamus vel ignoremus, ita vt nihil omnino velimus, nihil appetamus, nihil optemus, nihil queramus vel intendamus, quam nudè amabilis magistri huius beneplacitum ac voluntatem, etiam in posse & non posse, in omni actione & dimissione, in cun-

dis spiritualibus ac corporalibus afflictionibus, in viuendo demum & moriendo. Vbi enim vel quomodo habeamus aut simus, in his cunctisque alijs immobiliter perinde nobis esse debet absque omni vacillatione, absque omni electione vel repudiatione huius vel illius, absque omni deniq; velle vel auersari. Ità em, dilectissimi mi, Magistri huius volutatis in nobis viuere debet, vt quicquid extra hæc est, penitus in nobis extinctum sit, atq; alienum à nobis. Hanc gratissimam illius voluntatē nudè in seipsa absq; additiōe vel abstractione & ante mortem, & in morte, & post mortē in nobis perfici oportet. Breuiter ergo se hola, ad quā à summo illo Concilio remissi sumus, ipsa est benedicta atq; paterna dei voluntas. In hac verus Magister ipse est Spūsanctus in omni bonitate sua. Vnicus ac verus scholæ huius liber, ipse est superdulcissimus Dñs noster Iesus Christus & in seipso, & in omnibus quæ illius sunt. Præter hanc ergo scholam, omnes aliæ schelæ prorsus mihi emortuæ sunt. Præter hunc magistrū, quotquot alij sunt pædagogi, procū à me remoti, mihiq; penitus alieni sunt. Præter hunc denique librum, omnes alij codices clausi mihi sunt atq; incogniti. Hæc planè cuncta me deserere fecerunt. His duntaxat verè viuere statui. Ità quæso & tu fili charissime, solis his viuere, sed verè viuere, discere: & ita pacem habebis veram in omnibus, quam aliàs obtinere non poteris. Frequenter, obsecro, scholam hæc benedictam ingredi. Quem enim alium accedam, aut quò libētius ire velimus, quam vbi dulcissim⁹ hic pædagogus sine cessatione presentissimus semper adest, totusq; ad omnia paratus est, liberq; iste amabilis omni patet tempore? Securè, fili dilectissime, in fide mea, in hoc letare atque persiste ordine. Reuerà enim neque meliorem, neq; compendiosorem, neque securiorem, neque celsiorem aliquam viam noui: & hūc magistrum Deus omnipotens ex diuitijs immensæ charitatis suæ tibi concessit. Audenter enim mea fide sequere. Hoc enim tibi vtilissimum est. Tantum ad hūc beatum & sanctum accede ludum, quisquis enim hunc ingressus fuerit, ita absque omni dubitatione instituetur, vt omnes cogitationes, verba & opera, totaque vita illius, ex Deo patre ducant originem, eidemq; tam grata sint, quam quæ gratissima.

De

Deuotū exercitiū ad quinq; vulnera Christi.

EPISTOLA XXVI.

Quid aia dei amati corepladu

IN Christo iesu saluete filij charissimi. Anima Deum amans, eundem in illius vulneribus contemplari & osculari debet. Hæc em Saluatoris nostri vulnera, plus pulchritudinis, lætitiæ, claritatis toti conferunt celesti curiæ, quam omnia alia, quæ in vita perenni, I. excepta diuinitate, habentur. Primò itaque homo Deum amans, in hoc fluxu ac instabili tempore magno cum desiderio illius caput osculabitur. Per hoc nanque quandam accipit nobilitatem, & paternam cum Christo hæreditatem possidere dignus efficitur. Secundò vulnus cordis contemplabitur. Indè animæ illius in diuino amore cunctisq; virtutibus seruandus, perfectus datur. Terriò vulnus dextræ manūs conuebitur. Indè ipsi redemptio, libertas, & gratia Dei præstatur abundè. III. Quartò vulnus sinistræ manūs cōtemplabitur. Indè scutum & protectionē aduersus tentationes quilibet reportat. Quintò vulnus dextri adspiciet pedis. Indè robur & virtutem cuncta pro Dei amore libenter perferendi suscipit. Sextò cum deuotione sinistri pedis vulnus attentè considerabit. Indè illi à Deo delectatio & affectus ad omnia spiritualia studia, cunctaq; virtuosa præstatur opera. Immo quoties eiusmodi homo hæc amoris Christi signa deuotè ac seriò contemplatur, toties iam dicta renouantur dona, & magis magisq; perfecta redduntur. Et hæc est certà ac vera reuelatio à Deo, quæ fundamentum suum ex scripturis sanctis habet, diuinitus inspiratis.

Quod vera cum resignatione crucem Christi ferre debeamus.

EPISTOLA XXVII.

IN Christo iesu. Omnis inordinatio tam exterioris quam interioris hominis, filij charissimi, in vera suscipius resignatione sub Deum in cunctis iudicijs ac permissionibus illius componitur ac ordinatur. Quam q habet, ille in eadem à creaturis omnibus in incomprehensibile bonum illud, quod De⁹ ipse est, eidem offertur, ac refertur in eundem. Seipsum ergo & quid Deus à se exigat, crucemque illam, in qua Deus ipsum pro gratissima voluntate sua præparare constituit, quisque attendat & obseruet, vt domicilium

cordis sui in fruitione Dei optimi maximi hic in tempore, & illic in eternitate, dignè possidere queat. Quo enim crux amarior fuerit, eo & præclarior deinde iucundiorq; illius in Deo resurrectio erit. Cautè etiam singularitatē in exteriori conuersatione sua, & quicquid incidit animo quod ipsum vel mœrore, vel perplexitate queat afficere, quando certissimè totum hoc diaboli opus est. Omnis quoque in omnibus voluntatis sit expers, & ita verè pauper erit, etiam si cunctas mundi diuitias possideret. Ad illam se crucem offerat atque resignet, quā Deus illi imposuit, siue in monasterio, siue in inclusorio, siue in matrimonio degat. Hoc enim illi vtilius est, magisq; Deo præparat, quam omnes Doctorum omnium tam præsentese quam præteritæ conciones. Humiliet se sub potenti manu Dei. Ipse nanque ait: Sine me nihil potestis facere. Resignet ergo se Deo, & patiat opera illius: corpusq; suū in edendo, bibendo, dormiendo, quantum sibi ex his necessarium esse perspexit, ordinatè regat. Alioq; haud dubiè corpus simul & aiā, & quod maximum est; etiā Deū suū amitter. Vndè exercitia oīa tam interna q̄ externa, quæ naturā destruunt aut ineptiorē reddūt, agat cum discretionē, vt De⁹ in ipso quietè inuenire possit. Quod si crucem interioris pressurę obinordinatū cuiuslibet creaturæ amorem sustinet, pro Dei amore creaturæ illius presentia libenter careat, quæcunq; etiam sit illa, vel quilibet sancta illi esse videat: siue amicus sit, siue cognatus, siue vir, siue vxor. Tāta enim naturę nequitia & viscositas est, vt fatis superq; dolendum sit. Et si sic fugā iniērit, ex pressura illius fructuosum tranquille conscientię gaudium, & ex cruce fructus salutis perpetuę oriatur. Potentiā patris te capiat, eterna filij sapientia te cōseruet, & amor Spūsancti te in se concludat in Christo iesu. Amen.

Exercitium, per quinq; vulnera Christi, in eius diuinitatem transfundit.

EPISTOLA XXVIII.

IN Christo iesu quinque illius virtutes essentielles, & illuminata atq; perfecta in eiusdem quinq; vulneribus diei itinera in perenni illo iubileo ad diuinā Romam, quæ est amor in vnitatē diuina, vobis precor & exopto. Primò, via per sinistri pedis vulnus, est sitibunda nostrę sensualitatis, naturæ, ac inordinatæ natura-

Via p sinistri pedis vulnus, q

lis

lis delectationis mortificatio, ad diuinæ
 vsque voluptatis & oblectationis frui-
 tionem. Secundò, via per dextri pedis vul-
 nus, est fortis ac vehemens in Deum per
 omnia foris accidentia & qualibet aduer-
 sitates, cum patienti perseverantia in gra-
 tiarum actiõe & laude superessentialis bo-
 ni illius, quod Deus ipse est, penetratio.
 Tertid, via per vulnus sinistrae manûs, est
 actiua virtutum omnium exercitatio in
 obediẽtia humili, & integra suis ipsius sub
 Deum subiectione, atque id ipsum iuxta
 sancti Spiritûs impulsus & admonitiões,
 exercitijs prosequi & comprobare, se-
 ipsumque in omni interiori dulcedinis
 & experientiae internæ paupertate & in-
 opia, in qualibet etiam pressura & afflicti-
 one, vera cum resignatione, in tempore
 & eternitate, prorsus deprimere & abne-
 gare, & immensę diuinę voluntatis nobis
 incognitæ celsitudini adherere. Quartò,
 iter per vulnus dextre manûs, est abstra-
 cta, nuda, simplex, & expedita spiritûs pau-
 pertas, omnis imaginis seu formę expers,
 cum amore essentiali in superlucidissi-
 mam, purissimam, superessentialem diui-
 nã simplicitatis nuditate. Quintò, via
 per vulnus cordis, est seipsum per vene-
 randa sacramenta iuxta Ecclesię sanctę
 obedientiam, foris quidẽ in cunctis ope-
 ribus bonis, intus verò cum ignitis deside-
 rijis & modinescijs exercitationibus per
 amorem actualem largę consumere, suc-
 cendere, conflagrare, & in amore essen-
 tiali liquefcere, ac in seipso per frui-
 tionem & abyssali quadam ratiõe sine omni me-
 dio, quod quidem ad sensibilem distin-
 ctionem attinet, in caliginosum diuinę
 ac superessentialis vnitatis silentium sese
 immergere demittereque. Hanc institu-
 tionem si quis fructuosę & habere & ser-
 uare volet, ter eam per diem & noctem
 attentę ac intimę contuebitur. In prima
 consideratione seipsum in humili ac do-
 lorosa susceptione coram DEO distin-
 ctę accusabit, quod hanc institutionem
 vita ac moribus impugnarit. In secunda
 consideratione, Deum Opt. Max. dignis-
 simorum meritorum & amabiliũ ac opu-
 lentorum vulnerum illius admonebit, &
 quidem serid, ipsumque pro supradictis
 virtutibus humiliter ac distinctę depre-
 cabitur. In tertia consideratione seipsum
 ad quinque sacratissima conuertens vul-
 nera ardenti cum desiderio, & amore im-

Per dextri

Per fini-
stre manûs
vulnus.

Per dextre

Via p vul-
nus cor-
dis quę.

petuoso ac violento cum vniuersis viri-
 bus, toto corde, tota anima, omniq; men-
 te sua per cęlestes radiantium Christi le-
 su vulnerum portas, in Deum nitetur, cõ-
 tendet, ac penetrabit. Quisq; ergò, in quã,
 ex hoc exercitio fructum optat cõsequi,
 omni cum attentioẽ huic sese tradere cu-
 ret. Semel in nocte, semel manẽ, & semel
 vespertino tempore. Vsus enim & exerci-
 tium faciunt artem, & sedulitas virtutem,
 desiderium gratiam, & amor ingēs vitam
 æternam promeretur. Siquidem vt ipse
 Dñs ait, qui petit, accipit: & q; querit, inue-
 nit: & pulsanti aperietur. Ex quo nimirũ
 sequitur, eum qui hęc facere recusat, indi-
 gnus esse cui aliquid conferatur. Quod
 enim (vt dici solet) nullo constitit, nec va-
 lere aliquid potest. Et q; charum aliquid
 habere cupit, charum itidẽm relinquat
 oportet. Amen.

Attq; fat.

Matt. 7.

De sex quibusdam, quę faciunt hominem
 immobiliter in diuina vniõne persistere.

Author.
Henricus
Louanio.

EPISTOLA XXIX.

Qui perfectę Dei sui esse volu-
 erit, sex illi obseruanda veni-
 unt, ex quibus tria externa, to-
 tidemq; interna sunt. Exter-
 norum primum est, vt vestes & cuncta ex-
 teriora illius, simplicia sint, quibus nulli
 omninõ preterq; soli Deo, placere cupiat.
 Aliud est, vt verba illius succincta, neces-
 saria, simplicia, & de rebus diuinis sint.
 Tertium, vt ois vita, & vniuersa opera illi-
 us, & qcquid demũ agit, ita sit integrũ,
 vt in nullo prorsus a quocunq; possit re-
 prehendi. Internorũ verò primum est, I.
 vt cogitatiões illi purę sint atq; cęlestes.
 Secundum, vt solum Deum purę qrat & II.
 intendat. Tertium, vt omnibus pro Deo
 nullo possit negotio valefacere, hoc est,
 vt qcquid illi euenerit, imperturbabilem
 semper ac veram ex animo pacę retineat:
 vt sicut aquę nullis ventorũ turbinibus
 agitata, quieta consistit, ita & fundus illi
 in omnibus tranquillus & immobilis perse-
 ueret. Sicut enim in aqua, quandiu fluui-
 bus ea tumet, & motu quodam agitur,
 nemo se contemplari valet, ita & simpli-
 cissimũ purissimũq; bonum illud quod
 Deus est, nunq; in spm vel interiora illius
 radios suę lucis dirigere potest, quandiu
 prosperis vel aduersis commouetur.
 Ob nullam enim qualibet magnam pro-
 speritatem, vel honorem, ob nullas di-
 ui-

Sex obser-
uanda q.

I.

II.

III.

I.

II.

III.

Author D.
Henricus
Luso.

EPISTOLA XXX.

Ita tuę ratio & cõuersatio,
 interna sit, neq; foras te p-
 feras aut eripas, siue ver-
 bis, siue gestibus moribus
 ve. Veritati simpliciter fa-
 cias satis: atque in ijs quę tibi euenerint,
 non nimirũ tibi ipsi subuenias, neq; in-
 ordinatam admittas sollicitudinem. Em-
 uerò qui plũs satis sibi ipsi subueniũt, ijs
 a veritate minũs fertur subsidij. Qñ homi-

uitias vel amicos, aut quicquid fortuna-
 rum accidere possit, ad leuitates, dissolu-
 tiones & gaudia vana cor inflectendum
 est. Rursusq; ita ediuersò contra aduersa
 omnia imperterritus & immobilis quisq;
 persistet, vt in fundo suo ob damna quę-
 libet sibi illata, minimẽ perturbetur aut
 impediatur, nec malum quodcunq; in-
 tũs aut foris cupiat alteri, quicquid etiam
 ab illo patiat: siue ille bonis omnibus,
 siue honore, siue amicis, siue commodis,
 siue solatijs omnibus ipsum exuat despo-
 lietve. Immo si vel oculos eruat, vel do-
 mum voracibus tradat flammis, aut alia
 quęlibet inferat mala, nequaquam aduer-
 sus ipsum maligna cogitatione desæuiet,
 nec vltionem expetet: sed cuncta non ab
 homine, sed de manu domini suscipiens,
 quod illi aliqua ex parte conformis effi-
 tur, gratiarum ei deuotas persoluet acti-
 ones. Interim tamen sciendum est, nemi-
 nem ita felicem esse vel sanctum, Christo
 duntaxat & gloriosa virgine exceptis, qñ
 saltem primos quandoq; motus patiat.
 Nam & oēs sancti eos perpeffi sunt. Cate-
 rùm mōx vt eos sentiebāt, ita per Dei gra-
 tiam illos suppressere nõrant, vt neq; in
 vultu, neque in verbis, neque in gestibus
 ipsorum possent facillẽ deprehendi. Deni-
 que ad hanc quietem etiam hoc exigitur,
 vt ita quisque affectus, ita dispositus sit, vt
 quilibet diuersis occupationibus ac mul-
 tiplicitate obruatur, mōx vbi ad Deũ per
 orationem sese conuerterit, nulla inde ima-
 go, nulla species, nulla saltem umbra in
 ipso remaneat, vnde in intellectu ac men-
 te sua reddatur ineptior, præpediatũve.
 Faxit Dominus noster IESVS CHRISTUS, vt
 omes ad hęc quandoquẽ pertingere me-
 reamur. Amen.

Vt ab externo homine ad præcipuam felici-
 tatem nostram intrò nos recipere debeamus.

nibus ades, ab animo excludas visa & at-
 dita, atq; vni Deo, qui intus exhibitus tibi
 est, inherescas. Sedulo id cures, vt in
 actionibus tuis ratio sibi primas vëdicet.
 Nanq; dum portio sensitiua vel sensuali-
 tas primas occupare sinitur, omne malo-
 rum genus inde emergit. Delectatio non
 secundũ sensus, sed iuxta veritatem capi-
 enda est. Deus qdem nos delectatiõe pri-
 uare non vult, sed perfectam atq; modis
 omnibus absolutam in seipso nobis dele-
 ctatiõe præbere appetit. Fortissima sus-
 abiectio vel submissio, supremam in se af-
 scensionem complectitur. Qui in intimis
 versari petit, is oẽm fugiat oportet multi-
 plicitatem, renuncietq; omnibus, quę ab
 vnico illo vno aliena sunt. Vnum nanq;
 vt Dñs ait, est necessarium. Vbi natura ex
 sensibus, vel sensualitate operatur, ibi la-
 bor est & dolor, & rationis obnubilatio.
 Nulla maior voluptas est, q; vbi me vnum
 inuenio i Deo, totusq; deo sum in oibus,
 ita vt me oportet. Hois pbẽ resignati ex-
 ercitatio est, a seipso deficere. Qñ amor
 noster circa imaginatiões & psonas versa-
 tur, iam accidentia amat: idq; non rectẽ
 habet. Attũ ferẽdę sũt imaginatiões pię,
 donẽ decidat. Interdũ nanq; ex inter-
 no simplici fundo id proficiscit, neq; il-
 lic imaginis presentia diligitur. Atq; vbi
 oia & nos ipsos quoq; abnegamus, vnũq;
 sumus, inibi Deus est. Qui sese deserit ne
 inordinatẽ foras prorumpat per sensus,
 is & in prosperis & aduersis crucem ferat
 ac patiat. Siquidem patiens vel afflicus
 aliquis, plũs amat anno vno, quàm alius
 foras erumpens annis tribus. Si creaturis
 omnibus prodesse cupis, a creaturis om-
 nibus ad Deum te conuerte. Dum quis rem
 siue causam comprehendere nequit, si se
 possit expedire in Deo, iam ab ipsa re vel
 causa compræhenditur. Vide ne sic vnũ
 te foras recipias, vt ab interno proposito
 tuo & Christi exemplo discordet. Naturę
 vbiq; sese admiscens, ppenfionibus in-
 uigilandum est, eaq; propter DEVM
 suppressendę ac mortificandę. Si vnita-
 tem aut simplicitatem ferre nõlis, feras
 necessẽ est multiplicitem. Vsq; eadẽ a
 cunctis rerum simulacris ac imaginibus
 te nudum serues, ac si nulla præter te in
 terris creatura sit, tumq; ita dicas, Egdẽm
 tibi esse non possum, vt tu mihi es. Natu-
 ra qdẽ naturã diligit, seseq; semper spe-
 ctat. Pleriq; natura sunt nimis indomita

Luc. 10.

& immortalitate, & eorū exterior homo foris permanere cupit, & in maximis versari periculis. Sese intus continere, maiores vires p̄stat, q̄ possint res externæ. Atq; ex vna inordinatione alia proficiscitur. Vide ne natura pregrauetur, atque vt externus homo cū interno consentiat. Obserua hominē tuum internum. Siquidem in hoc externa pariter & interna vita consistit. Perfectissima exigit resignatio, vt natura perpetim freno contineatur, tāq; præfenti animo sibi quisque semper inuigilet ac moderetur, ne natura ultra limites feratur & excedat. Quereres te nimis etiamdum actiuosum, irresignatum & impatientem esse. Sed ne desperes. Quāto ad tuā mortificationem propius accesseris, eo melius. Vitiū omnium radix, totiusq; veritatis obnubilatio, est amor rerum labentium. Sed sensum occubitus, veritatis exortus est. Quādo vires animæ à sua actione deficiunt, & elementa, ex quibus corpus constat, repurgantur ac defæcantur, iam vires æternam suam obtinent nobilitatem, dum se in suam originē Deum recipiunt. Cunctarum animæ virium vna essentia & actio est, ea videlicet, vt æternæ veritati, id est, Deo faciant satis. Neque quicquam frugiferū est, nisi quod intimo diuinæ naturæ fundo conforme sit. Multi quidem diuina se gratia moueri senserunt, sed illi morem non gesserunt: internusq; & externus homo eorum, longè à se dissident: atque hoc defectu complures laborant. Natura liberę voluntatis arbitrio subiecta est: quāto igitur longius per sensus euagamur, tanto sumus à Deo remotiores: quāto autem magis intrō ingredimur, eo efficiuntur neō propinquiores. Qui diuinitus verè illuminatus est, is ea quæ sensibus agenda sunt, præclariū efficit. Quisquis naturam, dum ea adhuc in puritate & veritatis cognitione versatur, freno quodam retinet, hoc ipso eō illam adducit, vt externa rectius administraret & exequatur. Alioquin in res temporarias effundit ac diffluit, ita vt nihil rectè exequi possit. Puritas, & intelligentia, & virtutes naturam reddunt locupletem. In subtractione autem fit nonnunquam, vt creaturæ hominem propius in Deum ire compellant. Quid queso est, quod homines vsq; ad eō incitat illicitos sectari modos? nimitū q̄ ppria venant oblectamēta. Vera aut oblectamēta nō nisi in resigna-

tiōe inueniūt, nō aut in improbis studijs. Quōd aliquos tā sepe inordinatus animi mœror occupat, ea causa est, q̄ sibiipsis nō semper exactè inuigilat & cauēt, ne quod vnquam culpabile admittant. Iniuria opprimi, est amicorum Dei victoria. Intus tecum commoreris. Multa quidem sese vt necessaria offerent, sed non nisi quædam naturę fomēta sunt. Non caret vitio, multa aggredi, nec tamen quicquam absolueret. Constanter perseuerandum est donec perspicuum sit, deusne an natura operetur. Da operam, vt natura ex prima sua puritate agat in Deo absque extraneis rationibus. Probè resignatus homo, his quatuor nauabit operam. Primum est, vt conuersatione honestus ac benè moratus sit, ita vt bona omnia ex ipso sine ipso proficiscantur. Secundum, vt sensibus modestus & quiescens sit, nec vltro citroq; rumusculos & hominum dicta circunferat: (nanq; id multas parit imagines) atq; ita sensus interni quodam ocio & libertate perfruatur. Tertium, vt nulli rei amore adhaerescat, certus videlicet, vana esse & nihil omnia. Quartū, ne contendat aut pugnet verbis, sed amicè se gerat erga eos, per quos Deus eum exercitare, expedire, & extra seipsum suamq; proprietatē eijcere molitur. Stabilis tecum perseuera, donec extra teipsum absque teipso agaris. Obserua num bonorum hominum amicitia ex sensuali quodā affectu vel favore, aut ex simplicitate procedat. Nemine admodum offeras. Nam qui se plurimū offerunt, sepe nimitū placent. Tuum est vitam agere internam, siue introrsus tendentem: ne decet planè quenquam aduersus suum institutum agere. Beatus est, qui non multis vtitur verbis atq; modis. Multa nanq; verba, multiq; modi plura quocūq; adferunt accidentia & imagines. Intus tete contineas, neque absque ratione erumpas forā: alioquin crucem reportabis. Quidam ex gratia sensibili in prosperis & aduersis casibus operantur: Sed non licet in ea seipsum quærere. In perfecta sui abnegatione & submissione cuncta consummantur. Quādo Christus ait, Pa Luc. 17 ter, in manus tuas commēdo sp̄m meum, tum demum consummata erant omnia. Deus & diabolus non eodem modo sunt in homine imperfecto seipsum spectare volente. Qui autem sese funditus abnegat & resignat, is poterit nōsse differentiam.

tiam. Vis perpetua gaudere quiete & tranquillitate? In prosperis & aduersis eodem amore, pari fidelitate atq; eadem fide in Deo perseuera. Qui in externis deuotionem animi conseruat, eius deuotio interior & solidior est, quàm qui in solis studijs internis deuotus est. Idque fit, dum se nusquam quærit & spectat. Grandior numerus est hominum acuto intellectu polentium, quàm simplicium. Acutos intellectus eos voco, qui ratione vigent. Simplicitas autem ob suam nuditatem, rerum iuxta sensus consideratarum amittit multiplicitatem, neq; multis sese occupat. Siquidem quodam modo in hominis trāsijt essentiam, vtpotè qui velut puer effectus est. Qui omnia sibi esse vult, is sibiipsis & rebus omnibus nihil fiat oportet. O verè beatum illum, qui stabilis absque multiplicitate perseuerat. Copiosus nanque illi in cælestia datur accessus. Bona intentio nō semper sufficit. Siquidem haud raro verè vnitati vel vnioni medium obijcit. Oculos nostros nunquam quicquam attentè considerare nonporteret, nisi quod ab imaginibus nos expediat. Lapsus Adē, & pœnas atq; miseras omnes illum consecutas, longanimi patientia libèter perpeti debemus. Nam qui resignatus est, nullam aduersitatem animo suo imprimit. Quōd autem homines queruli sunt & aduersa molestè ferunt, id vtiq; imperfectio est, atq; eam ob rem profligandū est. Inordinata siue iniusta omnis libertas, seipsam pro scopo habet, siue ad sese reflectitur. Rationabili ac iusta occupatione velle esse absolutum, id iniquissimū ocium est. Homo resignatus, creaturarum destitui imaginibus, & Christū sibi imprimere, atque in diuinitatem transformari debet. Qui sese cum Christo capit, is cuncta in suo permittit ordine. Vbi quis à sese defecit, atq; vnum cum Christo effectus est, iam benè habet. Dum quis sese ad veritatem intrō recipere & accommodare instituit, intus ei defectus & excessus sui illuc cent, aduertitq; etiamnum creaturas per quas auersus est, sibi inhærere: dumq; ob id intus reprehēditur, patienter sustinet, vidēs se necdum expeditum atq; in nihilum redactū esse. Porro sic perpeti, id nimirum est simplicem effici. Peccatū conscientię mœrorē parit. Sed dum inde auertimur, rursus decidit. Si quæras quod sit probè resignati hominis obiectū in omni-

bus, id nimirum est, sibiipsis excidere, aut sese resignare in omnibus. Tum verò vnā cum ipso cuncta illi excidunt. Minimum inter deum & animam medium, est cogitatio vana. Maximum autem medium, est, propriæ inhærere voluntati. Deceret sanè nullam homini resignato præterire horā, qua nō & Deum & seipsum obseruaret & intueretur. Idemq; non id semper attendere deberet, quibus opūshabeat, sed etiā quibus carere possit. Cū istiusmodi homo resignatus intrō se recipere atque ad veritatem adiungere & applicare constituit, primò curabit, vt introrsus penetret, & sensus excedat: Siquidē spiritus est Deus. ^{Ioan. 4.} Secundò considerabit, nū quod medium contraxerit. Tertio perscrutabitur, num aliqua in re aut vllō sensu obiecto sese quærat & spectet. Quāto in eo lumine totius diuinæ essentiæ presentiam attendet, persuadebitq; se illius solius esse. Quāto sese quisq; & à seipso & caducis creaturis omnibus auertit, tantū in Deo vnitur & beatus efficitur. Si verè resignatus esse cupis, da operam, vt quomodocūq; Deus & seipso & creaturis suis omnibus in tristibus & iucundis rebus sese erga te gerat, semper in ijs æquali sis animo, exeatq; ac deserat quod tuum est. Sensus tuos cūctis presentibus formis ac imaginibus præcludas. expeditus & liber semper sis ab omnibus, quæ ratio forās spectās & externis dedita eligit, quæ voluntati inhærerent, plausibilemq; ingerūt voluptatē: neq; vlla in re extra Deum acquiescas. dū te presente quippiam mali admittit, nō te admisceas, neq; coopereris. qui perpetuò secum habitat, magnas acquirit vires. Homini resignati secundum corpus recreatio, restricta ac necessaria erit immutatio siue innouatio operū eiusmodi, à quibus animo expedito sese possit auertere. Pro ut quisq; plus minusve resignatus est, ita etiam magis vel minus rebus temporarijs afficitur ac permouetur. Homini cuidam semiresignato, cū duos nimitū sentiret dolores, eiusmodi intus verba dicebant: Tam studiose meī curam geres, teq; ad eō cōtemnes, modò scias mecū rectè ac prosperè agi, vt nihili facias vtcūq; tecū agatur. Homo resignatus dum sensibus intrō versis in secreto sese collocat, quo minus intus reperit adminiculi siue sustentaculi, eo magis intus cruciatur: sed quo celerius emoritur, eō citius superat ac euadit.

Sensuum in externa effusio, vitam internā & animi deuotionem interturbat. Vide ne quas foras trahentes causas vel occupationes aucuperis. Dum autē eiusmodi causæ te requirunt, quātum fas est, non te sinas reperiri. Semper celeriter introrsus te recipere. Vita naturalis in motibus siue affectibus ac sensibus sese prodat. Sed qui in his sese deserit, atque à seipso deficit, is vitam supernaturalem inchoat. Qui dam citra impedimentum ascendunt in Deum: sed non stabiliter perseuerant. Nudam amplectere & sectare resignationē. Enimuerdō desideria immoderata possint medium occultum efficere. Homo resignatus vires animæ suæ vsque ad domum debet, vt ubi sese intus adspexerit, cernere id possit. Homo resignatus, aded à

VATICINIA QVAEDAM SIVE PROPHE-
TIAE SVBLIMIS AC ILLVMINATI THEO-
logi D. Ioannis Thauleri, in vetustis
codicibus repertæ.

tempore plūs quam in quadringentis retrō annis mundo grauitur imminēt, valdē tamen metuendum est, multo incomprehensibilius, insuperabilius, grauiusq; etiam suprā quam æstimari queat, adhuc irruituras. Tam em̄ graues ac magnæ erūt calamitates illę, vt quotquot tunc superesse contigerit, optaturi sint atq; dicturi: O vtinam nos plagæ priores absumpsissent: nam tunc fortē vel animarū nostrarum iacturam nullam fecissemus: nūc verō cū corporis, tum animæ grande periculum sustinemus. Porrd signa, q̄ terribiles has magnasque plagas portendent, partim sunt breues istæ atq; discissæ, & in varias subindē formas abominabili quadam metamorphosi nunc quidē sic, nunc verō aliter commutatæ vestes, cum insolentibus ac lasciuis gestibus. Quod totum haud dubiē ex malignorum spiritū sug-

Quid si ridiculā hodiē vestie diuersitate videat?

seipso manet expeditus, ac si nihil de se nōrit. Siquidem in vno illo quod DEVS est, cuncta in ipso honestissime ordinata sunt. Studium adhibe erga hominem exteriorem, vt homini interno vnatur, idq; bestiales omnes ac sensuales calcando voluptates. Resignata conuersio siue reuersio, nonnunquā Deo gratior est, quā sibi placens perseuerantia. Collige animā tuā ab sensibus externis, per quos in rerū externarum multiplicatē dispersa est. Introrsus redi, iterum atque iterum intrō reuertere in vnitatem, & Deo frui, fortiter perseuera, nec vnquā cōtentus sis, donēc in hac vita tēporaria, quatenus humanæ imbecillitati possibile est, id assequaris, quod in æterna semper præsens est. Vale.

gestione, & in corda hominum instillatione procedit. Sicut & sancta Hildegardis ante annos fermē ducentos apertissime prædixit, & prædicendo mundum præmonere studuit. Et hæc quidē, nec non & pleraque alia signa, iam annis decem euidenter apparuere. Cuiusmodi verō plagæ supradictę futurę sint, eadem sancta Hildegardis multa cum distinctione descripsit. Nec tamen has aliq; vulgō edicere audeat, eo quod ipsas minimē capiat, & metuendum sit, huiusmodi publicatione comminatas plagas accelerari magis debere, q̄ impediri. Verū vt pijs quibusq; perspicuum ac notum fiat, quomodō sese harū calamitatum temporibus habere ac gerere debeant, lubet eas hic sub parabolis ac similitudinibus ob oculos ponere. Concernent quippe sacrosanctam fidem nostram, & sacramenta, & omnes Ecclesiasticas atque Christianas constitutiones. Vndē in tantam homines fluctuationem ac errorem præcipites ibunt, vt cuius ceu catholicæ veritatis assertori, credere rūtō possint atq; confidere, prorsus sint ignoraturi. Et hoc quidem idcirco diuina permittet iustitia, quod nos ex multo iam tēpore ita negligenter, immō & vitiose viuendo, ipsam fidē moribus ac vita impugnamus: ac dignissimū Christi corpus vnā

vnā cum alijs Ecclesiæ sacramentis, cum omni deniquē sanctimonia Christiana, tam planē irreuerenter, indignē, impurē, infructuose tractare ac suscipere ausi sumus. Magna igitur tunc pericula contaminatis, vitiosis, & diuinam inspirationē contemnentibus imminēbūt. Quotquot verō signum Thau frontibus suis impressum habuerint, id est, omēs qui per fidem Christi viam, in quodam meliori vitæ initio atq; profectu inuēti fuerint, ab his plagis immunes erūt. Id quod beatus Ioannes Apocalypseos capite nono has plagas sub obscuris quidem verbis, sed à B. Hildegarde luce clariùs detectas, recēfens testatur. Cæterum fidelis ac saluberrimi cōsilijs omnibus, qui periculosus illis temporibus victuri sunt, nobis per B. Hildegardem reuelati, ista summa & intēctio est: Vt videlicet senescenti, ac propemodū effocetę matri suæ Ecclesię sanctę, animo resignato ac propensissima voluntate, patienter atque humiliter condescendētes, omnibus ordinationibus atque doctrinis illius, quæ nobis hucusq; palam in suggestu à concionatoribus proponuntur, spontanea ac obediēti subiectione obtemperant: nec vlli alteri persuasioni fidem adhibeant, etiamsi vel angelus de cęlo, præter id quod euāgelizatum est, annūciat ac ac persuadere moliat, sicut & à domino nostro iesu Christo diligenter præmoniti sumus, cū diceret: Super cathedram Moysi sederunt scribę & pharisæi. Omnia ergo quęcunq; dixerint vobis, seruare & facite: secūdum opera verō eorū nolite facere. Item beatus Paulus: Sed licet nos, inquit, aut angelus de cęlo euangelizet vobis, præterquam quod euangelizauimus vobis, anathema sit. Immensa illa ac inexhausta Dei misericordia, dignetur nos in viua ac vera Christi fide semper stabiles conseruare. ¶ Scriptum est prædictū vaticinium in eo libro, vndē huc translatum est, Anno à Christo nato millesimo trecentesimo quadragesimo octauo.

Ezech. 9.

Gala. 1.

Matt. 23.

Gala. 1.

ta gaudere videntur, in maxima tunc vexatione erunt, & Dei verba peruertentur, cultusq; diuinus penē in obliuionē ibit: & vnus huc, alius illuc properabit: nec facile sciri poterit, quorsum hæc tandē eua-sura sint. Interim tñ fidelissimus Deus nidulum aliquem habebit, vbi suos conseruet protegatq;. Discat ergō quisque pati, & abnegare seipsum: auscultans intus vocem patris sui, quid ille in se loquat: ac foris matris suæ, id est, Ecclesiæ sanctę. Horū quippe vox vna est. Quare qui has voces non didicerit agnoscere, in eternū pereat: necesse est. Exurget enim vox fallax, quæ omnes huic paternę voci auscultare nolentes, in errorē abducat: Sonat autē nobis paterna vox per vocē sanctę matris ecclesię in omnibus doctrinis, præceptis atq; cōsilijs illius. Vē proindē ac iterū vā omnibus, voci huic obtemperare nolētibus, vt seipsum in veritate paruipendat, & studeat esse humiles. His em̄ teterrimę desperationis vox inspirabit, dicētibus pseudodocoribus falsum esse atq; confictū, quicquid vnq; prisce veritatis doctores hic edocuerunt. Quicunq; igit in fundo suo humilitate destituti fuerint, & pro suo ipsorum sensu ac proprio beneplacito in suis illis vasis ac subtilibus conceptibus perdurauerint, hi omnes in tantos abducentur errores, vt cunctos Ecclesiæ ritus ac instituta, fallacia & à veritate aliena sint credituri. Quod profectō ex ipsorū vitiosissimo vel maxime procedet fundo: tū etiā, q̄ veri illius atq; viui fundi penitus expertes erūt: Vera nanq; humilitas est, Deum ex toto, ex toto, inquam, & ex omni diligere: hoc est dilectissimi verū totius boni fundamentum. O si præuidere possetis, charissimi, quantis angustijs atq; periculis mundus ipse & quotquot Deo i fundo suo vel saltem Dei amicis reuera non adheferint, olim inuoluēdi sint, quāq; terribiliter cū illis agetur, (sicut adhuc in proximo veris DEI amicis significatū est per reuelationem) & q̄ deniquē vera fides conculcabitur: si, in quā, hæc sciretis dilectissimi, sensus vestri naturales hoc nulla ratione sustinerent. Qui tunc victuri sunt, cogitent hæc ipsis longē antequam prædicta fuisset.

Tempora hic, nostrā acu tēgantur.

LLL x SVB.

SUBLIMIS ET

ILLUMINATI THEOLOGI D.

Ioannis Thauleri Cantica quædam Spiritualia.

De interna nuditate, & tam nostris propriis, quam rerum omnium, resignatione.

CANTICVM I.

Psal. 72.

NOVVM de Nuditate placet carmē texere. Vera puritas, cogitationis expers est: nec cogitationes illic esse possunt, ubi quod meū est perdidit. Ad nihilum redactus sum. Quisquis nuditate spiritus adeptus est, curare nescit amplius. Nulla me vnquam mala perturbant: quandoquidē ita paupertate delector, vt rerum affluentia circa imagines versari non libet: quin & à meipso liber & expeditus esse debeo.

Ad nihilum redactus sum. Quisquis nuditate spiritus adeptus est, curare nescit amplius. Quærat fortasse quispiā, vt imaginibus sim absolutus. Factū est hoc, quādo veram in me vnitatem reperi. Sed quid est vera vnitatis? Quando nec aduersis moueor, nec rebus prosperis.

Vnitatis vera quid.

Ad nihilum redactus sum. Quisquis nuditate spiritus adeptus est, curare nescit amplius. Quod & si, vt à spiritu absolutus sim, scire quis velit: e quidem id tū contigisse fateor, quādo nec hoc aut illud in me, sed nudam duntaxat, eandemque abyssalem percepi diuinitatem. Tum verò si flere amplius non potui: proferre illud cogebam in publicum.

Ad nihilum redactus sum. Quisquis nuditate spiritus adeptus est, curare nescit amplius. Immo quādo in illa me perdidit abisso, iam loqui non potui. Mutus planè effectus sum. Ad eum me totum coruscā in se diuinitas absorbit.

Psal. 102.

Ad nihilum redactus sum. Atque ita satis superque illa me caligo refecit, ubi sic penetraui omnia. In huius presentia originis fenescere non possum: quin & instar aquilæ mea mihi renouatur iuuetus: adeo omnes meæ prorsus absorptæ sunt vires & emortuæ.

Ita quisquis nuditate spiritus adeptus est, curare nescit amplius. Iam qui sic absorptus est, & diuinitatis percepit caligi-

nem, absque omni inopia ditissimus est. Sic sic & me amoris totum concremauit ignis, & emortuus sum.

Ita quisquis nuditate spiritus adeptus est, curare nescit amplius. Denique hoc qui pacto mortuus, & ad nihilum redactus est, illi Pater manifestus est, vnaque Verbum & Spiritus sanctus. In Christo IESU totius boni gaudium & pascuum est, idque sine modo, & supra omnem modum. Quisquis necdum resignatus est, reprehensione dignus est. Amen.

De nuda quadam in diuinitatem immersione.

CANTICVM II.

VAsta quadam, o diuinitas, abyssus es, cunctis ignota spiritibus. Quos in te absorbui, libero quodam amoris cōstricti sunt vinculo, sine nexu colligati fortiter in opulētissima essentia tua: ubi iam vera potiuntur requie. Extra te verò, nullum Esse est: extra illos omnes, in omnium sublimissimo, spiritus erit cōmoratio. Ibi prorsus ab omni expeditur vicissitudine seu mutabilitate, & subintramus essentiam tuam, vt veritatem cognoscamus in veritate, & vitam æternam absque opinione aliqua. Itā nimirum veritas in omnibus sibi satis est, in vero coruscante lumine suo: in quo absque fundo cōmorari nos decet: in quo suprascripti sese amittunt spiritus: sed eorum amittere, potius inuenire est. Atque hoc ab omnium illorum quā longissime notitia abest, qui alicui adhuc creatæ rei inordinatè inhæret. Sicque supremus cognoscitur ordo, cui & ipsa veritas testimonium perhibet. Enimvero absque omnimodo cōdinem in vnitatem cernere licet: in quam qui recepti sunt, distinctionem, formarum & imaginum experte, non runt. Vbi nimirum imago omnis expers imaginis, in suam ipsius se infundit imaginem. In quo influxu & effluxu res quidē distincte sunt, & quadam nihilo minus vnitatem cōnexę, ac nihilo fecius intus sine egressione permanēt. Vnū in omnibus, & oia in vno cognoscere, locuples inuentio est: quicquid tales reuera sunt, his solis, quod verū sit gaudiū, satis superque cōpertū est. Amen.

Alia

Alia cantilena, quam qui composuit, ita affectus erat.

CANTICVM III.

IN desertum quoddam silentium meum aberrauit spiritus, ubi nec modus, nec verba sunt. Sed & quædam me essentia complexa est, in quam nulla cadit admiratio. Planè meum aberrauit spiritus, quod nec ratio quidē mea, nec intellectus pertingere potest, cum sensus omnes superet: ideoque & inquisitione superfedeo. Eia meum aberrauit spiritus. Quæso vel ad horam in tuum te fundum immergito, increate illic haud dubiè beatitudinis notitiā adepturus. Quin & à nihilo abstrahere, & illud offendas nihilum, quod cum lingua neget, manet tamen semper aliqd: quod ipsum solus ille capit spiritus, qui sua nescit priuata lucra vel commoda sectari.

Cantio animæ, diuino impendio flagrantis amore.

CANTICVM IIII.

TAm beatissimum ac iucundissimum ens deus est, vt qui hunc amat, abundet gaudio, nec vllō notū eū inueniat tempore. Itaque o generosa anima, serua te (quæso) liberam semper, externos sensus cohibe, quidque maximè cordi tibi sit, id obserua diligenter: & si vitiosum esse deprehenderit, mox illud elimina pro virili, quod tibi charus est DEVS, si modò hunc sentire voles.

Tam beatissimum &c. Intra te o generosa commorare anima, & teipsam serua liberam diligenter. Enimvero preciosus libertas vera thesaurus est, spiritum abunde locupletans. Nunc quisquis thesaurum obtinere cupit, peregrino valefaciat amori necesse est: atque ita demum illo potiri poterit.

Tam beatissimum &c. Tam delicatus est diuinus amor, vt ab illo inueniri nō lit, quem alienus amor occupat, nec potest in vnquam illum assequi, quādo solus animam deus habere vult, cui & seipsum daturus est, vt se feliciter experiatur.

Tam beatissimum &c. Verte, quæso, ad lucidum obtutus speculum, & vide quod illud te cupiat, te quærat: nimirum inuenies illic manifestè o anima, quā illi unita sis. Quæso, in profundam hanc abyssum vel millenis per diem vicibus immergere, atque ita nō esse eam poteris.

Tam beatissimum &c. Hoc speculum quisquis sepe inspicit, cordis illic inuenit

gaudium, à multis eximitur curis, & verus illic nascitur amor. Iucundissima trinitas in interioribus lucet, & ipsi fundo profundè illabitur.

Tam beatissimum &c. Fundum & nominis & imaginum expers est, in eo & spiritus fit absque formis in vastissima diuinitate. O, in fulgore illo præamabili adeo creatus figitur spiritus, vt sibi ipsi planè occidat.

Tam beatissimum ac iucundissimum ens deus est, vt qui hunc amat, abundet gaudio, nec vllō non eum inueniat tempore.

Rursum de expedita in Deum demersione.

CANTICVM V.

Satis superque me deus solatus est. Modò, quā oportet, liber sim & expeditus, me reficere ac reformare paratus est: O si prorsus esse liber perpetuo, & semper cum Christo progredi possem: esset hoc nimirum felicitatis eximia. Atque & sic adhuc ulterius multo in ipsum mihi diuinitatis esset pelagus penetrandum, ubi iam nulla mihi cura esset reliqua, ubi nulla vox perstrepere potest. O ens beatissimum, quā benè illi est, cui in diuinitate vltro citroque natate licet. Quid mirum, si cor illius abundet gaudio, quādo deus est obiectum illius? Eia quēdā mihi deus meus præfixit terminum, quādo mihi certò daturus est, si effecero, vt vnū iungatur vni. Talis animæ deus obiectum est, quod equidem vires efficiunt amoris. O ens beatissimum, quā benè illi est, cui in diuinitate vltro citroque natate licet? Quid mirum, si cor illius abundet gaudio, quādo deus est obiectum illius?

De vera paupertate & nuditate spiritus.

CANTICVM VI.

Dicam quod sentio de mihi proposito quæstione: Vera spiritus paupertas ingens quoddam spiritale bonum est, adeo simul cum diuino introducta spiritu, vt nulla eam crux impediatur, estque voluntas imperturbabilis, absque rancore vllō in quiete quadam & silentio cuncta de manibus Dei suscipiens, nec vlla ex se patiens perturbari. Acerba quidem portio est & dulce vinum: quicquid verè pauperi spiritu accidat, non moratur admodum: neque enim malum aliquod aduertere potest: quin & alios afflictos solari cupit, & mœstis animum addere. Nullo cupit haberi in precio, nullis priuatis inhiat lucris, absque voluntate propria mori cupit.

LLL 3 Cui

Cūctis suā offert operam. Oblatū honorem nouit pro nihilo ducere. eius proprietates adeo euanuit, vt cū illi sit boni quippiam, hoc se inuenisse cogitet. Neque enim aliquem sibi quicquam debere putat. Nō tamen ita stupidus est, quin sciat gratias se agere debere DEO suo, quod istalem ad se adduxerit, qui sui memor esset in bonum. Cæterum cū nulli ob obsequium vicarium seruire velit, si quod ei perexiguū præstetur obsequium, nimium sibi factum putat. Quotquot autem molestiæ quippiam ipsi intulere, his, quod ad corporale seruitium attinet, nūquam deesse vult. In nulla re palmam referre cupit: rixas & pugnas omnes abdicat. Homi nibus se denegare non potest. Si quid est,

facile id potest nihil pendere. Cumq; nulli se conferre ausit, libenter concedit omnibus. Erga Deum amore flagrat ardentissimos: deoq; sapius ad sua se interiora recipit. Pati illius, certamē est: patientia, scutum: quo multos vincit cordis dolores. Propter Deum libenter tacet ad cōtumelias, easq; suffert equanimiter. Quærit cū humilitate profunda. Respondet benignè ac suauiter. Reprehensiones haud grauāt accipit. Alios regere aut iudicare summo perē fugit. Cunctorum hominum declinat gratiam. Gaudet dum quid sibi aduersum accidit. Faxit Deus, vt paupertas spiritus nobis omnibus nota sit, cuius ista, quantum equidem mei capio imbecillitate sensus, via & iter est. Amen.

DE NOVEM STATIBVS SIVE GRADIBVS SALVTIS,

ad proficiendum continuè, per veram suā abnegationem siue resignationem
in vera atq; Christiana vita.

(incertum est, vtrum Thaulerus ipse vel fortè alius fuerit) per reuelationem ostendit, quàm horrenda per vniuersam Christianitatem peccata fierent, quamq; omnes penè Christianæ constitutiones, in omni gradu vel statu labefactatæ ac penè extinctæ forēt, & quàm deniquè homines propè vniuersi, diuino repudiato timore, periculossimam gererent vitam: vtque ob hæc omnia, nisi suæ quisque emendationi insisteret, diuina iustitia suo tempore vniuersam Christianitatem magnis inuolui calamitatibus atque periculis, plagisq; terribilibus destrui atque consumi esset permiffura. Vndè cū etiam hac nostra ætate paucissimi correctioris vitæ iter arripiant, metuendum est valdè, prædictas

LIBRO illo, qui de nouè rupibus inscribit, ea tempestate qua d. Ioannes Thaulerus vixit, diuina clemētia cuidā electissimo amico suo plagas & grassari nunc in nos, & amplius adhuc grassaturas. Porro in eodem libro nouem rupes siue status Christianitatis Dominus eidem amico suo in visione monstrasse legitur: in quibus hi soli degūt, qui ab omni mortali peccato immunes, per viam salutis æternæ ad originem suam DEVM Optimum Maximum redire contendunt. Præter hos alij omnes, id est, quicumque in nulla harum rupium siue statuum commorantur, nisi à peccatis suis, dum viuunt, respiscant, æternæ damnationi sunt addicendi. Qui verò in aliqua harum rupium esse se præsumit, non figat gradum, nec vnquam à bonis operibus & pijs torpescat exercitijs: sed indefinenter magis ac magis sese corrigendo, in diuino amore studeat fieri perfectior. Si enim pedem fixerit, repente à natura sua atque ab hoste diabolo superatus, retrocedere compelletur, atque in satanæ laqueos siue rete, quo ille mortales omnes, nouem duntaxat rupium istarum incolis exceptis, tenet irretitos, ipse quoque præcipitabitur. Nec hoc creatori pijsimo imputandum est. Is nanque omnes illos qui animo virili à peccatis auerfi,

auerfi, ad ipsum sese conuertunt, & constanti ac stabili voluntate bona aggrediuntur opera, ad altiora puehere, suamq; eis gratiam infundere, si saltem vasa vacua & gratiæ suæ capacia fuerint, paratissimus est. Deniquè in harum rupium siue statuum, quos hic sub compendio recensemus, diligenti cōsideratione facile qsq; aduertet, quid ipsum à suo creatore præpediat, aut quarū rerum cor illi captum sit atque illaqueatum amore.

Gradus I. Primus itaque siue infimus salutis gradus, est eorum qui in timore Domini fundati, pro amore illius cuncta mortifera peccata fugere decreuerūt. Et hic est primus ad Dei similitudinem accessus siue gradus. Sicut enim vitiorum dissimilitudine à Deo recedimus, ita ad hunc per casum illum atque filialem timorem, gratiæ ac virtutum conformitate redimus.

Ad quod nimirum Propheta sanctus nos adhortatur, dicens: Accedite ad eum, & illuminamini, & facies vestræ non confundentur. Cæterum horum vita multum adhuc periculosa, illuminatio instar nebule obscura est. Vndè fit, vt mortalia peccata vix discernere ac ægrè euitare queant. Cum ipsis ergo Propheta orat: illumina oculos meos, ne vnquam obdormiam in mortem, nequādō dicat inimicus meus, Præualui aduersus eum. Conscientia ipsorum timida, sensus diuersis inuoluti tentationibus, & salus æterna vehementer ambigua est. Frigidi enim ac torpidi, bonorum operum exercitia magna non assumunt: sed rebus terrenis impliciti, & in omnibus quæ agunt, ad proprium commodum, fauorem, laudes, honores & creaturarum oblectationes reflexi atq; propensi, velut in ripa inferni gradiuntur.

Cumque non ita procū à laqueis siue reti diabolico eorum distat habitatio, magnam funestus ille latro de ipsorum damnatione spem habet, & in hoc omnes malitiæ suæ neruos intendit. Nec tamē in eos potestatem vllam habet, nisi hanc ei per capitalis vitij consensum spontè faciant. Verum hamo quodam illis infixio, plurimum eos à recto ad ipsorum originē Deum tramite retrahit ac remoratur. Et hic hamus est natura ipsorum, cui viuere, quamq; fouere appetunt. Nam sensuum oblectationes atque commoda sectantur, existimantes se Deo pariter atque naturæ viuere & obsequi posse: quod tamen &

periculossimū est, & factū difficilimū. Honesti quoq; & probi videri ac dici volunt: fatiscq; sua vita, suis institutis contenti sunt, nec ad meliora adspirāt, quasi nulla eis potiorum foret notitia. Ad hæc, bona opera sua torpētī desiderio & impura erga Deum intentione agunt. Vndè multi ex eis, tam senes q̄ iuuenes, ab hoc gradu in mortalia peccata & diaboli rete collabuntur, suq; naturæ voluptates, & propria sequuntur voluntatē. Et quotquot alijs peccandi occasionem præbent, simul cum eis ad partes diaboli præcipientes deuoluuntur. Porro quanto latius procedunt, & diutius in peccatis perseverant, eo magis sub diaboli potestate veniunt, tantoq; periculosius in morte cum ipsis agetur, ac incomparabiliter maiori cum conatu indè se excutere ac eruere debebunt. Cæterum & sub ipso reti diabolico continentur haud pauci, qui per veram contritionem, confessionem, atque pœnitentiam, diabolicæ seruitutis iugum excutiant, & ad huc primum gradum transferantur. Ex quibus alij ex quadam ignauia hic subsistunt. Alij verò tam efficaci contritione flagrant ac desiderio, tantaq; suā emendatione naturam suam aggrediuntur, vt vix sufferre valeant: naturæ quoque suæ & caducis creaturis omnibus ita viriliter renunciant, tamque strenuè ac seridè ad suam sese conuertunt originem, vt citius à Deo ad statum subliorem prouehantur. Deniq; horū sine mortali culpa degentium, in eorum comparatione, qui licet Christiani sint, vitiorum tamen fordibus polluantur, perexigua sanè portio est. Verum quotquot de eorum numero sunt, si in mortis articulo absque peccato decesserint, haud dubiè saluabuntur, ita tamen, vt ineffabiles dirasq; in purgatorio luant pœnas, eo q̄ venialium peccatorum affectibus mori noluerint: & magnam æternæ mercedis iacturam faciant, eo q̄ labor, exercitatio & amor ipsorū erga deum, modica fuerint. Si ergo nunc perspectum quisq; haberet, quantas pro minima naturæ contra DEI beneplacitum capta oblectatione pœnas atq; miseras subire oporteat, citi⁹ capitis obruncationē, aut nouam quotidie mortem exciperet, quàm vel in vnum veniale peccatum sciens cōsentiret. Vndè & plus satis mirum est, q̄ non omnes voluptatū omni renunciant, cū nec pacē, nec gaudium in Spiritu sancto habere possit, nisi

qui se ex integro Deo resignauit, qui que iuxta sapientum consilia, naturam voluntatemque propriam funditus abdicauit atque reliquit.

II. In secundo gradu siue statu commorantur, qui prioris gradus pericula cernentes, diuinas inspirationes sequuntur, naturam suam comprimunt, seipsum à mundi vanitatibus serio ac animo intrepido continent, & bonorum hominum, ex quorum conuictu ad meliora prouocentur, consilia ac societatem expetunt & inquirunt, Psal. 17. iuxta id quod Propheta ait: Cum sancto sanctus eris, & cum peruerso peruerteris. Iamque voluntatem suam abdicare statunt: vnde & aliquem Dei amicum huius viæ non ignarum inquirunt, cui vice Dei ad mortem vsque promptam statuunt exhibere obedientiam. Ad hæc, arctiorem quam præcedentes vitam & exercitia arripiunt, copiosiusque illustrantur, peccatorum occasiones fugere, sedes sacras, aliaque sacrata petere loca, diuino cultui & conuentionibus interesse commonentur. Interim tamè sæpenuerò à dæmone impugnantur, qui nimirum eos retia sua euasisse conspicans, hamum quendam eis iniicit, quo & remoratur eos, efficitque, vt fixo gradu, suæ origini magis propinquare negligat: & in quadam eos ignauiam abducit, quo nulla bonorum operum & sanctarum exercitationum (in quibus à Deo illuminantur) incrementa accipiant, quando sola mortalia, & grauiora duntaxat venialia peccata fugisse contenti, in minoribus occultisque vitij hostis maligni laqueos & insidias non aduertunt, nec præstantissimarum lucris virtutum inhiant: seipsum quoque & commoda sua valde diligunt, somnolenti ac torpidi efficiuntur, sibi ipsis rigidi esse pertimescunt: fallaciam denique, astutiamque diaboli, in ipsis & in natura ipsorum commoratis, neutiquam animaduertunt. Callidè nanque pestilens ille suggerit eis, vt infirmitatis suæ ratione habita, spem bonam atque fiduciam erga Deum concipiant, vtpote pro cuius amore non paucas mundi oblectationes contempserit. Ex his miseri tantum sibi complacere incipiunt, vt in hoc viuendi genere permanere statuunt: iamque sibi non nihil esse videntur, nec alicuius egere consilio, subtili nimirum diaboli fallacia seducti, quam nec ipsi quidem deprehendere queunt: sicque inlicitis & operibus suis,

foris per sensus introreceptis, innituntur, in eisque omnem suam spem constituunt. Intus verò in ipso fundo suo, vnde virtutes germinare debuerant, omnia priuato amore, voluntate propria ac nimia immortificatione pleni sunt, multumque adhuc à sua distant origine Deo, & perque facile in multa spiritalia vitia labuntur. Idque licet Dei amicis, quibus se subdidere, abundè perspectum sit, eos tamen ad altiora prouocare non audent, ne penitus deficient, & peiores quam antè efficiantur. Attamè si in hoc perstiterint gradu, multo prioribus illis Deo sunt chariores, eo quod naturam suam præ illis seuerius aggressi sint. O si quis verè perfectam erga Deum fiduciam conciperet, & audenti animo constantè perpetuamque creaturis mortalibus renunciandi conciperet voluntatem, cunctisque viribus suis ad Deum accedere, eumque in dilectum suum eligere vellet: nimirum promptum semper in illo inueniret auxilium: quo fretus, velut sub compedio cunctos hos nouem gradus superaret.

Tertius gradus siue status, eorum est, III. qui perfectius mundum, carnem, dæmonem, sensusque suos & ignauiam atque focioriam omnem debellauerunt, magisque omni temporali delectationi, & seculari occupationi, quam præcedentes, renunciauerunt: iamque gnauiter seipsum in sanctis ac virtuosus cogitationibus, verbis, operibus & dura corporis afflictione & penitentia acerbis exercent. Vnde & ex illuminatione diuina in corporali exercitatione & operibus bonis iustificationes Dei intelligunt atque cognoscunt. Sed à maligno spiritu, qui suum eis hamum iniicit, in ea detinentur cæcitate, vt spiritalium exercitiorum sublimitatè, per se ipsorum mortificationem & cordis puritatem, minimè cognoscant, quando præcipua summaque eorum exercitia, in vigilijs, ieiunijs, cilicinis vestibus, ac multis oris precibus, consistunt. Quæ omnia licet bona sint, ea tamen cum proprietate quadam & vana sui complacentia possident, eaque vel maximè pro inferni ac purgatorij deuitatione & celestis regni adeptione, ex propria magis, quam diuini honoris pura questione, perficiunt. Quo fit, vt naturali quodam voluptatum sensibiliu, vel spiritalium gaudiorum, aut etiam amicorum atque affinium, aliarumque rerum læbetium, amore atque affectione teneantur. Dumque

hunc

hunc amorem licitum esse credunt, quot inde damna incurrant, minimè aduertunt. Hinc enim multiplices curas, magnamque cordis inquietudinem, ex diuersis causis contractam, patiuntur, ita vt ad interioris hominis exercitia adspirare nequeant. Ad hæc, quotidie diuersis immortificationibus, impuris affectionibus, tentationibus atque curis ex inordinato hoc suspirio & creaturarum amore procedentibus, perturbantur atque læduntur, nec internarum excellentiam exercitationum cordis palato attingunt: adeoque cum vnum sit necessarium, ipsi turbantur erga plurima. Interim tamen alijs præcedentibus deo largiente chariores sunt, eo quod vitam asperiores & exercitia duriora sectentur.

III. Quartus gradus siue status, eorum est, qui non solum corporis castigationibus, corporalibusque exercitijs ac operibus nauant operam, sed diuersis etiam spiritalibus exercitijs, vt potè orationi mentali, suspirijs & gemitibus compassionis, ac pijs desiderijs vacant, quantum iuxta inspirationem seu internam operationem Spiritus sancti se debere perscipiunt: & diu notuque molestis ac difficilibus exercitijs laboribusque, quantum ferre possunt, insudant. Deest autem eis vera resignatio, & plerumque in cunctis exercitijs suis magis sensibilem aliquam dulcedinem, quam puram illam gratissimamque Dei expetunt voluntatem: sæpiusque de sui illuminatione ac spiritali deuotione gloriantur, & alios, sub tentationum graui defudantes sarcina, irrident. In suo quoque sensu & prudentia ac voluntate propria persistunt, nec sibi ipsis ex integro mori, nec sese perfecte relinquere volunt. Et quantum interdum deuotionis affluentes gratia, in suis sese orationibus in gratissimum Dei beneplacitum resignant, eidemque pleno affectu, cum omni esse ac posse suo, ad suffendum pro amore illius, etiam ad mortem vsque, omnem pressuram & afflictionem, omnem contemptum & inopiam, sese offerant exhibeantque: illa tamen deuotione subtracta, & aliquo eis dano, ignominia, correptione, iniuria, aut alia qualibet occurrente aduersitate, statim immortificationem, impatientiam, inquietudinem, murmurationem, aliaque his similia sua produunt vitia: quod nimirum inde fit, quia adhuc occultè suspiriosus inordinato detineantur amore, per quem ma-

lignus spiritus ipsorum bonam voluntatem, quam Deo in omnibus plenè resignarunt, retrahit. Et quauis sæpenuerò Deus eos probare soleat, vtrum sese resignare ac relinquere velint, lumenque eis resignationis exhibeat: illicò tamen diabolus accedens, hamum eis priorum conceptuum iniicit, suque eos proprietatis constringit fuit, ex quibus videlicet cuncta eorum opera, exercitia, instituta, procedunt, pullulatque. Nouit enim versipellis ille, quod si perfecte relinquerent semetipsos, & ex vera spiritus humilitate Deo & creaturis omnibus propter deum sese subijcerent, atque superiores suos aut alium huius viæ non ignarum, in humili obedientia se duci regique permitteret: exemplò Deus grauissimorum laborum ipsorum aliquem eis fructum sentire donaret, atque ad sublimes, occultas, & antea ipsis incognitas vias, eos subleuaret perduceretque. Neque enim fieri potest, vt homo propriæ voluntatis lepra infectus, vnquam ad suam pertingat originem, aut occulta Dei charismata, quæ ille in hoc seculo specialibus & secretis largitur amicis suis, quandiu in illa resignatione perseuerat, sentiat obtineatque.

Quintum gradum siue statum amabilium quidam homines tenent, qui propriam voluntatem suam ipsis à Deo donatam, & totum id quod sunt, & quicquid eis contingere possit, omnesque creaturas cum multa cordis humilitate in Deum referunt, abnegant, resignantque: eiusque & ecclesie sancte præceptis obediunt: immò & hominibus vniuersis, quibus conuiuunt, morem gerunt: idque in omnibus, in quibus intelligere possunt pacem, virtutem, aut sui mortificationem consistere, & hoc in mortificatione carnis, sanguinis, sensuum, ac propriæ voluntatis suæ, iuxta omnem modum, quo à Deo & amicis illius commonentur ac impelluntur: nec vnquam aliquid ex propria voluntate, vel scientia, nihil vnquam proprii operis facere volunt: sed quendam dei amicum, cui hæc via probè perspecta sit, inquirere statuunt, eidem in cunctis licitis atque honestis ad mortem vsque obtemperanturiamque seipsum in propriæ naturæ refrenatione, & vitiorum atque prauarum voluptatum suarum mortificatione indefinenter exercent, solique Deo per continua desideria & amorem placere, eique vniri cupiunt fataguntque, totisque viribus cordis

dis

Præpostera quorundam deuotio:

dis puritati nauant operam: atque in his ad mortem vsque perseuerare proponunt. Et hi sanè cunctis alijs, de quibus hactenus locuti sumus, Deo chariores sunt: quippe qui iam in recto ad suam originem Deum Optimum Maximū itinere sunt constituti. Sed quia in hoc statu diu necdum positi fuere, sæpè quādam animi contrahunt infirmitatem, atque à diabolo instabilitatis capiuntur hamo, sic que peculiares, atque assumptos prius ex propria voluntate modos ac instituta sua repetunt. Necdum enim propria voluntas in eis perfectè mortua est, & mortificationis desiderium necdum in eis per continua exercitia altas satis radices misit. Pro maiori tamen temporis parte in sui resignatione persistunt. Et si seipsos Deo in omnibus ex integro sine vlla cordis retractione, relinquerent ac resignarent: ipse eos haud dubiè per occultissimas virtutum semitas, cunctis penè mortalibus ignotas, deduceret, perduceretq;. Multo nanque Deus eos amore profèquitur, qui ab omni sunt propria voluntate exuti ac expediti.

VI. In sexto gradu siue statu homines valde amabiles commorantur, qui seipsos per multiplicata ignita desideria, perpetuaq; exercitia, Deo & superioribus suis ac Dei amicis, vice illius tam in prosperis quàm aduersis resignarunt: omnemq; proprietatem & quarunlibet rerum labentium amorem, sine vlla retractione aut electione, abdicarunt: & in his, qualibet etiam aduersitate ingruente, ad mortem vsque perseuerare volunt. A Deo nanque in suo intellectu illuminati, bonis hominibus ad animę ipsorum vtilitatem, Deo permitte, cuncta, etiam pressuras quasque & aduersitates, euenire cognoscunt. Attamen & ipsis satanas hamum quendam prægrandem infixit, qui est iste, quod libenter aliquam consolationem aut cognitionem instar aliorum bonorum hominum à Deo perciperent: qua obtenta, iam citra difficultatem aduersa omnia equo possent animo tolerare: atq; huiusmodi dulcem saporem siue gustum in Deo requirunt, & in donis illius nonnulla cum proprietate quiescunt. Quod autem non omninò puram ac deiformem in his intentionem habeant, vel indè probari potest, quod in corde minimè sunt contenti, donè hac spiritali dulcedine iterum pro voto sportantur. Hic obiter sciendum est, quod li-

Hamus diabolicus.

Hamus satanae.

Quidam pi-
orū quo-
rūdāneū.

cet hanc sensibilem gratiam atque consolationem oportunè rectaq; cum intentione à Deo petere, in seipso malum nō sit, aliqua tamen ibi lateat imperfectio, quæ puræ sui ipsius abnegationi nonnihil derogat, dum se quis alicui conferre audeat, nec Deum, quicquid volet, vbi volet, & cū quo volet operari, patitur: & hoc paucissimi animaduertunt. Debet enim se ipsum quisque, sine vlla cordis retractione, Deo perfectè resignare: eum que intra se, pro acceptissima voluntate sua in desolatione & afflictione, ac modis omnibus, quacunque tandem via eum ipse deducere velit, operari permittere. Quod tamen si huius gradus homines ita esse oportere minimè lateat, in sui tamè plena resignatione non satis se exercent, ideoque nec in bonis exercitijs atque virtutibus progressum faciunt, quippe qui naturæ suæ occultam quæstionem & nequam desideria necdum funditus amputarunt: immò ea necdum perfectè scire ac mortificare volunt, quod tamè impendit eis esset necessarium.

In septimo gradu siue statu homines VII. abundè illuminati degunt, qui per multa exercitia sanctaq; desideria, satis in amore diuino firmati, cor suum ab omni immortificatione & labetium creaturarum amore custodiunt, & instar Aioth, vtraque manu, tam sinistra aduersitatis, quàm dextra prosperitatis, fructuosè uti norunt, dicentes cum Propheta: Paratum cor meum Deo, ad subeunda prospera: & nihilo minus paratum cor meum, ad toleranda pro tuo amore quælibet aduersa. Seipsos em reliquerunt funditus, & naturam suam, quantum possunt, & discretio eos informat, supprimunt: & in cunctis rebus ac institutis suis, tam in introuersione, quàm extrouersione sui, id est, tam in internis exercitijs, quàm externis operibus suis, in intentione, in amando atque laudando, nihil nisi Dei gratissimæ cupiunt satisfacere voluntati, haud secus quàm vmbra motum corporis, ipsam efficientis, sequitur. Sanè Deus ipse est lumen. Humanitas verò Christi, eiusdemq; ineffabiliter perfectissima vita, corpus est, vmbra efficiens: sub qua nos per imitationem perfectam sedere, & requiescere posse, optare debemus. Præterea homines isti singulari quadam claritate coram DEO micant atq; refulgent, quippe quos ille multis

Qui se qsq;
resignaret.

Judic.

Psal. 107.

tis

tis spiritalibus atq; perfectis copiosè repleuit donis atque illustrationibus. Nec à nocte aduersitatis intus obfuscantur, sicut Propheta ait: Quia tenebræ (aduersitatis) non obscurabuntur à te, id est, lumen gratiæ in te non obnubilabunt: sicut tenebræ eius, ita & lumen eius. Vnde & ipsi in pressuris & aduersis quietem & profectū spiritalem sentiunt, vtpotè in sola ac nuda dilectione fundati, in qua non tantum grandia facere, sed magna quoq; pati didicerunt. Ideoque multa aptissima dona ac illuminationes internas percipiunt, ita quod memoria eorum miris quibusdam ditatur ac edulcatur incidentijs, intellectus illuminatur, & voluntas diuinitatis amore copiosè succenditur ac inflammatur. Verum & ipsis vncum quædam suum satanas infixit, quo plurimū eos detinet, ne ad suam pertingant originem: & hic est, quod magnis atq; largissimis Dei donis nonnihil in naturæ suæ voluptate seu delectatione abutuntur. Cum enim periculosa semper sit omnis affluentia incautis, ipsi sæpè numero in donis perceptis cum quadam occulta delectatione quiescunt, adeoque etiam ipsum Eucharistiæ sacramentum pro sui consolatione percipiunt, quanuis hæc ipsi neque sciant, neque aduertant. Sed his omnibus ex integro mori debent, si ad summam volent perfectionem conscendere.

VIII. In octauo gradu siue statu sancti quidam ac resignati agunt homines, qui impendit diuinitatis amore successi, seipsos purè in gratissimam Dei resignant & offerunt voluntatem, quicquid tandem ille vel in tempore vel eternitate ipsis facere velit: nec quicquam omninò proprii, neque viscosum vllum ad creaturas quasi libet, vel etiam dona Dei, amorem vel propensionem intra se sustinere volunt, atq; à cunctis bonis temporalibus (si quæ forte habent) diuinisq; charismatibus, immò & ab omnibus extra Deum, aded in fundo suo liberi, intacti, & quod ad curas seu occupationes attinet, expediti permanet, ac si ea minimè haberent. Necessaria duntaxat naturæ suæ ex bonis suis temporalibus, si qua adhuc reliqua habent, absque proprietate vsurpant: & quod his superest, cum Deo, cuius omnia sunt, partiuntur. Hi sanè Deo iam multa sunt vicinitate coniuncti, ipsiq; plurimū chari ac preciosi. Vnde & magna quædam illis dona

largitur, multaq; mira, in formis tamen ac imaginibus, videre permittit. Vt plurimū enim ad sublimem illam ac superessentialem Dei reuelationem atque visionem seu contemplationem necdum admittuntur. Cæterum & ipsis binos satanas iniecit vncos, quibus remorati, ad suum principium peruenire nequeunt: quorum vnus est, quod principij sui aliqua cognitione vel manifestatione donati, eidem cum affectu inhesere, plus aliquid habere cupientes. Quod neutiquam perfectissimum est. Alter est, quod à Deo per raras atque mirandas ducti semitas, & ex dono eiusdem mira quædam in formis ac similitudinibus videre permitti, eadem latenter admodum cum proprietate possederunt. Ad hæc, occultè quidem voluntatem necdum penitus mortificatam habent: qua fit, ut donis Dei non ita libenter careant, sicut ea toto affectu suscipiunt, quanuis & ipsi hoc ignorent. Deus tamen occultū fundum ipsorum, in eorundem natura latentem, satis intelligēs atque cognoscēs, parcat eis, suaq; eis dona subtrahere non audeat. Sed planè oportet eos, si vnquam ad supremum perfectionis apicem pertinere velint, funditus resignatos, & omni delectationi ac proprietati mortuos esse, naturam suam perfectè in seruitutem redeuisse, viam naturę funditus luminosa cum discretione agnoscere, à donis Dei intus ita expeditos, & in corde liberos permanere, ac si ea minimè percipissent, idq; solum ex vera humilitate, vehemētissimè admirari, Deum omnipotentem tam indignis peccatoribus tantam posse impedire pietatem ac liberalitatem, atq; per hoc ipso immensas illi gratiarum actiones & sacrificium laudis exhibere, dona omnia, eaduntaxat ratione, quia bonus est Deus, nec vllā aliam ob causam suscipere, eisdemq; rursus carere, & oēm afflictionē perpeti iugiter paratos esse. Neque enim donorum affluentia sanctum aliquem efficit, sed per hæc, perfusissimam pietatem suam Deus benedictus insinuare nititur, quo infirmiores quosq; hoc ipso ad perfectionem inuitet. Hucusq; de octo gradibus locuti sumus, de quibus etiam hoc adijciendum videtur, quod omnes qui in ipsis commorantur, adhuc defectus quosdam & nonnihil proprietatis habeant, alij tñ plus vel minus alijs: quoq; gradus altior, eo & pauciores minori irresignationi obnoxij in eo

Duo satanas vnci.

re-

reperiantur, eoque & Deo chariores sint. Quotquot autem sunt, irrefignationem aut immortificationem suam, qualiscunque sit illa, qua sibi inter Deum & seipsum medium constituere, in purgatorio diluere, & poenas condignas subire oportebit, nisi in hac vita sese correxerint, & a domino multis precibus, obtinuerint indulgentiam. Ab omni namque sordemundissimum esse oportet, qui ad conspectum Dei admitti debeat. Idque satis iuste. Denique multi per omnes hos gradus sine cessatione conscendunt: plerique etiam miram celeritate illis omnibus vno impetu transcens, ad summum, id est, nonum usque pertingunt. Ex quibus multi, proh dolor, instabilitatis vento perculsi, ad primum gradum suum relabuntur: quidam etiam in ipsum diaboli rete corruunt, ea utique de causa, quod humilitatis ac gratitudinis expertes, insuper nec cum ingenti strenuitate in virtutibus ac susceptorum mortificatione proficere conantur. Qui vero de supremo gradu in ipsum diaboli rete precipites abeunt, hi profecto peiores, atque ad subuertendos homines & mala quaelibet peragenda, etiam ipso demone perniciosiores pestilentioresque efficiunt.

IX. In nono eodemque supremo gradu, qui ad scandendum difficilis & arduus est, eo quod paucissimi cuncta pro deo relinquere, seipsum & naturam suam funditus mortificare, atque sese ad mortem usque exponere, & vires suas periclitari velint, homines prae cunctis mortalibus sanctissimi commorantur, qui seipsum audenter atque subtiliter eterne veritati applicuerunt, naturae suae cunctisque labentibus creaturis viriliter renunciaverunt: tantaque se cum strenuitate in Deum suam recepere originem, ut per fortem abstractionem, preferuidas orationes, continua exercitia ac sursum enitentia desideria, in diuinitatis amore carnem & sanguinem ossiumque medullam penè consumpserint, nec aliquid eis virium superesse videatur, nisi quantum spiritus viuacitas subministrat. Sanguis enim ipsorum, in diuini amoris incendio velut decoctus & exiccatus est: quod tamen ipsimet, ob excellentem atque feruentissimam libertatem, ipsis pleno dominio praesidentem, ipsorumque naturam supra naturam pati atque agere facientem, ignorant penitus. Hi planè charissimi sunt filij Dei, & ipsius amici secreti, quibus gra-

qui curè summo ad imū labāt.

tia atque donorum suorum plenitudinem infundit, & nonnunquam ad diuinam essentiam suam subleuat contemplationem. Tam purè siquidem ac nudè seipsum per fidem atque dilectionem Deo resignauerunt ac obtulerunt, ut nihil iam aliud desideret, nisi ut in omnibus diuina voluntas ac Dei honor & gloria perficiantur. Vnde quicquid ille vel cum eis, vel cum alijs quibuslibet rebus agit, abundè eis gratum est: adeo ut siue det siue auferat, nihil morètur penitus, nec quicquam sibi ex omnibus usurpant: adeoque persuasum sibi habent, nihil deum omni potentia sua facere posse, quod eos villo possit dolore afficere. Quicquid enim ille agit, adeo ipsis prae amoris ardet vehementia, ut nihil aliud optare possint, hoc ipsum vndiqueque optimum esse in animum inducentes. Ad haec blanda magis quam aspera fugiunt. Vnde si qua eis à Deo consolatio praestatur, timent ac trepidant: quippe qui nihil aliud appetunt quam Christi imaginem & exempla simpliciter sectari, eisque fieri conformes in omni pressura, ignominia, & afflictione, intus & foris, omniisque prorsus solatio destitutos ac derelictos esse, recogitantes assidue ineffabilem illam angustiam ac derelictionem spiritus Domini nostri Iesu Christi, cum ille nudo ab omni solatio amore, aduersus naturam colluctando, suadorem emisit sanguineum, & gloriosum ex durissimo certamine illo pro nostrum omnium salute triumphum reportauit: quomodo item in maxima amaritudine totus vndique in cruce derelictus pependit. Hoc pacto omne fundamentum suum in fide, nudo amore exornata, in vera suae voluntatis resignatione, collocauerunt. Fitque sapius, ut Deus sua ab eis excellentia dona auferens, in tanta eos paupertate relinquat, ut putares eos nihil unquam de Deo percepisse, simulque grauissimas supra omnem humanum intellectum tentationes eis euenire permittit, ita quod ab omnibus despiciuntur ac persecutionem sustinent. Caeterum ipsi in his humiles semper ac resignati perseverant, omniisque sibi confusione ac oppressione digni videntur: vnde nec unquam tot eis possunt aduersa contingere, quin plura semper exoptent. Nec enim vlla eos sollicitudo tenet, nisi quod metuunt non ita perfecte, atque vellent, Christi se exempla sectari. Et licet tanto crucis & aduersitatum te-

Luc. 22.

Ioan. 4.

Neminè diaboli insidij non esse obnoxium.

Qui quod occulta hominum non vident.

neantur desiderio, nunquam tamen multiplices visitationes, influxus, illustrationes, ac dei intra se operationem negligunt, impediuntve, sed seipsum tanquam viua instrumenta Spiritui sancto in omnibus offerunt, ne diuinae gratiae quoquo modo ingrati sint: sicque inebriantur ab vbertate domus dei, qui tantam eis amoris infundit abundantiam, ut non possit se in ipsis continere, quin ex eis reluceat, quod tamen nec sciunt ipsi, nec scire appetunt, ut potè qui tanta sunt humilitate praediti, ut & seipsum & cuncta opera sua, quaecunque unquam fecere, vilipendant, & absque se constituant creaturas, ab omnibus despici ac opprimi desiderantes, nec vlli se in tempore vel eternitate audeant aequiparare. Et inde vel maximè placet omnipotenti DEO, qui sola humilitate facile vincit potest. Praeterea mundo huic prorsus mortui sunt, & seipsum & creatura omnia penitus amiserunt, cunctaque rationalia vel intellectualia opera, quae unquam fecere cum proprietate, extincta & emortua sunt. Nec seipsum nec aliquid suum, usquam hinc vel in futuro inquirunt seculo: sed omni priuato commodo, omni delectatione penitus calcata, bonis omnibus sibi prorsus indigni esse videntur: tantaque erga se miseros peccatores Dei vehementissime stupent bonitatem, ipsumque in spiritu & veritate adorant. Sed & hos adhuc malignus spiritus ad ima reuocare attentat: & fieri potest, ut aliquis ex eis relabatur, si maligno illi vanam suggerenti complacentiam, non debite satis reluctetur. Nec enim ad tantam aliquis perfectionem pertingit, quin diaboli persecutionem sustineat. Sanè hos maligni illi spiritus cunctis, quae quidem excogitari possint, tentationibus impugnantur, quas tamen ipsi denuò adhuc pro Dei gloria subire desiderant. Ad haec, ex diuina illuminatione, quam copiosam adepti sunt, facile, quibus quique sint vitijs irretiti, perspicunt, & omnibus ad omnia sufficientissime respondere nouerunt. quantis insuper peccatis bona hominum pars obnoxia sit, & optime cognoscunt, & eis vehe-

mentissime compatiuntur ac miserantur, ita ut nonnunquam corporis inde incurrant valetudinem. Haec enim maior ipsorum crux est, quam ad mortem usque ferre coguntur. tanto siquidem tamque ineffabili diuinitatis timore exuberant, ut si libenter omnes purgatorij exciperent poenas, si miseris in eo detentis animabus absolutionem impetrare possent: adeoque saluatoris passione commouentur, ut afflictionem sitiant, & turpissimam que excogitari possit, mortem, ad mortis illius honorem, libentissime paterentur, si peccatores quosque à peccatis ipsorum eripere possent, idque ob diuini iudicij, quem non ignorant, metuendissimum rigorem: immò cum omnes ingenti complectantur dilectione, si DEO ita visum foret, libenter ipsum quoque infernum subirerent, ut omnes, quanta sit in deo beatitudo atque laetitia, compertum atque exploratum habere possent. Denique nemo ipsos, nisi solus Deus seipso, consolari potest: adeoque in Deo firmati sunt atque fundati, ut nec mille mortes ab ipso eos valeant separare. Vnde & tanto eos ipse amore prosequitur, ut si vnus ex eis pro aliquo ipsum negotio deprecaretur, & mille alij, etiam boni homines, contrarium peterent, ab hoc vno citius atque libentius se pateretur exorari. Sed hi tales, proh dolor, paucissimi sunt. Et tamen quanlibet rari sint, Christianitatis columnae sunt, quibus ea innititur atque fulcitur. Et nisi aliqui ex eis superessent, citò Ecclesiam totam, ob peccatorum immanitatem, Deus pessum ire permetteret. Ipsi vero mundo prorsus incogniti sunt & occulti, atque ab ipso despiciuntur, irridentur, & opprimuntur: qui cum absque omni Christiana constitutione viuat, ipsis planè indignus est. In hoc statu siue gradu quotquot moriuntur, sine medio ad suum principium deum Optimum Maximum euolant. Praestet nobis Deus per immensam pietatem suam, ut & nos in vita nostra, vel saltem in morte, ad hunc gradum pertingamus.

Maxia peccatorum crux quae sit.

Rom. 8.

Vni oratione, aliqui aliorum militem.

Amen. MMM SPE.

SPECVLVM LVCI

DISSIMVM ET EXEMPLAR AMABILISSI-

MVM DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI, QVOD SIC-

ut ipse prius in seipso expressit, ita & a nobis illius imitatio-

nem exigit. Estque velut Epilogus siue Clausula

omnium huius libri institutionum.

QVICINQUE IV-
xta gratissimam
Dei volunta-
tem, vitam su-
am instituere,
eiusque grati-
am sine impe-
dimento pci-
pere exoptat,
eam quae seq-

tur, institutionem, bona omnia in se con-
tinentem, vigilanter attendere, eamque
viuendo exprimere debent. Itaque reli-
giosus seu bonus quisque Christianus,
Deum suum in omnibus & super omnia,
omni tempore ex cunctis animae suae vi-
ribus, in cunctis cogitationibus, verbis
& operibus suis, & omnium hominum
aeternam beatitudinem, sicut suam pure
diligere, intendere & exquirere debet.
Quod ut melius possit, seipsum intus stri-
ctissime obseruabit, & tacens, quid intra
se Dominus loquatur, audiet. Omnem
quoque occupationem ac multiplicita-
tem fugiens, cum Deo in vnitate requie-
scet, sensus suos omni claudet vanitati,
Deum orans ac inuocans, illius praesentia
in omni loco & tempore perfuetur. Sus-
cipius perpetuus habitator erit, cordisq;
veritatem & conscientiae pacem impen-
diō amabit. Mitis & humilis corde, & in
omni vita atque conuersatione sua diui-
nus erit. Cuncta de manu Domini susci-
piens, eum in vniuersis illi laudabit ope-
ribus, gratias aget, honorabit atque intē-
det. Semper humili quadam erga Deum
abnegatione suscipius erit praeditus, &
non Deo rantum, sed & creaturis omni-
bus sese submitter. Ad haec, perpetua qua-
dam consideratione bonitatem atq; per-
fectionem Dei, & ediuersō paruitatem &
imperfectionem suam attendens, magnam
erga se Dei dilectionem atque fidelitatem,
suamque econtra erga illum ingratitude-
nem ac infidelitatem admirabitur atque
stupebit, minimum se inter omnes ex ani-

mo iudicans. Diligentissime à proprio sen-
su vel existimatione, & omni naturae suae
nequitia sibi cauebit, nec plius de se ipso
sentiet, quam à seipso habet. Semper no-
uam quandam aggredietur vitam, & in
nouis virtutibus, nouaque se veritate ex-
ercebit. In verbis sobrius & parcus, in san-
ctitate vitae copiosus erit, & ab omnibus
derelinquatque contemni desiderabit.
Parua peccata multum ponderabit, mini-
mosq; defectus haud leues arbitrat. Ta-
ntam sui curam aget, ut Dei praesentia
nunquam in anima sua frustretur, cun-
ctique ex ipso homines prouocentur ad
meliora. Omnia opera sua modo aget per-
fectissimo, & eis quae intellectu capit, fa-
ciet satis. Nihil in hac vita scies admittet,
cuius post hanc vitam poeniteat. In diu-
turna aduersitate perpetuam patientiam,
& in cōtinua multiplicitate animum col-
lectum habebit. Nihil proprii in hoc secu-
lo vel habere, vel velle consentiet, nec vl-
lam in rebus electionem habebit. Nihil
intra se nisi Deum admittet, nihil proin-
de nisi Deum continuē in anima sua pro-
ducturus. Vitabit diligenter & abstrahet
se ab hominibus vniuersis, & nudum seu
liberum se à cunctis introreceptis imagi-
nibus, animamque suam ab omnibus vn-
decunquē accidentibus expeditam ser-
uabit, quo continenter caelestis patris sui
in animam suam influxum possit excipe-
re. Crebro seipsum in dignissima Domi-
ni nostri Iesu Christi vita atque exempla-
ri, ceu in speculo contemplabitur & exer-
cebit, considerans quantum illi vel simi-
lis vel dissimilis sit: cunctisque vitae recti-
oris in seipso praebet exemplū. In omni-
bus verbis suis verax, & in conuersatione
sua religiosus atq; maturus erit. Principi-
um seu originem suam, vnde profluxit,
contemplabitur, atque in ipsam tota dili-
gentia redire contendet. Denique quid
sit, vbinam sit, vnde venerit, quod prola-
psus sit, quod mox vocandus sit, quid agat,
& qua de causa quaeque agat, vigilanter

at-

attendens, in virtute atq; veritate ad mor-
tem vsque constantissime perseverabit.
Amen.

ALIA BREVIS INSTI- TUTIO.

Varia atque numerosa
huius libri exercitia;
immō quicquid de vi-
ta perfecta seu diuina
scribi potest, hoc pa-
cto certissime conse-
quemur, si nos ipsos à

cunctis rebus caducis abstrahamus, si hu-
mitem resignationem ac internam nudita-
tem studeamus assequi, solumq; Deum
per fidem & charitatem in nudo animae
nostrae fundo amplexemur, nosque totos
cum anima, spiritu, corpore, corde ac sen-
sibus, in illius sanctissima abscondamus
humanitate, eique viua quadam imitati-
one cōformes fieri laboremus, atque per
illius deniq; merita, diuinitati ipsius con-
tinuē perpetuoque inhaeremus. Quisquis
haec agit, supradicta omnia haud dubiē
consequitur, atque à Deo confortatur &
agitur, liberam semper introuersionem

habet: cunctaq; opera illius, & ipse quo-
que, diuina efficiuntur, ita ut in hac perfe-
cta exemplaris Christi imitatione, viua
sacre scripturae veritatem, sicut illa omni-
bus puris affulget cordibus, perspicuē di-
lucideq; cognoscat. Omnipotens virtus
Dei patris, expugnet atque superet in no-
bis, quicquid ab eo nos praepedire possit,
& virtutem nobis tribuat, suam gratissi-
mam in omnibus exequēdi voluntatem.
Lucidissima Dei sapientia nos illuminet,
atque ad bona omnia quae ad ipsum nos
queant prouehere, deducat. Ineffabilis ac
supereffluentissima charitas Spiritus san-
cti, perfundat, accendat, vniatque secum
in ardentissimo iucundissimoque incen-
dio suo omnes vires nostras, ita ut quae re-
tro sunt, obliti, dulcissimam vocationem
& amorosum illum tractum sequamur,
in quibus nos ab aeterno supergloriosissi-
ma trinitas pdestinavit atque vocauit, ab
amore videlicet fallacissimi seculi huius
ad se, cunctasque diuitias atque infinitam
beatitudinem suam, quo per gratiam effi-
ciamur, quod ipsa est per naturam. Cui
est omnis laus, honor, obsequium & reue-
rentia ab omni creatura, in infinita secula.
Amen.

CONVIVIVM MAGISTRI ECKARDI,

DE PAVPERTATE SPIRITVS, DE HVMLITATE, diuino amore, resignatione, & vnione cum Deo.

INSIGNIS IL-
le theologus
M. Eckardus,
vice quadam
pauperē que-
dam Coloni-
am Agrippi-
nesem, viduus
congrēdi gra-
tia, accessisse

commemorat. Quem cum domina qua-
dam apud Rhenum forte inuenisset, ut
secū prandere vellent, ipsum studiosē pre-
cabatur. Annuente illo, & iam simul eis
prandentibus, mendicum illum, ut citra
pudorem liberē vesceretur, domina pro-
uocabat. Cui ille: Si nimium, inquit, co-
medo, pecco: si minus, similiter delin-
quo. Medium ergo inter haec optimum
est. Manducare igitur, sicut pauper, de-
& beo. Et illa: Quid est, ait, pauper? Mendi-

cus respondit, tria ad verē pauperem exi-
gi. Primum est, ut cunctis vitijs, creaturis,
& affectibus naturalibus mortuus sit in
seipso: Deumque solum diligat, Deum so-
lum obseruet, illiq; ardenti desiderio ser-
uiat. Quia quā impossibile est lapidem
suscipere angelicam sapientiam, tam im-
possibile est Deum suscipi posse in tem-
pore, rebusque temporarijs, & corde ter-
reno. Secundū ut Deo magis ac magis
vniri semper desideret, nec vnquam in
hoc desiderio satiari queat. Tertium, ut
quicquid dicitur & est afflictio, pauper-
tas & despectio, hoc nulli magis, quā si-
bi, cupiat & optet. Tum illa: Dic mihi, ait,
fili charissime, quae est paupertas hominis
interioris? Et hanc ille similiter in tribus
consistere respondit. Primum est, perfe-
cta ab omnibus extra Deum creaturis ab-
tractio. Secundum est, frenua hominis
interioris & exterioris humilitas. Terti-

Quae tria
ad verē
pauperē
exiguntur.

In q^o tri-
bus inter-
na paup-
tas consistit.

Paupertas
vera in
quotidua.

um est, studiosa deuotio, & mens cōtinuē in æternitatē subleuata. Rursus illa: Quid est, inquit, paupertas spiritus? Neq; enim, ait, vnquam scire potui, quid pro Dei gloria & hominis salute ad paupertatem spiritus requiratur. Et mendicus: Verum, ait, domina mi locuta es. Sed & ipsa paupertas spiritus in tribus cōsistit. Primum est, vt quis sic se gerat in hoc tempore, vt nihil sciat præter se & Deum. Secundum, vt Deum extra se non requirat, sed in ipso deo in se præsentē, contempletur æternam salutem. Tertium, vt nullum spiritale bonum cum proprietate de loco ad locum secum ferat, neque creaturarum imagines creaturali modo secum ad lectum portet, sed nudo & euacuato corde cubitum pergat. O quam nobilis est hæc vita, & quam iucunda quies, sic pura conscientia in dormire in Deo, tametsi super faccum straminū iacueris, dummodò liber & absolutus ab omnibus desiderijs non diuinis fueris. Tunc domina: Non debet ergo, ait, M. Eckardus venerabilis pater noster, concionem suam quam facturus est, extra cellam suam ad suggestum deferre? Non, inquit ille: Hic em̄ spiritus ex vulgo nascitur: & quo impræmeditator, eo & acceptior. Tum illa: Planē, ait, haudquaquam mihi de vulgari hominum forte esse videris. Respondit pauper: Sol iste qui Colonie radiat, etiam Parisiense illustrat oppidum. Quod cum illa apertius sibi dici postularēt, respōdit pauper, non id sui muneris esse, quando quidem M. Eckardus coram adestet. Tunc itaque M. Eckardus: quisquis, inquit, veritate intus destitutus est, foris eam diligit, & sic eam intus inueniet. Tum domina: Abundē, ait, prandium istud compensatum est. Et ille: Tuum igitur, inquit, sit domina mi, vinum quo vsi sumus, rependere. Et domina: Libenter, ait, plures adhuc quæstiones mouerem. Obsecro igitur vt dicas mihi, vnde quis opera Spiritus sancti in anima sua cognoscere debeat. Respondit ille, q̄ ex tribus illa cognoscantur. Primum est, si indiēs corporales res atque delectationes, amorq; naturalis, in ipso decreuant. Secundum, si continuē in diuino crescat amore & gratia. Tertium, si ex amore ac strenuitate quadam ad benefaciendum proximis suis, quam sibi ipsi, propensior sit. Et vnde, ait illa, bonus quisque scire

Ex tribus
opa spūs
sancti in
aia nosci.

poterit, num in oratiōe vel exercitio suo Deus sibi præsens adsit? Hoc, inquit ille, Ex quot & similiter ex tribus intelligi potest. Primò, q̄b̄ p̄sentia dei sciatur. ex obiecto illo, quod electis suis Deus impendere solet, quod est seculi contēptus, & ad sufferenda quælibet aduersa animi promptitudo. Secūdo, ex gratiæ augmento, quod pro mutui inter Deum & ipsum amoris præstatur magnitudine. Tertio, ex hoc quod nunquam Deus ab homine discedit, quin nouam ei veritatis demonstraret viam. Rursus illa: Vnde quæso, ait, sciri potest, si cuncta hominis opera pro gratissima Dei voluntate fiant? Ex tribus, inquit ille. Primum est, si perpetuam habeat conscientiæ puritatem. Secundò, si se nunquam extra Dei vnionem auertat. Tertium, si pater cælestis suum in ipso filium pariat incessanter. Tum verò M. Eckardus, Planē, inquit, si nunc debitū omnem integre solutum foret, vt hoc, quo vsi sumus, vinum: plures animæ iam cæli interessent gaudijs, quæ etiam nūm flammis purgatorij exuruntur. Ait pauper: Quod iam deinceps exoluendum est, M. Eckardo incumbit. Ille verò respondit, seniori prætate deferendum esse. Et pauper: Sine, ait, dilectionem operari. Nam sine accidente operatur. Et domina ad pauperem: Dic mihi, inquit, pater, vnde scire quis poterit, se patris cælestis filium esse? Respondit pauper: Ex tribus. Primum est, si cuncta opera sua ex Dei amore perficiat. Secundum, vt cum humili resignatione omnia equaliter de manu Domini suscipiat. Tertium, vt spem atque fiduciam suam finaliter in solo constituat DEO. His dictis, sic M. Eckardus pauper affatus est: Dic mihi pater, vnde aduertere licet, si virtus in aliquo iuxta supremam excellentiam suam operetur. Cui M. Eckardus in hæc verba respondit: Fili charissime, æternæ veritatis discipulus & indagator ita viuere debet, vt quicquid auditu percipit, moribus & vita exprimat: sicque dispositus erit, vt nihil amplius possideat, quam verbis possit exprimere. Sicut em̄ verbum sempiternum à patre æterno generatur, sic voluntas Dei, efficiens causa est omnium creaturarū. Præstet hæc nobis misericordia Dei nostri. Amē.

Ex quot & q̄b̄ p̄sentia dei sciatur.

Tria opera
rū deo gratiorum indicia.

Tribus, an p̄sentia cælestis filii sit, discipuli.

COL-

COLLOQVIUM 685

D. IOANNIS THAVLERI THEOLOGI,
ET MENDICI, CONTINENS PRÆCLARISSIMUM
quoddam Exemplum hominis perfecti, vnde doceri possumus, vt in omnibus pro Dei voluntate ac ordinatione, eodem semper animo ac resignati esse debeamus.

VIT OLIM insignis quidam Theologus, q̄ annis 8. precibus continuis à Domino id cupiebat obtinere, vt ipsi hominē quendam ostenderet, q̄ eum viā veritatis edoceret. Cumque vice quadam vehemētissimo huius rei flagraret desiderio, vox quædam cælitus lapsa, ita ipsum allocuta est: Exi foras ad limina templi, & offendes illic hominem, qui te viam veritatis edoceat. Exiens igitur, inuenit mendicum quendam diruptis, fordibus, luto sis pedibus, cuius vestes in vniuersum vix tribus obolis suppuitares: quem salutans, ita affatus est: Det tibi DEVS prosperum manē. Respondit mendicus: Non memini me vnquam aduersum manē habuisse. Et Magister: Eia, inquit, vt fortunatum te faciat Deus, quid ita loqueris? Respondit pauper: Sed nec infortunatus aliquandò fui. Et ille: Felix esto, ait, quid sibi hæc tua verba volunt? Et pauper: Nunquam, ait, infelix fui. Rursus itaque Magister: Saluet, inquit, te Deus, iam nunc apertius loquere: neq; enim capio quid dicas. Tum pauper respondit: Libenter id faciam. Optabas mihi Domine Magister prosperum manē, & ego me nunquam aduersum manē habuisse respondi. Quandò enim fame premor, DEVM laudo. Si frigus patior, si grandio, si nix, si pluuia cadit, si aura serena est vel turbulenta, DEVM laudo: si miser sum atque despectus, DEVM similiter laudo: & ideò nunquam triste manē mihi contigit. Optabas etiam fortunatum me fieri, & ego nunquam me in-

fortunatum fuisse respondi. Noui enim cum DEO viuere, certusque sum quicquid ille facit, non posse non esse optimum. Vnde quicquid ipse vel dabat, vel euenire mihi permittebat, siue gratum id esset, siue contrarium, dulce vel amarum, lætus id tanquam optimum ab ipso suscepi, & ideò nunquam infortunatus fui. Dicebas præterea, vt felicem me faceret DEVS: ad quod ego similiter, nunquam me infelicem fuisse, subiunxi. Soli namque diuinæ voluntati inhærere statui, inquam sic integre omnem meam transfudi voluntatem, vt quicquid ille vult, & ego velim. Et hac de causa nunquam infelix fui, cum, vt dixi, illius duntaxat voluntati inhærere velim, & meam ipsi voluntatem ex integro resignārim. Hæc cum mendicus ille retulisset, ita eum rursus magister affatus est: Quid, obsecro, dicturus esses, si te Dominus maiestatis in abyssum demergere vellet? Et ille: In abyssum, inquit, me demergeret? Et reuera si id faceret, duo mihi brachia sunt, in quibus eum amplexarer. Vnum est vera humilitas, & hoc illi suppono, atque per ipsum sacratissimæ humanitati ipsius vnitus sum. Alterum, idemque dextrum, est amor, qui diuinitati ipsius vnitus est, atque per hunc ipsum circumplector, ita vt mecum ad infernum descendere cogeretur. Optatus autem multo mihi foret, in inferno cum DEO esse, quam vel in cælis sine illo. Ex his igitur Magister ille didicit, veram resignationem cum humilitate profunda, compendiosissimam ad DEVM semitam esse. Dehinc iterum ex illo mendico percontatus est, vnde venisset. Cui ille, à DEO se venisse, respondit. Cumq; Magister, vbi DEVM reperisset, sciscitaretur: Ibi, inquit ille, vbi creaturas omnes dereliqui. Et Magister: Vbi verò, ait, DE-

Breuisima
ad Deum
via, quæ.

MMM 3 VM

Rex pprie quis sit.

VM reliquisti? Respondit pauper: In mundis cordibus, & hominibus bonæ voluntatis. Et Magister: Quisnam, ait, es tu? Respondit ille se regem esse. Sciscitante Magistro, vbinam esset regnum ipsi? In anima sua id esse, respondit. Sic enim, ait, & externos & internos sensus meos regere noui, vt cunctæ affectiones & vires animæ meæ, mihi subditæ sint. Quod profectò regnum cunctis mundi huius regnis præstantius esse, nullus ambigit. Et rursus, Ma-

gister: Quid, inquit, ad hanc te perfectionem perduxit? Respondit pauper: Nimirum silentium meum, sublimes meditationes, & vnio cum DEO. In nulla re, quæ DEO minor foret, quiescere potui. Iam verò DEVM meum inueni, & in ipso pacem & quietem habeo sempiternam. Amé.

SERMO SEV EX

HORTATIO QVAEDAM FIDELIS, VT

NOS AD ADVENTVM DOMINI NOSTRI ET

mortem preparare debeamus, & de diuersis

iudicijs Dei super filios

hominum.

A MORTALES mortales, euigilate, obsecro, à somno peccatorum & multiplicium vitiorum, & per vitæ sinceræ emédatione, aduersus ineffabiles illas misérias, calamitates, angustias, quæ in feuerissimo Dei iudicio, prefertim à malignis spiritibus, certo certius vobis occurrent, dum adhuc licet, vos sedulo præmunite. Ecce enim Iudex vester præ foribus assistens, paratus est vnique reddere secundum opera illius. Dum ergò tempus habetis, & Dominus inueniri potest, discite vos, quæso, ab omni peccato ad ipsum cõuertere, & illius gratiam obseruare. In illa nanque extrema hora cum multis qui modò seipso decipiunt, periculosius agetur, quàm ipsi nunc cogitare sufficiant. Quando verò sapientiæ & salutis omnis principium est timor Domini, operæ precium facturus videor, si eorum quæ timorem hunc in nobis confirmant, breuiter admonuero. Proinde nonnulla fideliter exponam, de diuersis illis iudicijs Dei, quæ animabus & corporibus emigrantibus obuenire solent, idque faciam, quatenus intellectu humano rem tantam consequi licet, quemadmodum secretis amicis suis Deus ea reuelare dignatus est. Morientium itaque ex hoc seculo migrantium hominum, in summa quatuor genera sunt: In primo genere statuuntur sancti perfectique homines, plenè iam depurati, ita vt accipiendis quibusuis Dei donis, ab æterno quidem præparatis, optimè idonei existant. Quibus ex hoc seculo demigrantibus, nulla superest luenda pœna, sed statim omnis lætitia, consolatio & quies, quibus in perpetuum perfruuntur, eis eadem ratione exhibentur, qua illis ipsi perenniter sunt perfruuntur. Ad hos propriè spectat dulcis vox illa Dñi: Venite bñdicti patris mei, possidete paratū vobis regnū à cõstitutione mudi. Secundi generis hoies, sunt variè differentes. Horum aliqui ad p̄dictum perfectionis gradum à Deo fuerant vocati: verum ad res transitorias, siue ad propriū suum amorem, cõmodum & vtilitatē conuersi, non purè vixerūt. Alij verò ob ingenij subtilitatem, intellectusque abulum, à veritatis via ad peregrina aberrantes, sibi que placentes, suis proprijs sensibus falsisque verbis arroganter inherēt: sicque suis profundis ingenijs in profundos prolabant errores. Et quanquā hi speciè quandam præ se ferant vitalis doctrine, seducunt tamen miseremetipso, & omnes suos sectatores à veritatis in errorem & mortem æternam. Ta-

moriētium gna quot.

Matt. 25.

Psal. 110.

Tales mortem experiuntur longè omnium formidolosissimam atque periculosissimam, propterea quod sanis Ecclesiæ doctoribus non acquieuerūt. Sunt & alij in hoc secundo genere, & hi quoque à Deo ad priorem, quem prædiximus, perfectionis gradum vocati: quam tamen quia in vita sua obtinere neglexerūt, ideò necesse habet illam vel in extremis impetrare, cum anima de corpore iam iam distraheda est. Quod certè tunc fit tam varijs & horrendis mortibus, vt ita dicam, quot quatasque per omnem vitā pro sui abnegatione sufferre debuissent, adeò vt pœnas infernales hoc ipso tempore sibi ferre videatur. Idcirco verò terribili hac angustia nunc premuntur, quia videlicet humili abstractaque sui custodia intus proximam veritatem non sunt sequuti, sicut à Deo & sanctis doctoribus ad hanc inuitabantur. Alij denique huius secundi generis homines sunt, quibus à Deo magna tū spiritualia, tum corporalia dona, siue per naturā, siue per gratiam sunt collata: cuiusmodi sunt omnis generis prelati, necnon sacerdotij dignitate fulgentes, religiosi ite, inclusi que & claustrales: præterea quibus vigor ingenij, sensuumque dotes inditæ sunt. Denique quotquot iurisdictionem & potestatem in alios exercendam, à Deo sumpserūt, siue spirituales, siue seculares iudices habeantur. Huiusmodi hominum vitam suam non respõdeat officio, iuxta ordinationem Dei, sed seipso potius querant, commoda venentur temporalia, vel honorem appetant contra honorem & iustitiam DEI, tum sanè nimium formidabiles experiuntur angores in morte. Quinetiam illorum nonnulli perditionem inueniunt sempiternam, multoque damnantur grauius, quàm ipsi Iudæi & pagani. Nonnulli verò in purgatorij pœnas inexplicabiles detruduntur, nec eas breues quidem, sed ad extremum iudicij diem calamitosissimè sufferendas.

III. Tertium genus ab hoc seculo migrantium, sunt vulgares & plebei. Horum quoque duplex habetur differentia. Nam alij peccatis onusti mortalibus, ad extrema deueniunt. Sed quia nonnullis virtutibus eorum vita resplenduit, à Domino conseruantur, ne prorsus pereant. Et hos homines multis modis vltro citroque per misericordiam suam venari & propelle-

re solet, quatenus ad veram peccatorum suorum pœnitentiam adduci queant. Sic & in morte cum eis agitur clementius: non pœnæ nimium graues, non austeriora iudicia Dei morituris ingeruntur, ne fortassis in diffidentiam prolabantur. Igitur ad purgatorium deducti, mirum, quàm terribilibus ibi pœnis diuexetur, quæ interdum ante iudicij diem non finiuntur. Iam illi, qui magnis peccatis in vita sua inquinati & assuefacti, vsque ad mortem pœnitentiam procrastināt, & in fine cum modica contritione moriuntur: adeò seueram iusti iudicij iracundiam aduersum sese concitant, vt in pœnas detrusi, supplicia quedam velut infernalibus subire, & in his extremum Dei iudicij expectare cogantur: dum interim adeò plectuntur grauius, vt nesciant misericordiam locū sibi superesse apud Deum. Quæ pœna omnium atrocissima iudicatur. Iratus enim illis Deus, omnium illorum memoriam & curā abicisse videtur, quandiu meritis luendi pœnas tempus hoc durat. Sed nec permittit iustus ille Iudex, vt pro his ipsis sancti & amici sibi homines intercedant.

Quandiu Purgatorij quibusdam sustinendum.

Atrocissima pœna.

Quod autem attinet ad pœnam purgatorij, certè minima illic pœna, & acerbior & vehementior multo est, quàm quoduis sit supplicium huius temporis omnium etiam atrocissimum, quantumuis ingens humana mens illud excogitare possit. Alij deinde communium hominum, in Dei timore viuunt, sibi que cauent à peccatis: communicant etiam Ecclesiæ sacramentis iuxta institutionem ipsius Ecclesiæ. Sed interim circumferunt & impunita prætereunt venialia delicta. Cum igitur ad extrema deuenierint, mitius quàm priores nei iudicij experiuntur. Nec impunitè tamen euadunt, quin mortui cogantur expiare pœnas tam venialium peccatorum, quàm illorum mortalium, quæ prius aliquando commissa, licet confessi sint, non debito tamen pœnitentiæ dolore expiarunt. Ceterum quotquot Dño Deo permitte, nunc in varias afflictiones incidunt, aduersa itide tristiave voluntario gratoque animo suscipiunt, hi non solum à p̄dictis maioribus angustijsque liberi sunt, sed etiā æternæ cõsolationis vbertate refocillantur, & celestibus planè gaudijs perfrui merentur.

Quantæ Purgatorij pœnæ.

Afflictiones presentes quibus solatio futuro.

Quartū tandem genus morientium eos omnes complectitur, qui peccatis mortali-

III.

Dānandis
qd in ipso
mortis ar-
ticulo spe-
taculi fiat

Mar. 9.

qualis mo-
rientium
agon.

tētationū
diabolica-
rum via
quotu-
plex.

libus obnoxij, vitam finiunt citra contri-
tionem & confessionem. Hi nimirum da-
mnati vocantur & sunt, quibus in ipso mor-
tis articulo miserimū ingeritur specta-
culum, nempe vastum illud pœnarū tor-
mentorūq; chaos, ac dira cōgeries per-
petuè illis duratura. Iam tum ibi sentiunt
vermem conscientie, qui nō morit: senti-
unt & gehennam ignis, q non extinguit.
Quod ad bonos angelos attinet, hi se bo-
norum morientium prēbent custodes, &
in extremo quidem angustia seruire con-
firmat animā ipsam circa superiores ipsi-
us vires, quo sic adiuta, nō frangat nimio
tētationū impetu, néve succumbat ter-
rita dēmonum aspectu nimium horrēdo.
Quo tempore sanctus quoq; michael vnā
cum cęlesti exercitu sententiā iudicis prę-
stolatur, vt animam, quō Deus pronuncia-
uerit, statuatur. Quod deinde ad malos an-
gelos attinet, hi non secūs, quā ferissimi
leones in prędam inhiantes, circumferun-
tur & insidiatur morituris, dum horū ani-
mas in omnibus viribus, per quas consen-
sum aliquandō prębuerūt diabolicis sug-
gestionibus, grauissimè constringunt, co-
nantes quibus possunt modis animam se-
cum pertrahere in æternæ damnatiōis ba-
rathrum. Accedunt illuc & infernales dē-
monū principes, & principales veluti du-
ces & capita septem peccatorum morta-
liū: accedunt, in quā, simul ad moriturum,
suum in eo locum requirentes. Et secun-
dum quod homo plūs minūsve peccauit,
& sic absq; cōtritione, vel pręuia licet cō-
tritione & cōfessione, absq; tñ satisfactio-
ne & pfecta emendatione, ad extrema de-
uenit: secundum hoc etiam plūs vel minūs
infirmo omnia sua peccata & vitia cū ter-
ribili & ineffabili horrore, ad animū reuo-
cāt, obtrudūt, & impropērāt, vt desperet.
Ad hęc operā precium est animaduertere
triplicē tētationū viā, quibus humani ge-
neris inimicus, vt plurimum solet impete-
re iam in extremis constitutos. Primū eos
aggredit, vt peccatorū antea cōmissorum
incurios, negligentesq; faciat, nimirum la-
ctans eos falsa quadā spe seu pręsumpti-
one, & pręsumpta confidentia de Dei mi-
sericordia, manēte interim tepida cordis
cōtritione, tūc pferit, vbi quis adhuc sui
compos est, & animo valet. Reliquæ duæ
tētationū vię locum habent in angustia
mortis, videlicet desperatio de Dei boni-

tate, & perfidia seu infidelitas. Verum qui
primum tētationis laqueum superauerit,
à posterioribus damna nō sustinebit. In-
terim o homo rationalis te nūc appello,
vt pręcellentē creationis tuę conditionē
intelligas. Authore habes tibi Deum qui
te formauit ad imaginē & similitudinem
suā. Redemptorē habes Deū, qui te morte
tam acerbā, tam ignominiosa vindicauit,
abstraxit & euexit ex ipsis faucibus infe-
rorum, vn nullus tibi patebit egressus. Ille
verò, ille pater ac dominus tuus, te nunc
qrit, totū sese tibi effundit pxiatq; nec
id semel tñ, sed etiā nūc te vocat secundū
abyssum miserationū suarū, qui nihil tuo-
rum indiget, pro te sollicit, tibi prouidus
agit: idq; multo fidelius ac libentius, q vel
tu queas estimare, vel ille amicis suis velit
reuelare. Ea propter nō est o homo Chri-
stiane, cur peccatorum tuorū vel magni-
tudine, vel multitudine desperes. Pius de-
cor cōtritū & humiliatū nō despiciet. Im-
mò quacūq; hora peccator de venia spe-
rans, ex animo ingemiscit, gratia illi non
negabit. Primus tñ salutis gradus est, decli-
nare culpam: Secundus, nō desperare ve-
niam. Vbi verò morbū ingrauescere sen-
feris, & ad extrema deuentum erit, seque-
re cōsiliū hoc lōgē saluberrimum. In pri-
mis piorū sanctorūq; hominū orationes &
exhortationes adhibēde sunt. Nec parū
cōducit, tales homines morientibus pten-
tes adesse. Iā pietatis opera, q post mortē,
nō absq; fructu, homini possunt applica-
ri, simpliciter cōsultius est, eadē in mortis
necessitate cōstituto p̄stare, cū alioq neq;
prius quidē, neq; posteriūs p̄sidia spiritu-
alia equē sunt illi necessaria. Singulariter
profuerit & illud, vt huiuscemodi verba
dicant ab infirmo, vel ad aures eius elata
voce clament: Dñe deus, ego sum miser
homo ille, quē tu pro paterna bonitate &
potētia tua creāsti propter teipsum & ad
teipsum. Dñe iesu Christe, ego sum ille
miser, quē tu per ignominiosissimā & in-
nocentissimā mortē tuā redemisti ab omni
potestate inimici. Tu ergo solus imperi-
um habes & potestatem super me. Do-
mine DEVS, ego sum homo miser, quem
tu saluare potes secundum abyssum mi-
sericordia tuę. ¶ Experientia comper-
tum est, & sanctorum autoritate cōpro-
batur, huiuscemodi verba morientibus
recitata, mirum in modum prodesse.

¶ Fuit

Paradi-
gma.

Que affli-
cto seu mo-
rienti ob-
seruanda.

Cui que &
quot dona
conferat
dominus.

¶ Fuit vir quidam fide dignus, cui in ex-
tremis à sensibus alienato, hæc verba in
aures in clamabatur, qui ad se reuersus, vi-
dit tres sibi dēmonū turbas assistere, seq;
iam penè ad tartarum fuisse relegatū. Por-
rò quotiēs vnū ex supradictis tribus ver-
bis proferebatur, vna dēmonum turba au-
fugit, donc simul om̄ibus prolatis, om̄es
quoque dēmonum turbę recederent, nec
eum amplius tentare poterant. Idem ipse
ait, quod cuicumque verba supradicta in
aures in clamaretur morituro, aut ab ipso
cogitarentur, haudquaquam perire pos-
set. Benedictus Deus, qui vtilissimam hæc
institutionem alioqui mundo incognitā,
per amicos suos pro nostra salute reuela-
re dignatus est. Adhuc autem in qualibet
afflictione, & pręsertim in mortis angus-
tia positus, ea quę sequuntur, diligentis-
sime obseruabit. Primò seipsum, id est,
interiora sua ingrediens, afflictionis seu
mœroris sui se impediētis causam inue-
nit. Stigabit. Secundò, tam coram Deo quā
hominibus, potissimum autem corā con-
fessore suo, ex corde sese reum proclama-
bit, humiliterq; fatebitur, se peccatis suis
ea meruisse. Tertio, passionem suam cum
Christi iesu passione conferens, quā ni-
hil omnium hominum afflictio in illius
comparatione sit, contuebitur. Quarto,
seipsum ea passione indignum reputans,
ex intimis animæ suę medullis DEO gra-
tiasaget, quod se sibi conformē facere di-
gnatur, q in hoc seculo positus, nunquam
absque afflictione fuit: seque spontē pro
acceptissima illius voluntate ad eam of-
feret ac resignabit. Denique sic ad se cum
sua afflictione venienti, Dominus DEVS
quinque dona largitur. Primum est, quod
I. omnia illi peccata remittit. Secundum,
II. quod pro hac illi amaritudine diuinam
III. suam ostendit faciem. Tertium, quod suo
illum corde adstringit, veluit mater vni-

cum filium suum. Quartum, quod sus-
cipit & DEI illi largitur cognitionem. III.
Quintum, quod tanta illum consolatio-
ne perfundit, vt humano solatio facilius
carere queat. Consultissimū proinde fue-
rit, vt ante omnia paci ac puritati cordis
maximam quisque impendat operam. In
pace enim, nec alibi omnino, factus est lo-
cus Dei. Porro huic paci impediō suffra-
gatur, vt suum quisq; corpus spiritui sub-
ditum reddat, viresque corporales & sen-
sus suos refrenet, coërceatque. Dehinc, vt
cum om̄ibus, quantum in ipso est, pacem
habeat, nec aliquem sine necessitate con-
tristet: tantaque firmitate cor suum Deo
vnitum seruet, vt nihil eum dolore affi-
ciat, nisi quod Deum ab ipso prępedire,
vel Deo displicere possit. Hęc enim sem-
per haud leuiter estimabit, & minora quo-
tidiana peccata, quę fortē admiserit, itā
auerfabitur, tantumq; ponderabit, quan-
tū alius aliquis grauissimū mortale pec-
catum: sicque per omnia vitam suam in-
stituet, vt nemo ex ipso aliquid patiat
offendiculum. Sanè huiuscemodi iustis ho-
minibus quadruplex à Domino mensura
conferatur. Primò mensura bona, cum illi
omnia peccata remittit. Secundò, mensu-
ra plena, cum eum ad familiarem tanta cū
beneuolentia admittit amicitia, ac si nul-
la vnquam peccata perpetrasset. Tertio
mensura conferta, cum itā eum in sua gra-
tia cōfirmat, vt deinceps haud facillē que-
at in peccata recidere. Quarto mensura
superfluens, cum omnis sensus illius sua
gratia adimplet, itā vt qcquid audiat vel
videat, simul cum illis in DEVM, ipsum
laudando ac glorificando, sese con-
uertat, cunctaque verba, opera &
vita illius, prorsus deuota,
virtuosa atq; diui-
na efficiantur.
Amen.

QVA

690 **Q V A T V O R N O**

TABILES PRAEPARATIONES, PO-

TISSIMUM AD FELICEM MORTEM,

& quomodo tempus deperditum recuperetur.

Vado quidem sancta mater nostra Ecclesia Catholica sepius nos cohortatur, quoad dñi aduentum nos preparare debeamus, de qua-

tuor hic pparationibus loqui decreui, q̄ & cūctis scitu perq̄ necessaria sunt. Quatuor nāq; sunt, ad que, priusq̄ adueniāt, preparari nos oportet. Si em̄ donēc adsint p̄foribus, aduersum ea nos p̄munire differamus, haud dubiē damnū patiemur. Primum sunt motus siue passiones animi, vi

Ad q̄ quatuor nos oporteat preparari.

delicet gaudiū, dolor, spes, timor, amor, odiū, desiderū seu concupiscentia, fuga seu abominatio, ira, leuitas, sollicitudo, p̄sumptio, anxietas, inuidia &c. Aduersus huiusmodi om̄inō p̄muniedus est animus: alioqui dū sese occasiones ingerunt, que ad ea animum inclināt, faciliē vitium aliquod, priusquam ipse aduertat, homo incurrit. Quod profectō tota diligentia p̄cauendū est. Nam etsi peccata venialia & leuiora culpe Dei gratiā & amicitiam nō abrumpant penitēs, faciem tamen domini, supra oēm estimationem iucundissimam abscondunt. Quandiū em̄ siue magnis, siue minutis peccatis inheremus, eā intueri non possumus. Peccatū etem̄ quātūvis minutissimū, magis supersanctissimo deo inuisum atq; aduersum est, q̄ cuiuscūq; etiā mortali res quelibet q̄ in hoc seculo fieri possit, qualiscūq; demū sitilla, quācūq; humanū queat ingenū excogitare. Vndē totis agendū est viribus, vt nō solum Deū nō amittamus, sed & vt benignum, amabilem, familiarem ipsum habeamus iugiter, & suauiter ad ipsum nos omni tempore conuertere possimus, nec ab ipso alieni aut remotiores efficiamur, quod tñ haud dubiē peccata, licet minima, efficiunt. Ceterū peccata quotidiana nō cōfessione tm̄ delent. Immo ea confitēdo scrupulosi, & sibi & alijs preciosum

tēpus subtrahere, nec necessariū, nec utile, nec laudabile est. Sola em̄ mortalia peccata, & venialia illa de quibus dubiū foret, vtrū mortalia sint, confiteri obligamur: nec vlla alia om̄inō. Cetera om̄ia facilius citiusq; per deuotā cordis ad Deū cōuersionem expiantur. Immo tāto cum feruore huiusmodi amorosa posset fieri conuersio, vt si quis vniuersa totius mūdi peccata commisisset, per eā ex toto diluerentur. Delentur etiam venialia peccata per meditationē & exercitiū dominicę passionis, p̄ orationis dominicę aut generalis cōfessionis deuotā enunciationem. Item rē sacrā deuotē audiendo, & benedictionē excipiēdo, dulcissimis nominibus

Quæ peccata solū cōfitenda.

Venialia q̄ expiantur

IESV & Marię genu flectendo, aut inclinando reuerentiā exhibendo: pectus tundendo ac inclinando, pariterq; dicendo: Deus, propicius esto mihi peccatori: aqua lustrali sese adspargendo, & peccata sua recogitādo cum contritione: in firmis aut alijs quibuscūq; Dei amore ministrādo: Corpus dñicum dignē percipiēdo. Deniq; pro deuotionis ac strenuitatis in exercitijs iam dictis magnitudine, ipsa quoq; venialia delicta, & mortalia quoque obliuioni tradita, magis ac magis expiantur. Secundum, ad quod nos preparare debemus, magna sunt & excellētia opera. Præcipuum verō & optimum opus est, dñici corpus in sacramento percipere. Ad hoc quisquis sese preparare negligit, nō parue se negligentię reum facit. Vulgō dicit: Qui sponsam tū demū instruere & exornare molit, cū p̄sens est sp̄sus, nimis sdiū distulit. Itā & q̄ iamā accessus, nūc primum ad tāta sese parat mysteria, haud dubiē serō id agit. Porro ad dignam communionem tria requiruntur. Primō, cōscientia munda, ad minus à mortalibus vitijs. Secundō, animus recollectus atq; vnitus, ad minus eo quo communicamus tēpore. Tertio, p̄sens deuotio. Deuotio autē ex duobus nascitur. Primū est, vt immensam bonitatem atque beneficia dei quisque reuoluēs, q̄ incomprehensibilia multipliciaque sibi ille bona cōtulerit, simūl

Quale sit, dñici corporis perceptio, op̄

Quæ tria ad dignam cōfessionē requirantur.

Deuotio nē ex duobus nasci.

I.

aduer-

AD FELICEM MORTEM.

aduertat. Hęc em̄ ad deuotionē, ad amorem, ad gratitudinē cogitata inuitāt, prouocantque. Secundum, vt maxima charitatis indicia, à Saluatore in omni vita illius, operibus, diris afflictionibus & amarissima demū morte sibi exhibita, perpendat. Ipse nanq; Saluator ait, vt in sui commemorationem, illius sacramentis cōmunemur. Tertium, ad quod nos preparare debemus, magnæ sunt aduersitates, tristitię, egrotationes. Hęc nimirū præuia consideratione sunt præueniendæ & expectandę: animoq; priusquam ingruant, sepius imprimendum, vt eas multa cū patientia ac mansuetudine à Domino suscipere velimus. Interim verō trāquillo corde nos ad eas Dño resignare debemus. Itā faciēdo, si postmodū aduersitas aliqua irruit, sit non parū tolerabilior. Quilibet nanq; improuisa afflictio siue dolor, nullo dubitante, maiorem dolorem ingerit, quā si ad eam sciēs quis se p̄muniat. Et nos igitur in valle lachrymarū & terra afflictionis constituti, om̄i die, immō horis om̄ibus aduersitatem expectare debemus. Quanta verō, quāque multa, aut cuiusmodi, vel à quibus nos creator noster pati voluerit, in om̄ibus integro corde resignati simus. Quartum, ad quod nos preparari oportet, certissima mors est. Ex omnibus quæ homini accidere possint, nihil morte certius est. Statutum est quippe semel omnibus mori. Nec tamen ipsa mortis hora, loco vel conditione, aliquid incertius est. Meritō proindē quisq; mori addiscere, vitia atque defectus suos trucidare, & iterū atque iterū mori debet. Nam sic facienti, mors tandē mitior securiorque occurrit, eo q̄ mori duxerit in consuetudinē, mortem expectārit, & animo sepe p̄quiderit. Sanē quotidie voluntatis proprię atque concupiscentiarum mortificationi insistendum foret. Quantam enim huiusmodi in Deo mors utilitatem adferat, quis explicet? Qui sic mori didicit, mortem non expauescit, sed vt vitæ introitum lætus excipit. Indē scriptum est: Beati mortui qui in domino moriuntur. Iucundissima planē res est, in Dei voluntate mortuum esse. Verū nullum exercitium siue modus, nulla cogitatio, nulla deuotio in extremis vel vtilior vel

III. melior esse poterit, quā seipsum diuine ex integro voluntati resignare. Fieri nanque non potest, quin in huiusmodi resignatione ab hac luce discedens, ad cælestia regna confestim euolet. Sicut em̄ nihil omninō mediū vel p̄cne vel purgatorij ignis in Deum cadere potest, itā nec in hominem hoc pacto per amorem cū deo vnitum. Nec mors vlla securior, nec vita sublimior perfectiorque, nec ad alta magnaque pertingendi via compendiosior, quā per dilectionem in Dei beneplacito viuere, illi cuncta committere ac resignare, siue dare velit, siue auferre, idq; pura ac simplici intentione, qua solum Deū nec quicquam omninō suum, neque se ipsum in tempore vel æternitate requirat & intendat. Hic modus, hoc exercitium, modos om̄es cunctaque vincit exercitia. Deniquē hęc quatuor præparationes ad Dei amicos spectant. Quæ paratę erant, ait euangelista, intrauerūt cum eo ad nuptias, non quæ se preparare moliebātur. His enim cælestis palatij ianua p̄cludebatur, licet iam tum suę præparationi insisterent, & oleum emere festinarent. Cæterū & iureiurando nullam harū se nosse Dominus protestabatur, & itā infelicissimē foris remanserunt. Dum igitur tempus habemus, suę quisque præparationi insitat, vt cum præparatis virginibus admitti quandoque & ipsi mereamur. Libet hic querere, quo pacto deperditum tempus vnquam recuperare quis possit, cum nullum sit tam breue & velox temporis momentum, quod non totum cum omni virtute ac facultate nostra DEO creatori debeamus. Sed hac in parte consilium sanissimum p̄statur. Auertat se quisque cum omnibus tam supremis quā infimis viribus suis ab omni loco & tempore, seque in illud Nunc æternitatis recipiat, vbi Deus essentialiter in stabili quodam Nunc exiit. Ibi neque p̄teritum aliquid est, neque futurum. Ibi principium & finis vniuersi tēporis p̄sentia adsunt. Ibi, in Deo scilicet, deperdita omnia reperiuntur. Et qui in consuetudinem ducunt, sepius sese supra creata omnia leuare, atque in Deum in animabus omnium p̄sentem se immergere, atq; in ipso cōmorari, hi nimirū fiunt locupletes, immō plura inueniūt, quā deperdere queant. Porro in hac introuersione siue ad DEVM conuersione, quisque se ex integro in Deum transfundere, & ex imo cordis sui ipsum hoc pacto affari debet: O DEVS æterne, vtinā vtinā omni illo

III. de resignati simus. Quartum, ad quod nos preparari oportet, certissima mors est. Ex omnibus quæ homini accidere possint, nihil morte certius est. Statutum est quippe semel omnibus mori. Nec tamen ipsa mortis hora, loco vel conditione, aliquid incertius est. Meritō proindē quisq; mori addiscere, vitia atque defectus suos trucidare, & iterū atque iterū mori debet. Nam sic facienti, mors tandē mitior securiorque occurrit, eo q̄ mori duxerit in consuetudinē, mortem expectārit, & animo sepe p̄quiderit. Sanē quotidie voluntatis proprię atque concupiscentiarum mortificationi insistendum foret. Quantam enim huiusmodi in Deo mors utilitatem adferat, quis explicet? Qui sic mori didicit, mortem non expauescit, sed vt vitæ introitum lætus excipit. Indē scriptum est: Beati mortui qui in domino moriuntur. Iucundissima planē res est, in Dei voluntate mortuum esse. Verū nullum exercitium siue modus, nulla cogitatio, nulla deuotio in extremis vel vtilior vel

Cuinam mors non timenda.

Apoc. 14.

Optima deuotio q̄.

tem-

tempore quod ab initio mundi ad finem usque seculi deuoluitur, tibi tam laudabiliter, purè, verè ac obedièter vixissem, sicut omnes vnquam homines vixere, idque in omni virtutum exercitio, in omni afflictione, in paupertate, in desolatiõe, in labore & operatione. O vtinam præ amore ac gratitudine cùctas totius maris vndas per oculos meos plorãdo deducere, egenos omnes cibo reficere, mæstos quosq; consolari, & te Deum meum tanta laude ac amore prosequi possem, quantis te & sancti & angeli omnes prosequuntur. Hæc enim omnia præ omnibus sanè quàm libentissimè facerem. Profecidò quisq; hæc in corde suo voluntatè perfectè ac re ipsa tenet, dubitare nõ debet, quin ita eã equifsimus ille iudex sit suscepturus, ac si eãdẽ opere complèset. Velle nãq; facere, & fecisse, tantundem valent apud Deum, si tamen perfecta sit voluntas, & opus virium nostrarum facultatem excedat. Deniquè & neglecta omnia atque deperdita, in ipso quoq; dominicę passionis preciosissimo thesauro reperire ac recuperare licet: sicut in orationibus suis, & eiusdem passionis meditatione quidã a domino meruit certior fieri, sic ipsum alloquẽte: O electe ac prædilecte fili, satis superq; amore tuo vulnerat' sum: & amoris lachrymę ingentiaque desideria tua, mea vulnera sanant. Vndè me ipsum tibi inclinans, simul do-

lens queror tã raros inueniri, qui mea velint onera leuare, meisque dolendis miserijs & angustijs compati ac misereri, cum tamen ex meæ passionis deuota meditatione immensum referant fructum. Quę fuit ergo homo ille, quidnã ei Dominus prestare vellet, qui in suis crebrò vulneribus cõmoraretur. Ad quod dominus benignè respondit: Quisquis necessitatibus meis miserationis affectu impendens, aliquoties per diem & nocte passionis meæ meditationi insistit, nouem indè utilitates consequitur. Prima est, qd indè a peccatis omnibus mundatur, & quicquid neglexit, ex meis illi meritis restituit. Secunda, quod ad resistendum securè hostibus suis ita confortatur, vt nullum ex ipso triumphum referre queant. Tertia, quod ad bona queque opera, diuersasque virtutes peragendas, vires accipit. Quarta, qd quamlibet breuissima eam cogitatione reuoluat, semper anima illius in meã gratia renouatur. Quinta, qd deuotè eam commemoranti libenter ipse cõmoror. Sexta, qd arcana mihi a Deo patre manifestata, illi similiter pandã. Septima, qd ante mortẽ illi ad pfectiõis eũ perducã apicẽ, & defunctu cū charissimis amicis meis remunerabo. Octaua, qd nihil eorũ q serid & ronalibiter petit, illi denegabo. Nona, qd imorte illi aduersus hostes eius assistã, & de vitæ eterna ipsum faciã certu atq; securu. Amẽ.

no uem et meditata dñi passione vtilitates.

ALIA NOTABILIS AD FELICEM MORTEM PRAEPARATIO.

I. **P**rimò, moriturus quisq; ab omnibus rebus caducis ac temporalibus auersus, cū omnibus viribus totoq; affectu ad celestẽ patrẽ suum, quo ipsi vniatur, adq; terram promissionis sese cõuertet, vehementer sitiens atq; desideras, illic ipsi pro ineffabili bonitate illius gratias agere, & laudis perenne sacrificiũ immolare. Ipsam quoq; matrem misericordię, oẽmq; celestem exercitũ deprecabitur, quo in hac sibi necessitate assistere, seq; ex hoc exilio ad iucundissimã societatem suam perducere velint. Secundo, nihil omninò quibuslibet bonis operibus suis, que se meminit peregisse, innitetur, sed firma fiducia in dignissima Saluatoris nostri merita, profundissimèq; immensam misericordiẽ illius pelagus, & dirissima

vulnera ipsius, cū vniuersis peccatis & negligentijs suis sese imergat, inclinabit, atq; demittet. Nam vel minimum Saluatoris vulnus, ad delenda omnia omniũ peccata abundè sufficeret. Hęc itaq; peccatorum enormitati & districto Dei iudicio opponere debet, ne in desperationis profunda mergatur. Hęc enim est Christiana atque Catholica fides nostra, que neminem fallere potest. Et maximè curadum est, vt tota deuotione sacramera Ecclesię, per que merita Christi singulariter illi impertuntur, cum perfectio nunquam Deum offendit, non metu pœnarum infernalium, aut aliã ex quouis seruilis timore se peccasse dolebit, sed qd fidelissimum patrem piissimumq; dominum suum, a quo tot tãtaq; se meminit beneficia percepisse, innume-

Quid tibi, ne desperes, agẽdũ.

ris malis cogitatioibus, verbis, operibus ac negligentijs offenderit, id maiori ipsũ dolore afficiet, quàm pœnæ omnes quas peccatis suis promeruit. Hęc contritio ex amore nascitur, & rarò præstatur ijs, qd ad mortem usque vitæ correctionem præcrastinant. Quarto, immobiliter, firmiter, atq; simpliciter sanctæ Ecclesię Catholicæ fidei inhærebit in humili subiectione ac obedientia sub pastoribus atq; doctoribus, qui a tempore Apostolorum nunc usque eadem instituere atq; gubernarunt, nec dubijs quibuslibet respondeat, aut cum ipsis disceptare consentiet. In illa nãque extrema hora totis viribus hostis tartareus fidei integritatem in homine labefactare quærir: cui quisquis locũ præbet, magnum salutis suæ discrimen incurrit. Quinto, se ipsum vt hostiam viuã, ad summam Dei gloriam, pro acceptissimã voluntate illius offeret & resignabit, ad sufferendum patienter ex vero amore, purè ad honorem ipsius, nec vlla alia de causa, oẽm læguoris acerbiteriam, ipsam mortis amaritudinem, oẽm deniq; pœnam in tempore & eternitate, quam Domin' ipsi immittere volet: ita vt si pro voto, mille adhuc annis & vltra, in omni carnis suæ voluptate vitare posset, pro Dei tamen amore & gloria mortẽ potius subire velit. Hoc si reuera assequi poterit, ita vt ex pura dilectiõe, cum perfecta sui resignatione, ad omnem pœnam pro diuinę iustitię honore sese tranquillo animo offerat exhibeatq; neq; purgatorium, neq; infernum subibat, etiam si solus omnia totius mundi peccata commiserit. Hoc animo iustus ille latro moriebatur in cruce. Cùm enim mori se debere perspiceret, ita se voluntariũ ex amore ad ipsam mortem offerebat, vt si indè eripere se potuisset, haudquaquam id egisset. Libenter em

Luc. 23.

pro Dei gloria mortem illã subibat. Vndè & martyrij gloriam consecutus est. Sexto, passionem amarissimam mortemq; acerbissimã Domini Saluatoris, eiusdẽq; ineffabilem charitatem illam, quæ hanc ipsum spontè subire cõegit, sibi proponens, spiritum, animam & corpus suum, cum feruenti spiritu, afflictã anima, fauicioque & afflictõ corpore illius vnire curabit, simulque cum ipso in cruce morietur, & spiritũ suum in manus celestis cõmendabit patris, immensã misericordiã illius tota semper fiducia innitendo, & in fide catholica sanctæ Ecclesię simpliciter moriendo. Cor quoque suum in patulum Saluatoris cor, afflictãq; membra sua, in eiusdẽ sacratissima vulnera & mortientia membra cõmendabit, seq; totum, ad moriendum perfectè mundo & peccatis omnibus, soli que Deo deinceps viuendum, spontè offeret ac exhibebit. Deniquè cū sacro inungitur Oleo, corde Deum rogabit, vt sanguis & aqua, que ex mortuo atq; cõfosso illius corde promanabant, & in sacri Olei vnctione designantur, nobisq; impertiantur, pauperẽ ac nudam animam suã ab omni vitiorum sorde abluere, sacratisq; virtutibus ac meritis suis ita eã vestire ac exornare dignet, vt citra confusionẽ suo & Sanctorũ atque Angelorum omnium cõspectui valeat exhiberi. Et hoc pacto securus moriatur. Cæterum tutissimum est, vt quicquid in extremo decessu se quisq; fecisse vellet, id modò sanus incipiat. Nam ad mortem usque protrahere, stultissimum est. Deniquè vitam sanctam, sanctã quoque mors comitatur. Quam nobis præstare dignetur Pater, filius, & Spiritus sanctus, cui sit omnis laus, honor, & gloria ab omni creatura, per infinita secula, Amen.

Quibend' mori volẽtibus viuã dum.

EPISTOLA D. HENRICI SVSONIS VIRI SANCTISSIMI, SCRIPTA CVIDAM IN EXTREMIS LABORANTI.

¶ Vt mortem animo imperterrito excipere debeamus.

2. Reg. 18.

ASOLON FILI MI, QVIS MIHI det, vt ego moriar p te? Quis, inquam, fili charissime, det mihi amantissimo in Christo p̃ri tuo, vt moriar pro te optime spei filio meo? Certè etsi corpore non licet mori, tamen corde

moriar tecum fili cordis mei. Corpore quidẽ procũ absum a te, sed animus meus adstat tibi moribundo, idq; acerbis cū lachrymis, pijsq; ac amantissimis querimonijs. Quęso te, porrige mihi egras manus tuas. Quod si ita visum est Deo vt moriaris, firmiter retine fidẽ catholicam, & lætus moriaris. Gaudeas pulcherrimam animam tuam (quæ est, purus, rationalis, ac

NNN dei-

neiformis (spiritus) ab hoc angusto, misero, & graui carcere absoluenda, ac deinceps sine vilo impedimento sua beatitudine felicissimè perfruituram. nanq; ipse Dominus ait: Nō videbit me homo, & viuet. Vnū est, quod multos inexpertos in morte perterere solet, eisq; mortem adfert acerbam & anxīā, id videlicet, quōd dum præteritos annos, dissolutāq; & malè transactam vitam suam reducunt ob oculos, grandi se debito DEO obligatos sentiunt, neq; in illa hora fatīs perspicunt, quid ad id facere debeāt. Sed hac in parte certum tibi præstabo cōsiliū, ex diuinis literis & ipsa veritate petitum, vt hinc possis omninō securus euadere. Si quidem in diebus tuis perperam te vixisse nōsti, sicut pauci à vitijs immunes viuunt, indè non nimium in extrema hora terreri debes. Postquam sacramentis Ecclesiæ munitus es, si ea commodè possis obtinere, Crucifixi imaginē tibi ob oculos statuas, eamq; intuearis, & tuo apprimas pectori, atq; in sanguinolēta immensa misericordiē ei⁹ vulnera te reclina, obsecrans eum, vt in cruentis vulneribus suis diuina virtute sua cuncta peccata tua abluat pro sua laude & tua indigētia vel necessitate, ac deindè fide mea securus esto iuxta Ecclesiæ catholicæ fidem, quæ nulla ratione fallere potest, si id firmiter itā possis agere, à cunctis te medijs penitūs absolutum esse, & hilariter posse mortem oppetere. Est insupèr aliud quiddā, quod in mortis hora cōsiderare debeas, vt mortem ipsam eo magis possis cōtemnere. regio quedam est, cuius ea (vt fertur) consuetudo est, vt dum quispiam nascitur, omnes cognati eius conueniant, acerbosq; edant ploratus & malè se habent: dū verò quis moritur, rideāt & omni-genis sese recreēt gaudijs: idq; hac significatione, neminem scire quanta miseria homini perferenda sit, atque indè lugent nascente homine: & quia ea, morte finit, gaudent homine moriente. Et reuerà si quis benè perpendat, hominis natiuitas, qua in hunc miserum editur mundum, iure meritoq; mors dici potest, ob calamitates, misērias, & labores illum manētes: contrā verò mors corporis, meritō noua potest appellari natiuitas, ob grauis &

molesti corporis abiectionem, & liberam in æternam vitam accessum & introitū. Qui oculos benè aptos habet ad hæc probe agnoscēda, is facilius moritur. Qui autem hæc videre nō potest, is ingenti cum querimōia & magna incertē mortis acerbitate morit. Vide, obsecro, quæ sit huius mundi calamitas, quæ cruces, quæ afflictiones, quæ angustia & necessitates vndique existāt: & si nihil aliud esset, quāmetus pro corpore & anima nos sollicitans, mirabilisq; huius mundi inconstantia, meritō hinc exire appetere. Si quid cui prosperum eueniat, rursus decem tristia & aduersa occurrunt. Multi sunt, qui si quis ex eis sciscitet, dicturi sint, se nullum vnquam in hac vita letum duxisse diem. Mundus plenus est laqueis, imposturis & infidelitate, nec quisquam alteri fidere potest: siquidem omnes quæ sua sunt querūt. Si quis igitur ea causa diutius viuere appetat, vt plura sibi possit coaccuare merita, id quidem valdè incertū est, vtrum merita vel debita poti⁹ sibi cumulaturus sit. Abundè multum præmij habet, quisquis iucundissimam speciosā formā præ filijs hominum faciem semper contemplantur, & gratissima ciuium cælestium societate perfruetur. Si mortis hora dolet & acerba est, tamen quandoquē fere rēda est. Nemo vnquam à mortis lege exceptus est. Itaque qui non est hodie, crās fortè multo minis aptus & paratus erit. Plerunquē cum ætate etiam peccata augetur: multoq; plures deteriores, quā meliores, sūt. Si præsens mors amara est, tamen omni amaritudini semel finem imponit. Agē igitur fili mi, cor, manus & oculos in cælestē leua patriam, atque ex animi affectu eam saluta. Resigna voluntatē tuam in Dei voluntatem, & sis liber hac in parte. Quicquid ille tecū agere volet, siue sit ad vitam, siue mortem, id tanquā optimum de illius manibus accipe, etiā si id hac vice certassis non agnoscas. Noli timere, en sancti angeli tibi assistunt, teq; vndique cingunt & circumvallant: & benignissimus atq; misericordissim⁹ Deus plus quā paterno affectu ex cunctis tuis angustijs te eripiet, si tantū illius benignitati possis confidere. Vale.

DE

DE DECEM

CAECITATIBVS,

QVIBVS MAGNA ETIAM BO-

NORVM ALIOQVI HOMINVM PARS MI-

ferè obcæcata est, intermixtis varijs iisdemq; cælestibus Amoris radicibus, per quas Intellectus mirificè illustratur, & affectus igne Sancti spiritus vehementer accenditur,

LIBELLVS PLANÈ PISSIMVS.

Qui quāquam in vetustis Exemplaribus nullius Authoris nomen præulerit, quā tamē ad spiritum Thauleri, cui familiare fuit nomen suum suppressere, propinquissimè accedat, dignum duximus eius Operibus annumerare.

P R A E F A T I O.

Quantopere, & quanto nostræ cum periculo, diabolus mētes nostras excacare molietur.

Ioan. 11.

ITA ERAT lux hominū, & lux in tenebris lucet, & tenebræ eā non comprehendunt.

INTER innumeras easdemq; exercitatissimas malitiæ suæ artes & fraudes, quas serpens ille pestifer & tortuosus humano generi nullo nō in opere, loco, tempore moliri non desinit: nihil cæcitate mentis aut homini videtur perniciosius periculosiusve, aut ipsi diabolo gratius optatusq;. Hæc enim vbi semel animum occuparit, ita miserum fascinat hominē, vt frigescente simul charitate, ab illo seductore fallacissimo ad momentaneam vitiorum omnium delectatiōem abduci se patiat, nihil interim animaduertens mortis in ea latentem aculeum, quo ad totius miserię atque perennium tormentorum chaos lacūq; pertrahitur. Nouit enim serpens ille versipellis, quōd quēadmodū nemo ita stupidus est, vt apertis oculis in foueam sese precipitare velit: ita visu suo ac lumine destitutum, quantalibet alioqui polleat sapientia, nulla posse ratione precipitia declinare. Quapropter id eū-

primis vel maximè necessarium duco, vt interiores intellectus atque rationis nostræ aperiatur oculi, quibus tenebras nostras, id est, peccata & vitia nos obcæcantia, & pericula indè consequutura videamus, deploremus, corrigamusq; locisq; & horis omnibus, nec vilo non in opere seu negotio id totis agamus viribus, adeoque sumus animo peruigili & circumspecto, ne cōmunis salutis nostræ aduersarius, & excacator luminum nostrorū, nouas rursus mentis nostrę oculis offundat tenebras, neve suis nos fraudibus implicet: sed vt ad aspectum verę lucis, quæ CHRISTVS est, animi obtutus semper habeamus apertos, dum lux præsto est, in luce ambulantes, ne nos tenebræ comprehendant. Ipse nanque Dominus noster IESVS CHRISTVS vita est & lux hominum increata, quæ per suam essentiam reuerà præsens est & lucet: in nuda essentia animę cuiuslibet hominis, vt potè in quā DEI omnipotētis relucet imago, eidem inseparabiliter vnita manens, idque tam in malis, quā bonis hominibus, tamen à sceleratis & impijs, quod ad gratiam & salutē attinet, quā longissimè absit. Cū ergo anima per sui abnegationem fluxis omnibus atque caducis renunciat creaturis, ab omni quæ se peccati delectatiōe seruat immunem, & ad DEVM in seipsa præsentem sese conuertit, atque cū vniuersis deniquè vitijs & defectibus suis humili cum contritione, fide, spe, charitate per vulnera huma-

Ioan. 12.

NNN 2 nita-

nitatis in lucem diuinitatis dulcis IESV se immergit, recipit, demittit: tū demūm lux illa increata, creatam animæ essenti- am suis illustrat fulgoribus, vires eius oēs purificat, & in se felicissimè transformat.

¶ Ceterū cur summum hoc & præci- pium bonum, lumenq; verum, quod (vt dixi) nobis intimè p̄sens & maximè con- iunctum est atq; vnitum, toto corde nec amemus, nec appetamus: ratio in prom- ptu est, quòd ipsum nec videamus quidē, neque vera in nobis cognitione sentia- mus. Quòd si & huius exigatur ratio, ea nimirū est, quòd intellectus & affectus nostri, labetium rerū puluere, id est, con- cupiscentia carnis, concupiscentia oculo- rum, & superbia vitæ, à quibus auerti eos, quæque in se occidere & extinguere oportebat, nimium adpersi, obcæcati, ir- retiti sunt: sicque fit, vt in tenebris ambu- lent, & nesciant quò vadant, donèc tan- dem, nisi resipuerint, exemplo epulonis illius euangelici in exteriores protrudā- tur tenebras, à tartareis spiritibus peren- niter illic excrucianti. Vbi tum demūm oculos apiet pœna, quos hic malè occlu- serat culpa. Anima igitur, quæ se spontè à summo auertit bono, atque ad rerum la- bentium inanissimas transfert vanitates, vana itidē cæcaq; mōx efficitur: in qua tum quidem lux in tenebris lucet, sed te- nebræ eam non comprehendunt: illas ve- rò tenebras nūquā à se depellere, nun- quā euadere poterit, donèc suę radici- tūs causas extirpauerit cæcitatē. Quæ vt omnibus euidentibus innotescant, operæ- precium nobis visum est, si hic paulo dif- fusius proponantur & explicentur. Sunt enim superbia, vana gloria, auaritia, inui- dia, gula, luxuria, acedia, suspiciones ma- læ, indignationes, contentiones, detracti- ones, amaritudines, inutiles vel noxiæ co- gitationes, verba & opera vana vel mala, euagationes sensuum, dilectio & oblecta- tio creaturarum, instabilitas, voluntas p̄- pria, concupiscentia, cōsuetudo mala, & id genus alia: quæ dum anima intrò inor- dinatiū admittit, conspicit, audit, pos- sidet, ilicò fit ad diuina, supera & æterna bona, cæca, inops, surda, misera, vt æterna iam non videat, seu negligat vt modica, paruifaciatq;. Dumq; vilia hæc caducaq; appetit, fit ad Deum clauda: dum gustat eadem, stupida: dum t̄agit, sordida & im- munda: dum amat, insana, gelida, & mor-

1. Joan. 2.

1. Jo. 12.

Luc. 16.

1. Jo. 1.

tua efficitur. Et vt semel omnia dicam, quicquid siue in memoria, siue in intellectu, siue in voluntate tua, quicquid vel in ani- mæ viribus, vel corporis sensibus latet, quod quidem deus non est, aut cuius ille verissima causa non est, id omnem medium quoddā & obicem, tenebras & caliginē, in te noueris efficere, quæ Deum ipsum à corde tuo impediūt & excludunt, ne per suā in te gratiam lucere possit & opera- ri. Quapropter non modò ea q̄ in seipsis manifestè mala & vitia sunt, mentis obcæ- cant oculos: sed quædam etiam in se bo- na, indirectè illius aciem destringūt & il- laqueant, dum illis abutimur: vt sunt, ver- bi gratia, cibus & potus, mollities vestiū, deliciæ, societas hominum, naturalis pul- chritudo & amabilitas creaturarum. Ex quo fit, vt hæc omnia vitanda nobis sint, aut certè multo cum timore ac sobrieta- te vtenda, si diaboli laqueos subterfuge- re volumus. ¶ Peccator itaque impœni- tens, iusto quidem Dei iudicio tam den- sis inuoluit tenebris, adeoq; mēte fit cæ- cus, vt nec ante se prospiciat euentura si- bi horrenda Dei iudicia, nec post se pec- catorum suorum, quæ admisit, multitudi- nem, grauitatem, turpitudinem recorde- tur: à dextris non videat, vt ipsi fallacissi- ma mundi imponat vanitas atq; prosperi- tas: à sinistris nec aduertat quidē, vt per aduersa atq; contraria probetur: supra se immensam non atredat Dei bonitatem, nō innumera quæ ab illo percepit bene- ficia, non bona in cælestibus preparata. Quin & infra se tormenta quæ promeru- it, sed & intra se incompræhensibilem vi- litatem & indignitatem suam, peccato- rum multitudinem, virtutum excellenti- am, & quid deniq; iuxta illarum perfecti- onem aut faciendum sibi, aut euitādum sit, minimè cōtempletur. Ambulat enim vt cæcus, teste propheta, q̄a Domino pec- cauit: ideoq; nihil mirum est, si modò in immunditiæ & turpitudinis lutum, mo- dò in lapides odij & obstinationis, atque ad extremum, quod huiusmodi plerun- què vsuuenire solet, in desperationis fo- ueam cadat & præcipitetur. Iam verò si peccator ex horrèdis vitiorū tenebris ad lucem emergere atq; redire volet, quan- dō suis viribus nihil boni potest, id cum- primis illi erit necessarium, vt sancti spiri- tūs implorata gratia, à cunctis supradi- ctis sese medijs, vitiorum occasionebus, tene-

Soph. 2.

tenebris gnauiter ac strenuè auertat: iei- nijs, elemosynis, orationibus, bonis ope- ribus incumbat, virtutibus item obtinen- dis, cunctisque in se DEI charismatibus ac donis cumulādis nauet operam: & per Sacramenta DEI in Ecclesia Catholica emūdare cor suum, & quantum quidem in se est, DEO omnipotenti modis illud omnibus præparare contendat. Enimue- rò cuncta hæc, eximia quædam DEI mu- nera sunt, & spiritalia lumina, nostræ col- lata in subsidium infirmitati, quæ animā illis inhærentem purgant mirificè, iusti- tiæ restituunt originali, diuina illustrant gratia & exornant, donèc tandem ad lu- cem eam perducāt inocciduam, nunquā finiendam. Vt enim Augustinus ait, ha- bet iustitia lucē quādam suam, qua per- fundit & illustrat animam inhærentem si- bi. Anima verò à luce se iustitiæ auertens, quanto magis quarit quod inueniat con- tra iustitiam, tanto plūs à luce repellitur, & in tenebrofa demergitur. ¶ Sed vt no- strum perfequamur institutum, haudqua- quā huc densissimas illas & quasi pal- pabiles adducturi sumus tenebras, in nu- meraq; pericula & peccata, quibus obcæ- cantur Iudæi, Pagani, Mahometistæ siue Turcæ, Hæretici, catholici laici publicè scelerati, eorūq; prælati spirituales, & se- culares principes grauib; inuoluti pec- catis, sacerdotes quoque impij, & mona- chi ordinem suum non rectè obseruātes, quos irreformatos vocant: de quibus oi- bus & singulis multa & penè infinita di- ci possent, vt videlicet bona eorum pars, hæc procellosissima tempestate suis erro- ribus, vitijs, concupiscentijs, proprijs vo- luntatibus indulgeāt, militent, obsequan- tur: quorum deus venter est, & gloria in confusione ipsorum, qui terrena sapiūt: sicq; paulatim vitiosa accedente consue- tudine & pertinacia, indurescant, & fiant rebelles lumini, detineanturq; à diabolo captiui ad ipsius voluntatem: & tandem ceu decē illis Aegyptijs percussi plagis, exemplo Pharaonis suas tenebras, seu il- larum causas & occasiones ament, vel eti- am (quod multo perniciosius est) pro lu- mine quodam defendant, eligant, ample- ctantur. His, inquam, p̄termisiss, de X. hæc cæcitatibus, quarum quæq; in tria vel plu- ra membra subdiuiditur, nostra institue- tur oratio, quas pleriq; non mediocriter boni, & homines religiosi, bonæ alioqui

Augustin.

Philip. 3.

Iob. 24. 2. Tim. 2.

conscientiæ, qui specialiter à Deo vocati sunt in fortem sanctorū in lumine, peri- culosè interdum incidunt & incurrūt, vt vel nūc somno excusso lætifero, oculos aperiant, illuminētur à Christo, vt filij lu- cis ambulēt, priusquā eos tenebræ com- prehendant. Et licet plures multo quā- hic enumeratę sint, inuenire fit cæcitates, quæ pijs & religiosi imponere soleant, istæ tamen decem instar decem illarū pla- garum Aegypti, omni homini, quocunq; in statu vixerit, exemplum præbere debe- bunt & poterunt, vt oculos mentis ape- riat, cæcitates, peccata, & picula sua, ip- sis etiam Aegyptiorū plagis multo sepè hor- ribiliora, in quibus, tametsi per ea obcæ- catus sit, velut in lumine ambulat, (quod quidem omnium perniciosissimum esse q̄s non videat?) dispiciat, inuestiget, cor- rigit: quæratq; Deum & Dominum suū, dū inueniri potest: inuocet eū dum pro- p̄ est, priusquā acceptissimū hoc gra- tiæ elabatur tempus, & horrèdum incur- rat iudicium Dei omnipotentis.

Col. 1.

1. Jo. 3.

Heb. 10.

¶ Nobilitas & præstantia animarum quan- ta: quantum ab ea ipsa degenerarit anima: vil- itas item corporis, & spiritalis profectus ne- gligentia quanta.

CAECITAS I. CAPVT I.

NVNC igitur, quo primā quæ- ras peruidere cæcitatē, quæ circa te ipsum est, putā animæ tuę nobilitatem & deforma- tionem, corporis item vilitatem, atque ad malum omne propensionem, vtque simul aduertere possis, quo pacto in spiritali- bus progrediendum tibi sit: aperi, quæ- so, oculos mentis tuæ, & vide primò ex- cellentiam, nobilitatem, dignitatem, pul- chritudinem animæ tuæ, vt videlicet à summo illo rerum omnium opifice Deo ab æterno præuisa atque dilecta, & opor- tuno tempore ab eodem iuxta imaginē & similitudinem suam præclare & excel- lenter admodum condita sit, non quali- tercunquè, sed vt æterna, immortalis, in- corruptibilis sit, & DEVM creatorem su- um per intellectum cognoscere, per vo- luntatem eligere & amare, per memori- am deniquè in suo possit iugiter pectore circumferre: atque ita templum fiat celsis- simæ semperque venerandę Trinitatis, et thronus æternæ sapientiæ, id est, Domi- ni nostri IESV CHRISTI. Iam de digni-

1. Cor. 13. 1. Cor. 13.

Augustin.

Pfal. 44.

Isa. 52.

Iob. 13.

Leo Papa.

tate tua, vt innumera sanctorum testimonia omittam, vnicum hoc diui Augustini diu attulisse satis sit, qui ait: Vis nō se, o anima, ingenitā nobilitatem & pulchritudinem tuam? Aduerte tantam eam esse, vt vnigenitus Dei filius, prae natis hominum forma speciosus, ipsam concupierit, totque ac tanta pro te fecerit, pro te pertulerit redimenda. Hae igitur & alia multa, quae nec verbis consequi licet, dum profunda mecum ipse consideratione perpendo, vix memet capio praestupore & admiratione super caecitate & ingratitude nostra. Enimvero si animae tuae praestantiam, nobilitatem, splendorem, dignitatem lympida contemplatione peruideres, forsitan non caperes teipsum praegaudium & exultatione, quin & deficeres viribus. Quando vero ex horum ignorantia, infinita in te mala succrescunt, utpote ingratitude, tristitia, pusillanimitas, negligentia, pronitas ad peccata quaeuis & vitia, contraque ex notitia & contemplatione dignitatis animae tuae, innumera sunt haud dubie bona nascitura, puta amor, gratitudo, erga tam munificentissimum amatorem & conditorem tuum deuotio, gaudium, pax, magnanimitas, propensio quaedam ad virtutes omnes bonaque omnia, atque ad extremum fortitudo, robur & virtus aduersum tentationes omnes, vitia, defectus: agere iam, quae so, pro virili excutere de puluere, quae antiquus ille & versutus hostis tuis solet adspargere oculis, eoque metis tuae aciem obrundere & obscurare: discitoque assidue contemplari DEVM, & teipsum, simulque animam tuam, tam ingenuam ac nobilem, ferre semper in manibus, custodire a vitijs, & ab ipsa morte sempiterna, virtutibus ac bonis exornare studijs & operibus, ne vnquam caecitate obnubilata ac hebetata, seruitute prorsus indigna atque sceddissima Carni, mundo, diabolo ceu vile mancipium seruire cogatur, quae praecreaturis omnibus in humanitate CHRISTI IESV capitis nostri conexa atque vnita est summe & excellentissime diuinitati, idque nexu quodam & vnione, dignationeque prorsus stupenda & ineffabili, quamque idem Deus ac Dominus noster praecalodilexit & terra vehementius, necnon immensis ac impatibilibus pennis doloribusque suis a morte perpetua in pristinam asseru- it, redemit, vindicauit libertate. Agnosce

ea propter o homo dignitatem tuam, & diuinam consors factus naturae, noli in veterem vilitate degeneri conuersatione recidere. Memero, cuius capitis & cuius sis corporis membrum: reminiscere, quia erutus de potestate tenebrarum, translatus es in Dei lumē & regnum: per baptismatis sacramentum, sancti spiritus factus es templum. Noli tantum habitorem prauis de te actibus effugare, & diaboli te iterum seruituti subijcere, quia precium tuum sanguis est Christi. ¶ Sed ne forte plixior sim, vide secundo loco animae tuae deformationem per culpa. Ipsa namque anima nobilis per auersionem suam a summo & incommutabili bono, sua videlicet origine Deo Opt. Max. & inordinata ad instabiles fluxusque labentis seculi creaturas atque ad semetipsam conuersionem & amorem, supra quae capi possit, vilis, foeda, execrabilis, indigna, abominabilis facta est, non quidem mutata substantia, sed viribus deformatis ac superna destitutis gratia, ita ut sit quaedam abyssus misericordiae, inuocans abyssum diuinae misericordiae, vsque adeo in omne praereceptis atque pensis malum, ut non sit peccatum vllum, cui non victa succumberet & consentiret, nisi misericorditer suum protegeret opus is, quae praecodidit, excluderetque, ille ab ea peccandi vel voluntate, vel occasione, vel facultate. Si quidem prauum est cor hois & inscrutabile, quod nemo absque gratia singulari, & quidem magna, peruestigare potest: atque nec sic quidem, etiam si multum profecerit, ad prauitatis suae videndum finem pertingere quisquam ac penetrare valebit. Opus est igitur frequenti conscientiae perlustratione & examine, crebraque interioris pariter & exterioris discussione hominis tui, ut videas, quam Deo rationem reddas villicationis tuae, non de praeteritis modo peccatis & negligentijs, sed etiam de praesentibus futurisque vitijs, cunctisque praereceptis ab eo beneficij, donis, charismatibus: necnon passioibus & vitijs seu defectibus occultis, animam tuam obsecantibus, uti vel sic vt cunquē discas nosse teipsum. Certum si peccatricis animae, aut demonis cuiusquam teterrimam speciem, aut etiam peccata tua, ut sunt in seipsis, perspicue videre posses: corde simul ac sensibus modo deficeres, nec subsisteres in hac vita, praeterrone nimio & horrore seu abominatione visae turpitudinis. Attende ergo & recogita annos tuos in amaritudine

II. Aia vt de- formata sit p peccatum

Pfal. 41.

Iere. 17.

III.

Esa. 38.

Iere. 13.

Psal. 94. Psal. 6.

Rom. 8.

Mat. 3.

Pfal. 126.

2. Pet. 2.

III. Vilitas corporis humani quantum

Gal. 6.

ne animae tuae, per singula peccata tua discurrere: & vide quae vilis factus sis nimis, iterans vias tuas malas, statues abominatones, & multiplicas offensiones tot & tantas, ut iam peccatorum tuorum nec dinumerare multitudinem, nec grauitatem & turpitudinem satis expiare, diluere, abolere per te sufficiat, licet oes maris vndas deducas per oculos tuos. Ideoque praenias (quae so) in confessione faciem Domini, lauando per singulas peccatorum noctes lectum conscientiae lachrymis tuis, teipsumque mortalibus cunctis deteriore iudicas, in abyssum propriae vilitatis ac nihili tui te demergas, in diuinae praesentiae maiestatis cuncta vitia tua cernens, ambules humiliter ac reuerenter, pudeatque te quae pijsimum patrem tuum tam grauius offendisti & inhonorasti, atque sub hominibus denique vniversis tete humiliter atque demittas, donec amissam Saluatoris (quem tuis vitijs crucifixi) gratiam recipere, per eiusque merita prima innocentiae stolam recuperare merearis: sicque in te descendere dignetur spiritus adoptionis filiorum, testimonium perhibens spiritui tuo, quod filius sis Dei: audiasque mellifluam eius vocem, quae verum Deum patrem in te complacet sibi. Vanum est enim tibi aliquam consolationem querere, siue ad contemplationem surgere, nisi prius manducaueris hunc panem doloris, & in te spiritus adoptionis filiorum descenderit. Ut autem acrius compungaris, scias Deum summo odio persequi peccata omnia, eademque vehementissime auersari, punire, persequi: adeo ut nec angelis quidem, nec hominibus pepererit, & ne errata hois inulta abiret, in semetipsum tandem ea receperit puniēda. Unde nec te aliter, quam pro tuorum iudicare poterit ratione operum vel meritorum. ¶ Deinde iam tertio vide, quae non animam aduertat perspicue, neque attendas multiplicem corporis & exterioris hominis tui vilitatem, indignitatem, spurcitiem: quae nimirum tanta est & in conceptione & vita & morte, ut nec Doctores omnes verbis eam consequi possint. Quid est enim caro haec absque anima, nisi saccus stercoreum, putre cadauer, effusa foetida vermiu? Quae quae non satis animaduertis, sit ex hac caecitate, ut te non humiliter, neque vt reuera es, vilem te sentias: sed magis vana quadam gloria turgidus, & aliquid te esse, cum nihil sis, persuasum habens, teipsum prorsus miserum deducas. Fit etiam hinc, ut pro tu-

endo, fouedo, conseruando corpore, plus multo, quam pro anima longè nobiliori, sollicitus sis, immo vilissimae carnis desiderijs, comodis, oblectamentis, sepe contra Deum, praestantisque animae tuae salutem, indulgere & satisfacere non vereris, tuisque obsequendo sensibus, & putenti morem gerendo cadaueri, animam longè praestantissimam obliuioni tradas, hostibusque tuis sempiternis deustandam cruciatibus, caecus & stolidus derelinquas. Apertis igitur mentis oculis, profundissima cum humilitate inspicere vilitatem tuam, castiga carnem, frenum iniice sensibus, inordinata restringe desideria, & carnem spiritui, spiritum vero subijce creatori: perpetuaque id age vigilantia, quadiu in hoc mortali degis corpore, ne aduersus spiritum sese erigat, ne rebellet vnquam, ne, dum sensibus ad externa videnda & amanda laxas habenas, modo intus a diabolo vastae quaedam interioribus oculis offundantur tenebrae, atque ita tandem caelesti destituaris gratia, dicente Domino: Non permanebit spiritus meus in homine in aeternum, quia caro est.

¶ Neglectus frequentis discussionis Conscientiae quam periculosus. CAPVT 2.

Quartum est & alia omnium perniciosissima ignorantia, & neglectus seu incuria veri profectus, statusque interioris, tum exterioris hois: dum teipsum negligis discutere, reformare, & obseruare in omnibus cogitationibus, verbis & operibus tuis, ne forte ratio tua sit erronea, curiosa, sibi placens & tumida, proprio inherens iudicio, obstinata, pertinax, indocilis: Memoria etiam, ne vanis & sordidis occupetur ac distrahatur imaginibus: Voluntas propria, ne seipsam quaeratur, & irre signata sit: Ne amor item, odium, gaudium, ceteraque affectiones rebus vanis maculentur, aut sordidentur vitijs: Ne vim concupiscibilem auaritia, gula, luxuria defcedent: Ne irascibilem leo superbiae, canis iracundiae, basiliscus inuidiae deustet: Ne per visum, auditum, gustum, siue loquelam, Deum offendas, & vel teipsum ledas vel proximum. Ad hanc quoque negligentiam pertinet, quod animo vigili & attento teipsum minimè obseruas, nec exploras satis, quantum tibi accedat virtutis, quantum adhuc desit tibi, & quibus denique etiam nunc vitijs implicatus sis: atque

Gene. 6.

III.

Negligentia profectus spiritualis.

ita fit, vt hinc teipso semper cæcior stupi-
diorq; fias. Est eapropter vel maximè ne-
cessarium, si qua tibi proficiendi cura est,
vt fundum intentionum, motusque affe-
ctionum, virium & sensuum tuorum, per
petua custodia, iugique tui obseruatione
obserues: & sicubi aliò, quàm vel externè
vel internè poscat ratio vocationis tuæ,
siue ad dexteram, siue ad sinistram incli-
nari te senseris, teipsum que inordinatiùs
querere, priuatumque seu commodum,
seu honorem, seu voluptatè expetere, ibi
confestim rete propter DEVM abneges,
exeas, mortifices, relinquas, DEI hono-
rem ac beneplacitum in omnibus purissi-
mè queras, spectes, intendas, atque in cha-
ritate, humilitate, cæterisque virtutibus
indies proficere, succendi, illustrari, trãf-
formariq; & desideres, & modis omnib⁹
contèdas: moxq; vbi pestifera semel ene-
cata, superbix, auaritiæ, iræ, inuidiæ, gu-
læ, luxuriæ, & acidiæ germina è radicibus
repullulascere notaris, (Nunquàm enim
dum mortale hoc circunfers corpus, lab-
his penitus securus eris) renouato sea pro-
posito, diuinoque piè humiliterque im-
plorato auxilio, feruenter retundas, ne te
vtcunquè è vitiorum emersum tenebris,
rursus noua quadam propriè voluntatis,
cupiditatis, delectationis in creaturis ca-
ligine inuoluant, ac deinde paulatim ver-
sa in consuetudinem, ceu densa quadam
nube, vel crassis quibusdam pellibus mè-
tis obtutus contegant & obscurent, atq;
ad extremum in miseriam ac tenebras
protrudant sempiternas. Enimuerò vn-
decunquè menti quædam sese ingerat ca-
ligo, seuera mox discussione consciètiæ,
oratione feruenti, humili pœnitentiã, vi-
tè morumq; correctiõne, sinceraq; tuispsi-
us & rerum omnium abnegatione, ac pro-
funda in tuum demersione nihilum, eam
profligare, & ad iucundum licebit verita-
tis redire lumen, quandiu quidè ista mor-
talis agitur vita, & gratiæ tempus perdu-
rat. Sed heu videas plerosque forinsecus
quidem, quod ad speciem attinet, rectam
sanctorum tenere viam, qui tamen intrin-
secus propria & voluntate & cupiditate
abundent: quibus proinde nunquàm da-
bitur ad altiora proficere, nunquàm ve-
ram cordis obtinere pacem. Cur hoc?
quod leuiter nimis ad omnè vel prospè-
ritatis vel aduersitatis inclinatur flatum,
nec interno cordis sui fundo inuigilant,

nec in puritate custodiunt, diuinisq; San-
ctispiritus commonitionibus & instincti-
bus per abnegatiõem sui neq; obtempe-
rant, neq; faciunt satis, nec deniquè viua
quadam strenuitate ac diligentia in diui-
na assistunt pœnitentiã. Et quia oculos men-
tis à simplici Dei lumine in eis radiatè fo-
rã ad multiplicatam auertunt, in tene-
bris manent, nec illuminantur à Deo, si-
biipsis incogniti, multiplices & instabi-
les in viribus, & in sensibus inexplebiles:
magisq; ex bona quadam consuetudine,
quàm ex amore feruenti id, quod faciunt,
agunt: plurisq; faciunt bonorum actuum
externorum & numerum, & magnitudi-
nem, q̃ intentionem puram, & flagrantem
erga DEVM amorem. Ideoq; nec experi-
untur quidè, vt in eis viuat DEVS secun-
dum plenitudinem gratiæ suæ.

*Essètia & bonitas Dei vt periculosè igno-
retur: eius præsentia et dilectio vbique quã-
to negligatur cum dispèdio, quamq; damna-
biliter tantus illius ad homines amor nullã
penè recipiat vicem ab eis.*

IAm vt secunda à nobis explicetur ra-
tio cæcitatibus, principid attendere te
velim Christiane Lector, quod cum
ex vera cognitione & contemplati-
one summi & vnici DEI creatoris nostri,
eiusq; potentie, sapientie, bonitatis, ama-
bilitatis, & cæterarum illius perfectiõum
omnis gratia, virtus, sanctitas, pax, gaudi-
um, beatitudo in nostras promanet ani-
mas: sicut è diuerso ex negligentia eiusdè
& ignoratiã, quæque mala passio, tepor,
acedia: tristitia, amaritudo, iniquitas, in-
stabilitas, damnatio nascitur: eapropter
summo studio, indefesso conatu, totisq;
viribus & artibus suis, ex acerrimo in nos
odio noctuque diuque malignus id agit
spiritus, vt mentes hominum nullo non
tempore in hac DEI cognitione & me-
ditatione impediatur, remoretur, obcæcet,
quo tandem ad perennes eos secum te-
nebras possit abducere. Ne igitur diuti-
us tã perniciose detinearis cæcitate, pro-
cul abiectis cogitationibus, curis, & oc-
cupationibus quibuscunq; te impedi-
entibus, vni soli puro ac libero vacan-
do corde Creatori, mentis aperito oculo,
& vide DEVM ac Dominũ tuum vi-
uam quandam esse substantiam, perpetu-
am, infinitam, actum purũ à nullo pèden-
tem,

tem, & omnifariam perfectissimum: tri-
nitatem summã, virtutem vnã, indiscre-
tam maiestatem, Patrè, Filium, & Spiritũ
sanctum, in personis trinum, in substantia
vnum verũ Deum, omnipotentem, vnus
simplicis & incorporeæ, inuisibilis, incir-
cūscripteq; nature, sine deformitate per-
fectum, sine quãtitate magnum, bonũ ci-
tra qualitatè, absq; tẽpore sempiternum,
vitã sine morte, sine infirmitate robustũ,
sine mēdacio verũ, absq; situ vbiq; p̃sen-
tè, sine loco totũ vbiq; sine extēsiõne im-
plentè omnia, absq; contraditiõne vbiq;
obuiũ, sine motu cuncta trãscendentem,
absq; statioe manentè intra oia, cuncta cre-
antè sine indigentia, absq; labore mode-
rantè vniuersa, absq; sui initio cunctis ini-
tia dantem, citra sui mutationè quæq; fa-
cientè mutabilia, magnitudine immen-
sum, virtute omnipotentè, bonitate præci-
puũ, sapientia inestimabilè, in cõsilijs ter-
ribilè, iustũ in iudicijs, cogitatiõibus se-
cretissimũ, operibus sanctũ, affluentè mi-
serationibus, erga errãtes patientissimũ,
erga pœnitentes pijsimũ, semper eundè
ipsum æternum, immortalè, in cõmutabi-
lem, quem nec dilatant spatia, nec loco-
rum angustia premit, nec vlla coarctant
receptacula, nõ voluntas variat, nõ neces-
sitas corrumpit, non demulcent prospera,
nec mœsta pturbant. Cui nihil tollit ob-
liuio, nihil reddit memoria: cui præteri-
ta nõ transeunt, nec futura succedunt. Cui
nec origo ininitium, nec tẽpora incremen-
tum, nec casus finem dabit: sed ante secu-
la, in seculis, & per secula viuente. Cui est
perennis laus, æterna gloria, summa pote-
stas, singularis honor, regnũ perpetuum,
nunq; finiedum imperiũ per indefessa &
immortalia secula. Qui attingit à fine vs-
q; ad finè fortiter, & disponit omnia sua-
uiter in numero, p̃dere & mensura: qui
sua æterna maiestate, celsitudine, profun-
ditate, opulentiã, nobilitate, dignitate, p̃fe-
ctiõne, potestate, sapientiã, gloria, pulchri-
tudine, charitate, pietate, bõitate, dulce-
dine, benignitate, amabilitate, ceterisque
virtutibus suis, quas omes enarrare nemo
sufficeret: adeo vniuersum tũ angelicũ,
tum humanũ excedit intellectum, immò
& desiderũ, vt si cælum terraq; libris re-
plerentur, vastissimũq; pelagus omne atra-
mentum foret, & omes creaturæ scripto-
res, citius mare totum scriptoresq; cuncti
deficerent, quàm vel minimam bonitatis

aut cuiusuis alterius virtutis illius absol-
uerent partem. Immo si cunctorum cor-
da mortalium simul vnita, hãc ipsam mi-
nimam bonitatis suæ partem, quantum
quidem in hac liceret vita, feliciter degu-
starent, mox omnia præ amore scinderè-
tur & gaudio, viribusq; deficeret, nisi san-
ctispiritus tẽperante gratia desuper cor-
roboraretur. Vsq; adeo nanq; Deus subli-
mis & gloriosus omnè nostrã excellit ca-
pacitatè, vt verius rectiusq; per negatio-
nem ac remotionè omnium, quæ de eo nõ
stro possumus intellectu cogitare vel af-
sequi, quàm per eorundem affirmationè,
diuinissimo teste Dionysio, cognoscat.
¶ Quando verò tam sublimis, tamq; glo-
riosus Dominus te miserũ abiectũq; ver-
miculũ secundum tres superiores animæ
vires sibi creauit similitè, vt ipsum toto in-
tellectu, memoria & voluntate, nõ in fu-
tura illa duntaxat cœlestique beatitudine
ac gloria, sed etiam in præsentia hac vita
præcipuo cum amore, gaudio & fructu
quadam ex parte cõtemplarieris, & aman-
do possideres: idcirco qua possũ fide mo-
nitũ te velim, ne vel à diabolo, vel à cre-
atura vllã misera caducaq; seu vitio quo-
cunq; vel passione diutiùs tete obcæcari
permittas, sed excusso terrene puluere cu-
piditatis, apertisque mentis oculis radi-
tissimum veritatis lumen deuotius con-
templare, summum illud felicissimũ ma-
ximeque amabile bonum, vnum illud so-
lũ necessarium, omni cum humilitate
vnicè amplectere eligitoque, totoque illi
corde vno in spiritu cõiunctus atq; vni-
tus inherere, sollicitus seruare vnitatè spiri-
tus in vinculo pacis, quo ab summo illo
præstantissimoq; magistro anima tua su-
pernis, cœlestibus, diuinis, ac intimis me-
reaf vngi illustrariq; fulgorib; donis, cha-
rismatibus, lógeq; ditari copiosius, q̃ vel
à me, vel creaturis omnibus dici vel scri-
bi queat, etiam si ad extremũ vsq; iudicij
diè nostra sese ætas extenderet. Hac ipsa
nanq; de causa idem ille benignus condi-
tor tuus intellectum tibi contulit, vt non
modo bonum malũq; discerneres, verũ
etiam vt summum potissimũq; bonum,
ipsum vtiq; elementiss. Dñm, creatorè ac
redẽptorem tuum, eiusq; gratissimam vo-
luntatem, quatenus quidem in hac vita
possibile est, agnosceres intelligeresq;
Dedit itidè voluntatè, vt cognitũ toto
corde eligeres, appeteres, amares. memo-
riã

Sap. 3.

Sap. 11.

Luc. 10.

Ephal. 4.

I. essètia dei.

riam addidit, vt ipsius semper memor, nec vnquam obliuiscens, illi constanti perpetuaq; adhæreas charitate, ab eiusdemq; immenso velut absorptus ardore, in ipso requiesceres.

Prima radix Amoris, Bonitatis DEI consideratio. Caput 4.

Bonitas Dei, prima amoris radix.

Mar. 10.

PRima igitur, eaque summa ratio siue radix, qua in Amorem conditoris tui vehementer inflammaberis, est frequens infinite Bonitatis eius meditatio. Deus nanq; natura bonus est, summaque, simplex & pura bonitas, infinita charitas, impermixta dulcedo, ineffabilis misericordia, qui vniuersam creaturarum in immensum adeo vincit bonitatem, vt nemo bonus recte dici queat, nisi ipse sol: à quo quicquid boni creaturis inest, ceu ex fonte promanauit: cui naturale est, bonitatis suæ radios liberaliter vbique diffundere, quæ admodum luci splendorem, & fonti riuulos emittere: qui nihil in vniuerso bonitatis suæ expers relinquit. Nam si illam à rebus creatis paulisper subtraheret, nihil utilitatis illæ retinerent. Denique DEVS est velut quoddam fluens & refluxus mare, vastissimumq; bonitatis pelagus, quod incessabiliter in omnes suos fluit dilectos, iuxta cuiusque indigentiam & dignitatē: estque refluxus, & in se trahens vniuersos quos replet & dat, cum omnibus que habent & possident donis, repositens ab illis, vt cum laude & gratiarum refusione refluant redeantque in ipsum, hoc est, in suam originem: & illi mente purissima, charitateque perpetua adhæreant: qui sicut incomparabiliter solus bonus est, ita in immensum pijs mētibus solus est amabilis, totusque desiderabilis: immo summū istud verum perfectumque bonum, creata oīa naturaliter appetūt, sine quo nec ad momentum subsistere possent. Si ergo hominem propter bonitatem eius diligis, cur DEVM tuum nō magis diligis, quem tenes vitæ tuæ non solum gratuitum largitorem, gratissimum administratorem, piū cōsolatorem, sollicitum gubernatorem, sed insuper copiosissimum redemptorem, æternum conseruatorem, tutorem, glorificatorem? Porro quem admodum DEVS cum omni virtute sua sese totum purè dat & infundit animæ, nihil vnquam utilitatis ab ea sperans, sed naturalem illi beatitudinem suam cōmunicare

desideras: ita anima tua cum omnibus viribus suis sese totam ardentem dare & infundere debet DEO, nullum commodū transitorium siue æternum ab eo querens, sed solam eius bonitatem, sanctitatem, perfectionem diligēs. Laudet igitur vsque ad mortē anima tua hunc prædulcissimum patrem, nō tamen quia bonus est tibi, sed quia bonus est in se, ne dicatur de te: Confitebitur tibi, quum benefeceris ei. Est enim qui cōfitebitur, quoniam potens est. Est & qui cōfitebitur, quoniam bonus est sibi. Est & qui confitebitur, quoniam simpliciter bonus est. Primus, seruus est, & timet sibi. Secundus, mercenarius est, & cupit sibi. Tertius, filius est, & defert patri. Itaque & qui timet, & qui cupit sibi, vterque pro se agit. Sola quæ in filio est charitas, nō querit quæ sua sunt. Quamobrem puto de illa dictum, LEX Domini immaculata, cōuertens animas: quod sola videlicet sit, q̄ possit ab amore suū & mundi auertere animum, & in Deum dirigere, quia nihil sibi de suo retinere consuevit. Dic ergo suppliciter deuotaque mente cum diuo Augustino: *¶* Cognoscam te Domine cognitor meus, cognoscam te virtus animæ meæ. Ostende te mihi consolator meus. Videam te lumen oculorum meorum. Veni gaudium spiritus mei. Videā te letitia cordis mei. Appāre mihi delectatio mea magna, solatium meum dulce. Inueniam te desiderium cordis mei. Teneam te amor animæ meæ. Amplectar te sponse cælestis, exultatio mea summa intus & extrā. Possideam te beatitudo sempiterna, possideam te in medio cordis mei. Amem te DEVS meus, adiutor meus, turris fortitudinis mihi, & spes mea dulcis in omni tribulatione mea. Aperi penetralia aurium mearum Verbum penetrabilius omni gladio ancipiti, vt audiam vocem tuam. Illustra oculos meos lux incomprehensibilis. Fulgura coruscationem, & dissipa eos, vt non videant vanitatem. Tribue visum lux inuisibilis, qui te videat. Crea nouum olfactum odor vitæ, qui post te in odorem vnguentorum tuorum currat. Gustum sana, vt cognoscat, sapiat & discernat, quā magna multitudo dulcedinis tuæ Domine. Da cor quod te cogitet, animum qui te diligat, mentem quæ te recolat, intellectum qui te intelligat, rationem quæ tibi o summa dulcedo fortiter

Ecc. 1.

Psal. 48.

Psal. 18.

Augustini o. 1.

Psal. 143.

Cant. 1.

Psal. 30.

Cant. 1. Acto. 7.

Psal. 95.

Cant. 2.

1. Ioan. 1.

Ibidem.

1. Ioan. 1.

Mat. 22.

titer adhæreat. Te sapientem amor sapiens diligat. Propè esto in animo, propè in corde, propè in auxilio, propè in ore, quia amore læqueo. Domine IESV, suscipe spiritum meum: Vita mea, suscipe animam meam. Gaudium meū, attrahe cor meum. Dulcis cibus meus, comedam te. Caput meum, dirige me. Melos meum, tempera me. Odor meus, viuifica me. Verbum DEI, recrea me. Laus mea, lætifica animam serui tui. Intra, rogo, in eam, & coapta eam tibi, vt possideas eam, quam fecisti & refecisti, vt habeam te velut signaculum super cor meum. Intra in eam dulcedo summa, vt dulcia sapiat. Lumen æternū, illustra super eā, vt te intelligat, cognoscat, & diligat. Ob hoc em te non diligit Dñe, quia te nō cognoscit: & te nō cognoscit, quia te nō intelligit: & id eod nō intelligit, quia lumē tuū nō comprehendit: & lux in tenebris in lucet, & tenebræ eam non comprehendunt. O lux beatissima, quæ non nisi purissimis oculis videri potes, O lux veritatis, o lucēs veritas: o vera claritas, qua illuminas oēm hominem venientem in hunc mūdum, venientem quidem, sed non diligentem: quia qui diligit mundum, inimicus DEI constituitur. expelle tenebras de super faciem abyssi mentis meæ, vt videat te intel ligendo, cognoscat te apprehendendo, diligat te cognoscendo. Quisquis enim cognoscit te, diligit te, & obliuiscitur se. Amat te plus quam se relinquit se, & venit ad te, vt gaudeat de te.

¶ O amantissime, amabilissime, benignissime, charissime, dulcissime, desideratissime, presentissime, preciosissime, pulcherrime Domine IESV. O amor qui semper ardes, & nunquam extingueris, DEVS meus, accède me totū igne tuo, amore tuo, charitate tua, iucunditate tua, vt totus dulcedine amoris tui plenus, totus flamma charitatis tuæ vaporatus, diligā te Dominum meum dulcissimum & pulcherrimū ex toto corde meo, ex tota anima mea, ex totis visceribus seu viribus meis, ex omni quoque intentione mea, cum multa cordis contritione & lachrymarū fonte, cum multa reuerentia & tremore, habens te præ oculis meis, in corde & in ore, semper & vbique, vt nullis adulterinis amoribus pateat locus. Tribue mihi, vt te laudet cor meum, & lingua mea, & omnia ossa mea: teque semper querat ani-

ma mea, & querendo non deficiat. Tibi famuletur mens mea piissime DEVS. Tibi suspiret peregrinatio mea. In tuū amore ardeat cor meum. In te DEVS meus requiescat anima mea. Te contempletur in mentis excessu, tibi que cætet laudes in iubilatiōe. Et hæc sola sit in hoc exilio consolatio mea.

¶ De presentia DEI & secunda Amoris radice. CAPVT 5.

CAeterum quod secundo loco de DEI presentia dilectioeq; vbi que te preueniente, dicendum est, totius teporis, negligentia, cecitatis, dissolutionis, impuritatē tuæ vel hanc præcipuam noueris esse causam, quod pio cum timore, pudore & reuerentia, vultum DEI perpetuò & vbique te contemplantis ne utiquam reueris: sicut ediuerso gratiæ omnis, pudoris, & virtutis ingēs tibi accederet incrementum, si ambulares coram Deo, diceresque ex sententia cum Helia: Viuit Dominus in cuius conspectu sto hodiè. Resiste igitur diabolo obsecatori mentis tuæ, intētisq; oculis vide, vt idem tantus ac talis Dominus DEVS tuus, ex æterna & indicibili charitate sua, multo reuerà interius veriusque sese tibi vbique locorum, & maxime in anima tua, presentem exhibeat, quā sis ipse tibi: quo te in esse conseruet, regat, saluetque. Atque hac de causa, vt ait quidam, magna profectò tibi indicta est necessitas probitatis, si dissimulare non velis, quum agas omnia coram oculis cuncta cernentis. Vide, inquam, ingenti cum lætitia & gratitudine cordis, charissimū DEVM, seruentissimum amatorem, suauissimum sponsum tuum, noctu diuque perpetuò tibi intētum, ac intimè presentem. Atque eam ob rem casto cum timore & reuerentia, coram oculis adorandæ Maiestatis eius semper ingredi, toto illi corde in omnibus placere querens, illiusque vitare offensas, ad mortem vsque fidem illi seruās integram, inuiolatamq; omni cum humilitate, castitate, paciētia, paupertate, obedientia, simplicitate & dilectione perfecta atque constanti. Ignitis præterea desiderijs atque feruentibus preculis illius suspira & præstolare aduentum, quo semel ab vniuersis te periculis & hostibus eripere, & in regnum suum cæleste transferre, & beatam atque felicē facere dignetur, gratias agēs illi, quod ad

II. Presentia & dilectio Dei.

3. Reg. 18.

Boethius.

eum te statum gratuita perduxerit benignitate & misericordia, in quo eum potius ex amore desiderare debeas, quam ex seruili timore fugere. Vt enim iam ante testatus sum, solis hæc hominibus bonæ voluntatis scribuntur.

Beneficiū creatiōis & gubernatiōis radix secunda.

1. Ioan. 4.

Pfal. 15.

Rom. 5.

Ioan. 3.

Rom. 8.

Ioan. 15.

Augustini oratio.

Sap. 10.

Pfal. 118.

¶ Vide denique pro secunda ratione seu radice, qua DEI amore incalescas, fuentricem eius gratiam, qua prior te dilexit, creauit & gubernat, vt vel postea non pigeat redamare: de qua dilectione quidam verus amator dicit: Causa diligendi DEVM, DEVS est: Modus, sine modo diligere. Causa duplex est, vel quia nihil iustius, siue nihil diligi potest fructuosius, vel quia ipse prior dilexit nos. Mul-tum quippe meruit de nobis DEVS, qui & immeritis dedit seipsum nobis. Quid enim melius seipso dare poterat, vel ipse? Dignus plane qui redametur, præsertim si aduertatur, quis, quos, quantumque amauerit. Quis enim? Nonne is, cui omnis spiritus confitetur, DEVS meus es tu, quonia nonorū meorū non egēs? Quibus autem pietas tanta exhibetur? Quum adhuc, inquit, inimici essemus, reconciliati sumus DEO. Dilexit ergo DEVS & gratis, & inimicos. Quantum, dicit Ioannes: Sic DEVS dilexit mundum, vt vnigenitum suum daret. Et Paulus: Qui proprio, ait, filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum. Ipse quoque filius pro se: Maiorem, inquit, charitatem nemo habet, vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Sic meruit iustus de impijs, summus de infirmis, de infirmis omnipotens, Mirum certe est, quod cor meditantis non liquefcit ex tantæ dilectionis incendio, neque scinditur ex gratitudinis iubilo. Proinde grata mente exclama cum diuo Augustino: ¶ Miser ego, DEVS meus, quantum teneor diligere te? Nunc ergo pater orphanorum, susceptor pupillorū, exaudi eiulatum filiorum tuorum. Scio Domine, quod ingratitude displicet tibi, quæ radix totius mali spiritualis est, & ventus quidam desiccans omne bonum, & obstruens fontem diuinæ misericordiæ super hominē, qua & mala mortua iam oriuntur, & viua opera moriuntur. Et ob hoc ad te pulso, o Sapientia, quæ aperis os mutorum, da mihi vocem laudis, vt enarrem vniuersa mirabilia tua quæ mihi fecisti. Ecce Domine, creasti me quum non essem. Et vnde hoc mihi, Domine be-

nignissime, DEVS altissime? Quæ mea merita, quæ mea gratia, vt complaceret ante conspectum tuæ Maiestatis creare me? Non enim eram, & creasti me, non dico stipulam, non bestiam, non serpentē, sed paulo minus ab angelis. Confiteor enim Domine DEVS meus, quum me creasti hominem rationis capacem, angelis quodammodo creasti parem, quia. possum perfici per Verbum tuum, vt veniam ad æqualitatem angelorum, vt habeam adoptionem filiorum per vnigenitum filium tuum, in quo tibi bene complacuit, per virum coherentem & consubstantialem tibi & coæternum IESVM CHRISTVM, Dominum nostrum, redemptorem nostrum, illuminatorem & consolatorem nostrum, Aduocatum nostrum, lumen oculorum meorum, spem & vitam animæ meæ, qui nos dilexit plus quam se, per quem habemus fiduciam veniendi ad te, repositam apud te: quoniam dedit potestatem filios DEI fieri, omnibus qui inuocant eum, & credunt in nomine eius. Laudem tribuam nomini tuo Domine, quod ad imaginem & similitudinem tuam me creasti, & ad tantam gratiam perduxisti, vt possim filius DEI fieri. Hęc te cogat clementia Domine ad regendum & saluandum, ne pereat in malitia sua, quod creauit omnipotens bonitas tua, opus manuum tuarum ne despicias. Sed & summæ charitati tuæ ex qua creasti me, confiteor creator meus, quandò erravi, ad viam reduxisti me: quandò ignoravi, docuisti me: quandò peccaui, corripuisti me: quandò tristis fui, consolatus es me: quandò steti, tenuisti me: quandò iui, direxisti me: quandò dormiui, custodisti me, & quasi filium tuum paruulum & tenellum, vberibus consolationis tuæ lactasti me. Insupèr facis angelos tuos spiritus propter me, quibus mandasti vt custodiant me in omnibus vijs meis. Hi enim ex te adiuuant laborantes, protegunt quiescentes, hortantur pugnantes, coronant vincentes, congaudent gaudētibus, compatiuntur patientibus. Hęc & multa alia beneficia & dona mihi largitus es DEVS meus. Ne precor ergo te per te metipsum, ne derelinquas me. Fecisti nanque me, quum non essem: Redemisti me, quū perissem. Perieram, mortuus fueram: ad mortuum descendisti bone IESV, & mortalitatem assumpisti, & tantum me dilexisti,

Pfal. 8.

Rom. 8. Mar. 3.

Ioan. 8.

Gen. 1.

Pfal. 103. Psal. 90.

sti, vt sanguinem tuum preciosum dares pro me. Ad te clamo, libera me de aduersario meo quotidiano, qui tedit ante me laqueos infinitos in diuitijs, in paupertate, in cibo & potu, in somno & vigilijs, in verbo, in opere & in omnibus vijs meis. Ambulent sancti angeli tui mecum, & da eis semper gaudere de me in omnibus studijs meis, vt per eos semp lauderis in me, & ego te laudem cum eis. In vnum ouile tuum adducant me, vt confitear nomini sancto tuo creator hominum & angelorum. Quid enim habeo, quod retribuam tibi pro omnibus quæ tribuisti mihi? Certe plus debeo tibi Domine, quā me ipsum totum: sed nec plus habeo, sed neque hoc ipsum possum per me reddere totū. Trahe tu dñe in amorē tuū vel hoc ipsum totū. Totū quod sum, tuū est cōditioe. Fac totū tuū dilectione. Ecce Domine coram te est cor meum. Conatur, sed per se non potest. Admitte & duc me intra cubiculum amoris tui. Peto, quæro, pulso. Qui me facis petere, fac accipere. Das quære-re, da & inuenire. docēs pulsare, aperi pul-santi. Fac vt adhæreat tibi anima mea bone Iesu, ne reicias eam. Fame amoris tui laquet, refocilla eam. Satiēt eam dilectio tua. Impinguet eam affectus tuus. Impleat eam amor tuus. Occupet possideatque me totum ignita & melliflua vis dilectionis tuæ bone Iesu.

Pfal. 115.

¶ De dilectione Dei & tertia amoris radice.

CAPVT 6.

III. Dilectio Dei ad te infinita.

DEinde vide tertio, vt idem talis ac tatus Dominus, non modo reuera se tibi præsentem exhibeat, sed etiam, vt dicere cœperam, tam immensa, stupendaque & æterna charitate, omnigena, cōstanti grauitaque dilectione perpetuè te persecutus est, & etiamnum prosequitur, vt non humanum modò, sed & angelicum oēm vincat intellectum atque desiderium. tanta eius erga te ingratum & immundum vermiculum dignatio, qua tibi continuè intendit, totoque corde ad te conuersus & pro te sollicitus est, adeoque tui curam gerit, ac si nulla alia vel in cælis vel in terris creatura superesset: totque & tantis te beneficijs præuenit, ornat & prosequitur omni momēto temporis, vt vel exiguum eorum partem plenè agnosceres nequeas. De quo Augustinus ait: Ità Domine oēm meam obseruas conuersationem, & vigi-

Augustin.

las nocte ac die super custodiam meam, cunctosque gressus meos perpetuus con-templator dinumeras, ceu omnium & quas cælum & quas terra habet, creaturarum oblitus, me vnum attendas, nec sit tibi cura de reliquis. Itaque & ipse inuigilabo saluti meæ, vt soli tibi placeam, qui velut ceterorum oblitus, tanta me dignatione regis & prosequeris. Ex hac eadem charitate sua, liberrimam tibi vel momētis omnibus se accedendi cōpiam præbet, adeo vt vel solo pio desiderio ipsum summum & præstantissimum bonum, citius multo faciliusque, quàm rem quamlibet aliam, licet vilissimam, non obtinere modò, sed etiam feliciter possidere ac frui possis. Ni mirum tam incompræhensibili, forti, grauitoque amoris ardore cor illud viuificum ac benedictū Saluatoris nostri Christi Iesu, semper erga te & flagrauit & flagrat, vt si amoris illius vel tenuissimā cor-tuum scintillam perciperet, præ nimij ardoris vehementia non posset ipsum non scindi, resolui, deficere. Atque o si hæc, aliaque innumera illius erga te amoris documenta, vigilantibus cordis oculis contemplereris, cordique tuo in fixa medullitū ruminares: quanto deinde cum gaudio & seruire ad ipsum manè euigilares, quanta cum alacritate bona quæque ad laudem ipsius ageres, malis abstineres, patereris aduersa atque contraria? Immodò verò quasi nimio amore ebrius, nulla iam vel aduersa sentires vel prospera, & quicquid vsquam vitij est, putà teporem oēm, tristitiam, passionem ingritudinem, cupiditatem, amarulentiam, instabilitatem, & id genus mōstra vitiorum omnia, quæ ob huius ignorantiam veritatis, sæpius intra te à maligno spiritu excitantur, ceu fumum inanissimum aspernareris atque dispelleres: perfecta que humilitate, patientia, paupertate, obedientia, castitate, Dei proximi que dilectione, tuique abnegatione exornatus, Christo pro tuo conformatus modulo, & in Dei transformatus claritatem, gauderes in pace Christi, ea, inquam pace, quæ exuperat omnem sensum. Neque enim est exercitium vllum melius, sanctius, vtilius hoc exercitio triplici, puta cognitionis essentiæ, præsentia, & amoris IESV CHRISTI, quod olim diui Augustini aliorumque sanctorum hominum corda transfixit medullitū: per quod cæteræ virtutes omnes sua-

Job 31.

Abac. 3.

Phil. 4.

pte sponte succedunt, sine quo nescio si qua verè possit virtus haberi. Huic verò licet dicta iam, dicendaque deinceps, con-ducant omnia, prodest tamè vel maximè, indefinenter meditari Dei creatoris, redèptoris, amatoris tui bonitatem, pulchritudinem, pietatem, misericordiam, dulcedinem, amabilitatè, charitatemq; perennem & infinitam, vt per eas ceu per ignitos quosdam carbones in cor tuum congerendos, ipse velut in easdem virtutes transformeris, & ad reddendam illi amoris qualem cunq; vicissitudinem, perpetuò accendaris. Quod si ità abs te fieret, id est, si in his alijsq; sanctis exercitijs sedulò versareris, citò nimirum passiones omnes, cunctasque diaboli fraudes effugeres, quin & gratiam magnà vberemq; inuenires pacem, ità vt præ amoris vehementia in quandam extra te rapereris ecstasi: vt è diuerso homines malæ conscientia ex eiusdem Dei ac Domini sui, ceu terribilis seuerique iudicis, contemplatione, meritò deficere à seipsis possent præterrore & expectatione diuini iudicij, modò cæci non essent. Et quàm, obsecrò, fieri potest, vt vel ad momentum à tam præcipuo & infinito bono, ab amatore tam amabili cor tuum auertere, aut vllam creaturam ab eo te remorari permittere possis, cum ille tãtoperè te expectet, prorsusque liberrimum ad se accessum, aditumque offerat, cunctaque illi cordis secreta, & miseras tuas securissimè pandas, nec quidquam illi possis equè gratum facere, quàm vt eum accedas, & in ipso pace fruaris & gaudio? Cerrè si quiuis rusticus multo etiam pauciora tibi impendisset bñficia, ipsum cogeres valdè redamare. Cur ergò Deum non diligis, à quo habes esse, viuere, & omne bonum, quum facile plùs diligere soleant, qui se amplius dilectos cognoscunt?

Vocatio singularis, Radix tertia.

Psal. 39.

Matt. 6. Leui. 11.

Augustini oratio.

Recordare ergò o homo, velut pro-tertia dilectiōis radice, in gratiarum actione manum huius pijsimi patris, qua te eduxit de lacu miseriæ & de luto sœcis, atq; elegit & præelegit ex millibus vt eseseius: & stude ità viuere, vt sanctificetur nomen eius in omnibus vijs tuis, sicut dicit Dominus: Sancti mihi eritis, quia & ego sanctus sum, & separaui vos à cæteris populis, vt essetis mei. dicasque deuoto corde cum Augustino: Ego autè opus manuū tuarum, his meis pauperculis con-

sessionibus confitear tibi liberator meus toto corde meo, & recolam in mēte mea, bona que fecisti mihi à iuuentute mea in omni vita mea. Gratias agam tibi Domine, ne sim ingratus, quoniā liberasti me. Quotiès me iam absorbuerat draco ille, & tu ab ore ei extraxisti me? Quotiès pecaui, & ipse paratus fuit deglutire me, sed tu defendisti me? Cùm contra te iniquè agebam, cùm tua mādāta frangebam, stabat paratus ipse vt me raperet ad infernum, sed tu prohibebas. Ego te non timebam, & tu me custodiebas. Ego à te recedebam, immò inimico me exhibebam: tu ipsum, ne me acciperet, deterrebas. Hæc tu Deus meus mihi beneficia conferebas, & ego non cognoscebam. Sic me multotiès à faucibus diaboli & de ore leonis eripuisti, & ab inferno me, licet nescientem, multis vicibus reduxisti. Descendens enim vsque ad portas inferi, & ne illuc intrarè, tu me tenuisti. Appropinquaui vsque ad portas mortis, & ne me ipsa raperet, tu fecisti. Ideoque Domine lux mea, inimici mei fecerunt de me quicquid voluerunt. Percusserunt me, nudauerunt me, polluerunt & corruerunt, vulnerauerunt & ceciderunt me. Et ibam post eos cæcus & nudus, illaqueatus funibus peccatorum, quibus trahebant me post se de vitio in vitium. Seruus enim eram, seruitutè amabam: cæcus eram, cæcitatē desiderabam: vincus eram, vincula non horrebam: amarum dulce, & dulce amarum credebam. Miser eram, & sine te eram, nec cognoscebam. De morte etiam corporis me sepius eripuisti saluator meus. Cùm me graues morbi tenerent, cùm in periculis multis per mare, per terras eram, ab igne & omni periculo liberans, semper mihi adstitisti, & misericorditer me saluasti. Sciebas enim Domine, quòd si tunc mors me occupasset, infernus animam meam suscepisset, & perpetuò amatus fuisset. Sed præuenit me misericordia tua, eripiens de morte corporis & animæ meæ Domine Deus meus. Multa præterea beneficia alia magna, & omni acceptiōe digna, mihi fecisti Deus meus: sed eram cæcus, & non cognoui donec illuminasti me. Væ væ cæcitati & tenebris in quibus iacui. Væ væ cæcitati, in qua videre non poteram lumen cæli. Serò te cognoui veritas antiqua. Serò te cognoui veritas eterna. Tu eras in lumine, & ego in tenebris: & nō cognoscebam

bam te, quia illuminari non poteram sine te, & non est lux extra te. Nunc igitur lux animæ meæ Domine Deus meus, vita mea, lumen oculorum meorum, per quod video, gratias ago tibi, licet viles, & exiles, & impares beneficijs tuis, sed quales habet fragilitas mea, quoniam tu solus Deus meus, misericordia mea, q; amas animas Domine, & nihil odisti eorum que fecisti. En ego vnus inter peccatores quos saluasti, vt exemplum alijs tribuas benignissimæ pietatis tuæ. Confiteor beneficia tua magna, quoniam eripuisti animam meam ex inferno semel & secundò & tertio & milies. Et ego ad infernum tendebam, & tu me semper reduxisti. Et cùm me mille ès milies dānare potuisses, si voluisses, nōlebas, qui amabas animas, & dissimulabas peccata propter pœnitentiam Domine Deus meus, qui es multæ misericordiæ in omnibus vijs tuis. Dum igitur video hæc Domine mi Deus per lumen tuum, deficit anima mea in misericordia tua magna super me, quoniam eruiisti animam meam ex inferno inferiori, & reduxisti ad vitam. Totus eram in morte, totum me suscitasti. tuum igitur totum sit quod viuo, quia totus totum me offero tibi, totum spiritum, totum cor, totā vitam meam, quia totum me liberasti, vt me totum possideres. Totum me refecisti, vt totum rehaberes. Diligā te Domine virtus mea, diligam te ineffabilis exultatio mea, & viuat iam non mihi, sed tibi tota vita mea, quæ perierat in misericordia meā, & suscitata est à misericordia tua, qui es Deus miserator & misericors, & multæ misericordiæ omnibus qui diligunt nomen tuum. Idcirco Domine Deus, sanctificator meus, iussisti mihi lege tua, vt diligam te in toto corde meo, & ex totis viribus meis, & ex intimis medullis cordis omnibus horis & momentis, quibus fruor misericordia tua, quoniā semper perirem, nisi semper me regeres: semper morerer, nisi me semper viuificares. In omni ergò momento me obligas, dum omni momento mihi magna beneficia præstas. Sicut ergò nulla hora est vel punctus in omni vita mea, quo tuo beneficio non vtor: sic nullum debet esse momentum, quo te non habeam ante oculos meos in memoria mea. Sed neque hoc habeo, nisi tu dederis mihi, cuius est omne bonum, & omne datum optimum, descendens à patre lu-

Ibidem.

Psal. 85.

Psal. 17.

Deut. 6.

Matt. 22.

Iacó. 1.

minum, apud quem non est trāsmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Non est Rom. 9: volentis, neque currentis, sed tui miserentis, vt diligamus te. Tuum est hoc donum, cuius est omne bonum. Iubes te diligenda quod iubes, & iube quod vis. O ignis qui semper ardes, & nunquā extingueris. O amor qui semper ferues, & nunquā tepescis: accende me, accende, inquam, totum me, vt totus diligam solum te. Minus enim amat te, qui aliquid amat quod non propter te amat. Vt enim totus tibi deseru-rem, omnia quæ fecisti, in meum seruitium tradidisti. Exteriora nempe cuncta pro corpore creasti, ipsum verò corpus pro anima, animam verò pro te, vt tibi soli vacaret.

Verbū paternæ mentis, verusq; Deus, quid pro nostra salute assumpsit, quanti q; hominem ipsum fecerit. Quanto item cum periculo erga tantam eius dignationem cæci & ingrati simus.

CAECITAS III. CAP. 7.

Tertia deinde cæcitas circa beneficia incarnationis dominicæ versatur: Ideoque primū tibi mentis oculus ad sacratissimam Domini Iesu humanitatem dirigendus est, vt animaduertas, quā non videas, quid ipse tibi in humanitate factus sit, & quo pacto tum extra, tum intra te ille se tibi exhibeat. Principiò quidem talis ille ac tantus Dominus, ex sola incomprehensibili stupendaque charitate, non aliquo commodo suo, pro te misero, abiecto, ingrato vermiculo, fieri dignatus est frater, aduocatus, & iudex tuus. Frater tuus, in eo quòd relicta præstantissima natura angelica, excellentissimam diuinitatem suam naturæ coniunxit humanæ: manes verus Deus, factus verus homo: quem fratrem, os, carnemque tuam vocare possis, quod totum angelicæ non est concessum sublimitati. Vnde quanta tibi salus, gratia, gloriaque impensa sit, & olim impendetur, quantaq; tibi pariat bona tantæ diuinæ dignationis dilectionisque erga te profunda meditatio, clara cognitio, perfectā imitatio, vitæque conformatio, nulla mens concipere, nēdum lingua vlla effari posset: cor purū eatenus ea degustare posset, si discussa cæcitate & tepiditate sua, tanti se thesauri capacem redderet, vt præ gaudio & exultatione vix caperet seipsum, modò æquo hæc expenderet

ret libramento: sicut e contra per illorum ignorantiam & cecitate infinitis seipsum miserè priuat bonis, dum à diabolo communi humani generis obcæatore, (qui tantam diuinæ erga nos charitatis dignationem, salutemque nobis paratam, implacabili nobis inuidet odio, ac impedire conatur) per vitia & negligentias suas occæcari, seduci, illaqueari se patitur.

Nemo nanque nouit, sed neque scire quis potest ad plenum, quid boni ad gratiam, quid congruentiæ ad sapientiam, quid decoris ad gloriam, quid commodi ad salutem penes seipsam contineat huius venerandi mysterij inscrutabilis altitudo, quæ latet in incarnatione, conuersatione & passione Saluatoris. Vnde dicit sanctus quidam: Ardorem desiderij sanctorum patrum suspirantium Christi aduentum frequentissimè cogitans, confundor & compungor in meipso. Et nunc vix contineo lachrymas: ita pudet teporis torporisq; miserabilium temporum horum.

Cui nanque nostrum tantum ingerit gaudium gratiæ huius exhibitio, quatum accenderat veteribus sanctis desiderium, pmissio? Quid tu agis o vilis homuncio, qui presentem Dominum agnouisti, qui laboriosam eius redemptionem profluentibus vulneribus recepisti? Quales amoris vices rependis? Quales gratiarum actiones exoluis illi, qui tam dulcissimum atque benignissimū se tibi exhibuit in carne, vt etiam lapides scinderentur in eius passione?

Matt. 27.

Vita & passio Christi,
Radix quarta.

Cant. 8.

¶ Pro quarta igitur diuini amoris radice, sit tibi fidelissimi amatoris tui laboriosa vita, quam plusquam triginta annos pro te in hac valle lachrymarum pertulit in fame & siti, in labore & dolore, in iniurijs & contumelijs multis: atque extrema eius acerbissima passio, charitasq; ardentissima quasi signaculum super cor tuum, & quasi monimētum ante oculos tuos, vt lex Domini sit semper in ore tuo.

Ex frequenti eum & assidua ipsius meditatione, adducetur anima tua in eius amorem & familiaritatem, exemplo diui Bernardi, ita dicentis: Tu quoque, si sapias, imitaberis sponsæ prudentiam, atque myrrhæ tam charum fasciculum, de principali tui pectoris nec ad horam patieris auelli, amara illa quæ propter te pertulit, semper in memoriam reducēs, & assidua meditatione reuoluens, quo possis dicere &

tu: Fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter vbera mea comorabitur. Et ego, fratres, ab ineunte mea conuersione, pro aceruo meritorum, quæ mihi deesse sciebam, hunc mihi fasciculum colligare, & inter vbera mea collocare curauit, collectum ex omnibus amaritudinibus & virtutibus Domini mei. Primum videlicet fasciculum infantilium necessitatū, deinde laborum quos pertulit in prædicando, fatigationum in discurrendo, vigiliarum in orando, tentationum in ieiunando, lachrymarum in compatiendo, insidiarum in colloquendo, postremò periculorum in falsis fratribus, conuiciorum, sputorū, colaphorum, subannationum, exprobrationum, flagellorum, spinarum, clauorū, horumque similibus, quæ in salutem nostri generis, lectione euangelica copiosissimè noscitur pertulisse: vbi sanè inter tot odoriferæ myrrhæ huius ramusculos, minimè putauit prætermittendum, etiam illam myrrham quam in cruce potauit: sed neque illam, qua vnctus est in sepultura: quarum in prima applicat sibi meorum amaritudinem peccatorum, in secunda incorruptionem mei corporis dedicauit.

Matt. 27.

Ioan. 19.

Memoriam suauitatis horum eruicabo quando vixero: in æternum non obliuiscar miserationes istas, quia in ipsis iustificatus sum. Hæc meditari, dixi sapientiæ: in his iustitiæ perfectionem mihi constitui, in his plenitudinem scientiæ, in his diuitias salutis, in his copias meritorum. Ex his mihi interdum potus salutaris amaritudinis, ex his rursum suavis vnctio consolationis. Hæc me erigunt in aduersis, in prosperis deprimunt, & inter læta tristiaq; vitæ presentis, via regia incedendi tutum præbēt vtrobique ducatum, hinc inde mala imminetia propulsando. Hæc mihi conciliant mundi iudicem: Dominum tremendum potestatis, mitem humilemque figurant, dum non solum placabilem, sed & amicabilem repræsentant eum, qui est inaccessibilis principibus terribilibusq; apud reges terre. Propterea hæc mihi in ore frequenter, sicut vos scitis: in corde semper, sicut Deus scit: stylo meo admodum familiaria, sicut apparet. Hæc mea interim sublimior philosophia, scire Iesum, & hunc crucifixum. Gaudet sponsus celestis talibus odoramentis, & cordis thalamum frequenter libenterque ingreditur, quod istiusmodi refertum fructibus

Psal. 144.

Psal. 118.

1. Cor. 13.

bus floribusque respersum inuenerit, vbi suæ vitæ aut passionis gratiam, aut resurrectionis gloriam inspicit sedula cogitatione versari. Credo, sentiet anima facile in se vim amoris posse torpescere, si non talibus iugiter foueatur incentiuus, si non eius præsentiam suspiret in hianter, & in eius memoria requiescat suauiter, crucis interim ignominia gloriando, donec idonea fiat, reuelata facie gloriam Domini speculari. Nimirum proinde in odorem horum vnguentorum spōsa currit alacriter, amat ardentem, & parum sibi amare, sic amata, videtur, etiam si se totā in amore perstrinxerit. Nec immeritò. Quid enim magnum tāto ac tali recōpensatur amor, si puluis exiguus totum ad redamandum se recollegerit, quæ illa maiestas in amore præueniens, tota in opus salutis eius intentā conspicitur? Si igitur in æternum optas regnare cum Christo, vitæ & amorem eius circunfer in arca cordis tui, idq; non quidem cursim ac breuiter attingendo, sed articulatim aliquid ex ea quotidie assumendo, cui cogitationes, orationes, & actus tuos affigas & vnias, in quo delesteris à tumultibus seculi suauiter obdormire, & passiones tuas vincere. Appropinqua ad ipsum pio corde, vt descendenti de sinu patris in vterum virginis, quasi alter testis cum angelo sanctæ conceptionis existas in pura fide, & cōgratulare virgini matri sic propter te fecundatæ. Adesto huius natiuitati & circūcisioni, quasi bonus nutritius cum Ioseph. Vade cum Magis in Bethleem, & adora cum eis paruulū regem. Adiuua cum parentibus portare puerum, & presenta in templum. Noli fugientem in Aegyptum relinquere incomitatum. Comitare cum apostolis pium pastorem, gloriosa miracula facientem. Adesto patienti & morienti cum Maria matre eius & Ioanne, ad compatiendum ei, & quadam pia curiositate intueri & tracta singula vulnera saluatoris tui, propter te sic mortui. Quere resurgētem cum Maria Magdalena, donec merearis inuenire. Admirare in cælum ascendentem, quasi inter discipulos in monte Oliueti existens. Sede cum apostolis in concloui, & absconde te ab exterioribus singulis, vt virtute Spiritus sancti ex alto indui merearis. Et in omnibus his contemplare, ad quæ prouehatur in Christo humilitas carnis, & ad quæ inclinatur altitudo diuinitatis.

¶ Nam secundò idem hic Dei ac virginis filius, non modò frater, sed etiam aduocatus tuus apud patrem fieri dignatus est. Hic mihi expēdas velim, quantum apud patrem huius valeat aduocati gratia, quæ nimirum infinito eum amore complecti certissimum est. Expendas etiam, quantum ab æterno te dilexerit pater, qui talem ac tantum inter se atque te intercessorem aduocatumque constituit, suum videlicet & Mariæ dilectissimū & vnicum filium, qui non modò inter iustissimam patris indignationem & peccata tua pro te medius intercedit, sed etiam mira, incomprehensibilia, profususque immania pro te tormenta perpeffus est, atque ad extremum in mortē turpissimam ceuagnus innocens vtrò sese obtulit, vt aboleret dilueretque errata tua. Sicque non solum aduocatus tibi & intercessor datus est, sed etiam pro te lugens, poenitens, patiens, mortisque indebitam excipiens sententiam, factus est vt fideiusor & satisfactor. Qui ergò tam cæcus, durus, ingratus, amēs ac stolidus permanere potest, vt tam excellentem profususque ineffabilem amorem, non attendas continenter, & rutines cum gratitudine? Cur præ amoris vehementia non liquefcit cor tuum, pro quo hæc omnia perpeffus est, cum tamen cælum terraque, immò & lapides ad compassionem moti sint? Age igitur, dic mente deuota cum sancto quodam: Super omnia te mihi bone IES V reddit amabilem calix quem bibisti, opus redemptionis nostræ, opus sine exemplo, humilitas sine modo, gratia sine merito, donū sine precio. Hoc enim amorem nostrum facile totum vendicat sibi: hoc deuotionem nostram & blandius allicit, & iustus exigit, & stringit arctius, & vehementius afficit. Multum enim in hoc opere laborasti, nec in omni fabrica mundi tantum fatigationis assumpsisti. In illa namque dixisti, & facta sunt: mandasti, & creata sunt. In hoc autem opere sustinuisti in dictis contradictores, in factis obseruatores, in tormentis illufores, & in morte exprobratores. Etsi de nihilo nos fecisti, non tamen de nihilo redemisti: quia triginta tribus annis operatus es salutem nostram in medio terræ. Laborasti sustinens, sustinuisti patiens. Plus igitur mihi contulisti redimendo, quam creando. Nam creando, me mihi dedisti: redimen-

II.

Passio Iesu

1. Ioan. 2.

Esa. 53.

Matt. 27.

Gen. 1.

Psal. 32.

Psal. 73.

Esa. 1.

Iere. 6.

do verò, te dedisti, vbi me mihi reddidisti. Et idè si me totum debeo pro me factò, quid iam addam pro refectò, & refectò hoc modo? Nec enim tam facile sum refectus, quàm factus. Dixisti enim multa, egisti mira, pertulisti nõ solùm dura, sed etiam indigna. Quid igitur gratiarũ actionis, quid retributionis dignæ pro his omnibus tibi retribuam puluis & cinis?

Esa. 5. Quid enim pro me facere debuisti, & non fecisti? cum ab imo pedis vsque ad verticem capitis, te totum in aquas passionum demersisti, vt me totum de illis extraheres: & intrauerunt vsque ad animam tuam, & intrauerunt vsque ad animam tuam, quam in mortem perdidisti, & meam perditam mihi reddidisti, meque triplici debito obligasti. Pro eo nanque, quòd in creatione animam meam mihi dedisti, quam per me perditam, in redemptione mihi reddidisti, me ipsum debeo, & bis debeo. Sed pro eo, quòd me causa tuam animam perdidisti, & milliès milliès mori, grauioraque pro me, si opus fuisset, sustinere paratus fuisti, quid reddam tibi Domine Iesu? Nam etsi milliès milliès animam meam repèdere possem, quid sum ad Deum meum? Reddã tamen, quod possum, totam animam, totamque dilectionem meã, ex toto corde, & ex tota mente & virtute mea.

III. Deinde tertio idem ipse benedictus Dei Mariæque virginis filius, non solùm tibi frater & aduocatus, sed etiam iudex datus est: idque ex infinito amore, & admirabili pietate & misericordia, vt habeas clementem iudicem, & omni ex parte securus sis in omnibus, quæ pro tua possis desiderare salute, quemadmodum ipse testatur: Pater, inquit, omne iudicium dedit filio. Quanquam autem ob multitudinem miserationum suarum, in gratiæ tempore exhibitarum, duris, ingratiss, sceleratis peccatoribus (qui absque contritione, confessione & pœnitentia ad eius venire metuendissimũ tribunal non pertimescunt) iustus haud dubiè, seuerus, & terribilis nimium apparebit, eo quòd tantam eius spontè neglexere gratiam, & spiritui gratiæ contumeliam irrogarunt: iustus tamen & bonæ voluntatis homines, qui toto corde pro virum suarum modulo offensas illius omnes minutas & grandes euitare, gratamque illius exequi studuere voluntatem, in illo metuendo suo iudicio perbenignè, dulciter, amicabili-

terque excipiet, abundeque cõsolabitur. Et licet interim pro effusissima Dei misericordia obsecatis etiam ac induratis peccatoribus (quibus iam antè semel atque iterum testatus sum me ista non cedere, sed solis duntaxat Deum timentibus, & ex corde inquirentibus) maior prestetur diuinæ pietatis misratio, clementiusque cõmoneantur & expectent ab ipso summo iudice, q̄ frater, os & caro eorum sit, vt dum gratiæ tempus agitur, conuertantur ab erratis & vitijs suis, & viuant, quàm vel digni sint, vel vlla ratione mereantur, adeò vt nemo quantlibet insignis peccator, si respicere volet, causam vllam habeat desperandi: tu tamen vt pius atque fidelis filius, tantam erga te Domini Dei spõsi tui beneuolentiam, alta mente, consideratione perspicua, gratoque animo expende, teq; illi vt sponsa fidissima, feruenti desiderio mundam præpara & immaculatam, & eius denique aduentum anhelis præstolare suspirijs, certus quòd qualem te illi præparaueris, talis & tibi appareat, non in animæ duntaxat à corpore discessu, sed etiam in extremo illo examine cunctis adspectantibus creaturis.

Est igitur vigilans, & ad veri adspectum luminis, oculos mentis apertos teneas, vt cum venerit Dominus, inueniat te vigilantem: ne antiquus ille occæcator villo te circũueniat tempore, & in Cimberias suas tenebras per mentis obnubilatione, ignorantiam & negligentiam, pelliciat pertrahatq; vt solet innumerabiles tum seculares, tum religiosos homines, quos suis tenet laqueis irretitos, vt nec Dei beneficia cernant, nec eius (vt par est) minas extimescant, nec charitatem denique illius opere diligant & veritate. Adeoque cum iure censetur perditum, quicquid in ingratum contuleris, toto corde stude illi gratias agere, & amoris vices tantè rependere gratiã, immò si dici liceat, plusquam gratuitam miserationi, quæ tantis beneficijs obruit non modò immeritos, sed & nimium malè meritos & ingratos.

¶ Dic itaque cum cordis iubilo: Quid retribuam Dño pro omnibus quæ retribuit mihi? Nam si centiès milliès me rependerem, qd sum ad Dñm meũ? O dulcissima reconciliatio, ò satisfactio suauissima, ò verè recõciliatio facilis, sed perutilis, quã nobis vita pariter & morte sua cõmunit hic frater, aduocatus & iudex noster, vt potè cui-

Isa. 53. cuius liuore sanati sumus, cuius sanguine redempti, cuius sumus merito reconciliati: adeò vt quacunq; hora homo peccator ingemuerit, omnium peccatorum illius non sit recordaturus amplius, iustus iudex in indulgentissimum transiens patrem. O satisfactio parua, sed non parui pendenda. Nam quàm facilis modò, tam difficilis erit postea. Et sicut nemo modò est qui reconciliari non possit, si velit: ita post paululum, nemo qui possit: quia sicut nunc benignitas apparuit vltra omnem spem & æstimationem, ita similem expectare possimus distractionem. Multus est enim ad ignoscendũ, multus ad vlciscendum. Noli ergò contemnere eius benignitatem & misericordiam, si non vis sentire iustitiam, sed iram, sed indignationem, sed æmulationem, sed furorè. Hinc misericordia sibi priores vendicat, vt si voluerimus, distractio inuenire non possit, in quem desquiat.

¶ Amor DEI in S. Eucharistia nobis exhibitus.

CAPVT 8.

III. IESVS semper tibi p̄sens in Eucharistia.

Amoris ratio quinta.

Hinc iam quarto vide loco & ordine, vt idem Dominus IESVS sese erga te extrinsecus exhibeat, p̄cipuè in venerabili Sacramento. Ex quo, velut ex quinta amoris ratione, vt amor ardètor, deuotio exuberantior, intentiusq; in te gaudium absque intermissione excitetur, grata mente pertracta, quòd idem Dominus Deus tuus sese tibi cum beatissimorum iucunda frequentia spirituum, diũ noctuque in locis sacris presentem exhibet & paratũ, immò & expectantem tete, non minùs verè, quàm in summa arce polorum: ita vt ipsum accedere & alloqui, eiusque longè optatissima p̄sentia, quotiès volueris, frui possis, idq; adeò perfectè, securè, liberè iuxta omne tui cordis votum & desiderium, ac si cæli terræq; creaturarũq; omnium oblitus, tibi soli prouidèdo vacaret, ac placere & obtemperare appeteret. Cuius quidè admirandæ stupendæq; dignationis perspicua & attenta contèplatio, nõ potest non copiosum adferre fructum, & salutem conferre plurimã: sicut ediuersò huius negligentia veritatis, & ea q̄ circa hanc versat, cæcitas nõ potest non maximum inferre detrimentũ. Certè illuminatos Dei amicos, adeò inflammare solet tã inestimabili-

lis dilecti Dei sui dignatio & p̄sentia, vt quidã ex illis, vix ea satiari, vix à sacris potuerint locis auelli: sed eis summa cõ reuerentia ob Dei angelorumq; p̄sentia immorari, seseq; decentissima tum interioris tum exterioris hominis cõpositione illi preparare adnitebant, ita vt quosdã eorũ memoriæ proditũ sit, in diuinæ p̄sentia maiestatis nunq̄ operto fuisse capite, alios nunquam sedisse, aut fessa membra acclinasse parieti. O quantum ex huiusmodi contemplatione amici Dei percipere gaudium, amorem, sanctitatis incrementum: quàm inde ad gratitudinem & omnè bonũ capessendum fuere instructi & adaptati. Nimirum sola hoc nouit experientia, nec scire potest, nisi qui accipit. Neq; omnes penè obsecantũ seculares tũ spirituales homines, q̄ quilibet diũ vanissimis prorsusq; friuolis occupationibus, comestationibus, potationibus, vaniloquijs, lusuibus, ceterisq; peccatis & sensuũ oblectamentis atq; solatijs (quæ omnia vtiq; diabolicè sunt insignia seruitutis) inhæreat, nullo grauantur tædio: si verò diuinis laudibus, rei sacre, orationibus, concionibus, & exercitijs spiritualibus aliquatisper incumbendum sit, languescunt præ inopia spiritus, tristesq; & aridi fiunt, opprimuntur somnolentia, & finem auidi suspirat. An non hoc euidenter diabolicè est illusionis indicium? Nam quid cõplures seculares presbyteros ad diuinã cõtanda seu celebranda inuitet, amor ne Dei, an potius spes lucri, ipsi viderint: Attende tu quis tibi de bona blandiris voluntate, an ne in hac cæcitate tepidorum sequaris numerum, & absque deuotione, sensu, affectione, timore, amore & reuerentia in conspectu Dei tui verseris, instar multorum, qui magno cum tædio cordisque euagatione Deo assistunt, & turpi festinatione ad finem properat: & quasi hoc satis non sit, etiam eos qui deuotè, tractim, & attentè, vti à sanctis patribus institutum & obseruatum est, psallere & orare cupiunt, reprehendunt: cum sint ipsi à diabolo seducti, obsecrati, factique stupidi & insensibiles, vt non aduertant, in cuius assistat p̄sentia: qui si videre possent, quæ illuminati Dei amici vident, tãto cum amore, gaudio & reuerentia locis illis cõtinenter adhererent, vt maior vis ad compellendum eos inde interdum discedere, quàm tepidos ad eò pertrahendũ adhibenda foret.

Planè mirum est, spiritales homines, qui quotidie diuinam ex sacris scripturis illuminationem percipiunt, in præsentia dulcis IESV non deficere præ iubilo & exultatione cordis, ingentiq; dulcedine amoris: cum nullum inuenire sit locum, (cælo duntaxat empyreo excepto) qui homini spirituali aut optatior possit esse, aut utilior ædibus sacris, in quibus corpus Dominicum certissimè conseruatur. Meritò quidem nullam habere requiem deberet anima deuota, donèc ad locum illum, ubi Dei & Mariæ filium presentem inueniret, regrederetur: eundemq; locum, multis licet indè disiuncta milliariis, procul humili cum inclinatione vel salutare deberet, si non daretur accedere. O cæcitatem & insaniam verè diabolicam, quæ tantis bonis priuat ingratos, & infinitis miseris semel excæcatos inuoluit, vt fontem totius gratiæ & salutis, quæ in tanto Sacramento latent, nihil pendant: quorum pericula damnaq; æterna nunquam satis describi, nunquam dignè poterunt deplorari.

V. *Charitatē suā vt quotidie IESVS renouet in Missis.*
 ¶ Hic iam quinto vide loco, quæ licet idē dulcissimus IESVS nunquam non, vt dictum est, sese tibi presentem, obuium, paratum, amicabilem exhibeat in venerabili Sacramento, absq; intermissione sacris contento in locis, hoc tamen exuberantissime illi charitati minimè sufficit, sed insuper ex immensa vereq; stupēda exosculandaq; dignatione quotidie per manus sacerdotum in Ecclesia catholica dignatur in singulis quibusq; sacris siue Missis ab excelssimo cælo cum numerosa angelorum frequentia ad te descendere, p noua in te deuotione, amore & gaudio excitandis, adducens tibi & omnibus diuino illi officio deuotè assistētibus, incomparabilem sacratissimæ vitæ passionisq; suæ thesaurum, quo tuæ paupertati succurre, te suscipere & saluare peroptat, longè quidem maiori cum desiderio, quàm tu te saluari cupias, & ex magnis angustijs liberari: immò quàm vel fidelissima parens charissimum filium suum vnquam susceperit, saluum ve optarit habere & incolumem. Hic iterum nobis deploranda veniunt tum infinita mala & animarū damna, quæ diabolus ex inueterato odio, quo in nos furit, per huius diuinæ charitatis stupendæq; dignationis ignorantiam, cæcitatemq; & ingratitude nostrā nobis irrogat, tum bona innumera & merita vi-

te æternæ à nobis neglecta, quæ ex eorundem clara cognitione nobis accederent: quæ quidē si videremus, & condigna cum gratitudine exciperemus, (quæadmodum sancti Dei amici secere) tanto omnipotentis Dei succederemur, implemur, inebriaremur amore, vt ad quenlibet huiusmodi amabile in Missæ sacrificio descensum ad nos, non solum libenti, sed etiam letissimo animo multa per milliaria properaremur, & præ nimia interne exultationis exuberantia, etiam viribus destitueremur. Ceterum vnū hinc summoperè cauendum est, ne serpens ille pestifer & tortuosus ob vitā sacerdotis diuina peragentis, minus fortasse laudabilem, tibi imponat. Nihil em̄ à bono amplius, nihil à malo minus sacerdotē perficitur: quādo quidem non ex merito celebrātis, sed ex virtute summi sacerdotis inuisibiliter peragitur hoc nostræ salutis mysteriū, quæa seratione ecclesiæ suę presentem exhibet in hoc admirabili Sacramento, qua & voluit & potuit, idq; diebus omnibus vsque ad seculi consummationem. Em̄ uerò ex sola charitate sua nimia & misericordiæ, nostre miserie compatiens, in Missis singulis tanta cum humilitate ad nos descendit, vt nemo illic tam peruersus, nemo tam impius adfit, cui sese non humiliter inclinēt, si tamē homo ipse velit. Tanta etiam cum patientia venit, vt nemo tam inuisus Dei hostis, nemo tā insignis peccator assistat, quē nō & ferat equanimiter, & pœnitere volētē, cūcis remissis erratis, in suā sit gratiā recipere paratus. Quin & tanto cū amore venit, vt nemo illic tā frigidus aut durus adstet, quē nō incendere ac emollire cupiat. Venit & tāta cū liberalitate, vt nullus illic adfit, quāuis pauperrimus, quē non ditare vehemēter aueat. Venit adeo dulcis & sufficiens, vt nemo adsit tā famelicus, quem nō possit & velit abundè reficere ac satiare. Sed & tā cum luce ac claritate venit, vt nemo sit quanlibet cecissimus & maximè obscurus, quem non illuminare appetat. Denique tanta cum sanctitate venit, vt nemo tā legnis, piger & iners sit, quē & à suo nequeat excitare torpore, & superna implere gratia, si tamen ipse pro virili sese accommodare non omittat.

¶ Postremò vide iā sextò, vt nō modò p sua incōprehensibili charitate à summo cælo quotidie ad te descendere dignēt, sed etiā maximo cū desiderio in animā tuā tā indignam

VI. *Ut IESVS in te venire non dedignetur.*

indignam & ingratoram tanta maiestas, tantusq; Dominus solo amore salutis tuæ venire, maioriq; cum beneuolentia ingredi, quàm tu illius aduentum desideres, nō recuset: pulsans nihilo minùs ad ostium mentis, cū præ cæcitate & ignauia propriam salutem negligis, vt se cum vniuersis charismatibus, diuitijs, donis, virtutibus & meritis suis intrōmittere velis, quibus te expurgare, ornare, regere atq; saluare possit. Hæc de causa se nascens dedit tibi fociū, conuescens in eduliū, se moriēs in precium, se regnans dat in præmiū. Panis angelicus fit panis hominum, dat panis cælicus figuris terminum. O res mirabilis: manducat Dominum pauper feruus & humilis. Hic iterum penitens nō habeo, quibus verbis nostram tum cæcitatē, tum ingratitude, Deiq; excellentissimam charitatem & erga nos extremæ sortis vermiculos dignationem complectar, cū reuerā tanta hæc sint, vt nedum humanum omnem, sed etiam angelicum vincant & affectum & intellectum. An non mirū satis videtur, cum tam suauem fidelemq; dominum, immò & sponsum & amicum, Deum & patrem longè piissimum, intra secreta tui admittis peccatoris, præ nimia amoris teneritudine, deuotione & mentis excessu stare te posse super pedes tuos, & nō protinùs concidere & expirare præ ardore, quemadmodum multis Dei amicis contigisse certum exploratumq; habemus? Planè vā atque iterum vā damnable cæcitati & insanix, qua diabolus per plures tenet irretitos, qui ab amore & reuerentia huius excellentissimi Sacramenti sese abalienātes, suam, quam in illo ceu in fonte suo inuenirent, salutē negligunt, infinitis sese priuantes bonis, atque malis obijcientes innumeris.

¶ Quomodo IESVS intra nos seipsum nobis impendat.

CAPVT 9.

VII. **D**ehinc septimo vide loco, vt dulcis IESVS sese tibi intra te exhibeat in anima tua: certumq; habet, tanto cū amore, tamq; ardenti cum desiderio venire eum ad te, femperq; tecum permanere, in te commorari, teq; regere ac tueri vellet, vt nunquam sponsus vllus erga gratissimam licet sponsam, neque pater aut mater erga vnicum pignus suum tāto flagrant amore. Enimuerò omnem hoc huma-

ne excedit captum intelligentiæ. Experimentum ergo à lœtifero ignauitæ somno, excutere de puluere labentium rerū, diabolicè resiste cæcitati, surge & illumina- *Isaia 60a* re: quia venit ad te & in te lumen tuum, & gloria Domini super te orta est. Audi prophetam dicentem: Omnes sitientes veni- *Isaia 55a* te ad aquas: & qui non habetis argentum, properate, & emite gratis vinum amoris & lac dulcedinis. Quærite Dominū, dum inueniri potest: inuocate eū, dū propè est.

¶ Hic iam loco octauo & illud vide, vt *VIII.* ex eodem amore te indefinenter consolari & adiuuare appetat, innumeraq; in *Beneficia* te cumulet beneficia: quorum heu maximam partem præ cæcitate cordis non *quæ nō operetur Christus in anima.* vides, atq; idè nec gratias agis, tametsi nullum sit momentum, quo tibi cesset benefacere, vt & in præcedētibus iam ex parte dictum est. At nihilo minùs vt hæc appetiūs intelligas, noueris Dominum IESVM erga pœnitentes peccatores haud secus amore vulneratum esse, atq; matrem erga charissimum filium suum, perditū aliquandiu, sed recuperatum, cum eum misera putaret morte perimendum. Noueris etiam pœnitentes illos, qui per correctoris vitæ studium cum vitijs colluctantur, in virtutibus ad Deum proficiscuntur, ac nihilo secus tum à vitijs proprijs, tum à creaturis, varijs multisq; modis impediuntur, eundem Dominum IESVM cordibus amicorum suorum commédare & imprimere, vt illi suis eis precibus, quod proprijs non poterant viribus, à Deo obtineāt, impetrent, promereant. Illos verò, qui per cōtinuam introuersionem meditationemq; cordis, sub cruce IESV stant cū tristissima illius genitrice semperq; virgine maria, IESVS ipse suo sacratissimo *Ioan. 19a* primit cordi, in suo cōfirmat amore, suo purificat sanguine, è suę diuinitatis faciet potare fonte, & in regno paterno gloriosam illis beatamq; construet mansionē. Cæterum qui ob Christū reliquere omnia, hi instar vernantissimi veris florent coram eo. Illis autē, qui in peccatis viuunt, sceleribusq; suis, à quibus abstinere nō lunt, Deum gloriæ noctū diuq; offendūt, idem ipse piissimus IESVS nihilo minùs adesse dignatur, eosq; à tartareo spiritu continenter defendere, donèc eum criminibus suis velut pedibus conculcauerint. Atque tum demum recedit ab eis, sed tam inuitus, vt si ipsis hoc cernere liceret, *tam*

tam benignissimo Deo saltem compaterentur. Hanc verò ineffabilem misericordiã omnibus offert indiscriminatim, quãdiũ gratiã tempus agitur: in quo quidem nullus viator bonus gloriã magnitudinem, nec vllus iniquus pœnã potest capere grauitatẽ, quas iustus ille iudex post huius vitæ curriculum dabit vnicuiq; pro meritis & actibus singulorum.

Apoc. 21.

IX. ¶ Nono deniquẽ ordine attende, quòd Vt iesus Dominus & creator tuus longè piissimus, tecum perpetuò permanere, tibiq; prodesse vehementer desiderat, idq; optimo, excellentissimo & utilissimo modo, quo id ipse optare queas: quòq; amorẽ suũ fidelissimum nunquam à te subducit, neque nimia tua licet prouocatus ingratitude à te recedit, nisi fortè, quod absit, in capitalis vitij prolubare consensum, atq; ita quasi violenter eum à te reijcias. At qui nec sic patienter te expectare desinit, nec statim crudelissimo hosti salutis tuã diabolò te ad supplicium, vt dignus es, pertrahendi tribuit facultatem, nolens videlicet mortem peccatoris, immò potiùs volens, vt conuertatur & viuat. Cuius nimirum pietatem ineffabilem sanctus quidã DEI amicus, minimè cæcus, sed benè videns, admirans, ait: Quàm dulciter Domine IESV cum hominibus conuersatus es, quàm abundanter multa & magna bona hominibus largitus es, quàm fortiter tam indigna, tam aspera & dura pro hominibus perpeffus es, dura verba, duriora verbera, durissima mortis supplicia. O duri, & indurati, & obdurati filij Adam, quos non emollit tanta benignitas, tanta flamma, tam ingens ardor amoris, tam vehemens amator, qui pro tam vilibus sarcinulis tam preciosas margaritas expendit. O bone IESV, quid tibi & mortis? Nos debuimus, & tu soluis: nos peccauimus, & tu tollis peccata: opus sine exemplo, gratia sine merito, charitas sine modo. Agnosce ò homo, quòd nihil æquẽ ad amorem illius inflammat, sicut beneficiorum ipsius immensa donatio. Ex hoc etenim, quòd ipsum tam liberalem cogitas, ad largiendum nõ solum sua, sed etiam seipsum secundum omnem affectum & modũ, ipsum te nimium diligere cogitabis. Nihil autẽ ad amorem reciprocum tantum excitat, sicut amari. Quòd si diligis te, qui te destruxisti, quò non diligis eum, qui te redemit? Considera quanta fuerit erga te

Ezec. 18.

dilectio DEI, quòd vellet DEVM hominem, & hominem DEVM quodammodo fieri, & sic te post lapsum quærere, & post offensam plũs quàm prius exaltare. Nunquid exaltationem culpa meruit? Certè non. Sed ne ab eo ampliùs fugeremus, naturam nostrã inseparabiliter sibi vnire voluit. Si ergò qui nihil sumus, immò qui mali sumus, intantum diligit, cur eum qui summè bonus est, non diligitur, cum nihil in suo beneficio quæsierit, nisi vt nos amore suũ inebriaret, ac si nos amoris vinculo inseparabiliter colligaret, beatificaretq; æternaliter? Hęc & alia innumera amoris indicia, quę tibi summus omnipotensq; creator, & fidelissimus amator tuus, prę multis alijs nedum hominibus, quos in tenebris reliquit, sed etiam angelis, tibi exhibuit & exhibere non cessat, attentione perpetua, dispulsa diabolica cęcitate, perpende, illi toto corde gratias agere, ipsum redamare, illius sequi vestigia, teq; cunctaq; vnde cunquẽ accidentia, in eius referre laudem & consumere, illiq; in omni castitate, sobrietate, humilitate, paupertate, patientia, & alijs virtutibus fideliter deseruire, ac vicem qualemcunq; reddere adnitens pro virili. Enimuerò si cuncta hęc recto perpendas iudicio, non solum nihil condignum tanto illius amori te reddere existimabis: sed etiam præ stuporis & amoris vehementia totus amore saucius, & velut ebrius, à te ipso & creaturis omnibus deficiet, vt iam nihil aliud vel cogitare possis vel loqui, quàm ipsum dulcissimum DEVM amatorem ac redemptorem tuum, eiusq; erga te amorem prorsus infinitum, dignatiõem admirabilem, & gratiam super gratiam. O execranda cęcitas, quàm scedemiferis imponis mortalib; quos paterna exouis hæreditate sua, & ad tenebras mittis exteriores, nullo vnquam tempore finiendas.

¶ *Vt anima in suam redire debeat originem.*

CAPVT IO.

Postremò ad inflammadũ mentis affectum in DEVM, velut pro sexta amoris radice, multum profuerit consideratio castæ dilectionis ipsius sponsæ erga dulcissimum sponsum suum, hoc est, verbum æternum, DEI filium benedictum, qui

CAECITAS III. CAPVT IO.

qui est naturalis animæ locus, sedes & vita, ad quem iuxta superiores vires suas, in spiritu semper tedit sursum, velut in principium siue centrum suũ, in quo solo veram inuenit quietem. Carnales nanq; delicia, & quæcunq; infra creatorẽ sunt, animam ceu in carcere captiuã detinent, in quibus nullam vnquam veram potest obtinere pacem, tamen creaturã, modò illis rectè vt nouerit, viam quandam illi indicent ad creatorem. Siquidem ab omni æternitate anima secundum ideam in verbo, hoc est, in Deo icreata fuit. Deindè cũ à creatore ad illius imaginem & similitudinem præclare condita est, mansit ei nihilo minùs Deus vnitus, adestq; præfens in ipsa interiori essentia seu centro cuiusuis animæ, idq; tam in malis quàm bonis hominibus: quos omnes indiscriminatim sua infinita maiestate circumdat, penetrat, atque in esse conseruat: ex quo velut ex sua præclarissima origine omnes equè promanarunt, in quo & secundum ideas permanent. Non enim longè est ab vnoquoque nostrũ: quãdoquidem in ipso viuimus, mouemur & sumus: aded vt nihil iam restet, nisi vt anima in Dei sponsam electa, & mirabiliter redempta, ignitis desiderijs anhelisque suspirijs iugiter sitiãt & ardeat verbum æternum, suum videlicet sponsum suscipere & amplecti intra se, in eoq; permanere, in præfenti quidẽ seculo per gratiam, & in futuro per gloriam: fiatq; inter sponsum & sponsam intima quædã per amorem castissimum vnio coniunctioque. Ipse nanque amor ex natura sua mutuum poscit inhabitationem & intimam vnionẽ, qua dilectus alter alteri insit, ad quam adspirabat propheta sanctus, cum diceret: Vtinã dirumperes cęlos, & descenderes: De qua scribit D. Ioannes: Deus charitas est: & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. Habuit autem anima iuxta ideam, in verbo tres præclaras proprietates, videlicet verã eandemque cum Deo subsistentiam, suauitatem, & operationem. Nam ipso Augustino teste, hoc diuinæ simplicitati proprium est, vt quicquid in Deo est, deus sit: ne accidens ponamus in deo. Ob hanc ergò subsistentiam anima secundum ideã in deo degustat diuinam suauitatem in suo fonte simul cũ verbo ipso: cũ eodemq; & in eodẽ existens, teste Anselmo, creauit cælũ & terrã: cui accomodari potest illud Prou-

Idea animæ in Deo

Act. 17.

Amor vnio

Isaie 64.

I. Ioan. 4.

verbiorum: Delectabar per singulos dies ludens cum eo omni tempore. Quandò preparabat cęlos, aderã, cũ eo cõponens omnia. Iuxta has igit tres insignes proprietates, quas anima naturaliter habet i Deo, triplici equè desiderio feruenter & indefinèter cõtendere & suspirare debet ad Deũ, quo eadẽ puritate, qua ex ipso profluit & condita est, redire possit in ipsam suam originem, id est, verbũ eternũ: idq; nihilo minùs per veram charitatis vnionem intra sese recipere, cõplecti & possidere, ita vt ipsa anima perpetuò vnita maneat in Deo, & Deus vicissim in ea: idque per fidem firmam & ardentẽ charitatem. Trium horum desideriorum primum, est vnionis amorosę: secundum, degustationis dulcedinis diuinæ: tertium, operationis deificę. Primum, cor amore vulnerat: I. secundum, amore reddit languidum: tertium, cor scindit & dirumpit. Primũ desideriu, videlicet vnionis, surgit in anima ex cõsideratiõẽ pristinẽ perfectionis suæ in verbo eterno. Et quãuis anima iã creata, nequaquam in essentia vniri possit cũ verbo eterno, eidem tamen iungi potest & vniri per amorem, quo amans vnũ efficitur cũ dilecto: sicut Dominus IESVS patrem pro nobis precatus est, dicens: Rogo pater, vt omnes vnum sint, sicut & tu pater in me, & ego in te, vt & ipsi in nobis vnum sint, videlicet per gratiam & gloriam, non autem per substantiã. Porro eiusmodi amorosę vnionis desiderium aded nonnunquam cõualescit in anima, vt cor illius vulneret, & ceu iaculo quodam cõfigat, quod omnem mox quarũlibet rerum aliarum fugat amorem, solumq; dilectum tam validè ad intima cordis pertrahit, vt ipse solus tandem toto corde ametur, iuxta illud: Dilectus meus mihi, & ego illi. Hoc aut dulcissimũ amoris vulnẽ, intrinsecus à Deo curari oportet, neq; enim vllum ei humanũ externũve solatiũ mederi potest, ab sente dilecto. Sic vulneratũ erat cor illius, qui ait: Sagittaueras tu cor meum charitate tua. Atqui animã sic vulnerari à verbo eterno nihil mirũ est, cum & ipsum verbum ab anima vulneratũ sit, vt idem dicit per prophetam quendã suũ: In charitate ppetua dilexi te. Et alibi: Vulnerasti cor meũ soror mea spõsa. Secundũ est desideriu degustatiõis dulcedinis diuinę. Quãuis em animẽ dũ hãc mortalẽ degit vitã, neutiq; def pleno ore de diuinę suauitatis

Triplex desideriu anime ad Deum.

Desideriu vniois anime vulnerat.

Ioan. 17.

Cant. 4.

Augustin.

Iere. 31.

Cant. 4.

II.

Desideriu degustationis suauitatis

uitatis potare mellitissimo fonte, desiderat tamen & suspirat eò peruenire in eter na futuræ vitæ beatitudine, sicut dicit ani ma sancta in Psalmo: Sitiuit anima mea ad DEVM fontem viuum. Et in hac fer uentis desiderij siti datur interim animæ vel guttula quædam illius dulcedinis im mense, in qua utcūque eam degustat, cui usque gustus creata omnia vertit ei in nau seam & tormentum: quia gustato spiritu, desipit omnis caro. Cor nanque languen tis animæ post exceptum amoris vulnus, instar egroti alicuius (cui cibus omnis quâ uis suauissim⁹ inspidus est) aded fit amo re languidum, vt nesciat cogitare quic quam vel appetere præter dilectum suum, ita vt nec ad momentum sui ab eo possit desiderij oculum auertere, exemplo Ma riæ Magdalenæ, quæ à monumento non recedebat, nec vllum admittebat solatiū.

III. Tercium est desiderij operationis dei ficq. Hoc nāque desiderio vsque ad eò cor dilatatur & expanditur, vt à seipso defi ciat, & nihil penitus operetur, iuxta illud Psal. 76. Psalms: Memor fui Dei, & delectatus sum: & defecit in me spiritus meus. Et hoc de siderium dicitur cor scindens siue dirum pens: & in tali diruptione ac defectione cordis cuncta sua opera DEVS in anima operatur, sicut scriptum est: Omnia ope ra nostra operatus es in nobis: & pater æternus gignit verbum suum sibi con sempiternum in ea. fitque eiusmodi ho mo DEI, filius per gratiam, quem admo dum verbum, quod in ipso gignitur, est filius dei per naturam. Cur ergò miser ho mo per multa vagaris? Ama vnum bonū, in quo sunt omnia, & sufficit tibi. Si dele ctaris pulchritudine, fulgebunt iusti sic ut sol. Si velocitate & fortitudine, erunt similes angelis Dei. Si longa & incolumi vita, ibi est sana æternitas, & æterna sani tas. Si saturitate, saturabuntur cum appa ruerit gloria Domini. Si sapiētia, ibi Chri stus DEI sapientia seipsum eis ostendet. Si amicitia, diliget Deum plūs quàm se ipsos, & Deus illos plūs quàm illi seip sos. Perpetuò eapropter desiderio conare vi amoris ad summum pertingere bonum, in quo sunt omnia bona.

¶ Nobilitatem, præstantiam, dignitatē, pul chritudinē, bonitatem, sanctitatem, amabilita tem sacratissimam genitricis Dei, semperq; vir ginis Mariæ, non sine graui damno ab homini bus negligi.

Ioan. 20.

Desiderij
operatiois
cor scidit.

Isaie 26.

Matt. 13.

Lucæ 20.

Psal. 16.

T debito ordine pro uinciam hanc, quæ Deo fauete suscepimus, per sequamur, post cæcitas tres superiores, quas circa diuinam essentia & humanam filij dei na turam potissimè versari manifestum est, superest nunc aliquid de sacratissimæ vir ginis Mariæ dignæ genitricis dei laudibus proferre in medium: quamque periculo sè ea in re vel cecutiant homines, vel er rent, aliquot rationibus, quātum quidem Dominus dederit, liquidò demonstrare. Cæcitas ergò, quæ suo ordine quarta seq tur, non alia est, quàm ignoratio inæsti mabilis pulchritudinis, bonitatis, & ama bilitatis gloriosissimæ semperque virgi nis Mariæ. Et primò quidem de pulchri tudine eius id habendum est pro comper to, eam ab initio & ante secula præ cæte ris creaturis omnibus à Deo electam atq; dilectam, vt esset mater Dei, regina celo rum, porta paradisi, Domina mundi, ma ter gratiæ, mater misericordiæ: nec non à summo artifice tēpore p̄stituto longè no bilissimā, dignissimā, speciosissimam esse creatā, ab omniq; peccato & macula, tam originali quàm actuali, præseruatam, vti hoc decebat eam, quæ mater esset vnige niti filij Dei: idque aded, vt ipse superfan ctissimus Spiritus sanctus, in quem nulla cadit admiratio, eius pulchritudinem, do norumque & virtutum atque charisma tum omnium splendorem, (quibus miri ficè decorata refulget) per suos electos angelos & homines admiretur, dicens in Cant. 4. Canticorum volumine: Quam pulchra es amica mea, quam pulchra es. Item que: To ta pulchra es amica mea, & macula nō est in te. Enimuerò DEVS gloriæ, quem mi rabilem in sanctis suis propheta dicit, se se mirificissimum ostendit in amabilissi ma longeq; charissima genitrice sua, cui similem nunquam fecit, neque facturus est creaturam dignitate, pulchritudine, nobilitate, & omni maiestate & gloria. Tanta nanque puritate, sanctitate, perfe ctione nitet & emicat, vt omni sit angeli ca puritate longè superior, nec vlla maior sub Deo puritas queat intelligi, quā deus per suam omnipotentiam, sapientiam & bonitatē, tam in conceptione, quàm omni illius vita, morte & glorificatione, vltra

Pulchritudo
matris
Dei.

Cant. 4.

Psal. 67.

com.

communem naturæ modum, humanamq; conditionem insigni cum miraculo præ seruauit, dignam fecit & sublimauit, vt nec leuissimam quidē illius vnquam pec cati cōtraxerit labem, vti hoc diuinæ erat congruum maiestati, quæ ex ipsa carnem sumere dignata est. Et quanquā nō de fuerint, qui hac in parte non satis illumi nati diuinitus, conceptionis eius purita tem vocarent in dubium, eam tamen san cta Romana eademque catholica Eccle sia, quæ errare non potest, hoc ipso quòd festum Conceptionis illius solenniter ce lebrandum colēdumque assumpsit, haud obscurè adstruit & affirmat. Neque enim id ageret vllō modo, nisi conceptionem tantæ virginis & matris Dei, omnis fuisse contagionis expertem, immò & sanctam, pro certo exploratōque haberet. Profana nanque festa non nouit Ecclesia. Tota ergò pulchra est & deificata virgo Maria in corpore, naturaliq; complexione, & sen sibus suis sanctissimis: tota itidem specio sa & in Deū trāsformata in anima, in me moria, intellectu & voluntate, cunctisque animæ viribus & affectibus, idque aded, vt maior pulchritudo, felicitas, perfectio, & ornatus à nulla creatura intelligi, immò nec desiderari queat. Vndè & de ipsa S. da uid pater illius, iubilans canit: Adstitit regi na à dextris tuis in vestitu deaurato, cir cundata varietate. Neque id mirum, quan do in ea velut in Sole Deus posuit taber naculum suum, & ipse tanquā sponsus procedens de thalamo suo. Ipsa planè est mulier illa amicta Sōle, & luna sub pedi bus eius, & in sanctissimo capite eius co rona stellarum duodecim: quæ progredi tur quasi aurora cōsurgens, pulchra vt lu na, electa vt Sol, terribilis vt castrorū aci cob orta, cuius radius vniuersum orbē il luminat, Maria scilicet mater Dei & iudi cis nostri, quæ & ipsa ascendens in altū, dedit dabitque semper dona hominibus. Siquidē nec facultas ei deesse potest, nec voluntas. Regina cælorum est, misericors est, mater vnigeniti filij Dei est. Nihil em sic potest potestatis eius seu pietatis ma gnitudinem cōmendare, nisi fortè aut nō creditur Dei filius honorare matrem, aut dubitare quis potest omninò in affectum charitatis transisse Mariæ viscera, in qbus ipsa, quæ Deus est, charitas nouem men sibus corporaliter requieuit.

Psal. 44.

Psal. 18.

Apoē. 12.

Cant. 6.

Numc. 24.

Bernard⁹.

Psal. 67.

Ioan. 4.

¶ Secūdo huius dulcissimæ virginis ma tris bonitas, pietas, amabilitas, misericor dia, fidelitas, amicitia, gratiositas, dulce do, benignitas, & charitas erga DEVM & homines, tam incompræhensibiliter in effabiliterque multæ, magnæ & perfectæ sunt, vt nulla eas mens creata ad plenum possit capere. In maiestate nanque & po testate, in sapientia & claritate, in bonita te & dilectione, & in cunctis denique cha rismatibus, donis, perfectionibus, excel lentijs super omnes creaturas, benedicto filio suo IESV Christo quàm similima & proxima est, vt tā execrabilem orbis pec catorem nō habeat, quem ipsa abomine tur, quemq; dilectissimo filio suo, modò suam precetur opem, non possit, sciat, & velit reconciliare. Eius nanq; erga pecca tores charitas, dignatio, misericordia, at que compassio tam exuberās, tamq; per fecta est, vt quandiu gratiæ tempus agit, non possit misericordissimos oculos suos à miseris ac pœnitentibus ipsam inuocan tibus hominibus auertere, nec cessare pro illis continuas fundere preces vnigenito suo, donèc hunc eisdem, vt mater verè fi dissima, plenè perfecteque sentiat recon ciliatum. Ab hoc vero pietatis officio nec ea quæ excellentissima gloria, qua nūc in dextris filij residet coronata, vlla ex parte eam impedire potest: vti nec filius eius ob præcellissimam dignitatem & gloriam suam, secundum humanitatem cessat in terpellare pro nobis, donèc veniam obti neamus & gratiā tēpore opportuno, mo dò nos ipsi gratiam vocantem exquirere velimus, partamque custodire.

¶ Nunc igitur diabolica cæcitate dispul sa, mentis aperito oculos, & vide vt mali gnus ille & teter spiritus, ab amore & de uotione erga matrē misericordiæ, te auo care nititur, quādo quidem benè illi con stat, suum ab ipsa contritum esse, cōteri q; caput pestiferum, nec vnquam perire pos se, qui deuotè ac perseueranter illam colunt & inuocant: simulque gratias age fi delissimo patri cælesti, q non modò apud se aduocatum tibi & intercessorem dedis vnigenitum filium suum, sed etiam eius dem vnici sui parentem longè pijs simam, & tuam voluit esse matrem, & aduocatā, immò & cōciliatricē apud filiū, vt mater quidē filio peccus ostendat & vbera, fili us verò patri latus & vulnera, nec vllus ibi sit repulsæ locus, vbi tot & tanta exhiben tur

II. misericor dia erga nos huius matris.

Rom. 8.

Gen. 3.

PPP tur

tur indicia charitatis. Quibus utique nihil pater negare potest pro sua reuerētia. Itaque, quod feruētissimus quidā huius tate virginis amator ait, in omni necessitate tua ad hanc splendidam maris stellam oculos attolle. Mariā inuoca, & non desperabis: Mariā sequere, & nō errabis. Ipsa te tenēte, nō corrues: ipsa te protegente, nō deficiēs: ipsa te ducente, peruenies. O superdulcis & benedicta mater misericordig, solus ille sileat misericordiā tuam, si quis te inuocatam in necessitatibus suis, sibi meminerit defuisse. Nos quidem seruuli tui, ceteris in virtutibus tuis cōgaude mus tibi, sed in hac potius nobis ipsi. Laudam⁹ virginitatem, humilitatē miramur: sed misericordiam amplectimur chariūs, recordamur sēpiūs, crebriūs inuocamus. Foues enim, nec deseris miserum, quousquē tremendo iudici cum noueris reconciliatum. O magna, o pia, o multū amabilis maria, tu nec nominari quidē potes, quā accendas, nec cogitari quā recrees affectus diligentium te. Tu nunquā sine dulcedine tibi diuinitūs insita pię memorię ingredi deris portas. ¶ Tertiō dehinc (quod ad amabilitatem & dulcedinē eius iam in regno sublimatę attinet) vide, nō satis fuisse pijsimo redemptori tuo, eiusq; amori incōparabili, quā perenniter felicem atque beatum ex clara diuinitatis suę contemplatione fruitioneque te facturum est, sed etiā supra omnes beatorum spirituum ordines, præclarissimā humanitatis suę gloriā, & admirabilem benedictę matris suę pulchritudinem, perpetuō conspiciēdas in cælestibus tibi preparauit. Quæ nimirum speciosissima splendidissimaq; virgo mater ineffabili cum dulcedine, beneuolentia, familiaritate, gaudio, amicitia, humilitate, charitate erga omnes & singulos filij sui suosq; cultores, seruos & amicos sese exhibet, immō multo maiori, quā mens vlla in hac vita vel cōcipere vel sperare queat, ut potē verā germanaq; soror nostra, & longē fidissima parēs. Quod quidem etiā in hoc exilio partim probare licet, ubi se supra modū miseris, indignis, immūdis peccatoribus ipsam deuotē inuocātibus, piā, dulcē, benignā, misericordem exhibet. Nequāta miseris mortalibus impedimēta & dāna pariūt tantę pietatis & misericordię, quā per matrē gratię peccatoribus offerē, ignoratio, negligētia & ingratitude: quātāq; ediuersō ex earū lym-

III.
Maria vt
letificet
oēs bea-
tos i celo.

peida contemplatione nascere dilectio, deuotio, letitia & gratia: nimirū solus hoc ille, qui accipit, nouit, quā videlicet dignāter, benignē, dulciter, & amicē sese habeat virgo hæc beata & mūdi dñā, erga filij sui, suosq; deuotos amatores, pœnitentesq; & humiles peccatores. Quicunq; igitur vitę probationem ingressus es, agē accede per deuotā mentis contemplationē, gloriosissimā virginem mariā matrē Dei: Quia per ipsam (vt inq̄ quidā) & in ipsa, & cum ipsa, & ab ipsa habet mūdus & habiturus est omne bonum, putā benedictū filium eius Dominum nostrū IESVM Christum, qui est omne bonum, & summū bonum, sine quo nihil est bonū. Inuenta itaque virgine Maria, inuenitur omne bonū. Ipsa nanq; diligentes se, diligit: immō sibi seruientibus seruit. Ipsa donis & charismatibus satis abundē ditat & extruit seruos suos, vt benedicti filij sui & spiritus sancti digna fiant habitatio. Ipsa preces & sacrificia seruorum suorū, maximē quā sibi exhibent, representat in cōspectu diuinę maiestatis: cū sit aduocata nostra apud filium, vū hīc apud patrem: immō apud patrem & filium & spiritum sanctum procurat negocia & petitiones nostras. Et sæpē quos iustitia filij iure damnare poterat, matris misericordia liberantur: quemadmodū thesaurus ipsa est Domini, & thesaurus gratiarum ipsius. Sed & donis spiritalibus copiosissimē ditat seruientes sibi, eosdemq; potentissimē protegit à triplici aduersario, putā mundo, carne, diabolo: quia salus nostra in manu illius est. Post filium suū nomina est vniuersę creature, & in futuro seculo gloriosos efficit sibi famulantes, quotquot eam modō honorauerint. Eapropter iuxta consilium cuiusdam deuotissimi cultoris illius, Mariam semper cogita, Mariā inuoca: nō recedat ab ore, nō recedat à corde. Et vt impetres eius orationis suffragium, non deseras cōuersationis exemplum. Ceteri em̄ sancti iure quodā patrociniij, sibi specialiter cōmissis plūs possunt prodesse in curia altissimi, quā alienis. Beatissima verō nomina nostra semper virgo Maria, sicut est omnium regina, sic & omniū patrona & aduocata: & cura est illi de omnibus. Longē enim positos, illuminat & trahit radijs misericordię suę: sibi, p̄p̄inuos per specialem deuotionem, consolationis suauitate: presentes sibi in patria, excellen-

Psal. 18. cellentia glorię. Atque ita non est, qui se abscondat à calore, id est, charitate illius.

¶ Angelorum sanctorum dignitas quanta: eorū erga nos quā officiosus famulatus, quāq; nos charitate dignentur, & quā permiciose ad tam sublimes creaturas attendendas plerique cæcutiant.

Caecitas V. CAPVT 12.

Quinta cæcitas est ignoratio tū dignitatis, tum obsequij & dilectionis erga nos sanctorum angelorū. Principiō quidem de dignitate id est certissimum, mirum in modum splendidos, speciosos, nobiles, gloriosos, atque dignos ab altissimo, æterno, immenso totius nobilitatis fonte DEO, ad imaginem & similitudinem summę adorandęq; Trinitatis, (vt & de animabus hominum antē dictū est, quibus hæc cum angelis imago communis est) excellenter præclarissimeque esse creatos: atque hanc imaginem in Lucifero demōnibusque & hominibus per peccata deformatam, integram eos inuolatamque seruasse. Et idē dignitatē, cum animæ sanctę ex vnione diuinitatis cum humanitate in Domino nostro IESV Christo, præ angelis maiorem habent, hæc angeli præ hominibus, ex sua innocentia & inconcussa stabilitate splendidiorem obtinent: quorum certē præcellā naturę dignitas & præstantia, omni humano intellectu multis modis superior est.

¶ Secundō vidē, obsecro, o homo rationis particeps, vt hi præclarissimi filij & amici DEI, dignissimiq; cælestis palatij principes, ex immodica prorsusque stupenda tum DEI tum sua charitate, tibi ad seruiendum subiecti sunt, teque tanto studio, cura & prouidentia custodiūt, seseque tibi impendūt, vt nulla mens id plenē capiat, neque vlla vnquam mater erga vnice dilectum filium suum regendū, custodiendum, tuendumque ita vigilauerit, vt hi beatissimi spiritus tuę inuigilant salutis. Idque præcipue angelus proprius, tuę speciatim custodię deputatus à Deo, nocte ac die, omni loco & tempore, in cunctis causis & necessitatibus tuis, cōtra tentationes omnes & insidias hostiū tuorum visibilibus & maximē inuisibilibus, tantum cum fidelitate assiduitateq; circa te exequitur, vt ne ad momentum quidem vnquam à te recedat, immō nec deserere te

possit, aut suos à te oculos auertere. Itā nimirum impendiō tibi necessarium est, cū in medio verseris innumerabilium hostium tuorum, quos nec videre queas, quæ absque cedere, odio acerrimo te persequuntur, adeō vt nec ad punctum temporis ab illorū furore in hac durares vita, nisi eos arceret angelus tuus. Aperi eapropter oculos tuos, & grata mente expende, quā inestimabili charitate cælestis pater tuus pro te sollicitus est, quantoque te honore tam extremum vermiculum dignatus est, vt te tam fidelibus & dignis amicis suis, quæ summa cura & diligentia tibi famulatur, commendaret in omnibus vjs tuis custodiendum. Sunt enim omnes administratorij spiritus, in ministeriū missi propter eos, qui hereditatem capiunt salutis.

¶ Tertiō id pro certo habeas atque indubitato, quod dilectio angelorū ad homines, & angeli tui proprii erga te, tā incomprehensibiliter magna, feruens, intensa est, vt omnem humanam longē vincat dilectionem: nec vnquam vlla, quāuis indulgentissima, mater tantum erga vnicum suum gessit amorem, quantum erga te habet angelus tuus proprius. Cū em̄ cælestes illi beatiq; spiritus clarē videāt & cognoscant, quā immenso, admirabili, ardentissimoque amore & tuus & ipsorū te Dominus prosequatur, hinc etiam & ipsi tanto te amore complectuntur & dignatione, vt à nullo id dignē queat exprimi. Hacque de causa amicissimē, dulcissimē, ac fidelissimē seruit tibi angelus tuus; omni in loco, tempore, causa & periculo; nocte ac die tuī moderationi, gubernationi, protectionique inuigilans, & tecum de loco ad locum proficiscens, nec deserens te vnquam vel ad momentum. Hinc tibi semper optima, tutissima, & felicissima quæque suadet & inspirat, tuis profectibus & bonis studijs mirum in modum gratulatur, vitijs verō & incommōdis vehementer affligitur, quæcunque tibi salutaria sunt in isto futuroque seculo, summo cum desiderio tibi cupit, præcat, exoptat, orationes tuas bonaque opera Deo offert, & denique pro salute tua fidissimus perpetuusque apud Deum precator assistit. Omni igitur mentis cæcitate discussa, profligataque ingratitude, interiores aperito oculos, tantaq; erga te diuini documenta amoris animo benē grato reuolue, nec non omni in loco & tempore;

PPP 2 no-

noctūq; diuq; stans atq; sedens, ambulans & iacens, Deo & angelis eius reuerentiam exhibe, à cunctisq; vitijs & peccatis, quibus eorū possis oculos offendere, diligenter abstineto. O si hæc tria iam dicta rectè videres, iustoq; iudicio perpenderes: nimirum perquam sollicitè, religiose, verècundè, sobriè, castè, deuotè, amabiliter & perfectè semper & vbiq; vt dignum est, te gereres, multoque studio absque intermissione benè gratus esse, fatisque complacere adnitereris tam gloriosis beatisq; spiritibus, & maximè angelo custodi tuo, in omni opere, causa & cōuersatione tua. Multa quoque cum alacritate ad sacra festinans loca, vtpotè in quibus cū domino suo ac nostro IESV Christo, eiusque sacramentis frequentes admodum, grādīq; numero presentes semper haud dubiè inueniuntur. Certè quàm egrè permitteres diuelli te à tam præclara, dulci & amabili societate angelorum, in sacris locis p̄sentium, etiam si Dominus & rex ipse angelorum in suo sacramento p̄sens non adesset. O quàm cæci, insensibiles, & ingrati sunt omnes, quātunūc etiam religiosi in exercitijs suis videri velint, qui talibus in locis non solum absque deuotione, gaudio & amore, sed etiam cum tædio & acedia p̄sentes adsunt. Quorum tamē numerus, excecante corda miserorū diabolo, plerisq; in locis (proh pudor atque dolor) tam ingens est, vt neq; describi, neq; deplorari satis queat. Mirum certè est, modò ad eorū illorum gregem non pertineas, ista te scientem atq; videntem, vnaquã cōtristari, angī, desperare, & vel pusillanīmē fieri, vel ab acedia superari posse.

¶ Amici Dei vt sese habuerint in suis operibus, & ad tempus, & ad aternitatem.

Caecitas VI. CAPVT B.

Sexta dehinc caecitas est, nō videre te, neque animaduertere, vt electi Dei amici sese habuerint ad opera, ad tempus, ad aternitatem. Et primò quidem, quod ad opera attinet, summo cum conatu & diligentia absque cessatione in hoc incubuerunt, vt nedum dilectissimum dominum suum vllō corporis & animæ, sensuumque & virium motu, aut quacunque occasione vel culpa, leui vel graui, mortali aut veniali non offenderent, & ignominia afficerēt, sed etiā vt ipsi creatori, redēptori & amatori suo, tota intentione, desiderio ac deuotione,

I. Sanctorū opera.

cunctis animæ & corporis sensibus viribusque, totaque vita & actione sua, supremo modo, quo quidē foret homini possibile, placerent, obedirent & famularent. Quin & suprā quàm humana ferret infirmitas, totos sese pro dei amore hominūq; salute impendere ac superimpedere peroptabant. Hic iam agē intueri non oscitantur, quàm tepidus, quàm ignauus sis ad imitandum sanctos patres tuos, & alios dei amicos, etiam in communibus virtutibus & actibus bonis, que vtiq; sine periculo exercere posses, modò velles: sed in generali, pro dolor, cecitate & infirmitate permanes, quæ certè detinet plurimos, & ne progrediantur vltiūs, non parū impedit ac remorat. Hinc verò dolebis quādoque acriter, vbi videris paruo te labore modicaque patientia bona inestimabilia æternaque p̄mia breui tempore comparare potuisse, & neglexisse tam miserè.

¶ Secundò tempus suū amici Dei tanquàm prudentes virgines summa vigilantia obseruauerunt, vtpotè illis ad merita cumulanda, vitamque rectiūs perfectiusque instituendam indultum à Deo, solliciti ne quod tempus absq; fructu dilaberēt. Nouerant em̄ sese in illo exactissimo pauendoq; summi iudicis examine, nō solum de omni verbo ocioso, sed etiā de quolibet momento temporis rationem reddituros, posseq; se momentis singulis bona ineffabilia lucrari æternaliter, vel eorū etiā iacturā facere, nec posse deniq; amissum vnq; reuocari tēpus. Potissimum verò id eos mouebat, ne fidelissimo amatori suo, q̄ nullo non tēpore maxima eis beneficia donaq; charismatum impenderet, displicere aut ingratos inueniri contingeret: sed vicem qualemcūq; illius redderent charitati, ne gratiam eius vel negligerent, vel amitterent etiā. Heu quàm multi occęcati homines preciosissimum tempus sibi indultū, cum gratia Dei miserabiliter perdunt, & sanctorū calcare vestigia patrū abnuunt, ne dicā contemunt, quod eos postea vehementer excruciat. Id igitur attēdas velim, totum hoc tempus, quo hic Deo seruiturus es, etiam si mille viuas annos, cum æternitate collatum, nōn tantum aestimari posse, quantum est iētus oculi ad mille annorum spatia: momentisque singulis, quauis breuibis, bona perennia vel lucrari te posse, vel amittere. Sitque hoc tibi fixum atque statutum, vt ne punctum quidem

2. Cor. 12.

II. Fructuositas temporis expensio.

Matt. 25.

Matt. 12.

¶

quidem temporis præterire sinas, quod in deuota diuini beneplaciti & obsequij executione non expendas, dum illud tibi cōceditur: quod nimirum opinione tua celerius finietur.

III. ¶ Tertio pro æterna capeffenda beatitudine, sancti & illuminati Dei amici, toto corde, omniq; animi cōtentione laborauerunt, eo q̄ ad hanc possidendam fruendamq; scirent se creatos à DEO, qui vult omnes homines saluos fieri: maximeque ea de causa ab hoc exilio & carcere educi petebant, vt voluntatem Dei in patria illa cælesti in amando, laudando, conspicendoque Deo, diligendoq; proximo perspicacius cognoscere, & perfectius, quàm hic fieri queat, implere possent. Hic iā expurgiscere à somno torporis, excutere de puluere & affectu omium labentium rerum, de omniq; cæcitate diabolica, & discere exemplō amicorum dei, feruenti desiderio, flagrantique animo diū noctūq; adspirare ad clarā conuisionem, sincerā dilectionē Dei, virginis intemeratę dominę nostrę, & omnium electorū Dei fidelissimorū amicorum tuorū in patria, qui ardentissimo cū amore & desiderio salutis tuę, versis ad te oculis, agonem tuum contra hostes contemplant, felicē tuum expectant exitū, teq; suis precibus apud Deū fidelissimè adiuuant. Ad hos, in quā, absq; intermissione clama & suspira è medio hostium tuorum, maximè inuisibilem, q̄ cum sint crudelissimi, non cessant vexare te, & incubere tota animi intentione nocte ac die in perditionem tuā. Nec velis seq̄ infinitam tepidorum hominum multitudinē, qui externis, fluxis, friuolis rebus inheerentes, nullo desiderio tenentur æternorū. Ceterum de gloria & beatitudine electorum si vel infinita scribantur volumina, nunquàm tñ satis eā explicare poterunt.

1. Tim. 2.

Mat. 52.

Mat. 64.

1. Cor. 2.

Neq; enim vel oculus vidit, vel auris audiuit, vel in cor hominis ascenderunt, quæ præparauit Deus diligentibus se. Facilius vaitissimā terrę molem palmo cōprehendas, totūq; mare angusto includas vasculo, & celerrimum firmamenti motum retineas, quàm vel minimū capias gaudium beatorum, quemadmodum eo nūc in supernæ vitæ gloria perfruuntur.

¶ De malignorum spirituum erga homines odio implacabili, astutia subtili, & persecutione tentationeq; perpetua.

Caecitas VII. CAPVT 14.

Quantum etiam periculi ac damni hominibus adferat ignorantia acerbissimi odij, subtilissimæ fraudis, & incessabilis persecutionis aduersum nos malignorum spirituum, operæ precii fuerit paucis explicare. Et primò quidem id animaduertendum venit, q̄ licet miro & incōprehensibili odio in commune aduersus omne hominum ferantur genus, speciali tamen liuore insanit contra electos Dei amicos, qui illis resistunt, quosque timent loca ea, vndè ipsi extrusi sunt, occupaturos: idq; adeo, vt etiā si iam certum exploratumq; haberent, eiusmodi sese homines decipere nō posse, ex obstinato tamen odio ab eorum vexatione nihilo magis abstinerent, qn̄ & perturbare eos, & etiā subitè neci tradere nō omitterent, si à Deo & bonis angelis nō prohiberētur. Et licet certissimè sciāt, ex huiusmodi suo odio & damnandorum numerositate, æterna sua tormēta magis ac magis augeri, nihilo minùs tamē ex obstinata sua malitia, quanlibet indè grauiasese tum pericula tum dāna sustinere persentiant, ab hominum infestatione sibi temperare non possunt, adeo vt etiā pueros intra materna inclusos viscera perdere appetant, si tantum id ipsis permitteretur. Em̄ uerò tetris illis spiritibus superbia quædam inest, & phantasia proterua, amēs furor & inuidia, & cōcupiscentia irrationalis, tametsi naturalia in ipsis permanerint integra, putā subtilitas itellectūs, fortitudo & similia. Quapropter cōtra tales hostes, tibi tuicq; similibus, q̄ ceteris hominib; insensiores, mentis aperito oculos, & esto vigil, Deoq; preces funde humiles & deuotas, & pro donis illius immensaq; charitate gratias age, & gratiam illius custodi, vt & per se & sanctos angelos suos, ab eorum te insidijs seruare dignerur.

¶ Secundò, quod ad eorū subtilitatem attinet, sciendū est, ab initio apostasię suę nihil eos aliud vel didicisse, vel exercitasse, q̄ homines fallere, occęcare, perdere, Deoq; glorię aduersari: naturalē item ingenij subtilitatē, incessabilemque humanæ perditionis sitim adeo eis suffragari, vt nulla sit fraus, dolus, nequitia, vitium siue peccatum, quæ ipsorum experientiam effugere queant, per que etiā sanctos & sublimis quosdā vitę homines vincere, aut subuertere potuerunt: nimirum cū tanta sit

I. malignorū spirituum ad nos odiū.

II. Astutia deum ad homines.

illorū tum naturalis, tū multa industria, longoq; experimento parata subtilitas, caliditasq; vt nullus eam human^o capiat intellectus. Ex eaq; cuiuslibet hominis complexionem & naturalem propensionē soletter attendunt, explorant, obseruāt, atq; hanc ipsam vnā cum carnis fragilitate & pronitate ad malum, & seculi blāditijs & occasionibus ad expugnandā arcē anime assumunt: sicq; mille laqueos & pericula omni in loco, tēpore, studio, causa & opere miseris tendunt mortalibus, totq; insidias præparant, vt id sibi habeant omnino persuasum, neminem, quantumuis sanctū & illuminatum, eas omnes posse euadere. Sed & singulariter Dei amicis & spiritalibus hominibus tam subtiles, eosdēq; innumeros expandūt laqueos, nō in apertis modō vitijs, sed in illis etiā, quæ speciem quandam virtutis præ se ferunt, vt nō putent aliquem illorum eos posse subterfugere. Nā & diuo teste Augustino, cōtinuē inter laqueos versamur. Hinc agē perpende, obsecro, quā periculosum, exitiale atq; damnabile tibi tuiq; similibus sit inter tam multos feroces, capitales & astutissimos hostes, eorūq; laqueos in quadā cecitate & negligentia absq; continua solitudine & timore ambulare, & nō omni tempore totis viribus diuinum auxilium ac gloriosæ virginis, (quæ pestiferum serpentis obtriuuit caput) angelorū quoq; & sanctorum in cælis regnantium implorare suffragia, quū, vt tuis eos viribus euadas aut superes, prorsus impossibile sit.

III. ^{reiterationes} Tertiō, de incessabili eorū psecutione studioq; perdendi, id certum habeas, tanta illos tamq; indefessa vigilantia, tāto studio, labore, conatu in nostrī perditionem incumbere, vt nulla quantumuis ardua & ferria hominum studia, illis valeant vlla ex parte comparari: quandoquidem nunq̄ cessant, nūquam dormiunt, nihil ferē exercent, quā occæcare, fallere, in perditionem rapere homines: quos nimirum oēs, quanlibet sanctos, confidunt in vita aut saltē in morte sese lucratos, adeo vt etiā ipsum dominum IESVM Christū in morte aggressi sint rapere & deuorare. Vndē & mirum satis est, homines ista ex scripturis abundē edoctos, non magis sollicitē, vigilantē & virtuosē ingredi, proq; gratia dei indefessis non obsecrare & laborare viribus inter tot hostium fraudes, laqueos & dolos, quos equidem neminem puto fa-

ciliū posse vincere, quā ex imo cordis in vera humilitate fundatus, ac per simplicem obedientiam voluntati dei intus, & superiorum suorū foris promptē, perfectē, humiliterq; subditus est, ita vt ex sentētia dicere possit: Dominus per se suosq; vicarios regit me, nō ego meipsum rego: Psa. 122. itaq; nihil mihi deerit.

Reproborum hominum vita, quā miserā, mors quā extimescenda & horribilis, quāq; eorum damnatio erit certa, impaibilis, & interminabilis.

Cecitas VIII. CAPVT 15.

Verū cū plurimos circa ante dicta, vt & superius a nobis dictū est, cæcutire, salutemq; suam miserē negligere cōtingat, congruo satis ordine paucis iam nobis explicandum venit, quæ sit miseria hominum in peccatis viuentium, & absq; vitæ in melius commutatione discedētium ex hac luce. Est igit octaua cecitas, ignoratio miseræ vitæ, anxie & infelicis mortis, terribilisq; damnationis impiorum.

Principiō quidem nihil ambigendū est, quin vita peccatorum etiā in hoc presenti seculo adeo sit calamitosa, tristis & amara, spinisq; dolorum & afflictionū abundans, vt vel ob hoc solū peccata omnia summo vitare studio, iure meritoq; deberent, si cæci non essent, etiam si in futuro seculo nulla pro peccatis pena infligeretur. Vt enim valdē iucundum est & delectabile electis Dei amicis, in omni se virtute & amabilis voluntatis DEI executione nocte ac die exercere, etiā si nulla eis in beata vita merces restituenda foret, quod virtus ipsa sufficiens secū præmium adferat: ita lōgē amarissimum, odibile & molestum est, in peccatis & extra gratiam Dei viuere: ideoque tametsi nulla alia sequeretur pœna, vel ob solam vitiorum turpitudinem, sceditatem & amaritudinem, ad mortem vsque eidem resistere deberent inimici Dei. Cæterū quod periculosissimum vitæ suę statum infelices isti, vereq; miseri ac maledicti peccatores neque vidēt, neq; cognoscunt, id nimirum diabolica in eis fraude agitur, qui tantam eorum mentibus offundit caliginem, vt nec videre nec gustare queant quæ suauis Dominus sit: eiusque amor, gratia & voluntas, virtutesque itidem, quanta abundant dulcedine. Hæc; de causa ad vani-

vanitates & vana sese conferunt, & vani fiunt. Tu verō fili mi, prudens & benè videns esto, infatigabiliter tete exercendo ac progrediendo in amore Dei, gratia & virtutibus, vigilatiq; cordis & sensuum custodia, ne vnquam incidas in cæcitate, miseriam & amaritudinē, quam inimici Dei in peccatis satis superque experiuntur.

I. ^{mors amara} Secundo de tristissima ipsorum morte id habeas pro comperto, miseriam huiusmodi, calamitosam & infelicē, qualem antē diximus, vitam reproborum, iustē similem sequi exitum, si ipsi maledicti Dei inimici spontē scientesq; absque scelerum suorum agnitione, cōtritione, confessione, & pœnitentia ad vitæ finem perueniant. Et tunc eo grauius prementur & angentur vndique, quo sunt visuri perspicacius, quæ antē ob mentis cæcitate minime perspexerunt. Tunc iocus omnis abibit in seriam, discentq; cruciatu suo nunquam finiēdo, quæ prius a dæmonibus excæcati, de futuris pœnis & gaudijs ex sacris literis eis prædicebātur, sed credere noluerunt. Tunc oculos mentis, quos malè obstruxerat culpa, pœna aperiet: videbuntq; apertissimē, quā antē cæci fuerint, quā grauius aberrauerint, deliquerint & offenderint DEVM singulis quibusque vitijs & peccatis suis. Animæ nanque hinc emigranti, interiores deteguntur oculi, perfecteque patent omnia sua peccata, non expiata per pœnitentiam, idq; cum vniuersis eorum circumstantijs ea aggrauantibus, coram summo & æquissimo iudice Deo, qui tunc in vlciscendis plectendisq; vitijs inestimabiliter iustus, seuerus atque terribilis apparbit: sicut in tempore gratiæ supra oēm modum, pius, mitis, & longanimis se præbuit. Quin & ad doloris cumulum tetrico quoque & maligni accedent spiritus, mira cum insultatione animæ desolatæ, quicquid vnquam cōtra Deum deliquit, obijciētes, idque exaggerantes vehementissimē, sed & plura falsō adijciētes, quā anima commiserit, vt sic eam in teterrimæ desperationis profunda demergant. Tum denique euulsa ex corpore anima, ex his iam dictis alijsq; pluribus, quæ enarrare longum foret, tot & tantis corripitur angustijs terroribusq; vt si adhuc intra corpus degeret, præ horro-

magnitudine contabescens emigraret è corpore. Hinc iam ipse vultus & aspectus irati iudicis, coram quo sistetur, tanto eam pauore concutiet, vt interim in succenso clibano, immò in ipso mallet inferno torreret: libensq; totum daret mundū, vt vel vna hora liceret redire ad corpus pro agenda pœnitentia, & impetranda venia à deo: sed prorsus illi denegabitur. Heu quā tristis, quā acerba eam tunc vastabis intus desperatio, omni iam ablata spe euadendi. Hæc atque similia præmeditādo sapias, quæso, & intelligas: præuideasq; nouissima tua, nec vnquam huius terribilis horæ obliuiscaris, dum adhuc gratiæ tibi & misericordię tempus præstō est: certumque habeas in iam dictis terrore, confusione, angustia, alijsq; inexplicabilibus pœnis, quibus anima impia post mortē implebitur, in eisdem quoque fore eam in extremo illo iudicio vniuersali coram omnibus electis & reprobis, semperque sine fine permāsuram in inferno.

Tertiō de reproborum condēnatione id certissimum est, quod sicut electorum gaudia sunt æterna & incomprehensibilia: sic ediuersō damnatorum cruciatu erunt omnium longē grauissimi maximeque horribiles, multi quoque & varij, nec vllō vnquam quantumuis longissimo tempore finiēdi, vt vel adamantina pectora, immò ipsum quoque cælum & terra, ad lachrymas & miserationem erga illos possent adduci, si diuina id iustitia permitteret. Cū enim aduersus bonum infinitum, quod Deus est, peccauerint, iure quoque diuino malum pœnæ eis debetur infinitum. Cumque æternam repudiārint dulcedinem, iustē ad æternam deuoluntur amaritudinem. Et quia diabolus morē gessere in vitijs, vt etiam eidem in pœnis subditi sint, planē æquissimum est. Sic &, quandoquidem semper, si potuissent, optāssent viuere & perseuerare in peccatis, in eaque voluntate mortui sunt, velint nōlint, semper quoque in pœnis durare cogentur. Sicut ediuersō electi Dei pro volūtate, qua parati erāt perpetuō seruire DEO, si semper vixissent, gaudia recipient nunquam finiēda.

Cū ergo ignis ille tartareus supra modum actiuus sit, habeatque vim immensam doloris, pœnæ & acerbatis, eiq; ignis

purgatorius, quod ad cruciatum attinet, per omnia similis sit, excepto quod æternus non est: cum ob rem quisquis hunc semel gustasset, eligeret potius omnes huius mundi pœnas & dolores perpeti, quam vel breui tempore igni cremari purgatorio. Quod cum ita sit, iam nunc aperi, queso, oculos tuos, dispulsa mentis caligine, atque ita studeas placere Deo, & illi facere satis, dum adhuc tempus gratiæ voluitur, ut vtrunque possis ignem euadere, & esse semper immunis ab utroque. Quod ut securus obtineas, breuem hanc institutionem non parum profuerit obseruasse. Attende itaque diligenter ordinem, statum siue vocationem tuam, in quam traditus es, & stude in ea perfecte, immaculate, irreprehensibiliter viuere, per simplicitatem & puram obedientiam, perficiendo omnia tam minuta quam magna, quæ ad statum tuum pertinent, sitque tibi constans & perpetua voluntas, fixumque propositum, nihil unquam contra gratum Dei beneplacitum scienter admittendi, & hoc solum perpetuo feruenterque desiderata, ut acceptissimam Dei voluntatem & intelligere, & semper operi mancipare queas, atque in hoc tota semper mente incumbas, talisque, dum spiritus hos regit artus, constantissime perseueres. Totum enim hoc tempus, quo laboraturus es, vix momenti habet spatium, si cõseras ad eternitatem, quæ nunquam terminabitur, ubi pro modico labore, sempiterna, Deo fauente, requie perfruëris.

¶ De ratione proximorum diligendi: quanta item nobilitatis, præstantiæ & decoris sint animæ rationales.

CAECITAS IX. CAP. 16.

IAm superius de animæ rationalis præstantia & dignitate dicta sunt utcumque multa: hic iam iterum, sed diuerso tamen respectu, aliqua eadem de re dicere, cæcitas huius ratio poscit. Itaque nona cæcitas est, ignorantia dilectionis proximi propter eius animam: ignorantia item generositatis, præstantiæ & pulchritudinis animæ rationalis. Primo hic aduerte, obsecro, ut & diuina & apostolica à nobis mandata tam serio in vtriusque testamēti paginis dilectionem proximi exigunt, ut absque ea quicquid à nobis boni geritur, ceu perditum habeatur. Quod utique non ignorans commu-

Dilectio proximi quæ necessaria.

nis nostræ salutis inimicus diabolus, diuersis modis variisque conatibus & tentationibus pro omni virium suarum facultate, in hoc indefinenter incumbit, ut hanc præclarissimam charitatis virtutem in nobis prorsus extinguat, aut saltē per displicentiam quandam aut amarulentiam inficiat, vel nos in odiū, aut rancorē, vel falsum & temerarium de proximo iudicium præcipitet. Quod ut facilius affequatur, oculos mentis malè nobis aperit, ut citò conspiciamus, iudicemus, exaggeremus vitia aliorum: bona verò aut non videamus, aut certè parui pendamus, colligentes instar araneorum venena duntaxat ex illorum dictis atque factis, neglecto interim melle fraternæ charitatis, nostrisque proprijs vitijs neque attentis, neque repurgatis. Quod certè prorsus diabolicum est vitium, ex radice superbiæ oriundum, & ista tempestate in perniciem multorum latissime propagatum. Contra hunc deterrimum hostem maxime tibi necessaria est gratia spiritus sancti, quæ oculos malè apertos tibi occludat, ne videas aut seuerius iudices defectus & vitia aliorum, aperiaturque eosdem in bonum, ut non nisi bona illorum, tuarumque propria mala perspicias. Tum verò tete vilissimum omnium, & indignum quocumque quem terra ferat iudicans, fratres tuos non secundum faciem, neque iuxta id quod forinsecus videntur, sed secundum occultum DEI iudicium optimos, quos orbis habeat, homines existimabis, deoquē pro illis immensas gratias ages, sublimiter de eis sentiens, & te illorum credens consortio prorsus indignum. Sciesque certo certius, quicquid pietatis, dulcedinis, charitatis, gaudij & gratulationis erga fratres tuos in te senseris, cuius DEVS finis sit, id omne esse à spiritu sancto: sicut ediuerso rancor, odium, amarulentia, ira, auersio, displicentia, contēptus, omneque temerarium iudicium, è maligno spiritu trahit originem. Et licet interdum alios te corripere vel castigare oporteat, in animo tamen dulcedinem, charitatem & sublimem de eis existimationem inconcussam retinebis, tametsi quibusdam ad tempus videantur subiacere defectibus, quod & multis sanctis vsuuenisse constat, quandoquidem potens est DEVS statuere eos. Ne ergo teipsum displicentia, indignatione & ira diabolica diu-

Inuidētia fraternæ gratiæ.

diutius occurrere, fruētūque dulcissimo & gaudio ac pace fraternæ charitatis defraudari patiaris ob multas aliorum culpas & imperfectiones, cum in multis quotidie offendam omnes. Quin potius toto corde hanc exerce charitatem, primò quidem erga fratres tuos tecum vocatos, deinde ad alios aliqua tibi ratioe vel necessitudine cõiunctos, & tertio ad omne hominum genus. Nec velis teipsum per displicentiam & amaritudinem tuam dulcissimis charitatis priuare fructibus, cum certus sis nihil te inde habiturum lucri, nisi tristitiam tantum & usque in inutilem, immò & perniciosam deuastationem, atque ad extremum tormenta perpetuis duratura temporibus. Semel ergo persuade tibi, neminem ledi nisi à seipso, & velis nolis, casurum te in foueam quam ipse feceris. **¶** Qua enim mensura mensus fueris fratri tuo vel superiori, eadem remetietur tibi iustus iudex.

II. **¶** Cæterum ad hanc obtinendam charitatem non parum conducit, secundò hic ordine diligenter contemplari nobilitatem, dignitatem, amabilitatem animæ cuiuslibet hominis à Deo altissimo, artifice præclarissimo, creatæ, (sicut iam superius in prima cæcitate dictum est) & non creatæ simpliciter, sed etiam ad imaginem & similitudinem tanti regis, cum vniuersis viribus suis mirum in modum decoratæ, donisque & charismatibus multis, tibi ignotis, ornata mirifice. Quod ut clariùs videas, considera quanta Deus animabus beneficia præstiterit, quanti eas estimarit, quanta pro eis fecerit & passus sit, (ut superius in secunda & tertia cæcitate ex innumeris pauca annotauimus) quanta etiam amoris sui indicia illis exhibuerit, in omneque sit equum exhibiturus: ex quibus omnibus & singulis facile perpendere poteris, quanta Deus erga animas singulas pro earum pulchritudine teneatur charitate, desiderio & fauore, supra omnes alias creaturas: ex quibus & hoc aduerte licet, quàm densa hæctenus cæcitate erga omnes & singulas animas laboraris, quæ reuera maior fuit, quàm possis ipse credere. Cum ergo imagines deuotæ ab hominibus exculptæ vel depictæ, magnam sæpè intuentibus deuotionis & compunctionis subministrant materiam, cur non potius viuè illud tibi splendideque præstent imagines, putà animæ à suo artifice

Deo creatæ? Aperi ergo oculos, cæcitate diabolica, omni que amaritudine & displicentia profligata, videasque diligenter, non modò ut Christus Dei filius erga quilibet tuum similiū fratrum tuorum vel sororum animam se habuerit, sed etiam ut illuminati vereque sapientes DEI amici, magno amore, gaudio, deuotione affecti fuerint in præsentia tam nobiliū, immortalium, pulcherrimarum, amabiliūque animarum à Deo conditarum, eiusdemque preciosissimo sanguine redemptarum, ita ut earum amore totos sese libenter impenderent vsque ad mortem, & omnes res corporeas imaginesque quæ sub cælo diligi possent, earum comparatione pro nihilo ducerent, vel traderent obliuioni. Hos igitur Dei sectare amicos, ut & ipse sapiens fias, nec post hæc excæcari te linas, paceque & gaudio ac fructu priuari, quæ percipere poteris in contemplatione viuentium DEI imaginum iam antè dictarum.

¶ Tertio, de illarum præstantia id scias, quòd nisi animæ inestimabiliter mirabiliterque preciosæ essent & charæ coram summo DEO patre, haudquaquam is filium suum unigenitum illarum amore tradidisset in mortem, nec idem DEI filius immanissimos cruciatus cum acerbissima morte sustinisset illas redimendi gratia. Enimverò pro vna saluanda anima plura fecit, quàm pro ceteris creaturis omnibus, quas produxit gratuita bonitate sua: malletque omnia quæ in terris sunt creata, quàm vnā saltem perire animam. Eapropter illuminati Dei amici, summo & infatigabili studio, omni que animi contentione in hanc incubuere curam, ut hunc thesaurum preciosissimum DEO lucrarentur, congregarent, conseruarentque: ita ut fatiari non potuerint reducendis conuertendisque peccatoribus ex captiuitate diabolica ad vitam penitentiam deditam, sanctam, Deoque placentem, ut hoc ex eorum vitis seu gestis euidenter colligere licet. Heu quàm graui cæcitate premuntur, captique tenentur plerique hoc infelicissimo seculo, quod hoc precioso thesauro animarum, quas deo acquirere, multoque in numero colligere & deberent & facile possent, neruis omnibus pecunijs, agris, prædijs, edificijs cumulandis inhiant, non audentes sese DEO credere & resignare, quasi is

deserere possit fideles seruos suos in necessitate constitutos: in quo etiam sua priuata seclantur comoda, abundantius forsatis, quam in seculo habuissent. Tu contra fili mi dilige, quæso, lucra animarum, zelo zelando pro Domino Deo exercituum: proque illarum reductione, exemplo Christi & sanctorum, nullis parce laboribus. Quod si nil aliud potes, saltem indefinenter pro illis ingemisce, precare, clamato ad Dominum, plorans & lugens peccata & pericula animarum, nocte ac die pereuntium.

III. *Pulchritudo.* ¶ Quarto, quod ad animarum spectat pulchritudinem, de ea iam superius in earum creatione non nihil dictum est. Certè cum ea in nobis per peccatū, prohdolor, uitiata sit & deformata, idcirco illuminati Dei amici totis id agebant viribus, ut pristinam in se pulchritudinem (qua nihil Deo charius est) & in alijs itidem hominibus repararent, seruarentque inuolatam, necnon continuè excolerent & auerent per Sacramenta Ecclesie, per virtutes & charismata, per opera bona, exercitationesque spirituales. Porro amici seculi huius, reuera excæcati à diabolo, tanquam fatuæ virgines, animarum suarum internum decorem non vident, neque per penitentiam intra se reficere student, neque pro viribus eam tuentur, sed ad exteriora commoda solatiaque dilapsi, per creaturas mente discurrunt, satisque externis quibusdam curiosis ornamentis delectantur, cum tamen omnis gloria filie regis, intrinsecus (teste sacra scriptura) posita sit. Ideoque omnis eiusmodi ornatus, etiam circa diuina, si immoderatus adhibeatur siue quaratur, non minimum interno anime splendore officit, quem sancti tam studiosè seclantur, ut extrinsecus non nisi simplicissima paucaque admitterent, vitæ vsui necessaria: cetera potius in pauperum ac rationalium imaginum consolationem cõuersionemque erogarent. Denique huc ornatum internum quilibet in seipso & proximo, prelati verò maxime in subditis suis nocte ac die infatigabiliter querere & augere, seruare atque tueri adstricti sunt, idque orando, admonendo, verbis & exemplis, obsecrando, increpando, opportunè & importunè insistendo, nihilque omittendo, quod ad eam rem conducere videatur. Sed heu, phdolor, hac frigidissima tempestate prela-

3. Reg. 19.

Matt. 25.

Psal. 44.

e. Tim. 4.

ti quidam adeo cæci & muti sunt, non quidem absque culpa sua & subditorum suorum, (qui in suis virijs, cupiditatibus, & propria voluntate perseverantes, monita salutis egrè audiunt, neque illis simpliciter volunt morem gerere) ut vno cæco alteri se duces præbente, ambo in foueam prolabantur. Ceterum si prelati & subditi omnes, iuxta suam quisque vocationem toto se corde emendare vellent, non esset certè etiam nunc abbreviata manus Domini, ut iuxta dies antiquos saluare & operari non possit. Sed iniquitates nostræ diuiserunt inter deum & animas nostras, quæ si tollantur è medio, licebit utique respirare in lucem miserationum tuarum Domine.

¶ Subditorum ad Prelatos suos Dei vicarios certitudo, securitas & incunctitas cuiusmodi esse debeat: quamque necessarius sit cuique ad Christiformium aspiranti virtutum perfectionem dux aliquis & moderator.

CAECITAS X. CAP. 17.

Decima cæcitas, est ignorantia certitudinis, securitatis, & incunctitatis subditorum erga suos superiores. Principio hinc noueris, tam grandi studio, infatigabili labore, continua industria, ut te in displicentiam, auersionem, temerarium iudicium, contemptum & detractionem contra superiores tuos inducat, præcipitetque per diuersas causas & occasiones, suspicionesque siue veras siue falsas, interim etiam sub specie iusti zeli & virtutis, ut parum curet, si te cæteris quibuslibet tentationibus occurrere aut vincere non possit, modò hac vltima omnium periculossima, à superiorum tuorum te obedientia, amore, & reuerentia queat abducere: certus nimirum, nullum tibi prodesse consilium apud DEVM, diuinæque tibi gratiæ præcludi influxum, quoad isthæc perseverat auersio, ut nec membro corporis vlla potest inesse virtus, si influxum & motum à suo capite non percipiat. Sicut enim illi qui obseruat & in honore habent spirituales suos patres vel superiores propter Deum, cuius vicem gerunt, quoniam malæ vitæ sint, benedictionem, gratiam & consolationem recipiunt: ita qui eos contemnunt, maledictione, afflictione, amaritudine & in isto & in futuro abundant seculo. Contra hanc logè per-

Matt. 15.
Luc. 6.

Subditorum
erga prelatos
certitudo.

perniciosissimam pestem necessaria tibi est multa gratia Spiritus sancti, quæ te perspicue videre faciat, certoque tibi persuadeat, Deum sua æterna sapientia & bonitate superiores istos tuos, in eo quem aggressus es, statu tibi prædestinasse ac prouidisse, per eosdemque, non alios, suam tibi gratiam præstare, teque seruare constituisse. Vnde si te eis propter Deum in humili simplicitate, simplici que obedientia, in omnibus absque exceptione submiseris, & longamini patientia iugum ipsorum, quanuis fortè molestum, tibi impositum, ad mortem vsque exemplo Christi pertuleris: omnes satanæ laqueos & tærationes, cunctaque pericula & tristitias subtiliter euades, infinitaque tibi cælestium charismatum & meritorum acquires bona: insuper non tibi solùm, sed etiam prelati tuis, immò & toti ecclesie magnum apud DEVM fructum produces. Sed & Deus per superiorem tuam loquetur, dirigetque te iuxta voluntatem suam, si simplici intentione DEVM quæseris, ita quod ad extremum errare non poteris vel seduci, sed omnia tibi cooperabuntur in bonum, etiam si prelati tuos ipso quoque, Caipha homine sceleratissimo, per quem tamen Deus locutus est voluntatem suam, peior & iniquior foret. Ut enim sanctitas illius, si dignus non fueris, parum tibi conferet: ita nec eius malitia obesse tibi poterit, si ipse bonus fueris, & eius te peccatis non admiscueris. Sicque fidèter dices: Dominus regit me, & nihil mihi deerit. Huc non parum facit, ut non modò secundum externam speciem, sed iuxta occultum Dei iudiciū, simplici corde superiores tuos præcunctis tibi credas mundi hominibus utiliores, meliores, dignioresque, amesque & honores, timeas & defendas eos, quæ admodum innocentes pueri suos naturales parentes, quantunuis alioqui malos, meliores credunt, & ex natura tuentur: quod & tu facias ex gratia. Et quomodo duo illi benedicti filij Noæ, retrò incedentes operuerunt verenda patris sui, nec ea adspicere voluerunt: ita nec tu, etiam reclamante nature sensu, audire, videre vel credere velis mali quippiam de prelati tuis: quin potius omni eos virtute & gratia aut iam infusa, aut olim infundenda abundare confidas. Atque hinc nullius hominis presentia vel amor, tanta te lætitia, fauore, gratulatione perfundet, quam su-

Rom. 8.

Ioan. 11.

Mal. 22.

Gen. 9.

periorum tuorum, vicariorum Christi. Hei quam tristem, calamitosam, amaram, infelicem vitam agunt, periculosamque mortem experientur, qui à capitibus suis sese abiungentes, seipos regunt, proprio iudicio, sensui & voluntati penè in omnibus innitentes, immortificati passionibus subditi, & irrefragati, seipos potius quam Deum purè quærentes. Hos nimirum diabolus, non Dominus, regit: multumque eis deerit & hic & in futuro.

¶ Secundò de securitate scias, quæ cum te totum, ut dictum est, simpliciter resignaris & abnegaueris propter Deum, regique permiseris à Deo per ipsius organum, hominem videlicet, quem loco suo ab æterno ad hoc elegit applicuitque, tunc certè multa cum pace, lætitia, & securitate bonæ conscientie vitam transiges, itidemque mortem cunctis terribilem, ubi venerit, lætus subibis. Nulla enim transactæ vitæ ratio postulat à subdito obtemperante, sed tota illius cura de manu iubentis exigetur: nec aliud illi incumbet coram equissimo iudice vel agendum vel patiendum, nisi hoc tantum, ut mercedem recipiat pro simplici obedientia, ex qua cuncta illius opera peracta sunt, cui utique non pœna, sed corona perpetua diuinitate debetur: ideoque securè euadit omnia tam in ferni tormèta, quam pœnas purgatorij. O quam ineffabilis hic latet gratia, quam, singulos motus, verba & opera nostra ex virtute sancte obedientie iuxta voluntatem Dei superiorumque nostrorum perficiendo, obtinere possemus apud Deum & homines. Quocumque enim modo nos gesserimus erga Deum, eiusque vicarios & proximos, eodem remetietur nobis Deus iusto iudicio, reddetque equalia & hic & in futuro.

¶ Tertio, iucunditate magna frui licebit, si attendas quod non modò liberè alloqui, consulere, inuocare queas in precibus tuis benignissimum creatorem ac redemptorem tuum, verum etiam ipsum tibi verè presentem, loquentem, respondentem, & præcipientem audire ex ore vicarij ipsi placiti tui, sicut ipse ait: Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit. Non ergo putes ipsum vicariū nomine & ex persona Dni sui absentis loqui ad te, sed ipse Dominus re vera præsens, per organum vitæ vocis vicarij sui, per seipsum loquitur tibi voluntatem suam, idque in omnibus.

Securitas:

III.
Iucunditas:

Luc. 10:

bus, quæ non directè contra Deum militant, quæque fieri possunt absque peccato. Attamen quia oris nostri organo triplex spiritus uti potest, videlicet diuinus, noster proprius, & spiritus malignus, cum id ei permittitur, si prælatus tuus etiam præcepto ad peccandum te cogeret, vel manibus palpare posses ipsum non præcipere ex spiritu Dei, nec fas esse tibi, hac illi in parte morem gerere. Cæterum in quibuscunque alijs causis, quoties volēs, alloqui & audire poteris Deum in vicario ipsius, qui siue præcipiat, siue vetet, arguat, consoletur, doceat, præmoneat, aut quippiam consulat ex parte DEI, id haud secus quam ab ipso ore & spiritu Dei accipere debebis, qui ea vice ad hoc superiorem tuum illuminauit mouitque pro salute tua. Iam verò quid ampliùs petere possis à dilecto Deo tuo, aut quid is ampliùs tibi facere possit, quod non fecit pro integra pace cordis, iucunda vita, securaq; morte, modò ipse volēs, nullo penè negotio obtinèda? Sed heu quàm multi homines in his alijsq; cæcitatibus, quas breuissimè pstrinxi, miserabiliter hærent captiui, à diabolo excæcati & subuersi, in tristitia multa, amarulètia, & afflictione intolerabili, alijsque vitijs & passionibus, quibus plùs satis abundant, auersione item & displicentia contra superiores aut fratres suos irretiti, qui coaceruant sibi iram in die retributionis iusti iudicij dei, innumeraque bona & dulcissimos virtutum fructus negligunt, quæ cum ingenti pace & lætitia cordis, si vellent, cumulare sibi possent, non in futuro solum, sed in præsentis quoque seculo: si, inquam, conuertii vellent, & in beatam redire infantiam paruulorum, humiliterque per simplicem sese obedientiam submitterent, & in via Dei duci se paterentur, proprijs iudicij, desiderijs, voluntatibus radicatus eliminatis, iuxta exempla Christi & sanctorum, quibus si mores & studia sua diligenti cum examine quotidie cõferret, citò videret, vbi in tenebris, & vbi versentur luce.

III. **¶** Quarto loco non religiosi modò, verum etiam quibuslibet alijs bonæ voluntatis hominibus, Deo placere cupientibus, fideliter consulo, vt si in sidias diaboli, & cæcitates omnes antedictas euadere, in virtutibus profectum facere, breuique tempore gratiam magnam & perfectionem obtinere velint, quam suo ipso-

rum iudicio sapientes, & propriæ voluntatis filij nunquàm assequi poterunt, quantumcunque alioqui vigeat intellectus acuminè, vel abundantè libris, cõfessorem suum, vel alium aliquem hominem Deum metuentem, in spiritalem assumat ducem & moderatorem vite sue, sub cuius magisterio, loco Dei, duci se patiantur, cuiusq; consilium in paruis & magnis simplici obedientia deuotè sequatur. Vt enim experti & celestis gratie splendoribus perfusi ac diuinitus edocti testantur, Dominus noster IESVS Christus gratiam suam (sine qua nil possumus) nunquàm illi infunderet, qui habet à quo regi possit & institui, & tamen negligit, alteriusque ductum sequi recusat, credens se sibi sufficere, & per se scire posse, quæ sibi necessaria sint ad salutem. Sola namque obedientiæ via, iter regium est, quæ sui sectatores inoffenso pede ducit ad summitatem scalæ illius, cui Dominus apparet innixus. Hanc viam tenent omnes sancti illi suspiciendiq; patres eremi cultores, & quotquot veram sunt adepti sanctitatem, per hoc iter ingressi sunt. Quanquam negare non possumus, Deum quandoq; per seipsum gratia quadam singulari quosdam humanis cõsilijs destitutos instituisse. Talibus em̄ DEVS sua pietate intus suggerere solet, quod foris in hominibus non reperiunt, si tamen pura intentione humilique cum seruire Deum exquirat. Verum quo pauciores hoc frigidò inueniuntur tempore, qui Deum toto corde querere, & alios secum ad eum pertrahere, & in bonis instituire velint, eo magis tibi necessariù est, totis viribus orationi dare operam, dei auxilium plena cum fiducia implorare, teq; in eum perfectè proijcere ac resignare: vt pro solita pietate sua orphanum te non deserat, neq; seduci, excæcari, errare permittat, sed per suam intrinsecus illuminationem, hominumque forinsecus institutionem ac regimè, in gratissimum beneficium suum, in finem vsque deducere dignetur. Hic iam ad extremum, cum mecum ipse perpendo varias culpas, desasq; cæcitates non solum mundanorum hominum, sed etiam filiorum lucis, (quomodo & concupiscentijs eius speciali cum seruire iam pridem renunciarunt) in quibus etiam multis annis miserabiliter perseuerant, aut etiam moriuntur captiui, vix meipsum capio præ stupore, dolens tam

Esa. 5.

Gene. 28.

immanem nobilium iacturam animarum, quæ eternis & ineffabilibus diuitijs sibi preparatis semetipsas miserè defraudant: & pro vili ac momentanea delectatione, horrenda sibi tormenta lucrantur, vti facillè tum sacris literis, tum catholicorum patrum scriptis comprobarem, nisi breuitati studens, pauca hæc simplicibus simpliciter tradenda potius ducerem.

V. **¶** Scripsimus alibi nonnulla hæc spectantia, quæ breuiter hic nobis repetenda sunt, de septem displicentijs, quibus hostis malignus bonam piorum hominum partem abducit in perditionem, puta per eam, quæ illis ingerit, displicentiam & auersionem. Primò quidem contra ordinem religiosum vel statum melioris vite, quem pro salute anime suæ assumere statuerunt. Secundò, contra statum ipsum iam assumptum. Tertio, contra situm dispositionemque loci. Quarto, contra obedientiam seu officium eis iniunctum. Quintò, contra fratres & vicinos, quibus cum viuunt. Sextò, aduersum suos superiores. Septimò tandem, contra ipsum Deum sublimè & benedictum (quod dictum quoque nefas sit) eiusq; mandata & iudicia, quæ licet plerumque occulta sint, semper tamen vera sunt. Hæc verò displicentiæ tanquam fontes quidam pestiferi, cum innumeris tentationum, suspicionum, amaritudinum, iudiciorum, auersionum, detractionum, odiorum, aliorumq; vitiorum riuulis ex ipsis manantibus, ab hoste maligno pijs mentibus, interdum etià sub sub zeli boni specie, fallaciter instillare, quæ grauius damna, fructusq; peccatorum quam noxios pariant, in illis præcipue, qui dolent & ingrati sunt de bonis quæ ipsis cõferuntur, vnde potius ingentes (si rectè saperent) gratias eos agere oportebat, nemo dignè estimare sufficit. Em̄ uero spiritus ille malignus, certo certius sciens arborem in radicibus vitiatam, seu humore destitutam, non posse non carere fructibus atq; perire, totis in hoc incubit viribus, vt honorum hominum corda (quos in manifesta vitia pellicere nõ valet) veneno amaritudinis, auersionis, instabilitatis & superbiæ velut in radice inficiat, quo fructus omnes qui inde oriri poterat, semel perdat. Contra quæ pericula certè vel maxima, summoperè cuiq; esse necessariù ducimus, non modò vt contra hostem malignum semper & vbiq; vigilet, viriliterq; decertando stet pro anima sua, sed etiam vt rationes, scripturas, &

consilia contraria, à Deo Deumq; timentibus diligenter perquirat, & simpliciter suscipiat: ac ediuerso pro dilectione, gaudio, dulcedine, complacètia, grataq; mente, tanquam remedijs, morbo suo contrarijs, perfectè obtinendis, erga suum statum, ordinem, vocationem, fratres & superiores, & maximè erga Deum (qui sua ineffabili prouidentia ad hos ipsum, velut qui salutem eius præ cunctis alijs statibus & mundi hominibus, modò ipse velit, quammaximè conducant, misericorditer vocauit) infatigabiliter oret & labore: certè quæ sicut omnis talis dilectio, gaudium, complacètia, & stabilitas originem trahit è spiritu sancto, ita illa, quam diximus, displicentia, cum vniuerso venenoso germine suo, haud dubiè à spiritu maligno proficiscitur. Et sicut felix & benedictus est, qui sese hoc pacto à spiritu sancto regi finit, ita reuera miser, tristis & infelix est, semperq; erit, qui se per memoratam autè displicentiam, eiusq; proles omnino pestiferas, à diabolo torqueri falli q; permittit.

¶ Vt cæcitates omnes & tenebras euadere, rectèq; tramite ad veritatis agnitionem, verèq; pacem liceat peruenire.

CAPVT 18.

Quisquis cæcitates omnes, & vniuersam mentis caliginem euadere, rectèq; ac facillè cupit viam ad agnitionem veritatis, & perfectam animæ pacem peruenire, huic cuius primis necessariù est, vt tam integrè ab omni se terrenarum rerum, labentiuq; creaturarum dilectione excutiat, denudet, expropriatq; ac deinde ab omni suspensus amore, id est, proprii cõmodi, iudicij, delectationis, & propriæ voluntatis affectu, naturaliumq; passionum, cupiditatu, desideriorum inordinatis motibus & visibus sese expoliet, abneget, resignet, mortificetq; vt toto corde quouis loco & tempore, liberè se in Deum erigere proijcereque, ac pro perfecta anime sue cum Deo vnione, ignitis possit indefinenter desiderijs suspirare: nihil omnino sibi reseruans, neq; de crastino, aut futuro tempore sollicitus, ita vt nihil per proprii sensus arbitrium sibi procuret prouideatq;: sed semper aptus sit, ac perpetua quadam interioris & exterioris hominis sui custodia vigilans & paratus, ductum sancti spiritus, voluntatèq; & vocationem ipsius, per simplicem sui

QQQ abne-

Remedia.

abnegationem & prudentem obedientiã in omnibus tam aduersis quàm prosperis equanimiter sequi & adimplere. Qui nãque Deo cõiungi & vniri appetit, nullum inter se & deum medium retinere potest. Tot autẽ media sunt, quot res quas amat. Ne igitur Dei impediãt coniunctio, omnis inordinatus amor & voluntas propria abdicentur, maneatq; animus semper abnegatus sibi, & suspensus atq; resignatus in Dei beneplacitum, oransq; & aspirãs ad incendium diuini amoris. Enimuerõ hæc ipsissima causa est, cur plerique, etiã celebris alioquã opinionis, religiosi externas obseruantias, bonas certẽ, multo tempore seuerẽ sollicitẽq; sectantes, tepidi nihilo minùs permanent, nec ad perfectionis statum, pacemq; solidã pertingunt: quod videlicet aliquod seu intra se, seu extra se proprium referunt, quod amore profequuntur, quod mediũ & obstaculum efficit inter Deum & ipsos. Atq; ob huiusmodi media, quẽ intrõ admittunt in animam suam, crebras recipiunt alterationes, fiuntq; instabiles in animo, & in sensibus inexplebiles. Et licet sentiãt interdũ dulcedinẽ spiritus sancti, suasq; deuotas preces & obseruantias continent, & piẽ afficiantur ad Deum, postea tamen reuertuntur ad fabulas seculares, inania sensuum oblectamenta, murmuraciones & passionis solitas, & ad alia denique externa quẽ amant, quasi nihil de Deo percepissent, instar muscarum, quẽ modõ melli insidẽt & herbis preciosis, modõ sputis & alijs sordidis ac immundis rebus. Quã em̃ alia ratio est, cur sacratissima Domini **IESV** passio (cuius tanta virtus & efficacia est, vt vno meditationis actu corda quẽque durissima scindere posset, meritoque deberet) multos, in illius meditatione pluribus annis exercitatos, nihil imutet, nisi quod media quã referunt, neq; animẽ ad Christum, neq; Christo ad animã liberum permittunt accessum? & licet interdũ ista auferantur media, postea tñ redeunt tanq; ad domum vacantem, suumq; domicilium liberẽ repetunt. Quauis autem istiusmodi nonnunquã cõpungantur, & delectentur in passione Saluatoris, habeãtq; pios quosdam sensibilis deuotionis affectus, sed vitam non corrigunt: quin potius dum à meditatione surgunt, suis dissolutionibus, vt antè, laxãt habenas. Ceterũ si anima ex toto ab omni se creato amore

Qui eur muscipulã chrẽ simulantur.

expoliatio omniũ re-

denudet expropriatq; verãq; habeat pauertatem spiritus, querens Deum ex toto corde, & non delectationem in aliqua seculi creatura, tunc nimirũ trahit & impletur amore diuino, vbi se totã cũ virili ac efficaci suis ipsius cõctarumq; labentiũ rerum cõtemplatione & desperatione in Deũ proiecerit. Quod si postea ad huiusmodi animã ea, quẽ abdicauerat, media reuertatur, qualia iam antè diximus, nõ tñ ingredi in eam possunt, eo qd domus plena sit, & hospitium omẽ ipse sibi diuinus amor vendicet occupetq;: haud secus q; viator ad hospitiã iam plena nõ diuertit, sed aliud ingrit vacuũ, in quo requiescere possit. ¶ Deinde postea quã itã capta & amore diuino repleta est anima, (quod illi absq; mora cõtingit, vbi omni eã alieno amore, etiã suis ipsius vacuã cõspicit deus) iam tũc illuminari incipit ab ipsa veritate, quẽ deus est. In hac porro veritate, om̃i cernit creaturarũ labentiũ vilitatẽ & nihilũ, agnoscitq; vilia vt vilia, & preciosa ceu preciosa. Vider, in quã, in hoc lumine, quã viles & nihil sint omẽs res terrenã, quantumq; illarũ amor sibi adferat detrimenti. Vndẽ iam ab illis sibi vlteriũ imponi non sustinet, tamen si plures alios eas insequi videat: perindẽ ac si quis venenocibum infectum nõset, licet multi ex illo ederent, diceretq; ei, Comede, quia cibus bonus est: ille nihilo minùs abstineret se, & diceret: Venenum est in cibo: ideoq; nõ possum in dẽ sumere: vos autem plane stolidi estis, dum in dẽ editis: quandoquidem certa vos mors manet. Similiter si gusturim cerneret iam iamq; ruituram, quantumlibet inuitaretur ab alijs ad ingressum, dicentibus vt securus in ea moraretur, quando & ipsi idem facerent, si quis illi sensus esset, non vtiquẽ intraret, sed illos potius irrideret. hoc igitur lumine quisquis perfusus est & regitur, non modõ terrena nõ diligit, sed etiã odio ea & contemptui habebit, tanquã mortem inferentia. Emuerõ animam veneno inficiunt, cum quẽ certo certius ruitura sint, animam secum trahunt in precipitiũ mortis eterne. quod & si aliquo in casu terrena hæc vtilia ipsi fore, aut commodum temporale allatura videantur, isto tamen lumine illis renuciare docetur, eo quod lucra potiora sectetur. Quomodõ si quis Imperatori pignodiolũ, licet nõ contemnendũ, sexaginta libris venale offerat, quod aliq; septuaginta vendi

rum, quanta bona pariat,

illuminatur anima, vt videtur noxia.

vendi possit: contemnere vtiquẽ; ab Imperatore, recusaretq; hic audire tam friuola offerentem, quandoquidem integra is oppida castraq; mercari potius studet, estq; rebus & negocijs potioribus intentus. Sic anima celestibus lucris inhians & occupata, terrenis & tẽporalibus emolumentis dedignatur animum apponere. ¶ In hoc præterea lumine cunctarũ animẽ virtutum perfectio confertur à DEO. Quid est enim aliud humilitas, nisi quoddam lumen veritatis? Quid charitas, quid patientia, quid obedientia, quid virtutes ceterẽ, nisi quẽdam sunt lumina veritatis? dirigitur ergõ anima isto lumine ad ipsarum virtutum vim & efficaciam discernendam, earumq; exercitia amplectenda, atque per hoc ad ipsas virtutes perfectẽ apprehendẽdas possidendasq;. Vndẽ si cuiuspiã hoc illustrato lumine vel centũ totius orbis elegantissimã femina proponeretur, mõx eas fastidiret, nec vel breuissimo tẽporis puncto ad luxuriam moueretur. Idemq; gulam nõ solum respuit, sed & cum tẽdio ingenti magnoq; cruciatu mollia ac delicata cibaria, si sibi apponerentur, perciperet. eodem modo ex huius operatione luminis, alia omnia abhorret vitia, eorum malitia considerata. ¶ Et in summa, dirigitur per hoc lumen in singulis quibusq; rebus & operibus particularibus: quãdoquidẽ illustratur ab ipso quo repletus est, ad considerandum in cunctis sibi occurrentibus honorem & voluntatem Dei. Cũ em̃ hũc solum diligit, eius honorem & voluntatem querit, spectat & intendit in omnibus, exemplo **IESV** Christi, qui tempore passionis hæc duo studiosissimẽ obseruauit, nobisq; imitandã reliquit. Inclinando etenim sese in oratione instar pauperis cuiusdam homuncionis, honorauit patrem: dicendoq;, Non meã, sed tua voluntas fiat, eiusdem quẽsiuit voluntatem. Sic igitur anima per hoc lumen exemplum sequitur Christi domini sui, vt si id quod occurrit, cum honore & voluntate Dei consentiat, prõpto illud animo exequat: Sin verõ alteri horũ seu vtriq; sentiat esse aduersum, respuat ac detestetur, nec pro re qualibet aut pro cuiusquam gratia illud admittat faciãtve. Hac de causa à verbis ociosis, prauis cogitationibus, & vitijs atque peccatis omnibus cauet sibi pro viribus, cũ sciat illa omnia diuino honori ac voluntati esse contra-

Virtutes perfectẽ sectatur.

Honorẽ & voluntatẽ dei querit in omnibus

Matt. 6.

ria, vt per hoc lumen perfectius edocet. ¶ Deinde vbi in hac via anima benẽ asuefacta & roborata est, non intercipitur nec impeditur illi hoc lumen propter occupationes alias bonas, interdũ occurrentes, vt est cura regiminis animarum, sollicitudo cõcionandi, aut proximis quippiã vel obsequij vel beneficij impendendi. Vt enim aliq; cernens murum aliquanto spatio à se distantem, vno oculorũ ad spectũ tam murũ ipsum, q; quẽq; interposita media contemplat: sic anima hoc illustrata lumine, & Deũ simul & omnia propter Deũ agenda videt, neq; tñ propterea recedit à via iam cõcepta, tamen si cõtemplatio interdũ Dei causa intermittatur. In hoc etiã lumine cognoscit anima vilitatis suẽ veritatem, quantoq; viciniũs deo coniungitur, tãto se censet viliorẽ, quia sese clariũ conspicit, quid sit, quidq; habeat à seipsa. Et quia nihil sibi reseruat neq; appropriat de omnibus receptis à Deo, vel de bonis q; ex eius munere facit, sed omnia illi fert accepta à quo habet, cũ q; quã accipit, ab eius benignitate sine suis meritis sibi collata nouit: ideo nõ extollit, nec propter ingratitudinem donis dei priuatur. Immo Dominus ipse, nihil eum furari vel vsurpare sibi temerẽ, animaduertens, sed omnia in se refundere, vbertim in ea collocat thesauros suos: multoq; ei plura largitur, q; vel petat ipsa, vel desideret. Hęc verõ omnia consequit anima ex hac expropriatione & abnegatione sui. Emuerõ pestiferis exclusis ac profligatis cupiditatibus, ambitionibus, inordinatis affectibus, proprijs voluntatibus, atq; vniuersis demũ creatis amoris medijs, q; animam obscuram reddunt & obcæcant, mõx diuina lux ingredit, illustrans, replens, & docens eam de omnibus. Neq; tñ ex hac sui expropriatione dictam duntaxat luminis veritatis gratiam anima consequitur, sed etiã gratiam stabilitatis & pacis. Et tũc reuerã eam deus inhabitat, qui nusquam habitare dignatur, nisi in tabernaculo pacis. ¶ Vndẽ iã talis anima in afflictionibus, damnis, iniurijs & pressuris quibuscunq; tranquillam seruat patientiam, manetq; stabilis & fortis in Deo, in quẽ sese ex toto proiecit, & in quo manet, sicut & ipse **1. Ioan. 4.** in ea, cui etiam se totum cõmisit, ipsiusq; se voluntati conformat in omnibus. Ideoq; animaduertens grauamina quãq; ex mera DEI voluntate accidere, consentit ei-

Occupationes eã nõ impediũt.

Gaudet in tribulationibus.

QQQ 2 dem,

dem, & nõ patienter modò, verum etiam libenter sustineret vniuersa. Vnde fit, vt verba iniuriosa, damnave tēporalia, immò nec totus eam contingat mūdus, cum non possint ista pertingere vsq; ad Deum, in quo anima suam constituit hereditatē, nec est colligata amplius terrenis rebus & cupiditatibus: ideoque iam non illic eam reperiunt, vbi esse consueuerat: haud fecus quàm si me quispiã inquirēs, loca scrutaretur omnia, in quibus antè esse solitus fui, adeoque vel mundum vniuersum, eodutaxat, in quo nũc essem, loco excepto, me utiq; minimè reperiret: & sicut domus dum absente & ignorante domino ignibus conflagratur, dolorẽ nõ infert Dño: sic qui temporalia per amorem nõ adspicit, damna iacturamq; illorũ ducit pro nihilo. Vigorẽ nihilo minus roburq; accipit per exemplum Christi in ea cõmorantis, qui tot tantaque pro ipsa perpeffus est, vt hec mēte renoluens, dissimulare nõ possit, qn fortiter amore inardescat reciproco, cupiatq; ipsi cõformari, gaudeatq; in cruce & afflictionib; ita vt de nullo euentu amplius vel letet vel turbet inordinatè. Hinc etiã cõsequitur anima stabilitatem sensuum sui corporis. Postq̃ em̃ propter amorẽ creatoris omnũ à se rerũ creaturarũ abiecit amorẽ, nõ vagatur neq; discurret amplius sensibus suis per easdẽ, sed eis frenum inijcit & Deo commendat, stabili fide & amore fixa in eo, dicens cũ ab oratione recedit: Domine, teneas me ligatum tecum, regeq; sensus meos, nec permittas me vagari extra te. ¶ Et vt summatim dicam, adipiscit anima ex hac abnegatione & expropriatione sui tam liberũ sui corporis dominium, tantãq; inter carnem & spiritum pacem & concordiam, vt deinceps nõ à sese inuicẽ dissentiant: sed caro promptè se subijcit spiritui, sequẽs illum in omnibus quęcunq; exercere velit, tam in rigore abstinentiẽ & vigilijs, quàm laboribus & molestijs quibuscũque. Cũ em̃ recordatur corpus siue sensualis homo, anima docente sub quãtis pressuris & angustijs sudare cõsueuerit propter cupiditatẽ, auaritiã, ambitionẽ, & propriã voluntatem siue impatientiã suam, iamq; in magna se pace cernit, constitutũ, libẽs amplectitur quoscunq; labores pœnitentię, tm̃ vt liberetur à pristinis laboribus suis infuatuosis, immò & dānohis magisq; cruciantibus: sicut si quis certus esset pro cen-

Quãti fructus ex abnegatione sui nascantur.

tum denarijs mille se recepturũ auri pondera, non utiq; graue illi foret, centũ dare denarios, immò libẽter exponeret ducentos: ita corpus pro ingenti ducit lucro labores omnes spiritui necessarios, adeo vt hilariter sepẽ etiam spiritum anteuertere & p̃currere conet. ¶ Valdẽ igit̃ necessarium est & fructuosum, vt cũcta profligetur & abijciamus media, nos ipsos expropriemus, creatis rebus omnibus extra Deum nos abducẽtib; moriamur, perfectẽ de nobis ipsis & caducis vitẽ huius creaturis omnibus desperemus, & deniquẽ totos nos pia cum fiducia projiciamus in Deũ, q̃ haud dubiẽ benignẽ nos suscipiet, amabiliter nos moderabit, feliciterq; ad beatum nos perducet finem. Sanẽ videamus quotidie mercatores pro vilibus ac incertis lucris temporalibus innumera viarum & fluctuũ subire discrimina: milites quoque pro ventosa honoris cuiusdã gloriola gladijs & mille mortibus sese obijcere, cũ tamen sepẽ numero & isti optato honore, & illi quẽsito lucro fraudentur: aut si maximè consequant̃ ea quẽ volebant, diu tũ retinere nõ possent. Quanto magis igitur nos pro cœlestibus lucris & honore perenni, mercibusq; nunq̃ interituris, tota virium facultate operã nauare debemus, maximè cũ hec sine vlllo periculo adipisci liceat, nunquã amittẽda? Quod igit̃ antè dixi, nunc repetẽs dico, si quis suaditẽ expropriationi fideliter ac purè studeret, breui tēpore & intra paucos dies certo certius iam antè memoratos inciperet in se sentire fructus verè suauẽ, gustaretq; diuinã dulcedinem: quanq̃ hũc suauẽ gustum querere propter se, aut in eo quiescere non debet. (In hoc em̃ se ipsam quereret, & deuiaret à gratia) sed purè solum Deũ querere, in eodẽq; absq; omni cõsolatione nũdo amore quiescere desiderabit. Atque ita perseuerãdo in p̃dicta expropriatione, felici discet experimẽto cũcta quẽ diximus, verissima esse, ita quòd ab oratione surgẽ, viua quadã fide & dilectione ebrius, sola diuina mente amplexabitur: cernens hunc mundum cum anxietate quadã & stupore, velut attonitũ, alienatus, & stupidus, seu alter effectus, & in aliũ hominẽ trãsmutatus: ac velut ex alio mũdo veniẽs, hunc nostrũ omnĩdõ contemnet, nec vnq; sine tẽdio adspicere poterit, ob elõgationẽ animi sui ab hoc mũdo & iucũdissimã sui in Deũ trãsformationẽ.

¶

¶ *Ut lumen gratiæ in nobis abundẽ assequi, studiosè conseruare & augere, idẽm, facile & impedire & amittere valeamus.*

CAPVT 19.

Sap. 9.

Sed quia corpus quod corrumpitur, aggrauat animam, opportunè nobis hũc subtilius aliquid de lumine gratiæ, vnde p̃fati sumus, ab omnibus eiusdem impedimẽtis & medijs custodiendo, dicẽdum videtur, ne in vacuum gratiã Dei recepisse inueniamur. Nam tum demũm Dei gratia in nobis vacua non est, quandò illi nec obicem ponimus, nec impedimẽto sumus, sed illam I. sedulo obseruamus. Et primò quidẽ, gratiæ impedimento sumus, quandò aliquid contra rectã rationis iudicium facimus. Quod vt fiat apertius, sciendum est, quòd quũ verbi gratia, ociosa verba fundimus, atque interim ex lumine & institutione rationis docemur, malum esse verba inania loqui, atque nihilominus ea perfusi luminis claritate, ita nobiscũ cogitamus, quis tam exactè possit seruare omnia: Simulq; nihil obstãte hac luce & discretionẽ, equẽ illis ociosis immoramur sermõibus, tametsi iam ratione docente sciamus nos agere vitiosè: id nimirũm austioris gratiæ, à Deo nobis infundendã, nisi ita illius gratiam paruipederemus, magnum impedimentum est. Nec tamen adhuc contẽptus est, cũ necdũm rationalis voluntas consentiat. Quẽ si accedat, dum à rationis lumine seu cognitione seu discretionẽ instituitur, docemur, vel admonemur malũ id esse, idque diũ fatiẽ perseueret in nobis cum augmento etiam luminis perfectiorisq; cognitionis, & nos nihilo minus omni hac illuminatione, cognitione, & admonitione neglecta, peccatum admittimus, iam quidem propter rationalis volũtatis consensum, quẽ nunc primũ accessit, peccatum quoq; grauius perpetramus.

¶ Præterea cum ociosa loquẽtes verba, intus indẽ abstinere admonemur, & nos nihilo seciũs huiusmodi vaniloquijs immoramur, eo quòd nos talia dicere delectat, & hoc quoque amplioris gratiẽ impedimentum est. Similiter quandò de rebus extraneis, friuolis & à nostro instituto alienis verba facimus, & iam in ipso locutionis medio Dominus per angelicam inspirationem, verborum nostrorum nobis indicat ociositatẽ, at nos ceptũ equẽ sermonem continuamus propter homi-

nes, apud quos verecundaremur non ab soluere semel inchoatam locutionem, id reuera non mediocriter gratiẽ augmentũ excludit à nobis. Et certè p̃faret pro Dei amore illam sustinuisse verecundiã, quãm in loquendo perstitisse, abruptoq; sermone friuolo, dixisse: Non expedit ista dicere, potiũs boni quippiã proferamus in medium. Et si fortassẽ contingat aliqũ apud nos eiusmodi inanẽ habere sermonem, eumque ex verecundia continuare & absoluere, dicendum est illi: Charissime, si vtilẽ tibi fore credis, non est vt propter me ista pergas dicere. Attamen vbi videtur nobis in diuini honoris detrimentum seu diminutionem cesurum apud illos quibus adsumus, si nos taceamus, ad hoc impediendũ, licet nobis, patet vnũ aut alterum loqui verbũ de rebus extraneis. Et hoc enim meritũ suũ habet apud Deum. Cæterũ inaduertenter de huiusmodi extraneis rebus loq; maximè si non diũ duret, neque vertatur in consuetudinem, id sanẽ leue peccatum est siue defectus, sine quo vix possumus vitam agere. Loqui verò de talibus cum alijs, non quidem propter Deum, sed vt hominibus satisficiamus, id cauendum est. Sic & subtracto veritatis lumine, si de huiusmodi rebus & vanitatibus ex alijs percõtemur, ipsi que pariter de illis liberè & absq; freno garriamus, idq; diũ satis, hoc nimirũm grauius est. Et si id ex mala fiat consuetudine, adhuc multo peius est.

¶ Iam quandò contingit habere quẽpiam verba de defectibus aliorum, ita illius interrumpere sermonem: Quãm nos gratos esse decet pijsimo creatori nõstro, q̃ nos tales non sumus? Atq; ita benè digitũ imponet ori suo. Est & hoc quoddã virtutis impedimentum, quandò manẽ nobiscum proposuimus vel statuimus, quòd ea die tacere velimus, idque fortassis talie die, quã nisi vna Missa seu sacrum celebretur: huiusq; nos obliuĩ, diũ hominib; absq; necessitate colloquamur illis placẽdi gratia, atq; inter colloquendum bis tẽrve intus admoneamur templum accedere, nec tamen adhuc cogitemus nos in tempore minimè adfuturos, nec cessemus à nostris colloquijs: hoc, inquam, obicẽ ponit gratiẽ copiosiori, eo quòd lumen quidẽ percepimus, sed non sumus illud secuti: tum etiam, quòd à sacri seu Missę auscultatione p̃pediti sumus.

¶ ¶ ¶

¶ Cete-

¶ Ceterum quęcunq; haec de ver-
bis inutilibus & eorum impedimentis di-
cta sunt, etiam de alijs quibuscunq; vitijs
seu peccatis rationi contrarijs, accipere
debemus, talibus nanque peccatis maio-
rem Dei gratiam a nobis excludimus, quā
ille ex æterna sua ordinatione seu consti-
tutione nobis erat p̄stiturus. Et certè ab-
que illis vivere non est impossibile.

¶ Verum quanuis fortè quispiam DEO
obicem posuerit, deinde tñ tāta illi pote-
rit a deo tamq̄e profunda conferri abie-
ctio seu nihilipensio sui, & contritio siue
dolor, tantoq̄e cum desiderio ab eodem
fursum trahi, vt per hoc vicinĩus eũ pro-
piusq̄; ad se adducat, quā erat anteq̄ in
foueam culpæ venialis corrueret.

II. ¶ Secundò gratię in nobis augmēto ob-
sta culum prębemus, quando etiā cum no-
tabili mora, affectu seu desiderio ex sen-
sualitate itā effusi sum⁹ ad exteriora, vt ra-
tio nobis lucere non possit, vel q̄ diuinā
non percipimus admonitionem. Simili-
ter quando importunè, magnāq̄; cum ve-
hementia & festinatione, nulla nos neces-
sitate cogente, aliquid agimus, & quasi ca-
pite muros penetrare conamur: nec non
quando irascimur, idq̄; diū fati, itā vt ra-
tio suū in nobis lumē nō possit diffunde-
re, nec nos internas admonitiōes siue ad-
uertere, siue sentire, siue intelligere quea-
mus: & istud vtiq̄; diuinę est gratię prepe-
dimentū, & venialis culpa non parua. At si
quis nobis aduerset, durisq̄; & acerbis nos
verbis impetat, nosq̄; iā quandam sentiam⁹
propensionem seu procliuitatē, eiq̄;
obsequentes, durius respondeamus: tū ne
nos regere vis? Quid hęc ad te attinēt? Age
que tui sunt officij, ista nihil ad te. Idque
fortè vnus vel alterius dominicę oratio-
nis spatio perduret, nec interim lumē ali-
quod vel admonitiōnē intūs sentiam⁹:
deinde verò luce & admonitione perce-
pta, facti nos pœniteat, atque inde alteri
amicè loquamur, est hoc impedimentum
quoddam ex humana nascens infirmitate,
sine quo vix esse possumus. Impedit ta-
men eo tempore, quo sic sumus.

III. ¶ Tertio diuinę admodum obstitit gra-
tię, si spontè scientesq̄; extraneas cogita-
tiones ex sensuali delectatione ac deside-
rio intrò recipiamus, eisq̄; quasi colluda-
mus. Et si cōtra rationis lumen seu admo-
nitionem fiat, magis officit & peius est. Si
verò cogitationes inutiles, quantūcunq̄;

deformes, qualesquales illę sint, nobis in-
uitis incidāt, siue id cum delectatione, si-
ue absq̄; delectatione fiat, nec illis tamen
immoremur, neque obtemperemus, sed
mōx indè auersi, ad Dominum nos cōuer-
tam⁹, itā cogitantes: Benedico te Domi-
ne, q̄ pro tuā amore hanc mihi datur mo-
lestiam seu vexationem perpeti. Si placet
tibi, vt præter hanc omnes omnium homi-
num vexationes & cruces summo cū tor-
mento in me vnum irruant, plusq̄; sentiā
doloris & cruciatūs, quā simul omnes il-
li quos infernus habet, egriusq̄e singula
queq̄; pati possim, quā simul homines
vniuersi, si cedit hoc v̄ Deus meus ad au-
gmentū honoris tui, ob amorē pariter &
honorem tuū libens cuncta patiar per gra-
tiam tuam: immò tu in me & mecū simul,
quo tuus honor augeatur. Si, inquam, hoc
nos modo habeamus, dum malę se nobis
cogitationes ingerunt, ea pugna pro spi-
ritali nobis martyrio imputabitur, mul-
tosq̄e excedet martyres, qui sanguinem
suum pro veritate fuderūt: tolletq̄; etiam
purgatoriū nostrum, si tātum id possimus
habere ex gratia Dei, vt vbi eas sentimus,
prorsus nihilipendamus, nec inde grauā-
men aliquod vel mœrorem concipiamus:
haud secūs quā si audiremus aliqd̄ quod
iam sciremus, non admodum curaremus,
nec attineret ad nos, id nimirum Deo nos
coniungeret & vniret. Si verò aliquid in-
dè cogitarem⁹, nec sciremus tamen esse
quoddam extraneum nociuum, equidem
affirmare nō auderem, veniale id esse pec-
catum. At si ex propria nostrī quęstione
indè cogitarem⁹, iam certè foret pecca-
tū veniale: noceretq̄; & impediret gratiā
dei eo tempore, quo illi absq̄; necessitate
inhereremus, nec internā sentiremus ad-
monitionē: tum, in quā, impediret a bono,
quādiū perseueraret in nobis. Et si id festo
accidat die, aut sub officio diuino, aut in
cōcione, tanto culpa grauior est. Cæterū
si interdum itā sis affectus, vt nescias quid
cogites, non est quidem peccatū, sed leue
quoddam impedimentum.

¶ Porro cum externa sunt faciēda ope-
ra, quibus aut omnes sint sensus adhiben-
di, aut malè faciēda sint, p̄stat tum appli-
care sensus & benè illud agere, quā in-
terim cogitare de deo & facere malè. Vbi
verò in ociosas quępiam cogitationes la-
bi accidit, breuiterq̄e & modicè illustra-
tur a lumine, vt illas repellat, at ipse lu-
men

mē obliuiscēs, vnus fortè alteriusve do-
minicę orationis spatio eisdem cogitati-
onibus immoratur, impedit hoc eo qui-
dem tempore. Si verò spōtè illis inhære-
at, itā hoc impedit, quomodò superius de
ociosis verbis dictum est. Iam si quando
breuis cuipiā mœror incidat, quem non
possit intelligere quid sit, non est id vtiq̄;
lumen, cum nullum possit lumen, quan-
libet breue vel celere, haberi a Deo quā ali-
quam præstet cognitionem.

III. ¶ Quarto cum superuacanea seu oci-
osa facim⁹ opera, vt verbi gratia, cum re-
spicimus aliquid, quod nihil profut vidif-
se, aut absque necessitate vanę nos homi-
num societati admiscemus, atq̄; hinc inu-
tiles habemus cogitationes, monemurq̄;
intūs indè abstinere: sed quia non statim
lumen illud studiose sequimur, illius ob-
liuiscimur, & vanis operib⁹ immoramur:
& hoc quoque gratiæ a nobis incremen-
tum excludit: quantoq̄; sapius intūs ad-
monemur, maiorque inde nobis præsta-
tur cognitio, nec illius obliuiscimur, tan-
to & grauius est impedimentum. Sic &
quando boni quippiam nobis incidit,
quod præstaret facere, tametsi prædictam
indè claritatem & lucem non habeamus,
vt verbi gratia, si manè expergefatis vel
a somno excitatis, quando iam nocte illa
fatis dormiuimus, satisque rectè valemus,
bis tēve incidat vt surgamus, nosque il-
lud ceu somnium negligamus, & ad va-
nas deuoluamur cogitatiōes, etiam si non
accedat rationis cōsensio, quoddam nihi-
lo min⁹ virtutis est præpedimentum.
Qui si illic surgentes, DEVM in nobis
operari sineremus, singularem ille nobis
conferret gratiam: sed quia huic obicem
ponimus, non datur nobis ab ipso. Atque
itā de alijs quoque rebus sentiendum est.
Si verò antè dictam indè habeamus clari-
tatē, & bis tēve moniti, nihilo min⁹ non
obtemperemus, id vtiq̄; multo peius est.
Enimverò si perspicuè nobis in mentem
veniat, possumusque cum pace facere, vt
dum manè pulsū audimus campanæ,
surgamus, quòd tempus sit surgendi, nos
verò lumen non illic sequentes, nescia-
mus quid cogitemus, duretque id fortasse
vnus angelicę salutationis spatio, etiam
hoc illo tempore impedimētum præstat:
sed tale, quale semper euadere vix possu-
mus, quin aliquandò illud incidamus. At
deinde vbi iam clarius nobis lumen intūs

præstatur, vt surgamus, & pro gloria Dei
templum accedamus, si tunc confestim
nos recipiamus ex lectulo, nimirum satis-
facimus gratiæ Dei. Verum si priori illi
admonitiōi euestigiò obtemperāsem⁹,
maioris id dilectionis perfectiorisque er-
ga Deum obedientię signum foret.

¶ Quintò obicem ponimus Deo no-
stra electione, dum indifferentes sumus ad
omnia citra electionem: & quicquid no-
bis confertur a deo, triste siue iucundum,
breue vel aridum, breuis compunctio, &
permodicus sensibilis amor, aut quicquid
demum nobis occurrit, nō accipimus de
manu Dñi, nec placet nobis, māllemusq̄;
pro nostra habere voluntate & desiderio.

¶ Sextò, Deo impedimento sumus per
proprietatem, dum nō permittimus ope-
rari Deum, nec illum sequimur, nisi prius
nostros conceptus seu priuata quædam
exercitia absoluamus: quod vtiq̄e ex p-
pria simul voluntate nascitur, quæ omnis
gratiæ magnum est impedimentum.

¶ Septimò impeditur gratia, cum se
quispiam bono fuisse cooperatum existit:
mat, aut certè vel fecisse vel dimisisse
aliquid, cuius gratia Dominus id fecerit:
vel etiam putat, tametsi Deus sit qui fece-
rit bonum illud, se nihilo min⁹ quoque
non nihil cooperatum fuisse. Certè nihil
ex nobis ipsis boni facere possumus. Ob-
seruare quidem, auscultare & videre pos-
sumus in Deo, quid intra nos & per nos
operetur: verum tāetsi appareat nos ali-
quid cooperari, vt quòd oramus, lauda-
mus, scribimus, non tamē id nostrum est:
quando quidem deus nobis ad hoc instru-
menta contulit, vt his eum operari sinā-
mus: quod non fieret, si vitam non habe-
remus, quam & ipsam dedit nobis Deus,
& conseruat in nobis. Sed & hanc licet ha-
beremus, nihil tamen ea possemus boni
facere, sed nec sciremus, nec vellemus,
nisi Deus vitam moueret, nobisque inspi-
raret, faciens illud cogitare nos per me-
moriam, scire & agnoscere per intelle-
ctum, velle & appetere per voluntatem.
Quod cum itā sit, quid nos de bono ha-
beamus, nisi sentire, acceptare, & pati, &
non impedire gratiam dei? Neque tamen
itā hæc accipienda sunt, quasi debeamus
sedere ociosi, & neque exercere nos, ne-
que orationi & actioni insistere: sed vt
quicquid ex inspiratione Dei nos vel ex-
ercere, vel orare, vel agere debere intelli-

gimus, id ita adspiciamus, tanquam quod Deus ipse in nobis & per nos efficiat, ut potè in instrumentis utens, quæ nobis ipse ad hoc contulit: hincq; simul gaudeamus & ipsum deuotè laudemus, non quia nos id habemus, aut in nobis id agitur, sed quia ad ipsum cedit honorem, quod operari dignatur in tam vili creatura: quam quædem illius operationem supradictis medijs im pedimus.

Vitia & peccata.

Gen. 11.

Rom. 11.

Ambrosi.

Marc. 10.

¶ Maximè tamen quibuslibet vitijs & peccatis, quæ sunt contra rationem superiorem, Dominum impedimus: quod certè tam ingès nobis damnum infert, ut homini ad dei imaginem factò nullum possit in hac vita grauius accidere. Nā secundum operantis Dei magnitudinem, illius quoque præclara & magna sunt opera. imò quamlibet exiguum, breue vel sterile nobis videatur, quod Deus in anima, quæ absque proprietate (id est, propria voluntate, priuato more, propria complacencia) viuit, & mūdā se seruat à vitijs, operatur, hoc ipsum tamen melius est omnibus illis, quæ posset aliquis cunctis vitæ suæ diebus ex proprio iudicio & voluntate sensus sui facere. Vt enim diuus Ambrosius ait, Deo non placet nisi suum opus, nec nisi illi mercedem restituit. Nō enim nisi vnus tantum bonus est in cælo & in terra, qui est solus Deus. Ideoq; nec operari quisquam bonum potest, nisi ipse solus. Vnde quisquis DEO bonum ipsius, (quod libèrissimè in anima tam excellenter condita operatur) per intellectus contra dictamen rationis ab usum, aut cōsuetam quandam torpidamque negligentiam impedit, ita vt in anima non possit operari, seipsum æterna sua priuat beatitudine, & omni bono, quod Deo est. Quod peccatum pro illi quem offendimus, maiestare, excellentia, nobilitate, tam magnum, graue & incomprehensibile est, vt à nullo possit creato intellectu concipi: Tam celsus, tam magnus, tam nobilis est deus noster. Et si quis id dignè dolere velit, impossibile est vt doloris ferat magnitudinem. Enim uerò peccatum veniale, quod quis benè vitare posset, & tamen committit, maius est, quam omnis creatus possit intellectus cōprehendere: quantoque peccata grauiora sunt, & crebrius fiunt, tanto & amplius ponderanda sunt, & plangenda vehemētius. Quocirca anima benè in lumine cōstituta, malle totū

contra se mūdum insurgere, & maximas hinc sibi euenire cruces & afflictiones, q̄ se vel semel in exigua licet culpā veniale cecidisse. Artū, vt iam semel didicisti, tantam illi deinde Deus sui nihilipēsionē, cognitionē & dolorē, q̄ dei minuisse honorem, infundere posset: tātōq; cum desiderio sibi eam attrahere, vt per hoc vicinūs eam sibi adduceret, q̄ fuerit ante lapsus. Libèter nanq; Deus veniā dat quibuslibet erratis nostris, ob dolorē, agnitio nē, vilipensionē, & bonā voluntatē nostrā, eo q̄ hæc ipse in anima operat: sed & satisfecit pro peccatis nostris sacratissima vita & acerbissima passioe sua, si tñ nos non pigeat facere quod nobis faciendum est.

¶ Denique vbi aliquis in peccata cecidit, quamlibet ea minuta videantur, prius à Deo dōlorem consequatur oportet, q̄ Dei honor per ea imminutus sit: & iste quædam dolor à Deo infusus, præcedat oportet, anteq̄ copiosius possit lumen allequi. Interim nihilominus magis placet Deo, q̄ quamlibet diū in culpis & defectibus iacuerimus, imaginationem & phantasias, quas cum amaritudine & phillanimitate cōcipimus de peccatis nostris, mortificemus & abijciamus. Itā nanq; in spirite & perscrutari defectus, medium præstat. sicut, verbi gratia, quidam scire moliantur, quicquid cogitauerint, diuq; huiusmodi perscrutationi cum quadam perturbatione inhærent. Sed melius facient, si huic moriantur: multoq; præstat, defectus in genere cum dulci dolore, qui à spū sancto infunditur, emendandi que renouato proposito, & mentis ad Deum conuersione, inspicere, eo q̄ dei honor inde imminutus sit. Id vbi sic haberi potest à Deo, nos citius eidem coniungit & vnit. Et quis à Deo hanc obtinuit gratiam, vt iam dictis medijs & impedimētis mori curet, in eo Dei gratia vacua non est. Mira nanque Deus in eo operatur.

¶ Triplex quoddam exercitium diuinitus reuelatum, totius sanctitatis perfectionem velut summam complectens.

CAPVT XX.

Porrò si vitia & impedimenta quæque citius vincere, gratijs & virtutibus illustrari, DEO vniri, & feliciter mori volueris, omnem vitam tuam in hæc tria curabis exercitia distinguere, in eisdemque perseuerare vsque in finem.

¶ Pro

I. ¶ Pro primo exercitio, quod debitum dicitur, meditare die ac nocte, qd pro loco, tempore & hora qualibet faciendum sit, iuxta Dei vel ordinis siue statūs tui leges ac instituta. Ingratum est enim spiritui sancto quicquid feceris, neglecto eo ad quod teneris. Studeas ea propter summa cum deuotione, puraque intentione; ad laudem dei, quicquid debes, exequi tempore suo: at nunquam facias quod malè libet, aut quod te secundum sensualitatem oblectat. Huc verò accōmodos & necessarios libros diligēter euolue: sed curiosos & quotquot huic proposito non seruiūt, nihilq; necessarios codices, relinque. Deuotos homines, & quos de salutiferis diuinisq; rebus loqui delectat, libenter consule & audi, quo diuinam discas nōsse voluntatem: vagos autem & curiosos deuota, aut ex charitate corripe, & p̄ ipsis Deum ora. Inter ipsa aut opera debita, cum primis diuinis laudes precesq; tuas, tum in templo tum domi, summa cum deuotione & reuerētia statutis tēporibus persolvere curato, Saulis exemplo admonitus, qui vbi intumuit, & neglecta sancta obedientia, quod sibi bonum videbatur, obtulit, à Domino proiectus est. Sub psalmodia, & dum, Gloria Patri dicit, alijsq; diuinis officijs, summo cū desiderio opta Deum tuum à creaturis omnibus perfectissimè laudari pro singulis quibusque illi operibus, quæ in psalmis vel scripturis cōmemorantur, videlicet pro sanctissima incarnatione & passioe ipsius, vel pro quolibet beneficio nobis præstito, vel pro singulis quibusque periculis & vitijs, à quibus nos liberauit, simulque eadem peccata ardentissimo deinceps vitare zelo, & amare Deum tuum, in omniq; illum virtute imitari, & proficere vsq; ad mortem desiderata. Denique lauda, obsecra, supplica, veniam quoque & gratiam pete pro teipso, pro tibi cōmissis, pro viuis & defunctis, idque corde deuotissimo in Deum fixo & erecto, cum profundissima tui humiliatione in presentia diuinæ maiestatis, prout hæc omnia vel aliqua ex his, in psalmis alijsve scripturis sacris occurrerint, vel inde per pios affectus ac desideria elici potuerint, quod vnctio docebit. Pari deuotione cætera omnia, quæ tibi ratione statūs vocationisque tuæ facienda necessariò incumbūt, promptoq; animo quam potes diligētissimè perfectissimeq;

tam tēporalia quam spiritualia opera tua exequi conare, cuncta illa per puram intentionem in Deum referens ad gloriam illius & communē Ecclesiæ salutem, propria tua semper & in omnibus voluntate cupiditateque abnegata.

¶ Exercitium secundum, quod iustum II. placuit dici, hinc tibi necessariū est. Enim uerò in quotidiano tui ipsi examine singula queq; opa tua in seipsis multis esse permista defectibus, teq; in multis Deum tuum offendisse videbis. Et quia eiusmodi peccatorum maculis & cordis immunditia scedatus, sponsum cælestem summæ puritatis authorem, amplecti non potes; nimirum necesse habes Deum sic offensus, primū placare per pœnitentiā, ac deinde cor ab omni sordē peccati quilibet, exigui, quoad poteris, vt ad amorosam mentis tuæ cum deo vnionem semper sis idoneus, diligēter expurgare. Vespertino igitur aut nocturno tēpore solus te exerceas in cubiculo tuo, scopando & emundando spū tuum cum magna cordis conuersione, pro singulis peccatis tuis, quasi luctum faciendo vnigeniti, & tibi ipsi pœnitentiæ nam aliquam imponendo, q̄ tam multipliciter, tamq; grauius Deum offenderis creatorem tuum. Ipsa aut peccata suo tēpore humiliter confitere, occulta quædem secretè, publica verò publicè accusando; paratus ad flagella, ad verbera, & ad aduersa oīa, quæ siue Deus siue hoīes tibi inferre voluerint, aut ipse tibi imposueris pro satisfactione qualicunq; orans nihilo minus Deū, vt ipse, quod tibi deficit, nec prestare potes, supplere dignetur, & perfectè te purgare in hoc seculo. Ideoq; & aduersa oīa ex Deo multa cum gratitudine velut è manu paternæ dilectionis illius ad te profecta, suscipere curato: renouesque propositū amplius plāgenda non admittendi, humili cum fiducia sperans in misericordia Dei, q̄ veniam sis consecuturus: Interim nihilo minus tua quædam peccata semper iudicabis grauissima, cæterorum verò hoīm extenuabis, ob multas rationes ipsos saltè in parte excusantes: & te ipsum plusq̄ vllam habebis odio creaturam, q̄ tam pium Dñm tam malè offenderis: cunctos aut homines plusq̄ te ipsum amabis; tanq̄ te longè meliores, quod non tam grauius peccarint, neq; tot & tãta beneficia, dona, charismata, & occasiões declinandi à malo, bonumque faciendi habuerint.

Libri vii & q̄ legedi

2 Reg. 17.

1. Cor. 13.

Meditatio iusta.

Psal. 76.

Iere. 6.

erint, vt tu habuisti, modò illis rectè accommodare te voluisses.

III. Meditatio deuota.

¶ Tertium exercitium, quod deuotum volumus appellari, præcipuè consistit in prompta voluntate, qua nunquam nõ feruere debes, ad Dei obsequia, cunctaque illi placita exequenda: per quod ad cõtemplanda bona supercælestia peruenitur.

Ad hæc nulla securior via est, q̃ vt mundis cordis oculis inspicias & mediteris vitam & passionẽ Christi, & in eis copiosissimè relucens illius ardentissimum amorem, idque tam secundum diuinitatem quam humanitatem, tam ante secula, quam in seculo & post finem seculorum, tam in scripturæ quam creaturæ libro expressa. Ad hoc etiam exercitium non parum conferet Psalterium Dauidicum, vtpotè Christi mysterijs refertissimum, sicut & cæteræ scripturæ. Enimuerò Dominus noster Iesus Christus est lux vera, illu-

Ioan. 1.

minans omnem hominem venientem in hunc mundum, maximè tamen illum, qui simplici deuotaque fide, puro corde, pia meditatione accedit ad ipsum, non solum patienti intimè compatiendo, sed etiam pro tam indicibili charitate & beneficio, taliq̃ exemplo ex omnibus cordis medullis eum benedicendo, laudando, redamando, in psalmisque ac alijs precib⁹ ipsi gratias agendo & iubilando, nec non creaturas omnes ad ipsum collaudandum inuitando: ad hæc, eundem pro virili in cunctis verbis, actibus & exemplis illius feruenti amore studioque irremisso sectando, vitamq̃; & mores suos illi cõformado.

¶ Hinc iam ante omnia id diligentissimè addiscere curato, vt reuerà perfecteq̃; in Deo viuas permanes que: id quod hæc tria tibi præstabit, vtpotè vera viuæque fides, spes firma, & purus Dei amor. Primò quidè, firmiter credas esse te in Deo,

Ioan. 6.

& Deum intra te præsentè, vt sacrum te-

Ioan. 17.

statur Euangelium Christi & scriptura diuina. Attamen vt id clarè perspicueq̃; cognoscas, magnum est donum Dei, quod meritò petere debebis. Deindè vbi iam li-

1. Ioan. 4.

quidò credideris agnouerisque esse te in Deo, discendum tibi est, viuere & permanere in illo: quod est homini maximè saluiferum. Cum enim in Deo viuis, vires animæ tuæ ac sensus semper Deo inclusa ferues oportet, vbi semper multa gaudet securitate. Vt si, verbi gr̃a, te ipsum in conclauis includas, nihil illic videre, audire,

gustare, vel tangere potes, nisi quod sit in conclauis: & quotquot foris sunt, neq; cõtingere neq; lædere te possunt. Ità & quando in Deo viuis, quicquid siue tangas, siue adspicias, siue audias, siue gustes, Deum tibi exhibet presentem, q̃ tibi factus est omnia in omnibus. Idè etiam omnia bona & mala non à creaturis, sed in sancta simplicitate, absque omni multiplicitate & curiositate, immediatè à solo Deo humiliter recipis, & rursus in Deum portas, querendo in omnibus honorem & beneplacitum eius fideliter implere: quandoquidem & te & omnia cognoscis esse in Deo, nec vlla te potest creatura attingere, nisi prius Deum contingat, eo quod te ipsum in Deo. Ex hac de causa Deum semper magis audias, videas, tangas, gustes oportet, quam vllam rem aliã. Vbi ergò te ipsum sic Deo vnium cognoueris, vt anima tua Deo quam tuo corpori coniunctior sit, q̃q; Deus sit æternum, vnicum, incomprehensibile ac ineffabile bonum, & ex ipso anima tua profluxerit, tantamque habeat Dei similitudinem, vt creatura nulla, animæ nobilitatem plenè capere & scire possit, diuino tunc succensus amore, ad diuinitatè accedendo quotidie matutino tempore ista te poteris ratione exercere:

¶ Coram crucifixi imagine procumbens, credes sedere te coram nudo, crucifixo, cruentoque Iesu Domino tuo: & licet eum non videas oculis externis, interioribus tamen adspicere debebis. Cum enim tete illi vnire, eumque supra omnia diligere appetas, reuerà præsens tibi adest. Dehinc ascèdes per Christum Iesum, & per eius quinque sacratissima vulnera, que eam ob causam suscepit retinuitque, vt per eius humanitatem ad diuinitatem accedam⁹, sicut ipse ait: Ego sum ostium. Si quis per me introierit, pascua inueniet. Et primò quidem profunda cum humilitate ad sacros illius collapsus pedes, duo illic facies. Primò dulciter deplages, prorsusque immerges omnia peccata & defectus tuos magnos & paruos in sacra illa pedum vulnera. Aeterna nanque bonitas Dei, nullum paritur medium quantumvis exiguum, ne vnã quidè vanam cogitationem, aut verbum ociosum vel morsellum inordinatè sumptum, nisi per contritionem huiusmodi expurgetur. Secundò sacros hos Domini Iesu pedes

Exercitiũ vnies animam cum deo, hic incipias

Ioan. 10.

Vt purgeris à peccatis

Luc. 7.

EX-

exterges capillis tuis, id est, perfecta voluntate peccata omnia quanlibet parua deuitandi, ita vt mori potius velis, quam peccatum admittere. Deindè ardenti cum desiderio virtutes omnes amplectèris, cunctis vitijs moriendo, eisdemque virtutibus crucifiges corpus tuum iuxta Christi protè crucifixi similitudinè, vt sic honorem illi suum, quo eum peccando priuasti, restituere possis. Tum verò Deo tuo humiliter cõfidere debebis, cunctos illum defectus tuos in æternum ac immensum exuberantium meritorũ suorum pelagus absorpisse, eosq; tibi penitus condonasse.

¶ Et tunc quidem omnibus peccatis tuis prorsus inferius relicto, ad sanctas illius manus conscendes. Hic verò iam propius accedens ad Deum, tanquam ad amorem tuum cum illo vnionem processurus (quod qui semel ad minus in die non facit, nescio si verus Christianus dicendus sit) principio quidem curas omnes, distractiones, & creaturas excludas oportet à corde, & in Deum cui nihil perire potest, projicias, Deumq; tibi reuerà præsentem, teque ardentissimè diligentem, expectantem, pulsantem attendas, atque ita & te in Deo, & Deum in te (vt ita dicam) includas collectis pariter vniuersis sensibus & viribus tuis. Deindè patrem orabis cælestem, vt sua infinita potentia è memoria tua cunctas amoueat imagines, ipsamque totam & seipso & diuinis repleat imaginibus ac desiderijs. Rogabis & filiũ, vt æterna sua sapientia intellectum tuum agnitione summi & increati boni, beneficiorumque suorum elementer illustret. Orabis etiam sanctum illum & viuificantem spiritum, vt sua incomprehensibili bonitate voluntatem tuam & affectum prorsus in se rapiat, absorbeat, & ardentissima charitate inflammet. Denique & crucifixum IESVM instantè humiliterque precaberis, vt per sanctissimas vires animæ, sensusque corporis sui, omnes vires sensusq; tuos cunctis nudare phantasmatibus ac vitijs, reformareque eisdem & seipsum totum in illis, atque illas in seipso nudè ac purè vnire & includere dignetur. Hinc iam duabus animæ viribus laborabis, intellectu scilicet & voluntate. Intellectum quidem extendes ad cognoscendum infinitam Dei charitatem & bonitatem, sentiendumq; cruciatum oẽm & pressuram, quæ Christus IESVS pro nobis sustinuit,

Preparatio virium aie ad dei vnionẽ.

Vt triplici amore dei accedaris,

nec non admirando charitatis opera, quæ tibi exhibere dignatus est, & singulis momentis adhuc exhibere non cessat, colligendo omnia illius beneficia velut in fasciculum quendam, id est, quæcunque cælestis pater per vnigenitum filium suum tibi præstitit. Hinc iam voluntas accedens, amare eum vult & fortissimè desiderat, quem se nouit æterna charitate tantoperè dilexisse. Et hic Deus triplici amore tibi diligendus est. Primò, nudo amore, videlicet vt sis nudus & expeditus ab omni creaturarum dilectione, & amicorum, & cognatorũ, & rerum, & vestium, & quorunlibet aliorum, quandoquidem simul hæc cum Deo diligere non possunt, cum Deus totum amorem nostrum solus sibi optimo iure vendicat, & Dominus IESVS Christus vnicus illius filius, pauper & nudus pro nobis ex amore pepedit in cruce. Et istud adhuc ad externa pertinet, ideoq; necdũ satis est, sed secũdò etiam puro amore nobis diligendus est Deus. Enimuerò sunt quidem nonnulli extrinsecus pauperes, sed quauis nihil habeant, multa tamè habere concupiscunt: necessarium proindè est, vt & intrinsecus pauperes & purissimi. Hæc autem interna puritas, potissimum consistit in mortificatione cunctarum passionum naturalium & vitiorum, & in vera ordinatione ac puritate omnium virium animæ, vt sint mundæ & absolute à medijs quibuslibet & imaginibus, Deumq; suum mundo ac puro completantur amore. Tertio demũ, vehemènti ac efficaci Deo amore diligendus est, quo fiet, vt semper in Deo permanere queas, vbicunq; vel apud quoscunq; te esse contingat. Hic nanque amor nunquam te ab amado & te ipsum totum in Dei gloriam impendendo quiescere finet, sed ex ipso est, vt ex singulis quibusq; folijs, vel gramineis herbulis tuo cõspectui sese offerentibus, p̃claram optares efficere creaturam, quæ tecũ amaret laudaretq; Deũ creatorẽ tuũ. Immo si possibile foret, vt ex quibuslibet hoib⁹ celos cõdere posses, eosq; illi offerre ad suam laudẽ & gloriã, id tibi perq̃ gratũ esset, libenterq; faceres. Et sic oia tibi occurrẽtia referes semp in summã laudẽ & gloriã fidelissimi amatoris tui.

Iere. 31.

II.

Puritas interna.

III.

Quatuor exercitia

im-

immensus quidam thesaurus & fons infinitæ charitatis & bonitatis, in ipsum que
 1. his quatuor exercitijs ingredieris. Primò
 resignatio te ipsum totum cum vniuersis creaturis, in simplicitate cordis tui illi offeres in eius gratissimam voluntatem in tempore & æternitate, ad prospera & aduersa, ad abundantiam & inopiam, ad vitam & mortem, illius semper beneplacitum obseruans, & propriam abnegans voluntatem: offeres, inquam, te illi, vt te talem efficiat possideatque, vt illi placet, haud secus quæcum necdum creatus esses, potuisset.
 2. Tum enim nullum ei præstabas impedimentum. Secundò, liberè exiges à DEO
 Postulatio omnes gratias & virtutes, & quicquid salutis tuæ vel proximi tui accommodum est, pro viujs & pro animabus in Purgatorio detentis, vel etiam res temporales salutis necessarias vel vtilis, maximè verò fortem in omni virtute perseuerantiam, quantum possibile fuerit in hac vita, & singulariter ipsum nudum dilectum Dominum Deum tuum. Et quia ipse æterna charitas est, quæ te ab æterno in sua gesta uit diuinitate, idcirco tertio illi te confortabis, videlicet desiderando, si id ei gratum foret, in tanta derelictione, cruciatu, ignominia, paupertate & miseria viuere, vt Christus ipse vixit. Sic & quia ipsa æterna charitas est, & te quoque in amorem transformari oportet, antequam in ipsum peruenire queas, idcirco rogandum tibi est & impetrandum, vt ea possis dilectione ornari, qua CHRISTVS ornatus fuit, quo sic illi conformis effectus, quarto demùm fortiter desiderare queas, vt illi possis sine vlllo medio felicissimè vniri.
 4. Tum verò illi iam vnitus, ad diuinitatem ipsam accedes, vbi quicquid creatum est, foris relinquens, & nec te ipsum quidem sentiens, tam profundè te immerges in dulcissimum DEVM tuum, vt amplius à creaturis nõ inueniaris vt creatura: & hic desiderabis ab illo absorberi, & ipsum vicissim absorbere, cum utiq; nihil ipse sit nisi mons quidam & pelagus immensum amoris & bonitatis, rogabisq; eum vt aperiat tibi speciosissimū, lucidissimum & amcenissimum regnum diuinitatis sue, in illud te prorsus immergi, liquefieri, & transformari permittens: dicesq; hoc vel simili modo: ¶ O superadmirabilis potentia, sapientia & bonitas Domini DEI mei, O superadmirabile mirum, & super-

resignatio

Postulatio

Cōformatio

1. Ioan. 4.

Vnio anime cū deo

admirabile bonum, quando me totū transformabis & abscondes in te, & te in me? Quod enim est mari absorbere vnā guttam, hoc tibi est absorbere me in infimā creaturam tuam. O Dñe Deus meus & omnia, vtinam ex qualibet creatura facere animam possem, & ex qualibet anima, maximè autem mea, facere regnum cælorum: libentissimè hæc omnia tibi darem & toto corde offerrem pro omnibus culpis & negligētis meis. Patiar, quæso, pro honore tuo, si vis, pœnam omnium damnatorum, & laudem te laude omnium beatorum. Aperi, quæso, mihi deliciosissimas diuitias superardentissimæ diuinitatis tuæ, & abscondas me in te, vt à nulla vnquam creatura inueniri queam. Quod si hic vlla adhuc tibi creati in tellectu scintilla superest, licebit paulisper attendere æternam potentiam, sapientiā & charitatem illius, donèc mirabili quodam modo vel in ecstasi cogitando has absque cogitatione, cognoscendo absque cognitione, amando sine amore, efficiarisque per gratiam, quod Deus est per naturam. Deniq; si sic in corde Iesu versantè te diuinitas absorberit, felix eris: & senties quæ nec dici, nec scribi possunt, nec in cor hominis ascenderunt. Solus expertus ut cunq; intelligit.
 ¶ Quemadmodum non ita pridem oc Exempla. culto cuidam Dei amico contigisse nouimus, qui pro exercitio deuoto illuminatis mentis oculis meditabatur in spiciebatq; vitam & passionem Iesu, primò in antiquis patribus in veteri Test. multipliciter pignificatā atq; p̄dictam: secūdò, per ipsum Dñm Iesum miris operibus reuerà exhibitam: tertio, in actibus & afflictionibus sanctorum mēbrorum eius, filiorum Dei, (in quibus ipse Dñs iterū passus est, & patitur) in nouo Test. multifariè exercitatā, & nobis vtiliter admodū per exēpla declaratā. Atq; hoc modo traxit oīa ad vitā & passionē Christi, sicuti scriptū est: Memor fui dierū antiquorū, quantum attinet ad antiquos patres: Meditatus sum in oībus operibus tuis, videlicet per ipsum Saluatorē exhibitis: In factis manū tuarū meditabar, videlicet cōsiderādo s̄c̄orū noui testamēti exēpla præclara. Sicq; idē hic Dei amicus ex meditatione seu exercitio debito, magnā in hoc seculo obtinuit dei amicitia & familiarē de oīb; necessarijs informationē: & ex meditatione iusta, perfectā in hac vita peccatorū expurgationē: atq; ex

Exempla.

Psal. 140.

Isa. 64. 1. Cor. 2.

Cautio.

Psal. 38.

ex meditatione deuota, mirabiles mētis illustrationes & raptus etiā vsque ad tertium cælum, & secretorum Dei cognitionem lympidissimam, vnionemque cum Deo in vno spiritu longè felicissimam: præter ea, quæ & isti Deus & cunctis ipsum diligētibus in futuro seculo præparauit, quæ utique nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt.
 ¶ Hæc autem tria exercitia seruare volenti, semper feruidè orandum est, cūque perpetua sui obseruatione studiosè pro his obtinendis laborandum, sine quibus nemo ea obtinebit. Sed & ante omnia necessè est, vt benè sit à vitijs expurgatus, vt sciens & volens nullum intra conscientiam peccatum habeat non confessum, & cuius eum non pœniteat. Ad hæc, nullius attentè vultum cōtuebitur, sed oculis demissis semper plūs in seipsum ad DEVM intra se presentē, quàm foras ad creaturas, respiciet. Nūquam etiam vanus aut leuis erit, sed amans pias lachrymas & luctum pro suis & omnium hominum peccatis. Solitudinē diliget, & in seipsum introuersus, Dominū Deum suum verè presentem attendet. Sensus denique suos intrò recipiet, & animæ vires à cunctis imaginibus denudatas, tam profundè in Deum figet & demerget, vt nulla ei creatura medium aliquod præstare queat: sicq; in meditatione illius vehementer exardescet ignis diuini amoris. Sunt qui primo loco aptius seruāt exercitium debitum, indè secūdo loco exercitium deuotum. Et postremò exercitium iustum vespere, pro culpis tam in exercitio debito quàm deuoto contractis. Eligat quisque quod sibi magis vtile prospexerit.
 ¶ De sanctorū desideriorum lucro maximo, & gaudijs regni caelestis.
 CAPVT 21.
 Ceterum quando iuxta Augustinum in medio laqueorum positi sumus, facilè à celesti desiderio refrigerescimus, nisi assiduo fulciamur munimēto, quo excitati, ad summū bonū Dñm DEVM nostrū, cum defluimus, recurramus, & cor nostrū, ceu pupillā oculi ab omni peccato mundū seruemus. Vt em̄ exiguo puluis vel fumus acie visus obscurat, tamen nõ excæcet penitus: ita & minutū peccatum veniale, acie sancti desiderij retundit siue perturbat. Peccata verò mortalia, penitus obtene-

brant & extinguunt sanctorum desideriorum obtutus. Passiones quoque vitiorū, desideria terrena & cogitationes vanæ, gressus sanctorum affectuum dissipant. Quapropter vtile cūprimis fuerit, vt pro septima amoris radice, omni tempore & loco, stando, sedendo, ambulando, laborando, quiescendo, cor tuū amorosa conuersione ad deū studeas subleuare, ipsiq; tibi reuerà præsentī familiariter colloqui, atque cum feruenti desiderio illi placendi, ipsum perfectissimè diligēdi, & ad æternam eius gloriam citius pertingēdi, hoc vel simili modo ad ipsum suspirare indefinenter: O dulcissime Domine Deus meus, o vita animæ meæ, O totum desiderium & gaudium meum, quando te ardentissimè diligam, & me ipsum mundūq; omnem perfectè cōtemnam? O vitinam possem à meipso totus deficere, & ab immenso amoris tui incendio rapi, liquefieri, absorberi, & transformari. O Domine, da mihi diligere te ex toto corde, ex tota anima, ex tota mēte, & ex omnibus viribus meis. Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desideret anima mea ad te Deus. Quando veniam & apparebo ante dulcissimam faciem tuam? His alijsq; diuersis eiusdem farinae preculis & suspirijs ignitis consuesce dilectum tuum nunquam non laudare, diligere, illiq; gratias agere, & te ipsum in holocaustū laudis iuxta voluntatem eius offerre & resignare, vt vnctio te docebit. Per hoc nanque præclarum exercitium petere licebit immensa ab immenso, plusq; obtinere poteris, quàm cuncti homines opere exequi possent: quandoquidem in infinitum se extendere debet sanctum pij amoris desiderium ad DEVM, quæ sicut petere nos iussit, & exaudire pollicetur: ita p̄ infinita sua liberalitate nullum prorsus suspirium vel gemitū ad se emissum, vacuum ad te redire permittet. Aut enim nouā infundit gratiam, aut charitatem cæterasque virtutes augebit vel corroborabit, aut arctius se tibi adstringet, & dulcius reficiet. Porro quo crebrius sancta emiseris desideria, eo magis tua desideria inflammabit, ad progrediendum de virtute in virtutem, & ad videndum DEVM Deorum in Sion. Noli ergo tanta bona, quæ momentis omnibus obtinere potes, per desidiam negligere, noli fugere à facie DEI tui. Sequere
 RRR dile

Sanctorū desideriorū fructus inestimabilis. Radix amoris septima.

Deut. 6. Mat. 22.

Psal. 41.

1. Ioan. 2.

Matt. 6. Luc. 11.

Ioan. 16.

Psal. 83.

Ionaz.

dilectum tuum per igne & aquam: sepiusq; distractus, tentatus, aut etiam (quod absit) prolapsus, ad misericordem dominum poenitens reuertere, rursus viriliter incipe, & teipsum totum manibus eius captiuum trade. Certè suscipiet te, quoties ad ipsum reuersus fueris, ex sua dulcissima bonitate, que finem non habet.

¶ Ut autè ad manum habeas apta munimenta & excitameta feruoris, quæ iam diximus tibi necessaria, ea quæ superius de cæcitatibus dicta sunt, frequenter attende. In quibus si diligenter & perseueranter te exercitaueris, presertim in deploratione peccatorum, & vitiorum extirpatione, in meditatione summæ bonitatis DEI, charitatis quoq; eiusdem, qua te creauit & gubernat, & electionis qua te ex periculis infinitis ad se traxit, ac innumeris decorauit beneficijs suis: quod sanctissima vita & acerbissima passione sua te redemit, atq; seipsum tibi in cibum subministrat: quæ quidem puncta, velut cælestes quasdam amoris radices, superius in prima, secunda & tertia cæcitatibus su pradictis explicata offendes: si, inquam, excusso corpore, circa radices istas latentem fodiendo thesaurum diligenter inquisieris, dispeream, si non ex ipsius dulcissimi pectoris fonte, cordis tui medullis tanta illabatur suauitas & gratia, vt muteris in virum alium, dicasq; illud Canticum Cantorum: Introduxit me rex in cellam vinariam, ordinauit in me charitatem.

Cant. I.

¶ Huc nihilominus non parum contulerit, cõtemplationes interdum assumere de gaudijs regni cælestis, quibus cor tuum à terrenis subleuet, & in amorem cælestis sponsi, qui tanta tibi bona reposuit, rapiatur, cogaturque quæ sursum sunt querere, & in cælestibus conuersari, desideras dissolui & esse cum CHRISTO. Atque vt nulla ex parte tuis desim profectibus, succinctim hinc reliquas amoris radices tibi suppeditamus. Quarum prima, sed post septem iam dictas radices ordine octaua, est contemplatio de gaudijs infinitis ac dotibus, quæ in præmium cedent animabus sanctis in cælo. Nona, de mira glorificatione & dotibus corporum

Col. 3.

Philip. I.

Septem aliarum radices amoris.

8.

9.

gloriosorum. Decima, de permagnifico conuiuio & innumeris ineffabilem deliciarum ferulis electorum. Vndecima, de gaudijs ex dulcissima sanctorum & angelorum societate, reliquarum quoque creaturarum, & in damnatis optima diuinæ iustitiæ ordinatione nascentibus. Duodecima, de laudibus, vocibus & iubilationibus, quibus indicibili cum suauitate & sancti & angeli Deum collaudant. Decimatertia, de cæli empyrei incõprehensibili magnitudine, & splendidissimo ac iucundissimo DEI palatio, & ciuitate beata sanctorum. Decimaquarta, de eiusdem ciuitatis mirabili claritate, decore & pulchritudine: deq; beatorum spirituum in ipso Deo, qui proprius illorum locus est, felicissima requie: & iustissimis pœnis ac miserijs innumeris, iisdemque grauissimis reprobatorum, quæ omnia breuitati studens, persequi nolo, presertim cum in diuersis passim libris satis superque habeantur explicata. Circa quæ tamen, vt potè radices minimè negligendas, haud segniter fodies, vt omni discussa ignauia, modis omnibus contendas imminetia tormenta fugere, gaudia semper mansura suspirare, mortem contemnere, cælestis beatitudinis gaudia degustare, toto illo corde concupiscere, & per ardentem denique flammigerumque amorem cæterasque virtutes & opera bona, tandem quandoque feliciter assequi & obtinere.

¶ Omnipotens virtus cælestis patris nostri, quicquid esse nobis possit impedimento, vincat in nobis. Aeterna claritas filij eius, sua nos sapientia ad omnia nobis salutifera perducatur. Ignea charitas Spiritus almi paraclæti, cuncta interiora nostra vehementer inflammer: deque potentate tenebrarum erutos, in regnum adoptionis filiorum, precibus eorundem filiorum suorum omnium tam in cælis quam terris degentium, perducatur, cui est omnis honor & gloria in infinita seculorum seculorum. AMEN.

INDEX

INDEX ARGUMENTORVM IN SINGVLOS SERMONES, SECTIONES, CAPITA, EPISTOLAS, CANTICA, TRACTATVLOS præcedentiũ Thauleri Operum, succinctim cõgestus.

ARGVMENTA SERMONVM AC DISTINCTIONVM HISTORICÆ CONVERSIONIS Dn. Ioannis Thauleri.

Viginti quatuor notabilia puncta, ex quibus, quinam verè illuminati, veri que sint contemplatores, cognoscere licet. folio 10

Vt Laicus occultam sanctitatem suam Doctori partim secretò aperit, ipsiq; reprehenderit, quod adhuc in ignorantia nocte versaretur, quod vas illius immundum esset, & quod ipse denique ad phariseorum numerum pertinere. 12

Quam stupenda deus per hunc laicum operatus sit: vt que ea de causa, pter ceteras, ad tantam gratiam pertingerit, quod deus prorsus resignatam in eo reperiret humilitatem. 13

Vt Dominus deus paganum quedam in exteris longè degentem regionibus, per hunc laicum couerterit: vt que Spiritus sanctus in hunc vsq; diem, eandem gratiam suam virtutem exhibeat, quæ in sacra Pentecoste apostolis exhibuit &c. 15

Alphabetum aureum Doctori à Laico traditum, vt iuxta illud vitam suam corrigere inciperet &c. 17

Vt Doctor iste hanc institutionem Alphabetica citò, non tamen absque labore, perdidicerit: vt que deinde Laicus vicinior ipsum ad perfectionem edocuerit viam. Necnò vti Doctor idem vitam orientem aggredi, in ea que tadium se exercere coactus fuerit, donec seipsum vinceret. 18

Quid dehinc Doctori acciderit, vt graues in natura pressuras & hominum contemptus pertulerit, ita vt viribus deficere inciperet. 20

Vt Doctor Thaulerus à deo mirabiliter visitatus, tactus, & illuminatus fuerit: vt que Laicus ad eum redierit, benigne eum adhortas, vt intermissum concionandi studium repeteret. 21

De christo vero anime sponso, vt que hunc animam in vera, pudibunda, humiliter ac patienti resignatione sequi debeat. Et vt animam Christus varijs prius modis probet, & tandem amabiliter suscipiat. 23

De miris quibusdam, quæ circa quosdam ex hac concione euenerunt, quæ postmodum deprehensa sunt. Vnde simul aduertere licet, quanta deus per apta instrumenta operetur, per alicuius videlicet illuminati hominis concionem, multo plus quam centum aliorum. 26

Sermo Doctoris habitus ad populum, in quo vitia acriter reprehendit. 26

Vt hoc sermone finito, magister à fratribus suis denuò concionari vetitus fuerit. 31

Secundus sermo Magistri ad populum vulgarem, in quo publica vitia publice & acutè perstrinxit. 32

Cur diuus Paulus raptum suum in tertium cælum, tot annis silentio presserit. Quod de dona per afflictiones veniant, aut certè per afflictiones confirmantur. De triplici item abnegatione, vna nature, altera spiritus. Denique quid ad veram inclusam pertineat. 37

Tres quedam optimæ institutiones, itè alia duo notabilia. 41

De obitu Magistri, vt que idè defunctus Laico amico suo apparuerit, ratione illi reddens feueri atque horribilis exitus sui è corpore, dicens quod illud vice purgatorij sui tolerarit: simulque certiorum illum faciens de ingenti gaudio & felicitate perenni, quæ à deo salutari sua doctrina consecutus fuit. 41

ARGVMENTA SERMONVM DE TEMPORE.

Vt à peccatis resurgere, hostes nostros expugnare ac vincere, & gloriosissimum Domini aduentum in animas nostras obseruare debeamus. 44

Vt dominico in nos aduentu loci præparare, cuncta in nobis vitia perimere, & Dominum nostrum IESVM CHRISTVM reuerè imitari & induere, ac triplicè hominè nostrum semper exercitare debeamus. 46

Quam inestimabilem dignitatè ac felicitatem per sanctissimam incarnationem suam saluator noster humano generi contulerit, & vt vnum cum ipso efficiamur. 51

Vt christus suo in nobis aduentu operetur DEI timorem, bonam voluntatem, paupertatem, castitatem, humilitatem, intentionem puram, & gratiam contemplationis. 53

Quam vicinus & proximus nobis sit deus, & vt ipsum & regnum illius intra nos ipsos requirere, supraque omnem locum & tempus agnoscere debeamus. 57

Vt deo in cordibus nostris iucundam habitationem præparare, & omnè inde mororem ac tristitiam malam expellere debeamus. 59

Quomodo nos ipsos prorsus exire debeamus, vt in desertum pertingere, & in

ipso deum cõtemplari possim. 64

De diuersis interrogationibus, de profunda humilitate, resignatione, nostris ipsorum abnegatione, & excessu in deum. 67

Vt ad veram simplicitatem per sensuum custodiam & nostram cõtemptum pertingamus, & vt in vita saluatoris cõtinuè exerceri debeamus. 70

De triplici natiuitate, reductis singulis ad singula sacra, quæ ea die tria celebrantur. Et vt tres animæ vires recolligere, ac omni proprietati renunciare debeamus. 73

Vt verbum DEI quatuor modis intelligere & cognoscere debeamus. 76

Vt in deo nascamur, mentesque nostras vt in ipsum cõtinuè subleuare debeamus, & quo pacto cuncta opera nostra, diuina efficiantur. 77

De diuersis proprietatibus, per quas filij DEI efficiuntur. 78

Quomodo nos habere debeamus, vt in anima nostra deus ipse nascatur. 81

Vt spiritualiter circuncidi, impedimenta omnia remouere, & per humilitatem ac resignationem cum deo vniri debeamus. 86

Vt mentem nostram nudam & vacuum, quo deus in ipsa nasci queat, seruare, & in bonis actibus nos exercere debeamus. 88

Vt tribus hostibus nostris resistere, tentationes omnes humiliter sufferre, christique saluatoris infantiam, sacratissimamque vitam sectari debeamus. 94

Vt spiritualis natiuitas in lumine gratiæ per naturalis luminis suppressionem & occasum, cum longanimitate expectatione querenda sit & inuenienda. De immenso quoque passionum & afflictionum fructu, & tribus muneribus. 97

De eterna natiuitate, & vt ea non in vitibus, sed in sola essetia fatiguique operet nos ad nostris ipsorum obliuionem, & saluberrimum Nescire pertingere. 101

Vt homo à seipso & à creaturis omnibus surgere debeat, quo fundum illius deus paratum inueniat, suumque in ipso queat opus peragere. 104

Vt nos oporteat relinquere omnia, & voluntatem cognitionemque exire & abnegare, vt que intellectus ab omnibus liber & expeditus esse debeat, nec vnquam extrouerti, quo deus in nos ingredi possit & operari. De poenitentia quoque & amore. 106

De interna siti, æstuantissimoque desiderio Dei: & vt hominem diuersarum rationum cadens venentur atque fatigetur, vt seipsum abnegans, in deum retrahatur, fugiatque. 110

Vt nos in precioso redemptoris sanguine mundare, per quinque virtutes deus

Vniti, & ex toto à cunctis animæ languoribus sanari & conualescere debeamus. 115
 Quanta & quàm mira nobis Christianis DEVS omnipotens & præstiterit, & præstet adhuc, ita vt merito vel hac de causa ritè ad ipsum conuerti, eiusq; sectari vestigia deberemus. Et vt vera falsaq; conuersio dinoscatur. 119
 Vt anima posita sit media inter tempus & æternitatem, vtq; illi iugum Domini suauis, & onus leue fiat. 123
 De signis veræ humilitatis. 126
 Vt in vinca Domini laborare debeamus per inchoationem, profectum & perfectionem vitæ sanctæ ac spiritualis. Et quantum inde fructum consequamur. 127
 De spiritali abnegatione resignationeque voluntatis nostræ in omnibus, quo Deus suum intra nos opus efficeat. 130
 De tribus crucibus, latronis ad dexteram, & latronis ad sinistram Domini pendens, & ipsius Domini: & vt hæc diuersas significant afflictiones & pœnas ac passiones triplicis generis hominum, ad hæc cruces spiritaliter appensurum. 134
 De quibusdam à vera conuersione impediuntibus, & alijs ad eam promouentibus. De peccatorum nocuentibus. De nouem veræ conuersionis gradibus. 139
 De quatuor subtilibus tentationibus, per quas bona pars hominum ad vitia pertrahuntur & seducuntur: & quomodo eiusmodi sit tentationibus resistendum, & vita correctior obtinenda. 144
 De quatuor diabolicis tentationibus & laqueis, per quos multi in suæ salutis periculum pertrahuntur ac seducuntur: vtq; hos agnoscere simul & euitare debeamus. 150
 Vt diabolicas insidias euadamus per veram penitentiam pro peccatis nostris. 158
 De essentiali conuersione ad DEVM. Et vt per venationem, impulsu ac pugnam spiritus aduersus carnem, perq; humilitatem & resignationem in DEVM pertingamus. 159
 De differentia inter verum & falsum fundum. De vera contritione & confessione, & de externis & internis captiuitatibus. 163
 Quæ nos impediunt, quo minus præclarissimam atque diuinam lucem consequamur: vt in nostram debeamus reuerti originem: & de veris ac falsis DEI amicis. 166
 Vt ultra nos ipsos & creata omnia ascendere debeamus, quo suam intra nos celebritatem Deus peragere queat: & vt huc omnes impediendos conferant religiosorum ordinum canones atq; statuta: vtq; Deus occultè intra nos sit, dum ipsum minimè sentimus: & quod sit tempus illius, & tempus nostrum. 169
 Vt verbum Dei nobis inspiretur: & vt quadruplici ratione nostrum pro DEO sanguinem fundere debeamus. 171
 De efficacia verbi Dei: De flammæ ris desiderijs, & essentiali resignatione. 175
 Vt omni propriæ voluntati perfectè mori, & in omni aduersitate ac pressura DEO nos offerre ac resignare debeamus. 176
 Vt omnem propriæ quæstionis negotiationem, ex animabus nostris profigare, & Deum purissima intentione proficere debeamus, supra omne tempus & numerum, ante vel post, quo verbum Dei intra nos in animabus nostris loqui possit. 178
 Vt Christo conformemur crucifixo, & vt crucifixi illius imaginè cordibus nostris imprimere ac sequi debeamus. 181
 Vt in Deum trahamur, & opera nostra deiformia reddatur. De humilitate quoq; & paupertate spiritus. 185
 Vt humanam & ad vitia procliuem naturam nostram, in Christi diuinitate debeamus abscondere, & cum patienti resignatione, illius paupertatem, pœnas atq; passionem imitari. 186
 Vt cum Christo mori, omnem in nobis sensualitatem, cupiditatem, vires naturales ac sensitiuas & imagines mortificare, in Christo resurgere, & in eundem transformari debeamus. 188
 Vt simul cum Christo caduca omnia, & ipsum quoq; scire ac velle nostrum abnegare & mortificare debeamus: & ita demum cum eodem resurgere, eidem beatissima necessitudine copulari, ac vnium cum ipso fieri. 194
 Vt ab omnibus imaginibus denudemur & exuamur, & in diuinam vnitatem transformemur siue transmitemur: quætaq; in hoc vtilitas consistat. 197
 De vnione & introitu increati spiritus DEI, in creatum spiritum nostrum. Et vt spiritus separatur ab anima, vt id quod corporale siue animale est, infertur permaneat. 201
 De quinque gradibus diuini amoris, amore videlicet semper mobili, perseuerante, acuto & superferuido. 205
 Vt Deum amare debeamus, vt Christus summi boni, summæ veritatis ac suæ præmæ perfectionis magister sit, ideoq; amandus, contemplandus atq; imitandus. 208
 Vt per nostris ipsorum & omnium abnegationem, per tres gradus ad veram pacem & cordis puritatem ascendere debeamus. 210
 De vera oratione interna atq; deuotione, q̄ non est nisi vera vnio cum DEO, omnia verba exterioris orationis transcendens. 212
 De pastore bono, & vt ille oues suas fideliter custodire ac pascere debeat & gloria Dei, & suis ipsius interim curâ habere peruiabilem. 214
 De interiori animæ templo, in quo Deus omnipotens verus pastor noster inhabitat. De spiritali hyeme. De bonis ac malis Iudeis, & de proprietatibus ouis Christi. 216
 Vt nos à cunctis medijs, hoc est, defectibus, peccatis & imaginibus quatumcunq; minimis, si Deum cernere debeamus, liberos, nudos & expeditos esse oporteat. 219
 Vt spiritus sanctus mundana corda nostra arguat de peccato, de iustitia, & de iudicio. Vt proximos nostros corripere, non iudicare, debeamus. Et quid nos doceat Spiritus sanctus. 221
 De tribus obstaculis, quæ Spiritus sancti susceptionem in triplici hominum genere prædiunt, eisdemq; obsistunt. 224
 De triplici irrefignatione, & vt nos iterum atq; iterum relinquere, & abnegandi studium ac propositum sepius renouare debeamus, donec in Christum perfectè transformemur: & de vera paupertate spiritus. 227
 Vt orare, quærere, & pulsare debeamus. Et quid nobis Dominus daturus sit. Vt aliqui suis orationibus lapidem, serpentem, & scorpionem recipiant: & vt denique boni oēs patienter hoc sufferre debeant. 231
 Vt quosdã Dominus increpet pro incredulitate & duritia cordis ipsorum, et vnde talis duritia nascatur, sumpta similitudine à veteri ac putrida cisterna. Vt anima alienis sedetur imaginibus: de aqua viua, & quatuor gradibus diuini amoris. 235
 De quintuplici animæ captiuitate. capitur enim anima amore creaturarum, amore periuato sui ipsius, intellectu, suauitate siue dulcedine spiritali, & propria voluntate. Deinde subnequit, vt nos ad Spiritus sancti susceptionem præparare debeamus. 239
 Vt necessè sit, eos qui cū Christo resurgere volunt, prius eum in vita illius sequi. Vt cognoscendum sit, vtrum aliquis verè tactus siue motus sit à DEO, an non. De monte Oliueti. De valle lachrymarum, & de vera deuotione interna. 244
 Vt Dei testes esse pessimus, quærendo videlicet pacem in perturbatione, gaudium in mœrore, & in amaritudine solatium, atq; ita Deum sequendo, nosq; ipsos abnegando, non in consolatione tantum, verum etiam in afflictione &c. 245
 De humilitatis vtilitate: & vt ipsa obedientiam atq; iustitiam excellat, vtq; de

mum per eam ad suscipiendum Spiritum sanctum, vel maximè ac compendiosissimè præparemur. 248
 De vera ad Sancti spiritus susceptionem præparatione, & vt quisque in sensibilis deuotionis atque dulcedinis affluentia prudenter sese habere debeat, ne quo modo nequam natura se admisceat. Deinde vt in oratione vigilandum sit, ac de vera mentalis siue interioris orationis vtilitate. 249
 Vt prudentes esse debeamus in omni actione & dimissione nostra, perspicue discernendo, circa quod versemur, vtrum videlicet Deus id sit, an natura. Item quid vera sit abstractio, & vt homines diuersimodè capaces sint Spiritus sancti. 253
 De duplici operatione Spiritus sancti, quarum altera est, eua cuare: implere, altera. Item de signis, quæ Spiritus sanctus in vnoquoque fideliter operatur. Et demum, vtrum exteriora opera bona, Spiritus sancti operationem præparent. 257
 Vt quisque Spiritum sanctum recipere volens, inclusus, in seipso collectus & quietus, instar discipulorum Christi sedere debeat. Item de septè donis Spiritus sancti, per quæ mira operatur in nobis. 262
 De ouili, de pastore, de ouibus, de sribus, & de latronibus. Atque vt Deu in omnibus sine vlla arrogatione, seu assumptione, & proximorum temeraria iudicatione seu condensatione, pure quærere debeamus. 265
 Vt nos iuxta exemplum discipulorum Christi, ad Spiritus sancti susceptionem præparare debeamus. 268
 Vt nos discipulos suos sextuplici tractu extra se impedimenta, & extra seipsum ad diuinam vnionem extraxerit, eduxeritq; & vt eodem modo hominè suos trahat amicos. 269
 Vt ad sublimem diuinitatis cognitionem nemo pertingat, nisi in prosperis constitutus, ad aduersa quælibet toleranda paratus sit: hoc est, aduersa deputet prospera, in dolore gaudeat, contemptum, honorem ducat, & desolati onem solatium arbitretur: idq; per multiplicem sui mortificationem, & mortes innumeratas, quas prius subire oportet, antequam huc essentialiter possit perueniri. 274
 Vt de sanctissima Trinitate sobrie disputandum sit, potiusq; considerandum, vti illius imagine sumus insigniti. Et vbi hæc ipsa imago inuenienda sit, ac demum vt spiritalem intus natiuitatem consequamur. 277
 De tribus gradibus diuinæ laudis: de diuersis vtilissimis effectibus & operationibus venerabilis Sacramenti: & quoties, qualique cū preparatione, ipsum homo suscipere debeat. 281
 De tribus gradibus dignæ communionis: quorum primus est, animo resignato internam Dei præhensionem sustinere: Secundus, pfecta omnis proprietatis abdicatio & extinctio: Tertius est, internam quæ ex hac mortificatione nascitur, pressuram spontè atq; animo benigno tolerare. 284
 De mirabili operatione & vnione, quas hoc excellentissimum Sacramentum in vnoquoque deuoto ac resignato homine operatur: Et quæto cū fructu & vtilitate CHRISTVS IESVS seipsum nobis in hoc eodem Sacramento sumendum præbeat. 289
 De multiplici cõmunicatium differentia, de quæ varijs defectibus & culpis, putâ venialibus, inhærentibus, & non inhærentibus, siue fluxis, alijsque hominè impediuntibus, quo minus dignè ad Christi accedat venerabile Sacramentum. 294
 Vt omne fallacis mundi gaudium, amorem & delectationem abdicare, ad DEVM nos toto corde conuerrere, & in illius seruitio perseuerare debeamus. 296
 De triplici cœna, quâ Deus omnipotens amicis suis præparauit: & specialiter de cõuiuio venerabilis Sacramenti, de vtilitate sacrificij missæ, & vt eius se quisque participem facere queat. 302
 De tribus virtutibus, humilitate, diuino amore, veraq; discretionem. Ad hæc, de fiducia magna habenda in Deo in omni tentatione, & de virtute obedientie. 304
 De quadruplici genere peccatorum Domino appropinquantium, diuersa tamen multumque dissimili ratione. Et vt Dominus pios peccatores diuersis modis quæret, & inueniat: quæque sint pascua eorum tã in præsentem, quam futuro seculo. 311
 De parabola drachmæ perditæ: & vt is qui per eam signatur, pondus, materiã & imaginem iustam habere debeat: vtque Deum homo quærat, & queratur à DEO: & quomodo necessè sit eiusmodi hominè per multiplices desolationes, derelictiones atque pressuras euerti: ac demum quid sit vera dilectio DEI. 316
 Vt misericordes esse, neminem iudicare, & intra nos mensuram bonam, confertam, coagitatam, & supereffluentem, id est, mentem abstractam & resignatam, in quam seipsum Deus effundit, habere debeamus. 319
 De misericordia, de quadruplici mensura amicorum DEI in hoc tempore in eque quadruplici gradu veræ Christianæ vitæ, ad fastigium perfectæ dilectionis DEI & proximi. 323

De vera orationis vnanimitate: & de similitudine hominis ad deum, quando simul & agere potest & frui: & postremò de tribus gradibus, per quos vnus homo efficitur cum deo in profundissimo verè humilitatis fundo. 328
 Vt nauicula, id est, mens nostra ab omnibus, quæ deus non est, in altum ducenda & euehenda sit, primò quidè per sanctas meditationes, deinde per patientem resignationem in omni latitudine dulcedinis subtractione. Et demum, vt eadem mens in nihilum increatum demergatur. 332
 Vt in verè obediētis hominis fundo Christus veraciter sedeat, in eodemque eundem gratissimam suam doceat voluntatem. De suprema quoque deiformium hominum perfectione, qui non suæ vel actioni vel dimissioni innituntur, sed proprio nihilo. 336
 Vt omnem ex interiori templo nostro negotiationem profigare, corruptum fundum simul cum ipsis radicibus euellere, conscientiam liberam assequi, eoque demum peruenire debeamus, vt animum habeamus per oia resignatum & indifferenter, Deumque inueniamus in omnibus, & illius quoque iustitiam amemus. 339
 Vt nos deus reficiat, & ad finem vique seculi maneat nobiscum per sacratissimi corporis sui Sacramentum: quantum hoc in nobis fructus operetur. 345
 Quibus Christi Sacramentum accipere liceat, & quibus nō. Vtq; ad ipsam nos præparare, & quonam modo veram cordis puritatem consequi debeamus. 348
 De recta intentione, & actione siue motiōe Sancti spiritus in operibus nostris: & vt curare debeamus, ne boni fructus nostri, hoc est, quicquid boni agimus, cariosum efficiat: ad extremum, de quatuor quæ huc conferunt. 350
 Vt quotidianam cum deo rationem inire, peccata nostra sūditer agnoscere, damnare nos ipsos, pro vitæ emendatione deum precari, cunctaque demum opera nostra ex humili resignatione perficere debeamus. 355
 Vt quisque vocationem suam & officium suum, ad quod à deo vocatus est, attendere, ipsumq; ad DEI gloriam & proximorum salutem ita exequi debeat, vt pax sua sibi integra semper perseueret: & de discretionem spiritus. 361
 De duplici hominū genere, qui vtrique per propriam voluntatis negotiationem, cum creaturis commercium habet, & alij noxia pace gaudent, alij cõtrâ perturbationibus & vexationibus agitatur. Et vnde colligere liceat, qui electi, qui reprobi sint. &c. 364
 Vt se quisque aptare ac præparare debeat ad crebram communionem. Et

vt in congregatione positi, amabilem vitam gerere, atque in vera humilitate in propriū nihil suū sese demergere debeant. 367

Vt per vetus testamentum, hoc est, per labores atque passiones multiplices, ad iene iugum noui testamenti, vbi Deus iam simul nobiscum portat, & passiones omnes admodum tolerabiles, immo & leues facit, per veram inuersionem resignationemque nos preparare &c. 371

Quid hominem surdum efficiat, vt diuinā inspirationem nec audire possit, nec intelligere: & vt huiusmodi tentationi resistere debeat: vtque charitas foris & intus exercenda sit: & de septē donis Spiritus sancti, per quā auditus hominis curatur. 373

De visu interno, & vt ille in multis miserē obsecratus sit, & obductus dens spontaneorum pellibus: vtque vel maxime proprium nihil & vilitatem attendere debeamus, & quo pacto dominica passio fructuose cogitetur. 375

De via que ad veram ducit beatitudinem. Vt Deus ex toto corde, ex tota anima, ex cunctis viribus, & ex tota mente diligendus sit. Et quid sit mens sue fundum animæ: de que felici nobilitate eius, & perpetua ad Deum propensione, hinc & tractu. 379

Vt nouum induere hominem, & secundum Deum formari, in ipsumque transformari debeamus, potissimum iuxta proprietates quatuor, in quibus illi conformes efficiuntur. 383

De triplici conuersatione, & vt seipsum quisque gerere debeat erga seipsum & erga proximum, iuxta perfectissima vitæ CHRISTI exempla, & internam ab omni imagine nuditatē, per pressuras oēs & tenebras multas. 385

De damno incomparabili, quod inordinata pro temporalibus sollicitudo hominibus infert. Vt querendum sit regnum DEI, & iustitia illius, & vbi inueniantur. cur item suos deus crebro hic in multa paupertate relinquat. Ad extremum, de salubri quadam & vtili sollicitudine. 388

Vt per veram sui resignationem, nuditatem internam, & non arrogando sibi dona DEI, vera quisque humilitate vestiri mereatur, atque ad diuinam pertingat vnitatem, ad comprehendendum cum sanctis omnibus, quæ sit latitudo, longitudo, sublimitas & profundum. Et quæ sit scientia Christi. 392

De uocatione Dei. Quis sit ille, qui toties nos vocat, ad quid vocet, quæ sit eius vocatio, & vtilius uocationē sequi debeamus. De triplici item hominum genere, quos dominus ad se vocat, alios per præcepta, alios per consilia, alios per intimam spiritus vniōnem in

vinculo pacis. 397
Vt verā patientia ac mansuetudo obtineri queat. Item que vti eo pertingat, vt vnitatem spiritus seruemus in vinculo pacis. 401

Quam periculosum sit, verbum dei absque fructu audire. Qui hodie scribunt sint & pharisæi. De profunda humilitate, & diuino amore, de que pseudodocentibus. 403

De triplici quorsidam hominum corrupta intentione. De triplici amore dei, quorum vnus dulcis & sensualis, alius rationalis seu intellectualis, tertius fortis & essentialis est. 406

Vt spiritu mentis nostræ renouari debeamus: quodque huc in primis necessarium sit, vt mendacium, iram & furtum caueamus. Item de differentia animæ, spiritus, mentis & hominis. Vtque se ad internam renouationem quisque debeat preparare. 411

De vniōne & connubio dei cum anima amante: vtque hanc illa prius lauet, & prioribus exuat vestimentis, quo ritē ipsam denuo vestire ac exornare queat. 415

Vt is, qui ad cælestes nuptias inuitatus est, internis & occultis vitijs, defectibus, prauisque inclinationibus suis, omni quoque sollicita multiplicitate sese exuere, ac diuino amore purissimaque diuinitatis intentione vestire debeat. 418

De armis militiæ spiritualis, maxime verò de humilitate & mansuetudine, quibus tentationes omnes facile vincuntur. De ingenti fructu, quem tentationes & aduersa homini adducunt. Ad extremum, vt homines deformes ac spiritales aduersum diaboli insidias & laqueos cauti esse debeant. 422

Vt charitas hominis erga deum & proximum, incrementum indies accipere debeat, & quousque dilectio proximi excrescere queat. Item que, vt internam erga deum originē suam charitatē quisque debeat addiscere &c. 425

Vt animæ nostræ templum, in quo dei consistit imago, expurgare ac preparare debeamus, idque per plenissimam nostris ipsorum & rerum omnium abnegationem, per inuersionem continentiam ac obseruationem nostris ipsorum, per sensuū inclusionē &c. 429

Vt per varios diuini amoris gradus magis ac magis ascendere debeamus: & de graui ruina & errore illorum, qui huiusmodi tractu morem non gerunt: de quibus tamen aliqui interdum a deo ad pristinam gratiam reuocantur. 434

De differentia veri amoris à falso, quam colligere est ex signis quibusdam ac proprietatibus, quibus præditus esse debet verus Christi amator. 438

ARGUMENTA SERMONVM DE SANCTIS.

De magisterio Christi, & quid ille boni nos doceat de suprema perfectione assequenda. Vbi habitatio illius sit: qua ratione & vbi inueniatur, qui oēs nos vocat & inuitat. 441

Vt cum mundo, satana, & propria carne pacem habeamus, & per nuditatem seu denudationem ab omnibus creaturis, sponsa Christi effici, Deumque perpetuo nobiscum habere possimus. 445

Vt proficiētes, cuncta vitia sua & defectus, occultasque animi propensiones obseruare, mortificare, & ab eis expediri: vtque imagines præteritarum consuetudinum, imaginibus vitæ Christi debeant profigari & expelli: & vt per hæc eo quisque pertingat, vt comprehendere possit cum omnibus sanctis, quæ sit latitudo, longitudo, sublimitas & profundum Dei. 447

De triplici gradu cordis, qui sibi ipsi hic & in natura & in spiritu mori discunt, per quod instar grani frumenti, multos proferunt fructus: de quibus alij incipientes, alij proficientes, alij perfecti sunt. 450

Vt omnia, que donat atque permittit deus euenire illis, qui ipsum pure intendunt in omnibus, de illius sola manu, tanquam optima, accipienda sint. Vtque de us libens ingētia præstet dona, si nos tenemus in imis in profunda humilitate. Et vt demum omnia merissimum nihil sint extra Deum. 455

De puritate corporis & spiritus castitate: & specialiter, vt castitas spiritus, ab amore & amicitia hominum, maxime diuersi sexus, custodienda sit: Vt nemo, quilibet spiritualis, quando in hac vita positus est, satis se mortificatū censere debeat. Et de laqueis tribus, qui spiritualibus tenduntur. 457

Vt nos ipsos nocte ac die per exercitia sancta, oratio videlicet, meditatio, contemplatio, laudatio Dei, & gratias agendo instar B. virginis Mariæ Deo offerre debeamus. 460

De proprietatibus octo vere virginis, quibus eam præditam esse oportet, vt Deo placeat. 464

Vt nos ad instar virginis gloriose, introuerere ad deum, & illi resignare debeamus, vt ipsum concipere & parere simus idonei in spiritu, anima & corpore nostro. 465

De diuine gratiæ ortu in anima ex humilitatis fundo: vtque possit homo magis atque magis sublimiter ad tam felicē & gratia plenam natiuitatem pertingere, & sacerdos dei fieri. 469

Vt sese homo ad testimonium vere dicit

diuineque lucis in fundo suo lucētis, & in infimis & in supremis viribus recte gerere debeat: & de amore diuino, in quo omnis nostra salus consistit. 473

De correptione & admonitione interna, quando ea licita vel illicita sit: & potissimum, vt se superiores quique erga subditos gerere debeant. 477

Vt perfecte nobis ipsis & omnibus emoridebeamus. De afflictionum utilitate. De amore, passione, & sanguine Christi. 479

De duplici quodam hominum modo: de que tentationibus hominibus abstractis occurrentibus, & quæ eos prius oporteat experiri, quam ad supremam perfectionem pertingant. 483

De vera abstractione ab omni creaturarum delectatione & amore: de que miti in cunctis afflictionibus & pressuris resignatione iuxta CHRISTI & sanctorum exempla, per quas videlicet vera pax & suprema perfectio obtinetur. 486

Vt veri Dei ministri fundum suum pure ad Deum conuertere, Deū in modis omnibus, quocunque eos Dominus trahere velit, promptē sequi, Deo plena cum fiducia inniti, sæpius examinare fundum suum, & sine intermissione proficere debeant. 491

Vt in nullis rebus siue corporalibus, siue spiritualibus, sed in solo incognito DEO nostro cum delectatione quiescere, cum amore & gratitudine vitam passionemque Domini nostri hic possidere, & in illius commorari vultneribus debeamus: per quæ videlicet præclaram diuinitatis eius hereditatē consequi poterimus. 495

Vt in perigli quisque vitæ sue custodiat, & omnis voluptatis seu delectationis abdicatione persistere debeat. Vtque deus se seruo ac strenuē expectantes, mirabiliter sustollat: ac deinde varijs tentationibus in bonum ipsorum, eos interim deiciat humilietque, de falsa item libertate. 498

Vt rerum temporalium, puta delectationum creaturarum, peregrina natiuitas, diuinam in homine generationem impediatur. vtque prauarum inolitarum consuetudinum inhesionē abradi oporteat, si diuinam in nobis natiuitatem agi velimus. 501

De salutifera cruce, quæ est ipse nominus noster IESVS Christus secundum humanitatem suam. Vt ille nos abstrahat post se ab omnibus vitijs seu defectibus, & malis propensionibus virium nostrarum, & confortet nos sacratissimo corpore suo. Vtque illius intra nos crux exaltetur. Et de bonis consuetudinibus. 505

Vt Christus ab omni nos delectatione & viscosa adhesionē ad se trahat, variaque nos ac multiplici cruce, diuersisque afflictionibus preparat, quo tandem animo ad occulta seu arcana diuini fundi sui pertingamus. 507

De spiritali quadam cruce ex qua tuor constante virtutibus, puta diuino amore in parte superiori, resignata humilitate à sinistris, interna puritate à dextris, spontanea obedientia in imo. Quodque crux nobis necessaria sit. 511

De duplici modo, quo Deum cum vera resignatione sequi debemus: puta cum humilitate, mansuetudine, & patientia in infimis: & fide, spe, charitate in supremis viribus. 513

De differenti seu distincta nouem Ordinum Angelorum in homine operatione, secundum triplicem statum illius, puta, vt externum, rationalem, & deiformem hominem, ad supremam agant moueantque perfectionem. 517

Vt cordis obtineatur puritas per omnium mortificationem vitiorum, cui puritati idcirco studendum est, vt deū hic videre, & spiritales eius suggestiones agnoscere possimus. 520

Vt sancti deum secuti sint, quique in statu suo. vtque beatitudines octo in nobis exercere debeamus. 521

De paupertate duplici, corporali videlicet & spirituali: vtque ex his posterior, id est, spiritualis paupertas, longe corporali perfectior sit. 526

De ingenti fructu, quem passio Christi præstat diligenter meditata & exercitata. 529

De omni priuati amoris, propriæ voluntatis & delectationis in rebus creatis extra Deum, mortificatione cum vera resignatione. 533

De duplici passione morientis ac desolati hominis, per quam spiritaliter martyr fieri potest ad exemplum Christi. 535

De triplici spiritali tentatione, id est, triplici spiritali fornicatione, puta, luxu vel luxuria, auaritia, superbia, de que triplici aduersus has canone. 537

Vt homo solum Dei nomen honorare, suum verò propriū honorem & nomen vera cum humilitate ac sui resignatione despiciere debeat. Quodque homines iuniores in isto ab exordia instituti ac exercendi sint. 540

Vt nemo solis externis operibus, institutis ac gestibus seu moribus suis confidere debeat, cum præterea necesse sit ante omnia, interius cordis fundum agnoscere, & vitiosas propensiones ac defectus mortificare. 545

De renouatione exterioris interiorisque hominis. vtque natura abnegare se ipsam, & mori sibi ipsi debeat in omni viscosa ad creaturas vel qualibet creata extra deum adhesionē: & vt deinde DEVS suū in hōie locum sibi statuatur, sumpta comparatione vel similitudine à triplici genere pennarum, sicut per quas (teste Propheta) Dominus ambulat: & arborē sycomorō, quam oēs ascendere habent, qui Deum excellentissimo videre modo velint. 550

Vt interiora hominis, munda valeant domus orationis fieri. De negociatoribus, id est, prauis incidentibus cogitationibus, quæ in hoc templo negociantur, & bonis ingentem adferunt fructum. Quid oratio & deuotio sit. De tribus denique, per quæ ad internam perueniatur regnum: quæ sunt, vera fides, rationalis Dei cognitio, & oratio deuota. 552

Vt simpliciter & recte, confitendum sit, & fundum interius obseruandum. 555

Breuis quedam ratio seu formula generalis culpas confitendi, pro illis qui in religione aliqua degunt: & vt Indulgentiæ promerendæ sint. 555

Vt proficere debeamus ex singularibus proprietatibus & distinctis nominibus illis, que DEO attribuuntur. 556

Notabiles aliquot Eckardi de non separando à Deo, institutiones. 557

Alia Eckardi institutio. 558

ARGUMENTA IN CAPITA INSTITUTIONUM Thauleri.

De enormitate peccati, & quomodo per veram essentialē penitentiam, ad amorosam Dei vniōnem perueniendum sit. 560

De nocentibus venialium peccatorum, & quibus modis omne peccatum cuitare possimus. 564

De duobus fundis, vno falso, altero bono, & quomodo falsum fundum iugiter obseruare & cognoscere, eique resistere & mori debeamus. 568

De mortificati hōis humilitate, patientia, resignatione: & de signis quibusdam, quæ in se habere debet, ne decipiat. 567

De quibusdam impedimentis, & eorum tracta de aliquibus ad magnā perfectionem perducentibus. 571

Virtutum vitiorumque radix siue castena. 572

Vt in originē istā, que deus est, quisque reuertitur, cunctaque vitia sua debeat superare. 573

Quo donis dei vti, gratiamque deperditā recuperare debeamus. Et de nuda fide. 575

Vt veram humilitatem & charitatē obtinere ac exercere, necq; bonitatē & nostram malitiā funditū agnosce-re possimus. 576
 Rursus de vera humilitate. 580
 De externa patiēti resignatiōe in omni afflictione tentationeq;. 582
 De interiori suprema resignatiōe & excessu in Deum, per quem spiritus omnino in Deum demergitur, vñque cū illo efficitur, in vera paupertate & suis ipsius nihilipensione. 587
 De obedientia sub Deo, sub superi-oribus & vniuersis: de laude ipsius, & quomodo eā obtinere & exercere de-beamus. 591
 De propriā voluntatis abnegatiōe, atque vt rebus temporalibus vti, exteriora opera ex fundo bono & san-cto peragere, ac spiritu pauperes esse debeamus. 593
 De patiētia in omni aduersitate, ad ex-plum Christi & omniū sanctorū. 596
 De interna abstractione, per quā in omni loco & ope in DEI præsentiā & vnione permanemus. 599
 Vt quis omnia opa sua modo perfe-ctissimo faciat, vt in omni loco & ope-ri intūs nullum patiatur impedimen-tum. 602
 Vt bona voluntas diuinā volun-tati vnita, ac deū in omnibus purē que-rens & intendens, omnia possit. & de in-terno solatio ac derelictione. 603
 Vt in vitiōrū impugnatione & ten-tatiōibus habere nos debeamus. 607
 Vt deo grā referendā sint, q; nobis non solum peccata dimiserit, sed etiā à multis nos preferarit vitijs: & vt nos cū dolore & cōtritione ad ipsum con-uertere debeamus. 608
 Quod qui vitā districtiorem agere non possunt, nō ideo se à DEO alienos aut remotos iudicare, sed Christum in vera dilectione & omni virtute imitari debeant. 610
 Vt vires nostras interiores exteri-resq; deo captiuas tradere, cūcūcā opa nostra per ipsum & cum ipso humili-ter ac anio resignato exequi, & vt nos in dei donis ac visitationib; gerere de-beamus. 611
 Vt externa opa in deo agere, & in ipsum per humilē omniū rerum abne-gationem seu resignatiōē, iugiter re-dire ac manere debeamus. 614
 Vt vnum cum Christo fieri, & in ca-lis conuersari debeamus. 616
 De totius perfectiōis scopo, qui est, vnire animā cum omnibus viribus ei-us cum DEO. 617
 Vt à nobis ipsis deficere, & in deum modo perfectissimo excedere de-beamus. 619
 Vt ordinatē incipere, & in spūali vita ascendere, simul etiam vt loqui &

tacere debeamus. 621
 Vt nos intūs euacuare, & expediti semper, quieti ac puri esse debeat, vt deus intra nos operari queat. Et quan-tū omni possimus momento profice-re. 623
 De passione Dominica, & quādam aliā piā institutiones. 626
 De viriū animā distinctione, & earū in Deum introuersione, & vt quisque suā debeat vocationi satisfacere. 626
 Rationes aliquot diligendi inimi-cos. 628
 De paupertate rerum temporaliū, carnis, animā ac spiritūs: deq; perfecta mortificatione. 630
 Quō nocte ac die exerceri debeat, vt Deus intra nos nasci, atque per nos operari queat. Et de quinq; donis Dei, & sex alis Seraphim. 631
 Vt Deū in aia nra q̄rere, plentem iu-giter sentire, ipsiq; cōfidere debeat. Et de mente sue fundo animā. 633
 De imaginib; quas meditari, & in quibus exerceri debemus: vtq; cūctis ima-ginibus abdicatis, ad nudam spūs pau-ertatem perueniendum sit. 636
 Vnde aduertere liceat, quādō volun-tas nostra penitūs mortua, & in Deum transfusa sit. 637
 Quā viles & frugiferi sint mūdo occulti dei amici, & vt illi agnosci de-beant. 638
 De preparatiōe ad Eucharistię di-gnam susceptionem, & quāta in ea gra-tia fructusq; lateat. 639 640
 De XII. magnis ac ineffabilib; do-nis atq; gratijs, quas diuina clementia dignē cōmunicantibus largitur. 642

ARGVMENTA

EPISTOLARVM THAVLERI

Vt in cenobio spiritualiter ac religi-ose viuendum sit. 648
 Vt diuersa in interna vita errorea-viz agnosci, & agniti, deuiriari debe-ant: & quo pacto rectiorē ad perfecti-ōnem viā reperire liceat. 650
 Vt grā Dei, castitas siue puritas, amor & abstractiō obtineantur. 653
 Vt ignis diuini amoris excitandus sit. ibidē
 Vt & nobis ipsis & omnibus excidere debeamus. 654
 De humili resignatiōe, vera contē-platione, perfectiōneq;. 654
 Vt nos die ac nocte exercere, afflicti-onesq; nostras in Dominicam passio-nem referre debeamus. 655
 Vt cor ab omni creatura abstractū, ad Deum conuerti debeat. 656
 De resignatiōe in paupertate. 656
 De vulneribus Saluatoris. 657
 De nostri abnegatiōe, & de vulneri-bus IESV. 657

Vt erga p̄ximos misericordes, & et-ga deū feruidi esse debeamus. 658
 Vt IESVM infantulum circūple-ri, eiq; vniri debeamus. 658
 Vt Deo occurrere, & peccata nra expiare debeamus. 658. 659
 De flāmigeris desiderijs diuinę vni-onis. 659
 Vt sub Missa votē nostram ac mu-nus viduale postulare debeamus. 660
 De recta via ad quærēdum Deum cū seruore. 660
 De cordis puritate & seruore. 660
 Quōd cū seruore in via dei ambulā-dum sit. 661
 Vt per Christi passiōē diuiniam o-ris seruorem obtineamus. 661
 Breues, sed haud vulgares, admo-nitiones. 662
 Vt per vulnera Christi, verū amorē assequamur. ibid.
 Vt quis cælestis, angelicus, & diuinus homo efficiatur. 663
 Quæstio & responsio de suprema perfectione. 663 664
 De perfecta resignatiōe & obliuio-nostri ipsorum & omniū, quæ in scho-la dei addiscuntur. 664
 Deuotum exercitium ad quinq; vul-nera Christi. 665
 Quōd vera cum resignatiōe crucē Christi ferre debeamus. 665
 Exercitiū, per V. vulnera Christi, in diuinitatem transeundi. 665
 De sex quibusdam, quæ faciunt ho-minem immobiliter in diuina vnione persistere. 666
 Vt ab externo homine ad præcipua-m felicitatem nostram intrō nos reci-pere debeamus. 667
 Quatē calamitates à Thaulero va-ris instar prædictæ. 670

ARGVMENTA CANTICORVM THAVLERI

De interna nuditate, & tā nsi ipsorū, quā rerū omniū, resignatiōe. 672
 De nuda quadam in diuinitatem im-meriōne. ibidē
 Alia cātilena, quam qui composuit, itā affectus erat. 673
 Cantio anime, diuino impenditō sta-grantis amore. ibidē
 De expedita i deū demersiōe. ibid.
 De vera paupertate & nuditate spi-ritūs. ibidē.

ARGVMENTA

TRACTATVLORVM SEQVENTIVM

Status seu gradus nouem salutis, ad proficiendum continuē per veram sui abnegationem in vera Christiana vita. 674
 Speculum & Exemplar amabilissi-mum dñi nostri IESV Christi, seu clau-sula

sula omnium Ioannis Thauleri In-stitutionum. 682
 Institutio per breuis omnis per-fectionis. 685
 Conuiuium M. Eccardi, de pau-ertate spūs, de humilitate, diuino amore, resignatiōe, & vnione cum DEO. ibidē.
 Colloquium Theologi & Men-dici, de æqualitate in omni euentu cum DEO habenda. 685
 Exhortatio fidelis ad sparandū se aduentui Dñi seu morti, & de va-rijs dei sup filios hoīm iudicijs. 686
 Preparatio quadruplex ad mor-tē felicem, & vt perditum temp⁹ recuperari possit. 690
 Preparatio alia notabilis ad fe-licem mortem. 692
 Vt mortem animo imperterrito excipere debeamus. 693

ARGVMENTA

IN DECEM CAE-CITATES.

Quantoperē, & quāto nostri cū periculo, diabolus mentes nostras excēcare molietur. 695
 Nobilitas & præstantia animarū quanta: quantum ab ea ipsa degene-rarit anima: vilitas item corporis, & spiritualis profectūs negligentia quanta. 697
 Neglectus frequentis discussio-nis conscientię, quā periculo-sus. 699
 Essentia & bonitas Dei vt peri-culose ignoretur: eius præsentiā &

dilectio vbiquē quanto negligatur cum dispendio: quāque damnabi-liter tantus illi ad homines amor, nullam penē recipiat vicem ab eis. 700
 Prima radix amoris, bonitatis dei consideratio. 702
 De præsentiā dei, & secūda amo-ris radice. 703
 De dilectione Dei, & tertia amo-ris radice. 705
 Verbum paternę mentis, ver⁹q; Deus, quid pro nostra salute assum-plerit, quātiq; hominem ipsum fecerit: quanto item cum periculo erga tantā eius dignatiōem cæci & ingrati sumus. 707
 Amor Dei in S. Eucharistia no-bis exhibitus. 711
 Quomodo IESVS intra nos seipsum nobis impendat. 713
 Vt anima in suam redire debeat originem. 714
 Nobilitatem, præstantiam, di-gnitatem, pulchritudinem, bonita-tem, sanctitatem, amabilitatē sacra-tissimę genitricis dei, semperq; vir-ginis Marię, non sine graui damno ab hominibus negligi. 716
 Angelorum sanctorum dignitas quanta: eorum erga nos quā offi-ciosus famulatus, quāque nos cha-ritate dignentur, & quā perniciose ad tam sublimes creaturas attē-dendas plerique cæcutiant. 719
 Amici DEI vt sese habuerint in suis operib; & ad tēpus, & ad æter-nitatem. 720
 De malignorum spirituum erga

homines odio implacabili, astutia subtili, & persecutione tentatiōe q; perpetua. 721
 Reprobōrū hominū vita quā miserā, mors quā extimescēda & horribilis, quāq; eorum damnatio erit certa, impatibilis, & inter-minabilis. 722
 De ratione proximum diligen-di, quāte item nobilitatis, præstan-tiæ & decoris sint animę rationa-les. 724
 Subditorum ad prælatos suos Dei vicarios certitudo, securitas & iucunditas cuiusmodi esse debe-at: quāque necessarius sit cuique ad Christianismum adspiranti vir-tutum perfectiōis dux aliquis & moderator. 726
 Vt cæcitates omnes & tenebras euadere, rectoq; tramite ad veri-tatis agnitionem, veramque pacem liceat peruenire. 729
 Vt lumē gratię abundē in nobis assequi, studiosē conseruare & au-gere, idēq; faciliē & spediē & amitte-re valeamus. 733
 Triplex quoddam exercitiū di-uinitūs reuelatum, totius sanctita-tis perfectiōem velut summā cōple-tens. 736
 De sanctorum desideriorum lu-ero maximo, & gaudijs regni cele-stis. 741
 Indicis in Thauleri, aliorumq; mo-nimenta, ad gloriam DEI & Ecclesię Catholicę pro-fectum, Finis.

Ordo Alphabeticus editionis huius Secundarię Operum Thauleri.

A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, V, X, Y, Z, AA, BB, CC, DD, EE, FF, GG, HH, II, KK, LL, MM, NN, OO, PP, QQ, RR, SS, TT, VV, XX, YY, ZZ, AAA, BBB, CCC, DDD, EEE, FFF, GGG, HHH, III, KKK, LLL, MMM, NNN, OOO, PPP, QQQ, RRR. Vniuersaque trifolia sunt, excepto bifolio vno initiali, quod est a.

AD LECTOREM.

Hæc tibi, Christiane lector, Carthusia Coloniensis peperit, tuis apud Deum precibus adiuvare cupiens. Tuū iam erit, tanto thesauro digne uti, & perspectam luce claris Dei Opt. Max. uoluntatem, in interiori Conscientiæ exarare libro, & quandoq; proferre in opus, ne tanta notitia rectoris ad Deum itineris, maioris potius damnationis quam salutis tibi occasio fiat. Quum enim omni homini proprius sit liber Conscientiæ suæ, cuius discutiendæ ac emendandæ gratia tum iste, tum sacri codices omnes, ad exemplar libri Vitæ, cōscripti ac editi sunt, nec ullum præter hunc Conscientiæ librum tecum sis ablaturus, ex quo & iudicandus es, & quò ire, quæq; factorum recipere præmia debeas, peruisurus: ex hoc nostro Thauleriano, alijsq; pijs codicibus, dum adhuc licet, summo studio addiscere curabis, quo pacto iam dictum Cōscientiæ librum, iuxta normam libri Vitæ conscribere debeas, & quicquid ab eo diuersum inueneris, corrigere: ne in extrema illa librorum collatione, si tuus uitiatu fuerit, procul è Sanctorum omnium beatissimo coetu ac frequētia abijciaris, cum damnatis perpetuò torquendus. Vale.

D. BRVNONIS (NATIONE COLONIENSIS) CAR
 THYSIANORVM PATRIARCHAE, DE CONTEM-
 PTV MVNDI, ELEGIA.

Mortales Dominus cunctos in luce creauit,
 Ut capiant meritis gaudia summa poli.
 Felix ille quidem, qui mentem iugiter illuc
 Dirigit, atque vigil noxia quæque cauet.
 Nec tamen infelix, sceleris quem pœnitet acti,
 Quique suum facinus plangere sæpè solet.
 Sed viuunt homines, tanquàm MORS nulla sequatur,
 Et velut INFERNVS fabula vana foret:
 Cùm doceat sensus, viuentes MORTE resolui,
 Atque EREBI pœnas pagina sacra probet.
 Quas qui non metuit, infelix profus & amens
 Viuit, & extinctus sentiet ille rōgum.
 Sic igitur cuncti MORTALES viuere curent,
 Ut nihil INFERNI sit metuenda palus.

IVSDEM EPITAPHIVM, QVI OBIIIT ANNO DOMINI M.C.I.

Primus in hac sacri fundator Ouilis eremo
 Promerui fieri, qui tegor hoc lapide.
 Bruno mihi nomen, genitrixq; Colonia: meq;
 Deserti requies transtulit ad Calabros.
 Doctor eram, præco Christi, vir notus in orbe.
 Desupèr illud erat, gratia, non meritum.
 Carnis vincla dies Octobris sexta resoluit.
 Ossa manent tumulo, spiritus astra petit.